

Rasis ad Almansorum etc.
Ven. Bon. Locatell. 1497. Oct 7

BMC. V 448

826,1 see also. Opuscula Rhasis et alia.
Milan. Pachel & Scinzenzeller 1481
Pol. Belge

R. I. 182

1.	Almansor	2a – 117b	———	7
2.	Divisiones	118a – 164b	165 blank	115
	Egrit. junct.	166a –		163
	Pueri			172
	Secretae ^ Q. aphorisms Razi	178		175
(not here)	Gal. medicinal. experimentatis	188b		185 see Thorndike Magic II 771
	Hipp. secreta, Caps. Eburnea.			192
	Ioh. Damasceni Aphoris	203a		200 cf. Sudhoff. Mittlg. 1917 XVI. 26.
No antidotarius	Ypocrat. natura humana	206a		203
	" aere, aqua & region.	207b		204
See 826.2 & 3	" de pharmacis · Sectio. Cauter. ventos.	212		209 Linné Hipp. VIII. 583
	Rhasis synonima	214a		211 says περὶ σαρκῶν in this coll. 497
	Tabula de herbis med & Electua	216b		218
	Finis Colophon.	218a		4

f. 8.

Davidson

Ex libris Ludovici Choulant. Oct. 39.

Dresdae 1830.

another L. Ch. book (1831)
in library
Actuarius, De urinis
Par. 1522
Sim. Colinae. 8°
106 leaves.

Cfr. Incunab. med. n. 532.
Büchkerkunde S. 157., 2. Aufl. S. 343.
Hain repert. bibliogr. n. *13893.

Ludwig Choulant's Copy

27. ELUCHASEM (Elimitar). *Tacuini sanitatis,* de sex rebus non naturalibus, earum naturis, operationibus, et rectificationibus, publico omnium usui, conservandae sanitatis, recens exarati.—Albengneft. De virtutibus medicinaturm et ciborum.—Jac. Alkindus, De rerum gradibus. Small folio, old boards. Strassburg, 1531. $155.00

First Edition. A fine copy, with a most interesting ex-libris. On the fly leaf is written "Ex libris Ludovici Choulant. Dresden 1832."

This is an important dietetical work by Ibn Botlan (Eleuchasem Elimitar), who was a physician at Baghdad. (died in 1063) "It consists of synoptic tables, discussing the useful or harmful effects of air, food, movement and repose, sleep and insomnia, humours and affects, with indication of remedies against harmful influences. The edition is remarkable for a series of woodcuts representing natural and artificial bodies, diseases and actions, and even seasons and winds." Neuberger.

not this book

also 14. Champier, Symphorien. De medicinae claris scriptoribus. 16°
"Ex libris Ludov. Choulant Dresden 1839" Lyon. 1506 $285.—

Schuman's, Detroit. Mich. Cat. I, Spring 1937

Contenta in hoc volumine.

¶ Liber Rasis ad almansorem.
¶ Diuisiones eiusdem.
¶ Liber de iu͂cturaru͂ egritudibus eiusdē.
¶ Liber de egritudinibus puerorꝝ eiusdē.
¶ Aphorismi ipsius.
¶ Antidotarium quoddam ipsius.
¶ Tractatus de preseruatiōe ab egritudine lapidis eiusdem.
¶ Introductorium medicine eiusdem.
¶ Liber de sectionibus. ⁊ cauterijs ⁊ vētosis eiusdem.
¶ Casus qdā qui ad manus eius ꝑuenerūt
¶ Sinonima eiusdem.
¶ Tabula omnium antidotoruꝫ in operibus rasis contentorum.
¶ De proprietatibus iuuamentis ⁊ nocumentis sexaginta animalium.
¶ Afforismi Rabi Moysi.
¶ Afforismi damasceni.
¶ Liber secretorum. y.
¶ Liber pronosticationis ſm lunam in signis ⁊ aspectu planetarum. y.
¶ Liber qui dicitur Capsula eburnea. y.
¶ Liber de elementis siue de humana natura hypocratis.
¶ Liber de aere ⁊ aqua ⁊ regionibus. y.
¶ Liber de farmacijs. y.
¶ Liber de somnijs. y.
¶ Libellus zoar de cura lapidis.

¶ Albubetri arazi fily Zacharie Liber icipit: qui ab eo Almansor vocatus est: eo ꝙ regis mansoris Isaac fily ꝓcepto editus est. ¶ Uerba abubetri.

In hoc meo libro regi cuius vitã plõget deꝰ aggregabo summas: ⁊ aggregatões: ⁊ flores doctrie medicialis: ⁊ hoc faciam cõpẽdiose. Dicam quoqȝ in eo ꝺ cõseruatõe sanitatũ: ⁊ curatiõe egritudinũ: ⁊ ea q̃ sequũtur ista: ⁊ q̃ sine intermissiõe fiunt. necnon ea ad que sciẽda necessitas pducit: ⁊ ꝑ que ẽ possibile acutũ hñtibus ingeniũ: ⁊ cõsiliũ equipari medicis: ea vº q̃ raro solẽt accidere postponã: ⁊ dimittã ea qbꝰ est nimia doctrie ꝓfunditas in arte. Hũc aũt librũ in decẽ distinguã tractatus: ⁊ in vnoquoqȝ tractatu ipsius ponã capitula litteris alphabeti scðm numeri ipsaꝝ ordinẽ signata: vt qꝺ querit̃ cito iueniri possit. Ut hoc aũt decenter explere valeã: diuinũ iploro ducatũ ⁊ auxiliũ: vt ipsi ꝑus: deinde regi placeã: eiqȝ incessanter adherere possiz.

Intentiones tractatuum huius libri.

¶ Tractatus primus de figura ⁊ forma membrorum.
¶ Tractatꝰ secũdus de notificatiõe cõplexionũ corpoꝝ: ⁊ humoꝝ dominãtiũ in ipsis: ⁊ significationũ malaꝝ particulaꝝ phisonomie collectaꝝ. ⁊ ꝯprehẽsaꝝ breuiter.
¶ Tractatus tertiꝰ i vtutibꝰ ciboꝝ. ⁊ medicinaꝝ simpliciũ.
¶ Tractatus quartus de conseruatione sanitatis.
¶ Tractatus quintus de decoratione.
¶ Tractatus sextus de regimine iter agentium.
¶ Tractatus septimus de aggregatiõibus. ⁊ sũmis artis chirurgie: ⁊ vulneꝝ: ⁊ apostematum.
¶ Tractatus octauus de sanatione venenatoꝝ: ⁊ de morsibus venenosoꝝ animalium.
¶ Tractatus nonus de curatiõe egritudinũ que accidũt a capite vsqȝ ad pedes.
¶ Tractatꝰ decimꝰ de febribꝰ: ⁊ ꝺ his q̃ sequũt̃ eas: ex illꝭ q̃ sũt necessaria ad sciẽdũ: ad ꝑfectã curatiõem ipsarum.

Tractatus primus de figura ⁊ forma membroꝝ qui. 26. continet capitula.

¶ Capitulũ pmũ. De aggregatõibꝰ ⁊ sũmis iuuamẽti mẽbroꝝ q̃s nos pmittere oꝫ pncipio huius tractatus.
2 De forma ossium capitis.
3 De forma musculorum.
4 De forma neruorum.
5 De forma venaꝝ q̃ pcedũt ab epate ⁊ ñ sũt pꝉsatiles
6 De forma artariarum.
7 De forma cerebri.
8 De forma oculi.
9 De forma narium.
10 De forma auris ⁊ bucini eius.
11 De forma lingue.
12 De forma gule ⁊ oris.
13 De forma pectoris ⁊ pulmonis.
14 De forma cordis.
15 De forma meri ⁊ stomachi.
16 De forma intestinorum.
17 De forma epatis.
18 De forma splenis.
19 De forma chistis fellis.
20 De forma renum.
21 De forma vesice.
22 De dicẽdis summis ⁊ collectiõibus vtilitatis instrumentorum nutricationis.
23 De forma mirach.
24 De forma testiculorum ⁊ virge.
25 De forma mamillarum.
26 De forma matricis.

Tractatus. I. De aggregationibus ⁊ sũmis iuuamenti membrorum. CAP. I

Creator oĩuz deꝰ ossa ꝯdidit: vt ꝑ ea corpꝰ susteutaret̃ ⁊ rectificaret̃. Qr vº vnã corpis ptẽ siñ alia aliqñ moueri necesse fuit: nõ vnũ tñ os i toto corpe fecit: sȝ mlta qbꝰ diuersas tribuit figuras: vt ad id apta forẽt qꝺ ꝑ ea fieri est necesse: Qm̃ aũt necesse fuit vt q̃daȝ coꝝ q̃nqȝ cõiuncti: q̃nqȝ sigillatiz moueret̃: ea cuidã substãtie copulauit: quã ex vna vnius ossis extremitate ꝑcreauit. ⁊ cũ alteriꝰ extremitate ossis ꝯtinuauit. Est. n. iferiori extremitati cõtinua. Hec aũt substãtia ligamẽtũ vocat̃: qꝺ est corpꝰ albũ: duꝝ nõ habẽs sensuz. In vnius ẽt ossis extremitate additamẽtũ rotũduz fecit. In alteriꝰ aũt ossis extremitate cõcauitatẽ pdicti additamẽti capacẽ ꝯdidit: vt i ea collocaret̃: ⁊ ex huiusmõi dispõne ossiũ ꝓuenerũt iũcture ex qbus apta fuerũt mẽbra moueri q̃nqȝ simul. q̃nqȝ sepatiz. Ossiũ. n. ligamẽta nõ ꝓhibuerũt: qn mẽbra in simul ac si vnũ tñ esset mẽbrũ mouerent̃. Nã cũ totã manũ mouere volumus: eam cũ iũctura humeri ac si in ea vnũ tñ esset os: motu vno mouebimꝰ: ita ꝙ in eo a cõiũctura cubiti nõ ꝓhibebimur: neqȝ rascete: neqȝ digitorũ. Unã aũt ipsiꝰ partẽ si absqȝ alia aliqñ mouere voluerimus: cũ iũctura illiꝰ ptꝭ ꝓpria illud faciemꝰ. Ob h̓ igit̃ duos motiõis modos aĩal habuit: pticularẽ. vȝ. ⁊ vl'em: secũdũ vnũquẽqȝ quoꝝ put ei esset necessariũ moueretur.

Sed qr ossa ex sua essentia nõ mouẽtur: sed ꝑ motorez ⁊ ad modũ patiẽtiũ cõtinue fuerũt eis a pncipio sensus ⁊ motus. ⁊ ipsoꝝ origie. i. cerebro cõcauitates q̃dã q̃ sunt nerui. Nerui vero isti nõ ꝑ se vt simplices sunt ossibꝰ cõiungunt̃: nisi prius cũ carne cartilagine ⁊ ligamẽtis misceãtur: Neruꝰ. n. si ꝑ se grãdi mẽbro coniũgeret̃. vel nullo mõ vel debiliter ipsum neruus mouet. Quãobrem neruus anteqȝ ad mẽbrum perueniat: quod per ipsuz moueri debeat diuiditur: ⁊ subtiles ⁊ minime partes carnis ⁊ ligamẽti in ipsis diuisiõibus ꝯtexũtur: ⁊ qꝺ ex toto prouenit musculus vocatur. Et est huius corporis magnitudo ꝺm mẽsurã mẽbri qꝺ per ipsuz moueri oꝫ: ⁊ sitꝰ eiꝰ ẽ i parte vsus quã motꝰ ipsiꝰ mẽbri fuerit

Postea vero ex vna duarum musculi extremitatũ que scilicet est versus partẽ mẽbri qꝺ mouetur: quedã nascitur substãtia q̃ chorda vocat̃: ipsa aũt est corpus cõpositũ ex neruo qui ad mẽbrũ dirigitur: ⁊ ligamẽto quod ex osse ortũ fuit que est separata a carne q̃ i musculo erat. Chorda vero protẽditur quousqȝ inferiori extremitati mẽbri quod per ipsam oꝫ moueri cõiungatur. Ex qua dispositõe ꝯtingit vt ex parua retractõe qua musculus versus partez sue radicis trahit̃: chorda fortiter trahatur: ⁊ mẽbꝝ cũ sua totalitate moueat̃. Est. n. iferiori extremitati eiꝰ cõtinua.

Cerebrũ quoqȝ fecit deus vt sensuũ origo eẽt: ⁊ motus volũtary: ⁊ ab eo ꝓduxit neruos q mẽbris ꝯtinuãt̃: ⁊ dãt ei sẽsũ: ⁊ motõis modos. Nos vº oñdemꝰ vñ oriant̃ nerui: cũ de eoꝝ tractabimꝰ anathomia. Et qr partes corporis inferiores ⁊ que a cerebro valde remote sũt: ⁊ sensu ⁊ motu idigẽt: motũ aũt ⁊ sẽsũ absqȝ neruis hẽre nõ possũt: nerui quoqȝ si a cerebro recta ꝓtẽderez via: ex lõgitudie descẽsus debilitarent̃: vñ eoꝝ ptẽ

tio nec firma foret nec fortis: fecit deus sub craneo foramē p qd partē cerebri pduxit: q̄ nucha vocat̄: Que q2 mollis erat: ad ipsi⁹ custodiā dorsi spondiles τ susenta ossa fecit: queadmodū ad cerebri custodiā cranei cōdidit ossa: quā tal'r munitā scdm corpis lōgitudinē plōgauit: ex q̄ et cuz in alicui⁹ mēbri directo est qd ei appropinquat neruos p duxit: q p spōdiliū foramia exeūtes: ipsi mēbro cōtinuā tur: sensum ei dātes τ motū. Cerebro igit̄ si graue supue nerit accñs: toti corpi sensus auferet̄ τ motus. Nuche vo si acciderit mēbris qb⁹ nerui ab illa pte nuche pcedētes cōiungūtur: τ que sub eis sunt: motus auferent̄ τ sensus. ¶ Cerebrū. n. q̄si fons sensuū est: τ motus volūtary. Nu cha vo sic fluui⁹ magn⁹ ab eo manans. Nerui aūt q ab ea pdeūt sicut riuuli ex fluuio exeūtes. Sōti vo cū aliqd ac ciderit ipedimentū: erit cōmune. Qz si riuulis euenerit nocumētū: erit ppriū locoz ad q̄ ipsi dirigūt̄ riuuli. Jdq3 scire vn̄ qsq3 oriat̄ neruus: τ ad qd mēbrū dirigat̄ in arte medicie est putile: qd τ Gal. in libro de interioz mēbro rū passiōib⁹ testat̄: sic inquiēs. Quidā in itinere roman⁹ de mulo lapsus sup lapidē cecidit: a quo vna ex spōdilib⁹ lesa fuit ex cui⁹ lesiōe digitus auricular] τ medi⁹ duriter ad tēpus mouebant̄: qb⁹ medici empl'a τ alia medicami na supponebāt: ex qb⁹ eger nullū sentiebat iuuamen: qd Gal. cernēs eadē medicamia spōdilib⁹ a qb⁹ nerui q ad pdictos digitos ptēdunt̄ τ pcedunt supposuit: τ sic breui eū restituit sanitati: Nerui qdē in pncipio sui exitus a ce rebro vel nucha molles multū sunt: τ ipsi cerebro vel nu che silēs. Cū aūt magl elōgari icipiūt indurātur: donec p fectā neruoz formā suscipiūt. Juuamēti igit̄ neruoz sū ma est: q ipsi sunt instra τ vie p q̄ sensus τ mot⁹ oib⁹ tri buit̄ mēbris τ trāsfundit̄: vn̄ si ex trāsuerso icidant̄: aut sensus: aut motus mēbri: aut vtrūq3 destruit̄: ad qd ipsi dirigūtur. Nucha vo si cōstrigat̄ aut ex trāsuerso icidat̄: sensus τ motus oīuz mēbroz quoz nerui a locis pdeūt q sub illa sūt icisiōe auferunt̄: i lōgitudie aūt l3 ipsa icida tur: nō multū tñ ipediet. Silr̄ q̄q3 mō neruoz icisio in lō gitudie si acciderit nō magnā faciet lesionē: Ex trāsuerso aūt si euenerit: actio illa destruet̄ scdm mēsurā q̄ incisio penetrauit: τ ptē vsus ad quā penetrauit. ¶ Cerebr̄ aūt pter h qd ipm est origo sensus τ motus volūtary: est etiā scdm Galieni sniaz: imaginatōis: cogitatiōis: τ memorie fundamētū. Jmaginatio qdē i duob⁹ vētriculis anterio rib⁹ pficitur: cogitatio vo in medio explet̄: memoria aūt posteriorē possidet vētriculum.

Cor vo fecit de⁹ vt esset fons τ origo inati caloris: τ vt ab eo totū corp⁹ calefieret p arterias q̄ ab ipso ad oia mēbra pcedūt. Vn̄ si aliqd mēbrū arta rias amiserit q̄ ad ipm venire cōsueuerāt cōgelat̄: τ mo tus τ sensus indurant̄ pus: deide destruunt: τ postremo q̄si mortuū reddit̄. ¶ Musculi. n. τ nerui necnō ipm ce rebrū: vt in sua cōseruent̄ nā: τ vt suas pficiāt actiōes q̄ dam inati caloris idigēt mēsura: quāobrē arterie eis trās misse sūt: Et qd aīal supra vegetabilia h3: ē pmū iuuamē qd a corde 3bit: Qd aūt a cerebro recipit est scdm: p qd ē pfectio: τ ad qd tota actoris intētio τ voluntas pna fuit: Qd vo ab epate suscipit iuuamētū: est ei cū vegetabilib⁹ cōe: nō. n. recipit ab eo nisi nutrimētū τ icremētuz: sed q2 cordi vt in sua cōseruaret̄ nā: aeris attractio eo supioris necessaria fuit: τ aeris in suis cōcauitatib⁹ nimis calefacti expulsio: facta sūt ei aerē attrahēdi instra: pect⁹. v3. τ pul mo: τ iter ipsa τ cor cōcauitates τ foramia posita sunt: p q̄ aer attractus trāsire possit: queadmodū cū de hui⁹ dispo sitione tractabimus dicturi sumus.

Epar aūt ad sanguis gn̄ationē atq3 ipsius depura tiōem factū est: τ vt vene ab ipso manan tes ad oia mēbra dirigāt̄: τ ad ipsoz humectatōem: τ san guinis diuisiōnē: put cuiq3 necessariū est: Quāobrē nutri mētū τ eoz cōseruatio que sicut fuerāt remanēt puenit: τ eoz incremētū fit q̄ crescunt. Nulla. n. remanēt vt fue rūt: nisi ex qb⁹ nihil dissoluit̄: sicut ē dispositio i lapidib⁹: vt iacintho: auro: τ vitro: vl' q2 qd dissolutū ē i eis restau rat̄: sicut aq̄ maris: q̄ l3 q̄tidie magnā patiat̄ dissolutōez: tñ ab itroitu fluminū singul' dieb⁹ restaurationē suscipit: vn̄ semp eadē fere forma remanet bene custodita: tanta quāta fuerat: q2 pp puitatē sui sensibile nō est. Corpa igit̄ aīaliū: q2 ex eis q̄ dissoluūt̄ cōposita sunt: nō fuit possibi le vt augumētari vel in suo statu pmanere possent: absq3 nutrimēti bn̄ficio: sed q2 nutriētia cū dissolutis non sunt spēi vni⁹: mēbrū in corpe adesse oportuit: qd ipsa i dissolu toz silitudinē pmutaret. Nutriētia vo q2 ñ total'r cōuer tunt̄: sed qdā eoz pars cōuertit̄ τ assimilat̄: pars aūt alia remanet q̄si humoz supfluus ñ suscipiēs 9uersionē neq3 assimilationē eoz q̄ dissoluta sunt: q̄ si in corpe remane ret: grauiū egritudinū mās gn̄aret pparata sunt ei⁹ expul sioni instra apta τ canales. Et q2 nutritōis opatio i trib⁹ locis pficit tria supfluitatū sunt gn̄a. ¶ Una qdē ē pme digōnis supfluitas q̄. s. in stōacho fit τ itestinis: τ vocatur stercus: siue egestio. ¶ Alia vo scdē digōnis ē supfluitas: q̄ in epate pficit̄ qn̄ sanguis gn̄at̄. τ ipsa qdē est colera ru bra: τ nigra: τ vrina: Hec aūt tria a sanguie sepata: ppa a qb⁹ suscipiūtur receptacula hn̄t: sicut fel coleraz rubrā: melācoliā splen: τ vrinā renes suscipiūt: queadmodū di cturi sum⁹ in manifestioze tractatu: cū de hoz mēbrorū formis loquemur. ¶ Digōnis vo tertie supfluitas q̄ i oi b⁹ fit mēbris cū illis assimilat̄ sanguis q vnicuiq3 illoruz delegat̄: est sudoz τ sordities: τ qcqd ex superfluitatib⁹ a mēbris exeūtib⁹ eis assimilat̄: vt mucilagines τ lippitu dines τ his silia. ¶ Preterea modi mēbroz in corpe q̄t tuoz existūt: Quoz tres sunt pncipaliū q̄ in vite cōserua tione valde sunt necessaria: q̄z qdā nutritōis sunt instra vt stōus: τ epar: τ eoz canales: τ vene: τ vie: q̄ ad ipa pue niūt: vt os: τ meri: τ reliq̄ vie q̄ ab eis exeūt: vt intestina. Et instra caloris inati: τ 9seruatōis ipsius: quoz pma sūt cor: τ arterie: scda vo pulmo: τ pect⁹: τ q̄cūq3 alia valēt ad aeris attractōez: queadmodū in suo loco dicturi sumus. Alia vo eoz sunt instra sensus: τ motus: τ itellectualium actionū: q̄ sūt cerebrū: τ nucha: τ nerui: τ musculi: τ chor de: τ q̄ sūt silia his: necessaria: τ valētia ad cōplēdā actio nez τ passionē. Jn vnoquoq3 aūt mō istoz instroz: vnū ē pncipale τ operās. Alia vt suiētia τ ipm in suis actōibus adiuuātia. Jnstroz vo nutritōis pncipale est epar. Sed inati caloris instroz pncipale est cor: Et instroz sensus τ motus: τ itellectualiū actionū pncipale est cerebrū: Unū q̄q3 aūt istoz alys duob⁹ cōnexū est τ eis indiget: Epar eni nisi oib⁹ alys mēbris nutrimētū trāsmitteret dissol uerent̄. Jpm q̄q3 nisi a corde calorē hēret: ei⁹ nō cōserua ret̄ suba: q̄ sua 9plet̄ actio. Cerebrū et si nō ab arterys ca lefieret: nec a venis q̄ ab epate pcedūt nutriret̄: ei⁹ nō cō seruaret̄ nā q̄ suas aptu3 ē pficere actōes. Musculi q̄q3 pectoris nisi a cerebro mouerent̄: aerē attrahi foret ipos sibile neq3 cordis conseruaret̄ suba q̄ caloz inatus q̄e in corde euētat̄. ¶ Quarti vo mēbroz modi pncipalia sūt instra gn̄atōis: q̄ sūt matrix: τ virga: τ testicli: τ vasa spma tis. hec aūt instra nō sūt necessaria vt vnū pduret singla re. s3 vt spēs pmaneat τ cōseruet̄. Q2. n. de⁹ q̄ sit bn̄dict⁹: corp⁹ hoīs ex corpib⁹ fecit dissolubilib⁹: nō durabilibus neq3 [illegible]bilib⁹: vn̄ cū ñ sit possibile vt vnū singlare sp ma ner[illegible] [illegible]it gn̄atōis instra: p q̄ saltem spēs durare posset. Jsta aūt q̄ pmisim⁹ sūme sūt: τ aggregatiōes de mēbroz dispōnib⁹ τ ipoz iuuamētis. Qd totū nos clari⁹ dicem⁹: τ scdm plures diuisiōes. Sūmos tñ colligere nō dimitte mus: hui⁹. n. libri itētio nō fuit postrema oia colligere.

¶ De forma ossium capitis. CAP. II.

Aput qđ est nãle: lꝫ nō ex toto tñ rotūdū est. In q̊ multa sūt foramia: ꝑ que multi egrediunt̃ nerui: ⁊ vene itrāt: ⁊ arterie. Ipm quoqꝫ anteriꝰ in p̃te.s.frōtis: ⁊ posterius i occipitio eminēs est. In vtraqꝫ v̊o auriū p̃te ē latū: foraminū aūt oīuꝫ q̄ in ipso sūt maiꝰ est illđ qđ ē in occipitio ꝑ qđ nucha egredit̃: Ipm p̃terea ex m̃ltis cōpositū ē ossibꝰ.q̊ꝝ vnū aly cōtinuat̃. Locus v̊o vbi cōiūgūtur: serraꝝ cōiūctōi sil̃is apparet. Cranco aūt supior cōtinuat̃ mādibula i q̄ maxille ⁊ dētes cōtinent̃ supiores: q̄ ēt ex m̃ltis cōponit̃ ossibꝰ: quoꝝ vnū aly ad serre sil̃itudinē cōtinuat̃. ¶ Post hāc aūt mādibula est iferior: i q̄ inferiores existūt dētes: Cuiꝰ qdē ossa nō ad serre sil̃itudinē vt p̄dicta: sed sol̃ cōtinuāt̃ iūcturl. Inferior nāqꝫ mādibula motu idiguit. Que qdē supiori cōtinuat̃ mādibule: i loco q zephin arabice vocat̃.i.sustētatio. Hec aūt dētibꝰ exceptl: ex duobꝰ ꝯponit̃ ossibꝰ.q̄ ad serre sil̃itudinē in medio mēto ꝯtinuātur. ¶ Est p̃terea sub cranco i p̃te posteriore quoddā magnū os: qđ iter ipꝫ craneū ⁊ supiorem mādibulā positū est: a q̊ diminutio q̄ in ossiū iuenit̃ figuris cōplet̃ qđ alguateda vocat̃. ¶ Oīa igit̃ capitl ossa cū numerata fuerīt.xxxvi.erūt exceptl dētibꝰ. Quoꝝ sex ipsius cranei ꝓp̄a sūt: ⁊ vnuꝫ qđ vocat̃ alguatedi sup qđ sex p̄dicta sūt ossa. Et mādibule supioris q̈ttuordeciꝫ: ⁊ iferioris duo. ¶ In vnaq̄qꝫ aūt mādibula sunt dētes sexdeci: q̊ꝝ duo sunt icisores. ⁊ duo q istos vtrinqꝫ sequūtur q̄drupli noīant̃. post q̊s vtriqꝫ sūt duo q vocāt̃ canini: post q̊s sūt qnqꝫ molares dextri ⁊ qnqꝫ sinistri: q̄n̄qꝫ tñ de molaribꝰ minuit̃ vnꝰ: ⁊ nō sūt nisi q̈ttuor. Molariuꝫ āt supioꝝ qdā tres hn̄t radices q̄n̄qꝫ q̈ttuor. Inferiores v̊o molares: duas tñ hn̄t radices exceptl duobꝰ molaribus vltimis q hn̄t tres: q̊ꝝ vnus ē i dextra: alius i sinistra Aly v̊o dētes vna tātuꝫ radice sūt cōtēti. ¶ Sunt itaqꝫ oīa capitis ossa: quinquagitaquinqꝫ.

Capiti aūt iuxta magnū foramē ꝑ qđ nucha egreditur: ꝑ̇ma ex spōdilibus colli cōtinuat̃: q̄ qdeꝫ sūt septē. He aūt a duabꝰ p̃tibꝰ sūt ꝑforate: ꝑ q̊ꝝ foramia nerui ꝑgrediūtur: q ad dextrū ⁊ sinistrū dirigūt̃ latus. ¶ Post has aūt spōdiles costaꝝ sūt: q̄ decē ⁊ septē numero sūt: q̊ꝝ duodeci spōdiles pectoris dicūtur: eo q̄ i eaꝝ rectitudīe iferior pectoris terminꝰ finiat̃. Quiqꝫ v̊o q̄ sequūt̃: sūt spōdiles renū ⁊ alcati. Sūt igit̃ oēs spōdiles q̄ ab exitu nuche vsqꝫ ad os qđ sup renes locat̃ vigitiquattuor. Q̄n̄qꝫ tñ addit̃ vna vel minuit̃ qđ raꝝ est. Ex hoc v̊o loco os alauis spōdilibꝰ cōtinuat̃. Qđ ex tribꝰ cōponit̃ p̃tibꝰ: q̄ sūt spōdilibꝰ sil̃es. Cui ab iferiori: os alhosor cōtinuat̃: qđ ex tribꝰ sil̃iter cōpositū ē p̃tibꝰ. Haꝝ aūt tertia q̄ est iferior: ē cauda q̄ ē cartilago ossuosa. ¶ Ab vnaq̄qꝫ aūt duaꝝ p̄dictaꝝ spōdiliū iūctura in vnaq̄qꝫ duaꝝ p̃tiū egredit̃ neruꝰ q ad illā corꝑis p̃tē ꝑtēdit̃: ⁊ in ipsa diuiditur. Ab extremitate v̊o caude vnꝰ tñ ꝑgredit̃ neruus q i illis diuidit̃ locis. Duo v̊o ancaꝝ ossa: q̊ꝝ vnū ē in vno latere: alteꝝ in altero: ossi qđ ē alauis cōtinuāt̃: vnū.s. ab vna p̃te: alterū ab alia in qbꝰ sunt ācaꝝ pyxides: q̄s ossium capita q̄ sunt in coxis igrediūtur: que ⁊ ipsaꝝ vocant̃ vertebra. Iste aūt sūt forme ossiū ⁊ spōdiliū q̄ sunt in posterioribus ab ortu nuche vsqꝫ ad caudam.

Nūc vero alioꝝ ossiū formas q̄ sunt sub collo nomiare icipiemus. ¶ De qbꝰ sunt duaꝝ furculaꝝ ossa: ⁊ ossa spatularuꝫ: ⁊ pectoris ossa; ⁊ ossa manuū: ⁊ ossa femoris: ⁊ pedū ossa. Furcule v̊o os exteriꝰ gibbosum ē: ⁊ iterius cōcauū: cuiꝰ vnū duoꝝ capitū. humero continuatur capiti.s.ossis: quod adiutorium vocatur. Alia autez extremitas sūmitati pectoris cōtinuatur: vbi est pyxis gule.

Spatula v̊o a p̃te q̄ dorso supponit̃ lata est: cū q̄ caput cartilaginosum cōtinuat̃. A p̃te v̊o q̄ furcule appropiquat ē rotūda: i qua ē pyxis quā caput ossis qđ noīat̃ adiutorium igreditur. ¶ Pectoris aūt ossa sunt torax: q ex septē cōponit̃ ossibꝰ: i quoꝝ cuiusqꝫ extremitate est cartilago. Quoꝝ ꝑ̇ncipiū est a pyxide gule: finis v̊o ē inferius paꝝ sub mamill̃: q locus ē angustior oībus locis q̄ sunt in ventre: que cum palpantur mollia inueniuntur ossa nō habentia.

Coste vero in vnoquoqꝫ latere sunt duodeciꝫ: q̄ curue sunt. Quaꝝ oīum lōgior ē media. Quaꝝ septē vna duaꝝ extremitatū: q̄.s.est posterior dorsi spōdilibꝰ cōtinuat̃. Que v̊o anterior est: vni ex ossibus q̄ i torace sūt cū capite cartilagīoso cōtinuat̃. Ex his v̊o qnqꝫ curtātur ita q̄ toraci nō cōtinuant̃: q̊ꝝ extremitates cū ꝑmūtur: iteriꝰ flecti reperiūtur: que posteriores noīantur coste. Qđ vero sub torace de vētre existit: totū molle est vsqꝫ ad femoris ossa.

Nūc aūt manuū ⁊ pedū ossa noīabimꝰ. Manꝰ qdē os ꝑ̇mū illud ē: qđ adiutoriū vocat̃: qđ est os vnū exteriꝰ gibbosuꝫ: iteriꝰ cōcauū: cuiꝰ caput spatule pyxidē igredit̃: ꝑ quātitatē que iaꝫ p̄parata est ei. Hec ē igit̃ vna suaꝝ extremitatū. Altera v̊o extremitas i cubito ē i q̊ est rotula instr̄o hauriēdi aquā sil̃is. quā supioris focilis igredit̃ extremitas. Duoꝝ v̊o fociliū lōgitudo est a cubito vsqꝫ ad rascetā. Quoꝝ vnū qđ est minꝰ: supiꝰ vocat̃ focile. Aliud v̊o qđ est maiꝰ: iferiꝰ vocat̃. Quoꝝ vnūqđqꝫ i suis sūmitatibꝰ q̄ a p̃te rascete s̃t: additam̄tū q̊ddā hꝫ ꝑ qđ fit iūctura que existit inter rascetā ⁊ ipsa.

Rasceta aūt ex octo ꝯponit̃ ossibꝰ: q̊ꝝ q̈ttuor i duobꝰ ordibꝰ dispositl: alia q̈ttuor eodē ordine disposita i lōgitudīe cōiungūtur: q̄ cū multum dura sint medulla carēt. Quoꝝ figura est cura. ex q̄ rascete figura apta ꝑuenit. Post rascetā v̊o ē pectē q ex q̈ttuor cōponit̃ ossibꝰ: q̄ ossibꝰ rascete qbusdā ligamētis valde firmis cōtinuātur. Pectinis v̊o ossibꝰ digitoꝝ cōtinuant̃ ossa: q̄ in vnoq̊qꝫ eoꝝ sūt tria. Quoꝝ vnūqđqꝫ: aly cōnexiōibꝰ: vl̃ iūcturl cōfirmatl ligamētis cōtinuat̃. ¶ Oīa igit̃ manꝰ ossa sūt trigita. Os.s.qđ adiutoriū noīat̃: ⁊ ossa duo q̄ focilia vocāt̃. Rascete q̊qꝫ ossa q̄ sūt octo: ⁊ ossa pectinis que sūt q̈ttuor: ⁊ qndeci q̄ sūt digitoꝝ qnqꝫ. Os aūt policis ꝑ̇mū: supioris focilis extremitati continuatur in loco iuncture ample ⁊ laxe. Qꝫ ideo factuꝫ est. q̄ magno indiguit motu: vt reliqs quattuor digitis coniungi posset.

Ossiuꝫ v̊o pedis ꝑ̇mū ē coxe qđ ē vnū exteriꝰ gibbosuꝫ: iteriꝰ latū. Cuiꝰ supior extremitas ē rotūda q̄ coxe vocat̃ v̊tebꝝ. Hoc qdē anche pyxidē igredit̃: a qbꝰ ꝑ̇ma iūctura fit pedis. Eiꝰ v̊o iferior extremitas pyxidē maioris duoꝝ fociliū crurl igredit̃. Duoꝝ v̊o fociliū terminꝰ a genu vsqꝫ ad calcaneū ꝑtēdit̃. Qꝫ āt ex his duobꝰ maiꝰ ē: iferiꝰ vocat̃ focile: qđ ēt altero lōgiꝰ ē. Minꝰ v̊o focile vocat̃ supiꝰ. Hoꝝ aūt duoꝝ fociliū sūmitates calcaneo cōtinuāt̃. a qbꝰ tertia pedis orit̃ iūctura. Iūcture aūt q̄ i genu ē supponit̃ os rotūdū: cartilaginosuꝫ. qđ genu noīat̃ oculus: ⁊ a qbusdā vocat̃ mola. Calcaneo v̊o i an̄riorībꝰ os qđ vocat̃ nauicula cōiūgit̃. Inferiꝰ aūt cuidā cōiūgit̃ ossi: qđ achib vocat̃: qbꝰ pedis rasceta q̄ ex tribꝰ cōponit̃ ossibꝰ cōtinuat̃. Ex qbꝰ q̄ ad id qđ ħ ē neccīuꝫ apta ꝑuenit forma. ¶ Rascete aūt pedis cōtinuat̃ pectē q ex qnqꝫ ꝯponit̃ ossibꝰ qbꝰ digitoꝝ cōtinuāt̃ ossa: q̄ i vnoq̊qꝫ sūt tria: excepto magno digito i q̄ duo tm̄ sunt ossa. ¶ Oīa igit̃ pedis ossa.xxix.sunt. Anche.s. vnū: crurl duo: ⁊ os calcanei: ⁊ os qđ vocat̃ achib: ⁊ os nauicule: ⁊ ossa tria ex qbꝰ pedis cōponit̃ rasceta. ⁊ alia qnqꝫ ex qbꝰ pedis ꝯponit̃ pectē; digitoꝝ q̊qꝫ ossa.xiiij. ⁊ os genu. Et cū oīa corꝑis ossa numerata fuerit ꝑut Hal̃. numera

nūt ducēta: ꝛ .xlviij. erūt. excepto osse qḋ ē in epigloti: qḋ laude grece lr̄e os simile nuncupaṫ. cuius hec est figura.
¶ Os quoqꝫ qḋ est in corde. qḋ a qbusdā chirurgicis cartilago dicitur: ꝛ ossa parua a qbus vacuitates que sunt in iuncturis replētur ꝛ vocantur sisamina el excipiuntur.

¶ De musculis. CAP. III.

Musculi q in toto repiunṫ corpe cuz scdm Gal. numerati fuerit ꝛ diuisi qngēti .xxix. iueniēṫ: de qb⁹ put nr̄o ꝯpetit tractatui loq̄mur. Musculū itaqꝫ ex carne ꝛ neruo ꝛ ligamēto cōponi dicim⁹. Ipsi qꝫ volūtarioꝝ motuū sūt istrā: quoꝝ figure scdꝫ suoꝝ diuersitatez locoꝝ put eis necesse ē diuersificāṫ. Plures āt ex eis ita vt carne sūt circūuoluti ptēdūṫ: vsqꝫ ad suas iferiores pueniāt extremitates. Ex q̄ꝝ extremitatib⁹ qddā exoriṫ corp⁹: qḋ chorda vocaṫ. Que q̄usqꝫ illi⁹ mēbri qḋ p ipsaz moueri dꝫ iferiori cōiūgaṫ extremitati porrigiṫ. Mēbꝝ vo p illā moueṫ sic. Colligiṫ .n. ꝛ ad sue radicis ptē retrahitur. Nam tantum mēbruz ad illam retrahitur ptem ad quā colligiṫ musculus. Si aūt membrum quod moueṫ magnū sit musculus q̄qꝫ ipꝫ mouēs magn⁹ erit ꝛ grossus. A q̄ aut vna grossa aut plures oriūṫ chorde: q̄ mēbro qḋ dꝫ moueri cōtinuāṫ. Plerūqꝫ ēt in vni⁹ mēbri motu mlti muscli sibi iuicē auxiliū pbēt. Musculus aūt q paruuz monet mēbrū: puus ē ꝛ subtil'. Musculus nāqꝫ q ē i coxa ꝛ totū mouet crus: valde ē magn⁹. Muscli vo supiores mouētes palpebras: mltū pui sunt ꝛ subtiles a qbus chorda ñ oriṫ. Oē igiṫ mēbrū qḋ volūtario mouet motu musculū hꝫ q̄ moueṫ. Et si ad ptes moueret ꝯrias: i situ ꝯrio musculos hꝫ: ab vnoqꝫ q̄ꝝ ad suā trahiṫ ptē q̄ ntaliter moueṫ. Musculus vo ei ꝯri⁹ a sua tūc qescit actiōe. Cū aūt qsqꝫ musculus i situ ꝯrio posit⁹ suā siml' pfecerit actōez: mēbꝝ tūc erectū erit i neutrū duaꝝ declinās ptē Verbi grā. Man⁹ cū a musculo q ē in domestica brachy pte trahiṫ iteri⁹ curuaṫ: si vo a musclo q ponit i siluestri brachy pte trahiṫ: exteri⁹ flectiṫ. Cū vo ab vtroqꝫ sil' trahiṫ eq̄l'iter illos duos manebit ꝛ erecta. Motus aūt volūtary q i corpe sūt: hi sunt. Motus .s. q ē in cute frōtis: ꝛ oculoꝝ mot⁹: ꝛ mot⁹ maxillaꝝ: ꝛ sūmitat] nariū motus. ꝛ labioꝝ: ꝛ ligue: ꝛ epiglot] mot⁹: ꝛ mot⁹ mādibule iferioris ꝛ capit] mot⁹: ꝛ colli: ꝛ mot⁹ humeri: ꝛ iuncture spatule: ꝛ adiutory mot⁹: ꝛ mot⁹ iūcture q fit a sūmitate adiutory ꝛ brachy: ꝛ mot⁹ iūcture fociliū: ꝛ rascete: ꝛ mot⁹ digitoꝝ ꝛ vniuscuiusqꝫ suaꝝ iūcturaꝝ: ꝛ mot⁹ mēbroꝝ q̄ sūt i gutture: ꝛ aly duo mot⁹ q iferi⁹ labiū mouēt iferi⁹: et superius mouēt supi⁹: ꝛ motus pectoris q fit in attractōe aeris ꝛ virge mot⁹: ꝛ mot⁹ vesice q̄n pro retinēda vrina clauditur: ꝛ sūmitatis recti itestini mot⁹ q fit vt stercus exire phibeaṫ: ꝛ motus mirach vētris: ꝛ motus iūcture q̄ fit ab ancha ꝛ coxa: ꝛ mot⁹ genu: ꝛ mot⁹ iūcture pedis cū crure: ꝛ mot⁹ digitoꝝ pedis. Quoꝝ vnusqsqꝫ musculos hꝫ figuras ꝯctōi ꝛ extēsioni aptas hn̄tes: qb⁹ mot⁹ pfici possint pdicti. Quos oēs si iuestigare ꝛ distiguere iceperim⁹: augmētabiṫ liber ꝛ pueniem⁹ ad id ex q̄ non magna pueniet vtilitas. Nō ē .n. possibile vt musculoꝝ forma ita alioꝝ mētib⁹ nr̄is ifigaṫ ꝑmonib⁹: queādmoduz in ossib⁹: ꝛ neruis: ꝛ venis: ꝛ arterys. In his .n. muscul' frequēs necessarius est visus: testificatio: ꝛ studiū multū. Iōqꝫ musculoruz q i mēbris sunt: numeꝝ tātūmodo ꝯphendemus.

Dicemus itaqꝫ qḋ in facie sunt musculi .xlv. ex qb⁹ ad oculoꝝ ꝛ suaꝝ palpebraꝝ motus: sunt .xxiiij. Ad mādibule vo mot⁹ duodeci. Et faciei ptib⁹ q̄ volūtarie mouēt noue. Quoꝝ vnus ē sub extremitate cutis frōtis: cui⁹ auxilio fit vt magna fiat oculi apertio ꝛ aly duo a qb⁹ nariū mouēṫ extremitas: ꝛ aly duo q superi⁹ labiū mouēt sursuz: ꝛ aly duo q labiū iferi⁹ deorsuz mouēt. Preter hos vo sūt duo muscli q mouēt maxillas.

Musculi vo a qb⁹ caput mouet ꝛ collū: sunt .xxiij. Quoꝝ qdā solūmō caput mouet ad ptez in q̄ est musculus. Aly vo ēt cū capite mouēt collū. Et sūt aly q ipꝫ mouēt sursū: ꝛ qdā coꝝ mouēt ipꝫ añri⁹: qdā vo posteri⁹: ꝛ aly dextrorsum: ꝛ aly sinistrorsum. Linguam vero mouentes nouem sunt. Qui aūt gulam ꝛ epiglotim mouent: sunt trigintaduo.

In cuiusqꝫ aūt spatule motōe in oī latere sunt septē q oēs ipsi⁹ pficiūt mot⁹. Ab vnaqꝫ qꝫ ēt pte sūt .xiiij. q adiutorium mouēt. Adiutorio q̄qꝫ ab vnaqque pte supponunṫ q̄ttuor: q̄rū duo q sūt iteri⁹: brachiū trahūt iteri⁹: ꝛ duo q in siluestri sunt pte. ipm extendūt. Sūt ēt in vnoqꝫ brachio decē ꝛ septē q̄rū decē i pte siluestri: ꝛ septē in pte locanṫ domestica: a qb⁹ man⁹ int⁹ ꝛ ex⁹ ꝛ ad ptem policis: ꝛ ad ptem auricularis mouetur: ꝛ cōtrahuntur digiti ꝛ extendūtur.

In vnaquaqꝫ vo manu ab vnaqꝫ pte sunt decem ꝛ octo a quibus digiti vsus pollicem ꝛ versus auricularē mouentur.

Ad pectoris vo motōem: centuz ꝛ septē muscli sunt ꝯstituti: q̄ꝝ qdaz dilatant: aly vo ipm cōstringunt. Qui vo oēs dorsi pficiunt mot⁹ .xl. ꝛ octo sunt. Et sūt aly octo q sup vētrē ab iferiore pte toracis locati vsqꝫ ad femur ptēdūṫ: q̄ꝝ i lōgitudiē qdā sunt qdā vo i obliquū extēdūṫ. A qb⁹ oēs ventris motus qui cōstringendo fiunt vel cōprimendo perficiuntur. Horuz etiam auxilio aly sunt motus.

In masculoꝝ q̄qꝫ testicul' q̄ttuor iueniunṫ musculi. pter q̄s sunt aly q̄ttuor mouētes virgā. Est vn⁹ q vesice collū ꝯstrigit: ne iuolūtarie vrina egrediaṫ. In lōgaōe sil'r sūt q̄ttuor q ipsi⁹ orificiuz tenēt: ne sterc⁹ iuolūtarie exeat. In natib⁹ ēt sūt .xxvi. a qb⁹ coxe mouēt. Coxis ēt sūt .xxvi. a qb⁹ coxe mouēt q̄ꝝ sit⁹ ē supior. Coxis vo .xx. supponūṫ q crura moueret. Ad pedis aūt motōem ꝛ quorūdā suorū digitoruz suppositi sunt crurib⁹ .xxviij. Ut aūt relig pedis digiti moueantur sup pedes .xxij. sūt locati.

¶ De neruis. CAP. IIII.

Neruoꝝ ort⁹ aut a cerebro ē aut a nucha. Nucha aūt a posteriori cerebri pte egrediṫ: q̄ pānicul' iuoluiṫ cerebri: q̄s cū de cerebri tractabim⁹ anathomia noiabim⁹. Spōdilib⁹ q̄qꝫ coopiṫ vsqꝫ q̄ puenit ad os qḋ vt dixim⁹ alohosos vocaṫ. Ab hac aūt nucha p vnaquāqꝫ duarū spōdiliū iūcturā: vnū neruoꝝ par exoriṫ: quoꝝ vnus dextrorsuz: alter sinistrorsuz tēdit. Qḋ tādiu fit quousqꝫ pueit ad finē alohosos: a q̄ neru⁹ pari carēs egrediṫ: quā obrē impar dr̄. Nerui sil'r a cerebro egrediētes pares iueniūṫ: q̄ꝝ vn⁹ dextrorsuz: ali⁹ vt pdictū ē sinistrorsuz dirigiṫ. Primū vo hoꝝ septē pariū neruoꝝ q a cerebro pdeunt: duos hꝫ neruos: q in anteriori cerebri pte exoriūṫ: ꝛ ocul' directi sensuz visus eis tribuunt. Quoꝝ vnusqsqꝫ cōcau⁹ ē: q cū aliquātulū ab eo elōgati fuerit ꝯiūgunṫ: ꝛ ex vtrorūqꝫ cōcauitatib⁹ vna puenit cōcauitas. Añ tamē q̄ꝫ egrediāṫ ex craneo separanṫ. Quoruz vnusqsqꝫ a cranco exiēs: oculo i pte sua existēti dirigiṫ. Par āt scdꝫ: p⁹ pmū oriṫ par: qḋ p foramia q̄ i sinu ocli sṫ exit a craēo: ꝛ p oculorū musclos spgiṫ dās eis suos mot⁹. Tertiuz vo par p⁹ scdi par] ortū exoriṫ: vbi pm⁹ cerebri vēter ad scdꝫ pueit vētrē. Hos āt vētres postea dicā. Quarto q̄qꝫ pari qḋ ē p⁹ ipꝫ admisceṫ: a q̄ postea sepatū in q̄ttuor diuidiṫ ptes. Quarū vna ad vētrē sub diafragmate descēdit. Aliaruz vo qdā: p loca faciei: ꝛ auriū: ꝛ nariū spgiṫ. Quedā aūt pari qḋ seqṫ: ꝫ par cōtinuaṫ. Par q̄qꝫ q̄rtū p⁹ tertiū exoriṫ par: ꝛ p palatū spgiṫ dās sēsuz ei ppriuz. Quītū āt par ē p cui⁹ vnā pte audiēdi fit sēsus: ꝛ p aliā mouēt muscli q fa-

ciē mouēt. Par q̄q̄ꝫ sextū ē cuiꝰ vna pars gutturi trāsmit
tit̃ ⁊ ligue: alia v̓o muscul̓ q i spatul̓ sunt: ⁊ i mēbris q̄ sūt
circa ipsas dirigit̃. Alia v̓o ꝑs ꝑ collū descēdit q̄ a se mul/
tos emittit ramos: q̊ꝝū qdā ad muscl̓os q sūt i epiglotiva
dūt: q cū ad pectꝰ veniūt diuidūt̃ iterū: q̊ꝝū ꝑtes q̄dā sur/
suꝫ reuertūt̃ q̊usqꝫ muscul̓ q sūt i epigloti cōiungāt̃. Alie
v̓o ꝑ cōdis capsulā sꝑgūt̃: ⁊ ꝑ plmonē: ⁊ meri: ⁊ ꝑ loca his
vicia. Qđ v̓o ex h̄ pari reliquū ē qđ ē ēt eiꝰ maioꝛ ꝑs quo/
usqꝫ penetret diafragma ꝓtēdit̃: ⁊ eiꝰ maioꝛ ꝑs ori conti/
nuat̃ stōi. Alia v̓o eiꝰ ꝑs pānicl̓o epatꝭ ⁊ spleni ꝯiūgitur ⁊
alijs visceribꝰ: vbi ēt tertij parꝭ ꝑtes q̄dā ei cōtinuāt̃. Se
ptimū aūt par a posterioꝛi ꝑte cerebri a q̄ orit̃ nucha: ge/
nerat̃ qđ ꝑ ligue ⁊ epiglotis diuiditur musculos.

¶ A nucha v̓o. xxxi. paria neruoꝝ exoriūt̃: ⁊ vnꝰ neruꝰ qui
caret pari. Quoꝝ septē a colli spōdilibꝰ oriunt̃. xij. v̓o pa/
ria a doꝛsi spōdilibꝰ vsqꝫ vbi doꝛso opponit̃ pectꝰ exoriū
tur. Quiqꝫ v̓o paria q̄ sūt pꝰ ista ex spōdilibꝰ cathin: q ē i/
ferioꝛ doꝛsi locꝰ ab īferioꝝ costaꝝ spōdilibꝰ nascunt̃. Ab
osse aūt alahauis tria alia oriūt̃: pꝰ q̄ alia tria ab osse alo/
hosos exoꝛta repiūt̃. Ab alohosos v̓o sūmitate neruꝰ pari
carēs exorit̃ ex medio eiꝰ. Primū āt istoꝝ pariū a nucha
ꝓcedētiū: a pꝛie spōdil̓ colli foꝛamie exorit̃: qđ caput ascē
dēs ꝑ ipsiꝰ spargit̃ musculos. Par aūt scđꝫ a foꝛamie: qđ
īter ꝑ̇mā ⁊ scđaꝫ repit̃ spōdilē exoꝛtū: cuti cōtinuat̃ capi/
tis: dans ei tactū. Muscul̓ q̊qꝫ colli cōiūgit̃ ⁊ maxillarū
dās eis motū. Et par tertiū a foꝛamie qđ ē īter scđaꝫ spō/
dilē ⁊ tertiā exoꝛtū in duas diuidit̃ ꝑtes. Quaꝝ vna mu/
scul̓ q mouēt maxillas trāsmittit̃. Alia v̓o ꝑ musculos di
spartit̃ q īter vtrasqꝫ locāt̃ spatulas. Par itidē q̄rtū īter
tertiā ⁊ q̄rtā exorit̃ spōdilē qđ ī duo diuidit̃. Quoꝝ vnū
posteriꝰ ꝑ doꝛsi muscl̓os ꝑtit̃: aliud v̓o anteriꝰ ꝓtēsuꝫ per
musculos segregat̃: q ī directo eiꝰ sūt ⁊ supra ip̄m. Quītū
q̊ꝫ par īter q̄rtā ⁊ q̄ntā egressū spōdilē: ī tres diuidit̃ par/
tes. Quaꝝ vna diafragmati dirigit̃. Alia v̓o muscul̓ q ca/
put mouēt ⁊ collū: poꝛrigit̃. Alia aūt ad musculos poꝛten
dit̃ spatulaꝝ. Et sextū sil̓r par īter q̄ntā ⁊ sextā nascit̃ spō
dilē. Septimū q̊ꝫ īter sextā ⁊ septimā spōdilē orit̃. Octa/
uuꝫ v̓o īter septimā spōdilē ⁊ octauā nascit̃: vbi colli spō/
diles finiūt̃. Neruoꝝ v̓o ab his oībꝰ paribꝰ ꝓcedētiū: qdā
ꝑ capitꝭ ⁊ colli musculos partiūt̃. ⁊ qdā ꝑ doꝛsi musculos
⁊ diafragmatꝭ: exceptꝭ his q ab octauo ꝓcedūt pari: q̊ꝝuꝫ
nullus ad diafragma ꝑuenit: ⁊ qdā ad adiutoꝛiū ⁊ ad bra
chiū vadūt ⁊ manū. Sexti q̊ꝫ paris ꝑtes q̄dā ad spatula/
rū dirigūt̃ muscl̓os. Alie adiutoꝛiū mouēt. Alie v̓o supio/
ribꝰ adiutoꝛij ꝑtibꝰ sensū ꝓ̄bēt. Septimi itidē parꝭ ꝑtiuꝫ
q̄dā muscul̓ mādāt̃ q sūt ī adiutoꝛio. Alie brachiū mouēt
alie quoqꝫ ꝑ adiutoꝛij cutē dispgunt̃: sēsū ei dātes. Octa/
ui q̊ꝫ parꝭ ꝑtes q̄dā ꝑ brachij cutē ꝑtiūt̃ dātes ei sensum.
Alie v̓o ad brachij tēdūt musculos: māibꝰ motū ꝓ̄stātes.
Nonū iteꝝ par īter octauā ⁊ nonā egredit̃ spōdilem vbi
doꝛsi spōdiles initiū sumūt. Cuiꝰ q̄dā ꝑtes ꝑ musculos q
sūt ī costis sepant̃. Alie v̓o ꝑ doꝛsi muscl̓os partiūt̃. Que/
dā v̓o ad manū descēdētes ꝑ eā segregant̃: sensū ei dātes
⁊ motū. Decimū q̊ꝫ par īter nonā spōdilē exoritur ⁊ deci
mā: cuiꝰ vna ꝑs cuti trāsmissa adiutoꝛij: dat ei sensuꝫ. Re
liq̄ v̓o ꝑs diuidit̃: cuiꝰ q̄dā ꝑs anteriꝰ ꝓgressa ꝑ musculos
q sūt inter costas: ⁊ ꝑ musculos q vestiunt̃ sup pectus di/
spartit̃ ⁊ alia eiꝰ ꝑs ꝑ doꝛsi ⁊ spatulaꝝ musculos diuidit̃.
Et ad hūc qdē modū ꝓgrediunt̃ ⁊ diuidūt̃ reliquoꝝ pa/
riū nerui vsqꝫ ad decimūnonū. Par aūt vicesimū ē ꝑ̇mū:
cuiꝰ nerui ab īferioꝛibꝰ doꝛsi spōdilibꝰ exeunt: ⁊ īter deci/
mānonā ⁊ vicesimā egredit̃ spōdilē. Et ad hūc modū īter
spōdiles q̄nqꝫ oriunt̃ paria. Quoꝝ nerui qdā vadūt ante
⁊ ꝑ muscl̓os q supponunt̃ vētri diuidūtur. Alia aūt ꝑ mu
sculos ꝑtiūtur q sunt sup lūbos. Tertia aūt hoꝝ q̄nqꝫ pa
ria supioꝛa: neruis q descēdūt a cerebro miscētur. Reliq̄
v̓o duo paria q̄ sub istis tribꝰ existunt ramos ex se mag̊s
mittūt: q ad crura ꝺ̄scēdētes. vsqꝫ ad pedū extremitates
ꝑueniunt. Vicesimi āt q̄nti parꝭ nerui sunt ꝑ̇mi q a ꝑ̇mo
triuꝫ ossiuꝫ alahauis egrediunt̃. A scđo āt osse hoꝝ triuꝫ
pariū scđꝫ exit: atqꝫ a tertio tertiū ꝓcedit. Hec aūt tria pa
ria oīa neruis miscētur: q ab īferioꝛibꝰ doꝛsi egrediunt̃:
q̊ꝝuꝫ magna ꝑs ad pedes descēdit. Sꝫ tria paria siml̓ cuꝫ
neruo pari carēte ab ossibꝰ alohosos execūtia: ad virile mē
bꝛuꝫ: ⁊ ad muscl̓os ani: ⁊ ad vesicā: ⁊ ad alia loca īferioꝛa
his ꝓtēduntur.

De venis. CAP. V.

Vene oēs a gibbosa epatꝭ ꝑte oriuntur.
Epar. n. īteriꝰ cōcauū ē: exteriꝰ
gibbosuꝫ. Sup gibbosaꝫ v̓o ipsiꝰ ꝑteꝫ: q̄dā ma
gna orit̃ vena. Que q̄dē cū paꝝ elōgata fuerit:
ī duas diuidit̃ ꝑtes. Quaꝝ vna q̄ maioꝛ ē: ad ī/
ferioꝛes coꝛꝑis ꝑtes deriuat̃. vt oīa mēbꝛa ibi repta: ipsa
ībibat. Scđa v̓o ad supioꝝ coꝛꝑis mēbꝛoꝝ ībibitionē su/
ꝑius vadit. Que vsqꝫ adeo sursuꝫ tēdit. quousqꝫ diafrag/
mati cōtinuet̃: vbi ipsa ī duas diuidit̃ venas. q̄ ꝑ diafrag
ma vt nutriāt ip̄m disgregantur. Que postea ꝑfoꝛāt dia/
fragma. Post cuiꝰ ꝑfoꝛatōeꝫ: vene subtiles ab eis disgre
gate: pānicl̓o q pectꝰ ī duas diuidit ꝑtes: ⁊ coꝛdis capsule
atqꝫ glādule q̄ a medicis vocat̃ moꝝ cōtinuātur. ⁊ ꝑ ꝓ̄di/
cta spargunt̃ mēbꝛa: q̊ꝝ formas ī sequētibꝰ demōstrabo.
Postea v̓o qdā magnꝰ ab eis separat̃ ramus: q vni duaꝝ
coꝛdis auriculaꝝ dextre. s. cōtinuat̃: ⁊ in tres diuidit̃ par
tes. Quaꝝ vna dextrā coꝛdis īgredit̃ cōcauitatē: q̄ etiaꝫ
alia maioꝛ existit. Scđa v̓o ea q̄ exteriꝰ sunt ī coꝛdis sup/
ficie circuit ⁊ ꝑ ip̄m totū ꝑtit̃. Tertia aūt īferioꝛibꝰ pecto
ris ꝑtibꝰ ꝯiūgit̃: ⁊ mēbꝛa q̄ ibi sūt nutrit. Que postqꝫ ꝑtrā
sierit coꝛ ī rectitudinē poꝛrigit̃: q̊usqꝫ ad furculas pectoꝛꝭ
ꝑueniat. In h̄ āt ītiere ramuscl̓i ab ea subtiles ī vnāquā/
qꝫ duaꝝ segregāt̃ ꝑtiū dextroꝛsū ⁊ sinistroꝛsū: q̄ mēbꝛa q̄
ī eoꝝ locātur rectitudinē vl̓ circa ipsos ībibūt. Exteriꝰ ēt
a se ramos emittit q muscl̓os exteriꝰ ī ꝓ̄dictoꝝ mēbꝛoꝝ
rectitudīe q̄ īteriꝰ sunt reptos humectāt: q̄ cū ī rectitudīe
assельle fuerit: ramꝰ qdā magnꝰ exteriꝰ ab ea egreditur: q
ad manū q̄ ē ex ꝑte asselle illius ꝓtēdit̃: q basilica nuncu
pat̃. Hec aūt cū in rectitudīe fuerit medietatis que īter
duas existit furculas: q̄ lube vocātur ī duas diuidit̃ ꝑtes.
Quaꝝ vna ad dextrā ꝑteꝫ alia v̓o ad sinistrā tēdit. Haꝝ
aūt vnaqueqꝫ ī duas iteꝝ diuidit̃ ꝑtes. Quaꝝ vna hume
ro supposita ad manū a ꝑte siluestri tēdit: ⁊ vocat̃ cepha
lica. Alia v̓o vtriqꝫ ī duas diuidit̃ ꝑtes. Quaꝝ vna ꝑ īte/
rioꝛes colli ascēdit ꝑtes: quousqꝫ craneū ingredit̃: ⁊ ꝑtes
mēbꝛoꝝ cerebri ⁊ suoꝝ pāniculoꝝ ibidem reꝑtas ībibit.
Et in trāsitu eiꝰ ꝑ collū vsqꝫquo ad cerebrū īgrediat̃: ra/
mi ab ea subtiles diuidūtur: q mēbꝛa in collo occulta hu
mectāt. Hec aūt vena guideꝫ occulta vocatur. Alia autē
manifesta ascēdit quousqꝫ ꝑ faciē: ⁊ caput: ⁊ oculos: ⁊ na/
res diuidat̃: ⁊ mēbꝛa hec oīa nutriat: q̄ etiā guideꝫ mani/
festa vocat̃. A vena v̓o humerali dum ꝑ cubitum trāsit:
rami qdam subtiles sepant̃: a q̄bus ea q̄ in adiutoꝛio ex/
terius sunt manifesta imbibunt̃. Simili quoqꝫ modo ab
assellata segregātur vena rami subtiles. q occultas adiu/
toꝛij carnes nutriāt. Et cum humeralis vena ⁊ assellata
ꝓpe cubiti iuncturā veniūt: due ab eis separātur partes.
vna. s. ab assellata ⁊ alia ab humerali: ⁊ cōiunctim descē/
dunt quousqꝫ vna ex eis fiat vena: que purpurea vocat̃.
Alia vero humeralis vene pars: ꝓtēditur ꝑ manifestas
adiutoꝛij partes: ⁊ sup focile altuꝫ transit: ⁊ vocat̃ hec fu
nis brachij. Assellate vero pars altera q̄ est inferioꝛis lo/
ci ꝑ parteꝫ brachij que est in ꝓfūdo transit: que vsqꝫ adeo
ꝓtenditur: quousqꝫ ad caput inferioꝛis focilis ꝑueniat:
⁊ fit ex vno suoꝝ ramoꝝ vena: que est īter mediū ⁊ auri/
cularem: que saluatela vocatur. Pars aūt que ad coꝛpo/

ris inferiora descendit: sup dorsi spondiles trāsit. que descendendo inferius porrigitur: a qua rami egrediūtur: q ad renū fascias ⁊ suoꝝ pāniculoꝝ ⁊ ad mēbra que his circūponunt̄ tendūt: ⁊ ea nutriūt. A qua postea duo magni separant̄ rami: qui renum ingrediūtur cōcauitates: post quos duo alij reperiunt̄: q ad testiculos vadunt: deinceps etiā ab eadem in directo cuiusq̄ spōdilis: duo alij separātur rami: q ad vtraq̄ ꝓcedentes latera: mēbra que circa ipsa sunt: que vel occulta sunt: vt matrix: vel vesica: vel manifesta sicut venter ⁊ ilia: humectāt. Que cū ad vltimā ꝑuenerint spondilem: in duas separant̄ partes: quarū vna ad dextrū pedem: ⁊ alia ad sinistrū tēdit: ⁊ ab his segregātur ꝑtes q̄ coxaꝝ nutriūt musculos: quaꝝ q̄dam sunt occulte: a qbus occulti nutriūt̄ musculi: q̄dā manifeste: q̄ manifestos humectāt musculos q̄ iteꝝ cū ad genu ꝑuenerit: in tres diuidit̄ partes: quaꝝ vna ꝑ mediū transit: cuiꝰ rami oēs cruris nutriūt musc̄los: q interiꝰ ⁊ exterius reꝑiūt̄. alia vō ad ꝑtē cruris domesticā tēdit: q̄ vsq̄ adeo tal̄r icedit: donec sup cauillā iteriorē apparere icipiat: ⁊ tūc ex ea fit vena: q̄ saphena vocat̄. pars vō tertia: ad ꝑtem cruris siluestrē tēdit: q̄ sil̄r occultat̄: quousq̄ ad cauillā ꝑueniat exteriorē: q̄ ēt vena dr̄ sciatica. Ab vnaq̄q̄ aūt istaꝝ cū ad pedē ꝑuenerit sepant̄ partes q̄ ꝑ pedē segregant̄: quaꝝ ille q̄ in ꝑtibꝰ dictoꝝ minimi .s. ⁊ secūdi ab eo reperiūtur: vene sciatice ꝑtes sūt. ❡ Que vō in partibus reperiūtur policis vene saphene sunt partes.

❡ De artarijs. CAP. VI.

ARtarie oēs a corde ꝓcedētes ab eius sinistra oriūtur ꝯcauitate. Ab hac aūt due exeūt artarie: quaꝝ vna q̄ minor ē vna tātū velat̄ tunica. q̄ etiā aliaꝝ artariaꝝ duabꝰ tunicis gracilior existit. Hec quoq̄ in vene essentiā trāsiēs: pulmonē ingredit̄ ⁊ ꝑ ipsū partit̄. Ab alia vō q̄ ml̄to maior est: i sua p̄ma egressiōe duo sepāt̄ rami: q̄ꝝ vnꝰ q minor est: ad dextrā cordis tēdit cōcauitatem. Alter vō ad ea q̄ circūquaq̄ in cordis cōsistunt supficie trāsmittit̄. deinde igredit̄ ipm. ⁊ in ipo spargit̄. Huiꝰ aūt artarie pars q̄ pꝰ duoꝝ ramoꝝ p̄dictoꝝ sepatiōem ab ea remāsit in duas separat̄ partes: q̄ꝝ vna qdem ad iferiores corpis descēdit ꝑtes. Altera vō supiora petit corporis Hec aūt ps supiora petēs: in ramos dispartit̄ ad vtraq̄ tēdētes latera: q mēbris in ipsoꝝ ramoꝝ rectitudine existentibꝰ cōtinuant̄: vt calorē eis tribuāt nālem. Hi autē rami tādiu sic ꝓtēdūtur: donec in directo assellē existāt: vbi a p̄dicta artaria vnus egredit̄ ramus: q vna cū vena assellata ad manū vadit: ⁊ ꝑ ipsam diuidit̄: queādmodū venā diuidi diximus. Ab h̄ aūt ramo separant̄ rami: ad occultos ⁊ manifestos adiutorij musculos tēdentes. Ipe tn̄ semp cooꝑtus est ⁊ occultus: vsq̄quo ad cubitū ꝑuenit: vbi in ml̄tis corpibꝰ ipsius appet pulsus. Ipse quoq̄ tādiu sub vena vadit assellata ei cōiūctus: donec sub cubito paꝝ descēdit. Dehic vō iterius penetrat magl ⁊ dilatat̄: ⁊ separātur ab eo rami ad modū capilloꝝ subtiles: q brachij cōtinuāt̄ muscul̄: qd̄ tādiu fit donec magnā ꝑtrāseat brachij partē. Post hec vō in duas diuidit̄ partes: q̄rū vna supius trāsiēs focile: ad rascetā vadit: ⁊ hec ē arteria quā medici tāgūt. Altera sil̄r eius pars ꝑ focile transiens iferiꝰ ad rascetā tēdit: que est minor artaria. He autē vtreq̄ ꝑ volā partiūt̄: quaꝝ pulsus in dorso manus qn̄q̄ apparet. Hec iteꝝ artaria quā corpis supiora petere diximus: cū ad locū q duaꝝ mediꝰ est furculaꝝ venerit in duas sepant̄ partes: quaꝝ vnaqueq̄ in duas sil̄r distribuit̄ partes. Quaꝝ vna guidez vicinat̄ occulte: ⁊ tamdiu ascēdit: donec craneum igrediat̄. In hoc aūt sui itineris ascēsu: rami ab ea sepantur: q mēbris occultis ibi existentibus continuātur: sicut in venaꝝ diximꝰ tractatu. Sed cum craneū ingressa fuerit: mirabil̄r ibi diuidit̄: ⁊ fit ex ea illud qd̄ rete sup cerebrū expāsum vocat̄. Qd̄ est corpus multl simile retibus: quoꝝ vnū alij supponit̄. Post huiꝰ vō retis diuisionē adunantur ⁊ exeūt a p̄dicto rete due artarie eque magne vt erāt anteq̄ in p̄dictū diuiderent̄ rete: q̄ tūc substātiā igrediūtur cerebri: ⁊ ꝑ ipm separant̄. Alia aūt duaꝝ istaꝝ pars: q̄ etiā minor est: supiꝰ ad faciei ⁊ capitis supficiē tēdit: vbi ꝑ mēbra diuidit̄ manifesta: sicut guidez māifesta. ❡ Cuiꝰ qdez pulsus aliqn̄ post aurē apparet: ⁊ i tpe. Pulsus aūt q iuxta guidez apparet: nō est huiꝰ artarie pulsus: sed est maioris ꝑtl q̄ guidez cōtinuat̄ occl̄te. Et he due artarie: lithargice vocāt̄. Pars aūt aliaꝝ duaꝝ cordis artariaꝝ: ad iferiores corpis descēdēs ꝑtes: sup dorsi spōdiles posita: descēdit iferiꝰ: a q̄ iuxta vnāquāq̄ spōdilē qdā sepant̄ rami: q̄ꝝ qdā dextrorsum tēdētes: ⁊ alij sinistrorsum: mēbris q̄ i eoꝝ locant̄ rectitudie: cōtinuant̄. Primꝰ aūt ramꝰ ab ea egrediēs: ē ille q ad pulmonē vadit. pꝰ quē sūt alij q ad musc̄los iter costas existētes tēdūt. Post istos aūt sunt alij rami ad diafragma ꝓcedētes. Quos alij sequūtur: q ad stōm ⁊ epar: ⁊ splenē: ⁊ omētū siue reticulū: ⁊ itestina: ⁊ renes: ⁊ m̄ricē ⁊ testic̄los: ⁊ vesicā: ⁊ ad v̄gā dirigūt̄. Quoꝝ ēt qdā adeo ꝓtendūtur: donec exterioribꝰ muscul̄: q in hoꝝ reꝑiunt̄ locoꝝ rectitudinē: cōtinuētur. Et cū oēs isti rami ad vltimā venerit spōdilē: in duas sepant̄ ꝑtes: ad pedes d̄scēdētes: q̄ eodē mō q̄ ⁊ vene diuidūtur: ⁊ nihil iterest aliud nisi q̄ arterie ꝑ mēbroꝝ ꝓfunditatē vadūt: q̄ꝝ pulsus i īguibꝰ: ⁊ sb̄ cauilla iteriꝰ ⁊ exteriꝰ: ⁊ i pedis dorso ꝓpe magnā chordā appet.

❡ De figura cerebri. CAP. VII.

CErebrū vō ē solidū s; q̄sdā h; cōcauitates q̄ ipsiꝰ dicūt̄ vētric̄li. Et sūt s̄m Gal̄. q̄ttuor. Inter q̄s ēt qdā reꝑiūtur trāsitꝰ: qbꝰ ab vno i aliū ꝑueniri possit: q̄ꝝ duo in anteriori cerebri ꝑte statuūt̄: ⁊ vnꝰ in medio. aliꝰ aūt i occipitio sistit̄: q̄ꝝ hec ē figura. Utrū apud istos trāsitꝰ q̄dā reꝑiuntur ꝑtes: aptas hn̄tes figuras: ad h̄ vt apiat eos aliqn̄. ⁊ aliqn̄ claudat. Duo q̄; h; additamēta: a duobꝰ an̄rioribꝰ vētricul̄ exorta: q̄ mamillaꝝ capitibꝰ sil̄ia: ad os qd̄ assimilat̄ colatorio tēdunt: qbꝰ sensus q dr̄ odoratꝰ ꝑficit̄. Hoc vō os multis ꝑforatū foramibꝰ: non eq̄libꝰ i loco cranei vbi nares figūt̄ positū ē. ❡ Cerebrū q̄; p̄ter supradicta duos h; pāniculos: q̄ꝝ vnꝰ grossus ē: alter subtil̄. Subtil̄ vō cerebro ml̄tū viciat̄: ⁊ i qbusdā locis ei miscet̄. Grossus aūt craneo adheret: q ēt i qbusdaz locis cerebro fit ml̄tū vicinꝰ: ⁊ i duobꝰ locis ml̄tl ꝑforatꝰ ē foramibꝰ: q̄ꝝ vnꝰ ē iuxta foramē vbi nares craneo iungūt̄: ꝓpe os qd̄ colatoriū noiat̄: ⁊ aliꝰ ē iuxta os ꝑforatū qd̄ ē i palato. Per p̄mū vō os qd̄ supiori nariū extremitati cōiūgit̄: anterioꝝ vētric̄loꝝ supfluitates. ad nares descēdūt. Per 2ᵐ aūt os qd̄ est in palato: medij vētric̄li supfluitates ⁊ posterioris ad os effluūt. Haꝝ aūt supfluitatū expulsiōe: cerebrū a multis malis egritudinibꝰ illesū cōseruat̄. Sub cerebro q̄; ⁊ sub eiꝰ pāniculo grosso ē textura reti sil̄is q̄ ex artarijs caput ascēdētibꝰ generat̄. A q̄ due vt iā diximꝰ in tractatu arteriaꝝ arterie exeūt: q̄ pāniculū itrātes grossū cerebro cōtinuāt̄. De ortu aūt neruoꝝ a cerebro ꝓcedētiū sufficienter in neruoꝝ tractatu diximꝰ.

❡ De figura oculi. CAP. VIII.

OCulus ex septē tunicis ⁊ tribꝰ cōponi inuenit̄ humoribꝰ. Cuius qdē ꝯpositiōis modū nunc dicturi sumus. Neruꝰ nāq̄ cōcauus q a cerebro p̄mus egredit̄: ad sinum oculi tendens: craneū egredit̄. Hic aūt in suo exitu duobꝰ cerebri velat̄ pāniculis: q craneū egrediēs ad sinū ocularis ꝑuenit ossis: ibiq̄ ab eo grossus separat̄ pāniculus: q in vestimētū ⁊ totius supficiei ocularis ossis

trāsit pāniculū. Hic aūt pāniculus a cirurgicis tunica vo/
catur sclirotica. Subseq̄nter q̄ꝫ a p̄dcō neruo pāniculus
sepaṫ subtilis: q sub sclirotica in aliud trāsit vestim̄tū qđ
secūdina vocaṫ: eo ꝙ secūdine mulierū sil'is existit. ❡ Di
lataṫ p̄terea neruꝰ ip̄e: ⁊ sub p̄dcis duobꝰ fit ex eo pānicu/
lus qdā q retina vocaṫ tunica. In hꝰ āt tunice medio: qđ/
dā p̄terea molle gnāṫ corpꝰ hūidū: qđ in colore vitro assi/
milatū vitreꝰ appellaṫ humor. In cꝰ sil'r medio aliud pro
creaṫ corpꝰ cū rotūditate q̄daꝫ: ꝑticipās latitudine: qđ q̄ꝛ
in sua radiatione grādini sil'e ē: grādineꝰ vocaṫ hūor. Cuiꝰ
medietas p̄dcō vitreo circūdaṫ humore: alia āt ipsiꝰ me/
dietas: q̄dā circūdaṫ tunica. q̄ multū luminosa cū aranei
tele sit similata aranea noīaṫ tela. Sup hāc āt qđdaꝫ liq/
dū locaṫ corpꝰ: qđ q̄ꝛ albugini oui assil'aṫ: albugineꝰ dictꝰ
ē humor: cui corpꝰ supponiṫ subtile: īteriꝰ. vꝫ. a pte hūorl
albuginei rugosuꝫ: exteriꝰ v̇o tensuꝫ: cꝰ qdē color in corpi/
bus diuersificaṫ. Aliqñ. n. ē mlt'uꝫ niger: qñꝫ minꝰ: qñꝫ ēt
ē variꝰ. In hꝰ āt medio: in loco. s. vbi grādieo opponiṫ hu/
mori ē foramē: qđ qñꝫ dilataṫ: qñꝫ ꝯstrigiṫ: ꝓut grādieo
humori cā luminis nec̄iū fuerit: Cōstringiṫ. n. cū lumē est
multū: ⁊ dilataṫ cū ē in obscuro. Hoc āt foramē ē pupilla.
Predictꝰ v̇o pānicl'us: vuea noīaṫ tunica. Huic v̇o tunice
aliud qđdā supponiṫ corpꝰ eā coopiēs: spissuꝫ: durū: lumi
niq̄ꝫ ꝑuiū albi cōnu frustrulo sil'e: qđ cornea noīaṫ tūica: q̄
s̄ꝫ tunice sibi supposite colorē: coloraṫ q̄ vuea noīaṫ: quē/
admodū cū vitro in anulo īcluso aliqd supponiṫ a q̄ colo/
rē suscipit: ⁊ sup istud sic vestitū: nō tn̄ sup totū: sꝫ vsq̄ꝫ ad
nigredinē oculi ꝑtingēs: aliud locaṫ corpꝰ qđ ē duꝝ ⁊ albi
coloris: ⁊ ꝯiūctiua vocaṫ tunica: q̄ ē id qđ in oculo albū ap
paret. Tunica āt ista ex cute q̄ exterius supponiṫ craneo
nasciṫ. Cornea v̇o a sclirotica oriṫ tunica. Uuea aūt nasci
tur a secundina. Et aranea tela: ex retina ꝓcreatur.

❡ De figura nariuꝫ. CAP. IX.

NArium foramia ascēdēdo in duas sepan
tur ptes. Quoꝝ vnū interius ad
oris tēdit extremitatē: aliud v̇o supius vsq̄ꝫ ad
os qđ assil'aṫ colatorio porrigiṫ. Qđ añ duo ce/
rebri additamēta mamillaꝝ sil'ia additam̄tis positū est:
ꝑ hūc trāsitū fit odoratꝰ. Sꝫ ꝑ p̄mū foramē qđ oris ꝯiūgi
tur extremitati solita aerl ꝓuenit attractio: nō illa q̄ qñq̄ꝫ
solet fieri ore.

❡ De forma bucini aurl. CA. X.

AUris foramē in osse duro qđ vocaṫ petrosū
īueniṫ. Hoc āt os valde tortuosuꝫ ē: ⁊
mlt'as hꝫ reuolutōes. Et tal'r ꝓtēdiṫ vsq̄ꝫ ad ner
uū qnti paris qđ a cerebro exoriṫ: ꝑ quē fit audi
tus.

❡ De figura lingue. CAP. XI.

LIngua āt ē caro mollis ⁊ alba q̄ mlt'l par
uis circūdaṫ venis in qbꝰ existit
sanguis. Q̄obrē eiꝰ color in rubrū mutaṫ. Sub
pte v̇o eiꝰ īferiori vene sūt ⁊ artarie mlt'e: ⁊ ner
ui mlt'i: q̄ꝝ oiuꝫ magnitudo ligue supat mensu
rā. Sūt ēt sub ea orificia duo a qbꝰ egrediṫ saliua: q̄ vsq̄ꝫ
ad carnē glādosā ⁊ mollē ꝓpe ligue radicē positā ꝓtēdū/
tur. Hec āt caro saliuaꝫ gnāns noīaṫ: ⁊ duo sil'r p̄dcā orifi
cia saliuā emittētia vocanṫ. Per ipa. n. duo hūor nālis in
ligua ⁊ in eis q̄ sūt circa ipsaꝫ remanet.

❡ De formis gutturis ⁊ oris. CAP. XII.

ORis extremitas ad duo tēdit foramia. q̊rū
vnū qdē qđ añriꝰ locaṫ: trachea ē arte
ria: qđ a cirurgicis pl'mōis dr̄ canalis. Alteꝝ v̇o
posteriꝰ ad ptē colli sup eiꝰ. vꝫ. spōdiles positū:
meri vocaṫ: ꝑ qđ cibꝰ trāsit ⁊ potꝰ. Per tracheā
v̇o arteriā nō trāsit nisi aer q attrahiṫ ⁊ emittiṫ ꝑ anheli/
tū. Cui cooꝑtoriū ipi ꝯnexū fcm̄ ē qđ eā cū cibꝰ trayciṫ co
opit. Qđ iđ fcm̄ ē: ne aliqd eoꝝ q̄ trayciūṫ ipaꝫ īgrediaṫ.
Nā cū ipaꝫ aliqd īgrediṫ: hoi estuatio accīt: ⁊ nocia dispō
sil'is dispōni q̄ accīt alicui cū ī naribꝰ aliqd pōiṫ: vsq̄ꝫ q̊ ster
nutatio īcipiat. Eodē q̊q̄ꝫ mō estuat pl'mo: ⁊ fit in eo tussis
fortis: q̊usq̄ꝫ illđ qđ ī trachea ē arteria ꝓiectū fuerit. Ista
āt mēbroꝝ dispō: valde bn̄ fcā ē. q̄ꝛ ꝑ h̄ foramē ad pl'mo/
nē fit trāsitꝰ: cūq̄ꝫ pl'mo nutricatōis īstr̄ꝫ nō sit: sꝫ attrahē/
di aerē: nec īferiꝰ ꝑforatꝰ: vñ si ī ipꝫ aliqd caderet: aerl at/
tractio angustareṫ: nec̄e fuit vt custodireṫ. Fuit itaq̄ꝫ satl
ꝯgrue p̄munitū: ne istud accidere possꝫ nisi raro. Qđ tc̄. s.
accīt cū hō aut tussit: aut clamat: aut loq̄ṫ: ⁊ traycit cibū: ⁊
sil' attrahit aerē. Qđ cū accīt: nō q̄escit tussiēdo: dōec totū
illđ expellaṫ. In h̄ q̄ꝫ loco: vocis īstr̄ꝫ fcm̄ fuit. Uox. n. ex
aere gnāṫ attracto q ē eiꝰ mā. In h̄ itaq̄ꝫ loco: īstr̄a ad vo
cis gnātionē apta fcā fuerūt: nō ad vniꝰ solū vocis gnātio
nē: sꝫ ad oēs eiꝰ gnāndos modos. Quoꝝ vnū ē īstr̄ꝫ qđ epi
glotis vocaṫ: q̄ ex tribꝰ tal'r ꝯponiṫ cartilaginibꝰ vt ad vo
cis gnātiōeꝫ sit apta. Aliđ v̇o ē corpꝰ qđdā qđ ligue assil'aṫ
fistule: qđ oibꝰ alys vocis īstr̄is nobiliꝰ existit. Alia āt sunt
muscl'i mlt'i ad gnāndos motꝰ apti: q ī h̄ loco sṫ nec̄ij: ꝑ q̊/
rū diuersitate figuraꝝ: diuersi vocl ꝓueniūt modi. Oia āt
mēbra h̄. s. trachea arteria: ⁊ canales pl'mōis: ⁊ totꝰ ēt pul/
mo: pectꝰ q̄ꝫ totū cū oibꝰ suis muscl'is suisq̄ꝫ pānicl'is: ⁊ dia
fragma: ꝑꝑ aeris attractiōeꝫ fcā sunt. Postea v̇o ab attra
ctiōe aeris ꝑ epigloti: ⁊ corpꝰ ligue fistule assil'atū: ꝓuenit
vox. Post h̄ āt toni: ⁊ loq̄la auxilio ligue: ⁊ labioꝝ: ⁊ den/
tiuꝫ: ⁊ omniuꝫ eoruꝫ que sunt in ore perficiuntur.

❡ De figura pectoris ⁊ pulmonis. CAP. XIII.

COncauitas totiꝰ vētrl q̄ a furcl'is vsq̄ꝫ
ad duo ancaꝝ ossa īueniṫ:
ī duas magnas sepaṫ ptes: q̄rū vna q̄ supior ē:
pl'mōeꝫ ꝯtiet ⁊ cor. Altera v̇o q̄ ē īferior: stōꝫ cō
tinet: ⁊ ītestīa: ⁊ epar: ⁊ splenē: ⁊ fel: ⁊ renes: ⁊ ve
sicā: ⁊ m̄ricē. Has āt ꝯcauitates: qđdaꝫ sepat corpꝰ qđ dia
fragma nūcupaṫ. Diafragma qdē īcipit a capite toracl: ⁊
ex trāsuerso tēdit īferiꝰ: ad vtrūq̄ꝫ latꝰ: dōec duodecīe spō
dili ꝯtinuaṫ dorsi: sepans ea q̄ supra ipꝫ sunt: ab his q̄ sunt
sub ip̄o. Supior q̄ꝫ ꝯcauitas ī duas iteꝝ distribuitur ptes
q̄s aliꝰ pānicl'us distiguit diafragmati sil'is: tēdēs ꝑ medi
um eoꝝ: q̊usq̄ꝫ dorsi ꝯtinuaṫ spōdilibꝰ. Et fit haꝝ triū ꝯca
uitatū figura tal'. ❡ Tota v̇o supior ꝯcauitas pectꝰ voca
tur: cꝰ supior terminꝰ sūt furcl'e: īferior v̇o diafragma vē/
trē ī latitudinē didēs. Et h̄ quā diximꝰ: ē pectoris figura.
Pl'mōis āt canalis ab oris: vt diximꝰ extremitate īcipit.
Qui cū ad locū q ē sub furcl'is ꝓuenit: in duas diuiṫ ptes.
Quaꝝ vnaq̄q̄ꝫ iteꝝ ī mlt'as sepaṫ ptes: īter q̄s caro q̄ ē in
pl'mōe texiṫ ⁊ solidaṫ. Et ex istis canalibꝰ q sic diduṅṫ: ⁊
ex venis ēt q̄ ad eas veniūt necnō ex cāne q̄ eas circūdat:
corpꝰ gnātur pulmōis. Cuiꝰ vna medietas ī ꝯcauitate pe/
ctoris dextra: altera v̇o ī sinistra locaṫ. Altera āt trachea:
ex cartilagibꝰ duas īꝑfecti circl'i hn̄tibus ptes ꝯponitur:
q̄ꝝ extremitates pānicl'us mollis s̄ꝫ rectā īcedēs lineam
ꝯtinuat: vt in hac appet figura. ❡ Inter istos v̇o anulos:
molles ꝯtinuātur pānicl'i: ipi v̇o ānuli duri sūt ⁊ cartilagi/
nosi. Pars āt ānuloꝝ gibbosa exteriꝰ ī pte corpis manife
sta ponitur: q̄ ēt manu tāgi pōt. Pāniculus v̇o s̄ꝫ rectā li/
neā īcedēs: meri ꝯiūgitur. Q̄ꝛ si tu imaginatꝰ fueris duas
canulas parū longas: ex vna quarum tertiam scindendo
auferas partem: ⁊ postea scissure locum pergameno clau/
das: cui in longitudine cannam aliam integram adycias:
perficietur visio: qua trachee arterie ⁊ meri ꝯiunctionis
forma intelligi potest. Tota autē superior concauitas nō
ob aliud est: nisi vt aer attrahatur. Pectus eni cū dilataṫ
dilatatur ⁊ pulmo. Et cum pulmo dilatatur: exteriorē at/
trahit aerē: ⁊ fit vna duaꝝ ptiū anhelitꝰ: q̄ ē aerl attractio
Postea v̇o ꝯstrigiṫ pectꝰ cū q̊ ꝯstrigiṫ ⁊ pulmo: ⁊ fit ꝯstri/
ctiōe eiꝰ aeris expulsio: q̄ ē anhelitꝰ ꝑs scđa. Exterioris āt
aeris attractio: ⁊ ipsiꝰ expulsio: ad cordis euētationeꝫ fuit

necia. Pars.n.attracti aeris p forātā q̄ īter pulmonē et cor existūt: ad cor vadit: q cū calefact⁹ fuerit: nece ē expelli ꝛ mutari: iōq̄ pect⁹ ɔstrigit ꝛ pulmonē: q cōstrict⁹ aerez expellit. Iterūq̄ dilatat̄ pect⁹: ꝛ dilatat̄ p̄lmonē: q dilatatus: aliū attrahit aerē: queadmodū fit in follib⁹ qb⁹ euētatur ignis: q cū dilatant̄: aere iplent̄: ꝛ cū cōstrigūt̄ ab aere euānt̄. ℭ Iōq̄ pect⁹ in lōgitudie i duas diuisū fuit ɔcauitates: ꝛ in vnaquaq̄ eaꝝ p̄lmōis medietas locata fuit: vt anhelit⁹ duo h̄ret istra: q̄ten⁹ si vni aliq̄ maluz cōtigeret accn̄s: cū alio ad id qd̄ nece ē tpari possz: qd̄ silr̄ i oclis factū fuit. Actio.n.h.s.anhelit⁹ p sue nobilitatis vehemētiā: ꝛ vehemētiā nec̄itatis ipsi⁹ vt vita pduret: vt mł'tū ɔsuaret̄ necīū fuit. Qd̄ p certo b̄n̄factū fuit. Pectori.n.sepe accidit pcussio: ex q̄ vna ei⁹ pforat̄ cōcauitas: sed cū alia ad anhelitū pficiedū: hz q ei necīū ē tēpat̄. Duo vō ei⁹ latera si fuerit pforata: aīal non diuti⁹ viuere poterit: q̄z illud qd̄ suffocat̄. ℭ Sz q̄r trabea arteria a parte occulta meri adiūcta fuit: qd̄ ē foramē p qd̄ cib⁹ trāsit ꝛ pot⁹: iō pāniculus mollis a pte p̄dci meri posit⁹ fuit: vt cū meri eā p p nimiā ɔpsserit replōnē: cedat ei: ꝛ nō angustet̄ meri. Et nisi vellem⁹ h⁹ libri mēsurā ɔsuare: in istoꝝ mēbroꝝ formis: ꝛ in ipsoꝝ iuuamētis: v̄ba āplificarem⁹. Qd̄ deuitātes sūmā ɔphēdēdo: v̄boꝝ breuitati isistim⁹ inq̄tū possumus.

ℭ De figura cordis. CAP. XIIII.

Cor in figura sua pinee assilat̄. Cui⁹ q̄dē caput tornatile: qd̄ q̄dā mō acutū ē: ad iferiora corpis tēdit. Ei⁹ vō radix supi⁹ est. Cor aūt capsulā hz: q̄ ex spisso ɔstat pāniculo ipz circūdāte. Hec aūt nō totalr̄: sz tm̄ ppe suā radicē ei ɔtinuatur. Cor āt in medio pectoris positū ē. Cui⁹ q̄dē caput tornatile: ad sinistrā parū declinat ptē. A q̄ mag̃ tm̄ exorit̄ arteria. Vñ ēt pl'ius i sinistra mag̃ appet pte. Duos p̄terea magnos ēt hz vētriculos: q̄rū vn⁹ i dextro ē latere: alter i sinistro. Inuenit̄ ēt iuxta origiē vel radicē suaz q̄dā qd̄ cartilagini assilat̄: qd̄ q̄si toti⁹ cordis ē basis. Inter dextrū aūt vētriculū ac sinistrū: q̄dā repiunt̄ forāmia. Hoꝝ autē vētriculoꝝ dexter: duo hz orificia. Quoꝝ vnū est p qd̄ vene q̄ oriunt̄ ab epe igrediunt̄: ꝛ p qd̄ sāguis ad dextrū cordis trāsit vētriculū. ℭ Sup qd̄ ēt os tres pānicl'i existūt: q̄ꝝ icessus de foris icipiēs: iteri⁹ ɔplet̄. Qd̄ iō fuit: vt reflectāt ad illd̄ qd̄ igredit̄. Alteꝝ vō os vene ēt ē os: q ab h vētriculo pulmoni ɔtinuat̄: q̄ ēt cū sit vena ꝛ nō arteria sue tū tunice ğsse sūt ꝛ spisse. Ꝙobrē ab anatomicis vena vocat̄ arteriata. Arteriarū.n. tunice ğssiores sūt ꝛ duriores ꝛ spissiores tunicis venaꝝ. Qd̄ iō sic eē debuit: q̄r arterie assidue mouent̄: q̄diu hō viuit: ex q̄ motu si ɔtingeret eas rumpi mai⁹ seq̄ret̄ nocumētū q̄z ex venaꝝ ruptura. Super h aūt os a q̄ p̄dcā pcedit vena: panniculi tres locant̄. q̄rū icessus ab iteriori icipiēs: foris fruit̄: ad h vt redeant ꝛ reflectant̄ ad id qd̄ a corde egredit̄. ℭ Vētriculus idē sinister: duo hz orificia. Quoꝝ vnuz ē os magne arterie a q̄ toti⁹ corpis oriunt̄ arterie. Sup h q̄z os: tres pānicl'i repiunt̄: q̄rū icessus ab iferiorib⁹ icipiēs: foris finit̄: ad h vt redeāt ꝛ reflectant̄ ad id qd̄ a corde egredit̄ de spū ꝛ sanguie. Alid vō ē os vene q ad pulmonē tendit: ꝛ in q̄ aeris ē penetratio: p qd̄ a p̄lmōe aer ad cor transmittit̄: sup qd̄ ēt duo repiunt̄ pānicul'i: q̄ꝝ icessus de foris icipiēs: interius ɔplet̄: ad h.s. vt apiant̄ ꝛ apti fiāt vt aer p eos ad cor itrare possit. Duoq̄ p̄terea hz additamenta auricul'is similia: quoꝝ vnū ē dextrū aliud sinistrū. Pulmo q̄z cor ē cooperiēs: phibēs ne ossa pectoris añriora ipm tangant.

ℭ De figuris meri ꝛ stomaci. CAP. XV.

In p̄cedētib⁹ iā ē ɔn̄suz in oris extremitate duos eē meat⁹. Quoꝝ vn⁹ vt aer ad pulmonē trabat̄ fact⁹ ē q ēt trachea ē arteria. Alter vō vt comesta ꝛ bibita p ipm ad stomacūm trāseant: q ē meri. Meatus aūt h q meri vocat̄: sup colli spōdiles retro posit⁹ ē. Qui iferius descēdēdo vadit donec pforat diafragma: sp exn̄s ligat⁹ cū spōdilib⁹ pāniculis q̄busdā. Qui postq̄ pforauerit diafragma dilatat̄: ꝛ gn̄at̄ ex eo mēbꝝ qd̄ vocat̄ stōus: q etiā post p̄dcāz pforatiōez diafragmatis: in ptē parūp iclinat̄ sinistrā. Vñ os stōi ad sinistrā ptē iclinatū repit̄. Ipsi⁹ vō fundus: ad dextrā iclinat̄ ptē. Cz si tu imagiat⁹ fueris cucurbitā rotundā lōgi colli supius: cui ab iferiorib⁹ aliō cōtinuet̄ collū erit sic videres stōi ꝛ meri figurā. Stomac⁹ preterea a pte q̄ ē in pte dorsi: ē aliq̄ztulū lat⁹. Cui⁹ vnū caput qd̄ ē supius: est meri: alteꝝ vō qd̄ est iferi⁹ p̄ncipiū ē intestinoꝝ. Et est ligat⁹ cū spōdilib⁹ ꝛ alys viscerib⁹ ligamētis firmis: q̄ ea firmiter tenēt. Firmitudo aūt ligationis ꝛ sustētatiōis oīuz interioꝝ ē put eoꝝ expetit nobilitas: ꝛ eis necīuz fuit: ꝛ timoꝝ sup ea ad vltimū put eoꝝ misert⁹ ē ds. Meatus aūt stōi q ē iferius: portonariū vocat̄. Qui postq̄ cibus in stō adunat⁹ fuerit: ɔhit̄ ꝛ claudit̄ in tm̄ q nihil ab eo ēt aq̄ egredi pōt: donec digō ɔplcat̄ vel cibus corrūpat̄: deide apit̄ donec qd̄ in stō ē ad itestina currat. Et loc⁹ q̄dē h vt p̄dcm̄ ē: ortus itestinoꝝ p̄ncipiū est. Stōi q̄z corp⁹: ex trib⁹ ɔponit̄ tunicis: q̄ꝝ vna villos suos in lōgitudie hz trāseuntes. Alia vō eos hz in latitudinē tendētes. Tertia vero hz eos obliq̄ ex transuerso transeuntes: quoꝝ iuuamēta longū est p singula narrare.

ℭ De figura intestinoꝝ. CAP. XVI.

Intestina ex duabus tunicis ɔponi repeiūt̄. Sup iteriorē vō tunicaz: viscositas q̄dā adherēs repit̄: sic stagnatio. Intestina vō oīa sex tm̄ sunt. Quoꝝ tria supiora sūt gracilia: ꝛ alia tria q̄ sunt iferiora sunt ğssa. Gracil'iū aūt p̄mū est itestinū qd̄ iferiori ori stōi ɔtinuari inuenit̄: qd̄ ēt duodenū noiat̄: h aūt alid seq̄t̄ itestinū: qd̄ vocat̄ ieiunū. Que duo itestina erecta stāt: ꝛ i lōgitudinē extēdūt̄ corpis. Orificia tū p q̄ epi vehit̄ nutrimētū: pl'a i isto sūt itestino.s. ieiuno: q̄z in alys: q̄ in epis tractatu noiabuntur. ℭ Predcm̄ vō itestinū seq̄t̄ q̄dā alid: qd̄ iuolutū vocat̄: qd̄ ml'tis iuolui iuolutiōib⁹ iuenit̄. Hoꝝ aūt triū itestinoꝝ āplitudo portonary āplitudini in magnitudine reperit̄ eq̄ri. ℭ Post h vō alid seq̄t̄ itestinū: qd̄ monoculū vocat̄. Hoc aūt ē itestinū āplū vnus tm̄ bn̄s foramē: ac si eēt sacc⁹: vl' marsupiū. Hz q̄q̄z os vnuz p qd̄ illud qd̄ hora vna igredit̄: alia egredit̄ hora: qd̄ ēt i dextro locat̄ latere. ℭ Post istud āt ɔtinuo seq̄t̄ itestinū q colō vocat̄: c⁹ q̄dē p̄ncipiū i dxtro existit latere: sz ipz p latitudinē vētr̄l vsq̄z ad lat⁹ sinistrū porrigit̄. Post h aūt rectū seq̄t̄ itestinū: in q̄ cū āplā hēat ɔcauitatē: collr̄ sterc⁹: queadmodū in vesica adunat̄ vria. Hui⁹ āt itestini extremitas an⁹ ē: sup quē ē musculus phibēs exire sterc⁹: dōec ɔsideriū adsit qd̄ ipz soluat.

ℭ De figura epatis. CA. XVII.

Epar in dextro latere positū sub costis superiorib⁹ q̄ sūt posteri⁹ locat̄. Cui⁹ q̄dē figura ē lunaris: qd̄ iteri⁹ a pte stōi cōcauuz cernit̄. Hz p̄terea additamēta q̄dā: q̄ q̄nq̄z quatuor q̄nz q̄nq̄z iueniūt̄: qd̄ ēt dextrū lat⁹ stōi cōplectitur. A parte aūt diafragmatis inuenitur eius gibbositas: ꝛ est ligatuz ligamentis que continuant epar panniculo qui est super ipsum. Ex huius autem concauitate canalis quedam nascitur que porta vocatur epatis: cuius figura vene tenet similitudinem: sanguinem vero non retinet. Hec autē canalis in multas separatur partes: quarū vnaqueq̄z iteꝝ tandiu in multas separat̄ partes: quousq̄z diuisiones recipiat ifinitas. Quaruz multe diuisiones ad inferiora tendunt stomachi: et multe istarum ad duodenum: ꝛ diuisiones multe ad ieiunum vadunt: ꝛ sic etiam ad alia protenduntur intestina: donec ad intestinum per-

ueniūt rectuz: Et ista qdē sūt orificia q̄ noīauim⁹: p q̄ nutrimētū epi attrahit: q̄ i suo trāsitu nō cessat ire doec ex strictiori ad locū āpliorē: doec aggreget̄ i canali q̄ est epatis. porta. Predictus autē canalis in iteriori epis pte: in ptes ad modum capillorum subtiles diuiditur: in quibus nutrimētū qd̄ fuit tractū ad epar dispartit̄: ⁊ a cāne epis tādiu cogit̄: doec sāguis fuit. A gibbo vō epis quedā magna exorit̄ vena: a q̄ oēs toti⁹ corpis vene originē sumūt: quēadmodū i venaꝝ diximꝰ anathoīa. Hui⁹ qz vene radix in ptes ad modū capilloꝝ sbtiles segregāt: q̄ ptib⁹ a foramine qd̄ vocat̄ porta segregat) ꝯiūgunt. Et sic fit vt sāguis a diuisioib⁹ porte ascēdēs ad ptes vene q̄ a gibbo orit̄ trāseat: ḡ postq̄ i ptib⁹ a gibbo veniētib⁹ fuerit: tādiu de graciliori pte ad ampliorē trāseūdo eleuat̄: donec tot⁹ sanguis in vena q̄ de gibbo egredit̄ epis congregetur.

¶ De figura splenis. CAP. XVIII

Splen hz suā figurā long⁹ ē. Qui i sinistra posit⁹ pte qbusdā nectit̄ ligamētꝪ: q̄ pāniclo q ē sup eū ꝯtinuāt. Et ab vna pte adheret stō: ab altera vō costis dōsi ꝯtinuat̄. A quo duo exoriūt̄ pori: q̄ꝝ vn⁹ ad os stōi: alter ad epis tēdit ꝯcauitatē.

¶ De figura fellis. CA. XIX.

Fel sup epar locatū: duos siūr hz poros. Quorū vn⁹ ad epis vadit ꝯcauitatē: alter vō i ptes sepat̄ q̄ ad supiora tēdūt itestia ⁊ ad fundū stōi.

¶ De figura renū. CA. XX.

Renes circa epar ab vtraq̄ pte spondiliū dorsi positi sūt. Quoꝝ dexter altiorē tz locū. Unusq̄sq̄ aūt eoꝝ duo hz colla: q̄ꝝ vnū a latere i q̄ ē: ad magnā q̄ ē i gibbo epis venā tēdit. Alteꝝ vō iferi⁹ descēdit: doec vesice mirabilr̄ cōtinuet̄. Ista āt q̄ ad vesicā dscēdūt: pori vritides sūt: ⁊ vocant̄ emūctoria.

¶ De figura vesice. CAP. XXI.

Vesica vrie ē vas: ⁊ ipi⁹ receptaculū q̄ iter femur locata ⁊ anū ex duab⁹ ꝯpōit̄ tunicis. Sup os vō ei⁹: qdā sūt muscli q ipz cōstrigūt: ⁊ phibēt ne vria a vesica iuoluntarie egrediat̄: doec volūtas eā dimittat. Ad vesicā vō a renib⁹ p duo colla pfluit vria q̄ emūctoria vocari diximꝰ. Que cū ad vesicā pueniūt vnā pforāt tunicaꝝ: ⁊ postea iter duas ipsi⁹ trāseūt tūicas: doec ad collū pueiāt vesice: vbi aliā pforātia tūicā: ad vesice descēdūt ꝯcauitatē.

¶ De dicēdis sūmis ⁊ collectionibus vtilitatis instrumentoꝝ nutricationis. CAP. XXII.

Sicut supra ksū tact⁹ q oīb⁹ mēbris ē cōis: gustādi ksū hūit ppriuz. Qd̄ iō fuit: vt iter ea q̄ suauitatē ⁊ dlectatiōez afferūt ⁊ ea q̄ horribilitatē discernat. Res. n. delectatiōnē afferētes pl's alys nutriūt ⁊ pficiūt. Ligua qz pter magnū iuuamētū qd̄ i loq̄le formatōe tz: cibū cū masticatur i ōre reuoluit: put ē neče doec eq̄lr̄ molat̄. In q̄ molēdiary man⁹ silitudinē tz: q̄ ea q̄ molitioi sūt necīa reuoluit. ¶ Dētes qz triplr̄ sūt. Eoꝝ. n. qdā sūt ad icidēdū apti de qb⁹ qdā dnr̄ duales: ⁊ dnr̄ icisores aly q̄drupli. Aly vō kci sūt vt ad aliq̄ ꝯfrigēda apti cēnt: ⁊ ipi sūt canini. Aly āt vt apti fierēt ad molēdū: ⁊ sūt molares. Est ptere a in dētib⁹ qddā qd̄ mirabili ē ascribēdū sapie dei. s. qd̄ icisores et q̄drupli sibi adiuicē obuiādo cū neče fuerit se tāgūt. Qd̄ tc̄ ꝯtigit cū aliqd fuerit mōdēdū vl' molēdū: qd̄ nullo⁹ fieri possz: nisi iferior mādibla tādiu pcederet añrius: doec dētes iferiores supiorib⁹ obuiare possint vt i rectitudine iūgant̄. ¶ Cū āt cib⁹ masticād⁹ vl' molēd⁹ fuerit: mādibula iferior ad locū suū redit: ⁊ icisores ⁊ q̄drupli iferiores: iteri⁹ trahūt̄: ⁊ supiorib⁹: p⁹ n occurrūt. Et accidit cū B vt molares supiores sūt iferiores cadāt cū neče fuerit. Qd̄ tc̄ accit cū masticādū fuerit. Impoīe. n. erat vt duales ⁊ q̄drupli supiores suis occurrēdo iferiorib⁹ iūgerent̄: ita q̄ molares sibiīuicē obuiarēt: qd̄ eis accidit cū aliqd frāgit̄. Molariū ptere a radices: alioꝝ dētiū radicib⁹ pl'es sūt: qz ipoꝝ actio mlta ē ⁊ lōga. Molares ēt q̄ sūt supi⁹: pl'es hūt radices: qz pēdēt. ¶ Maxīa qz adhibita ē cautela ne aliqd eoꝝ q̄ cōedunt̄: tracheā igrediat̄ arteriā: sic̄ supi⁹ fuit ōnsuz. In hora trāsglutiēdi meri descēdit iferi⁹: ⁊ epiglotis eleuat̄ supi⁹. ⁊ tc̄ trachee artarie suū optie adheret cooptoriū: ⁊ talr̄ qd̄ ē trāsglutiēdū sup pdci dorsuz trāsit cooptory: doec puenit ad meri. ¶ Sz postq̄ ad stōz descendit qd̄ cōedit: stōus ipz circūdat ⁊ portoāriū claudit̄. Qd̄ ēt sic mãet: doec digō ꝯpleat̄. Ipe ēt stōus a pte dxtra ab epe: ⁊ a sinistra a splene añri⁹ vō a girbo: ⁊ posteri⁹ a carnib⁹ dorsi circūdat̄. Que oīa iccirco sūt circūposita: vt calō retieat̄: ⁊ vt ipz stōz mltuz calefaciāt. ¶ Cib⁹ āt i stō talr̄ morās tādiu digerit̄: donec succo assilet̄: q p pdcā orificia q̄ ad epar tēdūt: ad epar trāsire fit apt⁹. Que iō mlta fuerūt: qz si vnū tm̄ eēt: ⁊ ad vnū solū iret locū: ōficeret ei qd̄ ex cibo descēdit a loco: ⁊ egrederet̄ pditū vn̄ magnū seq̄ret̄ nocumētū. Quaobrē pdcā orificia mlta fuerūt: q̄ maiori ꝯcauitatū itestinoꝝ pti ꝯtinuant̄: vt qd̄ p vnū de pdictis orificys pterierit: ab alio trahat̄. ¶ In itestis qz fuerūt mlte reuolutiōes: vt qd̄ cōedit̄ tādiu teneri possit donec tota succositas q̄ ē i ipo abstrahat̄: ⁊ cib⁹ n̄ cito elabatur. Actio vō h. s. attrahēdi: in itestio ppe ꝯplet̄: qd̄ monoculū vocat̄. Qd̄. n. ab isto egredit̄ itestio: nihil in se retinet qd̄ ad nutriēduz valeat. Nā putredo mltuz in eo pualet. ¶ Et qz qd̄ ad epar trahit̄: ipi⁹ carne tādiu cogit̄ doec i sanguinē trāsit. Et neče fuit vt qd̄ attrahit̄ tādiu disptiat̄: donec pua ei⁹ q̄titas a mlta epis carne circundet̄: q̄tin⁹ ei⁹ ꝯuersio velox fit ⁊ facil': iō canalis q̄ porta vocat̄ epis: cui qcqd trahit̄ ad nutriēdū adiūgit̄: ⁊ i ptes minutas i epis ꝯcauitate sepat̄. Qd̄ silr̄ fcm̄ ē: vt qd̄ attrahit̄ in sanguinē velociter ⁊ facile ꝯuertat̄. Et qz membra nutriri ⁊ augeri absq̄ sāguie mūdo ⁊ ꝯueniēte n̄ pn̄t: cuz sāguie āt sil' due gnānt̄ supfluitates: q̄s n̄ gnāri: tc̄ ipoīe ē: eo q̄ in oīb⁹ coctiōib⁹ ⁊ digōnib⁹ sic fieri ꝯuenit: q̄ꝝ vna feci assilat̄: altera spume silis iuenit̄: neče fuit vt sāguis ab illis mūdaret̄. Quapp fcm̄ fuit fel: hn̄s collū tādiu ptēdit̄ doec epis ingredit̄ ꝯcauitatē: p qd̄ cola trahit̄ rubra: q̄ sil' cū sāguie generat̄. ¶ Splen qz creat⁹ fuit: hn̄s silr̄ colluz ad epar tēdēs: q̄ alia attrahat̄ supfluitas: ex q̄ cola gnāt̄ nigra. Remanet ḡ sāguis tc̄ mūd⁹ nihil i se de cola rubra vel nigra hn̄s nisi qd̄ ē neče: subtilioꝝ tn̄ est: q̄z neče sit. ¶ Oz igr̄ vt aq̄sa supfluitas q̄ i eo remāsit: ab ipo expellat qd̄ tādiu faciēdū ē: doec q̄ssitiē hēat q̄ ad carnē gnāndā apt⁹ fiat. Quobrē fci fuerūt renes ab vnoq̄z q̄ꝝ collū lōgū ptēsuz fuerit: tēdēs ad venā q̄ ē i gibbo epis. A q̄ loco aq̄suz qd̄ ē in sāguie añq̄ sāguis eleuet̄ ⁊ ibibat mēbra: p pdcm̄ trahit̄ collū. Cū vō sāguis a trib⁹ pdcis purgat⁹ fuerit supfluitatib⁹: sua tc̄ ꝯpleta erit mūdificatio: ⁊ erit apt⁹ nutrire mēbra ⁊ augmētare ea put eis ꝯueniēs fuerit. Et tu scies magnitudinē iuuamēti qd̄ hr̄ ex purgatōe sāguis ab istis supfluitatib⁹: cū accn̄a q̄ isti⁹ euenerūt istr̄is ꝯsiderauer). Fel. n. cū colaꝝ n̄ trahit rubrā: s; cuz sāguie tādiu dimittit: donec ad mēbra vadat nutriēda: mlte q̄ ex cola rubra fiunt egritudies accidūt: sic̄ ycterīcia. ⁊ pustule rubre pue ⁊ formica ⁊ rubedo q̄ accit cū pruritu: ⁊ tūore ⁊ febres acute: ⁊ his silia. Splē qz cū colaꝝ nig. n̄ trahit: col'e ni. egritudies accidūt: sic̄ ycterīcia nig. ⁊ mōphea ni. ⁊ lētigies: ⁊ lepra et melīa: ⁊ his silia ¶ Aq̄sa vō supfluitas si n̄ trāsierit ad renes: vna duaꝝ spēꝝ ydropis: asclites. vz. vl' yposarca gnābit̄. Nisi igr̄ tria pdcā forēt instra: pdcē assidue acciderēt egritudines. Qz aūt collum fellis ⁊ collum splenis ad epatis concauitatē veniētia: que expellenda erant ab eo trahunt: mirabiliter est actum ac sapienter.

¶ A renibus autē ad venā que est in gibbo epatis descendentē: duo dirigunt̄ colla: que inde aquosaz trahunt sup

Aluitatē. Qđ est ꝓpterea q2 sanguini fuit neciū vt ad hūc eleuaref locū in meatibus in subtilitate capilloꝝ minutl: tunc oportuit vt hec aquositas in ipso relinquerer̄ quatinus sua sublimitas sibi remaneret adiuuās ipz super velocitatem ascensionis sue in istis meatibus. Quaobrez instrumentū trahens ipsam non illic ↄtinuatū fuit. ſz postꝗ̄ ascendit et in istis subtilibus vys penetrauit: et peruenit ad viam amplam: exe cutus est a sua subtilitate: ⁊ indiguit grossitudine sua: ⁊ iunctū est ei illic. Et qñ ascēdit ad istas venas sanguis mundus ꝑ totū diuiditur corpus: vt omnia corporis imbibat membra ⁊ suaz vnicuiqȝ deleget particulā: que ſm ipsius q̄titatē ipsuz iuste cōtingit: quēadmodū in venarū diximus diuisione. Sāguis aūt q membris sic diuisus est in vnoquoqȝ ipsoꝝ in ipsius conuertitur nām: ⁊ sic nutrit ⁊ auget ipsuz: si corpus adhuc indiget incremento. Sin autē ea que ab eo sunt dissoluta restaurat: si non: minuit̄ corpus. Si aūt iaz minui icipit: min⁹ eo restauratur qđ dissolutū est. Actio aūt quā modo dixim⁹ finalis existit cā: quare oībus nutricatiōis instrīs idiguit animal. Et ne predicte sup̄fluitates a qbus sanguis purgatur oīno inutiles viderent̄: fecit eas deus: qui sit benedictus: alys magnis vtiles iuuamentis. Feleni vno suo collo sanguinē a colera rubra purgat: vt predictū est. Alio vero collo ipsaz dirigit itestinis: vbi ipa colera acuitate ⁊ pūctione sua: itestina ad stercoris expulsionē cōmoueri fac. Et hec est causa qua corpus a stercore purgatur: ⁊ securatur a stercoris induratione: ⁊ ipsius retentione.

¶ Splen quoqȝ feculentā trahit sup̄fluitatē: a qua sanguinē purgās ↄuertit eā adhuc donec ipsa acetositatē sit adepta ⁊ ponticitatez. Postea vero ori stomaci ex ea aliquid quottidie mandat: vt sua acredine ⁊ ponticitate appetitū in eo excitet ⁊ ↄmoueat: q̄ postea sil' cū stercore eycit̄.

¶ Renes aūt vt ꝑdictū ē aquosaz trahūt sup̄fluitatē sanguinis ⁊ ex pte que eis ↄuenit in predicta sup̄fluitate repta nutriunt̄. Reliq̄ vo ei⁹ pars ꝑ duo foramina q̄ noīauimus ad vesicā trāsmittit̄. ¶ Uesica vo ampla fuit vt nō sit nece aīal ↄtinue ad mingēdū surgere. Sup cui⁹ os musculus qdā positus fuit: q ipsaz adeo cōstringit: ne aliquid ab ea exeat: nisi ꝑus plena fuerit ⁊ estuare icipiat pre multitudine vrie ⁊ ei⁹ acuitate: ⁊ tūc volūtarie soluat̄ ⁊ vrina extra expellat̄. ¶ Duoꝝ aūt foraminū renū trāsitus mirabilr̄ ⁊ sapiēter fact⁹ est. Uides eni q̄ cū vesica inflatur vent⁹ tñ nō ab ea egredit̄: q̄uis in ea duo sint foramina ꝑ que radius igredit̄: ꝑ q̄ ⁊ sanguīs aquositas q̄ est vrina a renib⁹ ad vesicā dilabit̄. Qđ iō fit q2 duo colla ꝑdcā vnaz vesice pforāt tunicā: ⁊ pforando iter duas ipsius tunicas trāseūt donec collo adiūgant̄ vesice: vbi etiā aliaz pforāt tunicā: iōqȝ oīa vesice ↄcauitatē itrantia ei⁹ interiorē distēdūt tunicā ⁊ exteriori approximare faciūt: vñ ēt q̄to magis implet̄ tāto magis ei⁹ tunice cōiungunt̄. Quaobrem foramen predictuz adeo coartatur vt nihil ex vrina postꝗ̄ in vesica fuerit: retro redire possit. Urina quoqȝ facile emulget̄: ⁊ nō cessat vrina emulgēdo ad vesicā fluere: donec ab ea grauet̄. Que postꝗ̄ estuationē istā ꝑsentit: laxatur musculus os vesice ↄstringēs: ⁊ ↄstringit̄ vesica ⁊ elabitur vrina. ¶ A stercore aūt spisso postꝗ̄ illō q̄ aliqd nutriri pōt abstractū fuerit: qđ relictū fuerit ad rectū mittitur itestinū: qđ amplā hz ↄcauitatē: vt qđ ibi cōgregat̄ ex stercore: colligere ⁊ retinere possit: ne sp ad egerēduz surgere sit nece. Qz postꝗ̄ ab eo qđ ibi retētū ē aggrauari vl' pūgi icipit sentit estuationē istā: ⁊ aīal musculū volūtarie laxat q ipsuz claudebat ⁊ egredit̄ stercus. Et ad hunc modū nutricatiōis ꝓcedit regimē: ex q̄ aliqd nutriēs igreditur corp⁹: donec ipm corpus ex eo qđ ipsuz nutrire dz nutriat̄: ⁊ sup̄fluitas ab eo diuisa expellatur.

¶ De forma mirach ventris. CAP. XXIII.

Ab cute q̄ venter exteri⁹ coopit̄: iterius octo iueniunt̄ musculi q̄s noīauimus. Post q̄s in interiorib⁹ est pāniculus qdā rugosus q vocat̄ siphac: post quē ē girb⁹ ꝑ⁹ girbū vo sunt itestia. Ruptura vo q̄ in mirach accidit: est quādo rumpit̄ hoc siphac.

¶ De forma testiculoꝝ ⁊ virge. CAP. XXIIII.

Ex osse femoris qđdā corp⁹ ligamēto sil'e exorit̄ multa ampla hñs foramia sub q̄ multe ample existūt artarie: supra id qđ ei⁹ meret̄ mēsura ⁊ venc: corp⁹ vo ꝑdictū virile ē mēbrū. A siphac ꝑterea duo descendūt canales: q eis q̄ a renib⁹ ad gibbū epis in suis ꝑtendunt̄ foraminib⁹ in sui nā sil'es ↄspiciunt̄. Ex qb⁹ posta dilatatis iteriores folliculi testiculoꝝ tunice gnānt̄: in qb⁹ ipsi cōtinent̄ testiculi. Ueniūt quoqȝ ad ꝑtes testiculoꝝ a ꝑtibus iferioꝝ venarū rami qdā: q multipl'r circūuoluti: a carne glādosa ⁊ alba ↄprehēdunt̄: q̄ qcqd sanguis in eis ē adeo imutāt: q̄ albū fit: ⁊ fit tūc aliq̄ ps vnctuositatis spmatl. Postea vo ab hac carne ad testiculos transmittit̄: vbi sua ↄplet̄ ↄuersio: ⁊ in suā trāsiēs spēm pfectū fit spma. Ibiqȝ duo gnānt̄ foramia q̄ ad virgā vadūt: cui⁹ erectio fit: cuz ipsa q̄ in vga sūt foramia grossa replent̄ vētositate: ⁊ eius vene sanguie sil'r replete fuerint. Et nō qescit erectio sua qñ extēdit̄: ⁊ ꝑpant̄ vasa ex qb⁹ ē spma: ⁊ ↄmouet̄ ad expellēdū qđ ē i eis: pp ml'titudinē ⁊ mordicatōez suā. Que qđ i eis ē expellere appetūt: vl' q2 spma qđ ē i eis ē multū: vl' q2 ē acutū. Una āt ex cāis ex qb⁹ h̄ ↄtigit est cū caput vge aliqđ corp⁹ sibi obuiū hūerit i ipz se ↄfricādo vl' scalpēdo. Ex h̄.n. spmatl vasa tēdunt̄: ⁊ vt euomāt qđ i eis ē nitunt̄. ¶ De for^a mamillarū. CAP. XXV.

Mamille ex artarys: venis: ⁊ neruis: ↄpoīt iueniunt̄: iter q̄s carnis glādose ⁊ albe spēs solidari ⁊ spissari iueit̄. Et q2 ei⁹ nā lactl assimilat̄ nāe: creauit eā ōs: q sit būdcū: vt ad lactl cōuersionē ⁊ gnātōz apta foret. Uene āt iste ⁊ artarie i mamill' subtil'r diuidunt̄. Et iste artarie ⁊ vene i mamilla i diuisiōes sbtiles diuidunt̄: ⁊ reuoluūt̄ ⁊ iuoluūt̄ iuolutiōib⁹ ml'tis. ⁊ ↄphēdūt illā carnez lactl gnātiuā: ⁊ ↄuertit qcqd ē i ↄcauitate sua de sanguie ꝑ suā assimilatōez cū nā sua: queadmodū caro epis pp assil'atōez il li⁹ qđ secū a stō trahit̄ ⁊ ab itestis: tādiu ↄuertit donec fit sāguis. ¶ De for^a mt̄ricis. CA. XXVI.

Matrix iter vesicā ⁊ rectū posita ē itestinū. Supior ē tñ q̄ vesica. Que i vginib⁹ ⁊ q̄ nōdū peperūt pua ē: i eis āt q̄ iā ꝑgnātes fuerūt vl' peperūt mag̃ iuenit̄. Que ligamt̄l qbusdā ligat̄ nō valde strictl: ⁊ i se ipa neruosa existit: vt extēdi possit cū nece fuerit ⁊ ampliāi: ⁊ colligi ⁊ ↄstrigi: cū āplificatio necia ñ fuerit. pp aliō ēt neruosa fuit: vt i ptu ml'tiplr' āplificari q̄at: c⁹ ligamta ñ ml'tū stricta ſz āpla fuerūt. Que duos hz vētriclos q ad vnū pueniūt orificiū. Duo ꝑterea hz additamta: q̄ ipsi⁹ cornua vocant̄. P⁹ āt ista duo additamta ml'ierl locāt̄ testiclı: q viroꝝ testiclis miores sūt ⁊ latiores: a qb⁹ ml'iebre spma ad ↄcauitatē ōscēdit mt̄ricis. ¶ Mt̄ricis ꝑterea collū ad ml'ierl porrigit̄ vuluā: qđ i mliere ē sic' i viro vga. ¶ Uulue āt orificiū: in vgie ↄstrictū ē ⁊ rugosū. In rugis āt ipi⁹ colli vgial'. s. vene ↄtexūt̄ sbtiles: q̄ qñ corrūpit̄ vgo abrūpūt̄: ⁊ ꝑdcē dilatant̄ ruge. Cū āt ml'ier ipgnat̄: os mt̄icl itm̄ ↄstrigit̄: vt ēt acus ipz igredi neq̄at. Cū vo piēdi hōa euenerit: vl' nocumtū aliqđ fetui acciderit ex q̄ corrūpat̄: ꝑdcm̄ os adeo dilatat̄ vt infantl corp⁹ ꝑ ipz trāsire possit. Infās āt ſz sniaz Ha. ex spmate gnātur: ſz crescit ⁊ auget̄ ex sanguie mēstruo. Cuius forma si mascul⁹ fuerit ꝑus ↄplet̄ quā femie. Fetui etiaz qdā ↄtinuant̄ vene: q ad matricē veniētes ipz fetū tādiu

nutriūt donec ↄpleaꝛ. Qui postq̄ ↄpletus fuerit ab eo q̄d ipsi dirigiꝛ: sufficiēter foueri nō pt. Quaobrē duriter mouet ⁊ fortiter ⁊ abrumpunt retinacula qb⁹ īfātici alligat⁹ erat ⁊ consequitur partus.

Tractatus. II. de cognitione ↄplonū corpis qui 58. continet capitula.

pᵐ. De sūmis colligentibus sciaȝ coḡscēdi ↄplones
2 De signis corpis eq̄lis.
3 De signis ↄplonis calē.
4 De signis ↄplonis fride.
5 De signis ↄplonis hūi.
6 De signis ↄplonis sicce.
7 De signis ↄplonis. c. ⁊ s.
8 De signis ↄplonis. f. ⁊ h.
9 De signis complexiōis cerebri ⁊ eius forma.
10 De sig¹ˢ ↄplonis cordis.
11 De signis ↄplonis epis.
12 De signis ↄnis pl̄mōis.
13 De signis ↄplonis stōi.
14 De sig¹ˢ ↄnis testiclo⁊.
15 De noiandis sūmis eximys ⁊ nec̄ys q̄rū auxilio aliqs cōplexiōes cognoscere pōt.
16 De noiatiōe sig̃natiōnū pticulariū q̄ alias q̄ñȝ iuuāt significatiōes in coḡscēdis ↄplonib⁹.
17 De sig. ōbilitatꝭ neruo⁊
18 De cognitione ↄplonis membro⁊ et humo⁊.
19 De cognitiōe replonis.
20 De coḡscēdo qs q̄ttuor hūo⁊ supabūdet.
21 De sig̃natiōib⁹ colē ru.
22 De significationis colelere nigre.
23 De significationibus superabundātie flatis.
24 De sig̃natiōib⁹ sōnio⁊.
25 De cognitione emptōis captiuorum.
26 De sig̃natōib⁹ capillo⁊.
27 De sig̃natiōib⁹ coloris.
28 De sig̃natiōib⁹ oculi.
29 De sig̃natiōib⁹ supcily.
30 De sig̃nationib⁹ nariū.
31 De sig̃natiōib⁹ frontis.
32 De significationib⁹ oris ⁊ labio⁊ ⁊ dentiū.
33 De significationibus faciei ⁊ forme.
34 De sig̃natiōib⁹ auris.
35 De sig̃natiōib⁹ vocis.
36 De sig̃natiōib⁹ carniū.
37 De sig̃nationibus risus.
38 De sig̃natiōib⁹ motuū.
39 De sig̃nationib⁹ colli.
40 De sig̃natiōib⁹ costarū.
41 De sig̃nationib⁹ dorsi.
42 De sig̃natōib⁹ spatula⁊
43 De sig̃natiōib⁹ brachy.
44 De significationib⁹ plātarū manuūȝ.
45 De sig̃natiōib⁹ pixidis ⁊ coxe ⁊ cruris et pedis.
46 De sig̃nationib⁹ passuū.
47 De sig̃natiōib⁹ audacie.
48 De sig̃nationib⁹ timorꝭ.
49 De sig̃natiōib⁹ bois velocꝭ igeī: ⁊ subtiꝭ nāe.
50 De sig̃natiōib⁹ corporis eq̄lis ⁊ bone nāe.
51 De signis bois pħi.
52 De signis bois habētis bebetem nām.
53 De signis inuerecundi.
54 De signis iracundi.
55 De signis luxuriosi.
56 De moribus feminei.
57 De moribus eunuchi.
58 De agregatōe quā necē ē obsuaꝛ i iudicys ⁊ sbtilī igsitōe phisonomie.

¶ De sūmis colligētib⁹ sciaȝ coḡscēdi ↄplones. CAP. I.

Corporis ↄplo: ex colore ⁊ corporis habitudie: ⁊ ex tactu ⁊ ex opōnib⁹: ⁊ ab exeūtib⁹ a corpe cognosciꝛ. ¶ Color nāq̄ alb⁹: ⁊ fusc⁹: ⁊ ex albedie et glaucedie mixt⁹: ⁊ gipse⁹: ⁊ plūbe⁹ fridā iuuant ↄplonē. ¶ Rube⁹ vō ⁊ subrubeus ⁊ ruffus: ⁊ iopos oēs isti ↄplonis d̄mōstrāt calītatē. ¶ Et si claritas ⁊ subtilitas colori ↄiūgaꝛ: hūo⁊ claritas declaraꝛ: ⁊ subtilitas. ¶ Turbulētia vō si ei āmisceaꝛ ⁊ grossities: hūo⁊ sig̃naꝛ grossitudo. ¶ Alb⁹ ꝑterea color cui cū subtilitate ⁊ claritate rubedo āmisceꝛ: ↄplonis demōstrat eq̄litatē. ¶ Qz si rubedo supauerit: ⁊ claritas fuerit miōr: sanguis sig̃nabiꝛ dn̄ium. Rubedo aūt si adeo fuerit diminuta: vt colori approximet eboris: sāguinis inuit paucitateȝ. ¶ Que ēt si adhuc magis diminuta fuerit: ita. s. vt ex ea fere nihil appeat: ꝑueniat color q̄ gipse⁹ a medicis appellari solet. Qui vtriusq̄ colē ac sanguinis paucitatē ⁊ flātis dn̄iuȝ in corpe portēdit. ¶ Hic aūt si albedini cui viriditas sit āmixta approxiet: color seq̄tur qui a medicis plūbin⁹ appellaꝛ. Qui sanguis ac colē rub. dimiutionē on̄dit: ⁊ colē nig. ac flātis idicat dn̄iuȝ. ¶ Fuscus si rubedini viciueꝛ: vel ei āmisceaꝛ: sanguinē grossuȝ dn̄ari demōstrat: s̄m q̄ttitatē q̄ ei approxiat: vel q̄ ei āmisceꝛ rubedo. ¶ Color aūt pure fusc⁹: q̄ viriditati appropiquat colē nig. on̄dit dn̄iuȝ. ¶ Corpa vō ruffo colore colorata: q̄. s. albedini magꝭ iueniꝛ ꝑpiq̄: fridioris sunt ↄplonis. ¶ Viriditati aūt vel glaucedini si magꝭ appropinq̄uerit: caliōris erūt ↄplonis ad hūc modū. ¶ Citria vero alia sūt q̄ albedini ꝑpinq̄ subtilitate pticipāt: q̄ color i cōualescētib⁹ vel a qb⁹ sanguis mꝉtitudo ꝑfluxit iueniꝛ. Et fit hec citrini coloris sp̄s: q̄z sāguis diminut⁹ ē: nō ꝑpter colē dn̄iuȝ. Et corpa ista nō sunt citria: nisi accn̄talr. Alia vō vere citrina sūt: ⁊ parū clara q̄ oī tpe talia ꝑseuerant: ⁊ ista sūt corpa colīca. Sūt ꝑterea co⁊ q̄dā q̄ cū citrinitate viriditati ⁊ fusco appropiq̄uāt colori: pua pticipantia pulchritudie: qb⁹ vtraq̄ dn̄aꝛ colā: q̄rū ↄplo: oib⁹ alys deterioꝛ ꝑprobaꝛ. Epar q̄z ⁊ splen ho⁊ hn̄tium ↄplonē: plerūq̄ sūt egra. Et ho⁊ū corpo⁊ sanitas nec ē firma nec ꝑmanēs. Corpa vō colorē inopo⁊ hn̄tia q̄ citrinitati magꝭ sunt propinq̄: caliōris sunt ↄplonis ⁊ colē rub. vicina. Que autem viriditatem habent ammixtaȝ: minus sunt calida ⁊ colere attinent nigre.

Ex formis quoq̄ corporis: cōplonū cognitio habetur. Grossuȝ nāq̄ ⁊ crassuȝ: compl̄oneȝ significat humidā. Gracile ⁊ macruȝ si fuerit corp⁹: cōplo monstratur sicca. Uerūtamē quādo grossitudo est ex carne solida dura: ⁊ est rubedo ⁊ sanguitas apparēs in colore complo siꝛ cū humiditate calītatē obtinebit ad hunc modū. Qz si grossitudo ex piguedie fuerit: ⁊ corp⁹ fuerit molle ⁊ in sanguine diminutū cōplo frida simul erit ⁊ hūida. ¶ Mēbro⁊ etiā eq̄litas ⁊ ꝑportionū obseruantia in suis mensuris: q̄n vnū aly cōparatū fuerit suarū ꝑpinquitatē cōplonū ostendit. Que si in hoc diuersificantur: innuitur q̄ eorum complexio nec vna est nec ꝑpinqua.
¶ Largitas itidē foraminū que sunt in mēbris ⁊ suo⁊ canalium: calidam ostendit compl̄onem. Eo⁊ autem angustia ⁊ paruitas frigidaȝ significant compl̄onem.

Ex tactu quoq̄ dignoscitur complo. Nam corp⁹ q̄d semper tactu calidum inuenitur calidam videtur habere compl̄oneȝ. Q̄d vero semp sentitur frigidum: compl̄onem habet fridam. Si aūt corpus cum tangitur lene sentiatur: compl̄onis erit humide: asperum vero sicce. Si aūt calītas tact⁹ ipsi⁹ lenitati ammixta fuerit compl̄onem calidam demōstrabit ⁊ humidam: asperitati vero si adiungatur: compl̄onē calām significat ⁊ siccaȝ: friditas quoq̄ tact⁹ lenitati ammixta: fridā ⁊ humidaȝ declarat ↄploneȝ. Que itidē cū aspitati āmisceꝛ: fridaȝ et siccā portendit cōplonē. In plurib⁹ tamē corporib⁹ tact⁹ friditas lenitati āmisceꝛ: q̄ asperitati. Uix eni corp⁹ repiri pōt: q̄d fride sit ↄplonis ⁊ asperū. Laxuȝ aūt ⁊ molle si fuerit corpus: humida monstratur complo. Solidum vō ⁊ durum: sicce perhibetur esse compl̄onis.

Opationes q̄q̄ nāles siꝛ appetit⁹: digō: ⁊ augmentū: ⁊ pulsus cū fortes fuerit: ⁊ veloces calāȝ sig̃nabūt ↄplonē: debiles vō ⁊ tarde si fuerit: fridaȝ demr̄abūt ↄplonē. ¶ Et aiales siꝛ opōnes: vt igeny acuitas. ⁊ loq̄ndi velocitas: ⁊ velox mot⁹ atq̄ audacia: calām sig̃nant ↄplonē. His vō ↄria ↄplonē demr̄ant fridaȝ.

Supfluitates q̄z q̄ a corpe solēt egredi: vt sterc⁹ ⁊ vria: ⁊ sudoꝛ capilli: ⁊ alia mꝉta: ↄplonū sūt d̄claratie. Uelox nāq̄ capillo⁊ ort⁹: ⁊ spissitudo: ⁊ nigredo: ⁊ crispitudo ⁊ grossitudo atq̄ aspitas: oīa h̄ ↄplonē sig̃nant calāȝ. ↄria vō his fridā inuūt ↄplonē. Sudorꝭ ēt fetō: ⁊ malꝭ i corpe odoꝛ: calītatē d̄clarāt ↄplonis. sudorꝭ q̄z mꝉtitudo ↄplonis sig̃nat hūiditatē. q̄ vō his cō-

traria sunt contrariam ostendunt ꝯplxonem. Egestio quoqꝫ pauca ꝛ sicca: vrine tinctura ac ipsi⁹ fetor: ꝯplxonē significat cal'am: his vero contraria friditatē declarant.

¶ De signis corporis equalis. CAP. II.

Color corp⁹ habentis equale: est albus cui rubeus āmiscetur. Tactus vero ei⁹ non est frigidus: nec in calore superfluus: nec multuꝫ apparet lenis: lenitati tamen ꝛ caliditati: magis q̄ frigiditati et asperitati approximare inuenit̄. Huius quoqꝫ corporis habitudo iter maciem ꝛ carnositatē media existit. Parū tamen plus carnositati q̄ maciei vicinatur: precipue si regimē illius est tranquillitatis regimen ꝛ quietis. Cui⁹ capilli inter subtiles ꝛ grossos: atqꝫ inter nigros ꝛ rubeos: ꝛ inter lenes ꝛ asperos medy existunt. Corpus preterea h⁹ neqꝫ multuꝫ pilosuꝫ: neqꝫ valde a pilis nuduꝫ cernentibus apparet. Operatiōes insuper eius omnes tam nāles q̄ animales equalitate tenentur: adeo vt neqꝫ multū desidery habeat: neqꝫ sue cupiditates in tantum debilitentur: vt quasi mortue iueniātur: neqꝫ multum sit vigilans: neqꝫ multuꝫ dormiens neqꝫ multum ꝛ velociter mobilis: neqꝫ multuꝫ quietus. Superfluitates quoqꝫ ab ipsius exeuntes corpore: inter predictas mediocres existunt dispositiones. Et ad vltimum eius dispositio inter contrarias dispositiones equalitatē excedentes existit media: vene quoqꝫ ei⁹ nec occulte sūt ꝛ anguste: nec ample ꝛ manifeste: vox etiam eius: ꝛ ipsius anhelitus: ꝛ pulsus: ꝛ eius motus: hec omnia inter paruū ꝛ magnuꝫ: ꝛ velox ꝛ tardum mediocria sunt.

¶ De significatiōib⁹ corpoꝝ caloꝝ. CAP. III.

Hec citissime crescunt: que ꝛ tangentibus calida occurrunt: ꝛ macra existunt ꝛ gracilia. Uene quoqꝫ eorum manifeste sunt: ꝛ motus velox: ꝛ omnia que in eis considerantur velocia. Obstinati preterea sunt pauci somni: multoꝝ capilloꝝ crispoꝝ. ꝛ i nigredie i tēsoꝝ. Eoꝝ coloꝛ ruffus: atqꝫ rube⁹ cū obscuritate q̄dam.

¶ De sigñatiōib⁹ corpoꝝ fridoꝝ. CAP. IIII.

Hec tarde crescunt. Capilli quoqꝫ tarde eis nascuntur: hebetis existētes ingeny: ꝛ tardarū operationum: pulsus eorum paruus: ꝛ anhelitus occultus: tangentib⁹ apparent frigida. Et h⁹ habētes corpora: non sunt in coitu potentes: ꝛ sunt paruꝫ generantes filios: debilis desidery ꝛ multi somni.

¶ Significatiōes corpoꝝ hūidoꝝ. CAP. V.

Horum tactus multuꝫ inuenit̄ lenis. Eoruꝫ quoqꝫ caro moll'. ꝛ membra laxa. Iuncture eorum: ꝛ ossa occulta: virtus similiter pauca: ꝛ paruꝫ patientes laboris: ꝛ cuꝫ laborant velociter dissoluuntur: ꝛ velociter in eis apparet ex labore dissolutio. Corpulēti ꝑterea sunt. et multū dormiētes: ꝛ debiles ꝛ paucos hñtes pillos.

¶ De significatōib⁹ corpoꝝ siccoꝝ. CA. VI.

Hec corpora aspera sunt ꝛ macra: ꝛ dura: ꝛ fortia: ꝛ multum rigida: ꝛ multi patiētia laboris. Quoꝝ iūcture ꝛ chorde manifeste: mltoꝝ ꝑterea sūt capilloꝝ ꝛ pilosi.

¶ De significatōib⁹ cōpoꝝ caloꝝ ꝛ siccoꝝ. CAP. VII.

Hec corpora in vltimo plurimis abundant capillis nigris ꝛ spissis. Macilēta q̄z vltie repiunt̄. Que ꝛ tāgentib⁹ cal'a occurrūt: cutis hñtia spissitudinē: ꝛ aspitatē: ꝛ neruos fortes. Que chordas q̄z hñt manifestiores ꝛ ossa: ꝛ iūcturas ꝛ sūt pauciozis sōni ꝛ pulsus i eis sūt velociores: et mot⁹ silr: ꝛ tact⁹ calitas: ꝛ sūt audaciores: ꝛ obstiatiores,

¶ De sigñatiōib⁹ corpoꝝ fridoꝝ ꝛ hūidoꝝ. CA. VIII.

Hec vltimo tangētibus mollia sentiūtur. ꝛ a pilis denudata ꝛ capillos habētia lenes. ꝛ venaꝝ angustiam. ꝛ iūcturas occultas. ꝛ sunt corpulētia. multā habētia pinguedinē. Et laxa multum habētia somnum. pigri motus eorum tardantes.

¶ Corporis autem frigidi ꝛ sicci ꝛ calidi ꝛ humidi dispositiones ex simplicium dispositionibus mixte sunt. ex quibus cōposite fuerunt. queadmodum. s. vni earum appropinquant. aut inter eas medie existunt.

¶ De significatione complexionis cerebri ꝛ sue forme ꝛ primo de complexione calida cerebri. CAP. IX.

Forma cerebri formam sequitur cranei. Paruū nāqꝫ si fuerit craneū: cerebrū quoqꝫ paruū erit. Et si eius figura corrumpitur. cerebri propterea figura corrūpet̄. Quapropter caput in paruitate superfluum necessario est malū. Et cuius figura existit feda. sicut que palmaꝝ cisti similis est. ꝛ ipsi⁹ similis mala est. ¶ Caput aūt melius est qḋ in magnitudine moderatū existit. Decētē habēs rotūditatem. que. s. ante ꝛ retro paꝝ emineat ꝛ ab vtrisqꝫ auribus paruam habeat compressionez.

¶ Cōplexio aūt cerebri que calida ē capitis ꝛ faciei tactū superflue calidū reddit. In oculis quoqꝫ rubor ꝛ vene in eis apparēt manifestiores. ꝛ capilli eoꝝ in capite cito nascunt̄. ꝛ sūt spissi ꝛ fortes ꝛ nigri ꝛ asperi ꝛ somn⁹ eoꝝ paruus ꝛ leuis. H⁹ preterea habentes ꝯplexionē a calidis cito ledunt̄ odorib⁹. Eoꝝ capita cito grauantur ꝛ replētur. In cogitationibus quoqꝫ veloces sunt ꝛ instabiles. ꝛ multe mutationis. Superflue etiam sunt acuti. ꝛ veloces in operationibus animalibus.

¶ Frigida autem cōplexio his oībus cōtraria operatur. Est nāqꝫ somnolentus. ꝛ hebes. ꝛ tardi intellectus. capilli quoqꝫ capitis eius lenes ꝛ parū nigri. velociter catarruꝫ patiēs. cui detegere caput est nociuuꝫ. eius etiam palpebre. tarde mouentur ꝛ pigre.

¶ Sed siccum cerebrum si fuerit. capilli in capite cito nascuntur. ꝛ cito calui fiunt. ꝛ vigilantes erunt. ex naribus quoqꝫ nihil defluet nisi paruꝫ. ꝛ capitis reumatismus nō eis accidit neqꝫ coriza.

¶ Humidum autem huic contrarium est. Eius nāqꝫ capilli subtiles sunt. ꝛ tarde nascuntur. neqꝫ calui fiunt. Humor quoqꝫ ex narib⁹ semper defluit. ꝛ reumatismus leditur. ꝛ est somnolentus: ꝛ eius sensus non sunt clari.

¶ Calidam aūt ꝛ siccam habens cōplexionem: capillos in capite habꝫ in vltimo fortitudinis. ꝛ velocis natiuitatis. ꝛ vltime nigredinis. ꝛ crispitudinis. ꝛ calui citissime fiūt. ꝛ sunt in vltimo gradu paucitatis somni ꝛ in eo parum ꝓfundi. Animalium quoqꝫ operationū velocitatem habēt ꝛ veloces cogitatiōes ꝛ sensuum claroꝝ. Superfluitates ēt pauce ab eis descēdūt. Frigidū aūt ꝛ humidū. huic dispositōi ꝯtrarium est. Est nāqꝫ multum habēs somnū. piger. tard⁹. ꝛ hebes. Cui nullo mō accidit caluitiuꝫ. coriza tamē ꝛ reumate valde molestat̄. ꝛ frequēter ei accidūt.

¶ Cal'a vō ꝯplo ꝛ humida: ꝛ frida: ꝛ sicca ꝺm hoc qḋ alicui ex suis simplicib⁹ appropinquāt. suas ostendūt significationes. Si enim simplices equales fuerint. significatiōes quoqꝫ erunt equales.

¶ De signis cōplonis cordis. CAP. X.

Cordis ꝯplo si calida fuerit: pulsus velox erit ꝛ frequēs: cui anhelit⁹ silis reperit̄. Et sup pect⁹ pilli multi sunt ꝛ spissi: qḋ ēt tactu calꝫ sentit̄. h⁹ cordis ꝯplonē hñs: audax est: ꝛ obstinat⁹ ꝛ multe iracūdie. Habitudo ꝑterea corpis in magnitudie ꝛ ꝑuitate sua ꝯsiderata ꝯplo

nē demonstrat cordis. Pect⁹.n.si magnū fuerit:cordis caliditatē ꝛ magnitudinē ꝑpe manifestabit. Qd adhuc manifesti⁹ erit.si cū h caput puū fuerit:aut ēt non fuerit magnū:h.n.si ita fuerit:alia nō oportebit attēdere signa. Similiqȝ mō si pect⁹ puū fuerit:ꝛ caput magnū aut mediocre:ꝓprie cordis puitas ꝛ sue ꝯplonis friditas demrābit. Oz si pectoris magnitudo:capitis magnitudini:aut pectoris puitas:capitis puitati ꝓportionat̄ extiterit:alia attendere debes signa. ℂ Frida āt cordis ꝯplo:puū fac̄ pulsū: cui anhelit⁹ sil'is īuenit̄. Pect⁹ qȝ paucos habebit pilos:ꝛ subtiles. Et pect⁹ tāgētib⁹ friū occurret. Qui hꝫ cordis cōplonē hūerit timid⁹ ꝛ piger erit. ℂ Cōplo āt sicca si fuerit pulsus erit dur⁹:ꝛ totū corp⁹ īueniet̄ musclosū ꝛ fuscū:pect⁹ qȝ paucā hēbit carnē:sȝ venas hēbit manifestas:ꝛ pilosū erit:ꝛ cutē grossā ꝛ durā. ℂ Hūida aūt lenē fac̄ pulsuȝ: ꝛ pect⁹ a pilis nudū:carnē qȝ pectoris mollem ac suauez. ℂ Cōplo cal'a ꝛ sicca pulsuȝ reddit duꝝ ꝛ velocē:ꝛ freqntē ꝛ m'tos i pectōe pilos:ꝛ fortes:ꝛ spissos: ꝛ i femore sil'r. Anhelit⁹ qȝ ex ea magn⁹ ꝓuenit ꝛ freqns. Totū preterea corp⁹ tactu cal'm sentit̄:ꝛ musculosuȝ:atqȝ māifestas hn̄s venas:hꝫ ꝯplonē cordis hn̄s irascibilis erit ꝛ obstinatus. ℂ Frida aūt ꝛ hūida ꝯplo:his ꝯria opatur.

ℂ De signis ꝯplonis epatis. CAP. XI.

Omplōnis epis cal'itas ex venaꝝ amplitudie ꝛ magnitudine ꝛ ex stercoris siccitate sepi⁹ repta cogscit̄. Preterea appetit⁹ ē fortis:ꝛ i corpe m'ta col'a rub.generat. Uria qȝ ꝛ egestio ticte sūt:ꝛ sitis multa. Et cal'a cibaria ei nociua sūt. Et sub ypocūdrys piloꝝ inenit̄ multitudo. ℂ Epis vo friditas:ex oīb⁹ signis q̄ pdcis sūt ꝯria cogscunt̄. ℂ Sȝ ei⁹ siccitas:ex sanguis paucitate ꝛ ex h q corp⁹ ē macrū:ꝛ vēter gracilis :ꝛ q color pauca pticipat pulchritudie:cogscit̄. Hūiditas vo ei⁹: ex oīb⁹ signis q̄ his pdcis ꝯria existunt:ppendi pōt. ℂ Oz si cal'itas cū siccitate ei dn̄at̄:cogscit̄ eo q signa cal'e cōplonis sunt manifesta:ꝛ in vltio existūt fortia. ℂ Ei⁹ qȝ hūiditas cuz friditate cogscit̄:ex h q signatiōes fride cōplonis fortes existunt ꝛ in vltimo sunt manifeste.

ℂ De signis ꝯplonis pulmonis. CAP. XII.

Um pulmo cal's fuerit:vox erit grossa:ꝛ anhelit⁹ magn⁹ ꝛ pect⁹ aplū ꝛ magnū. Cui minuit̄ nocumētū a fridi aeris attractiōe:ꝛ magnificat̄ ipsi⁹ nocumētū aeris cal'i attractiōe. Si aūt pulmonis ꝯplo frida fuerit:oīa his ꝯria euenient. Cum autez sicca fuerit vox erit clara:ꝛ p os pauce ꝓycientur supfluitates. ℂ Hūida aūt si fuerit:ꝯria his eueniēt. ℂ Signatiōes vo ꝯplonū ꝯpositaꝝ:ex simpliciū cognitiōib⁹ hri possunt.

ℂ De signis ꝯplonis stōi. CAP. XIII.

Um stomaci ꝯplo cal'a fuerit: digō fortior erit appetitu: ꝛ subtilia cibaria vt volatiliū caro ꝛ edulia i ipo corrūpent̄. Grossa vo cibaria vt vaccia caro:ꝛ frumētū coctuz bn̄ i ipso digerunt̄:ꝛ sitit m'tuz: famē ēt tolerare nō pōt. Accidit.n.hꝫ hn̄tib⁹ stōz ex ea capitis dolor:ꝛ vtigo. Irascibilis qȝ ē ꝛ acut⁹. ℂ Frida vo cū fuerit: his oīb⁹ ꝯria eueniēt. Appetit⁹.n.maior ē digōne:cibaria qȝ grossa in eo corrūpūt̄. Quaobrē apd ipoꝝ corruptiōez acida seqt̄ eructuatio: queadmodū apd ipsoꝝ corruptionē i stō cal'o ē fumosa. Liboꝝ pterea fridoꝝ appetit⁹ erit. Ex q̄rū m'ta comestiōe lesio ꝓueniet. ℂ Cū aūt stōi cōplo hūida fuerit:sitis minuet̄:ꝛ saliue m'titudo ab ore ꝓfluct:nauseā qȝ cito patiet̄:ꝛ vomit⁹ cito ꝓueniet. Scotomiā qȝ ꝛ vtiginē cito patiet̄.cū aūt ꝯplo ē sicca.oīb⁹ his ꝯria opat̄. Sitis nāqȝ est multa:ꝛ egestio ē sicca. ℂ Preterea cū cibaria in stō morā fecerit ꝛ nō cito ab eo descēderint:sȝ cuz q̄daz duritie:ꝛ appetit⁹ fortis nō fuerit: nec purus:stomac⁹ debilis erit. Cōtraria vo his cū stō dn̄ata fuerint stōi fortitudo signābit̄. ℂ Ex m'ta qȝ comestiōe sel' fcā cū aliqs grauatus fuerit:nō aūt ex multa comestione in diuersis horis facta ledit̄:sed facile ꝛ bn̄ digerit̄:significatur q illius stomacus est fortis:lȝ paruus sit.

ℂ De signis ꝯplonis testiculoꝝ. CAP. XIIII.

Esticuli cū cal'i fuerint:vicie ptes m'tis ꝛ spissis vestient̄ pilis. Uirga qȝ coꝝ fortiter erigēt̄. Spma erit grossuȝ. Loituz qȝ velociter explebit:ꝛ tēpestiue:aū.s.pubtatis tpa. Ad coitū feruēs erit: vene pterea q̄ sunt in vge supficie:grosse sūt ꝛ māifeste. Ipsi⁹ qȝ chorde fortes reperiūt̄ ꝛ grosse. Lutis aūt ipsā ꝛ testiclos circūdās:grossa ꝛ spissa ꝛ aspa ꝯspicit̄. Frida aūt cū fuerit cōplo:oīa his ꝯria apparebūt. ℂ Qn̄ aūt ꝯplo sicca erit: spma in q̄titate paucū īueniet̄:ꝛ spissuȝ:vga vo nō solū nō erigēt̄. verū ēt debilis erit. Lū aūt ꝯplo hūida fuerit: spma in q̄titate multū ꝛ in q̄litate subtile erit:vga vo nō erigēt̄. Est eni laxa ꝛ ñ fortis:chorde ēt ei⁹ sil'es ei īuenient̄. Ipsi⁹ vo cutis lenis ē:cui⁹ loc⁹ a pilis nudus existit. ℂ Et cū cōplo cal'a fuerit ꝛ humida:m'ta erit vge erectio:ꝛ spma m'tū: ꝛ erit venereus:ꝛ m'tū in venerē potēs. ℂ Frida aūt ꝛ sicca cū fuerit.omnia his accident ꝯria.

ℂ De noiandis sūmis eximys ꝛ necys:q̄ꝝ auxilio aliquis ꝯplones cognoscere potest. CAP. XV.

Otius corpis ꝯplo:mēbroꝝ pncipaliuz: ꝛ ꝓpe cordis ꝛ epis:ꝛ cerebri ꝛ testiculoꝝ ꝯplonib⁹ sil'is īuenit. ℂ Corpa qdez in qb⁹ istoꝝ mēbroꝝ ꝯplones diuerse inueniunt̄ alys sūt ōteriora corpib⁹. Hec nāqȝ corpa icessanter īfirmant̄. Etates quoqȝ ꝛ regiōes:nō mīma in ꝯplexionib⁹ opari vident̄. Etas nāqȝ puerilis oīb⁹ etatib⁹ humidior īuenit̄. Sēilis āt oīb⁹ ē fridior. Nō.n.a natiuitate vsqȝ ad seniū desiccari nō cessat dōec nibil fiat. ℂ Seniū nāqȝ nō ē aliō:nisi magnuz in corpe siccitatl dn̄iū. ℂ Superfluitatū āt m'taꝝ q̄ a senib⁹ cuz tussi ꝛ emunctiōibus ꝓfluunt cā ē q foramina suoꝝ mēbroꝝ supfluitatib⁹ et humorib⁹ crudis plena sunt. Ipaꝝ qȝ venaꝝ ꝛ suoꝝ mēbroꝝ corp⁹ in vltio siccitatis existit. ℂ Et siccitas ꝛ fusc⁹ color:ꝛ pulchritudis:ac teneritatis:ꝛ humiditatis mīoratio:in eis manifesta sunt. ℂ Pueroꝝ vo cal'itas hȝ q̄titatē maior ē:iuuenuz āt in q̄litate fortior v'l acutior. ℂ Senū pterea ꝯplo:respectu eoꝝ q in senio sunt ꝯstituti: cal'a ē ꝛ hu. Juuenuz vo ꝯpatiōe:frida dr̄ ꝛ sicca. ℂ Ex regiōib⁹ vo q̄ cal'e sunt:ꝯplonē reddūt sicciorē:ꝛ corpis supficiē adurendo ītēdunt. Intestia vo ꝛ mēbra iteriora frida efficiunt. ℂ Regiōes āt q̄ fre sunt:humores in corpe ꝯſuāt. corpis qȝ supficiē:in lenitate ꝛ nuditate corpoꝝ sclauoꝝ dispositioni similē reddunt. ℂ Sȝ itestina ꝛ alia interiora mēbra supflue cal'a ꝯstituunt. ℂ Uñ in nigris capillorū crispitudo:ꝛ in arabic] color rube⁹ fuscuz hn̄s ammixtuz:nō absolute significāt q eoꝝ cōplo sit cal'a. ℂ Lenitas quoqȝ cutis pthoꝝ:ꝛ ei⁹a pilis nuditas atqȝ albedo ñ significat eorum complexionis frigiditatē:immo parthorum interiora.nigrorum interioribus multum sunt calidiora:atqȝ omnia nigrorum corpora:parthorum corporibus valde sunt ficciora. ℂ In regionibus autē que inter caliditatem ꝛ frigiditatem temperate existunt significatio ex qua superficiei habetur noticia super ipsius interiora vera est ꝛ firma. ℂ Consuetudo etiam in complexionibus diuersa operatur. Comedendi enim ꝛ bibendi ꝛ dormiendi largitas complexionez facit humidam. his vero contraria siccam reddunt complonez. Quapropter cum hominē grossuȝ ꝛ carnosuȝ viderimus cui⁹ pterea amplesint vene:itelligere dēbemus hui⁹ corpis magnitudinē nō

nālem sꝫ accn̄talem fore. ¶ Quāobrē inter carnosuꝫ corpus ꝛ pingue diuidere debemus. Carnis enim multitudo sanguinis multitudineꝫ: ꝛ calidā ꝛ humidaꝫ sequit̄ cōplexionē. Multa autē pinguedo: humiditatis multitudinē. ꝛ fridaꝫ ꝛ humidā imitat̄ compl'onez.

¶ De noīatiōe significationū ꝑticulariū q̄ alias qn̄ꝫ iuuāt significatiōes in cognoscēdis ꝯpl'onib⁹. CAP. XVI.

Ox grossa caliditatē compl'onis. Gracilis ṽo compl'onis inuit frigiditatē. ¶ Loquēdi velocitas: calidā significat cōpl'onē: velocitas apiendi ꝛ claudēdi oculos: caliditatem significāt compl'onis.

¶ Nasi acuitas: ꝛ collū longuꝫ ꝛ epiglotis foris ꝓminens ꝛ vox acuta ꝛ pulchra cōpl'onis demonstrāt siccitatē.

¶ Ocloꝝ magnitudo foris ꝓminētiū: hūidā portendit cōplexionē. ¶ Oculi in latitudinē corporis tendentes parthoꝝ oculis similes corpis humiditatē designant.

¶ Capilloꝝ crispitudo qui sursum eleuātur: compl'onis caliditatē demōstrat. ¶ Nariū amplitudo ꝛ ī maxillis carniū multitudo: ꝛ in genis pilloꝝ paucitas: ꝯplonis significāt humiditatē. Traulitas ṽo humiditatē inuit ꝯplonis.

¶ Fetor coporis calaꝫ demōstrat ꝯplonē. Color citrinitati parump ꝓpinquus: ꝛ facies parū tumida: ꝛ palpebre inferiores tumorē ordeolo similē habentes: omnia hec epatis inuūt debilitatē. Dentiū raritas: ꝛ eoꝝ debilitas toti⁹ corporis imbecillitatē: ꝛ vite breuitatē significat.

¶ Nasus quoqꝫ curtus: ꝛ os paruū dētes curti: ꝛ grossi humidā ōclarāt ꝯplonē: ꝛ fridā. Extremitatū lenitas: ꝛ eaꝝ tenuitas: atqꝫ eq̄litas hūiditatē demōstrāt ꝯplonis.

¶ Man⁹ ꝛ pedes cū pulchri fuerīt ꝛ pui toti⁹ corpis ꝯplonē eē debilē: ꝛ ipsi⁹ caliditatē fore paucā demōstrant.

¶ Significatiōes debilitatis neruoꝝ. CAP. XVII.

Auca laboris tolerātia: ꝛ cū fortis fit opatio tremor ꝛ debilitas in coitu: atqꝫ ex aq̄ fride potu: laxatio: ꝛ iuncturaꝝ paruitas ac chordaꝝ subtilitas: ꝛ cutl ꝛ for' ei⁹ tenuitas. Qđ ēt hūidas hn̄tib⁹ ꝯplones magis accidit.

¶ De signis ꝯplonis mēbroꝝ humidoꝝ. CAP. XVIII.

Or omnibus corporis mēbris calius est. Ab eo eni calorē totū recipit corp⁹. vn̄ ipꝫ q̄si fons ꝛ innati caloris origo inuenit̄. ¶ Epar ṽo post cor: in caliditate 2m existit. ¶ Post epar ṽo sunt carnes. Adeps vero carne fridior est. ¶ Cerebri cōpl'o frida est ꝛ humida. ¶ Ossis ꝑterea compl'o: silr̄ frida est ꝛ sicca. ¶ Cartilagies vero ꝛ ligamēta: ac chorde: ꝛ corpora venaruꝫ: atqꝫ panniculi: oīa hec compl'onem habent frigidā ꝛ siccā: minus tamen q̄ꝫ os. ¶ Cutis compl'o temperata est: ꝓpe tn̄ ea q̄ in volis manuū hoīs tempati reperit̄.

¶ Neruoꝝ compl'o diuersificatur. Nam qui a cerebro nascuntur: humidiores sunt. Qui vero a nucha oriuntur: in sua complexione cutis complexioni vicinantur.

¶ Glandularum complexio: que lac ꝛ sperma: ꝛ saliuaꝫ generant frigida est ꝛ humida. ¶ Carnis vero substantia: in membris diuersa iuenitur: que in vnoquoqꝫ membrorum ꝓpriam tenet compl'onem. ¶ Carnis enim pulmonis compl'o: a compl'one carnis renū diuersa est. Sermo tn̄ hec diffiniēs: ab hui⁹ libri itētiōe remoueri iuenitur.

¶ De humiditatibus aūt ꝛ humoribus sciendū est ꝙ colera rubea omnibus aliꝫ humoribus est calidior: ꝛ cū hoc: flegmatis ꝛ sanguinis comparatione est sicca: flegma vero omnibus aliꝫ humoribus frigidius inuenitur ꝛ humidius. ¶ Colera quoqꝫ nigra: respectu sanguis est frigida alioꝝ vero humoꝝ comparatione est sicca. Preterea sanguis respectu flegmatis: ꝛ colere nigre: calid⁹: vtriusqꝫ vero colere comparatione humidus conspicit̄. Cuius qdeꝫ species diuerse sunt sicut ꝛ flegmatis: quaꝝ vna frigidior alia habet̄ fellis similiter species vel colere quedaꝫ aliꝫ est acutior ꝛ siccioris qualitatis. Sanguinis itidē quidaꝫ alio tempatior est: ita vt sit per comparationē ad sanguinē bonū colericus: ꝛ flegmaticus ꝛ melancolicus.

¶ De significatione repletionis. CAP. XIX.

I quod in venaruꝫ foraminibus inuenitur tante fuerit magnitudinis ac multitudinis: ꝙ venas extendat ꝛ infletur: pueniet dispositio: que a medicis repletio s̄m foramina vel ex foraminibus vocat̄. Et quādo qđ in eis est eius ex quo corp⁹ nutriri debet mensuraꝫ adeo excedit: qđ natura aliquid ex eo vt in corporis nutrimento non necessariū dimittit: qꝛ conuertere illud nō potest: neqꝫ ei dominari valet: pueniet inde dispositio: que a medicis s̄m virtutem repletio nominat̄. De autem vtreqꝫ dispositiones egritudinū sunt generatiue. ¶ Repletiōis autem illius que est s̄m foramina significatio est coloris rubedo: ꝛ corporis caliditas cū eiusdē itēsione: alicū quoqꝫ ꝛ ositationum multitudo: ꝛ somnus multus: ꝛ venaruꝫ repletio cuꝫ ipsarum tensione. sanguis similr̄ ex naribus ꝛ gingiuis guttatiꝫ fluens cuꝫ vtreqꝫ paruꝫ tacte fuerint: ꝛ capitis ꝓprie atqꝫ oculoꝝ ꝛ timporum grauitas: ꝛ ingeny atqꝫ sensus turbulentia: ꝛ pulsus magnitudo: cui⁹ etiā dispositio sit similis sue dispositioni cū lapsus est: ꝛ quod ante multa comestione ꝛ potatione fuit vsus: ꝛ somno superfluo: ac multa quiete. ¶ Repletionis autem que s̄m virtutem contingit: significatiōes iste sunt. Appetitus casus ꝛ ad motiones grauitas: ꝛ pigritia ꝛ dissolutio: et laxitas: Omnia enim hec si sine coloris rubedine: ꝛ membrorum extensione fuerint proprie predictam significant repletionem. Pulsus quoqꝫ in hac repletionis specie nō est magnus: vrina quoqꝫ non est tincta neqꝫ cocta.

¶ De cog̃scēdo gs q̄tuor hūoꝝ dn̄et̄. CAP. XX.

Ignificatiōes oēs p̄ſ duaꝝ repl'onis spēꝫ: sanguinē dn̄ari oñdūt. Prurit' ꝑterea loci ex q̄ sāguis solet minui: ꝛ oris dl'cedo ꝑter solitū: ꝛ pue ī ore vesice: ꝛ ī cōpe carbūcli: atqꝫ vrīa rub. ꝛ spissa: ꝛ si ꝑter ista etas sit iuuenil: ꝛ corp⁹ sit bōe hitudis: mltas hn̄s carnes: ꝛ cibaria gb⁹ ī pcēdēti tpe vsus fuit: sanguis gn̄atiua fuerūt: ꝓculdubio sanguis abundare signatur.

¶ De signatiōe dn̄ȳ cole rubee. CAP. XXI.

Oloris citrinitas: ꝛ oris amaritudo: atqꝫ mlta ī ore siccitas ꝛ sitis mlta: ac appetit' ōbilitas: ꝛ nausea: atqꝫ vōit' citri. ꝛ viridis: ꝛ amar⁹: ꝛ egō mordicatīa: ac ligue siccitas: ꝛ ipi⁹ aspitas: ꝛ coꝝ q̄ ī albis ocloꝝ appēt citrinitas: ꝛ vrīa tenuis ignea ꝛ clara: q̄cūqꝫ haꝝ signationū apparuerit: si cū ħ tps estiuū fuerit: ꝛ etas iuuēil: ꝛ cibaria gb⁹ an̄ vsus fuit pauca vl' cal'a: ꝛ labor pcessit mlt⁹: ꝛ sōnus pauc⁹: atqꝫ cōpis ꝯpl'o cal'a iueit̄: tc̄ fiducia hn̄da ē de eius dn̄io. ¶ De signatiōe col'e nigre. CAP. XXII.

Rdor stōi: mltitudo canini appetit⁹ ꝛ fusc⁹ colō: ꝛ sāguis nigredo ac spissitudo: ꝛ vrīa nig. vl' ru. fusco ꝑticipās colore: vl' viriditati appropiquās: corp⁹ ꝑterea tale sit ī q̄ nigra gn̄ari solet col'a: ī corpib⁹. n. albis ꝛ crassis: ꝛ nudis a pilis: col'a nig. vl' raro vl' nullo gn̄at̄. ¶ In corpibus āt bruno colorati colore: ꝛ macrl atqꝫ colorē hn̄tib⁹ ex rubeo ꝛ fusco ꝯmixtū: ꝛ musculosis: ꝛ ī corpib⁹ ruffis: ꝛ rub. qn̄ multū laborāt vel male regunt̄: ꝛ si cū ħ cibaria gbus pus vsus fuit col'e nigre gn̄atiua fuerūt ꝛ ipi⁹ regimē silē. ꝛ corpi preterea acciderint scabies: ꝛ morphea nigra: ꝛ pustule male: ꝛ splenis augmentū: quādo ista affuerint: nō ē amplius dubitandū colerā nigrā dominari.

¶ De significatiõe dñy flatis. CAP. XXIII.

Multitudo viscose saliue. ⁊ sitꝭ paucitas.
⁊ vrina alba. ⁊ pigritia. ⁊ ebe-
tudo. ⁊ victoria sõni. atqꝫ corporis mollities. ⁊
digestionis tarditas. ⁊ pterea si cũ hoc cõple-
xio fuerit frida. ⁊ tps hyemale. Homo q̊qꝫ añ
hec paruo fuerit vsus motu. ⁊ pauco exercitio. ⁊ multa co
mestiõe. cibaria ẽt qbus vsus fuit ꝺm maiorẽ partẽ flatꝭ
gñatiua fuerũt. atqꝫ aq̃ dulcis balneo vsus fuit. tũc signi-
ficatões fortiões erũt ⁊ firmiões i flatꝭ dñy significatõe.

¶ De sõnioꝝ significationibus. CAP. XXIIII.

Somniorum preterea significatiões
p̃dictis multotiẽs ãmi-
seri solẽt. Cũ en i aliqs i sõno pluuias multoti-
ens videt. ⁊ mare. ⁊ fluuios. multa i ei⁹ corpoꝝ
hũiditas adesse significat̃. ¶ Ignes v̊o ⁊ ful-
gura: ac lites cũ aliqs frequẽter in sõnis aspicit: colera ru
bea i ipso abũdare mõstrat̃. ¶ Colores aũt rubeos: ⁊ tin-
ctos: ac nuptias ⁊ cibaria dulcia: ⁊ vẽtosas atqꝫ fluxũ san-
guinis: ⁊ flobotomiã si aliqs sõniauerit: ꝙ sanguis mul-
titudo sit declarat̃. ¶ Cũqꝫ mlta fusco colore ticta: atque
nigredinẽ. ⁊ timores ac pauores: in sõno aliqs aspicit: co-
lere nigre opatio significat̃. ¶ Et cũ aliqs i sõno videt se
manere q̃si in loco niuis. vel frido a quo ledit̃. frigoris si-
gnificat̃ victoria. His aũt ꝯtraria si visa fuerit. ꝯ̃rie erũt
significationes. Et si aliqs videt se q̃si in balneo: vel i so-
le: vel q̃si canicularib⁹ exponat̃ dieb⁹: vel i igne excessus
significat̃ caliditatis. Et cũ aliqs sõniauerit se quasi vola-
re: ⁊ inuadere sicut accipiter ⁊ iuadere ⁊ cape. siccitatꝭ de-
mõstrabit̃ excessus: atqꝫ humoꝝ leuitas ⁊ subtilitas. Si-
qs ẽt se q̃si ab aliquo grauari sõniat. repletionẽ laborare
ostẽdit̃. Quicũqꝫ ẽt se ꝑ loca q̃si cenosa incedere videt. fe-
tiduz habẽtia odorẽ putridos i corpore demõstrat̃ habe-
re humores. His v̊o ꝯ̃ria: cõtrariã habẽt significationez.
Qui aũt in sõnis videt ꝙ q̃si icedat ꝑ ortos bonũ habẽ-
tes odorẽ suoꝝ significat̃ eq̃litas hũorũ: ⁊ ꝙ a putredie
valde sunt remoti. Per loca vero q̃si angusta ⁊ per fora-
mina si qs se ãbulare cõspicit istrumẽta anhelit⁹ grauem
pati egritudinẽ demõstrant̃. que ipsũ tãtaz aeris quanti-
tatem atrahere vetat. quanta ei est necessaria.

¶ De ꝯparatiõe vꝉ ẽptiõe captiuoꝝ. CAP. XXV.

In primis captiui color cũ sũma itue-
ri diligẽtia opõtet. Color. n.
cũ in rubedine minuit̃. epatꝭ ifirmitas vꝉ sple-
nis vel stõachi significat̃: vel qꝺ emoroydas
patiat̃ a qbus sanguis effluit multitudo. Post
hec v̊o toti⁹ corporis superficies in loco claro: ⁊ luminoso
cõsiderari debet. Ne morphea subtilis si in ipso fuerit vꝉ
impetiginis initiũ occultari possint. Morphea enĩ in suo
initio valde ẽ occulta. Ipsa nãque nõ est tũc nisi albedo:
vel nigredo subtilis. q̃ paulatĩ ꝓcedẽdo cũ sui additione
cõpletur. Impetigo quoqꝫ nõ ẽ aliud i sui initio: nisi cri-
spitudo q̃ loco accidẽs cũ additiõe semꝑ de die i diẽ cre-
scit. ¶ Preterea si i aliquo loco corporis nerui: vꝉ coctu-
re similitudinẽ vel signũ aliquod habuerit cũ sũmo stu-
dio ꝯsiderãdũ est ne i hoc loco forsitã habuerit baras. ꝓ-
pter quã cõbustus sit: vel excoriat⁹: vel tict⁹: vt occultari
posset. Que cũ senuerit vel lõgi fuerit tẽporis. ticturã q̃si
debilẽ amittet ⁊ ãplificabit̃ albaras vltra locuz cocture
⁊ excoriationis. Cũqꝫ nerui dubitatio occurrit. ipse i bal-
neo ponat̃ ⁊ cũ aq̃ calida fortiter p̊us fricet̃. ⁊ cũ semine
alusuen. ⁊ baurac atqꝫ aceto. deide ꝯsideret̃ ẽt si i loco in
quo coctura vel excoriatio fieri nõ solet. fuerit coct⁹ vel
excoriat⁹ suspectior haberi dz. ideoqꝫ magis fricari debz
Preterea sũmitas ⁊ extremitas cocture cũ magna iqui-
sitione ꝯsiderari dz. In his eniz locis: euidenti⁹ apparet.
Postea v̊o q̃rat̃ qꝺ q̃rendũ ẽ: ⁊ qꝺ dicit̃ sciat̃. ¶ Deinde
vero capitis pili atqꝫ toti⁹ cutis cõsiderãdi sunt. an sit in
ea furfur: vel rubor. Audit⁹ quoqꝫ acuitas ꝑquirẽda est:
⁊ verba ipsius ⁊ sensus attẽdẽda sunt. Pupille etiã atten-
dende sunt. an sint i magnitudine equales: eiusqꝫ visiõis
acuitas. ⁊ albedinis q̃ i oculis ẽ claritas cõsiderãde sũt.
Cũ enĩ in eis ẽ fuscus color turbiditate ꝑticipãs lepram
designãt. Et quãdo in eis ẽ citrinitas. egritudo epatis si-
gnificat̃. Et quãdo vene rubee multe ⁊ manifeste sũt in
eis patit̃ sebel. ¶ Palpebre quoqꝫ eius cõsiderande sũt
si multe sint ⁊ cito mobiles. Grosse aũt si sunt plerũqꝫ sũt
scabiose: vel sunt ad scabiẽ p̃parate. Que v̊o grauiter mo-
uent̃ ⁊ difficile: sũt male. Oportet eniz illũ cuius talis est
dispositio: suas quãdo a sõno cõcitatur tãdiu fricare pal-
pebras: donec aperiãtur. Lacrimale quoqꝫ quod a parte
naris ẽ exprimẽdũ est. decurret enĩ forsitan humor ab eo
occasione fistule si ibi ẽ. ¶ Pili p̃terea palpebraꝝ ⁊ cilio-
rum oculoꝝ ꝑquirendi sunt. Si enĩ fuerĩt rari: maluz si-
gnificabũt: ⁊ ꝓprie si cũ hoc raucus fuerit: ⁊ faciẽ habue-
rit rubeã. ¶ Deide cũ magna diligẽtia anhelit⁹ per os ⁊
nares attẽdat̃: ne mal⁹ sit ibi odor. ¶ Nariũ quoqꝫ figu-
ra cõsideret̃. Magne enĩ ⁊ forte si fuerint: fistulã i se cõ-
tinebũt. ideoqꝫ in sole cõspici debẽt. ¶ Itẽque anhelit⁹
attẽdend⁹ est. si sit facilis. ¶ Dẽtiũ preterea mod⁹ obser-
uãdus ẽ. videlicet si sũt recti. ⁊ fortes. ⁊ mundi. ⁊ si aliqui
eoꝝ mouent̃: vel corrodunt̃. ¶ Dentes enim fortes diu
ꝑmanẽt. Minuti v̊o vel debiles cito cadũt. preter h̃ q̊qꝫ
toti⁹ corporis debilitatẽ ꝓnosticant̃. ¶ Deinceps ei⁹ col-
luz cõsideret̃ si est equale: ⁊ cõprimat̃: ⁊ videat̃ si est ibi
aliqs loc⁹ tumid⁹: vel cicatricẽ habẽs. Fortassis enĩ glan-
dule ibi erũt: ex qbus scrofule cito generabũt̃. ¶ Pect⁹
preterea attẽdat̃ si ẽ amplũ ⁊ mltas habẽs carnes. Par-
uuz eniz si fuerit ⁊ macrũ: ⁊ spatule foris ꝓminuerit: pti-
sis significabit̃. Post hec v̊o supinus iacens statuat̃: ⁊ to-
tus ei⁹ vẽter ꝑgrat̃: attẽdẽdo si tumor vel dolor inuẽia-
tur ibi cũ cõprimitur: ⁊ precipue in loco epatis. ⁊ splenis
⁊ oris stomachi. Deĩceps p̃cipiat̃ ei vt incedat. cuius gres-
suum attẽdat̃ virtus. Deinceps aliquid ꝯstringere iubea-
tur. ⁊ sue cõstrictiõis fortitudo ꝯsideret̃. debilis enim si
fuerit oĩum neruoꝝ debilitatẽ demõstrabit. ¶ Postea
vero p̃cipiat̃ vt currat: ⁊ attẽdat̃ an post cursuz asma ipz
inuadat vel tussis. Manus preterea ipsius ⁊ pedes adi-
uicẽ cõparãdo respiciant̃. Una eniz fortasse altera maior
iuenieẽ. ¶ Juncturaruz quoqꝫ dispositio consideranda
est si ad motiões scilicet p̃parate sunt. Deĩde crura sunt
inspiciẽda. an in eis vene magne: ⁊ crosse: ⁊ ample iueniã-
tur. Ex his enĩ varices: ⁊ elephantia sepe accidũt. Alia ẽt
oĩa q̃ in cõplexionũ cognitione attẽdẽda fore dixim⁹. ad
has res adiuuant cognoscendas.

¶ Significationum capillorum. CAP. XXVI.

Capilli lenes timoris sunt significatiui.
Crispi aũt audaciã significant. In
ventre ẽt piloruz multitudo reperta: luxurio-
suz demonstrat. Supꝑ dorsuz vero si multi fue-
rint pili: audacia iudicabit̃. Sed si super spatu-
las ⁊ collũ multitudo fuerit piloruz: dementia ⁊ obstina-
tio significabunt̃. In vẽtre quoqꝫ ⁊ pectore pilloꝝ multi-
tudo reperta: sapientie innuit paucitatez. Pili in capite
vel in toto corpore stantes reperti timorẽ significant.

¶ Significationũ colorum. CAP. XXVII.

Color rufus vel rubeus. sanguinis ⁊ calo-
ris innuit multitudinẽ. Color vero
inter rubeũ ⁊ albũ medius equalez significat
cõplexionẽ: si cũ hoc cutis a pilis nuda fuerit.
Cuius aũt color ẽ velut flãma ignis instabilis
est ⁊ maniacus. Cui⁹ ẽt color rubeus ⁊ clarus cõspicitur.

verecūdꝰ ē. Cuius ꝑterea color viridis apparet vel niger irascibilis est.

¶ Significationū oculoꝝ. CAP. XXVIII.

Cuius oculi sūt magni piger ē. Cuius quoq; oculi ī ꝓfundo sunt positi: calidus est ⁊ deceptor. Cuiꝰ oculi foris ꝓminēt. inuerecūdus ē ⁊ loquax ac stolidꝰ. Quādo aūt oculi ī corporis longitudine positi fuerīt. calm ⁊ deceptorē demōstrabūt. ¶ Cuius vero pupille multa ꝑticipāt nigrediē: timidus ē. Cuiꝰ oculi ī colorē capraꝝ oculis similes existūt stolidus ē. ¶ Cuiꝰ oculi cito mobiles sūt ⁊ acute cernētes: deceptor ē ⁊ calidꝰ: atq; latro. Cuiꝰ oculi adeo sunt īmobiles vt q̄si lapides sint. calidus ē. Cuiꝰ vero ītuitꝰ mulieris ītuitu assimilatur: luxuriosus est: ⁊ inuerecundus.

¶ Quando autem ita ac si puer esset intuetur: atq; tota eius facies ⁊ oculi q̄si ridere vidētur letꝰ ē: ⁊ diuturna potietur vita. ¶ Cū oculi magni sūt ⁊ tremuli: homo piger ē ⁊ spatiosus: ⁊ amator mulierū. ¶ Cuiꝰ oculi parui sunt ⁊ tremuli: ac varij valde ē inuerecūdus: ⁊ mulieꝝ amator ¶ Cū oculi ī rubore prune assimilantur: homo pessimꝰ est ⁊ obstiatꝰ. ¶ Pupilla si ē nigra. pigrū portēdit ⁊ ebetē.

¶ Oculi varij suo colori citrinitatē habentes āmixtam: q q̄si croco ticti esse videntur: pessimos significant mores.

¶ Macule multe circa pupillā ī oculo apparētes malū significāt hoīez. Et si cū oculꝰ ēt fuerit variꝰ: erit deteriꝰ.

¶ Oculi si parui fuerint: ⁊ foras prominentes vt oculi cācri stultitiā significabūt ⁊ stoliditatē: ⁊ suas sequētē cupiditates. Cū oculi fuerīt ꝑui: ⁊ multū mobiles: palpebre quoq; frequēter palpitātes hoīez significabūt pessimū.

¶ Pupille ī quaruz circuitu margarite apparet silitudo. hoīem demōstrant inuiduz. ⁊ vbosuz ⁊ timidū ⁊ pessimū.

¶ Oculi q sūt vacaꝝ oculis siles: amētiā portēdunt.

¶ Cū pupilla nigra existēs talē hȝ citrinitatē: ex q̄ q̄si deaurata appȝ: hoīez malū. hōicidā sāguinē fūdētē ꝯclarat

¶ Oculi sursū tendētes sicut oculi bouū q ⁊ cū hoc rubei videntur ⁊ maximi hoīem pessimum stolidum. atq; stultum ⁊ ebriosum significant.

¶ Oculi aūt meliores eē dn̄r. q īter nigrū ⁊ variuz medij sūt. si cum hoc nec multum sint radiosi. neq; rubedo vel citrinitas appȝ. Oculi. n. isti bonā demōstrāt naturam.

¶ Oculi varij cuz citrinitate radiantes: aut vt color lapidis fisuret virides hominem significant malum.

¶ Preterea homines cum hoc habētes ī oculis maculas rubeas aut sanguis: aut albas: oībꝰ hominibus sunt deteriores. ⁊ magis deceptores.

¶ Qui autem pupillaz foris ꝓminētem cum totius oculi substantie latitudine habet. est amens.

¶ Cum oculi profundi fuerint ⁊ parui: calidus ⁊ deceptorem ⁊ inuidum iudicabunt.

¶ Et qn̄ pili palpebrarū curuātur īferiꝰ: vel ad vnā nāliter partē torquentur. mendacē significant ⁊ calidum ⁊ stultuz

¶ Homo habēs oculos valde tremulos: malus est.

¶ Cum oculi fuerint parui: homo erit malus ⁊ stultus.

¶ Oculꝰ vero si fuerit magnꝰ: minor erit malitia: ⁊ stulticia maior. ¶ Qui oculos hȝ varios ⁊ virides: malꝰ ē ⁊ latro.

¶ Oculi quoꝝ palpebre cū magna palpitāt frequētia: hominē timorosū ⁊ maniacum declarant.

¶ De significatiōibꝰ supciliorum. CAP. XXVIIII.

Qui in supcilijs piloꝝ hȝ multitudinem. multarū ē cogitationū ⁊ multe tristitie: atq; eiꝰ loquela feda ē ⁊ crossa. ¶ Cuiꝰ supcilia lōga sūt. arrogās ē ⁊ inuerecūdus. Cuiꝰ supcilia inferiꝰ descēdūt a ꝑte naris ⁊ superiꝰ eleuantur a parte tēporis. inuerecundus est ⁊ hebes.

¶ Significationum narium. CAP. XXX.

Cuius nariuz extremitas ē subtilis hō est diligēs lites. ¶ Cuiꝰ nares magne sunt ⁊ crosse pauce sapiētie hō ē: ¶ Cuiꝰ nariū extremitas lōga ē. ⁊ subtilis festinꝰ ē ⁊ stultus atq; leuis. ¶ Cuiꝰ nares late sūt: luxuriosus ē.

¶ Cuiꝰ nariuz foramina valde sunt apta irascibilis est:

¶ Significationis frontis. CAP. XXXI.

Cuius frons plana ē rugas nō habens. litigiosus ē: ⁊ ꝯmouēs rixas. ¶ Cuiꝰ frōs ē rugosa ad mediū sui ꝯclinās irascibilis est. Qui ꝑuā hȝ frōtē. stolidꝰ ē. ¶ Qui vero magnā hȝ frotē ē piger. ¶ Cuiꝰ frons vehemēter est rugosa inuerecundus est.

¶ Significatōis oris ⁊ labioꝝ ⁊ dētiū. CAP. XXXII.

Qui magnū hȝ os gulosus ē ⁊ audax. Cuiꝰ magna sūt labia stultus ītelligitur ⁊ hebes. Cuius labia nō bene sūt ticta: egrotās est. Cuiꝰ dētes debiles sunt ⁊ rari ⁊ minuti: totū eiꝰ corpꝰ est debile. Cuiꝰ canini longi sunt ⁊ firmi: gulosus est ⁊ malus.

¶ Significatiōis faciei ⁊ forme. CAP. XXXIII.

Cuius facies hominis ebriosi faciei assimilatur ebriosus est. Iracūdo vero cū assimilatur: irascibilis est. Cū aūt verecūdo inuenitur silis: verecūdus ē. Cuiꝰ facies carnosa est: piger est ⁊ stultꝰ. Cuiꝰ maxillaꝝ caro crossa ē. crosse ē nāe. Qui subtilē hȝ faciē: multaꝝ ē cogitationuz. Cuius facies vehemēter rotūda ē: stultꝰ existit. Cuius facies est permaxima: piger est. Cuius facies ē valde parua malus est ⁊ calidus ⁊ adulator. Cuius facies est deformis: mores hēre bonos nō pōt: nisi raro. Cuius facies est lōga inuerecūdus est. ¶ Qui timpora hȝ inflata. ⁊ venas arteriatas crossas: irascibilis est.

¶ Significa. auriū. CAP. XXXIIII.

Cuius aures magne sunt. stolidus est ⁊ lōge vite.

¶ Significationis vocis ⁊ anhelitus ⁊ loquele. CAP. XXXV.

Cuius vox ē valde crossa ⁊ alta audax ē. Cuius loquela ē velox: festinꝰ est. ⁊ parui ītellectꝰ. Cuius loquela cū quadā festiatione velox ē festinꝰ ē. irascibilis: ⁊ maloꝝ morū. Cuiꝰ anhelitꝰ lōgus ē: vilis ē. Qui vocez hȝ grauē sui ventri seruiēs ē. Cuiꝰ vox ē aspera inuidꝰ ē: ⁊ malū ī corde tenet occultatū. Bonitas vocis stulticiā ⁊ paucam demonstrat sapientiam.

¶ Significationū carniū. CAP. XXXVI.

Carnes multe ⁊ dure: crossuz declarāt sēsū ⁊ ītellectū. Carnes vero lenes bonā nām significant: ⁊ intelligentiam.

¶ Significationū risus. CAP. XXXVII.

Qui multū ridēs ē benignus ⁊ oibꝰ est ꝯueniēs. nȝ ꝓ rebꝰ aliqbꝰ sollicitꝰ ē. Qui vero paꝝ ridet: huic ꝯrius est. Displicēt eni ei oīa hominū facta. Qui alta ridet voce. inuerecūdus est. Qui aūt cū ridet tussit: aut īspirandi difficultatē patitur. inuerecūdꝰ ē ⁊ tirannus.

¶ Significa. motuū. CAP. XXXVIII.

Motus tardꝰ. significat hebetudinē: Motus festinus. leuitatē designat.

¶ Significationū colli. CAP. XXXIX.

Qui collū habet curtum calidus est ⁊ ingeniosus. Cuius collum est longum ⁊ gracile: stolidus est: ⁊ garulus atq; timidus. Qui crossum habet collum durum ac forte iracundus est ⁊ festinus.

¶ Significationum costarum. CAP. XL.

Ostarũ fortitudo: ⁊ sup ipsas carnium multitudo. stoliditatẽ dclarat Corporis subtilitas. multã significat astutiaꝫ. Uẽtris magnitudo. libidinis declarat nimietatẽ. Costarum gracilitas: ac earundeꝫ subtilitas. cordis inuit debilitatẽ.

¶ Significa. dorsi. CAP. XLI.

Orsi ãplitudo. fortitudinẽ dclarat ⁊ arrogãtiã: atq̃ ire vehementiã. Dorsi vo curuitas moꝝ innuit malitiaꝫ. Eq̃litas dorsi. bonum est signum.

¶ De significa. spatulaꝝ. CAP. XLII.

Patula subtilis. sensus oñdit paucitatẽ. Spatula lata bonũ idicat intellectũ. Capitis spatule eleuatio valde elõgata stultitiam significat.

¶ Significa. brachioꝝ. CAP. XLIII.

Um brachia adeo fuerit elõgata: vt manꝰ ad genua attigãt subtilitatẽ aĩe: ⁊ arrogãtiã: ac regẽdi designãt cupiditateꝫ. Cum brachia multũ curta sunt. hoiem timidum: ⁊ malitie amatorem significant.

¶ Significationũ volaꝝ manuũ. CAP. XLIIII.

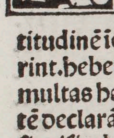
Anus leues ⁊ subtiles sapiẽtiã multã: ⁊ bonũ designãt itellectũ. Manus valde curte stulticiã significãt. Manꝰ graciles ⁊ multũ lõge: tirannidem declarant atq̃ stulticiam.

¶ Significationũ ãchaꝝ coxaꝝ ⁊ pedũ. CAP. XLV.

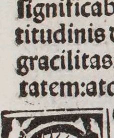
Edes in quibꝰ carnis ẽ multitudo atq̃ ipsiꝰ duritiesmali itellectꝰ hoieꝫ portẽdũt. Pedes pui ⁊ pulcri: hoieꝫ fornicatorẽ ⁊ iocũdũ innuit. Cũ calcaneũ ẽ gracile: tiorem significat. Crossuꝫ vo ⁊ forte cũ fuerit: fortitudinẽ idicabit. Cũ cauille vtriq̃ atq̃ crura crossa fuerint. hebetẽ ⁊ inuerecũdũ demõstrabũt. Coxe cuꝫ exteriꝰ multas habẽt carnes: fortitudis ĩbecillitatẽ atq̃ laxitatẽ declarãt. Quãdo coxaꝝ ossa foris ꝓminuerit audaciã significabũt. Ancharum quoq̃ ossa cũ exteriꝰ tẽdũt: fortitudinis demõstrãt multitudinẽ ⁊ virilitatẽ. Ancharuꝫ gracilitas: mulieꝝ significat amatoreꝫ ⁊ corporis debilitatem: atq̃ timorem.

¶ Significationis passuũ. CAP. XLVI.

Uius passus ãpli sũt ⁊ tardi spatiosus est. Cuius passus veloces sunt ⁊ breues festinus est: ⁊ ꝓ rebꝰ qbuslibet valde sollicitꝰ: quas tamen disponere ignorat.

¶ Significatiõis audacie. CAP. XLVII.

Udax est cuiꝰ capilli sũt fortes ⁊ asperi: ⁊ statura ipsiꝰ erecta: ossa q̃q̃ fortia: ⁊ extrema: atq̃ coste: nec nõ iũcture fortitudineꝫ habẽtes: ⁊ magne. Pectꝰ ꝑterea magnuꝫ. ⁊ venter magnus: ac spatule magne. Collũ quoq̃ forte ⁊ grossuꝫ i quo carnis nõ sit multitudo. Est etiã toraꝝ latꝰ: ⁊ coxe abscõdite: atq̃ lacertꝰ q in pulpis cruris ab iterioꝛi iuenit̃ iferiꝰ descẽdit. Cutis ẽt eius ⁊ carnes: siccitatis sũt additioꝛis: frõs quoq̃ eiꝰ venas habẽs ⁊ rugis carẽs: nec ẽ sine pilis. Sunt ꝑterea audacie signa carniũ eq̃litas ⁊ stature erectio: ac iũcturaꝝ ⁊ digitoꝝ fortitudo: ⁊ vẽtris gracilitas ⁊ qꝫ eiꝰ nates parue vel oĩno videã̃t dele: ⁊ qđ vtrasq̃ spatulas magnũ distiguit spatiũ: ⁊ quod supcilia sunt erecta: ⁊ frõs nõ ẽ rugosa. Ipse quoq̃ ẽ valõ iracũdꝰ: ⁊ semp irã ꝯseruãs. Est etiã i pectore pilosus: ⁊ spatulis.

¶ Significatiõis timidi. CAP. XLVIII.

Imidus est. cuiꝰ capilli sunt plani: ⁊ statura curuia: ⁊ musculi cruris ĩteriores sursum ascendunt. Color citrinus ⁊ oculi debiles: ⁊ freq̃ter palpitãtes Manꝰ quoq̃ ⁊ pedes subtiles: ⁊ macri: Intuitꝰ vo eiusq̃ tuitui tristis similis est.

¶ Signific. hois bõi itellectꝰ ⁊ bõe nãe. CAP. XLIX.

Uius signa sunt. q̃ carnes sunt lenes: ⁊ molles ⁊ pauce: mediꝰiter crassum existẽs ⁊ macrũ: nõ multas habẽs ĩ facie carnes: ⁊ ipsiꝰ spatule sunt eleuate: cuiꝰ dorsũ carnes nõ hꝫ: ⁊ eiꝰ color iter rubeũ ⁊ albũ ẽ mediꝰ ⁊ tener ⁊ lucidus atq̃ clarus. Cutis preterea est subtilis. Capilli ẽt nõ sũt multi: ⁊ duri: nec multũ nigri. Cuius oculi sunt iter varios ⁊ nigros medy: sunt ẽt molles.

¶ Significa. corporis habẽtis bonã nãꝫ. CAP. L.

Uius signa sũt: q̃ iter lõgũ ⁊ curtũ: crassuꝫ atq̃ macrũ: mediũ ĩuenit̃: ⁊ est albuꝫ paucaꝫ habẽs ãmixtã rubedineꝫ. Manus quoq̃ ⁊ pedes: iter magnos ⁊ puos: atq̃ inter multas habẽtes carnes ⁊ paucas. medy existũt. Caput ꝑterea corporis magnitudini ẽ ꝓportionale. In cuiꝰ collo pauca extat crossities. Capilli quoq̃ eius iter lenes medy ⁊ asperos: rubedini parũp vicinantur. Faciesq̃ eiꝰ rotũda: ⁊ nares erecte ⁊ ꝓpulcre: ⁊ i magnitudine eq̃les. Oculi ẽt sũt iter nigros ⁊ varios medy: in quibus humiditas existit: ⁊ claritas.

¶ Significa. hois philosophi. CAP. LI.

Uius signa sũt. q̃ eiꝰ statura est erecta. Carnis quoq̃ tenet eq̃litatẽ. ⁊ ẽ albus parũ habẽs rubedinẽ ãmixtam. Capilli eiꝰ iter mltos ⁊ paucos: ⁊ planos ⁊ crispos sũt medy: ⁊ nigros ⁊ rubeos. Manꝰ quoq̃ sũt plane digitos habẽtes diuisos. Frõs ẽt ẽ magna: ⁊ oculi iter varios: ⁊ nigros sũt medy: molles quoq̃ sunt. Et q̃ eius ituitꝰ: ridẽti vel gaudẽti similis inuenitur.

¶ Significa. hois q est crosse nãe. CAP. LII.

Uius signa sũt vel q̃ ẽ multũ albus: vel multũ brunꝰ: vel fuscus: vẽter q̃qꝫ est magnꝰ: ⁊ digiti curti: ⁊ facies valde rotunda: atq̃ ĩ maxillis carnis multitudo. De suis ꝑterea significatiõibꝰ est: q̃ i collo ⁊ pedibꝰ: ⁊ in eo qđ ẽ iter ea multa existit carnositas. Uenter quoq̃ cũ rotũditate foris ꝓminet. Et q̃ eiꝰ spatule sursuꝫ sunt eleuate: ⁊ frõs ĩ rotũditate pile siĩtudinẽ: ac si eẽt gibbosa tenet: multas habẽs carnes. Mãdibule ẽt eiꝰ magne ⁊ crura longa. Est etiam longa facies ⁊ collum crossum.

¶ Significatiões hois inuerecũdi. CAP. LIII.

Inuerecũdus est: cuiꝰ oculi multuꝫ sunt aperti. ⁊ foris ꝓminẽtes: ⁊ acute ituẽtes: eiꝰ qꝫ palpebre crosse. Statura autem eiꝰ nõ mltũ lõga. Cũ vo incedit: pectꝰ parũper anteriꝰ tẽdit. Cuiꝰ ꝑterea spatule eleuate sũt: motꝰ festinꝰ. Color vo ruffus multuꝫ habẽs sanguinẽ: facies rotũda: toraꝝ parump gibbosus. De suis insup significationibus ẽ: q̃ oculi multũ aperiũtur: ⁊ sunt acute intuentes. Est etiã multuꝫ loquax.

¶ Significa. hois maloꝝ moꝛum. CAP. LIIII.

Uius signa sũt: facies feda: colorẽ cũ quadaꝫ obscuritate rubeũ habẽs: cutis faciei sicca: totiꝰ corporis macies. rugosa facies ac capilloꝝ nigredo ⁊ lenitas.

¶ Significa. hois luxuriosi. CAP. LV.

Uius signa sunt: albedo coloris ⁊ rubedinẽ habẽs ãmixtã: capilloꝝ ẽt multitudo: ⁊ crossities: lenitas: atq̃ nigredo. Preterea q̃ sup timpora multos hꝫ capillos: ⁊ q̃ eius oculi sũt crossi.

¶ Significa. femic. CAP. LVI.

IN omnibus aīaliū generib⁹ femine magis mortuū hn̄t aīuz minusqȝ sūt patiētes: ⁊ citi⁹ ꝯuerti pn̄t: citius/qȝ irascūt̄: ⁊ veloci⁹ sedant̄: maiorisqȝ sunt caliditatis. Sūt p̄terea p̄cipites: ⁊ iuerecunde. Caput ēt habēt paruū: ⁊ faciē ⁊ collū subtilia. Pect⁹ q̄qȝ ⁊ spatulas habēt magis angusta: atqȝ costas miores. Coxas v̄o vtriqȝ hn̄t crossas: ⁊ nates siḃ̄ter. Eaꝝ insup crura: gracilia sunt. Man⁹ aūt ⁊ pedes tenues. Que ī oībus aīaliū vt p̄dictuz ē gn̄ibus masculis: ⁊ timidiores ⁊ deterius inue niuntur morigerate.

¶ Significationes eunuchi. CAP. LVII.

EUnucus maloꝝ ē moꝝ. Est eni stultus ⁊ cupid⁹: ⁊ p̄sumptuosus. Qui aūt castratus nō fuit: sȝ sine testicul' natus: vl' paruissimos hn̄s: eunuch⁹ apparet: cui videlȝ barba nunquam nascitur: deterior est.

¶ De sūma eoꝝ q̄ i ꝯsideratiōe fisonomie sūt necessaria. CAP. LVIII.

OPortet vt cū iudicare volueris: nō vnā tm̄ attēdas ītētionē: sȝ iquātuz vales ad ipsaꝝ ītēdas aggregationē. Et si qn̄ significationū acciderit cōtrarietas: ipsarum virtutes ⁊ testimonia metiar̄. Deide ad fortiores ipsaꝝ declina: ⁊ earuz iudica testimonio: ⁊ siḃ̄ter q̄ plures sunt. Preterea scire debes: q̄ faciei significatio ⁊ p̄cipue oculoꝝ: oīb⁹ aliis significatiōib⁹ ī fortitudine ⁊ firmitudine preiudicat.

¶ Cōplet⁹ ē tractat⁹ scd̄s auxilio dei cui gratie sint īfinite.

Tractatus. III.

z8. continens capitula. de mēte auctoris: quoꝝ vltimū ad faciliorē simpliciū inuētionē diuisum est in plura capitula vsqȝ ad numerum. 3z.

p̄m ¶ Dictio vl'is p quā fit iuuamētū ad v̄tut̄ nutrimētū ⁊ medicinarū.
z De considerātib⁹ virtutibus seminū domesticorum ex quibus solet fieri panis.
3 De his q̄ fiūt ex tritico ⁊ ordeo.
4 De virtute aque.
5 De virtute vini.
6 De potib⁹ n̄ iebriantib⁹.
7 De vinis falsis.
8 De robub.
9 De carnib⁹ ⁊ eaꝝ sp̄ebus.
i0 De carnibus volatiliuȝ.
ii De v̄tutib⁹ membrorum animalium.
iz De v̄tutibus q̄s acqrunt cibaria ex artificio.
i3 De v̄tutibus sisamoruȝ.
i4 De ouis.
i5 De lacte ⁊ his q̄ ex eo fiūt
i6 De virtutib⁹ piscium.
i7 De seminib⁹ ⁊ sp̄eb⁹ cognecessariis.
i8 De olerib⁹ ⁊ q̄ admistrātur ex eis in decoctiōe.
i9 De cauguami ⁊ magnadhix: ⁊ sibaguat. i. cibis sale conditis.
z0 De fructibus ⁊ pomis.
zi De redolentibus.
zz De sp̄ebus odoriferis.
z3 De oleis.
z4 De vestimentis.
z5 De ventis ⁊ aere.
z6. De ciuitatibus.
z7 De murababat.
z8 De medicinis vsitatis.

Bsinthiū. z8.
a Acatia. z8.
Assarum. z8.
Abel. z8.
Antimonium. z8.
Ammoniacum. z8.
Aniuden. i7.
Astirgar. i9.
Amirberis. z8.
Azedarach. z8.
Almeizara. li.8.53.
Anacardus. z9.
Auellana. z0.
Argentum viuum. 34.
Atrimentum. 34.
Arsenicum. 34.
Aristologia. 34.
Alcanna. 35.
Amomum. 35.
Acetosa. i8.
Apium. i8.
Amigdale. z0.
Aqua. ca. 4.
Ameos. 4i.
Ambra. zz.
Argentum. 44.
Anisum. z8.
Aloe. 43. lib. 8. 53.
Alumen. 48.
Anetum. i8.
Alleum. i8.
Altea. 5i.
Acetum. iz
Aurum. 5z.
Agaricum. 54.
Abenil. lib. 8. 53.
Asparagi. i8.
Azegi. 34.
Asarai. 43.
Assur. 43.
Ataro. 53.
Andachocha i8.
Alcorsof. i8.
Atriplex. i8.
Aqua rosata. zz.
Acorus. 33.
Aqua extinctiōis ferri. 35.
Agaricū. lib. 8. 53.
Arsef. i8.
Aer. z5.
Anaahadha. cap. i3.
Asanetu. i9.
Aiudem. i9.
Azubel. i5.
Anetū cōditū sale. i9.
Aloes in diui. cap. i4z.
Agaricus diui. cap. i4z.
Aqua casei diui. cap. i4z.
Lacte bizantie. zz.
b Ben. z9.
Bedoard. z9.
Balsamus. z3. z8.
Baurach. z9.
Bulbus. z9.
Bellirici. z9.
Bedarungi. z9.
Balaustia. 30.
Butyrum. i5. z3.
Bdelium. 40.
Bautie. i8.
Buglosa 39.
Bruculi. i9.
Buasmia. 33.
Blitis. i8.
Bunch. zz.
Basilicon demonis. 33.
Bace lauri. 47.
Dagulum. z8.
c Citrum. zi.
Cepe. i8. i9.
Corallus. z9.
Castoreum. 30.
Caseus. i5.
Cinamomum. i7.
Crocus. zz.
Colloquintida. 35.
Cicer. cap. z.
Canfora. zz.
Camepitheos. 38.
Camedreos 38.
Cubebe. 38.
Cuscute. i8.
Ciminum. i7.
Carui. i7.
Capparis. i9.
Caulis. i8.
Coriandrum. i7.
Caro. cap. 9.
Chrysomila. z0.
Calx. 4i.
Ciperum zz. 4z.
Cupressus. 4z.
Cancer fluuialis. 4z.
Cassia. 4z.
Cydonium. z0.
Cordumeni. 45.
Calamus aromaticus. 46.
Centaurea. 46.
Cartamus. 46.
Chitran. 46.
Costus. zz.
Crocoma. 43.
Cambil. 46.
Climia auri. 46.
Climia argenti. 46.
Calcantum. 46.
Canabes. z0.
Cucurbita. i8.
Cinis. 47.
Capillus algul. z9.
Casia fistula. 5i.
Cauda equi. 5z.
Cantaris. 5z.
Celidonia. 40.
Curth. 4. lib. 8. 53.
Cinamum. i7.
Corigiola. i8.
Citroli cū aceto. i9.
Canamelis. z0.
Castanea. z0.
Condisi. 38.
Centaurea. lib. 8. cap. 53.
Ceruusia. cap. 6.
Cōfectio ex sisamo. cap. i3.
Cataif. cap. eodem.
Coclea marina. 45.
Cauthar. i8.
Coloquindita. diui. cap. i4z.
Arsciscaban. i3.
d Dulb. 3i.
Deindar. 3i.
Dragantum. 38.
Datili. z0.
Dauranech. 3i.
Draguntea. 39.
Mblicus. z8.
e Epithimum. lib. 8. 53.
Eruca. i8.
Endiuia. i8.
Elaterium. lib. 8. 53.
Es abram. z0.
Euforbium. 44. lib. 8. 53.
Enula. i8.
Elleborus 5i.
Elleborus albus. 5i.
Ebul. z9.
Es vstum. 46.
Elarium de mi. z7.

Aba. ca. 2.
f Flos chiles. 21.
Fenugrecū. 18.
Faseoli. 2.
Fel. 44.40.
Fuligo. 40.
Feludez. 13.
Felēgemisch. 21.
Firsir. 18.
Fesich. 18.
Faffassa. 20.
Fex aceti 31.
Folium. 42.
Fu. 44.
Fusel. 44.
Fāgēkest. 29.
Felenge. 44.
Fulfulmīe. 44.
Fesire 44.
Fesiresiz. 44.
Feluçebaragi. 44.
Fungi. 18.
Fisticum. 20.
Fesefisis. 47.
Feniculū. 47.
Ficus. 20.
Fex vini. 31.
Fermētum. 51.
Lans. 20
g Gētiana. 30.
Gipsuz. 30.
Gilbeuce. 30.
Guafit. 54.
Granū açelē. 20.
Granum alkikil. 20.
Granū virid. 20.
Gembut. 32.
Gluten. 54.
Gūmi arabi. 45.
Gar. 54.
Gosie. 18.
Grana ipinguatiua. 20.
Geusemin. 21.
Garus. 19.
Gariofilus. 22.
Granatuz. 20.
Galanga. 17.
Gubera. 20.
Gūmi pini. 47.
Aasce. 35.
h Hasec. 35.
Harml'. 35.
Horf vl' hors. 35.
Harar. 43.
Habenil. 35.
Haelcalibit. 43.
Umeiz. 20.
i Jpicon. 32.
Jabrol. 21.
Jusquiamū. 29.
Jsopꝰ sicca. 34.
Jsopus hu. 34.
Jadac. 30.
Jlboe. 32.
Juniperus. 43.
Juiube. 20.43.
Julep. 6.
Jdromel. 6.
Jpogstidos. 32.
Arabe. 38.
k kesilec. 38.
keste. 38.
karmeçik. 38.
kebikēgi 38.
kildary. 38.
keisim. 17.
kerfe. 46.
kana vl' kiria. 46.
kerri. 21.
kerua. 51.
keneiuri. 18.
kakile. 46.
Jciū. 35.
l Lacca. 39.
Lac. 15.
Lutū absolute. 36
Lutū armenū. 36
Lutum quod comeditur. 36.
Leoçinegi. 13.
Lutū lene. 39.
Largia. 39.
Lingua auis. 39.
Ligua arietis. 39.
Liquiritia. 42.
Lens. 2.
Lupinus. 2
Lactuca. 18.
Lentiscus. 53.
Laurus. 54.
Elilotū. 28.
m Myrtꝰ. 21.
Mu. 40.
Melōgena. 18.
Myrobalani. 32.
Muschum. 22.
Mādragora. 37.
Mastix. 40.
Meçerion. 40.
Mugath. 40.
Merdesengi. 40.
Mescatramescir. 40.
Marchasita. 40.
Maiorana. 21.
Mumia. 40.
Myrrha. 40.
Memithe. 40.
Mahaleb. 22.
Muluchia. 18.
Mēbra aīaliū. 11.
Moripsia. 17.
Meiçahara. 40.
Mēubedhēa. 40.
Meloni. 20.
Melissa. 18.
Mēthastrū. 44.
Miliū solis. 46.
Masal. 15.
Mirabolani citrini libº 8º. 53.
Mel. 20.
Morum. 20.
Mirabolani diui. cap. 142.
Ux. 20.
n Nil. 41.
Nemen. 21.
Nux muscata. 30.
Nux indica. 20.
Nux methel. 30.
Nasturtiū. 18.34.
Narciscus. 21.
Nenufar. 21.
Neremisch. 41.
Nitrum. 41.
Nabac. 20.
Napi. 18.19.
Neregil. 20.
Nisa. 62.20.
Napta vel nafra. 41.
Ua. 14.
o Oleū. 23.
Oliua. 19.
Oleander. 31.
Origanuz. 17.
Oppoponacū. 30.
Ordeum. 2.
Oximel. 6.
Runa. 20.
p Psiliū. 29.
Pira. 20.
Portulaca. 18.
Polipodiū. 29.
Poliū maiꝰ. 30.
Pelles. 24.
Porrum. 18.
Petroleum. 41.
Pisces. 16.
Pumex. 46.
Panicū. 2.
Panis. 3.
Pip ethiopicū. 20
Plātago. 39.
Piretrum. 43.
Penidy. 20.
Piper. 27.
Prasiuz. 44.
Peonia. 44.
Pinus. 20.
Poma. 20.
Persica. 20
Penidy đ mele. 13
Pip albū. 17.
Polipodiuz diui. caplo 142.
Jçū. ca. 2.
r Rob. 8.
Ruta. 18.
Rubea tinctorum. 44.
Raphanus. 18.
Reubarbaꝝ. 47.
Ribes. 20.
Rebithe. 19.
Robelie. 2.
Rotab. 20.
Quilla. 28.
s Sticꝰ. 42.
Sal. 17.
Squinātū. 28.
Sarcocolla. 28.
Sticados. 21.28.
Spinachia. 18.
Sāguis dra. 30.
Spūa marl. 34.
Sempuiua. 35.
Spodiū. 36.
Sābuchus. 21.
Sulphur. 38.
Stafisagria. 40.
Sal ammoniacus. 41.
Scordeon. 48.
Sedeguarā. 42.
Siseleos. 42.
Scamonea. 42. libro 8º. 53.
Sumach. 42.
Sicla. 18.
Seuestē. 42.
Spica. 42.
Sisamum. 20.
Solatrum. 43.
Sandalus. 22.
Sapo. 45.
Sene libro octauo. 53.
Sakik. 48.
Seitaragi. 48.
Sceilem. 48.
Seneschic. 48.
Sinapis. 19.51.
Secacul conditum. 27.
Sucar. 42.
Scel. 42.
Scebran. 48. libro octauo. 53.
Suchaha. 48.
Sacculus fundurion. 42.
Sekebinegi. 42.
Secācur. 42.
Subedugi. 42.
Sidrie. 42.
Sandaros. 42.
Serabrā. 21.
Sambucꝰ domestica. 21.
Sābucꝰ silue. 21
Salegha. 42.
Setoragi. 48.
Sabar. 18.
Sumechit. 19.
Salmuria capa. 19
Salmuria. 19.
Salsa. 19.
Sedine. 48.
Serum. 15.
Sigia. 22.
Sepum. 48.
Suniz. 48.
Sq̄ma ferri. 35.
Sicadis libº octauo capº 53.
Sorbe. 20.
Silique. 20.
Scamonea diui. caplo 142.
Sene diui. 142.
Arcon. 18.
t Tuba. 18.
Tutia. 49.
Tamariscus. 36.
Tarathit. 36.
Talisafar. 36.
Tamarindi. 49.
Tuderi. 49.
Tereniabin. 20.
Turbit. 49. libro octauo. 53.
Teil. 50.
Thefisie. 50.
Testiculus vulpis. 29.
Triticum. 2.
Talea. 18.
Taro. 20.
Trifera mior. 27.
Tiregi. 49.
Tulup vel tubbab. 36.
Titimalus. 37.
Thus. 38.
Turbit diui. 142.
Snee. 28.
v Ucubē. 21.
Usnē. 22.
Urtica. 28.
Uiola. 21.
Uiscus. 31.
Uitrum. 34.
Uitis. 38.
Uua. 20.
Uestimētuz. 23.
Uinum. 5.
Uinū falsis. 7.
Uentus. 25.
Uatiranoch. 31.
x Jloaloes. 22.
Edoaria. 31.
z Ziniar. 34.
Ziçib. 34.
Zurūbet. 34.
Zinçib ꝯditū. 27.
Zarnabuz. 34.
Zuccarū. 20.
Zuccaꝝ rosa. 27.
Zulenig. 13.
Zuccaꝝ viom. 27.

¶ Dictio vl'is ad sciēm ṽtutes nutriētiū ⁊ mediciaꝝ. C. I.

DUlce calꝫ ē: lꝫ violēte nō sit calitatis. Cuiꝰ calitatis fortitudo ñ appꝫ: nisi cū aliqs eo freqnter vti cepit: vl' cū eo vtēs calitati aptꝰ fuerit sic febri. ⁊ q calaz hꝫ ꝯnē. Et q dl'ci vsus fuerit: mlta cola ru. i eo gñabit: ⁊ sang. mltitudo: ⁊ egritudies ex vtrisqꝫ fcās ꝯmouet. opilones qꝫ gñat ⁊ apa i epe: ⁊ splene: ⁊ pcipue si h mbra: ad hoc fuerit ppata. Uētris iridē fluxꝰ ex eo seqt: ⁊ mollificat stōꝫ. Pectōi vo ⁊ plmōi ꝯfert: cōpꝰ itidē ipiguat: ⁊ augm spmatl tribuit

¶ Acidū frm ē: lꝫ vehemtis ñ sit friditatl colaz ru. ⁊ sang. repmit: atqꝫ vētrē strigit: si stōꝰ ⁊ itestia mūda fuerit. Si āt flatis i eis fuerit mltitudo: vētrl effic fluxū: ⁊ cōpꝰ ifridat: ṽtutē qꝫ ðbilitat digestiuā ppriā in epe. Neruis vo ⁊ neruosis mēbris nocumentū affert: atqꝫ corpus desiccat: virtutem autem appetitiuā excitat.

¶ Unctuosū vo stōꝫ mollificat: ⁊ vētrē fluere fac. Ac satietatē affert anteqꝫ hō cibi qꝫtitatē sibi neciā assumat: ⁊ calefac: maxie tñ febricitātes: vel hñtes epar vel stōm calida: corpꝰ pterea hūectat atqꝫ lenit. Fl'a vo auget: ⁊ cogitationē reddit hebetē: ⁊ augmētat sōnū. ¶ Stipticū āt cor

pus ĩfrĩdat ꝛ ꝺ̃ſiccat:carniũ quoqȝ ac ſãguis miozationeȝ
fac̃:ſiqs eo ml̃totiẽs vtat̃:ſtõm quoqȝ ꝯfoztat:ac vẽtrẽ ſ꞉
pl̃m conſtringit:ꝛ ſanguinẽ generat melãcolicũ.
¶ Amarũ calefac̃ ꝛ ꝺ̃ſiccat foztiter:ſãguinẽq͛ cito ad adu-
ſtionẽ ꝑduc̃ ꝛ malitiã.Col̃aȝ q͛ ru. in ſanguĩe augm̃tat.
¶ Acutũ ml̃to pl̃s calefac̃ q͛ amaꝝ. Uñ ꝛ calozẽ auget : ꝛ
corpus velociter ĩflãmat:ac ſang.adurit:ipmqȝ ꝑus ĩ cole
rã mutat ru.poſtea in nig. ¶ Inſipidũ aliꝺ ẽ qꝺ magl̃ nu
trit:qꝺ eq̃litati vicinũ ẽ.aliud ṽo qꝺ tẽꝑate calefacit:ꝛ ali
ud eſt qꝺ tẽꝑate ĩfrĩdat:cuȝ quo ſi multa fuerit hũiditas
hũectabit.cũ ãt fuerit ſiccũ:deſiccabit.Cũ ãt ꝑdcõꝝ ſapo
ruȝ vn⁹ alicui rei adeo fuerit dñat⁹:vt alteri⁹ ñ poſſit dñi-
uȝ ꝑcipi:aut ſi ſentit̃:paꝝ tñ ꝛ occulte ſẽtit̃:erit tc̃ ei⁹ ĩ coꝛ
pore oꝑatio ſ꞉ q̄ dixim⁹. Duo autẽ ſapozes ſi eq̃lr̃ dñati
fuerint oꝑatio eoꝝ ꝯpoſita eq̃liter erit ſ꞉m hoc.

¶ De ṽtutibus granoꝝ ꝛ ſeminuȝ vſitatoꝝ ex quibus ſo-
let fieri panis. CAP. II.

Riticũ tẽꝑamẽto ẽ vicinũ:lȝ cal̃itati pa-
rũ attineat.Qꝺ aũt põderoſi⁹ in-
uenit̃ ꝛ ſolidi⁹ maiozis ẽ nutrimẽti. hoĩb⁹ q͛ȝ
oĩb⁹ alẏs g̃nis magl̃ ꝯueĩẽs ꝛ magis ꝓpꝛiȝ ĩue-
nit̃.Sãguis ẽt ex eo gnãt⁹: oĩ ſanguĩe q ex alẏs gnãt̃ g̃nis
tẽꝑatioꝛ exiſtit.¶ Ozdeũ eq̃litati ẽ ꝓpinquũ:lȝ frĩditati
attineat.Cui⁹ nutrim̃tũ tritici ꝯpatiõe ẽ ꝑuũ.Eſt.n.ĩflati-
uũ:ꝛ ĩfrĩdatiuũ.Solitos aũt vẽtoſitatẽ ac egritudĩes fri-
das:ꝛ colicã pati ĩpedit.calefcis ṽo ꝛ q carniũ volũt adipi
ſci:miozationẽ ꝯfert. Sãguĩeȝ ṽo col̃e nigre vicinũ gnãt.
¶ Riçi tẽperiei que eſt ĩter cal̃itatẽ ꝛ frig.vicinũ exiſtit: ꝛ
vẽtrẽ ſtrĩgit.Solit̃l ãt colicã pati nocet.Qꝺ lȝ ml̃tũ nutri
at.de vẽtre tñ nõ facile deſcẽdit niſi coq̃t̃ cũ aliquo mul
tũ vnctuoſitat̃l hñte.Qꝺ qñ cũ lacte coq̃t̃:ꝛ cũ çuc.come-
dit̃:pl̃ȝ nutrit:atqȝ ſanguinẽ augmẽtat.¶ Fabe tẽꝑamẽ
to ꝓꝑꝛie exiſtũt:lȝ frĩditati parũꝑ attineãt.Que ml̃tũ ĩflã
tes ſcothomiã gnãnt.Caput ꝑterea grauãt:corpuſqȝ totũ
diſſolutũ efficiũt.Hutr̃ ṽo leniũt:qñ eaꝝ apoçia bibit̃ : ꝛ
ſine ſale comedunt̃.Cũ aceto ãt ſi comeſte fuerit ventreȝ
ſtrigũt. Solit̃l ṽo pati vẽtoſitatẽ ex colica : vl̃ ex ruptura
male ſũt.Uirides aũt fabe hũozes gnãnt crudos : ꝛ ĩ ſtõ:
ac ĩteſtis augm̃tãt fl̃a: ꝛ ĩ ipis vẽtoſitatẽ excitãt.¶ Cicer
cal̃m ẽ:ĩflat ꝛ vꝛinã ac mẽſtrua ꝓuocat:ꝛ augȝ ſpma. Ui-
ride ꝑterea cicer in ſtõ ꝛ ĩteſtis multas gñat ſupfluitates:
fabe tñ ꝛ cicer ſi aſſent̃ miozis ſũt vẽtoſitat̃l.¶ Lẽticule
fri.ſt̃ ꝛ ſic.ꝛ ſang.gnãnt mel̃icũ:ꝛ corp⁹ ꝺ̃ſiccãt. Spma q͛ȝ
deſtruũt:atqȝ ſãguĩeȝ ſedãt:cui⁹ extiguũt cal̃itatẽ. Infri-
dãt.n.atqȝ ocl̃oꝝ tenebꝛoſitatẽ : ꝛ mel̃icas efficiũt egritu
dines:cũ aliqs in comeſtiõe eis frequẽter vtit̃.Que ãt ex
eis aſſant̃ min⁹ ĩflãt : ꝛ magis deſiccãt . ¶ Mes fri.ſũt ꝛ
ſic.Qui fabis ꝛ lẽticul̃ leuiozes:min⁹ illis ſt̃ ĩflatiui. Ipo-
ruȝ quoqȝ nutrimẽtũ fabaꝝ ac lẽtiũ nutrimẽto min⁹ ĩue
nit̃.¶ Lupini groſſi ſũt:ꝛ ad digerẽdũ duri.Cũ ãt dulco-
rant̃ ꝛ comedunt̃ nõ calefaciũt corp⁹:dũ ṽo amari ſũt:nõ
ad nutriẽdũ: ſed ad medicinã ſũt apti.diſſoluũt.n.ſcrofu-
las ꝛ abſtergũt foztiter:qñ admiſtrant̃:nõ ml̃tũ dl̃cozati.
Urinã q͛ȝ ac mẽſtrua ꝓuocãt.Abozſũ ꝑterea faciũt : ꝛ lũ-
bꝛicos atqȝ ṽmes ꝺ̃ vẽtre expellẽdo educũt. Emozroyda
rũ ĩſuꝑ oꝛa apiũt . ¶ Faſeoli ĩflãt:ꝛ ipiguãt corp⁹. Urinã
q͛ȝ ac mẽſtrua ꝓuocãt.Uẽtrẽ ẽt reddũt mollẽ:qꝺ illi ꝓꝑe
efficiũt q rubei ſt̃.Corp⁹ calefaciũt:capit̃l efficiũt ſcotho-
miã:ac mala ſõnia videre faciũt . ¶ Robelie fri.ſt̃ ꝛ ſic.
q̃ paꝝ nutriẽtes malũ gnãnt ſang.neruiſqȝ ipedimẽtũ ꝑ-
ſtãt.¶ Panicũ atqȝ miliũ fri.ſt̃ . ꝛ ſic.q̃ lȝ paꝝ nutriãt vẽ
trẽ tñ ſtrigũt.¶ Doꝛa ſic.ẽ:q̃ ꝛ paꝝ nutrit: ꝛ vẽtrẽ ſtrĩgit.

¶ De his q̃ ex tritico ꝛ ozꝺo fiũt. CAP.III.

Anis q ex tritico fit pl̃ib⁹ hoĩuȝ ꝯuenien-
tioꝛ ẽ.Qui ẽt melioꝛ reddit̃ qñ ml̃-
tũ ſalis hñs ꝛ ml̃tũ fermẽti:bñ fermẽtat̃ ꝛ co-
quit̃: vñ ꝛ citi⁹ digerit̃:ꝛ magis tenuis ac ſubtilioꝛ ĩuenit̃.
Açim⁹ ãt pãis dure digerit̃:tardeqȝ de ſtõ ꝺ̃ſcẽdit.Qui in
vẽtre dolozẽ efficiẽs:ĩ ep̃e opilationẽ:atqȝ ĩ renib⁹ lapidẽ
creat.¶ Simula ex q̃ fit darmacha:ꝛ ipa darmacha ma-
iozis ſt̃ nutrimẽti:tarde tñ deſcẽdũt.¶ Cõis ãt faria citi⁹
deſcẽdit:min⁹ nutrit.Sãguis ṽo ex ea gnãt⁹ mel̃ie parũꝑ
attinet.¶ Panis ꝑterea q ĩ patella coq̃t̃:oĩſqȝ pãis nõ be
ne coct⁹ ad digerẽdũ ĩuenit̃ dur⁹:ꝛ vẽtrẽ dolere fac̃.Cui⁹
frequẽtẽ comeſtionẽ pati neq̃unt:niſi q ml̃to vtunt̃ labo
re ꝛ exercitio.¶ Tri ṽo atqȝ pãis dieſcar negi:atqȝ cipu-
le ꝛ artocleoli:ꝛ cruſtula.oĩa hec ſũt vt panis açim⁹. Ue-
rũtñ q̃dcũqȝ hoꝝ cũ oleo vl̃ lacte ꝯfectũ fuerit ſpõgioſus
erit:atqȝ magl̃ vtillimũ:maiozis tñ erit nutrim̃ti.¶ Oz-
deaci⁹ ãt panis triticei pãis ꝯpatiõe frigidus repit̃. Qui
ꝑui exñs nutrimẽti vẽtoſitatẽ ꝛ colicã atqȝ egritudĩes fa
cit frĩdas:vẽtrẽqȝ ſtrĩgit. ¶ Panis ṽo nã q ex alẏs fit g̃-
nis:eſt vt g̃ni nã ex quo ipe fit . ¶ In amilo ãt viſcoſitas
q̃ mẽbꝛa excoꝛiata plana fiũt atqȝ lenia:ĩuenit̃ qꝺ epiglo
tũ:ac pect⁹ lenit:cũ pultes ex eo cũ çuc.ꝛ oleo amigd.fiũt.
Sepe.n.comeſtũ in ep̃e opilationẽ creat. ¶ Ex aq̃ ẽt fur
furis fiũt q̃ſi pultes:q̃ quãdã hñtes: terſionẽ pulmonem
mũdificãt. ¶ Aq̃ ṽo ozdei acute febꝛicitãtib⁹ ꝯfert ꝛ le-
nit pect⁹:atqȝ ſiti ſedat ꝛ ardozẽ. ¶ Simula triticea ꝛ ca
lozẽ ꝛ ſitiȝ extiguit.epar q͛ȝ hñtib⁹ cal̃ȝ ꝯfert: ſi cũ aq̃ ꝑ-
us bñ abluta:deĩde cũ ml̃ta aq̃ cal̃a ac tãdẽ cũ çuc.mixta
bibat̃.Ozdeacea ṽo ſimula magis infrĩdat . Uerũtñ hec
magis nutrit:ꝛ magis lenit:ac tẽꝑatioꝛ eſt.

¶ De virtute aque. CAP. IIII.

Qua nãles in coꝛpe ꝯſeruat hũozes : q̃ ci-
bũ ſubtiliãs penetrare facit . Ipa q͛ȝ
calozẽ reꝑmẽdo:calefactis calidãqȝ hñtibus
ꝯpl̃onẽ pluſq͛ vinũ ꝯueniens ẽ.Aq̃ ĩſuꝑ que ꝛ
põdere leuioꝛ eſt:calozẽq͛ ꝛ fri.veloci⁹ ſuſcipit ſapozẽ re-
tinẽs meliozẽ:q̃.ſ.ad dulcedinẽ parũꝑ iclinet̃:melioꝛ iudi
cat̃ . Aqua ꝑterea malũ hñs ſapozẽ aut odozẽ mala ẽ : nec
ẽ bibẽda.Q ñq͛ tñ qdã cã medicĩe:bibũt aquã.¶ Turbi
da ãt aq̃ ĩ ep̃e opilatõeȝ:ꝛ ĩ renib⁹ lapidẽ gñat . ¶ Salſa
ẽt aq̃ ꝑus vẽtrẽ ſoluit.poſtea ṽo ꝯſtrĩgit:ſiqs eã ꝯſuete bi
berit:corpuſq͛ deſiccat:ĩ q̃ ſcabiẽ atq͛ ragadias generat.
¶ Aq̃ ṽo ſtãs ꝛ putrida ſplenẽ augm̃tat:ac ꝯpl̃oneȝ coꝛrũ
pit:ꝛ generat febꝛes. Aqua ṽo cum niue infrigidata vel
ex ſe vt hec frigida inuenitur : ſtomachum percutit ſi a
ieiunis bibatur:ſed epar multum ĩfrĩdat.Quã nl̃li ieiu-
ni bibere ꝑſumãt:niſi calefacti:ꝯfert.n.eis h̃ mõ. ¶ Su
ꝑ cibũ ãt accepta.ſtõȝ coꝛroboꝛat:ꝛ appetitũ auget ex q̃
ꝑua ſufficit q͛ȝtitas. ¶ Aq̃ ṽo q̃ ex frĩditate ſui nõ ꝑuenit
ad h̃ vt delectet:vẽtrẽ ĩflat:ꝛ ſiti nõ minuit:ſȝ appetitũ ꝺ̃
ſtruit:ꝛ corp⁹ diſſoluit:ꝛ ad vltimũ ñ ẽ ꝯgrua. ¶ Aq̃ ꝑte
rea cocta q͛uſq͛ mitioꝛ reddat̃ ei⁹ ſuba:min⁹ ẽ ĩflatiua:ci
tiuſq͛ deſcẽdit. Pluuialis ãt aq̃ his q cito ĩcurrũt febꝛes
ẽ mala:ꝛ maxĩe ſi lõgi ẽ tpis.Que tñ in ſuis alẏs diſpõni-
b⁹ ẽ bõa. ¶ Aq̃ ẽt tepida nauſeã fac̃. Aq̃ ãt cal̃a quã qdã
ieiuni bibũt:ſtõȝ a ꝑcedẽt̃l nutrimẽti ſupfluitatib⁹ lauat
q̃ vẽtrẽ foꝛtaſſe ſoluit. Hec ãt ſi frequẽter bibat̃ ſtõȝ coꝛ
rũpit ꝛ debilitat. Aq͛ ẽt ĩ q̃ balneãt̃:nõ ẽ bonũ multũ eẽ
cal̃aȝ vl̃ ml̃tũ frĩdã.ſȝ ꝯuenit vt ĩter hec duo tẽperiẽ te-
neat. Hec.n.tẽꝑat̃l coꝛpib⁹ magl̃ ꝯfert:Aq̃ ṽo frĩda coꝛpa
piguia coꝛroboꝛat ac cal̃ioꝛa reddit q͛ ꝑus erãt:ſenibuſq͛
nocet:ꝛ coꝛpa hñtib⁹ debilia. Cal̃a ãt aq̃:fatigatõeȝ r̃mo
uet:ꝛ doloꝛes minuit:atq͛ aꝑata mollificat. Coꝛpiſq͛ au-
get pulchꝛitudinẽ:ꝛ ipſi⁹ carnes:atq͛ vꝛinã ꝓuocat;coꝛp⁹
tñ diſſoluit:ac ſãguinẽ a qb⁹ exire ꝯſueuit:cito fluere fac̃
ṽtutẽ q͛ȝ deẏcit. ¶ De aqs ꝑterea nãl̃r cal̃is q̃ ſũt ſulphu
ree ꝛ bitumĩoſe:neruos calefaciẽdo:frĩdis neruoꝝ egri-
tudinib⁹ ꝯferũt:qñ eas ĩgrediũtur patiẽtes. Scabiei q͛ȝ ꝛ
puſtul̃ ꝓficiũt. Inteſtĩa ṽo foꝛtiter calefaciunt ; ꝛ ꝑcipue

epar. Aq̃ vo sale armōiaco salite: ac malū hñtes saporē vētrē laxāt cū bibunt: vel cū in eis sedēt: aut cū clisteriçant. Aque aūt cal'e q̃ sup alumē currūt: emoptoicis: atq₃ mulieribꝰ mēstruoꝝ nimietatē patiētibꝰ: ⁊ emorroydibꝰ cōferunt. Febres tñ in calidis gnānt corpibꝰ. Aque vo nālr calide q̃ bulliūt ⁊ adurūt colicā dissoluūt: atq₃ grossaz vētositatē mēbris īfusaz: ⁊ spasmū expellūt humidū. Aq̃ itidē q̃ sup terrā currit: ex qua exhit ferrū magnū hñtibꝰ splenem cōfert. Que vo sup terrā: ex qua fit es trāsit cōplonē habētibus corruptā: perutilis comprobatur.

¶ De virtute vini. CAP. V.

Vinuz multis modis diuersificari ⁊ mutari inuenit ſm sui subaz ac suū tēpꝰ. Uinū quoq₃ oē qd̄ iebriat corpꝰ calefacit. Uinū aūt albū ⁊ claꝝ. qd̄ nō multe tolerat aque ꝯmixtionē: minoris est calefactiōis: ſ₃ vrine est magis ꝓuocatiuū. In colore vo igneū ⁊ amaꝝ: qd̄ maiorē pōt āmixtionē recipe: maioris ē calefactiōis. Nigrū itidē ⁊ grossuz atq₃ dulce in quo ē pōticitas: grossioris est nāe. Uinū ꝑterea nouū sanguinē magis gnāt: ac venas velocius iplet. huic aūt vetus ꝯriū inuenit. Uinū ꝑterea gnālr stōm ⁊ epar semp calefacit: atq₃ nutrimētū penetrare facit: sanguinē quoq₃ ac carnes: ⁊ innatū calorē augmentat. Ipsaz ēt nāz in suis ꝓprys actiōibꝰ adiuuat. iōq₃ ēt digestiua fit fortior. Et ꝑ illō supfluitatū expulsio ⁊ eaꝝ egressio fit facilis. Et hec est cā q̄re sanitas ⁊ grossitudo: ⁊ fortitudo ꝑdurāt: ⁊ seniū tardat. Uinū ꝑterea aiūz letificat. ſ₃ si supflue in potu sumat epati ⁊ cerebro: ac neruis ipedimentū facit: tremorē quoq₃ atq₃ spasmū: nec nō paralisiz ⁊ apoplexiā: ac mortē gnāt subitaneā. Tēpate aūt si bibatur mlt̄e bonitatis cā in corpe existit: ⁊ in senibꝰ q̄ꝫmaxie. Uinū itidē purū cui pauca āmisceat aq̄: his q̄ grossaz in vētre soliti sūt vētositatē pati: ⁊ quoꝝ stōus ⁊ epar sūt frida cōfert. Uinū vo depuratū multā aq̄ hñs āmixtionez. his q̄ ex vino dolorē patiunt capitis: vel ex eo inebriant: auxiliū ꝑstat: ſ₃ vētrē īflet. Uinū grossuz ⁊ dulce ⁊ nouū: interioꝝ hñtibꝰ oplationē vel grossitudinē nociuū est. Cito aūt volētibꝰ īpiguari ē bonū. Potꝰ q̄ de vuis passis nude fit: vtus ē vt vtus vini nigri ⁊ grossi: l₃ minorē eo hēat caliditatē. Qui aūt mellis h₃ āmixtionē grosso vino est calidior ſ₃ mellis multitudinē: vel eiꝰ paucitatē in ipo exiñt.

¶ Potꝰ de melle factꝰ vehemēter ē calius. Qui ⁊ col'e rubee est gnātiuꝰ: ⁊ calidā hñtibꝰ ꝯplonē nō ē ꝯgruus. frigidas tñ patiētibꝰ egritudīes ꝯfert. ¶ Potꝰ q̄ fit de dactilis ⁊ ficubꝰ ē grossus. iōq₃ ⁊ stō malus ē: ⁊ sanguinē melicū: atq₃ in iteriorībꝰ opilationē gnāt: ⁊ ꝓpe si nouꝰ ⁊ dulcis fuerit. Corpꝰ tñ īpinguat: ⁊ in ipo sanguinē augmētat.

¶ De vtutibꝰ potuū nō inebriantiuz. CAP. VI.

Ceruisia de ordeo facta neruos ipedit: caput dolere fac ⁊ iflat. Urinā tamen ꝓuocat ac calorē ex ebrietate repmit. ¶ Que vero de riço fit ceruisia: ꝑdicte in suis actionibꝰ ē vicina: minꝰ tñ iflat. ¶ Que autez de pane simulagineo ꝯficit: methā ⁊ apiū hñs āmixta oībus melior iudicat. Uerūtñ solis calefactis: ⁊ in dispōnibus ⁊ tpibꝰ calidis nō ē bona. ¶ Oximel ē ffz: qd̄ calorez repmit: ⁊ col'az rubeā ac sang. ⁊ sedat sitiz: cū nō mlta ꝑticipat dulcedie: fl'a quoq₃ icidit: ⁊ subtiliat: ⁊ abstergit: ⁊ opilationē aperit: vrinā ꝑterea ꝓuocat. Gutt tñ ⁊ pectꝰ exaspat: qd̄ ꝓpe operat cū multā hēat acredinē. Neruos aūt hñtibꝰ debiles: vel in eis aliqd patiētibꝰ mali: atq₃ abrasiōe laborātibus: ⁊ acide ructātibꝰ nocumētū ꝑbet. eos etiā ledit: qui stomachuz ⁊ epar frigida habent.

¶ Syrupus iulep est tēparꝰ: l₃ friditati attineat. Extiguit eni sitim: ⁊ guttur lenit: ac stō iflāmato ꝯfert: ⁊ febrē acutam cum niue potatus reprimit.

¶ Idromel simplex cal'm est ⁊ lenitiuū: fridas patiētibus egritudines: remediū affert. In cuiꝰ aūt ꝯfectiōe spēs apponunt: magis vltimū ē in illo: ⁊ calidiꝰ est. Uñ ⁊ calefactis nocet: ⁊ stō ꝯfert ip₃ a fl'ate mūdādo: ac calefac. Neruis ꝑterea calorē inducit: ⁊ colerā cōmouet rubeā.

¶ De vinis falsis. CAP. VII.

Ista que falso vina dicunt de passis vel çuccaro vel melle facta: si loco vini ꝑus q̄ꝫ bulliāt ⁊ residēat bibant: iflationē generāt ⁊ siti: ac fastidiū ⁊ vētris fluxū faciūt: sanguinē quoq₃ cōmouēt: ac colerā rubeaz. qd̄ vero fit de melle: cū bñ coctū est minus inflat.

¶ De robub. CAP. VIII.

Rob violarū fridū ē. Epigloti quoq₃ ⁊ gutturi ac pectori conferet. stō āt malū ē: vētrē vo soluit. ¶ Rob qd̄ fit de aq̄ rosata: in qua buliēte recētes rose mlt̄ totiēs posite fuerūt: ⁊ quaq₃ vice fuerūt renouate nauseā fac. vētrē vo soluit. ¶ Rob de citonys acetosis simplex vētrē stringit: ac stōm corroborat: ⁊ aufert sitim. ¶ Rob de malis granatis acetosis simplex vomitū retinet: ⁊ vētrez stringit atq₃ crapulatis: ⁊ nausee ac dolori capitis ex crapula veniētibꝰ ꝯfert. ¶ Rob de malis acetosis simplex pulsui cordis: ⁊ ardori stōi: atq₃ nausee remediuz affert. ¶ Rob de succo vue acerbe col'am repmit ru. ⁊ sanguinē vehemēter: ac stōi ardorē. ⁊ sitiz q̄ ex cal'itate ꝓcedit sedat: vētrē quoq₃ atq₃ vomitū ꝯstringit. ¶ Rob de ribes ē sicut rob de succo vue acerbe: ⁊ paꝝ plus opatur. ¶ Rob de succo pomi citrini: opat vt ꝑdicta: ventrē tñ vt ipa ꝯstringit: ſ₃ calorē fortius istis repmit ⁊ extinguit. Oia ꝑterea robub que dicta sunt ei: in cuiꝰ pectore ē aspitas: nocēt. ¶ Rob de prunis sanguis ⁊ col'e rubee calorē extinguit: ac vētrē laxat: gutturi ēt nō multū nocet.

¶ De virtute carniuz ⁊ suis speciebus. CAP. IX.

Caro oibus nutriētibꝰ vehementiꝰ nutrit. Corpꝰ ꝑterea īpinguat ⁊ corroborat. Qui aūt ea vtit multā h₃ repletionē. Jōq₃ frequēti indiget flōmia: ⁊ ꝑcipue sigs cū ea vinuz bibit. Aīaliū vo decrepitoꝝ ⁊ īpinguatoꝝ caro ⁊ coꝝ que de vētre aīaliū añ partū exhunt mala est: nec est in eiꝰ comestiōe vtilitas. Que aūt iter istas duas media repit: mediocris existit. Que cuz fuerit aīalis multo magis q̄ꝫ alia iuuenis exñt erit hūidior. Et qñ fuerit aīalis multū in senectute ꝓuecti erit siccior. Ulr aūt ois caro calefacit: q̄ febricitātibꝰ ac repletionē patiētibꝰ: incongrua iudicat. Caro ꝑterea rubea sine pinguedie maioris est nutrimēti: q̄ꝫ q̄ est cū pinguedie: q̄ ⁊ pauciores gnāt superfluitates: ⁊ stōm plus corroborat. Caro aūt crossa: mlt̄ tū laborātibꝰ ꝯueniēs est. Subtilis aūt his q̄ ꝑdictis sunt ꝯrȳ ꝯuenit. ¶ Hedulina caro ē tēpata: nullā ī se hñs malitie āmixtionē: q̄ l₃ tēpatū generet sanguinē. Laborātibꝰ tñ nō ꝯgruit. ⁊ nō o₃ vt sup eā eligat: eis quoꝝ dispō huic dispōni ē ꝯria. Nō est. n. adeo debilis: vt ex ea vtꝰ destruatur: neq₃ eiꝰ nutrimētū adeo multū est ⁊ grossuz: vt ex eo in corpe ꝓueniat repletio: ⁊ grossus generet sanguis. Sanguis quoq₃ q̄ ex ea gnāt iter subtilē ⁊ grossuz: ac iter cal'z ⁊ fri. existit. ¶ Arietina aūt caro: edulina carne grossior ē vires q₃ plus augmētat: ⁊ pl'es efficit supfluitates: q̄ in bonitate hedulinā seq̄t carnē. ¶ Caprina vo caro: arietina carne fridior ē: paucas faciēs supfluitates: atq₃ vires minus accrescere faciēs ⁊ minꝰ nutriēs: q̄ fridā hñtibꝰ ꝯplonem: atq₃ his q̄bus fride accidūt egritudies icōgrua existit: gbꝰ arietina plus cōfert. Calidā vo hñtibus ꝯplonē: ⁊ his q̄bus calide ex repletiōe solent accidere egritudines plus ꝯfert caprina. ¶ Caro vaccina grossa est: multūq₃ nutrit: sanguinē q̄q₃ spissuz ac grossuz generat: neq₃ ꝯgruit

nisi his qui multo vtuntur exercitio. A cuius comestione abstinere debẽt: qbꝰ meľice accidũt egritudies. ¶ Caro açeurina caľa ẽ ⁊ grossa: sang. grossuꝫ generãs: cuiꝰ finis ad meľiaꝫ ducit. ¶ Caro camelina vehementer exñs calida meľiaꝫ gñat. Haꝝ vͦo triũ carniũ nulla ẽ comedenda: nisi ab his q mľtũ laborãt. Inter illas tñ vaccina melioꝛ existit. ¶ Caro gaçel iter siluestres carnes melioꝛ habeẗ. sãguis qꝫ ex ea gñatꝰ paucas efficit supfluitates: q cũ siccus sit meľie attinet. ¶ Hircoꝝ vͦo siluestriũ caro grossioꝛ est ac meľie ꝓpingoꝛ. ¶ Ceruina siľr caro atqꝫ onagria eadẽ opanẗ. ¶ Onagrina tñ manifestiꝰ calefacit. Oẽs aũt carnes iste sanguinẽ generãt meľicũ. ¶ Leporina vͦo caro h̄ ꝓcipue opat. Ipsa. n. plus alys meľie gñãtiua existit.

¶ De carnibꝰ volatiliũ. CAP. X.

SCarne caro oĩ carne auiũ leuioꝛ ĩuenit: atqꝫ his q subtili volũt custodiri regimine ꝯueniẽtioꝛ. Post istã aũt coturnicis caro scđa in bonitate existit: q̃ paruã generans supfluitatẽ: nõ multũ calida iudicatẗ. ¶ Caro itidẽ pulloꝛuꝫ post ipsaꝫ poniẗ. coturnicis tñ caro melioꝛis ẽ gñãtiua sanguĩs: ⁊ spmatis augmentatiua. ¶ Perdicis caro istis grossioꝛ exñs vẽtrẽ strĩgit ⁊ mľtũ nutrit. ¶ Caro alaude que pilcata dr̃: vẽtrẽ strĩgit: cuiꝰ vẽtrẽ fluere facit. ¶ Caro passeris calidissima ẽ: luxuriãqꝫ cõmouet. ¶ Pulli colũbini siľr vehemẽtis sũt caľitatꝭ: q ⁊ sanguinẽ generãt ĩflãmatũ: ⁊ cito febrire faciũt. ¶ Anatꝭ caro pľes efficꝭ superfluitates: ac plus fastidire facit: ⁊ maioꝛis ẽ caľitatis. Nõ tñ pľs nutrit q̃ caro gallinacea. ¶ Caro gruis ẽ grossa. q̃ ⁊ tarde digeriẗ: ⁊ sanguinẽ gñat meľicũ. ¶ Structionis caro oĩbꝰ grossioꝛ iudicatẗ. ¶ Caro sisonis ⁊ aliaꝝ auium siluestriũ quãto maioꝛi pticipat rubedie ⁊ nigredine: tãto calidioꝛ: atqꝫ sanguini meľico ꝓpingoꝛ vr̃. Que ãt illarũ malũ hꝫ odoꝛẽ: sanguĩs gñãtiua deterioꝛis. iõqꝫ nullo mõ comedi dꝫ. ¶ Uolatiliũ aũt caro in flumibꝰ vel lacubꝰ moꝛãtiũ multarũ est supfluitatũ effectiua: que ŝi malum hꝫ odoꝛẽ deterioꝛ iudicatur.

¶ De diuersitate mẽbꝛoꝝ aĩaliũ ĩ nutrimẽto. CAP. XI.

CApuᴛ est grossuꝫ: qđ mľtũ nutriẽs calefacit: nec ẽ comedẽdũ nisi in tpibꝰ frigidis. Ex eo. n. febꝛes mľtotiẽs generãtur ⁊ colica: multũ tñ ꝯfoꝛtat: sanguinẽ quoqꝫ ac spma auget. cerebꝝ cũ sit frĩdũ nauseã facꝭ: ac stõ nocet. qđ ab oĩbꝰ ĩpm comedere volẽtibꝰ: añ oẽm sumẽdũ ẽ cibũ: nisi catarticũ sint sũpturi. Calidã pterea ꝯpľonẽ hñtibꝰ cõfert. Quibꝰ vͦo frĩde accidere solẽt egritudĩes: non ꝯgruit. ¶ Medulla ĩter caľitatẽ ⁊ fri. tẽperamẽto vicina existit: caľitati tñ magis appꝛopiq̃t: q̃ ⁊ spma augmẽtat: ⁊ stõm mollificat. ¶ Uber ẽ frĩdũ ⁊ grossuꝫ: qđ lꝫ multum nutriat: tarde tñ digeriẗ. stõꝫ vͦo ⁊ epar hñtibꝰ caľa ꝯfert.

¶ Epar calidũ est ⁊ hu. qđ ⁊ tarde digeriẗ: ⁊ graue existit.

¶ Renes tarde digeruntẗ: q nec bonũ generãt sanguinẽ: nec multũ dãt nutrimẽtũ. ¶ Splẽ mali exñs nutrimẽti: tarde digeriẗ: ac nigꝝ gñat sang. stõ tñ ꝯfert: sꝫ cito satiat.

¶ Uẽter tarde digeriẗ: q frigidus exñs: paꝝ nutrit: atqꝫ fľaticũ gñat sanguinẽ. ¶ Coꝛ caľm ẽ ⁊ dure sube: qđ ⁊ tarde digeriẗ: ⁊ nõ multũ nutrit. ¶ Pulmo tarde digeritur: parũqꝫ nutrit: ⁊ est frĩdus. ¶ Musculi siue lacerti sanguinez multa abundãtẽ hũiditate: multasqꝫ generãtẽ superfluitates efficiũt: q in se viscositatẽ retinẽs minoꝛis ẽ caliditatis. ¶ Caro sine pinguedine rubea. vꝫ. sanguis sicci ẽ gñãtiua: paucas faciẽs supfluitates: magꝭ tñ adipe nutrit.

¶ Pinguedo sanguinẽ gñat humidissimũ multas faciẽtem supfluitates: minoꝛis tñ est nutrimẽti. ¶ Caro variata: q̃. s. inter pinguẽ ⁊ macrã existit: sanguinẽ gñat tẽperatuꝫ. ¶ Cauda est caľa: q̃ stõ nocẽs: fastidiũ facit: ac colerã gñat rubeã. ¶ Cutis frm̃ gñat sanguinẽ in quo mľta existit viscositas: ⁊ opilationẽ facit. ¶ Pedes sanguinẽ generant viscosum: q frĩdioꝛ ac leuioꝛ eo existit: quẽ caro gñat.

¶ Aĩaliuꝫ anterioꝛa leuioꝛa sunt ⁊ calidioꝛa: posterioꝛa vͦo grauioꝛa sunt ⁊ frigidioꝛa.

¶ De vͦtutibꝰ q̃s acq̃rũt cibi ex artificio. CAP. XII.

CAro sup pꝛunas assata multũ nutrit: coꝛpꝰ nãqꝫ coꝛroboꝛat atqꝫ velociter nutrit hec etiã eis q multi sanguĩs fluxũ ppexi sũt: cõfert: tarde tñ digeriẗ atqꝫ vix vnq̃ꝫ tota oĩno digeriẗ: q̃ neqꝫ post aliũ sumẽda est cibũ: neqꝫ cũ ea aliꝰ sumi dꝫ cibꝰ. post cuiꝰ comestionẽ potus sumẽdus nõ est nisi in pua q̃ꝫtitate: maxĩa tñ cogẽte necitate. ¶ Caro aũt cũ pinguedine frixa fastidiũ facit: atqꝫ de stõ tarde descẽdit: cuiꝰ nutrimẽtũ validũ est: grauioꝛ tñ est ea q̃ sup pꝛunas assatẗ: q̃ aũt frigiẗ in oleo leuioꝛ ẽ atqꝫ digestibilioꝛ. ¶ Caro q̃ in patellis posita in furno cogẗ mala est: parũ. n. nutrit. Acide tñ ructãtibꝰ cõfert. Uľr vͦo oĩs moꝛtarioloꝝ ac patellaꝝ spẽs paruũ p̃bꝫ nutrimẽtũ respectu cibarioꝝ ius hñtiũ. multos tñ hñtibꝰ hũoꝛes ꝯferũt: ac coꝛpoꝛa sua desiccare ⁊ subtiliare volẽtibꝰ auxiliũ pꝛebent.

¶ Caro quoqꝫ q̃ in veru assatẗ grossa ẽ ⁊ multũ dat nutrimentũ: q̃ nõ digeriẗ nisi cũ stõm ĩuenit robustũ ac caľm. vẽtrẽ vͦo stringit: ⁊ h̄ ꝓpẽ facit cũ ex ea illud qđ ẽ pingue nõ comediẗ. ¶ Judebegi ante oẽm cibuꝫ comedi dꝫ cui res vẽtris solutiua fit ãmixta. Ex ea. n. colica sepe accidit: ꝓpẽ tñ qñ cũ multis comediẗ herbis: post cuiꝰ comestionez aqua in potu sumiẗ. ¶ Triticũ coctũ q̊usqꝫ albũ sit ⁊ q̃si puls oĩbꝰ cibis plus nutrit: ⁊ maxĩe si cũ lacte coctum fuerit. Qđ his q viriũ indigẽt augmẽto cõfert: ⁊ q coꝛpis desiderãt grossitudinẽ: calidis q̊qꝫ nã atqꝫ macris: necnõ q mľtũ laboꝛãt ⁊ exercitantẗ auxiliũ p̃bet. Dispõnes vero his hñtibꝰ ꝯꝛias: cito replet venas: atqꝫ ad febꝛes: ⁊ arteticũ pducit doloꝛẽ. Lapides q̊qꝫ in eoꝝ renibꝰ atqꝫ flegmones: ⁊ magna gñat apata. ¶ Caro cocta cũ aq̃ cui postea ãmiscentẗ acetũ ⁊ crocus est frĩda: q̃ sanguinẽ ⁊ coľaꝫ rep̃mit rubeã: atqꝫ caľm hñtibus epar: necnõ his q in epe opilationẽ atqꝫ icteritiã ⁊ febꝛes patiuntẗ cõfert: flõmatꝭ quoqꝫ bñficiũ p̃stat. His vͦo q catarticũ hauserũt vel qui in neruis lesionẽ patiuntẗ: siue q coꝛpa hñtes macra ⁊ debilia nece hñt ea coꝛroboꝛare: atqꝫ ĩpinguare nocumẽtũ tribuit: desiccat. n. ⁊ subtiliat. ¶ Carniũ vͦo ⁊ sanguis habẽtibus multitudinẽ: atqꝫ his qbꝰ sanguĩs ⁊ colere rubee multitudo nocet: cõgruit: vẽtrẽ etiã stringit. ¶ Caro cuꝫ aq̃ cocta ⁊ ĩfrĩdata: cui vue acerbe ãmisceẗ succꝰ frĩda ẽ. q̃ sang. ⁊ coľaꝫ rep̃mit ru. ac vẽtrẽ strĩgit. Uerũtñ nõ subtiliat: neqꝫ opilationẽ apit: vt p̃dicta caro cũ aceto facꝭ: cui tñ assiľatẗ. ¶ Caro cocta cũ ribes vel sumac de nutriẽtibꝰ est q̃ in estate ꝯferũt: qñ cucurbita vľ poꝛtulaca: vel citroli: vel his siľia ei ãmiscentẗ. Oĩa vͦo hec atqꝫ caro supꝛadicta cũ aceto p̃parata; pectoꝛꝭ hñtibꝰ asp̃itatẽ nocẽt. ¶ Caro cuꝫ aceto cocta: tẽpate nutrit: stõqꝫ ac epati ꝯfert: que carnis p̃dicte cũ aceto p̃parate bonitatẽ ĩ se hñs nullũ eiꝰ retinet nocumẽtũ. ¶ Caro cocta cũ tritico ⁊ lacte grossa est: que ⁊ multũ nutrit: ⁊ calidis nã: atqꝫ macris cõgruit. qbus flegmatice ex moꝛe accidũt egritudines: ĩcõgrua ẽ. Sed qbus febꝛes acute ac tertiane cõsuete accidũt: bñficiũ p̃stat. ¶ Caro cocta cũ lacte acetoso similis ẽ ei q̃ cuꝫ lacte coquiẗ ⁊ tritico. ¶ Caro cocta cũ aq̃ oꝛdei est sicut illa cũ q̃ succꝰ poniẗ vue acerbe: hec tñ ĩflatiua est. ¶ Caro cocta cũ ouis ⁊ pipe semp calida est: ⁊ ipsa est cibꝰ hyemalis: que ⁊ coꝛpus coꝛroboꝛat: ⁊ plus oĩbus cibis nutrit. Diuersificatur tamẽ ꝭm quãtitateꝫ ãmixtionis calidarũ specierũ. s. ꝭm q habet eas ãmixtas vel nõ. Hec p̃terea: sperma ⁊ sanguinẽ augmẽtat: coꝛpus etiã robustũ reddit ⁊ humectat: ⁊ pulchꝛuꝫ atqꝫ foꝛte ⁊ crassuꝫ efficit. In estate vͦo fastidiũ generat ⁊ calefacit; ac lapideꝫ creat.

De virtutibus sisamorum: vel de his que ex melle conficiuntur. CAP. XIII.

Pheludez multum nutrit. In stō tñ diu morat̄. Et aũt qui ipso vtitur opilationē creat. Gutturi vero ꝛ pulmoni necnō corpus habētibus debile ac vacuũ cōfert.

Caubez pheludez leuius existit: minus tñ nutrit: atq3 magis a generatiōe in epate opilatiōis est longinquũ.

Anabadba est sicut pheludez: nisi q2 in eo ponitur sisamum: multum nutrit: ꝛ corpus valde robustum reddit sanguinem quoq3 ac sperma augmentat.

Catabif est grosse nature: quod fastidium facit: ꝛ corpus impinguat.

Leoçinegi sil'e est catabif: leui⁹ tñ multo plus iudicat̄.

Zulenig calefacit: ac sitim gnāt: ructusq3 fumosos procreat. Ulr aũt oia que de melle fiunt sanguinē augmētāt ꝛ spma: corpusq3 ipinguāt: epati quoq3 ac splēi q̄ repletionib⁹ ꝛ apatib⁹ apta sunt nocumētũ pbēt: gutturi vo atq3 pulmoni cōferũt: medulle quoq3: ꝛ cerebro augmētũ tribuũt. Que oia si loco mellis çuccarũ habeāt: min⁹ reddũtur cal'a q̄3 cũ ex melle fiũt. Unctuositas ṗterea q̄ eis āmiscet plus cōferēs: oleũ est amigdalarũ. Ea vero q̄ de melle cum nucibus vel fisticis: siue nuce indica fiũt: sunt superflue calida.

De ouis. CAP. XIIII.

Oua plus alys hoib⁹ cōueniētia: galline sũt ꝛ pdicis. Postq3 oua anat| in bonitate existũt: q̄3uis malũ efficiāt nutrimētũ. Alia vero oua: sicut ea que sunt paruaꝝ auiũ: atq3 magnaꝝ comededa nō sunt: nisi medicine causa. Duo vo ouoꝝ pus dicta gnā: galline. v3. atq3 pdicis: spma valde augmētāt: atq3 ad coitũ stimulādo incitāt. Anserũ aũt oua fastidiũ faciũt: grauē habētia odorē: sed galline ꝛ pdicis oua tēperata sũt ꝛ cōueniētia. Uitellus quoq3 oui in caliditate tēperat⁹ exñs bñ nutrit. Albumē vo frigidũ est ꝛ viscosu3: dureq3 digerit̄: sanguis etiā ex eo generat⁹ nō est bonus. Oua cũ elixant̄ ꝛ dura fiunt plus nutriunt: ad digerendũ tamē sunt durioza: tardiusq3 de stomacho descendunt. Mollia vo ad descendendũ velocia his a quib⁹ sanguis fluxit multitudo: ac vires fuerũt diminute cōferũt. Tremula vero que neq3 dura sunt neq3 mollia inter illa duo media existũt. Oua ṗterea guttur| ac pulmonis cōferunt asperitati: ex quib⁹ sanguis tēperatus ac multarũ viriũ generat̄. Ipsa quoq3 aliqñ vicez carnis retinēt: quibus valde pingues vti nō debent.

De lacte: ꝛ his que fiũt ex eo. CAP. XV.

Lac recēter multcũ tēperamento existit vicinu3: l3 frigiditati ꝛ humiditati parũper approximet: qđ corp⁹ humectat ꝛ impinguat. Ethicis insup ac ptisicis: nec nō sicce tussi: atq3 ardori vrine: ꝛ qbus iusquiamũ vel cātarides dant̄ auxiliũ prebet. Corporib⁹ siccis optimũ tribuit nutrimētũ: atq3 ad tēperiē ducit: sanguinez quoq3 atq3 sperma augmentat: eius tamen conuersio est velox. Quapropter acute febricitātib⁹: vel qbus capitis doloꝛ ex more accidit: colicis quoq3: ac quibus frigide ex cōsuetudine accidunt egritudines: nullo modo est tribuendũ. Qđ multipliciter diuersificari inuenitur: videlicet ƀm aĩalis speciē: ac ƀm eius etatez: ƀm loca quoq3 in quibus pascit: ac ƀm propinquitatez sui tēporis partui.

Uaccinũ enim lac omni lacte cuiuslibet alterius aĩalis grossius iudicat̄: qđ etiā oĩbus sui corporis pinguedinem adipisci volentibus cōueniētius existit.

Asininũ autē omni lacte subtilius est: quod in pulmone patientibus dandum est.

Caprinũ vero lac: inter hec duo temperiē tenet.

Sed ouinũ plures q̄3 aliqđ aliud ṗcreat supfluitates.

Camelinũ ṗterea dolorem in epate patientibus dandũ est: atq3 cōplexionē habētibus corruptam.

Lac itidē animaliũ pinguiũ ꝛ iuuenũ: que discurrendo bonas pascũt herbas: ꝛ partui adhuc vicina existũt: tēperatu3 ꝛ meli⁹ indicat̄: qđ aũt huic cōtrariũ est ꝯtraria operatur. Lac in vtre morā ad minus ṗ octo faciēs dies: vnde etiā pingue efficitur: qđ arabice vocat̄ seres: lacte recēte frigidius ē. Et calorē extinguēs: ante omnē comedi d3 cibu3: in die tamē laboris ac caloris.

Raib vero seres multo est frigidius: qđ stomacho calido atq3 calidis natura conuenientius existens: neruis ac frigidis egritudinibus nocet.

Lac aũt qđ post butyri extractionē remanet fluxũ ventris ex acumine colere rubee patiētibus: corpusq3 habētibus macrũ ac debile cōfert: qđ ad hoc melius erit si ferru3 ignitum totiens in eo post butyri extractionez extinguatur quoad inspissetur. hoc enim modo preparatum ꝛ fluxum ventris ex colere rubee acumine: ac in intestinis vulnera patiētibus vtile existit.

Serũ colerā expellit rubeā: scabiei quoq3 ac pustulis: necnon sabafati: hyctericie etia3 atq3 ei cui fortis vini potus nocuit: auxilium prebet.

Açubd aspitati gutturis: ac ipetigine3 patiētibus: necnō rubori faciei cu3 cutis grossitudine: atq3 pustulis siccis ꝛ aspis quādo fricant̄ cũ eo auxiliat̄: fastidiũ tñ facit: atq3 superius ad os stomachi descēdit.

Butyrũ coctũ stōm debilitat: ac dura mollificat apata qñ ex eo fit emplastrũ: morsibusq3 viperarũ: ac acutis venenis ac acutissimis cōfert. Qui aũt eo in comestiōe vsus fuerit flegmaticas patiet̄ egritudines. Nutribili⁹ quoq3 oĩbus vnctuosis: atq3 maioris existit virtutis.

Caseus recens frigidius est ꝛ grossus: qui carnis augmētatiuus existens adustionez reprimit stomachi: neq3 natura frigidis bonus dicitur. Uetus aũt ƀm vetustatis quātitatez diuersificat̄. Qui eñi acuti est saporis calidus est adurens: atq3 sitim faciens: ac male nutriens. Uerũtamē cũ post comestionē parua ex eo sumit̄ quātitas: os stomachi corroborat. Satietatē quoq3 nimiā atq3 fastidiũ que ex dulcibus ꝛ vnctuosis in ore stomachi pueniunt cibis aufert. Uerũtamē opoztet vt ꝛ recens dimittatur ꝛ vetus. Lac similiter spissum oino vitādũ ē. generat enim lapidē in renibus eo vtentiu3.

Lac coagulatum fastidiu3 facit: atq3 graue existēs: appetitum nō irritat vt caseus: neq3 sitim facit. qđ in sapore lacte atq3 caseo vnctuosius sentitur.

Masal infrigidat fortiter: atq3 sitim et colerā reprimit rubeā: neruis ac frigidis egritudinibus malũ est.

Serum lactis acetosi neruis minus prebet impedimētum q̄3 masal.

De virtutibus piscium. CAP. XVI.

Pisces recētes fridi sunt ꝛ hu. Oēs vo pisces ad digerēdũ sunt duri: ꝛ in stō lōgā faciũt morā: sitiꝫ quoq3 cānt. Sāguis āt ex recētib⁹ gnāt⁹ flatic⁹ ē. Qui aũt pisces corp⁹ humectāt: ac spma augēt. q colicis: atq3 his q bus fride accidere solēt egritudies mali existũt. Cōplonē āt hñtib⁹ cal'a3: atq3 his qb⁹ col'a dñat̄ ru. ꝓfert: l3 coꝛ nutrimētũ oino sit malũ. Cũ alys ṗterea cibis mixti ad colere rubee extinctionē sũt meliores. Pisces. n. semp i stō lōga3 facientes morā: sitiq3 generātes malas in coꝛpe adunāt viscositates: ex qb⁹ multe pueniũt egritudies. Oibus aũt piscib⁹ eçie ꝛ buui sũt meliores: ꝛ eis siles. Postremo quoq3 illi sunt eligēdi pisces: quoꝝ caro nō ē viscosa: neq3 multũ crassa: neq3 grauē hñs odorē: neq3 cito putrefiēs.

Ipsi insup neqꝫ in lacubꝰ: neqꝫ in paludibꝰ: neqꝫ in locis sordes hñtibꝰ sint capti nꝫ in luto malū hñte odorē: neqꝫ ī aq̄ malas hñte herbas sint nutriti: neqꝫ maximi sint. Hoꝝ eni pisces oībꝰ sꝫ meliores: q vo his sꝫ 2ry sꝫ deteriores.

¶ Saliti aūt pisces nullo mō sūt comedēdi: nisi in die in q̄ aliqs se medicare voluerit: si tñ eos aliqs appetit pua ex eis sumat̄ quātitas. Qui cū rebꝰ vnctuositatē hñtibꝰ ⁊ sa- tietatē faciētibꝰ sint pparati. Ipsi qꝫ si ita vt sūt vl ī aq̄ sa- lita positi comedant̄ appetitū parūp corroborāt. Cocti āt saliti pisces ⁊ ifridati destructionē duoꝝ pdictoꝝ in se re- tinēt. Neqꝫ.n. ifridāt: neqꝫ calidoꝝ gnāt extictionez: nꝫ etiā icisionē: neqꝫ subtiliationē efficiūt. Qui in stomacho lōgaꝫ faciētes morā sitim generant.

¶ De semibꝰ ⁊ spēbꝰ ⁊ alys cogne neċys: q̄ qñ cū cibis mi- scent̄ cōdimētū pstant. CAP. XVII.

Al calidus est ⁊ sic. Qui cibis auferēs fasti- diendi nocumētū subtiliat: atqꝫ appeti- tuz excitat ⁊ acuit. Eoꝝ pterea sanguinē q mł- taꝫ ex eo sumūt quātitatē adurit: visuz quoqꝫ debilitat atqꝫ spma minuit: ⁊ pruritu gnāt ⁊ scabiē.

¶ Acetū fri. ē ⁊ sic. qō ⁊ maciē effic: ⁊ vtutē destru- it: spma quoqꝫ minuit: colerāqꝫ corroborat nigrā: rub. vo colerā ac sanguinē ōbilitat: ciboſqꝫ qbꝰ āmiscet̄ subtiliat.

¶ Moripsia totū qō sal opat̄: lꝫ fortior sit eo ⁊ subtilior: q̄ ⁊ ventrē laxat: ⁊ viscositatē incidit: ciboſqꝫ subtiliat gros- sos: sitim quoqꝫ facit: atqꝫ stomachuꝫ: ⁊ epar calefacit.

¶ Pip cibū digerit ac vētositatē dissoluit vehemēter ca- lidū exñs ⁊ sic. qō stōꝫ calefac̄ atqꝫ epar: cuiꝰ calitas cū vt dcm̄ ē fortł existat: cōpa hñtibꝰ cała: ⁊ pcipue ī estate nocu

¶ Coriādrū fri. ē ⁊ sic. cuiꝰ nā vt qō nutrire dꝫ metū pbꝫ. in stō tādiu morari faciat: quoad eius cōpleat̄ digō. Jōqꝫ oportet ne de eo in cibis grosse nāe multū ponatur.

¶ Ciminū ca. ⁊ sic. qō digōni auxm pbēs: iflatiōeꝫ dissoluit

¶ Carui ī calitate ⁊ sic. sic ciminū existit: minꝰ tñ qꝫ pip. habilior tñ stō ē atqꝫ 2uenietior: ventrē quoqꝫ stringit.

¶ Keisiz ca. ⁊ sic. qō digestiuā adiuuās: vētositatē dissoluit

¶ Auidē calida est ⁊ sicca: que in stomacho ⁊ inflationez. diu morādo: inflationē nō dissoluit: luxuriā tñ 2mouet.

¶ Origanū całm est ⁊ sic. qō valde exñs habile: multuꝫ a stō diligit̄. Excitat.n. appetitū atqꝫ vētositatē expellit.

¶ Cynamomū całm ē ⁊ sic. qō stōm ⁊ epar roborādo dige- stiuam adiuuat: atqꝫ ventositatem expellit.

¶ Halāge całꝫ ē ⁊ sic. qō vētositatē dissoluit: ac digestiuaꝫ

¶ Cynamū cynamo. vicim existit: lꝫ eo sit ōbiliꝰ. adiuuat.

¶ Mahabarot cała est ⁊ sic. q̄ stōꝫ corroborat atqꝫ epar.

¶ De olibꝰ ⁊ q̄ mistrāt̄ ex eis ī ōcoctiōe. CAP. XVIII.

Actuca fra ē: q̄ cali stōi ardorē repmit: atqꝫ spma minuit: sōnūqꝫ facit.

¶ Endiuia fra exñs: extictionez male gignit całitatis: q̄ stomachi ac epatis ardoribus cō- fert: opilationem quoqꝫ dissoluit.

¶ Porrū całꝫ est ⁊ sic. qō lꝫ appetitui auxiliū tribuat: ca- put tñ dolere facit: sōniaqꝫ mala demōstrat: atqꝫ his q ce phaleā pati soliti sūt: ⁊ qui a calore ledunt̄ malū existit.

¶ Coriādrū recēs fridū ē: de quo nō multa sumēda ē q̄ti- tas: forsitā.n. mors ex eo sequeret̄: cuiꝰ pua q̄titas eadeꝫ que ⁊ lactuca opat̄. Uerūtñ ipsuꝫ nō humectat.

¶ Eruca cała ē: q̄ iflatiua exñs: capitł creat dolorē: tardqꝫ digerit̄: lꝫ vgā erigere fac. ¶ Nasturtiū ca. ē ⁊ sic. appeti tū adiuuat: lꝫ iflationē ⁊ capitis efficiat dolorē: digestiuaꝫ pterea retardat. ¶ Fenugrecū całꝫ ē ⁊ iflationē nō fac.

¶ Andacoca dolorē fac capitł: q̄ cała existit ⁊ inflatiua.

¶ Tarohon cała ē ⁊ grossa: q̄ iflat ac digestiuā tardat.

¶ Ruta ca. ē ⁊ sic. q̄ ⁊ subtiliat atqꝫ vētositatē ⁊ iflationē dissoluit.

¶ Melissa cała ē: q̄ subtiliatia exñs: cordis pa- tiētibꝰ tremorē 2gruit: atqꝫ iflationē faciēs: virgā erigit:

desideriū pterea comedēdi tribuit: vōitūqꝫ aufert ⁊ sin- gultū.

¶ Albetarogi całꝫ ē. qō ⁊ dolorē efficit capitis ⁊ male nutrit. Cuiꝰ comestio vtētis visuꝫ turbat: qñ eo mł- tū vtit̄: spma quoqꝫ ac lac desiccat: ori tñ stōi 2fert: corro borat.n. ipꝫ: atqꝫ cordi ipꝫ auxiliat̄. ¶ Apiū ē całꝫ: qō opi- lationē apiens iflat luxuriā cōmonet: atqꝫ malo oris odo ri remediū tribuit. Neqꝫ ē comedēdū vbi scorpionū tiet̄

¶ Apiū romanū ē sic̄ pdcm̄: lꝫ subtiliꝰ sit: atqꝫ pūctura fortiꝰ operet̄. ¶ Allia cała sūt ⁊ sic. hec sitiꝫ auferūt: li- bidinē efficiūt: atqꝫ vētositatē expellūt: ⁊ cōpꝰ calefaciūt. regiōibꝰ vo ac tpibꝰ nec nō corpibꝰ całis nocumētū pstāt. 2uenietia in eis q̄ illis sūt 2ria. ¶ Cepe całe sꝫ ⁊ sic. q̄ si- tim faciūt: atqꝫ appetitū adiuuāt: libidiniqꝫ augmētū p- bent: dolorē pterea capitis faciunt si crude comedant̄: in stomacho quoqꝫ humores gnānt supfluos: atqꝫ flegma.

¶ Troximel agreste domestica silis existit: subtilior tñ est atqꝫ fortiꝰ opat̄. ¶ Arsef. całm ē ⁊ sic. ⁊ stō cōgruit.

¶ Caulis romanꝰ: ⁊ caulis de syria: q ipialis dr̄ calus est ⁊ sic. q colꝫaꝫ gnāns nigrā: sōnia mala videre facit. Uerūtñ gutt ac petꝰ lenit: vētrē qꝫ fluere facit: atqꝫ ebrietatē au- fert. Jmpialis itidē eadē opat̄: lꝫ mioris sit całitatis. Aly pterea iueniunt̄ caules q mosali ⁊ amedeni vocati: fridio res existūt: quoꝝ opatiōes vapoꝝ opatiōibꝰ siles sūt: sp- ma quoqꝫ augmētāt. ¶ Melōgia cała ē ⁊ młtū sic. q̄ ⁊ cołaꝫ gnāt nigrā: ⁊ sang. adurit: atqꝫ in ore pustulas facit: sigs ea vsus fuerit. Si vo cū aceto coq̄tur in ore pustulas nō fac: sꝫ cołaꝫ fortiter repmit rubeā: epis ac splenis apit opilationē: cuiꝰ comestiōis modus deterior est qñ cruda comedit̄: post quē est modus ipaꝫ comedēdi assatā. Post hūc vo ē ille modus quo in patella coq̄t̄. ¶ Napi cali sūt ⁊ hu. q inflationē ac crudū gnānt fła: spma quoqꝫ acuūt: atqꝫ gutturis ⁊ pectoris lenitatē efficiūt: renes ēt ⁊ dorsū calefaciūt.

¶ Bautie całe sūt ⁊ inflatiue: q̄ ⁊ dure dige- runt̄: ac spmati acuitatē tribuūt: vrinā quoqꝫ expellunt.

¶ Asparagi cali sūt ⁊ hu. q spmati augmētū tribuētes: re- nes calefaciūt: stō tñ ñ sꝫ 2grui: imo nauseā aliqñ efficiūt.

¶ Tubera frida sūt ⁊ grossa fła quoqꝫ gnānt crudū: q̄ aūt ex eis ruborē hñt mala existūt. quoꝝ multa comestio co- licā gnāt. Nec ēt absqꝫ calidis sūt edēda 2dimētis.

¶ Fūgi tuberibꝰ valde sunt deteriores. quoꝝ qdā hoīem strāgulāt: atqꝫ occidūt. q āt ex illis boni existunt in corpe viscosuꝫ gnānt fła. ¶ Alcorsof cała sūt: q̄ appetitiuā ad- iuuātia spmati augm tribuūt: atqꝫ vrie 2uocatia siue expł siua existūt: sudoris q̄qꝫ fetorē auferūt: cū ex eis młta su- mit̄ q̄titas: ac renes calefaciūt. ¶ Hosie sꝫ fri. ⁊ hu. q̄ tu- beribꝰ 2pinq̄ exñtia minꝰ sūt frida: atqꝫ eis meliora.

¶ Fesich est fri. ⁊ hu. quod gosie vicinū existit.

¶ Cautar ca. ē ⁊ iflam: qō spma augēs: dolorē capitł ⁊ nau- seā fac.

¶ Sabar ca. ē ⁊ sic. stōꝫ qꝫ ac epar desiccat.

¶ Cuscute całꝫ tpate ⁊ sic. exñs stōꝫ: atqꝫ epar robusta red- dit.

¶ Talea fri. ē ⁊ sic. qō stōꝫ faciēdo robustū desiccat: atqꝫ sanguis ebulitionē repmit. ¶ Sicle całe sūt: stō qꝫ male existentes vētrez fluere faciūt: atqꝫ flegma icidunt.

¶ Sirfir frigidus existens: sitim aufert.

¶ Portulaca fri. est: q̄ sitim ⁊ adustionē extinguēs vētrez strigit: ac dētiū aufert 2gelatione: ⁊ cołe ru. sꝫ fluitatē hñ- tibꝰ: ⁊ his q ex coła ru. fluxū patiūt̄ vētris 2fert: spma qꝫ minuit.

¶ Atriplices fri. sūt ⁊ hu. q vētrē mollificātes bñ tribuūt: bicteriсł qꝫ atqꝫ całꝫ hñtibꝰ epar bñficiū pstāt.

¶ Litri siue bliti atriplicibꝰ vicinant̄: calidiores tñ atqꝫ minus humidi existunt.

¶ Malua atriplicibꝰ vicina existit: sꝫ ē eis leuior.

¶ Spinacia sūt tēpata: q̄ gutturi atqꝫ pulmoni: nec nō stō ⁊ epi 2gruētia: vētrē leniūt: q̄ ꝓ nutriꝰ bom existit ⁊ optim.

¶ Corrigiola calida est: que stomacho mala existēs: ven- tris facit fluxum ac nauseam efficit ⁊ angustiam.

¶ Acetosa fri.ē ⁊ sic.q̄ ⁊ vētrē strīgit:⁊ stōm exaspat: colerācꝫ ru.⁊ sitiꝫ extinguit. ¶ Cucurbita frig.est ⁊ hu. q̄ stō mala exn̄s appetitū ōstruit:sitiꝫ quoqꝫ sedat:⁊ epis ac stōi ardorē extiguit:qn̄ i eis abūdat calor. ¶ Anetū calꝫ ē: qd stō icōueniēs nauseā facit. Lac quoqꝫ augmētat atqꝫ ventrē lenit. ¶ Rafan⁹ calīus ē ⁊ grossus:q in stō lōgā faciens morā:fla icidit atqꝫ cibū ad os eleuat stōi:vomitū q̄ꝫ cōmouet:cui⁹ folia cibū digerūt:⁊ appetitiuā adiuuāt:qn̄ ex eis paꝝ sumit̄. ¶ Keneiuri fluxū fac̄ vētris:epis q̄cꝫ ac splenis opilationē apit. ¶ Enula calīa ē ⁊ sic.q̄ stō mltis repleto hūorib⁹ bōa exn̄s:epis ac splenis apit opilationeꝫ. Qui āt ex ea multā comedit quātitatē sanguis patietur corruptionē:ac spmatis icurret minorationē.

¶ De virtutibus que ex condimento auferunt fastidium de cibarÿs ⁊ salsamentis. CAP. XIX.

Arus calidus est ⁊ sic.sitiqꝫ fac̄. Uerūtn̄ stōꝫ a flate purgat:maloqꝫ orī odori bn̄ficiū pstat. ¶ Asanetu ca.⁊ sic. q sitī faciēdo stōm q̄si abradēdo a grosso purgat flate. Eo aūt vtētis sanguis corrūpit̄: atqꝫ ex ei⁹ esu scabies ⁊ eis silēs gnāt̄ egritudiēs. ¶ Rebite calī sūt:q appetitū comedēdi faciētes sitiꝫ pcreāt:stōꝫ quoqꝫ mūdāt:atqꝫ ad spmatis emissionē stimulāt.

¶ Sumekit calī st̄:q stōi hūorē abradētes sitim faciūt.

¶ Cappari salmuria odita ca.est ⁊ sic.q̄ stōi mala exn̄s sitī iduc̄ atqꝫ corp⁹ macrescere fac̄. ¶ Aiudē sale oditū vehemēter ē calꝫ:dolorēqꝫ fac̄ capitis:stō quoqꝫ multis repleto hūorib⁹:atqꝫ cui⁹ digestiua valde existit diuersa:auxiliū pstat. ¶ Anetū sale oditū calꝫ ē.qd vomere volēti ogruit:⁊ qn̄ post cibū comedit̄ obest. Uir vo oiuꝫ istoꝝ sale oditoꝝ vt⁹ ē:vt eoꝝ ex qb⁹ fiūt vtutes existūt. Que pterea ex sale ⁊ putrefactiōe scdaꝫ adipiscunt̄ nāꝫ:in q̄ supflue siccitas:atqꝫ calītas ⁊ acuitas existūt. ¶ Oia vo q̄ aceto odiunt̄ multam ex ipo acquirūt subtilitatē. Epar quoqꝫ infrigidant.

¶ Caparis que cuꝫ aceto cōdit̄:minus calida est ea que in salmuria ponit̄: opilatiōi quoqꝫ epis ac splenis cōgruit.

¶ Cepe aceto odite:neqꝫ calefaciūt:neqꝫ ifridāt:neqꝫ siti faciūt:sꝫ adiuuāt appetitiuā. ¶ Citroli ⁊ cucu.aceto oditi vehemēter ifridāt: atqꝫ cū hoc subtiles existūt. Oia āt aceto vl' salmuria odita i gutture aspitatē hn̄tib⁹ nociua

¶ Salmuria pterea odita eis:qb⁹ scabies ⁊ pru (existūt. rit⁹ atqꝫ sahafati accidūt nociua iueniunt̄: atqꝫ qb⁹ egritudies pdictis silēs euenire solēt:q̄ ex sanguis adustione atqꝫ ipi⁹ gnāt̄ corruptiōe. ¶ Sinapi calꝫ fortiter existit ⁊ acutuꝫ.qd ⁊ fla abradit: atqꝫ stōm ⁊ epar calefacit. Ipm pterea sepe comedēdū nō ē. Ei⁹ nāqꝫ calor fortī existit:neqꝫ oꝫ comedi nisi grossis āmisceat nutrientibus.

¶ Napi cū aceto oditi fridi existūt. Qui lꝫ iflationē nō faciāt:coläꝫ tn̄ extigūt rubeā. ¶ Oliue de aq̄ ca. sūt ⁊ sic. q̄ si an̄ cibū comedant̄ vētrē mouēt:⁊ os stōi robustū red

¶ Oliue āt de olo calīores sūt:q̄ ⁊ os stōi min⁹ corro (dūt. borāt:⁊ vētrē min⁹ fluere faciūt. ¶ Stirgar aceto odita calefac̄:ac digestiuā adiuuat. ¶ Bruculi q saliti nō st̄ parūqꝫ calefaciūt:⁊ iflatiui exn̄tes spma augmētāt. Saliti vo plus calefaciūt:ac sitiꝫ efficiūt:⁊ sūt mali nutrimēti. sanguinē quoqꝫ adurūt. ¶ Salsa q̄ ex aceto fit ⁊ carui cibū digerit:⁊ nō multū calefac̄. ¶ Que vo ex allio fit vl' sinapi in qua nō ponit̄ acetū calidissima ē. Illa vo in q̄ lactis acetosi sex ponit̄:eoꝝ repmit calorē.

¶ Phecipherecegi calida est:humor quoqꝫ q ex ea fit malus est:q̄ ⁊ neruos impedit atqꝫ inflationē facit.

¶ De vtutib⁹ fructuū ⁊ pomoꝝ. CA.XX.

Actili calidi sūt ⁊ grossi:multūqꝫ dāt nutrimētū. Qui si in comestiōe mlto accipiant̄ vsu sanguinē in iteriorib⁹ generant grossuꝫ:dentesqꝫ corrumpūt: sanguinē quoqꝫ ac flegma accrescere faciunt. ¶ Rotab minus calidi sunt q̄ꝫ dactili. Qui lenitiui exn̄tes stōꝫ rectificāt. ¶ Uue mltū dulces calide sūt:minoris tn̄ sūt calītatis q̄ꝫ dactili:neqꝫ opilationē vt ipsi faciūt. Inflatiue vo sūt ⁊ vētrē mouēt:atqꝫ corpus velociter impinguāt. Uirge quoqꝫ erectionē augmētāt. q̄ autē ex eis corticē hn̄t subtilē citi⁹ descēdūt: minusqꝫ inflāt. His aūt otrarie oria operant̄. Sed ille in q̄bus existit acetositas nō calefaciūt:imo cū aq̄ frigida ablute:atqꝫ ante cibū comeste:calorē q̄si extinguūt. Acerbe vero vue frigide sunt:que ⁊ vētrē stringūt:⁊ colerā rubeaꝫ repmūt ac sanguinē. ¶ Uue āt passe in calore sunt tēperate. Que bn̄ nutrierēs opilationē vt dactili nō faciūt lꝫ ipsi forti⁹ ⁊ pl's nutriāt. ¶ Fic⁹ calide sūt:q̄ cū sunt recentes vētrem inflāt:⁊ leniūt:humorē creātes nō maluꝫ. Sicce vo multuꝫ nutriūt ⁊ calefaciūt. Quarū mult⁹ vsus prurituꝫ ⁊ pediculos creat. vētrē quoqꝫ leniunt qn̄ ante cibū comedunt̄. ¶ Jumeꝫ calidi sunt: q stō mali existētes nauseā faciūt:atqꝫ subtilioris nāe sūt q̄ꝫ ficus citiusqꝫ descēdūt. ¶ Musa calida est:que cū stō sit mala:fastidium facit:citoqꝫ in colerā cōuertit̄ rubeā:appetitū quoqꝫ aufert:atqꝫ ventrē lenit:⁊ gutturis remouet asperitatē.

¶ Cāna mellis tēperate est calida:que ⁊ guttur lenit:⁊ vrinaꝫ puocat ardorē pterea q in mictu sentit̄ aufert:ac tussi auxiliū prebet.

¶ Mala granata dulcia nō ifridāt:sꝫ iflāmationē ⁊ sitiꝫ faciūt:atqꝫ guttur leniūt. Acetosa vero pectoris aspitatē faciūt:stōꝫ ⁊ epar ifrigidāt. Epar tn̄ ppe: que colere ac sanguinis calorē extinguētia:febrē repmūt ⁊ vomitū.

¶ Citonia dulcia ⁊ acetosa stōꝫ efficiūt robustuꝫ: lꝫ acetosa ad h̄ sint fortiora:appetitū insup excitant. Quoꝝ ppetas ē vētrē strigere. Hec autē si post cibū comedātur stercus cito descendere faciunt: atqꝫ a vētre expellunt. Ante cibuꝫ aūt si comedant̄:totuꝫ istud phibēt. Illa autē que acetosiora sentiūtur:in ventris ostrictione sunt fortiora.

¶ Pira que multū sunt dulcia nō infrigidāt. Oia tn̄ ventrē strīgūt:si vero post cibū comedant̄. Sic eni comesta stercus cito expellunt:post cuius expulsionē eoꝝ est finis ventrē stringere. ¶ Pira autē semi: lꝫ minoris sint nutrimēti:in vētris tn̄ ostrictiōe fortiora existūt:ac sitim se (dāt plus.

¶ Sorbe frigide sunt: q̄ ⁊ ventrē stringunt:⁊ colerā reprimunt rubeā.

¶ Nabach frigide sunt ⁊ sicce: q̄ ⁊ vētrē stringūt:⁊ colerā repmūt rubeā. q̄ vo ex eis sūt dulces ad h̄ sūt debiliores.

¶ Mora que sunt dulcia in caliditate sunt temperata: ⁊ in stomacho fastidiuꝫ faciunt. Acetosa vero frigida sunt. que ⁊ ventrē cōmouēt:⁊ sanguinē fortiter repmūt.

¶ Poma frigidiora sunt acetosiora ⁊ magis stringētia: q̄ lꝫ ori cōgruant stomachi:ipsuꝫ tn̄ viscositatibus replent.

¶ Pruna frigida sunt: que lꝫ ventrē moueāt:coleram tn̄ rubeā reprimunt:atqꝫ appetituꝫ auferunt.

¶ Persica frigida sunt ⁊ grossa:que lꝫ ardēti cōferāt stomacho:dure tn̄ descēdūt:atqꝫ in sanguinē dure cōuertūtur. Qui aūt eoꝝ esu vsus fuerit: febriū flegmaticarū incurret gnātionē. ¶ Crisomila frigida sunt. que vētrē cōmouēt:atqꝫ inflant:⁊ colerā repmūt rubeā. Stomacbuꝫ pterea debilitāt: eius extinguendo calorē. Quibus q frequēter vsus fuerit:in cōsequēti tēpore febres patietur.

¶ Ribes frigida est:que ⁊ ventrē cōstringit:ac colerā rubeā ⁊ sanguinē extinguit.

¶ Melones dulces velociter in coleram vertunt̄ rubeā. Alÿ vero sitim sedant ⁊ humectāt: atqꝫ vrinaꝫ puocant. Melonib⁹ aūt figs in comestiōe multū vsus fuerit:colericam patietur passionem.

¶ Cucumeres ⁊ citroli frigidi sūt. qui ⁊ sitiꝫ auferūt ⁊ stomachuꝫ infrigidant:atqꝫ vrinā prouocant.

¶ Blādes frigide sᷓt.ꝛ sic. Que vētrē ↄstrigūt:atq; vrinā.
¶ Castanee melioris glandibus sunt nutrimēti: minusq;
¶ Nuces calide sunt. Que in ore vesicas faci/ (stringūt.
unt:ꝛ calefaciūt:ac capitis generant dolorem.
¶ Amigdale dulces in calore sūt tēpate. Que lʒ leuitatez
gutturꝭ faciāt:graues tñ existūt:diuq; i stō morantᷓ. Uerꝫ
ipe nō solū opilationē nō faciūt: verꝫ ēt opilationē apiūt:
atq; vrie sedāt ardorē: ꝛ cū çucca.cōeste spma augmētāt.
¶ Fistici caliores existūt amigdalis: atq; epis apiūt opila
tionē. ¶ Auellane nucibꝰ minꝰ sᷓt cal'e: grauioresq; ipsis
existūt. Que a scorpiōe pūctꝭ bñficiū pbēt. ¶ Naragil ca
lide sᷓt:q̄ ꝛ spma augmētāt:ꝛ rñes calefaciūt: ꝛ ea q̄ sᷓt i cir
cuitu ipaꝝ. ¶ Caro hortulana cal'a ē. Qō spmatꝭ tribuit
augmᵐ ꝛ renes calefac̄:ꝛ ipiguat eos:atq; mſtrua ꝓuocat
¶ Faffasa gña cal'a sūt. Que ꝛ spma augēt:ꝛ corpꝰ ipiguāt.
¶ Pini fructꝰ mltū calefacit corpꝰ. Qui in aligbꝰ mēbris
tremorē patiētibꝰ atq; asmaticis ↄfert:spma q̊q; auget.
¶ Kilkil cal'a sūt. Que ꝛ spma augēt:ꝛ dolorē faciūt capitꝭ.
¶ Grana çelē cal'a sᷓt ꝛ spma augēt. ¶ Canapis semē cal'z
est. Qō dolorē ac fastidiū fac̄. ¶ Sisami sem̄ cal'z ē. Qō
ꝛ fastidiū fac̄ ꝛ malū i ore gnāt odorē. stōm quoq; mollifi
cat:ac uētrē lenit. ¶ Papauerꝭ al.semē fridū ē. Qō gut/
turi ꝛ pectori bonū exñs sōnū auget.
¶ Hobora frida sᷓt ꝛ sic.q̄ vētrē strigūt:ꝛ vomitū abstinēt.
¶ Juiube i cal'itate sūt tēpate:ꝛ sᷓt bone gutturi ꝛ pectori
sanguis q̊q; acuitatē parūp extiguūt. ¶ Siliq̄ q̄ i terra
nascuntᷓ ierosolimitana.tēpatū hñt calorē. vētrēq; strin/
gūt. Que vᵒ i alys nascuntᷓ terris i vētris ↄstrictiōe forti/
ores existūt:neq; ē i eis cal'itas. ¶ Lutū comedēdū fri/
dū ē. Qō os stōi robustū faciēs:fastidiū qō post comestio/
nē fit:aufert atq; in ore bonū efficit odorē. Qui aūt ex eo
maximā ieiunꝰ comedit q̄titatē epis opilationē:atq; sue
ↄpl'onis patietᷓ corruptionē. ¶ Lutū lene cal'm ē. Qō in
epe opilatōez gnāt:atq; splenē igrossat:ꝛ ōstruit appetitū
ꝛ sordidat stōm. ¶ Penidy calidi sūt. Qui guttur ꝛ ven
trē ac vesicā leniētes ea q̄ in circuitu renū sūt calefaciūt.
¶ Mel cal'z ē:citoq; in col'az vertitᷓ rubeā:atq; flegma q̄/
si lābēdo destruit. Qō senibꝰ fridā hñtibꝰ ↄpl'onez ↄfert.
Jn estate aūt:ꝛ q calidā hñt ↄpl'onē malū existit.
¶ Zuccaꝝ guttᷓ ꝛ vētrē lenit:neq; calefacit nisi parū.
¶ Teraniabin calida ē: ventrēq; soluit: atq; guttur lenit.
¶ De herbis recētibꝰ ꝛ bñ redolētibus. CAP. XXI.

SErabrā caliditati attinet. Que qñ sup
ipsaz aqua roratᷓ rosata: infrigi
dat ꝛ somnū ꝓuocat. ¶ Maiorana cal'a ē ꝛ
subtil'.oībꝰ fridis passiōibꝰ q̄ i cerebᵒ fiūt ꝓfi.
¶ Nemē calidū est ꝛ subtile. (ciens.
¶ Rosa frida ē:capitisq; dolerē ex cal'itate ꝓueiētē remo
uet:atq; crapulā aufert. Reumatismū tamē ꝛ sternuta/
tionē iducit. ¶ Uiole fride sūt: ac sonifere. Que capitis
dolorē a calore factū sedāt. ¶ Mirtus frida ē ꝛ sicca.
Que debilia mēbra reddit robusta:qñ sup ea epithimatᷓ.
¶ Poma citria cortices hñt calidos:atq; sbtiles. Quoꝝ ca
ro lʒ sit tēpata:ad digerēdū tñ ē grossa. Acetū vᵒ eoꝝ fri/
gidū ē ꝛ sic.col'amq; repmit ru. Semia āt eoꝝ oībꝰ vene/
nis vtilia existūt. ¶ Mādragore poma frida sᷓt. Que q/
dē in capite gᷓuedinē atq; subet efficiūt. Comesta vᵒ nau/
seā ac vomitū iducūt:ꝛ faciūt subet atq; forsitā iterficiūt
¶ Nenufar fridū ē atq; sōnifeꝝ:dolorē q̊q; capitꝭ sedat.
¶ Uchuē ē cal'a:grauedinē faciēs capitꝭ:ꝛ facit subet.
¶ Sea flos ca.ē ꝛ sic. Qui nares hñtibꝰ opilatas remeᵐ af/
¶ Seussiniz ca.ē.ꝛ sic. Que opilatiōi:ac dolori capi/ (fert.
tis ex friditate:vel grossa vētositate accidētibus profici/
ens cerebrū robustū efficit. ¶ Nesrim ca.est ꝛ sic. Que
gdē calidā hñtibꝰ ↄpl'onē capitꝭ velociter affert dolorē.
¶ Narciscus cal'us ē ꝛ subtil':cerebᵒ.quoq; auxiliū pbet.

¶ Felēgemisk calidū ē ꝛ subtile:trēorisq; cordis: ꝛ algua/
sa remediū pstat.
¶ Flos lules frius ē:atq; cerebꝝ corroborat:fumūq; rep
¶ Keiri cal'i sūt ꝛ subtiles:ꝛ citrini ꝓpe ℔ hñt. (mit cal'z.
¶ Oēs pterea herbe in q̄ꝝ odore sentitᷓ acuitas ꝛ acritas
ꝛ stimulatio:vt flos sticados arabici: ꝛ mēthastrū calide
sunt. Quaꝝ vᵒ delicatꝰ est odor:ex quo aīa sedatᷓ:vt nenu
far:ꝛ flos salicis:atq; rosa oēs frigide existunt.
¶ De spēbꝰ bñ redolētibꝰ ꝛ eaꝝ vtutibꝰ. CAP. XXII.

MUscus calidus ē ꝛ sic. Qui calidis nā ca/
pitis dolorē velociter iferēs oībꝰ
passiōibꝰ q̄ in capite ex friditate fiūt valde cō
gruit nauseeq; bonꝰ existit: atq; appetitu ca/
rētibꝰ ↄfert. ¶ Ambra cal'a ē:cerebꝝ quoq;
atq; cor robusta efficit. ¶ Cāphora fri.est ꝛ hu. atq; sub/
tilis. Que dolori capitis:nec nō oībꝰ eiꝰ calidis ↄfert egri
tudibꝰ. Qō ēt in toto opatᷓ corpe. Sʒ q eiꝰ odore multum
vsus fuerit vigiliarū sentiet detrimētū. Bibentis eā pte/
rea renes ifridantᷓ atq; testiculi: eiusq; spma cōgelatur.
atq; frigide egritudines in istis procreabuntᷓ locis.
¶ Xiloaloes ca.ē ꝛ sic.hūidoq; stō ac viscositate rpleto cō
¶ Zafarā ca.ē.ꝛ sic. Qō stō incōgruū exñs (gruū existit.
nauseā: capitisq; dolorē ꝛ grauedinē fac̄:sōnūq; ꝓuocat.
¶ Sādali fridi sūt ꝛ sic. Qui acutis ↄferūt egritudibꝰ qñ
patiētes eos odorāt:vel cū eis epithimantᷓ. Totū pterea
corpꝰ si cū eis i balneo epithiatū fuerit libabitᷓ a pruritu.
¶ Bunc calidū est ꝛ siccū. Qō stomaco ↄgruū existēs ma/
li sudoris odorē atq; psilotri incidit ꝛ aufert.
¶ Mahaleb calidi sūt:neruos grossitiē hñtes mollifican
tes:quoꝝ egritudo diuturna fuit ꝛ cronica.
¶ Aq̄ rosata frida ē ꝛ subtil'. Que dolorē capitꝭ ex cal'itate
remouēs:crapulā atq; nauseā soluit. mltū tñ ea vtētē ci/
to canescere facit. ¶ Gariofoli calidi sūt ꝛ sic. stōm q̊q;
atq; cor robusta faciūt. ¶ Sigia cal'a est:capitis gᷓuita/
tē faciēs:ac dolorē. ¶ Blacte biçātie calide sūt. Que in
capite grauedinē atq; dolorem creant. ¶ Costus cali/
dus exñs ꝛ sic.opilationē apit ꝛ purgat: carnēq; corrodit
supfluā. Qui reumatismū ex friditate patiētē si nares cū
eo suffumigentᷓ adiuuat. ¶ Cipi calidi exñtes ꝛ sic.ma/
lo oris odori:atq; hūido stō ꝛ viscositate repleto ↄgruūt.
¶ Usnez ca.ē ꝛ sic. Que purgat ꝛ apit opilationē: carnēq;
corrodit supfluā. Ul'r āt oīuz istaꝝ herbaꝝ bonū hñtiuz
odorē q̄ pl'es calide sunt: nisi ille ex qbꝰ sentitᷓ illō qō di/
ximꝰ:sicut sentitᷓ in aqua rosata ꝛ cāphora:atq; sandalis.
¶ De nominandis liquoribus vnctuositatem habenti/
(bus. CAP. XXIII.

OLeum calidū ē. Jn quo aūt maior mor/
sus: atq; fortior odor sentiuntᷓ.
calidius existit. Jpsuz pterea neq; fastidiū vt
alia vnctuositatē hñtia fac̄:nec eoꝝ hʒ grossi/
¶ Oleū de nucibꝰ vehemēter cal'm atq; dissolu (tudinē.
tiuū existit. ¶ Oleū qō fit de neridē ꝛ cipis cal'm exñs
calefacit renes. ¶ Oleū resiz calidū ē:neruosq; a visco
sitate que eis adherēdo inuiscatur purgat.
¶ Ol'm amigdalinū tēpatū ē. Qō pectori atq; pl'mōi:nec/
ñ vesice ꝛ rēibꝰ auxiᵐ pstat:fastidiū tñ fac̄ tarōq; ōscēdit.
¶ Oleum seritinum stomachum laxum facit. Qō si mul/
tis diebꝰ bibitū fuerit ragadys medelā pbebit. ac totius
corpis aspitati auxiliabitᷓ. ¶ Oleū raphaninū calidū est
ꝛ subtile:atq; dissolutiuū. dolori auris ex frigiditate:vel
crossa vētositate medelā tribuēs. ¶ Oleū ō ben cal'z ē:
ꝛ mollificatiuū. ¶ Oleū de lilio cal'm ē ꝛ subtile. neruos
leniēs doloriq; matricis ꝓficiēs. ¶ Oleū de narcisco:ē
sicut illud qō fit de lilio. ¶ Oleū violatū fridū ē ꝛ sōni/
ferū. ¶ Oleū de nenufare sil'e ē huic:fortiꝰ tñ operatur.
¶ Oleū de semine cucurbite illis duobus sil'e iudicatur.

Qđ ẽt calori atq; vigilijs ꝯgruũ existit. ¶ Butirꝝ oĩbus
vnctuositatẽ hñtibꝰ plꝰ nutrit crossiusq; existit. ¶ Oleũ
rosatũ fridũ ẽ dolori capitis ac reliqs eiꝰ egritudinibꝰ ex
calore eueniẽtibꝰ: remediũ tribuit. Ad vltimũ ṽo: oĩa vn
ctuositatẽ habẽtia: eoꝝ ex qbꝰ fiũt similitudinẽ retinẽt.
¶ Oleũ costinũ calꝫ ẽ: neruosq; calefacit: tremulosis ac
paraliticis auxiliũ ꝓbẽs. Qđ stõ frido si cũ eo epithimeť
ꝯfert: atq; si empl'is mixtũ fuerit: auxiliabiť. ¶ Oleum
mirtinũ fridũ ẽ: capillosq; efficit robustos. ¶ Oleũ de
keiri calꝫ ẽ ⁊ subtile lenitiuũ ⁊ resolutiuũ: ⁊ ꝓprie qđ ex
citrino ꝯficiť. ¶ Balsamũ vehemẽter existit cal'm. Qđ
⁊ lapidẽ frãgit ⁊ pessarizatum ad impregnandum valet.
¶ Oleũ nardinũ calidũ est: qđ stõ frigido cũ ex eo epithi
mať ꝯgruit. ¶ Oleũ masticinũ sil'r emplo ãmixtũ: atq;
stõ frido suppositũ: vel ẽt in empl'is positũ bñficiũ ꝓstat.

¶ De Uestimentis. CAP. XXIIII.

Omne vestimẽtũ lene ⁊ tersũ: minorẽ cor
pori affert calorẽ. Qđ ad vestiẽdũ ĩ
estate: meliꝰ existit. Cui sil'e indicať vestimẽ
tũ qđ cũ texiť raꝝ remanet. Qđ aũt pilosuꝫ ẽ:
neq; radiosũ ⁊ spissũ iueniť: corpꝰ magis cale
facit: quo in hyeme ẽ vtẽdũ: lineũ ṽo oĩbꝰ vestimẽtis fri
gidiꝰ corpori existit: eiq; minꝰ adheret: vñ ⁊ minꝰ calefa
cere indicať. Uestimẽtũ aũt de coto factũ lineo calidiꝰ ẽ
atq; corpori magis adheret. Sed vestimentũ de seta fa
ctũ: lineo calidiꝰ ẽ: de coto ṽo facto frigidiꝰ existit: carnẽ
quoq; auget. Oẽ ꝓterea vestimẽtũ asꝑitatẽ hñs: carnem
macrescere ac durã sentiri facit. Qđ aũt huic ꝯtrariũ exi
stit: ꝯtraria opať. Uestimẽta itidẽ de lana vl' pilis fcã ca
lida sunt ⁊ asꝑa corpꝰ debilitãtia ⁊ ꝓprie in estate. Que
aũt de pilis cameloꝝ vel capraꝝ fiũt calidissima sũt cor
poriq; multũ adherẽtia ac vehemẽter calefaciẽtia. Has
dia itaq; tm̃ calefacit: quãtũ vestimẽta de lana vel pilis
texta: lꝫ neq; exasperet: neq; carnibꝰ noceat. Pellis quo
q; asinceb: oĩbꝰ pellibꝰ pilos habẽtibꝰ minꝰ cal'a existit.
Uulpina aũt oĩbꝰ ẽ calidior: q̃ cal'aꝫ hñtibꝰ cõplexioneꝫ:
nullo mõ ꝯfert. Postquã siberis pell' i caliditate scđa exi
stit. ¶ Phanee ãt ⁊ khabakim atq; aguasil: tẽꝑate cale
faciũt leuesq; existũt: corpora tẽꝑataq; hñtibꝰ conferũt.
Alie ṽo pelles atq; pili quoꝝ nõ fecimꝰ mẽtõeꝫ: cũ in quã
titate sint suꝑflua: nullis nisi corꝑa hñtibus crossa ⁊ aspe
ra conferunt.

¶ De Uentis ⁊ aere. CAP. XXV.

Uentus a polo veniẽs septẽtrionali. a ꝑte
videlicet minoris vrse ac maio
ris: fridus ẽ ⁊ siccꝰ. Qui corpora efficiẽs dura
reddit robusta: sẽsus q̊ꝫ atq; caput leuia facit
Ipse ẽt oĩbꝰ ventis melior existẽs putrefactio
nẽ plus remouet tussim tñ facit: Egritudines q̊ꝫ q̃ in pul
mone ac gutture fiũt: nec nõ reumatismũ siue corizã ad
ducit. Uẽtrẽ insuꝑ stringit: sed vrinã ꝓuocat. ¶ Uẽtꝰ ãt
a polo veniẽs meridiano: a parte suhel: corpora dissoluit
sensus turbat: atq; dolorẽ capitis ⁊ oculoꝝ egritudinẽ fa
cit: epilepsiã quoq; ante consueta tꝑa accelerare facit: fe
bres itidẽ parit ꝑꝑ suã putredinẽ. Gutturi tñ ⁊ pectori ⁊
pulmoni exasꝑationẽ nõ attribuit. Est ẽt plus oĩbus vẽ
tis egritudinẽ inferre paratus: ⁊ quãmaxime si in estate
flauerit vel in fine veris. Uentus aũt qui ab extremita
te ortꝰ vernalis vsq; ad extremitatẽ ortꝰ hyemalis ꝑflat
atq; ille q ab extremitate occasus vernal': vsq; ad extre
mitatẽ occasus hyemal' venit ĩ cal'itate ⁊ friditate oĩo tẽ
ꝑati existũt. Qui aũt ab oriẽte ad nos tẽdit melior ẽ. Sꝫ
q ab occidẽte deterior ⁊ crossius magl existit. ¶ Aer ꝓte
rea oĩbꝰ melior clarꝰ ẽ ⁊ subtil': ĩ q̃ neq; ml'ti existũt vapo
res: nꝫ qetꝰ neq; ꝓfocatꝰ iueniť: sꝫ vẽti veniẽtes ad eũ cõ
mouẽt ipꝫ: atq; cũ attrahiť: delicatꝰ sentiť: q velociter pꝰ
solis occasũ ĩfridať. Aer ṽo oĩa q̃ diximꝰ hñs ꝯtraria: oĩ
bꝰ deterior iudicať. Qui ãt ori stõi atq; cordi q̃si cõpssio
nẽ ĩferre sẽtiť: atq; ex multa sua cal'itate ⁊ crossitie anhe
litũ suũ retiet. Atq; ille ĩ q̃ ml'ti sequũť vapores crossi ꝓ
vicitate lacũaꝝ ⁊ stagnoꝝ ĩ qbꝰ aque ĩueniũť stãtes: vel
ĩ qbꝰ fetores ex rebꝰ putridis vl' cadaueribꝰ existũt: aut
ĩ qbꝰ ẽ calor vehemẽter ardẽs: vl' q ꝯstrictꝰ a vẽtl nõ mo
ueť: oẽs isti gñal'r pestilẽtiales existũt. Aer qdẽ ꝓfocatꝰ ĩ
locis q̃ ĩter ml'tas sita sũt fauces: ĩueniť: vl' quẽ mõtes al
tissimi ⁊ lacune circũdant: ad quas multi nõ veniũt vẽti.

¶ De ciuitatibꝰ. CAP. XXVI.

Sciendũ ẽ q̧ maior mutatio ĩ ciuita
tibꝰ ẽ a ꝑte suaꝝ latitudinũ.
Ciuitates. n. q̃ sũt septẽtrionales: fridiores exi
stũt. Meridiõales ṽo exñtes: calidiores sũt:
fride ãt ciuitates: saniores sũt. Uñ q ĩ eis morãť: corpore
maiores sũt ⁊ fortiores: atq; meliꝰ digerẽtes: ⁊ colore pul
chriores: ac leuiora hñt corꝑa. Cal'e ãt his oĩbꝰ ꝯrie sunt.
Ciuitates itidẽ q̃s septẽtriõales cooꝑiũt mõtes: q̃obreꝫ
septẽtriõales vẽti ad eas minꝰ veniũt: vtilitates q̃s septẽ
triõales eis vẽti erãt ꝓbituri ãmittũt. Quaꝑꝑ si cũ h̾ me
ridiõales vẽti ad eas trãseũt: fit eoꝝ cõpl'io cal'a ⁊ hũida:
sꝫ citatũ septẽtriõaliũ ꝯpl'io frida existit ⁊ sicca: paucas
febres atq; paucas efficiẽs putrefactõeſ. Ciuitates ãt me
liores sũt ⁊ tẽꝑatiores: q̃ cũ ab oriẽte sint discooꝑte: ab oc
cidẽte cooꝑte ĩueniũť. Quibꝰ ꝯrie deteriores iudicanť.
Ciuitates ꝓterea q̃ a ꝑte septẽtriõis hñt mare: septẽtriõa
les sũt. Que ṽo a septẽtriõis ꝑte hñt mõtes: ⁊ a meridiõa
li sũt discooꝑte: meridiõales dñr. Ciuitates itidẽ q̃s vn
diq; mõtes circũdãt: q̃. s. ĩ ꝓdictl existũt faucibꝰ: egritudi
nũ oculoꝝ valde gñatiue existũt. Ciuitatũ aũt ĩ alto sita
rũ q̃ a multl ꝑflãt vẽtl: aer bñ r̃dolẽs ac subtil' existit. Il
le sil'r ciuitates ĩ qbꝰ aq̃ꝝ multitudo ac ml'te ĩueniũť ar
bores: hũidiores sũt: ĩ qbꝰ oculoꝝ egritudies sepiꝰ gñari
solẽt. Ciuitates ãt ĩ plano site: q̃ q̃si abrase: vl' a ꝓdictl nu
de existũt: ĩ qbꝰ aq̃ꝝ ẽ paucitas: sicce sũt. Que si s'r lapidẽ
sint site: sicciores iudicãť. Citates sil'r q̃ꝝ lutũ rubeũ hꝫ
colorẽ: ĩter hũiditatẽ ⁊ sic. mediocreſ existũt. Quaꝝ ãt lu
tũ nigꝝ ⁊ cenosũ existit atq; ĩsuauẽ hꝫ odorẽ male sũt ac
putride. Terra ꝓterea paludestris q̃ cũ aere existit cal'o:
deterior ẽ. Que qñ ẽ frida: miorẽ hꝫ malitiã. ¶ Ad vlti
mũ ṽo citas cal'a: colorẽ atq; corpꝰ citritate afficit vel ni
gredie. Que carniũ ⁊ sãguis miorati̇õeꝫ faciẽs corpꝰ debi
litat atq; ṽtutẽ dissoluit. Fria ãt exñs citas: huic oĩno ꝯ
ria existit: hũiditati q̊ꝫ attinẽs citas: capillos lõgos: ⁊ cor
pꝰ lene ac pigue: neruosq; efficit laxos. Sicca ṽo existẽs
ciuitas: huic reddiť ꝯria. ¶ De ṽtutibꝰ el'iorũ ad come
dẽdũ suauiũ q̃ de fructibꝰ ⁊ floribꝰ fiũt ⁊ vocãť arabice
mirambahat. CAP. XXVII.

Zucharũ rosatũ stõ hũoribꝰ repleto si a
ieiunis sumať ⁊ bñ masticeť:
ꝯfert qñ pꝰ ipꝫ aq̃ bibiť ca. Qđ hi q calorẽ pa
tiũť ⁊ ardorẽ nullo mõ comedere debẽt: ⁊ ma
xie si estas fuerit. Calefacit. n. ⁊ siti affert. Qꝛ si ipꝫ ꝑꝑ il
lud qđ dixius comedere nece fuerit: cũ sirupo acetoso ꝺ
zucharo fcõ accipiať. ¶ Zuchaꝝ viol. gutť lenit: ⁊ tussiꝫ
mitigat: facileq; reddit screatũ: atq; vẽtrẽ lenit. Stõꝫ tñ
dissoluit ⁊ appetitũ destruit. ¶ El'm ꝺ mirobalanis idis
cũ zucharo: stõꝫ corroborat ⁊ ꝑꝑat. A q̊ hũoꝝ suꝑfluita
tes ex cibo ꝓterito remanẽtes exꝓmẽdo educit. Quo si
qs sepe vtať colorẽ acqrit bonũ: ac cãicies tardabiť. Tri
faria tñ mior ĩ istis actõibꝰ fortior existit: lꝫ sꝑma miuat.
¶ Zinziber ꝯditũ cũ melle vehemẽter cal'm est. Qđ stõꝫ
atq; epar calefaciendo: cibi adiuuat digestionẽ: virgã q̊ꝫ
erigere facit. ¶ Secacul conditũ fastidium faciens ap
petituꝫ destruit: sperma tamen vehementer augmentat

quando eo aliquis sepe vsus fuerit.
¶ Piper nigrum conditum ꝛ longum: zinziberi condito vicinū existit. Alia vō elaria cā delitiaꝝ tm̄mō comedūt.
¶ De virtutibus specieꝝ quib⁹ omni hora multū est vtē dū: quod ſm litteraꝝ arabicarum ordinē dispositū est. Cuius.n. speciei nomen incipit ab. A. in capitulo de. A. inuenitur: silr̄ q̄z i alijs fit litteris. Caplz de. A. XXVIII.

Asarum calidū est ꝛ siccū. Qd̄ i epe opilationē hn̄tibus ꝯfert: ꝛ vrinā ꝓuocat: atq; yposarcā patiētib⁹ auxiliū ꝯfert.
¶ Sgnantum calidū ē ꝛ siccū: duro apati stōi vl̄ epis bn̄ficiū pstās: qn̄ ex eo fit emplz desup
¶ Usnee parum existit calidum. Qd̄ vomitum abstinendo stomachum efficit rigidum.
¶ Antimonium frigidum est: ꝛ siccū. Quod oculū efficiēs robustum: ipsius custodit sanitatem. suppositū quoq; mēstrua constringit. ¶ Abel calidum est ꝛ siccum menstrua vehementer ꝓuocat: atq; abortire facit.
¶ Acatia est frigida ꝛ sicca. Que sanguis arcet fluxū: atq; longaonē exeuntē reducit interius. Uentrem q̄z stringit
¶ Sarcocolla in oculis patientibus lippitudinē confert: plagis etiam recentibus remedium prebet.
¶ Epithimum calidum existens: coleram expellit nigrā ac timorem minuit.
¶ Berberis frigidū est. Qd̄ ꝛ vētrē stringit ꝛ sitim aufert: stomacho quoq; ac epi ardorē patiētib⁹ remediū affert.
¶ Emblici frigidi sunt ꝛ sicci. Qui ꝛ stomachum faciūt robustum: ꝛ capillorum corroborāt radices.
¶ Azedarach calida ē ꝛ sicca. Hec opilationibus que sunt in capite cōgrua existēs: capillos ꝓlongat: fructus tn̄ eius valde existit stomacho nociuus: qui etiam quandoq; perniciosus inuenitur.
¶ Urtica calida est: que coeundi stimulans voluntatem: de pectore viscosum expellit flegma: vētreq; mouet.
¶ Coagulū oē cal'm ē. Qd̄ ꝛ vētrē vehementer ꝯstringit: atq; sanguinem fluere non permittit.
¶ Squilla calida est ꝛ acuta. Hec autem epilepsie ac tumori splenis: nec nō eius magnitudini atq; viperaꝝ morsibus: ꝛ disnie vetuste auxilium tribuit.
¶ Absinthiū cal'z ē ꝛ siccū. Qd̄ stōz reddēs robustū: epis aperit opilationem: atq; febribus longi tp̄is auxiliatur.
¶ Sticados calid⁹ ē: colerāq; nigrā ꝛ flegma expellit: epilepsie quoq; ac melancolie beneficiū prebet cum multotiens bibitur vt ventris faciat purgationem.
¶ Mellilotū calidum existens: dura apostemata in artubus vel in interioribus nata mollificat.
¶ Anisum calidū ē. Qd̄ vētositatis dissolutiuū exn̄s: epis apit opilatōem: coeūdi preterea volūtatem stimulat.
¶ Amōiacū cal'z exn̄s: dura mollificat apata: scrofulasq; dissoluit. ¶ De. B. balsami. CA. XXIX.

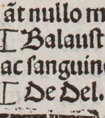

Balsami semen atq; lignum viperarum ac scorpionum morsibus: necnon matricis dolori congrua existunt.
¶ Anacardi calidissimi sunt: frigidis egritudinibus ꝛ obliuioni auxilium ferentes. Sanguinis tamen generāt adustionē: ac fortassis ad amentiam perducūt.
¶ Baurach calidus est ꝛ siccus. Qui vomitus prouocatiuus existens: ventrem cum supponitur mollem reddit.
¶ Corallus frid⁹ ē. Qui bn̄ trit⁹ ac potui dat⁹: emoptoicis auxiliat̄. Oculū p̄terea corroborat atq; lachrymas strigit
¶ Bedeguart caliditati attinet: ac febribus lōgi temporis remedium affert.
¶ Ebus vl̄ ebul cal's ē. Qui dura apata mollificādo resoluit: ꝛ faciei supposit⁹: pānū ei⁹ aufert. Cuius vnctuositas: crossitudini in mēbro post sui rectificationē remanēti cōfert: chōdasq; siccas: molles efficit: neruos p̄terea calefac:

Stomaco tn̄ malus exn̄s nauseā facit: atq; ventrē laxat.
¶ Baugēgē est calidus est ꝛ siccus. Qui cū tumori epatis ꝓficiat: virgā tamen erigere non ꝑmittit.
¶ Oēs iusquiami spēs iebriāt ꝛ stuporē faciūt: deteri⁹ aūt oib⁹ nigrū iudicat̄: q2 iterficit. Jusquiamū aūt tritū: atq; apatib⁹ i qb⁹ vehemēs pulsus ē suppositū destruit sensū.
¶ Psiliū fridū est. Qd̄ si cū iulep bibitū fuerit: febrē extinguit acutā: ardoreq; sedat: pect⁹ quoq; lenit: atq; in itestinis vulnera hn̄tib⁹ sanguiolēta: assatū ꝛ bibitū auxiliat̄. Si aūt cū aceto mixtū moueat̄ donec coaguleī: atq; artubus calida patiētib⁹ apata supponat̄: dolorē sedat.
¶ Beem rubeū calidū est: ꝛ coeūdi incitat desideriū.
¶ Capill⁹ veneris calidus est. Qui si adustus fuerit: ꝛ loca capillis denudata ex eo fuerint inūcta: capillos nasci facit: ꝛ scroffulas dissoluit: pulmonē quoq; a crossis hūoribus quibus est imbibitus mundat.
¶ Bulbus est cepe quod comedit̄. Qui coeūdi p̄terea stimulat desideriū: atq; faciei supposit⁹: ei⁹ delet pānum.
¶ Satirion calidus est. Qui ꝛ spermatis augmentatiuus existit ꝛ podagre confert.
¶ Polipodium calidum existens: coleram expellit nigram: colicamq; dissoluit.
¶ Borongi flegma atq; ascarides expellit.
¶ Bellirici in sua natura emblicorum vicinant̄ nature.
¶ De Cain. CAP. XXX.

Castoreum cal'm exn̄s neruos calefacit: ac mestrua ꝓuocat tumoreq; dissoluit. ¶ Bilbeuce cal'z ē. Qd̄ vehemēter vomere faciēs: ꝯfert palitic] si cū eo vomer̄ cogāt̄. Cui⁹ actio opatōi elli vicia existit: ō quo nō est dādū nisi pondus dragme vnius: fortasse.n. ex multo vomitu qui fit ex eo prouenit mors.
¶ Nux methe facit stuporē. Que qn̄q; ꝑnitiosa existens inebriat ꝛ nauseam ac vomitum infert.
¶ Nux muscata calida est ꝛ sicca. Que ventrē stringens stomacho atq; epati frigidis confert.
¶ Gentiana calida existens: puncture scorpionis: ac epati frido: splenis q̄z opilationi atq; tumori ꝯgrua existit.
¶ Oppoponax calidissimū ē. Qd̄ cū vehemēter vētositatis sit dissolutiuū: his q̄bus crossa accidit vētositas ꝯfert: dolorīq; matricis ex frigiditate auxiliatur.
¶ Jadac calida ē. Que lz capis generet dolorē: febrib⁹ tn̄ lōgi tp̄is atq; ydropisi: necnō yctericie: atq; pūcture scorpionis remediū affert. ¶ Gipsū fridū ē ꝛ siccū. Qd̄ sāguinē cū albumīe oui mixtū: atq; loco suppositū retinet. Jpz āt nullo mō bibēdū ē. Bibitū.n. forsitan ꝑnitiem affert.
¶ Balaustie frigide sunt ꝛ sicce. Que ꝛ vētrez stringunt: ac sanguinem fluere non permittunt.
¶ De Del. CAP. XXXI.

Darsesaham cal'z ē ꝛ pōticū. Qd̄ vesicis oris si cū eo fiat gargarism⁹: vel ei⁹ apozimate os abluat̄: putile ē: minct⁹ p̄terea difficultati: atq; neruoꝝ mollíciei ꝓficit: fetori quoq; nariū si liciniū i ei⁹ apozimate itictū narib⁹ imissū fuerit auxiliat̄. ¶ Dulb folia ꝛ nuces frida sūt ꝛ sicca. Que trita ꝛ aceto mixta: atq; ꝓ emplō loco igne adusto supposita remediū afferūt. Cui⁹ cortex cū aceto coct⁹ dolori dētiū ꝯfert: si eo os abluat̄.
¶ Uisc⁹ cal's ē ꝛ sicc⁹. Qui vētositatē dissoluit atq; apata.
¶ Saiem frid⁹ ē: vētrē q̄z strigit: plagasq; recētes ꝯiūgit.
¶ Uatiramech cal'a ē: q̄ crosse ꝯferēs vētositati doloi matricis ex frigiditate tremoriq; cordis cum frigiditate ac puncture scorpionis: auxilium prebet.
¶ Oleāder cal'a ē: scabiei atq; pruritui ꝯfert: asinos ꝛ aīalia ac hoīes comesta iterficiēs. Antiqs tn̄ dolorib⁹ ꝛ vetustis genuū ꝛ renū remediū affert: si ex ea fiat emplastruz.

¶ Deiudar vehemēter est calidū. Qd̄ fridis egritudib⁹ cerebri ⁊ neruoꝝ ꝯferēs: stō ac epati fridis bonū existit. Cuius est ꝓprietas apoplie atqꝫ paralesi remediū ꝓbere.
¶ Fex vini cal'a exñs: dura dissoluit apostemata.
¶ Fex aceti non calefacit: immo apostematum calorez super ipsa epithimata reprimit.
¶ De he. CAP. XXXII.

Mirabolani citrini colerā rubeā ex corpore educūt. Nigri vo stomacū ꝓparādo cōroborāt emoroidisqꝫ ꝯferūt.
¶ Ylboe cal'a est ⁊ sicca atqꝫ subtil' stō ⁊ epati auxilium prebens.
¶ Ypericon calida est ⁊ subtilis. Que ⁊ opilationis est aperitiua: ⁊ dolori coxarum confert.
¶ Ypogstidos que herba vocaᷓ yrcina: frida est ⁊ pōtica. Qua vtunᷓ vbi necessaria est retētio ⁊ stipticitas.
¶ De gau. CAP. XXXIII.

Acorus cal's ē ⁊ sicc⁹. Qui crosse vētositati: ac spleni duro: necnō grauedini lingue confert.
¶ Guasima cal'a est: ⁊ pōtica: cū q̄ capilloꝝ fit tinctura. ¶ De ze. CAP. XXXIIII.

Zinziber cal'm est ⁊ humidū. Qd̄ ⁊ cibuz digerit: ⁊ ventrē mouet: stō q̄qꝫ atqꝫ epati fridis ꝯfert. Obscuritati itidē oculorū ex hūiditate i ocul' positū vl' cōestū auxiliaᷓ.
¶ Oēs aristologie spēs cal'e sunt; opil'onē aperiētes: ⁊ scorpionis pūcture conferentes. Que et mēstrua prouocant: ⁊ abortire faciunt.
¶ Ysop⁹ que vegetaᷓ cal'a est ⁊ sicca. Que vt origanū valēs: pect⁹ ac pulmonē purgat. Asmati ꝑterea atqꝫ vetuste tussi ⁊ antiq̄ ꝯfert. Flegma itidem ⁊ vermes e corpore educit.
¶ Ysop⁹ aūt humida que ⁊ cerotes dicitur: que ex lane sordibus fit: dura maturat ⁊ mollificat apostemata: ⁊ ꝓprie ea que in vesica fiunt ⁊ matrice.
¶ Zurūbet cal'a ē ⁊ sicca. Que vētositatē dissoluēs: venenosoꝝ aīaliū morsib⁹ valde ꝓficit: atqꝫ impinguat.
¶ Argentum viuum quando extinguitur: ardens est. Qd̄ scabiei ⁊ pediculis auxilium affert.
¶ Azegi cal'm exñs ⁊ siccū scabiē ex humiditate desiccat: atqꝫ sabafati ex humiditate factaz emendat: sanguinēqꝫ ex naribus fluentem naribus insufflatuz: ⁊ sanguinis fluxum ex percussione: suppositum stringit.
¶ Arsenici oēs species calide sunt: ⁊ incēdentes conferūt scabiei: ⁊ putredini: ⁊ sabafati humide. Herpeti preterea estiomeno atqꝫ pediculis remedium affert. Asmati preterea si cū eo suffumigatio vl' epithima fiat: ꝯfert. Maculā insup q̄ ex sāguine mortuo accidit pp ꝑcussionē: remouet.
¶ Spuma maris plures hꝫ spēs. Que oēs calide existētes ⁊ sicce: scabiei ⁊ morfee atqꝫ alopitie auxiliantur.
¶ Uitri proprietas est: lapidez qui in vesica generatur frāgere: furfures preterea aufert: si cum eo caput lauetur.
¶ Zarnab calidum existēs ⁊ siccū: stomacho atqꝫ epati fridis confert: ventrēqꝫ strīgit. ¶ Ziniar calidū ē ⁊ corrodit carnem. De ba. CAP. XXXV.

Amomum calidum est ⁊ siccū. Qd̄ opilationi epatis ex frigiditate proficiens: dolorem aufert matricis. In capite tñ grauedinem: ⁊ dolorē atqꝫ scothomiā gñat.
¶ Albanna: pustulis que sunt in ore ⁊ adustioni ignis remedium affert.
¶ Litium inter caliditatē ⁊ frigiditatem tēperatum existens: calidis oculorum apostematibus confert: si cum eo epithimetur. Quod mollibus atqꝫ solutis apatib⁹ cōfert: ⁊ pānū faciei epithimatū: necnō i gutture trāsglutiēdi duritiem gargarizatum aufert: orisqꝫ pustulis auxiliatur.

¶ Norf calidissimū existens: stomachuz ⁊ epar calefacit: ventrēqꝫ mollificat: ac vermes e vētre educit: coeūdi preterea stimulat desideriū: ⁊ pulmonē mūdat. Asmati quoqꝫ ⁊ crossitiei splenis prodest aborsum itidem facit.
¶ Nasse cal'a ē. Que in oculo posita vl' comesta: visus debilitati ꝯfert: asmaticqꝫ prodest: atqꝫ vermes expellens facit aborsuz. Ad digerendū insuper cibū adiutoriū prebet.
¶ Narmel calidū existēs: iebriat ⁊ dolorē capitis facit: vomitūqꝫ cōmouet: vrinā quoqꝫ ⁊ menstrua prouocat.
¶ Nasech frida ē. Cui⁹ apozima bibitū lapidē frāgit ⁊ spma auget: atqꝫ vrine soluit ꝯstrictiōez. ¶ Nabenil flegma expellit: morfee albe atqꝫ albaras auxiliaᷓ. Conturbationē tñ ⁊ nauseā facit. ¶ Colloqntida calida existēs ⁊ sicca crossū expellit flegma: ac caput mundat: ⁊ neruoꝝ dolori atqꝫ sciatice passioni: nec nō podagre fride: ⁊ elefātie bñficiū parat. ¶ Ferri squama: stomachū corroborat: ⁊ emorroydaꝝ strigit sanguinē. ¶ Aqua vero in qua ferꝝ extinguitur coeūdi stimulat desideriuz: crossosqꝫ cōfert spleni.
¶ Sēpiuiua frigida ē. Que calidis apostematibus ac adustiōi ignis: ⁊ oculoꝝ egritudini: epithimata ꝯgrua existit.
¶ De ta. CAP. XXXVI

Tamariscus frida ē ⁊ sicca: ex cui⁹ folys emplasꝝ sup molle apostema positū auxiliatur. Eius āt apozima in ore tētū: dolorē dentiū sedat. Uinū ꝑterea i q̄ folia ei⁹ cocta fuerit bibitū splenē subtiliat.
¶ Idē qꝫ facit vinū vel sirupus acetosus cū ꝑuo sciphoex eius radice fcō si diu bibaᷓ. ¶ Thubab ē frida apatibus cal'is cūex ea emplasꝝ desup poniᷓ: conferens.
¶ Tarathit frida est ⁊ sicca. Que ⁊ vētrē strigit: ⁊ sanguinē exire ꝓhibet. ¶ Spodiū fridū ē ⁊ siccū. Qd̄ febribus acutis: ac siti ⁊ nimio ventris fluxui: ⁊ vomitui cōfert: pustulis quoqꝫ que in ore ⁊ lingua nascunᷓ: atqꝫ tremori cordis auxiliatur. ¶ Terra sigillata: ⁊ armena vtreqꝫ sanguinem spuentibus atqꝫ emorroydas patientibus: nec non omni loco ex quo sanguis fluit congruunt.
¶ Alia vero terra q̄ a quibusdam consuete comeditur: in epate creat opilatiōez: ⁊ cōplexionē destruit: ⁊ ꝑcipue eorum qui ad hoc parati sunt: os tamē stomachi rigidū reddit fastidiū ex cibis fastidiosis fcm: atqꝫ nauseā remouēs.
¶ Talisafar cal'a ē ⁊ sicca. Que fluxū vētris: atqꝫ vlcera intestinorum ⁊ emorroydas remouet.
¶ De ge. CAP. XXXVII.

Mandragora frida est faciēs stuporē. Que si i vino mittaᷓ: valde iebriat. Medicis āt āmixta: dolorē aufert de q̄ si maxia bibaᷓ quātitas ꝑniciez inducit.
¶ Titimalli multe sunt spēs: q̄ oēs calide existētes: adurūt ac soluūt vētrē ⁊ nauseā efficiunt. Corpus quoqꝫ vlcerāt. ¶ Gēbut frigidū ē ⁊ siccū: fluxū ꝓhibens vētris succusqꝫ eius bibitus ictericie medetur.
¶ De k. CAP. XXXVIII.

Vitis de q̄ fit vinū folia vel ꝓpuria trita: ⁊ more ēplastri sup cal'a apata posita: atqꝫ dolēti capiti: bñficiū ꝓbet. Succ⁹ ꝑterea ipsoꝝ: si bibaᷓ vētrē ac vomitū strigit. Hūiāt ei⁹ lapidē frāgit: ⁊ scabiē remouet. ¶ Thus cal'm exñs ⁊ siccū carnē i vulnerib⁹ creat: vētrē qꝫ ac vomitū arcet: ⁊ itellectū acuit: d̄ quo tñ si m'lta sumaᷓ quātitas: adurit sāguinē ⁊ efficit alguesegues: tremori itidez cōdis auxiliaᷓ. ¶ Kamepitheos cal's ē: ꝯstrictiōi vrie: atqꝫ ycteritie: ⁊ sciatice passioni ꝯferēs. ¶ Cōdisi cal'm ē. Qd̄ vehemēter vomitū ac vētris solutiōez ꝓuocat: sternutationē q̄ cōmouet. ¶ Karmesich frigidū ē ⁊ siccū: qd̄ ⁊ vētrē retinet ⁊ fluētem sistit sanguinem: dentibus preterea qui frangi incipiunt atqꝫ moueri: auxiliatur.

¶ Charabe frigidū existēs ⁊ siccū: menstruoꝝ supfluitati atq̃ emorroydis ⁊ emoptoicis nec nō dissintericis: ac cordis tremori remedium confert.

¶ Kesile calidi sunt ⁊ sicci. Qui cum corpus impinguent: stomacho boni existunt.

¶ Keste calidū est: corpusq̃ īpinguat: ac stomacho ꝯfert.

¶ Cubebe calidū est opil'ones apiēs. Qđ ⁊ vritides poros mūdat: ⁊ guttur mūdificat: ventrēq̃ stringit.

¶ Sulphur calidū est. Qđ adustionē faciēs: scabiei ꝯfert: si cū eo fiat īunctio: atq̃ asmati si bibat̄ auxiliū prebet.

¶ Camedreos calidus est. Qui cū opil'onē apiat: splenis grossitiem atq̃ ycteritiam remouet.

¶ Dragagātū guttur lenit atq̃ pl'monē: tussi quoq̃ ꝯfert.

¶ Kebikegi calidū exñs adurit ac sitim facit scabiēq̃ remouet: si ex eo inunctio fiat.

¶ Kildaru calidum est ⁊ expellit ascarides.

¶ De lem. CAP. XXXIX.

Amigdale amare calide sunt. Que epatis apientes opil'onē: asmati atq̃ lapidi qui in renibus ⁊ vesica est: ꝯferunt.

¶ Plātago frida est: ꝯgrua exñs apatib⁹ cal'is ⁊ adustioni ignis: qñ more empl'i supponit̄: dolori quoq̃ auris auxiliat̄ si ex cal'itate fuerit. Cuius semē vlcerib⁹ confert intestinorum.

¶ Dragōtea calida est. Que opil'onē apiens: desideriū stimulat coeūdi: atq̃ antiquo asmati bñficiū prebet.

¶ Lacca calida est: calori epatis: atq̃ ydropicis ꝓficiens.

¶ Lingua auis spermati augmentum tribuit: ac cordis remouet tremorem.

¶ Buglosa melancolicis est bona: tremori cordis atq̃ vesicis oris conferens.

¶ Larghia calida est: atq̃ adurens. Que et ventrem soluit: ⁊ vomitum facit.

¶ De mum. CAP. XL.

Ma calidum exñs: vrine ꝯgruit cōstrictioni: si bibatur vel sup femur more emplastri ponatur.

¶ Mastix cal'z exñs stōz ⁊ epar corroborat.

¶ Bdelliū iudaicū calidū exñs. Qđ dura dissoluens apata: emorroydis vtile iudicat̄: bdellium tñ de mecha. frigidum est ⁊ siccum: ventremq̃ stringit.

¶ Mumia emoptoycis bona exñs: rupturā vel fracturā velociter restaurat. Dolorem ꝑterea gutturis ac dissolutionis: ⁊ ꝯcussionis: ⁊ plagaꝝ sedat. Illi aūt q dixerunt q̄ ꝑfecte emendat: mētiti sunt: dolori īsup ex friditate naribus cum oleo sambacino īsufflata auxiliat̄.

¶ Meizahara calida est. Que ventrem soluens podagre: ac coxarum: ⁊ costarum dolori confert.

¶ Mirrha calida est. Que tussi antiq̄ cōgrua exñs. vocē efficit claram. Scotomiam tñ inducit: dormire ꝑterea faciens mēstrua prouocat: ac puncturis scorpionum bibita beneficium prebet.

¶ Memithe frigidum existens: apostematib⁹ calidis: more emplastri superpositum confert.

¶ Meubedhena: calide sunt ventremq̃ soluunt atq̃ vomitum ꝓuocant vehemēter: podagre quoq̃ ꝯferunt.

¶ Marcasitha calida existens: oculum facit rigidum: et abradit fortiter.

¶ Fuligo si de ea fiat epithima: ignis adustioni confert.

¶ Stafisagria cal'a est ⁊ adurēs. Que ⁊ pediculos īterficit ac scabiē remouet: de qua ꝑua accepta q̄ntitas: vomitū ꝓuocat. Ipsā tñ dare timorosū ē. fortassis. n. ꝑniciē īferret.

¶ Celidonia cal'a ē. Que albedi ocl'oꝝ ꝯgruit: visūq̃ acuit

¶ Mugath bona existit si ex ea emplastrum super dissoluta membra fiat.

¶ Mezerion calida est. Que ⁊ bona est ⁊ multū acuta. Et licet aquam citrinam vehemēter expellat: epati tñ nocē.

¶ Merdasengi fridū est ⁊ siccū. Qđ excoriationibus: atq̃ fetori sudoris ꝯfert: carniq̃ augmentū tribuit. ¶ In emplastris ꝑterea ponit̄. ¶ Oīa fellis genera calida existūt: oculorumq̃ auferunt tenebrositatem.

¶ Mescathramesir calidum existens: ꝓuocat menstrua.

¶ De non. CAP. XLI.

Nil calidum existens ⁊ ponticum: desiccat apata mollia.

¶ Ameos calidū est ⁊ siccū: stomachū calefaciēs ⁊ epar: lapidēq̃ frāgit: atq̃ vrinā ꝓuocat.

¶ Uitrum calidum est: abradens: ⁊ mundās.

¶ Calx calida existens: adurit atq̃ supfluā corrodit carnē fluxum preterea stringit sanguinis. Que cum lauat̄ adustioni ignis confert.

¶ Salamōiac⁹ cal'us est. Qui vulue cadenti: ac dolori gutturis q ñ ꝑmittit trāsglutire: ⁊ albedī ocl'oꝝ: auxiliū ꝑbet.

¶ Neheremisch calida est: stomacho ⁊ epati frigidis remedium tribuens.

¶ Naphra calida est. Que asmati atq̃ vētositatib⁹ ꝯgrua existens: vermes paruos ano supposita interficit.

¶ De sim. CAP. XLII.

Spica indica calida ē. Que stomaco ac epati frigidis auxiliatur vrinam etiam prouocat.

¶ Cipi cal'i sunt ⁊ sicci. Qui stōz ac epar calefacientes: frangūt lapidē: ⁊ putrefactioni: ac malo dolori: q in narib⁹ atq̃ in ore sunt: bñficiū tribuūt.

¶ Salegha cal'a exñs ⁊ sicca acuit visū ⁊ vrinā ꝓuocat.

¶ Foliū calidum est. ⁊ vrinam ꝓuocat: tremori quoq̃ cordis atq̃ fetori auxiliatur.

¶ Sādaros sanguinē vomētib⁹: atq̃ emorroydis ꝯfert.

¶ Sel cal's est dolori neruoꝝ ac vētositati conferens.

¶ Cipssi nuces ⁊ folia calida existūt ⁊ pontica. Que rupture īguinis auxilium ꝑbēt: si ex eis emplastrum fiat.

¶ Sumach frigidum existens ⁊ siccum: ventrem stringit ac stomachum preparat.

¶ Sidre frigida est ⁊ sicca: ventrem stringens.

¶ Cancri caro ꝓtisicis auxiliatur: ac sperma augmentat.

¶ Hermodactili podagre ꝯferūt: sꝑma quoq̃ augent.

¶ Scedaurā vel scedeguarā frigidus existens ⁊ siccus: retinet sanguinē: ac capillos ne cadāt ꝯfirmat.

¶ Subedigi dentium concauitates radendo abstergit.

¶ Secācur calidus est: coeundi stimulans desiderium qđ eius renes proprie operantur.

¶ Ligritia gutturi ꝯfert ac pulmoni: supflua in eis exñtia expellendo. Sitim ꝑterea atq̃ vrine ardorem aufert.

¶ Seuestē guttur ⁊ pectus lenit.

¶ Siseleos cal'us exñs: asmati ⁊ retētioni vrine: atq̃ inflationi ventris confert: partumq̃ accelerare facit.

¶ Sekebinegi calidū ē. Qđ crosse vētositati ac colice: nec nō epilepsie: ac paralesi cōferēs: oculoꝝ tenebrositatē aufert: ⁊ scorpionū pūcturis auxiliatur.

¶ Saculufundurion calida est spleniq̃ crosso: ac strāguirie: ⁊ lapidi remedium affert.

¶ Scamonea coleram rubeam vehementer expellit: stomacho atq̃ intestinis ⁊ epati nocumentum parans.

¶ De ham. CAP. XLIII.

Harar est arbor cui⁹ fruct⁹ calidus exñs ꝓuocat vrinā ac stō ꝯfert.

¶ Asarai frida est: cal'is apatib⁹: et ardori stōi bñficiū tribuēs: qñ more empl'i supponit̄.

¶ Haelchalinibit: calidum existens: fissuris ⁊ plagis congruit.

¶ Piretrum calidum existens: dolori dentium atq̃ pustulis oris congruum existit.

¶ Solatrũ frigidum est: ardenti epati remediũ tribuens.
¶ Curcuma calida est. Que cuꝫ sit abradens: visum acuit: atqꝫ albulam delet.
¶ Iuiube in calore sunt temꝑate que ⁊ guttur leniũt: ⁊ sanguineꝫ licet parum clarificant: graues tñ sunt ⁊ fastidium facientes: tardeqꝫ descendunt.
¶ De fe. CAP. XLIIII.

Fel calida existens: prouocat vrinam.
¶ Felenge est calidũ ⁊ siccuꝫ.
¶ Fel calidum est dolori neruorũ proficiens.
¶ Fesire calida ē. Que cũ sit detergens ⁊ abradens: pãnum ⁊ lentigines magnas delet.
¶ Fesarastin vel fesiresin brionie similis ē: mẽstrua ⁊ vrinam prouocans: atqꝫ epilepsie proficiens.
¶ Argentum frigidum est: cordisqꝫ proficit tremori.
¶ Fulfeleminie cal'a sunt: colice atqꝫ vẽtositati ꝯgruentia.
¶ Faufel frigidũ ē: Qꝺ apatib' cal'is epithimatuꝫ bñ facit.
¶ Euforbiũ vehemẽter ē calidũ. Qꝺ ⁊ aquã expellit fortiter: atqꝫ paralisi: ⁊ sil'ib' egritudinib' confert. In oculis vo positum initianti aque cataractaꝝ auxiliatur.
¶ Felucabaragi: capillos facit rigidos.
¶ Marubium calidum est: disnie proficiens: ⁊ difficultati anhelitus: atqꝫ icteritie.
¶ Mentastrũ calidũ est ⁊ siccuꝫ. Qꝺ ⁊ veteri asmati: atqꝫ difficultati mictus auxiliuꝫ prebet.
¶ Peonia pueris epilepsiam patienib' confert: si sup eos appensa fuerint vel ex ea suffumigentur.
¶ Rubea cal'a existens: vrinã atqꝫ menstrua prouocat.
¶ Morphee itidẽ albe atqꝫ albaras epithimata confert.
¶ De sath. CAP. XLV.

Oclee marine aduste: abradẽdo purgant dẽtes. Ex nõ adustis vo ⁊ tritis: emplm factũ: ⁊ adustiõi ignis suppositũ sana euꝫ.
¶ Sapo calidus existit. Qui vlcerans corpus: in ipso forte efficit abstersionem.
¶ Aloes calidũ est: coleram rubeã expellẽs: ⁊ caput ac stomachum purgans carnemqꝫ creat.
¶ Gũmi arabicũ frigidum existens ventremqꝫ stringens: intestinorum excoriationi confert.
¶ Cordumeni calidũ ē. Qꝺ epilepsie atqꝫ asmati ⁊ paralisi conferens expellit ascarides. atqꝫ scorpionis puncture remedium affert.
¶ De caph. CAP. XLVI.

Calamus aromaticus calidus existẽs stomacho atqꝫ epati modo emplastri superpositus auxiliatur.
¶ Cartamũ calidũ ē. Qꝺ ⁊ vẽtrẽ soluit: ⁊ spma auget. Stomacho tamen nocet.
¶ Katram vehemẽter existit calidũ. Qꝺ mẽstrua ꝓuocat ac fetũ expellit. Aquã vo in oculũ descẽdere ꝓhibet. Scabiei preterea ꝓficiẽs: spma ita imutat quod ex eo embriõ generari nõ potest.
¶ Centaurea crudũ flegma e corpore educens neruorum dolori ac colice confert.
¶ Curth frigidus est ventrẽ quoqꝫ stringit.
¶ Cambil calidum existens expellit ascarides.
¶ Kerfe calidũ est: stomachũqꝫ calefacit ⁊ nauseã repmit.
¶ Miliũ solis calidũ ē. Qꝺ ⁊ vrinã ꝓuocat ⁊ lapidẽ frãgit.
¶ Kana calida exñs ꝓuocat mẽstrua: ac vẽtositatẽ dissoluit: carnẽ ꝑterea i vulnerib' creat. atqꝫ scrofulas dissoluit.
¶ Cathinia argẽti: scabiei que in corpore orit̃ ac pustulis q̃ sunt in oculis congrua existit.
¶ Cathinia auri ea subtilior est. Que etiã albulã que est in oculo remouet.
¶ Calcanthum corrosiuum ⁊ calidum est: ponticumqꝫ existens: pollipum a naribus remouet.
¶ Pumex frigida existẽs: in medicinis ponitur oculorũ: dentiumqꝫ mundificat concauitates.
¶ Cacule aquam repellens: lac prouocat ⁊ vrinam.
¶ Es vstũ capillos tigit: vulnusqꝫ ꝯsolidat: ⁊ aquã expellit.
¶ De re. CAP. XLVII.

Bace lauri existẽtes calide: pũcturis cõferũt scorpionũ. qñ cũ vino bibunt̃: ac narib' insufflate: torture ꝯferunt oris.
¶ Gumi pini calidũ existens: carnẽ in vulneribus creat: ideoqꝫ ponitur in emplastris.
¶ Fassafa calida ē: carnẽqꝫ crescere facit: ⁊ vrinã ꝓuocat cuius semẽ spmati ac lacti incrementum prebet.
¶ Reubarbaꝝ calidũ est: Qꝺ stõ ac epati conferens: casui atqꝫ percussioni bibitum remedium tribuit.
¶ Cinis calidus est ⁊ siccus. Qui ⁊ adustionem facit: ⁊ mollia dissoluit apostemata.
¶ Feniculũ calidũ ē: ⁊ vrine ꝓuocatiuũ: ac antiquis cõferens febribus. Qꝺ cũ recens est: lac generat. Cuius succus in oculo positus: acuit visum.
¶ De sin. CA. XLVIII.

Seilen est calidũ ⁊ dissoluit apostemata.
¶ Sertaragi: calidus ē ⁊ acut' Morphee quoqꝫ albe atqꝫ lepre cuꝫ aceto epithimatus confert.
¶ Seucar ē calidus. Qui morphee cum aceto epithimatus: atque hicteritie ⁊ crossitudini splenis: bibitus confert.
¶ Scebrã calida ē. Que colerã rubeã ⁊ aquaꝫ atqꝫ flegma vehemẽter purgans: epati existit nociua.
¶ Sepum omne dissolutiuũ est atqꝫ mollificatiuum.
¶ Scordion calidum existens: crosso spleni confert.
¶ Seteregi calidus est: scabiei atqꝫ pruritui valens vẽtrisqꝫ efficit solutionem.
¶ Sedine frida ē ⁊ stiptica atqꝫ i puluerib' ponit̃ oculoꝝ.
¶ Alumen vehemẽter existit stipticum: dentes quoqꝫ motos confirmat.
¶ Sebenic vel seneschila calida ē. Que fluori ab ore ĩfantiũ decurrẽti: atqꝫ epilepsie remedium affert.
¶ Sacabic calidus existens tenebrositateꝫ visus atqꝫ oculorum albulam remouet.
¶ Suchaba calida existens: antiquis confert febribus.
¶ Suniꝫ calida ē ⁊ acuta: q̃ flegma quasi lambẽdo destruens: aufert reumatismũ: atqꝫ ventositatem expellit.
¶ De te. CAP. XLIX.

Tederi ē calidũ ⁊ augmentat spma ac pueroꝝ lapidib' remediũ affert.
¶ Tamarindi frigidi existentes. vẽtrẽ soluũt ac colerã rubeã ⁊ sanguinem reprimunt.
¶ Teraniabim temperata ē: ventrẽqꝫ soluit.
¶ Tuthia vtilis existit ad oculi rigiditatem faciendã: ascelarumqꝫ remouet fetorem.
¶ Tiregi calidũ est: atqꝫ apostemati congruum existit.
¶ Turbit calidum existens expellit flegma.
¶ De che. CAP. L.

Thefisie calida ē multũ atqꝫ adustionẽ faciens. Que alopitiã patientib' pilos renasci facit. Mollificationi preterea si ex ea fricet̃ corpus auxiliũ prebet.
¶ Thil ꝓuocat vrinam ⁊ frangit lapidem.
¶ De cha. CAP. LI.

Cheruba cal'a existens: colice atqꝫ palesi confert: durities q̃ꝫ mollificat: si ex ea fiat emplastrum.
¶ Sinapi calidũ ē. Qꝺ in palato positũ flã icidit. vmes ꝑterea expellit. atqꝫ apata maturat.
¶ Maluauiscus in calore tẽpata ē. Que apata mollificãs

dolorē sedat. Cuiꝰ semē morpheā remouet: si cū eo ⁊ aceto in sole epithima fiat: atqꝫ ardori mictus auxiliatur.

¶ Elleborus niger colerā expellit nigrā. Albus vero vomitū vehemēter prouocans: multū vomere facit. Ipsum tamē bibere nō est securum.

¶ Cassia fistula ventrē soluit ⁊ apatibus interiorꝝ confert.

¶ Fermētū de farina triticea: doloribꝰ q̄ sunt ī plātis pedū si ex eo fiat emplastrū auxiliat̄: ⁊ apostemata maturat.

¶ De thel. CAP. LII.

CAntarides calide sūt ⁊ acutissime. que lꝫ scabiei ꝯferāt: vesicāt tñ si ex eis mlta sumat̄ quātitas: vulnerāt ac sanguinē mingere faciūt ⁊ iterficiūt. Ex q̄bus pua accepta q̄ntitas: vrinā vehemēter ꝓuocat: atqꝫ albaras albe cū aceto epithimate remediū affert. ¶ Cauda eq̄na ē frida: q̄ vētris fluxuz patiētibꝰ: ⁊ emoptoicis: ac calidis auxiliat̄ apatibꝰ. ¶ Aurū tremori cordis ⁊ melācolie adiutorium prebet.

¶ De tath. CAP. LIII.

ATharo solutioni: ⁊ vesicis oris: atque intestinorum: maximum affert remedium.

¶ De gaim. CA. LIIII.

GAr apostemati matricis cōfert: atqꝫ pūcture scorpionis: ⁊ dolori neruorꝝ auxiliat̄. Qd̄ totuz semē ⁊ oleū opant̄. Nauseaz tñ atqꝫ vomitū faciunt. ¶ Glutē de corijs antiq̄s: faciei pustulis q̄ cuz cutis duritie ⁊ rubore cōsistunt: confert: atqꝫ ramici incipienti: ⁊ emoptoicis auxiliat̄. ¶ Agaricū calidū existēs: epatis apit opilationē. Asmati q̄qꝫ atqꝫ epilepsie: necnō vetustis febribꝰ: remediū affert. Humores p̄terea crossos a capite expellit. ¶ Gafit epatis opilationē aperit: ac vetustis febribus auxilium prebet.

¶ Expletus est tractatus tertius.

Tractatus. IIII. 32. continens capitula.

¶ Capituluz primuz. De dicēdis aggregationibus cōseruandi sanitatez ⁊ eius summis.

2 De mēsuratiōe motꝰ: ⁊ dispōnibꝰ ipsiꝰ ⁊ tp̄is eius.
3 De mēsuratōe sōni ⁊ horarū suarū: ⁊ iuuamēti ipsius ⁊ lesionis.
4 De regimie comestionis.
5 De regimine bibitionis.
6 De purgationibus corp̄is a superfluis humoribus.
7 De tempandis domibꝰ ⁊ hospitijs.
8 De ꝓnosticatiōe maloruz accidentiū ante q̄ȝ preualeant ⁊ augeantur.
9 De actionibus animaliuz cogitationum.
10 De custodiendis cōsuetudinibus.
11 De auferenda malitia ciborum inconuenientiuz.
12 De nocumento vini auferendo.
13 De alijs potibus q̄ ponuntur loco vini.
14 De iuuamēto flōmie ⁊ eiꝰ nocumēto ⁊ q̄uo deat fieri
15 De iuuamēto purgatiōis: ⁊ eius nocumento ⁊ quomodo debeat fieri.
16 De iuuamēto vomitꝰ ⁊ eius nocumento ⁊ q̄uo debeat fieri.
17 De iuuamēto coitus ⁊ eius nocumento.
18 De iuuamēto balnei ⁊ eius nocumēto: ⁊ quomodo debeat fieri.
19 De forma corporis laudabili.
20 De iuuamēto fricatōis labiorꝝ cū corticibꝰ nucū: ⁊ eius nocumētū ⁊ quomodo debeat fieri
21 De ꝯseruatiōe dentiū.
22 De ꝯseruatione oculi ⁊ eius clarificatione.
23 De cōseruatiōe auditꝰ.
24 De cautela egritudinū trāseūtiū d̄ vno ad aliō
25 De pestilētia ⁊ cautela eius.
26 De regimine corp̄is s̄ꝫ tempora.
27 De regimie pregnātis: ⁊ ꝯseruatiōe fetꝰ ipsiꝰ.
28 De facilitate partus ⁊ regimine parturiētis.
29 De regimine infantis.
30 De eligenda nutrice: ⁊ regimine ipsius.
31 De regimie oīuz etatū.
32 De ꝓbatione medici.

¶ De dicendis aggregationibus conseruandi sanitatem ⁊ eius summis. CA. I.

SAnitas conseruat̄ bonitate mēsuratiōis motꝰ ⁊ q̄etis. atqꝫ comestionis ⁊ potꝰ necnō expulsiōis sup̄fluitatū ac domorꝝ: ⁊ ceterorꝝ locorꝝ in q̄bus hoīes manere debēt: malorūqꝫ accidētiū anteq̄ȝ augmētū recipiāt succursus: atqꝫ aīalium cogitationū sibi cōueniētiū. ⁊ ꝯsuetudinū custodie. Nos aūt in vniuscuiusqꝫ istorꝝ tractatu: quātum nostro cōpetit tractatui si deus voluerit loquemur.

¶ De mensura motus ⁊ suarum dispositionum ac suarum horarum. CA. II.

SAnitatem cōseruare volenti: añ comestionē moueri nec̄e ē. Motu aūt q̄sqꝫ vti dꝫ sibi cōsueto: qd̄ vires ipsiꝰ nō excedat. Sit etiā motꝰ deambulatōis vl̄ vectationis. Quo nemo tādiu vti p̄sumat: donec fatigationē ⁊ multā sentiat grauedinē. Sꝫ cū vtit̄ motu ex quo lassari se senserit: dimisso motu statiz añq̄ȝ aliquā inde ꝯsequat̄ lesionē q̄escat. De nā. n. motꝰ ē q̄ q̄n añ comestionē fit calorē accrescere facit innatū. Quāobrez ⁊ cibꝰ calorē inuenit accēsuz: ⁊ corpꝰ inde crossitudinē ⁊ tolerabilitatē ⁊ vires acq̄rit. Sūmopere p̄terea obseruādū ē: vt q̄ fortibꝰ ⁊ grauibꝰ vti vult motibꝰ gradatim ī eis ꝓcedat: neqꝫ de q̄ete ad grauē motuz subito trāseat. Uēter q̄qꝫ eius si grauis fuerit ⁊ magnus: lata ꝯstringēdus ē fascia. Post comestionē vero: a forti motu ac longi tp̄is: oīo ē cauendū. Sic. n. motꝰ añ comestionē factꝰ sanitatis ē ꝯseruatiuꝰ: ita post comestionē egritudinis inuenitur generatiuus.

¶ De mēsura sōni ⁊ sue hore: atqꝫ sui iuuamēti. CA. III.

OPortet vt tādiu post comestionez aliq̄s se a sōno abstieat donec cibꝰ ab ore stōi descēdisse: atqꝫ inflatio ⁊ q̄uedo minui: atqꝫ inferius mergi sentiant̄. Oꝫ si tardet̄ nō incōgruū ē vt pua iuuet̄ deambulatiōe donec descēdat. ¶ Est ēt obseruādū ne de vno latere ad aliū: sepe voluat̄. Tardat̄. n. inde digō: atqꝫ inflatio ⁊ rugitꝰ sentitur. Oꝫ itidē vt puluinar sit altū: ⁊ p̄cipue si cibꝰ nōdū ab ore stōi d̄scēderit. Sōni āt vtilitas: aīe aufert laborē: cāqꝫ reddit subtiliorez: atqꝫ cogitationē ⁊ rōnē q̄ hebetes erant ⁊ q̄si fesse subtiliat ⁊ acuit: corpisqꝫ fatigatōez mitigat: ⁊ digestiuā meliorē efficit: ac corpꝰ īpinguat: Multū aūt dormire corpꝰ desiccat ac tenerū efficit: flātis q̄qꝫ multitudinē in eo creat: ipm̄qꝫ infridat. Qd̄ ī corporibꝰ crossis ⁊ pinguibꝰ p̄cipue operat̄. Uigilie vero multe calorē ītēdūt ac formā corrūpūt: corpusqꝫ d̄siccāt atqꝫ colerā rubeā ī ipo augmentāt. Qd̄ p̄cipue operant̄: cū corpa sunt macra. Oꝫ itaqꝫ vt aīa vigilare nō cogat̄ cū dissoluta ⁊ stupida fuerit: neqꝫ ad dormiēdū incitet̄: cuz excitata atqꝫ subtilis ⁊ acuta fuerit: motusqꝫ leues ⁊ sensus fortes.

¶ De regimine cibi. CAP. IIII.

COmedere postq̄ȝ cibi p̄teriti fex inferius descēderit ⁊ ps ventris inferior leuis efficit̄: in q̄ nulla remāsit tēsio: ⁊ motꝰ p̄cessit cōueniēs: appetitiua q̄qꝫ preualet meliꝰ iudicat̄. Et p̄terea cauendū ne comestio postq̄ȝ appetitus affuerit: tardet̄ nisi appetitꝰ fuerit mēdosus: sicut ebrijs: ac fastiditis accidere solet. Sꝫ postq̄ȝ hō q̄ ebrius nō ē appetere inceperit: ⁊ cibꝰ q̄ p̄cessit neqꝫ multꝰ neqꝫ crossus fuit: ipa hora comedere dꝫ sine dilatiōe aliq̄: Hꝫ nāqꝫ meliꝰ ē. Si. n. comestio adeo tardet̄ q̄ ad appetitiua destruat̄ q̄ pus intēsa erat: sirupuz iulep vel acetosum vel

aquā calidā sumere dʒ:aut comestionē vna hora tardare
donec vomat vel assellet:aut appetitiua exciteť ⁊ redeat.
Quibꝰ rite peractis:comestio subseq dʒ. ¶ Ualde q̄q3 ca-
uendū cēsemus ne cibo adeo impleať hō: vt stōus tendať
vł multū graueť:aut anhelitus angusteť. Quapp si h̄ ali-
qñ acciderit:cibus sumptus añq̄z descēdat euomi dʒ. Qʒ si
euomi nō poterit:somnꝰ ⁊ motꝰ incremētū recipere debēt:
atq3 ea q̄ vētrē soluāt:sumēda sunt. Cibꝰ ꝑterea q̄ vti ꝯsue
uerat in sequēti die minuēdus erit. ¶ Et ēt sūmopere ob-
seruandū:vt cibos sibi ꝯsuetos qsq3 accipiat:⁊ totiēs edat
quotiēs cōsueuit:nisi ꝯsuetudo ꝑuersa fuerit: a q̄ oīo ꝑmu
tari gradatiʒ dʒ. Quā tñ nō repēte ſʒ ordinate paulatiʒ vi-
delʒ de illa ad bonā trāseūdo deserere dʒ. Ordo quoq3 in
comestione iste obseruari dʒ: vt sani iter diē ⁊ noctē ad mi
nus sel᷑:ad maius aūt vt bis i die: ⁊ qō tēperatius ē iter du
os dies ter reficiant. Semel aūt i die comedere: corpora
habētibꝰ macra ⁊ sicca:nocet. Bis ṽo i die refici:corpa ha-
bentes crossa ⁊ piguia ledit. ¶ Multo ꝑterea vtētes mo-
tu:ac multuʒ laborātes:maiori ⁊ crossiori idigēt cibo. His
aūt ꝯtrarÿs cōtraria iueniunť. Quapp cuiusq3 hoīs q̄ren-
da ē ꝯsuetudo:qsq3 ei cibus cōueniēs sit iterrogādū. Se-
pe.n.cōtingit: vt cibaria aliqua q̄ mala sunt aliqbꝰ cōueni-
entia reperianť: a qbꝰ ipsi sicut alÿ sibi cauere nō debent.
Et fortassis cibaria aliq̄ existētia bona:aliqbꝰ incōgrua in-
ueniunť: a qbꝰ penitus sibi cauere debēt. Si aūt sint aliq̄
cibaria aliqbꝰ cōueniētia q̄ ipsi appetāt:lʒ minꝰ bona sint:
appetitui tñ tribuēda sunt nisi oīo pessima fuerit. Non tñ
malis semꝑ vtēduʒ ē cibis. Quare si aliqs h̄ egerit:soluti-
uis medicis malos humores ex tali cibo generatos moue
re solitis vti dʒ. In hora ēt qua talē comedit cibū: aliqd cū
eo comedere: vł post ipʒ bibere dʒ: qō eū tēperet ⁊ minus
malū faciat: sicut si deus voluerit dicturi sumꝰ. ¶ Qʒ aūt
digō fit mala: ⁊ corrūpiť: inde est ꝙ cibi multi ⁊ diuersi in
vna sumunť hora: ⁊ ꝙ cibus crossus añ subtilē comediť:
⁊ ꝙ multa cibaria cū iure habēte micas panis accipiunť:
atq3 ꝙ iter ꝑncipiū prādÿ ⁊ finē mlta sit hora. Qʒ pre-
terea vt in hieme sit cibꝰ actualr̄ calidus in estate actualr̄
fridus. Est ēt abstinēdū a cibis calidissimis: q̄les sunt tūc
cū ab igne remoueńť: ⁊ ab illis q̄ sunt vehemētis frigoris:
sicut q sup niuē refrigeranť: qbꝰ nullus vti dʒ. Cibo.n.sup
niuē infridato: nullo mō ē vtēdū: nisi in tp̄e magni caloris:
corpe q̄si iflamato exñte. ¶ Meliores q3 hore ad sumē-
dū cibū hore sūt fride. Qʒ si hore fride eē non possunt: mā
siones saltim fride sint. Sint itidē hore comestionis: post
quas dormire ⁊ qescere possint. ¶ Fructus etiā si in pran
dio sumēdi sunt: añ oēm edēdi sunt cibū nisi sint de his q̄ i
stō multā faciūt morā: atq3 tardanť: in qbus ē ponticitas
⁊ acetositas: vt citonia ⁊ poma ⁊ mala granata. Si aūt de
his cā medicine sumere paꝝ voluerit: comedāt. Melius
tñ in cōseruāda sanitate iudicať: vt oēs recētes fructus di
mittanť vł pua ex eis sumať quātitas. Ex qbꝰ si multū co-
mederit cū medicis solutiuis ⁊ motu eis succurēdū ē. Est
etiā diligēter obseruāduʒ: ne recētibꝰ vtať fructibꝰ: nisi in
die quo multo vsi fuerit exercitio atq3 in stō ardor sentiť.
Est.n.ꝯueniēs vt i hac dispōne fructꝰ comedāt recētes: sic
sunt ficus: ⁊ vue: ⁊ pira: ⁊ mora: ⁊ crisomila: ifridata in aq̄.
Postq̄z aūt ꝑdictos comederit fructꝰ: aliq̄ iterposito spa-
tio: cibū quē debēt sumere edāt. ¶ A fastidio ꝑterea sum-
mopere ē cauendū. Qʒ si qs fastidiū passus fuerit: in eadeʒ
die minoret cibū: atq3 in sequēti silr̄ alleuiet cibū. Sed si
multis diebꝰ ⁊ cōtinuis fastiditus fuerit: medicinā bibere
dʒ nō multū solutiuā q̄lis ē ea q̄ stercus expellere: ac stōm
⁊ itestina: ⁊ epatis foramina mūdificare solet: sicut trifera
minor q̄ pigrā recipit ⁊ turbith. ¶ Uel pillule q̄ spēs reci
piunt redolētes: vł pillule de mastice ⁊ aloe cōfecte: vł dia
citonitē solutiuū. Uel elªriū laxatiuū de dactilis: vł scbe-
ri ebeçem ⁊ his silia. ¶ Sūt etiā hoīes in qbꝰ crossa bñ di
geruńť cibaria: ⁊ corrūpunť in eoꝝ stōis cibaria subtilia.
Istis ergo ea q̄ nō in stō corrūpunť tribuēda sunt: ⁊ q̄ dige
runť. Huic aūt dispōni habētibꝰ cōtrariā cōtraria danda
sunt. Et expedit vt plus nutrimēti illius in q̄ alicuiꝰ humo
ris generatio corruptibilis multiplicari solet sibi iferens
nocumentū: sit huic ꝯriū hūōi: ipm̄q3 generari ꝓhibeat.

¶ De regimine potus. CAP. V.

N potationis regimie obseruāda ē regula ne aquā ieiuni
vel sup mēsaꝫ nisi postq̄z comederit: ⁊ vētris su
perioꝛa alleuiata fuerit: sumere ꝑsumāt. Si tñ
ea cā repmēdi sitiʒ vti voluerit: nō ad satieta-
tē: sed paꝝ ex ea sumāt. Postq̄z ṽo vētris supioꝛa vt pꝛius
dictū ē alleuiata fuerit: cibusq3 ab eo descēderit: satiari ex
ea vł vino debēt. Sūmopere aūt cauēdū ē: ne aquā niuis
aliq̄ bibāt neq3 aquā in mēsa accipiāt: nisi fridā. Frida.n.
cū fuerit: pua ex ea sufficit quātitas. Ab aq̄ preterea niuis:
neruos habētes debiles: quoꝝ stōus ⁊ epar frida sūt: atq3
q in digestiōe sua inuenit diuersitatē: ⁊ cuiꝰ aia debil᷑ ac q̄
si ꝯsupta cerniť: sibi cauere debēt. Qui aūt carnosus fue-
rit: ⁊ sanguinē multū atq3 colorē rubeuʒ habuerit: quoꝝ ⁊
appetitiua fortis existit: nihil ab aq̄ timere debēt. ¶ Nul
lus etiā ieiunus aquā bibere dʒ: nisi q magnū hʒ ardoreʒ:
vel q ē ebrius: dʒ insup qsq3 ieiunus vł post balneū vł post
coitū: vł post fortē motū q hoīs anhelitū frequētē facit ca
uere ne multū aq̄ fride subito bibat. Sʒ paꝝ ex ea paula-
tim sumere dʒ. Qō eousq3 facere dʒ: donec illud remouea
tur accidēs: atq3 eius extinguať ipssio. Aqua etiā noctu
bibēda nō ē: si sitis mēdosa fuerit. Signū ṽo huiꝰ ē: ꝙ siti-
ens ebrius ē: vł qō iā bibit aquā sibi sufficiētē añq̄z dormi
ret: sicut cōsueuerat. Qʒ si cōtigat aliquē aquā multā bibe
re: ⁊ sitim augmentari a potu ipsiꝰ abstinere dʒ: atq3 sitim
multuʒ tolerare. Cito.n. remouebiť sitis. Hō aūt fameli-
cus ⁊ vacuꝰ: vinū bibere nō dʒ. Neq3 post cibū acutū: nec
post balneū. Neq3 post fortē motū. Neq3 post ciboꝝ satu-
ritatē: nisi postq̄z descēderit cibi. Neq3 post crapulaʒ neq3
vini tanta sumēda ē quātitas: vt ex ea graueť stōus ⁊ tēda
tur: nisi aliqs post eius potū sibi medicare velit. Debet ēt
quisq3 vinū eligere: qō sibi ꝯueniētius ē secūdū ꝙ diximꝰ
Diuersificať eniʒ vinū in suis spēbꝰ multipliciter. Freque
ti q̄z ebrietate nullo mō ē vtēdū. Malas.n.generat egri-
tudines. ¶ Una aūt ebrietas vł due in mēse auxiliū ꝑbēt
si nō sint cōtinue. Sitq3 cuiusq3 hoīs inclinatio ad ipʒ vel
ab ipso: secūdū ꝙ sibi cōueniētius ē. Sūt.n.q cibū sine vi-
no digerere nullo mō possunt: ⁊ sunt alÿ q a vino grauan-
tur: ⁊ in qbꝰ cibus cuʒ vino corrūpiť qbꝰ calorē atq3 reple-
tionē facit febremq3 cito inducit.

¶ De mūdificatiōe corpoꝝ a supfluitatibꝰ. CAP. VI.

T corpus a supfluitatibꝰ mundū ꝑma
neat valde studere cōuenit.
Qʒ vētris solōne ac vrine ꝓuocatiōe necnō mo
tu ⁊ exercitio fieri pt. Unūqōq3.n. istoꝝ aliq̄
superfluitatū speciē a corpe expellit. Quapp si
egestionē cōpatōe ciboꝝ assumptoꝝ paucā iuenerimꝰ: at-
q3 minorē q̄z esse ꝯsueuerat: vētrē cū aliq̄ re tēpata h̄ faci-
ente: soluere debemꝰ. Urinā q3 si minuať: silr̄ tēpate ꝓuo
care debemꝰ. Qʒ vinū subtile ⁊ sirupꝰ acetosus atq3 melo-
nū. ⁊ citrulorū semīa necnō ipʒ apiū: ⁊ feniculū: ⁊ cucume-
res: ⁊ citruli: ⁊ melones ⁊ his silia faciēt. Qñ āt qō ꝑ sudo-
rē expelli solet: minuiť: atq3 lōgū iā ꝑteryt tps: ex quo ma-
gno nō vsi fuimꝰ exercitio: neq3 aer circūdās ē calidus: cū
exercitio atq3 balneis sudoreʒ ꝓuocare debemꝰ. ¶ Et si
cōtingat vt cibis colere rubee generatiuis vtamur: rem
ipaʒ tēpate expellentē sumere debemus. sicut sunt mira-
bolani citrini: ⁊ pꝛūa: ⁊ tamarindi: ⁊ serū: ⁊ succus granato-

ruz cũ pulpa sua tritoꝝ. Or si cã errozis illud facere dimi/ serimus: donec humozis maxia quãtitas in nostris adune tur corpozib⁹ fortiozib⁹ tũc vti opoztebit medicis: quas in pte de curãdis egritudinib⁹ i locis illaꝝ noiatione dignio/ rib⁹ noiabim⁹: atq₃ tũc forti opoztebit nos vti medicia: sic q egritudines medicaꝝ: nõ sicut q sanitatẽ cõseruat. ¶ Si aũt cibus colerã nigrã generare solet: mirabolanos idos atq₃ polipodiũ necnon epithimũ sumere debem⁹. Et si flã generare solet: trifera minoꝛe pigrã ꝛ turbith recipiẽte: vl̃ el'ario ex çinçibere: ꝛ turbith ac çucharo facto: vti ꝯuenit. ¶ Stomachũ q̃q₃ si viderim⁹ quasi stupidũ ꝛ sine sensu: atq₃ appetitiuã destructã. ꝛ hõ iã ñ appetit nisi acuta: alia/ q₃ cibaria eũ grauãt ꝛ ꝑprie dulcia ꝛ vnctuosa vomit⁹ tũc hoc mõ ꝓuocandus erit. Prius comedat res salsas ꝛ sina/ pim aut siclam aut rafanũ: postea bibat sirupũ acetosum: vl̃ ydromel aut medicinas q̃ tẽperate purgare solẽt quas noiauim⁹. ¶ Corp⁹ aũt si qñ iflãmatũ atq₃ ad motões gra ue: colorẽ quoq₃ rubeũ ꝛ tactũ cal'm viderim⁹: venasq₃ ele uatas ac plenas cõspexerim⁹. Sanguinẽ minuere festina/ bimus atq₃ ciboꝝ mẽsurã minuem⁹: carnẽ q̃q₃ atq₃ vinuz necnõ oia dulcia dimittere cogem⁹ ꝛ nitemur ad ℏ vt oia cibaria sint põtica vl̃ acetosa. Or tãdiu fieri ꝯuenit donec ꝑdicta cessẽt accidẽtia. ¶ Uiri ꝑterea ac mulieres cũ ap/ petũt coire õbẽt. Qõ qdẽ faciãt nãe ñ r̃pugnãtes. ¶ Sũt etiã qdã alia q̃ sũma cũ diligẽtia fieri debẽt: vt dẽtiũ ꝛ gin giuarũ: ac labioꝝ cũ corticib⁹ radicũ nucũ fricatio: ꝛ garga rismus: atq₃ sternutatio in aliqb⁹ hozis. ¶ Supfluitatum quoq₃ nulla ẽ retinẽda. Ex retẽtiõe. n. vrine mingẽdi acci/ dit difficultas: Egritudines quoq₃ q̃ vesice in suis ptib⁹ so/ lent accidere: eueniũt. Egestio vo retẽta: vẽtositatẽ ꝛ tenas mon: atq₃ malã colicã: necnõ appetitiue destructionem ac fastidium generant.

¶ De mãsionib⁹ ꝛ domib⁹ siue hospitijs tẽpandis. VII.

Portet attẽdere ne i his locis sit caloꝛ talis: ex q̃ corp⁹ in sudorẽ resol/ uatur ꝛ humectationẽ: neq₃ frigus tantũ sit vt ex eo corp⁹ ꝯtrahat: ꝛ hoꝛripilet. Terra q̃₃ nõ sit mollis neq₃ humida: neq₃ multũ sicca: neq₃ sit sozdida: neq₃ puluerulẽta: s₃ sit iter has dispositões me diocris. Or erit si locus sozdidus ꝛ puluerulẽtus ita roreẽ aq̃ vt ex ea recipiat tempamẽtũ. Et si fuerit mollis: sup le/ ctos vl̃ in solario sedeaꝛ. Mansiões sicut ꝑdictũ ẽ tẽpera/ te corpozib⁹ quoꝝ sanitas ẽ ꝑfecta: ꝛ nã tẽpata ꝯferũt. Coꝛ pozib⁹ vo dispositionẽ his habẽtib⁹ ꝯtrariã: q. s. macra sunt ꝛ colerica mansiões molles ꝛ humide ꝯgrue existũt: si cũ hoc etiã fride fuerit. Sicce aũt ꝛ calide mãsiões: q̃ cũ hoc mollitiẽ nõ habeãt corpozib⁹ dispositionẽ istis habẽtibus cõtrariã auxiliãꝛ. Quib⁹ ille q ab istis diuerse ĩueniunꝛ: nocumẽtũ ꝑbẽt. Decet ꝑterea sũmopere caueri ne malus in eis sentiaꝛ odoꝛ. Qui si forte affuerit suffumigatiõibus erit emendandus.

¶ De significatione maloꝝ accidentium anteq₃ preuale/ ant ꝛ augeantur. CAP. VIII.

c

Apitulum hoc ex elemẽtis cõseruãdi sanitatem nobile existit. Et esset satis ꝯueniẽs vt in ipso multiplicaremus verba: ꝛ vsq₃ ad vnguẽ ea q̃ in ipo sunt cõside/ randa ꝑscrutaremur. S₃ q2 isti⁹ nostri libri in/ tentionẽ ꝑterire nolum⁹ in nullo suoꝝ morã faciem⁹ capi/ tuloꝝ aggregatiões: ꝛ sũmas apponẽtes paucas. Dicam⁹ igiꝛ q cũ capitis doloꝛ fortis ẽ ꝛ mãsiu⁹: vl̃ emigranea ve rendũ ẽ ne ad oculos aq̃ descẽdat ꝛ dilateꝛ pupilla. Qua/ ꝑꝑ si capitis doloꝛ diu ꝑseuerãdo grauiter ĩfestauerit: ne/ q₃ medicinis releuari poterit: ĩfirmãti succurrẽdũ erit cuz extractiõe artariaꝝ q̃ in timpozib⁹ pulsãt. ¶ Salt⁹ faciei diu ꝑmanẽs si mult⁹ fuerit ꝛ fortis oris torturã adeo poꝛ/ tendit vicinã: vt statiꝫ ĩuadere deãt. Postq₃ igiꝛ istud sen/ tiri cepit medicie vehemẽter solutiue: ac vomit⁹ ꝓuocati ue dari debẽt. Facies q̃q₃ cũ forti aceto qõ de vino factuz sit in q̃ mẽtastrũ sit decoctũ fricari ꝯuenit: ꝛ comestio ꝓua erit dãda. A vino ꝑterea oio abstinere o₃. Fortibusq₃ eũa/ tionib⁹: ac fricationib⁹: necnõ gargarismis ꝛ sternutatiõi/ bus vtẽdũ erit. ¶ Totius vo corpozis saltus mltus ꝛ diu ꝑmanẽs: spasmũ ꝓnosticaꝛ. O₃ igiꝛ cũ istud acciderit: foꝛ/ titer eũare ꝛ fricare corp⁹: ꝛ ipsi⁹ regimen subtiliare: medi/ cine q̃q₃ calide quas in suo noiabimus caplo dande erunt ¶ Stupoꝛ palisiꝫ poꝛtẽdit. Quapp cũ accidit: regimẽ sbti liãdũ erit: corpusq₃ cũ medicis acutis: quas i paralisis ca/ pitulo noiabim⁹: eũandũ erit. ¶ Faciei ꝛ oculoꝝ rubedo atq₃ venaꝝ in ipsis manifestatio ꝛ lacrimaruz descẽsus: ꝛ claritatẽ luminis patiẽdi impotẽtia. Oia hec si cũ forti ca/ pitis doloꝛe affuerit frenesis ꝓnostica erũt. ¶ Succurrẽ/ dũ igiꝛ erit cũ flõmia ac vẽtris solutõe. Caput quoq₃ oleo roseo cũ aceto mixto ĩfundẽdũ erit: totũq₃ corp⁹ ĩfridãdũ ¶ Incubus ꝛ vertigo si diu ꝑseuerauerit: forteśq₃ extite/ rint: epilepsiã ꝑtoꝛtẽdẽt. Nõ ẽ igiꝛ negligẽdũ, gn tal'r labo/ rantib⁹ succurram⁹ cũ his q̃ i caplo de epilepsia dicturi su/ mus. ¶ Tristitia absq₃ mãifesta cã diu ꝑmanẽs: ꝛ cordis malignitas atq₃ despatio melãcoliã significãt. Quapp suc currẽdũ ẽ: vt dicturi sum⁹. ¶ Cũ aligs añ oculos q̃si mus/ cas volare: vl̃ q̃si pilos stare aspexerit: vl̃ in circuitu coꝛuz q̃ aspicit quasi fumũ vl̃ vaporẽ viderit: ꝑncipiũ descensus aque inuiꝛ. Hoc igiꝛ diligẽter ẽ cõsiderãdũ vt in suo dictu ri sum⁹ caplo: ꝛ vt mediceꝛ ꝑperãdũ. ¶ Reumatismus ꝛ coriça si frequẽter euenerint ne ꝑtisis: vl̃ asma vl̃ pulmo/ nis ꝑueniãt passiões: timẽdũ erit. Ideoq₃ stati erit succur rendũ. ¶ Sudoꝛ multus ꝛ diu ꝑseuerãs: corpis significat repletionẽ. Subueniẽdũ igiꝛ erit cũ flõmia ac cibi pauci/ tate. Si aũt sudoꝛ male fuerit olẽs q febris sit iaꝫ vicina significat. Quapp ea q̃ rubeã soluãt colerã danda erunt. ¶ Cordis tremoꝛ fortis ꝛ freqũẽs: mortẽ poꝛtẽdit subita/ neã. Ideoq₃ cũ flõmia ꝛ medicis vẽtrẽ leuiter soluentib⁹ succurrere o₃. Repletio supflua timorẽ emoptoice passio/ nis future: atq₃ apoplexie: ꝛ mortis subitanee affert. Un/ de stati cũ flõmia subuenire o₃. Si sensuũ turbatio ac mo tuũ debilitatio cũ repletiõe affuerit: ne supueniat apople/ xia: timẽdũ erit. Succurrẽdũ igiꝛ erit cuz flõmia ꝛ garga/ rismo. ¶ Grauitas si i dextro fuerit latere apud costas po steriores punctura atq₃ tensio epatis significat lesionem. Subueniẽdũ igiꝛ erit: put i suo dicem⁹ caplo. ¶ Egestio plus solito tincta hictericiã significat. ¶ Facies ẽt ac pal/ pebre ꝛ extremitates si inflate fuerit: ꝑnosticabũt ydro/ pisim. ¶ Egestiõis fetoꝛ: fastidiũ atq₃ grauedinẽ q̃ existit in venis: ĩnuit. ¶ Fetoꝛ q̃ ẽ in vrina: putrefactionẽ signifi cat: ꝛ q febres euenire debent. ¶ Lassitudo ꝛ dissolutio cum destructione appetitiue febrem significant. ¶ Ap/ petitiue autem destructioet nausea innuunt coli cam. Succurrẽdum ẽ igitur cũ longo sõno ꝛ cibi abstinẽtia po/ stea cũ medicis quas ibi noiabim⁹. ¶ Grauitas ꝛ tẽsio in inferiozib⁹ vẽtris ꝛ ylioꝝ: cũ vrine a dispõne solita ꝑmuta tione: nocumẽtũ in renib⁹ ĩceptũ demõstrat. Jõq₃ cito suc currẽdũ erit. ¶ Urine ardoꝛ diu ꝑseuerãs: vesicã ꝛ virgã pustulis hereditabit. Subueniẽdũ igiꝛ erit: sicut in suo di cem⁹ caplo. ¶ Mollis egestio ani adustionẽ ac puncturã faciẽs dissinteriã demõstrat futurã. Subueniendũ ẽ igiꝛ. ¶ Prurit⁹ ani futuras significat emoꝛroidas: si nõ cã ver miũ ꝑuoꝝ ꝛ multoꝝ ibi existẽtiũ cõtingat. ¶ Ex multitu/ dine ademenul magne exiture aduent⁹ timeꝛ. ¶ Ex mul tis nodis magne collectiõis suspitio exoriꝛ. ¶ Moꝛphea alba: albaras albe timorẽ ĩducit. ¶ Multus faciei ruboꝛ cuz obfuscatiõe ꝛ anhelitus angustia ꝛ vocis raucedo: le/ praꝫ aduentare q̃ iã incepit accedere timere faciũt. ¶ Si

aũt aliq̃ dispositionũ corpis sanũ pter solitũ pmutata fue/
rit: vt.s. appetitiua fortior vel debilior existat: vl' excuntia
a corpore plura sint vel pauciora: vel somnꝰ longior sit aut
breuior: vel agitatio vl' etiã insõnietas adsit: vl' sudor pter
solitũ ex corpe ocurrat: vl' ea q̃ a corpe manare solita erãt
retineãt: vt emoroidaꝝ ⁊ mẽstruoꝝ sanguis atq; sanguis
vomitꝰ q statutis diebꝰ euenire solitꝰ erat: vel sanguis q ex
naribꝰ fluere cõsueuit: vl' si totius corpis dissolutio fiat: vl'
ingenỹ pigritia: aut ĩ ore extraneꝰ sentiat sapor: aut ea que
nõ cõsueuerũt delectationẽ afferãt: aut ecõtrario: aut co/
eundi desideriũ aliqs augmẽtari sentiat: vl' diminui: vl' in
somno occurrat somniũ qđ nõ cõsueuit euenire: vl' corpis
color cõuertat ⁊ muteꝶ: aut tactꝰ pter solitũ: ⁊ vltimũ cuꝫ
aliqđ nõ assuetũ acciderit ⁊ pmãserit: ac augmẽtari cepit
egritudinẽ pnostieabit futurã. Quãobrẽ cuiuslibet predi
ctoꝝ cã subtiliter ẽ inuestigãda: ⁊ ad eius sanatiõeꝫ festinã/
dũ. ¶ In corpe q̃q; si q̃n repletõis significatio visa fuerit
in ipius flõmia elaborandũ erit: ac comestio minuẽda. Et
si q̃n alicuiꝰ humoris dominỹ significatio apparuerit: suc/
currẽdũ erit cũ solõne eius: ⁊ cũ medicis qbꝰ hõ humor ex
corpe duci cõsueuit. ¶ Preterea si ifirmitas alicui cũ pe/
riodo nota supuenire cõsueuit: añq̃ pxismi hora accedat
flõmari oꝫ: vel qđ assellare faciat tribuẽdũ: oĩa quoq; alia
que post egritudis aduẽtũ fiunt exerceri debẽt: queãdmo
dũ in suis si deus voluerit capitulis dicturi sumus.

¶ De cogitationibus anime. CAP. IX.

Ecunq; ex illis animam gaudere atq; letari facit: robur viribus tribuit ⁊ nãm excitat: ⁊ in suis adiuuat actiõibus oĩbusq; sanis confert: nisi his q carnis minora/tione: eo q supflua sit indigent. Qui tñ sani nõ existũt ecõtrario. Que võ tristari facit: oĩbꝰ sanis nocumẽ/tũ infert: exceptis his q carnis indigent minoratione.

¶ De cõseruatione consuetudinum. CAP. X.

Onsuetudines cõseruare: ⁊ secũdũ eaꝝ icedere regulaꝫ nisi sint pessime oꝫ. Qñ ergo sunt sic ab eis paulatim ac ordinate ẽ recedẽdũ. Quapp q̃sq; cauere oꝫ: ne alicuiꝰ rei sibi cõsuetudinem faciat: quã ipꝫ obseruare oporteat: ex cuiꝰ obseruatõe pstrictõeꝫ patiaꝶ. Ut si qs vno cibo cõsuete semp vtaꝶ: vel aliq̃ potu vel oĩo ab eis abstineat: vl' dormire vel moueri: vel egredere vel coire cõsuescat: ⁊ ex aliq̃ istoꝝ grauiter cõstringaꝶ: maximũ incurret nocumẽtũ si ab eis abstinuerit. Quapp quisq; corpꝰ suũ sic disponere oꝫ: vt caloris ⁊ frigoris patiens eẽ possit: ⁊ ad motiões ⁊ cibaria sibi necessaria aptum reddaꝶ: ⁊ vt sõni ⁊ vigiliaꝝ horas: atq; mãsiones ⁊ domos sine lesione permutare possit. Fortassis eniꝫ ex necessitate hoc agere cogetur.

¶ De his qui a cibis inconuenientibus nocumentum expellunt. CAP. XI.

Aluus existit a ciborum malitia: q nõ eis vtiꝶ. Or si aliquẽ eis vti cõtingat: sibi subuenire oꝫ: katarticuꝫ humorẽ ex eis generatuꝫ expellẽs sumẽdo: Multotiẽs tñ aliqs eoꝝ euadet nocumẽtũ si ea tẽpauerit. Temperari aũt possunt si ante ea vel post ipa aliqd qđ eoꝝ reprimat malitiaꝫ: ac digerẽdo ducat ad tẽpiem edaꝶ. Ut si qs dulcia diligat a qbꝰ tñ ledaꝶ: post ipa sirupuꝫ valde acetosum bibat: vl' acetũ cũ aq̃ vl' comedat post ipa mala granata acetosa: ⁊ ad sũmũ q̃libet sumat acetosa: ⁊ flõmia vti incipiat: ⁊ catartico colere rubee solutiuo. Sꝫ q cibaria diligit acetosa: sic ẽ caro cũ aceto cocta: ⁊ alcharis: ⁊ almosos. ⁊ his silia: ex q̃ꝝ esu ɔtrahaꝶ nocumentũ: post ipa comedat mel: ⁊ vinũ vetus ⁊ forte bibat. ¶ Quibꝰ võ vnctuosa nocent cibaria: post ipsa pontica ⁊ stiptica atq; amara ⁊ salsa ⁊ acria comedere debẽt sicut sunt lẽtes: ⁊ glãdes ⁊ almuri ⁊ garus: ⁊ cauguamich q̃ sale cõdiunꝶ: ⁊ cepe ⁊ allia. Quibus aũt ista nociua existũt: ipsoꝝ refrenare malitiã debẽt cũ vnctuosis ⁊ humidis ac solutis. ¶ Sꝫ qbꝰ crossa incongrua existũt cibaria vt triticũ cũ aq̃ simplici coctũ: vl' cũ lacte: ⁊ his silia: ⁊ tñ ex eis edũt añ ea vl' post ipsa de almuri paꝝ sumere in potu debẽt: motũ quoq; ⁊ exercitiũ augere cõuenit: atq; diaciminũ: ⁊ diatrion pipereõ sumere ɔueniens ẽ. Qui si ex eis multũ comederit: vẽtreꝫ forti medicina flã expellẽte soluere debẽt. ¶ Si qs aũt in epate grauedinẽ atq; puncturas pp crossoꝝ ciboꝝ comestionẽ pati solitus ẽ: sirupũ acetosum cum multis radicibus ⁊ seminibus factũ assidue bibat. ¶ Si qs pterea ex recẽtibꝰ fructibus multũ comederit: sirupũ acetosuꝫ post esuꝫ dulciũ sũat: vt sunt rotab ⁊ musa ⁊ melões dulcissimi ⁊ ficus. post acetosoꝝ võ ⁊ stipticoꝝ comestiõne bibat ydromel: nisi iõ comederit vt sibi medicareꝶ: post quos si iflatiõne fecerit diaciminũ sumere cõuenit: ⁊ vinũ vetus ⁊ forte bibere: ⁊ aquaꝫ seminũ ⁊ his silia. ¶ Post fructꝰ aũt siccos ⁊ quoꝝ tñ iteriora comedunꝶ: q̃ comedẽtes calefacere cõsueuerũt: sirupũ valde acetosuꝫ ⁊ apoçimata q̃ fiũt ex succis fructuũ acetosoꝝ ad spissitudinẽ decoctis bibere ɔueniẽs ẽ ⁊ cibaria edere acetosa. ¶ Post fructꝰ aũt q iflare ⁊ appetitũ auferre ac disturbare ɔsueuerũt miua sumẽda ẽ. Postea aũt comedat diaciminũ: ⁊ diatriõ pipereõ: ⁊ çinçiber cõditum. ¶ Aqua võ crossa q̃ tarde descẽdit neq̃quã absq; vino ẽ bibẽda. ¶ Si qs pterea aquã niuis sepe ĩ potu sũpserit: oꝫ vt adeo sepe intret balneũ: quoad sudet: ⁊ incipiat sumere medicias vẽtris solutiuas: quas cũ de neruoꝝ tractabimꝰ egritudinibus nominabimus.

¶ De illis q̃ nocumẽtũ a vino illatũ auferũt. CA. XII.

I vinũ epatis ac totiꝰ corpis calefactiuũ existat: multe aq̃ ammixtionẽ habẽs bibẽdũ ẽ: post qđ granata acetosa sũt edẽda ⁊ acetositas citri sumẽda: ⁊ his silia. Ipsum q̃ꝫ tũc erit bibẽdũ q̃n cibaria comederit acetosa: sic ea q̃ vue acerbe succuꝫ habẽt ammixtũ: ⁊ eis silia. Or si qs ex vino graueẽ capitis incurrit dolorẽ: vinũ nõ bibat nisi clarũ. qđ multe aq̃ habeat ammixtionẽ. Et dũ ipꝫ bibere appetit citonia ⁊ his silia stipticitateꝫ habẽtia edat. Deinde võ post ipsiꝰ potũ: cibarỹs vtaꝶ leuibꝰ ĩ qbꝰ stipticitas sit ⁊ vaporis extictio: sicut sunt cibaria ifridata: vue acerbe succũ habẽtia: ⁊ his silia. Si qs vẽtris iflatiõne vl' dolorẽ patiaꝶ: vinũ purũ bibat: aut paꝝ ammixtũ: cũ quo nihil crossitiẽ habẽs comedat: neq; post eiꝰ haustũ comedat.

¶ De illis q̃ vice vini in potu sumunꝶ. CAP. XIII.

Inum stõm ⁊ epar calefacit: inflationem quoq; dissoluit: cibũq; digerit atq; vrinã pūocat ⁊ vẽtrẽ soluit: ⁊ pp hoc aĩam letificat: ⁊ gaudere facit. Nũc aũt postremũ bonitatis vini modũ nõdũ ĩuenimꝰ aliqd: qđ vicẽ vini cõpleat. In alỹs aũt modis q̃nq; repiri pñt q̃dã vini vicẽ supplẽtia: lꝫ in his opationibꝰ vino debiliora existãt. ¶ Sirupꝰ calefaciẽs stõm: ⁊ epar ⁊ remouẽs iflatiõnẽ: ⁊ cibi adiuuãs digõnẽ ⁊ nutrimẽtũ penetrare faciẽs. ℞. mell' apũ lib. i. aq̃ lib. vi. Hec mixta tãdiu coquanꝶ ⁊ spumeꝶ donec iulep teneãt silitudinẽ. Deide ĩ vna lib. huiꝰ ydromellis qđ remãsit: puluis subtilissimꝰ in pãno lineo subtili ligatus: q. ℞. çinçibis piperis nigri ⁊ longi: cinamomi masticis gariofiloꝝ spice añ. ʒ. i. manibꝰ exprimaꝶ: dũ adhuc bñ calet: ⁊ in ipso manere dimittaꝶ. ⁊ sic postea bibaꝶ. ¶ Sirupus ventris solutiuꝰ. ℞. ficꝰ albas: qbꝰ aq̃ decuplũ sup fundaꝶ: ⁊ tãdiu coquanꝶ donec dissolui icipiãt: ⁊ p nocte vnã dimittaꝶ: postea võ colenꝶ: ⁊ ĩ colatura illa mel ad sue mediocritatis mẽsurã ponaꝶ: ⁊ bulire dimittaꝶ: donec ad iulep redeat silitudinẽ ⁊ reponaꝶ. Sũt aũt q̃dã q vnicuiq; libre

huius sirupi.ʒ.ij.lactificij ficulnee admiscēt vt ventris solutiuus magis existat.

¶ De iuuamentis ⁊ nocumentis flobotomie ⁊ quomodo debeat fieri. CAP. XIIII.

EX frequenti sanguis extractiōe complexionis malignitas: ⁊ ydropisis ac festia senect⁹: ac appetitiue destructio. Pulsusq̧ puitas. ⁊ stōi ac epatis ⁊ cordis debilitas: tremor q̊q̧ ⁊ paralisis: necnō apoplexia: ⁊ postremo oīuz virtutū nāliū imbecillitas: sepissime euenire solēt. Ex negligētia aūt extractiōis eius cuz aliqs ea indiget: accidūt denemul: ⁊ apata: ⁊ exiture: ⁊ febres cōcluse: ac frenesis: ⁊ pleures: ⁊ variole: ⁊ morbillus: ⁊ passio emoptoica: ⁊ mors subitanea: ⁊ pestilentia: atq̧ apoplexia sanguinea: de q̄ facies viridis appet: vl' nigra ⁊ sinanchia: ⁊ lepra. Flōmia pterea magna existit medicia: in sanitate cōseruāda valde pficiēs: ⁊ ad egritudinū curationē cōgruens: si vt oz fiat. Qui vͦ flōmiā plus alijs tolerare possunt sunt hi in quoꝝ corpib⁹ vene manifeste cernunt ⁊ ample. Et quoꝝ corpa pilosa ⁊ bruna. vl' rubea vl' recētia ⁊ carnosa cōspiciunt: nisi pinguia fuerit. Sint etiam qui flobotomantur: iuuenes vel senes. ¶ Infantes enim vl' decrepiti flōmandi nō sunt: nisi magna īminēte necessitate. Qui vͦ ea multū indigēt: hi sunt qb⁹ pustule: ⁊ maxia apata: atq̧ a denemul accidūt: ⁊ febres. His quoq̧ necessaria ē flōmia qui multa carne ⁊ vino ac dulcib⁹ vti ɔsueuerūt. ¶ Illi vͦ a flōmia abstinere debēt: qui stōm ⁊ epar hn̄t debilia: atq̧ qb⁹ frīde accidere solēt egritudīes. Nō eniz isti absq̧ magna flōmādi sunt necessitate. Alia vͦ q̄ de flōmia scienda sunt: iaz in suo dicem⁹ caplo. ¶ Est ēt sūmope in flōmia cauenduz: ne in tpe calidissimo multa sanguis fiat extractio neq̧ in tempore frigidissimo.

¶ De iuuamento purgationis ⁊ eius nocumento ⁊ quomodo debeat fieri. CAP. XV.

SOlutione vētris vti put oz: sūma ē medicina ad sanitatis conseruationē: magnū prebēs adiutoriū. Est.n. possibile vt hui⁹ opationis cā corpus ab humore q pp ciboꝝ errorē: vl' ex diete negligētia: vl' q ex corporis intēperātia solet generari: mūdificet. Ob hoc igit esse pōt: vt corp⁹ semp mundū existat: ⁊ neq̧ ī eo supfluitates ad egritudinū generationē apte remaneāt. Quapp medicina vētris solutiua qsq̧ vti oz: q̄ humorē q ei nocere solz vl' q in eo ex sui corpis dispōne generari cōsueuit: vt cā erroris sui regimis expellere cōsueuit. Oz ēt vt a medicina q̄ humorē pdicto humori cōtrariuz: educere solita ē: sibi caueat. Huius.n. actiōis nocumētū: maximū existit. Sz quē humorē vnaqueq̧ spēs vētris solutiua educat: iam in suo caplo noīauim⁹. ¶ Qui aūt vētris solutione plus indiget: est q corp⁹ hz magnū ⁊ pigue: ⁊ q ē gulosus: atq̧ q multos comedēs cibos: ⁊ fruct⁹: paꝝ mouet ⁊ exercitat. Qui aūt ventrē hz leuiter solubilē: ⁊ cuius vēter sepe solutionē incurrit: atq̧ cui dissinteria cito accidit ⁊ pcipue si fortis fuerit: a vētris solutiōe abstinere oz. ¶ Medicias quoq̧ vētris solutiuas sepe sumere corp⁹ debilitat: ⁊ ad ethicā atq̧ ptisim adducit: pcipue si fuerit hn̄s corpus siccū. ¶ Est ēt sūmopere obseruādū ne quis medicinā vētris sumat solutiuā: nisi prius ventrē cū iurib⁹ mollificauerit vnctuosis: ⁊ balneū p duos dies ante acceptionē ingressus fuerit: ⁊ corpus in balneo multa aq̄ infuderit: ⁊ ī ipsa sederit: ⁊ sirupū acetosuz biberit. ¶ Hoc q̊q̧ ē intuēdū: ne medicias vētrē vehemēter soluētes in dieb⁹ calidissimis: vel frigidissimis sumat. ¶ A sōno q̊q̧ oīo postq̧ solui īceperit: ē abstinēdū: nz cibo aliquo quādiu medicie eructuādo saporē senserit vtendū erit: ⁊ dū solutio nō debilitat neq̧ minuit: donec eius cōpleat opatio. Oz si vt decet purgādus solutus fuerit: leui tafeada cibari oz: ex qua nō auide sz mediocriter sumere oz. Nemo eniz in die qua soluit: saturari debet: sz mediocriter ē reficiendus. ¶ Si aūt cōtingat aliquē supflue solui: cibaria cū sumach: vl' cū succo maloꝝ granatoꝝ acetosoꝝ: vl' cū succo vue acerbe facta sumere oz: p multū tn̄ tpus an̄ q̧ comedat: puluerē de seminib⁹ factū: in potu sumere oz. ¶ Sz si alicui⁹ corp⁹ ex medicine haustu fortiter calefactū fuerit: vl' medicinā colere rubee purgatiuaz sumpserit: vt eius potus sit iulep necessariū ē: nisi vehemēter sit purgat⁹. Qui si fortiter fuerit solut⁹: rob pomoꝝ vl' citōioꝝ vl' maloꝝ granatoꝝ: ⁊ siliū bibere oz. Et ē necesse vt q multuz solutus ē: abstineat a iulep: ⁊ sirupo acetoso: ⁊ ydromelle. Si vͦ accidat vt ex medicina corpus nō calescat: neq̧ ex corpe aliud qcquā pter flā vel colerā nigram educat: aqua vino tempata: in potu ē sumēda. Oz si fuerit impossibile: cū melle erit tēperāda. ¶ Oz si cōtingat medicinā solutiuā multū plus operari q̧ debeat: q eā assumpsit: in balneo ponēdus erit. Qui si hoc modo strictus nō fuerit: puluere de malis granatis facto vti debz. Qui si suffecerit: quiescēdū erit. Sin āt puluis hic dādus erit: q. ℞. tortellaꝝ de sceni.ʒ.c.turis boli armeni: gūmi arabici: glādiū xilocaractaꝝ de romania arilloꝝ: seminū granatoꝝ: oīuz vt tuthia tritoꝝ.an̄.ʒ.x.seminis iusqami albi.ʒ.v. De hoc vͦ puluere tantū sumere oz trib⁹ vicibus: quantū pugno teneri poterit. Oz si istud nō ɔtulerit: trociscos de balaustijs: ⁊ his silia q̄ in capitulo de ventris solutione nominabuntur: dabis. ¶ Si aūt infirmū cōtingat debilitari: ⁊ ad īmobilitatē ⁊ sincopiz deuenire: ei subueniendū erit: sicut in capitulo de colerica passione dicturi sumus.

¶ De iuuamento vomitus ⁊ eius nocumento ⁊ quomodo debeat fieri. CAP. XVI.

VOmitus si vti debet tēperate fiat: stōm purgat: ⁊ digestiuā effic meliorez corpusq̧ renouat ⁊ mundat: caput quoq̧ ⁊ sensuz alleuiat visumq̧ acuit. Qui si mult⁹ fuerit: corpus desiccabit: ⁊ epati ac pectori: necnon oculis ⁊ pulmoni nocebit. Uenas quoq̧ qn̄q̧ findit: atq̧ rumpit: ex quo etiā passio accidit emoptoica. In cuius aūt stō multū adunat flātis: sanitas vomitu ɔseruāda erit: cuius signa iā nominauim⁹. Et istis qdē necesse ē semel ī mēse vel bis: vomitu vti. Oz etiā post cibi saturitatem fieri oz Uomere eniz sine stōi repletione: durū ē: neq̧ absq̧ magno labore ⁊ studio fieri pōt. Uomit⁹ pterea nō frequēter fieri oz: corrūpit eniz stōus: ⁊ ipsius destruit vtus. ¶ Est etiā obseruādū vt cū aliqs vomere voluerit: duos pānicu los prius in rotunditate circūuoluat: ⁊ sup oculos ponat: ⁊ cū pāno alio: optime liget: neq̧ inde auferat: donec vomitus sit explet⁹. Post vomit⁹ aūt pfectionē: facies rodostomate ē abluēda: ⁊ os ydromelle: vl' sirupo acetoso ē colluēdū. Qui vͦ collū habēt longū: ⁊ epiglotim foris pminētē pectusq̧ strictū: ⁊ a carne nudū: a vomitu omnino abstinere debent.

¶ De iuuamento coitus ⁊ eius nocumēto ⁊ quomodo debeat fieri. CAP. XVII.

COitus corpus repletū alleuiat: ⁊ aīaz ylarē ⁊ letā efficit: eiusq̧ auget leuitatē. irā quoq̧ sedat: ac cogitationē remouet. Oz adeo qn̄q̧ fit: donec melia ei⁹ occasiōe qn̄q̧ sanet. Si qs etiā amore mulieris ī tm̄ coartat vt q̄si ad mortē deueniat: coitu multotiēs vtat: lz ea quā diligit non potiat: sedat tn̄ eius furiosus amor. Coitus pterea caput alleuiat atq̧ sus. Ad vltimū vͦ si qs ml'to vsus fuerit coitu: repletiōis malū eūando euadet. Est etiam valde obseruandū: ne qs coitu sepe vtat: q ex eo velociter debilitatē incurrit: ac appetitiue cōsequit destructionē. oculorū quoq̧ hz cōcauitatē. ¶ A coitu etiā corpora habentes

sicca vt ab inimico iterficiēte:sibi cauere debēt.Quo ēt si qs multū vsus fuerit:ethicā icurret. ☙ Cōualescētes q̄q̄z: ⁊ debiles atq̄z macri:necnō q̄ p̄ ylia ⁊ vētres: subtilia sunt ⁊ macra:⁊ q̄ꝝ nerui sunt debiles:coitū oīo vitare debent: Coit⁹.n.multus ⁊ freq̄s:neruis magnū infert nocumentū:oculosq̄z fortiter ledit:⁊ corpis vires destruit: corpusq̄z corrūpit ac debilitat:ad seniū q̄q̄z cito adducit. ☙ Et hec coitus nocumēta:corpa habētib⁹ robusta:⁊ crossa:⁊ sāguinē multū:ac venas amplas:⁊ colorē rubeū multosq̄z pilos min⁹ accidūt. ☙ Corpa aūt habētib⁹ p̄dictis 9traria:malū afferunt magnū ac manifestū. ☙ Coitu itidē nemo vti d3 dū ē famelicus:neq̄z cū multo cibo ac vino ē replet⁹:neq̄z cū de balneo egredit̄:neq̄z postq̄z vomuerit:neq̄z post ventris solutōez:neq̄z post flōmia:vl' laborē.Si vo aliqs multo fuerit vsus coitu:a labore ⁊ flōmia abstinere d3:⁊ d3 cauere ne i balneo sudet.Cibis ēt augmētātib⁹ spma: vti d3 vinūq̄z dulce ac crossū bibere. Reb⁹ q̄q̄z odoriferis faciē ac totū corpus sepe isicere deb3:atq̄z suffumigationibus aromaticis vti ⁊ augere somnum.

☙ De iuuamento balnei ⁊ eius nocumēto ⁊ quomodo debeat fieri. CAP. XVIII.

Corpus balneo humectari ⁊ desiccari possibile ē.Quapp corpa macra habētes ⁊ sicca:balnei indigēt humectatōe. Jōq̄z cauere debēt:ne i balneo sudēt:s3 i loco ei⁹ tpa to maneāt:⁊ circa se i pauimēto multā aquā calidā p̄ycīāt:vt vapor mltā habēs humiditatē ibi eleuet̄. Corpa aūt sua aq̄ calida suauitatē afferēte īfundāt ⁊ in eā ingrediant̄ i q̄ tā diu morari debēt:donec corp⁹ lene ⁊ parūper turgidū fiat.Deide cauere debēt ne aquā calidā super se p̄ycīāt.s3 aq̄ frida sel' p puā tñ morā īfundi debēt: ⁊ postea iungi oleo.Si qs vo vt corp⁹ exiccet balneū igredit̄:multū sudare ⁊ 9fricari d3:⁊ cū farina fabaꝝ ⁊ ciceris ac baurace:⁊ vīnen fricari. ☙ Comestio q̄q̄z post balneū: lōgo spatio ē tardāda.Et cū sudor fluere iceperit :sine vnctione fricatiōe vti cōuenit. ☙ Sūt ēt de iuuamētis balnei:corp⁹ humectare:⁊ renouare:porosq̄z apire:ac sordes cōgregatas detergere:⁊ repletionē q̄q̄z minuere:⁊ vētositatē dissoluere:⁊ ad sōnū ducere:ac humores subtiliare. ☙ Balneū p̄terea dolores rep̄mit:vētrē stringit:atq̄z lassitudinē remouet corpusq̄z cibis aptū efficit. ☙ Ipsius vo nocumēta sunt:vires destruere:⁊ corp⁹ vsq̄z adeo calefacere:vt q̄nq̄z ad sincopiz p̄ducat nauseā q̄z 9mouet:malisq̄z hūorib⁹ occasionē cito descēdēdi tribuit. Ideoq̄z febricitātes:vl'q 9tusionē ē p̄pessus:vl' apā:vl' plagā:vl' excoriatōz habēs:balneū timere debēt. A cui⁹ q̄z itroitu:qsq̄z post cibū sibi caueat:nisi q corpis vult pinguedinē adipisci. Or si aliqs aliq̄ iminēte necessitate balneū satur igredi cogat: postq̄z exierit aliquot dieb⁹ sirupū bibat acetosū:⁊ a cibis crossis abstineat:suumq̄z subtiliet regimen.

☙ De forma corporis laudabili. CAP. XIX.

Corpus valde crassū nō ē laudādū:neq̄z qd macrū ē.Corp⁹.n.qd valde est crassū:mltis dispositū ē egritudinib⁹. Huiusmodi.n.habēs corp⁹ subitaneā velociter icurrit mortē:atq̄z venaꝝ fissurā:sputo quoq̄z habundat multo anhelit⁹ etiā velociter 9strigit̄:dureq̄z mouet̄:paꝝ isup generare apt⁹ ē. ☙ Macra aūt corpa ad ptisim atq̄z ethicā p̄parata sūt:⁊ vt cito casū icurrāt:⁊ vires in egritudinib⁹ dissoluant̄:atq̄z vt cito ipedimētū patiant̄ a supfluitate caliditatis ⁊ friditatis. ☙ Corp⁹ vo in carnositate tempatū existēs:qd crassitiei paꝝ appropiquat:laudabile ē. Huiusmodi eni3 corpus ab egritudinib⁹ remouetur neq̄z ad eaꝝ receptionē vt cito accidāt aptū iuenitur.

☙ De iuuamēto fricationis labioꝝ ac gingiuaꝝ siue dētiū cū corticib⁹ nucū ⁊ arboꝝ ⁊ ei⁹ nocumēto. CAP. XX.

Onfricatio h⁹ dentes abstergit:rigidosq̄z efficit si tēperate fiat:gingiuas q̄q̄z corroborat ⁊ ipinguat.Concauationes etiā fieri nō p̄mittit:ac bono oris odori:auxiliū p̄bet.Caput quoq̄z atq̄z os stōi l3 parū alleuiat.Que cū corticib⁹ arboꝝ stipticitatē habētiū:⁊ amaritudinē fieri cōuenit.Multa autem si h⁹ fiat cōfricatio:claritatē remouebit dentiū.Quapp necesse ē:ne sepe fiat.Ex ea.n.velociter accidit mltitudo sordiū:dētesq̄z mouent̄:⁊ gingiue subtiliant̄:atq̄z debilitantur.

☙ De cōseruatione dentium. CA. XXI.

Ummopere cauēdum ē:ne res dure dentib⁹ frangant̄ neq̄z res viscose eis sepe masticent̄ ⁊ diu:vt sūt dactili:⁊ mel coctū ⁊ his silīa. ☙ A multo p̄terea vomitu sibi cauere debēt. Ipse nāq̄z eos corrūpit Oportet q̄z si i dentib⁹ aliq̄ cibi pars remanserit:⁊ p̄cipue si de lacte fuerit:in ipsoꝝ ablutione ⁊ mūdificatōe sollicitari.Cū sirupo acetoso:vl' idromelle:ipsosq̄z cū arboꝝ corticib⁹ vt p̄dictū ē:⁊ cū dētifricijs tēperate fricare.A reb⁹ quoq̄z q̄ stupidos faciūt dētes atq̄z cōgelāt:sicut nix:⁊ ei⁹ aq̄:⁊ p̄prie post calidū cibū:abstinere cōueniēs ē. Dētifriciū dentiū sanitatē cōseruās. ℞.cornu ceruini adusti:seminis tamarisci ciperi rosaꝝ spice:oīu3 añ.ʒ.i.salis gēme. ʒ.quartā:hec oīa puluericata cribellent̄:⁊ ex eis dētes fricent̄. Hoc.n.multū valet ad dentiū cōseruationem.

☙ De oculoꝝ 9seruatōe ⁊ eoꝝ clarificatōe. CA. XXII.

Ui oculoꝝ volūt sanitatē custodire a sole estiuo:⁊ puluere:atq̄z fumo:sibi cauere debēt. Ne etiā colores albos vl' radiosa semp inspiciāt:valde obseruare debēt:ac ne vnā rē sicut pauefactus semp ītueat̄ cauere debēt. ☙ Litteras q̄z vl' subtiles sculpturas neq̄quā aspiciāt. ☙ A multo p̄terea fletu:⁊ a lōga dormitatōe post comestionē:oīo ē abstinēdu3:neq̄z diu ē morandū in loco vbi fridus perflat vētus.A cibis etiā valde siccis:sic sunt lentes:⁊ res salse:atq̄z a frequēti coitu oīo cauere debēt. ☙ Uisus itidē ipediūt freq̄s ebrietas:⁊ vinū ac cibaria crossitie3 habētia:acuta quoq̄z sicut cepe:⁊ sinapi:⁊ eruca:atq̄z allia:necnō ea q̄ nocumētū faciūt:⁊ capitis adducūt dolorē:sicut dactili:⁊ porri:⁊ fenugrecū:⁊ andacoca ⁊ ocimū:cuius ē p̄prietas:visum obfuscare:si multa ex eo sumat̄ quātitas ⁊ frequens.Caules q̄q̄z ac lentes ⁊ sōnus multus:atq̄z multe vigilie. ☙ Uisui aūt iuuamētū tribuūt:colliria lachrias expellētia:⁊ oculos i sua sanitate cōseruantia:⁊ ne mali ad eos descēdāt humores p̄hibentia: si aliqb⁹ horis in oculis ponant̄. ☙ Ad h̄ quoq̄z auxiliat̄ litiū aq̄ solutū aliquotiēs i mense i oculis ponere. Hoc.n. malos p̄hibet humores ad oculos descēdere. ☙ Est p̄terea de eoꝝ numero q̄ oculos acuunt:aquā intrare claram: atq̄z p magnū spatiū oculos i ea aptos tenere:H.n.eos claros facit ⁊ rigidos. ☙ Multotiēs q̄q̄z corroborant̄ oculi: cū aliqs librū incipit aspicere:cui⁹ littere nō sunt subtiles ⁊ intēdere ceperit:qd in eo sit:vl' qd sit in picturis. Or aūt cōseruat sanitatē atq̄z abstergit:tuthia ē cū succo sansuci cōfecta. ☙ Sūt etiā de his q̄ oculos abstergunt: vt recētis feniculi succus:i oculis ponat̄:vl' colliriū de malis granatis. Qd. ℞.granatū vnū dulce:⁊ aliud valde acetosum: deide extrahat̄ vtriusq̄z succus separatim.atq̄z in duab⁹ ampullis orificia habētib⁹ opilata:sub sole a p̄ma die iunij:vsq̄z ad vltimā augusti suspēdat̄:⁊ singulis mēsib⁹ qd subtile fuerit sel' euacuet̄:⁊ qd crossū p̄yciat̄. Postea vo de vno q̄z ptes sumant̄ eq̄les: ⁊ misceant̄. Et in vnaq̄q̄z huius cōmixtiōis libra:pulueris aloes:piperis nigri ⁊ longi:salis amoniaci.añ.ʒ.i.ponat̄ subtilissime tritoꝝ ⁊ reponatur. Hoc.n.colliriū quāto fuerit vetustius:tāto melius

erit. In quo stilus intingi oȝ: ⁊ sic in oculis poni. Est.n. mirabile in oculoꝝ abstersiōe. ¶ Colliriū qđ oculoꝝ cōseruat sanitatē: ⁊ ipos ne cito suscipiāt nocumēta: ꝓhibet. ℞. antimony mł'totiēs aq̄ abluti: ⁊ postea ꝑ hebdomadā vnā aq̄ pluuiali laueť: necnō tuthie: sił'is fiat ablutio. Cuiꝰ antimōy sit ꝑepati.ʒ.xx.tuthie: ⁊ cathinie ablutoꝝ vt diximꝰ aā.ʒ.xy.marcasithe lauate.ʒ.viy.margaritaꝝ ꝑuaꝝ nō ꝑforatarū: coralli.aā.ʒ.y.foly indi: croci oriētalis.aā.ʒ.i.cāphore.ʒ.tertia ꝑs: musci.ʒ.sexta ꝑs lapides isił' ꝑ tres dies: cū aq̄ pluuiali teranť: deīde oīa misceanť: ⁊ recōdanť: ⁊ in palpebris mane: ⁊ circa noctē ponantur.

¶ De ꝯseruatiōe sanitatis aurium. CAP. XXIII.

T sordes que fiūt in auribꝰ mūdificentur: sūmo studio isistēdū ē sicut in capł'o de auriū sanatiōe. dicturi sumus: atqȝ ne cibaria crossa edanť obseruādū. Quaqꝫ etiā hebdomada paꝝ olei amigdalaꝝ amaraꝝ auribꝰ ē inyciēdū. Oȝ aūt aures custodit ne doleāt: ē frido vēto longo tꝑe nō opponi. ¶ Est etiā sūmopere cauēduȝ: ne aliqd eas igrediať: ⁊ ne pustula in eis nascať acuta. Oȝ custodiri poterit: cū eius timeť aduentꝰ: si postq̄ꝫ in facie acutas pustulas nasci videbis: aut in aure doloris ꝑncipiū senseris: q cū capitis ardore: ac pustulis acut] i facie ⁊ circa faciē sit: soluas paꝝ sief memithe i aceto: ⁊ in aurē ponas. Oȝ si aure sana quaqꝫ hebdomada fiat: ipaȝ ꝓhibet reumatismū icurrere. A fastidio quoqꝫ valde custodiri debēt: ⁊ ne stomacho pleno dormiant.

¶ De cautela egritudinum ab vno ad alium transeuntium. CAP. XXIIII.

Erra in qua antraꝝ ⁊ pestilētia fiūt fugiēda ē: quā si qs fugere n̄ poterit: ⁊ fuerit māsio vel exercitꝰ in qbꝰ ista fiūt: in loco altiori morari oȝ: locūqȝ ꝗ vēto supest infirmi eligere. ¶ Egritudines vͦ q̄ de vno trāseunt ad aliū: sūt lepra: ⁊ scabies: ⁊ ptisis: ⁊ febris pestilētialis. Que tūc accidūt: cū aliq in māsiōibꝰ angustis cū hoībꝰ ista patiētibꝰ vł' sub vento sedēt. Egritudo ēt oculoꝝ de vno ad aliū: si eū intuitꝰ fuerit: trāsit. Pustule q̊qꝫ male ⁊ multe: de vno qn̄qꝫ ad aliū trāseūt. ¶ Est insuꝑ sūmopere obseruādū: vt ab oībꝰ egritudinibꝰ malū habētibꝰ odorē sani elōgentur: ac supra ventum sedeant.

¶ De pestilētia ⁊ eius cautela. CAP. XXV.

Estilentia plerūqȝ in fine estatis ⁊ autūno accidere solet. Quapꝑ si in estate multe venerīt pluuie: nubes quoqȝ ⁊ pluuiaꝝ multitudo nocte ⁊ die ꝑmanserīt: ac meridiōales venti multi ꝑflauerīt: vł' aer etiaȝ ita ꝗetus sit vt nō moueať: ⁊ cū ꝭ etiā meridionalis vētus turbidus existat: a carne ⁊ vino ⁊ cōfectiōibꝰ de melle factis: ⁊ a fructibꝰ recētibꝰ: ⁊ dulcibꝰ: atqꝫ a balneo ⁊ lauacro aque calide: oīo abstinendū erit. ¶ In oī aūt comestione: aceto vtēdū erit: ⁊ oīa in qbus acetuȝ ponitur comedēda. ¶ Rob quoqꝫ fructuū valde acetosoꝝ ⁊ stipticorū: sicut rob de succo vue acerbe: ⁊ succo ribes: ⁊ granatorū acetosoꝝ: ⁊ maloꝝ acetosoꝝ: atqȝ de succo sumach: ⁊ acetositas citri sumēda erūt. ¶ Sirupi ꝑterea acetosi: multa quātitas sepe bibenda erit. ¶ Oȝ si maxīa nec̄itas carnē comedere cogat galline: ⁊ starne: ⁊ ꝑdices masculini sexꝰ: edus quoqȝ atqȝ vitulus cū aceto ⁊ vue acerbe succo: ⁊ sumach ⁊ his sił'ibꝰ cōditi: necnō charis: ⁊ huleȝ: ⁊ mosos edi debēt. ¶ Si aūt i corꝑe sāguis aliq̄ appareat motio: flōmia absqȝ mora insistēdū. Māsiones quoqꝫ in qbꝰ ē sedēdū: frigide eē debēt: quaꝝ porte ⁊ foramia a parte septētriōis sint aperta. Est.n. possibile vt hoc vtētes regimīe a pestiferi aeris dispositiōe: ⁊ variolis atqȝ morbillo: necnon antrace ⁊ mał' apostematibꝰ: ac febre sinocha: deo auxiliāte euadāt.

¶ Preterea cū tal' fuerit tꝑis dispō infātes ⁊ iuuenes ac corꝑa habētes crossa: ⁊ colorē rubeū: plus alys custodiēdi erūt. Qn̄ aūt i fine estatis multus fuerit calor: autumnus quoqȝ valde siccus ⁊ multū puluerulētus extiterit: ac frigus ⁊ pluuia venire tardauerit: māsiones tūc infrīdande ⁊ humectāde pānis crossis aq̄ asꝑsis: atqꝫ appensis ⁊ aq̄ in pauimēto domꝰ roratōe erūt. ¶ A labore q̊qȝ ⁊ coitu: abstinēdū erit. Corpꝰ ꝑterea aq̄ frīda lauanduȝ ⁊ aq̄ niuis in potu sumēda. ¶ Sauich etiā coctū i mane cū multa aq̄: ⁊ pauco çucharo bibēdū erit: ⁊ aq̄ in niue infrīdata potāda. ¶ A cibis vͦ calefaciētibꝰ: ⁊ a vino: nisi multa frīda: tēꝑatū fuerit aq̄ cauēdū. ¶ De cucumeribꝰ aūt ⁊ citrolis: atqȝ cucurbita ⁊ portł'aca: ⁊ his sił'ibꝰ mł'tū erit edēdū. ¶ Sūmopere q̊qꝫ cauēdū erit: ne in sole fiat sessio: neqȝ iciunet aliqs: neqȝ comestio tardeť: sitis ēt nullo mō ē tolerāda. ¶ Si qs vͦ in meridie dormire voluerit: i locis ꝗescat frigidis. Cibaria q̊qȝ edāt q̄ diximꝰ. Pisces aūt si comedere voluerit: suꝑ carbones assatos edāt. Uuas quoqȝ in qbus adhuc ē acetositas: sumāt. In tali vͦ tꝑe singuł' diebꝰ aquā bibere ordei multuȝ ꝯfert: ⁊ ꝑcipue corꝑa calida habētibꝰ ⁊ sicca. Hi.n. ꝭ regimīe plus oībꝰ alys indigent. Et ꝑꝑ ꝭ ē possibile: a febribꝰ acutis pessimis ⁊ calidis in tali tꝑe euadere. ¶ Qn̄ aūt i nocte mł'te aeris apparēt apꝑitiōes coruscatiōibꝰ sił'es: ⁊ aeris color hicteritie sił'is ē. Uēti quoqꝫ flāt post q̊ꝝ aduētū multi hoīes ⁊ aīalia egrotāt: in nocte quoqȝ in aere rady videnť ⁊ splendor: atqȝ egrotātes cito mortē incurrūt. Aer etiā difficulter attrahiť: ⁊ egrotātiū ora fetidū emittūt odorē: ipsi quoqꝫ ifirmi multū angustianť: ardorēqꝫ magnū habēt: ⁊ sitim patiunť vehemētem: ac ipsoruȝ infrigidantur extrema: ⁊ vomūt: ⁊ egerūt hūores fedos ⁊ diuersos: quando talia adsunt fructus ⁊ olera que in tali nascunť tempore: sunt dimittenda: ⁊ aqua q̄ in superficie terre ē manifesta: bibēda ē. ¶ In mansiōibꝰ quoqꝫ ē morādū: ⁊ aer calidus fugiēdꝰ. Domꝰ ꝑterea q̊qȝ die aq̄ ⁊ aceto mixtis ē rorāda. Et si cū ꝭ i aere odoris putridi ac fetētis similitudo fuerit: hoīes cū sādalis ⁊ cāphora sunt suffumigandi: atqȝ aqua rosata rorandi. Domꝰ aūt cū costo ⁊ thure ⁊ storace. ⁊ bunch: ⁊ sandalis: ⁊ cāphora suffumigari debēt. Cibaria vero sint: acetū ⁊ lētes: ⁊ sumach: ⁊ hulem: ⁊ succus vue acerbe. Acetū quoqȝ cū aqua tēperatum bibēdū est: ⁊ vinū dimittēdū. In hac quoqꝫ dispositione sumere in potu oī die vnū de trociscis cāphore: confert. Est etiā aqua cū niue bibēda: ⁊ aque frigide ablutiōe vtēdū. ¶ Unꝰ ꝑterea antiquoꝝ physicoꝝ dixit: ꝙ si due ꝑtes aloes sumanť: ⁊ croci orientalis: ac mirre vniuscuiusqȝ aā. pars vna. ⁊ deť eis in ꝑncipio pestilētie cuiqȝ pōdus .xy. alchilat singulis diebꝰ cū vncia vini temꝑati: maximū affert remediū. ¶ Dixit.n. hic se neminē vidisse hāc medicinam in principio mortalitatis bibentem: qui non euasisset. ¶ Galienus quoque dixit: ꝙ bolus armenus cum aceto ⁊ aqua bibitus: huic dispositioni conueniens est: atque tiriaca diacignes eidem valde congruit. ¶ Confert pretera predicte dispositioni: si i tempore aeris putrefacti suffumigatio cū costo: thure ⁊ storace: ⁊ xiloaloes: ⁊ bunch atque sandalis: ⁊ camphora: ⁊ mirra: fiat. ¶ Accidit quoque vt in aliquibus annis in vere: squinantia sepe multos inuadat: que mala ⁊ etiam perniciosa existat. Oportet itaque in hoc tempore egritudinem peruenire cum flobotomia: ⁊ sanguinis extractione: ventosis in cruribus positis: ⁊ ventris solutione: ac gargarismis qui singulis diebus ac noctibus: cum aqua rosata fieri debent in qua sumach madefactum fuerit: ⁊ cum rob morarum ⁊ nucum. ¶ Cōtingit etiam vt in aliqua hyeme multotiens apoplexia: vł' paralisis: ⁊ egritudines istis similes eueniāt. Est igitur necesse vt cum talis fuerit annus: frequenter euacuetur corpus cum pillulis: quas in harum egritudinuȝ capitulis no

minabimus: ⁊ gargarismis: atque sternutationibus ⁊ vn/ctionibus totius corporis ex oleis que ibi nominabimus. Cibus quoqꝫ erit minuendus: ac subtiliandus.

¶ De regimine corporis ſm tempora. CAP. XXVI.

Oportet vt i vere flõmia ⁊ vẽtris solo/ne pueniẽdo succurrat̃: anteqꝫ calor irritet̃: minꝰ qꝫ i ipso vinũ ẽ bibẽdũ ⁊ caro comedẽda. Diacꝫ dulcia minꝰ sumẽda. ⁊ p̃cipue h̄ obſuare obẽt: qbꝰ egritudiẽs ex r̃pletiõibꝰ accidere ꝯsueuerũt. decet ẽt vt cibis subtilibꝰ ⁊ ifridãtibꝰ i eo cibẽt̃: qbꝰ i estate vti ꝯsueuerũt. ¶ Cũ aũt venerit estas motꝰ minuat̃ ⁊ labor: soli qꝫ minꝰ opponẽdum erit: ⁊ cibaria calida ⁊ grossa relinquẽda. Uenter ẽt nõ sel' cibo repleri oꝫ: sed multis vicibꝰ diuisus sumendꝰ erit. Et aqua frigida ẽ bibẽda: ⁊ i ablutiõe vtẽda. Sanich qꝫ cum aq̃ coctũ: cũ çucharo ẽ potãdũ. In potu p̃terea i mane sumi oꝫ nix cũ çucharo: ⁊ sirupꝰ acetosus: ⁊ iulep: ⁊ rob ꝺ fructibꝰ acetosis. ¶ Res aũt fride ⁊ cibi cũ aceto ⁊ sumach cõpositi ⁊ charis: ⁊ hulem ⁊ res acetose comedi debent. A dulcibꝰ aũt ⁊ vnctuosis atqꝫ acutis ⁊ salsis ẽ abstinẽdũ: ſꝫ acetosis ⁊ isipidis ad tẽperiẽ ꝯseruãdã est vtendum. Uio qꝫ tãta ẽ admiscẽda aq̃: vt q̃si aq̃ sentiat̃: verꝰ vͦ ⁊ forte dimittat̃. ¶ In autũno vͦ fructuũ comestio minuẽda ẽ q̃tocplus possibile est: ⁊ obseruãdũ ne i meridie soli aliqͥ se opponãt. Caput qꝫ i nocte ⁊ mane a frigore custodire debẽt. ¶ Caueãt ẽt ne aquã bibãt frigidã: vel lauet̃ cũ ea. ⁊ a labore silr̃ ⁊ coitu abstinere debẽt. Aq̃ vͦ tepida se lauẽt ⁊ obseruẽt ne i locis dormiãt in qbꝰ corpꝰ oꝛripilatiõe patiat̃: neqꝫ post cibi dormiãt repletiõẽ. Aq̃ ẽt frigida nõ lauent̃: ex q̃ corpus oꝛripilet̃. ¶ Et nõ oꝫ vt vomitꝰ puocetur: qꝛ in eadẽ hora febrire facit. Caueãt p̃terea ne famez vel sitim patiant̃: vel cibo vna hora repleãt̃ vel aqua. Uinum aũt tal'r tẽpatũ bibãt: vt aiam delectari faciat. stõ vͦ neqꝫ tensionẽ neqꝫ grauedinẽ afferat. In ipso qꝫ corpꝰ ſm p̃les res sine itermissiõe custodiat̃ ⁊ regatur: sicut i estate gubernari ꝯsueuit vsqꝫ ad pluuiarũ aduentũ. Que postq̃ aduenerit: a multo malo nocumẽto securos reddunt. Si aũt ꝯtingat autũnũ longũ ⁊ estiualez fore: custodia maior erit obseruãda. Tota aũt intẽtio i custodia autũni: esse oꝫ in humoꝝ rep̃ssiõe ⁊ tẽpamento maioꝝ: q̃ in ipsoꝝ eũone cũ vẽtris solone ac flõia. ¶ Qꝫ si in autũno aliq̃ cõtingat egritudo: cito ei cũ medicina anq̃ augmẽtet: subueniẽdũ est. Huius. n. tp̃is egritudiẽs male sũt ⁊ pessime. ¶ Ad vltimũ aũt tota intẽtio sit i corpis humectatiõe. In h̄. n. tp̃e hoc plus existit necessariũ q̃ ẽt in estate. Hoc nãqꝫ tp̃s p sue ꝯplexiõis malignitate errorẽ ñ tolerat regiminis. neqꝫ largis pmittit vti cibis neqꝫ dietã ꝺspicere. ¶ Hyems aũt regiminis errorẽ atqꝫ ciborũ largitatẽ tolerat. Et postremo hyems ꝯseruat sanitatẽ. vñ i ea egritudinẽ nõ icurrũt absqꝫ magni erroris cã. In q̃ a multa vẽtris solone cauerí oꝫ. ¶ Qꝫ quoqꝫ vt si q̃n febres i hyeme cõmoueant̃ cito eis cũ medicina subueniat̃: ⁊ p̃pe cuꝫ eũone. Hec nãqꝫ febres plerũqꝫ ex repletiõe accidũt. ideoqꝫ ⁊ crescunt ⁊ fortiores fiũt si nõ in p̃ncipio eũent̃. Qui aũt frigide ẽ cõplexionis: calidis poterit nutriri cibis: sicut sũt allia: ⁊ cepe: ⁊ alia calida q̃ cibis cã ꝯdiẽdi ⁊ saporẽ tribuẽdi ãmiscẽtur: vt pip ciminũ sinapi eruca ⁊ his silia. ¶ Sed q iuuẽis fuerit ⁊ calide ꝯplõis: ꝯueniẽtiꝰ est: vt ex eis minꝰ accipiat: vel oĩo ea dimittat. Ista. n. si i hyeme egrotare eum nõ fecerint egritudinẽ acutã: in veris p̃ncipio vel i eius fine facient: nisi ei cum flõmia aut ventris solutõe subueniat̃. ¶ Ille p̃terea q in tempore hyemis multa auide ⁊ sil' in stomacho recipit: atqꝫ q bonorum cibarioꝝ multitudinez cum vino suscipit: sibi cito cum flobotomia subuenire debet. Qui autẽ cibis grossis vtitur ⁊ malis: ventris solutõe sibi succurrere cogitur.

¶ De regimine infantis ⁊ p̃gnãtis. CAP. XXVII.

Pregnans ab oĩbꝰ cibis i qbꝰ est acuitas ⁊ amaritudo abstinere oꝫ: vt sunt cappares ⁊ lupini atqꝫ oliue imature ⁊ his silia. ¶ Oĩa ẽt q̃ vrinã ⁊ mẽstrua puocãt: vitare oꝫ: sicut sũt cicer ⁊ faseoli ⁊ p̃cipue ruta. ¶ A saltu qꝫ atqꝫ pcussiõe: ⁊ casu custodiri oꝫ: ⁊ p̃cipue in pregnatiõis p̃ncipio ⁊ i fine: ⁊ a coitu oĩo remoueri oꝫ. Naꝫ h̄ totũ multotiẽs aborsus cã existit. ¶ Nutriri itideꝫ oꝫ cibis subtilibꝰ: hũoꝝ bonoꝝ gñatiuis ac nausee rep̃ssiuis: ⁊ os stõi corroborantibꝰ: sicut ẽ caro galline ⁊ pdicis ac edi: de vino ẽt boni odoris paꝝ bibat: qd̃ tempate sit aquatũ. ¶ Jeiuna qꝫ in potu sumat rob de fructibꝰ acetosis ⁊ stipticis: cũ qbꝰ paꝝ de trocíscis xiloaloes accipiat: vt nauseam atqꝫ alguaa rep̃mat: motu ⁊ exercitio vtat̃ tẽpato ⁊ caueat sibi ne i balneo vel i sole lõgã faciat morã. Cãtilẽas vͦ ⁊ iocos atqꝫ ea q̃ delectatiõnẽ afferũt: necnõ sõnũ augere oꝫ: rebꝰ qꝫ odoriferis circa caput ⁊ faciẽ: ac suffumigatiõibus vti oꝫ. ¶ Cibũ qꝫ alleuiet atqꝫ i die multotiẽs comedat: neqꝫ cibo sel' ipleat̃. Si aũt appetitꝰ multũ destruat̃ de rebꝰ acribꝰ paꝝ ẽ ei tribuẽduꝫ: vt sũt cepe ⁊ sinapi ⁊ his silia: q̃ disgregãdo appetitũ ꝯmouẽt. ¶ Masticeꝫ ẽt atqꝫ olibanũ masticare ꝯuenit atqꝫ citonia ⁊ granata: necnon mala maciana ⁊ citra comedat. ¶ A malis autẽ cibis sibi caueat: ⁊ ne mala cibaria ⁊ diuersa i stõ misceat custodiri oꝫ. Est. n. possibile vt cũ h̄ regimiẽ i p̃gnatiõe egritudinem euadat. Qꝫ si ipsam infirmari cõtingat: oportet vt sine flobotomia seu ventris solutione medicetur: vel maximo timore ac multa diligẽtia fiat: ad hoc vt fetus remaneat: ⁊ partus sit facilis.

¶ De alleuiatiõe ptꝰ ⁊ regimiẽ p̃turiẽtis. CA. XXVIII.

Cum hora ptus appropinquerit parituri a i balneo mitti oꝫ: ac i tina singulis diebꝰ sedere: ⁊ vẽtrẽ atqꝫ dorsũ cũ olo iungere: cibaria qꝫ bonũ h̄ñtia saporẽ ac leniẽtia: ei sũt tribuẽda: sicut issidabegi ⁊ aluia factũ de çucharo: ac oleũ de amigdalis recens. ¶ Cum autem partus aduenerit hora: dorsum iungi oꝫ cum oleo de keiri ⁊ oleo sambacio calefactis. Cui ẽt femur ⁊ ylia atqꝫ ypocundria inungi debent: ⁊ ex eis in vuluã erit mittendum. ¶ Ipsa qꝫ paulatim incedere oꝫ: que postq̃ paꝝ ambulauerit sedeat: ⁊ pedes equaliter tendat. deinde vero super vtrosqꝫ se simul eleuet. Dolor aũt partus si fortis fuerit: nares ⁊ os apprehendẽdo se p̃mat. Obstetrix quoqꝫ dorsum eius eleuet: atqꝫ ylia ⁊ mirach eius inferius premat. Et si diu taliter se habuerit issidabegi vnctuosum de pullis factum in quo adeps pinguis galline ac anatis ponatur in potu sumat ⁊ vinuꝫ boni odoris bibat. ¶ Qꝫ si partus fuerit durus: ⁊ ne parturiens moriatur timeatur: detur ei aque in qua fenugrecum ⁊ dactili cocta fuerunt libra vna. in qua anteq̃ detur: parum olei amigdalarũ dulcium ponatur. Que non vna vice sed duabus vel tribus bibenda erit ne euomatur. Post hanc autem aquam trociscos de mirra accipiat. Et si adhuc etiam multum constringatur: succum rute sumat vel altich: geusir: galbani: omnium ana equaliter accipiatur. de quibus due dande sunt dragme. ¶ Qꝫ si delicata sit mulier que harum medicinarum odorem non multum ferre valeat: põdus vnius aurei de algalia in vino bene redolente dissoluendum erit: ⁊ in potu ei dandum. Ipsa quoqꝫ cum succo carnis ac bono vino est corroboranda. ¶ Secundina vero si remãserit: sternutatio cum condisi nares apprehendendo est prouocanda. Qꝫ si hoc modo non exierit secũdina: ad medicinas quas nominabimus erit reuertendũ dando eas. Suffumigatio quoqꝫ cum myrrha ⁊ kina ⁊ geusir ⁊ sulfure facienda est.

¶ Ex istis aūt cū felle vaccino mixtis fiūt pillule: quarum vna post aliā in igne mittat̃: qui ignis sit in foculari: quod magna scutella de terra foramē ī medio hn̄te coopiatur. Foramini aūt huic vulua supponat̃ vt fumum recipiat. Hoc.n. fumigiū fetū expellit mortuū. Qđ tūc fieri dꝫ: cuꝫ fetus mortuus fuerit ⁊ nō mouet̃ vel nō mouet̃ fortiter. ¶ Et si post partū sanguis fluat multitudo vñ vires destruant̃: subueniēdū est ei cū his que in caplo de mēstruorum retētione noīabimus. Corroborari quoqꝫ dꝫ cum aq̄ carnis: ⁊ vino bono: ⁊ atibu. ¶ Sanguis vō si non sequat̃ partū vel parū fluat suffumigāda est parturiēs fumigys suprascriptis: de qbus etiā in vuluam mitti dꝫ: ⁊ medicari dꝫ cum medicinis quas in caplo de menstruoꝝ ꝓuocatione dicturi sumus. Hoc aūt non est dimittendū nec vilipēndū nisi macra fuerit ⁊ debilis. Ex h.n. generant̃ multotiens egritudines dure ⁊ male.

¶ De regimine infantis. CAP. XXIX.

INfantis aures stati post partuꝫ ꝑmēde sunt. Qđ etiā postea multotiēs est faciēdū. ¶ Est ꝑterea obseruādum: ne lac aures igrediat̃ cū lactat̃: ⁊ vt pallatū cū melle tangat̃ ⁊ nares cū aqua cal'a ⁊ oleo semꝑ mundificent̃: atqꝫ mucillagīes emūgant̃. Ipse quoqꝫ ꝑus semper fricādus postea iungēdus est. ¶ Et mēbra sil'r eiꝰ sūt in vnāquāqꝫ partē tendēda; ⁊ fascia cingēda. ¶ Sūt ēt rectificanda eius mēbra: caput. vꝫ. ⁊ nares ac frons. Hoc.n. regimīe si custodiat̃: multas euadet egritudīes. ¶ Māmillas quoqꝫ tal'r sugat: ne eiꝰ vēter tēdat̃: neqꝫ multa ex eo egrediat̃ vētositas; ⁊ vt nō accidāt ei dissol'o ⁊ pigritia: neqꝫ somnꝰlōgus neqꝫ de latere ad latꝰ reuoluat̃: ⁊ nō ploret neqꝫ vomat. Et si istaꝝ significationū aliqua appeat diutius solito a māmillaꝝ suctione abstinere cogat̃: ⁊ tp̄s dormitionis augeat̃. ¶ Postea vō in aqua cal'a balneetur: ⁊ māmillaꝝ suctione minus solito vtat̃: deinde vō ad suā reducat̃ ꝯsuetudineꝫ: cui de medicis somniferis paꝝ est danduꝫ: vt diu dormiat. ¶ Cuna itidē eius equal'r est mouēda. Qđ qdē fieri ꝯuenit post māmillaꝝ suctionem. ¶ Oculi quoqꝫ eiꝰ in ꝑmis natiuitatis diebus: pāno sunt operiēdi. Et est sūmope cauēdū: ne in loco sit multū luminoso ⁊ radioso; añ eum tñ vitree margarite: ⁊ panni diuersos hn̄tes colores appēdi debēt. ¶ Cātilenis q̊ꝫ que vocibus ꝑferunt̃ extēsis: ⁊ qetis delectationē faciētibꝰ añ euꝫ est vtēdū: nō asperis neqꝫ raucis. ¶ Postq̄ꝫ vō loquendi hora appropinq̄uerit: nutrix eiꝰ līguā freq̄nter fricet. Superiorē tñ lingue partē cū salgēma ⁊ melle fricare dꝫ. Et hoc ꝑcipue est faciēdū cū loquela tardat̃. ¶ Añ ipm q̊ꝫ frequēter est loquēdum ⁊ v̄ba facilia; ⁊ leuia est docēdus ¶ Cū aūt natiuitatis dentiū tp̄s appropinquauerit: gingiue singulis diebꝰ cū butyro ⁊ adipe galline sepe sunt fricāde: ac ordeū suꝑ eas trahendū. Guttur quoqꝫ ⁊ spondiles colli: frequēter cū oleo īungi debēt. ¶ Et si eiꝰ vēter solutꝰ fuīt: vētri supponat̃ ēpl'ꝫ qđ de cimino ⁊ rosis cū modico aceti ⁊ aq̄ madefactis fiat: lacti q̊ꝫ gūmi arabicuꝫ ⁊ bolus armenus sunt ammiscēda ⁊ dāda ei. ¶ Uenter vō si strigat̃ suppositoriū de melle cocto: ⁊ baurach vel de melle cocto ⁊ stercore murl ꝯfectū ano est supponēdū. ¶ Cū aūt ad tp̄s ꝑuenerit in quo comedere īcipiat: fiāt de simula: ⁊ lacte ac zucharo magdaliones glādibꝰ sil'es: ⁊ infanti manu tenēda dent̃: vt cū eis ludat ac eos sugat: ⁊ gradatim disponat̃ ad aliqd ex eis trayciēdū. ¶ Caro quoqꝫ q̄ est ī pectore teneri pulli vel ꝑdicis: est ei tribuēda. ¶ Postq̄ꝫ aūt hoc bn̄ sape cepit: atqꝫ ex eo comedere ⁊ appetere īceperit: suctio māmillaꝝ paulatī minui īcipiat. In nocte q̊ꝫ eas sugere nō ꝑmittat̃: deiñ gradatiꝫ ꝑducat̃ ad hoc vt in die non lactet. ¶ Est etiam valde obseruandum: ne in tēpore calido ablactetur.

¶ De electōe nutricis ⁊ eiꝰ regimīe. CA. XXX.

NUtricem oꝫ esse iuuenē colorē hn̄tem claꝝ. Que cū sit alba: rubedinēꝫ hēat ammixtā: neqꝫ sit ꝑtui ꝓpinq̄: nec ab eo multū remota: neqꝫ lesionē hēat: neqꝫ īfirmitati sit ꝑparata. ¶ Māmillas q̊ꝫ hēat magnas: ⁊ pectꝰ amplū ac pinguedīs corpis: mediocritatē teneat. ¶ Ipsa ꝑterea neqꝫ salsa cōedat: neqꝫ acuta: nꝫ acetosa: neqꝫ stiptica: neqꝫ tabeguil vtat̃: in qbꝰ est fortis caliditas: nꝫ porris: nꝫ cepis: allia q̊ꝫ atqꝫ erucā: ⁊ ꝑcipue apiū oīo dimittat. Nō.n. ꝯuenit nutrici: vt ei appropīquet oīo. ¶ Nutriēda vō est cibarys de tritico ⁊ rizi factis: ⁊ carnibus iuuenibꝰ ⁊ bonis: ⁊ coctura bn̄ ꝯditis. ¶ A coitu autē ⁊ mēstruoꝝ ꝓuocatōe sibi caueat. ¶ Et si eiꝰ minuat̃ lac: pultes de farina fabaꝝ vel rizi vel panis de simula sicci: ⁊ lacte ⁊ zucharo facte ad sorbēdū tribuant̃: qbꝰ paꝝ semis feniculi sit āmixtū. ¶ At si lac eiꝰ valde crossum fuerit: cibus erit subtiliādus. Ipa q̊ꝫ paꝝ laborare cogēda est. Cui īsuꝑ syrupꝰ acetosus ⁊ vinū subtile dari debēt. ¶ Multū aūt subtile si eius lac fuerit: cibaria fortia ⁊ crossa cū augmento ei dāda sunt: somnusqꝫ augmentādus. ¶ Et si infantis vēter solutus fuerit: nutrici de his que ventrē stringant dandū erit. Cui neqꝫ dulcia: neqꝫ vnctuosa: sunt tribuenda. ¶ Et si in corpore infantis bothor apparuerint nutrici aqua ordei det̃: que neqꝫ dulcia: neqꝫ cal'a comedens; cū almezezet nutriat̃ ⁊ flobotomet̃. Infans q̊ꝫ si iā quatuor ꝑteryt mēses ventoset̃. ¶ Lac autem qđ meliꝰ indicat̃ est cuius vna gutta suꝑ vnguē distillata: neqꝫ multum subtilis ⁊ currēs: neqꝫ crossa ꝯspicit̃: ⁊ ꝯgelata: bonū hn̄s odorē ⁊ saporē ⁊ dulce. Salsuꝫ aūt lac: vel male olēs: nullo modo nutrimēto infantis est conueniēs.

¶ Sūma de regimine aliarum etatū. CA. XXXI.

PUeri cum flōmia: vel forti vētris sol'one. nequaq̄ꝫ sunt medicandi. Cū vētosis aūt ⁊ vētris ex aq̄ fructuū sol'one: eis erit subueniēdū. ¶ Qui ex necessitate custodiēdi sunt: ne multū de ꝯfectōibꝰ mellis: vl' fructibꝰ comedere ꝑmittant̃: ne multas īcurrāt egritudines. ¶ A lacte q̊ꝫ atqꝫ caseo necnō cibis crossis: abstinendi sunt: ne in eoꝝ vesicis lapis generet̃. Quibꝰ semīa melonū excorticata cū zucharo sunt tribuēda: vt vrīe instra mūdificent̃ ne lapidis ibi generatio fieri īcipiat. ¶ Ipis quoqꝫ cibis multū repleri: nō est ꝑmittēdū; neqꝫ cibos sumere ꝑmittant̃: donec ꝑmꝰ cibus sit digestus: ⁊ ex stomacho exierit. Qđ ideo faciendū est: vt a scrofulis sint securi ¶ Adolescentes aūt ⁊ iuuenes: ab acutis infirmitatibus sunt custodiēdi: eos flobotomando: ⁊ ipsoꝝ ventres soluēdo. Quibus fortiter repmimētia statim ex quo acutarum egritudinū ī ipsis apparuerit significatio: dāda erūt ante q̄ꝫ egritudines perficiant̃: ⁊ augmentēt̃. ¶ Senes vō sic conseruandi sunt: vt ad eoꝝ corpoꝝ euacuationē cū medicinis magis intēdat̃ q̄ꝫ cuꝫ flobotomia. Quoꝝ corpora ne ad malū deueniāt: sunt conseruanda ipsoꝝ minuendo laborem: ac coitum: vt suoꝝ corpoꝝ vires diu ꝑdurent: ⁊ non balneent̃ spatio longo. ¶ Qui aūt sunt in senio: a labore atqꝫ coitu: necnon flobotomia: nisi magna imminente necessitate sunt remouēdi. Qui cibis bonis suauē habētibus saporem: ac facile digestibilibus sunt alendi. ¶ Sepe quoqꝫ balneis vti debent: ac multum dormire. Rebꝰ etiam odoriferis faciem ⁊ caput inficere: atqꝫ suffumigationibus vti: ⁊ quiete ꝯuenit: ea quoqꝫ exerceāt: que multum delectari faciunt. ¶ Uinum ꝑterea tēperate nature subtile atqꝫ claꝝ bibāt. Qđ ⁊ aq̄ꝫ mediocriter hēat āmixtā: ac tꝑate ab eis sumat̃. Hi āt si h regīe tali mō custodiāt̃ tur: pol'e est vt ad decrepitā tꝑe lōgo deueniāt atqꝫ ad ptisim: ⁊ vt eoꝝ corꝑa: neqꝫ deyciant̃: neqꝫ destruant̃.

¶ De ꝓbatione medici. CAP. XXXII.

Valde ꝯsiderari dꝫ: in qbꝰ vitā suaꝫ expēdit medicꝰ: ⁊ ī qbꝰ illud qđ de suo ꝑteryt tpe exercuit: atqꝫ de qbꝰ stādo solus cogitat. Si.n. sue vite spacium medicoꝝ ac physicoꝝ libros ꝑscrutando ꝑteryt: eiusqꝫ studiū ē qñ solus stat: eos diligēter ītueri bona de eo haberi potest suspitio. Qꝛ si vite sue spacium in alys q̄ꝫ in his quoꝝ fecimꝰ mentionē studēdo ꝑteriuit ac solus stādo in cātilenis ⁊ instr̄is musicis delectaꝰ: inebriari q̊qꝫ atqꝫ his similia concupiscit: suspitio mala de eo hēri pōt. ¶ Postq̄ꝫ aūt scitū fuerit ꝙ ipse frequēter libros ītueaꝰ ꝯsiderādū erit: qualis sit eiꝰ astutia atqꝫ īgeniū ⁊ an cū loquacibꝰ: ⁊ oppositoribꝰ sit ꝯuersatꝰ: ⁊ si in eo sit potētia ꝑscrutādi ⁊ medicādi vel nō. Et est ēt ꝑquirendū si cū ꝑdictis hoībꝰ q̊s ꝑdiximus diu societatē habuerit: ⁊ si ab eis sit adeptꝰ ꝑscrutādi ⁊ medicādi v̄tutē. ¶ Obseruari etiā dꝫ si ea que legit ītelligit vel nō. ¶ Postq̄ꝫ aūt eū libros legere ac intelligere notū fuerit: an in īfirmoꝝ cura laborauerit: ⁊ eis medicatꝰ fuerit: atqꝫ si hꝫ ī ciuitatibꝰ famosis: vbi medici atqꝫ īfirmi multi sunt egerit: diligēter erit perquirendum aut nō. Qui aūt hec duo hr̄e īuētus fuerit: sapiens erit: ⁊ alys ꝑferri dꝫ. ¶ Qꝛ si ꝯtingat alicui vnū istorum deesse ꝯueniētiꝰ est vt operādi magisteriū ei desit: ita tñ ꝙ nō penitꝰ eiꝰ expers existat: sed operādi nouerit ꝑtē: quā vt eā que in antiquoꝝ libris ꝯtineꝰ sapiētiā prorsus ignoret. Qui.n. qđ in libris est nouit: atqꝫ imaginaꝰ cū pauca opatiōis notitia ꝑueniet ad id: ad qđ multi eoꝝ qui ea que in libris ꝯtinenꝰ nō nouerūt: neqꝫ imaginati sunt: nullo modo ꝑuenire poterūt. Qui ēt nihil sciūt nisi qđ ab his qui lōgā societatē hn̄tes: cū eis qui hec in ciuitatibꝰ famosis vbi multi medici sunt: ac multi īfirmi: didicerunt: edocti fuerunt. ¶ Si qs aūt huius doctrine nomē sit adeptꝰ qui lr̄as nō nouit: vel si lr̄as nouit: v̄ba tñ nō intelligit: nec etiā cū sapientibꝰ moratꝰ fuerit nō est ꝯfidēdū in eo: neqꝫ sue sapiētie est credēdū. Immo sciēdū est eū nullo modo posse ꝑficere. Impossibile est.n. vnū hominē: etiā si longo tpe viuat huius doctrine per se maximam ꝯseq partē: nisi ſm ꝑcedētiū icesserit regulā. Huius.n. doctrine quātitas vite hoīs mēsurā multū excedit. Qđ non in hac tantū doctrina: verū etiā in pluribꝰ īuenit doctrinis. ¶ Qui autē de hac doctrina vsqꝫ nūc aliqd sunt ꝯsecuti: nō pauci fuerunt: neqꝫ in breui hec ꝯsecuti fuerūt: sed fuerūt mille ⁊ ī mille annis hoc adepti fuerūt. Quoꝝ libros siqs frequenter ꝑscrutatꝰ fuerit: in breui oēs videre videbiꝰ: ac si illis mille annis vixissent. ⁊ illoꝝ laborē mille annis ꝑtulisset. Sed si eoꝝ negligant libri: homo in vita sua quantū perscrutari poterit: aut eius exꝑimēta vel īuēta quā mēsurā hēbūt ēt si oībꝰ hoībꝰ sit doctior: atqꝫ acutior. Quapropter si qs libros nō ꝑscrutaꝰ ac egritudinū formas nō ītelligit anteq̄ꝫ eas videat: quāuis ipsas multotiēs videat: dimittat eas. qꝛ eas non cognoscit: ⁊ absolute pertrāsit eas: nullomodo aliquid ex eis intelligendo.

¶ Expletus est tractatus quartus.

Tractatus. V. 77. continens capitula.

¶ Capitulū primū de furfuribꝰ.
2 De casu capillorum.
3 De generatiōe capilloꝝ in locis ī quibus illō voliꝰ.
4 De ꝯseruatione capilloruꝫ qui cadūt ⁊ de medicatione inity caluy.
5 De scissuris extremitatuꝫ capillorum.
6 De crispādis capillis.
7 De planandis capillis.
8 De nigrificādis capillꝰ.
9 De regiē eiꝰ q vult ne canicies ad ipm ꝑperet.
10 De rubificatōe capilloꝝ ⁊ faciēdis eis glaucis.
11 De albificādis capillis.
12 De rebus q̄ capillos radicitus radunt.
13 De illꝭ q̄ capillos destruunt semel.
14 De illis que destruunt odoreꝫ psilotri.
15 De illis que prohibent adustionem psilotri a corpore ⁊ sanatiōe eiꝰ qđ iam adussit.
16 De sahafa.
17 De albificanda facie et cute subtilianda: ⁊ clarificanda.
18 De rubificanda facie.
19 De illis que colorem citrinant.
20 De illis que denigrant colorem.
21 De illis que delent pannum.
22 De medicandis lentiginibꝰ magnis ⁊ paruis.
23 De illis que auferūt cicatricem vlcerum.
24 De illis que auferūt ruboreꝫ in facie existentem.
25 De illis que auferūt viriditateꝫ ex percussione factam quādo in loco neqꝫ nocumentum remāet: neqꝫ color neqꝫ pus: ⁊ est necesse vt viriditas illa resoluaꝰ
26 De illis que auferūt alguassen.
27 De illis que delent vestigia variolarum et vlcerum.
28 De pruritu et scabie et magnis pustulis.
29 De sare.
30 De albasas.
31 De impetigine.
32 De morfea alba.
33 De morfea nigra
34 De albaras.
35 De lepra.
36 De ficubus vel celsis.
37 De natiuitate palpebrarum.
38 De pediculis in palpebris existentibus.
39 De ordeolo.
40 De gesse exn̄te ī oculo.
41 De eminentia oculorū.
42 De fetore narium.
43 De fetore oris.
44 De illis que occultant odorem vini: ⁊ frāgūt ex ipso.
45 De illis que occultant odorem allioꝝ: ⁊ ceparum ⁊ porrorum.
46 De illis que ꝓhibēt fluxum currenteꝫ ab ore apud somnum.
47 De illis que abstergūt dentes ⁊ destruunt albasa.
48 De illis que ꝓhibēt corrosionem dentium.
49 De illis que ꝓhibēt dētes motos cadere.
50 De superfluitate aurium purganda.
51 De illis que auferūt fetorem ascellarum.
52 De illis que ꝓhibent sudorem pedum.
53 De illis que sudorem totius corporis bene redolere faciunt.
54 De diminutiōe fetoris vrine ⁊ egestionis.
55 De custodia corporis mortui ne feteat: ⁊ ne cito putrefiat.
56 De illis que ꝓhibent ne puerorum testiculis ⁊ puellarum mammillis ꝓperet magnitudo
57 De eis que accidunt in vnguibus de feditate
58 De scissuris faciei ⁊ labiorum ⁊ manuuꝫ.
59 De tumore ⁊ pruritu q accidunt digitis in autumno ⁊ hyeme.
60 De his que incrossant corpus.
61 De his que macrum faciunt corpus.
62 De his que augēt sperma: ⁊ que valēt ad erectionem virge.
63 De illis que cale faciūt vuluam.
64 De illis que addunt in desiderio.
65 De sanatione illiꝰ qui ī fine coitus ilico egerit
66 De sanatione illius qui ex nimio coitu debilitatur.
67 De illis que diminuūt sperma ⁊ virge erectionem.
68 De illis que ingrossant virgam.
69 De his que cōstringūt vuluam.
70 De illis que auferūt humiditatem in vulua.
71 De his que calefaciunt vuluam.
72 De his que valent ad impregnandum.
73 De his que ꝓhibēt impregnari: ⁊ que aborsū faciunt.
74 De his que multum faciunt bibere.
75 De his que cito iebriāt.

76 De his que alleuiāt ebrietatē: ⁊ ex qb⁹ ipa cito auferť.
77 De curatione ebrietatis.

¶ De furfuribus. CAP. I.

Furfures remouenť cōtinue abradēdo caput ⁊ singulł iungēdo noctib⁹: ⁊ postea in mane cuz multa calła aqua abluēdo ī balneo vel in domo. ¶ Que si nō suffecerit: cū farina ciceris: ⁊ seie altee: ⁊ aceto trib⁹ laueť dieb⁹. ¶ Similr q̊z cū aq̄ ī q̄ sicla cocta fuit ⁊ baurac pauco: caput ē abluēdū. Ablutio fortis in ablutōe furfuꝝ ℞. farīe ciceris. ʒ. ioo. farīe fenugreci: furfurł triticei: baurac panis nitri albi ⁊ triti: sinapis: oīum. an̄. ʒ. i. ʃ. althee. ʒ. x. misceāť oīa cū pauco aceto ⁊ aq̄: ⁊ vnaquaqz hebdomada laueť caput ex ea. ¶ Qȝ si post p̄dictoꝝ adhibitionem furfures p̄māserint: oleo roseo cuz pauco aceto mixto: caput quaqz nocte est infundendum. Uenter quoqz suauiter est semper soluendus.

¶ De alopicia. CAP. II.

Cum pili capitis vel barbe cadūt: loc⁹ cū pāno aspo est fricandus donec fiat rube⁹. Postea vo cuz cepis fortiter fricet donec patiēs in loco illo icēsionē sentiat: ⁊ ardorē. Qui die illa ac nocte sic manere p̄mittať In mane aūt silr regať. Et si in loco ampulle ap̄puerit: cū adipe anatis vel galline iungať ⁊ fricatio aliquot reliq̄ť dieb⁹: donec q̄escat. Et si tūc pili nasci ceperit: loc⁹ multotiēs abradať: ⁊ cū pāno singulł fricet dieb⁹: ⁊ oleo in q̄ keisiz ⁊ capillus ve. ⁊ camomilla fuerit cocta: iungať. ¶ Qđ hoc mō fiat. Cuiusqz istoꝝ. ʒ. i. sumať: ⁊ in aq̄ posita: suauiter vsqz ad dissołonez coq̄nť. Quib⁹ discoctis: aq̄ coleť: ex q̄ libra vna cū vna libra olei de ben misceať: que suauiter vsqz ad aq̄ ɔsumptionē coquať. Qđ aūt remanet: ab igne d̄ponať: ⁊ vsui cū op⁹ fuerit reserueť. Si aūt pili ex hꝫ medicinis nō nascanť egroti regimē est ingrēdū: quo i p̄cedēti vsus fuit tp̄e ac cōp̄is dispō q̄lis ī ea hora sit iuestigādū: quēadmodū in capło de cognitōe humoris in corp̄e dn̄antis: ⁊ in capło de v̄tutib⁹ ciboꝝ ɔtineť. Et si cognitū fuerit ip̄m cibaria fłatis gn̄atiua freq̄nter comedisse: color q̊qz cutis a qua pili cadūt albedini attinere videať: pilłe dāde sunt quaꝝ descriptio. ℞. turbit albi pulueris pigre. ana. ʒ. x. collogntide. ʒ. iij. ⁊ tertiam. Ex his tritis ⁊ cribellatis ac oleo iunctis: īformenť pilłe ex qb⁹. ʒ. ij. vel triū pōdus: ter in mēse vel q̄ter tribuať. ¶ Patiēs q̊z nutriēdus est cuz cibis bonoꝝ humoꝝ gn̄atiuis. Postea vo reuertēduz est ad medicias cū qb⁹ idem locus edificari solet. ¶ Qȝ si patiens cibos colere rubee gn̄atiuos edere cōsueuerat: ⁊ color atqz ēt corp̄is dispō hoc idē significauerit: pilłe iste q̄s noiabimus multotiēs erūt dāde: ipsiusqz regimē ad ea q̄ humorē generāt fridū reducēdū erit. ¶ Pilłaꝝ ɔfectio ℞. mirab. citrinoꝝ: rosaꝝ rubeaꝝ. an̄. ʒ. ʃ. aloes scotrēsis. ʒ. i. scamonee. ʒ. q̄rta p̄s: ex his oīb⁹ fiāt pilłe: ⁊ pro vna potione denť. ¶ Qȝ si patiēs cibis colerā gn̄antib⁹ nigrā vti ɔsueuerat: ⁊ color atqz loci obfuscatio: ⁊ ei⁹ aspitas hoc idē mōstrauerit: locusqz vehemēter siccus extiterit: apozima de epithimo: ⁊ epithimū cuz sero: ⁊ his silia que colerā nigram expellere ɔsueuerūt sic̄ in capło de melia dicturi sumus: dāda sunt: patiēs quoqz bonis vtať cibis: et postea ad medicādū eūdē locū redeundū erit. ¶ Epithima pilos ī īfirmitate alopicie renasci faciēs. ℞. spume maris. ʒ. x. baurach furfuris euforbij. an̄. ʒ. ij. stafisagrie: cātaridaꝝ an̄. ʒ. i. oīa cū oleo veteri misceanť: ⁊ postq̄ locus cum cepis fricatus fuerit: epithimetur. Et si in loco apparuerint ampulle: per aliquot dies dimittanť: ⁊ cum anatis adipe: ⁊ vnguento de cerusa cureňť donec sedenť. Postea vo h̄ idem reiterandū erit si necesse fuerit.

¶ De generatione piloꝝ in locis denudatis. CA. III.

Si barbe vel cilioꝝ pili exiles ac molles fuerit: loc⁹ fricādus ex spuma maris: ⁊ cinere keison: cuz oleo veteri mixtis singulisqz noctib⁹ ex eis iungēdus. Patiens q̊z vinū forte bibat. Cui⁹ regimē ad ea que tp̄ate calefaciūt reducēdū ē. ¶ Ad idē alia ɔfectio: q̄ ēt fortior existit. ℞. olei de ben. ʒ. i. cantaridaꝝ alas ⁊ capita abscisa h̄ntiū. ʒ. ij. ɔficiť sic: cātarides trite in oleo mittunť: deiñ oleū cū ipsis in olla parua positū sup̄ lentū ignē: cū ligno freq̄nter cōmiscēdo coquať: donec ip̄m īspissēť: postea ab igne depositum reponatur: cui parum musci: vel ambre: est ammiscendum vt bene redoleat. De quo si locus fricatus fuerit donec vesicas habeat apparebit citissima pilorum natiuitas.

¶ De ɔseruatione piloꝝ ne cadāt: ⁊ ipsoꝝ elōgatione ⁊ curatione initij caluitij. CA. IIII.

Ablutio faciēs capillos lōgos: folia azedaragi: sumanť: ⁊ capillus veneris viridis: ⁊ mirrha: ⁊ mirabolł. emblici: ⁊ ponanť in ablutiōe: ⁊ cooperiať caput ex ea: postq̄ aq̄ madefactū fuerit in qua emblici fuerūt positi. ¶ Alia ablutio capillos faciēs longos. Aqua in qua sicla cocta fuerit: sumať in qua parum sinapis ponať: ⁊ cum ea capilli lauenť: postea vo inunganť oleo ⁊ augmentabunť ¶ De his autem que capillos cadere prohibēt: oleum est mirtinū cum frequēter capilli eo inungunť. ¶ Eos etiaz cōfirmat: si laudanū in vino resolutū equali mensura cū oleo mirtino sit ammixtū cum frequenter eo vtunť. s. vt capilloꝝ radices eo in nocte fricenť: ⁊ post ī mane balneū īgressus qui patiť: cum aqua calida eos lauet. ¶ Oleum capillos cadētes retinēs. Emblici: ⁊ folia mirti sumāť: ⁊ ī aqua coquanť vsqzquo aqua turbida fiat. Postea hui⁹ aq̄ libra. i. olei onfancini. lib. i. accipianť: ⁊ mixta ad aque consumptionē coquanť. Postea vo ei qđ ex decoctione remāsit. ʒ. i. laudani in vino resoluti addať: ⁊ capilloꝝ radices: ex hoc oleo fricenť. ¶ Oleū capillos faciens rigidos: ⁊ ēt nigros: si eo inunganť. ℞. folioꝝ mirti: folioꝝ papaueris ruffi: capill. veneris spice nardi: ciperi semis sicle: seminis apij emblicoꝝ. an̄. quantū vna manu capi pōt. Hec autez omnia in tribus libris aque donec ad vnam redeant libram coquendi sunt: ⁊ postea colanda: deīde colatura hec cum vna libra olei alkeiri est miscenda: ⁊ vsqz ad aque cōsumptionem coquenda. Cui postea admiscenda sunt. ʒ. ʃ. acacie: ⁊ tātūdē cieris corticis pini: deīceps vo reponēdū singulis dieb⁹: ⁊ ex eo iunctio est faciēda. ¶ Medicamē prohibens caluitiuz ⁊ curans quod ex eo iam incepit. ℞. capillorum veneris: foliorum mirti corticum pini thuris. an̄. partes equales. Que assari debent donec teri possunt: postea vo ammiscenť eis laudani ⁊ mirrhe. an̄. quantū de vnoquoqz supradictoꝝ ex quibus cum vino veteri ⁊ oleo de semine raffani mixtis caput in nocte epithimetur: ⁊ in die lauetur. Et assidueť: hoc enim caluitiū sanat iceptū.

¶ De scissuris extremitatū capilloꝝ. CA. V.

Si capillis hoc euenerit accidens: aqua ⁊ oleo concussis donec bene cōmisceantur: frequenter erūt inungendi. Cū mucillaginib⁹ quoqz viscosis: eos lauare oportebit: sicut est ea que fit de semine lini ⁊ psilij: ⁊ foliorum sisami: ⁊ que istis similantur. ¶ Qȝ si ista nō suffecerint: quies: ⁊ comestio: ⁊ balnei vsus ⁊ potus augmentari debent. Si autem contingat vt cum hoc in corpore sit pinquedo: ⁊ sit eius figura pulchra: et h̊ accidēs paruū existat: a medicinis desistendum erit. Si autem magnuz fiat: frequenti ventris solutione vtenduz erit: ⁊ flōmia facienda: cibaria quoqz ac vinum sunt minuēda.

¶ De crispatiōe capillorum. CAP. VI.

CApilli frequēter sūt fricandi cū folys si/
dre albe ⁊ gallis. ¶ Res fortꝫ ad
istud: farina fenugreci: ⁊ mirra ⁊ seia iusquiami
albi trita ⁊ sidre ⁊ galle ac calx ⁊ merdasengi:
sumantur ⁊ ex omnibus capilli fricentur.

¶ De his q̄ efficiūt capillos planos. VII.

IN hac medicatiōe eis ē vtēdū qbꝰ capil/
loꝝ curāt̄ fixure: ⁊ inūctio ex oleo
sisamino tepido est faciēda. Super capillos q̄z
aqua calida sepe est fundenda.

¶ De nigrificatione capilloꝝ. CAP. VIII.

SUmat̄ tertia ꝑs vniꝰ lib. gallaꝝ ⁊ iungāt̄
oleo: ⁊ fricent̄ donec nigrefiant et
findāt̄: deiñ accipiāt̄ eris vsti: dragagāti. añ. ʒ.
ʒ. salꝭ gēme. ʒ. ij. alumis. ʒ. i. terāt̄ oīa ī modū col/
liry: deiñ aq̄ calꝭa admodū masse cōspse: q̄rtuor
horis fermētari ꝑmittāt̄: ⁊ caput ⁊ barba ꝑ̇us abluta cum
aq̄ calꝭa ⁊ postea exiccata: manibꝰ ꝑfricādo liniāt̄ ex ꝑ̄dc̄a
medicīa: ⁊ folia desuꝑ ponāt̄ ne medicamē desiccet̄. Que
postq̄ꝫ ꝑ sex horas sic ꝑmāserit: cū aq̄ tepida lauari debēt.
¶ Tinctura alia. Sumāt̄ merdasēgi ⁊ calcis nō extincte
amboꝝ ꝑtes eq̄les: luti quātū de ꝑ̄dcis duobꝰ ceruse q̄ꝫtū
de oībꝰ. Ex his oībꝰ aq̄ ꝯspsis inungāt̄ capilli: ⁊ folys d̄su/
ꝑ coopiāt̄. Et postq̄ꝫ ꝑ tres horas talꝭr māserit: cū aliqbꝰ la
uent̄ mucillagibꝰ: ꝑueīet. n. ex h̄ nigredo pulchra. ¶ Tin
ctura alia. merdasēgi ⁊ calx sumāt̄: ⁊ suꝑ ea sextuplū aque
fundat̄: ⁊ ī sole sic manere ꝑ. iij. dimittāt̄ dies freq̄nter cō
miscēdo. deiñ aq̄ hec colet̄: ⁊ mittat̄ ī ea lana: q̄ si denigre/
tur bona ē. Sinautē sic nō eueniat: ī hac aq̄ sexta ꝑs mer/
dasengi ⁊ calcis vt ꝑ̇us iteꝝ ponat̄: ⁊ manere ꝑmittat̄. Qd̄
tādiu fieri ꝯuenit donec lana īmissa tingat̄. Postea v̄o al/
chāna cū aq̄ ꝑ̄dc̄a ꝯsꝑsa fermētari ꝑmittat̄: de q̄ tinctura
faciēda ē: denigrat. n. ꝑfecte: ⁊ valet ad anuful: si ex lana ī
hac aqua intincta piloꝝ radices fricentur.

¶ De regimīe capilloꝝ ne cani cito fiāt. CAP. IX.

SEpe aliqbꝰ hoībꝰ cani cito ītēpestiui videlꝫ
 īnasci solēt: alys aūt tardari sue cōplo/
nis cā. ¶ De his aūt q̄ canitiē tardare faciūt ē
hoc. s. vt de trifera minori ī mane frequēter su/
mat̄. Cuiꝰ descriptio. ℞. mirabolꝭ. nigri. kebuli:
belliricoꝝ: emblicoꝝ oīum añ. ꝑtes eq̄les terāt̄: ⁊ oleo in/
ungant̄ ⁊ cū melle ꝯficiāt̄: de q̄ singulꝭ diebꝰ ī mane ad nu
cis magnitudinē sumi dꝫ. Maior āt ꝑs eoꝝ qbꝰ nutrimē/
tum fit sit kalagie ⁊ assature. ¶ Abstinere aūt ꝯuenit a la
cte ⁊ a cibis hn̄tibꝰ micas panis āmixtas: ⁊ a pultibꝰ q̄ sunt
multū spisse. ⁊ a frumēto cocto: ⁊ ab his q̄ ex melle ꝯficiūt̄
⁊ a potu aq̄ niuis: ⁊ a multe aq̄ potu. ¶ Uinū aūt vetꝰ ⁊ pu
rū modice bibēdū ē: vel ydromel. ¶ Ea q̊z q̄ salmuria cō
diūt̄ ⁊ sūt salsa edēda sūt: ⁊ panis ī almuri nabati ē ītingē
dus: ⁊ de eo paꝝ a ieiunio ē potādū. Sicla p̄terea cū sina/
pi comedat̄. Qr̄ si h̄ vtēs regimīe calore īfestet̄: cū aceto ⁊
sirupo acetoso ipm̄ repmat. Multꝰ ēt balnei vsus cuꝫ aq̄
ac coitꝰ minui d̄bēt. ¶ Hoc q̄z sumoꝑe ē cauēdū ne capil/
li aq̄ rosata īfūdāt̄: ⁊ p̄cipue si cāphorā habuerit āmixtā.
Et si q̄ñ h̄ fcm̄ fuerit studēdū ē vt desiccet̄. ¶ Unguētis
q̊z vtēdū ē: in qbꝰ spēs calꝭe ⁊ odorifere ac stiptice ponunt̄
sicut est oleū qd̄ diximꝰ. Qr̄ si qs ad h̄ multū anhelauerit:
ordinatim ad electuariū de anacardis accipiendū tendat
qd̄ in hyeme incipiendum erit.

¶ De tinctura capilloꝝ rubea vel subrubea. CAP. X.

SUmant̄ lupinoꝝ tritoruꝫ. ʒ. x. mirre. ʒ. 5.
aloxāti. i. flo. salicis fecis vini
siccate ⁊ assate. añ. ʒ. iij. deiñ cinis sarmētoꝝ ac/
cipiat̄: ⁊ aq̄ suꝑ eū fundat̄. ⁊ ꝑ noctē vnā sic di/
missus colet̄. ⁊ ex hac aq̄ ꝑ̄dc̄e ꝯficiāt̄ medicie.
Postea v̄o capilli ex eis inuncti: ꝑ noctē vnā dimittant̄: ac
deinde lauent̄. Qd̄ iteꝝ atq̄ꝫ iteꝝ similiter faciendūꝫ est:
⁊ fient prius rufi: postea v̄o rubei.

¶ De albificandis capillis. CAP. XI.

SUmant̄ stercus irūdinū ⁊ enula sicca et
mes ⁊ semina radicū ⁊ semia ve
frim sicca ⁊ sulfur ⁊ flos capparis siccꝰ. ⁊ ex his
oībꝰ cū felle vaccino ⁊ aceto collectis inūgant̄
capilli. postq̄ꝫ cū sulfure fuerīt suffumigati: ⁊ n̄
lauent̄ sed dimittāt̄ sic: ⁊ post h̄ suffumigēt̄ cū sulfure: qd̄
multis ꝯuenit fieri vicibꝰ. Postq̄ꝫ aūt albificari ceperint:
oleo sambacino frequenter sunt inungendi.

¶ De his q̄ aufferūt capillos ⁊ q̄ subtiliant ⁊ que euellūt ⁊
que eorū prohibent ortum. CAP. XII.

CAlcis albe ⁊ vehementer acute: ⁊ cineris
coclearū maris ꝑtes sumant̄ eq̄les:
arsenici citrini triti vt alcohol octaua vniꝰ ꝑtis
supradictoꝝ. Hec oīa cū aq̄ in mortario trita: ꝑ
duas horas sic manere dimittāt̄. Ex qbꝰ sic ꝑa/
ctis pili sūt inūgēdi aut ex spuma marina ⁊ gipso: h̄ idem
fiat. Ista quoq̄ꝫ bōa existūt. De his p̄terea q̄ capillos sub/
tiliāt ē vt cinis vitiū vlꝭ baurach: ī psilotro mittat̄. de quo
cutis sepe ē fricāda. Que post psilotri ablutionē cū ordei
farina vel fabarū vel melonū seminis est fricanda.

¶ De his que penitus auferūt pilos. CAP. XIII.

CAlx fortis sumat̄: suꝑ quā sextuplū aq̄ fun/
dat̄. ⁊ per tres dies sic dimissa colet̄. po
stea v̄o in hac eadē aqua sexta pars calcis pona
tur: ⁊ sic ꝑ tres dies regat̄. His gestis sexta ꝑs
arsenici citrini triti in ꝑ̄dicta aq̄ mittat̄: ⁊ tādiu
sub sole dimittatur: donec penna immissa depiletur cum
extrahitur. Postea autem corpus ex lana in hoc medica/
mine intincta fricetur. Istud enī cito abradit pilos. post
hec vero oleo roseo locus inungendus erit. ¶ De his au/
tem que capillos hoc modo destruunt est vt euelantur pi
li: ⁊ inungatur locus ex psilio ⁊ aceto multis vicibus: atq̄ꝫ
ex iusquiamo ⁊ opio ⁊ aceto. Aut locus depilatus sangui/
ne ranarum que in aqua morantur que nō mouentur: in/
ungatur vel sanguine testudinis: vel inungatur locus de/
pilatus oleo ī quo stellio coctus fuit: vsq̄ꝫ ad omnimodaꝫ
dissolutionem: aut oleo in quo eritius coctus fuit: aut iun
gatur ex castoreo ⁊ melle: multis vicibus pilis quaq̄ꝫ vi/
ce prius euulsis. ¶ De his autem que pilos in femore et
barba atq̄ꝫ ascellis nasci non permittunt nisi post longuꝫ
tempus: est vt chimolee ⁊ ceruse sumantur partes equa/
les. aluminis vnius partis medietas: ⁊ misceantur cū suc/
co iusquiami viridis: vel cum aqua aceto mixta ī qua ius/
quiami semen coctuꝫ fuit: ⁊ liniantur ex eis loca. Qd̄ mul
tis fieri debet vicibus. ¶ Pilorum eniꝫ ortus: ex hoc ve/
hemēter tardat̄: ac fortasse eoꝝ exitus omnino prohibet̄.

¶ De illis que odorē psilotri reprimūt. CAP. XIIII.

LOcus cū folys ꝑsici ⁊ cū scrophis cro/
ci ortulani: ⁊ cū alchāna ⁊ ro/
sis ⁊ ciperis: ⁊ cuꝫ hune siue separatim siue cō/
posite fricari debet.

¶ De his q̄ ꝓhibēt ne psilotrū adustionē neq̄ꝫ
pustula ī corꝑe faciat: ⁊ d̄ curatiōe eiꝰ qd̄ adustū ē. XV.

PSilotrū adustionē facere ꝓhibet̄: si non
multū cū eo fricet̄ corpꝰ ⁊ cito la
uet̄: ⁊ corpꝰ añq̄ꝫ ex eo liniat̄: oleo roseo sit inū/
ctū. Qd̄ aūt ipꝫ ī corꝑe pustulas facere n̄ ꝑmit/
tit: est vt cū aq̄ calꝭa lauet̄ vsq̄ꝫ q̊ remoueat̄: ⁊ po
stea ī aq̄ frida diu moret̄ corpꝰ: ⁊ aqua frigidissima super
ipsum fundat̄: ⁊ proprie super loca in quibus pustule na/
sci solent: ⁊ adustio fieri. ¶ Si autem adustio fiat: lentes
excorticate ⁊ trite mixte cū aceto ⁊ aq̄ rosea: ⁊ locꝭ adustis

epithimate pãno desup posito ligẽt. Sz si q̃nq꜡ ampulle nascãt ⁊ caro adurat: cũ vnguẽto de cerusa: ⁊ vnguẽtuz q̃ fit ex merdasengi ⁊ oleo roseo ⁊ albumine oui curetur. Hoc q̊z pustulas ĩ corpe fieri ꝓhibet .s. vt post psilotri remotionẽ cũ aceto ⁊ oleo roseo fortis fiat fricatio.

De sahafa: ⁊ sũt vlcera crustas hñtia: q̃ ĩ capite nascũt vel faciẽ que multotiẽs siccissime existũt rugose ⁊ albe: ⁊ q̃nq꜡ hũore abũdãtes ⁊ virus ex se fũdũt. CAP. XVI.

HEc aũt curãtur vẽtosis ĩ nocra positis: ⁊ aptõe alicuiꝰ venarũ q̃ est in cute capitis vel post aures. Et q̃ illarũ maior fuerit apiat. A rebꝰ q̊z acutis ⁊ salsis ac dulcibꝰ abstineat. Et alat cibis ĩsipidis ⁊ bonis. ⁊ si patiens tolerare poterit: vẽter cũ apoçimate de mirabolãis ⁊ aloe ⁊ scamonea soluẽdus erit. postea vͦ epithiatibꝰ epithimãdus erit. Epithima ad sahafa cũ recẽs ẽ et ĩ corpe fit ĩfantis. Uene de curcuma alchana aristologia merdasẽgi: cortices granatoꝝ sumãt: ⁊ ex his oĩbꝰ tritis ⁊ cuz aceto ⁊ oleo roseo mixtis epithiet locꝰ. Cũ aũt sahafa vetusta fuerint: sumãt sal ⁊ calcãtũ adusta: sulfur ⁊ terra argẽti viui: galle vene ꝺ curcuma merdasẽgi aristologia. oĩa hec trita cũ aceto ⁊ oleo roseo ꝯmisceãt ⁊ epithimẽt. Sz cũ sahafa sicca fuerit ⁊ alba freq̃nter fricãda erit cũ oleo ⁊ cera ⁊ adipe anatis: ac aq̃ calla lauãda ⁊ mucillagibꝰ. Patiẽs vͦ cibis hũectatiuis sp alendꝰ erit. Caputpurgiuz q̊z p nares inyci debet ex oleo de seĩe cucurbitaꝝ: vel ex oleo de amigdalis dulc. vel violato. ⁊ his silibꝰ. Qz si egritudo ad curandũ grauis fuerit: locꝰ scalpellãdꝰ erit: vt sãguis effluat: cui medicaminis acuti puluis supspargẽdꝰ erit: dõec radicitꝰ euelat. Postea vͦ cũ vnguẽto rubeo q̃ ꝯficitur ex merdasẽgi ⁊ aceto ⁊ oleo: ⁊ venis de curcuma medicetur. De his aũt q̃ sahafa mollẽ remouẽt pẽitꝰ ẽ fricatio cũ aceto ⁊ sale ⁊ vsnẽ viridi multotiens facta. Hec enim eaz remouet ⁊ penitus destruit.

De his q̃ faciẽ albificãt ⁊ cutẽ subtiliant ⁊ faciẽ claram ⁊ lucidam efficiunt. CAP. XVII.

SUmãt farina ciceris ⁊ fabaruz ⁊ ordei ⁊ amilũ ⁊ dragagã. ⁊ semẽ rafani: ⁊ cũ lacte ꝯspergãt: ⁊ ex eis facies ĩ nocte epithimet: ⁊ aq̃ calla ĩ q̃ viole sicce cocte fuerit ⁊ furfur ĩ mane lauet. Hoc decẽ noctibꝰ fieri debet. Sumera alia ꝯueĩẽs ⁊ fortis. Sumãt amigdale excorticate ⁊ amilũ ⁊ dragagã. ⁊ ꝯmisceãt oĩa cũ aq̃ croci ortulani: ⁊ ex eis epithimet facies ĩ nocte ⁊ lauet ĩ die cũ aq̃ in q̃ viole sicce ⁊ camõilla cocte fuerit. Aut sumãt amilũ ⁊ drag. ⁊ amigdale dulces excorticate: ⁊ cũ lacte ꝯspergãt ⁊ epithimet ex eis facies: ⁊ cũ cepit siccari renouet epithima. Q̃ postq꜡ p hebdomadã vnã fcm̃ fuerit: aq̃ calla locꝰ ẽ abluẽdꝰ. De his q̃ colorẽ efficiũt rubeũ. XVIII.

GUmera q̃ colorẽ vehemẽtẽ rubeũ facit ℞. sinapi albi: arsenici rubei ptes eq̃les. Hec trita cũ lacte ꝯspergãt: ⁊ ex eis p hebdomadã vnaz facies epithimet: ⁊ sit epithima leue ⁊ subtile. Sumera alia. ℞. croci oriẽtalis rubee cũ q̃ tinctores tingũt: thuris myrrhe masticis ptes eq̃les: succi cepe q̃ vocat bulbꝰ tantuz vt ex eo possint ꝯfici. Et ex hac ꝯfectiõe facies ĩ nocte liniat ⁊ ĩ die lauet. De his vͦ q̃ colorẽ faciei rubeũ efficiũt est cicer: ⁊ ficus: ⁊ mala granata dulcia. ⁊ carnẽ comedere ⁊ vinum rubeũ ⁊ grossũ potare: ⁊ eis q̃ ex melle fiũt vti: ⁊ cũ aq̃ calida dulci sepe lauari: ⁊ ouoꝝ vitellos edere ⁊ assam. Est. n. ĩ altit colorẽ faciẽdi rubeũ ꝓpetas: q̃ ẽt ĩ alys inueĩt silr. Medicamẽ colorẽ faciẽs rubeũ. ℞. ysopi sicce. ʒ. x. croci oriẽtalis. ʒ. iy. çuchari. ʒ. xiy. ex his fiat puluis. ꝺ quo singulis diebus due sumantur. ʒ.

De his que colorem citrinant. CAP. IX.

EX his q̃ colorẽ efficiũt citrinũ sũt in locis morari calidis: ⁊ aq̃s bibere q̃ non mouẽt: ⁊ aceto ĩ comestiõe freq̃nti vti: faciẽq꜡ cum cimĩo sinapismare. Açardach q̊z faciẽ reddit citrinã ⁊ comestio luti: ⁊ vigilie multe: ⁊ tristari. ⁊ cibo ĩ q̊ de cimio multũ sit ãmixtũ vti: vel frequenter ipm odorare colorẽ efficiũt citrinũ: ⁊ q in domo ĩ qua multũ ẽ ciminũ iacet citrinitatẽ incurret faciei.

De his que colorem denigrant. CAP. XX.

OPponi soli: ⁊ comedere ex cibis salsis: ⁊ dimittere balneationẽ. Et ꝺ his q̃ supficiẽ nigrediẽ afficiũt: est vt cũ psilotro et merdasẽgi epithimet. Fortiter. n. eiꝰ denigrabitur color: qui remoueri nisi duriter nõ poterit. Quẽ si remouere fuerit necesse: cũ aceto ĩ q̊ vsnẽ recẽs decoctũ fuerit: locꝰ lauet atq꜡ lacte acetoso: ⁊ cũ citri acetositate: ⁊ farina ciceris ⁊ aceto multis fricet vicibꝰ. Sumere q̊z multis diebꝰ sunt faciẽde: donec ad suã reuertat locus dispõnẽ. Eoꝝ pterea q̃ colorẽ denigrãt: ẽ origanũ frequenter comedere: ⁊ mirabolanis vti conditis.

De illis que delent pannũ. CAP. XXI.

QUod pãnũ remouet est faciẽ cũ seĩe raffani epithimare: vel cũ seĩe eruce: vl' cũ fece croci ortulani decocta: dõec ĩgrosset: costo ⁊ cĩamomo tritl: ⁊ ex ea ꝯspsis epithia faciẽdũ: vel sinapi sumat ⁊ cũ ficubꝰ terat: ⁊ ex eis locꝰ cũ aq̃ calla epithiet: aut pãnꝰ aq̃ calla ĩfusus faciei suppõat dõec rubescat: ⁊ postea medicamẽ ipsi adhibeat. Et ẽ obseruãdũ ne facies vulneret: sz cũ dolere ĩcepit medicamẽ ẽ auferẽdũ: ⁊ locꝰ q̄escere pmittẽdꝰ. ⁊ postea ad medicamẽ ẽ redeũdũ. Medicamẽ q̃ pãnũ remouet. Machael ⁊ amigdale ⁊ seĩa melonũ sumãt ⁊ excorticẽt oĩa: ⁊ terra argẽti viui eq̃li mẽsura: ⁊ ex eis fiat epithia: vel machael seĩa: ⁊ amigdale ⁊ bdelliũ molle terãt cũ aceto: ⁊ fiat ex eis epithia. Medicamẽ aliꝺ r̃mouẽs pãnũ. ℞. lupioꝝ. se. rafani. se. eruce. costi. amigdal'. amaraꝝ. baurach. pipis. ⁊ bdelly. eq̃lia põdera. ꝯfice sic. bdelliũ ĩ aqua acerdech dissoluat: ex q̊ alie medicĩe ꝯspgãt. ex q̃bꝰ fiat epithima. De medicãdis lẽtigibꝰ nigris ⁊ puis. XXII.

EX eis q̃ lẽtigĩes auferũt siue sint pue siue magne cũ sũt accñtes: sũt flõmare: ⁊ colaz nigrã a corpe freq̃nter expeller: serũq꜡ cũ epithĩo: ⁊ epithimi apoçima bibere. Q̃ silr fieri ꝯueĩt: cũ pãnꝰ epithĩatibꝰ remoueri ñ p̃t: et postea ad epithia redeũdũ. Epithia ad lẽtigĩes mag̃s ⁊ puas: faria lupĩoꝝ ⁊ amigdal'. amar excorticate ⁊ baurach ⁊ semẽ rafani sumãt: ⁊ ex eis cũ mucillagĩe fẽugre. ꝯfectl: facies sinapismet. q̃ tñ pus cũ pãno aq̃ calla ĩfuso madefiat: aut medicamĩe vti volẽs de balneo egrediat. Aliꝺ epithĩa. faria lupĩoꝝ ⁊ amigꝺ. amare ⁊ semẽ caul' sumãt. ⁊ ex his oĩbꝰ cũ lacte ficulnee collectl epithĩa fiat. Aut fiat empl'z ex sapõe: ⁊ cũ pũgere cepit lauet locꝰ: ⁊ iungat ex ol'o amigdalĩo: postea vͦ iteꝝ vt priꝰ sapo appõat: vl' ex amõiaco dissoluto epithĩa fiat. aut mabdach: dissoluat cũ mucill'. fenugre. ⁊ epithiet. Q̃ẽ ãt epithia q̃ ad neruos facit: ⁊ ad lẽtigĩes magnas ⁊ puas ⁊ ad pãnũ postq꜡ patiens balneũ exierit: aut locꝰ cũ pãno aq̃ calla ĩfuso m'totiẽs humectatꝰ fuerit: donec rubeus fiat ⁊ subtilis faciẽdũ erit.

De illis q̃ auferũt cicatrices vulneꝝ. CAP. XXIII.

VUlnerũ cicatrices ex merdasengi cũ ol'o roseo albificato epithimãde sũt atq꜡ anatis adipe ꝑ epithiate ĩ eis vtẽdũ ẽ. Super q̃s ẽt empl'm diaglõ: vel de fermẽto ponendum est. Eis quoq꜡ empl'm de pane similagis cum dactilis mixto factum: superponi debet.

De illis q̃ auferũt luborẽ in facie existẽtẽ. XXIIII.

Hic egritudini ɔfert balneū sepe ingredi: ⁊ aquā calidā facie sua quotidie coopire: ⁊ in frōte flōiam facere: sanguisugasq; locis supponere: ⁊ loca p⁹us fortiter fricare cū pāno donec sanguis ab eis fluat: postea cū sale ⁊ aceto: deinde cū vnguēto rubeo. qd̄ in cap. d̄ sabapha noīauim⁹ inungere. Huic quoq; egritudini ɔfert si loca sapone epithimata sic dimittāt. donec sapo suctionē faciat. ⁊ postea cū aq̄ cal'a lauet. Qd̄ multis vicib⁹ fieri ɔueniens est.

¶ De illis q̄ auferūt viriditatē ex ꝑcussione factā q̄n in loco neq; nocumentū remanet neq; calor neq; pus ⁊ est necesse vt viriditas illa resoluatur. CAP. XXV.

Cum in loco neq; vulnus neq; calor vl lo mō post ꝑcussionē remāserint: ⁊ fuerit necessariū viriditatē ibi existētē remouere: loco folia caulis: vel rafani: vel mentastri viridis: supponant̄: qd̄ duob⁹ alijs forti⁹ existit. Empl'z forte ad idē. Sumāt̄ arsenici citrini: lapidis kilkil ana ptes eq̄les thuris ps media: ex his oīb⁹ tritis fiat epithima multis vicib⁹. Et meli⁹ ē vt cū succo coriādri epithimet̄. hoc enim est epithima vltimū. Aut fiat epithima ex solo arsenico citrino: vel cum amoniaco.

¶ De illis que auferunt alguasen. CAP. XXVI.

Locus cū melle anacardi epithimādus ē donec in loco fiat pustula. Que postea curāda est. ¶ Aut fiat epithima ex vnguēto corrosiuo: qd̄ i adurēdo cal'i ferri vicē tenet ⁊ est scriptū in ca. de medicis adurētib⁹. Post hec aūt loc⁹ cū nitro: ⁊ aq̄ cal'a lauādus est: ⁊ fricād⁹: deinde gūmi de botim cū melle dissolutū loco supponat̄: qd̄ per tres sic manēs dies nō dissoluat̄: postea vō eo remoto loc⁹ sale optīe fricet̄: ac deīn epithimet̄ ex medicamīe qd̄ ꝑcussionis signa ac casus delere dixim⁹. De hoc aūt epithimate decies in die loc⁹ erit liniēdus: ita tn̄ q̄ nihil de eo inde remoueat̄: s; vna ei⁹ pars alij supponat̄. Qd̄ postq̄ p tres dies ɔtinuos fcm̄ fuerit: loc⁹ cū nitro erit lauādus. Rursus vō ad idē regimē redeūdū erit. ¶ Hoc. n. oīo destruit.

¶ De illis q̄ delēt vestigia variolaꝝ. CAP. XXVII.

Si ex variolis signa remāserit nigra ⁊ cū faciei supficie fuerint eq̄lia: in eoꝝ cura his erit vtēdū: qb⁹ i cicatricū ex vulnerib⁹ curatōe vsi fuimus cū sinapismatib⁹ faciē albificātib⁹. ¶ Et si loco ɔcaua appuerit: corp⁹ ipīguare: ac renouare necesse erit. Et si nigra fuerit ⁊ ɔcaua vtraq; pdicta necīa erūt. De his pterea que variolaꝝ delēt signa: est balneo ⁊ sinapismatib⁹ freq̄nter vti. ¶ Epithima validū ad signa variolaꝝ ⁊ pustulaꝝ delēda. ℞. merdasengi muraba: radices arūdinū siccas farinā ciceris ossa vetusta farinā rizi: semina melonū excorticata: semīa albē costū: hec oīa cū mucillaginib⁹ fenugreci: ⁊ seīs lini. cōmisceāt̄: ⁊ ex eis facies sinapismet̄.

¶ De pruritu ⁊ scabie ⁊ magnis pustulis. CA. XXVIII.

Scabies ⁊ pustule his valde accidunt: q cibaria sanguinē corrumpētia freq̄nter edunt sic̄ sunt salita: vel sulcita q̄ sale cōdiunt̄: ⁊ taguebil cal'a: aut allia vel mel. siue vinū vet⁹ puꝝ bibūt eis quoq; accīt: q sepe laborāt ⁊ vigilāt ⁊ balneo nō sepe vtunt̄. Quib⁹ ɔfert p⁹ vti flōmia: ⁊ post potōe mirabolanoꝝ citrinoꝝ. ʒ. sumant̄. i. ʒ. memiresin. ʒ. ij. epithimi sene semis fumiterre. an̄. ʒ. ʒ. seis scariole: anthere polipodij absinthij. an̄. ʒ. iij. oīa in trib⁹ libris aq̄ donec ad vnī⁹ libre duas redeant ptes: coquāt̄ excepto epithimo qd̄ in fine decoctōis tn̄ admiscendū erit. Post hec oīa manib⁹ fricata colent̄. In quoꝝ colatura tereniabin. ʒ. x. ponant̄. Si aūt tereniabi nō hēat̄. p eo zucarū rosatū vetus ponat que multis bibat̄ vicibus. ¶ Pillule ad pruritū valētes ⁊ scabiē. ℞. aloes mirabo. citrioꝝ an̄. ʒ. i. scamonee rosaꝝ rubeaꝝ. an̄. ʒ. q̄rtā pte. Fiāt ex eis pillule: q̄ꝝ potio sit dosis vna. Que multis sumēde sūt vicibus. ¶ Postq̄ aūt corp⁹ flōmia ac vētris solōne euātū fuerit: potio ista quotidie erit dāda. ℞. pruna damascena. xv. tamaridoꝝ a semib⁹ mūdatoꝝ zuchari al. an̄. ʒ. x. Sꝫ ista due ptes libre aq̄ bulientis fundant̄ ⁊ p noctē vnā dimissa fricent̄: ⁊ colent̄: ⁊ in potu sumant̄. Si aūt coq̄nt̄ fortius opabunt̄. Jstis q̄z q̄nq; addunt̄ sene: ⁊ fum⁹ terre: ex qb⁹ q̄tidie. ʒ. iij. sūt bibēde. ¶ Electuariū ad scabiē ⁊ prurituū valēs. ℞. mirab. citrioꝝ ptē vnā: sene fumi terre. an̄. ptē mediā: succi absinthij q̄tū ad eoꝝ sufficit ɔspsionez. Aliquotiēs aūt addit̄ huic medicine: absinthij: q̄tū q̄rta pars mirabolanoꝝ ɔficiunt̄ oīa cū melle: ⁊ sumit̄ ex ea q̄tidie: q̄tū ē auellane magnitudo. ¶ Cōfert pterea prurituī sicco in aq̄ cal'a balneari: ⁊ corp⁹ in balneo ex aceto: ⁊ oleo roseo: ⁊ succo apij ɔfricare. Serū q̄z cū mirabolanis ⁊ zucharo in potu sumere auxiliat̄. Si aūt ex frequēti corporis euōne remediū nō subsequat̄ egroto q̄tidie in mā e ⁊ in sero post sol'occasuz: triticū fractū coctū cū multa aq̄ ⁊ zucharo albo in potu est tribuēdū. Lac q̄z vaccinū acetosum potare dꝫ. ¶ Qui aūt scabiē patit̄ ⁊ pruritu; ab oīre salsa: ac dulci: ⁊ acuta abstinere dꝫ. Holera aūt frīda et res acetosas: ⁊ leues carnes edere dꝫ: vinū q̄z si bibat: mlta sit mixtū aq̄. ¶ Epithima scabie sicce ɔferēs. ℞. baurach costi. sal'ɔdisi. an̄. ʒ. i. sigic. ʒ. 7. aceti ⁊ olei rosei qd̄ sufficit ad h̄ vt corpus ex eo in balneo epithimari possit. Qd̄ postq̄ linitū fuerit maneat sic: ⁊ postea lauet̄. ¶ Epithima ad scabiē humidā. ℞. argētū viuū extinctū: cathimiā argēti: oleādrū ɔdisi alchali merdasengi. Ex his cū aceto ⁊ oleo roseo mixtis: fiat epithima: ⁊ p totam noctē sic maneāt. Jn mane vō balneū igrediat̄ patiēs: ⁊ cū aceto ⁊ vsnē viridi fricet̄: postea aūt cuz aq̄ lauet̄ cal'a. Et his gestis aqua frida sup ipm fundat̄: ⁊ oleo iunct⁹ roseo egrediat̄. ¶ Scabiei q̄z vetuste mltū auxiliat̄ p vnāquāq; triū dieruz sumere aloes pōdus vnī⁹ aurei. Qd̄ itep trib⁹ intermissis dieb⁹ ē faciēdū. Et si ex hoc excoriatio euenerit: curāda erit: hoc. n. scabiem destruit ⁊ prurituū. ¶ Epithima ad scabiē: qd̄ bonū exn̄s ⁊ validū: neq; ampullas facit: neq; adustionē. ℞. merdasengi attramēti citrini: pōdera equalia: hec per hebdomadam vnā ad solem frequenter cum aceto terant̄: ⁊ postea reponantur ex quibus cum necesse fuerit fiat epithima.

¶ De sare vel safre. CA. XXIX.

Quando hec accidit passio sāguinē minue. Et si vēter mollis fuerit da succū gnatoꝝ muzoꝝ. Si aūt sicc⁹ fuerit vēter: da potōes q̄ pdcē sūt: ⁊ mitte patiētē q̄tidie i aquā cal'az ter. ⁊ da ei cibaria q̄ rcipiūt acetū ⁊ oleū ⁊ amigdalinū oleū: tafeā q̄z cū oleo amigdalino: atq; charis: ⁊ musos ei dabis ⁊ his silia: huic pterea egritudini cōfert lac acetosū: ⁊ auxiliat̄ trocisc⁹ de spodio: vl' trocisc⁹ de cāfora cū succo gnatoꝝ. Et si hec passio pmaxia fuerit solue vētrē ex apozimate mirab. citri. ⁊ si cuz h̄ fortē patiat̄ adustionē: terat̄ granatū cū cortice suo: ⁊ exprmēdo extrahat̄ succus i q̄ cuchaꝝ al. pōat̄ ⁊ ad bibēdū tribuat̄. Huic pterea egritudini ɔfert sumere sex: ⁊ potare cuz iulep: se. portulace atq; psilij. an̄. ʒ. iij. ⁊ cibarijs vti que cum acceto ⁊ sumach fiunt: ⁊ sumere ptisanā: ⁊ lac acetosum.

¶ De albalaf. CAP. XXX.

Desudatio n̄ egredit̄: nisi ex sudorl mlti tudie. cui i fridis morari domib⁹: ⁊ aq̄ frida ⁊ dl'ci lauari. locaq; i qb⁹ desudatio oriri solet: ex aq̄ frida: ⁊ rosea: ⁊ ol'o inūgi remediū affert. Huic pterea egritudini ɔfert: postq̄ exorta fuerit: cū croco ortulāo: ⁊ vēis celidōie ⁊ aceto ⁊ oleo rof. epithimari. ¶ Alchāna q̄z ⁊ sal sumāt ⁊ cuz aceto misceāt. ex qb⁹ loca i balneo epithiēt. qd̄ dōec vna ptrāseat hora sic dittat̄. p⁹ea vō lauet̄. ⁊ sic cū fur⁹. fricet̄.

¶ De impetigine. CAP. XXXI.

SI impetigo quasi incipiens fuerit: neqꝫ in carnis ꝓfundo
fuerit fixa: sanari poterit si cum adipe galline:
vel anatis: vel cum cera: ⁊ oleo: aut dragag. vel
prunoꝝ gūmi aut oleo de frumento: vel cū bu/
tiro cocto vel crudo fricet᷑. ⁊ cum hoc ēt dulcis aqua tepi/
da sup eā fundat᷑: atqꝫ a cibis qui coleraꝫ generāt nigram
abstineat qui patit᷑. ¶ Or si iam carnis ꝓfunditatē occu/
pauit: ⁊ in ea asperitas ⁊ cortex apparent. Corpꝰ cum flōia
⁊ apoçimate de epithimo: ac sero cum epithimo: necnō ex
his oībꝰ que iam in scabiei caplo diximꝰ: ⁊ i melie caplo di
cturi sumus: euacuari ꝯuenit. ¶ Sanguisuge ꝑterea loco
sunt superponēde. Qui post ipsaꝝ suctioneꝫ aqua cal'a la/
uandus est ⁊ premendus. Sanguisuge aūt multis vicibꝰ
ꝑdicto mō sunt adhibende: qꝺ eo vsqꝫ fiat: donec qcquid
ibi est supfluitatis: sugendo penitꝰ remoueat᷑. Et post hec
epithimata de sahapha locis iponant᷑. Que si non suffece/
rint: locus tādiu fortiter fricet᷑: donec sanguis ab eo fluat.
Et deinde acuti medicamīs puluis desup spargat᷑. Quod
eo vsqꝫ fiat: donec caro sana ⁊ rubea appeat. Postea vero
curet᷑ cū vnguēto dōec sanet᷑. ¶ De his aūt que impetigi
nem auferūt: est fricatio que fit cū citri acetositate: ⁊ amo
niaco ⁊ aceto: vel cū masbacumīa mixta cū aceto: ⁊ epithi
mata: aut cū mugad ⁊ aceto. ¶ Oleū aūt de tritico icipiē
ti valet impetigini. Qꝺ hoc modo fit: triticū mūdū sumat᷑
⁊ in pixide vitrea vndiqꝫ ex argilla inuoluta ponat᷑. Cuiꝰ
os cuꝫ pila ex filis eris facta opilet᷑: que in ꝑdicto pixidis
collo ꝯstringat᷑: ne fru mētū ex pixide exire ꝑmittat cū eiꝰ
caput inferius versum fuerit. Postea sumat᷑ testa in qua
ignē hoīes tenere cōsueue rūt: in cuius medio sit foramen
per qꝺ pixidis ꝑdicte caput īferius versum trāsducat᷑. Et
postea circa ipꝫ ac sup stercꝰ vaccinū siccū ponat᷑: i q̄ ignis
paulatiꝫ accēdat᷑. Sub foramine v̄o qꝺ ē in testa: aliquod
vas mittat᷑ in quo qꝺ ex tritico fluit: recipiat᷑. Ex quo im/
petigo epithimari ꝯuenit. Est. n. hoc mirabile i ipsiꝰ cura/
tione.

¶ De morphea alba. CAP. XXXII.

MOrphee albe ꝯfert ex seitaragi indi ⁊ se/
mine raffani: ⁊ rubea ac cōdisi:
⁊ sinapi: tritis: ⁊ cū forti aceto mixtis ad solem
fricari. ¶ Aut cepa que vocat᷑ bulbus sumat᷑
⁊ ad solē multotiēs quotidie ex ea fricet᷑. Que
si nō suffecerint trifere minoris due sumant᷑. ʒ. atqꝫ turbit
pulueris pigre. an̄. ʒ. i. collogntide pars quarta. ʒ. i. hoc sin/
gulis mēsibꝰ: ter vel quater in potu est sumēdū. Alys aūt
diebus qbꝰ non vtet᷑ hoc medicamīe: pondus triū. ʒ. trife/
re solius ꝯtinuo sumat. Et eo vtat᷑ regimīe qꝺ in caplo eo/
rum que canitiem tardant nominauimus.

¶ De morphea nigra. CAP. XXXIII.

QUi morpheā patit᷑ nigrā: flōmādus
est: eiusqꝫ venter cū epi/
thimo multotiēs soluēdus. Post hec aūt ex se/
mine raffani: ⁊ cōdisi: ⁊ semine eruce: ⁊ aceto lo
cus epithimet᷑. Ipse v̄o qui patit᷑: balneū ingre
diatur frequenter: ⁊ cibis humectatiuis vtat᷑: ⁊ custodiat᷑
cum regimine melancoliam patientium.

¶ De albaras. CAP. XXXIIII.

IN albaras curatione eodē vtenduꝫ
regimine: quo et in mor/
phee albe cura vtit᷑ quis. Uomitus ꝑterea fre
quenter dādus est: atqꝫ cibaria desiccantia tri/
buenda: ⁊ eo est vtēdū regimīe qꝺ canitieꝫ tar/
dat. ¶ Et ordinatim ꝑparet᷑ ad electuariū de anacardis
sumēdū: ⁊ isto vtat᷑ epithimate. ℞. seitaragi indi: kebike/
gi stafisagrie: vētriū cātaridaꝝ. an̄. ꝑtes equales. Oīa hec
cum aqua in qua rubea sit cocta misceat᷑: et ex his postqꝫ
locus cū bulbo fortiter fricatus fuerit: fiat sup euꝫ epithi/
ma. ¶ Huic ꝑterea egritudini: ꝯfert epithimari ex nigri
serpētis sanguīe. Est. n. nigri serpentis ꝓprietas hoc opari.
¶ Or si locus in quo hec appet egritudo puus fuerit: igne
erit ꝯburēdus. Postea tādiu medicandus: donec adustio
remoueat᷑. ¶ Aut cum succo anacardi eo vsqꝫ fricandus:
quoad ibi vesica fiat: ⁊ caro vbi est albaras corrodat᷑: dei/
de v̄o curādus erit locus: donec sanet᷑. Uel tingēdus erit
locus cum his que rubeum efficiunt colorem aut nigruꝫ.
¶ Tinctura que locū albaras ad corporis reducit colorē
Aloxāthus: mirrha: fex vini: macra rubea: alumen suman
tur: ⁊ ex istis tādiu multis fricet᷑ vicibꝰ: donec patiens an/
gustiet᷑. Hoc. n. locū tingit: ⁊ eius tinctura viginti ꝑmanet
diebus. ¶ Or si hec egritudo loca in qbꝰ vētose solēt mit/
ti īuaserit: sanguis ꝑus ex eis cū vētosis erit extrahēdus: ⁊
post ipsaruꝫ remotionem locus ex merdasengi albificato
epithimandus: Aut ex rubea ⁊ aceto epithimet᷑. Aut post
sanguis extractionē ventosa amarici hn̄s succuꝫ apponat᷑
loco ⁊ diu ibi stare ꝑmittat᷑: vel loco post vētosaꝝ ablatio
nem: epithima ex rubea: ⁊ seitaragi indi mixtis cum aqua
in qua brazil fuerit coctū apponat᷑. Si aūt huius egritudi
nis maxima quātitas locū occupauerit vētosarum vento
sis postpositis frequens facienda e stflo botomia.

¶ De lepra. CA. XXXV.

SI huic egritudini statim subueniatur ex
quo īcipit: vt sanet᷑ vel reꝑmatur
possibile est. Sed postqꝫ mēbra vulnerauerit:
ac eorū corrūpit figuras: fortasse non sanabit᷑.
Cum igit᷑ oculoꝝ albedo obfuscari visa fuerit:
voxqꝫ raucescere īceperit: sudor quoqꝫ fuerit fetidissimꝰ ⁊
facies vt vter inflata apparuerit cum forti rubedine: ⁊ no
di qdā in ea fieri ceperint pili quoqꝫ supcilioꝝ subtiliant᷑
succurrēdū ei erit. ¶ Erit igit᷑ egro i ꝑncipio subueniēdū
cuꝫ sanguīs extractione ex vena purpurea dextri brachy
postea ꝑ aliquot dies quiescere ꝑmittat᷑: atqꝫ in his quibꝰ
quiescit diebus cū carne arietina vl'edina nutriat᷑. Uinū
quoqꝫ clarū ⁊ bene redolēs ac multū tēperatū bibat: ⁊ in
balneo quotidie ponat᷑. ¶ Post hec autē de brachio sini/
stro flōmet᷑: ⁊ per aliquot dies quiescere dimittat᷑: ⁊ vt di/
ximus nutriat᷑. Deīceps v̄o apozima de epithimo multo/
tiens ei tribuat᷑. Inter quas lꝫ vna aliā sequat᷑: quiescēdū
tamē est. ¶ Patiēs ꝑterea cibis alat᷑ humectatiuis: atqꝫ
in balneo quotidie ponat᷑. Et a labore ⁊ vigilys necnō ab
omnibꝰ cibis a quibꝰ melancoliā patiētes abstinere preci/
pimus custodiat᷑. ¶ Serum quoqꝫ cū zucharo: frequēter
est dandū. Ipse etiā tal'r est regēdus: vt ille qui sui corpo/
ris humectationē adipisci desiderat. ¶ Est ēt i balneo cū
farina ciceris ⁊ fabaꝝ: atqꝫ cum baurach ⁊ vsnen fricādꝰ:
⁊ aqua tepida frequēter infundendus. ¶ Post hec autē
ex oleo de semine cucurbitaꝝ: ⁊ violato inungendus: ⁊ sic
egrediat᷑ balneū. Cū āt hec egritudo alicui fortiter adhe/
serit: ⁊ in eo q̄si fixa māserit cū viperaꝝ carne medicandꝰ
erit. Eius vero corpꝰ qui hac vtit᷑ medicina inflat᷑: atqꝫ ꝑ
aliquot dies absqꝫ sensu manet. Sed eiꝰ postea excoriatur
corpꝰ ⁊ egredit᷑ de sub loco excoriato caro tenera: ⁊ sic ab
infirmitate patiens curat᷑: sicut ex antiquoꝝ nouimꝰ reci/
tatiōe: quā verā esse credimus: ac sicut ēt i hoc nr̄o tpe nō
ꝓcul ꝯtingit. Retulit. n. mihi quidā se quādā curasse mu/
lierē cum istis medicinis: quā lepra iā vehementer inua/
serat: ⁊ sanata est. ¶ Curatio lepre cum viperis. Uipere
sumant᷑ montane de locis in quibus neqꝫ palus est: neqꝫ
lutū: ⁊ eaꝝ capita atqꝫ caude abscindant᷑: ⁊ quicqd in ven
tribus est eyciat᷑: ⁊ lauent᷑: deinde i olla noua ponant᷑: i q̄
sal ⁊ anetū ⁊ galanga ⁊ piper ⁊ aqua: ⁊ parū olei mittenda
sunt. Que tādiu sunt coquēde: donec tota caro dissoluat᷑.
His aūt gestis patiēs ius illud bibat: ⁊ carnem comedat.

Et si scotomiam passus fuerit: et ceciderit: iam sufficit ei. Qd si non acciderit: idē iterum ei dādū erit qd tam diu faciēdū est: donec inflet̄ur. Cū.n. inflari ceperit ac scotomiam pati: iam tunc sufficit ei. ¶ Ego qz adolescēti medicatus fui: in cui⁹ facie nodi iam fieri incipiebāt. Cui succurrere incepi cū flobotomia: et vētris solutōe ex apozimate epithimi: et ex pillulis q̄ colerā expellūt nigrā: eum quoqz balneū atqz tinam frequēter ingredi feci: et cibaria humectatiōem faciētia dedi. Postea vō qetem per aliquot dies ei adhibui nutriēdo eū cibis bonū pstātibus nutrimētum. Post qetē vō ad vētrē soluēdū redij. Qd totiēs feci: donec plusqz quadragesies in qnqz mēsiū: et paucoꝝ dierum spatio ventrē solui: Quib⁹ peractis pili q ceciderāt renasci ceperūt: facies et color meliorari: oculiqz clarescere: et fuit integre sanitati propinquus. Ex hinc aūt qz a nobis recessit regimē quo eū cōseruabam⁹: ptermissum fuit. P⁹ sex vō mēses: inueni eū iā penit⁹ sanū. Qui mihi retulit se eo vsū fuisse regimine dum foras erat quo a me regi psueuerat: hoc excepto qd medicinā ventris solutiuam preter serū nō sumpsit.

¶ De Ficubus. CAP. XXXVI.

Verruce remouent̄ si ex folijs mirti multotiēs fortiter fricent̄. ¶ Aut si cū folijs capparis viridib⁹ vel aceto fricate fuerint. ¶ Uel si ex emplō qd exituras apit: ut ī suo dicem⁹ caplō: epithiment̄: aut scarificent̄ et cum desfregil calī pfricent̄: que qdem sunt medicamia acuta: fricatio quoqz ex sale et aceto in die mltotiēs facta pfert. ¶ Aut fiat epithima cū carmesich et aceto: aut fricent̄ multotiēs cū aceto. Ipsum enim eas radicitus euellit. ¶ Uel fricentur ex xilocaractis recētibus de romania. ¶ Uerruce āt multas habētes radices: scarificari puenit totas radices: et ea q̄ circa ipsas sunt loca: et sup scarificationis loca puluerē acuti medicaminis spargere: qd tā diu faciēdū est: donec tota corrodat̄ et denigretur. Post hec aūt butim desuper ponat̄: donec qd denigratū ē auferat̄ Quib⁹ ita peractis: ad idē multotiēs est reuertēdū: vna vice ponēdo butim: et alia medicamē acutū. Postquā āt penitus corrosa fuerint: loc⁹ cū his que carnē creant: erit medicādus: Si aūt verrucaꝝ multitudo in corpore exorta fuerit: patientē frequenter flobotoma: et eius ventrem cū his que in caplō de melācolia noiabim⁹: solue. Ipsum qz cū cibis et balneo interī dū ista agis: humecta. Et ī ci⁹ curatōe vtere eis qb⁹ in lepre sanatōe vti consueuisti.

¶ De his q̄ palpebraꝝ gñant pilos. CAP. XXXVII

Collirium qd palpebrarum gñat pilos et spissos facit. ℞. ossiū mirobalanoꝝ cōbustoꝝ. ʒ. ß. fumi thuris. ʒ. iij. spice inde: carpobalsami. ana. ʒ. ij. lapidis azuli. ʒ. x. Ex his oibus fac coliriū in quo radi⁹ immissus: quotidie inter palpebras trahat̄. ¶ Palpebris pterea qñqz accidit alopitia: q̄ hoc mō ē curāda: radius multotiēs in die in succo cepe intinct⁹ p palpebras trahatur: et subseqūēter colliriū imittat̄: et ex aliquo epithimatum: que nominauimus ibi epithima fiat.

¶ De pediculis in palpebris exñtib⁹. CA. XXXVIII.

Palpebre in primis ab eis mūdificētur: deinde cū aqua et sale lauent̄. Postea vō alumē iameni teratur: ex quo cum radio palpebris imittatur. Qz si in palpebris pediculorum fuerit multitudo: facies super aquam calidā sepe ponatur: et palpebre a pediculis mūdificētur: atqz ipsis de istis sief immittatur. ℞. terre argēti viui: arsenici rubei: stafisagrie. ana. partes equales: gummi quartā vnius partis: fiāt ex eis sief. Ex quibus cū necesse fuerit in aqua aliqd resoluatur: in qua radius madefactus per extremitatem palpebraꝝ: et pilorum radices trahatur: cum subtilitate et cautela maxima. Quo facto palpebre diu sunt tenēde: ne oculum tāgāt.

¶ De Ordeolo CAP. XXXIX.

Quando in oculo fuerit ordeolum. i. apostema longum ordeo simile: vl̄ panico: precipe patiēti vt in mane frequenter balneet̄: et vt abstieat a cena: et ne dormiat vētre repleto. Que si nō suffecerint: superpone ei parum de vnguēto qd vocatur diaquilon: qd in caplō de scrofulis noiabimus. Aut cerā solue: et radium in ipsa calida intinctū: sup ipm trahe: vel micas panis cū aqua misce donec fiat massa: et desuper pone: vel cū sigia inunge. Patiens quoqz vt predictū est: balneū frequēter igrediatur: et super aquam calidam faciem teneat.

¶ De Sesse existente ī oculo. CAP. XL.

Oportet aliquem post dormitōem oculos aperire nō valēte: frequenter balneū ingredi: et aquā calam cū oleo super caput fundere: faciēqz vapori aque cal'e supponere: atqz oculos cū pāno aqua calida infuso embrocare. Ouū preterea ac oleū rosēū mixta cū adipe galine resoluta: et colata simul cōquassentur: et palpebris in hora dormiendi supponantur: aut scariola cōtusa cum oleo violato desuper mittatur.

¶ De Oculis foras preminētib⁹. CAP. XLI.

Si ex vomitu pcedēti aut ex mlto conamine: aut ex clamore: vel ex pcussione: vel ex his similibus oculi foras pminuerint: statim in eadē hora fiat flobotomia: et venter fortiter soluat̄: atqz oculi ex aloe: et litio: et acatia: et succo tarataith epithimēt̄ ac reprimāt̄: et in loco repressionis rotula parua de colla ponat̄: et stringat̄ desuper: et patiēs supinus iaceat: et a strenutatione et a vomitu sibi caueat. In ore quoqz teneat aliquid qd flegma eyciat: et gargarismū faciat: ac cibaria minuat et vinū nllō mō bibat

¶ De Fetore narium. CAP. XLII.

Si in narib⁹ mal⁹ fuerit odor: aluminis mirre: calcanthi: gallie: ptes sumāt̄ eqles Dec oīa terātur: quibus ita pactis patiens vinū p nares sugat multis vicibus odoriferū: ac deinde de pdicto medicamine ī nares isufflettur: vel liciniū in eo intinctum ponatur in nares. ¶ Aliud medicamē. ℞. calami aromatici: seminū vesrin: seminis rose. gariofil'. ana. ʒ. i. galarum mirre. ana. ʒ. ß. musci quātū pōderat vnū granum ordei: terantur omnia et medicentur cum eis nares. ¶ Medicamen aliud. Spice inde: gallie: gariofil'. ana. ʒ. i. coquantur oīa in tribus libris vini bene olētis. Qd per nares sugatur: et ex eo gargarismus fiat: liciniūqz in eo positum naribus immittatur.

¶ De Fetore oris. CAP. XLIII.

Dens si in ore corruptus fuerit: aut in gingiuis putrefactio a qbus malus estimat̄ odor pcedere extrahe dētē. Gigiuas āt corruptas cura cū calidicō. i. trocisco de arsenico fcō ad pcauitatē et nos iam noiabimus. ¶ Qz si a palato ī os humor malū hñs saporē descēderit ipmqz eger sensu pceperit: egrū quotidie gargarizare facias sirupū acetosū cū sinapi. ¶ Postea vō in eadem die fac gargarismū ex vino in q̄ gariofili et gallia: et spica inda et cipi cocti fuerint. ¶ Si aūt cū fetore oris: nullū fuerit pdictoꝝ q̄ noiauim⁹: fac patiētē vomere: postquā res salsas: et sinapim: et ficlas comederit: et bibere idromel. Et da ei de pigra doses multas: frequētes: et custodi eum a cibis vnctuosis et crossis: et ñ comedat nisi frixa: et ea q̄ ī patella coquūt̄. Panē qz ī almuri de romania itinctū edat: et ex

eo ieiunus bibat. Ante etiam q̄ȝ comedat: ex rebite ⁊ senethu aliquātulū comedat. Uinū ēt quo vtitur ciperū: ⁊ spicā: ac gariofil'. parū p habeat āmixtos. Atqȝ de pillul' istis sumat: q̄rum descriptio. ℞. gallie: gariofil'. cinami: nucis muscate: cipi: spice: corticū citri: xiloaloes. ana partes eq̄les: musci: vicesima vni⁹ partis. Ex his oībus cū vino bn̄ redolēte mixtl fiāt pillule ad cicerl magnitudinē: ex qb⁹ q̄tidie ī mane: tres sumant̄. ȝ. q̄s eger parū p masticet ac trayciat succū. ¶ Medicamē ꝓbatū ad malum oris odorē valde ꝯferēs: qđ ēt oībus alys meli⁹ existit: ē apiū frequēter comedere. Est. n. medicamē hoc: ad h̄ fortissimū. ¶ Aliud viridis mirti sūmitas accipiat̄ ⁊ sil' cuȝ passulis eiusdē quātitatis cui⁹ ipsa ē a qb⁹ semina sint eiecta terat̄ ex qbus ī nucis silitudinē magdalcones formētur: quoꝝ vn⁹ in mane: ⁊ alius in hora dormiēdi sumat̄.

¶ Dentifriciū qđ os bn̄ redolere facit. ℞. spice ciperi: rose: foly gallie: corticū citri: gariofil'. amomi: corticū xiloaloes: masticis salis cōbusti: mellis. ana. partes eq̄les: misceantur ⁊ ex eis dentes fricentur.

¶ De his q̄ occl'tāt odorē vini ac repmūt. CA. XLIIII

Si ciperi post vinū masticētur: ei⁹ reprimūt odorē. Et si cubebe cum eis fuerint āmixte: forti⁹ operabūt̄. ¶ Aliđ medicamē: cipi: cubebe: zedoaria: masticēt̄: ⁊ cuȝ eis dētes fricent̄. De his quoqȝ que vini repmūt odorē ē post ei⁹ haustū edere: ⁊ ꝓprie res acetosas: vt sūt sinapi: ⁊ cepe aceto cōditi: ⁊ acetum bibere: ⁊ masticare coriandrum.

¶ De his qui occultant fetorem alliorum ⁊ ceparum ⁊ pororum. CAP. XLV.

Caseus in parua frusta incisus ī oleo frigat̄ onfacino: qui gariofili puluerē hn̄s aspsū p⁹ supradictoꝝ esū cōedat̄. Aut coriādrū siue recēs sit: siue siccū: post ipȝ fortiter masticet̄: ac de ei⁹ succo: paꝝ trayciat̄. Aut fabe vel lētes assate comedantur. ¶ Aut masticetur ruta: ⁊ ex ea parū edatur. Est. n. eius ꝓprietas h⁹ odorē fortiter remouere. ¶ Aut zedoaria masticet̄: ⁊ ex ea parum trayciat̄. ¶ Aut sūmitas alaulaich masticet̄. Post cui⁹ masticatōeȝ paꝝ vini odoriferi ī potu sumat̄. ¶ Aut mēta masticetur: siue mētastrū: ⁊ post ipsa paꝝ aceti sumat̄.

¶ De illis que prohibent fluxum saliue currenteȝ ab ore apud somnum. CAP. XLVI

Qui hoc infestatur: scariolā recentem cū sale ieiun⁹ multis comedat diebus: azuech quoqȝ ac gargarismū frequenter faciat. Et triferā minorē quotidie bibat: frequētiqȝ vtat̄ vomitu. Hic. n. eo peīt⁹ remouet̄.

¶ Huic p̄terea egritudini: aquā cal'aȝ ī mane bibere: ⁊ almuri de romania: ⁊ vinū coctū ī potu sumer̄: ⁊ triticū fractū: ⁊ assatū sine liquore aliquo comedere cōfert: circa noctē quoqȝ edere tortellas cum almuri nabati confert.

¶ De his que abstergunt dentes ⁊ destruunt alhafa vel cōcauitates. CAP. XLVII.

Dentifricium qđ dentes abstergit: ⁊ ꝯcauitatem remouet. Sal gēma: ⁊ spuma maris terant̄: ⁊ ex eis dētes fricētur. Cōgruūt. n. ¶ Aliud cipi: alkali: salis gēme: spume marie: partes sumāt̄ equales: ⁊ ex eis tritis dentes fricentur.

¶ Aliud testarum vrceorum viridium: vitri de siria alkali: partes accepte equales: optime terātur ⁊ ex eis soli fricentur dentes: sed gingiuarum caro ab eis bene custodiatur. Dentes quoqȝ concauari prohibentur: si singulis diebus cum oleo inungantur.

¶ De his q̄ ꝓhibēt corrosionē dētiū fieri. C. XLVIII

Loca dentium corrosa: mastice repleantur ⁊ alumine: vel dentes qui iam corrodi inceperūt: eodē muniant̄ medicamie atqȝ cū pipe ⁊ cipis tritis fricēt̄: vl' galle cipssi: ⁊ teste: ⁊ fruct⁹ tamarisci sumant̄: ⁊ terāt̄: ⁊ fiat ex eis dētifriciū. Q2 si corrosio magna fuerit: multosqȝ īuaserit dētes: vēter a colera rubea multotiēs ē purgādus: ⁊ cibaria q̄ humectāt tribuēda: atqȝ ab acrimōys ⁊ salsis abstinēdū: ac eo est vtēdū regimīe: quo qui corporis vult adipisci crossitiem: vti consueuit.

¶ De illis q̄ ꝓhibēt dētes cōmotos cadere. C. XLIX.

Balaustie. alumen: gallia: acathia: ypogstidos terāt̄: ⁊ ex eis dētium motoꝝ radices fricent̄. ¶ Mirobalanoꝝ q̊ȝ citrinoꝝ: gallaꝝ: emblicoꝝ: aluminis ꝑtes sumant̄ eq̄les ⁊ trite cū aceto misceāt̄: ⁊ fiāt ex eis trocisci: ⁊ cū necesse fuerit: motoꝝ dentiuȝ radices ex eis fricēt̄. Q2 si fortiter moueant̄: moti cū sanis aurea catenula ligentur.

¶ De Superfluitate auriū purganda. CAP. L.

Cum hora affuerit dormiēdi: oleū tepidū auri īfundat̄: ⁊ ī māe q patit̄: balneū igrediat̄ ⁊ sup lat⁹ in q̊ ē auris mūdāda iaceat: ⁊ aurē solio balnei ꝓpinquaȝ faciat: eāqȝ ibi teneat: dōec ab ea egrediat̄ qcqd exire poterit: ⁊ postea qđ remāsit cū radio cotū īuolutū hn̄te expellat̄. ¶ Aliud acetū ⁊ baurach auri inyciāt ibiqȝ postquā paꝝ remāserint: expellāt̄. Q2 postea ī balneo multotiēs fieri ꝯuenit: atqȝ auris ī aliq̄ hora sr̄ aque cal'e vaporē ē tenēda. Post h̄ auris cū radio inuoluto ex coto: īteri⁹ ē abstergēda. ¶ Est ēt obseruādū: vt balneuȝ sepe igrediat̄: ⁊ prohibeatur ne istud multum fiat.

¶ De Illis q̄ auferūt fetorē ascelaꝝ. CAP. LI.

Litharg̃iꝝ albificatū sumat̄ ⁊ cū aqua ro. ī q̄ sit cāphora ꝯspgat̄: ex qb⁹ trocisci fcī supi⁹ ⁊ īferi⁹ rosis tegāt̄: ⁊ sic maneāt donec desiccēt̄ postea reponant̄: ⁊ ex eis cū necesse fuerit medicamen fiat. ¶ Aut tutbia cū aq̄ ⁊ sale lauata: cuȝ aq̄ ro. ⁊ cāphora ꝯficiat̄: ⁊ vtat̄ ea cū necesse fuerit. ¶ Aut rosaꝝ rub. libra. i. gallie: spice: cipi: mirre aluminis ana. ℥. i. sumāt̄ ⁊ ex eis cū aqua ro. trocisci īformēt̄: ex qb⁹ cū nec̄e fuerit: epithima fiat.

¶ De Illis q̄ ꝓhibēt sudorē pedū. CAP. LII.

Si pedes cum alumine in aqua resoluto fricentur: aut cum folys cipressi: vel cum folys tamari aut cum aqua mirti: expresse remouebitur sudor.

¶ De Illis que sudorem toti⁹ corporis bene redolere faciunt. CA. LIII.

Cardorum capita cōedāt̄ ⁊ iunipi sem q̊tidie in potu sumat̄: aut cassia lignea. Corp⁹ q̊ȝ cū trocisci de rosis q̊s ī capl'o đ ascellaꝝ fetore noiauimus atqȝ cum būch fricet̄. Uinū ēt bibat aq̄tū. ipȝ. n. bonuȝ facit odorē. Et de apio comedat.

¶ De Diminutione fetoris vrine ⁊ egestionis. CA. LIIII.

Vinū bn̄ redolēs ē bibēdū: ⁊ iunipi semē ī horis fridis cōedēdū ac cassia lignea edēda. Cib⁹ q̊ȝ q̊ vtit̄ cinamomi: ac galāge ml'tū ī se hēat. Fenugrecū v̊o vl' asā siue āiudē: ⁊ oua atqȝ erucā: nec non allia: ⁊ cepas: ⁊ poros: ⁊ sinapi: ac istirgar: nullo mō comedat: ⁊ caueat sibi a fastidio.

¶ De Custodia corpis mortui ne feteat ⁊ ne cito putrefiat. CA. LV.

Ex collogntida ⁊ baurach rubeo fiat suppositoriū: ⁊ ī ipsi⁹ ano ponat̄ capite īferius

expñte: ⁊ fortiter moueat̃: postea ip̃z statuant rectũ eiusq̃ vẽtrẽ p̃mãt: donec suppositoriũ egrediat̃. postea ꝺ eodẽ aliud iteꝝ suppositoriũ fiat. Et tãdiu faciendũ ẽ: donec totũ sterc⁹ qꝺ ẽ ĩ vẽtre egrediat̃. ¶ Et his gestis: aloes: ⁊ mirra: ⁊ achatia: ⁊ ramich: ⁊ cãphora sumãt̃ ⁊ ex his oĩb⁹ ĩ aq̃ ro. resolutis suppositoriũ factũ ꝑ anũ ĩmittat̃: deĩde an⁹ coto ĩ hac ĩuoluto medicĩa opilet̃: ⁊ postquã ĩ aceto ⁊ aq̃ ro. fuerit resoluta oẽs ei⁹ iũcture inũgãt̃: postquã parũ salis eis fuerit ãmixtũ. ¶ Narib⁹ q̊z ei⁹ argẽtũ viuũ puꝝ inyciat̃. Et deĩceps oĩa ei⁹ foramina: cũ ℞ qꝺ dixim⁹ ɔstringãt̃: ⁊ ɔdiat̃ ip̃z cũ aloe: mirra: ⁊ gallia: ⁊ alumine: ⁊ sale eq̃li mẽsura susceptis. ¶ Oĩs p̃terea mortu⁹ q super suã iacet faciẽ vẽtrẽ nõ hẽbit ĩflatũ. Et cũ ĩ ei⁹ narib⁹ argẽtũ ponet̃ viuũ cerebꝝ ipsi⁹ nõ defluet. ¶ De his q̊z q̃ cadauer putrefieri nõ ꝑmittũt: est vt cũ alkitrã liniatur.

¶ De illis que ꝓhibẽt ne pueroꝝ testiculis ⁊ puellarum mamillis ꝓperet magnitudo. CAP. LVI.

Ciminũ terat̃: ⁊ ex eo aqua ɔsꝑso emplastrũ fiat qꝺ desuꝑ cũ pãno lineo ĩ aceto ⁊ aq̃ ĩfuso strĩgat̃: neq̃ vsq̃ ad dies tres dissoluat̃. Quib⁹ trãsactis cepe albilily terãt̃ ⁊ ex eis cũ aceto ⁊ aq̃ mixtis: fiat empl̃m desuꝑ: ⁊ liget̃: ⁊ ꝑ tres sic manẽs dies nõ dissoluat̃. Et aliq̃b⁹ vicib⁹ ĩ mẽse fieri ɔuenit. ¶ Duos p̃terea lapides demesen ĩsil̃ cũ aq̃ ⁊ aceto fricari ɔuenit: ⁊ ex eo qꝺ ab eis resoluit̃: testiculi ac mamille epitimẽt̃: hoc nãq̃ eos cõseruat. ¶ Aut alumẽ cũ oleo roseo terat̃: ⁊ mamille ex eo q̊tidie inungant̃: durabit. n. eaꝝ ꝑuitas diu: ꝑꝑ hoc medicamẽ. ¶ Aut sumãt̃ boli: gallaꝝ viridiũ tritaꝝ: ana. ꝑtes eq̃les ex q̃b⁹ cũ melle ɔsꝑsis epithima fiat. Qꝺ postquã ꝑ diez: vnũ sic mãserit: cũ aq̃ lauet̃ frĩda. Et istꝺ ĩ mẽse plurib⁹ fiat vicib⁹: ꝑuitas. n. lõgo ꝑdurabit tꝑe. ¶ De his ẽt q̃ testiculos ɔseruãt: neq̃ crescere ꝑmittũt: ẽ vt sumant̃ chimolee ⁊ ceruse ꝑtes eq̃les: ex q̃b⁹ cũ succo iusq̃ami ⁊ oleo mirtino ɔsꝑsis: epithima fiat. Hoc. n. neq̃ testiculos crescere: nec pilos ĩ femore nasci permittit.

¶ De illis q̃ accidũt ĩ vnguib⁹ de feditate. CA. LVII.

Vngues si ĩteri⁹ curuati fuerit ꝑ tres dies ex adipe empl̃m suꝑ se hẽre debẽt: deinde soluant̃. Qui si postquaz ab eis empl̃z solutũ fuerit ac seꝑatũ: molles ĩuenian tur: fricãdi erũt donec sint eq̃les. Et si necesse fuerit: ad hoc idẽ erit redeũdũ donec eq̃les fiãt. ¶ Et si ĩ vnguib⁹ cũ ꝑtib⁹ q̃ vt ĩ tinea excorticãt̃ gibbositas fuerit cũ aceto: ⁊ asragi: ⁊ sale: ⁊ fece aceti: epithima fiat: vl̃ fiat empl̃m ex sq̃lla: ⁊ oleo sisamino. ¶ Vngues aũt q findũt̃: ⁊ ꝑtes scisas ex se emittũt hñtiũ ex vẽtrib⁹ colera nigra ẽ educẽda: atq̃ corꝑa humectãda: vngues ẽt cũ cera ⁊ oleo ac adipe ⁊ medulla mollificãdi. ¶ Pro citrinitate vͦ q̃ vnguib⁹ accidit epithima ex semĩe eruce: ⁊ aceto multotiẽs est faciẽdũ. ¶ Sz si pũcta alba ĩ eis apparuerit cũ pice liq̃da epithimãdi ml̃totiẽs erũt. Vngues p̃terea q valde turpes sũt: cũ sũmo studio ⁊ labore sũt curãdi cũ his q̃ ĩ cura cuiusq̃ suꝑioris egritudinis dixim⁹: donec mollescãt ⁊ cadãt. Et postquã hoc factũ fuerit: quod nasci ĩcipiet mãu nl̃lo mõ tãgat̃: ne aliq̃ ei accidat tortio

¶ De scissuris faciei labioꝝ ⁊ manuũ. CAP. LVIII

Sanãtur cera citrina: oleũ roseũ ysop⁹ cerotes adeps anatis colat⁹: amilum dragg. mucillago seminis citonioꝝ: ⁊ ex eis ℞ mõ vnguẽtũ ɔficiat̃: cera: oleũ: adeps dissoluãt̃: q̃b⁹ alia addãt̃: ⁊ in mortario tãdiu moueãtur: donec ĩ vnũ trãseãt corp⁹. Et fiat ex eis fricatio post quã fricatõꝫ patiẽs balneũ ĩgrediat̃. Et postquã loc⁹ fissus mollificat⁹ fuerit: dragg. tritũ ĩ moduz collirÿ suꝑ eũ spargat̃: ⁊ deinde lauet̃. ¶ Medicamẽ ad labioꝝ fissuras. Si fissure magne fuerĩt: terant̃ galle cũ melle: ⁊ fiat ex eis epithima: vel ex fecib⁹ olei ⁊ terbentina ⁊ adipe anatis simul cõmixtis: epithima fiat. ¶ Aut galle vt colliriũ trite terbentine in oleo dissolute ammisceant̃: ⁊ fiat ex eis epithima: ¶ Vel fiat epithima ex terbẽtina: ⁊ mastice: ⁊ ysopo ceroto: ⁊ melle. Si aũt fissurã habuerint labia q̃ cũ ab aliq̃ re tãgit̃ lesionẽ affert: pãniculus oui ĩterior ei annectat̃. ¶ De tumore ⁊ pruritu q̃ accidũt ĩ digitis ĩ autũno ⁊ ĩ hyeme. CAP. LIX

Super digitos aqua salsa calefacta: fũdẽda ẽ. ¶ Ipsi q̊z ĩ aq̃ in qua sicla cocta fuerit: mittẽdi sunt: vel sunt inungendi ex oleo de ben vel ex alys oleis his similibus. Et si istud magnum fuerit: empl̃m ex sale: ⁊ ex ficubus tritis ⁊ oleo: vel ex cepis: vel ex vino fiat.

¶ De his q̃ ĩgrossãt corp⁹ vl̃ ĩpiguãt. CAP. LX.

Qui corporis crossitiẽ adipisci desiderat cibis vnctuosis ac dulcib⁹ ⁊ q multũ nutriũt frequẽter vtat̃: sicut ẽ triticũ coctũ: ⁊ pultes sorbiles ⁊ dure ⁊ ab acetosis: ⁊ salsis ⁊ acutis nisi ꝓ sapore cibi: ⁊ vt appetit⁹ melioret̃ oĩno abstineat. ¶ Dormitiõe q̊z ⁊ q̃ete in domib⁹ frĩdis ⁊ humidis frequẽter vtat̃. ¶ Cõuenit p̃terea post cibum balneari: ⁊ oleo p̃us inũgi: ac postea aquã tepidã suꝑ corpus ꝓycere. Est ẽt ei p̃cipiẽdũ: vt añ cibũ subtili vtendo deambulatõe: diu moueat̃: atq̃ a motu veloci abstineat. lect⁹ p̃terea ei⁹ sit mollis: ⁊ ioci: atq̃ gaudia semꝑ corã eo assistãt. ¶ Et corp⁹ ẽt añ cibũ donec aliquãtulũ incipiat rubere: fricet̃: ac ĩ die bis comedat: ⁊ post p̊mã comestionẽ: balneũ ĩgrediat̃. ¶ Vinũ q̊z q̃ vtit̃: rubeũ sit ⁊ crossũ ⁊ nouũ ac dulce. ¶ Ex granis ẽt q̃ ĩpinguãt: sũt triticuz: ⁊ rizi ac fabe. Triticũ ẽt coctũ cũ lacte nutrimẽtũ generat multũ ⁊ spissũ. Jus p̃terea ex micis panis similaginei sicci: ⁊ farina fabaꝝ: ⁊ rizi: ⁊ lac: ⁊ babatha: q̃ñ cũ zucharo comedit̃. ⁊ caseus recẽs: ⁊ fruct⁹ quoꝝ nuclei tm̃ comedũtur cũ zucharo: vt amigdale: ⁊ auellãe: ⁊ fistici: ⁊ lac: ⁊ vue recẽtes dulces oĩa hec corp⁹ ĩpinguãt. ¶ De his itidez q̃ corp⁹ crossũ faciunt: sũt caro arietĩa: ⁊ galliẽ: ⁊ oua assata: ⁊ iudeb ⁊ meliche: ⁊ frani: ⁊ taphea de pancis taguebil: ⁊ vino semꝑ vti ac iocis ⁊ gaudys semꝑ assistere: ⁊ flobotomiã ac vẽtris solutõez raro facere: ⁊ nõ frequẽter balneari: nec coire: neq̃ laborare nec sub sole morari: nec vigilare. Famẽ q̊z atq̃ sitim paꝝ pati: corp⁹ ĩcrossare faciunt. ¶ Medicamẽ ad ĩpinguãdũ bonũ. Semina cucurbitaꝝ excorticata optime terant̃: ⁊ cũ lacte vaccĩo ɔsꝑgãt̃: ⁊ fiant ex eis trocisci subtiles: ex q̃b⁹ ꝺsiccat̃ ĩ mane vna sumat̃ vncia: ⁊ trita cũ lacte ⁊ zucharo traiciat̃. ¶ Sorbitiũcule ẽt ex simila ⁊ cicere ⁊ fabis: ⁊ rizi: ⁊ lacte: ⁊ butiro ⁊ ex tortell̃ fiãt ⁊ bibãt̃. ¶ Sorbitiũcula q̃ ĩpinguãt. Farina rizi: ⁊ fabaꝝ: ⁊ ciceris: ac tortellaꝝ: ⁊ amigdale excorticate sumãt̃. Ex q̃b⁹ sorbitiũcule cũ lacte ⁊ zucharo fiãt: ⁊ postquã ex eis q̊ttidie sumpserit: balneũ ingrediat̃: a q̊ cũ exierit: nutrimẽto alat̃ sibi ꝓprio. ¶ Impiguãs ɔgruum. Amigdale excorticate: ⁊ auellane: ⁊ albi papauer̃ semẽ: ⁊ g̃nũ viride: ⁊ butiꝝ vaccinũ. ⁊ zuchaꝝ sumãt̃. Oĩa vͦ hec butiro ꝑuncta: cũ zucharo dissoluto ɔsꝑgãt̃ ex q̃bus ĩ mane ⁊ circa noctẽ aliq̃d edat̃. ¶ Suppositoriũ ĩpiguatiuũ. Caput arietinũ pingue: ⁊ bñ mũdificatũ sumatur: ac bñ terat̃: cui media libra caude: ⁊ due libre lactis: ⁊ tritici ac rizi ⁊ ciceris vniuscuiusq̃: ana q̃rta ꝑs vni⁹ libre addãt̃: q̃b⁹ tm̃ aque ãmisceat̃: vt ex ea coopiri possit: ⁊ sic coquãt̃ vsq̃ ad oĩuz dissolutõez: ⁊ postea ex aq̃ colata tres vncie: ⁊ piguedinis due vncie: ⁊ olei ro. atq̃ olei ꝺ nucib⁹ ana. ℥. i. sumãt̃ ex q̃b⁹ in nocte postq̃ assellauerit: suppositoriũ fiat: qꝺ ĩ vẽtre tota nocte tenẽdo dormiat: ℞ q̊z ꝑ q̃nq̃ noctes ĩ mẽse fiat. Qꝺ ẽt meli⁹ erit: si pl⁹ fiat

¶ De his q̄z q̄ corp⁹ ipīguāt:est res comedere humidas. Quod etiā squama ferri operaṫ:ꝛ nos in sequētibus i capitulo de stomacho nominabimus hoc.

¶ De his que macꝫ efficiūt corp⁹. CAP. LXI.

SI quis corp⁹ macꝫ efficere voluerit cibaria multū nutriētia dimittat carnē q̄z atq̄ꝫ vinū ꝛ lac:nec nō oīa dulcia negligat. Plimū āt i sui nutrimēto:holerib⁹ vtatur:ꝛ maxie comedat salsa:ꝛ acuta: ꝛ acetosa ꝛ larga vētris vtaṫ solutōe:vrinā q̄z atq̄ꝫ sudorē ꝓuocet: ꝛ labore ac multo motu vtaṫ ꝛ veloci añq̄ꝫ comedat. ¶ In balneo ēt diu moreṫ nec stati post balneū comedat sꝫ aliqñ diu añ comestionē moreṫ:ꝛ ēt dormiat sic: ꝛ disponat se ad comedendum semel in die multūq̄ꝫ vigilet. ¶ Uinū q̄z vet⁹ ꝛ subtile bibat. Et ad vltimū regimie vtatur ꝯrio ei qđ ꝓdixim⁹. ¶ De his q̄z q̄ corp⁹ macrescere faciūt:ē tri ferā minorē sepe sumeṫ ꝛ electuaria cal'a vrie ꝓuocatiua:sicut diatrion pipeon:ꝛ diaciminū:atq̄ꝫ post eoꝝ receptōez tādiu anteq̄ꝫ comedat morari donec appetit⁹ q̄ irritat⁹ fuerat repⁿaṫ:ꝛ extinguaṫ. ¶ Famē ꝑterea atq̄ꝫ sitim pati:ꝛ i balneo sudare ꝛ medicias maciē faciētes sumere:ꝛ dormire i lecto duro:ꝛ morari sub sole atq̄ꝫ i māsionib⁹ calīs. ¶ Medicamē macꝫ efficiēs corpus. ℞. ameos:seminis apy semis feniculi:rute:cimini oium ana ptes eq̄les:sāsuci sicci:baurach:ana q̄rtā vni⁹ ptis blacte ptes duas. pulverizētur:de q̄rum puluere trayciat q̄tidie eo vtēs pōd⁹ aurei vni⁹:hoc.n.medicamē vehemēter desiccat corp⁹. ¶ De his q̄z q̄ fortiter desiccāt:est sumere calcāthū. Qđ tñ timorosū ē. ¶ Medicamē corpus desiccās. ℞. trifere minoris.ʒ.iiȷ. pulueris pigre:turbit ana.ʒ.i. sumaṫ medicina ħ quaq̄ꝫ hebdomada semel.

¶ De his que augent sperma ꝛ que valent ad erectionē virge. CAP. LXII.

ELectuarium ð nucleis fructuū. ℞. amigdalaꝝ auellanarū nucis indice:pineaꝝ enucleataꝝ: granorū kilkil:granoꝝ zeilē:grani viridis:oiuz ptes eq̄les. zinziberis pipis lōgi:seminis peonie: ana tertia ptis: penith. ex zucharo tm̄ ex q̄ tēpari possint. Sumaṫ ex eo i mane q̄tidie:ad oui magnitudinē ꝛ i sero tātūdē. ¶ Electuariū de seminib⁹ qđ auget spma. ℞. seminis baucie:seminis napoꝝ cepaꝝ:ac rafani:ꝛ spargi:atq̄ꝫ seminis alfasfasa:ꝛ eruce seminis pineaꝝ:medulle iteriozis:granoruz kilkil:granoꝝ zeilē:tuderi lingue auis: secacul:behen albi ꝛ rubei:satirion:costi dulcis:zinziberis macro piperis: nasturty oiuz ana teraṫ:ꝛ cū melle ꝯficiaṫ. Ex q̄ triuz.ʒ. pōd⁹.cū.ʒ.i. lactis statim mulcti ꝛ penith sumaṫ. ¶ Pulmētū q̄z ex carne arietina cū cicere fracto ac cepis factū hñs subtilē puluerē cinami:ꝛ galāge comedat. Qñq̄ꝫ ēt ꝓdictū electuariū cū vino nouo ꝛ cal'o ē sumendum. ¶ Medicamē calefactis ac corpa hñtib⁹ sicca ꝯferēs. ℞. lactis vaccini statim mulcti lib.ȷ.i q̄.ʒ.ȷ. tereniabin granati ponaṫ:ꝛ coquaṫ vsq̄ꝫ ad mellis spissitudinē:atq̄ꝫ q̄tidie ex eo i ieiunio.xx.ʒ. sumanṫ q̄si sorbēdo:post cui⁹ austū pisces recētes i veru vl' sup prunas assati comedanṫ Qui ꝛ cali cū cepis sūt edēdi:atq̄ꝫ vinū crossuz ꝛ mediocriter aq̄tū:post eos ē bibēdū. ¶ Unguētū virgā erigēs Sumaṫ oleū de lilio:ꝛ ponaṫ i eo euforby pipis sinapis nitri:oiuz ana.ʒ.i. musci:sexta ps.ʒ.i. Et ex ħ vnguēto renes ꝛ dorsū:ꝛ spondiles:ꝛ sumē:ꝛ femur:ac virga:ꝛ oia q̄ sūt i circuitu ipsi⁹ inūgaṫ. ¶ Cortex etiā pinee ꝛ cipi:atq̄ꝫ anetū i vino coquēda sūt:ꝛ pān⁹ in eo infusus:in anum ē mittendus. ¶ Medicamen ex quo virga cito erigitur. Ex asa cum melle mixta: vnius aurei pondus cū.ʒ.i. vini per duas horas anteq̄ꝫ comedat edatur.

¶ De his q̄ calefaciūt vuluā. CAP. LXIII.

SUmatur cordumeni:ꝛ exteri⁹ abrasuz teraṫ. De puluere cui⁹.ʒ.i. oleo sambacino tm̄ mittatur:ex q̄ ispissari possit:ꝛ mittaṫ i vuluā. ¶ Medicamē ꝯferēs ad friditatē vulue ꝛ humiditatē:cordumeni: ꝛ pip ꝛ cipi:ꝛ bellirici:in vino coquātur in quo pānus madefactus vulue subyciatur.

¶ De illis que augēt delectationē i coitu. CA. LXIIII

QUi hoc asseq̄ desiderat cubebe ieiunus masticet:aut piretꝛ:aut cuz asē ʒ.i. olei sābacini.ʒ.x. ꝯmisceat ꝛ ꝑ aliquot dies sic manere ꝑmittat. Et postea ex ħ vnguento virgā inūgat:ꝛ mulieris crura vehementer eleuet:ꝛ sup ipsā crura sua strigat. Sic.n. opando: vterq̄ꝫ valde delectabiṫ. ¶ Aliud. ℞. piretri:zinziberis:cinamomi ptes eq̄les:ħ trita cū aq̄ q̄ paꝝ gumi dissolutū fuerit cōspgaṫ:ꝛ fiāt ex eis trocisci pui:q̄ in ore teneanṫ: ꝛ postq̄ꝫ resoluti fuerint cū saliua:coeūdum est cū muliere.

¶ De sanatōe illi⁹ q̄ i fine coit⁹ ilico egerit. CA. LXV

OPortet eos añ q̄ꝫ coeant egerere. Ea ṽo eis dāda sūt:q̄ vētrē ꝯstringūt. Acatbie ꝑterea atq̄ꝫ aramich:ꝛ thuris:ac balaustie:ꝛ gūmi arabici:oiuz ptes sumaṫ eq̄les:ex q̄b⁹ ꝯfis dactili similitudo fcā ano i hora coeūdi subyciaṫ. In alys ṽo horis oleū de neridē supponatur:ꝛ ex eo inungatur.

¶ De illi⁹ sanatōe q̄ ex nimio coitu ꝺbilitaṫ. C. LXVI.

SI aqua frida sūt lauādi: ꝛ ex aq̄ carnis nutriēdi paꝝ ēt vini bñ odoriferi ꝛ clari bibāt:barbā ꝑterea ac faciē: ꝛ totum caput ex eis liniāt:q̄ bñ redolēt. Pānosq̄ꝫ ꝛ totū corp⁹: cū odoriferis suffumigēt. Quiescāt:ꝛ in lecto iaceant valde molli. ¶ De illis q̄ diminuūt sperma ꝛ virge erectionē. CAP. LXVII.

DE his q̄ spma ꝛ virge erectōez minuūt ē acetosa:ꝛ stiptica comedere:vt est acetū ꝛ vue acerbe succ⁹ ꝛ ribes ꝛ his similia: ꝛ olera frida:vt lactuca ꝛ portlaca:ꝛ his silia. ¶ De his q̄z q̄ erectōz minuūt:sūt ea q̄ vētositat] sūt dissolutiua sic ruta:agn⁹ cast⁹:mētastꝛ ciminū ꝛ ameos. ¶ Medicamē virge erectōez minuēs. ℞. seminis agni casti.ʒ.x. folioꝝ mentastri:rute sicce:cimini cipi: balaustie:ana.ʒ.ȷ. Ex hoꝝ puluere i mane:ꝛ circa noctez trayciaṫ. ¶ Medicamen aliud qñ cal'itas fuerit cā. ℞. seminis lactuce semis portulace:ana.ʒ.x. psily:semis coriādri sicci:ana.ʒ.iȷ. balaustie:nenufare: ana.ʒ.ȷ. Ex his oib⁹ simul cōmixtis.ʒ.iȷ. cū quāta.ʒ.i. cāphore:ꝑ aliq̄t dies sumanṫ:ꝛ cibis vtantur stipticis:ꝛ acetosis.

¶ De ill'q̄ igrossāt virgā. CAP. LXVIII

MUltotiens in die tādiu fricanda ē:donec rubea fiat:ꝛ postea aq̄ cal'a sup eā fūdēda:ꝛ exide cū cera in oleo violato resoluta epithimāda. ¶ Aut friceṫ: ꝛ cū lacte ouino i die decies vngaṫ. ¶ Aut epithimeṫ ex lūbricis terrestrib⁹ desiccatis:ꝛ cū oleo sambacino tritis. ¶ Aut frustū vtris:i q̄ remāsit pix calefiat:ꝛ cū eo friceṫ virga:ꝛ iuisceṫ ei:ꝛ dū cal'm fuerit:sup ipsā teneatur. Cū aūt ifridatū fuerit:remoueaṫ:hoc i die multotiens ē faciēdū. ¶ Aliud medicamē. ℞. sulphuris citrini: pipis:ana ptes eq̄les hec trita cribelleṫ cū ozali ꝛ ex eis cū melle puro cōmixtis fiat epithima: quod postq̄ꝫ per horā vnā sic māserit:laueṫ cū aq̄ cal'a. ¶ Aut sumat seminis alcoti nuclei:ꝛ triti triconizeṫ:ꝛ cū lacte stati mulcto cōmisceaṫ:ex q̄b⁹ virga añq̄ꝫ mulieri cōmisceaṫ: friceṫ:augmētaṫ.n. Siq̄s āt ꝑdicto regimie frequēter vsus fuerit i nālē trāsibit magnitudinē atq̄ꝫ sic remanebit.

¶ De his q̄ ꝯstringunt vuluā. CAP. LXIX.

Gallie ʒ.iij. gariofilo.ʒ.i.musci.ʒ.sexta ps: sumat̄:ꝛ trita oīa ivnā vini.ʒ.mittā tur:i q̄ pān⁹ madefact⁹ i vuluā mittat̄. ¶ Aliō qȏ corruptā q̄si virginē reddit. ℞.gallaꝝ alu minis:squināti folioꝝ lily cipi:ana ptes eq̄les hec oīa i aq̄ coquat̄:de q̄ mulier i vuluā multotiēs mit tat. Cū autē vulua multū stricta fuerit:atq̧ vir vt coeat ad mulierē accesserit:parua ps itestini sanguīe colūbe i pleat̄:ꝛ vulue anq̄ vir ad eā accedat imittat̄. Postquā eni ad eā accesserit:ꝛ cū ea coire cepit:findet̄ intestinum ꝛ sanguis fluere incipiet.

¶ De illis q̄ auferūt humiditatē i vulua. CA.LXX.

Antimonij aluminis iameni: ptes su mātur eq̄les:ꝛ trite tritoni zent̄:ꝛ sic subyciāt̄. ¶ Aut salgēma: ꝛ alumē trita subyciant̄:ꝛ lauet̄ mulieris vulua cū aq̄ i qua galle ꝛ glandiū cupule:ꝛ balaustie:cocte fuerint. ¶ Aut pineaꝝ cortices:ꝛ alumē:ꝛ cipi i vino co quat̄ i q̄ pān⁹ madefact⁹ vulue imittat̄:ꝛ ibi teneatur.

¶ De his q̄ calefaciūt vuluā. C.LXXI.

Hordumeni excorticatum sumat̄:ꝛ terat̄:ꝛ ꝓyciat̄ ex eo i oleo sābacino tādiu:donec inspissetur:ꝛ supponatur.

¶ De his q̄ valēt ad ipregnādū. CAP. LXXII.

Ad hoc valet vt vir ꝛ mulier nō coeāt ni si post lōgū tps:ꝛ vt nō sint ebrij ꝛ vt vir cū muliere ludat tādiu:donec eā vide at desiderare coitū:qȏ in oculis mulieris atq̧ anhelitu cognosci pōt. Et fiat coit⁹ post mēstru oꝝ purgatōez. Qui postq̄ cū ea coire cepit: ipsius vehe hemēter eleuet crura:ꝛ fit tūc mulieris caput iferi⁹ mer sum:atq̧ vir a spmatis emissione abstineat: donec sciat mlierē suū iplesse desideriū. Et tūc ipe semē fūdat. Mu lier vō post diu iaceat:hoc aūt statī post balneū fieri cō uenit. Opꝫ tñ vt ante q̄ hoc fiat:mulier medicinas sibi subyciat calās. ¶ Pessariū ad ipregnādū valēs. ℞.sigiā castoreū galbanū:oppoponacū:carpobalsamū: semē bē: costū:spicā indam:bdelliū. Ex his oīb⁹ tritis ꝛ cū vino cō mixtis:glādis fiat silitudo:q̄ in vuluā missa:ꝑ multas no ctes anq̄ coeat:quatuoꝛ teneatur horis.

¶ De illis q̄ ꝓhibēt ipregnari. CAP. LXXIII.

Si mulier post coitū statī paꝝ alkitrā sibi subyciat:aut cū vir coi re vult virge caput ex eo inūgat:nō fiet ꝑgna tio. Qȏ ꝛ rute succ⁹ fil'r opat̄:aut pip:si ex ali quo eoꝝ mulier sibi supponat: postq̄ coierit ¶ Mulier q̄ꝫ si pedes hñs aptos post coitū fortiter retro salierit:spma qȏ ꝯtinet̄ i ea cadet. Vir ēt si coitū priusq̄ mulier expleuerit:nō ipregnabit mulier. ¶ De his autē q̄ abortire faciūt:sūt medicine quas in caplō de partu fa cili noīabim⁹:ꝛ pessarū ex alkitrā:aut succo rute: vel ex pulpa collogntide:vel arthanita:facere:aut succū rute bi bere. ¶ De his etiā que fetū vehemēter expellūt:est q̄ti die ꝑgnāti tribuere.ʒ.iij.de semine sauine decē dieb⁹ con tinuis:nisi ꝑus febrē passa fuerit. Que si acciderit dimit tēda est. Sana vō hoc frequēter sumat:donec in ei⁹ vri na atq̧ sudoꝛe:seminis hebel odoꝛ sentiat̄. His preterea oībus q̄ in caplō de mēstruoꝝ ꝓuocatōe:ac de facili par tū dixim⁹ vtēdū ē:aut electuariū de assa ei detur.

¶ Electuariū qȏ in aboꝛsū faciēdo validū existit. ℞.semi nis hebel.ʒ.c.mentastri sicci:folioꝝ rute:ana.ʒ.xx.rubee coꝛdumeni:pulegij:ceruini:ana.ʒ.x. hec oīa puluerizata cū lacte ficuuꝫ:in modū electuarij ꝯficiant̄:ex quo i ma ne ꝛ circa noctē ad magnitudinē vnius nabache sumat̄.

¶ De illis q̄ multū faciūt bibere. CAP. LXXIIII.

Si quis in potu multo vult vti vino:opꝫ vt ea die nō multo repleat̄ cibo: neq̧ dulcia comedat. Tafeā aūt vnctuosam soꝛbeat:ꝛ micas i iure molles ꝛ vnctuosas co medat:carnēq̧ pinguedinē āmixtā hñtē tēpe rate edat:neq̧ ea die ante comestionē laboꝛet. Sꝫ statī postq̄ expergefactus fuerit: bibere incipiat:in stoma cho ex precedētis diei cibo nō grauedinē habens.

¶ De his ꝑterea q̄ ad potādū valde adiuuāt:est caro cuꝫ caulibus:ꝛ cum canabit:ꝛ cum lentibus. ¶ Post vinum quoq̧ citri acetositatem:aut ribes:aut citonia:aut grana ta acetosa:vl'res acetosas:aut salsas sumere:maxime au xiliat̄. ¶ Medicamē qȏ ebrietatem detardat. ℞.cauli um nabati semina:ciminū:amigdalas excoꝛticatas: men tastrum salem:absinthium:rutam siccam:ameos ex his omnibus simul tritis.ʒ.ij.pondus cum aqua frigida a ie iunio sumat̄:si ille qui sumere dꝫ caloꝛem non hꝫ. Qui si caloꝛē patiatur:dimittat. ¶ Ad hoc ꝑterea iuuamētum prestat:vt qui vult bibere amigdalas salitas:aut lētes sa litas:aut oliuas sale ꝯditas:aut capares comedat.

¶ De his que cito inebriāt. CAP. LXXV.

Mandragoꝛe opij: seminis iusquiami nigri:oīum ana.ʒ. suma tur:nucis muscate.ʒ.ß.gallie:xiloaloes:ana.ʒ. tertia pars. Ex his oibus tritis:trocisci infoꝛ mētur. Quoꝝ vnus cum in vino dissolut⁹ fue rit:vehementer inebriabit. ¶ De his quoq̧ que inebri ant est:vt iusq̄amū nigrū:ꝛ coꝛtices mādragoꝛe in aqua donec rubea fiat coquātur:que postea vino commisceri dꝫ. ¶ Medicamē aliud leuius ꝑmo. Aqua in qua scilēꝫ cogt̄ sumat̄:ꝛ cū vino misceatur:vel aqua in qua vsnee: aut res mucillaginē habēs madefacta fuit:det̄. ¶ Aut vinū in quo xiloaloes madefactum fuit:tribuatur.

¶ Medicamen aliud qȏ valde est foꝛte. ℞.mirre: sigie: opij:iusquiami oīum ana.sextam partem.ʒ.i.gallie gario fili ana tertiā.ʒ.i.hec trita cum vino mixta tribuantur.

¶ De his que cito alleuiant ebrietatem ꝛ ex quibus cito aufertur. CAP. LXXVI.

Aqua ꝛ acetū multotiēs dāda sunt ei: aut aqua mixta cū lacte multum aceto so:vel cū sero acetoso tribuēda sunt. Acetum quoq̧ ꝛ oleum roseum:super caput sunt fun denda:atq̧ cāphoꝛa ꝛ aqua rosata:narib⁹ ap plicāde sunt:vt eas odoꝛet. In stomacho quoq̧ si aliqua pars vini remāserit:vt ipsam euomat est cogēdus. Ma nus ꝑterea eius atq̧ pedes:in aquā frigidā sunt mittēdi: ꝛ cū sale fricandi:ac bucelle panis in succo vue acerbe in fuse sunt tribuēde:cum lentibus coctis. Caules etiā co cti atq̧ canauit dandi sunt.

¶ De curatione ebrietatis. CAP. LXXVII.

Oportet crapulatū diu doꝛmire:ac post q̄ euigilauerit balneum ingre di:vbi in loco sedeat temperato. Et postq̄ su ꝑ ipsi⁹ caput aque tepide multitudo fusa fue rit:exeat:ꝛ pullū cū succo vue acerbe: nec nō charis ꝛ hulem:atq̧ his similia comedat:deinde alia vi ce doꝛmiat. Qꝫ si capitis habuerit doloꝛē caput ex aceto cū oleo roseo mixto infundat. Et sint acetū ꝛ oleū roseuꝫ super niuem ifrigidata. Quib⁹ ita gestis:iteruꝫ doꝛmiat. Si āt post hec crapule sanitas tardauerit parū vini cum multa aqua bibat. ¶ De his quoq̧ q̄ crapulā remouent sunt multū loqui. ꝛ lōgā suauiter incedere viā:ꝛ oleū vio latū:ac floꝛes salicis:nec nō rosas:ꝛ camphoꝛā ꝛ aquam rosatā olfacere:atq̧ aqua tepida caput infundere.

¶ Aliud. seminis scariole seminis caulis:berberis: mun

dati a suis granis sumach: lentium excorticatarum: rosarū spodij: ana. ʒ. x. sumãtur ex q̄bus. ʒ. iij. cū sexta. ʒ. i. de cãphora ⁊ cū. ʒ. i. acetositatis citri decocte ad spissitudinē: aut cū succo mali granati acetosi: vel cū ribes sunt potãde. ¶ Aliud de semine coriãdri sicci trito mixto cū zucharo albo eiusdē quãtitatis: cuiꝰ ip̄z ē quãtū pōt tribus trayciat vicibꝰ. Robub aūt q̄ ad crapule valent remotionē sūt rob de succo vue acerbe ⁊ rob de acetositate citri: ⁊ rob de ribes. ¶ Aliud aq̃ in q̃ sumach: ⁊ tamarindi: atq̧ pruna fuerint infusa: sumat̄: ⁊ cū succo acetositatꝭ citri eiusdē quãtitatis misceat̄: q̄bus tñ zuchari quãtū totū est addat̄. Que oīa vsq̧ ad spissitudinē sunt coquēda. Ex quibus postea q̃si sorbēdo aliquid est sumēdum.

¶ Cōpletus est tractatus quintus cum dei misericordia.

Tractatus. VI. 19. continens capitula.

p̄ᵐ De cautela iter agētꝭ a calore: ⁊ auferēdo nocumēto qđ accidit ei ab ipso
2 De cautela dierꝝ cãicularīū ⁊ succursu eoꝝ que ex eis accidūt.
3 De sedãda siti ⁊ expulsione nocumenti eius.
4 De r̄gimīe coꝝ q̄ ꝑger̄ volūt: dū magnū ē frigus.
5 De sanatiōe cōgelati a frigore.
6 De sincopi q̃ fit ex fame ⁊ eius sanatione.
7 De regimīe extremitatū digitoꝝ pedū ⁊ manuū ne a frigore corrūpant̄: ⁊ succursu si icepta fuerit corruptio: ⁊ sanatiōe eiꝰ qđ fuerit corruptuz.
8 De imobilitate oclī ex niue
9 De adustione ⁊ dolore q̃ accidūt oculo ex frigore vel vento.
10 De sanatione debilitatis. ⁊ labore magni.
11 De preparatiōe corporis ad ambulãdū ⁊ regimine cibi in itineribus.
12 De ablatione nocumēti ⁊ diuersitate aquaꝝ.
13 De mansionibus expeditionum.
14 De regimine mare intrãtium.
15 De ꝓhibitione generationis pediculoꝝ ⁊ destructione coꝝ qui generati sunt.
16 De illis q̃ prohibēt soob.
17 De illis que ꝓhibēt fissuras q̃ fiūt ī calcaneis.
18 De excoriatōibus q̃ accidūt ex eq̄tatōe vel calciamentis.
19 De casu ⁊ ꝑcussiōe q̃ fiūt in capite: vel in alia parte corporis.

¶ De cautela iter agētis a calore ⁊ auferēdo nocumento qđ accidit ei ab ipso. CAP. I.

Oportet vt q̄ ī magne calitatꝭ tpe iter agit: cibo nō sit r̄pletꝰ nz sit ebriꝰ nz ēt ea hora vinū biberit. Nō tñ sit inanitꝰ: neq̧ a cibo vl' vino oīno vacuꝰ nisi fastidiū patiat̄. Qđ si passus fuerit: oīno ab itinere abstinere meliꝰ ē: atq̧ q̄escere: ⁊ tãdiu dormire: donec fastidiuz remoueat̄. Qui si nō fuerit fastiditꝰ: īmo appetitus ī ipo aliq̧tulū viguerit: mediocriter cibo r̄ficiat̄: q̄ tñ paucitati attineat. ¶ Cibaria v̄o q̄bus vtit̄: frigida sint: atq̧ extiguētia: nec nō sitiz reꝑmētia: vt sunt alkaris: ⁊ albulem: ⁊ vue acerbe succꝰ: ⁊ acetū cū oleo: ⁊ his silia. De his q̃ sunt frida. Qđ si nullo mō comedere desiderauerit: calorēq̧ sup̄fluū: atq̧ sitiz senserit: triticū fractū cuz multa aqua coctū cum zucharo ⁊ aqua frigida bibat. Post cuiꝰ austū nō statiz eat: sed parūꝑ moret̄: ⁊ precipue si multū aque biberit. Si. n. statim motus fuerit: cibus in stomacho existēs de vno latere ad alteꝝ trãsiens stomachū inflat: ac male digeritur. Si aūt ipsū ire necessitas coegerit: parūper bibat: ⁊ nunq̧ ī aliqua hora fortiter icedat: oīaq̧ mēbra sua a sole custodiat: ⁊ p̄cipue caput: ⁊ quaz maxime si diu ambulare desiderauerit. Diu. n. cū fortis fuerit calor incedere: ⁊ ieiunare: corporibꝰ macris plus: crossis v̄o minus nocet. Quedã tñ crossa reperiunt̄ corpora: q̄bus p̄dicta ꝯferunt. Nos aūt iam diximꝰ in hoc nostro libro nō esse intētionem nostrã: oīa ista distinguere ac determinare. Oz. n. nos: hanc profundius tractare doctrinã. Unde ea que sepius accidere solent ꝯsideramus. Usus p̄terea ī hoc: magnã cōtinet partē. Corpora nãq̧ calorē aut laborē vel famē: siue alia ꝯsueta fere assueta: in his fortiora: atq̧ magis tolerãtia: inueniūt̄: a q̄bus etiã minꝰ ledunt̄ q̧ ea que is assueta non sunt. ¶ Post q̧ autē is qui iter agere inceperit: suū perfecerit iter: aliquantulū prius q̄escere: ⁊ deinde in aqua tepida ⁊ dulci balneari oz: postq̧ fructus ac cibaria infrigidãtia ⁊ humectantia comedere ⁊ ī loco vētis exposito dormire vtile ei existit: coitū ēt p̄termittat. ¶ Capitis aūt dolorē si senserit: cū aqua ro. ⁊ rodoleon ac aceto curet̄: atq̧ balneo aque sepius vtat̄. Cibaria ēt oīa q̄bus vtit̄: frigiditati ⁊ humiditati maxīe attineant. Oleū p̄terea violatū: aut de cucurbite seminibus: aut de floribꝰ salicis factū olfaciat. Si autē nihil mali senserit: suū peragat iter. ¶ Qz si egritudo ei acciderit ab itinere tãdiu suspēdatur donec qđ accidit sublatū credat̄. Si aūt morari non poterit: paulatim īcedat se quãmaxime a sole custodiendo. ¶ Ante ēt quã īcedere incipiat: ea q̃ vehemēter extiguūt bibat: sicut ordeū fractuz ⁊ coctū: mixtū cum zucharo ⁊ aqua ro. ac mucillaginem psilij: aut iulep cū aqua ordei. Cū aūt q̄euerit cibo ⁊ fructibus īfrigidãtibus ⁊ lacte si nōdū febris eū inuasit nutriat̄. Qua si lesus fuerit: nec lac: neq̧ butirū: neq̧ aliq̄d ex lacte factū attingere p̄sumat: nisi multū acetosuz fuerit. Lac. n. acetosum: ⁊ seres simplex: ⁊ masal: huic nō nocēt dispositioni. ¶ Febris v̄o si perdurauerit maiori ī ea indigebit̄ sermone: q̧ ille quē in hoc libro explicare volumus. Est. n. in his necessariꝰ medicꝰ in talibus vsitatus q̄ eū regat. Nos quoq̧ de febriū curis quãtū huic nostro pertinet libro: in suo si deꝰ voluerit dicemus loco.

¶ De cautela dierum canicularum ⁊ succursu eoruz que ex eis accidunt. CAP. II.

Cum in diebus canicularibus aliq̄s īcedere cogitur mediocriter cibis r̄fici ex re vnctuosa oz: post quoꝝ acceptōem a potu multe aque abstinere oz. ¶ Caput q̊z ac faciē pãno lineo subtili coopiat: quē patiēter ferat. Qđ si ip̄m aliquo modo molestauerit: faciē a solis obuiatione vel vēti auertat atq̧ ī aliã declinet partē si potuerit: aut quãtū plus poterit eis se occultet. ¶ Os q̊z aqua sempꝑ abluat. quã non trayciat: nisi cū fuerit frigida. ¶ Calor ãt si ei multū nocuerit caput sempꝑ sub pãnis teneat. Oleūq̧ de cucurbitꝭ aut đ dulcibꝰ amigdalis sempꝑ odoret: ⁊ ex eo paꝝ trayciat. Pectus quoq̧ atq̧ vētrem ante itineris inceptiōem: ex psilij mucillagine: aut ex succo portulace cuz oleo de cucurbitis ⁊ albumine oui mixtis epithimet. Ramos etiã portulace si semper suxerit remediabitur: ⁊ quammaxime si ex eis cū lacte valde acetoso: ⁊ butiro coctis: añ q̧ eat comederit. Qđ si lac acetosū īueniri nō poterit: masal cū butiro vtatur: hic. n. cibus canicularium remouet nocumētū atq̧ sitim. Et si q̄s anteq̧ iter īcipiat de oleo cucurbitaꝝ magnã sumpserit quãtitatē: caniculariuz ab eo remouebit̄ nocumētum. ¶ De his etiam que ipsoꝝ in vltimo nocumētū remouent: ē vt cepe incise in lacte acetoso ꝑ diē vnam vel plus iacere permittantur. De quibus anteq̧ incedat comedat post quarum etiam acceptionē de lacte illo bibat. Qui postq̧ q̄euerit: ñ statī aquã bibat sed ex ea os semper colluat: ⁊ ex frigida parumper trayciat. Post hec autem de his que infrigidant: quantum voluerit comedat: post quorum comestionem aquã paulatim bibat. Hoc enim regimine si quis vsus fuerit a siti preseruabitur pernitiosa si deus voluerit.

¶ De sedanda siti ꝛ expulsione nocumēti ei⁹. CA. III.

Portet quēlibet sitiz in itinere timentez a cibi saturitate ante ꝙ̄ eat abstinere. Ex oleribus tñ̄ infrigidātib⁹: ac frigidis ꝛ acetosis parū comedat. Aut ex sauich cuz çuccaro ꝛ multa aqua frigidissima bibat. ¶ A rei vo salse vel dulcis: vel acris comestione abstineat. ꝛ ꝓpe a piscibus tā recētib⁹ ꝙ̄ salsis: atqꝫ salmuria conditis: ꝛ oīno ab oīb⁹ hoꝝ spēb⁹. Ipsi. n. sitis sunt effectiui. Et cauguamich: ꝛ gnā lactis q̄ salita vel acetosa cōdiunt̄ dimittat: ꝛ cappares ꝓpe ꝛ oliuas: qm̄ sūt siti faciētes. Cepe vo in aceto misse: ꝛ que eis assimilant̄ siti sedāt. Ipsuz etiā obseruare oꝫ: ne velociter icedat: sꝫ suauiter ꝛ cū mora tm̄. Velox. n. incessus hoiem freqūēter anhelare: ac vehemēter facit. Qđ in sitis ꝓuocatiōe oib⁹ deteri⁹ existit. ¶ A multa etiā locutiōe abstinere oꝫ. Multa. n. locutio sitim creat. Si aūt ipsuz loqui necesse fuerit: sūmissa voce quanto plus poßē est loquat̄. Clamor. n. calorē ac sitim multā afferre cōsueuit. ¶ De his ꝑterea que sitim sedāt ꝛ diu remouēt sunt lac valde acetosū: ꝛ portulaca: ac lactuca: ꝛ cucurbita ꝛ citroli: ꝛ melones nō dulces: ꝛ pira valde humorosa: ꝛ paruz stiptica: nō multū dulcia. poma quoqꝫ ac mala granata: ꝛ que de fructibus acetosis sunt eis silia ꝛ acetositas citri atqꝫ vue acerbe succus: ꝛ ribes ꝛ pruna. Sigs. n. anteqꝫ eat comederit: nō sitim patiet̄. ¶ De his quoqꝫ que in ore tenta: in hora eūdi tēperiē adducūt in sitis ablatiōe: sūt pira sicca acetosa: cū vnū post vnū sumit̄ ꝛ thamaridi: ꝛ granati acetosi grana: aut ex masal assidue parūper sumere: ꝛ in ore donec dissoluat̄ tenere. In hoc tñ̄ nō cōfert rekis: neqꝫ sumach: neqꝫ his silia. ¶ Huic autem lꝫ parū: cōfert frustū cristalli in ore tenere: ꝛ sadassa aut argētū merū tersuz. ¶ Labia ꝑterea fortiter stringere: atqꝫ aerē nullo mō per os attrahere cōfert: si ꝙ̄ maxime poterit hoc agere studuerit. ¶ Aliquam qꝫ de reb⁹ frigidis odorē reddentibus: vna hora post aliā horā odoret: atqꝫ olea ifrigidātia olfaciat. Vētri quoqꝫ ex herbis frigidis emplastꝝ superponat: aut ipsum ex epithimatibus que in canicularib⁹ nominata sūt: epithimet. Quod si aque habuerit paucitatē acetū ei cōmisceat. Parua. n. quantitas eius tūc sumpta: vehemēter sitim sedabit. Ea qꝫ q̄ siti extinguūt edat: ꝛ ea que ipsam afferūt derelinq̄t ¶ Trocisci qui calorē extinguūt: ꝛ sitim sedāt: febribusqꝫ acutis: ignitis in vltimo ꝯferūt si voluerit de⁹: ex q̄b⁹ ante ꝙ̄ eat: ꝛ etiā i hora eūdi: aliquid in ore teneat. Ipsi. n. ꝛ sitim remouēt: ꝛ ardorē extinguūt. ℞. citroli cucurbite: seminū excorticatoꝝ partes equales: seminis lactuce seminis portulace: cuiusqꝫ ana partē mediam. succi liquiritie puri: quartā vnius partis: terant̄ hec oīa: ꝛ cum succo portulace aut psilij mucillagine cōficiantur: ex q̄bus trocisci parui ad lupinoꝝ similitudinē informentur: ex quibus dū incedit: vnum post vnū in ore teneat quē nō masticet: sed sinat donec paulatim dissoluatur. ꝛ qđ ex eo dissoluitur trayciat. Ante vo ꝙ̄ eat: vel cum per eos febrez acutam sedare voluerit pondus. ʒ. ij. ex eis bibat cū rob alicuius fruct⁹ acetosi quos nominauimus. Si autez in pectore aliqua fuerit asperitas: ipsos cū iulep vel sirupo violato bibat. Hi ꝑterea trocisci ardori vrine in vltimo: cōferunt. ¶ Cum autem aliquis in itinere sitim patitur vehementem: oportet ne statim aqua satietur cum eam inuenerit: sꝫ os ex ea lōgo colluat spacio: ꝛ ex ea parū trayciat: in quam etiam suas mittat extremitates: faciemqꝫ suam ex ea lauet: atqꝫ in eam si voluerit ingrediatur neqꝫ ex ea bibat nisi parum: de qua etiam minus ꝙ̄ poterit paulatim sorbendo vna vice post aliam sumat. Post hec autem ex cibis quos nominauim⁹ comedat ꝛ paulatim in potu cum augumēto ex aqua sumat: de qua tamē non satietur. Et quāto plus sitim diminutam esse senserit: potum si voluerit augumentet donec satietur. Cum hoc. n. regimie a siti ꝑnitiosa: atqꝫ a malis accidētib⁹ ipaꝫ comitantibus preseruari poterit.

¶ De regimine illorum qui volunt iter agere dum magnum est frigus. CAP. IIII.

Uemadmodū ex longo itinere in tpe mlti caloris: siccitas corpis: ꝛ ptisis: ac dolor capitis: necnō febres ꝛ his silia accidunt: ita ex itinere in tempore multe frigiditatis: alie eueniunt egritudines. Ex q̄bus sunt ꝯgelatio: ꝛ fames: ꝛ sincopis: atque apoplexia: ꝛ stupor ac exolutio: ꝛ alcuzegi: ꝛ extremitatū putrefactio: ꝛ hoꝝ silia. He tñ̄ egritudines illis propere accidunt: qui ad eas naturaliter dispositi sunt: sicut illis forsitan quorum cōplexiones his repugnant egritudinibus: atqꝫ quorū corpora frigori vehemēti exponi consueta sūt: huiusmōi nō accidūt egritudies nisi raro: ꝛ cū cā. s. frigoris vehemētissima. Nos q̄qꝫ in illo dicem⁹ simile eius: quod in precedentibus diximus. ¶ Dicemus igit̄ ꝙ si quem in vehementis frigoris tēpore incedere oportuerit cibis prius repleri: atqꝫ vini magnam bibere quātitatem debet. Post quoꝝ acceptionē ab itinere aliquātisper abstineat dōec cibus calefiat: ꝛ motio que i corpore facta fuit: sedet̄. ¶ Cibaria aūt quibus vtit̄: actualiter ac potentialiter simul calida sint. ¶ Qꝫ si frigus fortissimum fuerit: atqꝫ ipm̄ statim post comestionē iter icipere necesse fuerit: vinum purum tepefactum bibat: aut vinum cui tantū aq̄ calide ammixtum est: vt ex ea tepefieri possit. Vinum vero sit forte: ꝛ subtile stipticitate carens ꝛ acetositate. Faciē etiā subtili fortiter coopiat panno: ꝛ ꝑcipue si sue faciei cōtrarius ꝑflauerit vent⁹ frigid⁹ ¶ Ab his aūt ille precipue custodiendus ē: qui in pectore aspitatē sentit: vel tussim patiatur: vel cui⁹ pulmo aut pectus debile ē. Hic enim si aerem attraxerit frigidum: ad tussim vel ad sanguinē spuendum velociter perueniet. ¶ Ex eis vo que in tempore vehementis frigoris ante incessum sumunt̄: sunt cibaria cū nucibus ꝛ alijs facta: ꝛ cepis: ꝛ butiro. Et allys quidē ꝛ nucibus vehemēter ꝑficiendi ad hoc inest ꝓprietas. Totū nāqꝫ calefaciunt corp⁹ calorēqꝫ adeo augumentant innatū: donec ꝑ totū diffundatur corpus: ꝛ etiam multiplicetur in extremitatibus: nedū in corporis medietate. ¶ Assa quoqꝫ similiter opatur: si vna. ʒ. ex ea cum fortis vini libra. i. vel cū idromelle sumpta fuerit: pip itidē si ex eo in cibo multum ponat̄ vel cum idromelle bibatur: eiusdē est iuuamenti. Cepe ꝑterea crude atqꝫ porri: ꝛ tafea alba in qua multū ponitur de taguebil: ad idē ꝯferūt. ¶ Hic aūt nō statim post itieris perfectionē ꝛ dimissionem ei⁹: ad ignez se calefacere nec balneum ingredi: neqꝫ dormire oꝫ. Sꝫ ꝑ horam vnā locū calidū i q̄ fit ignis a lōge circūeat: deinde vo igni secūdū gradus paulatim appropiquare incipiat ordinē obseruādo. ¶ Post hec aūt si i itinere magnū tetigit eū frigus: balneū ingrediatur: in quo diu morādo fricetur. Qꝫ si balneū iuenire nō poterit: in domo igne calefacta tam diu fricet̄: donec corpus ipsius rubere incipiat: deinde i molli lecto diu dormiat: possibile est. n. vt q hoc visus fuerit regimine: a febre preseruetur si placuerit deo.

¶ De sanatione a frigore congelati. CAP. V.

Ui congelatio ex frigore accidit ꝺ quo nōdum sit desperādū prepa rād⁹ ē ei locus igne calefactus q̄ vētis nō sit exposit⁹: in quo cū fuerit: fortiter ꝛ velociter calidissimis fricādus est manibus. Quod ideo fieri conuenit: vt totuz corpus simul calefiat capite excepto: qđ calefact pānis calefieri oꝫ.

¶ Cum autem totum corpus fricatum fuerit: homines corpora calida ⁊ lenia hn̄tes: cū eo in lecto iacere debēt. Quoꝝ corpora ipsius corpus tāgere. ⁊ quāmaxime ventrē ⁊ dorsum atq; pectus ꝯuenit. Cui post hec parum asse: ⁊ mirre: atq; piperis cum vino forti: nec non aqua carnis dari oȝ. ¶ Postq̄ aūt eius anhelit⁹ aliquantulū reuersus fuerit: ex tafea alba nutriatur. vinum quoq; nō in magna quātitate ei tribuatur: lectusq; mollis ei ꝑparet̄: in quo multis cooperiat̄ pānis: vt diu dormiat precipiat̄ ·Postq̄ autē expergefact⁹ fuerit: ⁊ ꝯualescere inceperit: balneum ingrediat̄ calidum: in quo longā faciens morā multū fricetur: ⁊ ex oleo liliaco vel narcisino vel cui cost⁹ ⁊ castoreū ac musc⁹ ⁊ euforbiū āmixta fuerint inūgat̄

¶ De sincopi q̄ fit ex fame ⁊ ei⁹ sanatōe. CAP. VI

Liquando iter agētibus in tp̄e vehemētis frigoris: fames accidit valida: deinde vō nō morātur: vt sedet̄ fames illa: ⁊ supuenit eis sincopis ⁊ extasis vehemēs. Qui fortasse moriunt̄ inde. Cū hec ḡ fames inceperit: velociter ⁊ subito sunt cibādi ex pane ī vino forti madefacto: ius q̄z a taffeaꝝ vnctuosaꝝ vt sorbeant eis est dādum. vinoq; forti calefacto: in q̄ parū sit positum piperis: sunt potādi. Qui si curati nō fuerit: nisi prius eos inuaserit sincopis: aqua rosata sunt rorandi: naresq; ipsorum ex musco ⁊ calamo aromatico sūt insufflāde: labia quoq; atq; gritiones ex algallia inūgi debēt.

¶ Os p̄terea stōi ac extremitates tā diu fortiter sunt fricāda: donec rubere incipiāt: deinde vō extrema ita ligaturis sunt constringenda: vt doleāt. ·Postq̄ autem a p̄dicta euaserint sincopi: vt prediximus sunt regēdi. Si vō n̄ euaserint: vinuȝ ⁊ aqua carnis per guttur sunt inyciēda. Qui manibus diu sunt fricandi: ⁊ aqua ro. rorādi: atq; vociferādo vel manibus tangendo excitādi. ¶ Et si extasim passi fuerint ex hoc: probibe illos ab eo quanto plus possibile fuerit. ita vt manus atq; pedes ita liges vt doleant ⁊ da eis ad sorbēdum ponēdo in ora coruȝ vna vice post aliā: ⁊ moue eos. ⁊ vocifera super eos. ¶ Uinū p̄terea cū pipe calefactum. eis ad bibēdum tribuendum ē. Eis itidē de sagzenea parū: aut de electuario ex assa fctō dādū ē. Quos p̄ter hec igni applicabis: corporaq; eoꝝ cū oleo de costo. aut oleo de euforbio inunges.

¶ De regimine extremitatū digitoꝝ pedum ⁊ manuum ne a frigore corrumpant̄ ⁊ succursu si incepta fuerit corruptio ⁊ sanatione ei⁹ qđ corruptū ē. CAP. VII.

Edum digiti prius manibus absq; vllo liquore vehemēter sunt fricādi deiceps vō ex olo veteri inūgēdo fricatio facienda ē: postq; pānis coopiēdi iter ipos: ac sub ipis ⁊ s̄r ipos iterponēdo pānos. Sb pectie ēt toto ac sup ip̄z lana moll' mittēda. deiñ vō caligis subtilibus ⁊ mollibus calciādi. ¶ Et si frigidis sutularibus se calciauerit: sūmopere cauere oȝ ne sutulares madefiant aut ex aliqua re sibi accidēte humectentur. ¶ De his q̄z q̄bus extremitates fricate nocumētū ex frigore aduenięns repellūt: sunt olea cal'a sicut sambacinuȝ. ⁊ arazikī: ⁊ oleū de ben: ⁊ liliacū atq; laurinum. Alkitran vō vehemētius in hoc operatur: q̄z supradictoꝝ aliqđ. Ipsum. n. non solū frigus extremitates corrūpere nō sinit: verū etiā ne id qđ ceperit corrūpi putrefiat prohibȝ. ¶ Uiator preterea sibi cauere oȝ ne sitim pati nitatur: aut frigus: ex quo extrema ledant̄: fortassis. n. ex hoc velociter corrūpent̄. Hui⁹ autē signū ē: q̄ frigus qđ ei nocebat: iā alleuiari sētit: lȝ eoꝝ operimētum nō sit mutatum nec augmentatum: neq; ab aere frigus sit remotum: hoc eni tūc nō eueniet nisi ex sensus minoratione. ¶ Uerū oȝ vt cuȝ frigus nocere cepit: pedū operimētū statim mutetur multaq; i eis fiat fricatio: postq̄ operiant̄: ac in icessu moueant̄.

Nihil. n. ē deterius ad velociter afferendū frigoris nocumētū: q̄z vt pedes sint suspēsi. Si aūt cōtigerit eos apari: eorūq; sensus minui: adhuc curari poterūt nisi virides aut nigri fiāt: si in aqua mittant̄ in qua tritici palea cocta fuerit: aut in qua napi vel caules bulierūt. Aut anetum aut camomilla: aut sticados arabic⁹: aut sisimber. aut fāsuc⁹: aut mellilotum: siue lini semen aut fenugrecū. unūquodq; sepatim: aut oīa sil'. Et si cū aliq̄ ex oleis q̄ noīaui m⁹: ⁊ iuxͣ ignē. ⁊ sepe fricati fuerit. ¶ Uirides āt vl' nigri si fiāt: oȝ vt stati ad eos scalpellādos festinet̄ ⁊ velociter sūt scalpellādi: ⁊ adeo ꝓfūde: vt ad carnē ꝑueiat̄: ⁊ sāguis ab eis fluet̄ ꝑmittat̄ dōec ꝑ se restrigat̄. Ipi q̄z iteri i aq̄ stēt cal'a: qđ iō fit ne i ore venaꝝ: aut i vlnerib⁹ sāguis cōgelet̄: ⁊ exir ꝓhibeat̄. ¶ Postq̄ āt sāguis r̄strict⁹ fuerit: ⁊ ei⁹ minuit̄ flux⁹: epithia ex bolo armēo ī aq̄ ⁊ pauco aceto dissoluto: supponēdū ē: ⁊ ibi ꝑ diē vnā ⁊ noctē dimittēdū: diñ ex vīo tepefcō: aut ex aq̄ ⁊ aceto lauādū. P⁹ ħ q̄z sil'r bis aut ter: epithimādū. Et ad vltimū ꝑdicto epithimate tādiu vtēdū. dōec loca ōnigrata videas iā eē fcā dura: ⁊ retēta. ¶ Et si aū scalpellatōeȝ ad ħ ꝑuētū fuerit: vt locoꝝ soluat̄ duritiesq; ⁊ malū r̄ddat odorē: atq; i putredinē vsa fuerit: scalpellatio iā t̄c nll'o⁹ ꝓficiet. Nā nec̄e ē oīa q̄ sūt i ill' loc' cadet̄. Quapp auxiliū vt cadāt ꝓbēdū ē Qđ velociter fieri ꝯueit: ne vsq; ad sanā carnē illi loco vicinā: lesio ꝑueniat. ¶ M'lti tū medici min⁹ astuti a ꝑdict' loc' cutē remouēt: ⁊ qđ in eis putrefcm̄ ē cū ferro auferūt: lȝ nō ibi magna repiat̄ cōcauitas: ſȝ sit loc⁹ tenuis. Quapp m'ltotiēs neruos ⁊ chordas multū timorosos taliter opādo exħūt: ⁊ distēdūt ⁊ icidūt. Uñ faciunt malas ḡnari egritudies. Caro nāq; putrida cū ferro a mēbro remouēda nō est: immo emplr̄ ex folys sicle aut caulis coctis: ⁊ calido butiro ammixtis ⁊ in modū panis cōfectio fieri conuenit: ⁊ calidum superponendum est. Qđ in die multotiens erit mutandū. ¶ Postq̄ auteȝ quod putridū erat ab eo ceciderit: ⁊ nigredo vel viriditas nullo modo remāserit: ꝯsiderādū erit an putrefactio os igressa sit vl' n̄ fuerit: q̄ si ip̄z ingressa n̄ fuerit ex bis q̄ carnē creāt: loc⁹ erit medicādus. Sin āt ipsa os ingressa fuerit: tūc erit necesse aut ipsum radere: aut aliquam eius partē serrando auferre: aut totum os a iunctura remouere. Sermo autem de hoc: est egrediens ab intentione nostri tractatus: quoniā est pertransiens illuȝ: qđ ille facere pōt q̄ nō est huius artis: indigens medicante sciente pio.

¶ De immobilitate oculi ex niue ⁊ q̄ pre nimia niuis albedine videre nō pōt. CAP. VIII.

Ui hanc egritudinem suis pertimescit oculis accidere: nigris vestiat̄ idumentis: atq; caput pāno coopiat nigro oculisq; sil'r pānū supponat nigꝝ. Qđ ideo fieri cōuenit: vt pānū oculus semp intueat̄. Aut i manu pānū teneat nigrū. quē sepe aspiciat. Oēs quoq; circa ip̄m incedentes nigris sint cooperti vestimentis.

¶ De his p̄terea que ad hoc in vltimo conferunt ē super oculos ligare rem qua parti in suis vti ꝯsueuerunt itineribus. Que. s. ex pilis texitur nigris qui de caudis animalium euelluntur.

¶ De adustione ⁊ dolore qui accidūt in oculo ex frigore vel vento. CAP. IX.

Uandoq; in hac dispositiōe oculo accidit ardor ⁊ dolor fortl': ac motionis palpebraꝝ difficultas: ⁊ ipsaꝝ grossitudo. Uñ oculus fortassis sit rubeus: ⁊ fortasse obtalmia fortis ⁊ mala excitatur ex ea. Quapp summopere ab his erit cauendū. Unde oculus quantū plus possibile fuerit: erit operiendus: ⁊ circa ip̄m pānus subtilis inuoluēdus. vt ex eo nihil sit discoopertū

nisi qd est valde necessarium. ¶ Faciem preterea ab vēti oppositione quanto plus poterit: remoueat. Qui etiaz si super oculum aliquid ligauerit in quo ante pupillaz sit foramē: magnū sentiet remediū. Si autem adeo magnū fuerit vt totam circūdet faciem: erit melius ꝛ maioꝛ vtilitatis. ¶ Uinum quoqꝫ bibere: hoc remouet malū semper. Uaporare autem oculos omni hora i hac dispositione: magnus est error. Oculus nāqꝫ cum ex embrocatiōe calefit impedimentum a frigore magis vltimum erit.

¶ Oculo autem si quandoqꝫ acciderit hoc qd diximus: confert: vt vaporem aque in qua frumenti pallea bullierit i facie recipiat: aut faciem super sansuci cocti vaporez aut aneti: aut camomille: vniuscuiusqꝫ separatiz: aut oiuz simul ponat. ¶ De his quoqꝫ que ad predicta valde valent: est vt lapides donec rubei fiant igniant̄: ꝛ in vinum vetus mittant̄: ꝛ nouum est magis vltimum. Aut vinuz super lapides roretur: super cuius vaporez facies erit tenenda. ¶ Sternutatio etiam ad hoc remedium affert. Ruboꝛ autē si oculo acciderit: properādum est vt de vena cephalica velociter sanguis minuatur. Post hec autē in sequenti die balneum ingrediatur. Cui ad comedēdū aliquid erit tribuendum ꝛ vinum forte ꝛ puruz ad potādum dandum. Post quoꝝ acceptionem: diu erit dormiendum. Et si aliquid remanserit: tunc iteret embrocationem plus ꝛ magis vltime q̄ fecit: ꝛ reliquo regimine plus ēt excepta sola flobotomia: erit vtendum. Uenter quoqꝫ fortiter erit soluendus.

¶ De sanatiōe debilitatis ꝛ laboꝛis magni. CAP. X.

Omnis cui fortis laboꝛ ac fatigatio acciderint: cum ad ociuz peruenerit: per hoꝛam vnam quiescat: deinde balneum ingrediatur. Si autem balneum nō inuenerit: aquam calidā hoꝛa vna ingrediatur. Qd ꝛ faciat donec caro lenis fiat ꝛ rubea: Cuius totū corpus post hec leniter fricetur: ꝛ iuncture cum pollice quasi comprimēdo palpent̄. Postqꝫ si hyems fuerit: ex oleo in quo anetum coctum fuit: aut camomilla: inungendus erit: ꝛ precipue ipsius iuncture. ¶ Estas vero si fuerit: cū oleo violato idē fiat: deinde vero quiescat ꝛ doꝛmiat diu lectiqꝫ augmentet mollitiez: ꝛ plura super se ponat operimenta. Cum autem a somno expergefactus fuerit: ad sui redeat fricationem. ꝛ ad balneandi vsum: atqꝫ vngendi deinde vero ad suum reuertatur vsum.

¶ De preparatione coꝛpoꝛis ad ambulandum ꝛ regimiē cibi in itineribus. CAP. XI.

Qui longum vult peragere iter: ante ipsius inceptionem flobotomari: ac medicinam ventris solutiuam sumere debet. Et precipue si longuz fuerit tēpus ex quo neutrum eoꝝ peregit. Qui enī iter agere coꝛpoꝛe non mundificato voluerit: vix febres euadere poterit. Et si eas aliquando euaserit: quia eius coꝛpus dissolutum est atqꝫ cutis rara: non euadet exituras: neqꝫ pustulas: neqꝫ alias apostematū species: neqꝫ cataruz. ¶ Ei quoqꝫ studēdū est vt cōsuetudinē suā in eaz transmutet consuetudinē: qua in itinere eū vti opoꝛtet i cibo: aut in sōno: aut in motu. Si enī in itinere ipsuz vigilare necesse fuerit: ꝛ ante itineris inceptionē vt vigilet niti debet. ¶ Similiter comestionis hoꝛā: ad hoꝛā in qua i itinere se posse qescere sciuerit: pmutare dꝫ. ¶ Exercitio quoqꝫ atqꝫ motu plus solito vti cōuenit. Et niti vt absqꝫ balnei vsu esse possit. ¶ Cū aūt ire inceperit: de medicis quibus vti consueuerat secū deferre debet. Usuz aūt cibi quē in terra sua habuit: dimittat: vt ex eis qbus vesci solitus erat: nullo modo comedat. Qui cibo multi nutrimēti: ꝛ pauce quātitatis vtatur. Nec anteqꝫ hospitetur ꝛ quiescat: comedat. ¶ Si aūt comestione multū idigueri: licet paꝝ sumat: non tamē totū cibū, sibi necessarium: neqꝫ totū potū nisi postqꝫ quieuerit: accipere p̄sumat.

¶ Olera vero precipue atqꝫ fruct⁹ nullo modo accipiat. Hec.n. vētrez absqꝫ magno replent nutrimento: ꝛ in coꝛpoꝛe humoꝛes crudos generant ꝛ malos. Si autem in tēpoꝛe calido eis indiguerit: comedat ex eis sicut iaz cōstituimus. Et si in nocte necesse fuerit ipsum incedere: non erit ei cenandū: sed sue comestionis integritatē vsqꝫ i tēpus in quo se diu posse quiescere sciuerit: intermittat.

¶ A fastidio quoqꝫ atqꝫ motu: vētre pleno omnino abstinere debet. Hec nāqꝫ apostemata generant ꝛ exituras. Balneo quoqꝫ vti cū poterit: conueniet.

¶ De ablatōe nocumēti ex diuersitate aqꝝ. CAP. XII.

De his que nocumentū ex aquaruz diuersitate remouēt: ē vt non simplices bibant̄: sed vt cuiuslibet mā̄sionis aqua cū aqua p̄cedentis tempetur mā̄sionis ipsaz ei āmiscēdo. Ad hoc quoqꝫ valet aquas diuersas vino aut aceto mixtas que secū deferat bibere

¶ Impedimētū preterea diuersitatis aquaꝝ remouet: cepas: aut allia: aut lactucas cū aceto comedeꝛ. ¶ Uiatori itidē ad hoc cōfert: lutum sue terre secū deferre: de quo cū qeuerit parū accipiat: ꝛ cū aq̄ misceat quā sic dimittat donec lutū descēdat: ꝛ aq̄ clarificet̄ ex qua postea bibat.

¶ Aque aūt male in quib⁹ manifeste cognoscunt̄ qualitates tēperari debēt sicut dicemus. Aqua crossa ꝛ turbulēta clarificanda ē: ipsaz multotiēs de vno vase in aliū mutādo. Et si fieri nō poterit p colatoꝛiū qd ex farina toꝛtellaꝝ madefacta sit cooptū colet̄. ¶ De his ēt que aquaz colant: ē vt bulliat̄ prius: ꝛ postea infrigidet̄ ꝛ colet̄.

¶ Ex his etiam que ipsam colant ē vt in ipsaz paꝝ aluminis iameni triti proyciat̄. hoc.n. eam cito clarificat: atqꝫ colat. ¶ Salsa aūt si fuerit aqua: cū aceto erit bibēda: ꝛ xilocaracte nabatie in ipsā mittēde erūt: aut semē mirti: aut soꝛbe: aut lutū choꝛasceni. Aut q ea vti volūt: citonia comedant. Citonia.n. ab aqua salsa nocumētū remouēt.

¶ Et si aqua valde fuerit īsipida: ꝛ opoꝛtuerit viatoꝛē ea vti ipsaz in ollā mundā vitreatā: vel in vas lapideū pōat Cuius oꝛificio ligna ex trāsuerso supponat: sup q̄ vellus lane aut lanā carminatā mundā mittat. Quib⁹ ita pactis ignē sub olla accendat: ꝛ qd in illa lana colligit̄: expmēdo colligat: ꝛ qd ab ea manauerit: bibat. ¶ Acetū quoqꝫ aq̄ salse sapoꝛē repmit: atqꝫ syrup⁹ acetosus ad h vtilis existit. ¶ Aqua vero si fuerit stans putrefactionē in se hn̄s admixtā: cū rob de fructib⁹ acetosis misceat̄: sicut ē rob qui fit de succo vue acerbe: ꝛ granatoꝛuz ꝛ maloꝝ. Cum autem aquam illam in potu sumit: omnes calidos cibos dimittat: vinumqꝫ nullo modo bibat: nisi fuerit cauba. Hec.n. aqua stans: est id qd veloci⁹ generare pōt febres q̄ res alia aliq. ¶ Et si in aqua fuerit amaritudo ei duz bibitur iulep admisceatur: aut zucharuz: ꝛ comedat dulcia. ¶ Aqua aūt si vētrē soluerit: ea que vētris sunt constrictiua comedat: ꝛ econuerso. Et si in aqua fuerint res minute: aut herbe in quibus est acuitas ꝛ malitia cibos vnctuosos semper comedat: ꝛ ad ipsam colandaz sit sollicitus aquam quoqꝫ non bibat nisi paralisen: ꝛ precipue si in ea fuerint sanguisuge. ¶ Urina vero si ex aqua restringatur: vinum habens aquam admixtaz in qua semē feniculi: aut apy coctum fuerit: erit bibendum. Aqua qꝫ si fastidium fecerit cum rob granatoꝛum erit bibēda. Et vt omnia comprehendam considerandum erit qd ei accidat ꝛ ex eius contrario erit regendus.

¶ De mansionibus expeditionum vel eoꝛum qui sunt in

castris. CAP. XIII.

Illis qui sunt in castris si estas fuerit i altis locis atq₃ in collib⁹ manere debent. Tentoriorum quoq₃ hostia ad ventum septētrionalez vertere oportet: atq₃ vnū inter tentoriuz ꝛ aliud: magnum est inter mittendū spatium. ℂ Bestie quoq₃ quanto plus possibile est. eloŋande sunt. ℂ In hyeme autez sit ipsoꝛuz regimen huic contrarium. s. in locis maneant profundis: ꝛ ad montium ac colliū radices tendant: tētoꝛioꝛuz etiam hostia ad meridiem ꝛ oꝛiētem vertant: ꝛ tētoꝛia adinuicez coniūgant. Si vero aer austrinus ꝛ humidus fuerit: dieta minuatur ac vinū penitus dimittat᷑: sed exercitiuz ad incremētuz perueniat. ℂ Et si aer siccus fuerit. Huic cōtrarium fiat. ℂ Qꝫ si multi hoīes ibi egrotent: a castris separati longe maneāt: ita vt nō super ventum sed sub eo statuantur. ℂ Et si in locis castroꝝ mala fuerit reptilia: quāto plus possibile fuerit: inde erūt eyciēda: deinde vero medicamina erunt faciēda: que ea a locis illis expellant ꝛ iterficiāt: que dicturi sumus. ℂ Herbe quoq₃ aut arboꝛes male si ibi fuerint ex quib⁹ odoꝛes acuti: aut nociui perueniant: comburi debēt: aut a parte earum super ventum erit sedenduz. Cibus preterea aut cā ꝓpter quā multi in castris egrotāt: summopere est consideranda: ꝛ que eis contraria esse possunt adhibenda: aut ipsa penit⁹ admittenda.

ℂ De regimine mare intrantium. CAP. XIIII.

Oportet vt qui per mare vult incedere. rob ō fructibus: atq₃ ō medicinis quibus vti consueuit secū deferat aut anteq₃ mare ingrediatur: ꝑ aliquot dies comestionē qua vti ꝯsueuit minuere debet q̄ tempoꝛe cibo vtatur: qui sit ex his q̄ stomachum confoꝛtant. ℂ Ea quoq₃ die qua primum mare igreditur: aquā non intueatur: sed ea odoꝛare atq₃ comedere paulatim incipiat que nauseam sedant: que in suo loco nominabimus. Quibus ita gestis: si nausea acciderit: atq₃ vomitus aliquotiēs vomere permittend⁹ erit. Hoc nāq₃ ei nō nocebit. Si autem illud multiplicat᷑: de rob fructuum quasi soꝛbēdo ac quasi lābendo bibat: ꝛ sumach ac granatorum grana: ꝛ his similia ei tribuantur. Qꝫ si superflu⁹ euz grauiter inuaserit vomitus: cum medicinis coliꝛice passionis curetur.

ℂ De prohibitione generationis pediculoꝛuz ꝛ de destructione eoꝝ qui generati sunt. CAP. XV.

Aliquando ex mutatione aque: ꝛ ex multo laboꝛe: ꝛ ex sudoꝛe: atq₃ ex soꝛditie: ꝛ paucitate balneādi: ꝛ mutandi pannos: cōtingit coꝛpus ꝛ pannos pediculis repleri. Hec quoq₃ sunt res q̄ viatoꝛi necessario accidūt. De illis vō que ista prohibent: est vt studeat in vsu balnei ꝛ lauacri: ꝛ vt pānos mutet quanto plus pōt: ꝛ pꝛopꝛie vt pannus qui carni adheret: sit lineus: tarde enim replet᷑ pediculis. ℂ De illis aūt q̄ eos qui sunt generati interficiunt: est argentum viuum extinctū quādo oleo admiscetur: ꝛ ex eo cingulum ex filis laneis inūgitur qō super se aliquis appēdit: aut q̄ cingitur: aut folia azedaract: vel oleandri in oleū mittantur ex quo patiēs inūgat᷑: aut coꝛpus singulis decem diebus ex arsenico rubeo: ꝛ stafisagria: atq₃ condisi: ꝛ baurach: cū aceto epithimetur. Qō postq₃ quasi per hoꝛā vnam sic dimissuz fuerit cū aqua calida lauet᷑. ℂ Panni preterea cū condisi: aut lupinis: vel folys zadaract: aut artanitha: suffumigent᷑. Patiēs quoq₃ ex oleo in quo terra argenti viui posita fuerit: aut in quo condisi missum fuerit: inungendus erit.

ℂ De illis que pꝛohibent foob idest mutationem que fit in facie a sole vel vento. CAP. XVI.

Ex hoꝛum numero est: vmbraz facere ꝛ faciem ex panno operire. Qꝫ si fieri nō poterit: dragg. ꝛ amiluz: atq₃ gūmi arabicū: ꝛ psilly mucilago: ac seminis citoniorum mucilago sumantur: ꝛ cum albugine oui: aut cū succo poꝛtulace misceant᷑: ꝛ facies in itinere epithimetur. Cum autez qeuerit lauet᷑. Et si hoc fiat aut ex vnoquoq₃ ꝑ se: aut ex oibus simul. Ad hoc valebit.

ℂ Ad hoc etiam confert toꝛtellas in aquā infundere donec dissoluantur: ex quibus facies epithimet᷑: aut epithimetur ex albumine oui ꝛ dragg. ℂ Si autem faciei coloꝛ mutat⁹ fuerit: cōfert ei vt in nocte epithimetur ex ceroto qō fit ex cera ꝛ oleo que ad solē ꝑ omnes dies caniculares moꝛantur: ꝛ cū adipe galine ꝛ farina ciceris.

ℂ Qꝫ si mutatio coloꝛ faciei fuerit multa: ex sinapismatibus que in tractatu de decoratiōe noīauim⁹ curāda erit.

ℂ De illis q̄ pꝛohibēt fissuras calcanei. CAP. XVII.

Fissure i calcaneo atq₃ i inferioꝛib⁹ pedis partib⁹ fieri pꝛohibēt᷑: si pes i aq̄ vehemēter cal'a teneat᷑ dōec molescat: ꝛ postquā de aq̄ extract⁹ fuerit dragg. tritū vt alcohol ōsup puluerizet᷑: deinde foꝛtiter fricetur. Remouebitur eniz: ꝛ ꝓhibebit calcaneū findi: ꝛ ex pice liquida epithimet᷑: aut pānus oleo infusus pedi superponat᷑ ꝛ semꝑ sit calciatus: ꝛ a puluere sibi caueat. ℂ Ei ēt multū confert: vt sepuz caprinuz sumat᷑: ꝛ liq̄fiat: cui paruz gallaruz trituruz vt alcohol desup puluerizetur. Qō postea dum liquidum fuerit vel molle: in antiquis ponatur fissuris. ℂ Malis quoq₃ fissuris que in carnez penetrant: confert vt merdasengi triti. ʒ. sumāt᷑. ʒ. q̄ cuz olei. ʒ. xx. mixte in cocleari ferreo coquātur: ꝛ tunc frequenter moueātur: donec fiat vt alchitrā cui postq₃ tale fuerit. ʒ. ij. pondus de galbano qō vocat᷑ besart addat᷑: ꝛ coquat᷑ donec spissuz fiat. Cuz autē infrigidatū fuerit: fiet vt pix liquida ō quo calido ꝛ liq̄do sup fissuras cadēdo distilletur. ℂ Antiq̄ etiā fissure vsq₃ ad carnē penetranti auxiliatur: vt sandaraca ꝛ oleuz de seminibus lini sumantur ꝛ mixta coquātur donec inspissent᷑: ꝛ guttatiz desup fundant᷑. ℂ Aut adeps pedum sumatur: cui parum galbani addat᷑: ꝛ deīceps parump coquat᷑ dōec incrosset᷑: postea administret᷑. Opoꝛtet etiā vt anteq₃ fissure sanari icipiāt in aquam mittātur calidā donec mollescāt: ꝛ mundificētur: postea vero abstergant᷑ ꝛ desiccētur: ꝛ sic cū medicis curētur: deinde pes post medicationē calcietur.

ℂ De excoꝛiationib⁹ que accidūt ex equitatione vel calciamentis. CAP. XVIII.

Cum aliquis coꝛpoꝛis loc⁹ ex vectatione vel ex alia cā excoꝛiabit᷑: exigit vt statiz postq₃ qeuerit: ex mīta frida aq̄ tā diu roꝛet᷑: donec ei⁹ caloꝛ sedetur. Quo facto discooperiat᷑ loc⁹ ꝛ flabellet᷑. Qꝫ si possibile nō fuerit. Pāni linei in aqua rosata infrigidata infusa desup ponātur: atq₃ deinde cū locus tepere īceperit: iterū panni madefacti supponātur. Postq₃ autez qō ex caliditate ꝛ acuitate existit i eo qeuerit ex litargiro trito cum aqua rosata mixto epithima fiat. Ardoꝛ aūt ꝛ doloꝛ si remanserint: cum vnguento de cerusa curent᷑.

ℂ Uesice vero que ex strictura calciamenti fiunt: pꝛius sunt scindende: ꝛ postea in aqua rosea roꝛande. Deinde ex licio ꝛ achatia epithimande: aut ex bolo armeno: aut ex gallis cum aqua fricatis: aut balaustie bene trite desuper ponantur.

❡ De casu ꝛ percussione que fiunt in capite vł ī alia parte corporis. CAP. XIX.

SI ex casu de animalis dorso aut ex alio casu capiti: aut alij parti corporis euenerit pcussio: optimuz est vt patiens ex parte cōtraria statiz flobotomet̄: ꝛ a carne abstineat: ꝛ precipue a vino. Loc⁹ quoqꝫ epithimet̄: aut emplastruz ex cōfortantib⁹ ei superponat̄. Et si ex casu ī capite fuerit lesio: ex vena que vocat̄ cephalica flobotometur. Post flobotomiā vero capiti acetuz mixtuz cum oleo roseo ꝙ acetum sit triplum superponat̄: pannus q̄ꝫ in aqua rosata infusus desuper mittatur. Patiens vero aqua ordei in mane ꝛ iuxta noctem est potandus. Qui p tres dies nihil aliud sumat: donec sit securitas: ꝙ apostema calidū in parte cerebri nō oriatur. ❡ Signuz aūt qđ loca ista atqꝫ cerebrū sint sana: est ꝙ itellect⁹ non turbat̄. Qui si post casum turbat⁹ fuerit: oportet vt sanguinis tūc maior fiat extractio: ꝛ caput ex aqua rosata: ꝛ oleo roseo cum aceto vini infundatur. Post hec etiā folys mirti: ꝛ balaustys: ꝛ cortici granatoruz ī aqua ꝛ aceto vsqꝫquo dissoluant̄ coctis: parum musci: ꝛ gallie: ꝛ xiloaloes ac calamus aromatic⁹ admisceant̄: ex quibus oībus cū aceto ꝛ aqua ꝛ vino veteri ac stiptico coīūctis: quidaz quasi emplastruz cōficiendo fiat: ꝛ capiti vt emplastrum supponatur. Uenter quoqꝫ ex succo fructuū: aut leui enemate soluat̄. Eiusqꝫ extrema fricent̄. ❡ De his preterea que moto cerebro valde cōferūt: est vt patiēs gallinaruz cerebella edat. De qbus post diē tertium quātuz sumere poterit: ei tribuatur. Ante eniz sola ordei aqua ī potu vtatur: cui paꝝ succi granati muzi sit admixtū. Hoc eniz ad hoc qđ hic volum⁹ meli⁹ existit. ❡ Lesio autē que ex casu accidit: si ī pectore ꝛ in illis ptibus fuerit: ex vena basilica flobotomia faciēda erit: eiusqꝫ regimē subtilianduz. Et si sāguis sputū: aut vomit⁹: aut mict⁹: aut ei⁹ cū egestione exit⁹ acciderit: ex medicinis q̄s modo nominabimus aliq̄ in potu detur. Si aūt ista diu pseuerauerit: eoꝝ curationis pfectionē sume ex locis in qb⁹ has nominabimus egritudines. Signū vero an fortis lesio ex casu sit ī capite: est itellectus turbatio. Istđ eni erit mensura fortis lesionis in capite: aut debilis. ❡ Lesionis aūt pectorł: aut vētris ex casu: ē mēsura angustatōis attrahēdi aerē: ꝛ exitus sanguis signū. ❡ Medicamē qđ ad bibēdū dat̄: cui casus aut fortis accidit pcussio. ℞. reubarbari seni partē .i. rubee lacce mundate: boli armeni: aut terre sigillate: oium ana ptez mediā. Dosis huius medicine: sit a duab⁹ .ʒ. vsqꝫ ad quattuor: cū aqua ī qua cicer ifusuz fuit. Huic aūt ad comedendū tribuant̄: mes: ꝛ rizi: ꝛ lentes ꝛ cicer.

❡ Medicamē ad fortē casum: ꝛ ad vehemens sanguinis sputuz. Mumia ꝛ bolum armenū: aut terra sigillata cuz parua vini stiptici quātitate: ad potandum dent̄.

❡ Epithima ad percussionē: ꝛ ad remotionē carnis de loco suo. ℞. mugath. mes excorticatorū: partes equales: boli armeni partē mediā: achathie: aloes. ana quartā vnius partis. Cōspergant̄ oia ex aqua mirti: ex quib⁹ loc⁹ debilis epithimari conueniet. ❡ Aliud epithia ad casuz quādo cū eo febris: ꝛ apostema calidū fuerit. ℞. rosaꝝ rubearum: lentiū excorticataꝝ: boli armeni: fief memithe: sandali. faufel: ex his oibus cū aqua rosata collectis: epithia fiat. ❡ Medicamē ꝙ ei dat ad potādū: a quo sāguinis multitudo: aut ex pcussiōe: aut ex casu fluit. Recipe chabrabe: boli armeni: balaustie: sanguinis draconis: lacce ptes eq̄les. Ex his aūt collectis .ʒ. iij. ad potādū tribuātur cū vna vncia aq̄ ī q̄ sumach fuit fusuz: ꝛ opy recētis sexta pte .ʒ. i. istud eniz ilico sistit sāguinē. Patiēs quoqꝫ stiptica comedat. ❡ Medicamē ad leuē carnis motū ꝛ debilitatē: qđ cōfortat ꝛ dolorē sedat: loc⁹ ex oleo roseo inūgat̄ cui desup puluis mirti spargat̄: ꝛ mediocriter liget̄. Uestigia aūt viridia q̄ post pcussionē aut casuz pmanēt: curētur ex medicis q̄ sūt ī tractatu vbi dcoratiōez noiauim⁹.

❡ Completus est tractatus sextus gratia dei.

Tractatus. VII. 27. continens capitula.

pᵐ De collectiōib⁹ ꝛ aggregationib⁹ doctrie chirurgie.
2 De mollificatiōe durici ei que remāsit ī mēbrł post chirurgiam.
3 De collectionib⁹ ꝛ aggregationib⁹ sanatōis vulnerum ꝛ apostematū.
4 De medicinis generantibus carnem.
5 De medicinis minuētibus carnē sit supfluā.
6 De his q̄ consolidat vulnera.
7 De his q̄ apiunt magna apostemata ꝛ ne cum ferro apiant̄ excusāt.
8 De scrofulis.
9 De cancro.
10 De carbunculis.
11 De apostemate calidō.
12 De apostemate molli.
13 De apostemate duro.
14 De glādulis magnis.
15 De nodis glandulosis.
16 De formica.
17 De igne persico.
18 De adustiōe ignis ꝛ aq̄ ꝛ olei bulientis.
19 De panaritys.
20 De exitu sāguinis a vulnere.
21 De flobotomia.
22 De ventosis.
23 De sanguisugis.
24 De vena medene.
25 De extractiōe teloꝝ ꝛ spinarum.
26 De plagis capitis ꝛ fractura cranei.
27 De deceptoribus.

❡ De collectionibus ꝛ aggregatiōib⁹ doctrine chirurgie. CAP. I.

PLerisqꝫ eorum q hanc exercēt artez ꝛ dicūt restauratores: ñ bene eā exercēt: neqꝫ sapiēter: neqꝫ sub certa radice ad quā redditio fiat: imo maior eoꝝ ps casualr̄ opatur: ꝛ sicut ab alio edocti fuerūt. Raroqꝫ iuenies eoꝝ aliquē q hui⁹ artis libros legerit: aut q eā a magro q nouit lr̄as didicerit. imo q maxie eā exercēt: sūt idiote: ꝛ rustici ꝛ stolidi. Jđqꝫ pp sue stoliditatł cām: egritudies pessime ī hominib⁹ gn̄ant̄. ❡ Nos vo hui⁹ artł summas atqꝫ aggregatōes tales r̄ferrem⁹: q̄s cū aliqs astut⁹ meditat⁹ fuerit: poterit fm hāc artē qcquid voluerit optie operari. In p̄mis quoqꝫ de regimine diete: ꝛ post de extēsiōe: ꝛ rectificatiōe: ac ligaturis: ꝛ de fracturis rūpentib⁹ in qb⁹ tenues ossiuz ptes: ꝛ acute: nec nō diuisa frustula ɔspiciūtur. ❡ Et postremo de dislocatiōe tractabim⁹. ❡ Hoies stolidi pcipiūt: vt qcūqꝫ fracturā aut dislocationez aut carnis cōtusionē ppessus fuerit cū alachsīat: nutriat̄: ꝛ asabith: ꝛ ex carne asata ī veru aut ī prunis: ꝛ bibat vinum. Nihil aūt est ꝙ apostematis calidi generationē veloci⁹ afferat: q̄ꝫ regimen hoc. ❡ Oportet aūt ex quo infirmo fractura: aut dislocatio: aut carnis ɔtusio acciderit: regimē p aliquot dies subtiliari. Cuius et venter si ipse fortł fuerit: erit soluēdus: ꝛ ipe silr̄ flobotomād⁹ quemadmodum dicturi sumus. Qđ ideo fieri cōuenit: vt sit securus ꝙ materia ad locum non fluat que magna apostemata atqꝫ putrefactionem generare possit. ❡ Postq̄ꝫ autem dies aliquot preterierit: ꝛ securus fuerit ꝙ apostema calidū nō accidat egro precipe vt ad regimen quo consueuerat vti fuertat si ei⁹ egritudo dislocatio fuerit: aut carnis cōtusio. Qui autem fracturaz patitur viscositas atqꝫ crossities ei⁹ sanguini sunt addende: vt natura mām habeat paratam: ex qua porus fracturā ligās generetur. Ex bis āt q̄ h opant̄ ē frumētū adeo coctū: vt q̄si pl⁹ videat̄: ꝛ etberith. Capita q̄ꝫ ac pedes aīaliū: necñ edoꝝ: agnoꝝ ꝛ vitłoꝝ coriat: ꝛ vaccaꝝ vētres: atqꝫ oua: ꝛ rizi: ac pisces recētes: ꝛ boꝝ nutriētiū silia ī qb⁹ sit crossitudo ꝛ viscositas

De qbus in hoc tempore comedere debet. Et post eoruz acceptionem vinum bibere crossum. Ex hoc eni regimie fractura meli⁹ ꝛ velocius ligari poterit. In pricipio tamē olera frida ꝛ musaguarat tantum comedere debet: ꝛ carnem auium: ꝛ edinam. ℂ Vinuz autem nullo modo appropinquare presumat. ℂ Cum vero distendere: ac rectificare necesse fuerit: oportebit vt ita in vltimo leuiter fiat: quatin⁹ doloꝛ quāto min⁹ possibile est sentiatꝛ. Nihil enim plus affert apostema ꝗ doloꝛ. ℂ Horum autem stolidoꝛuz pleriqꝫ loca debilia distendunt: ꝛ rectificant: vbi etiaz magnum nituntur facere sonitū: quatin⁹ vulg⁹ eos bene operari putet. At vero non oportet vt cum iunctura in ꝗ nō est dislocatio dolet: ꝑmatur ac distendatur aliquo modo: imo emplm̄ quod dicturi sumus: ei superponēdum est: atqꝫ ligatura adeo suauis facienda: vt ex ea nullus sentiatur doloꝛ. ℂ Istoꝝ preterea medicoꝝ: pleriqꝫ decipiunt vulgus. cum eniz in membro fuerit doloꝛ: ꝙ fractura aut dislocatio in eo sit dicere presumūt. Sꝫ fracture ꝛ dislocatōis adeo est causa manifesta: ꝙ occultari nō pōt. Ex hoc eniz sequitur: ꝙ figura membri cum torquetꝛ: ꝛ cutis ex vna parte fit gibbosa. ꝛ ab alia concaua. Quapropter si quis diligenter cōsiderauerit: impossibile est vt occultetꝛ ipsi qui illud cōsiderat: nisi in iunctura adiutoꝛy cū humero: aut anche cuz coxa fuerit dislocatio. Caput nāqꝫ adiutoꝛy quādo dislocatur: cōcauitatem que est sub ascella ingrediꝛ. ℂ Caput itidez coxe carnez glandosaz que est in inguine a pte anche intrat. ℂ Vnō cum multa ibi sit caro: cōtoꝛsio nō est ibi valde māifesta. ℂ Signū tñ̄ qđ iūcture humeri dislocationem semp cōmittatur: est rotūda eminentia: ꝗ sub ascella accidit: ꝛ cū tangiꝛ digitis sentiꝛ. ℂ Dislocationis similiter ꝗ anche accidit: signū est eminētia exterioꝛ: ꝛ i iguine: ꝛ qđ egro ī ꝑparatur vt expādat iūcturā que est iter crus ꝛ coxā: ne duz iūcturaz dislocatam. ℂ Fractura autem nisi minima fuerit: cum eaz manu diligenter iuestigaueris gibbositas ab vna parte ꝛ cōcauitas ab alia nō occultabiꝛ: crepitantisqꝫ ossis sonū ꝑcipies cuz ipsum manu attractaueris. Cuz autē in loco nō manifesta cōtoꝛsio: neqꝫ gibbositas: neqꝫ cōcauitas fuerit: neqꝫ cū loc⁹ manu iuestigatur ossis crepitatio ꝑcipietur: ñ dislocatio neqꝫ ossis fractura ꝗ extensione aut forti idigeat cōpressione ibi erit. Nō est eniz ibi nisi aut carnis ꝯtusio: aut fractura minima. Quapropter distēdēdo nullo modo ē motio faciēda. Extensio namqꝫ loco maioꝛē gn̄at angustiā: vñ̄ i hoc maioꝛ cōtingit error. Quapropter si aliqs stolidoꝝ in his locis extensione aut cōpressiōe vti voluerit: ꝓhibēdus erit ab hoc. Sꝫ ꝑcipiendum est vt locus leniter palpādo vngantur ꝛ post suauiter ligeꝛ: ne inde doloꝛ seqꝛtur. Nihil eniz āpli⁹ hoc est faciendū. ℂ Ego vero vni⁹ istoꝝum deceptoꝝuz stoliditatē vidi ex qua vehemēter mirat⁹ fui. ℂ Quidā nāqꝫ forte sup locū ꝗ est i medio adiutoꝛy cecidit: ꝛ dolere cepit: vnde paruuz ibi cepit oꝛiri apostema. Qđ cū predict⁹ vidisset stolidus: ipsius adiutoꝛiū esse dislocatum dixit. In quo etiā hoc tantillum sapientie nō erat: vt dislocationē sciret nō posse accidere nisi iūcture: ꝛ nō i ossis medietate. Quāobreꝫ se preparauit ad os ex vtraqꝫ parte fortiter extēdendū. Qđ ipsū facere nō ꝑmisi: imo locū ex oleo roseo punctū trita mirto puluerizaui: atqꝫ post h̄ suauiter ligaui: ꝛ ex alteri⁹ partis brachio flobotomaui. Postqꝫ vero dies aduenit tertia: ligaturaz remoui: ꝛ ꝙ nō amplioꝛi idigeret cura cognoui. ℂ Verbū autem de hoc quod vnūquodqꝫ coꝛpoꝛis mēbꝝ de extēsione ꝛ rectificatiōe atqꝫ ligatiōe: necnō ex reliꝗ idiget curatione: donec ei⁹ cōpleatur sanitas: extra hui⁹ nostri libri mensuraz: ꝛ ipsius intentionē reperiꝛ. In huius nāqꝫ inqsitione isti⁹ nostri tractat⁹: multiplicib⁹ multis idigeremus: atqꝫ postea eē̄t necessariū vt quomodo opus fiat oculis videreꝛ. Nos quoqꝫ i hoc nr̄o libro nō itendim⁹ nisi ea ꝗ cū homines boni igeny legerit: ꝛ i ipsis meditati fuerint licet medici nō sint: bonis tñ̄ medicis eqꝑari poterūt. ℂ Ligatura aūt cū fit oꝫ vt locus fracture trib⁹ aut ꝗttuoꝛ cigatꝛ sarcys. Quaꝝ ꝑma ad ptē tēdat superioꝛez: que sit foꝛtioꝛ cīctura sup locuz infirmuz existens: a quo cum separari ceperit: suauiter relaxari icipiat. Et quanto magis ab infirmo elongatur loco: tāto magl lenta fiat. Hec autē ligatura taliter ꝓtendēda est: donec sane partis maximā occupet quātitatē. ℂ Post hoc aūt alia sumaꝛ fascia eā ꝗ ꝑus loco supponaꝛ ifirmo: ꝛ deīde descēdendo ad ptē tendat iferioꝛē. Cui⁹ strictura aut relaxatio vt i ꝑme fascie obuolutiōe dixim⁹: fieri cōuenit. ℂ Inter has voligaturas astelle sunt locāde: ꝗtinus mēbꝛū per eas rectificeꝛ. Ne gibbositas aut cōcauitas i ipso remaneat. Deide vero totū istō alia inuoluenduz ē fascia: ipsū suauiter cigente. Cui⁹ inuolutiones vbiqꝫ eꝗles eē ꝯuenit. Super quaz etiā astelle sunt ponēde: ꝛ cū alia fascia sunt ligande. Cuius strictura in omnib⁹ locis aliaruz equeꝛ stricturis: hec aūt oīa desuper filis ligentur: ligature hic modus esse debet. ℂ Deceptoꝛes autē ligature ꝑncipiū in sanis faciūt locis: vbi ligādo vehemēter ꝯstrigūt. Deinde relaxādo ad locū descendūt infirmum. Qui ligature mod⁹ pessim⁹ ē ꝛ oib⁹ deterioꝛ. Sāguis nāqꝫ a duab⁹ cōpressis ptibus: ad locos transmittiꝛ ifirmos: i qbus apostemata ꝛ vulnera generātꝛ: vnde herpes estiomen⁹ ꝛ herisipila atqꝫ putrefactio eis multotiēs accidūt. ℂ Ligatiōis āt mēsura talis eē oꝫ: que ifirmo nullū iferat doloꝛē: nisi ꝑuissimū: nec ēt adeo sit relaxata vt eger nullo mō eā sentiat. ℂ Oꝫ si ex ligatura apostematis initiū: aut foꝛtl acciderit doloꝛ: ita vt viride fiat ex ea qđ ē extra ligaturā: atqꝫ sanguie ipleaꝛ: ilico erit soluēda: ꝛ ei⁹ cōstrictio minuenda. ℂ Et si ifirm⁹ i loco ligature foꝛtē sentiat pruritū atqꝫ nocibilem: soluatur: ꝛ locus ex aqua infundaꝛ: ꝗ ita calida sit: vt ex ea delectetur: qđ fieri cōuenit donec pruritus sedetur. Postqꝫ autem locus ꝑ vnaz fere horaz sic permanserit cum suis ligetur fascys: que aceto ꝛ aqua rosata: ac oleo rosato simul mixtis: ꝛ optime motis sint infuse. ℂ Tempoꝛis vero ligature mēsura hec est. Opoꝛtet enim vt i pricipio singulis soluatur diebus: ꝛ precipue si apostema: aut doloꝛ ibi fuerit. Oꝫ si istoꝝ neutruz ibi cōsistat: nō erit solutio faciēda: nisi duob⁹ aut trib⁹ intermissis dieb⁹: excepto si res aliꝗ euenerit: pro qua solutio necessario fiat: vt ē doloꝛ aut prurit⁹. ℂ Si aūt aliquāti dies preterierit in quib⁹ ligatura nō soluaꝛ: ꝛ ñ apparuerit ibi apostema: nec caloꝛ: neqꝫ ardoꝛ: non soluaꝛ nisi post quattuoꝛ aut qnqꝫ dies. Et quāto plus tardi⁹ solueꝛ: tāto plus ad cōsolidandū aptioꝛ erit. Oportet ꝑterea vt cum ꝑus accidit egritudo ligatura sit relaxata: ne doloꝛē faciat nocumentum inferentem. Postqꝫ autem dies qnqꝫ vl̄ paulo plures ꝑterierit ꝛ ab apostemate loc⁹ secur⁹ fuerit: ligatura paulati strictioꝛ eē icipiat. Cū vero multi trāsierit dies: ꝛ fractura consolidata fuerit: ꝛ fuerit necesse vt caro fracture superposita coaguletur: oportebit etiā tūc vt ligatura paulatim relaxetur: ꝛ dieta augmentetur sicut diximus. ℂ Oportet autem vt astelle super aliquod qđ mollitiē hēat ponātur: ꝛ vt eaꝝ extremitates nihil attigāt: vbi nō sit res mollis: atqꝫ vt maioꝛ ex eis ꝛ crossioꝛ i parte loceꝛ: ad quam os declinauerit. ℂ Cū aūt in fractura frusta ossiuꝫ carnē vulnerauerit opoꝛtet vt fascia prima non super ipsum vulnus: sed iuxta ipsius os ponatur: atqꝫ duris fascys iuoluatur. cui⁹ iuolutio: ascendēdo ad partem tendat superioꝛez. Alia quoqꝫ fascia iuxta os vulneris a parte inferioꝛi est ponēda: ꝗ descēdendo inferius tendat. Os vero vulneris: discoopertū dimittatur.

¶ Ligatura etiam tota mollior sit ⁊ paruz plus relaxata Que quottidie ẽ soluẽda: aut duobus intermissis dieb⁹. Ori autem vulneris cotuz superponat̃ donec cuz virus minui incipiet: ⁊ locus ab apostemate fuerit securus: caloꝛq; remotus fuerit: vnguentũ carnis generatiuũ quod dicturi sumus: vulneri superponatur. ¶ Fracture vero in quibus sunt ossiuz partes astellis siles que cutẽ nõ fregerunt nisi vehementer stimulẽt: rectificande erũt ⁊ strigende: quanto magis possibile fuerit palpando eas ⁊ leuiter ligando. Qꝛ si stimulauerint: atq; vehemẽtez intulerint doloꝛez: ligande non erunt. ¶ Generabũt eniz apostemata: ac putrefactionem in toto osse. Veruz loc⁹ tunc scindẽdus erit: ⁊ si astelle ab osse separate fuerint extrahende erunt. Quaꝝ si sepate nõ fuerint extremitas acuta que stimulat cũ serra erit secanda. Et deinde cum medicinis fracturarum rũpentium erunt curãde. ¶ Opoꝛtet etiam vt dislocatiões cũ acciderint: ilico ad locuz reducant̃ proprium ante q̃ʒ apostema ibi fieri incipiat. Si eniz dislocatio in principio sui dimissa tamdiu sic ꝑmanserit donec apostema ibi fieri incipiat: nõ erit ingeniãduz vt in toto hoc tp̃e ad suum reducatur locũ. Nam si dum taliter fuerit extendat̃: egroto plerũq; accidet spasmus. Ex his aũt intentiõibus atq; summis quas dixim⁹: cum nõ congrue obseruãtur: pessimũ accidit infoꝛtunium: cui nemo succurere põt. Quapꝛopter si chirurgicis qui nihil sciunt preceperis: vt ab omnibus istis sibi caueãt: ab eorum liberaberis malo: ⁊ coꝝ opa tibi erũt pꝛofutura.

¶ De mollificatione duricici que remãsit in mẽbꝛis post cirurgiam vel restaurationem. CAP. II.

PLerũq; post fracture rectificationem aut dislocatiõis ad suũ locũ reductionẽ durities atq; cõstrictio in mẽbꝛis remanere ꝯsueuerũt: que multotiẽs nociue existunt mẽbꝛi motũ ꝓhibẽtes. Hoc quoq; pꝛopꝛie accidit cũ pꝛedicte res iuxta iũcturã fuerit: has autẽ oleũ ⁊ aqua calida cũ locus multotiẽs manib⁹ fricat⁹ fuerit: atq; aqua calida ab alto per fistulã defluens loco superfusa fuerit ⁊ adipes ac medulle qñ ex eis fit emplm̃ mollificãt. ¶ Est etiã cuz ex p̃dictis medicinis medicamẽ cõponit̃: cuius effect⁹ simpliciuz opatiõe foꝛtioꝛ existit. ¶ Medicamẽ stricturã ⁊ duritiez que ẽ vt coꝛda: ⁊ tẽsionẽ leniẽs. ℞. cere citrine: adipis anatis resoluti ⁊ colati. ana. ℥. i. olei de lilio. ℥. vi. medulle vaccini cruris. ℥. ij. Ex his cõmixtl fiat medicamẽ. ¶ Aliŏ medicamẽ foꝛti⁹ mẽbꝛis q̃ ꝯstrictiõi sũt ꝓpinq̃ cõferẽs. ℞. fecis olei ŏ lilio fecis olei de semib⁹ lini: bdelij: añ. ℥. i. stoꝛacis: galbani: oppõacis: amõiaci: oĩuz. añ. ℥. ß. adipis vrsini. ℥. ij. Qꝛ si adeps vrsi nõ iueniat̃ loco ei⁹ adeps anatis: aut galline ponat̃. Et etiã i hac intẽtiõe melius ẽ: vt adeps poꝛci loco supꝛadictoꝝ adipuz mittat̃: deide gũme in moꝛtario cũ pauco vino dissoluant̃. Quib⁹ valde mollificatis: alia admisceantur: ⁊ i moꝛtario dõecvnũ fiãt agitẽtur. ¶ Aliud bonũ habẽs odoꝛẽ: delicatis cõgruẽs. ℞. cere citrine. ℥. i. olei ŏ ben. ℥. vi. masticis nigri stoꝛacis añ. ℥. ß. Ex his commixtis fiat medicamen.

¶ De collectionib⁹ ⁊ aggregatiõib⁹ sanationis vulnerum ⁊ apostematum. CAP. III.

DIspositio scriptoꝝ huic arti ꝓpinq̃ est dispositiõi restauratoꝝ quã noĩauim⁹ i paucitate scie radicũ ⁊ canonũ: q̃bus curatiõis rectificatio cõpetẽs redditur. Quapꝑ de his ꝑ̃cipijs hic oꝛ nos dicere illŏ quo a magno errore q ex eoꝝ cõtingit curatõe ꝯseruatio fiat. Dicim⁹ igit̃ q̃ cũ vuln⁹ paruũ fuerit: possibile est vt qñ ligatura ipsuz capit: occurrãt sibi adinuicez partes: ⁊ cõtinuet̃ ei⁹ cõcauitas tota. Nõ. n. alia idiget curatiõe: nisi vt duaꝝ astellaꝝ auxilio sustentet̃ atq; liget̃ ligatura q̃ a duob⁹ icipiat capitib⁹. ¶ Eger quoq; a repletione ⁊ vino oĩno custodiat̃: ⁊ ne pil⁹ aut vngm̃ inter labia illius cadat cauẽdũ ẽ. Hec nãq; ꝯsolidationẽ fieri ñ ꝑmittunt. Istoꝝ aũt stolidoꝝ pleriq;: his q̃ dixim⁹ ꝯ̃ria opant̃. Posuerũt. n. i vulnere oleũ: infirmo carnem ⁊ pultes crossas ⁊ duras comedere p̃cipiunt. Vñ egroto apa malum atq; virus i vulnere acgrũt: qŏ lõgo durabit tp̃e ex quo foꝛtassis mẽbꝝ ad putrefactionẽ deueniet: ⁊ p̃cipue i estate: lʒ vulnera q̃ dixim⁹ sola ligatura sanari possent: ab vno die vsq; ad tres: nll'a alia idigẽs medicia. ¶ Vuln⁹ ãt cũ magnũ ẽ atq; ꝓfundũ: idiget tũc vt cũ medicinis q̃s noiabimus q̃ sunt carnis gñatiue sanet̃: ⁊ vuln⁹ ab apostemate custodiat̃: ita vt loco cui accidit pãnus aceto ⁊ aq̃ ifusus supponat̃: ⁊ epithimatib⁹ fridis epithimet̃: ⁊ singulis hoꝛis ifridet̃: ⁊ p̃cipue si caloꝛ ac doloꝛ ibi fuerint ⁊ sanguis pauc⁹ ex eo manauerit. Nã i hac dispõne opoꝛtet: vt ifirmus ex ꝑte ꝯtraria flobotomet̃: totũq; coꝛp⁹: necnon totuz ipsi⁹ regimẽ ifrigidãda erũt. ¶ Qꝛ si vulnus ꝓfũdũ ⁊ nõ ãplũ fuerit: cauẽdũ erit ne vngm̃ qŏ ipsi⁹ continuet os: supponat̃. Os namq; vulneris ꝓfunditate nõdũ consolidata si cõtinuet̃: multum i eo adunabit̃ virus. Quare vt ipsuz iteꝝ opiat̃ opoꝛtebit: ⁊ mẽbꝛũ foꝛtasse iteriz putrefiet: ac vuln⁹ malũ ⁊ pessimuz ibi fiet. Quapꝑ i huiusmodi vulneris oꝛe cotuz erit ponẽduz. Si autẽ vulneris cõsolidationẽ ꝓperare videris: butiro aut oleo ipsum infunde. Et exhinc qdez pꝛedicti errauerit stolidi: quando oleuz in vulnerib⁹ quoꝛuz oĩuz icarnatio erat possibilis: posuerunt. ¶ Opoꝛtet p̃terea vt oia medicamĩa q̃ huiusmodi imittis vulnerib⁹ aut tẽtis adhereãt: aut paululum cum inyciãtur. Cuz autẽ vuln⁹ ꝓfundum fuerit: ⁊ ipsius os ãpluz obseruãduz erit vt si vulneris os nõ vehementer coartat ligatura suat̃: tũc opoꝛtebit. Et cõtingit illud plurimuz cuz vuln⁹ i coꝛpoꝛis tẽdit latitudinẽ. Ligature vero vehemẽtioꝛ iuolutionuz ⁊ retẽtio sint apud vuln⁹ ꝓfunduz: ⁊ eaꝝ lenioꝛ sit apud ipsius os. Mẽbꝛũ quoq; tali ẽ figurãduz figura: vt vuln⁹ sit iferi⁹: q̃tinus virt⁹ ab ipso fluere possit. Qꝛ si illŏ ipossibile fuerit: opoꝛtebit tũc vt vuln⁹ i die secũdo aut q̃rto ꝯsideret̃. Cui⁹ ꝓfunditas si minui iceperit: ⁊ neq; vir⁹ neq; putredo multa ibi ꝯtineri iueniat̃: curatio nõ erit mutãda. Si autẽ vir⁹ ab iferioꝛi ad supioꝛẽ vlceris ꝑtẽ: ad ipsi⁹ videlicet os: cũ ipꝛessꝛeris manare ꝯspexeris: ꝯueniẽti⁹ ẽ vt in iferioꝛi loco ibi existẽte ipsuz iferi⁹ ꝑfoꝛes: apud finẽ ꝓfũditatis vlceris: Quod ideo fit vt vir⁹ iter vñ possit manare hẽat. ¶ Infirmi quoq; regimẽ i cibo: pꝛout i capitulo de algebꝛa diximus oꝛdinet̃: atq; subtiliet̃: ⁊ a p̃ncipio vulneris cũ accidit: ꝑ aliquot dies ifridet̃. ¶ Ipse quoq; si replet⁹ fuerit erit flobotomãdus: ⁊ soluẽd⁹ si lõgum fuerit tp̃s ex quo nõ fuerit solut⁹: iŏ vt reddat̃ secur⁹: ne apostema accidat Deĩde v̾o ipsi⁹ regimẽ paulati ₰m dieꝝ ꝓcessũ: erit icrossandũ: ideo vt carnis natiuitas augmentetur. ¶ Opoꝛtet etiã vt cum exiture mature fuerit: ⁊ apertione idiguerint: perfoꝛẽtur i inferioꝛi loco q in ipsis iuenietur: ⁊ in tenuioꝛi ⁊ magis gibboso: si possibile fuerit. Aptio tamẽ i coꝛpoꝛis lõgitudinẽ: ⁊ nõ ipsi⁹ latitudinem: cuz in membꝛis fit extẽsis que nõ curuãtur ⁊ dilatantur: tẽdat. i his vero locis q̃ curuãt̃ ⁊ extẽdunt̃: icisio ₰m ipsius loci curuationẽ ⁊ extensionem tendere debet. ¶ Opoꝛtet ẽt vt cũ exitura in loco vbi venaꝝ ẽ multitudo fuerit: aut circa iũcturas: icisio ꝓpere fiat. Si eni i huiusmodi locis incisio cuz tarditate ⁊ nõ velociter fiat: os quãdoq; exteri⁹ eminebit: ⁊ iũcture ligamentũ discooperiet̃. ¶ Carnosa aũt loca bonuz est vt sic dimittãtur: dõec bene sint matura. Si. n. anteq̃ʒ bene sint matura ꝑfoꝛẽt: vir⁹ ab eis diu manabit atq; vlc⁹ multa soꝛditie ac putredie abũdabit

Labia quoqꝫ eiꝰ quādoqꝫ atqꝫ ipsius profundū: dura fi-
ent: ipsuꝫ que vulnus pus ⁊ virus continuo emittet. Qꝛ si
exitura maxia fuerit: totū eiꝰ virus nō subito ē retraben
dū ne egro supueīat sincopis: sꝫ paulati erit exhēdū: ⁊ ꝑ
cipue si eger fuerit debilꝭ. ¶ Vulnerꝭ aūt sanitas tardaꝛ
aut pp sanguinis penuriā q̄ ē in corpore: aut pp eiꝰ mali-
tiā: aut qꝛ ītus vel sup ipsiꝰ labia caro dura existit: cuiꝰ cā
caro nō nascitꝛ: aut qꝛ ibi est caro mala: aut qꝛ os vel mul
ta putredo ē ītus: aut medicamē quo curatꝛ: nō ē ei ꝯueni
ens: aut qꝛ vulnus ī seipso est ꝓfundū: ⁊ saniosuꝫ ⁊ malū.
¶ Cū igitꝛ vlceris aut coꝝ q̄ in ipsius circuitu ꝯsistūt: ru-
bor paruꝰ fuerit: ipsa quoqꝫ ab apostemate secura atqꝫ sic
ca: ⁊ aliquātulū dura fuerit: corpꝰ quoqꝫ macrū ac pauci
sanguinis: cā q̄re ipsius tardetꝛ sanitas: nō est nisi sanguis
penuria. Locꝰ igitꝛ q̄tidie multotiēs pāno aq̄ calꝭa made
facto ē īfundēdꝰ donec rubeꝰ fiat: ⁊ egri regimē īcrossan
dū: ipsumqꝫ cū vngtō nigro ē curāduꝫ ac in ipsiꝰ circuitu
ex ipso fricetꝛ. ¶ Color vō corporis si malꝰ fuerit: atqꝫ eiꝰ
forma mala cā ī hoc sanguis est malitia. Flobotomia igi-
tur atqꝫ ventris solutione est p̄us subueniēdū: deide ad
vulneris curationē ē redeūdū. Sup labia quoqꝫ vlceris
si caro dura fuerit: fricatio ibi ē faciēda: donec sanguinis
inde fluat. Si aūt crossa fuerit: p̄us ē īcidēda ⁊ postea cu
rāda. ¶ Et si ħ ī vlceris fūdo fuerit eiꝰ ore sicco ⁊ fusco:
aliqd in ipsuꝫ ē mittēdū: ⁊ fricanduꝫ: dōec sanguis ab eo
manare incipiat: deide erit curādū. Aut in fūdo vlcerꝭ ꝑ
foratio fiat: postea fricetꝛ: ⁊ cū butiro medicetꝛ: donec ma
la caro penitꝰ corrodatꝛ. Deide cū his q̄ ex p̄te curationis
remāserit: curetꝛ. ¶ Vlcꝰ aūt si p̄us claudatꝛ ⁊ postea ape
riatꝛ virusqꝫ subtile ab eo fluat: ⁊ lōgo tp̄e sic dispositum
maneat: os corruptū est ī eiꝰ fundo. Tenta igitꝛ ītromissa
tētetꝛ: ⁊ cū īuentū fuerit: ꝑforetꝛ vlcꝰ donec ad os ꝑueīatꝛ
Qđ erit fricādū aut serrādū donec abscidatꝛ ꝭm quod ex
ipsiꝰ corruptiōis multitudīe videris: postqꝫ cū pulueris
carnis ḡnatiuis curetꝛ. Qꝛ si ipsuꝫ ꝑforari fuerit īpossibi-
le: cū medicamine corrosiuo ⁊ butiro subueniēdum erit:
dōec os discooperiatꝛ. post hec cū his q̄ dicturi sumꝰ cure-
tur. ¶ Vlcus aūt si fuerit ꝓfūdū ⁊ eiꝰ caro mollis: ⁊ ma
la: medicamē corrosiuū desup erit ponēdū: donec caro il
la desiccetꝛ. Deide ī vulnere butiꝝ mittatꝛ: dōec tota mū-
detꝛ: atqꝫ tādiu cū butiro medicetꝛ: dōec escara ī vulnere
exorta cadat: ⁊ postea curetꝛ. ¶ Vlceri vero si varices su
ꝑuenerit eger flobotometꝛ: ipsiusqꝫ vēter mꝉtotiēs solua-
tur ex apozimate epithimi: suoqꝫ nutriatꝛ cibo: deide vlcꝰ
curetꝛ. ¶ Medicamē quoqꝫ si vlceri fuerit īcōueniēs qꝛ
fortassis ipsuꝫ plusq̄ʒ deberet calefacit: cuiꝰ ē signū: qꝛ ru-
borē atqꝫ calorē ⁊ apostematis p̄ncipiū ei cū augmēto ad
ducit: tūc cū vngtō frigido qđ dicturi sumꝰ erit curāduꝫ.
¶ Aut fortassis plus īfrigidat q̄ʒ deberet: cuiꝰ est signuꝫ
qđ vlcus tūc ē viride aut nigrū ⁊ duꝝ ⁊ fridū: vnde tunc
cū vngtō nigro ē medicāduꝫ. Aut fortassis minꝰ desiccat
q̄ʒ deberet: cuiꝰ ē signū ꝙ ipsum est molle ⁊ laxū: multuꝫ
habēs virus: vñ tūc cuꝫ vngtō vehemēter desiccatiuo ē
curāduꝫ: vt ē illđ qđ cutē sup̄inducit: qđ fit ex balaustys
⁊ gallis. ¶ Aut fortassis minꝰ mūdat ⁊ abstergit q̄ʒ debe
ret: cuiꝰ ē signū ꝙ putredinis multitudo carnesqꝫ male ⁊
molles ei adheserūt: ideoqꝫ cū medicinis vehemēter mū
dificātibꝰ ē curāduꝫ: vt ē vngm̄ viride. ¶ Aut q̄nqꝫ mor
dicat: ⁊ ipsiꝰ ꝯsumit carnē: cuiꝰ ē signuꝫ dolor: ⁊ calor: ⁊ ar-
dor: ⁊ apostematis p̄ncipiuꝫ. ⁊ ꝙ vlcus q̄tidie dilatatur.
Vñ tunc ad vngm̄ qđ eo sit suauiꝰ: ē facienda ꝑmutatio.
¶ Hoc quoqꝫ plerūqꝫ euenit: qꝛ curādi cōplexio: ad vnaꝫ
declinat extremitatuꝫ. Quare tūc rebꝰ sibi ꝯueīētibꝰ cu-
ratio ē faciēda. Siccissima nāqꝫ corpora exigūt vt vngtā
ḡbus medicantꝛ: cū caro ī ipsoꝝ vlceribꝰ ē ḡnanda species
vehemēter desiccatiuas hēant āmixtas. Huida vō cor-
pora: vnguētis īdigēt mollibꝰ ⁊ humidis. ¶ Vulneribꝰ
aūt vētri accidētibꝰ: atqꝫ ipsuꝫ disrūpentibꝰ: medicꝰ sapi-
ens ac suauiter operās necessariꝰ ē. Nos tñ huiꝰ curatiōis
collectiōes: ⁊ vñ in ipsa timetꝛ error dicemꝰ. Cui ītestina
ac zirbuꝫ ꝑ vulnꝰ exierit: ⁊ īflata ītromitti nō poterūt pā-
nus vino veteri calefacto īfusus desup ponatꝛ donec ipso
ruꝫ remoueatꝛ inflatio: q̄ remota ītromittantꝛ. Qꝛ si locus
aut tp̄s friduꝫ fuerit: eger in balneū ītroducatꝛ: ⁊ ꝑ manꝰ
⁊ pedes ita suspēdatꝛ quatinꝰ ipsiꝰ curuetꝛ dorsuꝫ: ⁊ vēter
arcuetꝛ. Ex huiusmōi enī dispositione: ītestina leuiꝰ intro-
mittentur. ¶ Zirbum vero si velociter añ q̄ʒ viride fiat
aut nigꝝ ei succurratꝛ: ī vētrē est reducēdum. ꝙ si ei non
subueniatꝛ donec viride fiat: q̄cq̄d ex eo viride factū est ī
cidatꝛ: deide oēs vene q̄ sunt ī ipso cū subtili filo ligentur
postea ītromittantꝛ: ⁊ vēter suatꝛ. ¶ Et si intestina ꝓpter
pāni madefacti īfusionē ītromitti ñ poterūt: fissura am
plificetꝛ: ⁊ sic ītromittantꝛ. Quibꝰ ītromissis vēter suatur
priꝰ: post puluis ꝯsolidatiuꝰ desup ponatꝛ: atqꝫ vt eger su
pinꝰ iaceat taliter vt dorsuꝫ aliquātuluꝫ gibbosū existat
ꝑcipiatꝛ. Cuiꝰ regimē est subtiliāduꝫ neqꝫ cibꝰ inflatiuus
vllo modo est ei tribuēdus. ¶ Vulnꝰ p̄terea si iuxta ner
uuꝫ vel in neruo fuerit strictūqꝫ extiterit: nō cōsolidetur
dōec aliquot p̄terierit dies: ⁊ ab apostemate fuerit secu-
ruꝫ īmo medicamina apitiua desup ponātꝛ: ⁊ locꝰ totꝰ ex
oleo inūgatꝛ tepido. ¶ Postquā aūt duos dies aut tres
p̄terierit ac dolor sedatꝰ fuerit: ⁊ locꝰ ab apostemate secu
rus cōsolidatiuis vtēdo tūc vulnꝰ cura. ¶ Si aūt spas-
mus ex vulnere qđ est ī neruo alicui accidat egro: cito ei
succurre: ⁊ chordā q̄ ꝯtrahi īcipit ī latitudine īcide spōdi
lesqꝫ egri ex oleo palpādo ⁊ cōp̄mēdo inūge. Oleū āt sit
mollificatiuū ⁊ tepidū. Si āt aliq̄ñ videris vlcꝰ qđ ꝑam-
bulet mēbꝝ de vno ad aliđ trāsiēdo locū: ⁊ corrodat car-
nē: cito succurre īcidēdo: aut cōburēdo: ⁊ destruēdo car-
nem ibi existentem ante q̄ʒ multuꝫ dilatetur: deide ipsū
cura cum medicinis quibus reliqua cōsueuisti vlcera sa-
nare. He sunt summe ⁊ intentiones quas cuꝫ homines
non obseruant: egro vehemens inferunt nocumentum.
Quando vero eas intente meditantur. ⁊ eis innituntur
maximum prebent iuuamen cum deus annuit.

¶ De medicinis generantibus carnē. CAP. IIII.

Edicamen quod carneꝫ generat: ⁊ re
centia continuat vulnera
mirabile existens. ℞. olibani: aloes: sarcocol-
le: sanguinis draconis partes equales: terantꝛ
⁊ vulneri supponantur: ⁊ desuper ligētur. hoc
enim valde existit mirabile. ¶ Vnguētuꝫ in carnis ge-
neratione mirabile. ℞. lithargiri triti vt alcohol. ℥. i. cui
āmisceantur olei. ℥. iiij. coquantur agitando donec resol-
uātur: postea olibani: sarcocolle: sanguinis draconis: gal-
bani: colofonie: omnium ana. ʒ. ij. sumantur: que predicte
decoctioni ammixta coquantur donec īcrossentur: ⁊ me-
dicentur ex eo vlcera cum sanguinolenta non fuerint.
¶ Vnguentum carnis generatiuum: quo in estate ⁊ cum
in vulnere calor ⁊ ardor fuerint: ⁊ tempus fuerit caliduꝫ
in vulnerum curis est vtendum. Lithargiri triti donec
sit vt alcohol. ʒ. ß. sumantꝛ quod cum aceto donec resol-
uatur ⁊ molescat teratur: ⁊ deinde oleum roseum desup
fundatur: ⁊ teratur donec incrossetur. Dum autē sic teri
tur semel ex aceto: ⁊ alia vice ex oleo roseo est infunden
dum: donec inficetur: ⁊ ad magnitudinem deueniat: ⁊ fiat
vnguentum. Cui postea ceruse. ʒ. ß. ⁊ camphore parum ꝑ
addere conuenit: ⁊ teri cum eis: ⁊ eo in curatione vti.
¶ Vnguentum nigrum quo vtendum est cuꝫ vulnus est
siccum ⁊ fuscum: cere olei visci: picis: partes sumantꝛ eq̄-
les ⁊ resoluantur: ⁊ quod ex eis fit: est vnguentum nigrū
¶ De medicaminibus que carnem minuunt superfluam

ꝛ resoluunt. CAP. V.

Ugnem terat̄ valde: ꝛ sup locū vbi caro superflua ē: pulverizet̄. Eam eni liq̄facit. ¶ Aliō isto forti⁹: chali terat̄: ꝛ ōsup pulverizet̄. aut ziniar tritū desup plūerizet̄. ¶ Descriptō vngti viridis corrodētꝭ: ꝛ vlcera sāiosa mūdificāt. ℞. ziniar puri: mellꝭ añ. ℥. i. ex bis sit tritꝭ medicamē fiat. Sūt aūt q̄dā q̄ huic vngō: sarcocolle: amōiaci: añ. ℥. 5. addūt: terētes oīa h̄ cū aceto ꝛ melli admiscētes. Et tūc hoc medicamē fistulis q̄ sunt i auricula confert: oīaq̄ saniosa mūdificat vulnera: ꝛ carnē corrodit mortuam.

¶ Medicamē qō vocat̄ calidicō: carnē mortuā corrodēs ꝛ fistulis atq̄ putrefactōi q̄ ē i gigiuis ꝛ i ore ac i toto corpore ꝯfert. ℞. calcis viue p̄tē vnā: arsenici citrini: chali: acathie: arsenici rubei: oīuz. añ. partē mediā. Omnia hec cū aq̄ q̄ vocat̄ p⁹ terat̄. ¶ Aq̄ āt p⁹ sic fit. Calcis viue chali ptes sumat̄ eq̄les. Chali prius terat̄ postea istis sextu pluz pōderis ipsoꝝ ex aq̄ āmisceat̄: ꝛ p tres recōdat̄ dies quotidie trib⁹ vicib⁹ agitādo: postea colet̄ ꝛ vtat̄ donec fiat vt elchaloch: ꝛ i sole dimittat̄ donec icrosset̄: deinde fiāt ex eo trocisci: ꝛ desiccet̄: ꝛ i loco vbi ab hūiditate tāgi nō pñt recōdāt̄. Et cū necesse fuerit vn⁹ ex eis terat̄: ꝛ fiat ex eo medicamē. ¶ Desteẓberigi medicamē acutū ꝛ corrosiuum. ℞. arsenici citrini triti: chali: calcis: ziniar: oīuz ana librā mediā: argēti viui librā vnā salis āmoniaci: q̄rtā ptē libre vni⁹: terat̄ oīa cū aq̄ p̄ma donec argentū viuū sit extictū: postea desiccet̄ ꝛ desiccata iteꝝ terātur: deide i istro qō alchimiā faciētes vocāt alutel ignē sub eo faciēdo donec eleuet̄: sublimenť: ꝛ qō ex eis sublimatū fuerit sumat̄ ꝛ i ampulla vitrea recōdat̄: ex quo emorroides exteri⁹ cū supflua carne apparētes: ꝛ scrofule q̄ruz desiderat̄ destructio post quam fuerit vlcerate: pulverizent̄: ꝛ ad vltimū i oib⁹ quoꝝ destructio ꝛ dissolutio desiderat̄: coꝛtēdū ē. Erit eni vt cauteriū ignis ita vt desiccet ꝛ denigret atq̄ ꝯbustiōis vicē i mltꝭ tenet locis.

¶ De his q̄ vlcera ꝯsolidāt ꝛ i vlcerib⁹ mltā habentibus hūorositatē carnē gñant ꝛ ipsoꝝ remouēt hūorositatē. CAP. VI.

Litharginiuz pulverizatū sumat̄: ꝛ ex aceto: ꝛ aq̄: ꝛ oleo simul i mortario ibibat̄: donec itumescat: ꝛ albificetur. Deide calcucecaumenon: antimony balaustiaꝝ: venaꝝ: curcume: gallaꝝ: sāguis draconis: serici: aluminis: cathimie argēti: oīuz ana quantū ē sexta ps toti⁹ vnguēti sumat̄. Post hec oīa ista pulverizata ōsup mittat̄: ꝛ i mōtario dōec vnita sint agitet̄. Deide ex hoc vnguēto i coto ponat̄: ꝛ vulneri i quo caro putrida nata ē supponat̄: atq̄ cū iuolutione pāni suauiter liget̄: hoc aūt vnguēto tādiu i vulneris curatiōe vtēdū est: donec carnis i eo tāta gñetur quātitas q̄ ei sufficiat: ꝛ ipsū iduret: ꝛ cutē p̄fecte iducat. Hoc ēt vnguēto oīa vlcera hūorē multū habētia: curāda sunt. ¶ Puluis q̄ vlcera ꝯsolidat. ℞. aloes balaustiaꝝ cathimie argenti trite calcucecaumenō triti ꝛ lauati: partes eq̄les: ꝛ hoꝝ pulvere sup vuln⁹ pulverizet̄. ¶ Ali⁹ puluis fortis: aloes venaꝝ curcume: balaustiaꝝ: mirre: gallaꝝ ptes sumātur eq̄les: ex q̄b⁹ fiat puluis: q̄ sup vuln⁹ pulverizādo spargatur: hic enim puluis congruit ad hoc: ꝛ fortis existit.

¶ De his q̄ aperiūt magna apostemata ꝛ ne cū ferro aperiātur excusant. CAP. VII.

Mellis anacardi picis liq̄de oīuz ptes sumātur eq̄les: q̄ i cocleari ferreo cōmixte: calefiāt donec misceātur. Et cū apostema sine ferro aperire volueris: locū i quo foramē vis facere ꝯsidera: quē de p̄dicto vnguēto inungēs p mediū dimitte diē. corrodet enim illud.

¶ De scrofulis. CAP. VIII.

Scrofule in collo: ꝛ in inguine sepi⁹ nasci cōsueuerūt. Que plerūq̄ multe siml̄ existūt. Uñ cū i hac hitudie locū videris apostemosū: quē tāgēdo iuēies duꝝ: nec i cider̄ possibile fuerit s̄ fuerit q̄i glādule vt nuces scias eē scrofulas: q̄ ex digestiōis malicia atq̄ ex fastidio accidūt: ꝛ mltotiēs crescūt dōec maxie fiāt. ¶ Curatiōis p̄ricipiū ē: vt egꝛ semp famē pati: ꝛ cenā dimittere facias: neq̄ multā aquā bibere p̄mitas: nō crossa nutriat̄ dieta. Or si in ipsius corpore supfluitas fuerit cū flobotoma atq̄ ipsi⁹ vētrē soluc. ꝛ malagma ex emplis ad hoc noiatis ei adhibe. Quib⁹ ad hoc meli⁹ existit emplꝫ qō vocat̄ diaglō: ꝛ solū āmistret̄. Qō ēt erit meli⁹ ꝛ maglꝭ cōfert: si pulveris ex radicib⁹ yreos siccis: quātū possibile ē i diachilō mittat̄: ꝛ cū eo emplm̄ fiat. ¶ Diachilō litharḡiri triti. ℥. i. sumat̄: cui i patella locate olei veteris. ℥. y. ꝛ 5. supadyciat̄: ꝛ agitenť: ꝛ lentꝭ ignis sub eis fiat: ꝛ coq̄nt̄ donec totū soluat̄ lithargiruz: deide mucilaginis: fenugreci: mucilaginis semis lini. añ. ℥. y. mucilaginis maluauisci. ℥. i. sumant̄: ꝛ p̄dictis adiūgant̄: post hec totū agitando donec icrosset̄ coquat̄. Cū aūt coctum fuerit: ab igne deponat̄: agitatio tñ ñ itermittat̄. Qō postea tēdēdo malaxet̄: donec spissitudinē hēat: ꝛ viscositatē: deide recondat̄ ꝛ vsui reseruet̄. ¶ Aut sterc⁹ caprinū antiquū sumatur: ꝛ ex melle ꝛ aceto siml̄ calefactis: donec cōmisceant̄ ꝯspergat̄. Est eni ad hoc valde vltimū. ¶ Aut semina rafani sūpta cū amigdalis amaris terat̄: ꝛ fiat ex eis emplꝫ.

¶ Aut sterc⁹ vaccinū siccū sumat̄ ꝛ ex mucilagie maluauisci ꝯspersū desup ponat̄. Aut fenugrecū: ꝛ semia caulis: ac semē lini sūpta terāt̄: ꝛ cribellētur: ꝛ ex mucilagie maluauisci: conspersa loco supponātur.

¶ De cancro. CAP. IX.

Cancer est egritudo i q̄ maxia ē fatigatio ac fere icurabilis existit. Cui si ilico ex q̄ icipit succurrat̄: ꝛ vt dꝫ regat̄: forsitan stabit vt ē nō augmētabit. Cū āt creuerit: semp sic p̄manebit. Qui deterior ē: si vlceret̄. ¶ Cācer nāq̄ duꝝ ē apostema magnū i corpe hñs radicē: quē vene virides i q̄bus est caliditas ibibūt. Ulcus āt qō in cācro fit: ē fedū labia hñs crossa ꝛ viridia foris ꝯuersa. ¶ Hui⁹ vo ort⁹ p̄ncipiū q̄nq̄ ē: vt cicer: aut faba: q̄ postea augmētatur dōec fit vt magn⁹ milō: ꝛ ēt maior. ¶ Et fortasse orit̄ hoc apostema in locis anhelit⁹ aut deglutiēdi: ꝛ tunc fortasse ad malum adducit dieꝝ egrūq̄ plerunq̄ interficit.

¶ Qui autem hoc apostema ferro incidunt: nō plus lucrātur: q̄ꝫ quod cancrum vlceratum faciunt nisi in tali sit loco vbi incidi: ꝛ penitus destrui atq̄ cōburi possit: ꝛ eradicari. ¶ Huic vero cū incipit: confert flobotomari ex vena media: ꝛ ventreꝫ ex apozimate de epithimo frequēter soluere. Eger quoq̄ a cibis coleraꝫ generātib⁹ nigrā abstinere debet: vt sunt lentes: ꝛ caules impiales: atq̄ caro vaccina: ꝛ ceruina: ꝛ vinū nigrū ꝛ crossū ꝛ silia his q̄ humoreꝫ generāt valde malū. Oportet p̄terea vt dieta ipsius sit caro arietina: ꝛ starne: ꝛ vinū subtile ꝛ a cibis custodiatur calidis q̄ꝛ ipsi sanguineꝫ denigrant. ¶ Postq̄ꝫ vero creuerit: ꝛ ad sui p̄uenerit p̄fectionē non est necesse nisi vt ei blandiētia adhibeant̄: ne in ipso vlcus fiat. Et h̄ est obseruandū vt summoopere custodiat̄: ne vnq̄ cālefiat: aut ex medicinis aut ex alys reb⁹: immo ex oleribus frigidis infrigidet̄: ea terēdo ꝛ desup ponendo. Ipsi vero si aliquando vlceratum fuerit: hoc vnguentum satis confert: qō. ℞. ceruse: tuthie lauate: partes eq̄les. terāt̄ ista cū oleo roseo: ꝛ succo portulace aut succo solatri: ꝛ mucilagie psilȳ: aut succo cucurbite: aut citroli cū q̄cūq̄ istorum habere poteris: ꝛ ponat̄ sup ipsū. Hoc nanq̄ vnguentum cancro in quo nondum factum fuit vlcus: ꝛ tamen q̄ꝫ in eo fiat timetur: cōfert.

De carbunculis. CAP. X

Carbunculi ex multo sanguine: ⁊ vectatiōe: ⁊ labore post saturitatē: oriunt̄. Qui postq̄ʒ acciderit: nō ē negligendū qui eis succurrat̄. Fortassis eni tota eoruʒ mā in vno corporis loco colliget̄: ex q̄ magna fiet exitura. Ex eis aūt que eos gn̄ari nō p̄mittūt sūt flobotomia ⁊ vētosē: ⁊ vētris solutio ex mirobalanis citrinis: ⁊ sene: ⁊ fumo terre: ⁊ prunoꝝ: ac iniubaꝝ: ⁊ tamaridorū infusionēʒ sepe potare: ⁊ dulciū comestionē minorare: neq̄ʒ vinū dulce ⁊ crossuʒ bibere: atq̄ʒ cibaria acetosa ⁊ stiptica ⁊ ea q̄ has duas q̄litates aggregāt comedere vt caro cū succo vue acerbe: cocta ⁊ cū ribes: ⁊ cuʒ pōis: ⁊ suchabegi: ⁊ charis: ⁊ hulē: ⁊ musos: ⁊ sil'ia his. Si autē fuerit necesse vt patiēs carbūculos bibat vinū: vinuʒ de fecatū ⁊ clarificatuʒ sumere dʒ. Confert. n. ei. Postq̄ʒ aūt carbūcul⁹ acciderit: nō est necesse nisi vt in ipsi⁹ maturatione studiū ipendat̄. De his quoq̄ʒ q̄ carbūculos cito maturāt: est vt ex caricis viscosis cōtritis: in q̄bus est multū mellis fiat emplm̄: aut ex carne vue passe cū baurach panis mixta emplm̄ superponat̄. Aut emplʒ diaquilon desup mittat̄: q2 ad hoc vtile existit. Or si carbūculus ad maturādū durus existit: sinapi cum ficubus piguib⁹ ⁊ pauco oleo liliaco cōterat̄: ⁊ desup pōat̄. Et si eius aptio post hec tardauerit pforet̄: ⁊ cōprimat̄: dōec q̄cq̄uid ɔtinet̄ i eo effluat: atq̄ʒ in ei⁹ circuitu: vnguentuʒ ex cerusa: ⁊ sup ipsum vnguentū ex melle ponat̄. Unguentū ex melle. ℞ sarcocole: mellis partes eq̄les deinde sarcocolla pulueriʒata cū melle misceat̄ ⁊ recondat̄. Sūt tñ q̄ solū mel coquūt donec inspisset̄: deide sarcocollaʒ pulueriʒatā desuper mittūt: ⁊ cōmiscēt. Hoc nāq̄ʒ vnguētū omne vulnus saniosuʒ mūdificat: totūq̄ʒ remouet virus. Cū aūt carbunculus mūdificat⁹ fuerit: ipse per se cito ɔsolidabit̄. Si aūt ipsi⁹ cōsolidatio aliq̄n̄ tardauerit: cū vnguento carnis gn̄atiuo curetur. Et si carbūcul⁹ ardēs fuerit: atq̄ʒ in ei⁹ circuitu magn⁹ fuerit rubor: velociter ex vnguēto qđ fit ex cerusa: caro erit generanda. Et ipsuʒ ē vnguentum camphoratum frigiduʒ: qđ dicturi sumus.

De apostemate calido. CAP. XI.

Cum in aliq̄ corpis parte calidū exoritur apostema: cui⁹ tact⁹ calid⁹ sentit̄: eius curatio a flobotomia ē icipienda: vt si in pte videlicet fuerit dextra: i sinistra de vena mediana fiat flobotomia: ⁊ ecōuerso si i sinistra: i dextra flobotomia erit facienda. flobotomia tamē ex vena basilica aut media ē faciēda. Or si basilica iueniri nō pōt: i vno ex ramis ipsi⁹ flobotomia ē facienda. Si aūt i eis q̄ sunt supra furculas ortū fuerit: flobotomia fiat ex cephalica. Deide ex epithimatib⁹ ifrigidātibus epithimet̄: regimēq̄ʒ subtiliet̄: ⁊ a carne ⁊ vino: ac dulcib⁹ ⁊ vnctuosis: necnō acrib⁹ custodiat̄: ⁊ cibis acetosis alat̄: ⁊ dū ipsum tactu calm̄ sentit̄ epithimatib⁹ infrigidet̄. Cum hoc eniʒ regimine tueri poterit: ne i eo sanies gn̄etur. Or si in h̄ apostemate in q̄busdaʒ dispositionib⁹ fortis pulsus ⁊ calor fuerit: pculdubio sanies i ipso colligitur. Quapp tūc nō est vtendū nisi paꝝ infrigidantib⁹. Si tñ ex istis calorēʒ atq̄ʒ ardorē neq̄ʒ sedari: neq̄ʒ minui videris ab istl ad ea q̄ saniē faciūt te transfer. Qđ ideo fieri ɔuenit: vt ad collectionē velociter pueniat. Postea vero exitura vt dixim⁹: erit sanāda. Medicie ꝟo q̄ saniē faciūt: sunt ea q̄ dixim⁹ carbūculoꝝ apertionē facere. Infridātes ꝟo medicie q̄ apertiōi ɔferūt: sunt he medicie q̄s dicemus: atq̄ʒ haꝝ q̄dē hec ē noiatio. Medicamē qđ herisipile epithima vocat̄: qđ ēt oib⁹ mēbris in q̄b⁹ apostema calm̄ est: si ex eo epithima fiat: cōfert. ℞ sandali rubei: sief memithe. fausel: ceruse: boliarmeni: ptes eq̄les: corticū mādragoꝛe: opy: āboꝛū quātū est medietas vni⁹ supradictoruʒ. Ex his oibus cū aq̄ collectis: forme auelanis siles fiant: ex q̄bus cū necesse fuerit aliq̄d sumptū terat̄: ⁊ ex eo cū aq̄ rosea: ⁊ pauco aceto madefacto: epithima fiat: ⁊ desup mittat̄: cui deide pānus i aq̄ niuis infusus: supponat̄. Qui postq̄ʒ tepefactus fuerit remoueat̄: ⁊ ali⁹ recenter ifusus loco eius supponat̄. Hoc enim bonuʒ ⁊ maximum afferens iuuamentum existit.

De apostemate molli. CAP. XII.

Apostema molle qđ digito cū pmitur cedit: aliq̄uā q̄n̄q̄ʒ comitatur egritudinē: vt sunt egritudines q̄ cū complexio coꝛrūpit̄: aut ptisis adest: accidunt. Or cū ita fuerit: nō ē tātuʒ de ipso curādū: quātū in illi⁹ egritudinis cura ē studēdū. Qđ āt p se accidit: aut febres lōgas cū sanant̄ comitatur. ita sanandum erit: paꝝ aceti cū oleo roseo: ⁊ aq̄ rosata: ⁊ aq̄ mirti ⁊ aq̄ ex qua fit sapo: misceat̄: ⁊ pānus i ea madefact⁹ desup ponat̄: ⁊ ligetur: nō tñ fortiter. Ligatura ꝟo i medietate apostematis forti⁹ ɔstringat̄: q̄ ad vtrāq̄ʒ tēdat partē. Ex his q̄q̄ʒ q̄ ipsuʒ dispergūt: est aq̄ cineris: q̄ sic fit: sarmēta cōburunt̄ ⁊ in eoꝝ cinerē aq̄ missa p noctē vnā dimittit̄: deide colat̄: ⁊ acetū ei cōmiscet̄. In q̄ postq̄ʒ panni ifusi fuerit desup ponant̄: vnū aly cū ligatura cōiūgendo. Aut apostema si valde molle fuerit: ex sale ⁊ oleo fricet̄. Aut folia tamarisci: aut mirti: aut dulp. desup ponant̄: aut ex bolo armeno ⁊ aceto epithima fiat: eger quoq̄ʒ suū attenuet regimē: ⁊ a fastidio se custodiat: ⁊ a multiplicatiōe aq̄. Epithima qđ mollitiei ac relaxatiōi vbicūq̄ʒ accidit: cōfert. ℞ aloes mirre: lity: acatbie: sief memithe: cipi croci oꝛiētalis: boliarmeni: oiuʒ ptes eq̄les. Ex his oib⁹ simul cōmixtis: forme auellanis siles fiant. Ex q̄b⁹ cuʒ necesse fuerit: in pauco aceto ⁊ succo cauliū simul mixtis: aliq̄d dissoluat̄. Et si egritudo i facie aut i palpebris extiterit: i aq̄ rosata ⁊ succo endiuie: ⁊ pauco aceto: ex eis fiat resolutio.

De apostemate duro. CAP. XIII.

Cum in aliquo corporis loco duꝝ ortum fuerit apostema: qđ n̄ʒ tactu calidū sentiat̄: neq̄ʒ sit cancer: eger ab oibus cibis quos i capitulo de cācro vitādos eē pcepimus: abstineat. Ea aūt q̄b⁹ ipsuʒ erit curādum: sūt oia q̄ mollificāt vt medulle oēs ⁊ adipes: ⁊ bdelliū molle: atq̄ʒ amoniacuʒ: ⁊ stoꝛax: ac galbanū: ⁊ his silia. Si aūt loc⁹ i quo ē nō sanat̄: studenduʒ erit vt mā ab eo trāsponat̄ p flobotomiā: ⁊ vētris solutionē ex his q̄ collerā expellunt nigrā: ne magnificet̄ ⁊ augmēter̄ apostema. Emplʒ q̄ dura resoluit apostemata. ℞ bdely: mollis amōiaci: galbani ptes eq̄les: q̄ cū oleo mollificate i moꝛtario terātur. Oleū tñ sit de lilio: aut de bē. Deide mucilago fenugreci. ⁊ seminis lini: q̄ eiusdē sint quātitatis cuius sūt oia pdicta: sumat̄: ⁊ oia simul terant̄ donec vniantur: deinde ex eis cū caricis piguib⁹ mixtis emplm̄ duritiebus vbicunq̄ʒ fuerint i coꝛpoꝛe superponat̄.

De glādulis magnis. CAP. XIIII.

Cum in aliq̄ coꝛporis pte aliq̄ apparuerit additio q̄ cū tāgit̄ ⁊ ad latera trāsponit̄: cuti cōtinuari nō iuenit̄: neq̄ʒ duriter moueri: sed taliter existēs: ac si a coꝛpore sepata foret: neq̄ʒ radicē neq̄ʒ pncipiuʒ in eo habens: erit glādula. Glādule ꝟo i magnitudine diuersificant̄: a cicere icipiētes vsq̄ʒ ad milonis magnitudinē puenientes: vñ eaꝝ diuersificant̄ spēs. Eaꝝ tñ curatio ē vna. s. extractio. Si aūt glādula dimittat̄ q2 parua ē: ⁊ eius negligat̄ cura: augmētat̄. Unde postea ad ipsaʒ extrahendā: medicus suauiter opans ē necessari⁹. Nos tñ i q̄bus erroꝛ

ꝯtingat dicemus. Et hoc est qꝛ maior eaꝝ ps in pāniculo ꝯtinet᷑: qui glādulaꝝ saccus vocat᷑. Quapp sacc⁹ cū eis ita est extrahēdus: ne ex eo ibi aliqd oīno remaneat. Nā si ex eo ibi aliqd retentū fuerit: q̄uis paruū sit: plerūqꝫ redire cōsueuerūt. ¶ Locus igit᷑ in quo ꝯtinentur: scindēdus ē sūmope cauēdo ne ꝯtinēs eas saccus scindat᷑: sꝫ sola caro eis supposita. Saccus vͦ cū vncino eleuet᷑: ⁊ ꝑfecte excoriet᷑ donec glandula: ⁊ eius saccus itegre extrahi possint. Hoc nāqꝫ in eius cura meli⁹ existit. ¶ Nā si saccū qn̄qꝫ rūpi cōtingat: cū vncinis est eleuādus. Et lꝫ frustatim extrahat᷑: ꝯtinue tamē est iuestigādus. Postq̄ꝫ vͦ extract⁹ fuerit: ex reliq̄ cura quā in vlceribus noiauimus: erit curandus. ¶ Deceptores tn̄ qdā iueniunt᷑: q fraudeꝫ facere cupiētes ex sacco paꝝ dimittūt: ideo. s. vt in ei⁹ cura diutius morent᷑. Que aūt saccū non habent: extrahende sunt: ⁊ in vulnerū consolidatione tm̄ studiuꝫ impendenduꝫ.

¶ De nodis glandulosis. CAP. XV.

QUandoqꝫ in aliqbus corpis locis grossities in magnitudine auellane eq̄lis: vel paꝝ plus vel paꝝ minus appet: q̄ glandulis assimilata plerūqꝫ in dorso manus ⁊ in locis vbi venaꝝ est multitudo gn̄at᷑. Que cū fortiter p̄ssa aut fricata fuerit: eūabit᷑: ⁊ statiꝫ penit⁹ remouebit᷑. Postea tn̄ qn̄qꝫ redibit ⁊ qn̄qꝫ nulloͦ reuertet᷑. ¶ Quapp loc⁹ ꝯprimēdus ⁊ fricādus erit: donec eūetur ⁊ eq̄lis fiat. Postea frustulū plūbi rotundū sumat᷑: ⁊ loco suppositꝫ fortiter stringat᷑: ⁊ p tres dies sic manere permittat᷑. Postea vero ex epithimate de calce epithimatus liget᷑. Si. n. post euōnē strict⁹ fuerit loc⁹: nō reuertet᷑. Sꝫ si nō fuerit strict⁹ plerūqꝫ reuerti cōsueuit egritudo.

¶ De formica. CAP. XVI.

IN aliqbus corpis locis cuꝫ puo apate parue pustule cū pruritu ⁊ ardore: ⁊ calore vehemēti in tactu: qn̄ꝫ fieri cōsueuerūt: q̄ ēt cito vlcerant᷑. Que postq̄ꝫ vlcerate fuerint: vicina loca pambulare icipiūt ⁊ dilatari. Uenter igit᷑ ex his q̄ colaꝫ expellūt rubeā: ē soluendus: vt sunt mirabolani: ⁊ scamonea cū aq̄ de fructib⁹. Loc⁹ q̄ꝫ q vlceratus ē in circuitu ex epithimate: qd̄ in capͦ. de calͦo apate noiauim⁹ ē epithimādus. Ulceri vͦ vngm̄ de cerusa ē supponēdū. Sꝫ si nōdū vlcerat⁹ fuerit loc⁹: tot⁹ ex h̄ epithiate erit epithimādus. Nā si cū h̄ apate calor suꝑflu⁹ ⁊ rubōr affuerit: ei⁹ curā a flōmia icipe: deide reliquū qd̄ diximus regim̄ exhibe. Totūqꝫ ei⁹ cibū ad reliq̄ ifrigidantia reducas.

¶ De igne ꝑsico. CAP. XVII.

ALiqbus mēbris prurit⁹ ⁊ feruō itolerabilis qn̄ꝫ accidūt: vbi succedēte tp̄e ampulle aq̄ subtili plene gn̄ant᷑. Oꝫ igit᷑ vt cū in aliqͦ mēbro aliqd tale sentit᷑: velociter flōmia subueniat᷑: ꝙ si non p̄us q̄ꝫ ampulle ibi sint exorte succurrat᷑: ⁊ ampulle rūpēde sūt: ⁊ totū virus qd̄ in eis cōtinet᷑: ē expellēdū. Deide emplm̄ ex vnguēto de cerusa factū supponat᷑: qd̄ in capͦ. de ignis cōbustione noiabimus. Ampulle vͦ p̄dicte nō sūt dimittēde donec aqua aliquo mō in eis adunet᷑: sꝫ in circuitu ipaꝝ ex bolo ar. ⁊ aq̄ ⁊ aceto: ⁊ oleo: epithima est faciēdū: si deus voluerit.

¶ De adustione ignis ⁊ aq̄ ⁊ olei. CAP. XVIII.

SI cum aliqd̄ hoꝝ acciderit ilico q curare dꝫ p̄ns fuerit: pānos in aq̄ frigida aut in aq̄ rosea suꝑ niuem ifrīdata madefaciat: ⁊ d̄suꝑ ponat. Qui postq̄ꝫ d̄siccati fuerit: remouēdi erūt: ⁊ alij silr̄ p̄parati supponēdi. Nā si h̄ magnū fuerit: ex latere ꝯ̄rio flōmia ē faciēda ⁊ regimē ē subtiliandū ⁊ ifrīdātib⁹ vtēdū. ¶ Dolor aūt fortissim⁹ si ibi affuerit: vitelli ouoꝝ cū olͦo roseo agitati cū coto desuꝑ sunt ponēdi. ¶ Sꝫ si vehemēs nō fuerit ibi dolor: lētes excorticate: ⁊ cerusa terant᷑ ⁊ silr̄ cū aceto misceant᷑ et desuꝑ ponant᷑. ¶ Deide pānus aq̄ rosa. ifusus suꝑ niuem ifrīdata: suꝑ mittat᷑. Et si vesice ibi fiāt: cū vnguēto de cerusa curent᷑: qd̄ h̄ mō fit. Cera colata: ⁊ ipsius q̄druplū de oleo ro. sumant᷑ qb⁹ resolutis tm̄ ceruse q̄ꝫtū possunt capere adyciat᷑ ⁊ i circuitu moueat᷑. Dein̄ postq̄ꝫ ifrari cepit: albumen oui p̄dictis admisceat᷑: donec ispisset᷑: ⁊ hoc fcō qͦusqꝫ ispisset᷑: sine itermissione agitet᷑: deide recondat᷑. Quidaꝫ ēt paꝝ cāphore: ibi admiscent. ¶ Si aūt vlcus ibi fiat qd̄ sit magnū qddā: cū vnguēto de calce curandū erit. Qd̄ h̄ mō fit: calx alba ⁊ mūda sumat᷑: tm̄qꝫ aq̄ ei suꝑfundat᷑ vt ex ea coopiat᷑: deide p duas horas sic dimittat᷑: ⁊ aq̄ coletur: ⁊ a calce seꝑet᷑: deide alia aq̄ suꝑ calceꝫ fundatur. Qd̄ postq̄ꝫ q̄ter fcm̄ fuerit: dimittat᷑ donec parūp infridetur. Deide cū oleo ro. in vase agitet᷑ donec vniat᷑: ⁊ fiat ex eo epithima.

¶ De panaricys q̄ circa vngues fiūt. CA. XIX.

ALiquando in vnguiū circuitu apa calidū: ⁊ rub. ⁊ iflāmatum: ⁊ dolorosuꝫ ac fortiter pulsans fieri ꝯtigit. Ex qͦ plerūqꝫ accit febris: ⁊ ꝑtigit dolor vsqꝫ ad loca q̄ sūt sub assellis ⁊ in iguie. ¶ Eger itaqꝫ si diu ē ex qͦ n̄ fuit flōmat⁹ flōmād⁹ ē. ¶ De his q̄ꝫ q̄ ad h̄ valde ꝯfert᷑ ē vt loc⁹ sepe ex aceto ⁊ opio liniat᷑: dōec sr̄ locū: qͦ ssū sit epithima. Deide psiliū cū aceto: ⁊ aq̄ ꝯq̄ssatū supponatur. Et suꝑ h̄ totuꝫ pān⁹ aq̄ niuis ifusus mittat᷑. Qui hora vna trāsacta remoueat᷑: ⁊ ali⁹ loco ei⁹ ibidē locet᷑: h̄ mlt̄is faciēdo vicib⁹. ¶ Nā si in h̄ loco vehemens fuerit pulsus: medicamē istud vel ei sil̄e p dieꝫ vnā ei adhibere curato. Quo facto si p̄dcā nō videris sedari accn̄tia: epithima loco: vel emplm̄ ex aliqͦ eoꝝ q̄ in carbūculoꝝ caplͦo noiauimus suppone. Ad maturitatē nāqꝫ deueniet ⁊ aꝑtionē: atq̄ꝫ qd̄ in eo ē ex̄ manabit. Deide cū vnguēto quo vulnera sanari ꝯsueuerūt locū cura. Origini quoqꝫ vnguis si pruritus acciderit: vnguis cadet. Quapp post ipsius casuꝫ neqꝫ cuꝫ eo erit ludendū: neqꝫ ipse vllo modo mouēdus: ne vnguis q renouat᷑: tortus egrediatur ⁊ asper.

¶ De fluxu sanguis ex vulneribus. CAP. XX.

SI ex vulnere ꝯtinuati sanguis tanta fluxerit multitudo: vt inde v̄tutis timeat᷑ debilitas: mēbrū sursuꝫ ē erigēdū: ⁊ talr̄ locandū: ne in eo dolor sentiat᷑. ¶ Post hec vͦ leporis pili cū albumine oui mixti: aloe: ⁊ thure: ac sanguie drac. tritis iuoluti: vulneri sr̄ imittendi. Aut fila ex lino subtilia minuti icisa: ⁊ eis q̄ dixim⁹ iuoluta sūt: silr̄ imittēda. Aut vuln⁹ ex aranei tela repleat᷑. Sanguis p̄terea si cū saltu fluxerit: deinde redit velociter ⁊ iterat᷑: ex arteria sāguis egredit᷑ icisa. Qui si vno egredit᷑ mō: ex vene ē icisiōe. q̄ cū his q̄ dixim⁹ sr̄ sanāde ⁊ ligāde. Et si h̄ mō steterit sāguis: bn̄ erit. Nā si pp h̄ nō sistit᷑ sāguis: arteria illa: aut vena ē icidēda. Cui⁹ incisio ē: vt vena vel arteria cū vncino eleuata si videri poterit: suspēdat᷑ ⁊ ex̄hat᷑: deide icidat᷑: locusqꝫ ex eis q̄ dixim⁹ post illd̄ repleat᷑. Nā si pol̄e nō fuerit: aut medicie nō cōtulerint: loc⁹ cōburat᷑. ¶ Opꝫ vero vt cauteriū quo fit combustio valde sit ignitum: ⁊ vehementer rubeū. vbi summope est cauendū: ne suꝑ neruuꝫ ponat᷑. De his p̄terea que sanguinē restringūt est vt vulnus calce repleatur aut açegi ⁊ ligetur.

¶ Medicamē forte: calcis: colcothar: sanguinis draconis aloes: gipsi: ypoquistidos: tritoꝝ: vt alcohol: partes sumātur equales. Deinde fila incisa cum albumine oui mixta accipiantur: ⁊ in predicto medicamine iuoluātur: ex quibus sic preparatis vulnus repleatur: atque ea que sunt in ipsius circuitu: ex predicto puluere pulueriçentur: ⁊ ligetur ad vltimum locus.

¶ De flobotomia. CAP. XXI.

Ene q̄ ex more in flōmia incidi solent: sunt cephalica: ⁊ m̄rix vena q̄ dr̄ funis brachy: ⁊ basilica: ⁊ saluatella: ⁊ saphēa: ⁊ vena q̄ ē in poplitis curuatura subtus: ⁊ sciatica: ⁊ frōtis vena: ⁊ ille q̄ sunt in tīporib⁹ vtrinqȝ: ⁊ due que dicunt̄ alguidegi ⁊ sunt in gula: ⁊ vene que sūt in angulis oculoꝝ iuxta nasuȝ: ⁊ ille q̄ in collo sunt vtriqȝ: atqȝ vene q̄ sunt sub lingua: ⁊ alie q̄ sunt in vtrisqȝ labys. Cephalica vō ⁊ matrix: ⁊ basilica: in cubiti curuatura ab īferioribus repiunt̄. Basilica nāqȝ est vena q̄ in ipsius p̄te domestica ꝯspicit̄: q̄ a loco q̄ est sub assella venit ad ipsaȝ. Cephalica āt ē in p̄te siluestri: ⁊ ex p̄te spatule venit ad illā. ⸿ M̄rix aūt vena ex vno ramo cephalice: ⁊ alio basilice cōmixtis ꝯponit̄: q̄ ī istarū medio posita ē: vena aūt q̄ brachy funis est: focili supiori: manuū supponit̄. ⸿ Saluatelle vō loc⁹ in dorso man⁹ existit: in loco q̄ ē iter auricularē digitum ⁊ mediū. ⸿ Saphene aūt loc⁹ est apud calcaneū in p̄te domestica: sic sciatice loc⁹ est apud calcaneū in p̄te siluestri. ⸿ Frōtis vō vena est q̄ in medio frōtis ꝯsistit. ⸿ Sȝ vene tīpoꝝ sūt due vene q̄ sup tīpora īuoluunt̄. ⸿ Due p̄terea vene q̄ in angulis oculoꝝ sunt: plerūqȝ sunt manifeste in angulis: ⁊ aliqñ nō apparēt nisi hoīs guttur mltuȝ stringat̄. ⸿ Nasi āt vēa māifesta nō ē: sȝ fit ex ea flōmia: cū loc⁹ q̄ palpatus sentit̄ fissus: lāceola vulnerat̄. ⸿ Uenarū itidē loc⁹ q̄ vocant̄ guidegi: est in collo. ⸿ Et earuȝ q̄ dicunt̄ algeberich: est in labys. ⸿ Flobotomia q̄ȝ in sanitatis cōseruatiōe ac egritudinū curatiōe: maxia opationis medicine ps existit: si q̄lis opȝ fieri fiat. ⸿ Corpa p̄terea q̄ flōmiaȝ plus tolerare possunt: sunt q̄ venas manifestas ⁊ amplas habētia: pilosa sunt: ⁊ bruna: atqȝ ex colore rubeo ⁊ fusco mixtis sunt colorata ⁊ iuuenes: ⁊ adolescentes: ⁊ senes nō decrepiti. Pueri vō ⁊ īfirmi: minuendi nō sunt nisi maxia īcūbēte necītate. ⸿ Opȝ q̄ȝ cauere q̄tuȝ poss̄e est ne flobotomia in t̄pe calidissimo aut frigidissimo fiat: neqȝ hi quoꝝ stōus ⁊ epar ī frītate distemperata existunt. ⸿ Porro cū cephalica in flōmia iciditur: sanguis q̄ est sup furculas velociter p̄ eaȝ egredit̄. Quapp̄ cū egritudo in illis extiterit locis: flōmia ex ea erit faciēda. ⸿ Sȝ ex basilice icisiōne: sanguis q̄ est in pectore ac toto ventre velociter p̄ eā trāsit. Cū igit̄ hoꝝ locoꝝ sanguis est euā̄ndus: vena hec in flōmia est icidēda. Que si iueniri nō pōt: ex ipsi⁹ ramis aliqs ē flobotomādū. ⸿ Uena vō matrix: sic ex his duab⁹ ꝯponit̄ venis: sic sanguinē ab istis duob⁹ locis sil̄ trahit. Ex ipsa igit̄ flōmia ē facienda: cū egritudines istis duob⁹ accidūt locis aut cū totū corp⁹ ē euā̄ndū: ⁊ alleuiandū: aut cū p̄dicte due vene īuestigate iueniri nō possunt. ⸿ Drīa vō iter flōmiā ex cephalica: ⁊ flōmiaȝ ex basilica maxima est: cū egritudo fuerit in capite: ⁊ ꝯ̄rio. ⸿ Matrix tñ vena q̄uis sanguineȝ q̄ ē in capite min⁹ q̄ȝ cephalica trahat: ⁊ q̄ est in vētre min⁹ q̄ȝ basilica: meli⁹ tñ est ipaȝ flōmare cū in vētre existit egritudo: q̄ȝ cephalicā. ⸿ Itēqȝ cū egritudo ē in capite ipsaȝ icidere meli⁹ est: q̄ȝ basilicā. Cū itaqȝ cephalicā flōmādo icidere voluerit q̄s: ⁊ nō iuenerit aliquē ex suis ramis: frontē icidere melius est: q̄ȝ matricem venā. Hos aūt ramos vt multuȝ: in siluestri p̄te brachy repies. ⸿ Itē cū basilicā icidere volueris ⁊ nō inueneris: aliquē ex suis ramis icidere melius est q̄ȝ purpureā. Hos q̄ȝ ramos in p̄te brachy domestica: plerūqȝ inuenies. Qȝ si illos inuenire nō poteris: ad flōmanduȝ ex matrice redi. ⸿ Uene vero q̄ in poplitis curatura subtus repiunt̄: ⁊ vena q̄ saphena vocat̄ flōmande sunt: cum sanguis ad īferiorē corpis p̄te est trahēdus: ⁊ cū egritudines huic accñtes parti sūt cronice: ⁊ in matrice ac renib⁹ est dolor: ⁊ cū menstruoꝝ desiderat̄ p̄uocatio. ⸿ Sciatica aūt est flōmāda: cū dolor ab ancha vsqȝ ad pedē p̄tēditur. ⸿ Saluatella vō dextra q̄dē p̄ epatis īfirmitate: et sinistra p̄ egritudine splenis: est flōmanda. ⸿ Sȝ due vene q̄ dicunt̄ guidegi sunt flōmāde: cū anhelit⁹ in lepre p̄ncipio maxīe angustat̄. ⸿ De venis vō q̄ sunt sub ligua fit flōmia cū sinanchia adest: cephalica tñ p̄us flōmata. Uena aūt frontis flōmādo icidit̄: p̄ antiqs egritudinib⁹ que in facie aut in oculis existunt: cephalica p̄us flōmata. Uene itidē q̄ in labys sunt icidunt̄: cū in aliquo multiplicantur alcola ⁊ vlcera in ore ⁊ gingiuis: cephalica tñ p̄us flobotomata. ⸿ Uene vō in timporib⁹ exñtes incidunt̄: cā emigranee: ac vehemētis doloris in capite: ⁊ p̄ oculoꝝ obtalmia q̄ diu p̄manet. De etiā q̄ñ extrahunt̄ ⁊ iciduntur. ⸿ Uene aūt q̄ in capite sunt p̄pter sabapha ⁊ mala vlcera que sunt in capite inciduntur.

Magnus vō error q̄ plerūqȝ ex harū venarū flobotomia accidit: est sic narro tibi. ⸿ In cephalica nāqȝ cū nō vna tñ sed pluribus vulnerat̄ pcussionibus: ⁊ qñ foramē existit angustū: postea cōsolidat̄: ⁊ flectit̄ apud scdatiōnē: aut cū fortiter mouet̄: ⁊ manu aliqd̄ pficit̄ opus: aut laborē pati cogit̄: apa fieri cōsueuit. Que tñ si vna tm̄ icisione apiat̄: oībus alys venis in flōmia securior erit. ⸿ Opȝ etiā ne pcussio cū flobotomo in lacerti fiat initio: sȝ loc⁹ ingrat̄ mollis: ⁊ ibi fiat pcussio.

Cum aūt sub matrice vena neruus existat: si lāceole extremitas vsqȝ ad ip̄ȝ pueniat atqȝ pūgat: post flōmiā stupor accidet: mansiuus q̄ forsitan semp manebit. ⸿ Quapropter q̄sqȝ cauere dȝ: vt lāceole extremitas nō ad eundē locū vbi neruus eē sentit̄: sȝ ad p̄tē ab eo remotā p̄ducat̄. Si autē ipsa iter duos existat neruos: vena in longitudinē est findenda. Et hoc mō est cauendū a neruo q̄ vene vicinatur: cū sensui occurrerit. ⸿ Si aūt forte ꝯtigat neruū subtilissimū sub ea eē q̄ sensui manifestari nō possit ⁊ incidat̄: destruet̄ oīno: si lāceola cū fit flobotomia ad funduȝ puenerit: ⁊ in brachio fiet stupor qui in longū p̄durabit t̄pus. Nō est igit̄ in ei⁹ custodia meli⁹ q̄ȝ vt flōmie vuln⁹ ad fundū nō pueniat. ⸿ Si tñ aliquē paruū neruū q̄ñqȝ ex toto icidi ꝯtingat: nō erit eius nocumentū: vt nerui q̄ sensu deprehendit̄. Illud q̄ qd̄ vulgus ⁊ stolidi dicūt. s. q̄ manus ariditas ex hoc sequat̄: mendaciū est. Nā si q̄s etiā voluntarie totū hūc icideret neruuȝ: nō tamē plus q̄ȝ illud qd̄ diximus inde accideret.

Sub basilica aūt magna locat̄ artaria: ei existēs vicina. Quapropter flōmiā in ipsa cū maxia fieri cōuenit cautela: oīa obseruando: ⁊ precipue si nō grossa ⁊ manifesta ⁊ plena fuerit. ⸿ Eius autē custodia: est sic dicemus. ⸿ Cū nō videris basilicā ⁊ fuerit necesse vt ex ea p̄ tactū iuēta minutio fiat melius erit vt eā dimittas ⁊ ad aliā accedas. Uñ opȝ vt aliquē ex ipsius ramis perquiras vt est vena assellata: ⁊ que sunt ei similes. ⸿ Qȝ si ex ipsa tñ minutionē facere volueris: locus ante brachy ligationeȝ tangendus. Et postq̄ȝ locus pulsus fuerit cognitus erit signandus: deīde ligetur: ⁊ sūmopere obseruetur quaten⁹ a loco signato q̄to magis possibile fuerit: elongetur percussio: ⁊ ad partē manus descēdendo fiat. ⸿ Artaria nāqȝ q̄to plus ad p̄tē man⁹ descēdit: tanto plus p̄fundat̄: ⁊ a basilica separ̄: q̄ separatio in cubiti icipit curuatura. ⸿ Cū āt ligaueri brachiuȝ: si locū note pulsius eleuari ⁊ īflari ꝯspexeris: ne illā tangas venā caue. Inflatio nāqȝ hec nō ē nisi artarie: ⁊ tumor ⁊ ipsi⁹ repletio. Uñ si venā icideris ⁊ sanguinē cū saltu exire ꝯspexeris q̄ subtilis sit ⁊ rube⁹: scias ip̄ȝ ab artaria fluere. ⸿ Opȝ igit̄ tūc vt liciniuȝ ex coto cito facias: ⁊ albumine oui infusuȝ puluere ex aloe: ⁊ thure: ⁊ sang. draco. inuoluas ⁊ desuper pone. Hoc namqȝ medicamē vehementer stringit: post hec locum liga. quem per tres dies non soluas: sed super ip̄m aquam assidue rorando fundas ne locus calefiat: hoc tamen totum nequaq̄ȝ facias: nisi postq̄ȝ partem que super

locum est fortiter ligaueris. Qđ iō fieri ꝯuenit vt sanguis
restringat̄ ⁊ refrenetur: qꝛ postq̄ȝ hoc feceris: qđ volueris
agere poteris. Cuȝ autem dies affuerit tertia: locuȝ suaui/
ter solue: ⁊ si videris medicamen ei adherere: nō ab eo re
moueas: sed in eius circuitu de p̄dicto medicamine pone
⁊ ad ligādū iteꝝ redi. Qꝛ si ex medicamīe aliqd separatū
videris: digituȝ tuum loco liciny velociter suppone: ⁊ qđ
separatuȝ est suauiter remoue: ⁊ deīde de medicamine su
perpone: ⁊ vt p̄us fecisti liga. Stringet̄ eniȝ sanguis arte/
rie hoc modo: ⁊ arteria a disruptione q̄ ibi tal̄r solet acci/
dere vt in herniosis tuebitur: ⁊ sanabit̄ iussu dei. ¶ Si āt
ex basilice flobotomia eminētia que tactu mollis sentiat̄
acciderit: ⁊ quādo sup̱ eaȝ premis descendit: erit mala: qꝛ
est arterie eminentia. Unde tal̄r patiens timeat: ⁊ caueat
ne aliquid qđ ipsam disrumpat: tangat. Sāguis enim con
tinuo ex artaria manabit. Sȝ ex reb⁹ stipticis emplastrū
semp̱ supponatur: qđ ideo fit: vt locus induret̄: ⁊ sic erit ei
a ruptura securitas. ¶ In arterys v̄o que sunt in timpori
bus cū flobotomia fit nō seq̄tur tumor: qꝛ si astelle suppo
site fuerint ⁊ ligate: restringet̄ sanguis.

Cum autem de saphena vena ⁊ ea que in īterio/
ri poplitis curuatura flōmādū erit
ligatura cū chorda in sup̱iori loco vt in brachio: erit faciē
da: deinde pes sup̱ frustum lacertuli aut sup̱ mortary ma
nicam: erit ponendus: ⁊ stringendus: ⁊ sic flobotomia erit
(facienda.

In sciatica v̄o quicquid ab ancha ē vsq̄ȝ ad p̱tes
que supra calcaneū p̱ spaciū latitudinis vnius manus exi
stunt: ligari dȝ. Al̄r nāq̄ȝ non manifestabitur. Qꝛ si cū hoc
nō apparuerit: in balneum mittat̄ eger: ⁊ multuȝ aque ca
lide sup̱ pedem fundat̄: donec manifestet̄. ¶ Si aūt ne/
q̄ȝ sic apparuerit: loco eius aliquē ex ramis q̱ p̱ pedis cra/
tem ꝓtendunt̄: in p̱te siluestri flōma. Illis tamen melior
est: q̄ īter minimū digitū ⁊ 2^m ab eo reperitur.

Saluatelle aūt flobotomia: sic est facienda: vt ma
nus in aqua teneat̄ calida: donec locus
flobotomādus inflet̄: ⁊ īgrossetur ⁊ valde fiat manifest⁹:
deinde flobotomet̄ ⁊ in aquā calidā iteruȝ mittat̄ donec
īfletur. Ideo ne sanguis in ore vene flobotomate coagule
tur: ⁊ exire ꝓhibeat̄. Cū aūt ex ea manauerit qđ voluer̄:
parū olei ⁊ salis desup̱ pone: ideo. s. ne vulnus cito cōsoli/
detur. ¶ Qđ etiā in oī debili ramo ac flobotomia stricta
te facere oportebit. Si aūt secūdatio fuerit faciēda opor
tebit vt in forti citius: ⁊ in debili tardius fiat. Et nō opor/
tet qn̄ difficilis fit sanguīs exitus in secundatione: vt ꝯpri
mat̄ ⁊ flectat̄ violēter locus: sȝ vt aut sic dimittat̄ cū nul
lum ex hoc sequat̄ malū: aut qđ ex sanguīe sup̱ os vulne/
ris coagulatuȝ fuerit: cuȝ latere lanceole remoueat̄. Hoc
nāq̄ȝ melius existit: q̄ȝ ip̄m contorquēdo: aut vngue feriē/
do mouere: vt stolidi facere ꝯsueuerūt. ¶ Locus quoq̄ȝ
percussionis si apostematus fuerit flobotomia ex loco q̱
est sup̱ior eo si sanguis extractio necessaria fuerit: fieri cō
ueniet. Qꝛ si possibile fuerit flobotomiā per vnuȝ aut per
duos dimittere dies: a flōmia interim cessandū erit: ⁊ po/
stea flobotomia vtendū. ¶ Obseruandū est etiā: ne post
flōmiaȝ locus stricte liget̄: hoc nāq̄ȝ apostema afferre cō/
sueuit. ¶ Neq̄ȝ multi pāni supponant̄: neq̄ȝ sup̱ euȝ locū
aliqd eoꝝ liniat̄ q̱bus cā redolendi q̱dam se p̱ungere cō/
sueuerūt. ¶ Loc⁹ quoq̄ȝ si ignitus fuerit: nulla hora sit li
gatus: donec alleuiet̄ est dimittēdus: sȝ vt īfrīdet̄ aq̄ ros̄.
aut aqua dulci sup̱ niuem īfrīdata est rorādus. ¶ Minu
tus ēt nullo mō balneū īgredi dȝ: ⁊ precipue si loc⁹ fuerit
ignitus: donec vuln⁹ cōsolidet̄: ⁊ color atq̄ȝ apostema ipsi/
us sedent̄. ¶ Uinū ēt q̄ tal̄r se habuerit: nullo mō bibere
p̄sumat: neq̄ȝ membꝝ in quo ē flōmia moueat: neq̄ȝ aliqđ
opus eo p̱ficiat. ¶ Flōmatus preterea neq̄ȝ in die flobo/
tomie: nȝ in die scđo multo repleat̄ cibo: īmo se moderās
cibo leui: colerā rubeā rep̄mente ⁊ extinguēte nutriat̄: sic
est suchabegi fortis acetositatis: si nō in pectore asp̱itatē
habuerit: que h̄ ꝓhibeat. Quā si patiat̄: çibrabegi ex car/
ne agnina factū comedat: atq̄ȝ oua mollia. ¶ Est ēt obser
uandū ne ebrius aut fastiditus flōmet̄: donec ista ab eis
oīo sint remota: nisi ex flobotomie retardatiōe: magnus
īmineat timor. Sicut cū aeris attractio est angustissima:
aut tremor cordis ē fortis ⁊ spissus qui cum faciei ⁊ oculo
rū rubedīe accidit: aut apoplexia in q̄ facies rubescit: aut
nigrescit: aut sināchia: aut sanguīs fluxus vehemens ⁊ re
pentinus. Talia nāq̄ȝ cū affuerint: flōmia q̄libȝ hora diei
vel noctis ē faciēda. Cū aūt nulla īcubuerit necessitas vt
in supradictis: bonuȝ ē vt flobotomia fiat postq̄ȝ due aut
tres hore diei p̄terierint: atq̄ȝ postq̄ȝ digestiua suam exple
uerit op̱ationeȝ: ⁊ fecum sup̱fluitas fuerit expulsa. ¶ Si
vero alicui ex flōmia cōsueuit sincopis accidere oȝ vt an/
te flōmiam parū panis succo granati: muçi: īfusum come/
dat aut in succo vue acerbe: aut in hoꝝ similibus madefa
ctū. Sāguis quoq̄ȝ quē ip̄m minuere oportet: nō semel sȝ
tribus vicibus aut quattuor extrahatur. Sincopis enim
plurimum fit ex sup̱flua minutione in hora qua egredit̄
ex eo sanguis multus in tēpore paruo. Hec nāq̄ȝ tunc cuȝ
ex forti flobotomia. i. cum post flobotomiam paruo inter
misso spacio multus extrahitur sanguis: plerūq̄ȝ accidit.
Qꝛ si illud fuerit: oportebit vt ei⁹ exitus prohibeatur ho/
ra post horam. Nos quoq̄ȝ nominabimus nunc: curatōes
sincopis: que ex flobotomia accidit. ¶ Et caueatur ne ali
quis vllo modo flobotometur post passionē colericam: ⁊
vomitum: ⁊ ventris fluxum: ⁊ post multum coituȝ ⁊ post
laborem ⁊ vigilias ⁊ postremo post omnia que corpus dis
soluunt aut fortiter calefaciunt. ¶ Sanguinis auteȝ mē
sura qui est extrahendus: oportet vt sit s̄m vsum: ⁊ s̄ȝ dis/
positionem cuius causa flobotomia exercetur: atq̄ȝ scđm
virtutem. ¶ Qui auteȝ calidū apostema patitur vt pleu/
resim aut ei similes egritudines cum flobotomatur: mu/
tationeȝ coloris sanguinis a propria dispositione attende
re dȝ. Apostemate autem carens cum flobotomatur: nō
dȝ hoc in suo sanguine obseruare: cum totus eius sanguis
sit equalis. In habentibus quoq̄ȝ apostema calidum cuȝ
flobotomantur si sanguinis tardauerit mutatio: ⁊ timor
destructionis virtutis affuerit: sanguis est restringendus:
nec est expectandum: donec sanguis mutetur. ¶ Qꝛ si ali
quis in die flobotomie bibat: donec inebrietur: ipsius bra
chium duabus cingatur ligaturis: cui insuper vigiles qui
ipsum custodiant adhibeantur. In plerisq̄ȝ enim eorum
sanguis adeo decurrit: donec quidaȝ moriantur: ⁊ quidā
morti approximent. Quapropter cuȝ huiusmodi aliquid
acciderit: ⁊ postremo cum sanguinis vndecunq̄ȝ fluxerit
multitudo: donec virtutē prosternat: aqua carnis ⁊ vinuȝ
subtile ac bene redolēs: in quo sit fortitudo: infirmo subi/
to tribuantur: ⁊ res bn̄ redolētes ei tribuant̄. Qꝛ si ad hec
iam p̱uentū fuerit vt iam nihil traycere possit dētes egri
ap̱iant̄: ⁊ aqua carnis cū pauca miua muscata: ⁊ vino be/
ne redolēte: in ipsius os mittat̄: totiq̄ȝ corpori res bonuȝ
reddētes odorē: ⁊ p̄cipue pectori ⁊ vētri adhibeātur. Na/
res quoq̄ȝ interius ex algalia īungant̄. Eger ēt hora post
horaȝ suffumiget̄: corā cuius facie pulli discerpant̄ assati
atq̄ȝ ipsius naribus cibi redolētes: qui appetituȝ excitare
cōsueuerūt: applicētur: vt sunt tuceta ⁊ eis similia. ¶ Et
sincopis q̱dē q̄ sil̄ apud flobotomiā accidit eēntiā: ea q̄ di
ximus s̄m plurimū ꝓhibēt. ¶ Sed si cuȝ flōmia nausea
euenerit: p̄ena in os infirmi vt vomat ē mittēda deīde aq̄
rosata: aut aq̄ frīda sup̱ ip̄m ē rorāda atq̄ȝ fundenda: ⁊ in
ipsam ē mittēdus: est etiaȝ clamore vocādus atq̄ȝ mouē/
dus. Qui si cū hoc ad memoriā nō fuerit reduct⁹ muscus

eius naribus est insufflādus: ⁊ in ipsius os galia mittenda vinūq; cum pauca aqua temperatuz: fundēduz. Os quoq; stomaci fricādum: ⁊ reliquum corpus eius. Deinde ad pēne in os immissionem: atq; ad totum ipsius regimē redeundum. ¶ Sincopis vero cum qua non adest nausea: mala existit. Quaproter tūc vt vomitus sequatur nō est īgeniādum: sed in ipsius cura valde est studēdum: atq; sūmopere elaborādum: vt succus carnis ⁊ vinum subito ei tribuātur: ⁊ atib ei adhibeātur. Ipse q̄q; fortiter moueat̄ ⁊ clametur: ⁊ aqua super eum roret̄. ¶ Plerūq; etiaz q sincopim patitur: ex sono timpanoꝝ: ⁊ fistulis: atq; ex litigys necnō ex clamoribus ad memoriā redit.

¶ De ventosis. CAP. XXII.

Ventose sanguinem nō nisi ex paruis venis ⁊ in carne dispersis trahunt. Ideo q; sicut flobotomia virtutem non debilitant: licet corporis minuāt repletionez. ¶ Loca vero in quibus ventose solent poni: sunt ista scilicet locus qui est iter duo cornua occipity: ipsiusq; occipity duo cornua: ⁊ locus qui est sub mento: ⁊ alius locus qui iter duas inuenitur spatulas ⁊ loca que in cruriuz pulpis interioribus īueniūtur. ¶ Ventosa autem que in loco qui est iter predicta cornua ponitur: grauedini atq; vanitati que in capite existunt: confert. ¶ Sed sanguis qui cum ventosis que in duobus ponuntur cornibus extrahitur: faciem atq; caput: necnō oculos alleuiat: grauitatiq; que est in capite: ⁊ doloribus qui in dentium radicibus fiunt: auxiliatur: ⁊ fortasse predictas actiones quantum flobotomia adiuuat. ¶ Ventosa vero que sub mento ponitur: paruis pustulis que sunt in ore: ⁊ dentibus nocumentum prebent: remedium affert: atq; gigiuarum corruptioni necnon his similibus quecunq; in ore fiunt: remediat̄. Illa autem que īter spatulas locatur: tremori cordis qui est cum repletione ⁊ calore valet. ¶ Sed illa que in cruris pulpa ponitur: repletionem vehementer minuit: ⁊ antiquis doloribus qui in matrice aut renibus aut vesica fiunt: confert: ⁊ prouocat menstrua. Corpus tamen plerunq; macrescere facit: sincopisq; ex ea accidere ꝯsueuit. Quibus aūt pustule ⁊ carbūculi accidere solēt auxiliū prebēt.

¶ De sanguisugis. CAP. XXIII.

Sanguisuge cum in locis ponūtur vbi est īpetigo: aut sabafa: aut vulnus malum ⁊ antiquum: corpore prius flobotomia inanito auxilium prebent. Postq; vero ceciderint. Locus adhuc si vt ibi ponantur fuerit possibile: ventosis erit sugendus: ⁊ multa aqua calida lauandus: ⁊ fricādus ⁊ cōprimēdus quādo quod diximus possibile fuerit. Et melius est vt post ventosarum ēt positionem ſm q; diximus lauetur. Qz si post ipsarum casuz sanguis resudare ceperit: pāni linei aceto infusi superponendi erūt. Et si taliter perseuerauerit: terra figulorū: aut tegule recētes trite: vt alcohol: ⁊ balaustie combuste ⁊ contrite desuper erūt ponēde. ¶ Est etiam obseruādū vt cum sanguisuge capiūtur: per diem mediam sic dimittantur: deide in membro postq; confricatū aut aqua calida fuerit superfusum donec rubeum fiat sunt ponēde. Et si adherere noluerit locus ex sanguine recēti liniatur. Et si volueris vt a corpore cadant: tūc pulueriça super locuz in quo sunt suspēse salem aut cinerem.

¶ De vena medeme siue ciuili. CAP. XXIIII.

Hec egritudo corporibus calidis et squalidis ⁊ membris in quibus est pauca humiditas accidit. Que licet in cruribus plerumq; egrediatur: quandoq; tamen etiam in alys apparet locis. Ante vero q; apparere incipiat membro accidit feruor: post quez aliquis eius locus vesicatur a quo post hec vena exire incipit. ¶ Ex his autem que hanc probibent egritudinē accidere est corpus cum dieta ⁊ balneo humectare: ⁊ ne olera ⁊ fructus in regionibus in quibus hec egritudo accidere consueuit comedantur prohibere. Hec eniz quomodo nominauimus predictam generant egritudinem. ¶ Sz cum locus ampulari īcipit ⁊ vena ad exeundum festinat: cōfert vt eger in die prima. ʒ. ϛ. de aloe: ⁊ in secūda. ʒ. i. ⁊ in tertia. ʒ. ij. bibat: ⁊ locus etiaz ex aloe epithimetur: destruet enim ipsam omnino. ¶ Postq; vero exiuerit: quod ex ea foris apparet super arundinem paruam ex plumbo factam cuius pondus sit. ʒ. vnius est inuoluendum: ⁊ cū predicta cāna ligādum ⁊ vt pendeat dimittēdum. Ex ipsius nāq; grauitate: īcipiet descēdere ⁊ ꝓlongari ⁊ citius egredi. Et cum ex ea aliqua pars exierit: circa plumbum inuoluatur ⁊ ligetur. Si autem quod iam egressum est longuz fuerit: īcidatur ⁊ quod remansit inoluatur: ne tamē radicitus auferatur est obseruandum. Qz si sic factum fuerit: cōtrahetur. ⁊ intrabit carnem ⁊ apostema putridum ⁊ vlcus malignū generabit. Quapropter huic egritudini blādiendo est subueniēdum: ⁊ paulatim vena est extrahēda: donec omnino egrediatur: ⁊ nihil ex ea in corpore remaneat. Si autem ipsam radicitus incidi cōtingat: in ipsius foramē ponatur radius: ⁊ in lōgum fundatur: ⁊ bene aperiatur: donec quicquid ex sua materia continetur euacuetur. Butyrum quoq; per aliquot dies supponatur: donec putrescat: ⁊ eius consumatur materia: deinde cuz his que carnem generant curetur.

¶ De extrctiōe sagittaꝝ ⁊ astularū ⁊ spinaꝝ. CA. XXV.

Cum sagitta in ꝓfundum vehementer penetrauerit non est fortiter agitāda: quia timet̄ ne rumpatur. Si autez possibile fuerit vt instrumētum qd̄ sagittarum vocatur forceps mittat̄ in vulnus doec ad astulam ꝑueniat: īmittendū est. Sz si fuerit impossibile: vulnus prius dilatādum erit: deinde īstrumētum in illud mittēdū: ⁊ adeo imprimēduz donec astulā mordeat: qd̄ postq; ita gestū fuerit: īstrumētū in suis extremitatibꝰ que sunt exterꝰ erit stringēdū: deide aliquibus vicibꝰ agitādū: vt per hoc probetur fixionis q̄titas: postea extrahatur: predictū nāq; īstrumētuz: postq; sagittā momorderit: vix ab ea separabit̄: q2 eius os est vt lima. Ideoq; ex pauca cōstrictiōe: in eius extremis facta: fortiter cōstringitur sagitta. ¶ Sagitta quoq; si in lacertū penetrauerit adeo vt locꝰ per quē itrauit ad eiꝰ exitū sit durus: ⁊ alteriꝰ partis locus ad ipsius extractionem sit facilis: findatur alia pars: ⁊ inde extrahatur. ¶ Spine vero ⁊ astelle: ⁊ ciçeçu: partes: ⁊ alia ab illis que corpꝰ itrant: ex emplo de rebus relaxātibus facto super posito sunt extrahende. Cū enim locus mollificatus fuerit: id qd̄ corpꝰ fuit igressum: ad eū egrediet̄. Unde ēt q̄dam sunt q has medicinas extractiuas vocant. ¶ Ex his aūt que predicto modo operant̄: ē amoniacū qn̄ ex eo cū melle mixto emplastrū loco superponit̄: aut ex cepis narcisci cū melle tritis fit emplastruz: aut cū radicces arundinū cū melle trite superponunt̄: aut cū ex omnibꝰ istis simł coniūctis: fit emplastrū. q2 tūc eorū operatio validior erit.

¶ De plagis capitis ⁊ fractura cranei. CAP. XXVI.

Cum ex capitis ꝑcussione os nō fuerit fractū: puluis ex aloe: ⁊ mirra ⁊ sanguie draconis: ⁊ olibano: ⁊ corallis: desup ē spargēdus. Ex hoc eni velociter sanabit̄. Sz si os ita fractū fuerit: vt iferiꝰ descendat: ⁊ abscindat̄ craneū: nō est hoc negligēduz. Qz ex hoc itellectus turbatio ⁊ spasmus accidūt: ⁊ postea mors festina cōsegtur. ¶ Os igit̄ illud velociter est extraben-

dū ꝛ ne pāniculus qui est sub osse rumpaṫ obseruandū ē. Ad hoc aūt operādū: medicus sapiēs: ꝛ suauissime operās est necessari⁹. Et aūt de hoc mentionē in hoc loco facim⁹: nō ob aliud facimus: nisi vt ostēdamus ꝙ magnus ex hac egritudine sit timor: ꝛ vt subito in ossis extractiōe studiū ipendaṫ: anteꝗ̄ predicta ꝯtingāt accñtia: que mala sunt ꝛ vitari nō possunt. Et medic⁹ q̄dē caueat oīb⁹ modis q̄bus pōt: ne pāniculus q̄ est sub osse rumpaṫ.

¶ De deceptoribus. CAP. XXVII.

Deceptorum fraudes tot sūt: quot hic noster liber totus eas cō prehendere non posset. Eoꝝ quoqꝫ audacia: ac inerecūdia: necnō ꝯcessio qua cognoscūt se pro nihilo affligere hoies: in vltimo finis: post quē alius nō reperiṫ: existūt. Sūt nāqꝫ ex eis q̄dam qui epilepsiam sanare se profiteanṫ: ꝛ ideo capitis initiū in posterioib⁹ in modū crucis findunt: ꝛ quedā que in suis tenēt manibus ex vulnere extrahūt: hominibus tamē fidē faciunt: qȯ ex predicta icisione ea extrahāt. ¶ Alÿ qꝫ sunt qui faciūt vt credaṫ: qȯ ex naribus paruā extrahāt lacertam: naribus īfirmi tentaꝫ acutā aut ferrū imitētes acutū: cū quo radere incipiunt donec sanguis exeat: deinde agūt vt rē ꝗ̄ in manu tenēt lacerte similē a narib⁹ extrahere videanṫ: quā ex venis epatis faciūt. ¶ Sūt etiā alÿ q̄ faciūt vt credaṫ: qȯ albuginē oculo auferāt. Qui cū ferrū in oculū miserint: pus cū ipso fricare icipiunt: deīde in oculū subtilē mittūt pāniculū: quē cū ferro extrahentes: ꝙ de oculo extraxerit dīt. ¶ Sūt pterea alÿ q̄ dicūt se aquā ex aure sugendo extrahere: qui aquā in ore tenentes: vnā arundinis extremitatē: in suo ore: ꝛ aliā in aure īfirmi ponunt ꝛ sugunt: deide per arundinē aquā quā tenebant in ore expellūt: dicentes se ex aure exiisse. ¶ Alÿ itidē sunt: qui vermes in aures: ꝛ in dentiū radices occulte mittant: ꝛ dicūt qȯ ex locis illis extrahūt. ¶ Sūt etiā q̄dā q̄ faciūt vt credaṫ: ꝙ ranula de subtus linguā extrahant. Iōqꝫ ibi icidēdo fixurā faciūt: in q̄ glandulā q̄ adheret ponūt: deide extrahūt eā. ¶ Cur aūt noiem illos qui vulnerib⁹ ꝛ vlcerib⁹ ossa mittunt: ꝛ postꝗ̄ p̄ aliquot dies ibi stare pmiserit: extrahūt: cū freq̄nter h̄ faciāt. ¶ Sūt etiā q̄dā q̄ cū de vesica qn̄qꝫ lapidē extraxerint: aliū adhuc ibi eē lapidem dicūt: ideoqꝫ faciūt vt credaṫ ꝙ inde aliū extrahūt lapidē. Qn̄qꝫ ēt tangūt vesicā: nō pro certo sciētes ꝙ in ea sit lapis: incidūt tam̄. Et si nō inueniūt ibi lapidē: imittūt ꝛ extrahūt. ¶ Quid āt attiet dicere de his q̄ carnē ani incidūt emorroydas in ipso eē dicētes cū hoc sepissime faciāt: ꝛ ad emorroydas ꝛ vulnera pessima que nō pus aderāt perducant. ¶ Et sunt nōnulli qui flegma vitreū ex coxa ant virili membro: aut ex quocūꝗ̄ loco corporis voluerint: se extrahere affirmēt. Ideoqꝫ locū scarificādo scindūt: ꝛ cū embuba quā illi loco supponunt aut sup caput virge multotiēs sugendo humorē aliquem quē in ore abscōditū tenēt p̄ embubā in ciminile fundūt. ¶ Sūt etiā q̄dā q̄ pfitenṫ se omnes egritudines q̄ sunt in corpore in vno cōgregaturos loco: ꝛ inde extracturos: hi aūt locū cum kekengi fricare incipiūt: vnde ibi pruritus ꝛ vehemēs ardor fiūt. Qui postꝗ̄ hoc egerit: se remunerari expetūt vt a predicto loco egritudinē remoueāt. Remunerati vero: locū oleo iungūt: ꝛ sedaṫ pruritus ei⁹. ¶ Sūt aūt alÿ q̄ hoiē suspicari faciūt ꝙ ant pili aut vitrū ei data fuerit. Qui pēnā accipiētes in os ipsi⁹ mittunt ꝛ vomere faciūt: cū pēna tamē illud in guttur ei⁹ mittūt. Deide extrahūt res multas hui⁹ generis quas ipsi faciūt. Uñ ꝛ hoibus maxia iferṫ nocumēta ꝛ fortassis qn̄qꝫ eos iterficiūt. ¶ Hec aūt oīa nō ob aliud sunt sapiētib⁹ occulta: nisi qꝛ se cōmittūt eis: nō existimantes ꝙ in eis sit malū: neqꝫ ide dubitātes. Sꝫ quādo eoꝝ cordib⁹ aliqua aderit suspicatio: ꝛ eoꝝ ceperit facta perscrutari: oc'lis multis idē suspicantib⁹: eoꝝ ꝓpalabunṫ mendacia. Quapropter sapiētes eoꝝ manibus se cōmittere nō debent: neqꝫ aliq̄d ex medicinis quas ipsi dant sumere: quia multos iam interfecerunt.

¶ Completus est tractatus septimus dei bonitate.

Tractatus. VIII. q̄nquagintaqꝫ continēs capitula.

p^m De collectionibus ꝛ aggregationib⁹ sanationis venenoꝝ ꝛ morsus venēosoꝝ aīaliū ꝛ cautela
2 De morsibus tirie.
3 De morsib⁹ scorpionum.
4 De morsibus akataret.
5 De mōsib⁹ rutele ꝛ sibth ꝛ aranei.
6 De mōsib⁹ vespaꝝ ꝛ apū ꝛ formicarū volātiū.
7 De morsibus lacerte ꝛ lacerte facetine.
8 De illis que fugāt serpentes ꝛ venenosa aīalia et lupos ꝛ iterficiūt ea.
9 De morsibus canis nō rabiosi ꝛ lupi ꝛ hois.
10 De mōsib⁹ canis rabiosi.
11 De his qui ī potu acceperunt napellos.
12 De his q̄ in potu sumpserunt cornua spice.
13 De his q̄ in potu sumpserūt fel leopardi.
14 De his q̄ in potu acceperūt fel tirie.
15 De his q̄ in potu sumpserūt summitatem caude ceruine.
16 De his q̄ in potu sumpserūt sudorē aīalis.
17 De his q̄ in potu sumpserūt cantarides ꝛ stafisagriam mōtanam.
18 De his q̄ in potu sumpserunt opium.
19 De his q̄ in potu sumpserūt iusquiamū.
20 De his q̄ in potu sumpserūt mādragoram.
21 De his q̄ in potu sumpserūt nuces methe.
22 De his q̄ in potu sumpserūt semē bengi.
23 De his q̄ ī potu sūpserūt succū coriādri viridis.
24 De his q̄ in potu sumpserūt psilium.
25 De fungis ꝛ tuberib⁹ perniciosis.
26 De coagulatōe lactis vel sanguinis in stō.
27 De assaturis q̄ coopiunṫ ne fum⁹ ab eis exeat.
28 De piscib⁹ fridis.
29 De lacte putrefacto.
30 De nucleis fructuū ꝛ oleis q̄ sunt rācida ꝛ q̄ sūt eis similia.
31 De his q̄ in potu sumpserūt ranas fluuiales vl' q̄ moranṫ in stagnis.
32 De his q̄ in potu sumpserūt leporem marinū.
33 De his q̄ in potu sumpserūt malū castoreū.
34 De his q̄ ī potu sūpserūt gūmā siluestris ruthe.
35 De his q̄ ī potu sūpserūt siluestres anacardos.
36 De his q̄ in potu sumpserūt oleādrum.
37 De his q̄ ledūṫ ex comestione squille.
38 De his q̄bus nocuit sen̄s vrtice.
39 De his q̄bus aqua frigida nocuit.
40 De his q̄ in potu sumpserūt gipsum.
41 De his q̄ in potu sumpserūt litargirum.
42 De his q̄ in potu sumpserūt argētū viuum: vel in quoꝝ aure fixū fuit. vl' q̄ sumpserūt vꝫ sufur.
43 De his q̄ in potu sumpserunt cerusam.
44 De his q̄ ī potu sumpserūt calcē ꝛ auripigmentū sil' ꝛ arsenicū sublimatū vl' eursiā de qua fit sapo vl' i q̄ꝝ ore m̄l't⁹ fum⁹ arsenici itrauit.
45 De his q̄b⁹ nocuit squāma ferri vel qui eius limaturā sumpserūt.
46 De his q̄ in potu sumpserūt florē eris.
47 De his q̄ in potu sumpserūt calcāthū aut alum̄ ꝛ multū de eo in potu sumpserunt.
48 De his q̄ ī potu sūpserūt titimalum ex quo multum soluti fuerūt.
49 De his q̄ in potu sumpserūt elleboꝝ albū: nucē vōicā ꝯdisi ꝛ artanitā.
50 De his q̄ in potu sumpserūt elleboꝝ nigrū.
51 De his q̄ in potu sumpserunt dend.
52 De his q̄ in potu sumpserūt euforbiū.

53 De his q in potu sumpse/rũt meçereon.
54 De ṽtutibꝰ mediciaꝝ laxatiuaꝝ ⁊ de rectifica/tiõe earum.
55 De exemplo ꝯpositiõis medicinarum laxati/uarum.

¶ De collectionibꝰ ⁊ aggregationibꝰ sanatiõis venenorũ ⁊ morsus venenosoꝝ aĩaliũ ⁊ cautela. CAP. I.

Summe ⁊ aggregationes medicãdi venena: ⁊ mõsus venenoso
rũ aĩaliũ: ⁊ custodiẽdi se ab eis. Qui cibũ
aut nutriẽs aliqđ suspectũ habuerit: oꝫ vt
in quo est sup̱flua dulcedo aut sup̱abũdãs
acetositas: ⁊ ad vltimũ q̃cq̃d saporẽ hꝫ sup̱
abundãtẽ ⁊ fortẽ: nequaq̃ comedat. Per/
niciose.n.medicine nullo mõ misceri possunt: nisi talibus
nutriẽtibꝰ. ¶ Malũ quoq̃ si habuerit cibꝰ odorẽ dimit/
tẽdus erit. ¶ Si qs p̃terea timet ne venenũ ei tribuatur
aliquã ex medicinis q̃ venenoꝝ op̱ationẽ remouere aut
debilitare cõsueuerũt assidue sumere dꝫ: si eas hauriẽdo
in potu venenũ p̃uenire poterit: quas in fine huiꝰ tractatꝰ
nominabimus. Or si qñq̃ cõtingat ipm ante eaꝝ potũ ve
nenũ sumere opꝫ vt ea hora qua mutationẽ ⁊ estuationẽ
sentire cepit: aq̃ tepida ⁊ oleũ sisaminũ ei in potu tribuã
tur. De q̃bꝰ tm̃ sumat donec venter repleat̃: deide vt vo/
mat p̱suadendũ. Si aũt vomitũ tardari ⁊ pigritari cõspe
xeris: in aq̃ coque anetũ cui in p̃dicta aq̃ mel ⁊ baurach ⁊
salẽ ãmisce. Cũq̃ eũ multotiẽs vomere feceris: attẽde
an in iferioribus vẽtris estuationẽ sentiat. Or si ita fuerit:
colliriũ ano suppone aut cũ clisteri vẽtrẽ solue. In stoma
co aũt si p̃dicta senserit accñtia: medicamẽ est ei tribuen
dum: qđ cũ biberit soluat̃. Est etiã melius vt vtrũq̃ simꝉ
p̱ficias. ¶ Et si post hec eger ab oĩbus q̃ sentiebat geue/
rit: vtile erit. Si aũt nõ: ꝯsidera que accidẽtia ipsũ cõmi/
tantur. vꝫ. si ẽ stimulatio ⁊ incisio: ⁊ in aliquo loco ventris
corrosio: aut si est feruor ⁊ sudor ⁊ faciei rubor: ⁊ venarũ
tumor: atq̃ angustia ⁊ sitis: ⁊ fetor oris: ac oculoꝝ citrini/
tas aut ꝯgelatio: ⁊ eleuçegi ⁊ stupõ: atq̃ subeth: aut si nllꝫ
predictoꝝ in ipso appet: ipse tamẽ deteriorari icipit: cui ẽt
sincopis ⁊ sue ṽtutis dissolꝰo frequẽter accidũt. ¶ Accidẽ
tia nãq̃ que p̾us noiauimus: venenoꝝ calidoꝝ ⁊ corrosi/
uoꝝ sunt. ¶ Scđa aũt que modo rettulimus sunt accidẽ
tia venenoꝝ que cũ tota sua suba hoĩum cõplꝰonibus con
traria iueniunt̃. ¶ Or si p̾ma inueneris accñtia: lac ⁊ bu/
tyrũ: ⁊ oleũ amigdalarũ ad potãdũ egro tribue: quẽ ẽt cõ/
fectiões ex çuccaro calꝰas ⁊ subtiliatiuas cũ oleo amigda/
larũ dulciũ sumere facias: hoc nãq̃ veneni acuitatẽ fran
git: ⁊ eius rep̾mit mordicationẽ. ¶ Scđa aũt cũ ĩtellexe
ris accidẽtia aq̃ cũ niue: ⁊ sauich cum aq̃ ⁊ niue ⁊ çuccaro.
atq̃ aquã ro. ad bibendũ tribue. ¶ Trociscos q̊q̃ de cã/
phora eũ sumere facias: oleũq̃ roseum ĩfridatũ vt bibat
suade. ¶ Preterea attẽde in quo loco corporis vehemen
tiorẽ sentiat ĩflãmationẽ cui ex lẽticula aq̃ in niue ĩfrida/
ta emplꝰm sup̱pone: qđ tãdiu mutando renouabis: donec
locꝰ ex frigoris nimietate stupidus fiat: deide psiliũ: atq̃
lac vaccinũ de quo butyꝝ extractũ fuerit: necnõ frigido/
rũ fructuũ succũ ei tribue. In quo si replꝰonis apparuerit
signa: ipm flõma. Uẽtrẽ quoq̃ si strictus fuerit: cũ medi/
cina solue: deide ciba cũ extractione ⁊ ĩfridatiõe. ¶ Ter/
tias aũt significatões si ꝯspexeris: allia ⁊ sinapi: ⁊ ex medi
camine de aĩa egro: tribue: vinũq̃ vetus ⁊ forte ac purũ:
eũ potare facias. Ipm tñ dormire nõ p̱mittas: sꝫ fac eũ si/
tire: corpusq̃ eiꝰ frica atq̃ caput ⁊ pectꝰ cũ pãno calefacto
calefacias. ¶ Significatiões aũt q̃rte cũ apparuerint ci/
to succurre. He.n. venenoꝝ significatiões oĩbꝰ sunt dete/
riores: vtpote necẽ velocius inferẽtes. Tyriacã q̃ de vi
peris: aut metridatũ ei statĩ tribuas: vinũq̃ ei ad potan/
dũ da: ⁊ ex rebꝰ odoriferis ei adhibitis: atq̃ succo carnis
ipsum cõforta. ¶ Eũ quoq̃ in loco vẽtoso: ac frigido sede
re facias: quẽ subtilissimis camisys in aqua rosata sanda/
lum habẽte rubeũ infusis vestire debet: locũq̃ qui est in
ore stomaci ipsius fricare ꝯuenit. ¶ Eũ quoq̃ aliq̃bꝰ ho/
ris sternutare ⁊ vomere facias. ¶ Hic ṽo si multũ debi
lis extiterit in ipsius os ventũ suffla aut flabellãdo ĩtrare
coge. Cui si frequẽter acciderit sincopis que fortis existat
⁊ occultet̃ pupilla: pulsus quoq̃ atq̃ anhelitus ad vltimũ
perueniãt debilitatis: ⁊ sup̱uenerit sudor paruus ⁊ fridus
p̱culdubio morit̃. ¶ Uenenosoꝝ aũt aĩalium pũctura ⁊
morsus: si cuius fuit ignorat̃: ilico ex quo morsum senserit
patiẽs: ea pars q̃ loco morsus sup̱est ligãda est: locusq̃ su/
gẽdus. Uẽtosa quoq̃ vehemẽter ignita aut vẽtosa cũ sca
rificatõe loco sup̱ponẽda est: atq̃ ex pullis ĩ medio scissis
calidis exñtibus emplꝰm sup̱ locũ patiẽtẽ est imponẽdũ.
¶ Postq̃ ṽo eger calorẽ iã geuisse: nec ad corpis p̱fundũ
penetrãdo accedere p̃senserit: iã bonitatis spes aderit. Or
si nõ hoc mõ fuerit: emplꝰm ex fimo colũbino ⁊ mẽtastro
aut ex sulfure ⁊ vrina: aut ex isto emplꝰo sup̱ponat̃: qđ. ℞.
castorei: serapini: asse: sulfuris: fimi colũbini: mẽtastri: pu/
legy: ceruini: oĩũ p̱tes eq̃les. picis: ⁊ olei veteris q̈ꝫtũ ad
eoꝝ cõmixtiõeꝫ sufficere possit: ex his oĩbus in mortario
eo vsq̃ cõquassat is dõec vniant̃ fiat emplꝰm. ¶ Infirmꝰ
aũt si cũ p̾us in mẽbro friditatẽ pateret̃ ex huiꝰ emplꝰi su/
perpõne remediũ senserit: ex rebꝰ calꝰis ipm curare stude
⁊ ecõtrario. Si aũt ad hoc p̱uẽtũ fuerit: vt ĩfirmus in lo/
co morsus aliqđ vnũ de accñtibꝰ q̃ noiauimꝰ presenserit:
⁊ ex medicinis quas ibi rettulimꝰ sanet̃. ¶ Ideoq̃ oꝫ vt
nemo cũ aĩali ludat quod ignorat: neq̃ rẽ quã nescit in os
suũ mittat: neq̃ corpꝰ suũ ex ipsa fricari faciat. In mãsio/
nibus quoq̃ vbi hꝰ aĩalium timor existit fenestre claudã
tur: ⁊ se vt postea dicemꝰ si deo placuerit: custodiat.

¶ Descriptio medicamĩs de aĩa q̃ ad frã venena facit: ⁊ ad
scorpionũ ⁊ rutele morsus: necnon egritudinibus fridis
cõfert. ℞. folioꝝ ruthe sicce: costi: mentastri sicci: piretri:
cordumeni: oĩũ p̱tes eq̃les: ase q̈ꝫtũ est oĩũ pars quarta
mellis qđ sufficit: dosis eiꝰ q̃ in potu sumit̃ a magnitudĩe
ĩcipiẽs auellane: vsq̃ ad nucis p̱tenditur magnitudinẽ.

¶ Medicamen ex nucibꝰ ⁊ ficubꝰ qđ omnes venenosorũ
aĩaliũ modos nocere p̱hibet. ℞. nucum a duabꝰ cortici/
bus excorticataꝝ p̱tẽ. i. salis grãdiosi: folioꝝ ruthe ãboꝝ.
añ. sextã vnius p̱tis ficuũ albaꝝ q̈ꝫtũ ad predictoꝝ suffi/
cit cõmixtionẽ. Ex q̃bꝰ cũ mixta fuerit nucis fiat siꝉitudo
⁊ comedat̃. Quibꝰ vti ĩcipiat q̃cunq̃ ne veneno p̱imat̃ ti/
met: ⁊ sumat ex ea ẽt ante cibũ suũ: hoc nãq̃ est medica
mẽ: qđ venena expellit. ¶ Tyriaca de terra sigillata: que
ẽ exp̱ta. Nã si ex ea aliq̃s potauerit q̃ venenũ sumpsit vo
mere nõ cessabit dõec totũ vomat venenũ. ℞. terre sigil/
late: bacaꝝ lauri. vtriusq̃ p̱tes eq̃les terant̃: ⁊ cũ butyro
vaccio iũgant̃: ⁊ cũ melle ꝯficiant̃ ⁊ recõdat̃ medicamẽ:
de q̊ añ cibũ in q̊ mala habet̃ suspitio: aut post eũ aliq̃d su
mat̃: aut ẽt cũ malũ sup̱uenerit accñs. Nã si ea vtẽs vene
nũ sumpserit: ilico eũ vomere faciet. Et si venenũ nõ acce
perit: neq̃q̃ võitũ aduẽire faciet. Quap̱p̱ dõec võitꝰ affue
rit: ipsa ĩ potu dãda erit. Post h̾ ãt sigñatões q̃ app̱ent sũt
attẽdẽde: ⁊ ex medicis q̃s diximꝰ cura adhibẽda.

¶ Metridatũ qđ ẽ medicam̃ nobile. q̊ si q̃s assidue vtat̃:
cꝰ postea spẽs tribuat̃ p̱niciosa: ñ ei nocebit: cũ h̾ q̊ꝫ cibi ap
petitũ ꝯfõtat: coitũq̃ ꝯmouet: ⁊ colorẽ reddit p̱lchꝝ: atq̃
malas cogitatões ex colꝰa nig. ⁊ ꝯfabulatiões aĩe p̱ueniẽ
tes rẽouet. Urie q̊ꝫ difficꝰtatẽ soluit: ⁊ ãtiq̃ vẽtris fluxui
auxiliat̃ visũq̃ necnõ oẽs alios acuit sensus. ℞. mirre cro
ci oriẽtalis: aga. çinç. cinamõi: oĩũ. ana. ʒ. x. thuris: macis:
nardi nasturty: sq̃nãti: elꝰi: xilobal. sticados: siseleos: costi
dulcis: galbani: terbẽtĩe: macropip̱is: castorei: ypoq̃stidos
storacis liq̃de: oppoponacis foly: omniũ. ana. ʒ. viij. cassie

lignee:melanopipis: leucopipis mellilotí:poly:scordeon:
dauci:opobalsami:cãpobalsami:medicamis ꝺ fusio:bdel/
ly iudaici oĩuz.ana.ʒ.vy.spice celtice:ãmoniaci: masticis:
gũmi arabici:seminis feniculi:rosaꝝ siccaruz:olixatri:cor
dumeni:gentiane romane:pulegy ceruini:oĩuz.añ.ʒ.ȝ.ani
si:meu:acathie:fausel:ypericon:iguinis stici:oĩum. ana.ʒ.
iiy.assari:serapini:amboruz.ana.ʒ.iy.opy.ʒ.ȝ. foliozuz ru/
the.ʒ.y.⁊.ȝ.Cõficitur sic: gũme vio funduntur veteri ⁊ in
mortario donec mollescant cuz pistello agitantur:deinde
cum melle dispumato qꝺ sufficit cõficiuntur.De hoc aũt
medicamine q̃ꝫtum est auellana aut paruz plus aut parũ
min⁹ ẽ dãdũ.Cũ aũt aliqꝺ supuenerit accñs: ⁊ fuerit neč
hanc medicinam loco tyriace sumere:bibatur ex ea quan
tum est nux vna.

¶ Tyriaca de fusio que in metridato recipit̃. ℞.passaruz
mundatarũ.ʒ.iiy.terbẽtine.ʒ.xxiiy.mirre:sqnanti: ambo
rum.ana.xy.cĩamomi:bdelly:blacte biçãtie:spice celtice:
xilocassie:mellilotí:ciperi:bacaruz lauri:oĩuz.ana.ʒ.iy.ca/
lami aromatici.ʒ.ix.croci orĩẽtalis:aspalti:amborũ.ana.ʒ.
y.⁊.ȝ.Conficit̃ sic:ea que mollificari possunt:in vino vete
ri posita resoluant̃:donec liquida fiãt.Alia aũt omnia tri
ta ⁊ cribellata cuz eis cõiungantur:⁊ cũ melle dispumato
cõfecta ⁊ mixta reponant̃.Hec nãqꝫ est summa curatiõis
venenoꝝ:quoꝝ nõ habet̃ noticia. Cũ aũt q̃ sint ex eoꝝ si/
gnis q̃ dicturi sum⁹ sciri põt:cũ cura q̃ eis ẽ ꝓͤpa sanent̃.

¶ De morsibus viperaruz. CAP. II.

(c)Um vipera aliquẽ momorderit: loc⁹
qui est sup morsum vipe
re fortissime est ligãdus.Qꝫ si morsus in mem/
bro fuerit paruo:fueritqꝫ morsus generis vipe/
rarũ que pessime esse cognoscunt̃:de q̃bus non
sperat̃ vt ab eis morsi euadere possint:membrũ ilico sub
ligatura abscindat̃.Si aũt vipera talis nõ fuerit:patienti
ilico det̃ tyriaca de viperis facta. Nõ enĩ vsqꝫ ad hoc nr̃m
tempus ĩuenimus qꝺ a viperaꝝ morsib⁹ magis hac medi
cina liberare possit:ꝓͤpe q̃ recẽs est. Qꝫ si hec tyriaca nõ ẽ
presens tyriaca metridatis ⁊ trocisci de herbo dent̃.

¶ Trociscoꝝ vͦo de herbo hec ẽ descriptio. ℞.seminis an/
dacoke aristo.rotũde:pigami:farine herbi:oĩum ꝑtes eq̃/
les:ex istis tritis ⁊ cũ aceto cõmixtis fiãt trocisci:de q̃bus
pondus vni⁹ aurei cũ vncia vini veteris in potu tribuat̃.
Hui⁹ nãqꝫ medicĩe v̾tus oꝑationi maioris tyriace in hoc
capͦ. vicina existit. ¶ Aut ẽt det̃ patiẽti pondus duoꝝ au
reorum de asa cuz vncia vna vini. ¶ Butyꝝ quoqꝫ vac/
cinũ ⁊ mel multotiẽs:atqꝫ cibos vnctuosos ⁊ allia multa
⁊ nuces comedat:⁊ vinũ vet⁹ in potu sumat. ¶ Cibariuz
ẽt ex nucib⁹ ⁊ allys ei ꝑparet̃:post cui⁹ comestionẽ vinuz
vet⁹ fortissimũ bibãt. ¶ Loco p̃terea ĩ quo ẽ morsus vẽ/
tosa cuz scarificatõe supponat̃:emplr̃m ẽt qꝺ in capͦ. de vl
cerib⁹ diximꝰ adhibeat̃.Et loca q̃ sunt ĩ circuitu putrefa/
ctionis:ex bolo ar.⁊ lẽtibus excorticatis:⁊ aceto vini epi/
thiment̃. ¶ Eger q̃ꝫ flõmet̃:deĩde q̃ harũ duaꝝ reꝝ ma/
iorẽ ei ĩferat timorẽ ꝯsidera.vꝫ.an accñtia q̃ loco morsus
accidũt:aut ea q̃ tota accidũt corpori. Naꝫ si sincopis ⁊ ca
sus ⁊ sudor fridus ei acciderĩt:tũc tua sollicitudo sit ma/
gis ad resistẽdũ istis:q̃ꝫ eis q̃ in loco morsus fiũt. Quaꝑꝑ
loc⁹ q morsus ẽ:nõ est curãdus nisi cũ eis soluꝫ q̃ trahunt.

¶ Postq̃ꝫ vͦo iã dicta accñtia oĩa q̃euerint: ⁊ remota fue/
rint:⁊ egro nõ timet̃ nisi ex loco morsus:ne.s. in eo vlcera
mala ⁊ putrefactio fiãt:tyriaca tũc egro non approximet:
neqꝫ vinũ:neqꝫ medicĩe cal'e sunt ei tribuẽde : verũ ipse ẽ
minuẽdus:⁊ ipsi⁹ regimẽ est ĩfrigidandũ: ⁊ loc⁹ cuz medi
camĩe vlcerũ pessimoꝝ ẽ sanãdus:⁊ ẽ ẽt cõburẽdus:⁊ oĩo
abscindendus cũ hoc necesse fuerit.vꝫ.si videris putrefa
ctionẽ cito de loco ad locuz transire.

¶ De his aũt q̃ ad viperaꝝ morsus ꝓͤprie faciũt est:vt can
cri assati egro multotiẽs dent̃.Et ecce hic tyriaca vltima
ꝓ qua magna secta bonoꝝ physicoꝝ iam testificata ẽ:qꝺ
ad mõsus viperaꝝ q̃ꝫtũ tyriaca maior valet. Cui⁹ ẽ descri
ptio.℞.anisi.ʒ.x.pipis.ʒ.iy.aristo.rotun. castorei: amboꝝ
ana.ʒ.y.⁊.ȝ.conficiantur cum careno.De qua q̃ꝫtũ est nu/
cis magnitudo in potu tribuat̃.Qui vͦo a vipera morsus ẽ
aut q napellos ĩ potu sũpserit:ne ea die dõmiat ꝓhibẽd⁹ ẽ.

¶ Tyriaca de viperis.⁊ ipsa est tyriaca magna. ℞.trocisc.
viperarũ:põdus.xxiiy.aur.trociscoꝝ squilliticoꝝ:põdus.
xlviy.aur.trociscoꝝ andaracharon.aur.xxiiy. melanopi/
peris:macropipis:amboꝝ.aur.xxiiy.opy:cinamomi:rosa
rũ rub.tritaꝝ:seminis napi siluestris:scordeon:yreos:aga
rici:succi ligritie:balsami puri:oĩum.añ.põdus.xy.aureo/
rũ.mirre:croci orĩẽtalis:çinçi. rauedseni:radicuz pentafi
lon:mẽtastri mõtani:prassy olisatri:sticados arabici.costi
amari:leucopipis:pulegy ceruini:olibãi:sqnãti: floris ter/
bentine:xilocassie nigre:spice indice:poly: oĩuz.añ. ponꝺ.
vi.aur.storacis liquide:seminis apy:siseleos: nasturty ba
bilonici:ameos:camedreos:camepitheos:ypoq̃stidos:spi
ce celtice:foly indi gentiane romane:seĩs maratri:terre si
gillate:colcothar:amomi:nasturty albi:acori:carpobalsa/
mi:ypericon:fu.gũmi ara.cordumeni:anisi:acathie:serapĩ
ni:oĩuz.añ.iiy.aur.dauci:galbani:aspalti: oppoponacis:cẽ
tauree mĩoris:⁊ arist.rotun.castorei:oĩum.ana.y.aur.mel
lis dispumati lib.x.vini bene redolẽtis ⁊ clari ac puri lib.
iy.Opiũ:⁊ mirra:⁊ ipoq̃stidos ⁊ serapinũ:⁊ succus ligritie
⁊ storax liquida:⁊ acathia:⁊ oppõacũ sumant̃: ⁊ oĩa hec in
mortario posita cuz pauco melle dispumato moueãt̃ do/
nec mollescãt.Deĩde ex vino ĩfundant̃:⁊ ꝑ tres dies in va
se vitreato manere ꝑmittant̃.Postea spica:⁊ cinamomũ:
⁊ çiçiber:et cassia lignea:⁊ nasturtiũ:atqꝫ castoreũ:⁊ foliũ:
⁊ terra sigillata:⁊ colcothar:⁊ aspaltũ: ac amomũ: oĩa hec
trita in mortario cõmisceant̃: ⁊ ex vino aspergant̃.donec
vniant̃:deiñ mel ⁊ gũmi arab.⁊ terbentina: ⁊ galbanuz:⁊
balsamũ sumãt̃: ⁊ in caçola posita dõec mixta sint agitẽ/
tur:que tal'r ꝑ̃parata alys medicinis que in mõtario sunt
adiungãtur:⁊ cũ oĩa sil'r fuerit:terãtur ⁊ agitẽtur: dõec bñ
sit mixta:deĩde qꝺ ex eis fit in piside argẽtea aut stannea
que medicamẽ hoc in duabus partib⁹ sui capere possit re
ponat̃.Uas aũt ꝭ nõ sit plenũ:c⁹os cũ corio optime liget̃
q̊ttidie tñ discooꝑiat̃:ac ꝑ vnã horã manere ꝑmittat̃. Ex
hac quoqꝫ medicĩa nõ nisi post sex mẽses aliq̃d sumatur.

¶ Trocisci de viperis:sumant̃ viꝑe femĩe q̃ in hoc discer
nunt̃:ꝙ plures duob⁹ habẽt dẽtes:masculini vͦo sex⁹ du/
os tm̃ habẽt dẽtes.Ex q̃b⁹ eligãtur ille tm̃ q̃ ruffo vicinã
tur colori:⁊ sunt cito nobiles:caput frequẽter agitãtes: et
q̃ sunt bone habitudĩs:⁊ pigues oculos habẽtes rubeos:⁊
capita lata:q̃ruꝫ anus iuxta caudaꝫ ĩuenit̃.Que in tꝑe ve
ris colligãtur in eius.s.medio.Ille tñ que in littorib⁹ ma/
ris morãtur:aut in lacubus.vel in locis q̃ aq̃ salse vicina
existũt:neq̃q̃ꝫ accipiãtur.Cum aũt collecte fuerĩt:ilico ex
eaꝝ capitib⁹ ⁊ caudis:q̃ꝫtũ ẽ q̃tuor digitoꝝ mẽsura absci/
dat̃.Et si post abscisionẽ moueant̃ ⁊ agitent̃:sanguĩsqꝫ ab
eis fluxerit multitudo:domestice sunt ⁊ ꝯgrue. Qꝫ si hui⁹
ꝯ̃rium ꝯtigat:nullo mõ in medicamĩe ponẽde erũt. Dein
de eaꝝ coria detrahãtur ⁊ abyciãtur:⁊ qꝺ in eaꝝ vẽtrib⁹
ẽ extractũ expellat̃:qꝺ aũt reliquũ ẽ cuz aq̃ dulci lauet̃ ⁊
mũdet̃:⁊ ꝑ frusta incisum in caldaria mũda cũ aq̃ ⁊ sale ⁊
aneto donec dissoluat̃:⁊ caro separet̃ ab ossib⁹ coquat̃:de
inde ꝓyciant̃ ossa ⁊ ius a carne coletur. Ignis vero cum
quo coquitur sit fortis:qui de carbonibus ilicis vel quer/
cinis fiat.Caro quoqꝫ prematur vt hũor qui est in ea egre
diatur:deinde de ea in pondere sumatur:cui q̃ꝫtuz est ei⁹
quarta pars de tortellis admisceatur:que parum fermen
ti habentes açimo pani sint vicine nihil acetositatis in se
habentes.Et optime desiccate terantur donec sint vt al/

cohol deinceps cũ carne simul terant̃ ⁊ ex parua q̃titate iuris ĩfundatur. Ex q̃bus postq̃ multotiẽs trite fuerint ⁊ cõmixte trocisci ĩformẽtur subtiles. Qui vero eos conficit: manus ⁊ digitos ex balsamo iungat. Quos in vmbra desiccet: singulis horis reuoluẽdo. Qui cũ desiccãtur in vase sicco nihil humorositatis hñte: esse debent. Postq̃ aũt bene desiccati fuerint: in vase vitreo recõdantur.

¶ Trocisci squillitici: cepe q̃ squille vocant̃ in tẽpore quo metit̃ triticũ sumant̃: que neq̃ sint maxime neq̃ paruissime: ⁊ ex pasta coopte in furno sup laterẽ posite assari permittant̃. Cũ aũt pasta qua cooperte sunt assata fuerit: extrahant̃: ⁊ ꝓiciant̃ pasta ⁊ qđ ei adhesit: ⁊ qđ ĩtus est accipiatur: cui q̃tũ est ei⁹ medietas de farina herbi trita: ⁊ cũ subtilissimo pãno cribellata admisceatur. Que postq̃ sic fuerit terant̃ ⁊ misceant̃ aliquotiẽs: ⁊ ex vĩo donec bene sint mixta imbibant̃: ⁊ ĩforment̃ trocisci. Qui aũt eos informat: ex oleo roseo inũgat manus suas ⁊ trociscos ĩformãdo eos sic̃ diximus faciat: ⁊ in vase vitreo recõdat.

¶ Trocisci andarachoron. ℞. darsessabaz: calami aromatici: costi: xilobalsami: asari: poly: amomi: mastic̃: floris cotule albe: fu. oĩum. ana. pondus. vi. aureoꝝ: floris ſqnanti: põdus. xx. aureoꝝ: rauedseni: xilocassie: cinamo. oĩum. añ. aur. xx. spice ĩdice: foly amboꝝ. añ. aur. xvi. mirre. aureos xxiiij. croci orientalis aur. xij. terant̃ oĩa ⁊ cribellent̃: ⁊ cũ vĩo redolẽte ꝯficiãt̃: ex q̃b⁹ ĩformẽt̃ troc. ⁊ siccẽt̃ ĩ vmbra.

¶ Probatio tyriace: pullo aut cani parũ de napelis detur aut vipera sup eũ ĩcitetur q̃ ipm mordeat: in cui⁹ ore parꝝ de tyriaca ilico ponat̃: ⁊ obseruabit̃ illesus si de⁹ voluerit.

¶ Aut scamonea ad bibendũ ei tribuat̃: cui postq̃ vẽter fluere ceperit: tyriaca tribuat̃ ad auellane magnitudinẽ: ⁊ restringet̃ vẽter. ¶ Patiẽti quoq̃ vomitũ multũ ⁊ vehemẽtẽ silr̃ facit. de maiorib⁹ itidẽ ei⁹ vtilitatib⁹ est: q̃ a morsibus viperarũ ⁊ a venenis perniciem inferentibus que quibusdã dant̃ illesos cõseruat: ⁊ qđ lepre cõfert. Ad multa preterea alia remediũ affert exceptis istis.

¶ De morsibus scorpionũ. CAP. III.

De his que scorpionũ ꝯferũt pũcturis ẽ bibere põdus vni⁹ aurei cũ aq̃ aut vino ex radicib⁹ collogntidarum siccis. ¶ Aut vni⁹ aurei põdus ex medicamĩe de asa: cũ vna. ℥. vini. ¶ Aut locũ q̃ ẽ sup pũcturã stringere ⁊ ex oleo de ben ⁊ aq̃ calida embrocare ⁊ cũ sambucino in quo castoreũ ⁊ euforbiũ confricata fuerit: inungere: atq̃ cũ eo locũ fortissime fricare.

¶ Tyriaca q̃ valde scorpionũ pũcturis ꝓficit. ℞. radicũ corticũ capparoꝝ absinthy: nabati: arist. lon. gẽtiane: oĩũ ptes eq̃les. Dosis hui⁹ in potu. ʒ. ij. sit. est eniz cõgrua.

¶ Tyriaca diatesseron: q̃ pũcturis scorpionũ ⁊ alioꝝ reptiliũ ⁊ pniciosis venenis ꝯfert: ⁊ magne tyriace in bonitate vicina existit. ℞. gẽtiane aristo. bacarũ lauri. mirre: oĩum ptes eq̃les: hec cũ melle ꝯfecta in vase reponant̃: ⁊ ex hac medicĩa cũ nec̃e fuerit: ĩ potu ab vno aureo vsq̃ ad duos ⁊ dimidiũ cũ. ℥. vna veteris vini sumatur.

¶ Tyriaca q̃ scorpionũ pũcturis vehemẽter auxiliat̃. ℞. gentiane aristol. mirre: costi: castorei: ruthe: mẽtastri sicci. piretri: çiçiberis: piperis: nigelle: oĩum ptes eq̃les cõficiãtur cũ melle det̃ ex ea ad nucis magnitudinẽ cum vino.

¶ Qꝫ si de p̃dictis medicinis nullã habueris: vinũ vetus ⁊ allia ad comedendũ: tribue atq̃ ex eis loco emplr̃m suppone. Locũ quoq̃ assidue cũ igne calefacias: ⁊ cũ medicinis cal̃is quas hr̃e poteris. Cũ aũt tyriacã dederis: ⁊ dolõ sedat⁹ fuerit si febris supueniat: sequenti die sũmo mane egrũ flõma ⁊ aquã ordei: ac cibaria vltime hũiditatis ei tribue ⁊ in ipsi⁹ cautela ne egritudinẽ ĩcurrat acutã stude. Omnes p̃terea abstinẽdos ab apij comestiõe: q̃ ĩ locis sũt vbi scorpionũ multitudo: aut iararet habet̃ iubeo.

¶ De puncturis akatareti. CAP. IIII.

Hi sunt scorpiões parui valde caudas post se trahẽtes: ⁊ sunt in terra cohz: cuius habitatores tyriacã optimã ĩuenerũt: q̃ exercitualis dicit̃ tyriaca: cui⁹ hec est descriptio.

¶ Tyriaca exercitualis. ℞. corticis radic. capparis: radicũ collogntide: absinthy romani: aristol. rotun. herba q̃ vocat̃ lingua caldeoꝝ haçeç: troximel siluestris sicce: ex his oĩb⁹ bñ puluericatis. ʒ. ij. tribuant̃. ¶ Illđ p̃terea quo medici vtunt̃ in hui⁹ egritudinis cura est: q̃ ei q̃ pũct⁹ est de troximel siluestri sicca: q̃tuz ter manu vna ꝯtineri põt tribuũt: ⁊ q̃ poma acetosa dant ad comedendũ: ⁊ q̃ de sauich pomoꝝ cũ aq̃ frida donant: aut cum iulep. ¶ Qꝫ si mult⁹ ei supuenerit calor: aq̃ ordei ad potandũ tribue. Et si vẽtris dolorẽ cũ ĩcisione senserit: da ei ad potãdũ oleũ rosatũ cũ aq̃ ordei: ⁊ citrulos ac cucurbitaz ⁊ lac acetosum ei tribue. ¶ In loco quoq̃ puncture ventosa ponat̃: ⁊ ilico sugat̃: loc⁹ p̃terea cõburat̃ ⁊ medicine calidissime desup ponant̃. Negligẽtia itidez in harꝝ puncturaꝝ cura: lꝫ dolor q̃ in eis sentit̃ sit debilis: habẽda nõ est. Ex istis nãq̃ puncturis in p̃ncipio fortis nõ accidit dolor. Post vnũ aũt aut duos dies pessima ꝯsequunt̃ accñtia: lĩgua nãq̃ fit vt apostematibus plena: accidũt etiam ei sanguinis mictus ⁊ sincopis: ac cordis tremor. ¶ Si aũt venter eius q̃ punctus est sit strictus: iniectio ex succo sicle et baurach: ⁊ oleo viola. ei p clistere fiat. Cui si fortẽ inuenerit angustiam: succus malorũ acetosorum ⁊ granatoꝝ acetosorum: ⁊ oleuz rosatuz: atq̃ aquã ordei: ⁊ lac statim multuz tribuant̃. ¶ Si vero infirmuz sanguinẽ mingere cõtingat: ipsuz p̃us flobotoma: deinde de medicinis ad hoc nominatis ei in potu aliqua tribue: ius quoq̃ pinguiũ pullorum eum potare facias. ¶ Lĩgua quoq̃ si quasi apostematibus plena fuerit vena que est sub ea incidatur: atq̃ gargarism⁹ de succo endiuie ⁊ syrupo acetoso ei fiat. Tremor aũt cordis vehemẽs si acciderit: sauich de pomis cũ syrupo de pomis: atq̃ lac acetosuz cũ trociscis de cãphorã: patiẽti donent̃. Istis. n. medicis ⁊ earꝝ silib⁹ vtunt̃ medici: cũ mõsus iararet curare volunt. Tyriaca tñ exercitualis nõ ob aliud hic ponit̃: nisi ꝓpter famaz que apud vulgus est. s. qđ scorpionuz puncturis ꝓficiat.

¶ Tyriaca q̃ morsibus cõgruit iararet. ℞. troximel siluestris sicce: folioꝝ maloꝝ acetosoruz coriandri sicci: oĩum partes equales bibat̃: ex ea q̃tuz trib⁹ vicib⁹ ore capi potest. Qꝫ si corrosio in loco morsus acciderit: cũ medicamine acuto curet̃: ⁊ ea q̃ sunt in ipsi⁹ circuitu ex bolo ar. ⁊ forti aceto epithiment̃: ⁊ cũ alijs medicaminib⁹ q̃ in cura pessimoꝝ vlcerũ ⁊ corrodentiũ noĩauimus sanentur.

¶ De morsib⁹ rutele ⁊ sibth ⁊ aranei. CAP. V.

Rutela est aĩal paruo araneo assimilatũ q̃ vocat̃ phibit muscas venari solit⁹. Sibth vero magno araneo longos hñti pedes assil̃at̃. Rutele ãt ml̃te sũt spẽs: q̃b⁹ egyptiaca deterior iudicat̃. Ex eis ãt sũt q̃dã q̃ parꝝ nocẽt. ¶ Ex morsu ãt ei⁹ q̃ ẽ rubea: sequunt̃ ista: fort̃. vꝫ. dolor: ⁊ egerẽdi durities. ¶ Sed ex morsu eius q̃ est viridis accidit paru⁹ dolor ⁊ prurit⁹ q̃ velociter sedant̃. ¶ Et ex morsu eius q̃ depicta apparet accñtia ista sequunt̃: fortis dolõ ⁊ in corpe friditas ⁊ tremor. Ex albe aũt rutele morsu: paru⁹ dolor ⁊ prurit⁹: atq̃ vẽtris fluxus accidũt. ¶ Sꝫ ex morsu eius que sup dorsuz lucentes hꝫ lineas: ⁊ vocat̃ stellata: paru⁹ dolor ⁊ prurit⁹: atq̃ stupor: ⁊ corpis relaxatio: ꝯsequunt̃. ¶ Ex morsu q̊ꝫ ei⁹ q̃ ẽ citrina sup se villos hñs: accidũt dolor vehemẽtissim⁹: ⁊ tremor: ac sudor: ⁊ vẽtris ĩflatio: ⁊ fortasse mors ĩde sequit̃. ¶ Oĩuz vero curatio cõis ẽ: vt patiẽtes ĩ aq̃ cal̃a tãdiu stare pmittant̃: dõec dolor ab eis rẽoueat̃. Nã cũ ĩ ea p horã. i. sederit: gescũt hõa.

Cum aũt exierint de aqua: dolor reuertitur. ¶ Cũ igitur dolorem postq̃ de aqua exierint sedari conspexeris: locum ex aqua in qua multũ salis resolutum fuerit line. ¶ Corpora q̊z eoꝝ calefac eosq̧ ea die balneũ ingredi fac ⁊ eos sudare fac: ⁊ diebus postea aliquot: loco etiam emplm̃ ex cinere q̃ fit de ligno fici: ⁊ calce: ⁊ cali: ex aqua calida cõspersis suppone. patienti quoq̧ quãtitatẽ duarum. ʒ. nigelle tribue. ¶ Ille etiam quẽ sibth momorderit: cũ tali medicamĩe q̃le ẽ illud curat̃. ¶ Tiriaca alia ad morsus rutele: vtil' ⁊ ꝓbata. ℞. nigelle. ʒ. x. dauci cimini amboꝝ. añ. ʒ. 5. semis habel: gallaꝝ cipssi: amboꝝ. añ. ʒ. ij. spice inde: bacaꝝ lauri: aristologie rotũde carpobalsami: cinamomi: gentiane semis andacoche: semis apij: oĩum. añ. ʒ. ij. cõficiant̃ cum melle: det̃ ex ea ad nucis magnitudinem cũ vino veteri. Ad h̃ ꝑterea confert: aut medicine scorpionum dentur. ¶ Aranearũ v̊o q̃dam sunt ex quoꝝ morsu adeo sceua cõsequũtur accñtia vt extremitates infrigidẽtur: ⁊ cutis orripilet̃: atq̧ v̊ga erigat̃: ⁊ tẽdat̃: ⁊ vẽter vẽto ĩpleat̃. Istis v̊o ruta sicca: ⁊ cipi: cũ vino dari d̃bẽt: ⁊ vt ĩ balneo sedeãt elaborãdũ: vinũ q̊z puꝝ toto illo die lz paulatĩ ĩ potu ẽ tribuẽdũ. ¶ De pũcturis vespaꝝ formicaꝝ ⁊ apum volatiliũ. CAP. VI.

B hoc confert locũ ex aceto ⁊ luto vicissim linire: pãnũq̧ aceto infusum ⁊ sup niuẽ infrĩdatum desup poner̃. ¶ Beneficium q̊z prestat: emplm̃ ex lenticula de stagnis ex aceto imbibita suppositũ. ¶ Et aqua niuis eo vsq̧ desup fundere: donec locus reddatur stupidus multũ auxiliat̃. Post hec aũt locus ex cãphora ⁊ aq̃ rosata liniat̃: qd̃ non semel sed multotiens fieri debet. ¶ Pãni q̊z in aqua rosata infusi ⁊ niue: desup sunt ponẽdi: atq̧ de glacie ano aliq̃d est ĩmittẽdum. ¶ De aq̃ etiã cũ niue multa tãtũ ĩ potu sumat: donec satiet̃. Qui post hec cũ folijs basiliconis: aut cum muscis est fricãdus. Et si fortis in corꝑe calor acciderit: rob de succo vue acerbe: ⁊ psilium in potu sumãtur. ¶ Eger ꝑterea multũ ex citrolis: ⁊ endiuijs: ac lactucis: edat: ⁊ aquã ⁊ acetũ: necnon syrupũ vehemẽtis acetositatis: cũ succo granatoꝝ ⁊ psilio bibat. ¶ Locus etiam mox multotiens fugatur. Cui etiã cõferũt vt citroli: aut portulaca: aut solatrũ: aut semperuiua: aut his similia supponãtur. Ad hoc itidem valet vt coriãdri sicci ⁊ puluerizati quãtum ter manu capi põt cum zucharo ⁊ aqua frigida ad bibẽdum tribuat̃: ⁊ vt locus cum folijs ieributh fricetur.

¶ De morsibus stellionis ⁊ lacerte. CAP. VII.

Am hec aĩalia aliquẽ mordent dentes in loco morsus dimittunt ĩoq̧
c dolor ꝑdurat: donec dentes inde euellant̃. De his v̊o que eos exire faciũt: ẽ vt locus cũ oleo ⁊ ciner̃ fricetur: donec egrediãtur. Deinde ex cinere cũ oleo cõmixto emplm̃ loco supponat̃. Et si dolor perseuerauerit: locus erit sugendus: postea infirmus in aquam calidã mittẽdus ⁊ de tiriaca ad rutele morsus facta: erit ei tribuendum.

¶ De his que fugant venenosa animalia ⁊ lupos ⁊ interficiunt. CAP. VIII.

Atti ⁊ furones ac pauones: necnõ grues ⁊ aq̃tica vo-
c latilia: ⁊ his similia: quoꝝ natura est venenosa capere aĩalia: ĩ turribus sunt nutriẽda ⁊ tenẽda. In locis valde timorosis: ⁊ putridis alendi sunt cerui: ⁊ furones: ac smaragdus melior que põt haberi tenẽda est. Lãpas q̊z valde luminosa: lõge a lecto remota ibi est ponẽda: ⁊ iuxta quã sint hoĩes q̃ vicissim dormiãt sup lectos iacẽtes. Qui legant ⁊ loquãtur vocibus tñ mediocritatẽ nõ egredientibus: venenosa nãq̧ aĩalia ad eos ibũt. ¶ De his aũt q̃ ꝑcipue serpẽtes expellũt est vt dom⁹ cũ cornib⁹ cerui: aut vngulis capre: ⁊ sulphure: ⁊ cũ capillis humãis suffumiget̃. ¶ Hasseth q̊z si in serpẽtium foramibus mittãt̃: ⁊ si domus cũ galbano suffumigata fuerit serpẽtes fugiẽt. ¶ Domus ẽt si ex aq̃ in q̃ sal amoniacus fuerit dissolutus roret̃ serpens nullo modo ei appropinquabit. Et si de aq̃ hac in eoꝝ fundat̃ foraminib⁹: moriũtur. ¶ Si quis ẽt salem ãmoniacũ in ore tenuerit donec dissoluat̃: ⁊ postea in os spuerit serpẽtis: morietur. ¶ Domus ꝑterea si ex pice aut bdellio suffumigata fuerit: fugabũtur serpẽtes. Sil'r etiam fugiũt: si ex serapino fiat suffumigatio. ¶ Ex pãnis q̊z ex alkitran inũctis ⁊ in ipoꝝ foramibus missis: expellũtur. ¶ Locus itidem si ex abrotano strictus fuerit: fugient ab eo ꝓpentes Ideoq̧ si inorto ex eo multũ fuerit fugient ab eo. ¶ Fumus q̊z q̃ fit de lignis granatoꝝ expellit serpẽtes: ⁊ venenosoꝝ aĩalia plurima. ¶ Sinapi itidem tritũ ⁊ in ipsorũ foraminib⁹ positũ: fugat serpẽtes. ¶ Dicitur ẽt ꝙ si vipera bonã intueat̃ smaragdũ: mox ei⁹ oculi eliquãtur: ⁊ fluũt a capite. ¶ Si aũt scorpiones multi capiãtur: ⁊ ex eis domus suffumiget̃: oẽs alij fugiẽt. ¶ Domus ꝑterea si cũ sulphure ⁊ vngula asini ⁊ galbano fuerit suffumigata fugabuntur. ¶ Oleum q̊z in ipsoꝝ foraminib⁹ si fusum fuerit: nõ inde vlterius exibunt ĩmo fugiẽt. ¶ Formice ꝑterea comedũt scorpiões: ⁊ ꝓprie eos q̃ vocãtur geraret. ¶ Asa q̊z si in aq̃ dissoluat̃: ⁊ ex ea locus roret̃: nõ ibi approximabũt. ¶ Et si pẽne liniãtur ex alkitran: aut ex asa resoluta: ⁊ in ipsoꝝ foramĩa ex eis ĩungẽdo circundent̃: nõ exibunt inde vlterius. ¶ Qñ aũt herba que vocatur cancar ĩ lecto posita fuerit: stupefiũt pulices ⁊ inebriãtur: ⁊ neq̧ salire neq̧ se mouer̃ pñt: ĩmo facile capiũt̃. ¶ Dom⁹ q̊z si ex aq̃ ĩ q̃ absinthiũ: ⁊ colognt ide ⁊ nigella cocta fuerit rorata fuerit: ĩterficiet̃. ¶ Quidã q̊z dicũt ꝙ si in medio dom⁹ cauãdo fiat fouea in quã paꝝ sanguinis fundat̃ oẽs in illa cõgregabũtur. ¶ Domus etiam si ex aq̃ ĩ qua bassech cocta fuerit roret̃: pulices oĩo d̃struẽtur. ¶ Aqua sil'r ĩ q̃ ruta cogtur aut oleãder: eo mõ ĩterficiet. ¶ Cimices v̊o atq̧ scarabei ex fumo palee ⁊ ex fumo stercoris vaccini: ⁊ q̃maxime ex fumo acegi ⁊ nigelle fugãt̃. Et si facies ex ꝑdictis suffumiget̃ lz postea mordeant nõ multũ tñ ĩferũt nocumẽtũ. ¶ Saphea q̊z erea oleo inũcta ⁊ iuxta lectũ posita valet ad h̃. ¶ Quidã preterea dicunt fumum ex folijs dulp scarabeos fugare.

¶ Muscas q̊z aq̃ in qua niger cogtur elleborus ĩterfic̃: ⁊ arsenici citrini odor ac suffumigatio cum olibano eas necãt. ¶ Mures aũt ĩterficiũtur si ex merdasengi: ⁊ ex squama ferri: ⁊ gallia metalia: ⁊ ex elleboro: quolibz istorum accepto: ⁊ cum farina simul cõsperso ⁊ ꝓiecto comederit: ⁊ finiet eos oĩo. ¶ Sed si dom⁹ cũ azegi suffumigata fuerit: fugiũt. ¶ Quidã ẽt refert ꝙ si vn⁹ ex murib⁹ castret̃: ⁊ dimittat̃ oẽs alios ĩterficiet mures: ⁊ finiet eos oĩo. ¶ Et ꝙ si vn⁹ ex murib⁹ capiat̃: ⁊ sõtili corda ĩ medio dom⁹ liget̃: alij ab eo fugiẽt: neq̧ d̃ suis egrediet̃ foramĩb⁹. ¶ Dicũt ẽt ꝙ si q̃s vnũ cepit murẽ ⁊ ei⁹ excoriauerit faciẽ: ⁊ dimiserit eũ oẽs alij fugabũt. ¶ Formice itidẽ fugãt̃ ex alkitrã: ⁊ ex sulphure: ⁊ ex asa. Et si ex istis ĩ eoꝝ foramib⁹ aliq̃d mittat̃: moriet̃. Et si ex eo circa foramẽ epithia fiat: ñ exibũt. ¶ De beluis ãt dicũt: ꝙ leo ꝑꝑ gallũ albũ ⁊ ꝑꝑ murẽ fugit: ⁊ adib ñ approxiat loco vbi ẽ sq̃lla. ¶ Dicũt q̊z ꝙ leopard⁹ terret̃ ꝑꝑ arborẽ q̃ vocat̃ leopardi arbor: ⁊ qd̃ leo tiet ꝑꝑ lignũ qd̃ vocat̃ sindau. ¶ Cati ãt siluestr. ⁊ dalac ex succo ru. ⁊ amig. ama. fugiũt. ¶ Lepe q̊z q̃ vocat̃ sq̃lla ⁊ ellebo. põcos ⁊ cães atq̧ leões: necñ ex beluis plĩmas ĩterficiũt: herba q̃ ẽt leopardũ strangulãs vocat̃: leopardũ cito ĩterficit. ¶ De morsib⁹ canis nõ rabidi ⁊ beluaꝝ hoĩũ ⁊ luporum. CAP. IX.

HOrum morsus tũc est deterior. cuꝫ sunt famelici. Quoꝝ morsib⁹ cõfert: cepas ⁊ salẽ ⁊ mel ꝑ diem vnã ⁊ nocteꝫ supponere: deide cũ vnguẽto nigro curent̃: qḋ fit ex cera nigra ⁊ sepo ⁊ pice: atqꝫ galbão: hoc. n. vnguẽtũ plus oĩbus alys vnguẽtis: morsib⁹ ⁊ ꝑforationib⁹ que ex vnguib⁹ auiũ fiunt cõfert atqꝫ oĩbus vulneribus cũ qb⁹ accidit attritio aut sepatio magis auxiliat̃. ¶ Est etiam vtile vt morsus canis ⁊ hoĩs a ṗncipio cũ isto curetur vnguẽto. Morsibus v̊o leonis atqꝫ leopardi: ⁊ phehet in ṗncipio sunt ea adhibẽda que attrahãt. Deinde loca cũ aceto ⁊ sale lauãda: ⁊ ad vltimũ cũ isto vngõ medicãda si deus voluerit. ¶ De mõsu canis rabiosi. CA. X.

NOcumentũ qḋ huius canis morsus sequit̃: vehemẽtissime magnuꝫ iudicat̃: ideoqꝫ nos oꝫ in noĩandis signis qb⁹ ꝥ canis dignosci queat amplificare verba q̃tenus ab eo fugiatur: aut cito interficiatur.

¶ Dicimus itaqꝫ ꝙ canis iste plerũqꝫ incurrit rabiẽ in diebus canicularibus: ⁊ q̃nqꝫ in hyeme. Qui postq̃ꝫ eã incurrerit: ⁊ a comestiõe ꝓhibet̃: aquaꝫ quoqꝫ si viderit ab ea fugit: atqꝫ q̃nqꝫ morit̃ cũ aquã intuitus fuerit. ¶ Os q̊ꝫ suũ aperit: ⁊ liguam foras extrahit: ac ab eius ore spuma fluit: ⁊ ex narib⁹ suis humiditas. ¶ Oculi p̃terea ei⁹ rubent vt sanguis caputqꝫ suũ ad terrã inclinat: ⁊ caudã relaxat: ⁊ ĩter coxas demittit. Diuersisqꝫ vt ebrius vacillat motib⁹: ⁊ ad oẽs vadit q̊s videt: ⁊ eos vult mordere.

¶ Dños insuꝑ suos nõ agnoscit. ¶ Aly itideꝫ canes ab eo fugiũt. Ipse q̊ꝫ nõ latrat nisi paꝝ: ⁊ cũ latrare incipit: vox ei⁹ rauca audit̃. Ista. 5. signa cũ in cane visa fuerint: aut aliqḋ ex eis mox ĩterficiẽdus est: ⁊ ab eo fugiendum.

¶ Ille v̊o quẽ canis iste mordet: non extimat in ṗncipio qḋ ipsius morsus multũ eũ ledat. Sed mala accidentia paꝝ post ei eueniũt. ¶ Ex aq̃ nãqꝫ terret̃: neqꝫ eaꝫ bibit: ĩmo eam vidẽs tremit ⁊ anxiat̃ ⁊ fortasse spasmat̃ ac moritur. ¶ Ex omni p̃terea re humida ⁊ liquefacta terret̃ ⁊ fugit ab ea donec siti morit̃. ¶ Ipse itidẽ q̃nqꝫ incurrit rabiẽ ⁊ strĩgendo tenet hoĩes ⁊ mordet eos. Ex cui⁹ morsu accidit idem qḋ ex canis rabiosi morsu euenire solet.

¶ Cũ ergo canẽ q̄ hoĩem momordit cognoueris: ⁊ qḋ in eo aliqḋ istoꝝ signoꝝ sit ꝑceperis cito succurre: ⁊ ventosas morsui suppone: ⁊ diutissime ac multũ sugat̃: scarificet̃ q̊ꝫ ac sanguis exhat̃ multitudo. Deide suꝑ locũ morsus: medicamĩa q̃ ip̃m dilatẽt ⁊ cõsolidari ꝓhibeãt pone: vt sunt sicla: ⁊ eruca: atqꝫ cepe: cũ butiro cõfecte. ¶ Unguentũ q̊ꝫ qḋ locũ vlcerat est adhibẽdũ: qḋ fit ex liquor̃ anacardi: ⁊ pice: sicut est in suo capl'o noĩatũ. Si aũt ĩ ṗncipio ex q̊ morsus fuerit locũ cõburas multũ cõfert: ventosas tñ atqꝫ cõbustionem vsqꝫ ad tres tm̃ dies exercere debes. ¶ Postq̃ꝫ v̊o tres transierit dies: egrũ nõ fatiges q̄ꝛ iam venenũ in corpus totũ diffusũ est. sed vulnus nullo mõ ꝯsolidari penitus ꝑmittas: ita vt empl'ꝫ ex eruca ⁊ butiro ⁊ ex aliquo eoꝝ q̃ diximus supponas. Deide redi ad curatõeꝫ ꝑfectã anteq̃ꝫ ab aq̃ terreri ĩcipiat: q̄ꝛ postq̃ꝫ ab aqua terreri cepit: euader̃ nõ poterit: hoꝝ v̊o q̄dã sũt q̄ post hebdomadã vnaꝫ ab aq̃ terrent̃: ⁊ sunt aly q̄ post duas hebdomadas: aly aũt q̄ post. xl. dies terrẽt̃: q̃nqꝫ ẽt reperiunt̃ quidã qui nõ nisi post sex menses: aut annum vnũ terrent̃. Et isti quidẽ sunt cõplexiones hñtes humidissimas. ¶ In ṗncipio itaqꝫ cure eoꝝ ventrẽ cuꝫ pillulis ⁊ medicinis noĩatis ĩ capl'o melĩe: soluere ĩcipe. Eosqꝫ eodẽ ciboꝝ ac balnei regimĩe ꝯserua. Lac quoqꝫ atqꝫ vinum cũ aqua multũ tempatũ eis ad bibendũ tribue. Et stude vt eoꝝ corpa in crassicie augmentent̃: put in capl'o de melãcolia dicturi sumus. Dietã q̊ꝫ cũ carne ⁊ ꝯfectionibus ex melle ⁊ vino amplifica: eis insuꝑ p̃cipe vt multũ dormiãt: ⁊ letent̃: atqꝫ q̄escãt: ⁊ ad vltimũ regimĩe melãcoliã hñtiũ eos cõserua. ¶ Medicamẽ q̊ꝫ galieni eis ad bibẽdũ tribue. ¶ Descriptio medicamĩs galieni. Cãcros fluuiales sume: ⁊ ĩ olla positos in furno donec terãt̃ cõbure: ⁊ ne multuꝫ terant̃ caue. De qb⁹ postq̃ꝫ triueris. partes. x. ⁊ olibani partẽ. i. accipe: ⁊ cõiũcta simul tere: deinde recõde: ⁊ cũ opus fuerit egro quotidie. ʒ. ij. ĩ mane: ⁊ alias duas circa noctẽ cũ aqua frida his dieb⁹ qb⁹ ñ das medicinã vẽtris solutiuã ad bibẽdũ tribue: ꝥ v̊o multis dieb⁹ facere debes. Galien⁹ namqꝫ refert se nũq̃ꝫ vidisse aliquẽ a cane rabioso morsum ab aqua terrefactũ: postq̃ꝫ ex ꝥ medicamĩe aliq̄d ei datũ fuerit. ¶ Postq̃ꝫ aũt eger ab aq̃ terrefact⁹ fuerit: vix vnq̃ꝫ liberabit̃. ¶ In ip̃o tñ q̄ddã spei lꝫ paꝝ habemus. Ip̃m itaqꝫ in loco frido statue: ⁊ ĩgenia q̃liter in os eius longã mittas embubã: ꝑ cuius locũ occultũ ne eã videre possit aquã ĩmittas. ¶ Caput ẽt ipsius ac totũ corpus ex oleo roseo ĩfunde. Deide aquã ordei ⁊ oleũ roseũ: ac succũ psily: ⁊ portulace: ⁊ his silium ꝑ clistere inyce: iḋ. vꝫ. vt ꝺ eius siti aliq̄d mitiget̃.

¶ Nos q̊ꝫ ĩ hospitali quẽdã quẽ canis momordit rabiosus habuim⁹ q̄ in nocte latrabat. Et vidi ꝙ ab aq̃ q̃ ei dabat̃: ñ terrebat̃: ĩmo eã petebat: ⁊ ex forti siti cõquerebatur. Cũ aũt aquã ei daremus: ipsaꝫ abhominabat̃: ⁊ dicebat qḋ sordes in ea erant. Et cũ q̃rerem⁹ q̃ sordes in ipsa essent dicebat intestina canũ: ⁊ cattoꝝ ĩ ea esse: ⁊ rogabat nos vt aliã ei aquã daremus. Cũqꝫ aliaꝫ ei afferremus aquã: dicebat vt ṗus: ⁊ litigabat nobiscũ: ⁊ irascebat̃: atqꝫ rogabat ⁊ adiurabat nos ꝑ deũ vt aquã mũdã ⁊ bonã ei darem⁹. ¶ Medici q̊ꝫ vni⁹ secte dixerũt: ꝙ si canis aliquẽ momorderit: ⁊ ignorauerit vtrũ sit rabiosus an non accipiat vnũ frustrũ panis: ⁊ intĩgat in sanguine q̄ exiuit ex morsu: ⁊ aly det cani: q̄ si comederit: sciat canẽ q̄ eum momordit rabiosum nõ fuisse. Qꝛ si nõ comederit: canis ꝓculdubio rabiosus fuit. ¶ Aut ex nucib⁹ cõtritis emplastrũ loco suppositũ ꝑ noctẽ vnã dimittat̃. Deide gallo aut galline multũ famelico ꝓyciat̃. Nã si canis rabiosus fuit: non inde comedet: aut si comederit in mane morief̃. Ista ergo signa cũ apparuerint: vulnus ilico cũ medicamĩe qḋ nominauimus erit ampliãdum. Si aũt non apparuerint: vulnus tantũ claudẽdum erit.

¶ De his q̄ in potu acceperunt napellos. CAP. XI.

ISti cui napelli dant̃ vertiginem ĩcurrit ⁊ epilepsiaꝫ: ac deide sincopis eũ frequẽter inuadit. Cuius ligua apostemat̃: ⁊ oculi foras ꝓminẽt. ¶ Multotiẽs igit̃ hic vomere cogẽdus ẽ: postq̃ꝫ quotidie sumpserit aquã in qua semẽ napi coctũ fuerit cũ butiro vaccino veteri. ¶ Postq̃ꝫ aũt m̃lt̃ vomuerit vicib⁹: ex glãdib⁹ ĩ vino coct̃. iiy. ʒ. cũ põdere. 5. ʒ. el'ary muscati: cui sexta ꝑs vni⁹. ʒ. de musco bono fuerit admixta det̃. ¶ De his v̊o q̃ ad ꝥ m̃ltũ valẽt: sᷓ butiꝝ vaccinũ ⁊ lapis q̄ vocat̃ bezahar citrin⁹: vl' rube⁹ pur⁹: ⁊ ꝓbat⁹: ⁊ tiriaca ꝺ vipis: ⁊ metridatũ Oꝫ itaqꝫ vt si vna ex istis. iiy. medicis hẽat̃ cito succurrat̃ aliq̄d ĩ potu ꝺ ea tribuẽdo. ¶ Qꝛ si istaꝝ nulla hẽat̃: ꝥ qḋ dixim⁹ m̃lt̃ fiat vicib⁹. Una p̃terea ãtiq̃ꝝ secta dixit ꝙ radix cappar̃ tal'r ꝯ napellũ opat̃: vt bezahar. Napelli nãqꝫ venenũ forte ẽ: ideoqꝫ ip̃m pauci euader̃ pñt.

¶ De his q̄ ĩ potu sũpserũt cornua spice. CA. XII.

ISti cui ꝥ datũ fuerit: sãguinẽ mingit atqꝫ ipsi⁹ ligua ꝺnigrat̃. Plimaqꝫ pleuresis accñtia eũ comitãt̃. Hic igit̃ tal'r ẽ curãdus: põd⁹ vni⁹ aurei cãphore: cũ. ʒ. i. aq̃ ros. ẽ ei tribuẽdũ. ¶ Epati q̊ꝫ ẽpl'm ex cãphora cũ aq̃ ros. trita est supponẽdũ: deide sauich de ordeo cũ multa aqua niuis ⁊ iulep ei dandũ. In cibo aũt ei⁹ granata acetosa multiplicãda sunt. Lac etiã acetosum: atqꝫ aq̃ ordei

necnō solatri succus in potu sunt danda.

¶ De illis q̄ sūpserūt ī potu fel leopardi. CA. XIII.

IS cui leopardi fel dat̄ colerā viridē subito vomit: atq̄ in suo ore saporem aloes sentit. Si q̄s etiā oris ei⁹ flatū odorat⁹ fuerit: h̄ idē sentiet: oculi itidē ei⁹ citrini fiunt ¶ Huic ergo de h̄ medicamīe dādum est. q̄ð sic fit. Recipe boli armeni bacarum lauri ambaruꝫ ana partē vnā: coaguli gazel: partes .iiij. folioꝝ rute mirr̄ amboruꝫ ana partē mediā ꝯficiant̄ cū melle: ⁊ det̄ de ea ad nucis magnitudinē. Et quādiu vomitus eū tenuerit: d̄ h̄ medicamine ei det̄. Qui in aqua ponat̄ in q̄ herbe bene olētes cocte fuerit ⁊ sedeat in ea cū est calida. Queꝫ si p̄ tres horas dici vixerit: possibile est euadere. Curandus tūc igitur erit cū medicinis colerice passionis.

¶ De illis q̄ sumpserūt in potu fel vipe. CA. XIIII.

IS cui hoc datum fuerit vix euadere poterit nisi virtus diuīa ei auxiliata fuerit. Si tamen est aliquid quod ad hoc valeat: ip̄m est tiriaca de viperis: ⁊ metridatū: si tñ ei cito succurrat̄. ¶ De his p̄terea que ad h̄ magis conferunt: est bezahar: si inueniri potest. Si vero inuentus nō fuerit: butiꝝ calefactū vicissim ad bibēdū detur: aut eger cū eo vomere cogat̄. ¶ Et si sincopis ei frequēter acciderit in ipsius os vinū ⁊ ius de carne pulloꝝ p̄yciāt̄: cū p̄ua quātitate electuarij muscati: ⁊ musci ip̄i⁹.

¶ De his qui sumpserunt in potu summitatem caude ceruine. CAP. XV.

IS cui caude ceruine sūmitas data fuerit multotiēs vomere cū butiro veteri multo ⁊ melle tepefacto ⁊ aqua rosata ē cogendus. Ad q̄ð exercēdū multotiēs est redeūdum: deīde auellane: ⁊ fistici ⁊ bezahar: sumātur: ⁊ ex oībus istis simul mixtis ad auellane magnitudinem quotidie quater in die donetur.

¶ De illis q̄ sūpserūt ī potu sudorē bestie. CAP. XVI.

EIus cui ex hoc aliq̄d in potu datuꝫ fuerit: apostemat̄ facies: ⁊ viridis fit. Sinanchia quoq̄ ip̄m inuadit atq̄ ex eius corpore sudor multus ⁊ fetidus decurrit. Euꝫ igitur vomere fac cū aqua ⁊ melle multotiēs. Ac deīde rob de musco: ⁊ oleū roseum sepe sunt tribuenda: cui etiam aristol'. pondus medie. ʒ. ⁊ salis gēme tantūdem cum aqua tepida propinetur: ac de tiriaca terre sigillate detur. ¶ De illis qui sumpserunt in potu cantarides ⁊ stafisagriam. CAP. XVII.

BUam cui ista in potu data fuerint femoris dolor. ⁊ punctio: atq̄ incisio necnō vrine ardor inuadūt. Sanguinē quoq̄ cum vehemēti dolore mingit: eiusq̄ vrine exitus quandoq̄ intercluditur: deinde egreditur cum sanguine: ⁊ morsura: ⁊ ardore vehementi. ¶ Uirga quoq̄ atq̄ femur necnō ea q̄ sunt in eoꝝ circuitu apostemantur. ¶ Oris p̄terea ac gutturis ardor: ⁊ inflāmatio fortis atq̄ febris ei accidūt: eiusq̄ turbatur intellectus. ¶ Oportet igitur vt vomitus cum aqua calida ⁊ oleo sisamino: atq̄ aqua in qua ficus cocte fuerunt: multotiēs p̄uocetur. Deinde lactis multitudo multis vicibus ei ad bibendū tribuatur: ⁊ psilij mucilago cum iulep: aut succus portulace ei tribuat̄. ¶ De butiro quoq̄ recēti multum comedat: ⁊ clisterizetur ex aqua ordei: ⁊ maluauisci ⁊ albumine oui. Uirge quoq̄ inijciatur per sirigam oleū rosatum: eiq̄ in potu detur ius de pullis pinguibus: ⁊ oleum amigdalaꝝ. ¶ Et in tina sedeat: ac ficus comedat: ⁊ aquam in qua ficus cocte fuerit cum syrupo violato bibat. ¶ Lac quoq̄ frequenter: bibat quādiu puncturam senserit: ⁊ incisionem. Or si in partibus femoris maximā senserit grauedinem: aut si est diu ex quo flobothomat⁹ non fuit ex basilica flobothometur vena. ¶ Q̄ð v̄o diximus virge esse immitendū: nō p̄ iniectoriū sed per instrumentum q̄ð sūmitati parue rose vbi semē existit simile ē postq̄ flores ablati sunt: ⁊ sit factū ex cera p̄enam p̄foratam interius habēs est īmittendū.

¶ De his q̄ sūpserūt in potu opiū. CAP. XVIII.

HUius due ʒ. ⁊ q̄ð vltra est sumpte: necem inferūt. Ipsi v̄o bibēti accidunt alcusagi: ⁊ subeth: atq̄ ī eius corpore plerūq̄ multus sentit̄ pruritus. ¶ In ipsius quoq̄ ore odor sentit̄ opij: ac a toto corpore cū fricatur q̄ñq̄ opij odor percipitur. ¶ Oculi etiam quandoq̄ p̄fundantur: ⁊ lingua retinet̄: vnguiūq̄ color fit fuscus ⁊ sudor frigidus ab eo emanat. ¶ Ad vltimū quoq̄ cum approximat morti: spasmat̄: huius vero egritudinis p̄prium signū ē subeth: ac odor opij a corpore p̄cedens. ¶ In eius igitur curatione incipe vomitū cū idromelle p̄uocare ⁊ aneto: ⁊ sale indi: sicut diximus. ¶ Deinde cū clisteri in capitulo colice passionis nominato clisterizet̄: vinūq̄ vetus ⁊ puꝝ in quo cinamomū puluerizatū fuerit positū: ad potandum ei frequēter tribuat̄: ⁊ sternutatio cum cōdisi ⁊ castoreo p̄uocet̄: ac ipsius caput cū ēbrocatione calefiat. Ipseq̄ dormire p̄hibeat̄. Cui de hac tiriaca ab auellane vsq̄ ad nucis magnitudinem: s̄m hoc .s. q̄ accñtia fortiora aut debiliora fuerint ī die ter denī.

¶ Tiriaca valens ei cui in potu opium datum fuerit. ℞. castorei: ase piperis: seminis iuniperi: omnium partes equalis: cōficiātur cum melle apum: aut detur ei sagzelea ad comedenduꝫ. preterea dabis nuces ⁊ allia: ex quibus pulmentum fiat cū butiro crudo cōditū. Uinū etiaꝫ ⁊ forte ⁊ puꝝ ī quo positū sit cinamomū: tribues. Corpus itidem eius totum ex oleo costino ⁊ liliaco calefactis inunges: castoreū quoq̄ semp̄ bibere dabis. Or si pruritus magnus fuerit: eū in aquā calidam mitte. Ad hec quoq̄ valde cōfert acetū acerrimū ⁊ calidissimum bibere.

¶ De his q̄ sūpserūt ī potu iusq̄amū nigrū. CAP. XIX.

QUi hoc sumpserit accidunt visus obfuscatio ⁊ strāgulatio: atq̄ extremitatū friditas: ⁊ alices. Is igit̄ vomere cogēdus ē. Deīde ex his q̄ dixim⁹ clisterizādus: postea vinū forte singul' horis est ei tribuenduꝫ: ex tiriaca q̄ꝫ de carne viperaꝝ facta: aut ex tiriaca que fit cōtra opium: multotiens est ei dandū. Cui itidem pōdus ʒ. i. piperis: cū. ℥. vna vini datū confert.

¶ De illis q̄ sūpserūt ī potu mādragorā. CA. XX.

QUi hoc sumpserit in p̄mis: ex potu eius accidet v̄tigo: deinde iebriatio: ⁊ oculi ei⁹ rubei fiēt: postrēo subeth fortl ac vīcēs ip̄m ei accidit. Is igit̄ vōere cogendus ē: ⁊ clisterizādus eiusq̄ capiti oxirodinū supponēdū: cui acetū acerrimū ī q̄ aloes ⁊ absinthiū posita fuer̄t ī potu tribuāt̄. ¶ Postq̄ v̄o faciei ac ocl'oꝝ rubō geuerit: ⁊ s̄beth remāserit det̄ ei ad bibēdū tiriaca ꝯ opiū cū vīo. Ea q̄ꝫ oīa q̄ ī ca.° d̄ opio dixim⁹ ei adhibeāt̄: ⁊ cū eis curet̄

¶ De illis q̄ sūpserūt ī potu nuces metbel. CA. XXI.

IS cui d̄ istis nucib⁹ a. iij. ʒ. vsq̄ ad vni⁹. ʒ. medietatē datū fuerit: tm̄mō fortiter iebriabit̄. Si āt m'ta ex eis data fuerit q̄ñtitas: mortē īfert. ¶ Is igit̄ eisdē curādus est medicis: q̄b⁹ ⁊ ille q̄ mādragorā sūpsit. Uerūtñ oportet vt butiꝝ calefactū coctum aut crudum traijciat: eiusq̄ extremitates in aquā calidam sunt mittēde: ⁊ vt vomat multotiens est elaborādum: deinde cum his que diximus est curādus.

¶ De illis q̄ sũpserũt in potu semē bēgi. CAP. XXII.

CUi istud in potu datum fuerit fortis ebrietas ac mēbroꝝ relaxatio accidunt: spuma quoq; ab eius ore defluit: oculiq; rubent: huic igitur cũ vomitu ex idromelle ⁊ aqua in qua ficus ⁊ baurac cocta fuerint: in p̄ncipio est succurrēdum. deinde lac recenter mulctum multotiēs est ei tribuenduz. Et si hoc suffecerit gescēdũ. Si aũt nō suffecerit: ex medicis opy curādus erit.

¶ De his qui sumpserunt in potu succum coriandri viridis. CAP. XXIII.

CUi ex isto f̄m quātitatem medie libre datum fuerit: aut ex ip̄o recenti multum comederit: fortis vertigo: ac intellect⁹ turbatio ⁊ postea subeth accidũt. Preterea in toto eius corpore: coriādri odor sentitur: eiusq; vox fit rauca. In primis ergo vt euomat ē elaborandum. Deīde ouoꝝ vitelli molles cuz pipere ⁊ sale sunt dandi. ius etiam de gallinis pinguibus est tribuēdũ. Post cuius acceptōem vinũ forte ⁊ claꝝ paulatim in potu est dandum. Q2 si hoc nō suffecerit vinum cum cinamomo: aut pipere ei donetur.

¶ De illis q̄ in potu sumpserũt psiliũ. CAP. XXIIII.

CUm psiliũ teritur ⁊ ex ei⁹ succo multum bibetur: angustia: ⁊

c meror atq; anhelitus angustia ⁊ virtutꝫ ac pulsus casus: necnō sincopis accidunt. Is quoq; q̄ ipsum bibit: plerũq; moritur. ¶ Huic igit̄ succurrendum est: ⁊ vt euomat cuz idromelle calido ac aneto ⁊ baurach: ⁊ sale indo: est elaborādum: deinde ouoruz vitelli molles cũ sale ⁊ pipere sunt dandi. Asa quoq; est tribuenda: ⁊ vinũ puꝝ ac forte paulati in potu dādũ.

¶ De fungis ⁊ tuberib⁹ p̄niciosis. CAP. XXV.

HOrum quedam species male reperiũtur: ⁊ precipue fungoꝝ. Ab eis igitur oĩo cauēdum est: nisi in locis collecti fuerint notis. Ipsi nāq; fere nihil nocumēti inferunt. ¶ Ex eis etiā si sint boni: nō multum est comedenduz: ab illis autem in quibus est nigredo ⁊ viriditas aut color pauonis aut a q̄bus malus p̄cedit odor: aut qui iuxta venenosoꝝ animaliuz foramina nascũtur: ⁊ vtrum boni sint an mali ignoratur: aut iuxta arbores pessimas qualitates habētes abstinere conuenit. ¶ Ex multoꝝ preterea fungoꝝ comestione quāuis sint boni: accidũt sināchia ⁊ colica passio. Ex malis aũt cum comeduntur: accidunt anhelitus angustia: ⁊ sincopis: ac sudor frigidus quādoq; etiam subito interficiunt. ¶ Cum istud igitur acciderit: oportet vt patiēti almuri cum sale qui in pane ponitur aut sale indo: ilico in potu detur. ¶ Aut succus rafani cum baurach: aut mentastri succus cum syrupo acetoso: ⁊ baurach tribuatur. ¶ Aut syrupus acetosus ex melle factus cuz pauco baurach donet̄. ¶ Aut lignũ fici cōburat̄: ⁊ ĩ eius cinere aq̄ mittat̄: deinde colet̄ ex q̄ det̄ aliq̄d postq; vomitus cum idromelle ei p̄uocatus fuerit cui electuariũ diatrion pipereon: ⁊ diaciminũ ⁊ his similia dāda sunt. Uinũ quoq; vetus ⁊ forte paulatim est sumēdum.

¶ De lacte ⁊ sanguĩe in stō coagulatis. CAP. XXVI.

LAc recenter mulctum cum bibitur multotiēs in stomacho coagulari solet: ⁊ precipue si spissitudo ⁊ crossities in eo fuerit. Ex quo cum coagulatum fuerit: ĩ stō: sincopis ⁊ sudor fridus: ⁊ rigor accidũt plerũq; etiam interficit: nisi succurratur. ¶ Ex his quoq; que ad hec valent: est vt succurratur: ⁊ detur de coagulo leporis pōdus vnius aurei: cum fortissimi aceti vncia vna. ¶ Aut vt donet̄ ei ex asa ad fabe magnitudinem. ¶ Aut vt det̄ ei de lacte fici siccato quantitas. ʒ. vnius ⁊ cum pauco nasturtio ⁊ aqua calida bibat̄: aut succus mētastri ei tribuatur: vel syrupus acetosus ex melle factus qui multũ acer sit ei donetur. ¶ Postq; aũt lac vomitu aut egestione expulsum fuerit: da ei idromel cũ aqua in qua apiũ coctũ fuerit ad bibēdũ. ¶ Aqua quoq; calida multotiens danda est. ¶ In istis preterea accidentibus plerũq; cōtingit: sanguinē in stomacho coagulari q̄d cuz istis curis medicādũ erit. Sz si sanguis in vesica coagulatus fuerit ex medicis q̄bus lapis purgat̄ curandus erit.

¶ De assaturis que cooperiuntur ne fumus ab eis exeat. CAP. XXVII.

SI quod assatur ⁊ mox cum remouetur ab igne suffocatur ⁊ multis obuolutionibus anteq; per horam expiret vaporem eius exire prohibentibus inuoluatur: comestum fuerit: proueniet ex ipsius comestiōe fluxus vētris ac vomitus: necnō accñtia colirice passionis: ⁊ nausea consequētur: ⁊ fortassis plerũq; ĩterficit: intellectus q̊q; qñq; p̲ vnũ diē aut duos inde deficit. Deinde hoc totũ p̲ se remouet̄: cui igit̄ ex comestiōe assaturaruz tristitia ⁊ v̄tigo acciderit: ⁊ ĩterrogaueris p̄ co ⁊ quod istud acciderit tibi relatũ fuerit: succurre cito ⁊ fac eum m̄ltis vicib⁹ vomere. Et postq; eũ purgaueris da ei miuā ⁊ meisos: ⁊ vinũ bene odoriferꝝ cũ succo citonioꝝ ⁊ malorũ. Q2 si vomitus aut m̄ltus vētris fluxus acciderint: ex medicinis colirice passionis ip̄m cura.

¶ De comestiōe pisciũ frigidoꝝ. CAP. XXVIII.

CUm pisces assant̄: ⁊ ĩfrīdati ĩ loco steterit humoroso: ⁊ sequēti die comesti fuerit: sceua accñtia q̄ ex malorũ fũgoꝝ comestiōe solēt euēire accidũt. Is igit̄ cui talia euenerit accidētia vomer̄ cogēdus ē. Deīde vinũ cũ piper̄ ē ei dādũ. Et ad vltimũ ex medicaminib⁹ eoꝝ q̄ fungos p̄nitiosos: sumpserũt curādus.

¶ De comestione lactis corrupti: CAP. XXIX.

LAc qñq; in malā ɔuertit̄ q̄litatez: atq; ab acetositate ĩ quā sepi⁹ mutari solet: ad putrefactōis ac malignitatꝫ dispositōez trāsmutat̄. Ex cui⁹ q̄dē comestiōe colirica fortꝫ accidit passio. Si quē aũt ex comestione lactꝫ malũ habētis odorē: nausea ⁊ vertigo: ac oris stomachi cōpressio ĩuaserint: cuz idromelle vomit⁹ ilico ei p̄uocet̄. Deinde vinũ puꝝ cũ diatriō pipereon tribuat̄: stomachus q̊q; cũ oleo de neridem embrocet̄.

¶ De nucleis fructuũ Musatis ⁊ corruptꝫ: ⁊ oleis ĩspissatis ⁊ q̄ sũt rācida: ⁊ q̄ sũt eis silĩa. CAP. XXX.

SI quis ex istis nucleis musa corrupt⁹ fuerit: oĩo malus erit: vt sũt nuces: ⁊ nux idica: ⁊ eis silĩa: sīc oleũ ð granis keruba: ⁊ ð crisomilꝫ: ⁊ p̄sicis. Oĩa hec. n. penit⁹ mala sũt ⁊ quazmaxie siq̄s ex eis m̄ltũ cōederit. ¶ Q2 si eis vtēs curatōe eguerit: vōit⁹ p̄uocatōe medicet̄: deiñ vue acerbe rob: ⁊ maloꝝ maciāoꝝ: atq; ribes: ⁊ hoꝝ siliũ ĩ potu tribuāt̄: cibarys q̊z lenib⁹ ac appetitũ irritātib⁹ nu triat̄.

¶ De illis q̄ sumpserunt in potu ranas fluuiales vel lacunales. CAP. XXXI.

SI quibus huiusmōi rane date fuerit corpis mollicies: ⁊ mollificatio atq; coloris tenebrositas: necnō sp̄matꝫ egressio eis accidũt. Q2 si ingrosset̄ res: ⁊ dentes atque pilli cadant: tunc patientes multotiens vomere sunt cogendi donec. s. mũdificentur. Post vomitum autem ⁊ ventris fluxum: balneum ingrediantur: in quo tantam faciant moram vt bene in sudorez cor

pus resolui possit: deinde electuaria diacurcuma maius & dillacca: dentur. Et si illud perducit eos ad corruptionem cōplexionis: ex eis que i suo capl'o scripta sūt curet.

¶ De illis q̄ sūpserūt lep⁹ marinū i potu. CA. XXXII.

Ui hoc in potu datum fuerit: stomachi grauis dolor ac ventris solutio & vrine constrictio: & anhelitus angustia: atq3 asma & sanguinis sputū: & fetens sudor: & multus vomitus: accidunt. Et nisi cito morte p̄occupatus fuerit: incidet in ptisi3 si non competenti medicamine ei subueniatur: & si non lac & vinum aut mixta aut vnūquodq3 per se multotiens data fuerint: ante tamē istud dari cōuenit. s. citrolo⁊ succū & maluauisci viridis folio⁊ succū in potu sumant. ¶ In die aūt secunda postq̄ accidentia quieuerint: pillule ex scamonee: & ellebori nigri: & agarici: succi ligritie dragagāti equalibus partibus cōfecte: dentur pondere .ʒ. i. cū iulep. Si autem illud perduxerit ad tussim: ac asma superuenerit: earum cura ex suo sumatur capitulo. prius tamē flobothometur: & ex medicinis apostema in pulmone patientium curetur.

¶ De ill' q̄ sūpsert malū castoreū i potu. CA. XXXIII.

I qui ex malo castoreo multu3 comederint: & ex pessimo rem mala3 sumpserint calide frenesis accidentia incurrent & fortasse cito morientur. ¶ Postq̄ igitur vomitus eis p̄uocatus fuerit: succū acetose herbe: aut acetum vini: aut lac vaccinū acetosum: aut malo⁊ acetoso⁊ succū sumere debent. Est nāq3 acetoso⁊ pomo⁊ succi proprietas eis q̄b⁹ castoreū datū fuerit conferendi: lac etiam asininum ad idē p̄dest.

¶ De his q̄ sūpsert gūmi rute siluestri. CA. XXXIIII.

Ccidit ex hoc in gutture: & stomacho ardor intolerabilis: oculi quoq3 foras egrediuntur: & facies rubet: atq3 sare in corpore nascuntur. Hic igitur prius vomere cogendus est: deinde lac & buti⁊ multotiens in potu sunt tribuēda. Aqua quoq3 ordei donec accidentia sedentur: sumere conuenit. Deinde gargarismus ex lacte & oleo roseo fieri conueniens est.

¶ De his q̄ sūpserūt anacardū mōtanū. CA. XXXV.

X huius bibitione acute accidūt egritudies & fortassis alguesgues accidit ex eo. In principio igitur buti⁊ coctu3 & crudum: & oleū sisaminū: donec suctio & mordicatio si ex eis aliquid i ventre sentit ac gutture: sedentur: sunt danda. Postea vero aqua ordei & lac vaccinum acetosum in potu sumant: & oleum violaceu3 olfaciant. Caput quoq3 ex medicinis que in capitulo de alguesseguesi nominātur: epitbimetur. Sed & psily mucilago cum iulep & succo granatorum in potu sumatur. Ea quoq3 quibus cōseruantur: semper infrigidanda: & humectanda sunt. ¶ Ex eis autem que cum proprietate in eis existēte contra anacardu3 valent: sunt nuces que ad hoc valde sunt vtiles.

¶ De his q̄ sūpserūt oleādrū. CAP. XXXVI.

Uius p̄prietas ē interficiēdi asinos & dōestica aīalia & ex siluestribus: qua3plurima & homines. nocumento vero ipsius affert remediū vt post vomitu3 dactilo⁊ & fenugreci apozima sumatur. Semen quoq3 agni casti ex p̄prietate & virtute que est in eo: si in comestione aut in potu tribuatur: remediū affert: nō solum hominibus sed etiam animalibus. Manifeste enim remouet nocumētum quod fit ab oleādro: ex p̄prietate que inest ei. ¶ Ex comestiōe autem oleandri accidūt ventris inflatio & tristitia: & inflāmatio. Si autē ilico post eius haustu3 vomitu prouocato: succus herbarum mucilaginosaru3: sicut maluauisci: & sisami tribuatur remedium affert: quod etiam operatur re⁊ vnctuosa⁊ dosis: vt butiri crudi & cocti. ¶ Ad hoc similiter confert clisterizari prius cū idromelle & baurach: & postea cū mucilagibus & oleis. Ficus quoq3 comedere & mel ac zuccaru3 & arob de musto: & omnia dulcia & vnctuosa auxiliant. ¶ Ab aqua vero in qua nascitur: omnino cauendū: neq3 vllo modo est bibenda: nisi aqua⁊ multitudo in ea congregetur: que tamē si ex necessitate imināte sumēda sit: rei dulci vt iulep & similibus admiscēda erit.

¶ De illis q̄ ledunt ex comestiōe sq̄lle. CA. XXXVII.

Am quis maximā squille quātitate3 sumpserit: fiunt in itestinis c ac epate vlcera. Cum igitur ex eius haustu pūctio & incisio acciderint: oportet vt lac cū frustis ferri igniti coctum detur. Puluis quoq3 de seminibus ad sorbendum tribuēdus est. ¶ Nutriendus aūt est cum vitellis ouo⁊: & medicādus ex reliquis medicinis que in capitulo de cura vlcerum intestino⁊ nominantur.

¶ De his q̄b⁹ nocuit semē vrtice. CAP. XXXVIII.

Ui hoc biberit semen. fortasse incurret accidens quod squillam bibentibus accidit: curandus est igitur ex eoru3 curis. Et fortassis tussis ledens accidet ex hoc. Unde curā adhiberi cōuenit ex ptisana cum iulep: & ex medicinis tussim lenietibus.

¶ De his q̄b⁹ nocuit pot⁹ aq̄ fride. CAP. XXXIX.

X potu aque nimis frigide cum ex ea post egressione3 de balneo: aut post exercitiu3 aut a ieiuno sine p̄cedēti crapula sumitur accidet forsitan subitus in epate dolor ex quo ad complexionis malitiā atq3 idropisim peruenitur. ¶ Cui hoc igitur quod nominauimus acciderit vinū forte bibere debet & a frigidis: p aliquot dies abstinere cibis: bibendo quoq3 diuersa debet vina tempare. Super epar aūt emplastrū calidum qō i suo nominabimus capitulo est ponēdum.

¶ De his q̄ sumpserunt gipsum. CAP. XL.

X potu gipsi fortasse: accidunt colica valde fortis: & strangulatio gutturis: & oris siccitas. ¶ Patienti itaq3 aq̄ mellis ac res mucilaginose dande sunt prius: deinde psily. ʒ. iiij. scamonee: tertia. ʒ. i. cū iulep tribuantur. Et cum ex hoc patiens motus fuerit: attendendū est an accidentia que patiebatur sint sedata: erit nāq3 vtile. Sin autem sedata non fuerint iterum est mouendus. Et si dissinteria inde exorta fuerit ex curis dissinterie medicetur.

¶ De his q̄ sumpserūt in potu litargi⁊. CAP. XLI.

X eo sequūtur vrine & stercoris retentio: & lingue grauitas & corporis apostema. ¶ Est ergo dandū apozima dactilo⁊: & aneti: & nitri. Et si leuiter vomitus prouocatus fuerit: ite⁊ fiat. Et si vomitus paruus fuerit: & sintbomata fiant fortiora: scamonea sicut prediximus in potu est tribuenda. ¶ Cum ergo mouentis opera steterit de hoc medicamine quod sumus dicturi dari conuenit. ¶ Eius cōfectio. ℞. seminis apy absinthy: equales partes: detur ex eo pondus. ij. aureo⁊ cum. ʒ. vini. & ʒ. apozimatis apy. Et postq̄ vrina p̄uocata fuerit & venter solutus restituta erit sanitas.

¶ De his q̄ in potu sumpserūt argētū viuū vel in quoru3 aure fluxū fuerit: vel q̄ sūpserūt v3ifur. CAP. XLII.

NOn quidem estimo ex argēto viuo
cuz sanū bibitur: aliqđ
magnū seq̄ nocumētū nisi in uentre ⁊ in itesti/
nis dolor fortis. Qđ postq̄ȝ egredit̄ sicut est: ⁊
precipue si homo q̄ sūpsit ipm̄ se moueat. Ego
quoqȝ simie quā habebā ipȝ i potu ꝺdi: nec vidi ipsā aliđ
icurrere accn̄s: nisi qđ dixi qđ q̄dē ꝑcepi: ex ħ ꝙ torque/
bat̄: ⁊ vētrez sepe ore mordebat: māibusqȝ suis trahebat.
¶ Quidā tn̄ antiquoꝝ dixerūt ꝙ ex eo idē seq̄t̄ qđ acci/
dit ex lithargiro: ⁊ qđ patiēs ex ħ eisdē curandus ē medi
cinis. ¶ Cū aūt fūdit̄ i aurē sceuū ḡnat nocumētū. Exti/
ctū ꝟo ac sublimatū ꝑꝑe ꝑniciosū ē ac valde malū. cōmo
uet̄. n. ex eo fortis in vētre dolor: ⁊ pūctio: ac sanguinolē
ta egestio. ¶ Curet̄ ergo idromel multotiens tribuēdo:
⁊ ex eo cū baurach clisterizando donec vēter aliquotiēs
euacuet̄. ¶ Medicine quoqȝ dissinterie conferentes in
potu dentur: sicut ficus cocte: ⁊ semina leuia ⁊ mucilagi/
nes: ac sepū ircinū: clistere quoqȝ ex his ⁊ hoꝝ similibus.
que in capitulo de dissinteria nominabimus fiat. ¶ Ex
eo aūt qđ in aurem funditur dolor accidit vehemētissi/
mus: ⁊ intellectus perturbatio: ⁊ spasmus: ac pūctio: cum
grauedine fortissima partis in qua fusum est. ¶ Debet
igit̄ q̄ hoc patit̄ ad partem illam inclinare caput: ac mul
totiens alicui rei innisus super vnū pedem salire: sternu
tatio quoqȝ cū condisi ei prouocanda est: de quo aliquid
in ore tenere debet. Auri vero oleū valde calidū: qđ tam̄
tolerare queat: infundendū erit. Qđ cū fuerit infrigida
tum: eyciendū erit: ⁊ aliud loco eius inyciendū. Patiens
vero super ipsum latus iacere debet: caput tamen nō in
puluinari: sed vltra ipm̄ teneat. ¶ Sit etiam quandoqȝ
radius de plūbo: q̄ cū in aurez mittit̄ ⁊ mouet̄ in eius cir
cuitu ex̄tctus iuenit̄ cuz argēto viuo qđ sibi adhesit. Qui
postq̄ȝ abstersus fuerit atqȝ id qđ ꝺ argēto viuo sibi adhe
serat ab eo fuerit separatū iteꝝ erit imittēdꝰ: qđ etiā mł/
totiens fieri conuenit. Et fortasse ex argenti viui ingres
su in aurem non malū seq̄tur accidēs: quoniā ilico egre
ditur. Qn̄qȝ vero morat̄ intus: ⁊ peruenit ex eo aliq̄d ad
bucinū auris ⁊ adheret ibi: ⁊ pessima ex ipso ꝓueniūt ac/
cidentia. ¶ Quidā nāqȝ mihi retulit medicus: se vidisse
quendam epilepsiam, deinde apoplexiam ex eo incurris
se. ¶ Ex vzifur aūt ⁊ tincar acceptione accidunt ea q̄ ex
argento viuo extincto: ticar tamē deterior existit. Quā/
plures etiam dicūt: ꝙ ex eo nemo euadit: cuius tn̄ cura
est: vt argenti viui atqȝ arsenici.

¶ De illis q̄ in potu cerusam sūpserūt. CAP. XLIII.

QUi cerusam in potu sumit: ligua eiꝰ
albescit: cui ⁊ multꝰ ac/
cidit singultus ⁊ tussis. Membra quoqȝ ipsiꝰ
mollificāt̄. ¶ Sicuū ergo apozima: aut idro
mel cum oleo ei tribuat̄: vomitusqȝ ꝓuocet̄:
ad bibendū quoqȝ succi absinthy cum idromelle multo/
tiens vnius aurei pondus tribuat̄. Qđ tādiu fiat: donec
vrina ꝓuocetur. Hoc tn̄ fieri conuenit: postq̄ȝ de scamo/
nea quantū est quarta vnius. ℥. sumptū cū idromelle fue
rit. Postq̄ȝ vero vrina ꝓuocata fuerit: sedabūtur accidē
tia. Si aūt vrina constricta fuerit: vrinam ꝓuocātia sunt
danda: q̄ in suo nominanda sunt capitulo.

¶ De his q̄ in potu sumpserūt calcez ⁊ aurūpigmētū simł
⁊ arsenicū sublimatū vel cerusiaz de q̄ fit sapo vel in q̊ꝝ
ore multus fumus arsenici intrauit. CA. XLIIII.

EX istis punctio fortis ⁊ mala i itestinis
vlcera accidūt. Est igit̄ aqua ca/
lida cū iulep multotiens danda: donec ab eis
q̄ȝplurimū lauetur: deinde aqua rizi aut ordei
aut his similia que intestinoꝝ conferunt vlce
ribus tribuant̄. Ex q̄bus etiam clisterizari conuenit. Cū
aūt acciderit tussis nociua: ex rebꝰ lenibꝰ erit medicāda.

¶ De illis quibus nocuit squama ferri: vel q̄ eius limatu/
ram sumpserūt. CA. XLV.

ACcidit in ventre fortis dolor: ⁊ in ore si
citas: ⁊ inflāmatio: atqȝ in capite
fortis dolor. Quibus lac cum aliquibus vehe/
menter laxantibus dari conuenit. deinde bu/
tirum crudū ⁊ coctum ad bibēdum tribuatur
donec sinthomata sedentur. Caput vero ex oxirodino
cum rodostomate infundendum est. Confert enim eis si
deus voluerit.

¶ De illis q̄ i potu sūpserūt florē eris. CA. XLVI.

IStis accidūt fortis dolor: ⁊ vomitꝰ:
⁊ in intestinis vlcera ⁊
in ore siccitas: ⁊ excoriatio. Hi igitur medican
di sunt vt qui arsenicū biberunt.

¶ De his qui in potu sumpserunt calcātū aut
alumen ⁊ multum. CA. XLVII.

EX his duobus tussis sicca adeo
nociua seq̄tur ꝙ
ducit ad ptisim. Lac igitur cuz zucchiaro ⁊ bu
tiro crudo patienti est dandū: hoc nāqȝ oībus
medicinis magis est cōueniens.

¶ De illis q̄ titimalū sumpserūt. CA. XLVIII.

TItimallus est omnis herba habens
lac calidum qđ corpus vl/
cerat sicut scamonea: ⁊ sebram ⁊ aosro: ⁊ le/
gia ⁊ his similia. Ex istis enim si multum biba
tur necem afferet. Or si ex eis moderate suma
tur: fit medicina conferens. ¶ Eorum autem nocumen/
tum cōmuniter remouent lac ⁊ butiꝝ crudum ⁊ coctuz.
hec enim eoꝝ fortitudinem debilitant ⁊ actionem. His
autem datis accidentia que ex eis euenerunt: consequen
ter sunt curanda. Sunt enim quedam ex eis ex quibus
vehemens ventris fluxus ⁊ multus conseq̄tur. Et sunt
alia ex quibus sanguinis mictus prouenit: aut vomitus
sanguinis. Horuz inde sanatio ex eis fieri cōuenit: q̄ in ca
pitulis de curationibus egritudinū singulatim posuimꝰ.

¶ De illis qui in potu sumpserūt elleboꝝ albū ⁊ nucē vo/
micaz condisi ⁊ arthanitam. CA. XLIX.

c Um ex aliquo istorum multa su/
mitur quātitas: for
titer prouocat vomitum ⁊ fortasse ex multitu
dine humoꝝ quos ad isofagum trahunt: cum
subito egredi volūt: sequitur suffocatio: ⁊ for/
tasse prouenit ex eis sincopis fortis. Et cum vomitus nō
prouocatur: cadunt ex predicta sincopi virtus ⁊ pulsus.
¶ Sincopis quoqȝ frequēter accidit ⁊ sudor frigidus exi
re incipit: atqȝ nisi cito succurratur seq̄tur mors. Aliquā/
do autem fortasse sequetur ex eis sincopis: ⁊ vomitus lō/
gi temporis ⁊ multe quantitatis: ⁊ corporis inanitio do/
nec spasmus proueniat. ¶ Cum ergo primuz sinthoma
acciderit: infirmus ex colloquintida: baurach: clisterizā/
dus erit ⁊ quidem humores ad inferiora inclinabuntur.
¶ Or si vomitus grauiter euenerit: ⁊ paulatim cum for/
ti labore ⁊ nociuo: aqua tepida frequenter est tribuenda:
⁊ elaborandum vt ex ea multum sumatur: donec vomi/
tus suauiter prouocetur. ¶ Cum autem vomuerit: ite/
rum danda erit: quia tunc leuiter prouocabitur vomitꝰ:
⁊ sepe: tristitia quoqȝ leuior fiet ⁊ nausea. Post hec autez
curabitur ex medicinis colirice passionis. ¶ Or si spas/
mus superuenerit butirum coctum: ⁊ lac sepe ad biben/
dum sunt tribuenda. Collum quoqȝ ac pectus ⁊ crura: ⁊
coxe: atqȝ brachia fricanda sunt: ⁊ ex oleo tepido inūgen/
da. ¶ Uinum preterea multaz aque habens admixtio/
nem in potu sumendum.

¶ Qꝛ si icepit spasm⁹ eger i semicupiũ aq̃ calide ponẽdus erit:ꝛ ex oleo tepido qd̃ non sit calide virtutis inungendus. Et vngendo ac fricando necnon mollificando dirigatur operatio ad neruos mẽbri spasmati ꝛ ad ipm̃ mẽbrũ queadmodũ in capitulo de spasmo nominabimus.

¶ De his qui sumpserũt ellebоꝛ nigrũ. CAP. L.

SI quis ex elleboꝛo nigro multũ in potu sumpserit:fortissimũ ventris incurret fluxũ. Huius ergo virtus debilitari cõuenit ex datione lactis ꝛ ex introitu patientis in aquam frigidam ꝛ ex effusione eius super caput egri ꝑ longũ tempus. Ea quoq̧ que fiũt ex rob fructuũ acetosoꝝ ad vẽtris constrictõem dãda sunt.

¶ De his q̃ i potu sũpserũt dend. CAP. LI.

EX hoc prouenit fluxus ventris fortissimus. Eius autem actio:reprimenda est ex donatione lactis. Ea quoq̧ que ventrem stringunt:danda sunt.

¶ De his qui in potu sumpserunt euforbiũ. CAP. LII.

HEc species est acris:ꝛ mouet ventrez cũ inflãmatiõe ꝛ estuatione. Cuius vis cũ butiro crudo ꝛ cocto debilitãda est. deide oleũ roseũ dandũ. Cũ aũt sint boᵐmata leuioꝛa fieri ceperit:triticũ fractũ cũ mꝉta aq̃ coctũ:cũ iulep:ꝛ cũ aq̃ ꝛ niue in potu tribuẽdũ est.

¶ Eger quoq̧ in aqua frida sedeat ꝛ soꝛbeat ex aqua rosata ꝛ frequẽter bibat succũ maloꝝ granatoꝝ:ꝛ maciãorum:que muzũ habent saporem.

¶ De his q̃ i potu sũpsert mezereõ ꝛ nimis. CAP. LIII.

EX hoc seqtur vomitus ꝛ ventris fluxus fortissimus. Est igiꝉ hui⁹ nocumẽti virtus debilitãda ex butiro ꝛ lacte recenter mulcto:ꝛ iulep in potu ea frequenter dando. Cuius quoq̧ virtus repmiꝉ ex aceto cum frequenter in potu datũ fuerit. Postq̃ aũt diebus aliquot vomitus:ꝛ ventris fluxus cessauerint syrupus acetosus ꝛ endiuie succus dandi erunt.

¶ De virtutibus medicinarum laxatiuarum ꝛ de earum rectificatione. CAP. LIIII.

SCamonea coleram rubeã vehementer expellit. Minus autez quod ex ea datur: est sexta pars.ʒ.i. plus vero quãtitas duaꝝ tertiaꝝ.ʒ.i. Et cum eius timuerimus nocumẽtum ꝛ remouere voluerimus:tũc ipsam cũ succo citonij acetosi:aut mali maciani aut cũ aqua rosata cui sit admixtũ sumach tante quãtitatis:ex qua possit cõfici:miscere debemus. Ex qua sic mixta ꝛ malaxata fiant frusta rotunda subtilia: ꝛ parua ad modũ trocisco ꝝ ꝛ siccentur in membra. Et sciatur quãti ponderis fuerit:ante q̃ conficereꝉ; ꝛ detur ex ea a quarta parte.ʒ.i. vsq̧ ad mediam.ʒ.

¶ Collogntide pulpa:vehementer expellit flegma. Que si alicui disinteriam patienti:aut q eam cito solet incurrere danda fuerit admiscẽda erit dragaganto eiusdẽ quãtitatis cuius ipsa est:ꝛ in moꝛtario vtraq̧ miscebimus:terendo donec vnita sint:ꝛ fiant ex eis trocisci subtiles: ꝛ i vmbꝛa siccentur. Ex q̃bus deꝉ a quarta.ʒ.i.ad mediã.ʒ.

¶ Turbith expellit humiditates que sunt in oꝛe stomachi ꝛ in intestinis. Et non indiget emendatione alia; nisi excoꝛietur ꝛ illud eligaꝉ ex eo qd̃ bonũ est ꝛ frangiꝉ. Ex quo sumendũ est ab vna.ʒ.ad duas. Qꝛ si in decoctionibus sit mittendũ sit a.ʒ.tribus vsq̧ ad quattuoꝛ. Et cum querit eius rectificatio:cũ oleo amigdalaꝝ dulciũ qd̃ sit bonũ in hoꝛa sui vsus misceri conuenit.

¶ Agaricũ diuersos expellit hũoꝛes:ex quo dz dari a duabus partib⁹.ʒ.i. vsq̧ ad.ij.nec est necesse ipz emẽdare: nisi qd̃ ex eo eligendũ est bonũ albũ.s. ꝛ recẽs. Si q̃s tamẽ sibi ab eo cauere voluerit:cũ sirupo acetoso ipz ɔspergat

¶ Aloes colerã rubeã ꝛ humoꝛes expellit. Ex quo ab vnc⁹ aureo vsq̧ ad duos ẽ sumẽdũ. Si q̃s ãt in ano patiẽs nisi caꝉe fuerit ɔplõnis ipz sumere voluerit cũ bdellio misce at ipz. Qui si caꝉe fuerit ɔplõnis dragagantũ admiscebit ei. Qui ãt i stõ:aut epe egritudinem patiꝉ cum mastice: ꝛ rosis mixtum aloem sumat.

¶ Siccidis actio colloquintidarum actioni atq̧ quãtitati:necnõ emendationi vicina existit.

¶ Centaurea in suo effectu ꝛ emendatione his similis inuenitur. Ex ea tamẽ plus est sumendũ.

¶ Sebram:ꝛ mezercon calide sunt:quaꝝ acumen reprimit acetum:cũ in eo infuse fuerint ꝛ ex eis mensurate sumitur. Est enim ex eis sumendũ a media.ʒ.ad.ʒ.i. De titimallis quoq̧ que eis similanꝉ similiter fiat.

¶ De lacte sebrã non aliud dicemus nisi q̧ de scamonea diximus. Ipm̃ enim ꝛ alij titimali:aquaꝫ ꝛ coleram rubeam foꝛtiter expellunt.

¶ Euforbiũ est calidũ:ꝛ expellit aquam ꝛ spissos humoꝛes ex quo sumendũ est a sexta.ʒ.i.ad ipsius tertiam. Cuius repꝛimitur acuitas cũ oleo amigdalino ꝛ dragagãto cum spargitur.

¶ Abenil flegma adustũ expellit:quod cũ sumiꝉ tristiciã ꝛ nauseam vehemẽter generat. De quo a trib⁹.ʒ.ad vnã sumendũ est postq̃ fuerit excoꝛticatũ.

¶ Elacterides aquam ꝛ coleram rubeam educũt: que titimalis similes existunt.

¶ Almeizara de titimalis est vnus:q tamen articuloꝝ cõfert doloꝛi:ꝛ humoꝛib⁹ spissis ac frigidis.

¶ Sticados coleram nigrã: leuiter educit:de qua a duabus.ʒ.ad.iij.sumendũ est:nec indiget emẽdatione. Que tamẽ si cum syrupo acetoso sumpta fuerit melioꝛ erit.

¶ Epithimũ colerã euacuat nigraꝫ: de quo.a.iiij.ʒ.ad.vi. sumere conueniens est:ꝛ non indiget emendatione. Si quis tamen emendare voluerit:cum oleo amigdalarum dulcium misceat.

¶ Sene ꝛ fumus terre humoꝛes expellunt adustos : scabiei quoq̧ atq̧ pꝛuritui conferunt:de quibus.a.iiij.ʒ.ad vij.dari conuenit.

¶ Mirobalani citrini coleram rubeam ꝛ humoꝛes educũt: ex q̃bus quandoq̧ datur.a.x.ʒ.ad.xx.

¶ De tereniabin autem ꝛ cassia fistula atq̧ violis siccis: ꝛ prunis siccis:non est nobis necesse loq̃ .paꝝ eniz inquietant:ꝛ omnia coleram rubeã suauiter expellũt.ea quoq̧ q̃ in stomacho sũt ad intestina descendere faciũt. Sufficiant ea que in isto nominauimus capitulo. In hoc enim libro nominaturi sumus omniũ locoꝝ solutiones in q̃b⁹ eoꝛum indiguerimus nomiatione. Qd̃ taliter faciemus ne nos in eis aliq̃d renouare opoꝛteat.

¶ De exẽplo cõpositiõis mediciaꝝ laxatiuaꝝ. CA. LV.

EX vnaquaq̧ specie de quibus medicia componẽda est: tm̃ sumaꝉ: quãtũ vni dosi semel ad expletõez sufficiat. Postea vero si totũ qd̃ conficitur ex quattuoꝛ componatur herbis quarta sumaꝉ pars:ꝛ si de quinq̧:quinta. Qꝛ si medicinam laxatiuã ex scamonea ꝛ aloe atq̧ agarico: ꝛ colloquitida : componere voluerimus:sumemus aloes.ʒ.iij.ꝛ colloquintidaruz ʒ.mediam:ꝛ scamonee sextam.ʒ.i.ꝛ agarici.ʒ.i.ꝛ tertiaz.ʒ.i.deinde cuz necesse fuerit:sumeꝉ ex hoc composito.ʒ.i.ꝛ quarta vnius. Si aũt alicui graue est decoctionem in potu sumere sumat ex pillulis ꝛ cõfectiõib⁹ q̃ illũ humoꝛem quẽ vult expellere:educere consueuit illa decoctio.

¶ Expletus est tractatus octauus:ꝛ deo qui nos adiuuit grates sint infinite.

Tractatus. IX. nonagintaquinqꝫ continens capitula.

pᵐ De cephalea ⁊ emigrānea.
2 De scothomia.
3 De freneſi.
4 De apoplexia.
5 De graui dormitatiōe.
6 De ſtupidis q̄ ſemp̄ habent oculos apertos.
7 De paraliſi graui.
8 De ſtupore ⁊ tremore.
9 De tortura oris.
10 De ſpaſmo.
11 De epilepſia.
12 De incubo.
13 De melancolia.
14 De catharro.
15 De oculoꝝ obtalmia.
16 De vulneribus que fiūt in oculis.
17 De his que extrinſecus cadunt in oculis.
18 De macula oculoꝝ.
19 De ſcabie ⁊ ſebel.
20 De pruritu q̄ fit in interiore angulo oculi.
21 De vngula oculi.
22 De rubedine oculoꝝ.
23 De lachrymis.
24 De debilitate viſus.
25 De tremore palpebraꝝ.
26 De pilis palpebraꝝ qui curuati ingrediuntur oculum.
27 De aqua deſcendente in oculum.
28 De his q̄ poſt occaſuꝫ ſolis nihil vident.
29 De dilatatione pupille.
30 De fiſtul' que fiunt in interioribus angulis oculorum.
31 De dolore auris.
32 De vulnere auris.
33 De ſonitu ⁊ tinnitu aurium.
34 De grauedine auditus.
35 De vermibus auriū vel animalibus intrantibus aurem.
36 De his q̄ in aurē extriſecus cadūt vel que eaꝫ impediunt.
37 De ſanguine fluente ex naribus.
38 De vulneribus q̄ fiunt i iteriorib⁹ ptib⁹ nariū.
39 De polipo nariū ⁊ emoroidibus ipſarum.
40 De amiſſiōe olfatus.
41 De dolore dentium.
42 De extractione dentiuꝫ ⁊ ipſoꝝ confractione.
43 De ſtupore dentium.
44 De dolore dentis ex tactu rei frigide.
45 De cola.
46 De fluxu ſanguinis ex ginguiuis.
47 De caſu vuule.
48 De ſanguiſugis q̄ bibūt'.
49 De his que intrāt gulā.
50 De grauedine lingue.
51 De magnitudie lingue.
52 De nodo qui ſub ligua naſcit' ⁊ vocat' ranula.
53 De apatib⁹ q̄ fiūt i ligua.
54 De ſinantia.
55 De tuſſi.
56 De aſmate.
57 De pleureſi.
58 De peripleumonia.
59 De ſputo ſanguinis cum tuſſi vel vomitu vel raſcatione.
60 De ptiſi.
61 De pulſu cordis.
62 De colica paſſione.
63 De ꝯfortātibus ſtōm.
64 De doloribus ⁊ naſcentys ſtomachi.
65 De ſingultu.
66 De canino appetitu.
67 De dolore epatis.
68 De hyctericia.
69 De ydropiſi.
70 De dolore ſplenis.
71 De colica.
72 De fluxu ventris.
73 De difficultate migēdi.
74 De lapide.
75 De naſcētys renum vel veſice.
76 De ardore q̄ fit i mictu.
77 De mictu ſāguis v'l pus.
78 De his qui non poſſunt retinere vrinam.
79 De lūbricis ⁊ vermib⁹ q̄ naſcūt' i vētre ⁊ ano.
80 De emoroidib⁹ ⁊ fiſtul' ⁊ ragadys q̄ fiūt i ano.
81 De exitu mr̄icis ⁊ ani.
82 De ꝯſtrictōe mēſtruoꝝ.
83 De prouocatione menſtruorum.
84 De fiſſurl' q̄ fiūt i mr̄ice.
85 De plaga ⁊ cācro q̄ fiunt in matrice.
86 De naſcentys que fiunt in mr̄ice vel vulua.
87 De p̄focatiōe matricis.
88 De mola.
89 De ruptura inguinis.
90 De podagra ⁊ ſciatica.
91 De gibboſitate.
92 De varicibus.
93 De elephantia.
94 De vulnerib⁹ lumboꝝ.
95 De doloribus exterioꝝ membrorum.

De cephalica ⁊ emigranea. CAP. I.

Quando rubedo ⁊ tēſio ⁊ grauedo in facie ⁊ oculis cum iſtis affuerint: ⁊ tactus calidus ſentitur ⁊ pulſus fuerit magnus ex cephalica facienda eſt flobothomia i pte in qua eſt dolor: vel in qua dolor magis infeſtat. ❡ Deinde aqua roſata ⁊ oleū roſatum: ⁊ acetū ſumātur: ⁊ ſimul mixta agitētur donec iſpiſſentur: ⁊ ſuper niuem infrigidata ſup caput fundantur. ❡ Eger vero a carne abſtineat ⁊ a vino: ⁊ comedat adeſſiam citrinam ⁊ tapſil: ⁊ olera frigida ac fructus frigidos. ❡ Uēter aūt ſoluat' ex mirobalanis citrinis ⁊ prunis ac tamaridis: ⁊ zucharo albiſſimo. ❡ Qꝫ ſi iſta ñ ſuffecerit: ſemina maluauiſci in aceto poſita agitentur quouſqꝫ ad ſpiſſitudinē pueniāt: ex q̄bus emplaſtrū capiti ſupponatur. ex pſilio quoqꝫ ⁊ aceto emplaſtrū fieri vtile ē. ❡ Si autem cū iſtis fuerit in pulſu velocitas: ⁊ in tactu ſentitur caliditas. ſed neqꝫ in facie neqꝫ i oculis fuerit rubedo neqꝫ tēſio: in p̄ncipio ſoluat' venter. Deinde fiāt ea que diximus. Naribus aūt inyciat' oleum viol'. aut oleū cucurbite dulcis: aut nenufaris oleū: aut oleū de florib⁹ ſalicis: quoꝝ quodlibet ſup niuē infrigidatū capiti ſuper fundatur: ⁊ nutriat' vt p̄diximus. Eger vero odoret camphoram: ⁊ aquā roſatam ⁊ ſalices ⁊ violas: ⁊ his ſimilia. ❡ Qꝫ ſi egritudo multū iualeſcat: ſumatur opy: ⁊ cāphore vniuſcuiuſqꝫ quātum pōderant duo grana ordei: que diſſoluta in oleo de ſalicibus: mittātur in nares ⁊ aures. ❡ Qꝫ ſi cum ſoda nō fuerit aliquid eoꝝ que diximus d̄ rubedine in facie: fueritqꝫ egritudo antiqua: in principio venter cum pillulis cochys ſoluat': quas ego feci. ❡ Pillule cochie. ℞. pulueris pigre. ℥. x. collogntidc. ℥. iy. ⁊ tertiam: ſcamonee. ℥. y. ⁊ turbith: ſticados. añ. ℥. v. fiāt pillule ex iſtis: ⁊ ſūt doſes. x. ❡ Poſtq̄ꝫ vero vēter ſolut⁹ fuerit: infundat' caput ex oleo ſambacio: ⁊ oleo de ben: ⁊ mittatur in aures. ❡ Eger quoqꝫ odoret algariam ⁊ inſuffletur muſcus in naribus. ❡ Qꝫ ſi egritudo multū infeſtauerit: ſumatur euforby ⁊ caſtorei: amboꝝ ana. ſexta pars ℥. i. Et diſſoluta in pauco ſambacino mittātur in nareꝫ: ⁊ aurem. ❡ In cephalea vero calida: emplaſtrū hoc fronti ⁊ timporibus eſt imponēdū. Emplaſtrū in cephalea calida. ℞. ſeminis lactucaꝝ ſief memite: ſandalū rubeum ⁊ albū: faufel: roſas: opium fiat ex eis emplaſtrum poſtq̄ꝫ aceto ⁊ aqua roſata cōſperſa fuerit: ⁊ fronti imponat': ſup quod mittat' pānus aceto ⁊ aqua roſata infuſus. Qui cuꝫ tepefactus fuerit: iteꝝ infundat' ⁊ deſup ponatur. ❡ Linimētum vero cephalice frigide. ℞. caſtoreū: euforbiuꝫ: piper: ſinap̄. ſtoracem. rutā marubiū: que ſiccata ⁊ pulueriꝫata ⁊ triconiꝫata miſceātur: ⁊ conſpergātur vino veteri: ex q̄bus fiant trociſci: ⁊ deſiccētur. Cū que neceſſe fuerit: ex vno in vino veteri: aut oleo coſtino vel camomelino diſſoluto frons multotiēs liniatur. Hoc enim linimētum omni antique cephalee cōfert nō ſolū ſuppoſitum: ſed etiam auri iniectū: que ſeq̄tur illud tempus poſtq̄ꝫ in aliquo de predictis oleis reſolutuꝫ fuerit. Egro vero vinum vetus: ⁊ forte dādum eſt. ❡ Cum aūt cephalea per hebdomadā vnaꝫ pſeuerauerit: eger in balneū mittēdus eſt atqꝫ ſup caput ipſius aqua in qua camomilla ⁊ ſanſucus: ⁊ ſticados arabicus: ⁊ nemem cocta fuerit ſimul aut ſigillatim: fūdēda ē. ❡ Qꝫ ſi cephalea cotidie ante comeſtionem inuadat ⁊ poſt comeſtionē recedat ſuccurrēdū eſt ifirmo ante horam: qua venire cōſueuit: dando ei bucellas panis in ſucco granati aut vue acerbe aut horū ſimilium iſuſas. ❡ Si aūt cephalea cōtingat ꝓpter multam in ſole moram ſufficiēter ex oleo roſato ⁊ aceto ifrigidatis curari poterit. Que tamē ſi ex hoc nō q̄euerit: ex

alys infrigidantib⁹ curāda erit. Si aūt adhuc soda pseuera uerit: ⁊ fortior fiat: neq̄z vllo modo remoueaẗ ⁊ timeaẗ ne eger visuz amittat: ⁊ aq̄ ad oculos descēdat timpor̄ arta rie sunt incidēde ⁊ extrahēde. Hoc tñ q̄ð nūc loquimur ē preter nostrā intentionem in hoc libro.

¶ De scothomia. CAP. II.

Um aliquis illud q̄ð ante eũz ē: circu lariter moueri viderit: ⁊ oculi tenebrescunt ⁊ cadere voluerit ⁊ facies ⁊ ocl'i rubuerit i eadē hora vene q̄z q̄ sūt post au res crosse apparuerint: ex ipsi⁹ venis faciēda ē flōmia ⁊ vētose in collo ⁊ tibys sunt ponēde. ¶ Qz si pre dicte nō apparuerit vene: ⁊ facies fuerit rubea: sanguis ex basilica erit minuēdus ⁊ ventose in tibys erūt ponende. ¶ In hac ꝑterea schothomie specie: ⁊ in ea quaz ante dixi mus: caput ex oleo rosato ⁊ aceto ē ifundēdū. ¶ Eger q̄q̄z cal'a cibaria vitare dz. Ueter v̄o ex apoçimate mirabola nor̄ citrinor̄: q̄ð in caplo de cephalea dixim⁹: soluēdus ē. ¶ Cū aūt neq̄z in facie rubedo neq̄z febris cū scothomia fuerit attēdēdū ē an sit stōi subuersio: ⁊ nausea. ¶ Que si affuerit: ꝑus vomere cogēdus ē. deide de pillulis cochys dosim vnam sumat: ⁊ a frigidis abstineat cibis. ¶ Si aūt neq̄z aīe subuersio neq̄z nausea affuerint: neq̄z caliditatis signa apparuerit: vēter ex pillulis cochys multotiens sol uaẗ. Cibaria q̄z frigida oīo vitet: ⁊ gargarism⁹ fiat quo flā deponaẗ. ¶ In narib⁹ quoq̄z post illud ponaẗ aliquid de his que nominauimus quo caput calefiat.

¶ De frenesi. CA. III.

Uando aliquē febris cōclusa ꝯtinua iua serit cū forti capitis ⁊ oculorum grauedine: ⁊ i facie atq̄z oculis vehemēs fuerit rubedo ⁊ capitis dolor ⁊ horror lumis affuerit ⁊ in pulsu velocitas: ⁊ frequētie sup̄fluitas iue nienẗ: signa frenesis certissima indicabunẗ. Qz si lingua ni gra aut citria fiat ⁊ pmisceaẗ itellectus: ⁊ mltū fuerit alie natus ⁊ vigilauerit multū: iā frenesis pfecta erit. ¶ Egro igiẗ añq̄z pdicta compleanẗ accidētia: ē subueniēdū ex san guinis detractiōe ⁊ vētris solutiōe cū succo fructuū. Nu trimētū v̄o eius sit aq̄ ordei semel aut bis in die sumpta se cūduz cōsuetudinē quā in tp̄e sanitatis habuit. Caput aūt oxirodino infundēdū erit. ¶ Qz si multe affuerint vigilie sumaẗ violar̄ siccar̄: corticū papaueris albi ordei excorti cati seis lactucar̄: radicū mādragore: oīum: añ. ℳ. i. Que oīa in cucuma plena aq̄ tādiu coquanẗ: donec aq̄ rubea fi at. Deide aq̄ illa dū ē tepida ab alto sup caput fundaẗ ⁊ sit caput sup ciminile in quo aq̄ colligaẗ: q̄ in cucuma posita iter̄ sup caput fundaẗ. ¶ Hoc aūt oī die multotiēs fieri conuenit. ¶ Caput ꝑterea ex oleo violato muliebri lacti ammixto iungēdū erit: q̄ð etiā in coto positū ē supponen dū. ¶ Cū aūt eger in pncipio hui⁹ egritudis in viriū forti tudine pmanere iuent⁹ fuerit flōmandus erit nisi sup ifir mū timueris. ¶ Postq̄z v̄o eius egritudo minui cepit ne quaquā flobotomeẗ. q2 si eius iaz dissoluta ē virt⁹: ex alio preseruetur regimine donec euadat.

¶ De apoplexia. CAP. IIII.

Um aliquis quasi dormiēs iacet: ⁊ si ne sōno stertit: ⁊ cū pūgi tur nō sentit: ⁊ tūc iā patiẗ apoplexiā. ¶ Est au tē huius egritudis quātitas: secūdū q̄ð fortiter aut dbiliter stertit. Si tñ spuma ab ore exierit: nō ē ei medicandū. Cū aūt par̄ stertit egritudo est leuior. ¶ Hec gdē passio aut cito iterficit: aut in palisim transit. ¶ Cū ergo ista visa fuerit attēdēdū erit: an patiētis faci es multū rubere: aut denigrari: aut viridis fieri videatur: queādmodū cōtingit cū sanguis in aliquo mēbro ex coar tatiōe retineẗ. Tunc. n. sanguis ilico ex duab⁹ guidegi ex trahēdus ē. aut ex duab⁹ cephalicis. ¶ Qz si ita nō fuerit: imo cū aere attrahit. audiẗ in pectore oregmō ex h̄ cliste rierit clisteriçādus. ¶ Qz. ℞. collogntide bothor marien centauree mioris arthanithe: ellebori albi: oīuz añ. ℳ. i. Coquanẗ oīa in. iy. lib. aq̄ donec ad vnā redeāt. Deide co lenẗ. Et ex media libra hui⁹ apoçimatis fiat enema: q̄ð si cito exierit: fiat iter̄ donec humorū multitudo sil'r cum eo exeat. ¶ Narib⁹ quoq̄z cōdisi: ⁊ elleborus albus suauiter insufflenẗ. ¶ Et ē igeniādū vt anacardinū cū ydromelle ꝑ os ad stōm multotiēs descendere cogaẗ: quaq̄z die sel'. ex quo vnius aurei pondus in potu sumēdū ē. Cui⁹ descri ptio ē in caplo de paralisi. ¶ Sartago ꝑterea ferrea cale faciēda ē: ⁊ capiti multotiēs adeo vicināda: vt patiētis ca pilli adura nẗ. ¶ Qz si hoc mō nō sanaẗ in medicādo plus laborabim⁹: caput nāq̄z rademus: ⁊ ex sinapi trito ⁊ casto reo ⁊ fortissimo aceto liniem⁹. ¶ In ꝑma aūt hui⁹ passio nis specie: post flōmiā stringem⁹ fortiter adiutoria ligādo superi⁹ par̄ sub cōiunctiōe ipsor̄ cū spatulis. ⁊ stringemus tibias sil'r. ¶ Capiti quoq̄z sup̄fūdēdū ē oleū roseū ⁊ ace tū vini: ⁊ flobotomia faciēda prius in pedibus: ⁊ postea in nasi extremitate.

¶ De graui dormitatione. CAP. V.

Um aliquis quasi dormiēs iacet: ⁊ tñ sentit: ⁊ moueẗ: s3 oculos secūdū plurimū h3 clausos: quos tñ dū vocaẗ: cū clamore: aperit: l3 iter̄ statiz claudat: iaz pa tiẗ subet q̄ cū clisterib⁹ acutis q̄ paulo ante no minauim⁹: curādus ē. In os quoq̄z ipsi⁹ mittem⁹ ydromel ⁊ laborabim⁹ vt descēdat. Ipsū eni nutrimētū existit eius ¶ Caput ꝑterea vsq̄z ad diatritū primū exirodino infun dem⁹. Post tertiū v̄o diē sternutationē ꝓuocabim⁹ ex his que nominauim⁹: ⁊ rademus caput: ⁊ liniemus ex sinapi: ⁊ castoreo: ⁊ aceto.

¶ De stupidis q̄ semp habēt oculos aptos. CAP VI.

Um aliquis quasi dormiēs iacet: ⁊ nō moueẗ: ⁊ l3 oculi sint ap ti palpebras tñ nō mouet: cōgelatus ē siue rigi dus. ¶ Curādus v̄o ē ex medicinis subet: h̄ tñ addito vt oleū sambacinū sup caput fundat in oi libra cuius sit vncia euforby. ¶ Ipsuz quoq̄z caput ex castoreo ⁊ euforbio: ⁊ oleo sambacino liniatur.

¶ De paralisi. CAP. VII.

Um aliquis se mouere non valet. aut vnū vel plura ex mēbris c mouere nō pōt: atq̄z eor̄ sensum ammisit. ipm paralisim illius mēbri: aut mēbror̄ icurrisse p nunciamus. Cuius curā incipiem⁹ pillulas feti das quas ego composui dandoque. ℞. pulueris pigre. ʒ. x. colloquintide interioris. ʒ. v. euforby. ʒ. y. ⁊ ʒ. castorei pi peris asse serapini. opopōac' seitaragi indi sinap. oīuz. vy. añ. ʒ. i. centauree minoris elactery. ambor̄ añ. ʒ. v. gūme i succo ruthe dissoluanẗ: ⁊ alia ex eis cōficianẗ ⁊ fiāt pillule ⁊ fiunt ex eis decē potiones. Quar̄ vnā postq̄z eger sūpse rit: ꝑ tres dies qescat ⁊ nutriaẗ tūc cū aqua cicer' ⁊ oleo ⁊ sinapi: ⁊ deiñ bibat aliā. ¶ Qz postq̄z ter fecerit ꝑ aliquot dies quiescat. Et nutriaẗ carne frustratim incisa ⁊ in sarta gine frixa: ⁊ muta genat: in q̄bus sint specie calide vt pip ⁊ his silia. In potu v̄o sumat ydromel. ¶ Membra quoq̄z eius ex oleo costino inunganẗ. Qz. ℞. costi. ʒ. i. piperis pire tri euforby: oīum triū añ. tertiā. ʒ. i. castorei. ʒ. ʒ. dissoluanẗ oīa i. ʒ. lib. olei de cheiri: aut ō narcisco: ⁊ vtere eo. ¶ Die bus vero q̄bus qescit: quaq̄z die dande sunt due. ʒ. de ana cardino: q̄ð ℞. çinçiberis: piretri nigelle: costi melano pi peris macro piperis oggi: oīum añ. ʒ. xx. mirre ruthe sicce asse aristologie baccar̄ lauri castorei. seitaragi idi: sinapis: gentiāe oīum añ. ʒ. v. mellis anacardi. ʒ. v. vnganẗ ex oleo:

nuceũ:ꝛ cũ melle cocto cõficiant. Hoc eniʒ medicamẽ val/ de cõfert palisi apoplexie torture:ꝛ tremori:albaras:mor/ sibus scorpionis:ꝛ oibus passionibus frigidis:ꝛ spasmo hu mido. Cum aũt sumit:ilico prouocat sudorẽ:ꝛ ifert febrẽ. ¶ Qꝛ si sumptuʒ nõ affert sanitatẽ eger ab oĩ medicamie per decẽ dies abstineat excepta dieta. deide ad ipsiꝰ curaʒ redeundũ ẽ. ¶ Qꝛ si paralisis ex percussione:aut casu eue nerit:ꝛ acciderit subito:taliter permanebit. ¶ Nunq̃.n. sanabitur. Qꝛ si nõ repente ex predictis ſʒ paulatim ꝛ mol/ liter inuaserit:loco percussionis emplastrũ hoc apponẽdũ erit;qđ. ℞.farinã fenugreci:semen ben:semen maalep: se/ men resin:bdelliũ amoniacũ adipem anatis:cerã:oleũ de lilio:ex his fiat emplastrum ꝛ superponatur.

¶ De stupore ꝛ tremore. CAP. VIII.

Cum aliquis sẽtit aliqđ suorũ mẽbro/ rum sicut ẽ dispositio pe/ dis cũ fit stupidus dicimꝰin illo mẽbro stupo/ rẽ esse. Quapropter eius cura nõ est differenda Quando eniʒ prolongatur tempus huius egri/ tudinis perducit ad paralisim. Curat aũt hec passio ex ali qua parte medicinarũ paralisis:ꝛ cuʒ dieta ꝛ vnctione ex oleo costino. Qꝛ si inueterauerit passio:eger ex pillulis feti dis purgandus erit:ꝛ complexio equanda cum anacardi/ no ꝛ dieta. ¶ Tremor aũt ex eisdem curatur:ex quibꝰ sa/ natur stupor. Sed si ex superflui vini potu euenerit: eger ab ipso erit abstinẽdus. Similiter si aquã que ex niue dis/ soluitur bibendo hanc incurrerit passionẽ:ab ipsa abstine/ at:ꝛ balneũ calidissimũ ingrediatur in quo tãdiu moram faciat donec sudet:ꝛ in sole assidue moretur.

¶ De tortura oris. CAP. VIIII.

Cum hominis os cõtorquet: ꝛ vnuʒ de oculis suis claude/ re non valet:ꝛ si pcipitur ei vt sufflet:flatus ab vna tantũ parte exire videtur:ipsum tunc con/ torsionẽ pati dicimus. Cuius curã incipiemus cũ solutione ventris ex pillulis fetidis. Nutrimentũ vero eius atq; ipsiꝰ potũ ponimus. vt in capitulo de paralisi di/ ximus. ¶ Egrũ preterea quotidie in mane ante q̃ come/ dat sinapim cum sirupo acetoso gargariçare faciemus. Et mittemus eũ in domũ obscurã:ꝛ precipiemus vt vnã nu/ cem muscatã in parte oris que torta est teneat. ¶ Naribꝰ quoq; sufflabimus condisi vt sternutatio prouocetur. ¶ Spõdiles q̃ʒ colli eius ꝛ faciẽ eiꝰ: ꝛ frõtẽ ex oleo costino iungere ꝯuenit. Et ẽ quotidie de anacardio vniꝰ aurei põ/ dus sumẽdũ. Et si passio hoc modo soluta nõ fuerit:ad vẽ/ tris solutionẽ:ꝛ egri preseruationẽ redeũdũ est. ¶ De tor tura vero que nõ repente sed paulatiʒ accidit nõ loq̄mur. Ipsa nãq; nõ contingit nisi in freneſi perniciosa morte iaʒ imminente: ꝛ est ex siccitate.

¶ De spasmo. CAP. X.

Cum aliquod mẽbrũ alicuius ꝯtrabi tur ꝛ ad suaʒ redit ori/ gineʒ aut pleraq; ex membris sic disponuntur ipsa spasmata esse pronũciamus. ¶ Spasmus autem subito aut paulatim inuadit. Sed spas/ mo subito euenienti:eadem preparanda est cura quaʒ pa/ ralisi conferre diximus. In eo tamẽ fricatione manuum ꝛ vnctione ex oleo costino plus vtimur. ¶ Spasmus vero qui non repente sed suauiter accidit post febrem aut mul/ tam ventris solutionẽ:aut multum vomitum:aut sangui/ nis fluxum:malus est ꝛ vix curabilis. Quicquid tamen ac cidat:ei mederi incipiemus. Egro nãq; ordei aquaʒ ꝛ iura vnctuosa ꝛ mollia administrabimus:ꝛ in aquã dulcem te pidam ipsum mittemus ꝛ vngemus ex oleo violato tepi/ do:ꝛ ol eo de seminibus cucurbite ꝛ precipue neruoruʒ in qbus spasmus est radices. In tina quoq; diu moretur:ꝛ ex oleo violato inungatur. De vino bibat paꝝ:qđ tamẽ mul/ tũ habeat aque admixtum:ꝛ ex cibis nutriat humidis.

¶ De epilepsia. CA. XI.

Cum aliquis cadit in terraʒ ꝛ torque/ tur ꝛ cõmouetur:ꝛ intel lectum amittit:dicimus ipsum epilepticum es/ se. Qꝛ si spuma exit per os: aut se comingit: aut sperma egreditur:aut egestio:passio tunc ẽ grauior ꝛ vehemẽtior. ¶ Si aũt eger ante accessionẽ sen tit quasi aliquid ex aliquo suorum membrorum eleuari:ꝛ ascendendo caput petere: ꝛ deinde sincopiçatur ꝛ cadit: tũc oportet in hora qua sentit illud ante q̃ istud accidat: membrum a quo procedit quod prediximus:fortiter liga re. prohibebit nanq; hoc accessionem venire. In tempore vero quietis:corpus multotiens erit euacuandũ cum pil/ lulis cochys:ꝛ locus a quo exoritur passio:ex sinapi:ꝛ pipe re ꝛ euforbio:ac melle anacardi erit epithimandꝰ:vbi epi thima dimittendũ erit:donec locus vesicetur:a vesice rũ/ pantur:ꝛ aqua que in eis collecta est:effluat. Ipse quoq; nõ cito sunt consolidande:quin imo dimittende vt quod in eis colligitur emanet deinde consolidentur. Hoc enim omnino huius egritudis certa salus existit. ¶ Ad vltimũ etiam ventose cum pauca scarificatione:superponere vti/ le est. ¶ Egri vero si ante accessionem nauseam aut tristi/ tiam aut cordis tremorem sentit:ꝛ deinde egritudinis ac/ cessio sequitur:cogendus est multotiẽs vomere ex aliquo vomitu:deinde pigram in potu sepe accipere conuenit. Sto macho quoq; emplastrũ ex spica:ꝛ rosis:ꝛ mastice:ꝛ corti/ ce thuris:cum vino odorifero:imponenduʒ est. ¶ Nutri/ mentum preterea eius totum taliter statuẽdũ est: vt pau carum sit superfluitatuʒ sicut caro frixa in sartagine:ꝛ ca/ ro cocta in caçolis:ꝛ cibus qui fit de aue quadam que ha/ bet in palato dentes:ꝛ vocatur taguid:ꝛ caro de volatili/ bus:ꝛ edina. ¶ Qꝛ si cum epilepsia sensuum affuerit tene/ brositas ꝛ debilitas:neq; aliqua de predictis significatõi/ bus inueniatur:egro pillule cochie multotiẽs sunt tribu/ ende ꝛ eius conseruatio subtilianda:ꝛ cibaria que diximꝰ danda. Hargarismus quoq; fieri debʒ:ꝛ sternuatio ex his que diximus prouocanda:ac naribus peonie puluis subti/ lissimus qui similet alcobol:insufflandus. ¶ Si quis au/ tem cum epilepsia in facie ꝛ oculis rubedinem habuerit: ꝛ venarum crossiciẽ:flobotomãdus ex vena saphena erit. Sanguis etiã ex carnositate tibiarum:cum ventosis erit extrahendus. Capiti preterea:oleum roseum ꝛ acetum sit perfundantur:ꝛ abstineat a vino:ꝛ a cepis: ꝛ allys: ac sina pi:ꝛ porris:ꝛ apio:ꝛ fabis:ꝛ canabi:ꝛ postremo ab omnibꝰ fumũ caput ascẽdentem ꝛ replentem generantibus.

¶ Electuarium quod omni epilepsie speciei remediuʒ af/ fert. ℞.piretri:siseleos:sticados.oĩum ana.ʒ.x. agarici.ʒ.ß. cordumeni recentis ꝛ acuti:asse optime aristologie rotun/ de:omnium aã.ʒ.i.ꝛ.ß.deinde extrabatur succus ex squil/ la ꝛ mixtus cum pari quantitate mellis coquatur ꝛ ꝯfici/ antur ex eo species:ꝛ fiat electuariũ ex quo patiens quoti die sumat ꝛ caueat sibi a crossis cibis.

¶ Electuarium hoc omnibus epilepsie speciebus:excepta vna sanguinea:quam galienus nominauit:ꝛ nos etiã eius fecimus mentionem:opitulatur:cui vidi cõferre floboto/ miam ex saphena prius:ꝛ postea ex basilica. Deinde eius regimen sit ex his que sanguinẽ in corpore minuunt ꝛ ipʒ infrigidant. ¶ A carne preterea ꝛ vino abstineat ꝛ bibat rob acetosoꝝ fructuum:capiti quoq; supponantur ea que (ipm ifrigidãt.

¶ De incubo. CA. XII.

Cum quis in somno quasi rem grauem aliquid sup se cadere senserit: incubũ pati denunciandus est. ¶ In ipsius ita/ q; cura nõ est tardãduʒ. ipse enim epilepsie pre/

ambulus est: ipaꝫ quoqꝫ precedit. Eger ergo si ĩ colore rubeus fuerit ⁊ venas habuerit plenas ex saphēa erit minuendus: ⁊ vētose in carnositate tibiaꝝ ponēde sūt. ¶ Eger preterea a potu vini: ⁊ reꝝ dulciū comestione abstinēdus erit: ⁊ ꝑcipue ab oī re que multū generat sanguineꝫ. ¶ Qꝫ si huic cōtrariū acciderit vēter ex pillulis cochys multotiens erit soluendus: ⁊ eius regimen subtiliādū: exercitio quoqꝫ vtēdū erit: ⁊ mēbra inferiora erūt fricanda.

¶ De melancolia. CAP. XIII.

Cum alicui cogitatōes male sine cā manifesta acciderint: ⁊ timor ⁊ tristitia in eo preualuerit melancolie principiū ĩ eo erit. Cū aūt res ad hoc deuenerit: vt etiā ea que cogitare cepit ore promat: verbaqꝫ sua atqꝫ actus permisceat: iā melancolia ꝑfecta est. ¶ Cui ergo he male cogitatōes ⁊ tristitia ⁊ tribulatio accidūt: anteqꝫ preualere incipiant: succurrēduꝫ est. Quia si preualuerint: cura erit difficilis. Qꝫ si cū melancolia fuerit dolor ventris ⁊ inflatio: ⁊ malus color: ⁊ digestionis corruptio: ⁊ vomitus acetosus ⁊ excreationū multitudo incipienda est cura cuꝫ flobotomia ex basilica: aut saluatella sinistre manꝰ. Et si sanguis visus fuerit niger: dimittaꝛ egredi in qꝫtitate multa. Subtilis aūt ⁊ rubeus si fuerit: ilico restringēdus erit. ¶ Eger vero ex rebus lenietibus ē nutriēdus: vt sūt alesfidabegi que fiunt ex carne edina: ⁊ arietina: ⁊ mittendus est in balneū in quo nō diu moreꝛ. ¶ Post hec aūt decoctione de epithimo quā ego ꝯposui vtaꝛ. ⁊ hec ē decoctio de epithimo. ℞. mirabolanoꝝ indoꝝ. ʒ. x. polipody. ʒ. ʃ. sene. ʒ. viij. turbith. ʒ. iiij. sticados. ʒ. x. passulaꝝ enucleataꝝ. ʒ. x. epithimi cretensis. ʒ. x. Oīa excepto epithimo in tribus libris aque coquēda sūt donec ad vnā librā ⁊ mediā redeāt. Cum que hoc factū fuerit: addaꝛ epithimū ⁊ ilico ab igne remoueanꝛ ⁊ dimittantur donec infrigidari ceperint. Cūqꝫ ĩfrigidata fuerit: manibꝰ fricata colenꝛ. ¶ Deinde sumanꝛ agarici due tertie. ℥. vnius aloes. ʒ. i. salis īdi. ʒ. ʃ. ellebori nigri: quarta vnius. ʒ. ꝯficiantur cū melle: aut cū iulep ⁊ fiant ex eis pillule que per tres horas ante decoctionis acceptionē sumēde erūt. Postea sumat decoctionē. Deinde tribus diebus quiescat. In his aūt diebus quibus quiescit: nutriatur ex his que prediximus: ⁊ in potu sumat vinū subtile ⁊ clarū ⁊ bene odoriferꝝ. Post hec quoqꝫ iteꝝ soluendus est vt prius: Hoc vero ita vt prediximꝰ tertio iteranduꝫ est. Quarta quoqꝫ potio ei danda ē. ¶ Eger vero ab omnibus que colerā generant nigraꝫ: abstinēdus est: vt sunt carnes siluestres omnes: ⁊ caro vaccina: ⁊ porcina: ⁊ magnarū caprarū ⁊ fabe: ⁊ caro salita: ⁊ caseus vetꝰ ⁊ proprie lentes: ⁊ omnia olera nisi humefacientia. Uitet preterea vinuꝫ crossum: ⁊ laborē: ⁊ vigilias: neqꝫ patiatur famem neqꝫ sitim: vino vero subtili in potu vtaꝛ: ⁊ precipiendum ei vt dormiat: ⁊ studendū in splenis curatione: ex his que in sequentibus in capitulo de splenis curatione q augmentatur dicturi sumus. Os quoqꝫ stomachi confortandum est: ⁊ proprie ex medicinis quarum mentioneꝫ in sequentibꝰ facturi sumus cuꝫ egritudines stomachi nominabimus. ¶ Si autē cū melancolia ea que nominauimꝰ nō fuerint: acciderit que post frenesim: aut longā moram sub sole: aut percussionem in capite: in principio ex cephalica flobotomia est facienda: ⁊ capiti studiuꝫ adhibendū: ⁊ reliquo regimīe qđ diximus proprie. ¶ Aqua preterea tepida ab alto loco super caput fundenda est: deinde oleū roseum cū aceto vini capiti infundatur: ⁊ lac muliebre desuper mulgeatur. ¶ Naribus etiā oleū de semine cucurbite dulcis: ⁊ lac muliebre inyciantur. ¶ In balneū quoqꝫ sepe mittendꝰ est: ⁊ multuꝫ ex aqua tepida capiti ē supfundēdū. Eger etiā oīa odorifera que frigida sunt odoret. ¶ Si autē cū melancolia nihil fuerit eoꝝ que diximꝰ: in principio matrix vena dextri brachy aperienda erit ⁊ sanguis erit cōsiderandus: ⁊ vt prediximus faciendum: ⁊ regendū vt diximꝰ. ¶ Et postqꝫ hoc regimen infirmo adhibueris: per aliquot dies quiescere dimittendus est: deīde vt prius in cura eius incipiendum: donec sanitatis fiat restitutio. ¶ Studium vero totum quod erga melācolicos est obseruandum: est vt ĩpinguenꝛ ⁊ carnosi fiant. Ex quo eniꝫ pingues ⁊ carnosi fuerint: ilico sani erūt. ¶ Cibi aūt qui illis congruunt sunt caro arietina: ⁊ edina. ⁊ gallinacea ⁊ panis de simula. Opirus autem panis: nullo modo ē eis congruus. Uinum quoqꝫ subtile: ⁊ clarum eis cōueniens est. Uinum vero crossum: nō est eis bonū neqꝫ nigruꝫ. ¶ Lac autem recenter ab vberibus extractum duꝫ adhuc calet: eis confert: ⁊ pisces recētes ⁊ sisami de çucharo facti ⁊ oleum amigdalinum. ¶ Preterea audire cantilenas ⁊ gaudere ⁊ habere añ se res deliciosas ⁊ dormire plurimum: confert eis. Econtrario vero cogitare: ⁊ solus morari: ⁊ vigilare maxime nocet eis.

¶ Pillule que coleram nigram expellunt ex quibus daꝛ his qui decoctionem sumere nequeunt. ℞. epithimi cretēsis. ʒ. xx. polipody: agarici: amboꝝ añ. ʒ. x. ellebori nigri salis indi: amborū añ. ʒ. ʃ. sticados. ʒ. vij. pulueris yerepigre. ʒ. xv. bibat ex eis. ʒ. iij. ¶ In diebus vero quibus quiescit eger debet sumere ex electuario quod vocatur letificās: quod. ℞. mellisse: corticuꝫ citri gariofiloꝝ gallie muscate: masticis: croci orientalis cinamomi nucis muscate: cardamomi: neheremisch: been albi: ⁊ rubei: çedoarie: doronici: seminis oçimi maioris seminis oçimi gariofilati: oīum añ. partes equales: musci qꝫtuꝫ est decima partis vnius. Deinde sumantur chebuli. xx. ⁊ embl'. xx. ⁊ terantur: ⁊ in tribus libris aque coquanꝛ donec ad vnā redeant: ⁊ colenꝛ. In colatura vero mittatur mellis lib. i. Deinde buliāt donec aqua consumpta sit. Post ex hoc melle conficianꝛ predicte species: quod tamen in pondere sic tripluꝫ ad species: de quo cum necesse fuerit ad magnitudinem auellane sumendum est. Hoc enim medicamen letitiam: ⁊ coloris pulcritudinem ⁊ digestionis bonitatem operatur: ⁊ retardat canos.

¶ De catarro. CAP. XIIII.

Cum caput alicuius in egressiōe balnei discooptuꝫ fuerit. Aut post exercitiuꝫ: aut post aliud: fueritqꝫ aer frigidus ⁊ ventus septētrionalis: ⁊ acciderit inde naribꝰ ⁊ palato pruritus ⁊ cōmotio: ⁊ sternutatio: pannus tunc calefaciendus erit: ⁊ capiti supponendus: in quo tādiu moretur donec eger caloreꝫ in capitis profunditatē penetrasse sentiat. ¶ Deinde nigellam odorare incipiat: ⁊ prouocetur sternutatio: ⁊ caueat ne supinus iaceat: ⁊ comedat paruꝫ. A vino quoqꝫ omnino abstineat. Qꝫ si passio ex appositione panni calidi alleuiata nō fuerit: neqꝫ minuiꝛ per ipsum fiat flobotomia ex cephalica: ⁊ soluatur natura ex rebus que nō exasperant: sicut hec decoctio quaꝫ in potu sumere debet qui tussim patitur: ⁊ in pectore asperitatem habet: ⁊ indiget ventris solutione que. ℞. iuiubas. xx. sebesten. xxx. passularuꝫ enucleatarum. ʒ. x. violarum sic. ʒ. iiij. radicis liquiritie fricate. ʒ. ʃ. ficus citrinas. x. coqūtur in tribus libris aque donec redeant ad vnam ⁊ colētur ⁊ in colatura dissoluantur cassie fistule. ʒ. vij. tereniabin. ʒ. x. ¶ Qꝫ si neqꝫ flobotomia profuerit neqꝫ vētris solutio ⁊ materia ad pectus descēderit: ⁊ cōmoueantur tussis ⁊ febris ilico fiat flobotomia: ⁊ patiens a carne abstineat ⁊ vino: ⁊ in potu sumat aquam ordei ⁊ muraba violatum: quādiu calor fixus perseuerauerit: ⁊ tussis fuerit sicca ⁊ aspera. ¶ Sed postqꝫ calor quieuerit ⁊ tussis mollificata fuerit: ⁊ screare inceperit. Hec decoctio quaqꝫ die cū muraba violata danda erit: donec pectus mundificetur ⁊

tussis sedet̃: ⁊ vox clara reddatur: que. ℞. ficus citrinas. v. iniubas. x. sebestē. xx. passularuꝫ albarum ⁊ enucleataruꝫ. ʒ. x. liquiritie excorticate. ʒ. ß. coquātur vsqꝫ ad dissolutionem ⁊ colentur: ⁊ dentur ex hoc omni die. ℥. ij. in potu cuꝫ muraba violato. ʒ. ß. ¶ Si vero tussis ĩueterauerit ac diu permanserit: tunc ostendemus qualiter curanda sit: cum de tussis cura tractabimus. ¶ Qꝛ si cursus in naribus diu perseuerauerit: ⁊ nõ fuerit caloꝛ: fluxus erit restringēdus suffumigando nares per traiectoꝛiuꝫ. ¶ Et si quod ꝑ nares effluit subtile: ⁊ acutum ac citrinum fuerit: suffumigatio fiat ex sulphure infuso prius in aceto ⁊ postea siccato: aut ex fabis: aut oꝛdeo excorticatis: ⁊ in aceto prius ĩfusis ⁊ post siccatis: aut ex çucharo albo: ⁊ sandalo albo. ¶ Qꝛ si neqꝫ caloꝛ neqꝫ rubedo in facie fuerint: suffumigatio fiat ex costo: aut thure. Hec nāqꝫ suffumigatio fluxũ restrĩgit.

¶ De obtalmia. CAP. XV.

Cum ea que in oculis alba sunt: in rubedinem mutata fuerint: fluxerintqꝫ lachrime: ⁊ in angulis oculoꝛuꝫ lacrimalibꝰ lippitudo collecta fuerit. Dicemus tunc egrũ pati obtalmiam: ⁊ quanto plus sinthomatum vehementia: aut ipsorum affuerit minoꝛatio tāto erit obtalmie fortitudo aut eius debilitas. ¶ Deterioꝛ autẽ obtalmia est: cum alba oculoꝛum vidētur inflata ⁊ adeo eleuata vt oculoꝛum cooperiant nigredinem ⁊ palpebꝛe ĩuersentur. ¶ In p̃ncipio v̉o curatiõis obtalmie: cephalica ē flōmãda: ex manu vel bꝛachio ptis ꝯtrie in q̃ ē oculꝰ infirmꝰ nisi leuis fuerit obtalmia. ¶ Et q̃nto foꝛtioꝛ fuerit obtalmia: tāto plus ē minuēdũ ex sanguĩe. Deinde vēter ex mirabolanis citrinis: ⁊ tereniabim: ⁊ succo fructuũ soluendus est. ¶ Et eger a carne ⁊ vino: ⁊ a rebus dulcibus abstinere dꝫ ⁊ cibum minuere. Qꝛ si ista nõ suffecerint sief album in lacte puellaꝫ lactentis: fricandum ⁊ in oculo distillandum. ¶ Et si lippitudinis multitudo in oculo collecta fuerit: radius coto inuoluatur: ⁊ madefiat in aqua: ⁊ cum eo oculus ab illa lippa mundetur. Deinde puluis albus aspergatur: ⁊ superponendo oculis aliquid suauiter sustentetur: ⁊ ligetur: ⁊ eger in domum tenebꝛosam mittatur: ⁊ ingeniandũ est quantum possibile est vt somnus pꝛouocetur. Caueat tamen ne super oculum infirmum doꝛmiat ⁊ ne caput depꝛessum sit: sed superius eleuatum: neqꝫ vestimentoꝛũ capitia sint stricta: neqꝫ in faciem se diu pꝛoyciat. ¶ Si aũt oculus leuioꝛ fiat: ⁊ doloꝛ sedetur ac lachrime minuāt̃: flobotomia iam facta ⁊ ventre soluto balneum multotiens ⁊ frequenter ingrediatur. Ex hoc eniꝫ passionis reliquie dissoluentur. ¶ Qꝛ si in oculo humoꝛositas ⁊ grauedo remãserit: puluis citrinus erit immittendus. ¶ Ex his autem que habenti obtalmiam multum conferunt: est: vt frons ⁊ palpebꝛe: ex hoc liniantur epithimate: quod. ℞. sief memithe: rosarum aloes licij: sandali rubei: faufel: croci oꝛiētalis: oĩuꝫ añ. partes equales: fiant ex his pill̃e. Cumqꝫ necesse fuerit resoluatur vna ex eis in succo coꝛiandri aut in succo endiuie aut cuꝫ aqua rosata: ⁊ liniat̃ cum eo si deus voluerit.

¶ Sief album. ℞. ceruse ablute. ʒ. x. sarcocolle crosse. ʒ. ij. dragaganti. ʒ. i. opij. ʒ. ß. fiant ex his foꝛme lenti similes.

¶ Puluis citrinꝰ ℞. sarcocolle. ʒ. x. aloes. ʒ. ij. croci. ʒ. ij. mirre. ʒ. i. licij. ʒ. ij. ex eis optime tritis ĩmittatur puluis cum opus fuerit.

¶ Puluis albus. ℞. sarcocollam albam ⁊ pinguē que mittatur in lac mulieris: quod melius erit cuꝫ alicuius iuuencule fuerit: ⁊ dimittatur in vmbꝛa donec siccetur: ⁊ teratur optime: ⁊ omnibus. ʒ. x. ipsius addantur de sief memithe. ʒ. ij. que iterum optime trita reponantur: ⁊ cum opus fuerit in oculum mittantur.

¶ De vlceribus oculoꝛum. CAP. XVI.

Cum in oculo foꝛtis doloꝛ: ⁊ punctio nociua ac pulsus sentiuntur: ⁊ lacrimaruꝫ fluit multitudo: cum palpebꝛe eleuantur ⁊ oculi aperiuntur: Loca que sũt in albis ipsoꝛũ inueniuntur rubea: ⁊ si totum fuerit rubeum: ⁊ vnus locus magis rubere inuenitur. Aut in nigredine locus aliquis albus apparet: pustula iam in oculo exoꝛta est. ¶ Ad hanc vero curandum passionem necessarius est medicus in curis oculoꝛum valde ĩstructus. Nos tamen curationis ipsius summas ⁊ aggregatiões dicemꝰ. ¶ Dicimus itaque ꝙ vlcera que in coniunctiua nascuntur hoc est in albis oculoꝛum: nõ adeo sunt timenda vt ea que in coꝛnea hoc est in oculi nigredine fiunt. Deterius vero vlcerum: est illud quod in nigredine sub pupilla existit Eminentia nāqꝫ ad istud est velocioꝛ. ¶ Hoꝛum autem vlcerum curam cum flobotomia incipere debemus: ⁊ sanguinis extrahere multitudinem: secunduꝫ ꝙ possibile fuerit. Consequenter autem venter soluendus: ⁊ eger sibi cauere debet a carne ⁊ vino dulci: ⁊ esse contentus herbis frigidis: ⁊ ĩ potu sola aqua vti. ¶ In oculo vero initio sief album cum lacte mulieris mittendum: ⁊ si pulsus iaꝫ alleuiari: ⁊ sedari videntur: speranduꝫ est ꝙ egritudo soluetur sine saniei collectione. ¶ Qꝛ si pulsus post sanguinis extractionem ⁊ ventris solutionem: ac sief albi immissioneꝫ quiescere nõ videtur: parua fiducia in hoc quod diximus est habenda. Et itaqꝫ tunc sief de olibano mittēdum in oculum: ⁊ pila aliqua oculo superponenda: ⁊ cum ligatura stringenda: ante vero q̃ꝫ hoc eueniat: oculus suauiter est ligandus: ⁊ sine superpositione pile: ⁊ non cesses in oculum de sief de thure sepe distillare. donec sanies in pupilla videatur. Ex quo enĩ hoc visuꝫ fuerit: sief de plũbo vti necesse erit vsqꝫquo pꝛofunditas fiat plana: ⁊ tota caro generetur. ¶ Ea tamen que diximus: tunc sunt faciencia: cum pustula non est magna. Quoniam cum magna fuerit: fueritque iuxta pupillam: aut inferius ea: erit tunc necesse vt cum eliescir medicetur: ne oculus emineat. Ad pile quoqꝫ superpositionem: ⁊ ligaturam erit redeunduꝫ. ¶ Eger preterea semꝑ supinus iacere debet: ⁊ a foꝛti motu abstinere. Cum autem caro in loco vlceruꝫ perfecte generata fuerit vl' vlcus apostematis carne repletus fuerit: remanebit ibi in oculo albedo. ¶ Qꝛ si vlcus fuerit pꝛofũdum: albedo erit crossa: ⁊ si in superficie tantum coꝛnee fuerit erit subtilis. ¶ Ulcus quoque si a pupilla fuerit remotum: ⁊ steterit separatim per se: vestigiuꝫ illud quod remanet: nihil mali faciet. Si autem iuxta pupillaꝫ fuerit quandoqꝫ post vlceris curationem: vestigium remanens pꝛohibebit visionem. Quapꝛopter tunc est vtendum medicinis q̃bus vestigiũ qđ diximus abstergi ⁊ deleri possit.

¶ Sief de thure. ℞. armoniaci: sarcocolle amboꝛum añ. ʒ. v. thuris. ʒ. x. croci. ʒ. ij. conficiantur ex mucillagine fenugreci: ⁊ fiant ex eis sief.

¶ Sief de plũbo. ℞. plumbi adusti: antimonij: thutie ablute: calcecumenõ: gũmi arabici dꝛagaganti: oĩum. añ. ʒ. viij. opij. ʒ. ß. terantur ⁊ cum panno sericino qui sit subtilissimꝰ cribellent̃ ⁊ cõspergant̃ ex pluuiali: ⁊ fiant ex eis sief.

¶ Sief ex quo caro ĩ vlceribus oculoꝛũ generatur: ⁊ vuee egressio pꝛohibetur ⁊ vestigiuꝫ subtiliatur. ℞. climie ablute: thutie: ablute ceruse: antimonij: thuris: omniuꝫ: añ. ʒ. ij. mirre. ʒ. i. sarcocolle crosse. ʒ. i. ⁊. ß. sanguinis dꝛacõis: aloes: opij: omnium añ. ʒ. i. fiant ex eis sief.

¶ Elescir quo est vtendum cuꝫ timetur ne ex vlcere vuee sequatur egressio. ℞. antimonij: ematitis: amboꝛũ añ. ʒ. x. achathie. ʒ. ij. aloes. ʒ. i. terantur: ⁊ fiant ex eis sief. ⁊ administrentur apud necessitatem.

¶ De his que in oculis cadunt siue sit pilus siue palea siue aliud. CAP. XVII.

Samatur resina idest gumma pini: et per oculum trahatur: et extrahit illud quod in oculo cecidit.

De albedine que fit in oculo. CAP. XVIII.

Albedo que in oculo contingit: est vestigium post ulcerum curationem remanens quando consolidantur. Que cum in oculis puerorum fit levior est ad curandum quam cum accidit annosis sit: ad sanandum fortasse impossibilis existit: nisi subtilissima fuerit. Hec autem passio ex his medicaminibus curanda est: postquam eger balneum egressus fuerit aut faciem super vaporem aque calide usquequo rubea sit tenuerit. Si tamen ex hoc medicamine in venis oculi rubedo et dolor provenerint per aliquot dies: ab eo quiescendum est: donec oculus quiescat: et post ad id redeundum.

Medicamen valde utile ad albedinem removendam et cito eradicandam. ego quoque non vidi quod eo melius aut equale esset ad albedinem delendam. Rx. masacume: spume maris stercoris magni lacerti: baurach: zuchari bigeri: omnium an partes equales. Deinde sumantur acori: celidonie feni amborum an ℥.x. coquantur in libra una aque donec ad quartam redeat: et colentur: et ex hac aqua imbibantur species quas prediximus: ita quod conficiantur ex ea: et siccentur in umbra: deinde interim terantur et conspergantur ut prius et siccentur. Et postquam quater factum fuerit: siccentur et terantur: et in oculo mittantur. Hoc enim medicamen nulli ut prediximus compar existit in remotione albedinis. Removet enim hoc medicamen grossam albedinem etiam ex oculis animalium.

De scabie: et sebel. CAP. XIX.

Cum palpebra inversatur et interius appareat rubea et aspera: scabies adest. Et cum super alba oculorum ac super nigredine videtur similitudo panniculi ex venis rubeis et crossis texti: adest passio que vocatur sebel. De vero due passiones graves sunt et cronice: et vix curabiles: patiens tamen dum sanus est flobotomia ex brachio et fronte et ventris solutione ut debet: et in comestione vitare dactilos et sisamos de meile et vitet ebrietatem. Et quando non est plenus: sepe ingredi balneum est ei utile: et frequenter immittere oculo sief rubeum similiter confert.

Sief rubeum. Rx. emathitis: colcotar combusti: amborum an ℥.iij. eris usti ℥.ij. mirre croci amborum an ℥.i. piperis longi ℥.ß. conspergantur ex vino veteri: et fiant ex eis sief

His preterea egritudinibus viride confert sief cuius descriptio in capitulo de ungula continetur. Et si passiones iste vetuste fiant: scabies fricatione indigebit: et sebel: collectione. Non tamen mensure huius libri congruit ut de his tractemus.

De lachrimalibus cum pruriunt. CAP. XX.

Adiuia tenera sumatur et conteratur et fiant ex ea magdaliones parvi: et ex oleo violato inungatur: et oculis superponatur et in hora dormiendi ligentur: rosatum tamen melius est: et citius confert. Et si hoc non suffecerit: lentes absque corticibus et sumach et rose rubee: et granati carnositas sumatur: et cum trita ex careno conspergantur et more emplastri superponantur. Et si non suffecerit ex cephalica prius flobotometur patiens. Deinde ex vena frontis: et ex venis que sunt in angulis lachrimalibus. Venter quoque frequenter solvatur: et balneum multotiens ingrediatur.

De ungula. CAP. XXI.

Cum aliquid panniculo simile: ex angulo qui est a parte naris oriri videtur: et album oculi cooperire et pervenit usque ad nigredinem generatur passio que ungula dicitur. Cuius nocumentum: tunc solum est peius: cum pervenit ad nigredinis partem que est iuxta pupillam. Hec igitur passio dum subtilis est cum sief viridi: et sief de calcantho est medicanda. Si autem vetusta fiat et crossa cum ferro est expolianda.

Sief viride quod confert sebel: et scabiei: et ungule: et albedini. Rx. ciniar ℥.iij. colcotar usti ℥.vi. arsenici rubei: baurach: spume maris omnium an ℥.i. salis armoniaci ℥.ß. armoniaci ℥.ij. Armoniacum in succo rute dissolvatur: et species ex eo conspergantur et fiant ex eis sief. est enim mirabile.

Sief de calcantho quod confert ungule. Rx. eris usti calcanti: amborum an ℥.v. ciniar ℥.ij. salis armoniaci: baurach: arsenici sulimati: omnium an ℥.i. terantur: et per hebdomadam unam dimittantur. deinde fiant ex eis sief: et fricetur ungula cum eis.

De macula rubea: ex percussione vel alia re. CA. XXII.

Cum in oculo ex percussione aut ex re alia punctum rubeum fieri contingit sanguis qui ibi est: dissolvendus est: postquam estuatio quieverit. sumatur igitur arsenici rubei olibani: mirre: armoniaci: omnium partes equales et fiant ex eis sief. Qui in succo coriandri fricentur: et in oculum distillentur tamdiu quamdiu tamen dolor perseverat: albugo ovi sumenda est et oleo roseo miscenda: et cotum ex eis involutum: oculo est superponendum.

De lachrimis. CAP. XXIII.

Cum lachrimales oculorum anguli semper humidi videntur: patiens quotidie ieiunus balneum ingrediatur: et in oculum alcohol istud mittat.

Istud autem alcohol. Rx. thutie ℥.x. coralli rubei: mirabolani citrini fricati: aloes omnium an ℥.ij. piperis ℥.ß. fiat ex his pulvis qui assidue mittatur.

De debilitate visus. CAP. XXIIII.

Si cum debilitate visus humiditatis signa apparuerint manifesta: que in tempore famis et exercitij parumper dissolvi videantur. Pillule cochie multotiens erunt assidue tribuende. Nutrimentum quoque patientis desiccativum esse debet: et eger sepe vomere cogendus est. pulveres etiam desiccativi oculis sunt immitendi. Et si cum predicta egritudine affuerit siccitas: et corporis obfuscatio nutrimentum erit augmentandum: et vinum in potu tribuendum: ac super caput ipsius aqua tepida fundenda: et incurvatio super eam facienda. Balneum preterea ingrediatur: in quo tamen non multum sudet. Naribus quoque oleum de amigdalis dulcibus atque auribus: est immittendum. Oculis vero lac mulieris adolescentis quaque die est inyciendum. Quod etiam frequenter fieri convenit. Hec quoque debilitatis visus species fortior fit in tempore famis: et dum venter vacuus fuerit.

Confectio alcohol quod valde acuit visum qui causa humoris debilitatur. Rx. thutie ablute et siccate ℥.xx. deinde extrahatur succus sansuci viridis et per noctem unam residere dimittatur: et coletur: et ex quo thutia conspersa dimittatur quousque siccetur: postea terantur. Deinde sumantur ℥.ℨ. pipis nigri: macropipis: celidonie: omnium an ℥.ij. salis armoniaci ℥.i. cum thutie ℥.xx. post hec omnia terantur et ex succo teneri feniculi conspergantur: et siccata iterum terantur: et reponantur. Et cum necesse fuerit oculis imittatur. Ad hoc preterea valde confert sief de fellibus.

¶ De tumore palpebrarum. CAP. XXV.

Epithimetur ex epithimate qd in capitulo de obtalmia nominauimus.

¶ De cõuersis pilis q nascunt̃ i palpebris magis iteri⁹ q̃ debẽt ꝛ pungũt oculuz. XXVI.

Si pilus fuerit vnus aut duo: alijs palpebrarum pilis cũ mastice: aut oleo sceni sunt annectendi: aut radicitus euellantur ꝛ loca a quibus euulsi sunt cum ferro acuto vt acus adurãtur. Si autem multi fuerint necesse est vt caro palpebre incidatur: loqui tamẽ de hoc nostri libri mensuram pretergreditur.

¶ De aqua descẽdẽte in oculum. CAP. XXVII.

Quandoqz alicui videtur qd ante se habeat cimices: aut alia parua corpora subtilia ꝛ radiosa. Et aliquando causa stomachi: aliquãdo ex proprio nocumẽto ipsius oculi contingit. Ideoqz differentiam inter hec duo considerãda est: neqz pro paruo est habendum cum hoc accidẽs euenerit. Ex eo nãqz qd causa stomachi accidit: nõ ẽ multũ timẽdũ q oculo nocumẽtuz iferat. Ex eo vo qd ex ꝓpo vicio oculi cõtingit valde timendũ ẽ. hec aũt passio dũ recens est vt i ꝑncipio: cũ medicis curabilis est. Sz cũ iam ad perfectionẽ deuenerit sanari nõ põt nisi cum incisione: ꝛ fortasse etiam incisio prodesse nõ poterit. Quapropter differentia inter hec duo predicta diligẽter est inuestigandum que est prout dicemus. ¶ Quãdo imaginationes que videntur vtriqz apparent oculo extimandum est contingere hoc ex vitio stomachi: ꝛ econuerso. ¶ Et cum imaginationes in hora fastidij ꝛ in hora male digestionis plures solito videntur: in hora autẽ famis ꝛ laboris pauciores apparent: extimandum est etiam hoc ex stomacho esse. ¶ Et si ex quo iste imaginationes acciderunt duo preterierunt menses aut plures: ꝛ in pupilla nõ fuerit visa conturbatio: extimandum est etiam hoc eẽ ex stomacho. ¶ Quando autem iste extimatiões tibi aggregate fuerint: pillulas chochias in potu tribue: ꝛ si passio omnino remouetur: iam extimationes predicte certificate fuerunt. ¶ Si autem vni tantum oculo apparuerint: ꝛ vno modo in omnibus horis permanserint: extimãdum est vicium aque adesse: precipue cum in pupilla non fuerit obfuscatio. ¶ Obfuscatio nanqz si fuerit in pupilla dubitatio iam tunc erit sublata. ¶ Cum autez passio hec in oculo propria fuerit prohibendum est infirmo ne cum ventosis minuat sanguinem: neqz ex brachio: neqz comedat pisces: nec omnia que humectare possunt. Venter vero freqñter soluendus est ex pillłis cochys: ꝛ eger ex calefactiuis ꝛ desiccatiuis nutriendus est. Ydromel preterea in potu ei tribuendũ: ꝛ in oculis sief de fellibus mittẽdũ. ¶ Sief de fellibus qd proficit aque a ꝑncipio ꝛ dilatatiõi pupille. Et eis qui post occasum solis nõ vident ꝛ tenebrositati visus que est ex humore. ℞. fellis gruis fellis sabot fellis yrcini: fellis accipitris: fellis aquile: fellis perdicis: omnium siccorum vnum aut plura. Sumatur quoqz pro oib⁹. ʒ. x. istoꝝ siccoꝝ: euforbij: collognitide serapini: oium añ. ʒ. i. trita aggregẽt̃ ex succo feni. teneri: ꝛ mittãt̃ i oclo.

¶ De nictolopis. i. q post solis occasuz ñ vidẽt. XXVIII.

Ad hoc vtile existit epar caprinum sindere ꝛ ponere super vnam sectionez piper longum: ꝛ cooperire ipsam ex alia sectione pipere longo in medio existente. Deinde ponere ipsum in furno: ꝛ dimittere ibi donec assetur ꝛ nõ desiccet̃. q perfecto piper longũ qd in medio erat sumatur: ꝛ bene teratur cum pauco musco: deinde ex liquore qui ex epate assato expressus fuerit conspergatur ꝛ siccetur: ꝛ in oculum mittatur. Aut fel caprinum cuz melle mixtum in curcuma super ignem misceatur: deinde radius eo illinitus imittatur oculo. Et autem ad hoc magis valet: est vt sief de fellibus in oculo mittatur. Si autem hoc nõ suffecerit: venter soluatur: ꝛ sanguis ex duabus cephalicis ꝛ ex fronte minuatur: ꝛ regimen subtilietur.

¶ De dilatatione pupille. CAP. XXIX.

Cum pupilla hoc est foramen qd ẽ in nigredine oculi adeo dilatari videtur: vt vndiqz pertingat ad albedinẽ fueritqz post vehementem cephalice dolorem parua habenda est fiducia in eius cura. Sed si dilatatio parua fuerit: tunc assidua solutionez ventris ex cochys multotiens: ꝛ sief de fellibus in oculo mittenduz. Et si pupillam post percussionem dilatari contingat: non est inde timendum: q2 remouebitur. Fiat itaqz emplastꝝ ex farina fabaruz ꝛ camomilla ꝛ euisco cum vino ꝛ aqua.

¶ De fistulis q̃ i anglis lachrimalib⁹ fiũt. CAP. XXX.

Cum angulus lachrimalis resudat: ꝛ cum premitur sanies ꝛ virus ab eo egreditur fistulam pati intelligitur: que cum cauterio curatur. De hoc tamẽ loqui plus est: q̃ huic nostro attinet libro. Nos tamen iam ei adiungimus medicamen qd si adhibitum fuerit ipsaz per multos mẽses adeo tardare facit: vt eger sanus videatur. ¶ Medicamen autẽ illud. ℞. aloes thuris sarcocolle: sanguinis dracõis: balaustie: antimonij aluminis: omnium partes equales ciniar quantum est quinta pars vnius fiant ex eis sief. Cumqz necesse fuerit: fistula in tantum prematur: vt quicquid saniei in ea continetur: egrediatur. Deinde infirmus super latus in quo nõ ẽ fistula iaceat: de predicto sief aliquid dissoluatur in aqua de quo in angulo lacrimali tres gutte aut quattuor inquimaticentur: magno existente interstitio inter proiectionem vnius gutte ꝛ alterius. Quo facto eger per tres sic iaceat horas. ¶ In mane quoqz sequenti die: similiter fistula bene prematur: ꝛ fiat eadem cura. Et per hebdomadã vnam fieri conuenit: ꝛ etiam tamdiu donec nihil a fistula egrediatur comprimitur. Ex hac nãqz cura: locus multis mensibus siccus permanebit. ¶ De curis oculoꝛuz quãtum huic loco necessarium esse putauimus: iaz satis dictũ est credimus. Alia vero quia sunt de curis que per ferruz exercentur dimittamus: quia multis indigent medicaminibus. Sunt tamen quedaz ex eis qui in locis in quibus de decoratiõe tractauim⁹ ꝛ sanitatis custodia ꝯtinet̃.

¶ De dolore qui fit in aure. CAP. XXXI.

Si cum dolore qui fit in aure fuerit i facie inflammatio ꝛ pulsatio: sanguis ex cephalica erit minuendus: ꝛ oleum roseuz aut oleum de floribus salicis tepidum cum pauco aceto immittendum: lac quoqz ita calidum vt ex mamilla egreditur multotiens distillandum erit. Venter preterea ex mirabolanis citrinis. ꝛ scamen: ꝛ aloe vehementer soluatur. Et hoc modo fiet. mirabolanorum citrinorum. ʒ. xx. sumantur ꝛ pulueriçati in duabus lib. aq coquantur donec ad duas vnius lib. tertias redeant ꝛ colentur. Post hec sumatur aloes. ʒ. i. scamen sexta pars. ʒ. i. aggregentur cuz rob de citonijs: ꝛ fiant ex eis pillule: que per duas horas ante decoctionem sumantur: deinde bibatur decoctio. ¶ Et si dolor nõ quieuerit: paꝝ opij in oleo roseo resoluti in aurez mittatur: ꝛ si pulsatio redierit ꝛ tribus diebus perseuerauerit: oleum sisaminum in quo anatis aut galline adeps fuerit resolutus in aurez sepe mittatur. Ibi nãqz est pustula que maturatione indiget. ¶ Cũ

autẽ dolor quieuerit putredo iã tũc collecta erit. Ideoq3 pus subito ex insperato de aure egreditur. ℂ Cum autez dolor in aure fit post fastidiosam satietatẽ. Aut post uentos frigidos oleũ in quo ruta aut cepe cocte fuerint in aure distilletur. Aut oleum de lilio sumatur: ⁊ cuiq3.ʒ.ex eo misceatur euforbij recentis.ʒ.i.⁊ castorei.ʒ.i. ℂ Sed si h nõ suffecerit: veter ex pill'. cochijs soluatur: patiens quoq3 balneũ ingrediatur in quo etiã sudet. Vinũ quoq3 vetus ⁊ forte ei tribuatur. ℂ Si autẽ cũ dolore auris fuerit sonitus ⁊ tinnitus atq3 vẽtositas: panicũ siue miliũ in sartagine torrefactũ calidũ: multotiẽs superponatur. Et auris quoq3 super vaporem aque in qua sint cocta mẽtastr ⁊ sticados arabicus ⁊ sansucus teneatur: de castoreo preterea ⁊ euforbio in oleo sambacino dissolutis: quor vnumquodq3 quattuor grana ordei ponderet: in aurez mittat.

ℂ De vlcere qđ fit in aure. CAP. XXXII.

Cum pus ab aure egreditur: ydromel tepidum multotiens in vna die in aure est distillãdũ. Deinde hoc medicamen optime faciens ad hoc est immittenduz: qđ. ℞. sarcocollã: aloẽ: ⁊ sanguinẽ draconis thus: squamaz ferri ciniar. Ex eo in aceto dissoluatur: ⁊ in aurẽ mittatur: ⁊ liciniũ melle illinituz in predictis intingatur: ⁊ sic immittatur: patiens itaq3 ex hoc medicamine ⁊ ydromel le medicetur: donec sanus fit.

ℂ De sonitu ⁊ tinnitu. CAP. XXXIII.

Fortasse quandoq3 contingunt ex subtilitate sensus auditus ⁊ eius claritate. Cuius signuz est: qđ in tempore famis augetur: ⁊ ĩ hora ebrietatis ⁊ satietatis minuitur. ℂ Qr propria nõ indiget cura nisi superfluitatem obtineant. Tunc eniz de opio dissoluto ĩ oleo: immittendum est in aure: quantũ duo ordei grana ponderant. ℂ Si autẽ hec cuz grauedĩe capitis ⁊ auditus debilitate affuerint oleũ de semine raffani: ⁊ oleũ de amigdalis amaris: ⁊ oleũ roseũ in quo castoreũ fuit resolutũ: sunt imitenda. Auris quoq3 super vaporem aque in qua sansucus sticados arabicũ: absinthiũ mentastrũ: origanuz cocta sunt ponenda sunt. Et venter multotiens ex pillulis cochijs ẽ soluendus: ⁊ cibaria minuenda: ⁊ vinũ dimittendum.

ℂ De grauedine auditus. CAP. XXXIIII.

Cum in auditu contingit grauitas cõsiderandũ est an sit ibi sordicies q̃ vocatur cera que fit in aure que si inueterauerit: mundetur: aut cũ medicinis secunduz qđ diximus: aut cũ cura manus. ℂ Si autẽ sordes nõ affuerint: ⁊ euenerit hoc post satietatẽ fastidiosam que eã precessit: aut egritudinẽ acutã: auris ponẽda est super vaporẽ aque in qua ea que prediximus cocta fuerunt traiectorio interposito vsq3 q̃ vapor ascendit. Qđ hoc mõ fieri conuenit. Res iste in cucuma habente os acutũ coquantur. Deinde traiectorio ori cucume superponatur ⁊ ne vapor egredi possit: pannus obuoluatur: ⁊ auris super os traiectorij ponatur. ℂ Istud preterea fiet in aurẽ mittatur. Qđ. ℞. colloquitide.ʒ.i. baurach.tertiã.ʒ.i. castorei aristologie rotũde succi absinthij: omniũ añ.ʒ.5. costi quartaz.ʒ.i. euforbij sextã.ʒ.i. fellis vaccini quantũ sufficit ad predicta conficienda. Fiant ex eis fief. Cũq3 necesse fuerit vnũ in oleo de amigdalis amaris resolutuz auri immittat. Hoc enim valde vtile existit dolori flegmatico ⁊ vẽtositati ac sonitui ⁊ tinnitui: qui ex grosso vento fuerit ⁊ surditati q̃ est ex grossis humoribus. ℂ Si autem debilitas auditus contingit post ieiuniũ aut vigilias: fueritq3 facies extenuata: ⁊ oculi concaui eger balneũ sepe ingrediatur: ⁊ largiori cibo ac potu vtatur: ⁊ in somno fiat profundior: sup caput quoq3 aquã tepidã cũ oleo fundat donec sanet. Qr si post frenesim contingat: ex medicinis primis curetur.

ℂ De vermibus auris ⁊ paruis animalibus ipsam ingredientibus. CA. XXXV.

Cum in aure fuerit titillatio ⁊ pruritus ⁊ dolor. Deinde ceciderit vermes ab aure: imittatur auri succus mẽtastri. ℂ Aut de folijs persicorũ. ℂ Aut oleũ de nucleis pomorum. ℂ Aut aloes in aqua dissoluatur: ⁊ immitatur. ℂ Hec enim vermes auris ⁊ parua animalia ingredientia ipsam: quando erunt in aure ⁊ in vlceribus nascũtur interficiunt.

ℂ De eo qđ in aure figitur ab exterioribus ingressum. CAP. XXXVI.

Cum aliquid figitur in aure: oleũ tepidũ est immittenduz: ⁊ patiens balneũ ingrediens ibi morã faciat: donec corpus eius mollificetur. Deinde naribus insuffletur condisi: ⁊ teneatur anhelitus donec sternutatio sequatur. Forsitã enim sic egredietur. ℂ Si autẽ fuerit difficile: ⁊ nõ exierit: erit necesse vt cũ ferro auri immisso extrahatur. ℂ Qđ etiã in naribus est faciẽdũ si quid eas ingressum fuerit: qđ extrahi nõ possit. ℂ Qr si aqua intrauerit capite ad partẽ auris illius inclinato saliat eger: ⁊ si nõ exierit prouocetur sternutatio vt diximus: Deinde tepidũ multotiẽs immittatur. Neq3 hoc pro paruo est habendum: ⁊ precipue si res malã habens qualitatẽ ingressa fuerit. Ex ea nãq3 grauis: sequetur dolor.

ℂ De sanguie ex narib⁹ fluente. CAP. XXXVII.

Ex his que sanguinis ex naribus fluxũ retinẽt: est succus albedarugicũ camphora fuerit in eo dissoluta naribus immissus. ℂ Confert eniz ei qui hanc passionẽ incurrere solitus est ante eã iniectus. ℂ Aut in hora egestionis. ℂ Aut sumatur gipsum: cinis carte de panno: galle: sanguinis draconis cabo: çegi: ⁊ puluerizata naribus insuffletur. ℂ Aut liciniũ in eis intinctũ mittatur in nares. ℂ Aut alumen iameni puluerizatũ: vt alcobol cuz amilo eiusdẽ quantitatis naribus insuffletur. ℂ Qr si adhuc vehementer manauerit: superiores adiutorior partes apud ascellas cũ instita: ⁊ coxe apud inguina ligentur: ⁊ testiculi similiter sunt ligandi. ℂ Si vero passio inualuerit: flobotometur cephalica eiusdez partis de qua fluit sanguis. ℂ Si autẽ nec hoc modo strictus fuerit: magne ventose cũ igne supponãt ventri ab ea parte de qua fluit sanguis. ℂ Medicamen qđ vehementer valet ad sanguinẽ cõstringendũ. Sumatur calx alba ⁊ leuis qua vtuntur aurifices ⁊ sepe naribus insuffletur sine interpolatione: ⁊ liciniũ albumine oui illinitũ ea inuoluatur ⁊ naribus immittatur.

ℂ De vlceribus narium. CAP. XXXVIII.

Cum in naribus fuerit escare: cera ⁊ oleum ac adeps gallinaceus eis immittantur: ⁊ aquã calidã naribus in mane multotiẽs per aliquot dies odoret. Cumq3 pustule egredi ceperit: liciniũ aceto forti infusuz in quo sal positũ sit narib⁹ immittatur: ac super eas similiter ponatur. Siccabunt enim ex hoc ⁊ nõ prolongabit eor mora. Qr si vlcera ibi affuerint: ex vnguẽto de cerusa curent.

ℂ De emoroydib⁹ q̃ nascũt ĩ narib⁹. CA. XXXIX.

Cum intus in naribus caro superflua mollis: ⁊ quasi dissoluta rubea aut alba exorta fuerit: ⁊ nares igrossari ceperint. ac ex carne p̃dicta repleri: cephalica prius erit flobotomanda: deinde liciniũ ex vnguẽto viridi qđ in capitulo de corrodentibus carnem nominauimus: liniendum ⁊ naribus erit immittendum. ℂ Si vero istud non suffecerit: medicamen acutum qđ ibi descripsimus apponatur: donec ex toto mũdificet. ℂ Hec

preterea passio quãdoqꝫ cum ferro curatur radicitus omnino incidendo. ¶ Medici tamẽ quandoqꝫ in hoc errãt: nam ex eorum cura eger maximum incurrit nocumentũ In hoc namqꝫ loco cancer plerumqꝫ exoritur. Ueruz cancer quando in hoc nascitur loco: neqꝫ acutas tolerat medicinas neqꝫ incisionem que fit cuz ferro. Immo indiget vt suauiter tractetur ꝛ medicaminibus lenientibus: ꝛ flobotomia ꝛ ventris solutione curetur. ¶ Cognoscit͛ ãt an illud accidens sit cancer quia est durus pertingens quandoqꝫ vsqꝫ ad palatum. Sed cum nares sicce sint ꝛ dure: nec sit in eis humiditas aliqua: summopere cauendum ẽ ne hec egritudo: aut ei similis ferro aut acuto medicamine tangatur. Sin autem qꝺ in naribus exoritur caro mollis est fluxerintqꝫ ex eis humores: ꝛ cum nares stringuntur inueniuntur molles: ꝛ cum tanguntur tactus nõ sentitur solidus: non est timenduz quin ex medicaminibꝰ acutis ꝛ ferro mederi possint.

¶ De amissione odoratus. CAP. XL.

Cum sensus quo odoranda precipiuntur amissus fuerit neqꝫ in naribus caro superflua creuerit: ꝛ aer ita leuiter vt prius attrahitur: ꝛ oculi ac sensus naturaliter existunt naribus erit insufflandus puluis adeo subtilis vt alcohol: qui fiat ex condisi ꝛ arthanita: ꝛ sale armoniaco. ¶ Egro quoqꝫ precipiatur vt nares vapori ex aceto calido procedenti multotiens apponat. ¶ Si autem hoc nõ suffecerit: qꝺ noiabimus naribus insuffletur. Cuius descriptio hec est. ℞. nigelle fellis gruis: colloquintide ellebori albi omnium ana partes equales. Puluerizentur ꝛ ponantur in vrine cameli arabici quantitate tanta que ea cooperire possit: ꝛ ponantur ad solem donec siccentur. Deinde fiant ex eis sief. Cumqꝫ necesse fuerit: vnum ex eis lentis habens magnitudinem in oleo sansucino intinctum naribus immittatur. Optimuz eniz ad hoc existit. ¶ Si autem ex hoc qꝺ naribus immittit͛ fortis sequatur dolor: oleum de semine cucurbite eis immittatur: ꝛ aqua calida super caput fundatur: ꝛ sorbeat calida ea que humectant: vt ptisana: ꝛ qꝺ fit de aqua furfuris: ꝛ de farina ꝛ similia. Et hoc quidem est medicamẽ ad amissionem odoratus probatissimum: qꝺ sic conficitur. nigella puluerizetur: donec fiat vt puluis: ꝛ misceatur cuz oleo veteri. Deinde eger implens os suum aqua reclinet caput retro quanto plus poterit: ꝛ tunc ex predicto medicamine aliquante gutte naribus distillẽtur. ¶ Egro quoqꝫ precipiatur vt quantum ei possibile est aerem extrinsecum interius attrahere nitatur. Qꝛ in tribus diebus tribus vicibus fieri conuenit. Si autez mordicatio superuenerit: fiat hoc qꝺ nominauimus.

¶ De dolore dentium. CAP. XLI.

SI gingiua cum dolore dentium fuerit sanguinolenta: ꝛ apostemosa: ꝛ rubea fueritqꝫ apostematio cum pulsatione extrahatur sãguis cuz ventosis flobotomia ex cephalica prius facta. ¶ Deĩde hora aliqua diu acetum ꝛ oleum roseũ teneat: qꝺ postqꝫ eiecerit: idẽ iterum faciat. ¶ Post hoc oleum roseum in ore teneat: ꝛ si ex hoc non euaserit: fueritqꝫ pulsatio vehemens ꝛ cuz inflammatione: camphora ꝛ piretrum terantur: ꝛ in radicibus dentium ponantur. Cumqꝫ dissoluta fuerint iteruz mittantur. Cotum quoqꝫ oleo roseo illinitum desuper ponatur. ¶ Qꝛ si dolor aliquando augmentatur ꝛ vehemẽtior fiat: opy sexta pars. ʒ. i. in oleo roseo dissoluatur. Ex qꝺ cotum illinituz radici dolentis dentis adhibeatur. ¶ Si autem nec dum sedetur: locus scalpellandus est: ꝛ sanguisuge superponende sunt. ¶ Gingiua vero si nõ fuerit sanguinolenta neqꝫ apostemosa neqꝫ dolor est cum pulsatione: neqꝫ in facie fuerit inflãmatio aut dolor acciderit post fastidium ꝛ satietatem ꝛ post cenam comeditque ex cibo frigido multuz: venter egri ex pillulis cochys soluendus erit: ꝛ dolentium dentiuz radices ex hoc medicamine fricande: qꝺ sic fit: Sumatur piretrum sinap. sceitaragi indi baurac piper. ciziber: ꝛ ex eis puluerizatis dentium fricentur radices. Cotum quoqꝫ eis illinitum super dentiuz radices ponatur. Postqꝫ eger os ex aceto in quo piretruz ꝛ mentastrum atqꝫ origanum cocta fuerit colluerit. ¶ A foris preterea panicum siue milium in sartagine torrefactum: super maxillam est ponendũ. ¶ Aut ex piperis puluere melli commixto dens ꝛ eius radix fricetur. ¶ Et si hoc non suffecerit: in dentiuz radicibus hec tyriaca ponatur. que. ℞. castorei: asse piperis: ciziberis storacis: opyoium: partes equales. Cõficiatur ꝛ admistretur. ¶ Eger preterea per aliquantulum temporis a comestione abstineat mane atqꝫ famelicus ingrediatur balneum: ꝛ vtatur motu. ¶ Si autem nec sic quiescat: ferrum ignitum radici dentis multotiens apponatur: aut eradicetur. Si vero dens corrosus fuerit: repleatur ex medicaminibus qꝫ nominabimus: ꝛ que sunt corrosiua: aut extrahatur.

¶ De extrahẽtibꝰ dẽtes ꝛ ꝯfringentibꝰ. CAP. XLII.

MEdicamen qꝺ in dente corroso ponit͛: ipsius sedat dolorem: ac ipsum confringit. Sumãtur kebikegi: ꝛ piper: ꝛ trita ex alcatrano: ꝯspergãtur ꝛ impleat͛ ex eo. ¶ Medicamen qꝺ dentes debiles ac dolẽtes qui sunt extrahendi eradicat. ¶ Cortices radicum mori: ꝛ radicum capparis: ꝛ piretrum: ꝛ lac titimali: atqꝫ lac aññ. bulle: ꝛ arsenicum rubeum: ꝛ radix colloquintide sumantur: ꝛ trita ex tanto aceto qꝺ eis sufficiat conspergant͛. Acetum quoqꝫ per hebdomadaz vnam semel in die vt prius addatur. Post hoc dentes in circuitu scalpellent͛ ꝛ ex predictis decies in die epithimentur: donec ad mouendum sint faciles: ꝛ sic extrahantur. ¶ Aut fiat epithima ex fece aceti acutissimi per multos dies: ꝛ postea extrahantur. ¶ Aut rane fluuiales in oleo coquantur donec dissoluantur. Cumqꝫ necesse fuerit: dentium radices scalpellentur: ꝛ ex oleo multotiens inungãtur: donec facile moueri possint: postea cũ instrumento extrahendi dentes euellãtur.

¶ De dẽtiũ cõgelatiõe ꝛ stupore. CAP. XLIII.

POrtulaca ꝛ amigdale amare masticẽtur. Aut his similia. Aut fiat fricatio cũ sale ꝛ masticetur cera.

¶ De dentibus qui dolent cum a re frigida tanguntur. CAP. XLIIII.

OLeum calefactum in panno desuper est ponendum. ¶ Aut vitellus oui assatus calidus multotiens masticetur. ¶ Aut calidum panẽ multõtiẽs mordeat. ¶ Aut fiat fricatio ex balsamo. ¶ Aut ex oleo de lilio siluestri.

¶ De cola. CAP. XLV.

SI pustule fuerint rubee: sumant͛. Antere amili: spody lentium excorticatarum seminis portulace: coriandri sicci seminis sene de mecha: omniũ aññ. partes equales camphore parũ. Ex his puluerizatis fiat fricatio ꝛ cum aceto mixta: ꝛ oleo roseo ꝛ aqua rosata in ore teneantur: ꝛ sanguis minutio cuz vẽtosis fiat. ¶ Albe vero si fuerint pustule: cum sale ꝛ melle fricentur: ꝛ sirupus acetosus in ore teneat͛. Aut almuri.

De gingiuis sanguinolentis. CAP. XLVI.

Cum ex gingiuis sanguis subtilis assidue manauerit: vtriusque arsenici. s. rubei et citrini: calcis: gallarum. Aluminis omnium partes sumantur eque les: ex quibus puluericatis et cum aceto mixtis parui formentur trocisci. Cumque necesse fuerit ex eis pulvericatis sumatur quantum est sexta pars. ℥. i. et fricentur gingiue ex eo optime: et permaneat sic parum. Deinde teneat oleum roseum in ore. Est enim hoc mirabile ad hanc egritudinem curandam et putredinem: et herpetem estiomenum qui est in ore.

De casu vuule. CAP. XLVII.

Cum eger senserit aliquid radici lingue sue insistere. aut gutturi: et cum iubetur aperire os et extrahere linguam videris vuula eius iam esse fluxa et elongata: ramech et sal armoniacus sumantur: et bene puluericata cum instrumento insufflandi super vuulam insufflentur: et ex eis in summitate predicti instrumenti aliquid ponatur et radici vuule cum eo dirigatur: et ipsa cum instrumento parum exterius extrahatur. Aut granatum acetosum cum pulpa sua teratur: et fiat ex eo gargarismus. Quod si diu permanserit taliter et elongata fuerit. Eiusque pars superior subtiliata et caput eius rotundum fuerit: tunc radicitus erit incidenda. Cauendum tamen est ne antequam ita vt diximus sit disposita incidatur. Ex hoc enim sequitur quandoque sanguinis fluxus qui constringi non potest.

De sanguisugis que ingrediuntur guttur. CAP. XLVIII.

Cum aliquis in gutture suo titillationem senserit: et sanguis subtilis inde manauerit: extimandum est tunc sanguisugam in ore esse: et precipue si aquam loci quo sanguisuge fuerint biberit. Os igitur egri est aperiendum: et lingua extrahenda et inferius premenda et guttur in sole est inspiciendum: et si sanguisuga in loco propinquo pendere visa fuerit cum forficibus quibus sagitte educuntur extrahenda erit. Quod hoc modo fiet caput a quo pendet est stringendum: et sic extrahatur. Quod si non fuerit manifesta eger multotiens gargaricet sinapim cum aceto: quia de loco in quo est mouebitur. Aut fiat gargarismus ex aceto et assa: aut ex aceto et sale. Nigella preterea et sinapis trita insufflentur gutturi: fiat etiam gargarismus ex succo cepe. Si autem post eius casum remanserit egro sanguinis resudatio: fiat gargarismus ex apocimate in quo cortices granati: et balaustie: et sumach cocta fuerint: et gutturi insuffletur puluis de balaustijs et thure et sanguine draconis et amido. Si autem sanguisuga stomacho annexa fuerit: medicamina quibus vermes expelluntur sumantur in potu. Ex his etiam que sanguisugam exire faciunt: est vt eger balneum ingrediatur et moretur in eo donec magnam patiatur sitim: et tunc aquam in niue infrigidatam frigidissimam scilicet in ore aliquamdiu teneat. Cumque ceperit tepefieri: eam expellat: et aliam sumat. Sanguisuga enim quandoque venit ad os frigiditatem querendo.

De his que guttur ingrediuntur siue sint spine siue os. XLIX

Cum illud quod guttur ingreditur et infigitur in eo aut meri: fuerit bolus magnus aut eius simile. De his que non habent frusta scissa contenta in eis aut acuta confert plerumque percutere egrum in collo. Posterius multotiens: et aquam sepe traycere. Fortasse enim descendet inferius. Eger quoque balneum ingrediatur et oleum multotiens trayciat. quod postquam factum fuerit: magnos deglutiat bolos. Quod si non descenderit instrumentum quo huic simile inferius duci consueuit: in os mittatur. Est autem instrumentum illud de plumbo: quod cum sit reti simile: est longum gibbositatem in se habens.

De grauedine lingue. CAP. L.

Cum lingua absque alijs membris grauedinem passa fuerit: et eger neque febrem neque acutam incurrerit egritudinem: sal amoniacus: et piper: et cinciber: et sinapis alba: ac piretrum et stafisagria: et baurach: atque origanum: et sal indum: et nigella: et sansucus siccus: sumantur et in aqua coquantur: et fiat ex eis gargarismus. Caueat tamen patiens ne ex eo aliquid trayciat: aut eger ieiunus multis diebus gargaricet almuri nabati: aut fiat gargarismus ex aceto et piretro. Postquam vero gargaricare cessauerit sumantur salis armoniaci: piretri: piperis: sinapis: omnium partes equales: et ex eis bene puluericatis: lingua diutius fricetur. Quod si cum lingue grauedine: auditus ac reliquorum sensuum grauitas fortis affuerit: fiat egri curatio secundum doctrinam qua paralisis curatur. Si autem loquela in acutis febribus aggrauata fuerit: et videris ipsam cum grauitate in loquela extenuatam: et abbreuiatam et spasmatam: aqua calida ab alto super spondiles colli: et auris principia fundatur: et cum oleo fricentur. Eger quoque oleum tepidum in ore tenere debet et si diu est ex quo loquela minui non cessauerit: vel etiam semper considerandum est an ligamentum quo inferius lingua connectitur maius sit quam debeat. Quod si ita fuerit ex eo parum est incidendum: et cegi puluericatum immittendum.

De lingua que adeo tumescit vt per os egrediatur. CAP. LI.

Cum contingit linguam adeo inflari vt pre magnitudine os egrediatur: fricanda est ex cepis: aut ex citri acetositate. Aut cum ribes: aut ex granato acetoso donec saliua multa ab ea profluat. Hoc nanque modo detumescet: et ad primam redibit mensuram. Si autem non sufficit: fiat fricatio ex sale et aceto. Et si necdum sufficit: fiat minutio ex vtrisque cephalicis prius: et postea ex venis que sunt sub lingua.

De glandula que sub lingua nodatur et vocatur ranula. LII.

Cum sub lingua glandula nociua fuerit in principio ex sale armoniaco et gallis fricanda est. Si autem vetusta fiat: ex medicamine gingiue sanguinolente fricanda est: quod est medicamen acutum. Eger autem acetum et salem in ore teneat.

De apostematibus accidentibus in lingua. CAP. LIII.

Ista eisdem sunt curanda: ex quibus cola quas supra nominauimus. et sinantia sanantur.

De sinantia. CAP. LIIII.

Cum in glutiendo sentitur angustia adest passio que sinantia vocatur. Cuius grauitas vel leuitas secundum angustie quantitatem deprehendi potest. Cumque cum trayciendi angustia fuerit in facie et oculis rubedo et repletio: in principio curationis cephalica flobotometur et gargarismus ex succo granati muci cum carnositate sua fiat. Aut ex rob mori domestici seni: et post hoc fiat gargarismus cum aqua rosata in qua sumach fuerit infusum. Quod postquam per tres dies sic factum fuerit: et venter ex succo fructuum sicut prunorum: tamarindi: cassie fistule: et tereniabin solutus fuerit: fiat gargarismus ex apocimate ficuum citrinarum et passularum. Aut ex medula cassie fistule cum idromelle. Quod si passio inueterauerit: ex gargarismis et insufflatione fortium medicaminum que dictu-

ri sumus curanda erit. ¶ Si autē in facie nō fuerit rubedo fluxeritq̄ ab ore saliue multitudo: ⁊ eger fuerit humectatus: in principio soluatur venter ex cochys: ⁊ fiat enema ex clisteri acuto qđ in capitulo de apoplexia nominauimus. ¶ Cum tñ passio inceperit: fiat gargarismus ex sirupo acetoso: aut cū idromelle ⁊ pipere ⁊ oximelle: ⁊ deinde ex almuri nabati. Fiat etiam gargarismus ex idromelle ⁊ sinapi. ¶ De his preterea que male sinanchie cōferunt: est vt ex venis que sunt sub lingua fiat minutio: et vt ventose absq̄ scarificatione in collo ponantur. ⁊ epithimetur collum ex melle anacardino donec vesice in eo generentur: ⁊ fiat gargarismus cum sinapi: ⁊ gutturi fiat insufflatio: ex hoc medicamine qđ sic fit. Sinapis sal āmoniacus: piretrū: nitrū: assa piper mentastrū sumatur: ⁊ ex eis cum idromelle fiat gargarismus.

¶ De tussi. CAP. LV.

Cum tussis acciderit: fueritq̄ aspera ⁊ sicca: ⁊ cum rubedine ⁊ calore egro muroba violatū ⁊ ptisana tribuenda erunt: fabas quoq̄ excorticatas ⁊ spinachia cū oleo de amigdalis dulcibus in comestione accipiat. In ore vero semp tenere đbet pillulas bichichias. Aque autē quā bibit sirupus violatus est admiscendus. ¶ Confectio pillulaꝝ bichichiaruꝫ. ℞. succi liquiritie: çuchari albi: amborū ana. ℥. x. amidi dragaganti: amigdalaꝝ dulcium excoticatarum omniū ana. ℥. ß. ex eis cum mucilagine seminis citony: conspersis īformenť pillule. ¶ Qꝫ si cum tussi multū affuerit sputum: qꝫ cum expuendo expelli non potest: nocumentum infert: sed neq̄ febris neq̄ vehemens ventris solutio ipsam comitanť: ex his trociscis dandum erit infirmo. qui. ℞. seminis feniculi: seminis apy: succi liquiritie: capilliueneris: amigdalarum omniū partes equales. Ex his cum mucillagine seminis lini conspersis informentur trocisci. ex quibus. ℥. ij. tribuantur.

¶ Decoctionem autem qua in hac egritudine vtendum est in capitulo de catarro iam descripsimus. cui tamen. ℥. ß. capilliueneris sunt addende. ¶ Qꝫ si tussis antiqua ⁊ nociua fuerit adeo vt egrū in nocte dormire nō pmittat. ¶ Pillule storacine sunt dāde: que. ℞. mirre: storacis: opy: omniū partes equales. informentur ex eis pillule ad lupinorum similitudinem: ex quibus vna aut due patienti tribuantur. In potu vero sumat sirupum de papauere: et comedat semen albi papaueris cum çucharo. ¶ Qui hāc preterea patitur egritudinem vitet in comestione acetosa: salsa pontica acria atq̄ amara.

¶ Suffumigium ad antiquam tussim ⁊ sputum fetidum: qđ. ℞. aristologie: mirre: storacis: galbani omnium partes equales: arsenici rubei ad pondus omnium. Omnia pulueriçata ex butyro vaccino conspergātur. Ex quibus magdaleōes ad pile parue similitudinem informentur: ⁊ cū necesse fuerit in ieiunio ex vno eorum per traiectoriū suffumigetur.

¶ De asmate. CAP. LVI.

Cum aliquis assidue patitur tussim: ⁊ aerem attrahit queadmodum fit post cursum. Aut post vehementeꝫ motum: ⁊ cum iacet supinus est ei deterius: sed cum sedet est ei melius: Decoctio ei danda est. q̄. ℞. ficuū citrinarum. ℥. x. dactilorū maiorem humiditatem habentiū: seminis apy: seminis feniculi: capilliueneris: liquiritie: isopi: prassy: omniū ana. ℥. ß. coquantur in tribus libris aque dulcis donec redeant ad vnam ⁊ colētur. De hac vero decoctione tribus dieb⁹ egro in potu tribuatur: cum pondere duorum aureorum huius confectionis: que. ℞. succi liquiritie: isopi: capilliueneris: omnium añ. ℥. x. cordumeni: piperis amigdalarum amararum aristologie rotunde: seminis vrtice omnium ana. ℥. ß. mellis dispumati quod sufficit.

¶ Hec enim confectio superfluitates que sunt in pectore mirabiliter expellit: ⁊ est optima. Danda est itaq̄ per hebdomadam vnam continuo. deinde eger postq̄ comederit sinapim ⁊ mel: vomere cogendus est: ⁊ vēter ex his pillulis soluendus que recipiunt. Agarici grana ordei. xviij. colloquintide interioris: grana ordei. vi. elactery grana iiij. succi liquiritie. ℥. ß. fiant ex eis pillule: ⁊ sufficiūt ad dosim vnam. Post hoc quoq̄ iterum redeat ad bibendam confectionem ⁊ decoctionem sumendam: ⁊ postremo ad vomitum ⁊ ventris solutionem: vt prius. Hoc faciendū est donec eger sanitati restituatur. Interim tamen a cibis grossis ⁊ stipticis ⁊ acetosis abstineat.

¶ De pleuresi. CAP. LVII.

Cum aliquis sub costis suis dolorem sentit pungitiuum: ⁊ ppȓie quando siccaꝫ patitur tussiꝫ: ⁊ febrit: expetit vt si dolor super partem costarū ⁊ furculam tendit fiat minutio ex basilica eius partis in q̄ est dolor: nisi totum corpus multo sanguine repletū fuerit. Tunc eniꝫ ex latere contrario sanguinis detractio facienda est. ¶ Egritudo quoq̄ si iam per aliquot dies a sui principio infestauerit egruꝫ: flobotomia similiter a parte dolente facienda est. Qꝫ si dolor inferius ad partem costarum posteriorū tendit venter ex decoctione quā in capitulo de reumatismo descripsimus est soluendū. Melius tamen est vt flobotomia fiat: deinde aqua ordei cum çucharo assidue tribuatur. ¶ Et si videris tussiꝫ eius vehementis siccitatis: da ei in diluculo omni die iulep. deinde da ei ī potu aquā ordei. ¶ Et si eger fuerit debilis nutriatur cum pane ⁊ ex çucharo. ¶ Si autem fortis fuerit: aq̄ ordei vsq̄ ad diem quartum sufficeret. ¶ Cumq̄ screare ceperit: decoctionē quam in capitulo de reumatismo nominamus quotidie sumat anteq̄ aquā ordei bibat: donec sanetur. ¶ Si autē febris ⁊ acuitas perseuerent: ⁊ eger in excreatione difficultatē patiatur: detur decoctio quā ī capitulo de asmate nominauimus. qđ similiter est faciendū cum saniei fit excreatio. ¶ Qꝫ si in principio passionis qđ excreať nigerrimū: aut valde citrinū apparet: ⁊ sic pmanserit ⁊ febris non quieuerit neq̄ calor vsq̄ ad diem septimū timorosū est. ¶ Et si cū hoc toto aeris attractio nō alleuietur: ⁊ in pectore fuerit oregmon aut in maxillis rubedo ⁊ in oculis stupor morti est propinquus. ¶ Si aūt exterius in latere apparuerit rubedo: aut apostematio: ⁊ cū premitur locus dolet: ponatur desuper vētosa aut emplastrum ex sinapi: ⁊ ficubus: ⁊ dimittatur ibi donec locus vlceretur. ¶ De his vero que ex errore stolidorū ad augumentū nocumenti accidunt hanc egritudinem patientibus: est: qꝫ cum dolor in principio sentitur sub costis extimant grossam fore ventositatē: ideoq̄ electuarium diamuscū aut ei similia egro tribuunt: eūq̄ omnino īterficiunt. Hec passio vocatur birsen: cuius causa est apostema qđ oritur interius in costis ypocundriorū.

¶ De peripleumonia. CAP. LVIII.

Cum homini superuenerit febris et ī anhelitu tantū patitur constrictionē vt se prefocari putet: ⁊ ī maxillis ita vehemens fit rubedo vt tincte videantur: ⁊ anterior pectoris pars dolet ⁊ tussis adest: et qđ cum excreatione emittitur existit spumosū ⁊ in pectore sentitur grauitas sine punctiōe ⁊ sine calore: cui omnia hec accidunt acutū in pulmone patitur apostema: ⁊ vocatur hec passio peripleumonia. In principio igitur curationis eius basilica minuenda est: deinde eger ex eis quibus medicatur pleuresis curandus est.

¶ De sanguinis proiectione cum sputo sine vomitu et sine rascatione per os. CAP. LIX.

Cum sanguis cum rascatiõe aut paruo sonitu q fit sine tussi egreditur: nõ est egro inde timenduz. Poterit enim sanari gargariçando ea que in capitulo de sinanchia nominauimus: et regimen subtiliando. ¶ Cum vomitu quoq; si exierit sanguis non magnum affert timorẽ. Curat᷑ nanq; hoc flobotomando egrum et si comederit stiptica sicut sumach et succus vue acerbe. In potu p̄terea sumat ex boliarmẽi gũmi arabici balaustie sanguinis dracõis thuris oium partibus eq̃libus dentur ex eo. ʒ. iij. cum rob simplici de citonijs. ¶ Quibusdã autẽ solet accidere sanguinis exitus cum interpolatione: ex quo nullum sentiunt nocumentũ imo remediũ: ideoq; sic est dimittenduz. ¶ Quod si cum tussi superueniat sanguinis egressio: est timorosum. Est tñ incipienduz in curatione egri cum flobothomia ex basilica. Deinde ex trociscis istis in potu tribuendum: que. ℞. thuris sanguinis draco. amboꝝ ana. ʒ. iij. et tertiã. charabe. ʒ. v. emathitis terre sigillate: amboꝝ añ. ʒ. x. alumis. ʒ. ij. et ʒ. balaustie. ʒ. iij. opij ʒ. ij. rauet seni. ʒ. ij. ex his oibus fiant trocisci. x. de quibus quotidie vnus in potu sumat cuz succo oçimi maioris aut portulace. ¶ Et si egritudo vehemens fuerit: alius circa noctẽ dandus est. ¶ Adiutorioꝝ quoq; ac coxaꝝ partes superiores sunt ligande et extremitates fricande. ¶ Pectus ẽt precipue si in eo fuerit locus dolens ex trociscis p̄dictis cum aceto et aqua epithimetur.

¶ Eius preterea cibaria succuz vue acerbe et sumach et eis similia admixta habeant: et patiens supinus iacẽs: de terra sigillata aliquid post aliquid paulatim comedat.

¶ De ptisi. CAP. LX.

Cum aliquis carniũ diminutionẽ pati videtur post tussim ex cronica passiõe et sputo sanguinis aut saniei p̄cedente lac asininũ in potu tribuatur. Quod si inueniri nõ poterit: caprinũ cum pauco çucharo dandum est. Cum quo etiam panez sepe comedat: ipsũq; quãto plus potest: loco aque in potu sumat. Uinum tamẽ subtile et temperatum aliq̃n est tribuendum. ¶ Nutrimentum autẽ egri sit ex carnibus auium et edina. ¶ Eger preterea ante comestionẽ et post balneum ingrediatur qð nõ sit calidum sed tepidum: et in semicupio moram faciat.

¶ Sũmopere vero cauendum est ne venter soluat᷑. Cui tamen si solutus fuerit: ex huius pulueris bibitiõe succurrenduz est: que. ℞. gũmi arabici: spodij: boliarmeni: seminis mirtini: omniũ añ. ʒ. i. fiat ex eis puluis: de quo i die. ʒ. iij. cum sirupo de papauere albo aut rob mirtino dentur: huius quoq; pulueris bibitio: omnibꝰ ventris constrictione indigentibus qui tussim patiuntur remediũ affert. Cui plerũq; addũtur xilocaracte de siria: et bdelliũ de mecha. ¶ Quod si lac egro febrem generauerit: auferendũ est ei lac et ptisana quousq; febris recedit danda. Deinde lac ei denuo tribuendum. Et si febris iterum redierit: remoto lacte: ptisana est danda. Post cuius recessionem: vt prius ad lac est redeundum. Hoc autẽ semper est faciendũ cuz necessitas vrget et venter sũmopere custodiẽdus ne soluat᷑.

¶ De tremore cordis. CAP. LXI.

Si cum cordis tremore fuerit pulsus velocitas et febris: eger ex basilica ẽ minuendus: et trocisci camphorati cũ succo malorum acetosorum in potu sunt tribuendi: que ℞. spodij: seminis cucumeris: citroli endiuie: lactuce: portulace: rosarum: sandali albi: oium partes equales: et pro vnoquoq; pondere aurei vnius ex eis sumatur camphore trium granorum ordei pondus: ex quibus cuz succo macianorum confectis fiant trocisci: de quibus i potu quotidie vnius aurei pondus: quaq; die tribuatur. qð per duas hebdomadas fieri conuenit. ¶ Si autẽ hec nõ suffecerint lac de quo butyrum sit extractuz: ad bibendũ detur. Ipse vero nutriatur ex pullis cuz aceto et succo vue acerbe: et ex acetoso. Sirupũ preterea acetosum de çucharo factum bibat.

¶ Si aũt cũ cordis tremore non fuerit febris trocisci muscati in potu sumantur: qui. ℞. masticis: spice: xiloaloes: cinamomi: gariofiloꝝ: gallie muscate: nucis muscate: cubebe: cardamomi maioris et ibelobe: corticis citri: omnium añ. pondus vniꝰ aurei: musci sexta. ʒ. i. ex his omnibus cũ vino redolente conspersis: fiant trocisci. Hi autem trocisci conferunt sincopi: et tremori cordis.

¶ Electuariũ diamuscum preciosum qð ad sincopim et tristitiam: et cordis tremorez: et tediuz faciens. ℞. masticis cinamomi: seminis oçimi maioris: seminis oçimi gariofilati: seminis melisse: seminis sisimbri: seminis sãsuci: macro piperis: omnium partes equales: ex quibus omnibus pulueriçatis. ʒ. x. sumantur: margaritarum minutarum corali rubei: charabe: sete crude: been albi et rubei: folij: omniũ ana. ʒ. x. musci tubapirici corconij puri. ʒ. ʒ. conficiantur cũ melle de muraba chebuloꝝ. Hoc enim electuariũ ad frigiditatẽ stomachi: et digestiue egritudinẽ: optimũ existit.

¶ De passione colerica. CAP. LXII.

Cum paruus dolor punctio et tristitia alicui supuenerit affuerintq; cum ea vel post ipsam vomitus et vẽtris solutio: aqua calida multotiens continue in potu tribuatur: et si adhuc perseuerauerint: vomitus et ventris fluxus aqua calida iterum detur. sedabitur enim passio. ¶ Cum aũt egritudo quieuerit eger balneũ ingrediat᷑: in quo per vnius hore spacium moretur. Egressus autem de balneo: leui alatur nutrimento: deinde dormiat. ¶ Sed licet vomitus et ventris fluxus vehemẽtes fuerint: et sinthomata terrefacientia superuenerint: nõ tamen est timendum. imo cum medicaminibus que ego nominabo succurrendũ. ¶ In principio itaq; torcisci de olibano cum aqua et niue: et rob granatoꝝ dentur semel: qui item ẽt sunt dandi si vomitus nõ cessauerit. Duoq; adiutoria et coxe ĩ supremis partibꝰ ligent᷑: et aqua in niue ĩfrigidata sup crura et pedes fundat᷑: et in ipsam etiã mittantur.

¶ Uenter q̃z ex sãdalis: roẜ: cãphora: gallia: aqua rosata ꝯspersis epithimet᷑: et pãnus aqua rosata in niue infrigidata infusus desup ponat᷑: q postq̃ tepefactus fuerit: est remouendus: et alius vt prius desup mittẽdus. ¶ Ad potãdum aũt paulatim tribuat᷑ vinũ vetꝰ temperatũ cum rob granatoꝝ: et q̃n vomuerit iteꝝ tribuatur. ¶ Panẽ quoq; in succo granatoꝝ infusũ cogendus est sumere cũ vino et comedere. Quẽ si vomuerit: iteꝝ dandus est donec quiescat. ¶ Quod si sincopis supuenerit muscus cũ vino dare cõueniẽs ẽ: vim inferẽdo et succus carnis edine et pulline: cuz pauco citonioꝝ succo ĩ vino mixtus: ĩ potu est tribuẽdus.

¶ Pulli preterea sunt assandi: et ante nares ipsiꝰ discerpẽdi: thus ẽt dandũ est vt ipȝ masticet et paulatim trayciat.

¶ Et postremo bolũ corascenũ cũ camphora conditũ tribuat᷑. ¶ Quicquid aũt de huius passionis cura nunc vsq; diximus: donec vomitus sedeẜ: et stõus cibũ recipiat: fieri conuenit. Postq̃ vo stõus ipsius recipere cibum poterit. Nutriendus est eger: et parum vini veteris bene redolentis in potu sumat: et dormire incipiat.

¶ Trocisci de olibano ad vomitum dicti. ℞. boli corascenis: thuris. amboꝝ ana. ʒ. x. cucube: cardamomi amborum ana. ʒ. ij. et ʒ. camphore gallie gariofilo. omnium ana

sextam.ʒ.i.fiant trocisci pondere aurei vnius. Vixeniz vomitui multum conferunt.

¶ Rob de granatis: succus granatorum acetosorũ sumatur: ꝛ per noctem vnã aut amplius dimittatur: donec qd̄ grossum est in fundo resideat. Deinde coquatur ꝛ dispumetur donec iulep similitudinem habeat: in quo ab igne deposito adhuc tamen calido mente viridis stipites mittantur: ꝛ in ipso manere dimittantur quousqꝫ infrigidet. Cumqꝫ infrigidatum fuerit: extrahãtur. Ad cuius similitudinez sirupus de citonys ꝛ sirupus de malis macianis fieri conuenit. ¶ Si autem vomitus hora aliqua nimis inualuerit ꝛ superfluerit magna ventosa stõ superponat.

¶ De his que confortant stomachum: ꝛ ciborum perficiũt digestionem. CAP. LXIII.

Cum stomachi debilitas cũ pauca siti: ꝛ tarda cibi a stomacho descensione: ꝛ acido ructu fuerit: fuerintqꝫ omnia accidentia hec parua neqꝫ fuerit vetusta: stomachus cum trociscis de rosis erit curandus. De quibus eger quotidie in mane pondus aurei vnius ꝛ.ʒ.cum.ʒ.i.decoctionis de seminibus sumat.

¶ Decoctio autẽ de seminibus hec est. sumatur ciminũ nabati: ꝛ ameos: ꝛ buliant in miua donec aqua fiat rubea: de qua preterea cum trociscis de rosis: vt predictum est ĩ potu tribuatur.

¶ Trocisci vero de rosis sunt: qui. ℞. pulueris rosaruz rubearum.ʒ.iy.xiloaloes: spice: masticl. xilocassie. squinanti. cinamomi. absinthy. omnium ana.ʒ.i.conspergãtur ex vino veteri: ꝛ informentur trocisci. ¶ Nutriatur võ ex his que cito digeruntur ꝛ paucorum sunt humoruz: ac paucarum superfluitatum: que etiaz ex redolentibus ꝛ seminibus sint condita sicut sunt calagie ꝛ mutagenat. ¶ Ipse quoqꝫ ante comestionem multo vtatur exercitio ꝛ aquaz minus solito bibat. ꝛ post comestionem multũ dormiat.

¶ De vino quoqꝫ veteri ꝛ puro parum bibat totãqꝫ nutricationem minuat. ¶ Qꝫ si hec accidentia vetusta fuerint: electuarium diacimini: electuariũ diaolibani amborum ana vnius aurei pondus. cum.ʒ.vna veteris vini puri in potu sumatur. Regimen autẽ eius sit vt pdiximus.

¶ Electuarium diaciminum. ℞. cimini carmeni.ʒ.c. çinciberis.ʒ.xx. piperis.ʒ.x. foliorum rute: baurach: panis amborum ana.ʒ.x. Hec omnia cum melle dispumato conficiantur: ꝛ detur de hoc electuario si vẽter strictus fuerit. Qꝫ si solutus fuerit venter: electuarium diaolibanum est dandum. Cuius descriptio in capitulo de ventris solutione continetur. Si autem non suffecerit squama ferri cuz vino tribuatur.

¶ Scoria autem ferri hec est. ℞. seminis apy: seminis feniculi: anisi: cimini: ameos: aniudẽ: origani: cheisim: carui seminis coriandri: melano piperis: macropiperis: cinamomi thuris: spice: gariofilorum nucis muscate: ciperi: çinciberis: omnium ana pondus aurei vnius: scorie aureos. x. omnibus sexcuplum vini addatur: ꝛ coquatur donec ad medietatem redeat: ꝛ coletur. deinde eger de hoc sirupo postqꝫ colabitur pondus.ʒ.xxx. quotidie bibat: ꝛ nutricationez alleuiet. qd̄ per tres hebdomadas faciens caueat sibi ab acetosis: ꝛ a fructibus recentibus: ꝛ ab aqua frigida: vinum vero mensurate bibat.

¶ Emplastruz stomachũ confortans ꝛ calefaciens. ℞. storacem: spicam: squinantum: absinthiũ: calamũ aromaticũ masticem. Ex his cum vino veteri ꝛ succo citoniorũ conspersis emplastrum super stomachum ponatur.

¶ Ad hoc preterea confert: vt stomachus fricando inungatur ex oleo qd̄ fit õ spica nardi ꝛ cipero: ꝛ vt lana carminata in predicto oleo calefacto inuoluta super stomachũ ponatur ꝛ cum panno ligetur. Eger quoqꝫ vinum vetus bibat: aut miuam: aut ydromel.

¶ Miua autem hoc modo fiat. succus citoniorũ muçoruz sumatur: ꝛ per diem ꝛ noctẽ vt residere possit: dimittatur ꝛ coletur. Deinde eius qd̄ clarum est partes due sumãtur çuchari pars vna: vini veteris vna: ꝛ incipiat coqui suauiter ꝛ dispumari: donec in iulep similitudinez transeat: postea pro vnaquaqꝫ libra ex toto sumantur çinciberis spice: cinamomi: gariofil. omnium ana.ʒ.i. masticis.ʒ.y. omnia hec pulueriçata in panno ligentur: ꝛ intus duz calidũ est mittantur. ꝛ cum infrigidari ceperit pannus extrahat ꝛ exprimatur. deinde sirupus recõdatur. ¶ Qꝫ si digestiue debilitas fuerit cum multa siti: ꝛ paucorꝫ ciborũ appetitu ꝛ fetido ructu: sirupus acetosus de citonys bibatur.

¶ Sirupus acetosus de citonys. ℞. succi citoniorum acetosoruz partem vnam: çuchari albi partem vnã: aceti clari quartam partem vnius: coquantur omnia simul donec inspissentur. Est autem sirupus iste stomachi confortatiuus: ꝛ ad suas peragendas actiones iuuatiuus: ꝛ vehemẽtiã inflãmationis ꝛ incensionis que ĩ eo est sedat. ¶ Egri vero nutricatio sit res in qua simul congregantur acetositas ꝛ stipticitas: vt est caro cum succo vue acerbe cocta: ꝛ cum malis macianis similiter cocta: ꝛ cum ribes: ꝛ frigida ex albulem ꝛ amososi: ꝛ illis similia ex cibis.

¶ De isto p̄terea det puluere plies: vt trãsglutiat. q. ℞. rosaz rubearũ.ʒ.x. spody.ʒ.iy. seis coriandri.ʒ.ʒ. dosis ei⁹.ʒ.y. cum succo granati muçi: ꝛ cum sirupo acetoso de citonis. ¶ Si aũt cum hoc qd̄ diximus fuerit in corpore extenuatio ꝛ inflammatio: egro lac ꝛ aqua ordei danda sunt. ¶ Ipse quoqꝫ ex herbis humectantib⁹ est nutriendus vt sũt lactuce: malue: cucurbite: citroli: carnes edorũ: ꝛ agnorum lactantium ꝛ pisces recentes.

¶ Balneũ preterea anteqꝫ comedat: ꝛ postqꝫ comederit: ꝛ tinaz quotidie ingrediatur: ꝛ vinũ claruz valde temperatum bibat: ꝛ assidue vtatur quiete. ꝛ motum ꝛ exercitium vitet. sitqꝫ totum eius regimen vt eius qui corporis grossitiem adipisci desiderat: ꝛ si cum hac dispositione inflammatio fuerit ꝛ incensio vehemẽtissima: stomachus ex rebus frigidis erit liniendus: ꝛ aqua ordei danda. Sitqꝫ ei⁹ regimen vt ethicam habentis.

¶ De dolore ꝛ apate stomachi. CAP. LXIIII.

Si cum dolore stomachi adsunt tribulatio ꝛ nausea: egro aqua tepida ĩ potu est tribuenda: ꝛ vt vomat precipienduz: ꝛ si hoc non suffecerit: venter ex yera pigra soluat: que. ℞. pulueris rosarum rubearũ: spice masticis: xilobalsami: carpobalsami: cinamomi: xilocassie: assari. omniũ ana.ʒ.ʒ. aloes scotrensis dupluz omniũ: qd̄ bene tritũ cum alys misceatur medicinis tritis: ꝛ cuz panno sericino subtilissimo cribellatis: quarum trituratio cũ aloe secundo iteretur. Cuius dosis sit a pondere duorũ aureorũ vsqꝫ ad.ʒ.y. ¶ Egro quoqꝫ quotidie detur panis in vino ꝛ succo mali granati infusus: ꝛ in sirupo acetoso de citonys. ¶ Qꝫ si cum dolore fuerint ructuum multitudo ꝛ extensio atqꝫ singultus: egro electuarium diaciminum: ꝛ de calamento: ꝛ alie confectiones que ventositatez dissoluere consueuerunt: que in capitulo de colica nominabim⁹ danda erunt. ¶ Cibaria vero eius sint calagie: ꝛ mutagenat cum seminibus: vini veteris puri parum bibat: ꝛ vtatur motu: ꝛ ingrediatur balneum. Stomachus quoqꝫ ex oleo de neriden: vt diximus in panno inuoluto vaporetur.

¶ Si autem cum dolore stomachi fuerit febris: ꝛ apostema manifestuz: ꝛ cum tangitur sentitur calidus: eger pus ex basilica flobotometur: ꝛ loco dolẽti duo superponãtur sandali ꝛ rose: ꝛ cãphora cũ aqua rosata: ꝛ succo citoniorũ.

¶ Nutrimentū vō eius non sit nisi sola ordei aqua ꝛ custodiat̄ a carne ꝛ vino ꝛ ꝯfectionibus ꝗ̄ de melle fiūt: ꝛ bibat succū granatorū muçorū ꝛ rob de fructibus frigidis. ¶ Cumqꝫ caloris vehementia sedata fuerit: egro cassia fistula in succo endiuie dissoluta ꝛ bulita ac dispumata: ad bibendum detur. ¶ Cum autem egritudinis dies elongati fuerint: ꝛ calor omnino quieuerit si remāserit apostema cum duritie. Ex hoc emplastro epithimetur locus. qđ ℞. violarū siccarū. ʒ. x. rosarum rubearum. ʒ. ß. spice odorifere masticis: amborū ana. ʒ. iij. ciperi squinanti: calami aromatici: omniū ana. ʒ. ij. farine fenugreci. ʒ. xx. florū camomille. seminis maluauisci albi. farine ordei. omniū añ. ʒ. x. conspergantur omnia ex mucillagine seminis lini. Deinde locus ex oleo de neriden tepefacto inunctus emplastretur ex predictis: per quattuor horas anteqꝫ comedat: ꝛ postqꝫ cibus fuerit digestus: ꝛ stomachus fuerit euacuatus: ex oleo de neridē cum lana vt diximus vaporetur.

¶ Confectio olei nardini simplicis. ℞. olei de ben lib. i. spice. ʒ. ß. masticis costi ciperi squinanti: calami aromatici: oīum ana octauam. ʒ. vnius: omnia hec puluericata in predicto oleo posita ad solem per hebdomadaz vnam vasis ore clauso dimittatur. Deinde colentur ꝛ exprimantur feces ꝛ scophe que in manibus remanserint emplastris admisceantur. Optime enim erunt. ¶ Cum autē apostema in stomacho inueterauerit. trocisci de spica erunt dandi: qui. ℞. florum squinanti xilocassie: rauetseni: calami aromatici: spice omnium ana. ʒ. iij. croci mirrhe anisi costi piperis: omniuz ana. ʒ. i. bdelly vary. ʒ. iij. masticis. ʒ. ij. amoniaci. ʒ. i. informentur trocisci: quorū vnusquisqꝫ vnū ponderet aureū. ex quibus vnus quotidie cuz vino cocto det̄.

¶ Emplastrum quoqꝫ istud fiat: quod. ℞. bdelly mollis. ʒ. x. armoniaci. ʒ. v. seminis ben: seminis apy: amborum ana ʒ. x. spice: masticis nigri: amborum ana. ʒ. v. cere: olei đ neridem. ʒ. xv. gūme in vino dissoluantur. Deinde omnia cōiungantur: ꝛ fiat ex eis emplastrum. ¶ Ad dolorez tamē stomachi ꝛ epatis curandum medicus valde eruditus ē necessarius: qui ipsorum diligenter attendat dispositiōes. Nos tamen aggregationes: ꝛ summas ad hoc cōferentes iam diximus: lꝫ inquantuz potuimus in hoc abbreuiauerimus sermonem.

¶ De singultu. CAP. LXV.

Um singultus post grossi cibi comestionem: aut vini valde temperati bibitionez superuenerit aqua calida in qua ciminum ꝛ menta ꝛ mentastrum: ꝛ parum thuris bulierint: multotiēs in potu erit sumenda: ꝛ egro vt dormiat est precipiendum: ꝛ vēter vaporandus ꝛ ieiunandum est ei. ¶ Cum autez per multos dies a comestione abstinuerit iubendus est balneuz sepe ingredi. Deinde paucis cibis: desiccantibus tamen est alēdus: sicut sunt calagie: ꝛ mutagenat cuz seminibus: ꝛ vini puri parum in potu tribuendum. ¶ Et si hec non suffecerint: trocisci isti dandi sunt: qui dicuntur trocisci de thure: ꝛ. ℞. thuris. ʒ. ß. enule. ʒ. iij. mentastri: foliorum ruthe siccè: amborum ana. ʒ. ij. seminis nemen. ʒ. iij. ꝛ. ß. informētur ex his trocisci pondere vnius aurei: ex quibus vnus ī die cum apoçimate cimini tribuatur. ¶ Qꝛ si singultus post febrem acciderit: fueritqꝫ cum eo tribulatio: aut nausea: aut sitis: aut in ore siccitas: aqua calida egro multotiens danda erit: non tamen repente sed paulatiz. ¶ Et si sedatus non fuerit: aqua ordei cum oleo de amigdalis dulcibꝰ detur. Spondiles quoqꝫ colli ꝛ dorsi ex oleo tepido inungantur ꝛ fricentur: ꝛ mucillago psilly cū iulep: ꝛ succo granati in potu tribuatur. ¶ Singultui preterea ꝛ sternutationi confert retinere anhelitum.

¶ De canino appetitu. CAP. LXVI.

Um aliquis famem assidue patitur: ꝛ cibus post comestionē adeo grauat eum: vt aut vomere aut per inferiorem regionem ipsum eycere cogatur: riçi dādum est ei: qđ dum coquitur ex liquore qui fluit ab agno qui in furno assatur: impinguatur: ꝛ cauda ꝛ ei similia: ex omni cibo qui vnctuosus est ꝛ vinum vetus purum dandum est: de quo quantum poterit bibat. Deinde precipiendum ei est vt euomat: ꝛ hoc regimine conseruandus est: donec sanetur. ¶ Qꝛ si neqꝫ cibus euz grauat neqꝫ ipsum euomit: neque per secessum expellit: carnes vaccine sunt dande: ꝛ frumentum coctum vt puls: ꝛ riçi cum lacte: ꝛ aquam frigidā in potu sumat: ꝛ in aere frigido moretur. ¶ Hac autem egritudine laborans nil acetosum ꝛ stipticum neque acutum comedat: sed dulcibus: ꝛ vnctuosis solum vtatur.

¶ De dolore epatis. CAP. LXVII.

Um quis male fuerit coloratus: ꝛ cuz hoc malaz habuerit formā. Habueritqꝫ dolorem in dextro latere apud costas posteriores: ꝛ fuerit eius malus color citrinus: ꝛ fuerit cum hoc in ore siccitas: ꝛ sitis vehemens: aqua ordei: ꝛ succi herbaruz: vt endiuie ꝛ solatri: ꝛ cuscuthe: cum sirupo acetoso ex çucharo albo facto ī potu: tribuantur.

¶ Emplastrum quoqꝫ ex duobus sandalis: ꝛ rosis: ꝛ camphora: ꝛ aqua rosata: cum panno lineo loco superponatur. Qđ hoc modo fiat: pannus in predictis inuolutus superponatur. Cumque tepere ceperit. remoueatur: ꝛ alius loco eius apponatur.

¶ In potu preterea sumat granatorum succum: ꝛ robub ꝗ infrigidare consueuerunt. ¶ Hic quoque a vino ꝛ a confectionibus que de melle fiunt: sibi caueat: ꝛ a cibis calefacientibus: ꝛ sumat trociscos de berberis; ꝗ. ℞. succi berberis. ʒ. x. seminis endiuie: citroli seminis: portulace seminis omnium ana. ʒ. iij. rosarum. ʒ. ij. rauet seni. ʒ. i. spice. ʒ. ß. Informentur trocisci pondere aurei vnius: ex quibus detur vnus cum sirupo acetoso de çucharo: aut cū succo granati. ¶ Uenter quoqꝫ si necesse fuerit cum succo fructuum soluatur: vt sunt pruna ꝛ tamarindi: ꝛ çucharo albo.

¶ Qꝛ si malus color qui est cum dolore epatis fuerit albꝰ medius videlicet inter euz qui est cum fluxibilitate: ꝛ eū qui est cum tumore: fuerintqꝫ cuz eo ventris solutio ꝛ palpebrarum atqꝫ extremitatum tumor. trocisci de rauetseni cum sirupo acetoso de melle in potu dandi sunt: qui ℞. masticis: succi eupatory: succi absinthy: seminis feniculi: anisi omnium ana. ʒ. ij. rauet. ʒ. x. informentur trocisci pōdere aurei vnius: ex quibus vnus in potu oī die tribuat̄.

¶ Sumantur preterea spica: mastix: ciperum squinantuz: calamus aromaticus: crocus: mirrha. Deinde mirrha et mastix ī vino dissoluta cū alys misceāt̄: ꝛ ex eis emplastꝝ epati superponat̄. ¶ Eger vō a cibis grossis ꝛ frigidis abstineat. Si autem hec non suffecerint: trocisci de lacca cū apoçimate de radicibꝰ sunt dādi. Trocisci aūt de lacca sūt qui ℞. lacce: rauetseni: amboꝝ añ. ʒ. iij. spice: seis apy: ameos: masticis: squinanti: seminis iuniperi: amigdalaꝝ amararuz: costi amari: rubee succi eupatory: assari: aristologie rotunde: gentiane: omniū ana. ʒ. i. ꝛ. ß. Informentur ex his trocisci pondere vnius aurei.

¶ Apoçima radicibꝰ. ℞. corticis radicuz apy: feniculi amboꝝ añ. ʒ. x. seis apy: semis feniculi: floris squināti: ameos oīum añ. ʒ. ß. rosaꝝ rubeaꝝ: spice odorifere: amborū añ. ʒ. iij. coquāt̄ in lib. i. aque donec ad tertiā redeat: ꝛ detur in potu cū ꝑdictis trociscis. ¶ Si aūt apata in epate fiāt eorū cura erit vt apatū que in stomacho generantur.

¶ De ycteritia. CAP. LXVIII.

SI cum yteritia fuerit febris succus endiuie ⁊ solatri ⁊ aqua ordei egro ĩ potu tribuatur. Ipse quoq; ex cucurbita ⁊ criso locanna ⁊ citrolis: ⁊ his similibus herbis frigiditati attinentib⁹ nutriendus est. ⁊ sirupum acetosum ex fortissimo aceto in potu sumat. ¶ Epati preterea emplastrũ ex duobus sandalis est superponendus: ⁊ venter ex succo prunorum ⁊ çucharo soluendus. Que si non suffecerint: trocisci de camphora cum succo granatorum dandi sunt.

¶ Trocisci de camphora. ℞. çuchari spody rosarũ rubearum omniũ añ. ʒ. iij. seminis endiuie. seminis citrulorum cucurbite lactuce portulace seminum ex omnibus sandali rubei omniũ añ. ʒ. i. Informentur ex his trocisci pondere. ʒ. ij. ex quibus quotidie vnus cũ sexta. ʒ. vnius de camphora detur. ¶ Si autẽ eger venas habuerit plenas fueritq; diu ex quo minutus non fuit flobotometur. ¶ Qr si yteritia fuerit sine febre: venter ex his pillulis soluatur: que. ℞. aloes. ʒ. i. scamõee quarta. ʒ. i. agarici partes duas ʒ. vnius. succi eupatory tertia. ʒ. i. Ex his cum succo endiuie confectis: fiant pillule: sufficient ad dosim vnã. Deinde dentur trocisci de lacca cum apoçimate de radicibus. ¶ Si aũt yteritia in oculis remanserit eger fortissimuz acetũ paulatim olfaciat: ⁊ balneũ ingrediat̃. ¶ Eiusquoq; oculis qui yteritiã cum febre patitur: aqua rosata immittenda est. ¶ Yteritie preterea valde confert: vt eger per tres hebdomadas: serũ bibat.

¶ De ydropisi. CAP. LXIX.

CUm venter post epatis dolorem ⁊ febres augmẽtari ceperit: ⁊ qđ est ab vmbilico vsq; ad femur exterius ꝑminuerit: ⁊ cutis que ibi est subtiliari: ⁊ albere visa fuerit: ⁊ cũ venter mouetur audit̃ sonnus quasi aque in vase non pleno mote. Et si cũ his vrina fuerit rubea parua habenda est fiducia: ⁊ proprie si virtutis non affuerit fortitudo. His tamen si virtus fuerit fortis: ⁊ venter vehemẽter siccus pillule de rauet que recipiunt meçerion sunt dande.

¶ Pillule aũt de rauet sunt que. ℞. rauet seni. succi eupatory. seminis endiuie. omniũ añ. ʒ. iij. agarici. ʒ. v. meçeriõ ʒ. x. fiant ex his pillule: quarum dosis sit. ʒ. ij. ꞩ. ex quibus quaq; hebdomada dosis vna sumatur. ¶ Qr si virt⁹ debilis fuerit: trocisci de meçerion sunt dandi: qui. ℞. seminis endiuie. ʒ. x. meçerion. ʒ. i. ⁊ duas tertias: agarici succi eupatory: similiter tantũdẽ rosarũ: seminis citrolorũ: amborum añ. ʒ. ij. ⁊. ꞩ. Ex his omnibus fiant trocisci. x. de quibus vnus in die cũ sirupo acetoso de çucharo dandus est. ¶ Si aũt venter fuerit solutus: dentur trocisci de berberis cum sirupo acetoso. ¶ Eger quoq; nutriatur ex cibregi: ⁊ bibat sirupũ acetosũ de citonys. Et si ventris solutio vehemens fuerit: citoniorũ rob solum danduz est. ¶ Si autẽ cum hac passione non fuerit vrina rubea neq; calor: pillule iste dande sunt que. ℞. meçerion serapini amborum añ. ʒ. ꞩ. salis indi: fimi columbini: amborũ añ. sextam ʒ. i. Pillule eniz iste aquam vehementer expellunt: ⁊ descendere faciunt: trocisci preterea de lacca cum apoçimate de radicibus dandi sunt.

¶ Emplastrũ asciliti ꝯueniens. ℞. farine ordei ciperis stercoris ouini veteris: baurach boli armeni omnium partes equales. Ex his omnibus tritis fiat epithima super ventrem. Huius nãq; proprietas est: aque magnã partem exiccare. ¶ Qr si in palpebris ⁊ extremitatibus fuerit apostema molle: ⁊ testiculi apostemant̃ facieſq; ac totuz corpus mollicie quadã teneantur: erit tunc ydropisis species que yposarcha nominatur. Egro itaq; hac laboranti: trocisci de lacca cum apoçimate de radicibus sunt tribuendi: ⁊ venter quaq; hebdomada ex pillulis de reubarbaro est soluendus: ⁊ patiens in arena calida sepeliendus. Ei preterea est precipiendũ vt exercitio vtatur: ⁊ famez ac sitiz sepe patiat̃. ¶ Si vo venter inflatus ac tensus fuerit: ⁊ cũ ꝑcutitur sonũ reddit vt tympanũ: ydropisis species adesse significabitur: que tympanites dicitur. Quam qui patitur a comestione olerum abstinere debet: atq; eorũ omnium que ventositatis sunt generatiua. Venter quoq; oĩ die ex panico est vaporandus: ⁊ ventose super ventrẽ ponende: medicamina tumorem dissoluentia danda sũt: vt diaciminũ: electuarium de bacis lauri qđ in capitulo de yliaca nominabimus. ¶ Eger ꝑterea exercitio vti assuescat: ⁊ famẽ pati: ⁊ ex collirys que ventositatẽ dissoluunt: quorum faciemus mentionẽ sibi subyciat. Venter quoq; cum mandili donec incipiat rubere: fricetur: ⁊ ex oleo rutaceo clisteriçetur.

¶ De dolore splenis. CAP. LXX.

SI cum dolore splenis fuerit calor: ⁊ vrie rubedo: ⁊ febris: eger ex his trociscis sumat. Trocisci de agno casto. ℞. seis agni casti: tamarisci seis amborũ añ. ʒ. x. seis endiuie seminis portulace: amborũ añ. ʒ. v. Ex his fiãt trocisci: de quibus quotidie detur vnus cuz sirupo acetoso de çucharo: cuius põdus sit. ʒ. iij. ¶ Eger vero si repletus fuerit ex saluatella que est in sinistra manu flobotbometur. Splen quoq; ex frusto filtri aceto calido ĩfusi embrocetur ⁊ obseruetur a rebus dulcibus ⁊ cibis grossis. ¶ Qr si cũ predicta egritudine non fuerit calor: egro trocisci de capparis dandi sunt: qui. ℞. corticis radicũ capparis: seminis agni casti. amborũ añ. ʒ. x. scolopendrie. ʒ. vj. aristologie longe foliorũ rute. seminis nasturty. acori. nigelle. omniũ añ. ʒ. iij. armoniaci. ʒ. iij. Armoniacũ in aceto dissoluatur: ex quo cetera conficiant̃: ⁊ informẽtur ex eis trocisci ponderantes. ʒ. ij. ex quibus vnus cum sirupo acetoso de melle: ⁊ apoçimate de radicibus in potu sumatur. ¶ Si aũt splen tensus fuerit: ⁊ cũ premitur auditur sub eo rugitus. ex predictis trociscis cũ apoçimate de radicibus est danduz: ⁊ vinũ vetus bibendũ: ⁊ potus aque minoretur quantũ plus possibile fuerit.

¶ Emplastrũ ad duriciẽ ⁊ ventositatẽ que est sub splene. ℞. folioꝝ rute. ʒ. x. baurach. mentastri sicci. amborũ ana ʒ. iij. armoniaci. ʒ. viij. armoniacũ in veteri vino dissoluatur ex quo cetera conficiantur: ⁊ fiat ex eis emplastrũ qđ loco superponatur. ¶ De colica. CAP. LXXI.

SI cum dolore vẽtris fuerit ipsi⁹ ꝯstrictio ⁊ nausea: sed neq; febris neq; calor affuerit: ea ergo danda sũt que ventrẽ sine vomẽdi desiderio soluãt: vt est elariũ đ gallia. qđ ℞. masticis gariofil. ʒʒ. melanopiperis: macr opiperis cinami. nucis musca. gallie. omniũ añ. ʒ. x. scamonee. ʒ. x. postea exprimant̃ citonia acetosa ⁊ recentia: ⁊ succus eoꝝ cum eiusdẽ quantitatis melle misceat̃ ⁊ coquatur vsq; ad spissitudinem paulatim: ⁊ conficiat̃ ex eo medicamen: qđ tamẽ eiusdẽ sit quantitatis cui⁹ species sunt. cui⁹ dosis sit a duab⁹. ʒ. vsq; ad. ij. ⁊. ꞩ. ¶ Qr si nausee vehemẽtia nõ fuerit: neq; eger medicinas vomuerit.

¶ Pillule yliatice sũt dande: que ℞. colloquintide: serapini: amboꝝ añ. ʒ. x. scamonee. ʒ. iij. ⁊ tertiã. Informent̃ pillule. de quibus vnius aurei pondus est dandum. Velociter eniz passionem dissoluũt yliacã. ¶ Si aũt passio yliaca difficilis fuerit neq; medicamĩa vẽtris solutiua ei ꝯtulerit. Hoc suppõe coliriũ. qđ. ℞. salis panis. ʒ. x. collognti de interioris scamonee: amborum añ. ʒ. ij. ⁊. ꞩ. fiant ex eis colliria longa ⁊ supponantur. ¶ Et si non contulerit ex enemate leui clisteriçetur: quod. ℞. ficus citrinas quinq;: furfuris quantum manu vna capi potest. maluauisci

M.i.hec in panno ligata:⁊ ficle folia.x.in duabus libris aque coquantur donec ad vnam redeant.deinde coletur ⁊ ponatur super eam baurach pondus aurei vnius:olei sisamini.℥.i.⁊ fiat clistere ex eo.Si quis autē fortius ⁊ acutius facere voluerit:pondus aurei vnius de collirio qđ ꝑ͛us diximus admisceat. ¶ Clistere vehemēter soluens q̊ tūc vtendū est cū medicamīa nō ꝯferūt:neqꝫ vēter soluit. ℞.collōqntide interioris.ʒ.x.cētauree.ʒ.v.buchormariē arthāita.amboꝝ aā.ʒ.ij.mētastri rute origāi oīuꝫ aā.M.i.omnia ī tribus libris aq̄ donec ad duas tertias libre vnius redeāt coquant̄ ⁊ colent̄.deinde dissoluant̄ in ea alkitran:mellis:amboꝝ aā.ʒ.iij.castorei:serapini:oppopōacis colliry qđ ꝑdiximus.oīum aā.ʒ.ij.misceant̄ oīa:⁊ duꝫ tepidum est:fiat ex eo enema:⁊ si squibale ñ exierint:iteret̄ clistere dōec exire videt̄.Hoc nāqꝫ clistere admīstrari dꝫ cū res fortissima est ⁊ pessima:⁊ ī colica mala:⁊ est illa ī q̄ sit nausea valde vehemens ⁊ inferius nihil egreditur.

¶ Huic ꝑterea egritudini qñqꝫ fetida supueīt eructuatio:⁊ plerūqꝫ stercus per os egredit̄:qđ cum hoc accidit:sepe portendit mortem. ¶ Qꝛ si cum ventris dolore nō fuerit ipsius strictura:sed īflatio ⁊ rugit⁹ ac tēsio ī vētre existūt.Confectio de bachis lauri dāda est.℞.folioꝝ rute siccorum.ʒ.x.ameos cimini nigelle keisin origani carui alexandrini:seminis amigdalaꝝ amaraꝝ:melano pipis:macropiperis mētastri dauci acori bachaꝝ lauri castorei.oīum aā.ʒ.ij.serapini.ʒ.iij.oppoponacis.ʒ.ij.ꝯficiant̄ cū melle eiusdē pōderis.cui⁹ dosis sit vt auellana vna:aut nabacca multis vicib⁹ cū vncia vna vini calefacti:aut cū apoçimate de radicib⁹.Huic.n.ꝯfectioni ī remouēda vētositate ⁊ dissoluēda:nihil equiperatur.

¶ Hoc ꝑterea suppositoriū subyciat̄:qđ est vētositatis dissolutiuū.℞.cimini folioꝝ rute viridis amboꝝ ana.M.i.bucormariē:arthanite amboꝝ aā.ʒ.ij.baurach.ʒ.i.cōficiant̄ ex melle:⁊ supponat̄ cū spōgia vel lana.Hoc.n.dissoluit ventositatē ⁊ inferi⁹ expellit.Uenter quoqꝫ assidue ex pāno calido vaporādus ē.⁊ eger in tinā mittēdus. ¶ Si aūt hec nō suffecerint vētosa cū igne īponēda est:⁊ locus donec rubere incipiat fricandus.Post hec vnctio fieri cōuenit ex oleo rutaceo:⁊ ex alys oleis calīs:⁊ ex eis clistericandus est eger postqꝫ eis admixta fuerit:castorei euforby amboꝝ aā.ʒ.ß. ¶ Hanc vͦo solitus pati egritudinē:dū sanus est caueat ne vinū aqua mixtum bibat:nec etiā sumat vinū nisi puꝝ ⁊ forte:neqꝫ aquam multā bibat:⁊ abstineat ab herbis ⁊ lacte:⁊ oībus inflatiuis.

¶ Filōiū faciēs yliosis cū maxīo coartant̄ dolore.⁊ timet̄ ne sincopis egro supueniat ventositatē carminat:somnū prouocat.℞.piperis ameos foliorum rute mentastri:castorei bachaꝝ lauri cimini omniū aā.℥.i.opy.mādragore.iusquiami seminis oīum aā.℥.ß.ꝯficiant̄ cū melle eiusdeꝫ quantitatis:detur ex eo pondus vnius aurei.Huic quoqꝫ electuario addit̄ plerūqꝫ scamonee.℥.tertia.⁊ fit tūc medicamē vētris solutiuū. ¶ Si aūt cuꝫ dolore ēt febris affuerit:cassia fistula in succo endiuie bullito ⁊ dispumato dissoluta egro est dāda:⁊ sirupus violatus in potu est tribuendus ⁊ nutriēdus est ex tafea cum oleo de amigdalis dulcibus condita:⁊ ex leni clisteri clistericādus. ¶ Cum aūt locus doloris in ventre apparuerit grossus:⁊ apostēa habēs:eger in principio flobothometur.deinde cassia fistula cum succo herbaꝝ sepe danda:⁊ sit cib⁹ eius cui⁹ hic dolor ex consuetudine accidere solet:tafea vnctuosa cum çucharo ⁊ cum oleo sisamino:⁊ abstineat a reb⁹ stipticis ⁊ acetosis ⁊ cibis grossis ⁊ ventrem stringentibus. ¶ Qui autem cum hoc dolore ventositatem pati solitus est.cibetur cum kalagie ⁊ mutagenat conditis cum seminibus:⁊ abstineat ab holeribus ⁊ lacte:⁊ ab omnibus que inflant Et bibat vinum forte ⁊ non viciatum.Aut ydromel cum specieb⁹ q̄ ꝑ ꝯdimento ponuntur:vt piper quas dicemus.

¶ Ydromellis confectio.℞.mellis mundi lib.i.aque libr̄.vi.misceantur ⁊ coquantur diu:⁊ spumentur bene donec fiat ad similitudinem iulep.Cumqꝫ hoc factum fuerit in vnaquaqꝫ libra ex eo mittantur.ʒ.ij.piperis puluericati ī pāno ligati donec appropinquet finis decoctionis eius:et cum infrigidantur extrahatur pānus ⁊ exprimatur:⁊ cuꝫ necesse fuerit propinetur.

¶ Confert etiam cui hec passio ex ventositate ⁊ grossa superfluitate accidere solet:oleum de cherua recenti cum apoçimate de seminibus sumptum. ¶ Apoçima autē de seminibus est hoc.℞.ameos cimini cheisim carui origani nigelle oīum aā pugillum vnū. ¶ Istis admisceāt̄ aque lib.iij.⁊ coquantur donec redeant ad libram vnam ⁊ mediam.De hoc itaqꝫ apoçimate sumantur.℥.ij.quibus.ʒ.ij.olei de cherua addantur:⁊ multis diebus bibant̄. ¶ Sꝫ si cui dolor iste cum calore superuenerit:pruna.xx.⁊ ficus citrine.v.⁊ passarum enucleatarum.ʒ.v.sumātur ⁊ coq̄ntur ⁊ colentur.deinde cassia fistula ī eo dissoluta coletur:cui oleum amigdalinū admisceatur ⁊ sumatur:⁊ ex apoçimate qđ in capitulo de reumatismo diximus in potu tribuatur.Uenter vero si multum fuerit siccus:ꝑdicto apoçimati addantur pollipody turbith:amboruꝫ aā.ʒ.ij.⁊ coquantur cum eo:⁊ detur donec venter soluatur. ¶ Cum autem solutus fuerit remoueatur pollipodiū ⁊ turbith.

¶ Electuariū qđ ventrē soluēs inflationē resoluit ⁊ grauedinem.℞.turbith albi fricati ⁊ puluericati.ʒ.xx.çinçiberis.ʒ.x.çuchari.ʒ.xxx.hui⁹ pulueris.ʒ.ij.ad bibēdū dent̄.

¶ Pillule de quibus cum quis ventrem soluere voluerit vnam sumere debet.que appetitum excitant ⁊ inflationē reprimunt ⁊ grauedinem ⁊ cibum digerunt.℞.masticis:çinçiberis:cinamomi:gariofilorum:neheremisk:melano piperis:macropiperis:scamonee:violaruꝫ:çuchari:omnium aā.ʒ.i.fiant ex eis pillule ad magnitudinem ciceris:⁊ sumatur vna:mouet eniꝫ semel aut bis.

¶ De fluxu ventris. CAP. LXXII.

Cum cibus in stomacho more solito ñ moratur:īmo citius egreditur non mutatus nisi parum fuerit:cum hoc mordicatio ⁊ dolor in ventre ⁊ sitis:cuꝫ quo ēt plerunqꝫ adest ventris fluxus in quo ante comestionem inuenitur purulentum:detur egro rob de succo vue acerbe.aut de succo ribes.aut de succo granatorū cum spody rosarum amborum aā.ʒ.i.

¶ Trocisci quoqꝫ de spodio constrictiui itidē tribuantur.

¶ Nutriatur vero ex adesia citrina.⁊ pullis cum aceto coctis:⁊ assatis:⁊ in succo vue acerbe positis.

¶ In potu autem sumat sumach cum aqua rosata:⁊ deinde nutriatur ex cibo:cui admiscetur sumach:qui vocatur sumachia. ¶ Totūqꝫ eius regimen ad hoc perducatur vt infrigidare possit ⁊ constringere.Qꝛ si non fuerit cum eo mordicatio in ventre:neqꝫ qđ egreditur pus habet admixtum:sed est viscosum:⁊ adest inflāmationis paucitas:et pauca sitis:⁊ rutus acidus:Egro sicla ⁊ sinapis ⁊ pisces saliti tribuantur.Deinde cogatur ea vomere sumendo salē ⁊ mel ⁊ anetum coctum.Que si non suffecerint.Medicamen qđ expellit flegma tribuatur. ¶ Qđ.℞.aloes.ʒ.i.colloquintide interioris.ʒ.iij.salis indi.ʒ.iij.turbith.ʒ.i.Ex his fiant pillule:⁊ sufficiunt ad dosim vnam.

¶ Uomitu preterea sepe vtatur:⁊ cibaria quibus vtitur ī almuri perso intingantur ⁊ comedat sulcita que sale condiuntur:⁊ que acrimoniaꝫ habent:que appetitum prouocare consueuerunt. ¶ Si autem cum hoc quod diximus nihil egreditur qđ sit superfluū:neqꝫ qđ expellitur aliq̄d purulentum vel flegmaticum habet admixtum:egro vinum puruꝫ ⁊ forte tribuendū est:⁊ diaolibanū dandū:qđ

℞. olibani. ʒ. x. piperis ameos spice keisim nisi nigelle: oĩuz añ. ʒ. ij. balaustie. ʒ. x. mellis dispumati qđ sufficit ad cõficiendũ: det ex hoc in potu: q stomachum calefacit ⁊ vehementer desiccat. ¶ Apoçima quoqꝫ de senib⁹ qđ in capitulo colice passiõis noĩauimus det ⁊ assuescat i potu sumere vinũ puꝝ. ¶ Si vo cib⁹ nõ egredit sed res subtilis ⁊ alba ⁊ aquosa: cũ qua sũt ea que epatis significant debilitatem: egro tribuant id qđ fit de scoria: ⁊ diaolibanuz: et trocisci calefaciẽtes epar qs nominauimus: ⁊ electuariuz diacalamẽtuz. quod ℞. folioꝝ rute folioꝝ calamẽti siccorum: ameos carui leuistici ciçiberis. ciamomi macropiperis: oĩum ptes eqles: cõficiant cum melle cocto: ⁊ dent alia medicamina q̃ nomiauim⁹ in capitulo epatis: ex his que ipm calefaciũt ⁊ ↄfortãt. ¶ Si aũt cum pdicta egritudine nõ fuerit significatio debilitatis epatis: immo qđ egredit cum fluxu subtile est ⁊ albũ ⁊ fiat in stõ grauitas: puluis de granatis ad transglutiẽdũ dandus ẽ: qui ℞. ossium granatoꝝ acetosoꝝ assatorũ tritoꝝ vt alcohol. ʒ. c. carui. se. coriandri: amboꝝ aceto acerrimo infusoꝝ: ⁊ postea assatoꝝ. añ. ʒ. xx. xilocaracte. sumach. balaustie. oĩum añ. ʒ. x. pulueriçent optie ⁊ ↄmisceant: ⁊ det ex eis puluis ad trãsglutiẽdũ. ¶ Elariũ quoqꝫ qđ dr cãçi: detur. qđ. ℞. arilloꝝ passaꝝ tritorũ vt alcohol lib. i. mirtilloꝝ siccoruz pulueriçatorũ vt alcohol lib. s. xilocaracte nabati balaustie: se. tamarisci ameos oĩum añ. ʒ. x. ↄficiant cũ melle de cana mellis aut cũ melle apũ optime dispumato: ⁊ ex elario sumat. ¶ Si aũt qđ egredit citrinũ fuerit: ⁊ anũ mordicat: ⁊ eger sitim patiat ⁊ febrẽ: trocisci ↄstrictiui de spodio: ⁊ aqua sauic ordei dent. ¶ Trocisci cõstrictiui đ spodio. ℞. rosaꝝ rubeaꝝ: spody: amboꝝ añ. ʒ. x. seminis acetose: sumach: balaustie: gũmi arabici: oĩum añ. ʒ. v. Informent trocisci pondere. ʒ. ij. quoꝝ vnus cuz. ʒ. de rob citonioꝝ simplici sumat: aqua vo sauich ordei quã diximꝰ ita fit: ordeũ fractũ in aqua ipm cooperiẽte buliat donec aq̃ inspissef. deinde colet ⁊ bibant ex ea. ʒ. iij. cum tribus. ʒ. spody: ⁊ gũmi arabici eadẽ quãtitate. ¶ Qꝫ si ex fluxu vẽtris euenerit excoriatio puluis de bolo ad trãsglutiendũ detur: qui ℞. psily. ʒ. xx. seis plantaginis. ʒ. x. gũmi arabici boli armeni amboꝝ añ. ʒ. iij. psilliũ asset ⁊ gũmi: ⁊ bolum pulueriçet ⁊ ↄmisceat: ⁊ sumat in potu ex eo in mane. ʒ. ij. cuz rob de citonys ⁊ circa noctẽ tantũdẽ. ¶ Cibus vo eius sit pulmẽtũ factũ cum granis granatoꝝ ⁊ passis cum aqua ⁊ aceto: ⁊ cib⁹ factus cũ succo vue acerbe ⁊ sumachia ⁊ tafea admisceat suce⁹ sumach ⁊ his silia cibaria.

¶ Trocisci de balaustys q ↄtiue ↄferũt diarie dandi sũt: cum fluxus fuerit superfluus: siue hẽat sanguinẽ admixtum siue nõ. ¶ ℞. gallaꝝ siliquaꝝ nabati: seis tamarisci: olibani: balaustie: oĩum partes equales: opy gũmi arabici amboꝝ añ. partẽ mediã. Informentur trocisci põdere. ʒ. ij. ex quib⁹ vnus cum vino sumat. Si neqꝫ calor affuerit neqꝫ febris. Sꝫ si febris affuerit cũ rob de citonys acetosꝫ sumat: q tũc dandi sunt: cũ vẽtris fluxus supfluus fuerit.

¶ Trocisci ad tenasmon: qui dandi sunt cum caloris absentia fuerit: ⁊ ventositas erit nociua: ⁊ sonitus. ℞. seminis iusquiami albi: seis aneti: seis feniculi. oĩum. ʒ. s. ameos. ʒ. ij. ⁊. s. opy. ʒ. iij. seis apy. ʒ. x. fiãt trocisci de quib⁹ pondus vnius aurei in potu sumat. ¶ Confectio de storace q̃ antiquo ventris fluxui ↄferens ac tenasmoni: cũ neqꝫ febris neqꝫ calor affuerit: sed erit ventositas nociua danda est. ℞. castorei: opy: assari: storacis liquide: myrrhe: se. iusquiami nigri thuris oĩum partes equales: mellis qđ sufficit ad speciez cõfectionẽ. cuius dosis sit. ʒ. ij. vsqꝫ ad tres. ¶ Si aũt postq̃ tenasmõ decẽ trãsierit dies nõ visa fuerint medicamina cõferre: ⁊ eger supra pectinẽ sentit dolorem: redeundũ est ad clistere.

¶ Clistere ↄstrictiuũ ℞. pãnici excorticati: lentiũ excorticataꝝ rosaꝝ siccaꝝ: balaustie coplaꝝ gladiũ oĩuz añ. M. i. oĩa i. ij. lib. aq̃ coq̃nt: donec ad librã. i. ⁊. s. redeãt: ⁊ colẽtur. deinde sumantur ceruse: cineris papiri babilonici: aut cineris papiri: amboꝝ añ. ʒ. i. boli armeni. ʒ. s. vitellus oui vniꝰ assati durus: olei rosei. ʒ. s. Ex his oĩb⁹ in pdicto apoçimate fricãdo dissolutis clisteriçet eger sel aut bis. ¶ Qꝫ si tenasmon fuerit longi tpis in quo nõ egredit sanguis: ꝫ rasura alba mucillagini similis. Medicamẽ putredis qđ in caplo de cura gingiuaꝝ putridaꝝ nomiauim⁹ dãdũ est Ex quo in apoçimate eoꝝ qđ noĩauimus fricato dissoluto clistere semel aut bis fiat. ¶ Et si ex ventris fluxu in ventre vehemẽs mordicatio secuta fuerit: clistere fiat ex oleo roseo tepido. Si aũt nullo modo mordicat: clistere fiat ex illo medicamine. multotiens addatur donec sanet.

¶ Epithima de quo venter cum fluxus supfluit ⁊ virtus est debilitata linied⁹ est. ℞. gallie acatie ciperi mirre gallarum cipressi thuris oĩum partes equales. Ex his oĩbus vino veteri aut succo citonioꝝ conspersis liniatur vẽter. Huic quoqꝫ q̃nqꝫ additur panis biscoct⁹ de suria. ¶ Si autẽ cum hac egritudine fuerit calor: epithima fieri cõuenit ex duob⁹ sandalis: ⁊ rosis: ⁊ bolo armẽo: ⁊ faufel: ⁊ gall' ⁊ pane biscocto cuz succo macianoꝝ ⁊ citonioꝝ ⁊ mirtio. ¶ Qꝫ si eger vehemẽter patiat tenasmõ: ⁊ sepe vadat ad sellã: ⁊ tñ nihil egrediatur: colliriũ istud subyciatur. Est eniz mirabile ad sedandũ tenasmõ: qđ. ℞. thuris: litargiri: croci: gũmi arabici: oĩum ana. ʒ. i. opy. ʒ. ij. informentur collirĩa ⁊ supponatur.

¶ De difficultate mingendi. CAP. LXXIII.

Cum vrina minuit aut ex toto retinet neqꝫ in femore apparet tumor: neqꝫ grauitas neqꝫ dolor in renib⁹ sentit: succurrendũ est ex medicaminib⁹ vrine ꝓuocatiuis que noĩabimus. ¶ Unũ quoꝝ est hoc qđ. ℞. seminis apy: nitri: rubee tinctoruz: olixatri seminis iuniperi: seminis assari: ameos: semis feniculi: spice amigdalaꝝ: seminis melonis: oĩum añ. ʒ. x. cantaridaꝝ quaruz capita ⁊ ale abscisa fuerunt. ʒ. i. armoniaci. ʒ. ij. armoniacum in vino dissoluatur: ⁊ alie species ex eo conficiantur. Ex quibus fiãt forme auellanis similes de quibus sumatur ab vna. ʒ. ad. ij. ʒ. hoc enim medicamẽ valde confert corpori cum dissolutionẽ patitur: ⁊ laxitatẽ: ⁊ yposarche: ⁊ ad expellenda oĩa accidentia: cã quorum corp⁹ desiccari oꝫ. Qꝫ si ↄtingat mingendi difficultas ex casu aut ꝑcussione in femore: aut in ano: aut in eoꝝ circuitu. eger ex basilica minuat. deinde aqua calida loco sepe superfundatur: ⁊ vsqꝫ ad spaciũ medy diei ex oleis fricet. Egro quoqꝫ ꝑcipiat vt vrinã expellere nitat. ¶ Si aũt mingendi difficultas cõtingat vesica existente plena ⁊ extensa: ⁊ fit hoc post sanguinis aut saniei mictuz: medicamina que trombos sanguinis: aut pus qđ in vesica generat soluere cõsueuerunt: ⁊ liquare: dãda sunt. ¶ Medicamẽ qđ trombos sanguinis aut saniei que i vesica fit dissoluit. ℞. cordumeni mirre rubee. de qua tingit. seminis iuniperi armoniaci: asse oĩum partes equales. Armoniacũ dissoluat: ⁊ iformẽtur pillule ex alys speciebus ex eo confectis. de quibus q̃ter in die sumat cum apoçimate de seminib⁹ qđ nominauimus. ¶ Sirupus ẽt acetosus ex forti aceto factus multotiens detur. ¶ Per siringam preterea imittatur in vesicam aqua in qua dissolut⁹ fuit sal: aut aqua cineris: ⁊ ista est confectio aque que fit de cinere. ¶ ℞. cinerez de ilice cinerem de vitib⁹: cali. calcem. His omnib⁹ admisceat tãtum aque vt ex ea cooperiri possint: ⁊ dimittant sic ꝑ tres dies. deinde colentur ⁊ per siringam in vesicã inyciatur. ¶ Herba quoqꝫ croci ortulani ⁊ esula cocta superponat. ¶ Tinã preterea assidue igrediat: in qua sit aqua in qua cocta sint camomilla sticados arabicus sãsucus sinsibriũ

aut in qua extremitates cauliũ ⁊ esula: ⁊ fimus colũbinus cocte fuerũt. ¶ Eger in decoctione eaꝝ sedeat: ⁊ ex herbis istis sic coctis fiat emplꝫ super femur ⁊ partes ei circũadiacentes: ⁊ dũ in tina morat̃ sumat in potu q̄ vrine prouocatiua existũt. Et si hec omnia nõ profuerit ad instrumẽtum cum quo vrina ꝓuocat̃ est recurrendum. ¶ Si aũt mingẽdi difficultas post lapidis signa affuerit: eger supinus iaceat: ⁊ pedes eius diuersis modis ⁊ fortiter patiendi sunt. Et si vrina nõ egressa fuerit oportebit vt cũ instrumẽto curet̃ ꝑ quod mẽbro imissũ fit ipulsio. Cauendũ tñ est ne virge immitat̃: cum est ibi apostema. Ad difficultatẽ quoqꝫ valde confert sepe ingredi tinam: ⁊ vngere loca ex oleis ⁊ medicamina vrinaꝝ prouocãtia in potu sumere ⁊ abstinere a nutrientibus acetosis: ⁊ ponticis ⁊ crossis. ¶ De lapide. CAP. LXXIIII.

Cum eger virgã sepe fricat ⁊ manu tractat: ipsa quoqꝫ quãdoqꝫ erigitur: ⁊ arescit. ⁊ vrina difficulter ⁊ cuꝫ dolore egredit̃ in qua egritudine fortasse ẽt longaonẽ quãdoqꝫ exyt lapis in vesica eẽ significat: Si aũt eger sentit cũ difficultate mingẽdi vehemẽtẽ dolorẽ in renibus: ⁊ in emũctorys: ⁊ nauseã ⁊ vẽtris cõstrictionẽ in renibus lapis eẽ monstrat̃.

¶ Lapidi vo qui est in vesica cõfectio ista vtilis existit: ⁊ est optima ad frãgendũ lapidẽ cum vetustus fuerit. Ego quoqꝫ iã fregi cũ eo magnuꝫ lapideꝫ in spatio minore q̄ draginta dieꝝ. Cuius cõfectio. ℞. carpobalsami seminis rafani: dauci olixatri seminis corticis radicũ opoponacis corticis radicũ capparis: amigdalaꝝ amaraꝝ dampnococtie squinanti: ciperi: spice inde. cassie lignee: saculo fundurion: barmel: gentiane: aristologie rotũde: asari: cordumeni: armoniaci: serapini: bdely: piperis: acori oĩuꝫ ꝑtes equales: gũme sufficiẽti balsamo dissolute malaxet̃: ⁊ ex eis alie species conficiant̃. Ex q̄bus informẽtur pillule: ⁊ sumat̃ ex eis in die. i. ʒ. cũ apozimate de seminib⁹. ¶ Quãdoqꝫ etiã sexta pꝫ. ʒ. vnius ð cinere scorpionum simul cũ eis dat̃. ¶ Cinis vo de scorpiõib⁹ hoc modo fit. Scorpiones sumant̃ ⁊ in ollaꝫ nouã positi os habentem opilatũ super lacertuluꝫ in furno mittant̃: in quo non sit vehemẽs calor: ⁊ sint ibi sex horaruꝫ: spatio: deide extracti pulueriꝫent̃: ⁊ reponat̃. ¶ Eger vo nutriat̃ ex aqua ciceris: ⁊ caligie: ⁊ mutagenat. Et abstineat a lacte: ⁊ caseo ⁊ ab alys cibis crossis. ¶ Ingrediat̃ tinã in qua sit aq̄ in qua cocta sint folia caulium ⁊ esula ⁊ berengesif: ⁊ mẽtastruꝫ: ⁊ fimus colũbin⁹: ⁊ medula seminis croci hortulãi. ¶ Femur etiã inũgat̃ ex oleo de scorpionib⁹: ⁊ distillet̃ ex eo in virgaꝫ.

¶ Oleũ de scorpionib⁹. ℞. aristologie rotunde: gentiane: ciperi: corticis radicuꝫ caparuꝫ omnium ana. ʒ. i. Hec oĩa in libra vna olei de amigdalis amaris posita ad solẽ per hebdomadã vnã dimittant̃: ⁊ colent̃: ⁊ exprimant̃: ⁊ pro vna quaqꝫ libra ex eo adiũgant̃ ei scorpiones deceꝫ ⁊ totum in vase cuius os opilatũ sit missuꝫ ad solẽ per duas septimanas moretur: deinde colet̃ ⁊ repõat̃. Est eñi optimũ ⁊ mirabile: de quo q̄tidie in virga guttati fundend⁹ est postq̄ eger de tina egreditur. ¶ Or si lapis magnus fuerit: non inuenit̃ aliud remediũ: nisi vt cũ incisione extrahat̃: de hoc tñ loqui nostri libri huius moduꝫ excedit. ¶ Cũ aũt in renib⁹ fuerit lapis: eger frequenter tinaꝫ ingrediatur ⁊ renes: ⁊ ylia: ⁊ ex oleis inũgant̃ ⁊ ex eis q̄ locũ calefaciunt desuper cũ panno ponãtur: vt sunt ea que nominauim⁹. In potu quoqꝫ sumant̃ ea q̄ lapidẽ frangũt ¶ Si autẽ lapis ceciderit in virga ⁊ obstaculuꝫ fecerit aqua calida ab alto distillando ei supfundatur: donec rubere videat̃: deinde oleũ tepidũ guttatim supiaceatur ⁊ fricet̃ ⁊ si necesse fuerit: ad exteriora sugat̃. Ex hoc enim mouebit̃ lapis: ⁊ exibit. Sed si magn⁹ fuerit ⁊ difficilis: necesse est vt virga inferius incidatur: ⁊ extrahat̃.

¶ De nascentys renũ ⁊ vesice. CAP. LXXV.

Apostema q̄ð fit in renib⁹ ⁊ i uesica cõmitat̃ febris pmixta q̄ nõ est vehemẽtis caloris cuꝫ qua ẽ opilatio ⁊ rigor: ⁊ frequẽs mictus: ⁊ dolor in inferioribus dorsi ⁊ grauitas: ⁊ cũ ipellit̃ videt̃ egro quod aliqd ibi suspẽsuꝫ sit. Cuꝫ hec itaqꝫ signa visa fuerit: eger ex basilica flobotomet̃ ei⁹ partis in qua dolorẽ sentit: ⁊ grauedinẽ. ¶ Loco quoqꝫ emplastra ĩfrigidantia superponãtur. Et si egritudo sic dissoluta fuerit bonũ erit. Si autẽ febris: ⁊ dolor: ⁊ grauitas perseuerauerint: ⁊ vrina minuitꝫ: ⁊ frequenter egredit̃: significatur pus ibi colligi Est igit̃ tũc super dorsuꝫ emplm ex camomilla semine lini: furfure oleo sisamino cõspersis ponẽdũ: ⁊ egro vt in tina sedeat ꝑcipiendum. ¶ Si aũt eger mixerit pus: semina q̄ nominabim⁹ i capitulo de ardore vrine sunt danda: donec pus minuat̃: deinde dent̃ trocisci quos in capitulo de mictu sanguinis: ⁊ saniei nominauim⁹. ¶ Apostema vero q̄ð in vesica fit deberet comitari febris conclusa: ⁊ difficultas mingendi: ⁊ dissuria: ⁊ femoris ⁊ virge dolor: ⁊ tũc eger ex basilica flobotomãdus est: ⁊ fiat egritudinis cura: queãdmodũ prediximus. ¶ Est aũt quãdoqꝫ renũ apostema q̄ð nõ peruenit ad saniẽ: imo trãsit in duriciẽ cũ grauitas in renib⁹ sine febre perseuerat. Est ergo clisteriꝫandus ex mucilagine fenugreci: ⁊ seminis lini: ⁊ apozimate camomille: ⁊ cauliũ: ⁊ meliloti: ⁊ maluauisci: ac furfuris: ⁊ vomat frequẽter. ¶ Renib⁹ quoqꝫ supponat̃ emplm ex eis q̄ nominauim⁹. Et si vrina minui videtur: cũ illo vrinã ꝓuocantia dentur. Hoc quoqꝫ ꝑ paruo non est habendũ: quia ex eo peruenitur ad ydropisim.

¶ De ardore q̄ fit in mictu. CAP. LXXVI.

Cum eger dum mingit sentit ardorem ⁊ pũctionẽ i virga: a salsis: ⁊ acetosis: ⁊ acutis abstinendus est: ⁊ nutried⁹ est ex tafeis leuibus: ⁊ cibrebegi: ⁊ eoꝝ similibus. ¶ Hoc quoqꝫ medicamẽ ei danduꝫ est. Q̄ð recipit seminis melonis excorticati. ʒ. xxx. seminis citroli: seminis cucurbite: seminis portulace: seminis albi papaueris omniũ añ. ʒ. iy. seminis iusquiami albi. ʒ. y. zuchari albissimi ad põdus oĩuꝫ de puluere horũ quotidie in potu. ʒ. iy. in mane: ⁊ alie. iy. ʒ. circa noctem: cũ. ʒ. i. syrupi violati: aut iulep sumant̃: hec quoqꝫ egritudo nõ ẽ paruipẽdenda: q̄ꝛ cum sit mansiua ⁊ perseuerans: ꝓueniunt ex ea in vesica: ⁊ in instrumẽtis vrinalib⁹ vlcera.

¶ De mictu sanguinis ⁊ puris. CAP. LXXVII.

Cum aliquis ꝑpter casum aut ꝑcussionẽ sanguinẽ minxerit: ex basilica flobotomet̃: ⁊ trocisci qui dñr trocisci de charabe in potu tribuantur.

c

¶ Trocisci de charabe. Recipe charabe gũmi tremule arboris: amboꝝ. añ. ʒ. 5. balaustie: ypogstidos amborum ana. ʒ. y. ⁊. 5. olibani. ʒ. y. seminis apy: opy: ãborum. añ. ʒ. i. informent̃ trocisci pondere aurei vni⁹. Ex q̄bus vnus omni die cum apozimate sumach tribuatur. ¶ Ad comedendũ vero tribuat̃ caro cocta cũ sumach ⁊ caro cocta cum succo vue acerbe. Abstineat a cibis acutis: ⁊ salsis: loco vero percussionis superponatur emplm ex bolo armeno: ⁊ acbathia: ⁊ aloe: ⁊ licio: cõfectis cũ aceto ⁊ aqua. ¶ Si aũt sanguinis mict⁹ euenerit post comestionẽ ciboꝝ acutoꝝ: aut potũ vini acuti flobotometur eger: ⁊ trociscos de charabe in potu sumat: ⁊ eodem q̄ð prediximus gubernetur regimine.

¶ Pus vero si minxit eger trocisci isti dandi sunt: qui. ℞. seminis melonis citroli: cucurbite: omnium absqꝫ corti

cibus.añ.ʒ.xx.boliarmeni:gummi arabici:thuris piguis:sanguinis draconis:omnium.ana.ʒ.x.opy.ʒ.iy.seminis apy.ʒ.y.informētur trocisci pondere.ʒ.y.ex quibꝰ omni die vnus cum syrupi de papauere.ʒ.i.in potu tribuatur.

¶ Uirge quoqȝ ex isto collirio immittat̃.

¶ Colliriuȝ de cerusa.℞.ceruse:sarcocolle:olibani:gummi arabici:opy:sanguinis draconis:oĩuȝ partes equales fiant ex eis collirĩa:⁊ ꝑ siringaȝ fiat prius iniectio ydromellis:⁊ mingat eger:⁊ post eius egressionē fiat iniectio istiꝰ colliry dissoluti in lacte asine.

¶ De his q nõ pñt retinere vrinã. CAP. LXXVIII.

Um eger multum vrine emittit ⁊ in emissione ardorem non sentit:aut mingit in somno neqȝ patitur sitim:neqȝ corporis extenuationem incurrit. Ea que vrinaȝ constringunt danda sunt.

¶ Medicamen retinens vrinaȝ.℞.glandiuȝ.ʒ.i.olibani.ʒ.xxx.seminis coriandri sicci gũmi arabici:boliarmeni:omniuȝ ana.ʒ.x.fiat ex eis puluis de quo in mane.ʒ.iy.⁊ circa noctē totidieȝ ad transglutienduȝ dent̃. ¶ Et si cũ hac egritudine sitis fuerit validissima clamosa ⁊ aqua q̃ bibit̃ cito egreditur:aqua ordei cũ psilio detur:⁊ nutriatur cuȝ succo vue acerbe:⁊ sumach ⁊ similibꝰ horum nutrienti vue:⁊ cũ cibo q fit de simula ordei:⁊ masal:⁊ raib acetosum da ei in potu.⁊ prohibeatur laborare ⁊ cuȝ muliere concumbere.

¶ Isti q̊qȝ trocisci ĩ potu sumãt̃ q.℞.spody.ʒ.x.lactuce:seminis portulace semĩs ãborũ ana.ʒ.xv.coriandri sicci:rosaruȝ rubearuȝ:boli armeni:omniuȝ ana.ʒ.ʃ.balaustie.ʒ.y.cãphore.ʒ.ʃ.sumãtur ĩ potu cuȝ succo granati acetosi.

¶ Herbe etiaȝ fri͞de terantur:⁊ super renes ponantur. Et caueat sibi a cibis cal'is ⁊ vino:⁊ ab omnibus que vrinaȝ prouocant. Illud aũt q̄ꝺ ex magno stolidoruȝ errore prouenit est:quia dãt in hac passiõe egro medicias cal'as.vñ ilico deducunt ipsum ad ptisim.

¶ De lumbricis ⁊ vermibus qui nascuntur in ano ⁊ in vẽtre. CAP. LXXIX.

Ui hoc nocumento solitus est ledi:a cibis crossis ⁊ vnctuosis sibi cauer̃ debet:⁊ quotidie ante q̃ȝ comedat sumat bucellas aliq̃s cum sinapi. Hoc eniȝ ipsos generari prohibet. Si v̊o eos generari contingat:ñ conuenit aliud nisi vt expellant̃. ¶ Medicamen ascarides expellẽs:burungi excorticati cuȝ valde famelicus ẽ eger.ʒ.vy.sumantur.

¶ Medicamen magnos expellẽs lumbricos.℞.burũgi excorticati:turbit:seminis nigelle omnium partes equales:lupinorum:nasturcy:canibil:omnium ana.partē mediam:sumantur ex eo in potu.ʒ.vi. ¶ Prius tamē bibat eger lac mox vt mulctum fuerit per tres dies:⁊ deinde q̃qȝ die quarta dietet se:⁊ de predicto medicamine in lacte adhuc calido vt mulctuȝ est dissoluto ⁊ aceto duȝ valde famelicus est:bibat. Uermes vero minuti qui in anno fiunt pro quibus generatur pruritus in eo:⁊ ideo cũ fricat̃ anus expelluntur cum cotuȝ ex oleo abluto inuolutum immittitur:aut inuolutũ oleo de crisomilis:aut suco mẽtastri. ¶ Aut inuoluat̃ ex parua quãtitate aloes:⁊ felle vaccino:⁊ supponatur.

¶ De emoroydibus ⁊ fistulis ⁊ ragadys que in ano fiunt CAP. LXXX.

Um sanguis recens sine dolore ꝑ inferioreȝ fluit regionem interpolate tamen nõ est constringendꝰ:nisi patiẽs ex eo debilitetur. A multis eni passionibus ex inde liberatur. ¶ Si auteȝ debilitetur:indiget constrictione:trocisci de charabe cum succo sumach dent̃. In comestione quoqȝ sumat sumachiã:⁊ cibuȝ qui cum succo vue acerbe fit:⁊ similia his de illis que nutriẽtia sunt. ¶ Si vero multuȝ debilitetur:nutriatur cũ succo carnis:cui plerũqȝ ammiscentur succus citoniorum ⁊ vinum. Uinũ quoqȝ bibat stiptiticuȝ:⁊ super epar ponatur emplastrum de spica q̄ꝺ in capitulo de epate nominamꝰ.

¶ Et si ista non suffecerint:confectio de scoria ferri d̃tur:que Recipit mirobalan.nigr. belliricorũ:emblicorum:omnium ana.ʒ.ʃ.spice squinanti:ciperi.ȝiȝiberis piperis ameos:olibani:omniuȝ ana.ʒ.y.scorie infuse in aceto per hebdomadã vnam:⁊ postea torrefacte.ʒ.xv.conficiãtur omnia cum melle dispumato q̄ꝺ fuit coctuȝ cũ apozimate emblicorum sicut in capitulo de melancolia nominauimus.de quo quotidie ad nucis magnitudinem sumat̃ Hoc nãqȝ emoroydaruȝ sanguinem ⁊ mẽstruoruȝ cõstringit:fluxui quoqȝ ventris longi temporis:remediũ affert.

¶ Si auteȝ in ano oritur aliq̊d prominẽs extra:ex q̃ magnus prouenerit dolor:nec fluit ab eo aliq̊d:succus cepe cũ pauca lana:aut fel vaccinum supponatur. ¶ Suppositoriũ quoqȝ longuȝ de ciclamine subyciat̃:q̄ꝺ patiens ꝑ totaȝ teneat noctē:⁊ si contingat egredi:remittat̃:donec scindat̃:⁊ egrediat̃ sanguis. ¶ Cuȝ autē dolor vehementissimus fuerit:⁊ apostema magnũ in ano:flobotometur eger:⁊ empl'm hoc superponat̃. Sedat eniȝ emoroydarum dolореȝ cũ adest apostema cũ eis:q̄ꝺ.℞.mellilotum:camomillaȝ que tãdiu in aqua coquãtur:donec dissoluãt̃:deinde sumant̃ ex aqua decoctionis earum quantũ manu vna teneri potest:vitellus oui assati vnus croci.ʒ.i.opy.ʒ.y.seminis lini triti:fenugreci:maluauisci:omniuȝ añ.manipuluȝ.i.Conficiantur oĩa ex rob in quo bdely.ʒ.iy.dissolute fuerũt ⁊ folia superposita postq̃ȝ eorum supficies ex oleo sisamino in quo adeps gallinaceus fuit resolutꝰ aut anatis inũcta fuerit:more emplastri superponat̃:dũ adhuc tepida sunt. ¶ Alia cõfectio doloreȝ ⁊ apostema sedans. Cepe albũ optime coctũ terat̃:⁊ cũ butiro vaccino misceat̃ vt mollefiat:⁊ tepefactũ ano in quo ẽ apostema superponatur:hoc eniȝ doloreȝ vehementem sedat.

¶ Cũ vero in ano ragadias habuerit patiens que cuȝ ledũt cum ipsius venter siccus est.

¶ Pillulis de bdellio sepe vtat̃:que.℞.ꝺ mirobalanis nigris:chebulis amboruȝ ana.ʒ.x.serapini.ʒ.iy.nasturty albi.ʒ.y.bdelly mollis ⁊ pinguis.ʒ.xv.dissoluat̃ bdelliũ in succo porroruȝ:⁊ ex eo conficiãtur alia:⁊ informentur ex eis pillule:⁊ sumantur ex eis frequenter ab vna.ʒ.ad.iiy.locus vero si adustionem patiatur ex vnguento de cerusa inungantur.

¶ Si auteȝ non sentitur in eo adustio vngatur ex vnguẽto ꝙ fit ex adipe qui in gibbo camelli ĩuenitur ⁊ bdellio:q̄ꝺ sic fit:videlicet vnguentũ de sene.℞.cere citrine:olei sisamini:adipis anatis:medulle cruris vaccini adipis q̄ ẽ in gibbo camelli:bdely:oĩuȝ partes equales:bdeliuȝ prius in mucilagine seminis lini dissoluatur:deĩde oĩa misceantur:hoc eniȝ optimũ existit. ¶ Si auteȝ eger ragadias ĩ ano habuerit profundas a q̊bus fetens virus fluxerit medicamẽ acutũ q̄ꝺ ĩ capitulo de vlceribus descripsimus:eis superponat̃:q̄ꝺ eger ꝑ duos patiat̃ dies. Et si in eis aliquid remaneat q̄ꝺ resudet medicamẽ iterũ apponat̃:q̄ꝺ eo vsqȝ fiat donec locus siccetur:⁊ nõ resudet:si fuerit profundũ. ¶ Et si ea q̃ ibi sunt eminentia extra ⁊ pendẽtia fuerint iterum vt arescãt ⁊ nigrescãt:butiruȝ tepidũ multotiẽs superponatur:dõec nigredo ab eo remoueatur. ¶ Si autẽ resudatio reuersa fuerit:medicamen acutũ iterum ibi apponat̃. Et si nõ resudauerit:ex vnguẽto de cerusa curet̃. ¶ Est etiã quando eminentes emoroydes extra curant̃ cauterizando cũ ferro.loq̄ tamẽ de hoc plus est q̃ȝ huius nostri liber modus regrat.

¶ Fistule vero gnant in ano velociter: quoniã figura ei⁹ facit illud esse necessariũ q̃ aut penetrãtes sunt: aut nõ penetrãtes vtriqз. ¶ Cũ autez pforate sunt vtrinqз: sterc⁹ egredit̃ ex eis ꝛ vẽtositas. ¶ Si aũt ñ egredit̃ neqз stercus: neqз vẽtositas: nõ ẽ penetrãs ab vtraqз pte: loq vo de eius cura pfecte: plus est q̃ȝ hic noster liber expectat. Sz q̄ fere homines omnes semp maximũ incurrũt errorez i cura huius egritudinis: vnde maximũ seqtur nocumentum: nos excitabim⁹ eos ad hoc qd̃ huic egritudini ɔgruum erit: ꝛ ostẽdem⁹ qualiter a pdicto errore se custodiãt: ꝛ dicem⁹ q̄ fistula vtriqз pforata cũ ab ano remota fuerit: nullo modo ferro ẽ tãgenda. Ex incisione enim ferri cõtingit sterc⁹ inuoluntarie egredi. ¶ Est etiaз aliud q̄re fistula ab vtraqз parte pforata ferro tangi non dз. Quia toto tẽpore vite eger sic permanere poterit: nõ magnum faciẽs nocumẽtũ: nec pueniet ex ea aliqd nisi resudatio ꝛ flux⁹. ¶ Si aũt illud qd̃ ab ea fluxerit: fuerit acutum ꝛ mordicatiuuз: ꝛ fetidũ habuerit odorẽ. Cuius etiã quantitas quotidie augeat̃: erit fistula putrida ꝛ cum herpete estiomeno cui ex medicamine acuto: ex eo qd̃ cõplet oĩa succurrendum est: ante q̃ȝ dilatetur: ꝛ magnificetur. ¶ Cum autez nõ resudauerit nisi paꝝ neqз ei⁹ quan titas quotidie auget̃: neqз malus odor ibi augmẽtatus fuerit: non est in ea aliqd q̄ sit timẽduз nisi resudatio ꝛ fluxus. Que medicari potest donec siccet̃: ꝛ detumescat: ꝛ nõ resudet per longuз tempus. ¶ Si autez resudatio redierit medicamen predictũ adhibeat̃: ꝛ hoc modo poterit blãdiri p totuз tempus vite egri: ꝛ nõ nocebit. ¶ Mod⁹ adhibendi medicamen huic egritudini. Ex collirio qd̃ in capitulo de fistula oculi nominauim⁹ sumatur: ꝛ optime terat̃. ꝛ fistula premat̃ donec qcquid in ea continet̃ egrediatur. ¶ Et si radi⁹ eã ingredi poterit: iuoluat̃ coto: deide ex pdicto medicamine postq̃ȝ mollificatũ fuerit inunctus in fistulaз mittat̃. ¶ Si vero minime ingredi in ea radius poterit dissoluat̃ medicamẽ in aqua: ꝛ subleuetur coxa egri supposito puluinari: ꝛ eo supino iacente: predictũ medicamen distillãdo super fistulã fũdat̃: ꝛ fiat hoc in mane: ꝛ circa noctez per tres dies: ꝛ sedeat in aqua de curcuma: ꝛ lauetur ex ea.

¶ De exitu matricis ꝛ ani. CAP. LXXXI.

Cum anus extra egredit̃: apostemate carens: ꝛ ita disponit̃ q̄ si impellat̃ ingredit̃: ceruse: balaustie: gallaruз: aluminis: antimony: omniuз partes sumant̃ eq̄les. Et redigãtur i puluerez: ꝛ super anũ ex oleo roseo calefacto inũctuз puluerizent̃: ꝛ anus itromittatur ꝛ stringat̃: qd̃ tamen fieri ɔuenit: postq̃ȝ eger a sella reuersus fuerit ne euз cito surgere ad sellam sit necesse. ¶ Sumãtur etiaз galle: balaustie: cupule glandium: folia mirti: ꝛ coquantur i aqua donec rubea fiat: ꝛ sedeant in ea ꝛ lauet̃ ex ea. Oꝛ si anũ q apostemosus ẽ ingredi minime põt: eger aquaз calidã frequenter ingrediat̃: ꝛ in ea sedeat ꝛ vngat anũ ex cera ꝛ oleo camomillino. Aut anetino: donec ingrediat̃. Cumqз itromissus fuerit: ex his q̃ nominauim⁹ curetur. ¶ Uulua preterea si egressa fuerit: similiter erit medicanda. Est tamẽ necesse vt fortiter liget̃: ꝛ vt egra semp supina iaceat ꝛ coxe superi⁹ eleuet̃.

¶ De constrictione mẽstruoꝝ. CAP. LXXXII.

Pro supfluis menstruis cõstrigẽdis. trocisci de charabe per hebdomadã vnam sunt dãdi. Qui si nõ cõtulerint cõfectio de scoria det̃: ꝛ fiat minutio ex basilica. ¶ Uentose quoqз ad mamillas apponant̃: ꝛ i comestione stipticis vtat̃ cibis. ꝛ hoc medicamen egra sibi subyciat: qd̃. ℞. olibani: balaustie: gallarũ: antimony: acatie: alumis: oĩum partes eq̄les. Puluis boruз optime tritoꝝ: cũ pauca lana subyciat̃: femur vero ꝛ dorsuз ex epithimatib⁹ q̃ in capitulo de fluxu ventris nominauim⁹: epithimẽt̃: ꝛ sedeat in aq̃ de curcuma. Oꝛ si ista nõ cõtulerint: ex alio pessario acuto fiat imissio: ꝛ maneat in vulua.

¶ De prouocatione menstruoꝝ. CAP. LXXXIII.

Cum ex retentione mẽstruoꝝ magna seqtur passio: trocisci de mirra det̃. ¶ Trocisci de mirra. ℞. mirre. ʒ. iy. lupinoꝝ optime tritoꝝ. ʒ. v. folioꝝ rute: mẽtastri: pulegy: cimini: rubee: de q̃ tingit̃: asse: serapini: opoponaci: omniũ ana. ʒ. y. informẽtur trocisci ponderantes ʒ. y. ex qbus det̃ vnus in die cũ aqua in qua semẽ iunipericoctũ fuerit. Hoc nãqз medicamen adeo vehemẽs existit in prouocandis menstruis: vt etiaз fetum excutiat si qua eo sepe vtatur. Uentose quoqз sub curuatura poplitis sunt ponende: ꝛ flobotomia ex saphena facienda est. Postremo quoqз ventose femori: sunt superponẽde.

¶ De fissurl q̃ fiũt i mrice vl' vulua. CA. LXXXIIII.

Hec curande sunt ex medicatiõe ragadiaꝝ ani: pessariũ quoqз ex adipe anatis ꝛ ysopo ceroto ꝛ medulla cruris ceruini: mixtis cũ cera dissoluta in oleo de lilio: aut narciscino subyciat̃: si neqз febris neqз acuitas affuerit. ¶ Oꝛ si illud fuerit cũ calore ꝛ acuitate: oleuз roseuз adhibeat̃. Ex vnguento quoqз de cerusa similiter fiat pessariũ. ¶ Si autem calor fuerit vehemẽtior sumatur succus portulace: aut lactuce: aut mucilago psily: ꝛ fiat tabula de plumbo similis marmori in quo teruntur colores habẽs in circuitu labium paruuз ꝛ ponatur in ea aliquis de predictis succis: ꝛ cum pistello plumbeo adeo super ipsam moueat̃: donec de plumbo multuз predicto liquori misceatur ꝛ inspissetur succus: ex quo fiat pessarium: postq̃ȝ oleum roseuз ei admixtum fuerit: ꝛ supponat̃. Hoc. n. medicamẽ cancro vulnerato qui est in matrice optimuз existit: ꝛ alys ei silibus. ¶ De plagis ꝛ cancro q̃ fiũt in matrice vel vulua. CA. LXXXV.

Si cum apostematibus istis adest calor ꝛ febris: flobotomia ex basilica fiat: ꝛ patiens ex aqua ordei nutriatur: ꝛ liniãtur renes: ꝛ femur ꝛ ylia ꝛ sume ex epithimate apostematis calidi: ꝛ infrigidet̃ locus quãtum possibile est. Si vero postq̃ȝ febres ꝛ acuitas quieuerint: ex apostemate aliquid remanserint: ex iniectionibus liquidis curetur: ꝛ mulier in huiusmodi liquidis sedeat donec mollescat ꝛ maturetur.

¶ Pessariuз mollificãs dura apostemata matricis: ꝛ conferẽs dolorib⁹ in ea factis ꝛ paulatim eos quiescere faciens. Recipe adipis anat̃: medulle cruris ceruini vl' vaccini: bdelly mollis: croci: vitelli oui assati: fecis olei de seminibus lini: fecis olei de lilio: omniũ ana partes eq̄les: dissoluãtur in vino aut rob: ꝛ fiat ex his pessariũ. Est eniз optimũ ad sedandũ dolorẽ: ꝛ mollificandã duriciez matricis. ¶ Patiẽs pterea sedeat in aqua in qua cocta sint fenugrecũ: ꝛ semẽ lini: ꝛ camomilla: ꝛ mellilotũ ꝛ cauliũ extremitates singulatim: aut omnia simul.

¶ De nascẽtys q̃ fiũt i mrice vl' vulua. LXXXVI.

Cum a vulua fluxerit sanies spissa: aut virus tenue: si ex ppinquo manat loco: neqз fuerit ibi profunditas fetida neqз putrida: sumenda sunt aloes: ꝛ mirra: ꝛ sanguis draconis: ꝛ sarcocolla: atqз olibanum: ꝛ loco superponẽda: donec consolidet̃.

¶ Si aũt ex loco manauerit remoto: ex pessario qd̃ nominauimus in capitulo d sanguine ꝛ sanie fiat pelixma.

¶ Si aũt qd̃ fluxerit est fetidũ: odorem habens malum:

ex pessario secādo acuto fiat iniectio: postq̄ loc⁹ mundificatus fuerit: ex aqua ⁊ melle iniectis p instrumētū añ eā ¶ Si vero cū hoc q̄ fluit affuerit pūctio ⁊ dolor ⁊ apostema duz: qd̄ tactu discernit̄ summopere cauēduz ē ne ex aliquo acuto medicamine tangat̄. Sed fiat iniectio ex cōfricatiōe plūbi quā dixim⁹: aut ex vnguento de cerusa: ⁊ flobotomet̄ ex basilica. Et custodiat̄ ab omnib⁹ que coleram gignunt nigram: ⁊ seminibus ⁊ speciebus que pro condimento admiscentur cibis.

¶ De p̄uocatione mēricis. CAP. LXXXVII.

Cum menstrua p lōguz tēporis spaciū retenta fuerint aut mulier a cōmixtione viri diu abstinuerit: licet valde affectauerit: ⁊ euenerit grauitas ⁊ dolor i īferiori pte suminis: ⁊ senserit q̄si aliqd sursuz trahi a parte suminis. Fortasse post ista superueniet ei sincopis: ⁊ q̄si mortua cadet. ppendi quoq̄ vix poterit q̄ ipsa attrahat aerē: vel hēat pulsuz ⁊ forsitan p̄focabitur ⁊ morietur: ⁊ fortasse sanabit̄: laboriose tamē. ¶ Hec itaq̄ passio ilico vt euenerit curanda est: Cuius curatio est: vt pedes fortiter fricētur ⁊ ligent̄: ⁊ vētosa magna sumini superponat̄. ¶ Obstetrici quoq̄ precipiat̄: vt digitum oleo bene redolēte inūgat: ⁊ i circuitu oris vulue dū est intus bene cōmoueat. ¶ Narib⁹ preterea ꝯdisi insufletur: ⁊ circa aures ipsius voces clamando proferant̄: ⁊ nihil qd̄ bene redoleat olfaciat: imo bene redolentia ⁊ algalia remoueant̄. ¶ Et pectē ⁊ eius superiora ex eis epithimet̄: ⁊ narib⁹ malū reddētia odorez applicēt: vt stercus ⁊ castoreum ⁊ sulphur. ¶ Cum autem sanitati restituta fuerit: ex hac medicatione curet̄: ne egritudo redeat. ¶ Et si egritudo h̄ post mēstruoꝝ euenerit restrictionē ea dētur que mēstrua prouocant. Et in pedib⁹ fiat minutio: ⁊ vētose in eis opponant̄. ¶ Si aūt post longā viri dissuetudinē ꝯtingat: ex quo etiā sepi⁹ accidit: īcipiat viri cōsuetudinē habere: aut obstetrix iteret illd̄ sepe qd̄ prediximus in omni pauco tēpore aut medicamina q̄ minuunt sperma dent̄ que predixim⁹. Et dētur trocisci de mirra quos i caplō de mēstruis ꝑuocandis noiauimus.

¶ De mola. CAP. LXXXVIII.

Mulieribus plerūq̄ accidit passio ex q̄ pregnantiū dispositiōis similitudinē incurrūt. Venter nāq̄ crescit: ⁊ discolorate fiūt: ⁊ retinet̄ mēstrua. Mot⁹ tamē qui est in hac egritudine: nō est vt motus infātis: imo quādoq̄ de suo mouet̄ loco cū duriter tangitur. Ad vltimū vero cū angustia ⁊ dolore frustum carnis informe ac si pareret: emittūt. Plerūq̄ vero solummodo ventositas ⁊ humorum multitudo emittit̄: ⁊ deinde minuitur vēter: ⁊ remouent̄ accidētia. ¶ Postq̄ ergo tp̄s preterierit i quo scitur pueꝝ ōbere moueri si adesset trocisci de mirra dādi sunt: ⁊ apozima de seminib⁹: ⁊ oleum de cheisim adhibēduz: pessariū ex ruta: ⁊ mētastro: ⁊ alia pessaria p̄dicta in capitulo de alleuiatione partus: sunt immittēda. Doses quoq̄ de pillulis fetidis frequenter tribuende sunt: cum hoc enim cito euadent.

¶ De ruptura inguinis. CAP. LXXXIX.

Cum aliquis in mirach vētris habuerit eminentiaz que cum supin⁹ iacuerit: ⁊ loc⁹ digitis cōpressus fuerit remouet̄: ⁊ cū sederit redibit: passio adest que ruptura dicitur. ¶ Qui hoc itaq̄ patitur: sibi cauere debet: ne post comestionē moueat̄: neq̄ comedat fabas ⁊ hoc precipue: neq̄ faseolos: neq̄ lentes: neq̄ olera: neq̄ aliquē cibū inflatiuū. ¶ Studere etiā debet: vt ei⁹ vēter semper mollis sit: hoc nāq̄ regimine: possibile est ipsuz euadere dolorē. ¶ Loco p̄terea aliquod superponēdum est obstaculū ⁊ stringendū ⁊ proprie cū se mouere voluerit. ¶ Crossus quoq̄ si fuerit ⁊ ventrē habuerit grauē: nō debet vti motu nisi vēter pri⁹ sub vmblico ampla cingatur fascia.

¶ Empl̄m ad rupturaz. ℞ Recipe gallaꝝ cipressi partes. y. mirre: ciperi sansuci: gallaꝝ: acatie: olibani: gūmi arabici omniū ana partem vnaz: gumme prius in vino resoluantur: ⁊ aggregentur cum eis reliqua: ⁊ super rupturaz egro supino iacente ponant̄: ⁊ stringat̄ locus: ⁊ nō soluat̄ vsq̄ ad sex aut septez dies. Postea egro supino iacente soluatur: ⁊ illo reiecto de eo emplastro supponat̄. Ex hoc eniz prohibet̄ ampliari. ¶ In ruptura autē testiculoꝝ pellis augmentatur qd̄ fit aut ꝑpter ventositatē: aut ꝑpter aquā que ibi congregant̄: aut q2 intestina descendūt ad locū illum. Si vero propter descensum intestinoꝝ cōtingat: erit grauis ⁊ dolorosus: ⁊ sentiet dolorem cuz tangētur. ¶ Taliter itaq̄ patiēs sicut prediximus regendus ē ⁊ empl̄m predictum superponēduz: ⁊ locus cuz ligatura: assidue ē stringendus. Ruptura enim cuz nō stringitur, dilatat̄. ⁊ augmentatur semp. ¶ Si aūt causa a qua fiat: locus apparet lucidus: ⁊ tersus ⁊ tensus. Huic itaq̄ confert epithimari ex epithimate qd̄ in capitulo d̄ ydropisi nominauimus. Aqua quoq̄ i hac egritudine plerūq̄ petit inferiora ⁊ fluit inde: vn̄ eger per aliquot tēpus sanus efficitur: sed preterea redit egritudo: postq̄ ergo aq̄ fluxerit: curādus est eger ex cauterio: ⁊ medicamine. Ex h̄ enim prorsus curabit̄: nec egritudo redibit. De hoc tamē loqui plus est q̄ hic noster exigat liber. Cuz aūt hec egritudo: ventositatis cā cōtingit loc⁹ fricandus ē: ⁊ ex oleo sambacino in quo castoreum ⁊ euforbiū dissoluta fuerūt inungendus: ⁊ ex codez int⁹ in virgaz guttati distillādū.

¶ De podagra ⁊ sciatica. CAP. LXXXX.

Cum in iūcturis fuerit dolor: ⁊ apostema ⁊ locus cuz tangitur fuerit tact⁹ calidus: ⁊ color rubeus: eger si dolet i dextro pede ex dextra manu: ⁊ si i sinistro ex sinistra est flobotomādus: ⁊ locus ex hoc medicamie liniendus. ¶ Epithima. ℞. rosaruz rubeaꝝ: sandali fauisel: sief memite: boli armeni: opij: omniū partes equales: Ex istis in aceto: ⁊ aqua dissolutis fiat epithima. ¶ Psiliuz quoq̄ aceto infusum in carta missuz superponantur ⁊ cū tepuerit mutet̄: ⁊ loco eius aliū superponat̄. ¶ Venter preterea ex apozimate mirobalanoꝝ: ⁊ hermodactilis: soluat̄. ¶ Apozima mirobalanoꝝ cū hermodactilis. ℞ Recipe mirobalanoꝝ citrinoꝝ. ʒ. xv. pulueris turbit fricati: polipody: amborū ana. ʒ. iij. sene: seminis fumiterre amborū ana. ʒ. iiij. hermodactili albi: seminis endiuie: seminis apij: rosaruz: omniū ana. ʒ. y. coquantur in trib⁹ libris aque donec ad vnā redeāt: deinde manibus fricentur: ⁊ colētur: ⁊ bibat̄ cuz zuchari tabarzet. ʒ. x. ¶ Si q̄s apozima fastidierit: pillulas istas sumat: que nō valentes incedere surgere faciūt: ⁊ pedibus ambulare.

¶ Pillule que nō valētes incedere surgere faciūt. Recipe aloes. ʒ. i. scamonee q̄rtaz. ʒ. vnius. rosaruz rubearum tritaꝝ: sextam. ʒ. i. hermodactiloꝝ alboꝝ. ʒ. ß. informētur ex eis pillule que erunt dosis vna. ¶ Eger vero nutriat̄ ex cibis fridis: ⁊ stipticis: ⁊ abstineat a vino: ⁊ confectionibus que ex melle fiūt: ⁊ carne.

¶ Cum autem apostematis calor quieuerit: ⁊ eius inflamatio: ex his q̄ calidoꝝ apostematum reliquias resoluunt curetur. Quorum vnum. ℞ Recipe ceram in oleo de lilio resolutam: cui admisceatur mucilago fenugreci: ⁊ seminis lini: deinde terant̄ simul donec vniātur ⁊ fiat ex eis epithima. ¶ In tempore autem sue incolumitatis: ⁊ proprie circa tempus in quo egritudo eum inuadere consueuit: ⁊ quaz maxime in vere. Assuescat flobotomia vti:

ꝛ vētris solutione: ex his q̄ coleram expellunt rubeā ꝛ a potu vini abstineant: ꝛ a comestione eorum que ex melle conficiunt̄: ꝛ carne. sint eius cibaria acetosa: ꝛ stiptica ꝛ his similia ex his que infrigidant. ¶ Mēbra autē que hanc consueuerūt incurrere passionē: min⁹ solito laborē pati assuescant: ꝛ precipue cum tēpus inuasionis timet̄ ꝛ cum corpus fuerit plenum ꝛ vene plene: ꝛ fuit diu ex quo neq̧ minutus: neq̧ solutus fuerit.

Cum autem cū dolore iūcturaꝝ neq̧ calor neq̧ rubor ī colore affuerit: fueritq̧ eger frīde cōplexionis ꝛ locus tactu sentitur frigidus in principio curationis eius pillule maiores de hermodactilis dande sunt.

¶ Pillule maiores de hermodactilis. ℞. hermodactiloꝝ satiriō: meizabara: omniū ana. ʒ. v. yere pigre. ʒ. x. collogntide: centauree minoris: amboꝝ ana. ʒ. v. eufozby. ʒ. y. turbit. ʒ. x. seitaragi indi. zinziberis: sinapis: piperis castorei omniū ana. ʒ. i. Informētur ex eis pillule: ex quib⁹ duabus. ʒ. ꝛ. 5. ad tres sumant̄. He nāq̧ pillule valde ꝓferūt: quia non valentes surgere incedere faciunt.

¶ Epithima ad podagram fridaꝫ. Recipe storacis liquide: castorei: eufozby: mirre: aloes: acatie: oīum partes eq̄les. Ex his omnibus vino veteri admixtis fiat epithima. Cumq̧ iste dolor quieuerit succurratur: patienti ex distillatione multe aq̄ calide ab alto: ꝛ inūctio fiat ex oleo de lilio: ꝛ emplastruꝫ ex bdellio molli: ꝛ storace: ac fenugreco ꝛ semine lini: ꝛ armoniaco: superponatur: qd̄ hoc modo cōficiatur: armoniacū bdelliū in vino veteri resoluantur ꝛ alia omnia eis admisceantur: ex quibus fiat emplastrū ꝛ superponat̄: hec nāq̧ egritudinis species est que in lapidis duritieꝫ transit: ꝛ reddit membra ꝛ iuncturas fungis similia. ¶ Quapropter hanc habēs passionem a fastidio ꝛ ab aqua frigida: ꝛ a cibis crossis: ꝛ a frequenti ebrietate custodiatur eiq̧ precipienduꝫ vt dum sanus ē motu vtatur: ꝛ a coitu abstineat: ꝛ precipue cum satur fuerit: neq̧ balneum ingrediatur neq̧ exercitetur post comestionē.

¶ Uinum preterea vetus ꝛ purum bibat. eis quoq̧ dum sanus est vtat̄ que vrinaꝫ prouocare cōsueuerunt.

Dolor vero qui sciatic⁹ vocatur est qui ab ancha ꝑ coxam totam vsq̧ ad genu in longitudine ꝑtenditur. ¶ Quandoq̧ etiam in longitudine ad virge similitudinem extensus per crus vsq̧ ad pedes descendit: ꝛ tunc si in complexione fuerit caloris dominium ꝛ vrie tinctura ex basilica manus eiusq̧ partis pri⁹ minutio facienda est: deinde ex sciatica.

¶ Si autem egri complexio frigida fuerit: ꝛ color fuscus sepe prouocandus est vomitus: ex apozimate rafani cuꝫ syrupo acetoso. Coxa quoq̧ ac pes ꝛ crus: ex oleo in quo castoreum eufozbium: ꝛ storax sint resoluta inungantur assidue. ¶ Or si dolor in coxa mansiuus fiat: eger ex almuri nabati: ꝛ baurach clisterizetur: ꝛ ex enemate acuto qd̄ in capitulo de apoplexia nominauim⁹. ¶ Collirium quoq̧ ex ciclamine ꝛ colloquintida factum supponatur. Que eo vsq̧ fieri conuenit donec eger excoriationeꝫ incurrat. Ex ea enim duꝫ accidit: plerumq̧ cōsequitur sanitas. ¶ Si autē passio inueterauerit sinapis sumat̄: ꝛ cuꝫ fimo columbino eiusdeꝫ quantitatis teratur: ꝛ ex apozimate ficuuꝫ conficiantur ex q̄bus coxe emplastrum supponatur. Qd̄ tādiu dimittatur donec in loco vesice aq̄ fiant: ꝛ findant̄: ꝛ effluat aqua q̄ in eis est: ꝛ vaporetur loc⁹ cum aqua calida: deinde eger per aliquot dies qescere dimittatur: ꝛ si nonduꝫ sanitati restitutus fuerit: ad hanc eandem curam redeundū. ¶ Or si egritudo valde mansiua fiat ꝛ longi temporis ꝛ timet̄ ne vertebruꝫ prosiliat aut egressuꝫ fuerit locus ex instrumēto qd̄ rote assimilat̄ cauterizandus ē: ꝛ incendat̄ cū coctura caput anche apō caput coxe. Hui⁹ tamē rei sermocinatio istius nostri operis metas transcēdit. ¶ Taliter ꝑterea patiētes in tempore sospitatis vomere cōsueuerunt: ꝛ soluere vētrem: ꝛ regimē subtiliare: ꝛ a cibis crossis ꝛ frequēti ebrietate abstinere.

¶ De gibbositate. CAP. LXXXXI.

Cum gibbositas fieri incipit. Pillule maiores hermodactiloꝝ dāde sunt ꝛ oleum de cheisiꝫ cuꝫ apozimate de seminibus sepe sumendū. Locus quoq̧ ex oleo sambacino in quo storax liquida: ꝛ castoreū: ꝛ eufozbiū resoluta sint frequēter inungendus: ꝛ a cibis frigidis ꝛ crossis abstinenduꝫ. ¶ Aqua etiā calida in qua cocta sint mentastruꝫ ꝛ sansuc⁹: ꝛ sticados arabicus: ab alto sup locū distillanda est: deinde frequens fricatio ꝛ inunctio ex oleis calidis facienda est. ¶ Or si is qui hanc patitur egritudinem puer fuerit balneum solummodo ꝛ inunctiones ex his que prediximus sufficiunt. ¶ Si aūt cū gibbositas incipit affuerit febris a predicto regimine omnino abstinendū: sed apozima ex berberis factū cuꝫ cassia fistula in potu tribuendū: flobotomia quoq̧ ex basilica facienda ē: ꝛ emplastra vehemētia loco superponenda.

¶ De varicib⁹. CAP. XCII.

Cum vene crosse ꝛ plene ꝛ diuerso modo curuate ꝛ virides in crure apparuerit egritudo q̄ vitis vocat̄ adesse significat̄: hec auteꝫ egritudo frequēti⁹ accidit his qui multū pedibus laborare cōsueuerunt ꝛ qui cibaria colerā nigrā generātia frequēter sumunt. ¶ In ꝑncipio itaq̧ curationis huius passionis: basilicam minuere conuenit: ꝛ ventrem ex his q̄ colerā educūt nigram soluere. Quoruꝫ mētionē fecim⁹ in capitulo ō melancolia: hec auteꝫ sepe faciēda sunt. Et ab omnib⁹ a quibus melancoliaꝫ patiētes custodiuntur: in hac egritudie abstinenda sunt. ¶ Postq̄ vero hoc regimen diu adhibituꝫ fuerit: ex venis quas in crure apparuisse diximus: minutio fiat a quibus sanguis tamdiu fluere dimittatur donec qcq̄d in eis est euacuetur: deinde huiusmodi patiens coleraꝫ nigram expellentibus vtatur: ꝛ minuat̄ ex basilica: ꝛ caueat sibi ab omnibus que coleraꝫ generant nigram.

De elephantia. CAP. XCIII.

Hec passio postq̄ mansiua fit: incurabilis est. Cum autē incipit: si ei subueniat̄: ꝛ vt debet medicata fuerit: aut sanatur: aut manet sic nihil addens. Cum ergo pedis crossicies augeri videtur: ꝛ color obfuscari: vene quoq̧ que vites vocantur apparere ceperint: eger assidue cogendus est vomere: ꝛ custodiēd⁹ a deambulatione nimia: ꝛ statione ꝛ vēter vomitu precedēte ex pillulis maioribus de hermodactilis soluendus: deinde ad vomitum redeūdū post illō. Hoc quoq̧ multotiēs fieri oportet. ¶ Eger preterea a cibis crossis est abstinendus ꝛ tibia a calcaneo incipiēdo sursuꝫ vsq̧ ad genu strīgenda: ante tamen constrictionē: epithimāda est: ex aloe ꝛ mirra: ꝛ acatia: ꝛ ypoquistidos: ꝛ alumie cum aceto forti: dissolutus. ¶ Ex basilica quoq̧ manus contrarie partis minutio facienda est. Neq̧ erectus stet nisi pes pri⁹ stricte ligatus fuerit neq̧ epithima illo modo dimittat. Uomitu quoq̧ frequenter vtatur. Or si paruū intercessit spacium a precedenti vomitu: ꝛ appetit qescere vapora ipsum cum seminibus caulium sticados arabico cinere de vitibus ꝛ lupinis ꝛ nitro: ꝛ stercore caprino: ꝛ farina fenugreci: ꝛ liniatur etiam ex aqua cineris per spaciū vnius diei: aut duorum. Ipsa enim huius egritudinis maximam resoluit partem aut leuiorem reddit.

¶ De vulneribus lumborum. CAP. XCIIII.

Um aliquis longo tempore supinꝰ super dorsum iacet: loca renum plerūqꝫ rubent ⁊ mala ibi fiunt vlcera. Cum ergo loca ista rubere cū augmēto visa fuerint: miliū siue panicū: aut folia salicis sub eo sternēda sunt ⁊ ipse in die multotiēs est soluēdus: loca quoqꝫ que rubēt aqua rosata sup niuez infrigidata rorāda sunt: ⁊ flabellanda sunt ipsa. Et si calor perseuerauerit: imponatur epithima de albubrati qđ in capitulo đ apostematibus nominauimus. Et si vesice ⁊ vlcera ibi exorta fuerint: ex vnguento de cerusa curentur.

¶ De doloribus exteriorum mēbroꝝ. CAP. XCV.

Um dolor in mău aut pede fit: eger interrogandus ē si ex per-
c
cussione hoc ei accidit. Aut si aliqd sup ipsum membruz cecidit. Aut si super ipsum diu iacuit: aut si contingit ex causa extriseca. ¶ Si autē ab exteriori causa non contigerit: locus dolens considerandus est. An sit magis rubeus: qꝫ reliquum corpus: aut non. Si enim toto corpore rubicūdior fuerit: ex calidi apostematis medicamine curandus erit. ¶ Et si membrum neqꝫ fuerit calidum neqꝫ rubeum: sed iā quotidie obfuscat̄: ⁊ siccat̄: aq̄ calida ab alto est sup ipsum distillanda: ⁊ ex oleo ⁊ cera resoluta inungendum: ⁊ dimittendum sic donec dolor sedetur. ¶ Et si locꝰ quasi crossior videatur: ⁊ tactu etiam frigidus sentiatur frequēter erit fricandus: ⁊ aqua calida in qua sansucus ⁊ camomilla: ⁊ sticados arabicus: cocta fuerit: ab alto vt diximꝰ super ipsum erit distillanda ⁊ ex oleo de cheiri citrino inūgendus. Regimen quoqꝫ eius subtiliandum erit. Ipse vero multo vtatur exercitio: ⁊ ī balneo sudet. ¶ Si aūt ista non suffecerint venter ex his soluatur que humiditatem educunt. Membruz preterea si tactu sentitur frigidum fricetur prius: ⁊ deinde inūgatur ⁊ ex oleo costino ⁊ sambacino ⁊ oleo de ben tepidis ⁊ ex his similibus. Et si ista non suffecerint ex vnguentis que in capitulo de paralisi nominauimus inungendum erit donec sanetur.

Tractatus. X. 35. continens capitula de febribus.

pᵐ De prologo tractatus.
2 De febre ephimera.
3 De ethica.
4 De tertiana.
5 De causonide.
6 De sinocho.
7 De quotidiana q̄ vocat̄ flegmatica.
8 De quartana.
9 De febribus ꝯtinuis.
10 De febribꝰ cōmixtis vel erraticis que accidunt de quinto in quintum diem vel de sexto ī sextū vel per amplius spatium.
11 De febribus ex quibus accidit calor ⁊ frigus simul.
12 De frigoribus febrientibus ex quibꝰ non calefit patiens.
13 De febre sincopali q̄ fit de malitia humoruz ⁊ eorum acuitate.
14 De febre sincopali que fit ex multitudine humorum ⁊ cruditate.
15 De febribꝰ que comitātur apostemata.
16 De febribus q̄ fiunt ex pestilentia.
17 De febribꝰ cōpositis.
18 De variol' ⁊ morbillo.
19 De his quoꝝ sciētia est necessaria ad regimen patientiū egritudines acutas.
20 De signis bonis.
21 De signis malis.
22 De cognoscēdo more febris.
23 De cognitione temporū febris.
24 De cognitiōe digestiōis.
25 De crisi.
26 De significationibus ꝓgnosticātibus crisim.
27 De cognitione spēi euacuationis per quam fiet crisis.
28 De significationibus ꝓgnosticantibus bonitatem crisis vel malitiā vel perfectionem ipsiꝰ vel diminutionem.
29 De diebus creticis.
30 De vrinis.
31 De egestionibus.
32 De pulsibus.
33 De generibus pulsuum que sunt decem.
34 De regimine patientiuz egritudines acutas.
35 De regimine conualescentium.

¶ De prologo tractatus. CAP. I

Ebricitantes ⁊ precipue acute: non soluz necesse est vt medicus sepe videat: sed etiam vt eis semꝑ assistat. Nos tamen in hac parte ponemus sūmas ⁊ aggregatiōes vicē punctorum ⁊ extremitatum continētes que vtiles erunt prudenti ⁊ vigilanti licꝫ in hac doctrina non studuerit: nec sit ẜm eam operatus. In pluribus enim medicoruz consilio nō indigebit: atqꝫ errantium per eas cognoscet errorem: ⁊ perfectionem: necnon diminuti diminutionē: hec tam paucis comprehendemus verbis ⁊ distincte ac compendiose: quēadmodum in alijs partibus huius libri peregimꝰ: ⁊ dimittemꝰ valde subtilia ⁊ profunda: huius doctrine perscrutari. Hoc enim indiget: qui multa vult inuestigare. Ad ħ vero perficiendum diuino iuuabimur auxilio.

¶ De febre ephimera. CAP. II.

Ec febris nō habet periodos: sꝫ ē vnius periodus tantum. Cuius propria significatio est q̄ neqꝫ cū rigore neqꝫ horripilatione incipit: ⁊ quod anteqꝫ accedat precedat eaz causa diuersa ab eo ẜm q̄ currit consuetudo: sicut superfluus labor: aut ira: aut angustia: aut sollicitudo: aut vini puri vel multi potatio: aut q̄ diu stetit ad solem: aut sub aere frigido: aut in aqua frigidissima: aut quia calidum apostema quod accidit ꝑpter casum vel percussionez in corpore precessit: aut fit ꝑpter dolorem qui in aliquibus contingit membris: aut ꝑpter repletionem ciborum multi nutrimēti: aut crossoruz opilantium: aut vehementis caliditatis: aut propter forte fastidium vel propter frequentem ventris fluxum ⁊ vehementem: aut propter multam moraz in balneo: aut quia balneauit se in aqua inconuenięti: vt sunt aque naturaliter calide: aut quia non balneauit se vt consueuerat: aut q̄ medicinas calidas sumpsit: vel q̄ multum comedit: aut propter corizam ⁊ reumatismū: aut quia diu a comestione abstinuit. ¶ Urina quoqꝫ in hac egritudine: neqꝫ in colore: neqꝫ ẜm substantiam: neqꝫ ẜm odorem multuz mutatur ab hoc quod consueuerat. ¶ Calor etiā cuz corpus egri tangitur: neqꝫ superfluus: neqꝫ mordicatiuꝰ sentitur. ¶ Cuz autem egritudo minui incipit sudoris prouenit multitudo: aut si non aliud cutis saltē humectatio aut resudatio: deīde sedatur perfecte. ¶ In hac ꝑterea febre: neqꝫ multus est timor: neqꝫ est mala. Quandoqꝫ tamen in alias malas transit febres: cū ⁊ ipsius regimine ⁊ curatione error contingit. ¶ Cum ergo aliquis hanc febrem causa laboris incurrit: oportet vt cuz minui febris eius ceperit eger balneuz ingrediatur: ⁊ in domo media sedeat iuxta portaz: per quam reditur ad domum ꝑmā que ante faciem ipsius aperienda est. Ad vltimuz quoqꝫ locus sit talis in quo delectetur ⁊ ne vllo modo sudet si possibile est: neqꝫ inflāmetur: neqꝫ estuet: neqꝫ cogat̄ anhelare vehementer. Sit autem locus talis in quo ipsum diu morari sit possibile vbi ⁊ semicupium tepidaz continens aquam in qua delectetur ingrediatur. ¶ Corpori vero ipsius aque tepide multitudo superfundatur: ⁊ prematur molliter. deinde corpꝰ ipsius abstergat̄: ⁊ ex oleo violato tepefacto inungatur: ⁊ maxima sollicitudo adhibeat̄ precipue circa iūcturas ⁊ colli spondiles ⁊ dorsi.

¶ Postq̄z autem hoc aliquibus horis factum fuerit: iterz in aquam tepidaz mittendus est: et ea sup ipsuz aliq̄ hora fundenduz: deinde redeundum est ad inungendum. Longitudo quoqz fundendi aquā super eum ꝛ inūgendi ex oleo ꝛ breuitas sint ſm laboris vehemētiā ac ipsi⁹ debilitatez. ¶ Post hoc vero egrediatur balneū: ꝛ nutriat̄ ex oleribus ꝛ fructib⁹ recentibus ꝛ carne pullina ꝛ edina ꝛ piscib⁹ q̄ uocantur ezie ꝛ ipsi sunt bolie: ꝛ abstineat a cibis calefacientibus. ¶ Et si nō consueuit vinum bibere sumat in potu iulep factuz ō zucharo taberzet ꝛ aqua rosata. Si aūt solitus fuerit bibere vinū: sumat ex eo min⁹ solito: qđ tamē pl⁹ solito sit mixtū aqua. ¶ Lect⁹ quoqz eius mollior sit q̄z prius: ꝛ plus solito dormiat. Et si post aliquid de vestigÿs laboris ꝛ lassitudinis superfuerit: ad balneū vt diximus ꝛ totuz regimē redeundum est: donec se habet vt solebat.

Si autem hec febris causa vigiliarū aut multe sollicitudinis contingat eger postq̄z ipsa minui inceperit balneuz ingrediatur: ꝛ sit in loco balnei: scilicet qualez supra diximus: nec cibetur omnino: sed aq̄ tepida proprie sup dorsuz ipsius fundatur: ꝛ nutriatur ex cibis similibus his quos prediximꝰ vt vinum si bibere cōsueuit: mensurate sumat: ꝛ remoueatur ab huiusmodi sollicitudine interpositione verboruz et alicui⁹ iocunditatis: atqz alicuius ludicri. Oleum quoqz violatuz olfaciat: ꝛ dormiat in locis suauiter redolentibus ꝛ i strato molli.

Quod si ex multa tristicia: aut ex m̄lta ira fiat hec febris balneum cū minui ceperit igrediatur: ꝛ intret semicupiū aquam continens calidam in qua delectetur: ꝛ aqua etiaz super ipsuz in domo balnei existētem copiose fundatur. ¶ Ipse preterea i loco balnei moretur: vbi neqz a vēto: neqz a frigore tangatur. Aut moretur in prima domo balnei in qua tamdiu sit donec cutis mollescat ꝛ rubeat paruz: deinde aquam frigidaz subito ingrediatur: ꝛ ab ea citissime egrediatur. Cūqz egressus fuerit: aqua rosata ipsius capiti superfundat̄: ꝛ pectus ex sandalis ꝛ aqua rosata ꝛ camphora liniatur: ꝛ in potu granati muzi succū sumat ꝛ ei similes potus: aut rob qđ fit ō ribes: ꝛ macianoruz acetosoruz ꝛ acetositatis citri: ꝛ nutriatur ex oleribus frigidis ꝛ aceto: ꝛ ex oleo confecto cū zucharo: ꝛ ex oleo amigdalino. A vino autez omnino abstineat: nisi maximū inde consequatur nocumentū. Qz si inde consequat̄ cum succo granati misceatur ꝛ sup niuez infrigidetur: ꝛ aqua frigida multuz bibat: ꝛ cum biberit vinū: granata acetosa i aqua frigida abluta comedat: deinde aqua rosata super ipsuz roret̄: ꝛ ingeniet̄ qualiter eius ira quantumcumqz possibile fuerit sedet̄.

Cum autem hec febris ex multi vini potatione superuenerit: aut forti ꝛ puri: Egro aliquid de potibus quos nominauim⁹ simplices scilicet absqz alterius rei commixtione dandi sunt cum aq̄ frigidissima mixti ex quibus nō ipetuose sed paulatim bibat. Cūqz febris sedata fuerit balneū ingrediatur in quo moram faciat in domo tēperata stando sicut ostendimus: ꝛ multa aqua super ipsius caput fūdatur. ¶ Et nutriatur ex tapsil adesia citrina infrigidatis ꝛ his similibus ex rebus frigidis mixtis cuz succo granatorū: ꝛ succo ribes: ꝛ vue acerbe succo: ꝛ ex piscibus qui vocant̄ azie coctis cū aceto ꝛ olfaciat oleuz violatuz: ꝛ dormiat diu. Cumqz expergefactus fuerit: balneū iterum ingrediat̄: ꝛ ad p̄dictū redeat regimē. A vino autez omnino abstineat: ꝛ in potu rob de fructib⁹ sumat. Si autē in capite fuerit grauitas: ꝛ in oculis rubedo ꝛ extēsio: sanguis extrahat̄ cuz flobotomia ꝛ vētosis. Eiusqz regimen totuz sit vt dixim⁹. Uenter quoqz ex succo fructuum soluatur.

Cum vero aliquis hanc febrē incurrit ex multo motu: aut deambulatione nimia sub sole: aq̄ rosate pars vna sumat̄: ꝛ olei rosei pars media: ꝛ aceti partis vni⁹ q̄rta: ꝛ i ampullā vitreā mittant̄: ꝛ cōcutiantur donec inspissent̄: ꝛ ex eis in niue infrigidatis super ipsi⁹ sinciput paulatim fundat̄. Panis quoqz eis infusus in niue infrigidetur: ꝛ a principio accessionis vsqz ad quietez capiti superponatur. ¶ Postq̄z vero quieuerit febris e er balneum ingrediatur: ꝛ sit in loco temperato vt dixim⁹: vbi aq̄ tepida super totuz corpus ipsius: ꝛ precipue super caput fūdatur. In potu autem sumat frumentū fractū coctum in aqua: qđ tamen prius sit multotiēs ablutum cū aqua calida: cui postq̄z coctuz fuerit multa aqua in niue ifrigidata admisceat̄ ex qua eger vsqz ad satietatem sumat. cūqz febris cessauerit: ex cibis quos prediximꝰ nutriatur.

Cum autem aliqs hanc patitur febrem eo q̄ sub frigido aere longā fecit morā: totū corp⁹ eius a p̄ncipio febris vsqzquo sedet sepe fricādus est: nō tamen duriter. Cumqz febris cessat domuz calidā balnei ingrediat̄ in qua morā faciat dōec sudor egrediatur. Postq̄z aūt sudor egressus fuerit: corpus ex oleo tepido cū fricatione inūgatur: donec sudoris multitudo egrediatur: deinde ex aqua calida loc⁹ abstergatur: ꝛ indutus egrediat̄: ꝛ eo vsqz dormiat donec iterū sudet. Post hec i comestione cibos sumat subtiles ex q̄bus qđ leue est. i. parū comedat: ꝛ cum mensura sumat. Uinuz vero forte bibat: ꝛ si ex febre ꝛ fractione aliquid redierit ad balneū ꝛ ad totū regimen qđ prediximꝰ redeūdū est.

Si quis vero hanc febrē propter aquas naturaliter calidas patiat̄: si fuerint aq̄ ille tales ex admixtione azegi: aut sal: aut ferri: aut aliaꝝ rerū que corporis superficiem exasperare ꝛ contrahēdo rugare cōsueuerūt: eodem est regendus regimine quo is qui hanc incurrit ex frigore. Oportet tamen vt locus balnei in quo hic in domo calida morat̄ sit temperat⁹: ante portaz suaz: ꝛ sit porta scōe dom⁹ coraz facie ipsi⁹ aperta: ꝛ aqua calida super ipsum fūdatur: ꝛ in eam ingrediatur ꝛ inūgatur cū oleo: ꝛ iteretur effusio aque calide ꝛ introitus in eam: ꝛ fricetur multū vicissim donec pori aperiantur: ꝛ corpus tumescat ꝛ febris sedet̄: ꝛ corp⁹ rubeum fiat Qz postq̄z factuz fuerit egrediatur: ꝛ indumentis suis indut⁹ dormiat: deinde ex his que p̄diximꝰ nutriat̄.

Cum autem aliquis hāc febrez incurrit ex comestione calidorum ciborū: oportet vt postq̄z febris quieuerit: ex aqua ordei multū bibat. ¶ Cuius nutricatio fit post febris sedationez cibus cum aceto condit⁹ in quo nō est caro. Et est ingeniandū qualiter eius venter solui possit ex prunis ꝛ tamaridis: ꝛ zucharo tabarzet: syrupū quoqz acetosuz simplicē de zucharo bibat: ꝛ comedat granata muza ꝛ acetosa: ꝛ oīa alia poma his similia. Ab oīb⁹ vero cibis q corpus calefaciunt abstineat febris eni hec proprie: ꝛ illa que ex fortis vini potatione accidit vtreqz in putridā cito mutat̄ febrem.

Cum vero aliquis hac febre laborat: eo q̄ plus solito comedit: aut cibū multū nutrientē: aut crossioris nutrimēti sumpsit: q2 hec species effimere plerūqz adeo p multos dies fit mansiua vt sinoch⁹ eē videat̄: nō est expectandū donec febris a corpore recedat: imo venter egri ilico ex succo fructuū sicut noīauim⁹ ē soluēdus ꝛ syrup⁹ acetosus ē sumēd⁹: ꝛ ex ptisana tātūmodo nutriendus. ¶ Sed postq̄z febris alleuiari videt̄ aliquantuluz eger in balneū ē mittendus: in quo nō lōgam faciat morā: ꝛ sit in aqua tepida ꝛ ex ea sup ipsum fūdat̄: cui⁹ ēt corpus ex sulphure diu fricari cōuenit: deinde ex aqua lotus egrediat̄. ꝛ sic ad suuz redeat regimē ad vētris. scilicet solutionem ex succo fructuū ꝛ ad syrupuz acetosuz in potu sumēdū: ꝛ ad nutriēdū ex aqua ordei: cumqz febris

paꝝ alleuiari ceperit balneum iteꝝ ingrediatˀ in quo lon giorem q̄ꝫ prius faciat morā: ꝛ plus balneetˀ ſm q̄ febris diminui viſa fuerit. ¶ In principio tñ huius febris abſq̄ magna cautela balneū minime ingredi debet. Obſeruā dum eſt enim ne in eo laborē patiatˀ ꝛ ne corpus caleſiat. ¶ Qꝫ ſi cōtingat ipſuꝫ in balneo horripilationē pati: ilico eſt extrahendus: qḋ ēt in omnibus quibꝰ poſt febreꝫ effi merā in balneo huiuſmodi accidit horripilatio ē obſeruan dum: hoc nāq̄ accidēs non tam effimeraꝫ pati: ſed putri daꝫ portendit. ¶ Ex his aūt per que ſingulatim ꝛ abſq̄ vlla ambiguitate febris cognoſci pōt effimera cum alijs ſignificationibꝰ quas prediximꝰ: eſt vt egro cum ſe bal neauerit: nō ſuperueniat horripilatio. Cum.n. hec ſpecies effimere cognita fuerit: ꝛ vēter ſolutus: ꝛ vrina prouoca ta: ꝛ nutricatio ſubtiliata fuerit: ꝛ ordo intrandi balneuꝫ ꝛ balneandi ſꝫ febris diminutionē obſeruatꝰ fuerit adeo bene ſanabitˀ: q̄ in febre putrefactionis minime tranſi bit. Si aūt in regimine error acciderit in febrē mutabitˀ putridā: que erit acuta: ꝛ ſinochaꝫ.ſ.concluſam.

Si quis vero hanc patitˀ febrem q2 i comeſtiōe vna aliqḋ comedit ex quo grauari ceperit: ſi gra uitas in ſupioribus ſentitur vētris: euomat illud: aut ſup ponatur colliriū: ſi in inferioribus ſentitˀ grauamē. Cūq̄ paſſio minui ceperit: balneetˀ: ꝛ ſomnꝰ augmētetur: ꝛ nu tricatio ſubtilietur: ꝛ ꝑ aliquot dies a labore abſtineat ꝛ ex aliquibus cibis qui vētrē paꝝ ſoluūt moueatˀ. De his q̄s i ħ noīauimꝰ libro: vbi ð ſanitatꝭ cuſtodia tractauimꝰ.

Qui autem hāc incurrit febrē cā apoſtematꝭ: qḋ in aliquibꝰ fieri cōtingat mēbris ex ꝑ te cōtraria minuendus eſt ꝛ apoſtema illud infrigidādū queadmodum in capitulo de calido apoſtemate oſtendi mus. Balneuꝫ nullo modo ingrediatˀ: neq̄ bibat vinum: donec apoſtema illud ſedetˀ ꝛ eius igneitas reprimatur. Venter vero ſoluatur ꝛ calor extinguatur ſicut docuimꝰ ꝛ cibis infrigidantibus nutriatur.

Cum aūt aliquis hac febre laborat cā doloris qui in quibuſdam contingit mēbris: que ſit cā doloris cōſiderādu3 eſt. Si.n. eſt apoſtema calidum aut groſſa vētoſitas: aut humor mordicatiuꝰ: aut q2 mul tum comedit: aut ſiccitas magna que loco dominatˀ: aut cōplexio mala calida: aut frigida ſimplex: aut cū materia ad ipſaꝫ cauſaꝫ remouendam eſt omnino intendendum quemadmodū in capitulo de cāis doloꝝ ꝛ eaꝝ curis do cuimꝰ. Febris.n. ilico ſedabitˀ cū cā remota fuerit. Cūq̄ febris qeuerit: eger leuiter balneetˀ: ꝛ ex cibis quoꝝ feci mus mētionem nutriatur.

Qui vero hāc incurrit febrē: q2 balnei vſu3 vt con ſueuerat ꝑtermiſit: in balneū mittēdus ē: donec febris re primatˀ: vbi multitudo dulcis aque tepide ſup eū fūdēda ē. Ipſe quoq̄ ex furfure ꝛ ſemie melonum ꝛ pauco nitro diu eſt fricādꝰ: deide egrediatˀ: ꝛ ex cibis extiguētibꝰ nu triatˀ: ꝛ vinū albuꝫ ꝛ claꝝ bibat valde tēperatū. In mane q̄ꝫ iteꝝ ad balneū eat: deide ab eo egrediatur ꝛ ſic ad cō ſueta redeat.

Qui autem hac laborat febre: q2 multā famē aut ſiti3 paſſus ē: ſi cū ſola doloroſitas ꝛ laſſitudo ꝛ fractio eū inuaſerit anteq̄ꝫ febris i eo ſit ꝯfirmata inueniatˀ: triticū fra ctū multa aq̄ ablutū ꝛ coctū ꝛ i niue ifrigidatū: dādū eſt: ꝛ zuchaꝝ tabarzet. Si aūt nō iuenitˀ niſi poſtq̄ꝫ febris in eo iflāmata fuerit: ꝑcipiendū ē ei ſepe ex aq̄ frida paulati bibere: donec febris repmatˀ: deide ꝑ aliquātulū tēporis: i aquā tepidā ē mittēdus: ꝛ aq̄ ſup eū fundēda frigiditate cuiꝰ ñ ledatˀ: poſtea ptiſanā bibat: ꝛ ex cibis humectātibꝰ nutriatˀ: ꝛ a labore abſtineat donec ſanitati reſtituatur.

Cum vō aliqꝭ hāc patitˀ febreꝫ ex coriza q̄ ei accidit: flobotomādꝰ ē l3 paruū a ꝓcedēti minutiōe in tercеſſerit ſpaciū: aut ēt ſi flobotomiā pati nō poterit cu3 vētoſis ſāguis extrahatˀ ꝛ a carne ꝛ vio abſtineat: ꝛ aquā ordei bibat: ꝛ vēter ex his q̄ in caplo de coriza noīauimꝰ ſoluatˀ. Pectꝰ quoq̄ eiꝰ mollificetˀ ꝛ tuſſis ſicut ibi docui mus ſedetˀ. Cūq̄ ad ſalutē ꝑuenerit: ꝛ reumatiſmꝰ dige ſtus fuerit: ꝛ tuſſis ſedata: ꝛ febris qeuerit: i balneū ē mit tēdus: ꝛ ordinatiꝫ ad ꝯſueta paulatiꝫ reducēdꝰ: huiꝰ autē febris cura nō ē negligēda. Ex ea.n. plerūq̄ ꝑuenitur ad pleureſim vel ad periplemoniam.

Sed qui hac tenetˀ febre ꝑp faſtidiū: he eni febres cū ructꝰ fuerit fumoſi ꝛ fetidi inuadere ſo lent: ꝛ vix accidūt cū acetoſi fuerint: ſi venter poſtea ſolu tus fuerit ꝑ ſe alia nō indiget cura: niſi vt parū aque cali de ſorbēdo trayciat: ꝛ balneetˀ: ꝛ ex cibis infrigidātibus q̄ neq̄ cito corrūpātur: n3 ꝯuertātur nutriatˀ: ſicut ſūt ea q̄ ex ſucco vue acerbe ꝛ ſumach: ꝛ granis granati: ꝛ his ſi milibꝰ ꝑparatˀ. Potus quoq̄ bibat q̄ his iueniūtur ſilēs. A labore aūt ꝛ ſtatiōe ad ſolē: ꝛ coitu abſtineat. Qꝫ ſi ven ter ꝑ ſe nō ſolutꝰ fuerit ex medicinis q̄s i capitulo de cu ſtodia ſanitatis noīauimꝰ: ſoluēdus eſt.

Si aūt hec febris ſupuenerit alicui in cuiꝰ ſtomacho aliqḋ ꝯtineatˀ: q̄ euomi poſſit: ex aqua calida ſorbeat: ꝛ cū ea ipſuꝫ euomat. Et ſi grauitas i inferioribꝰ vētris partibꝰ ſentitˀ: colliriū aliqḋ ſupponatˀ. Cūq̄ vēter prout oportet mūdificatꝰ fuerit: ꝛ cū hoc neq̄ ructꝰ fumo ſus neq̄ grauitas neq̄ mordicatio in ventre ſentitˀ: neq̄ nauſea: balneādus ē eger: ꝛ nutriēdꝰ: ꝛ regendus eo regi mine qḋ prediximꝰ. ¶ Is quoq̄ cui hec febris accidit cā frequēter aſtellādi: ex his q̄ i ſuo noīauimꝰ capitulo curā dus erit. Cūq̄ ipſiꝰ febris repreſſa fuerit: in balneū mit tendus erit: ꝛ ex rebꝰ q̄s i hoc libro noīauimꝰ nutriēdus. ¶ Sūt ꝑterea ex hominibꝰ q̄daꝫ q̄ cum cibos multi nutri mēti frequēter comedūt. vt ſunt carnes graues groſſe: ꝛ pultes valde ſpiſſe: ꝛ frūmētuꝫ coctū: ꝛ vinū groſſuꝫ: hanc incurrūt febrē. Quapp hi a groſſoꝝ ciboꝝ aſſiduatione abſtinere debēt: ꝛ ex carne hedia ꝛ pullina nutriēdi: ꝛ ſy rupū acetoſuꝫ bibere debēt: ꝛ de vino ſumere debent: qḋ iā peruenerit ad ſubtilitatē: ꝛ claritatē: ꝛ in ꝓfunduꝫ pe netrare pōt. Is quoq̄ q̄ a ꝑdictis leditˀ: añ comeſtionem vti exercitio dꝫ: ꝛ vētris ſolutionē ꝛ flobotomiā aſſiduatˀ. Si.n. nihil negligēs aſſuerit: egritudines incurret acutas ꝛ peſſimas. ¶ Sūt ēt ex hominibꝰ alij q̄ cū laborē aut vi gilias patiūtˀ: aut eoꝝ tardatˀ comeſtio: aut ex cibis ſubti libus: aut ſiccis nutriūtur ad febrē deueniūt. Quapp hu iuſmodi hominū genꝰ ab his rebꝰ abſtinendu3 ē. Cumq̄ febris eos inuaſerit ſuccurrendum ē cito cū eis q̄ corpus humectāt. Ex ħ.n. ſi neglectū fuerit: ad ethicā deueniēt.

¶ De febre ethica. CAP. III.

Cum febris tribꝰ diebꝰ aut ampliꝰ ꝑman ſerit: n3 ſe mouerit: n3 ca lor eiꝰ: n3 iflāmatio vehemēs fuerit: n3 accidē tia q̄ febres acutas comitari ꝯſueuerūt cū ea affuerit vt ē pulſus magnitudo: ꝛ caliditatis: ꝛ igetudis vehemētia: ꝛ āxietas: ꝛ lingue ſiccitas: atq̄ eiꝰ nigredo: ipa tñ ſic vno mō ꝑſeuerauerit: n3 pōt i ea ꝯphēdi dimiſ ſio aliq̄: n3 paroxiſmꝰ: ꝑter hec ēt ipa iuenitˀ qeta: ꝛ q̄ſi te pida: tūc ethica adeſſe creditˀ. ¶ Eſt itaq̄ ipſiꝰ vitas ſic expiēda. Egro vt i diuerſis comedat horis: ē ꝑcipiēdum. Qꝫ ſi iuētꝰ fuerit ſemꝑ poſt comeſtionē a febre magis ife ſtari ethicā proculdubio eē ꝓnunciādu3 ē. Qꝫ ſi cū hoc ēt facies eiꝰ iā extenuata eē videatˀ: ꝛ oculi cōcaui ꝛ caro im minuta atq̄ cutꝭ deſiccata fuerit: ethica iā nō ē in eo i ꝑn cipio: imo i ipſo cōfirmata ē: ꝛ opata: ꝛ diu ē ex quo ipſu3 iuaſit: hec aūt febris i ꝑncipio ſui cū nōdū: ſcilicet ad ari ditatē ꝑueīt curabitˀ ē. Ptiſis itaq̄ ſigna cognoſcēda ſūt vt dū aliquis ð egri ſanitate ꝯfidit ad eā curādā ꝑperet.

¶ Dicemus igitur ꝙ cuius quidem ethica in ptisim transit: timpora vehementer plana fiunt: ⁊ oculi concauant̄: ⁊ nares subtiliant̄: ⁊ fiunt tornatiles: ⁊ aures minorantur ⁊ earꝝ corpus subtiliat̄: faciei quoq₃ ac frõtis tenditur cutis: ac si esset coriũ qđ super ossa faciei desiccatū₃ foret: ⁊ totum corpus similiter a carne nudum existit.

¶ Collũ preterea tenue fit: ⁊ epiglotis foris ꝓminet. Cũq₃ pectoris ossa tactu aut visu ꝯsiderata fuerint: vnũquodq₃ eorꝝ cum suis extremitatibus notari poterit: ⁊ postremo corpus non videtur nisi corium ⁊ ossa.

¶ Eiusq₃ vox ex illis auditur ⁊ debilis: ⁊ virtꝰ oĩno destructa videt̄: ⁊ pulsus subtilis: ⁊ debilis: ⁊ cũ hoc etiam durꝰ

¶ Corde q̊₃ manifeste apparẽt q₂ caro dissoluta est: ⁊ vene silr̄: ⁊ cũ hoc a sanguine vacue neq₃ earum concauitas magna rei capax existit.

¶ Pulchritudo quoq₃ atq₃ claritas ab ipsius corpore oĩo recesserũt: ⁊ cutis desiccata est: ⁊ cuti existentis in senio similis facta est. ¶ Uenter ẽt eius attenuat̄ ⁊ debilitatur donec videat̄ ac si costis adhereat: ⁊ qđ nihil in se ꝯtĩeat.

¶ Mirach preterea vẽtris in tantũ subtiliat̄: vt non videatur esse nisi solũmõ coriũ: ⁊ p̄ter h̄ spasmat̄ ⁊ desiccatur.

¶ Ossa quoq₃ raschete: ⁊ pectinis manuũ plerũque appa/parent: ⁊ vngues curuantur.

¶ Cũ v̊o capilli cadũt alicui: ⁊ vẽter soluit̄: mõs ei ꝓpinq̄ ẽ

¶ Cũq₃ corpus ad hunc diminutionis ⁊ debilitatis deuenerit terminũ nunq̄₃ sanari poterit: neq₃ meliorari. Sed dũ carnis ⁊ sanguinis pulchritudinis ac virtutis reliquie in eo inueniũtur: ⁊ qđ ex predictis significatiõibus apparuit: neq₃ vehemens ẽ: neq₃ confirmatu₃: sanari põt: ⁊ ad suã redire dispositionem si ei vt op₃ subueniatur.

¶ Cũ autem non fuerit multa debilitas neq₃ multa macies: neq₃ longum intercesserit spacium ex quo pati ceperit nec etiam ex signis ethice aliud apparuit: nisi q₂ febris lẽta adest que iam ꝑ aliquos perseuerauerit dies: ⁊ postea parꝝ siccitas ⁊ maciei inceperit: huiusmodi patiens leuiter ⁊ cito sanitati restituet̄: si deus voluerit.

¶ Hac igitur febre laboranti: in primis aqua ordei danda est: ⁊ postq̄₃ ipsa de stomacho descẽderit: ex piscibꝰ q̄ eçie vocant̄: suꝑ prunas assatis aut in veru nutriẽdus ẽ: ⁊ ex oleribus frigidis ⁊ hu. ⁊ portulaca: ⁊ moluchia: ⁊ lactuca: ⁊ cucurbita: ⁊ cucumeres: ⁊ citrulli hic q̊₃ quotidie añq̄₃ comedat balneũ ingredi d₃: vbi in loco moret̄ ĩ quo a calore ledi non possit ⁊ in aquã tepidã: per aliquod spaciu₃ silr̄ mittẽdus ẽ: deinde ex oleo vio. inungendus.

¶ Domꝰ v̊o in qua morat̄ talis sit. Cuiꝰ aer frigidꝰ sit ⁊ humidus: ipsiusq₃ pauimentu₃ ex rebus viridibus que frigide sint ⁊ humide sit stratum.

¶ Pãni q̊₃ aqua ro. infusi in niue infrigidata in q̄ cãphora ⁊ sandali dissoluti sint: pectori superponant̄. Qđ tamẽ fieri ꝯuenit cũ stomachꝰ alleuiatꝰ fuerit: ⁊ cibꝰ ab eo descẽderit: ⁊ ẽt añq̄₃ comedat. Cũq₃ p̄dicti tepefacti fuerit: pãni mutãdi sũt. Qđ tãdiu fieri ꝯuenit: donec friditate₃ sentiat eger iã ad multã sui corporis ꝓfunditatẽ ꝑuenisse. Q₂ si ꝓꝑ huiusmõi curã suꝑueniat ei ṗus orripilatio: ⁊ postea accidat ei calitas: tepefiãt parꝝ ⁊ postea pectori superponantur: neq₃ remoueantur: nisi cum desiccati fuerint aut multum calefacti.

¶ Oleum preterea viol. ⁊ oleum de seminibus cucurbitarꝝ ĩ potu dãda sũt: ⁊ lectꝰ solito mollior fiat: ⁊ quãtũ plꝰ poterit: lõgo tꝑe dormiat. A vigilijs aũt atq₃ cogitatiõe ⁊ a motu ⁊ coitu ⁊ a statõe ĩ locis calis ⁊ sic. ⁊ fame abstĩeat Si ãt cũ hac febre fuerit nocumẽtũ: ⁊ acuitas atq₃ calor: trocisci de cãphora q̊tidie ĩ matutinalibꝰ horis ĩ potu tribuãt̄. Cũ autem sol ortus fuerit: aquã ordei bibat.

¶ Aque v̊o quã ĩ nocte bibiturꝰ ẽ: iulep cũ mucillagine psilij admisceat̄: neq₃ cessãdũ ẽ: imo ĩportune ĩstãdũ ĩ pectoris infrigidatione. Unde ex frigidis epithimatibus: ⁊ ex oleribus instanter epithimandum.

¶ Cibaria v̊o non semel sunt tribuenda: sed ad multas vices partiẽda: ⁊ p̄cipue si estas fuerit. Ex q̄bꝰ eger nõ tm̄ sẽꝑ sumere d₃ quãtũ ẽ ei necessariũ: ⁊ sibi caueat ne semel tãtum comedat quantum est id quo eget.

¶ Ex aqua q̊₃ frida paulati in potu sumat: neq₃ famẽ aut siti vllo mõ patiat̄: ⁊ ab oĩbꝰ q̄ calefaciũt ⁊ dẽsic. oĩo seꝑet̄.

¶ Cũ aũt ethica iã meliõrata fuerit: ⁊ obfuscatio ac carnis diminutio manifeste apꝑuerint: verũtñ ad terminũ f̄m quẽ ipsã diximꝰ eẽ ĩsanabilẽ nõdũ ꝑuenit: ea laborãs eodẽ ĩdiget regimĩe q̊ ⁊ p̄dictꝰ. O₃ tñ vt suꝑ eũ fiat assiduatio: ⁊ ꝑseueratio ⁊ frequẽtatio ⁊ ꝑueĩat̄ cũ eo ad vltimũ: ⁊ mittat̄ ĩ balneũ ⁊ ĩ tinã bis aut ter ĩ die: nisi in tali disponat manere loco ĩ quo calitas nullo mõ eũ ledere possit: neq₃ orripilatio ĩuadere. Nos. n. nequaq̄₃ voluimꝰ ip₃ intrare balneũ: nisi cũ semicupiũ ĩuenire nõ possumꝰ neq₃ aquã suꝑ eũ fũdere vbi orripilatio eũ ĩuadat. Sudare ãt ⁊ aerẽ attrahere calidũ omni re ei deterior existit.

¶ Hãc itaq₃ patiens febrem ĩ balneũ mittat̄ ⁊ semicupiũ postq̄₃ duarꝝ horarꝝ spaciũ p̄terierit: ex quo aquã ordei ĩ potu sũpsit: ⁊ cũ đ semicupio egrediat̄ ex olo vio. iungat̄.

¶ Cũq₃ vẽter ab aqua ordei alleuiatꝰ fuerit: neq₃ ĩ ructu sapor vllus r̄mãserit iterꝝ ad balneũ ducat̄. ita tñ vt ĩ eũdo minime laboret: deinde mittat̄ in semicupiũ: ⁊ de aq̄ tepida tãdiu suꝑ eũ fũdat̄ donec ipsiꝰ corpꝰ ĩcrosset̄: ⁊ parũꝑ rubere incipiat. Postea v̊o in aquã fri. semel submergat̄. A cuius tamen frigiditate non ledatur: deinde ipsius corpus ex oleo vio. ⁊ ei similibus oleis inungatur.

¶ Usus p̄terea regẽdi ipm̄ in balneũ: ĩcremẽtũ recipiat.

¶ Cũq₃ ab eo egressus fuerit: ex eis que diximus ⁊ f₃ mẽsuram quam diximus: cibet̄: ⁊ iaceat in domibus tranqllis humidis bene olentibus: in quibus sit aeris paucitas. Ante ipsum v̊o pãni frigida infusi aqua: ⁊ parapsides magne ex ea plene ponantur aut lacune sint coram eo.

¶ Folia quoq₃ vitis ⁊ salicis: atq₃ rosarum: ⁊ violarum: ⁊ susibium ⁊ his similium coram eo sternantur. In tempore v̊o hiemis: non sit in eius mansione ignis: neq₃ fumus sed frigidũ attrahat aerẽ. hec. n. maior eiꝰ existit cura. Q₂ ꝓꝑ h̄ ita ꝯseruat̄: qđ nõ o₃ eũ emplra ⁊ epithimata frida q̄ p̄diximus exterius ad cordis confortatõem apponere.

¶ Ex panis q̊₃ calidis ⁊ in põdere leuibus coopiat̄ corpꝰ ⁊ p̄cipue caput ne coriza: aut catharrus ei suꝑueniat: ⁊ extremitates leuiter comprimãt̄: patiẽs q̊₃ oleũ de cucurbitis cũ oleo nenufarino conditũ: olfaciat ⁊ dormiat diu.

¶ Q₂ si magnũ diei suꝑfuerit spaciũ: volueritq₃ iterꝝ anteq̄₃ cenet tinã ĩgredi faciat: q₂ ꝯferret ei. Et si nõ comedat ⁊ añ comestionẽ nõ ĩgrediat̄ balneũ: ⁊ dormiat diu.

¶ Si ãt siccitas ⁊ macies iã vehemẽter eũ occupauer̄t: lac caprinũ suꝑ ipsiꝰ corpꝰ mulgeat̄: ⁊ ex eo liniat̄. Atq₃ aque q̄ ẽ ĩ sẽicupio ex ipso aliq̄d admisceat̄. Cũq₃ đ semicupio egressus fuerit: ex oleo vio. aut de cucurbita: aut de nenufare inũgat̄. Si v̊o neq₃ calitas: n₃ acuitas fortiter fuerit vinũ albũ ⁊ subtile: qđ tã aque fri. hẽat admixtũ: vt sapor vini abscõdat̄: bibat. ¶ S₃ si acuitas fuerit mãifeste: iulep de zucharo cũ aqua fri. in potu ei tribuat̄: ⁊ ne venter eius soluat̄: summopere est cauendum: ad cuius constrictionem si solui ceperit: est festinandum.

¶ Huic preterea plerũq₃ si calor fuerit fortis: ꝯfert lac vaccarꝝ iuuenilis etatis de quo butirꝝ vehemẽter extractu₃ ẽ si fuerit acetosũ ⁊ aqua ordei ĩ potu ẽ tribuẽda. Et si vẽter solutꝰ fuerit: ipsam cu₃ tortellis sumat. Et est necesse cum hoc quod diximus: vt ad infrigidationem ⁊ caloris extinctionem studium impendatur.

¶ Cũ ãt huiꝰ vrina fuerit oleagina aut ĩ eiꝰ suꝑficie petala apꝑuerit vnctuosa: aut frusta carnis filis silia aut ali/

quid sit̃ furfuri in ultimo in huius regimine ẽ isistẽduz
¶ Sed si quis hac laborãs egritudie corpus habuerit vehementer siccum ⁊ vehementer macrũ: neqꝫ fortis calor in eo fuerit: lac calidũ ita vt ab vberibus extractum fuerit si in potu sumat̃: aut cũ eo micas panis comederit: cõferret ei. ¶ Oĩ vo lacte ad hoc asininũ melius existit. Et post ipsum est caprinum. In lacte vo recente duo sunt obseruãda: ne. s. in caseitatẽ trãseat: ⁊ ne ꝯuertat̃. Lac autez qꝺ ꝑdixim⁹ cum in stomacho fuerit: non transit in caseitatem: nisi raro. Qꝺ ẽt nunqꝫ in caseitatẽ mutabit̃: si pazzuchari ei misceat̃. ¶ Cum autem a lactis conuersione quis egrum custodire voluerit: eius dispositõez in caliditate quotidie tangendo ꝯsideret: ⁊ qualiter aerem attrahat: attẽdat: eiusqꝫ pulsũ inspiciat: ⁊ vrinam: atqꝫ sitis ipsius quantitatem. Si. n. inuenerit hec oĩa maiora q̃ꝫ prius essent anteqꝫ lac biberet: ⁊ vehementer augmẽtata fore: a lacte ꝑdicto erit abstinendũ: ⁊ lac acetosum absqꝫ butiro: aut aqua ordei in potu erũt tribuẽda: ⁊ trocisci de spodio: ⁊ bis sitia. ¶ Uenter q̃ꝫ si strict⁹ fuerit cũ apozimate aqua prunoꝝ ⁊ teraniabin erit soluendus. Or eo vsqꝫ fieri conuenit: donec predicta remoueãt̃ accidẽtia. Post quoꝝ remotõez: ad lac redire est ei ꝑcipiẽdũ: hec est eoꝝ summa q̃ ethicã patientibus adhiberi conueniũt.

¶ Cũ aũt aliqui ethica laborantes ad hoc deuenerint: ut ossa rascete ⁊ pectinis manifesta appareant: ⁊ pulsus deficiat: ⁊ mirach vẽtris costis adhereat: oĩaqꝫ eoꝝ ossa manifesta videant̃ ⁊ subtilia: nõ est in eis laborãdũ vt ad sanitatẽ perueniant: sed vt q̃q̃ mõ sustẽtent̃. Qꝺ fit ex nutrientib⁹ que velociter penetrãt: ⁊ ex bonis odoribus.

¶ Caro q̃ꝫ pullina sumẽda est ⁊ in parua frusta incidẽda ⁊ succ⁹ ab ea paucũ salem habente extrahẽdus: quemadmodũ ab alia carne succ⁹ extrahi consueuit: aut fiat hoc ex carne rubea q̃ in collo edi repit̃. Deiñ huic succo pazde succo pomoꝝ: aut citonioꝝ: ⁊ paꝝ vini admisceantur aut tortella bñ trita ei admisceat̃: ⁊ sic bibat̃: aut sorbeat̃

¶ Camisias ꝑterea tinctas induant q̃ ex sandalis: aut musco: si non capitis dolorẽ fecerint: sint infecte: fumigiũ q̃ꝫ añ eos fiat ex xiloaloe: ⁊ nere ⁊ añ eos: ⁊ i eoꝝ circuitu ponãt̃ odorifera ⁊ confectões odorifere. ⁊ aqua ro. sup eos roret̃ ⁊ olfaciant cibos odores habentes desiderabiles: sicut est cibus qui fit de carne epatis ⁊ pulmonis minutiz incisa: ⁊ postea in frixorio cum ouis ⁊ croco ⁊ aceto cocta ⁊ intestina ex carne frustatiz incisa plena ⁊ cusabegi: pulli quoqꝫ assandi sunt: ⁊ corã ipsoꝝ facie scindendi: ex quorum pectore carnez masticando succum solum trayciãt carnem aũt ꝓyciãt si multũ fuerint debiles.

¶ Or si q̃s ex his aliquãtulũ fortior fuerit: pulli cuz aqua ⁊ sale coquãt̃: quorum pectora postea ꝯtusa cũ iure exp̃mant̃: quoꝝ succus cũ coriandro ⁊ pauco cinamomo cõdit⁹ ⁊ vinũ atqꝫ tortellas habẽs admixta i potu tribuat̃.

¶ Unus ãt ex veteri bus medicis rettulit: se vidisse vnũ virum: ⁊ multos pueros: qui postq̃ꝫ ad ethicam ad hanc deuenerant dispositionẽ: sanati fuerant. Ego tamen nunq̃ꝫ hoc vidi: neqꝫ credo veꝝ fore ⁊ precipue postq̃ꝫ puerilem transierit etatem.

¶ Trocisci de cãphora qui cũ sint cordis: epatis ac pectoris infrigidatiui ethice q̃ est cũ ardore ꝯferunt. ℞. rosaꝝ rubeaꝝ. ʒ. x. spody albi qꝺ sit magnũ frustũ: seminis cucumeris: amboꝝ ana. ʒ. v. seminis lactucaꝝ. ʒ. viiȷ. seminis portulace. ʒ. vi. seminis endiuie. ʒ. iȷ. seminis dulcis cucurbite. ʒ. vi. tereniabim. ʒ. x. cãphore. ʒ. ß. Ex his oĩb⁹ cuz mucillagine psilȷ ꝯfectis iformet̃ trocisci: quoꝝ q̃sqꝫ duas põderet. ʒ. ¶ Or si vẽter solut⁹ fuerit: ex istis alȷs trociscis de spodio q̃ sunt cõstrictiui dect̃. ℞. puluis rosaꝝ rubeaꝝ spody: amboꝝ ana. ʒ. v. boliarmeni: gũmi arabici: amboꝝ ana. ʒ. iȷ. succi berberis: succi sumach: ãboꝝ ana. ʒ. iȷ. balaustie. ʒ. i. ⁊ ß. seminis coriandri in aceto infusi ⁊ postea torrefacti. ʒ. iȷ. semis acetose excorticati. ʒ. iȷ. fiat trocisci: quorum quisqꝫ duas ponderet. ʒ. ex quibus vnus in mane: ⁊ alius post solis occasum cum rob simplici de citonȷs: aut de granatis: aut de ribes sumatur.

¶ De febre que duobus diebus inuadit ⁊ vnũ ĩtermittit ⁊ vocatur tertiana. CAP. IIII.

Uius febris principium cuz forti accidit rigore ⁊ pauco frigore sicut est dispositio pedis cũ obstupescit: sed nõ prolongatur diu sicut frigoris spacium prolõgatur: sed corpus cito calefacit adeo vehemẽter: vt si corpus egri tangatur: man⁹ mordicationẽ sentiat caloris: accidit autem plerũqꝫ vt eger in tempore vehementie caloris huius febris ⁊ in eius fine: inaniter loquatur ⁊ precipue si calide fuerit complexionis. Plerũqꝫ etiam ex ea accidit nausea: ⁊ estuatio: ⁊ vomitus colere rubee. ¶ Uenter quoqꝫ quandoqꝫ soluitur: ⁊ egreditur colera citrina. ¶ Pulsus vo in statu huius febris inuenitur magnus ⁊ velox: ⁊ frequens: sed tamen equalis.

¶ Urina quoqꝫ in colore est ignea: sed ꝭm substantiaz nõ est spissa: hꝫ tamẽ fetorem ⁊ odorẽ malũ ex putrefactõe.

¶ Hec autem febris sepius euenit complexionem habentibus calidam ⁊ siccam: ⁊ qui multuz perpessi fuerunt laborem ⁊ vigilias ⁊ ieiuniũ: ⁊ ex cibis calidis nutrimentũ sumpserunt: ⁊ vinum forte ⁊ vetus biberũt: in regionib⁹ ⁊ temporibus in caliditate distemperatis.

¶ Hec preterea febris nõ infestat egrum vltra horas. xy. quinimo sepe in horis paucioribus istis ipsius remouet̃ paroxismus vsqꝫ ad octo videlicet horas. Cũqꝫ hora recessionis aduenerit: cum sudore remouetur: ⁊ quando separatur a corpore: pulsus ab ea mundificatur. Cum igit̃ hec accidentia cuz febre inueniuntur: aut ex eis plura sciendum est febrem esse tertianam. Or si cuz predictis accidentibus aut pluribus ex eis contingat: tertianam illa hora multi euenire absqꝫ oĩ dubitatõe sciẽdũ ẽ ipsã eẽ tertianã: ac si vidisset eã vna die ifestasse ⁊ alia qeuisse.

¶ Cũ igitur eger taliter dispositus fortis inuenitur: fuerit qꝫ diu ex quo non fuit solut⁹ de mirobalanis citrinis. ʒ. x. i aqua feruente die ⁊ nocte infũdat̃ deinde manibus fricatuz coletur: cui. ʒ. xx. ex tereniabim misceantur: ⁊ i mane in potu tribuatur. Scamonee quoqꝫ recentis anthiochene ⁊ bone quarta. ʒ. vnius in tanta quantitate iulep: ⁊ aque que semel sorberi possit dissoluatur ⁊ ad bibenduz tribuatur: donec vehementer soluatur. Cum eniz hoc factum fuerit aut febris nullo modo accedet: aut parump alleuiabitur deinde ex toto regimine qꝺ narro regẽd⁹ ẽ.

¶ Si autem eger fuerit deliciosus aut debilis ⁊ tempus fuerit estas: circa vnãquamqꝫ noctem pondus. ʒ. x. tamarindorum: ⁊ pruna sicca: ⁊ crossa. xx. sumantur: ⁊ in duabus libris aque vsquequo sint dissoluta coquantur: deinde manibus fricata colentur ⁊ misceantur huic colature zuchari tarbarzet. ʒ. x. ⁊ in potu anteqꝫ dormiat sumatur Cumqꝫ mane factum fuerit ⁊ sol eleuari ceperit ex aqua ordei ꝭm magnam quantitatem bibat: ⁊ in loco bene geto vel olente moretur: donec cibus digeratur: deinde ex oleribus frigidis: ⁊ musaguarat in quibus non est amaritudo nutriatur.

¶ Et a cibis in quibus est caro abstineat: ⁊ comedat medullam cucumeris: ⁊ citrulli: ⁊ de succo cucurbite in tempore suo bibat: ⁊ de succo cucumeris saraceni: ⁊ sumat in potu aquam cum iulep ⁊ sirupum acetosum ex zucharo aqua bene temperatum.

¶ Modus quoqꝫ infrigidandi ⁊ extinguendi secundum febris calorem obseruetur.

¶ Uenter ꝑterea si ꝑ se sel̃ aut bis aut ter q̃tidie soluatur

Apozima prunoꝝ nō ē dādū: ſʒ ex alijs ē regēdꝰ. In loco q̊ʒ apozimatis prunoꝝ: succꝰ granati muzi cū mucillagine psilij est tribuendus.

¶ Epati preterea in nocte in horis. s. cum venter a cibo vacuus est: pannus sandalis ⁊ aqua ro. infusus est superponendus. Sitq́ʒ inter comestionem: ⁊ inuasionis principium longum tempus: videlicet nutriatur tribus horis vl' duabus anteq̄ʒ febris accedat aut postq̄ʒ recesserit.

¶ Hic autem eger ab omnibus calidis est abstinendus: ⁊ in loco frigido sit semper eius mora.

¶ Qꝛ si febris cum magno ardore ⁊ calore esse videatur: ex succo cucumeris saracenici: aut cucurbite: aut citroli: ⁊ ex mucillagine psillij cum malis granatis: aut iulep plꝰ erit dandum: ⁊ de aqua ordei plus bibendum. Si v̊o dies prolixus fuerit: aut eius cibus non cito digeritur: nō cōuenit tibi vt ex aqua ordei iteruʒ ei tribuas post solis occasū. Trocisci q̊ʒ d̊ cāphora q̄tidie cū sirupo acetoso d̊ zuccharo ī potu sūt dādi ī mane an̄q̄ʒ aquā ordei sumat ꝑ duas horas: aut ad minꝰ ꝑ vnā horā. Cūq́ʒ fe. egꝝ dimiserit: Adhuc eod̊ regimīe q̊ priꝰ pꝰ febrē ꝑ tres dies erit regēdꝰ Quibus transactis: pullina caro: aut edina est danda. Interim tamē a balneo ⁊ sole ⁊ vino est abstinēdus: deinde ad consueta reducendus.

¶ De causonide. CAP. V.

HEc febris de genere est tertiane: ea tamen fortior existit: ⁊ maioris caloris. Que q̄dē vna die fit validior. Alia v̊o minꝰ cal'a. A corꝑe tamē nō separatur: neq́ʒ horripilatio cū ea accidit neq́ʒ sudor nisi cū recedit. Alia autem tertiane accidentia sunt cū ea: vehementiora tamē ⁊ firmiora. ¶ Lingua preterea ac labia citrina fiunt: aut denigrantur: aut absq́ʒ dubio exasperanť si febris non valde fuerit fortis.

¶ In huius v̊o febris curatione: tali indigemus regimine quale in tertiana prediximus. Est tamē in ea plus studendum: ⁊ diligentior cura est ei adhibēda: ſm q̄ est fortior illa ⁊ maioris incendij. ¶ Egro igiť in nocte ex apozimate prunoꝝ ⁊ tamarindoꝝ qđ ꝑdiximus ē tribuēdū: vsq́ʒ quo vēter quotidie bis aut ampliꝰ soluať: trocisci quoq́ʒ de camphora: aut succus citroloꝝ: aut cucumeris saracenici: aut ptisana semꝑ in mane dentur. In die v̊o oī hora assidue: cucurbite: aut citruloꝝ succus: ei tribuať: ⁊ ex mica panis abluta lacti a q̊ butiꝝ sit sublatū cū zucharo admixta regať. ¶ Qđ si paꝝ comederit: aqua ordei iterum sumat: sicut ōndimus: aque autem que illi in potu ministratur parum psilij admisceatur: ⁊ ex ipsius mucillagine cum iulep: aut succo granati: in potu sumat.

¶ Asperitas v̊o lingue cū pāno lineo fricet̄: deinde psilij mucillagine cū zucharo lābendo hauriat.

¶ Nucleus q̊ʒ pruni paꝝ adhuc carnositatis retinens: in ore retinendus detur: ⁊ pāni aqua ro. infusi epati ac cordi in pluribus superponanť horis.

¶ Et si eger in interioribus apā non habuerit: neq́ʒ stōus neq́ʒ epar debilia erant dū esset incolumis: ex aqua frigida super niuem infrigidata multum in potu sumat cum calor valde accēsus fuerit de qua adeo vsq́ʒ bibat: donec facies eius viridis fiat ⁊ tremat. Calor. n. febrilis ex hoc ilico extinguetur: deinde sudabit: ⁊ euadet aut fere liberatus erit. ¶ Venter autem si vehementer soluatur: ordeū confractum ⁊ ablutum: ⁊ aqua coctum: cuʒ trociscis constrictiuis de spodio: dandum est. Sirupum v̊o acetosum: ⁊ iulep: ⁊ zuchaꝝ vitet. Rob autem simplex de granatis acetosis: ⁊ malis: ⁊ citonijs acetosis: dandū est: ⁊ ex oībus q̄ in caplo de vētris ꝯstrictōe diximꝰ ē regēdus.

¶ Qꝛ si a vigilijs ⁊ capitis dolore ledať: sicut ī eaꝝ egritudinū capitulis continetur: medicandus erit. Nos. n. in h̄ nostro libro non ponimus curas egritudinum: nisi simplicium. Ideoq́ʒ cū egritudines ꝯposite fuerint: ex proprijs capitulis sunt earum curationes sumende.

¶ Sit preterea in hac febre ⁊ in omnibus cōtinuis febribus nutriendi tempus: tunc cum eger aliquaʒ sentit alleuiationē: aut si alleuiatōem nō sentit: sit in hora qua solitus erat comedere dum esset sanus: aut in hora qua dies infrigidatur ⁊ temperatur.

¶ Interpolatis v̊o oportet vt sit hora comedendi longe ante earum accessionem quanto plus possibile fuerit: aut post earum recessionem. Nos tamen ostendemus q̊modo sue nutricationis regimen obseruari debeat cum de acutis tractabimus egritudinibus si deus voluerit.

¶ De sinocho. CAP. VI.

HEc febris cum incipit sine tremore ac horripilatōe accidit: imo cuʒ calore incipit: ⁊ est cum ea in facie: ⁊ in oculis ⁊ auribus: ⁊ naribꝰ rubedo: ⁊ tristicia ⁊ ingetudo: ⁊ iflāmatio fort] ⁊ īspiratio mag̃: ⁊ freq̄ns.

¶ Hanc preterea febrē: anteq̄ʒ accedat: hec signa precedunt. Egro nāq́ʒ adest in corpore grauitas ⁊ extensio: ⁊ pigritia ⁊ dispositio que lassitudini similatur: ⁊ in somno superfluitas: ⁊ amentia: ⁊ in capite grauitas ⁊ precipue in fronte ⁊ timporibus.

¶ Venarum quoq́ʒ exuberatio: ⁊ guidegi videtur: ⁊ pruritꝰ ī naribꝰ: ⁊ ī locis vbi vētosas apponere ꝯsueuit sentiť

¶ Hec quoq́ʒ febris accidit adolescētibus corpora bone habitudinis habentibus: ⁊ eis qui ex carne ⁊ confectionibus de melle multum comedere: ⁊ multū vinum bibere cōsueuerunt. ꝯtingit aūt sepius in hyeme ⁊ vere.

¶ Cūq́ʒ corpus hanc egritudinem patiētis tangitur: simile corpori de balneo exeuntis sentitur. Aut qui super corpus suum multum ex aqua calida fudit.

¶ Pulsus in hac febre magnus sentitur ⁊ frequens: ⁊ vrina rubea ⁊ crossa. ¶ Cum ergo in hac febre signa ista apparuerint: aut plura ex eis festinandum est ad egri minutionem faciendam: in qua ex sanguine multum est extrahendum. Ex hoc enim extinguetur hec febris.

¶ Si autem non prius subueniatur q̄ʒ lingua nigra fiat: ⁊ superuenerint accidentia causon: eger vt diximus regatur. In hac tamen febre ea que sanguinem reprimant magis sunt danda: sicut rob qđ fit de succo vue acerbe ⁊ de acetositate citri: ⁊ ribes: ⁊ acetum: ⁊ malum granatuʒ preterea ad regimen egri subtilianduʒ est diuertendum ⁊ ad multum ipsius comestionem minuendam.

¶ Si quis etiam egrum in sue egritudinis principio inuenerit ⁊ flōmari fecerit h̄ q̄ ꝑdiximꝰ cibis ipsiꝰ admisceat.

¶ In potu preterea aqua frigida tribuatur: ⁊ trocisci de camphora. Et si necesse fuerit venter ex apozimate: prunoruʒ ⁊ tamarindorum ⁊ zucharo soluatur: aut ex succo granatorum acetosorum cū pulpa sua ⁊ zucharo tritoꝝ.

¶ Postq̄ʒ v̊o febris recesserit: a carne ⁊ confectionibus q̄ ex melle fiunt: abstineat: ⁊ vino: donec ipsius sanitas sit confirmata. ¶ Hec quoq́ʒ febris est continua ⁊ non interpolata: neq́ʒ vocatur tertiana: neq́ʒ cum ea est aliquid ex igne ⁊ inflammatione ⁊ acuitate que cum causon sentiuntur sepe nisi in principio extinguatur.

¶ Hec preterea tres habet species: vna est in qua a sui ꝑn cipio non cessat augmentari malicia: vsq́ʒ quo veniat crisis: aut eger moriatur. Alia v̊o est que semper in vna moratur dispositione. Tertia quoq́ʒ est que quotidie a sui principio minuitur. ¶ Illa autem que semper augetur. plus indiget minutione q̄ʒ alie. Post quā ea que vnius ē tenoris. secundo eget licet etiam tertia ea non sit priuāda. Ille tamen due plus indigent ⁊ precipue ea que est cum augmento semper.

¶ De febre q̊tidiana q̄ vocat̄ flegmatica. CAP. VII.

HEc febris cū orripilatiōe:⁊ v̊o frigore
ī dōso ⁊ extrēitatibꝰ īcipit:⁊
tēpus frigoris in corpore ꝓlixū fit:⁊ vix cale/
fit:neqꝫ cito peruenit ad inflāmationē ⁊ calo/
rem sicut tertiana. Quinimo corporis calefa/
ctio in hac febre cū prolixitate ⁊ labore accedit:⁊ plerūqꝫ
calefit:⁊ iteruz infrigidatur:⁊ post etiā calefit. Qđ post/
q̄ multotiens factū fuerit manifestat̄ calor:⁊ erit in toto
corpore equalis post laborem tamen.

¶ Cūqꝫ calor incipit:per totū corpus spargi ⁊ equari non
est fortis:neqꝫ purus neqꝫ in corpore egri sentitur incēdi/
um:neqꝫ mordicatio vt in tertiana:⁊ causonide:neqꝫ sitis
est cum ea:neqꝫ vehemens inspiratio.

¶ Et si cū ea fuerit vomitꝰ:aut vētris solutio:humores al
bi ⁊ pure flegmatici egeruntur:aut cū pauca colꝛa rubea.

¶ Facies q̊ʒ in hac febre tumere aliquātulū videat̄:⁊ cor
pus arescit ⁊ virtus appetitiua deprimitur.

¶ Pulsus q̊ʒ ī hac febre ꝭʒ velocitatē ⁊ spissitudinē:mul/
to mīor īuenit̄ q̄ in tertiana:⁊ p̄ter hec est diuersus.

¶ Accidit āt hec febris sepius pueris:⁊ mulieribꝰ ⁊ eunu
chis:⁊ corpora habentibus humida:⁊ eis qui multuz co/
medūt:⁊ parū euacuant̄:⁊ parum exercitant̄:⁊ in tempo
ribus:⁊ in regionibus frigidis ⁊ humidis.

¶ Urina v̊o in hac febre:alba ē ⁊ subtilis:aut rubea ⁊ spis
sa ⁊ turbida. Et ꝭm maiꝰ ī p̊ncipio est in prima dispōne:ꝫ
postea succedente tp̄e in aliā mutat̄ dispositionē. Eiusqꝫ
īterpolatio in pluribꝰ ī recessiōe diei ꝯtingit:⁊ iux̄ noctē.

¶ Neqꝫ cū sudore separatur:⁊ precipue in primis diebus
Sudor ⁊ si cū ea fuerit:erit paucus ⁊ viscosus.

¶ Uene autē cū recedit febris:nō oīno a diuersitate puri
ficant̄:neqꝫ corpus a neutralitate:imo reliquie ex ea re/
manēt q̄ in corpore sunt vsquequo alia veniet accessio:ħ
rursus quotidie inuadit in q̄ tp̄s paroxismi ꝓlixius inue/
nit̄ tp̄e interpolatōis:⁊ fit lōga:⁊ mansiua. Que plerūqꝫ
multis morat̄ mensibus:p̄ter ħ q̊qꝫ est mala ⁊ mortꝉ sus
pectōez secū hñs. Cū igit̄ in febre hec signa inueniūt̄ aut
plura ex eis sciēdū est ipsā eē flegmaticā. Qꝛ si in tp̄e hu/
ius multi hanc pati febrem inueniant̄:iā certiꝰ credēdū
est:eam esse flegmaticā. ¶ Festinādū est igit̄:⁊ a p̊ma ac
cessione huiꝰ febris:sirupꝰ acetosus de melle cū aqua te/
pida est dādus ad bibendū. Quez si pōt hortādus est vo/
mere:nō tñ cogēdꝰ. Jōqꝫ ex eo multū bibere dꝫ.

¶ De vomitu v̊o:ita sit vt res se habuerit. Eger autez nō
ē fatigādꝰ:vt ħ mō oīno mūdificet̄:⁊ vt ꝓrsus īuestiget̄.

¶ Ex medicamīe qđ fit ex turbit q̄qꝫ nocte ē ei dādū:qđ
℞.turbit fricati ⁊ cribel. cū pāno sericio q vocat̄ orale.ʒ.
x.mastic.ziziberis:amboꝝ ana.ʒ.i.zuchari quātū de oībꝰ
Ex ħ quaqꝫ nocte pōdꝰ aurei vniꝰ ī potu det̄:nisi vēter a
nā bis aut ampliꝰ inter diem ⁊ noctem soluatur.

¶ Cūqꝫ mane factū fuerit:zeleugebin:de zucharo.ʒ.v.ei
dāde sūt:⁊ ilico post hec sirupi acetosi de melle colati.℥.
i.est tribuēda. ¶ Hora q̊ʒ comestionis ab hora accessio/
nis quanto plus possibile fuerit:est elonganda.

¶ Nutriēdus v̊o est eger:ex aceto ⁊ oleo abluto:⁊ zucha/
ro ⁊ pauca menta:⁊ ex oleribus.huic silꝛibꝰ. Et a cucume/
ris ⁊ citrolis:est abstinēdus. Salsis v̊o ī comestione vtat̄
q̄ ex aceto ⁊ almuri fiūt:⁊ regat̄ ex radicibꝰ sicle ⁊ eius ex
tremitatibus:conditis ex aceto ⁊ oleo ⁊ almuri:⁊ sinapi:
⁊ alijs his silꝛibꝰ. Regat̄ qdē eger sic p hebdomadā vnā.

¶ Et si febris longitudo ⁊ eiꝰ accidētia mīorari īueniant̄:
⁊ hora sue īuasionis retardari cōpiat̄.ita erit regendus.

¶ Si autem inueniat̄ augeri aut stare:Eger ex hac cōfe/
ctione soluat̄:q̄.℞.turbit sani.ʒ.ij. succi absinthij.ʒ.vniꝰ
quartā:cologntide.ʒ.vniꝰ sextā:agarici.ʒ.ß.yere pigre.ʒ.i.
mastic.ʒ.vniꝰ sextā. Cōficiant̄ cū sirupo acetoso mellito
⁊ dentur egro:deinde ad ipsius regimen est redeunduz.

¶ Qꝛ si egri virtꝰ debilitata fuerit:pulli assati:⁊ p̄parati in
patella dentur:⁊ separetur a iure ⁊ micis.

¶ Et si stō supuenerint aliq̄ accidentia:aut fortis nausea
ex eis q̄ in eoꝝ caplꝛis noīauimꝰ:curet̄. Silꝛr quoqꝫ si ma/
la acciderit cōplexio:vt diximus subueniatur.

¶ Si aūt febris quartā trāsierit hebdomadā de trociscis
rosaꝝ cōpletis ī potu tribuat̄. Trocisci aūt cōpleti de ro/
sis sunt qui.℞.puluerꝉ rosaꝝ ru.ʒ.x.succi eupatorij.ʒ.vi.
succi absinthij.ʒ.iij.mastic.ʒ.i.⁊.ß.spic̄.assari:floris sqnan
ti:anisi:oīum ana.ʒ.i. Informent̄ trocisci quoꝝ qsqꝫ sit.ʒ.
iij.ex qbus vnꝰ cum.℥.i. huius apozimatis detur:quod
Recipit corticē radic̄. apij:⁊ radic̄. feniculi:amboꝝ ana
ʒ.x.seminis vtrorūqꝫ:ameos cuscuthe:anisi:bedeguart
suchaha.oīuz ana.ʒ.v. Coquāt̄ cū aque libra.i. donec ad
medietatē redeat:⁊ misceat̄ ex eo cum.℥.i.sirupi acetosi:
⁊ detur cum predicto trocisco.

¶ Egro q̊ʒ iter oēs duas noctes medicamē de turbith scꝛ
det̄:vt venter moueatur.

¶ Si aūt febris adhuc fortꝉ fuerit:cū alia ꝯfectōe soluat̄
Carnes q̊ʒ caligine ⁊ mutagenat dent̄:ne virtꝰ dissoluat̄.

¶ A micis v̊o ⁊ ab vnctuosis ⁊ ꝯfectōibꝰ q̄ ex melle fiūt:
custodiat̄. Et obseruādū ē ne aquā frigidā in niue infri/
gidatā patiēs ī hac febre bibat:neqꝫ aliqd eorū q̄ ei silꝛia
sunt:ex rebus frigidis. Ex hoc eniz si neglexerit febris fi
et longissima.

¶ De febre quartana. CAP. VIII.

HEc febris cū tremore adeo vehemēti
incipit:vt dentes cōstringe
re faciat ⁊ cōcutere. ¶ Juncture q̊ʒ atqꝫ ossa
dolēt:ac si aliqd sup ea foret appensum qđ ea
grauaret ⁊ ꝑcuteret. Estqꝫ dispositio tremorꝉ
huius febris sufficiēs ad ipsaz significandaz. Non ē eniz
talis tremor in alijs febribus.

¶ Pulsus āt ī iceptōe huiꝰ febris:ex ꝑuitate ac debilitate
raritate q̊ʒ ⁊ tarditate:ad mirabilē ꝑuenit dispositionez.

¶ Et si qs recordatꝰ fuerit pulsus īfirmi q̄lis erat dum sa
nus eēt:nō indigebit alio signo ī cognoscēdo q febris q̄ ī
cepit sit quartana:nisi illud qđ ex tactu vene ei manife/
stabit̄:de supfluitate paruitatis:⁊ tarditatis:⁊ debilitatꝉ
ac miorātōis:⁊ qđ valde sit ꝯrīū tp̄i pulsus febris flegma
tice. ¶ Hec q̊ʒ cū calefit ⁊ accēdit̄:valde calidior existit
q̄ flegmatica. Non tñ ad calorē peruenit tertiane:neqꝫ
tāta sitis:neqꝫ tāta īflāmatio:neqꝫ tāta estuatio:neqꝫ tan
ta iqetudo:neqꝫ tātꝰ dolor capitis:neqꝫ tātū alienatiōis ī
uenit̄ in hac febre quantum in tertiana.

¶ Hec āt pꝰ lōgas febres q̄ꝝ circuitꝰ planeti fuerūt:sepiꝰ
ꝯtigere ꝯsueuit:⁊ ī autūno:⁊ ī fine estatꝉ:⁊ ꝯplꝛones hñti/
bꝰ siccas. ¶ Uriā v̊o in hac febre alba appꝫ ⁊ subtilꝛ:aut
appropīquat rubedini:⁊ plerūqꝫ ē clara valde:⁊ cruda ⁊
crossa:⁊ nigra aut rubea. ¶ P.si ī ħ tp̄e mlꝛte febres q̄rta
ne multꝉ accidūt:secure credēdū ē febrē eē quartanam.

¶ Cūqꝫ vrīa ī hac febre rubea ⁊ spissa visa fuerit:⁊ corpus
rubeū ⁊ vene plene:eger ex basilica minuat̄:deiñ totum
regimē:qđ ꝯuenit ei adhibeat̄. ¶ Si āt ħ nō fuerit visū:
aliq̄ medicie q̄ colꝛaz expellūt nigrā ex his q̄ ī caplꝛo đ me/
lācolia noīauimꝰ dent̄. ¶ Medicia q̊ʒ mouēs ī sequēti
die pꝰ febris laborē:dāda ē. ¶ Cūqꝫ accessio icepit:siru/
pꝰ acetosus cū mlꝛta aq̄ tepida ē tribuēdꝰ:⁊ eger vt ipsuz
euomat:hortādus ē. Qꝛ si vomer̄ ñ poterit sicla:⁊ sinapi:
⁊ salsa ⁊ eis silꝛia:dāda sūt. Quibꝰ sūptꝉ vinū multa aq̄ mi
xtū bibat đsup:dꝫiñ sirupū acetosū ī q̊ rafanꝰ fuit īfusus ī
potu sumat. Jn alijs q̊ʒ diebꝰ vomat ⁊ r̄gimē ei āplificet̄
⁊ đ carnibus pulloꝝ ⁊ edoꝝ ⁊ agnoꝝ ānualiū mensurate
edat. Añ tñ comedat olera cū almuri ⁊ oleo ꝯdita:⁊ aquā
calꝛaz sup se fundat ⁊ in ea sedeat anteq̄ꝫ comedat.

¶ In balneum quoq3 mittendus est. In quo tamē non su det. Laborem p̄terea atq3 vigilias: minꝰ solito patiatur. Sōni vo ꝛ quietis augmento assuescat: ꝛ vinū subtile ꝛ valde temperatum bibat.

¶ Solutio q3 vētris assidue p vnū diē anteq3 accessio ve niat: ei adhibēda ē. S3 vomitus in die accessionis: ē dan dus. Alijs vo diebus q̄liter nutriatur ꝛ corpus ipsius hu mectet̄: ē p̄sandus. ¶ Et est ꝯsiderādū an febris ꝛ i su is accidētibꝰ: ꝛ sue accessionis longitudine minuatur: ꝛ q̄ currūt in ea: quia hoc bonum erit.

¶ Si āt nō multū iueniat̄ minorari eger vehemēter est euacuādus. ¶ Qđ si in vltimo factū fuerit: nō p̄manebit febris. Qꝫ si vltra .xl. dies plōgata fuerit: egro cū religis istiꝰ medicatōis q̄ diximus ad magnitudinē nucis: de dia triō pipeon q̄tidie in mane ē tribuēdū: ꝛ ex medicamie qđ fit ex asa. ¶ Ad auelane magnitudinē3 dādū. qđ. ℞. asse: folioꝝ rute sicce: piperis oiū equalr̄: mellis qđ suffi cit: ad ꝯficiēdū. Sumat ex hoc medicamine quātum est auellana i hora dormiēdi: ꝛ eger post ipsum dormiat.

¶ Balneū preterea igrediat̄ ꝛ sudet i eo: nō tn̄ i die acces sionis. ¶ Uinū q3 vetus ꝛ puꝝ bibat: ꝛ si fuerit tp̄s esta tis ꝛ corpꝰ macꝝ ꝛ calīn meliꝰ erit ne aliq̄ ex calidis me dicinis det̄. S3 serū cū zucharo tabarzet ei sepe tribuat̄. Apozima q3 de epithimo ꝛ mirobalanis īdis iterdū det̄: ꝛ ex cibis nutriat̄ humectatiuis. Uomitꝰ ēt i p̄ncipio ac cessionis in die q̄ eū infestat febris: cum sirupo acetoso ꝛ aqua tepida prouocetur.

¶ De febribus continuis. CAP. IX.

Tertiana quartana: ꝛ quotidiana: plerū q3 fortasse nō remouētur: sed p̄manēt semp. In hora accessiōis fiunt fortio res: postea reprimūt̄: non tn̄ separant̄: ita vt corpꝰ ab eis oīno fit liberū: deinde iterū vt pꝰ in hora accessionis inualescūt. Accidētia vo haꝝ febriū: eadē sūt q̄ ꝛ p̄dictaꝝ: excepto ꝙ cū tremore nō icipiūt: n3 sudor in toto corpore ē cū istis: nisi cū recedūt. Mā. n. il laꝝ: istaꝝ etiā est materia. S3 est in quātitate maior: ꝛ in q̄litate deterior: ꝛ plꝰ timorosa. Eadē igit̄ cura istis sub ueniēdū est ꝛ illis. Medicus tn̄ in haꝝ curatōe magl stu diosus: ꝛ frequētius d3 eē sollicitꝰ q̄3 in p̄dictis.

¶ De febribꝰ cōmixtis q̄ accidūt de q̄nto i q̄ntū diē vł de sexto in sextū vel amplius. CAP. X.

His febribus laborātes: in singulis accessionibꝰ: per vnā die3 ante sūt soluēdi. ꝛ in die accessiōis vt euo māt laborādū: ꝛ p̄ter ista regimē qđ in caplo de febre flegmatica nominatū ē circa eos ob seruandū ē: si eger fuerit crossus: ꝛ comedēdi auidꝰ: ꝛ gu losus. Si aūt fuerit siccꝰ: ꝛ macer: ex eis q̄ colerā purgāt nigrā: est soluendus. Et p̄ter hoc regimē: qđ in quartana dictum est: circa eum obseruandum.

¶ Mixte vo q̄ certos nō obſuāt paroxismos fiūt aut p̄p apa qđ in aliquibus membroꝝ fit: ꝛ precipue i renibꝰ: aut q3 in quartanā trāsitura est. Differentia tn̄ intereas ē: ꝙ cū p̄ma est dolor in aliq̄ ex mēbris: aut inferiꝰ sub dorso. Aut i suis opatōibus ē lesio. Cū alia vo nihil hoꝝ iuenit̄.

¶ P̄rie q̄dē curatio ē mēbꝝ ifirmū sanare: qđ fiet obſuā do ea q̄ ꝯclarauimꝰ i locl vbi d̄ his tractauimꝰ. Scđa aūt curabit̄ sel euacuādo: ꝛ alia vice calorē rep̄mēdo. Qđ iđ fieri ꝯuenit ne humores omnino integre adurant̄.

¶ De febribꝰ ex q̄bꝰ accidit frigꝰ ꝛ calor sil̄. CAP. XI.

Si cum febre causon in lingua: fuerit ni gredo: ꝛ inspiratio magna: ꝛ sitis multitudo: ꝛ estuatio: fueritq3 corporis supfi cies frigida: erit significatio mala.

¶ Silr̄ q3 si extremitates ꝛ corporis supfici es fuerint frigidissime: ꝛ febris fuerit p̄p apostema quod est in iteriorībus. Ego tn̄ nō in hoc sermōe de hac tm̄ sp̄ē loqui volo: imo de oī febre in q̄cūq3 corpis supficies fue rit frida. Cū qua eger fatigationē ꝛ fractōe3 ꝛ febrē ꝛ ali ces ꝛ ositatōes sētit: ꝛ pulsus ē velox ꝛ īspiratio silr̄: ꝛ ca lor ꝯtinuꝰ sentit̄ interiꝰ: nec interpolatus ex regimine fe bris flegmatice erit regendus.

¶ Qꝫ si in superficie corporis fuerit calor vt calor febrien tis: in pulsu tamen nō sit velocitas neq3 inspiratio sit spis sa nec magna: neq3 eger ex calore febrili aliquid magnū senserit interius: immo totum calorem ꝛ incendiū: ꝛ fra ctionē in corporis superficie senserit: fueritq3 hoc cum interpolatione: sirupus acetosus: ꝛ geleniabin de zucha ro egro dentur: ꝛ ex aceto ꝛ oleo amigdalino nutriatur: balneum quoq3 quotidie ingrediatur in quo paruū sudet ꝛ multum ex aqua calida super eū fundatur. Que si suf fecerint: bene erit. Et si non: venter ex apozimate miro bal. erit soluendus: ꝛ ad regimen erit redeundum.

¶ Qꝫ si eger orripilationem cum inflammatione mi xtam senserit: ꝛ inspirat preter hoc inspirationem calidā ꝛ passus fuerit alices: ꝛ senserit calore3 prius: ꝛ ilico post frigus: aut prius frigus: ꝛ post statim calore3: ex apozima te mirobalanorum citrinorum: ꝛ indorum: ꝛ turbith: ꝛ zu charo est soluendus. ¶ Trocisci quoq3 diarodon parui: ꝛ trocisci de spodio quotidie pondere duorum aureoꝝ cū sirupo acetoso de zucharo: ꝛ succo granatoꝝ: dādi sūt.

¶ Descriptio autem trociscorum de rosis qui parui dicū tur ista est. Recipe pulueris rosarum rubearum. ʒ. x. spi ce nardi succi liquiritie amborum ana. ʒ. i. seminis citru lorum: seminis endiuie: amborum ana. ʒ. ij. Ex his cū iu lep confectis informent̄ trocisci: ꝛ sumantur in potu.

¶ Descriptio trociscorum de spodio. Recipe spodij. ʒ. x. rosarum rubearum. ʒ. iij. seminis citroli: seminis lactu ce: seminis cucurbite: omniū ana. ʒ. ß. succi liquiricie tere niabin amborum ana. ʒ. v. ex mucillagine psillij consper gantur: ꝛ fiant ex eis trocisci: ꝛ bibantur.

¶ De frigoribus ex q̄bus nō calefit patiēs. CAP. XII.

Cum consuete alicui tremor cum i terpolatione super uenerit: neq3 calefit immo corpus ad primā redibit dispositione3 post aliquot tempus: ab inchoatione sua ad dispositionem suam pre ter qđ non sequatur ipsum febris eger ex eis que predixi mus in capitulo de febre flegmatica est euacuādꝰ: ꝛ ipsi us regimen subtiliandum: ꝛ omnia que flegmatis sunt generatiua sunt prohibenda.

¶ Hic preterea eger parum dormiat ꝛ in hora ipsius tre moris deambulatione vtatur.

¶ Et si egritudo diu perseuerauerit ex medicamine de as sa ad auellane magnitudinem ante horam tremoris dā dum est: deinde pannis cooperiendus ꝛ precipiendū est ei vt vehementer moretur coopertus: neq3 sepe volua tur. Qđ ideo fieri ꝯuenit vt sudet ꝛ tremor remoueatur.

¶ Ex oleo quoq3 de costo ē inūgēdus: ꝛ aqua calida in po tu multotiens ē ei tribuēda. Eger q3 cooptus dorsū ꝛ ca put ex aliquo crosso pāno faciē sup aquā calidā ponat: cu ius vaporē in facie recipiat: vt sudor p̄uocet̄: ꝛ tremor re moueatur. Uinum itidē forte ꝛ purū cum pipere in potu tribuatur: ꝛ tremor remouebitur.

¶ De febre sincopali que fit ex malicia humorum ꝛ eo rum acuitate. CAP. XIII.

Quandoq3 febris alicui superuenit q̄ secundum maiorem partē in die tertia paroxismū facit cum qua facies egri cito fit tornatilis: ꝛ corpus macrescit. Uirtus quoq3 que in pulsu attenditur cadit

post vnam aut duas accessiones. Et si accessio amplius aduenerit: perducetur eger ad sincopim post ipsam: et fortasse morietur ex illa sincopi: hec vero febris in corporib⁹ sp generatur q̄ sunt cōplonis in vltimo calide et sicce.

¶ Cūq3 hoc visū fuerit: egro succurrendū est aquam ordei in potu tribuendo cū q̄ aliqd granati muzi est miscédum et danduz. ¶ Eger q3 i loco dormiat vētoso et camisiā iduat: q̄ aqua ro. et sandal' sit ifusa. Uēter etiā et latera ex sandal' et aqua ro. liniant': et assidue paruū sumat nutrimētū ex mica panis simulaginei i succo granati muzi ifusa: et fructuum ei similium.

¶ Ex pullis q3 cū succo vue acerbe cōdit] : et cucumerib⁹ et citrolis ac cucurbitis et fructib⁹ frigidis i niue infridat] nutriat'. aquā ēt frigidā bibat. ¶ Aū vo q̄ accessionis sit pricipiū: succū granatoꝝ i q̄ panis de simula sit ifusus i potu sumat: aut aquam ordei.

¶ Et si cū circuit⁹ icepit: anteq3 aligd det' supuenerit sincopis: Os egri in illa hora erit apiēdū: et elaborādum vt aquā i q̄ puluis tortellaꝝ sit ifusus. Aut ptisanā trayciat

¶ Si āt sincopis fuerit fortissima isistendū est vt paꝝ ex tortellis pulverizatis cū vino subtili hn̄te aquā frigidaz sue quantitatis admixtam trayciat.

¶ Custodiēd' ē p̄terea ab aere calo: et balneo: et labore: et vigilys et ab oīb⁹ q̄ euacuare pn̄t. Ex aqua vo frida ē lauandus: et oī tpe nutriēd' ēt si accessionis hora affuerit. Si vo febris cal'itas cū icepit: vehemētissima fuerit cū siccitate: Lac de q̄ butiꝝ sit extractū cū trociscis de cāphora in potu sumat. ¶ De febre sincopali q̄ ex multitudine et cruditate humorū fit. CAP. XIIII.

Sepe febris aliquē inuadit: q̄ ƙm maius paroxismū vt flegmatica facit. In qua corpus mollificat': et facies tumere icipit. Et si corp⁹ nō fuerit nutritū s3 euacuatū: supueniet egro ide sincopis. Et si nutrimētū adhibeat': mollicies ɔsequet': et febris fiet validior: et i lōgū ptrahetur tps. ¶ Hui⁹ itaq3 febris curatōis p̄ncipiū ē: vt crura egri a genub⁹ vsq3 ad pedes cū pānis q̄ iter lenitatē et aspitatē sint medy fricent' donec rubere videat': deide ad coxas tēdēdū ē i qb⁹ sil'r fricatio fieri ɔuenit icipiēdo superius: et descēdēdo vsq3 ad genua: donec paꝝ rubere icipiant: et sit fricatio i vehemētia eq̄lis: post hec q3 man⁹ eoꝝ ab ascellis vsq3 ad volā ad p̄dictoꝝ silitudine sunt fricāde: deide pect⁹ et dorsuz. Postq3 oīa ad pedū ac alioꝝ mēbroꝝ fricationem sicut p̄diximus est redeundum.

¶ Cūq3 huiusmodi patiens sitim passus fuerit: oximel in potu sumere ɔuenit. Famē q3 cū habuerit: aquā ordei et panē atq3 ydromel mixtū cū zucharo sumat. Cauēdū q3 est ne aqua frigida det'. ¶ Tps aūt inter fricatōez et somnū partiēdū ē: ita vt mediū deputet' fricatōi: et mediū sōno et q̄eti. ¶ Huic vo egro si cū solā ptisanā sumit nō debilitat': Aliud nō ē dādū nisi ipsa: et panis cuz ydromelle. Si aūt debilitat⁹ fuerit cū cibis quos i febre p̄diximus flegmatica erit nutriēd⁹: et si vēter ɔstrigant' colliriū ex succo sicle et nitro supponēdū ē. Egro q3 oī mane p̄ter supradicta pōdus duoꝝ aureoꝝ seminis apy cū sirupo acetoso ē dādū. Qō h̄ mō vsq3quo sanetur regendus erit.

¶ De febrib⁹ q̄ ɔcomitātur apāta. CAP. XV.

Febris que sequitur apostema quod accidit ex pcussione: aut casu: aut hoꝝ silibus: de genere est effimere. Nō ē.n. putrida neq3 h3 i se nocumētū neq3 maliciā. Que vo cōmitat' apa qō alicui membroꝝ icipiendo innascit': mala ē. Timoris.n. magnitudo aut puitas q̄ post de ea habēdus ē: existit ƙm illud membꝝ.

¶ Febris quoq3 que ipsum sequitur est secundum apostematis magnitudinem: et ipsius quantitatem.

¶ Febris vo que ɔcomitatur apostema qō fit in panniculis cerebri est mala. Ipsa nāq3 est febris frenesis. Cuius significationem et curaz: iam prediximus.

¶ Illius vo que accidit propter apostema qō in gutture et suis partibus oritur: et vocatur sinanchia iam etiam nominauimus. ¶ Febrez vero que fit ex apate in istrumētis anhelitus: aut qō fit in carne q̄ est iter costas et in panniculis qui ibi sunt: et i diaflagmate: et ex pleuresi: et quod oritur in pāniculo qui pect⁹ in longitudinez diuidit: et ex peripleumonia: iam in p̄dictis demōstrauimus. Ex eo tn̄ quod principal'r generat' in pulmone: ɔuenit anhelitus maior: et spissior: et genarum rubedo. Tussis quoq3 cuz eo accidit: cum qua excreatio sputi spumosi adest: quaz etiā iam noīauim⁹. ¶ Cū febre vo q̄ fit pp apa qō gn̄at' i metri: ē dolor cū scapulaꝝ grauedine q̄ in hora trāsglutiēdi grauior sentit'. ¶ Ex febre q3 q̄ pp stōi apa accidit: ɔueit dolor et iflāmatio i āteriorib⁹ ptib⁹ vētris et i iferioris toracis. Ubi plerunq3 dolor et apostema cum est magnum sentiuntur. Sed si non est magnum dolor in loco illo vētris sentitur cum p̄mitur. Adsūt ēt cū h̄ apate: sitis et appetit⁹ casus. ¶ Sil'r q3 si i aliq̄ itestinoꝝ fuerit apa: loc⁹ vētris i q̄ ē: tactu sentiet' calissim⁹. Cū q̄ sepe vētrē ɔstringi ɔtigit. ¶ Cū āt ɔtingit apa i epe gn̄ari: seq̄t' febris fortissima et sensuū turbatio: et vrine ɔstrictio. ¶ In matrice q3 cū calidū fit apa: febris comitat' acutissima. s. causon et sensuū pturbatio. Oēs autē febres que pp apostemata generant': remouēde sunt ex curatōe apatis: quod fit aut minutōe vel inūctione aut empl'i superpositione. Et preter hoc ex curatōe quā in pprys scripsim⁹ cap'lis. Febris .n. seq̄t' illud apa: dū est calidū et ardēs. Remouetur vo febris: aut cū calor ipsi⁹ sedat'. Aut cū sanies adunatur.

¶ De febribus q̄ ex pestilētia accidūt. CAP. XVI.

Febribus que ex aeris corruptōe generātur: nō videt' i p̄ncipio multa iesse acuitas neq3 cal'itas cū tangitur eger Sunt tamen in occultis corporis partib⁹ et in ipsius ꝓfundo magni nocumenti: et sunt deceptorie: et vehementis operationis: et sunt febres lente et tepide: sed ɔcluse. Cum quibus anhelitus et quicquid a corpore egreditur valde fetida sentiuntur.

¶ His vo febribus laborantes: tribulationem magnam et sitim vehementem patiuntur: eorumq3 anhelitus augmentatur et fit spissus. Ex quorum corporibus cuz vomitu et egestione res feda egreditur: et insolita: deinde incipit eis superuenire sincopis: et moriuntur.

¶ In hac igitur febre directe incedendum est aquā frigidā dando: et rob ex fructibus acetosis et stipticis: vt ē rob quod fit ex granatis: et ex succo vue acerbe: et ex pirl: et macianis: et citri acetositate. Qō si nullum istoruz habeatur acetum cum aqua egris dandum est: et lac acetosum cuz farina ordei: atq3 lac valde acetosum ex quo nutriantur.

¶ Hac preterea laborantes passione: aliquid comedere sunt cogendi. Plures enim ex eis nil sumere volunt. Et mitte eos in domos frigidas: et regendi sunt ex omnibus que in capitulo de ethica diximus: excepto q̄ balneum n̄ sūt igressuri: n3 aquā cal. n3 lac recēs i potu sūt sūpturi.

¶ Domus autem in quibus moraturi sunt: cuz hoc quod frigide sunt: sint etiam ventose: et ex aqua et aceto rorentur: patiētes vo herbas frigidas et bn̄ redolētes olfaciāt.

¶ Trocisci quoq3 de camphora cum rob de citris quotidie dentur: et pectoribus eorum emplastrum ex sandalis et camphora: et aqua rosata superponatur. Sintq3 eorum mansiones ex folys salicis: et vitis: et malorum: et omniuz aliarum rerum in quibus est frigiditas: et stipticitas: plene. Et ex sandalis et camphora suffumigentur. et ex aqua rosata multotiens in die rorentur.

¶ De febrib⁹ cōpositi. CAP. XVII.

Lerūqʒ superueniunt egro due aut tres febres: q̄ quandoqʒ sunt vni⁹ generis vt tertiana: quandoqʒ diuersoꝝ vt cū egro superuenit q̄rtana cū tertiana: aut flegmatica cū ethica. Sepe etiam vna ex eis est cōtinua: ⁊ alia interpolata: ⁊ sepe accessionū pncipia vicināt̄: vt in vna sint hora ⁊ sepe elōgantur. Quapp ordo periodoꝝ ipsaꝝ corrūpit̄: ⁊ accidētia ita ꝯmiscent̄: vt cognosci minime q̄ant nisi ab eo qui cognoscēdi species simpliciū peritiā adept⁹ ē Ideoqʒ genus febris nō solum ex interpolatione sua sciri dꝫ: sed ex accidentibus ipsam comitātibus q̄ sunt eius propria. ¶ Contingit enim duas habenti tertianas: quotidie interpolationem pati. Unde si hec nō cognoscētur nisi ex interpolatione indicabitur esse flegmatica. Cui si secundū hoc regimen adhibitum fuerit eger interficiet̄. Quapp spēs ex accidentibus que sunt ei ppria cognoscēda est: ⁊ nō ex circuitu ci⁹. Sitqʒ cura q̄ huiusmodi adhibet̄ febri scdm accidentiuꝫ fortitudinē ⁊ debilitatē: ⁊ eorum simplicitatē: ac permixtionē. ¶ Neque attēdatur interpolationis ordo: cum accidentium testimonium ab interpolatione diuersum fuerit: lꝫ enim cuꝫ aliquis duabus infestatur tertianis quotidie a febre ledatur: nō tam̄ curatione quotidiane ei subueniendum est: sed tertiane. ¶ Adhuc etiam preter supradicta oīno nitendum est: ⁊ in cura eius studiose elaborandum. ¶ Si autē febris vna die accidat ⁊ alia non: accidentia tamē que tertiane sunt propria: nō sint fortia: neqʒ pura: immo debilia: ⁊ commixta: non est medicanda cum sola teritane cura: immo ipius curatio temperanda est: s̄m accidentiū declinatōem. ¶ Uniuersal'r aūt dicimus febrium compositaꝝ curationē cōpositam debere esse: ex curis simpliciuꝫ: ⁊ qꝫ duarū curationū cōmixtio: secundū duaꝝ febrium cōmixtionē fieri dꝫ: plerūqʒ tamē oꝫ nos studere: vt ad vnā febreꝫ curandā intendamus: cum ipsa fuerit magis timēda. Cui⁹ exēplū est: qꝫ si aliquis febrem pateret̄ quartanā ⁊ superueniret ei alia febris pp apostema in epate: aut stō: aut aliquo ex mēbris in instrumētis anhelitus: dico qꝫ i hoc loco cum hoc accideret: studiose esset attendēdū ad febreꝫ curandam que taliter accideret ppter timorē ipsius magnū: lꝫ in medicinis aliquid contineret̄ qd̄ aliaꝫ febrē faceret validiorem. ¶ Et si contingeret febrem vna die infestare ⁊ alia non: sed accidentia huius tertiane nō apparerent pura neqʒ fortia: neqʒ tremor eius esset pūgitiuus neqʒ calor cito post ipsum accensus foret: neqʒ sitis multa: neqʒ estuatio: neqʒ calor febris: neqʒ dolor capiti: neqʒ inanis locutio: neqʒ sudor: sed forent oīa hec debilia cum cōpararentur eis q̄ in pura tertiana videri solēt. Et ponamus ēt qꝫ preter hec febris ista plōgaret̄: donec ad. xiiij. horas ptingeret: diceremus qꝫ hec febris nō eēt curāda pure tertiane medicatione: sed hui⁹ curatio ex flegmatice febris cura cōmiscenda foret: ⁊ deberem⁹ dirigere intētionē nostrā ad id qd̄ flegma atqʒ colerā ab egro educere posset. Eiusqʒ nutricatio ac totū regimē: scdꝫ hoc eēnt ordināda. Nos qdē oēs ꝯpositas febres noiare nō possumus: neqʒ cuiuslibet illaꝝ ppriā subycere curam. Oꝫ āt vt hui⁹ discipline inspector simplicium febriū formas ⁊ earuꝫ curas optime cognoscat ⁊ post cōpositaꝝ cognitionē bn̄ mēsurare. ⁊ earum curam ex duarum simplicium curis temperare sciat.

¶ De variolis ⁊ morbillo. CAP. XVIII.

Um febris acuta ⁊ ꝯclusa pueris pcipue: aut iuuenib⁹ euenire cepit. fueritqʒ cū ea dorsi dolor ⁊ narium prurit⁹: ⁊ i sōno timō ac capiti grauitas: ⁊ oculoꝝ rubedo ⁊ i corpe sētit̄ pūctio: sciēduꝫ ē qꝫ egro aut variole: aut morbillus citissime sup uenient. ¶ Quapp si anteqʒ apparere incipiāt: medic⁹ egrum inueniat minuere eū faciat aut cū vētosis sanguis extrahat̄. Minuat̄ eqdē sanguinis multitudo. Cōsequēter vo trocisci de spodio cum succo granati acetosi in potu tribuāt̄ ¶ Eger qꝫ nō nutriet̄ nisi ex ptisana: ⁊ hoc i mane ⁊ ppe noctē fiat. Qꝫ si ipse largiorē appetierit nutricatōeꝫ: fueritqʒ ipsi⁹ virt⁹ debilis: alia nō dent̄ nisi lētes absqʒ corticibus cū pauco aceto ꝯdite. Aut sorbitōes q̄ fiunt ex amilo ⁊ zucharo ⁊ oleo amigdalino: ⁊ epulū qd̄ ex olerib⁹ frigidis que haberi possunt preparatur. ¶ Rob qꝫ qd̄ fit ex fructib⁹ acetosis aut stiptici ad bibēdū detur. ¶ Uenter āt si strict⁹ fuerit: infusiones q̄tidie i potu sumāt̄. Ex h̄.n. aut oīno phibebit̄ pustulaꝝ egressio aut si quid egressum fuerit: paruum erit. ¶ Si vo eger a medico non p⁹us fuerit inuentus qꝫ passio egredi incipiat: nō erit tūc minuēdus neqʒ trocisci de spodio erūt ꝯdādi. sed corp⁹ ipsi⁹ erit bn̄ coopiēdū: vt sudoꝝ pnocet̄. Ex hoc.n. leuis fiet mā ad exeundum. ¶ Si aūt videat̄ passio dura eē ad egrediēdū: ⁊ eger videatur eē vehemētis nausee: ⁊ cū multa estuatiōe: ⁊ accidit ei leuitas i aliq̄b⁹ horis: apozima de ficub⁹ ⁊ vuis passis lētib⁹ absqʒ corticib⁹ ⁊ semie feniculi ⁊ fustib⁹ de lacca i potu sumat: qd̄ hoc mō fit. Cuiusqʒ pdictoꝝ pugillus vn⁹ sumat̄: deinde oīa i aq̄ coquāt̄: ⁊ colentur: quorum apozima multotiens in die sumatur. ¶ Aqua ꝑterea ro. i q̄ sumac infusuꝫ fuerit. Aut succ⁹ q ex carnositate granati exp̄mit̄: ocul⁹ ignatizet̄. Aqua ēt frigida cū pauco aceto mixta: in potu tribuat̄: ⁊ gargarism⁹ sil'r ex ea fiat. Qd̄ iō fieri ꝯuenit ne i oculis: aut narib⁹ aut gutture ex ea aliqd egrediat̄. ¶ Antimoniū qꝫ cū succo coriādri fricet̄ ⁊ i oculis multotiens in die mittatur. ¶ Cūqʒ tota passio egressa fuerit ⁊ matura eger sup folia salicis ponend⁹ est ad dormiēdū: aut lect⁹ ei⁹ ex rosis tritis est puluerizand⁹. Si qd āt ex pdicta egritudie nō cito siccat̄ qd̄ sit magnū: ⁊ cū multo humore ex aqua salsa cū coto ibibatur. ¶ Et si fuerit hyemis tp̄s ligna tamarisci ante egꝝ sunt cōburēda. Si vo estati tp̄s fuerit: ex sandalis ex folys rosaꝝ: ⁊ mirti suffumigatio faciēda ē. Hec qꝫ oīa cū aqua coquēda sunt: i qua eger si sic citas predictarum tardata fuerit: mittendus est. ¶ Cūqʒ illud qd̄ pdixim⁹ bn̄ siccatū fuerit ⁊ remāserit desuper cortex fedus ⁊ habens escaras: ex oleo tepido cum coto multotiens in die inūgat̄. Cūqʒ oēs cortices ceciderint: ⁊ eger ex toto sanus fuerit: ſꝫ signa que remāserit remoueda fuerint ex eis que in capl'o de remotione signorum prediximus liniantur sepe. ¶ Balneo qꝫ ⁊ regimine qd̄ ad huius curā valet: vtatur. ¶ Qꝫ si variole ⁊ morbill⁹ egrediāt̄: nō minuto sāguie: succ⁹ duoꝝ gnatoꝝ cū trociscis de spodio det̄: ⁊ ex oi regimine qd̄ pōt ifridare regat̄. Pullos ꝑterea nō comedat nisi postqʒ oēs cortices q sūt sup loca variolaꝝ remoti fuerit: ⁊ febris a corpe: atqʒ oīs calor separat⁹ fuerit. Sūmo ope ēt ē cauēdū: ne aliqd qd̄ vētrē soluat egro postqʒ variole aut morbill⁹ appere cepit tribuat̄. Qꝫ si vēter multū solut⁹ fuerit: ptisana cū spodio ⁊ gūmi arabico: ⁊ bolo armeno: atqʒ rosis sicut i capl'o de fluxu vētris pdixim⁹: i potu tribuat̄. ¶ Oib⁹ vo variol'ille qꝫ colores sūt violacei: ⁊ q̄ sūt parue ⁊ dure: ⁊ nō maturāt̄: deteriores existūt ¶ Morbill⁹ qꝫ cui⁹ color ē vt viole color sil'r ē malus. ¶ Si āt variola ⁊ morbill⁹ duriter egredi ⁊ maturari videāt̄: nꝫ febris nꝫ estuatio sedāt̄: nꝫ alleuiāt̄ ⁊ superuenerit ꝑter h̄ sincopis ⁊ cordis tremor: eger pculdubio moritur⁹ ē. ¶ Qꝫ si variolaꝝ egressio velox fuerit ⁊ maturitas velox: febris qꝫ atqʒ calor sedant̄: nō erit egro timēdum. Quia nihil mali inde patitur.

¶ De his que necessario scita sunt ad regimen acutarum egritudinum. CAP. XIX.

Quicunqz acutas egritudines congrue regere voluerit: prius cognoscere dz an sint salutifere an perniciose: ꝛ si sint breues aut longe: ꝛ si finis earum erit cum crisi. aut non: ꝛ in qua die fiet crisis: ꝛ cuius speciei erit. Quo modo et eger ante crisim ꝛ in tempore crisis ꝛ post crisim: ꝛ vsqz ad finem huius ꝛ que ipsam sequuntur: regendus sit: prescire dz. Nos quoqz in hoc nostro libro de his tractabimus: vt consueuimus aggregationes horum ꝛ summas ponendo.

¶ De signis bonitatem significantibus CAP. XX.

Alchritudo color egri ꝛ motus ꝛ sui leuitas ꝛ quod facile egritudinem tolerat ꝛ pulsus fortitudo: ꝛ anhelitus bonitas ꝛ intellectus stabilitas: ꝛ virtus appetitiua similiter manens: ꝛ somnus vt bene dormientis: ꝛ in lecto decenter iacere. Hec oia signa bona sunt ꝛ laudabilia. Maturitas quoqz manifesta ꝛ perfecta est annuncians egri bonitatem perfectam ꝛ salutem.

¶ De signis malis. CAP. XXI.

Ec signa multa sunt. Quorum ordines secundum hoc quod significant diuersificantur. Quapropter cum signo cuiuscz illorum ponemus verbum quod quantitatem fortitudinis signorum demonstret. Uocabimus.n. signum quod est debilius: signum non bonum. Quod aut fortius eo est: signum malum. Et quod est fortissimum signum mortale. Aut multum mortale. Hoc.n. modo pronosticum ex eo assumptum verius erit ꝛ firmius. ¶ Diuersitas caloris in corpore febricitantis reperta: vt.s. vnum ex membris sit calidum ꝛ precipue si fuerit in parte ventris: ꝛ alia membra sint frigida: signum est non bonum ¶ Facies que multum remouetur a dispositione quam habebat in sanitate ꝛ fit macra ꝛ mala: ꝛ tornatilis ꝛ sicca: signum est malum Sz si eger prius multas passus fuerit vigilias ꝛ diu. Aut laborauerit: aut ventris constrictionem. Aut vehementem ventris solutionem passus fuerit. Aut alium euacuationis modum ipsius malitia est minor. ¶ Et si egri facies repletioni appropinquare visa fuerit: necz intercesserit spacium nisi paruum: ex quo eger graui fuerit oppressus crapula. Aut multis fuerit repletus cibis: malicia similiter erit minor. ¶ Or si facies in colorem extraneum versa fuerit: fueritqz hoc propter aerem qui est talis ad quem paulatim mutata fuerit: ꝛ quia prius solitus erat comedere cibos humoris generatiuos: qui huiusmodi est coloris signum minus malum erit. ¶ Urina preterea nigra: atqz sputum nigrum ꝛ stercus quod inferius egreditur similiter nigrum: huiusmodi ex signis existunt mortalibus. ¶ Si aut cum predictis febris magni fuerit incendy: signa valde sunt mortalia.

¶ Fetor anhelitus ꝛ oris in acutis egritudinibus: signum existit mortale. ¶ Frequens in lecto reuolutio: ꝛ ex aliqua figura in aliam diuersam mutatio: ꝛ alia accidentia ex quibus homines verecundari consueuerunt: vt cum aliquis verecundatur vt discooperiatur. Aut cum ventositas inferius cum sono egreditur: significatio est non bona. Significant enim egri inquietudinem: ꝛ mentis eius perturbationem. ¶ Cum facies egri fiet extenuata ꝛ oculi videbuntur concaui ꝛ timpora dilatabuntur ꝛ aures fuerint frigide: ꝛ in citrinitatem mutate: quarum etiam extremitas que inferius pendet fuerit contracta ꝛ cutis faciei tensa apparebit ꝛ preter hoc color apparuerit citrinus ꝛ viridis. Aut niger necz eger multam prius fuerit euacuationem passus: oia hec signa sunt mortalia. Or si cum predictis eger necz audiat: necz videat. Aut aliquod ex signis affuerit quod in mortalibus demonstratione sunt vehementiora mors iam iminere significantur. ¶ Paruitas vnius oculorum aut oris contortio aut alborum que videtur in oculis cum claudunt manifestatio preter solitum: ꝛ dormire ita quod os non claudatur: oia hec signa sunt valde perniciosa.

¶ Stridere dentibus preter solitum: malum est signum: si cum acutis accidat egritudinibus. ¶ Eger quoqz cum acutas patitur egritudines: ꝛ faciem a lumine remouerit: ꝛ ad tenebras fugerit ꝛ oculi inuoluntarie lachrymati fuerint: nisi sanguinis fluxus sanguis ex naribus consecutus fuerit hec duo signa sunt non bona ¶ Rubedo in albis oculorum ꝛ vene rubee: aut nigre in eis apparentes: sunt duo signa mala. ¶ Oculi congelati qui non mouentur: ꝛ tremuli qui non quiescunt: sz fere ex multo tremore circuire videntur. De signis existunt mortalibus. ¶ Oculorum egressio ad exteriora Aut ipsorum profunditas in acutis egritudinibus ꝛ lippitudo in eis existens signa sunt non bona. ¶ Quando eger super aliquod ex lateribus non quieuerit: sed supinus iacere se per appetierit: ꝛ preter hoc ad partem pedum descenderit: hoc signum est mortale. ¶ Apostema magnum in ventre ꝛ calidum cum febre vehementi ꝛ acuta: signum est malum: ꝛ si virtus fuerit debilitata: calore apostematis ꝛ febris adhuc perseuerante: signum est valde perniciosum. ¶ Cum in acutis egritudinibus extremitatum adest frigiditas: signum est non bonum. Or si earum frigiditas augmentatur: ꝛ fiat fortior: est malum: ꝛ si cum hoc magnus calor fuerit in ventre ꝛ siti est mortale: ꝛ si hec supfluerit multum: fueritqz anhelitus spissus ꝛ pulsus similiter cum debilitate ꝛ pauitate: mors est propinqua. ¶ Cum extremitates ꝛ vngues: in fuscum mutantur colorem. Aut manus ꝛ pedes: ex toto illius fuerit coloris: virtus tamen nondum ceciderit: imo cum hoc augmentatur ꝛ fuerit hoc in die cretico: hoc non est signum malum: imo bonum: quia egri significat euasionem. Or si loca ista vlcerantur: ꝛ corrumpantur: ac putrefiant: medicamina confortantia non sunt superponenda. Hoc.n. si factum fuerit egritudo interius ad egrum redibit: ꝛ eum interficiet.

¶ Similiter quoqz si de radice auris conqueritur aut rubedo ibi apparuerit: fueritqz hoc in passione que frenesis vocatur: aut oculi in sinanchia rubere fuerit visi: aut aliquis locus pectoris in pleuresi: aut apostema fuerit sub ascellis: aut in mamillis: non erit locus infrigidandus: necz que ipsum confortent erunt apponenda: sed emplastrum erit supponendum: ꝛ aqua calida ab alto super ipsum erit distillanda: ꝛ ventose superponende si materia ad digestionem ad modum stupidi visa fuerit peruenire. Cum hoc enim liberabitur eger. ¶ Testiculorum ꝛ virge contractio in acutis egritudinibus: est malum.

¶ Signa que cum crisi venire consueuerunt si ante digestionem ꝛ in die non cretico apparuerit: necz crisis secuta fuerit: mali sunt significatiua.

¶ Cum eger nocte vigilat ꝛ in die dormit laboriose tamen ꝛ non continue. signum est non bonum. Et si quandoqz a somno excitatur: ipsius debilitas ac sue dispositionis malicia augentur: est perniciosum. ¶ Priuatio digestionis cum inuentione virtutis egritudinis: significat prolixitatem. Cum casu vero eius: est perniciosum. ¶ Egritudines calide ꝛ fortes in senibus: ꝛ in complexiones habentibus frigidas ꝛ in regionibus ac temporibus frigidis deteriores sunt: quam que in horum contrarys. ¶ Sinanchia cum febre fortis caloris perniciosissima est. ¶ Cum causon patienti supuenerit tremor semel atqz iterum: necz sudauerit: ꝛ egritudo non fuerit alleuiata: sed debilitas ꝛ dispositionis malitia augmentata fuerint: signum est perniciosum. ¶ Cum labia contorquentur: aut nares: aut palpebre: aut supercilia in acutis egritudinibus post multam debilitatem: ꝛ postqz eger sensum amisit: iam mors iminere significatur. ¶ Tremor cordis assiduus in acuta egritudine: signum est malum: de singultu quoqz similiter dicemus. Et preterea si cum hoc anhelitus fuerit constrictus ꝛ calor febrilis augmentatus: signum est perniciosum.

¶ Dolor fortis cum febre acutissima: pernitiosuz est signū: ⁊ pcipue si fuerit in capite: aut aure: aut vētre. ¶ Cū in corpe egri fuerit vlcus: ⁊ fiet citrinū aut rubeū: aut nigrū: signū est pnitiosum. ¶ Oculoꝝ cōgelatio quoqꝫ pal pebre nō palpitāt: accñs est mortale. ¶ Egritudo i hoīe semp sano q̄ fere nūqꝫ egrotat: timorosa est. ¶ Cū testiculi ⁊ virga in acutis egritudibus ptendūtur: ⁊ intestinū plapsum fuerit: signū est pnitiosuz. ¶ Sanguinē e naribus paulatim debiliter fluere ⁊ guttatim egredi: nō ē bonum. Et si cū h̄ fuerit niger: est deterius. Et si in die creti co cōtingat: est pnitiosum. ¶ Cū in aliquo mēbro oritur apostema aut dolor: ⁊ seqtur post ipm estuatio: ⁊ inflāmatio ⁊ sitis ⁊ ingetudo est malū. Et si cū eo ptingit tremor cordis: est mortale. ¶ Uomitus coloris sicle ⁊ fluxus vētris similis: est malus. ¶ Faciei feditas aut puluis in ea apparens: in acutis egritudibus: signū ē malū. ¶ Mortuoꝝ nomia pferre: signū ē malū. ¶ Cū vomitus aut vēter in acuta febre mult⁹ erit: signū ē malū. ¶ Et si singultus fuerit secutus: erit pnitiosuz. ¶ Cū oculus subito fit citrinus: aut niger: ⁊ eger subito pfocaꝛ̄ ita q̄ saliuā traycere nō pōt signū est pnitiosum. ¶ Sitis vehemēs cum sudore frido: signū est pnitiosum. ¶ Anhelitus fridus in acuta febre cū casu vtutis: egrū morti significat ppiquū. ¶ Cū in lingua appuerint pustule ciceribꝰ magnitudine equales: fueritqꝫ febris fortis ⁊ acuta: eger in principio seqūtis diei morieꝛ̄. ¶ Cuz sudor fluxerit vt spens: est mortale. ¶ Qñ apaꝛ̄ vuula frenetici: tūc iā ppe mortez est. ¶ Cū spasmus febri acute supuenerit postqꝫ aliquot dies a pncipio pterierint: signuz erit pnitiosum. ¶ Cum eger rē ziniar similē vomerit: signū malū erit. ¶ Et deteriores febres incēdentes: sunt q̄s ista comitanꝛ̄ accñtia. ¶ Tremor in pncipio absqꝫ sudore q̄ ipm sequaꝛ̄ malū ē. ¶ Paucus sudor ⁊ pcipue in capite: ⁊ frōte: ⁊ vehemētia vigiliaꝝ: ⁊ estuatio: ⁊ nausea: ⁊ timor: ⁊ sensuū pturbatio: ⁊ extremitatū friditas: ⁊ pcipue si fricate nō fuerit cale facte: ⁊ supficiei corpis friditas cū magno icendio i interioribꝰ: ⁊ āhelitus spissus: ⁊ extremitatū rubedo: ⁊ vrina nigra ⁊ pauca ⁊ viridis ⁊ spissa q̄si mel: ⁊ si sit| absqꝫ caloris febrilis qete destruiꝛ̄: ⁊ apostema in epate: ⁊ in stomacho ortū: ⁊ vrine cōstrictio ⁊ vētris fluxꝰ niger ⁊ viridis: ⁊ distillatio sanguis nigri: ex naribꝰ fluentis: ⁊ egri reuolutio ab vno latere ad aliud: ⁊ si ipsius situs diuersis cōsistat dispōnibus: ⁊ ventris inflatio: ⁊ in stomacho apatis generatio: ⁊ si eger oībus q̄ inuenit ibereat ⁊ suspēdat se. Oia. n. hec: malū portendūt. ¶ Cum res nigra ⁊ acetosa ex qua terra ebulit in quā cadit de vētre egrediꝛ̄: pnitiosa est: ⁊ si cū hoc vtute fuerit debili mors iam est ppinq̄. ¶ Cū ex naribꝰ egri colera stillauerit citrina aut viridis signū malū erit. ¶ Cū eger paꝝ sudauerit aut ipsi⁹ corpꝰ q̄si humefactū fuerit: ⁊ pcipue caput ⁊ ceruix: post āhelituz fridum: mors ppinq̄ esse significaꝛ̄. ¶ Sudor i fronte post laboris vehemētiam: ⁊ pulsus ac motus casuz: signū est mortale: ⁊ si casus pulsus vehemēs est: mors iam ē ppinq̄. ¶ Cū eger pedes vsqꝫ ad pectus sursum eleuauerit: ⁊ deinde eos retro piecerit: signū erit valde pnitiosum. ¶ Cū febris fuerit adurens fortiter q̄ deide subito se alleuiauerit: ⁊ calor qeuerit sine euōne pcedēte: neqꝫ eis pmittas q̄ calorē extiguūt: neqꝫ pmutationē in frido aere: pulsusqꝫ velociter qeuerit ⁊ motus fuerit debilitati ⁊ dispositio qeti simul supuenerit: signuz est q̄ cito morieꝛ̄. ¶ Cū os in frenesi cōtorqueꝛ̄: neqꝫ eger inde leuior fit: neqꝫ eius sensus ad eū redit: signū est mōtale. Et si cū h̄ leuior fiat: ⁊ ad suū redeat sensum: ē bonū. ¶ Cū egro supuenerit yctericia ex q̄ ipsius egritudo non fuerit alleuiata. sed potius augeꝛ̄ malicia: signū ē mortale. ¶ Ois sudor q̄ nō totū tenet corpus: est nō bonꝰ. Silr̄ q̄ nō i die fit cretico: neqꝫ est talis ex quo eger alleuietur: est non bonus. Si aūt in die fiat cretico ⁊ fuerit calidus: est bonus: ¶ Sed si fuerit fridus ⁊ paucus ⁊ fuerit in capite tantū est mortal'. ¶ Sudor fridus cum febre acuta: pnitiosissimus est. ¶ Cū post sudorē tremor seqtur: signū ē malū. ¶ Signoꝝ vtutes iter se ɔferēde sūt vna videlꝫ cū alys. Unū nāqꝫ signū bonū cū fuerit forte: multis pponderat signis. ¶ Plerūqꝫ etiā signis bonis: mlta nō bona signa cōiunguntꝛ̄. Pessima vo signa: fere nūqꝫ signis valde bonis cōmiscenꝛ̄. ¶ Cū ergo vtus pulsum faciēs sana fuerit: ⁊ corpis motus faciles: ⁊ appetitus comedēdi ⁊ bibēdi fortis fuerit neqꝫ destruiꝛ̄: nō est pauedū pp accidētia multū terrefacientia. Oꝫ si cū h̄ materiei digestio iā pcessit nullo mō ex eis est timedū. Sed cōsidēter est tenēdū q̄ ipsa erunt cā crisis: ⁊ pcipue si in die apparuerint que diem creticum precedit.

¶ De cognoscendo more febris. CAP. XXII.

Egritudinis breuitas ex fortitudine sui nocumēti: ⁊ sui ipedimēti qd̄ efficit cognosci pōt. Impossibile ē. n. q̄slibet egritudies q̄ vehemēter nocēt: ⁊ ipediunt: diu pmanere. Sed aut cito pniciē afferēt. aut a nā cū crisi expellētur. Hec aūt est intētio cui est inittedū. s. q̄ egritudo magni nocumēti duraꝛ̄ nō potest. ¶ Est ēt egritudo plerūqꝫ q̄ lꝫ parue sit lesiōis ⁊ paruū inferat nocumētum. Cū h̄ tñ nō est durabilis: vt effimera. ¶ Ad morā aūt egritudis breuiandā: iuuāt tēpus calidū: ⁊ regio calida: ⁊ cibatiōis paucitas: ⁊ vt corpus mollem habeat carnez ⁊ paucā ⁊ cutis sit laxa ⁊ non plena: ⁊ postremo oia q̄ corpus calefaciūt. ¶ Ad plongādam vo ipsam morā: hoꝝ ɔ̄ria iuuāt. ¶ Et vehemētia incēdy febris ⁊ accidētium ipsius fortitudo: ⁊ eius cōclusio: tempꝰ breue significāt. Sed paucitas caloris eius ⁊ accidētiuz leuitas: ipsius significāt plixitatē cū absqꝫ manifesta euenerint digestiōe: neqꝫ fuerit cū febre effimera. ¶ Cū aūt cōtingit vt cū digestiōe accessiōes currēdo ad multū tendant augmētuz egritudo breuis fore significaꝛ̄. Nam si accessiones multū superēt pmā in caloris vehementia ⁊ accidētiū fortitudie: egritudis portēditur breuitas. Oꝫ si supatio fuerit parua aut fuerit accessio qual' pma egritudinis demōstraꝛ̄ plixitas. ¶ Spēs quoqꝫ febris: sui temporis spaciū significat. Effimera. n. ab vno die vsqꝫ in q̄tuor desinit. Tertiana q̄ꝫ pura: quartūdecimū nō trāsit diem: ⁊ s̄m maiꝰ in septē remoueꝛ̄ diebus. Aut paꝝ plus aut paꝝ minus: ⁊ est secura. ¶ Nota vo cuius accidentia flegmatice accidētibus miscētur: adeo fit māsiua: vt plerūqꝫ p quartā āni. Aut amplius pduret: ⁊ ē febris mala ⁊ nō secura. Cū ea. n. est acuitas: ⁊ digestiōis tarditas ⁊ visceꝝ corruptio. ¶ Oēs ptērea febres q̄ sunt continue: breuiores sunt iterpolatis: excepta ethica q̄ lōga est: q̄ñ eni calor in ethica vehemēs fuerit: erit plixior ⁊ ecōuerso. ¶ Cōcluse vo febres vehemētis caloris: ⁊ fort| existētes incēdy vt tertiana cōtinua: ⁊ sanguinea q̄s medici cōtinuas egritudies ⁊ febres acutas vocāt. xiiy. nō trāseūt dies. Qð tñ fit cū nō in vltimo caloris ⁊ incendy extiterit. Cū. n. ad vltimū eiꝰ deuenerit finē: i tertio ⁊ q̄rto die delebūtur. Sꝫ si in medio hoꝝ fuerit: i septio. In his q̄ꝫ febribꝰ: timor est maximꝰ. Flegmatica vo ⁊ q̄rtana plixe sūt. Quartana tñ ē m'tū secura. Sꝫ flegmatica ñ secura. Febres ēt pestilētiales sūt breues: tibi ples vo sūt plixe.

¶ De cognitiōe tēpoꝝ febris. CAP. XXIII.

Egritudinis pncipiū cōputādū est ab hora in q̄ eger mutatōez ⁊ agitatōez i suo sentit corpe: ⁊ cogscit dispōnē suā a sanitate māifeste diuisaz. Ex h̄ nāqꝫ tpe vsqꝫ q̄ aliqd digōnis signū appeat: lꝫ valde sit

occultū tēpus ꝓncipij existit. ¶ Ex q̄ aūt digōnis signuꝫ apparere icipit donec digestio cōpleat̄: tēpus est augmē ti: finis aūt tp̄is augmēti est egritudis status. Post hoꝝ vo oium apparitōem tēpus seqt̄ declinatōis. Qḋ aūt ad egritudinuꝫ acutaꝝ curationē: ⁊ ad sciēdū ad qd egri dispositio sit vētura: plus est necessariū: ē egritudis statum cognoscere. Nō est. n. terror nisi vsq̄ȝ ad h̄ tēpus neq̄ȝ nu tricatio mēsurat̄: nisi scd̄m h̄ tēpus. Eger ēt nullo modo morit̄ post statū nisi alia ei supueniat egritudo post statū q̄ necem inferat. Quapp ꝓnosticū cognoscendi ad quid egri dispositio sit vētura: absq̄ȝ dubio ⁊ exqsite: cuꝫ statu egritudis suspēsum ē. Egritudis aūt status. Pēdet cum apparitiōe cōplete digōnis. ¶ Signa aūt tēpoꝝ iterpo lataꝝ plerūq̄ȝ habētur ēt ex suis accessiōib⁹. Accessio. n. secūda cū horā anticipauerit aut plus ꝓma ꝑmanserit: ⁊ eius accidētia fuerint fortiora: febris augmētuꝫ fore de nūciāt. Hui⁹ aūt ꝯriū febris diminutionē eiusq̄ȝ declina tionē significat. ¶ Ad h̄ tn̄ nō sufficit horaꝝ accessionuꝫ augmētū: aut eaꝝ postpositio sola. Sūt. n. qdā febres q̄ rū ꝑoxismi ex suo genere semꝑ horam anticipāt. Et sunt alie quaꝝ accessiōes ex genere suo ꝯriū illius hn̄t. Uerū in istis ēt cū anticipatōis quātitatē aut postpositōis cog uerit aliqs: ad quā eaꝝ tēdit ordo: ⁊ deīde ꝑcepit i ordie p̄dicto augmentū plus solito abundare significabit̄ egri tudo ad augmētū tēdere: ⁊ eꝯrio. In febre q̊ȝ accessiōes hn̄te cū retardatōe: sil'is ē dispositio. ¶ Prolixitas āt tē poris accessiōis ⁊ suoꝝ accn̄tiū dispō: due existūt signifi catōes. q̄ vehemēter valēt ad cognitōem tēpoꝝ febris: ⁊ p̄cipue accn̄tiū dispositio. Postq̄ȝ. n. hora ꝓncipij accessio nis retardata fuerit ⁊ ipsi⁹ mora fuerit breuis: ⁊ cum hoc ei⁹ accn̄tia fuerit fortiora ⁊ vehemētiora firma erit signi ficatio: ⁊ v̊a ꝙ egritudo adhuc tēdit ad augmentū. Sed postq̄ȝ oīa hec cōiūcta fuerint dubietas iaꝫ erit remota. ¶ Egritudis p̄terea accessiōes cū fuerint eq̄les: egritudo erit in statu. Egritudinis q̊ȝ lōge: tꝑa sūt lōga. Et breuis egritudis tꝑa breuia sunt. In q̄rtana nāq̄ȝ ⁊ flegmatica: plerūq̄ȝ ml'te iueniunt̄ accessiōes eq̄les. In v̊a aūt tertia na: plerūq̄ȝ augmēti signa i vna apparēt accessiōe ⁊ dimi nutōis signa i paroxismo q ipsaꝫ seqt̄: vident̄ manifesta. ¶ Febriū aūt cōclusaꝝ tꝑa ⁊ ex accn̄tiū augmēto: ⁊ eoꝝ diminutōe: cognoscēda sūt. Signis tn̄ digōnis plus ē cre dēduꝫ. ¶ Sꝫ in cognitiōe tēpoꝝ febriū plus ē studēduꝫ ⁊ elaborādū cū fuerint acutiores ⁊ breuiores. Febris eni tꝑa minorant̄ ⁊ abbreuiant̄ scd̄ꝫ ipsius acuitatē: febres v̊o secure in q̄ttuor tꝑib⁹ sunt equales: ꝑnitiose aūt qn̄q̄ȝ inferūt necē in augmēti etiā inascēsiōe.

¶ De conditione digestionis. CAP. XXIIII.

Uam febris absq̄ȝ apate fuerit digō n̄ ē attēdēda nisi in sola vri

c

na: hec tn̄ in singulari cap'lo noiaturi sumus. ¶ Cū aūt febris ꝑꝑ apostēa molestauerit cuꝫ vrine ispectōe necessariū est ēt sup̄fluitates q̄ de mēbro: vbi est egritudo egrediūt̄ attēdere. ¶ Cōside rabim⁹ g̊ i egritudie pectoris ⁊ pulmōis māꝫ quā expuit eger: dū. n. eger nihil expuerit: neq̄ȝ febris vllo mō alleuia ta fuerit: nulla digestio adhuc ibi erit. Cū aūt eger modi cū qd ⁊ subtile expuere icepit: ꝙ cū labore egredit̄ lꝫ pa rū: digestio tn̄ iam icepit: cū v̊o aliqd grossum ⁊ multū ⁊ facile excreare cepit digestio iā ē cōpleta. ¶ Ex spēbus aūt excreātib⁹ malis: q̄ nō scd̄m digōis viā incedit ē sicut sputū emittere pure rubrū qḋ ē deterius eo qḋ ē pure ci trinū. Nigrū v̊o oibus alijs est maligni⁹: hec. n. lꝫ cito ap pareāt nihil tn̄ p̄ter malū portēdūt: significāt. n. humorē de genere reꝝ q̄ ad maturitatē deueniūt nō existere: sed ex illis q̄ putrescēdo malitiā iferūt: q̄ vrine nigre similia existūt: ⁊ vrine q̄ felli assimilāt̄. ¶ Sputū v̊o qḋ ad ma turitatem vētuꝝ sperat̄ est albū: aut est illud in quo tn̄ rubedis aut citrinitat' cōtinet̄: ex quo sputū neq̄ȝ sepa ri neq̄ȝ vndiq̄ȝ coopiri possit: sputuꝫ q̊ȝ qḋ est p̄fecte matuꝝ albū existit: aut illud i quo maior pars alba cernit̄: cū de subtilitate in spissitudinē mutat̄: ⁊ de laborioso exitu i fa cilem mutatur egressionem.

¶ De crisi. CAP. XXV.

SAnari aut mori multis ꝯtingit modis: ē eni qn̄ egri dispō paulatī tēdit ad mortē donec ipse moriat̄: ⁊ est cū paulatim tē dit ad melius donec sanet̄: ē etiā cū egro dispo sitio acciderit subito q̄ ipm̄ ad interitū ducit: ⁊ est cū subito accidit ei eūo q̄ sanitatem ⁊ p̄fectōem bo nitatis in eo p̄ficit. Est q̊ȝ qn̄ cum eūone subito accidit ei dispositio q̄ ad sanitat' p̄fectiōem ipm̄ ꝑducit. Et est qn̄ cū eūone accidit ei alia dispositio q̄ ipm̄ ad melioratōem ꝑducit. Et est qn̄ cum eūone subito accidit ei alia disposi tio q̄ ipm̄ ducit ad mortē. ¶ Dispōnes v̊o ex qb⁹ egro su bito eūo ⁊ magna supuenerit mutatio noiamus crisim. Dispōneꝫ tn̄ q̄ egrū ad p̄fectionem ꝑducit sanitatis voca mus crisiꝫ bonā ⁊ iuuatiuā ⁊ ꝯ nā hui⁹ mutatōis q̄ subito contigit est vt i acutis eueniat egritudibus: ⁊ quāto egri tudo plus fit acutior: tanto magl' hui⁹ mutatōes i ea plus fiūt ⁊ fortiores. ¶ Dispōnes aūt q̄ in ꝓlixis attēdūt̄ egri tudibus paulatiꝫ attēdunt ad sanitatē aut ad mortem.

¶ De signis idicātibus crisim. CAP. XXVI.

Crisim anteq̄ȝ fiat p̄cedit fort' ingetudo ⁊ frequēs resolutio ⁊ alie disposi

c

tiōes vehemēter terrefaciētes: vnde vulgus ⁊ medici diminuti terrētur tunc: ⁊ de egro diffi dūt: ⁊ si fuerit fe. de eis q̄ faciūt paroxismū an te accessiōis horā in q̄ venire cōsueuerat: aut in q̄ graui⁹ ifestauerat p̄uenit: ⁊ accn̄tia ante crisim fiant deteriora ⁊ fortiora. ¶ De signis aūt q̄ crisim p̄cedūt ⁊ eam idicāt ē itellectus ꝑturbatio: ⁊ scotomia ⁊ v̄tigo ⁊ egri ingetudo: ⁊ ꝯuersio ei⁹ i figuris ⁊ i locis: ⁊ anhelit⁹ cōstrictio ⁊ capit' dolor ⁊ colli fort': ⁊ tristitia ⁊ nausea ⁊ rubedo faciei ad sunt: ⁊ imagies ante oculos apparēt: ⁊ lachrie iuolūtarie fluūt ⁊ labioꝝ curtatio ⁊ i stōacho dolor ⁊ in iferioribus vētris ⁊ dorsi rigor: ⁊ vrine ac egestiōis duritia ⁊ sitis ve hemētissima ⁊ timor ⁊ ꝯctio pell' ypocōdrioꝝ ad supiora hec. n. oia crisim p̄cedūt. ¶ Or si cū istis accn̄tib⁹ terrefa ciētib⁹ ⁊ ex̄neis egritudo fuerit acuta ⁊ aliqḋ ex signis qḋ iā appuerit visuꝫ fuerit ⁊ pulsus cū h̄ in fortitudie augm̄ tat̄ digōne iā p̄cedēte absq̄ȝ oī dubitatōe ⁊ secure iudica ri pōt ꝙ eūo sit ꝯsecutura: aut cū sāguis fluxu ex narib⁹: aut vētris fluxu: aut vomitu: aut his sil'ib⁹: ⁊ ꝙ egri dispo sitio mutabit̄ aut ad bōitatem aut ad melioratōeꝫ: ⁊ p̄ci pue si hec agitatio fiat i die ⁊ nocte q̄ diei cretico cōtinua tur: si v̊o hec significatio an̄ digōnē appuerit ⁊ pulsus cū ea ceciderit: sciēdū ē ꝙ dispositio ad deteriorē mutabit̄.

¶ De cognoscēdis speciebus euacuationis ꝑ quam fiet crisis. CAP. XXVII.

Crisis erit ante ꝑmutatōem ꝑ quā mā de vno ad aliḋ mutat̄ mēbrū. sic exitu

c

ra q̄ iuxta auris gn̄at̄ radicē: cū cerebꝝ qḋ i eo ꝯtinet̄ ad illā expellit ꝑtē: ⁊ istud qḋ fit i collo cū sinanchia soluit̄: ⁊ sic apa qḋ i manu aut pe de gn̄at̄ aut nigredo ibi orta i aliq̄ acutaꝝ egritudinū: cū mā ad illa expellit̄ loca: aut fit ꝑ eūonē māifestā: aut flu xu sāguis ex narib⁹: aut fluxu vētris: aut sudore: ⁊ vrie ꝓ uocatōe: ꝑ exituras q̊ȝ sepe fit cris febriū q̄ nō valde sūt acute plurimū: ⁊ ꝯtigit cris egritudinū q̄ i cerebro gn̄an tur ꝑ apata q̄ iuxta aur' ꝓncipiū oriūt̄ cū n̄ ml'ti fuerit ca loris: neq̄ȝ ml'te acuitat': febriū q̊ȝ cris q̄ iterioꝝ comitat̄ apata fit ꝑ apata mala ⁊ tiorosa: cum qb⁹ ligua fit nigra ⁊

mēbꝝ:cū v̄tus nature ĩ illis nō fuerit ꝑfecta ĩmo paꝝ debil̓:aut cū doloꝛ auriū egro antea accidere cōsueuit: cum eūone āt māifesta ꝓuenit criꝭ febꝛiū ꝑacutaꝝ:⁊ ml̓te caliditatꝭ ⁊ p̄cipue cū nā fuerit ĩ ill̓ valida ⁊ fortꝭ. ¶ Spēs q̊ꝫ eūonis plurimū cōtigit ꝭm febꝛis mā̃ꝫ.Erit g̊ ĩcēsiuarū febꝛiū ꝯsūmatio plīmū cū ſudoꝛe:⁊ febꝛiū ex sāguine cōsumatio fit fluxu sāguis ex naribꝰ:frenesis v̄o criꝭ qn̄ꝫ fit fluxu sāguis ex naribꝰ qn̄qꝫ fit cū ſudoꝛe ml̓to ĩ capite: criꝭ q̊ꝫ febꝛis q̄ epatꝭ apa cōcomitat̃ fit qn̄qꝫ fluxu sāguinis ex dextra nare:qn̄qꝫ fluxu vrine aut fluxu vētris:aut ml̓to ſudoꝛe loci illiꝰ. ¶ Tertiane aūt febꝛis criꝭ plīmū fit cū ſudoꝛe:plīmū v̄o ꝯtĩgit cū vomitu colerico:aut fluxu vētris sil̓r colerico. ¶ Quartane q̊ꝫ crisis plīmūqꝫ fit fluxu vētris nigro ⁊ fluxu vrine nigre. ¶ Nothaꝝ āt febꝛiū criꝭ fit cū ſudoꝛ̃ ⁊ vētris fluxu colerico aut flegmatico. ¶ Ex his aūt q̄ cōfidēter nos credere faciūt crisim ꝑ exiturā in aliqbꝰ artubꝰ futurā:est vt febꝛis nō sit valde acuta:⁊ vt eger aliq̊s ex artubꝰ priꝰ doleat:⁊ vt vrīa sit subtil̓. ¶ Cōfirmatio q̊ꝫ qꝺ crisis sit futura fluxu sāguis ex naribꝰ est:faciei ⁊ oculoꝝ rubedo:⁊ venaꝝ q̄ sunt ĩ collo:⁊ vocant̃ guideꝫ:exuberatio:⁊ radij ante oculos apparētes:lachꝛyme fluētes ⁊ oculoꝝ tenebꝛositas ⁊ narium pꝛuritus ⁊ eaꝝ rubedo:⁊ cutis q̄ ē sub ypocundrijs ad ſupioꝛa ꝯctio ⁊ ān̄helitus cōstrictio. ¶ Certitudo q̊ꝫ criꝭ future cū vomitu est nausea ⁊ st̄ōi subuersio ⁊ labij ĩferiorꝭ curatio ⁊ saliuaꝝ fluxꝰ ab oꝛe. ¶ Cōfirmatio q̊ꝫ qꝺ criꝭ cū ſudoꝛe sit futura ē vt vrina retineat̃ postq̄ꝫ signa criꝭ apparuerit:⁊ vēter cōstrīgat̃:⁊ pulsus sit leuis ⁊ plenus:⁊ coꝛpus tactu sentiat̃ calidū ⁊ humoꝛosum:punctiōe tn̄ ⁊ acumīe in eo existente. ¶ Cōfirmatio q̊ꝫ criꝭ cum fluxu ventris future est vt post hec signa sit in inferioꝛibꝰ ventris sub vmbilico grauitas.

¶ De signis ꝓnosticātibus bonā crisim vel malā vel ꝑfectionē eius vel diminutōem eius. CAP. XXVIII.

[C]Risis bona est qn̄ post digōnis fit cōplemētū:q̄ aūt ꝯtigit an̄ ꝑfectā digōnē bonitatꝭ hꝫ minoꝛatōem ꝭm h̓:sed q̄ fit anteq̄ꝫ aliqꝺ ex signis digōneꝫ portēdentibꝰ appareat est criꝭ mala. ¶ Oībꝰ auteꝫ melioꝛ existit criꝭ:q̄ post digōneꝫ apparet:⁊ ĩ aliq̊ ex diebus bone criꝭ:⁊ cū q̄ humoꝛ q ĩtulit egritudinē eūat̃:cuius ēt eūo fit ꝑ partē patientē:⁊ nō ē in sua quātitate diminuta:⁊ postquā eger leuitatē ⁊ ml̓tā sentit q̄etē:⁊ oīa q̄ priꝰ sentiebat q̄scūt adeo vt nihil excepta sola debilitate remaneat. Deterioꝛ v̄o crisis est q̄ huic ꝯria oīo ē: ipsa enim siue bona siue mala sit crisis tn̄ erit diminuta.

¶ De diebus creticis. CAP. XXIX.

[E]Uacuationes q̊s noīauimꝰ n̄ accidūt nisi ĩ egritudibꝰ acutis:⁊ accidit egritudini mutatio mag̃ ĩ aliqbꝰ egritudĩs diebꝰ sepiꝰ. Jdq̄ꝫ dies hi creticī vocāt̃. ¶ Dies v̄o q̄ ĩter egritudĩs dies p̄mꝰ existit nō ē creticꝰ:neqꝫ scꝺs:tertiꝰ v̄o ē creticꝰ.ĩ eo.n.plerūqꝫ ꝯsumūt̃ febꝛes q̄ sūt ꝑacute:q̃rtꝰ itē dies ē creticꝰ:ipse.n. ꝓnosticat q̄d ĩ die septīo:aut sexto sit vētuꝝ:si.n.ĩ eo bonū appuerit signū vt digestio ĩ vꝛina:aut euacuatio lꝫ diminuta ꝓueniet cū eo leuitas ⁊ cōplebit̃ bonitas illa in die septīo. Si āt ĩ eo visū fuerit malū signū:dispō egri aliq̊ mō deterioꝛabit̃ q̄ deterioꝛatio ĩ die.vij.manifeste cōplebit̃. ¶ Quītꝰ q̊ꝫ dies ē creticꝰ:frequēter.n.fit ĩ eo bona crisis. ¶ Sextꝰ āt dies q̃rto aut q̄nto nō ē minoꝛ ꝭm crisim:q̄ sepe ĩ eo ꝯtĩgit.crisis tn̄ bona fere nunq̄ꝫ ĩ eo fit ꝙ si qn̄qꝫ ꝯtĩgat eūonem in eo fieri q̄ egro ꝯferat:ĩpossibile ē:q̄n post sequat̃ fortꝭ egri laboꝛ ⁊ magnꝰ timoꝛ:neqꝫ eger ē securus q̄n aliq̄d ex mā̃ egritudĩs remanserit ex q̊ egritudo faciet r̃cidiuā. ¶ Septimꝰ v̄o dies oībꝰ creticis diebꝰ ĩ sua malitia ⁊ bonitate ſupioꝛ existit q fere diei.vi. est q̄uis:criꝭ.n.q̄ fit ĩ eo leuis ē ⁊ pauci timoꝛis cū q̄ tota egritudĩs mā̃ eūat̃ vt nihil ex ea remaneat ꝑ qꝺ fiat egritudĩs recidiuatio. ¶ Jn octauo v̄o die fere nūq̄ꝫ fit crisis ⁊ in q̊ si eueniat rarissime tn̄ cōtingit:⁊ est mala. ¶ Nonus aūt ē creticus ĩ q̊ sepe fit criꝭ:queādmoduꝫ ĩ tertio ⁊ q̄nto.criꝭ q̊ꝫ q̄ fit in eo bona ē:⁊ ipse portēdit q̄d in.xi. sit futuꝝ. ¶ Jn.x.aūt criꝭ venire nō pōt:q̄ ēt si in eo ꝯtĩgat erit mala:sed dies.xi.est creticus ⁊ ē vt tertiꝰ ⁊ q̃rtꝰ ⁊ q̄ntus ⁊ nonus:q ēt significat q̄d in.xiiij.die sit futuꝝ. ¶ Jn xij.aūt nō ꝯtĩgit criꝭ q etiā est tal̓ q̃lis octauꝰ. ¶ Tertiꝰ aūt decimꝰ ĩter illos q sunt cretici ⁊ q n̄ sūt cretici mediꝰ existit:fit.n.ĩ eo criꝭ qn̄qꝫ sed nō sepe. ¶ Quartusdecimꝰ aūt dies ē creticꝰ ⁊ est a.vij.ꝭs.scꝺm h̓ ꝙ crisis ĩ eo freq̄nter fit q̄ bona existit. ¶ Quītusdecimꝰ aūt ē sic̃ tertiusdecimꝰ veꝝ ĩ sextodecīo:nō euenit criꝭ q ē eiusdē ḡnis cuiꝰ ē xij. ¶ Decimusseptimꝰ:ĩter dies creticos est:q eiusdē generis cū nono existēs q̄d ĩ vigesimo die futuꝝ sit portendit. ¶ Jn deciooctauo aūt die criꝭ minꝰ contingit q̄ꝫ in xvij.q̄ ēt si fiat mala ĩuenit̃. ¶ Jn decionono v̄o die fere nūq̄ꝫ cōtingit criꝭ q̄ ēt si euenerit nō est mala. ¶ Rursus.xx.dies est creticus q sequens ē.xiiij ĩ ml̓titudīe criꝭ q̄ ĩ ipso sepe cōtigit ⁊ bonitate sua. ¶ Jn die q̊ꝫ.xxi. qn̄qꝫ fit criꝭ:lꝫ ml̓to minꝰ q̄ꝫ ĩ vigesimo. ¶ Uigesimꝰ aūt q̃rtꝰ dies est creticꝰ.fit.n.ĩ eo multotiēs criꝭ:q ēt sequens ē vigesimū ĩ bonitate.pꝰ hos āt dies.vigesimusseptimꝰ.xxxi. ⁊.xxxiiij.⁊.xxxvij.⁊ q̃dragesimꝰ cretici ĩueniūt̃. Jn alijs v̄o diebꝰ q̊s nō noīauimus fere nūq̄ꝫ cōtigit criꝭ:post.xl. v̄o dies nūq̄ꝫ fit crisis cū vehemēti expulsione ⁊ manifesta:neqꝫ egritudo cōsumit̃ nisi cū occl̓ta resol̓one. ¶ Crisis q̊ꝫ dies sunt foꝛtioꝛes vsqꝫ ad.xiiij.⁊ an̄ ipm ⁊ vsqꝫ ad dies.xx.dies.n.viij. est vt.vij.⁊.xiiij.⁊.xx.⁊.iij. sic̃ q̃rtꝰ ⁊ septimꝰ:⁊ vndecimꝰ:⁊ q̃rtusdecimꝰ:⁊ decimusseptimꝰ:⁊ vigesimꝰ:⁊ illi q ĩter istos numerādo repiunt̃:vt tertiꝰ ⁊ nonꝰ ⁊ vndecimꝰ:⁊ decimusseptimꝰ:foꝛtissimi sūt:dies tn̄ septimi ꝓp̄e q̃rtis foꝛtioꝛes existunt. ¶ Oꝫ si eger vigesimū trāsierit diē signa dieꝝ cadētiū ĩ medio debilitabūt̃ vn̄ fere ĩ eis nūq̄ꝫ fiet criꝭ:v̄tutes v̄o q̃rtoꝝ minuūt̃:neqꝫ remāet foꝛtitudo vt ĩ septimis:q sūt.xxvij.⁊.xxxiiij.⁊.xl. q̃rti v̄o:vt.xxiiij.xxvij.⁊.xxxi.⁊ q̃dragesimus debiles sunt. ¶ Postq̄ꝫ v̄o eger.xl.trāsit diē:v̄tus expulsiua oīo debilitat̃:neqꝫ fit crisis nisi ꝑ exituras:aut cū resolutōe. ¶ Cū signa criꝭ ĩ die aut ĩ nocte q cretico die continuāt̃ apparuerit cōfidēter est tenēdū:⁊ ad h̓ declinādū qꝺ signa illa nō ꝓuenerit ex egritudĩs malitia:sed ꝑꝑ crisim:⁊ ꝯfidēdū est crisiꝫ eadē die foꝛe futurā:⁊ p̄cipue si dies ĩdicatiuꝰ iam h̓ signauerit. ¶ Si aūt ĩ die aut nocte qui cretico die nō cōtinuat̃ apparuerit p̄dicta signa:minꝰ est cōfidēdū ꝙ crisis sit futura:⁊ plus est coꝛde tenendū signa illa nō apparuisse nisi ꝑꝑ egritudĩs malitiā:⁊ p̄cipue si digōnis signū ibi nōdū fuerit vel apparuerit. ¶ Cum aūt febꝛis ad malignitatꝭ ⁊ foꝛtitudĩs vltimū ꝑuenisse videt̃ ⁊ signa moꝛtꝭ cū h̓ apparēt:eger an̄ tertiū diē aut in ipso moꝛiet̃. ¶ Oꝫ si pꝛauitas minoꝛ p̄dcā videat̃ erit cā significās salutē:⁊ ꝓueniet crisis an̄ q̃rtū diē aut ĩ ipso:q̄ si adhuc minoꝛ hac fuerit fiet criꝭ ĩ die.vij.⁊ p̄cipue si in die.iiij.signū:bone digōnis aut alicuiꝰ alleuiatōis visum fuerit. ¶ Jn die q̊ꝫ sexta aut ĩ nocte septima:si euenerit huiꝰ acuitas ⁊ signa crisis iā manifesta apparēt:ꝯsiderādū ē crisim ĩ ipso futurā foꝛe. ¶ Et ē sciēdū ꝙ fiducia p̄cognitōis bone criꝭ ⁊ salutifere plerūqꝫ est firmioꝛ ⁊ magis certa q̄ꝫ male crisis. Sil̓r q̊ꝫ cū egritudo fuerit minoris acuitatꝭ crisis ē sperāda. ¶ Est p̄terea attēdēdū q̄d ĩ diebꝰ ĩdicatiuis eueniat:⁊ est timēdū ꝙ res ĩ die cretico ꝓficiat̃ q ei ꝓpingoꝛ ĩuenit̃ si febꝛis fuerit acuta:si autē minus fuerit hoc timēdū est:qꝺ in diebus perficitur eoꝝ

enim virtus est maxima.

¶ De vrina. CAP. XXX.

Vrina attēdūtur color substantia
odor: ⁊ illud qđ i
fundo residet aut qđ in medio pēdet: aut qđ i
supficie apparet. ¶ Color.n.albꝰ i subtili sub-
stātia q aq̄ assimilat̄ colori sepiꝰ apparet in dia
bete q̄ ē egritudo ꝓꝓ quā patiēs multā potat aquā: neq̄
tñ eius sedat̄ sitis: q2 ilico cū vrina egredit̄: apparet ergo
vrina cū huius colore post multā comestionē ⁊ multam
aque potationē anteq̄ digerat̄. ¶ Cū aūt huiꝰ color i egri-
tudibꝰ apparet diabete nō ibi existēte neq̄ cū multa po-
tatiōe cū largo cibo p̄cedēte vltimā portēdit cruditatez
⁊ digōnis ꝓuatōem ⁊ epatis friditatē. ¶ Color aūt secū-
dus est i quo paꝝ cōtinet̄ glaucedis sic i aq̄ apparet que
cū palea cocta est q̄ digōnis leuitatē vel paucitatē signifi
cat ⁊ debilitatē. ¶ Tertiꝰ q̊3 ē color citrinꝰ q caloris tē-
periē in epate demōstrat: neq̄ maior est q̄ debeat: neq̄
minor. ¶ Color aūt q̄rtus est igneus: ⁊ significat calorez
augmētatū ⁊ inflamatū. ¶ Quītus q̊3 color ē color cro-
ci q nō plus demōstrat caloris q̄ igneꝰ: significat tñ cor-
pus sanguīe multū abūdare: ⁊ ex eo aliqd vrine fore ad-
mixtū. ¶ Sextus vō color est rubicūdus non valde cla-
rus q colerā rubeā significat ⁊ sanguinē: ꝙ si in supficie
vrine habētis huiꝰ colorem spuma fuerit citrina signifi-
cat ycterciā. ¶ Septimꝰ q̊3 color est niger: ⁊ si vrina hu
ius colorē habeat: ⁊ pꝰ flauū ⁊ rubeū apparuerit vltimaz
significat īflāmatōem ⁊ icensionē: q̄ ēt in febribꝰ acutis
oī vrina deterior existit: ⁊ precipue si valde fuerit grossa:
pauci q̊3 īueniūt̄ q cū talē faciūt vrinā euadāt. ¶ Urina
q̊3 nigra qñq̄ apparet pꝰ mēstruoꝝ fluxū: aut pꝰ eoꝝ re-
tētōem: aut i fine egritudinū q̄ ex colera gñant̄ nigra: sic
ē q̄rtana ⁊ splenis magnitudo ⁊ melīa ⁊ horūz silīa neq̄
tūc malū portēdit. ¶ Immo qñq̄ significat bonū: qđ.s.
cōtigit cū i fine egritudinū q̄ ex colera gñant̄ nigra appa
ret: vrīa p̄terea ni. qñq̄ appet pꝰ albā vrinā. ⁊ viridē: ⁊ tū
vltimā epatꝭ friditatē ⁊ caloris īnati extictōez significat
neq̄ ē i malitia minor p̄ma: s3 ē cū eiꝰ fortitudīe. ¶ Uri-
na q̊3 qñq̄ tigit̄ ꝓꝓ alchane linimētū ⁊ fit valde rubea:
qñq̄ ex potu cassiefist. ⁊ aloes ⁊ croci ⁊ ex multis rebus
qbꝰ ē tinctura. ¶ Uiriditas aūt qñq̄ apparet i ea ex co-
mestione oleꝝ. Et nigredo qñq̄ apparet ex comestiōe al
muri ⁊ ex potu vini nigri quēadmodū diximus. ¶ Urīe
p̄terea ꝓua accidit tīctura ꝓꝓ multā aq̄ potatōez: ⁊ q2 pa
ruz ante q̄ vrina egredit̄ comedit ⁊ bibit: prius ḡ hec oīa
attēdēda sunt: ⁊ sic postea iudicādū. ¶ Tigitur ēt vrina
qñq̄ ꝓꝓ dolorē vehemētē l3 eoꝝ mā̄ qñq̄ sit humor fri-
dus quēadmodū i colica ⁊ dētis dolore ⁊ aurꝭ cōtigit. te-
stifica ḡ ꝑ eā in alys suis significatōibus sicut cuz istis si-
gnificatōibus. ¶ Urīa ēt fetēs ⁊ ꝑmutata apparet qñq̄
ꝓꝓ vlcus qđ in īstr̄is orit̄ vrinalibꝰ: verūtñ cū suo fetore
ꝑmutat̄ eiꝰ substātia ꝑmixta cū sanie ⁊ viru: neq̄ erit tū
cū ea febris acuta ⁊ icensiua: ardor tñ ī vrine egressiōe cū
ea sentit̄. Jōq̄ eius fetor nō assimilat̄ fetori q i vrina sen
titur cū putrefactio est in venis. ¶ Substātia aūt subtilꝭ
cuiꝰ subtilitas assimilat̄ aq̄ subtilitati: digestiue īnuit de-
bilitatē: spissa q̊3 cū spissitudo spissitudini rob assimilat̄:
aut crossitiei liquoris q cōtinet̄ in felle: supfluitatē īnuit
digestiue: ⁊ cōsumptōez humiditatꝭ in corꝑe abundare: ⁊
ipius ꝓfunditatē significat: ⁊ p̄cipue si cū h̄ fuerit pauca.
¶ Inter hec vō mediocris existēs bonitatē significat di
gestiue; ⁊ qđ epatꝭ dispositio ⁊ humoꝝ q ī venis cōtinēt̄ ē
tꝑata. ¶ Turbata q̊3 humoꝝ q sūt i venis cruditatē ⁊ i-
digestionē cū caliditate q̄ i eis oꝑat̄ ꝑturbatōem signifi-
cat. ¶ Urina turbida cū cito diuidit̄ ⁊ grossities q̄ ē i ea
ad fundū descēderit magis ꝓpinq̄ ad maturitatis signi-
ficatōem existit: scđm tñ sue descensionis velocitatem.
¶ Odor aūt q ab vrina ꝓcedit similis ei qui a re acuta ⁊
siccissima dissoluit̄ maturitatꝭ īdicat supfluitatē: q qñq̄
i febribꝰ sentit̄ ⁊ i aꝑatibus epatis: ⁊ ea portēdit futura ⁊
qñq̄ cōtigit cum vlceribus i istr̄is vrinalibꝰ sicut p̄dixi-
mus: nos tñ iam diuisimꝰ iter illā ⁊ hāc dispōnē. ¶ Uri-
na aūt q̄ oīo caret odore i vltīo existit cruditatꝭ ⁊ demis-
siōe digōnis: q̄ vō i medio stat digōnis significat eq̄litatē.
¶ Ea vō q̄ īferius descēdūt ⁊ q̄ supius eleuāt̄ ⁊ q̄ in me-
dio pendēt sunt modi ex qbus sumunt̄ significatōes di-
gōnis q̄ fit i venis: ⁊ ad illud ītendūt i cognitōe maturita
tis febriū: ⁊ h̄ est illud cui īnitimur. ¶ Hec aūt i substan
tia sua distillatōi que fit i aqua ro. assimilat̄. eis q̊3 que in
ferius descēdūt melius iudicat̄ id qđ est albū ⁊ leue ⁊ in
fundo vasis residēs: cuius q̊3 dispositio ꝑmanet talꝭ i die-
bus egritudis cōtinuis: hec aūt laudabilꝭ ypostasis cū me
liori ex coloribus q est citrinus: ⁊ meliori ex substātys q̄
īter subtilitatē ⁊ spissitudinē mediocris existit apparet: ⁊
cū laudabiliori ex odoribꝰ q neq̄ i fetoribꝰ ē supfluꝰ neq̄
odore oīno ꝓuat̄: hec igit̄ vrina oībꝰ alys vrinis laudabi-
lior iudicat̄: cuiꝰ etiaz significatio ꝑfecta est: significat.n.
digōnis ꝑfectōem ⁊ a malitia egritudis ⁊ ipsiꝰ negtia nos
securos reddit. ¶ Illaz aūt ypostasim i bonitate seqtur
eneorema: cuz scđm hūc reperit̄ modū. ¶ Post hec aūt
nefilis cōsistit: hec aūt duo cadētia nō sunt: imo i eis cuz
i acutis apparēt egritudibꝰ magna īuenit̄ significatio q̄
significatōi ꝑfecte maturitatꝭ ⁊ securitatꝭ a malitia egri-
tudis ꝓpīqua existit: ⁊ cum eneorema apparuerit: ⁊ egro
malū nō supuenerit accñs: post paruū tempꝰ descendit i-
ferius: nefilis quoq̄ cum ita se habuerit consequēter ad
locū descendet eneorematꝭ: postea ad ypostasiz. ¶ Color
aūt q i ypostasi attendit̄ melior existit albus cum longi-
tudīe forme i eo existens: post quez est rubeus. significat
enī rubeꝰ saltem cum egritudis ꝓlixitate. Glaucuz vō se-
dimē quāto maiori participat citrinitate tāto ē dteriꝰ: qđ
aūt pure citrinū est eis peius est. viride q̊3 est isto deteri
us: postea nigrū: hoc namq̄ sedimē significat ꝙ mā̄ egri
tudinis a maturitatꝭ meta egreditur quādo ad putrefa-
ctōis ⁊ corruptōis semitam tendere icipit. ¶ Dispositio
q̊3 sedimis nigri secūdum locuz dispōni albi sedimis cō-
traria īuenit̄. ¶ Sedimis.n.nigri malitia cum est i loco
nefilis minor est q̄ cū est eneorema: ⁊ deterior est cum
est ypostasis: quēadmodū aūt sedimē nigrū est deteriꝰ: ⁊
albū melius: sic liuidū est mediū iter bonitatē ⁊ malitiā:
cuius quoq̄ dispositio mutat̄ scđm ꝙ vni ex eis appro-
pīquat. ¶ Sedimē quoq̄ crinoydes est malū: qđ si cum
fe. fuerit acuta significat mortē: hoc aūt sedimē magnis
tritici fracti frustulꝭ assimilat̄. ¶ Significatio autē q̄ co-
gnoscit̄ maturitas qñq̄ habet̄ ex vrīa subtili ⁊ alba: qñ-
q̄ ex ignea qñq̄ ex crocea qñq̄ ex rubicūda: qñq̄ ex spis
sa ⁊ turbida. ¶ Qñ vero maturitatis significatio habet̄
ex alba ⁊ subtili ꝓus glaucedinez acqrit: postea grossitiē:
deīde paulatī incipit sic augeri donec color sit citrinus ⁊
substantia equalis. In hac aūt vrina bonuz apparet sedi-
mē si ī venis mlꝭta ē supfluitas aut egritudo ē ex repletio
ne: aut corpus egri est crassum. Si vero h̄ non fuerit erit
illud idem ad ꝑfecte maturitatis significatōez sufficiēs.
¶ Colores aūt q sunt extra tempamentū paulatim de-
nudant̄ a substātia in qua sunt: que paulatī tendit ad sub
tilitatem donec color sit citrinus ⁊ substantia sit medio-
cris. ¶ Cum aūt vrina in febre a maturitate diminuta
vel abbreuiata fuerit: aut eam transierit: sed postea quo-
tidie ad eam reuertit̄ febris est salutifera: ⁊ humor nō ē
difficilꝭ digestionis neq̄ fraudulente putrefactōis. ¶ Or
si eius dispositio p̄ma semꝑ eadem māserit contrarium
eius qđ diximus significabit: ⁊ erit egritudo terrefaciēs;

⁊ si tñ cum hoc virtus fuerit cadens morteꝫ significabit. Sed si v̾tus fuerit fortis egritudis demõstrabit ꝓlixitatem. ¶ Vorꝫ pmuꝫ in febrib⁹ apparet flegmaticis ⁊ q̄ ex colera q̄ fuerit nigra: z⁹ vo in febrib⁹ inueniť acutl q̄ sunt multe malitie ⁊ iniqtatis. ¶ Si aũt signũ ꝑueniendi ad maturitatẽ sumiť ab vrina turbida ⁊ spissa quotidie augetur ei⁹claritas ⁊ ei⁹ypostasis. sil'r in bonitate augmentať donec ypostasis ei⁹ fiat laudabil' sicut dixim⁹ si deus voluerit: tũc igiť v̾tutis quãtitas cõsideranda ẽ. Lũ.n.adhuc ꝑmanẽs fuerit v̾tus de morte egri nõ ẽ timendũ: ⁊ sic hec vrina cito fiet clara: sanitas cito ꝑueniet. ꝙ si v̾t⁹ debilis fuerit egro timendũ est ne moriať. ¶ Et si cũ ħ vrina tarde ꝑuenerit ad claritatẽ ⁊ ꝑmanet diu ita ꝙ nihil claritatis i ea videť: aut apparet in ea ex claritate aliqd: sed est modicũ: mortẽ significat. ¶ Si aũt i h⁹ vrina semel apparet maturitas: sed post iteꝝ turbidata fuerit cruditatis signa portẽdit: ⁊ accidit ħ multotiẽs: ⁊ videať fe. ꝑmisceri: sciẽdũ est mãm fe. ex multl cõstare humoribus. Est itaqꝫ tũc ꝯfidendũ qđ egri sanitas sit futura ₰m ipsius tñ fortitudinẽ. ¶ De ergo sũt sũme: ⁊ aggregationes ei⁹ qđ est necessario sciendũ de reb⁹ ad vrinã ꝑtinẽtib⁹ ꝫ fe. adhuc tñ de ipius significationibus alia dicemus: non tñ ₰m ordinem: neqꝫ ₰m continuatoẽm.

Urina sordida q̄ est paꝝ pulchra: ⁊ cui⁹color ẽ color musti aut aq̄ ciceris cũ multũ cogtur ẽ habẽtiũ apata antiq̄ ⁊ nõ acuta in viscerib⁹. ¶ Uria sero aut albe ceruse silis significat saniẽ in ea existere: ⁊ egruꝫ in aliq̄ ex foramib⁹ vrine vlcus hr̃e. ¶ Uria q̄ aque q̄ a carne recẽte fluit: cũ lauatur silis inueniť: paꝝ sanguis vrine admixtũ foꝛe significat: epatis q̄ꝫ debilitatẽ q̄nqꝫ portendit. ¶ Lũ eger puꝝ mixerit sanguineꝫ significať ꝙ aliq̄ ex venis q̄ sunt i renib⁹ sit fixa. ¶ Lũ i vria fuerit arena apparueritqꝫ cũ hoc turbida: si h⁹ facienti vrina ꝑus euenerit i rebus doloꝛ lapidis i renib⁹ significat. Si aũt i vrina ꝑus apparuerit arena. ⁊ postea ea remota vrina valde visa fuerit clara: lapis i vesica iã gñatus ẽ. ¶ Urina turbida que vrine asini assimilať doloꝛẽ capitl ⁊ itellectus significat ꝑturbatoẽm. ¶ Lũ p⁹ fe. remotoẽm vrine remãserit tictura epatl erit ignitũ apa. ¶ Urina ₰m coloꝛẽ aut odoꝛẽ aut subaꝫ fedã q̄nqꝫ seqť p⁹ calida iteriorũ apata. vñ ⁊ eger ex ea alleuiať ⁊ ipsi⁹ meliorať dispositio ⁊ sue salutl cã existit. ¶ Urina ₰m subaꝫ oleo silis: aut in cuius sup̾ficie apparet pigue do vt oleũ erit cum ethica. ¶ Urina i cui⁹ sup̾ficie piguedis mltitudo oleo silis apparet significat ꝙ renũ adeps liqtur. ¶ Si vria tenuis ⁊ alba in fe. acuta apparet: ⁊ i tali dispõne mltis ꝑseuerauerit dieb⁹: amẽtiã egro supuenturã significabit: q̄ si cuꝫ desipiẽtia tal' diu apparuerit mõtẽ ãnũciabit futurã: hec ꝑterea vrina q̄nqꝫ in fe. apparet acuta cũ i aliq̄ mẽbro calidũ fuerit apa. ¶ Lũ vrina cõualescẽtl nõ cito ad dispõnẽ quã hẽbat cũ eẽt san⁹ redibit: timẽdũ ẽ ne egritudo reuertať. ¶ Urina lacti aut spmati silis si pauca fuerit paralisim ⁊ apoplexiã demõstrat futurã. Si ãt in his egritudibus mlta appuerit ipsaꝝ portendit solõnẽ. ¶ Uria in q̄ sanguis coagulati frusta apparẽt in febre acuta visa est mala. ¶ Urina lacti acetoso silis i febre apparens acuta aut velocẽ portẽdit mõtẽ: qđ ẽ cũ caloꝛ fe. nõ gescit ⁊ leuis fit: aut qñ fit leuioꝛ egrũ ad ethicã ꝑuentuꝫ significabit. ¶ Urina cui⁹ caloꝛ spmatl appet neqꝫ mutať: i febrib⁹ significat vrine difficultatẽ. ¶ Ex reb⁹ aũt q̄ i vrina multotiẽs ueniũtur ex sedimibus ⁊ eoꝝ silibus vna est ypostasis i q̄ claritas ⁊ radiositas ac pulcbritudo apparet: cui⁹ silitudo est vt eius qđ in ampull' aq̄ ro. natat. q̄nqꝫ tñ radiositas ipsius est maioꝛ adeoqꝫ vt ex frustis glaciei: cũ vnũ aly cõiungiť cõpacta videatur. ¶ In huius aũt ypostasis coloꝛe q̄litercũqꝫ fuerit videnť radiositas ⁊ puitas ⁊ raritas ⁊ claritas que in alia nõ inueniunť: cũqꝫ moueť tota cũ vrina misceť: a q̄ tñ vrina nõ turbať ⁊ in ipsa velociter nõ descẽdit iferi⁹: plm ẽt nõ descendit: ⁊ ẽ sup̾fluitas digõnis exñtis i venis: quã añ noiauimus. ¶ Scda vo est humoꝛ turbidus ẽt si coloꝛ eius est alb⁹ i quo neqꝫ raritas: neqꝫ radiositas iueniť ⁊ est sepo liquefacto silis. ¶ Tertia est q̄ꝫ sanies q̄ q̄nqꝫ est diuulsa ex q̄ cũ moueť vrina turbať: qꝛ sursuꝫ eleuãtur frustula: ⁊ dei de descendũt iferi⁹ cũ q̄ in exitu vrie ardoꝛ sentiť: ⁊ ẽ cũ ea q̄nqꝫ odoꝛ malus ⁊ fetidus. ¶ Quarta q̄ꝫ est arenosa cuius sũt due spẽs: qrũ vna limature auri assimilať: lꝫ sit minutioꝛ q̄ ex renib⁹ egredit: alia q̄ꝫ est in q̄ nulla oĩo inueniť glaucedo: sed eius coloꝛ est vt terre: ⁊ q̄nqꝫ etiã est vt coloꝛ luti: q̄ a vesica egrediť. ¶ Alia vo pil' assimilať ⁊ ipsa est ex gñe eoꝝ q̄ pil' nõ pure alb' silia sunt: cuius longitudo vsqꝫ ad palmi mẽsurã augmẽtari iueniť: q̄ cũ a renib⁹ egredit nullũ aliũ portẽdit malũ: nisi humores crudos i corpe abundare cui medicamĩa cõferũt diuretica. ¶ Sexta eqdem ẽ in q̄ frustuloꝝ carnis silẽs apparent: que ex renibus egrediuntur: si cum hoc doloꝛ in renibus fuerit: sed si cum febris fuerit adurente significat febris corpi magnum prestare nocumẽtum. Si vo cum ethica fuerit: solidoꝝ significat liq̄factiõeꝫ ⁊ caloꝛẽ ad mẽbroꝝ carnẽ iã ꝑuenisse. ¶ Septia q̄ꝫ est q̄ lentiuꝫ excorticatarũ frustul' assimilať: ⁊ caloris sup̾fluitatem i epate significãs. ¶ Octaua ãt furfuri assimilať q̄ sepi⁹ ꝑp vesice egritudinẽ contigit: cũ hac ãt si fuerit sic sẽtireť ardoꝛ diu ꝑseuerãs: neqꝫ appebit i ea coloꝛ exñe⁹: neqꝫ valde ẽ remota a maturitate: q̄nqꝫ vo cõtingit ꝑp venas q̄ cũ sic fuerit erit cum fe. adurente fortius cuius etiã caloꝛ a maturitate: valde remotus ⁊ mortẽ portẽdit sicut mõstrauimus.

¶ De signis egestionis. CAP. XXXI.

Egestio aũt melioꝛ alys est q̄ ẽ moll' ⁊ cõtinua videť: cui⁹ tinctura a citrinitate fit: nõ tñ mlta: ⁊ q̄ i hoꝛa egrediť solita. egestio ãt valde tincta: ⁊ q̄ moꝛdicat ⁊ exurit anũ significat colere ru. dñium. ¶ Sicca q̄ꝫ paucã significat humiditatẽ ⁊ multũ caloꝛẽ. ¶ Que aũt nõ iueniť eq̄lis digestinã non ꝑfecte cibo fuisse dñatã significat. ¶ Stercus q̄ꝫ ꝙ multũ fetet digestiuã debileꝫ fuisse portẽdit. ¶ Uiride ãt stercus putrefactoẽm i corpore significat. ¶ Stercus q̄ꝫ cũ q̄ mlta egrediť vnctuositas: caloris ⁊ humoris inuit eminẽtiã. ¶ Sterc⁹ ãt qđ ẽ sicut feꝝ: malũ est ⁊ moꝛtal'. ¶ Sterc⁹ q̄ꝫ ꝑuatũ tictura significat ex poro fell' nihil ad itestia trãsmitti. ¶ Et stercus vnctuosuꝫ mẽbroꝝ significat liq̄factoẽm ⁊ ethicam. ¶ Qđ ãt quãtitateꝫ assumptoꝝ excedit corp⁹ debilitari ⁊ macrescere significat. ¶ Sterc⁹ ãt qđ est i quantitate mltũ ⁊ diuersos retinet i se colores malos i corpe significat humores. ¶ Qđ ãt spumosũ ẽ ⁊ viscosũ malũ ẽ vtrũqꝫ: vnũ nãqꝫ ẽ ꝑp victoriã caloris: ⁊ aliud ex liq̄factõe corporis. ¶ Mlta vẽtositas iferi⁹ egrediẽs cũ cib⁹ non fuerit iflatiu⁹ debilitatẽ inuit digestiue. ꝙ si vllo mõ egrediť vẽtositas caloris paucitatẽ ⁊ friditatl sup̾fluitatẽ significat. ¶ Si vo cũ ħ affuerit sitl aut siccitas humorẽ ad iterioꝛa corpis penetrasse demõstrat. ¶ Lũ ea q̄ comedũť vt ꝑus fuerãt nõ mutata egrediunť friditatl sup̾fluitas portendiť. ¶ Facilitas expulsionis ventositatis ⁊ paucitas expulsionis eius cum ipedimento vl' debilitatẽ istrumentoꝝ nutricationis vel ipedimẽtũ ostẽdit.

¶ De pulsu. CAP. XXXII.

Oportet vt q̄ i pulsuũ scia istructus esse desiderat ⁊ vult ei⁹ significationes cogñscere sepe dũ aliqs san⁹ ẽ artariã tãgat ⁊ firmiter cũ sũmo studio ispiciat ipm: iõ .s. vt ipsi⁹ forma aie firmiter impmať q̄tenus cum

fuerit necessariũ inter eas pportõem ĩuenit̃ sciat: physici
q̃z vnũquẽq3 modũ pulsus p̃mo appellãt nomie: eiusq3
cãs oñdunt ꝛ significatões. Ego aũt ex h qd hui⁹ mei li/
bri itentõi simile iuenit̃ ꝛ ꝯueniẽs ostẽdã si de⁹ voluerit.
¶ Cũ pulsus in brachy lõgitudie tactui manifestior oc/
currit q̃3 in tpe sanitat a physicis longus vocat̃ pulsus.
¶ Cũ scõm latitudinẽ maiorẽ digitoꝝ tãgent quãtitatẽ
cõphẽdit latus ab eis noiat̃. ¶ Cũ aũt digiti tãgentis
carnẽ ĩpulerit ꝛ ſm magnã quãtitatẽ i ipm penetrauerit
dr̃ ab eis altus: sed qñ scd3 h minor appet q̃3 cõsueuit vo
cat̃ depssus. ¶ Cũ vo in lõgitudie ꝛ i latitudie augmẽtat̃
magl q̃3 consueuit vocat̃ magn⁹: sed cũ in his oibus fue/
rit minoratus dr̃ puus. ¶ Cũq3 spaciũ tpis qꝫ inter duas
tendit̃ motões minus solito ĩuenit̃: velox dr̃. Et cũ digi/
tũ vehemẽter ꝛ vtuosa ĩpulsiõe pcusserit ꝛ cu3 strigit̃ ei⁹
motus nõ destruit̃ fortl vocat̃. ¶ Cũ vo huic fuerit ꝯri⁹
debil' dr̃. ¶ Cũq3 fuerit illud qd ex corpe artarie tãgẽdo
digito occurrit sil'e ei qd ex h gñe aie ẽ impssu3: neq3 ple/
nũ fuerit: sed ꝯctum ꝛ nõ extẽsum: nõ vocat̃ plen⁹ sed va/
cuus: ꝛ dr̃ ſm h qꝫ forma hec i eo visa fuerit. ¶ Cũ aute3
illud qd digito ex ipso pcutiẽdo occurrit sil'e fuerit filo ꝛ
chorde extẽse cũ ipm pcutit̃ vocat̃ durus. ¶ S3 cũ illd
qd occurrit ex istis nõ valde existit tẽsum vocat̃ ab eis la
xus. ¶ Cũq3 vnaq̃q3 haꝝ pcussionũ sue cõpari in magni
tudie ꝛ fortitudine ꝛ velocitate: ꝛ in alys q̃ sunt p̃ter ista
sil'is ĩuenit̃ dr̃ eq̃lis: ꝛ cũ ita non fuerit vocatur diuersus.
¶ Hec vo diuersitas qñq3 i vna iuenit̃ pcussiõe: qd ẽ cũ
ĩter p̃ncipiu3 vni⁹ pcussionis ꝛ ei⁹ finẽ dissimilitudo pci/
pit̃ vni⁹ digiti tactu aut duoꝝ aut pluriũ. ¶ Medici q̃z
hui⁹ diuersitat mltas notãt spẽs noibus: q̃ i suis dicem⁹
locis. ¶ Cũ.n. ſm motũ euenerit circulũ neq3 se ab eo re
mouerit. vbi grã. vt p tres equales pcussiões vna diuersa
ĩuenit̃: aut iter oẽs q̃ttuor: aut iter oẽs gnque: aut cũ iter
q̃slibet eq̃les dne notãtur pcussiões diuerse q̃ deide cir/
culariter ſm h exẽplũ iueniunt̃ pulsus noiat̃ ordinatus.
¶ Si vo diuersitas scõm motũ nõ ĩuenit̃ circulũ inordi
natus vocat̃. ¶ Artarie q̃z motio q̃ fit ab ĩteriorib⁹ cor/
dis ad exteriora vocat̃ diastoles: motus aũt h quem oẽs
hoies tactu sentiũt artarie motus ꝛ ei⁹ pcussio q̃ pcutit
manũ existit. ¶ Medici tñ in h consueti aligd plus isto
pcipiũt: ꝛ motio artarie q̃ fit ab exteriorib⁹ ad ĩteriora vo
catur sistoles. de hac vo motõe inter medicos diuersitas
repit̃. Sũt.n. gdã q eã sentiri dicunt: ꝛ sunt aly q nõ. No/
bis tñ de h log in hoc loco nõ cõuenit. Si gs igit̃ discipu
lus in hac arte ad vltimũ finẽ hui⁹ itentõis: l3 puenir̃ nõ
cupiat: scire tñ d3 qꝫ sistoles nõ sentit̃: ꝛ qꝫ pulsus h3 tps
motõis qd est ex q̊ motio artarie sensui appet: dõec quie
scat ꝛ occultet̃: ꝛ qꝫ pulsus h3 tẽpus getis qd est ex q̊ illa
motio occultat̃ donec iteꝝ manifestare se incepit. ¶ In/
ter vnũ aũt istoꝝ duoꝝ tẽpoꝝ ꝛ aliud ĩuenit̃ pportio p/
pria in vnaquaq3 etate. ¶ Cõpositio.n. istoꝝ duoꝝ i eta/
te puerili nõ sil'at̃ cõpositioni eoꝝ repte i etate adolescẽ/
tie neq3 iuuẽtutis neq3 senectutis neq3 senis. hec aũt com
positio põdus vocat̃: quapp cũ pulsus in aliq̃ etate ppriã
cõpositõe3 ipsi⁹ etatis ſuauerit dicet̃ pulsus hñs põdus:
ꝛ dicet̃ boni ꝛ iusti põderl: ꝛ nomibus hoꝝ similibus ap/
pellabit̃: cũq3 hoc non seruauerit sed ad pondus alterius
etatis pgressus fuerit: sed du3 est in etate puerili si ad põ
dus qd iuuẽtutis est ppriu3 mutatus fuerit dicetur pul/
sus diuersi põderis: qd si ad pondus senectutis aut seny
mutatus fuerit dicetur pulsus mali ponderis: ꝛ vocabit̃
nõ ponderatu3: ꝛ nomibus hoꝝ similibus nominat̃: ꝛ q2
corporis loc⁹ in quo est artaria qñq3 sensu pcipit̃ calidior
alys locis: ideoq3 gdam medici p sniam tenuerũt qꝫ hec
vna sit ex speciebus pulsus.

¶ De spẽbus pulsuũ que sunt. x. CAP. XXXIII.

Antiqui gñã pulsus cõposita noibus pro
prys noiauerũt: ex qb⁹ ẽ pulsus
gazelãs. i. capnus: ꝛ ipe gdẽ est pulsus q sentit̃
cũ artaria semel atq3 iteꝝ pcutit digitũ: ita tñ
qꝫ nõ sentit̃ ĩferi⁹ vel iterius redisse neq3 sisto/
lem fecisse neq3 geuisse: in q̊ ẽt scda pcussio p̃ma maior ĩ/
uenit̃. ¶ Bis pulsans vo pulsus est cũ artaria pcutiendo
occurrit digito nõ sentit̃ ges q̃ sistoles dici debeat: s3 sen/
su pcipit̃ alia pcussio q̃ prima existit debilior. ¶ Pulsus
q̊z diuerse pcussiões iudicant̃ cum diastol' p̃ncipiũ debili
ter iuenit̃: ꝛ est finis fortis aut ꝯrio: qd est vt ei⁹ p̃ncipiũ
sit suo fine mai⁹ ꝛ velocius. ¶ Pulsus q̃z q tal'r ẽ diuer/
sus in vna tali pcussione fortis dr̃. ¶ Pulsus q̊z q cauda
vocat̃ soricina duaꝝ existit spẽrũ: quaꝝ ẽ vt vna pcussio
aliquãtulũ sit maior: ꝛ alia q̃ illã sequit̃ minor: ꝛ alia iteꝝ
minor ꝛ pcedat ordo sic donec ad vnã ex tribus pueniat̃
rebus. s. qꝫ in aliq̃ stet pcussiõe ꝛ nõ tẽdat ad minorẽ ca:
aut nõ gescat gn minuat̃ donec occultet̃: ꝛ nullo mõ sen/
su pcipiat̃. ¶ Aut cũ ad aliquã puitatis puenit mẽsura3
redire ĩcipiat ꝛ augeri. Cũq3 augeri ꝛ redire cepit aut ad
sui p̃mã redibit mẽsurã: aut ad minorẽ ea. ¶ Prim⁹ aũt
modus vocat̃ cauda pmanẽs: ꝛ secũdus cauda minuens:
ꝛ tertius cauda rediẽs. ille q̊z q ad primã sui redibit men
surã cauda reuersionis complete vocat̃: ꝛ secundus cau/
da reditionis diminute. ¶ Est ẽt alia eius spẽs cu3 dimi/
nutionis multitudinẽ in artarie longitudine p̃us repiri
contingit: ex qua in vno loco subito aliqua sentit̃ magni/
tudo q̃ alia q̃ ipsam segtur paꝝ minor iuenit̃: cuius tact⁹
nõ subito abscindit̃: sed tñ nõ gescit gn scõm pportiõem
paulatim minuat̃ donec occultet̃. hoc aũt qñq3 cõtigit a
duobus laterib⁹ ꝛ vocat̃ tunc pulsus curuus: ꝛ qñq3 fit ab
vna pte: ꝛ vocat̃ ad vnã ptem iclinatus: q ẽt pulsus i vna
pcussione diuersus dr̃. ¶ Formicãs vero est pulsus cum
in tempore qd inter duas existit pcussiones talis ſm rari
tatem iuenitur diuersitas vt aligs putet iter eas pcussio
nes iteruenisse: cum non tñ iteruenerit: huic tñ augmen/
tans ꝯrius ĩuenit̃: pmanẽs aũt pulsus subtil' est ꝛ durus
q in vna semp perseuerãs dispositiõe fere nunquã remo
uet̃ ab ea. ¶ Undosus vo est q scõm latitudine3 magnũ
digiti occupat locu3 cum lenitate ꝛ repletione: cum eo tñ
nõ est magna eleuatio neq3 subita: sed videt̃ quod eleua/
tionum eius vna post aliam cõtingit donec fit vt vndis
assimilat̃: quaꝝ vna aliã segtur. ¶ Ex his p̃terea est ver
miculosus. cuius forma est vt forma vndosi in eleuatiõe
que scõm diastolem eadẽ iuenit̃: nõ tñ est latus neq3 ple/
nus cuius iundatio existit debil' q vermibus p foramẽ ar
tarie discurrẽtibus assimilat̃: formicãs vero pulsus adeo
ĩuenitur i vltimo paruitat ꝛ spissitudis cõsistere: vt pul/
sui pueri nati assimilet̃. ¶ Pulsus autẽ q serre assimilat̃
ꝛ serratilis dr̃ durus est: i cuius depssiõe ꝛ eleuatiõe iue/
nitur diuersitas ex qua q̃si pcutit aliquẽ ex digitis cũ ab
alys descendit. ¶ Tremulus aũt pulsus dr̃ cum in arta/
ria tumoris sil'itudo sentit̃. ¶ Contortus vero dr̃ cũ arta
ria sentitur: vt linea que cõtorqueri ꝛ iuolui incipit.

Preterea dicemus qꝫ pulsus viroꝝ plm inuenit̃
maior ꝛ fortior ꝛ tardior ꝛ rarior pulsu
mulieꝝ: supfluitas tñ magnitudis ꝛ fortitudis maxima
est ipsius ꝛ multum manifesta. ¶ Tarditatis autem su/
perfluitas parua est. ¶ Raritatis autem multa supflui/
tas reperitur. ¶ Infantium aũt qui lac sugunt pulsus in
vltimo spissitudinis ꝛ velocitatis ꝛ paruitatis iuenitur.
¶ Pueroꝝ vero ꝛ adolescentium pulsus maior est pul/
su infantium. ¶ Juuenũ vero pulsus eo fortior: ꝛ etiam
oium etatum pulsu inuenitur: precipue eoꝝ pulsus qui i
fine existunt iuuentutis. ¶ Senũ aũt pulsus est tardior
pulsu iuuenũ ꝛ debilior ꝛ paꝝ minor. ¶ Eoꝝ autem qui

sunt in senio constituti pulsus in vltimo raritatis ac debilitatis ꝛ paruitatis ꝛ tarditatis existūt. ℂ Pulsus quoqꝫ calidam habētibus complexionē maioꝛ ꝛ velocioꝛ ꝛ durioꝛ est pulsu habentiū complōnem fridam: in fortitudine vero forsan supfluit ei ꝛ forsan ab eo minuit᷑. ℂ Pulsus preterea grossum corpus habentiū macroꝝ pulsu minoꝛ existit. Et si grossities fuerit ex cānositate pulsus erit velocioꝛ ꝛ fortioꝛ. ℂ Si vero ex adipe fuerit erit isto minoꝛ. ℂ Pulsus ꝑterea complōnes habētium humidas ē levioꝛ ꝛ magl latꝰ: pulsus q̄ꝫ qui ī medietate veris existit maioꝛ est ꝛ fortioꝛ q̄ꝫ in omnibus alijs temporibus.

ℂ In medietate vero estatis ē velocioꝛ ꝛ spissioꝛ q̄ꝫ in oībꝰ alijs temporibus: ꝛ pter hoc ēt est paruus ꝛ debilis.

ℂ In autūno aūt minuit᷑ eius velocitas ꝛ spissitudo ab eo qđ erat in estate: ꝛ nō augmētat᷑ eius fortitudo.

ℂ In hyeme v̄o existit pulsus in vltio puitatl ꝛ tarditatis ꝛ raritatis: nō tñ est debil': sed i tēpoꝝ extremitatibꝰ inuenitur cōpositus ex eis q̄ iter duo sunt tēpora.

ℂ Pregnantis itidem pulsus minoꝛ ꝛ spissioꝛ est q̄ꝫ eiusdē cum non est pregnans.

ℂ De sōno v̄o surgētiū pulsus ilico cū surgūt magnus ē ꝛ fortis ꝛ spissus ac tremulus: q tñ cito post ħ ad suaꝫ redit dispositōem. ℂ Motio ꝑterea ex qua aliqs non laxatur magnitudinē ꝛ velocitatē ac spissitudinē in pulsu augmētat ꝭm velocitatē sui ꝛ fortitudinē: que si parui sit tpis ꝙ ex ea accidit artarie: cito quiescit. Si v̄o fuerit longi temporis tarde quiescit.

ℂ Ex motione aūt ꝑ quā aliqs ad vltimuꝫ laxitudis puenit ꝛ laboris fit puus pulsus ꝛ debil' ꝛ spissus secūdū ipsiꝰ quātitatē. ℂ Balneū q̄ꝫ magnitudini pulsus atqꝫ eiꝰ lenitati ꝛ velocitati ꝛ spissitudini augmētum ꝓbet in quo si quis moraꝫ fecerit fiet paruus ꝛ debil': eius tñ velocitas remāet. ℂ Cibꝰ itidē ex quo aliqđ sumit᷑ qđ nullū affert nocumētū neqꝫ estuatōem pulsus fortitudinē vehementem auget ꝛ ipsius spissitudinē ac magnitudinē: qđ tamē post longū ꝯtingit tēpus: nō .n. ilico cū sumptꝰ fuerit operat᷑ ħ. Ille v̄o ex q̄ ad nocumētū puenit᷑ ꝛ estuatōeꝫ propter multitudinē suam: pulsuꝫ facit diuersum.

ℂ Uinū sil'r pulsui in fortitudie ꝛ debilitate ꝛ velocitate ꝛ spissitudie augmētū ꝓbet: hec tñ augmētatio citius puenit ꝭm tēpus q̄ꝫ ea que fit ꝑ cibū ꝛ citiꝰ ab eo ēt remouet᷑.

ℂ Ex nutriētibꝰ ꝑterea ꝛ medicinis que calefaciūt aut infrigidāt imutat᷑ pulsus. que .n. ex eis calida existūt ꝭꝫ sue caliditatl quātitatē pulsum i velocitate sui ac spissitudie atqꝫ magnitudie augmētū ꝓbent ꝛ eꝯrio. Ira quoqꝫ pulsum efficit eleuatū ꝛ fortē ꝛ velocē ꝛ spissum.

ℂ Multꝰ aūt timoꝛ pulsuꝫ facit diuersum ꝛ velocē ꝛ tremuluꝫ. ℂ Et tristitia pulsuꝫ debilē ꝛ tardū ꝛ raꝝ reddit.

ℂ Gaudiū vero pulsum reddit tardū ꝛ rarum cū magnitudine ꝛ lenitate ꝛ plenitudine.

Dicemus etiā ꝙ pulsus lōgus augmētū caloris aut carnis seqꝰr ꝛ latꝰ cōcomitat᷑ humiditatl augmētū: eleuatus quoqꝫ caloris ꝛ fortitudis sequit᷑ augmētū. ℂ Et pulsus magl veloꝫ ꝛ spissus caloris augmētū seqꝰr. Et si huiꝰ caloris cā fuerit aliqđ qđ accidat vt motus ꝛ balneū ꝛ ira ꝛ hoꝝ silia. pulsus cito ad suā redibit dispōem. Sed si eius cā fuerit māsiua ꝛ fixa ꝑmanebit dum causa perseuerauerit.

ℂ Paruitas aūt ꝛ tarditas ꝛ raritas res sequēt ifridātes

ℂ Pulsus ꝑterea fortis ꝟtutis bonitatis seqꝰr augmentū: aut a re nociua geteꝫ: ꝛ debil' inuenit᷑ cū virtꝰ dissoluit᷑ aut cū magnū in corpore habet᷑ nocumentū.

ℂ Diuersus q̄ꝫ erit cū nā rem expurgat nociuam ꝛ erit diuersitas m'lta aut pauca ꝭm nocumēti quātitatem. Cūqꝫ nā re nociua fortioꝛ fuerit numerus percussionū fortiū ꝛ magnaꝝ erit maioꝛ ꝭm ħ: ꝛ eꝯrio. Pulsus tñ diuersus ordinatus melioꝛ est non ordinato: ꝛ ꝑcipue si numerus ꝑcussionū fortiū ꝛ magnaꝝ ꝭm hoc fuerit maioꝛ.

ℂ Pulsus autē plenꝰ sanguis ꝛ vaporis humidi abūdantiam in corpore significat.

ℂ Uacuus vero huiꝰ innuit contrariū.

ℂ Durus q̄ꝫ corporis siccitatem ꝛ ariditatem portendit.

ℂ Sed moll' vel lenis huiꝰ denumerat contrariū.

ℂ Pulsus q̄ꝫ q extra pōdus iuenit᷑ mutatōem q̄ cōtingit ꝭm etatū nām in qbus illud pondus ꝓprie iuenit᷑ ad qđ fuit facta mutatio significat. Quapp si pulsus mutatꝰ fuerit ad pondus cuiꝰ etas est longinq̄ ab eo magnā demonstrat mutatōem ꝛ eꝯrio: qm̄ si mutatio facta fuit ad pondus qđ est vicinū paruā significat mutationem.

ℂ In artaria cū tangit᷑ si caloꝛ supfluꝰ ꝛ manifestꝰ maioꝛ q̄ꝫ in alijs sentit᷑ locis q̄ eis vicinant᷑ cordis complōnem iam calefactam esse significat: qđ in habētibꝰ ethicā aut ptisim contingit ꝛ fortassis portendit sincopim.

ℂ Pulsus aūt q dr̄ bis pulsans inuenit᷑ cū febril' caloꝛ est supabūdans ꝛ cū m'lta necessitas incūbit pulsui ꝛ in aerl attractione. ꝛ hoc est cū caloꝛ inatus in vltimo inflāmat᷑ ꝛ virtꝰ cū hoc est sana ꝛ ꝑcipue si ꝭa pcussio maioꝛ fuerit.

ℂ Pulsus q̄ꝫ in q̄ diastoles a sistole diuersa reperit᷑ fit ꝑpter pugnā nāe: ꝛ finis diastoles si fuerit fortioꝛ q̄ꝫ eiꝰ ꝑncipiū ꝛ maioꝛ erit meliꝰ ꝛ eꝯrio. Sed si finis diastoles fuerit velocioꝛ supfluū putrefactōis significabit calorem.

ℂ Pulsus aūt q continue minuit᷑ ꝛ debilitat᷑: quē ꝛ caudā vocamꝰ soriciaꝫ fit cū virtꝰ incipit debilitari ꝛ cadit: iōqꝫ eiꝰ malitia erit ꝭm debilitateꝫ ꝛ puitatem: q si ad fortitudinem reuersus fuerit ꝛ magnitudinē virtutem iam redisse significabit. Et si scđm vnā re nanserit mensuraꝫ ꝛ inde neqꝫ ad magnitudinē pulsatōis redierit: neqꝫ ab eo in quo steterit aliq̄ modo fuerit diminutꝰ: q̄dāmodo erit eo melioꝛ q minuit᷑ vsqꝫ q̄ occultet᷑ ꝛ nō appareat sensui. iste enim nām superatam foꝛe ꝛ succubuisse demōstrat.

ℂ Pulsus aūt curuꝰ ꝛ in vnam parteꝫ declinatꝰ in habentibꝰ ethicam ꝛ ptisim inuenitur.

ℂ Sed formicans virtutis significat casum: vnde cū necessitatis vehementia m'lta aerl idiget attractione.

ℂ Addens q̄ꝫ fortitudinem cuꝫ necessitatis vehementia significat: ꝛ tertiꝰ inuenit᷑ postq̄ꝫ ethica ꝛ ptisis confirmata est. ℂ Undosus aūt inuenit᷑ cuꝫ aliqs balneat᷑ aut bibit vinū aut contingit ex omnibꝰ q̄ corpꝰ humectant paucis q̄ꝫ vicibꝰ sētit᷑ i ydropisi ꝛ subethꝛ pleuresi ꝛ peripleumonia ꝛ asmate ꝛ paralisi ꝛ apoplexia in febribus autem significat sudorem.

ℂ Uermiculosus vero pulsus fit cum fortitudo succūbit sed non omnino. Sed formicans iuenit᷑ cū virtꝰ omnino cadit ꝛ moꝛs est propinqua.

ℂ Pulsus q̄ꝫ q serre assimilat᷑ ꝛ serratilis dr̄ ē q fit cū magnuꝫ apostema est in corpore ꝛ ꝑcipue si in mēbro fuerit nobili ꝛ neruoso: sicut cū dispositio pleuresis q̄ fit in latere ꝛ diafragmate.

ℂ Tremulus itē vltimā significat caliditateꝫ ꝛ ꝙ virtus hūoribꝰ fit onerata: aut ꝙ apostema sit ibi: aut opilatio q̄ diastoleꝫ ꝓhibeat. Tertiū aūt inuenit᷑ pulsus apud pugnam virtutis ꝛ sue sanitatis aduersum egritudinem in vltimo magnitudis q̄ cordi ꝛ suis ꝑtibꝰ vicina existit.

ℂ De regimie acutaꝝ egritudinū. CAP. XXXIIII.

Cum in principio haꝝ egritudinū repletio manifesta ꝛ fortis apparuerit fuerintqꝫ humores pessimi: qđ ex accidentiuꝫ fortitudine cognoscet᷑: succurrēdū erit anteq̄ꝫ virtus cadat: egrū euāndo cum flobothomia: aut ven. solutione: deinde eius nutricatio ꝭm status vicinitatem aut longitudineꝫ erit mensuranda ꝛ ꝭm egri fortitudineꝫ aut ꝭm ꝙ in tempore sue salutis famis patiēs

erat aut non. ¶ Status enim si fuerit vicinus ⁊ eger fortis ex aqua ordei erit nutriendus. Sed si status fuerit remotus ⁊ eger debilior aliqd modicū erit ꝫ hoc nutrimēto addendū. ¶ Nutriendi q̊ꝫ hora q̄ sit conueniens est eligenda ꝫm egri alleuiatōem: ⁊ vsum quem in tpe sue sanitatis habebat ⁊ scōm febris accessionē ⁊ interpolationem. Si vero interpolata nō est hora diei fridior ⁊ magis temperata eligenda est. ¶ Cūq̧ crisis signa visa fuerint ⁊ status appropinq̄uerit eger a nutricatione est abstinendus: ⁊ dieta ad vltimū tenuitatis est ducenda vsq̧q̊ fiat crisis: aut postq̧ facta fuerit. postq̧ vero ꝑfecta fuerit ex regimine conualescentis erit gubernādus. Et si nō predicto est insistendum regimini donec sanitas cōpleatur si voluerit deus.

¶ De regimine conualescentiū. CAP. XXXV.

Qui ex morbis consurgit acutis custodiendus est ne ad nutrientia redeat qb' sani regūtur: sed ex eis qb' regebat̄ i egritudīe moderet̄: aut paꝝ fortiorib': deīde v̄o ordinatim ⁊ paulatiꝫ ad cibos ꝑducat̄ sanoꝝ. ¶ Interiꝫ tñ a balneo custodiat̄ ⁊ labore ⁊ vigilijs ⁊ coytu ⁊ vino ⁊ caueat ne famē ⁊ sitim patiat̄: ⁊ ne aīalib' sollicitet̄ curis: ⁊ ne sub sole īcedat ⁊ in locis iaceat calefactis: ⁊ p̄cipue si ex egritudīb' acutis cōsurgēs absq̧ crisi euasit: ab oīb' p̄terea separet̄ q̄ corpus calefaciunt. Ille v̄o in q̊ vestigia q̄ egritudīs significāt reliqas remanserūt: vt est calor supfluus q in tactu sentit̄ aut anhelit' spissitudo: ⁊ sitis aut capitis dolor: aut tīctura in vrina: aut cōfractio q̄ corpori accidit: ⁊ in ore sapor extrane': ⁊ i sōno ꝑmixtio ⁊ alienatio ⁊ hoꝝ similia p̄cipue ad egroꝝ regimē redeūdus ē donec oīa signa hec cōsumant̄ ⁊ corpus ipsi' oīno sanitati restituat̄. ¶ Cōualescens sibi q̊ꝫ cauere debet ne sitim aut famē patiat̄: ⁊ ne semel cibo repleat̄: qm̄ vnū istoruꝫ īpm distēperat ⁊ calefacit ⁊ aliud ei' corrūpit complōneꝫ. Comedat aūt multotiēs: paꝝ tñ ⁊ paulatim. ¶ Ex aq̄ q̊ꝫ frida paulatī sumat neq̧ bibat ex ea semel in multa quātitate: ⁊ p̄cipue in tēpore autūni. Ex ea etiā q̄ nō est frida nullo modo bibat. ¶ Si aūt ipsi' appetitiua fortis fuerit ⁊ digestiua debilis ⁊ fatigata: nō attendat in comestione quātū appetitiue: sed quātū digestiue attinet: qḋ etiā custodiat donec digestiua melioret̄ ⁊ tūc quātū voluerit comedat. ¶ Post h̄ q̊ꝫ ad motōes ⁊ alia opera qb' dū erat san' vti cōsueuerat ordinatim reducat̄. Or si ex malis accidētib' aliqd remāserit venter ipsi' soluat̄: aut minuat̄ aut extinguētia ei tribuant̄. Ex qbus oīb' illud erit eligēdū qḋ medico videt̄ meli' ⁊ egri dispōni magis apparens cōueniens: hūc q̊ꝫ nō est ꝑmittēdū ad ea qb' vtebat̄ duꝫ esset sanus reuerti quādiu hec accidētia i eo perseuerāt. Cū alicuius cōualescētis appetitiua opposita inuenitur sciendū est reliqas egritudis in corꝑe remāsisse q̄s expellere necesse est: ⁊ p̄cipue si sapor oris fuerit corrupt': aut sitis sit in corꝑe multa. ¶ Si autem comedendi auidus fuerit ⁊ ex comestione corpus nō resumat vires sed venter solutus fiat ex quātitate nutricatōis ⁊ ex bibitiōe aq̄ post ipsam id est minuēdū: ⁊ sy. acetosus q fit de succo citonioꝝ est dādus ⁊ epi emplm̄ supponēdū ex q̊ forti' fiat ⁊ cōfortet̄. ¶ Cōualescēs p̄terea seꝑandū est a comestione nutriētiū grosse nāe ⁊ dure digestibiliū vsq̧q̊ ipsi' cōpleat̄ virtus. Interi v̄o nutriat̄ ex eis q̄ cito digeruntur. Et si ei' nutricatio absq̧ vino digeri non pōt vinū al. aut clarificatū ei tribuat̄: ⁊ a forti sibi caueat. ¶ Sy. aceto. d̄ succo citōioꝝ. ℞. succi citōioꝝ acetosoꝝ ptē. i. zuchari tabarzet. p. i. aceti q̄rtā partis vni': deīde hec oīa coquāt̄ ⁊ diligēter dispumet̄. Et bibāt ex h̄ cōualescētes qb' mlta dn̄atur caliditas ⁊ idigent eis que stōm cōfortāt. ¶ Ille vero in q̊ paꝝ iuenit̄ caliditatis dn̄iuꝫ si hic indiguerit syrupo pro vnaquaq̧ libra: ex eo sumat̄ mastic. gariofi. spi añ. ʒ. i. que trita ⁊ in pāno ligata in syrupo dum cogtur ponant̄. Et postq̧ oēs partes ⁊ capitula cōueniēter exposuimus: que in huius libri pricipio noīauimus. totū igi t̄ ꝑfecimus. quapp deo cui' beneficio hec ad finē perduximus gratie sint infinite. ¶ Tractatus decimi finis.

¶ Rubrice libri diuisionum rasis.

¶ Capitulū p̄' de alopitia.
2 De casu capillorum.
3 De dolore capitis.
4 De emigranea.
5 De vertigine.
6 De birsen. i. litargia ⁊ freneſi.
7 De epilepsia.
8 De incubo.
9 De melancolia.
10 De cucubut.
11 De amore.
12 De apoplexia.
13 De paralisi.
14 De tortura.
15 De stupore.
16 De tremore.
17 De spasmo.
18 De coriza.
19 De obtalmia.
20 De vlceribus in oculo.
21 De albugine in oculo.
22 De scabie oculorum.
23 De sebel. i. rubore.
24 De silac. i. rubore in palpebra.
25 De vngula.
26 De resudatione.
27 De casu palpebrarum.
28 De tarfati.
29 De debilitate visus.
30 De pilis inuersis.
31 De aqua descendente i oculo.
32 De panno.
33 De alintisar.
34 De garab in oculo.
35 De pediculis in oculo.
36 De ordeolo.
37 De dolore in aure.
38 De sonitu ⁊ tinnitu.
39 De taras. i. surditate.
40 De fluxu sanguis nariū.
41 De vlceribus in naso.
42 De fistula polipi nasi.
43 De alcaseni. i. amissione odoratus.
44 De fetore in naso.
45 De dolore in dentibus.
46 De concauatione ⁊ corrosione gingiue.
47 De fetore oris.
48 De alcola. i. bothor ⁊ paruis pustulis in ore.
49 De casu vue.
50 De egritudinib' lingue.
51 De sinanchia.
52 De tussi.
53 De sputo ⁊ vomitu sanguinis.
54 De pleuresi.
55 De ptisi.
56 De peripleumonia.
57 De disnia.
58 De egritudibus cordis.
59 De egritudinibus stomachi.
60 De colirica passione.
61 De eructuatione.
62 De singultu.
63 De egritudinib' epatis.
64 De yctericia.
65 De ydropisi.
66 De egritudinibus splenis.
67 De fluxu ventris.
68 De excoriatione tenasmon ⁊ similibus.
69 De colica.
70 De egritudinibus renū.
71 De retentione vrine.
72 De fluxu vrine inuoluntario.
73 De distillatione vrine.
74 De adustione vrine.
75 De lapide in vesica.
76 De scabie vesice.
77 De apostemate vesice.
78 De vlceribus in vesica ⁊ intra virgam ⁊ renes.
79 De diminutione coitus.
80 De nocumēto ex multitudine coitus.
81 De erectione assidua.
82 De egritudinibus matricis.
83 De fluxu mēstruorum.
84 De vlceribus matricis virge vesice ⁊ testiculorum.
85 De apostemate m̄ricis.
86 De cancro matricis.
87 De mola matricis.
88 De ꝑfocatiōe matricis.
89 De difficultate impregnationis.
90 De sterilitate.
91 De his que ꝓhibent impregnationem.
92 De his que facilem partum efficiunt educunt secundinas ⁊ egredi faciunt fetum.
93 De exitu matricis ani ⁊ vmbilici.
94 De signis ip̄regnatōis.
95 De signis masculi fet'

ꝯfemine.
96 De egritudinibus ani.
97 De fistulis in ano ⁊ i oĩ bus locis q̄ effundunt sanguinem.
98 De eruptione venaruꝫ in ano.
99 De mollificatiõe ani.
100 De vermibus ani.
101 De hernia et ruptura ⁊ apostematibus q̄ fiũt in testiculis.
102 De podagra ⁊ dolorib⁹ iuncturaruꝫ.
103 De sciatica ⁊ dolore iũ cture anche.
104 De dolore dorsi.
105 De gibbositate ⁊ ventositatibus.
106 De varicibus.
107 De elefantia.
108 De decoratione corꝑis.
109 De furfure in capite.
110 De ꝑuis pustul'i capite.
111 De rectificatiõe colorl.
112 De panno faciei.
113 De lentiginib⁹ ⁊ baraꝫ.
114 De vestigys variolarũ.
115 De vestigys ꝑcussionis.
116 De algosi.
117 De impetigine.
118 De morphea.
119 De baras.
120 De lepra.
121 De pruritu ⁊ scabie.
122 De sare.
123 De asafi.
124 De verruca.
125 De ragadys in facie labys pedib⁹ et palmis.
126 De apatibus calidis.
127 De apatibus frigidis.
128 De cancro.
129 De scrophulis.
130 De nodis.
131 De adememil.
132 De exituris.
133 De vesicl formica miliari ⁊ igne persico.
134 De herpete estiomeno.
135 De antrace.
136 De adustione ignis.
137 De panaritys.
138 De cura vlceꝝ ⁊ vulnerum recentium putridoꝝ ⁊ antiquoꝝ.
139 De fluxu sanguis ex vulnere.
140 De cura algebre dislocationis ⁊ fracture.
141 De aĩalib⁹ pũgẽtib⁹ ⁊ mõdẽtib⁹ ⁊ de venenis.
142 De accñtib⁹ malis ex laxatiuis ⁊ võitib⁹ ⁊ qđ habeãt purgare ⁊ quibus sit vtendum.
143 De aloe.
144 De turbith.
145 De febribus effimeris.
146 De febre putrida.
147 De signis ꝓprys tertiãe.
148 De signis ĩseparabilib⁹ tertiane.
149 De sinoco.
150 De signis nec̃itatl dãdi i potu aq̃ fridam.
151 De fl'atica feb. ꝑiodica.
152 De signis fl'atice ꝯtĩue.
153 De q̃rtana ꝑiodica.
154 De signis q̃rtãe ꝯtinue.
155 De febrib⁹ que paroxismãt in. 5. ⁊. 6. die.
156 De febribus ꝯpositis.
157 De horripil'one sine fe.
158 De febre ex pestilẽtia.
159 De variolis ⁊ morbilis.

¶ Liber diuisionũ translatus in tilero a magistro Herardo cremonensi de arabico in latinum.

¶ Uerba abubecri fily Zacharie arasi.

Entilata fuit in p̃sentia cuiusdã ꝓbi viri rememoratio diuisionis egritudinũ: ⁊ curatiõis earundeꝫ: q̄re visuꝫ est mihi: vt cõponerẽ librũ; de hac intẽtiõe cui⁹ vtilitas eẽt cõis ⁊ multiplicaretur excusatio omniũ cõsiderantiũ in ipo ⁊ vtentiuꝫ eo. Et ꝓpterea: qꝛ vidi in ipso iuuamẽ maximũ ⁊ cõmoditatẽ: deũ itaq̃ȝ posco ꝯcessorẽ ad rectificationẽ ꝭmonis ⁊ operis ⁊ auxiliũ: ſꝫ ꝙ sibi placet ⁊ ꝙ sit ei approximatio: cuꝫ ipse sit nostri gubernator. Et nos quideꝫ scripsimus illud ꝭm capl'a signata litteris: sic̃ fecimus in Almãsore: q̄ sunt. 159. capl'a vsq̃ȝ in fine lib.

¶ De alopitia. CAP. I.

Rimum ex eis itaq̃ȝ est capl'm de alopitia que est casus capillorum ⁊ tinea. ¶ Et fit ꝓpter flegma salsuꝫ adustuꝫ. ¶ Et signa eius sunt: vt sit hñs cã albi coloris: delicati corporis cutis nude: mollis: ⁊ sũt ex illis q iaꝫ multũ sunt vsi cibis fri̇dis ⁊ humidis ⁊ niue uꝫ eis. Et aut cõmunicat ei albedo coloris cutis cum casu capilloꝝ ab ea. ¶ Et ei⁹ curatio est vt soluatur habẽs eam cuꝫ yerarufini: aut yerapigra. cuius dosis sit. ʒ. iy. aut sumat̃ colloquintide iterioris tertia. ʒ. i. ⁊ aloes ⁊ turbith amboꝝ. ʒ. i. bdelly: çinçib. masticis. ana. vi. ʒ. i. fiat solutio cũ eo aliquotiẽs: ⁊ euomat̃ post repletionẽ cibi cũ syrupo aceto. ⁊ aqua cal'a: postq̃ȝ coquit̃ in ea raphanus: ⁊ sinapis ⁊ sicla ⁊ anetuꝫ. ¶ Aut sumatur aneti. M. i. bulliat in. iy. lib. aque: donec dissoluatur anetuꝫ ⁊ rubeat aqua: ⁊ colet̃ aqua ex eo ⁊ ponatur in oĩ lib. ℥. i. mellis cũ ẽ calida ⁊ moueatur donec dissoluatur: ⁊ bibat ex ea cuꝫ est calida libr. 5. Si g̊ vomuerit ex ea: bonuꝫ: ⁊ si non: bibat iteruꝫ aliam lib. 5. ¶ Or si nec sic: sumat̃ condisi: thuris. añ. ʒ. i. baurac. ʒ. iy. dissoluantur oĩa in lib. 5. huius aque cum quarta. ʒ. i. salis nigri: et bibatur. ¶ Et fit etiam ex sanguine in quo multiplicata est colera citrina. Et signa ei⁹ sunt citrinitas coloris: extenuatio corporis: ⁊ qꝛ ĩfirmus est assidue vsus cibis calidis. ¶ Et cura ei⁹ est comedere cibos frigidos ⁊ balneatio assidua cum aqua dulci tepida absq̃ȝ longitudine sessionis in ea: ⁊ potare aquã casei cũ scamo. aut scamonee quarta. ʒ. i. in sex sextarys ⁊ q̃rta lactis acetosi. ¶ Et fit ex colera nigra ⁊ signa eius sunt nigredo corporis ⁊ attenuatio eius: siccitas ipsius: ⁊ qđ habẽs eã vsus est eoruꝫ que generãt mel'iaꝫ: sicut lentib⁹: carne salita: sale: ⁊ g plurimo vsus est labore. ¶ Et cura eius est vt sumat in potu decoctionẽ epithimi aliquotiẽs: ⁊ de his pill'is. ℞. epithimi: polipo. añ. ʒ. x. agarici. ʒ. v. iterioris collogntide. ʒ. i. ⁊. 5. salis naptici. ʒ. i. gariof. ʒ. i. ⁊ forment̃ pillule: quaꝝ dosis. sit. ʒ. y. ⁊. 5. ¶ Significatões ꝑ colorẽ vo cutis in his duabus spẽbus sunt debiles ⁊ ꝓpe in colerica: qm̃ in his duabus spẽbus eas precedit yctericia: ⁊ oẽs quidem species alopitie ĩdigent post purgationem ⁊ equationeꝫ corporis cum cibo contrario humori generanti egritudineꝫ: eis q̇bus locus curetur. Et loci q̇dẽ curatio est duaruꝫ spẽruꝫ: q̃rũ vna est hñtiuꝫ leuia corpora: sicut ĩfantes et eunuchi ⁊ ml'ieres ⁊ illi quoꝝ cutes sunt albe: nude. ¶ Curet̃ g̊ fricatiõe facta cũ pãno aspero donec rubeat cutis: postq̃ȝ pili abrasi fuerit: ⁊ si rubet fricatõe ꝑua: tc̃ ẽ facilis curationis: ⁊ si nõ nisi post fricationẽ pl'imã: tunc ẽ difficilis sanatiõis. Et ꝯsidera medicamẽ qđ ponis sup cap̃ ei⁹: ⁊ si videris ip̃m calefacere plusq̃ȝ oporteat: stringe acuitatẽ eius ⁊ ꝑmuta ip̃m cũ aliq̊. ¶ Et curatio h⁹ egritudis q̄ ẽ ĩcipiẽs: ⁊ facilis ẽ cũ medicamie debili. Et q̄ ãtiq̇ ẽ cũ medicamine forti. Deiñ fricet̃ cũ cepa q̄ comedit̃: aut cũ cepa narcisci: ⁊ liniat̃ desup medicamie c⁹ descriptio. ℞. cinerẽ cortici cũ auellanaꝝ: amigđ. amaras adustas cũ corticib⁹ suis frixent̃ i sartagie dõec adurant̃ ⁊ terant̃: deinde aggregent̃ cũ ol'o ⁊ liniat̃ cũ eis. ¶ Et alia ẽ hñtiũ corpa ni. aspe cutl fortiũ pilloꝝ ad q̄ curãda misceat̃ cũ istis sic̃ 4ᵃ eoꝝ sulfuris: ⁊ 6ᵃ ipoꝝ gũmi rute: ⁊ vtrisq̃ȝ spẽb⁹ qñ vlcerãt̃: aut ꝓxime fuerit: vt vlcerẽt̃ fiat ꝺsup vnctio cũ vng'o de cerusa: dõec sedet̃: diñ iteret̃.

¶ De casu capilloꝝ. CA. II.

T casus eoruꝫ fit ex diminutione nutrimenti: aut ex corruptione huorum aut ex dilatatione poroꝝ. ¶ Et signa ei⁹ sunt quoniã corpus est siccũ extenuatũ. ¶ Et cura eius est dilatatio in cibo: ⁊ additio in somno ⁊ balneo: ⁊ potio vini ru. grossi. ¶ Et fit ex spissitudine cutis. ¶ Et signa eius sunt: quoniã sunt piloꝝ radices cuꝫ tenduntur fortes ⁊ ñ egredientes velociter: ⁊ sunt pili vehementis grossitudinis ⁊ nigredinis declinantes ad crispitudinẽ. ¶ Et curatio eius est balneum assiduũ ⁊ inunctio cuꝫ oleo camõil. ⁊ liniri ex epithimatibus alopitie sicut amigdal'. amaris ⁊ schea adustis cum spuma maris aggregentur cum oleo ⁊ liniatur ex eo caput.

Et fit ex mollitie cutis capitis. Et signa ei⁹ sunt paruitas capillorum ⁊ subtilitas eorum ⁊ velo

citas casus. ¶ Et curatio eius est oleū mirtinū ⁊ oleum
arboris masticis cū laudano q̊ radic. piloꝝ liniāt̄: ⁊ ē leue:
⁊ fiat istō postq̄ꝫ pili abradūt̄: ⁊ fortius isto ē: vt dissoluat̄
pōdꝰ. ʒ. ij. acatie. ʒ. ij. laudani: i. ℥. ʒ. vini puri: ⁊ fūdat̄ desu
per olei mirtini. ℥. ℥. ⁊ coopiat̄ cū eo cap. Et qn̄ꝫ ꝯfert ol'm
mirtinū cū laudāo ei q fit ex diminutiōe nutrimēti.

¶ De dolore capitis. CAP. III.

Fit ex feb. cal'. sic̄ tertiana: causon sine apa
te in cerebro. Et sigͣ eiꝰ sūt: qm̄ ꝯmo
uet̄ cū ē cal'itas feb. ⁊ quiescit cū ipsa declinat.
¶ Et cura eiꝰ ē cura cā feb. ¶ Et fit ex apate ī
cerebro ⁊ pānicl'is eiꝰ. ¶ Et sigͣ eiꝰ sūt assiduatio doloris
capitis a p̄n. egritudis vsq̄ꝫ ad eiꝰ deteriatiōeꝫ vl' diminu
tionē: ⁊ qđ excitat̄ an̄ vehemētiā feb. ⁊ vehemtiā rubedis
ocl'oꝝ ⁊ exubatio vēaꝝ ⁊ alieātio ⁊ cōmixtio rōnis. ¶ Et
cura eiꝰ ē cura frenet̄ cal'e ex his q̄ ego dicā. ¶ Et fit in fi
ne feb. cū ē crit̄: ⁊ sigͣ eiꝰ sūt: qm̄ ꝯmouet̄ postq̄ꝫ feb. ꝑtrā
sit. iiij. dies: ⁊ fiūt cū ea nausea ⁊ sbuersio aīe ⁊ vtigo. ¶ Et
cura eiꝰ ē adiutoriū ad velocitatē vōitus: si fuerit nausea
vicēs cū aq̄ ca. ⁊ sy. ace. aut suppōne coll'ij aut enematis le
uis: si vēter fuerit siccꝰ: aut fuerit cū eo ꝯmotio in mirac:
caput vō ipm nō curet̄ cū aliquo in hac egritudine.

Et fit a cal'itate venēoꝝ. ¶ Et cura eiꝰ ē vt effūdat̄ sr̄
caluā ol'ꝫ ro. recēs: aut ol'ꝫ đ oliuis recētibꝰ ima
turl': ⁊ nō effūdat̄ sr̄ occiput: qm̄ locꝰ ē fridꝰ: ⁊ ex eo ē origo
nuche: vt n̄ ꝑueniat ex effusiōe ol'i nocumentū: ⁊ sit ol'ꝫ qđ
effūdit̄ sr̄ sinciput īfratū sr̄ niuē: aut in cursu aq̄ fri. aut cō
q̄sset̄ cū q̄ꝫtitate ipsiꝰ aceti: sr̄ īfātiū aūt ⁊ ēt ml'ierū capite
(infundat̄ oleū camomillinuꝫ.

Et fit ex fritate aerl'. ¶ Et cura eꝰ ē effusio ol'i cal. suꝑ
sinciput sic̄ olei rutacei aut olei laurini: vel costini et ex al
(tero oleo: ex oleis calidis.

Et fit iteꝝ a siccitate sine mā: dolor capitis sꝫ ē đbilis.
Đūiditas āt n̄ fac̄ dolorē capitl' oīo: nisi ml'tiplicet̄ eiꝰ q̄ꝫti
tas: tc̄. n. fac̄ accider̄ ḡuitatē ī capite. ¶ Et cura eiꝰ ē cū đ
siccatiōe ⁊ cū pill'. stōaticis ⁊ yera. g. ⁊ ol'is đsiccatis: ⁊ cura
eiꝰ ē q ē ex siccitate balneū ⁊ iunctio cū aliq̊ ol'o ⁊ hūecta
(tio cibi.

Et fit absq̄ꝫ feb. sic̄ ꝑ potū vini puri ⁊ fortl': ⁊
sigͣ eiꝰ sūt: vt ꝯmoueat̄ pꝰ ipꝫ: ⁊ sit cap cū eo gra
ue. ¶ Et cura eiꝰ ē sōnꝰ ꝓlixꝰ: deiñ itroitus balnei ⁊ acce
ptio cibi pauci fci ex caulibꝰ aut lētibꝰ aut pull'. ꝑꝑatis cū
aq̄ agreste ⁊ odōamtū cāpho. ⁊ ros. ⁊ fricatio pedū: đin̄ rei
tratio balnei pꝰlōgū sōnū: ꝙ si remāt̄int ī capite relique cū
paucitate sōni sumāt̄ ex vio ꝯmixto pl'ime acceptio eq̄l'.

Et fit ex casu aut ꝑcussiōe accn̄te in capite. ¶ Et cura
eiꝰ ē flōͣ cephal'. deiñ effusio aq̄ fri. sr̄ cap: ⁊ face
re ēpl'ꝫ pꝰ istō ex folijs mirti cū pauco ramec ⁊ acatie ⁊ aq̄
citōioꝝ: ⁊ olfatꝰ odoriferoꝝ froꝝ ⁊ cibari post istō ex cere
bris galliaꝝ ⁊ cerebrl' arietū ⁊ eduloꝝ ⁊ euitꝫ oēꝫ cibū ca.
cꝰ ē facere vaporē ascēdētē ad cap: ⁊ lēiat̄ nā eiꝰ cū suppo
sitorio fcō ex sapōe: aut clistere fcō ex aq̄ sicle: ⁊ alumie et
(ol'o vio.

Et fit ex vētositate fetida replēte cap. ¶ Et
cura eiꝰ ē olfatꝰ redolētiū froꝝ: sic̄ cāphōe: aque
(viol. ⁊ ro. sandal'. ⁊ nenufa. ⁊ odorare ol'a eoꝝ.

Et fit ēt ꝑꝑ olfatū vētositatl' vaporl' cal'i replētl' cap: sic̄
gallie: ābre: musci: aut sil'iū ⁊ bn̄ redolētibꝰ cal'is. ¶ Et cu
ra eiꝰ flōia ē: ⁊ effusio aq̄ fri. sr̄ cap ⁊ olfatꝰ bn̄ redolētiū fri
gidoꝝ ex his q̄ diximꝰ: ⁊ ml'totiēs odorare ol'a eoꝝ.

Et fit ex dn̄io col'e ī sāguie: ⁊ sig̃ eiꝰ sūt exiccatio corpo
ris ⁊ extēuatio eiꝰ: ⁊ velocitas pl'sus ⁊ sitis ⁊ sic
citas suꝑioꝝ ꝑtiū nariū ⁊ vigilie. ¶ Et cura eiꝰ ē lēificatio
vētrl' cū aq̄ p̄rūoꝝ ⁊ sy. ro. đin̄ effusio aq̄ fri. sr̄ cap: ⁊ iposi
tio aceti đ vio ⁊ aq̄ ro. ⁊ ol'o ro. ꝯq̄ssati sr̄ ipꝫ: ⁊ iunctio eius
cū ol'o vio. ⁊ ol'o de cucur. ⁊ de amigđ. dul. ⁊ sternutatio cū
eis ⁊ assidue vti cib fris vt cucurbi. portul. agresta: lactu. ⁊
q̄ fiūt ex eis ⁊ acceptio mucill. psilij ⁊ aq̄ ḡnatoꝝ acetoꝝ.

Et fit ex dn̄io sāguis: ⁊ eiꝰ sigͣ sūt rubedo faciei ⁊ ocl'o
rū: ḡuitas capitis ⁊ totiꝰ corꝑis: ⁊ ml'titudo sōni.
¶ Et cura eiꝰ ē flōia cephal'. đin̄ reliq̄ q̄ diximꝰ đ cura do
loris capitis accn̄tl' de col'a citri. ⁊ cōfert huic dolori capi
tis ꝓꝑe cibari: cū tassel ⁊ aliđ cibariū cū alcu risu ⁊ agresta
(⁊ i scđa mēsa vti iuiubis.

Et fit ex vapore ḡsso ī capite: ⁊ sigͣ eiꝰ sūt tēsio ī radici
bꝰ ocl'oꝝ ⁊ vehemtia dolorl' capitl' sine ḡuedie ⁊ vehemtia
pl'satiōis tipoꝝ. ¶ Et cura eiꝰ ē lēificatio nāe cū suꝑfluita
te pauca cū eis q̄ sr̄: sic̄ ifusio aloes: ⁊ pil. đ yerap. đin̄ iclia
tio capitl' sr̄ vaporē camo. ⁊ sāsu. ⁊ calamti aliq̊tiēs: đin̄ in
(troitꝰ balnei.

Et fit ex hūoribꝰ fris ḡssis mel'icis aut
flaticis cōibꝰ: ⁊ ꝓꝑe ī capite: ⁊ sigͣ eiꝰ sr̄ vehemē
tia doloris capitis sine cal'itate ī capite ⁊ facie apđ tactū ⁊
nec ē rubedo ī colore: nꝫ exubatio in venis: ⁊ qđ ē cronicꝰ.
¶ Et cura eiꝰ ē solutio cū pill'is cochijs: ⁊ yeraru fini: ⁊ in
clinatio capitl' sr̄ đcoc. calamti ⁊ sāsuci ⁊ odorare rutā ⁊ ca
storeū ⁊ sisimbriū: ⁊ sternutatio cuꝫ piꝑe: ⁊ condisi ⁊ casto
(reo: ⁊ gargarismꝰ cū sy. aceto. ⁊ sinapi.

Et dolor qdē capitl' assiduꝰ ꝯphēdēs totū cap noia
tus hn̄s galeaꝫ ē hꝰgnīs. ¶ Et fit ab hūoribꝰ mal'i ꝑte ca
pitis: aut ī toto capite: ⁊ sigͣ eiꝰ sūt ꝙ eger ītueri lum̄ n̄ va
let nꝫ vocē audire ꝑt. ¶ Et cura eiꝰ ē euō cū eis q̄ mūdifi
(cāt cap ⁊ stōm.

Et fit ex col'a ī ore stōi sine feb. ⁊ sigͣ
eiꝰ sūt nausea: ⁊ ꝙ sedat̄ pꝰ vomituꝫ: ¶ Et cura
eius ē vt bibat sy. ace. ⁊ aq̄ꝫ cal'aꝫ multā ⁊ euomat aliquo
tiēs dōec mūdificet̄ stōus ⁊ sedet̄ nausea: deide comedat
ex malis ⁊ citonijs ⁊ cibaria facta cuꝫ aqua agreste.

Et fit post coitū. ¶ Et cura eiꝰ ē ablutio cū aq̄ fri. ⁊ sō
nus post: ⁊ odorare ol'm viol. ⁊ comestio pulloꝝ
⁊ vitellorum oui ⁊ admistratio enematis qđ ipinguat re
(nes ex eis que dicuntur in cura coitus.

Et fit ex strictura oris stōi ⁊ multitudine sensus eiꝰ: et
signa eiꝰ sunt: ꝙ ꝯmouet̄ in horis matutinis ⁊ cū ē fames:
⁊ sedat̄ cū hō comedit q̄ꝫlibꝫ comestionē. ¶ Et cura eius
ē vt bibat in mane sauic ⁊ çuccaꝝ: aut sumat aliqd de fru
ctibus stipticis: sic̄ pomis stipticis ⁊ citonijs ⁊ granatis et
muc̄. aut cōedat bucellā panis ifusi in aq̄ agreste: aut i aq̄
granatoꝝ acetosoꝝ. Et ꝯfert oībꝰ spēbus doloris capitis
lenificatio vētris semꝑ: ⁊ alienatio oīs rei cꝰ vapor: veloci
ter eleuat̄ ad caput. ¶ De emigranea. CA. IIII.

Quādoq̄ꝫ fit ex cal'itate: ⁊ sigͣ eiꝰ sūt pul
satio timpoꝝ: et cal'itas tactus
ꝑtis: ⁊ sedatio ex rebꝰ fris. ¶ Et cura eiꝰ est flō
mia cephal'. ⁊ lenificatio nāe cuꝫ dictis in capͦ.
doloris capitis: ⁊ assiduatio acceptōis coriādri
⁊ çuccari ⁊ psilij in matutinis. ¶ Et fit ex vapore humoꝝ
frigidoꝝ ⁊ signa eius sunt ledi ex rebus frigidis: ⁊ ꝑuatio
caloris in parte cū tangit̄: ⁊ qđ est longioris assiduationis
⁊ pluris. ¶ Et cura eius est sol'o cuꝫ yeraruf. ⁊ cū cochijs
⁊ cuꝫ oībus que dicent̄ in cura apoplexie. Aut sumat̄. ℥. i.
olei de lilio ⁊ disrumpat̄ ī eo castorei. ʒ. ij. euforbij. ʒ. i. fri
cetur cuꝫ eo pars ⁊ distillet̄ in aurē que est ab illa parte. ⁊
qn̄ ꝑseuerat emigranea ⁊ ꝓuenit ocl'o tenebrositas ex ea
opꝫ vt cito succurrat̄ subleuando arteriā ⁊ cauteriçando
eaꝫ: ⁊ si nō: faciet ipm: incurrere alitisar ⁊ destructionē vi
sus. Et emigranea frida vtpl'm fit in parte sinistra: ⁊ cal'a
in parte dextra. Et cōfert qdē calide emigranee: vt dissol
uat̄ sexta ꝑs. ʒ. i. cāphore in guttis lactis ml'ieris ⁊ distille
tur in aurē. ¶ De vertigine. CAP. V.

Quādoq̄ꝫ fit ex multitudine sanguinis:
⁊ signa eiꝰ sunt rubedo faciei ⁊
oculoꝝ in illa hora exuberatio venarū ⁊ algui
degi ⁊ pulsatio tipoꝝ ⁊ venaꝝ q̄ sūt pꝰ aures et
rubet facies ⁊ cap. ¶ Et cura eiꝰ ē flōͣ basili. ⁊ medie aut
cephal'. ⁊ vētosatio cruriū ⁊ cibatio ex cibis subtilibus ex

tinguētibꝰ sāguinē: sicꝫ lētibꝰ et aq̄ agreste et alcaris et ad/ mistratio psily cū çucca. ¶ Et fit ex colˀa: et sigm eius ē qḋ moueť añ ipsā nausea. ¶ Et cura eiꝰ ē vt vomat cū sy. ace. ⁊ aq̄ cal. ⁊ bibat ḋcoctionē mirab. citri. aut aq̄ꝫ casei: ⁊ vta/ tur aq̄ granatoꝝ acetoꝝ. ⁊ aq̄ agreste: ⁊ oi in q̄ ē acetositas ⁊ stipticitas. ¶ Et fit ex flˀate: ⁊ siga eiꝰ sunt ꝑturbatio sen suū ⁊ albedo colorꝭ ⁊ mlˀtitudo sōni ⁊ sputi. ¶ Et cura eiꝰ ē id qḋ diximꝰ in dolore capitꝭ ex flˀe. ¶ Et fit ex colˀa. ni. ¶ Et cura eiꝰ ē id qḋ diximꝰ in dolore capitis ex melˀia.

¶ De birsen. i. litargia ⁊ frenesi. CAP. VI.

Est apā vehemēs i cerebro aut calˀʒ aut fri. illḋ qḋ qḋ calˀʒ ē accit aut ex colˀa: aut ex sāguie: ⁊ frʒ aut ex hūorībꝰ flˀaticꝭ aut melˀicꝭ ⁊ si gna birsen calˀi ex sāguie sūt fe. ꝯtinua cū rube die faciei ⁊ oclˀoꝝ ⁊ magnitudo plˀsus ⁊ replˀo vēaꝝ: ⁊ fit in corpe gˀsso plˀimi sāguis: ⁊ qḋ assidue vsus fuit carne ⁊ vio ⁊ his q̄ ex melle fiūt. ¶ Et cura eiꝰ ē flˀoia: diñ positio acc ti ⁊ aq̄ ro. ⁊ olˀi ro. ꝯq̄ssatoꝝ sr cap: ⁊ lēificatio cū enemate leui: ⁊ potꝰ aq̄ orḋ. ⁊ abstiere ab oi cibo gˀsso ⁊ potare aq̄ꝫ lē tiū excorticataꝝ ⁊ aq̄ꝫ agreste ⁊ ifusiōeʒ iniubaꝝ ⁊ pruno/ rū: ⁊ silˀiū. ¶ Et fit ex colˀa citr. ⁊ siga eiꝰ sūt: qḋ ē fe. ꝯtinua vehemˀtiorꝭ calˀitatꝭ: ⁊ sūt cū ea saltꝰ ⁊ aliēatio vehemēs ⁊ leuitas i capite: ⁊ ē rubedo i facie ⁊ oclˀus mior: ⁊ fit i cōpe extēuatio: cui iaʒ accit cibari ex rebꝰ calˀis: sicꝫ allio: pipe: si/ napi: melle: piscibꝰ ꝑuis salitꝭ ⁊ silˀibꝰ ⁊ accipe medicias ca lidas: sicꝫ mel ⁊ silˀia. ¶ Et cura eiꝰ ē potare aq̄ꝫ ꝑūoꝝ de/ coctionis oi die añ aq̄ꝫ orḋ. ⁊ ꝑ horā. i. ⁊ pꝰ: aq̄ꝫ orḋ. ⁊ aq̄ꝫ cu curbite: ⁊ aq̄ꝫ citruli i eadie ⁊ mucillaginē psil. cū vespe sr ⁊ si polˀe ē vt cibeť cū aliq̄: tc̄ cū sauic ⁊ çuc. ⁊ pane torrefcō ⁊ ñ ꝓhibeāť oio ab aq̄ fri. isti: nʒ illi q̄ hñt birsen sāguineū.

Birsen āt frʒ qḋ noiať litargia: ⁊ fit ex flˀatico apāte accñte i occipitio: sigasť subeth cū fe. ꝯtinua ñ fortis calˀitatis ⁊ albedo ligue ⁊ difficlˀtas apiēdi palpe/ bras: ⁊ ꝙ qñ apiunt i dispōne redeūt velociter ⁊ claudūť. ¶ Et cura eiꝰ ē: vt sumāť collogn. iteriorꝭ ⁊ cartami ābo/ rū pugillꝰ. i. ⁊ se. vrtice pugillꝰ. i. calamˀti. M. i. ⁊ cōtic. raḋ. cappa. pugil. i. ⁊ coq̄nť cū. iij. lib. aq̄ vsq̄ꝫ rēaneat lib. i. ⁊. 5. ⁊ coleť: ⁊ fiat enema cū lib. 5. hꝰ aq̄ cū. ℥. i. murinabati. ⁊ 4a ℥. i. olˀi. Et pōať i pͥncipi a pͦ die vsq̄ꝫ ad 3m diē sup cap ipoꝝ acetū ⁊ olˀʒ ro. ⁊ aq̄ ro. ⁊ pꝰ 4m ponať cū eis aliqd castorei: diñ pōať sr capita eoꝝ sisimbriū ⁊ calamˀtū ꝯtrita ifusa in vio ⁊ ꝓuoceť ei sternutatio cū pipe ⁊ castoreo. ¶ Et fit ex colˀa ni. ⁊ sigm eiꝰ ē ꝙ rēanēt oclˀi apti ñ palpitātes: sicꝫ oclˀi ītuētes i vnū locū sine motu. ¶ Et cura eiꝰ ē vt sumať epi thimi ru. pugillꝰ. i. ⁊ collogn. iterioris ⁊ polipo. añ. pugillꝰ. i. ⁊ calamˀti. m. i. ḋcoq̄nť. ⁊ fiat clistere cū aq̄ eoꝝ pꝰḋcoct. cū olˀo camōil. ⁊ effūdať sr cap olˀʒ narciscinū: ⁊ olˀʒ de lilio tepido: ⁊ fiat caputpurg. cū ābobꝰ: sumat i potu aq̄ꝫ mellˀ loco aq̄ orḋ. ⁊ silˀr in illo qḋ ē ex flˀate.

¶ De epilepsia. CAP. VII.

Fit ex flˀate: ⁊ siga eiꝰ sūt: mollities corpis al bedo colorꝭ cōplˀo fra mlˀtitudo vsus fruoꝝ ciboꝝ ⁊ mlˀtitudo sputi ⁊ mucillagis: ꝯtur batio sēsuū ⁊ mlˀtitudo spūe cū fit epilˀia: ⁊ fit epilˀia ꝑʒ plˀʒ in augto lune ⁊ cōpleto lumis eiꝰ: ⁊ fit ēt cū diminuiť luna. Et cura eiꝰ ē purgatio cū yeraruf. ⁊ pillˀ. cochys ⁊ pillˀis. g. ⁊ gargarismꝰ cū sy. ace. ⁊ sina. ⁊ sternutatio cū pipe ⁊ ꝯdisi ⁊ castoreo: ⁊ assiduatio olfatꝰ rute ⁊ minoratio cibi ⁊ addi tio in labore: ⁊ sint sūma cibi eius aqua ciceris: et frixa in caçolis. Et fit ex mlˀtitudine colˀe ni. in corpe: et siga eiꝰ sūt tenebrositas cū extēuatiōe: ⁊ mlˀtitudo comestiōis. plˀsus cordis ⁊ tremor eiꝰ ⁊ acetositas vētositatis spūe: ⁊ acetosi tas eructuatiōis ⁊ nigredo spūe. ¶ Et cura eiꝰ ē: vt soluā/ tur aliq̄tiēs cū ḋcoc. epith. aut pillˀ. g. deiñ cibeť cibis boni chymi: vt sūt pulli: arietes: ⁊ vitella ouoꝝ. vinū mlˀte cōe/ stiōis cū aq̄: ⁊ ꝯforteť cap olfatu musci ⁊ gallie: ⁊ mlˀtitudi ne balneatiōis: ꝑter qḋ sudet in eo mlˀtū. ¶ Et fit ex vēto sitate fra eleuata ex aliq̄ mēbro: ⁊ sigm eiꝰ ē ꝙ infirmꝰ sen/ tit illā eleuari ex manu aut crure: pede: coxa ⁊ ꝑuenit vsq̄ꝫ ad cap: ⁊ fac̄ epilˀiaʒ: ⁊ cā eiꝰ ē ab hūore malo valde iaʒ fcō venenū retēto in mēbro aliq̄: ex q̄ eleuať vētositas ad ce rebꝝ. ¶ Et cura eiꝰ ē vt ligeť sr illḋ mēbꝝ in hora q̄ icip vētositas eleuari ab eo: ⁊ pꝰ illḋ liniať locꝰ cū melle anacā dio: ⁊ olˀo ⁊ sinapi aut pipe dōec vesiceť locꝰ ⁊ vlcereť ⁊ cur rat qḋ in eo ē ⁊ ponāť sr ipʒ vētose cū icisiōe. ¶ Et fit qñʒ ex mlˀtitudie sāguīs: ⁊ siga eiꝰ sūt: ꝙ iplenť alguidegi ⁊ fa/ cies rubet: diñ fit epilˀia: ⁊ qñʒ ꝓcedit sāguis ex naribꝰ eiꝰ. Et cura eiꝰ ē flˀoia saphene: ⁊ vētosatio cruris ⁊ minoratio cibi.

¶ De incubo. CAP. VIII.

Cum huic ñ succurreť qñ assiduꝰ fit ⁊ mlˀti/ plicať ꝓduc̄ ad epilˀiā ⁊ fit ab assidua/ tiōe mlˀtitudis sāguis in cōpe: ⁊ sigaeiꝰ sūt rube/ do oclˀoꝝ ⁊ diminutio sōni. Et cura eiꝰ ē vētosa tio cruris assidua pꝰ flˀoiā saphene: ⁊ mioratio cibi ⁊ dimis sio vini. Et fit ex dñio flˀatis: ⁊ siga eiꝰ sūt tarditas sēsuū et mlˀtitudo sputi ⁊ mucillagines: pigritia corpis ⁊ mollifica tio eiꝰ. Et cura eiꝰ ē cura epilˀie flˀatice.

¶ De melancolia. CAP. IX.

Est triū modoꝝ pͥmꝰ q̄ꝝ fit ex adustiōe sāgui nis q̄ ē in capite: ⁊ signa eiꝰ sūt ꝓfundatio oclˀoꝝ: ⁊ tenebrositas cutis: ⁊ ꝙ mlˀtaʒ morā fe/ cerit in sole: ⁊ acceptio mediciaꝝ calˀaꝝ mlˀtaꝝ et vini pu/ ri. Et cura eiꝰ ē effussiōis mlˀtitudo aq̄ tepiḋ sr cap ⁊ potāť vinū plˀime aq̄: ⁊ facere caputpurg. cū olˀis fris ⁊ lōgitudo sōni: ⁊ dilatatio i cib bōis hūidis: ⁊ pōere sr cap violas bu. ⁊ cortices citruli ⁊ rasuras cucur. ⁊ medulas eiꝰ ⁊ cauere a sole. ¶ Et fit modꝰ scḋs ex adustiōe sanguis ⁊ supfluitate eiꝰ: ita vt redeat ⁊ fiat mā melˀie ⁊ dñeť mā melˀie sr corpꝰ totū: ⁊ siga eiꝰ sūt ꝙ corpꝰ totū ē nigrū ⁊ extenuatū: cui iā acciderit exercitiū ⁊ labor plˀimꝰ ⁊ assiduatio ciboꝝ gnān tiū melˀiā: sicꝫ lētiū: cauliū ⁊ silˀiū. Et cura eiꝰ ē flˀoia medie: ⁊ solˀo cū ḋcoct. epithī: vna vice pꝰ aliā vicē ⁊ dilatari sr eā: pꝰ in cibo bono sicꝫ carnibꝰ pulloꝝ ⁊ arietū: ⁊ sisamis factꝭ cū çuccaro ⁊ oleo amigḋ. ⁊ potare vinū al. subtile claꝝ cū aq̄ plˀima. ¶ Et fit modꝰ tertiꝰ ꝑueniēs ex splene et mesa raica: et siga eius sūt mlˀtitudo appetitꝰ cibi et paucitas di gōnis et īflatio vētris et lenitas eiꝰ cū mlˀtitudie vētosita tis in vētre et ypocūdrys. ¶ Et cura eius ē vt sumat i po/ tu. ʒ. iij. epithimi ꝯtriti cū. ℥. i. sy. ace. in hebdomada semlˀ. deiñ deť medicie q̄ exiccāt splenē ex his q̄s dicemus: et elˀaria tēpata: sicꝫ elˀariū de xiloaloes: et ꝯfectio noiata leti ficās et elˀariū de malˀ. et elˀariū ḋ scoria ferri cū vino et al/ fematus.

¶ De cucubut. CAP. X.

Est spēs vna q̄ fit ex adustiōe sāguis: et signa eius sūt vehemˀtia submissionis faciei: et tristitia assidua et taciturnitas et alleuiatio in nocte. Et cura eius est cura melancolie que est ex dominio melancolie in toto corpe: et multitudo admi/ nistrationis olei et balneuʒ et medicine somnū facientes ex eis que effunduntť sup caput: sicꝫ decoctio seis lactuc. et cortic. papaue. et violˀ. siccaꝝ et emulgere lac sup caput: et cibi fci ex lactuca et cucur. cū oleo amigdalio.

¶ De amore. CAP. XI.

Cura eius est assiduatio coitus: et ieiunium et deābulatio ⁊ ebrietas plurima assi due.

¶ De apoplexia. CAP. XII.

Fit ex sanguine. et siga sūt rubedo maxilla/ rū et faciei ita vt sit q̄si suffocatus et exuberatio alguidegi et venarū. Et cura eius ē flobotomia ambarum cephalicarum simul in hora vna: et assiduatio ventosarū positarū sup crus: et mioratio cibi et dimissio vini et lactꝭ et assiduatio balnei. ¶ Et fit ex hūoribꝰ crudis flˀaticꝭ. ⁊ siga sūt mollifi catio corpis: albedo coloris ⁊ mlˀtitudo mucillagis et spu/

ti: queadmodū dixim⁹. ❡ Et cura ei⁹ ē yera diacollogn. ⁊ cochie: ⁊ yeraruf. ⁊ enemata cal. ⁊ acuta: ⁊ olfat⁹ plātaꝝ calidaꝝ ⁊ odoriferaꝝ ⁊ musci ⁊ gallie: odorare rutā ⁊ castoreū ⁊ gargarism⁹ cū sinapi ⁊ syr. ace. ⁊ yerap. ⁊ sternutatio cū pipe ⁊ castoreo ⁊ ꝯdisi ⁊ silibus.

❡ De paralisi. CAP. XIII.

Fit duaꝝ spēꝝ q̄ꝝ vna fit ex dn̄io flatis sſ caput: ⁊ sig̃ ei⁹ sunt sig̃ apoplie flatice. Et cura ei⁹ ē: sic cura illi⁹. ❡ Et spēs ei⁹ scđa fit successiōe ꝑcussiōis aut casus: ⁊ sig̃ ei⁹ sūt ꝙ mollificaꝛ totū corpus. aut aliq̄ mēbra ei⁹ ꝑ illō: cū g̃ remāet mollificatio ꝫ suā dispōnē ⁊ nō minuiꝛ tūc nō ē ei cura oīo: ⁊ q̄n minuiꝛ ⁊ nō remāet ꝫ dispōnē suā: tūc curatio ei⁹ ē vt ēpleꝛ sup locū vbi fuit ꝑcussio cū ēplis calīs: ⁊ iungaꝛ ꝯpmēdo cū olīs calidis: sic olꝫ ō oliuis i c⁹. ʒ. i. sint dissolute castorei. ʒ. y. ⁊ euforby. ʒ. i. ⁊ sic ℔ ēplꝫ. ℞. cere. ʒ. v. ⁊ olī ō lilio ⁊ de narcisco an̄. ʒ. xxx. ⁊ mirre ⁊ oppopōa. an̄. ʒ. v. castor. ʒ. iy. euforb. pōdus. ʒ. y. aggregeꝛ oīa ⁊ fiat ēplꝫ ex eis in latere altero.

❡ De tortura. CAP. XIIII.

Fit ex duab⁹ reb⁹ ex spasmo qđe ī vna duarū ptiū trahēte lat⁹ alteꝝ ad se ⁊ sig̃ sūt strictura cutis frōtl ī vno latere: ⁊ tēsio eius ī lateꝛ altero: ⁊ paucitas saliue ⁊ sputi: ⁊ ꝙ eger sēsuū pturbatōēz nō hꝫ. ❡ Et cura ei⁹ ē: vt vaporeꝛ cū aceto i q̄ bullitū ē calamītū ⁊ vngaꝛ ꝯpmēdo cū olō nācisc̄ino aut de lilio tepidis ⁊ tēdaꝛ cutl frōtl ad iferiora: ⁊ ligeꝛ cū istita. ❡ Et fit ex mollificatiōe: ⁊ sig̃ sūt mollificatio ptl ⁊ debilitas mot⁹ ei⁹ ⁊ paucitas tēsiōis cutl ⁊ attractio palpebre ad iferiora. ❡ Et cura ei⁹ ē sic cura palis cū gargar⁹ ⁊ masticatiōe thuris ⁊ admistratiōe nucis mus. ⁊ retentio ei⁹ in ore suo in hac egritudie ē magis cōueniēs.

❡ De stupore. CAP. XV.

Fit qđe ex replōne sāguis: ⁊ sig̃ sūt vehemens rubedo coloris q̄ trahit ad nigredinē. Et cura ei⁹ ē flōmia ⁊ mioratio cibi. ❡ Et fit ex hūore crudo ⁊ frō: ⁊ sig̃ sunt mollities corpis toti⁹: albedo colorl: ⁊ grauitas sēsuū. Et ei⁹ cura est sicut cura palisis que ē ex frigore.

❡ De tremore. CA. XVI.

Fit qđe pp casū vtutl p⁹ egritudinē. Et cura ei⁹ ē additio i cibo ⁊ sōno ⁊ i reb⁹ odōiferl. ❡ Et fit ex assiduatōe vini. Et cura ei⁹ ē abolere vinū: ⁊ assiduatio sudoris i balneo. ❡ Et fit ex dn̄io flatl ⁊ debilitate neruoꝝ. Et cura ei⁹ ē cura palis q̄ ē ex frigore.

❡ De spasmo. CA. XVII.

Fit ex siccitate: ⁊ sig̃ ei⁹ ꝙ accit p⁹ vōitū ⁊ solōnē ⁊ laborē supfluū: ⁊ febrē vehemētl calorl. ❡ Et cura ei⁹ ē difficil: verūtn̄ ꝫm dispōnē curaꝛ cū itroitu i aq̄ꝫ tepidā assidue et iunctiōe ꝯpssiua spōdiliū ⁊ iūcturaꝝ cū olō tepi. ⁊ q̄nꝫ fit vt sedeat ifirm⁹ i olō tepido ⁊ bibat lac dulce ⁊ deꝛ i potu vinū cū aq̄ mlta. ❡ Et fit ex hūiditate gssa: ⁊ sig̃ ei⁹ sūt ꝙ accidit paulati ⁊ cū replōne cōpis ⁊ apptitiōne signoꝝ replōnis ex flate. ❡ Et cura ei⁹ ē cura palis ex flate: ⁊ ꝯfert istis ꝑpe fricatio eoꝝ corpoꝝ assidue: ⁊ vt sepeliaꝛ i arēa cal. vsq̄ ad gulas eoꝝ: aut i ciere calō: aut in furno i q̄ ē aliq̄tulū calitatl: aut i domo in q̄ ē aliq̄ calefactio.

❡ De coriza. CA. XVIII.

Fit ex fritate adueniēte capiti: ⁊ cura ei⁹ est vt vaporeꝛ cū milio calefcō: aut pano calefcō ⁊ itroit⁹ balnei i q̄ nō madefiat caput suū cū aq̄: ⁊ pyciat sſ corp⁹ suū ⁊ pedes aq̄ꝫ calidā plꝫ: ⁊ vngat pedes suos cū sābucīo ⁊ dimissio vini ⁊ abscissio cursus ex naso p suffumigatōēz cū cartl ō pāno: aut cū pāno aut cū thure aut cū xiloaloes. ❡ Et fit ex calefactiōe adueniēte capiti ex sole: aut aere austrio: ⁊ sig̃ ei⁹ sūt prurit⁹ ⁊ mōdicatio ⁊ rubedo i oclis. ❡ Et cura ei⁹ est balneatio i aq̄ tepida mūda dulci: ⁊ suctio olī viol. cū narib⁹ ⁊ olfat⁹ cāphore ⁊ aq̄ ro. ⁊ abscissio cursus q̄ fit ex naso cū sulfure ifuso i aceto ex q̄ fiat suffumigatio: ⁊ suffūigeꝛ cū cāphora sſ vitreatū: ⁊ ꝑcipiaꝛ ifirmo vt attrahat hūorositatē veniētē ad nares: vt nō descēdat ad pect⁹ aut ad pl'mo nē aut ad gutꝛ cū emūctōe: q2 i ℔ ē explōio nocumti catarri: ab istis mēbrl: ⁊ vaporet cap cū aq̄ cal. ⁊ attrahat p nares vaporē ei⁹: ⁊ mltiplicet emūctionē ⁊ nō dormiat sſ ceruicē ⁊ dimittat vti lōgo sōno.

❡ Caplm de catarro.

Fit aut cū feb. aut absq̄ feb. Et cura ei⁹ ē q̄ cū febre flōia: deīn sumeꝛ i potu aq̄ꝫ ord. cū viol. ꝯditl ⁊ olō amigdal. ❡ Et cura ei⁹ q̄ ē sīn feb. ē cū decoctiōe ysopi miorl: ⁊ aliēatiōe ab eis q̄ sūt salita ⁊ pōtica ⁊ salsa.

❡ De obtalmia. CA. XIX.

Fit ex mltitudie sāguis: ⁊ sig̃ ei⁹ sunt vehemētia rubedis ocloꝝ ⁊ magnitudo iflatiōis ⁊ mltitudo tēsiōis. ❡ Et cura ei⁹ ē flōcephal. ex manu opposita oclō ifirmi: ⁊ colliūz al. ⁊ distillatio i eo cū lacte: ⁊ si fuerit mltitudo lippitudis: tūc pluis alb⁹. ❡ Et fit ex colā: ⁊ sig̃ ei⁹ sūt ꝙ sſ apa: iflatio: tēsio: ⁊ lippitudo ⁊ cursus lachrymaꝝ miora ⁊ adustio i oclis ⁊ pūctura sic pūctio ac⁹ ⁊ spie. Et cura ei⁹ ē solō vētrl cū aq̄ fructuū ⁊ cū ꝺcoctōe mirab. ⁊ assiduatione emlsiōis lactl i eo ⁊ effusiōis ei⁹ i eū: ⁊ distilleꝛ i eo mucillago psily: ⁊ mucil. se. citōioꝝ: ⁊ colliū cāphoratū ⁊ opiatū: ⁊ si dolō sit fortl: ⁊ ꝯpmāꝛ pedes ei⁹ ⁊ fricēꝛ ⁊ ligeꝛ man⁹ ei⁹ ⁊ pedes cū ligatura forti. ❡ Et fit ex flate: ⁊ sig̃ ei⁹ sūt magnitudo iflatōis cū paucitate rubedis ⁊ mltitudie lippitudis ⁊ lachrymaꝝ. Et cura ei⁹ ē sumere i potu yera diacollognti. ⁊ vt stilleꝛ i oclꝫ mucillago fenug. abluti: ⁊ pluericeꝛ pluerꝛ citrio p⁹. y. dies aut. iy. ⁊ liniaꝛ sup palpebras aloes ⁊ mirre: ⁊ acatie ⁊ croci ptes eq̄les. ❡ Et fit ex melīa: ⁊ sig̃ ei⁹ sſ nigredo colorl cōpis ⁊ ei⁹ extenuatio ⁊ iflatio pua i oclō ⁊ paucitas rubedis ⁊ lippitudis. Et cura ei⁹ ē potaꝛ medicinā soluētē meliā: ⁊ itroit⁹ balnei ⁊ iclīatio capitl sſ vaporē aq̄ cale. Et fit a sole ⁊ fumo ⁊ pluerꝛ. Et cura ei⁹ ē trāq̄llitas ⁊ q̄es ⁊ vt nō videat lum. Et oīb⁹ q̄ō spēb⁹ obtalmie ꝯfert balneū i finib⁹ ipaꝝ ⁊ vt nō ituealꝛ lum.

❡ De vlceribus in oculo. CA. XX.

Accidūt ex obtalmia mltotiēs: ⁊ signa ei⁹ sūt ꝙ dolō ⁊ plsatio sūt vehementes valde: ⁊ vr̄ i albedie oclī pūctū rub. ⁊ augmētū sſ ruborē oclī aut i nigredinē ei⁹ pūctū al. Et cura ei⁹ ē flōia ⁊ solō vētrl cū aq̄ fructuū: ⁊ çuccari. ⁊ colliūz al. q̄ō distilleꝛ i eo cū lacte mlsō vsq̄ ad. iy. dies: si āt dolor nō sedeꝛ vsq̄ ad. iy. dies: distilleꝛ i eo mucil. fenu. ⁊ mucilla. se. lini: ꝙ si dolō sedeꝛ ⁊ fuerit sſ pupillā sanies: distilleꝛ i eo colliū alubati: cū ergo repleꝛ cureꝛ cū medicamie penetratio alefir: ⁊ p⁹ exiccatiōēz vlceꝝ ⁊ ꝯsolidatōēz eorū fiat curatio cū eis q̄ eradicāt albuginez: ⁊ ex vlceribus oclī ē q̄ō noiaꝛ grādo: ⁊ accit in palpebris. Et cura ei⁹ ē: vt ꝺcoq̄nꝛ folia fici: aut fic⁹ ipe ⁊ teraꝛ ⁊ fiat cū eis ēplꝫ: soluetur. n. si ōs voluerit.

❡ De albugie i oclō. CA. XXI.

Alia ē sbtil icipiēs ⁊ i cōpib⁹ tenere carnis Et cura ei⁹ ē alasu: ⁊ ē vt pluericeꝛ sarcocol. i oclō ⁊ çuc. tabarçet ⁊ spūa marl. Et alia ē gssa ⁊ i corpibus durl. Et cura ei⁹ ē vt igrediatur balneū ⁊ icliet cap sſ vaporē aq̄ ca. dīn pluericeꝛ spūe marl ⁊ baurac tritoꝝ ⁊ sarcocol. ⁊ çuc. tabarçet ⁊ stercorl muꝛ. ptes eq̄les ⁊ cū assiduatiōe alasu ⁊ balnei.

❡ De scabie oculoꝝ. CAP. XXII.

Quedā ē icipiēs sbtil: ⁊ sig̃ ei⁹ sūt ꝙ ē itrīseca ps palpebre i ipa rubea ⁊ aspitatis parue: ⁊ accidit post obtalmiā ⁊ vlcera. Et cura eius est colliriuz rubeum: lene ⁊ viride lene ⁊ flobotomia ⁊ vētosatio ⁊ solutio nature ⁊ assiduatio balnei. ❡ Et ē scabies cronica gssa: ⁊ sig̃ ei⁹ sūt ꝙ iterior

ꝑs palpebre cū īuersatˀ ē silis ficui q̄ scissa ē ⁊ palpebra est ꝗssa valde. Et cura ei⁹ ē p⁹ flō̄iā fricatio cū çuccaro tabarçet: ⁊ cū istro qđ noiatˀ rosa: ⁊ ē flōm⁹ hn̄s caput: qđ ē sic᷑ denari⁹ cū q̄ fricetˀ donec rēoueatˀ illa aspitas ⁊ currat ex ea sāguis plīm⁹: deiñ abluatˀ cū aq̄ q̄ mixta sit cuꝫ aceto pauco: ⁊ distilletˀ ciminū i eo masticatū in pāno ⁊ in mane pulueriçetˀ puluere citri. deiñ curetˀ collˀio rub. leni ⁊ viridi si remā serit ex ea relige: ⁊ vtatˀ fricatiōe: aut curetˀ cū collirio viridi ⁊ rub. acutꝭ: ⁊ fricetˀ scabies cū çuccaro: ⁊ si mltiplicetˀ cū sale armōiaco ⁊ emplˀiçetˀ in hyeme cū cimino ⁊ amigdalˀ amaris: ⁊ in estate cū vitello oui ⁊ oleo violˀ.

⸿ De sebel. CAP. XXIII.

Est q̄dā ex ea q̄ ē subtilˀ ñ crōica ⁊ sig̃ ei⁹ sūt ꝙ ñ ꝓhibet visū plˀꝫ: ⁊ vides eā cū apitˀ oclˀus ꝯphēdētē pupillā q̄si tela aranea cū venis rub. ꝑuis. Et cura ei⁹ ē collˀiuꝫ ru. ⁊ viride ⁊ basilicū ⁊ roseū ⁊ oē alchol acutū: ⁊ flō̄mia ⁊ solutio vētrꝭ ⁊ assiduatio balnei cū vacuitas adest: ⁊ dimissio vini. ⸿ Et ē ex ea q̄dā crōica ⁊ ꝗssa: ⁊ sig̃ ei⁹ sunt: ꝙ vides illas venas maioris q̄ꝫtitatis ⁊ ꝓhibꝫ visū ꝓhibitiōe maioris q̄ꝫtitatꝭ. ⸿ Et cura ei⁹ ē collectio. s. suspēdatˀ cū filis ⁊ cū vncino ⁊ icidatˀ cuꝫ icisorio: deiñ curetˀ cuꝫ aq̄ cimini ⁊ cuꝫ puluere citrino ꝫm ꝙ diximꝰ: ⁊ si nō colligatur: curetur collirio rubeo ⁊ viridi acutis.

⸿ De silac. i. rubedīe i palpeb. CA. XXIIII.

Quedā ē incipiēs lenis: ⁊ sigᵐ ei⁹ ē prurit⁹ in palpebris ⁊ in lachrymalib⁹. ⸿ Et cura ei⁹ ē vt ponātˀ in nocte desuꝑ albugo oui: ⁊ olˀm ro. cū aceto: aut amigda. amare ꝯtrite cū lacte: ⁊ igrediatˀ in mane balneū: aut iclinet caput suꝑ aq̄ꝫ calˀaꝫ ⁊ fiat caputpurg. cū olˀo amigđ. aut ēplˀiçetˀ cū portulˀ. ⁊ endi. cuꝫ olˀo ro. ⸿ Et ē q̄dā crōica ꝗssa: ⁊ sig̃ ei⁹ sunt rubedo palpebraꝝ ⁊ iflatio eaꝝ cū pruritu. ⸿ Et cura ei⁹ ē flō̄mia: vētosatio i crure ⁊ lēificatio nāe cū đcoctiōe mirab. ⁊ pōere sr lētes excōticatas ⁊ adipē ꝗnati ꝯtritū cū rob ⁊ assiduatio balnei.

⸿ De vngula. CAP. XXV.

Quedā est lenis subtilis nō plˀm ꝓhibēs visuꝫ. Et cura eius est vt curetur cum collˀio viridi ⁊ basilicō. Et q̄dā q̄ ē grossa ⁊ ꝓhibēs visuꝫ. Et cura ei⁹ ē cū denudatiōe. s. suspendēdo cū vncinis ⁊ incidēdo.

⸿ De resudatiōe CAP. XXVI.

Est mltˀitudo cursus lachrymaꝝ: ⁊ fit aut ꝑꝑ icisionē vnglˀe. Et cura ei⁹ ē pluis citrin⁹ aut fit absq̄ꝫ icisiōe ex cursu māei q̄ effunditˀ ad oclˀos: aut ex cerebro aut ex venis q̄ appent in tipορib⁹. ⸿ Cura ei⁹ ē cū medicis exiccātib⁹ q̄ ꝯfortāt cerebrū qb⁹ ēplˀꝫ fiat exteri⁹ p⁹ euōnē. Et silˀr ēplˀentˀ vene appentes in tiporibus: aut ex cursu māci effuse ad oclˀos ex venis ⁊ artarys ⁊ neruis: aut ex vno coꝝ exˀ craneū capitꝭ. ⸿ Et cura eius ē eleuatio vene aut artarie ⁊ icisio ei⁹ ⁊ sectio sepans eaꝫ. Et si fuerit effusio ei⁹ itra craneū capitis ñ ē curatio ei: ⁊ paꝝ sanatˀ vextñ curatˀ ꝫ dispōnē deforis. Et cura ei⁹ ē vt sumatur tuthie. ℥. x. aloes. ℥. ij. ⁊ fricatiōis mirab. citrini. ℥. iij. piperis lō. ℥. ij. fiat cū eis alcohol.

⸿ De casu palpebraꝝ. CAP. XXVII.

Fit aut cū rubedīe ⁊ cōrosiōe. Et cura ei⁹ ē cura silach. ⸿ Aut fit sine rubedine ⁊ sine pruritu. Et cura ei⁹ ē vt recipiatˀ nuclei dactiloꝝ adusti ꝑs. i. fumi thurˀ 4ᵃ ꝑs vni⁹. spice rōane: lapiđ laçuli. an̄. 3ᵃ ꝑtꝭ vni⁹: ⁊ fiat ex eis alcohol: ⁊ trāseat suꝑ palpebras.

⸿ De tarfati. CAP. XXVIII.

f

Fit ex ꝑcussiōe adueniēte i oclˀis ⁊ remanēte in albedīe illoꝝ vestigio rubedis. ⸿ Et cura ei⁹ ē in ꝑn̄. flōia i cephalˀ. ⁊ lēificatio nāe cū pilˀl. đ yera: aut cū clisteri bono ad solōnē: ⁊ ē meliō q̄ꝫ medicīa: aut cū medicia ñ calˀ. sic᷑ ē đcoctio fructuū: ⁊ scamōea ⁊ iulep: ⁊ ñ ē ꝯueniēs yera in hac hora: nec pillˀe in q̄b⁹ sūt gūme ⁊ spēs calˀe: deiñ distilletˀ in eo sꝑ lac mulsum: aut sāguis pulli colūbini cū đcolatˀ. ⁊ si ergo istđ suffic᷑ bn̄: si ñ: distilletˀ in eo arsenicū citrinū fricatū cū aq̄ coriādri: ⁊ oꝫ vt sit arsenicū sublimatū ablutū.

⸿ De debilitate visus. CAP. XXIX.

Fit q̄dē ex hūiditate: ⁊ sigᵃ ei⁹ sūt qđ additur p⁹ cōestionē ⁊ sōnuꝫ ⁊ satietatē nauseatiuā ꝓpē. ⸿ Et cura ei⁹ ē cū pilˀl. đ yerapi. ⁊ distilletˀ i oclˀis aq̄ feni. ⁊ aq̄ albedarogi: aut fel caprinū aut collˀiū de fellib⁹ ⁊ arsenicū acutū ⁊ basilicū: aut fiat ei collˀiū de ꝫapino aut cū acoro: aut cū celidōia de fenu. ⸿ Et fit ex siccitate: ⁊ sigᵃ ei⁹ sūt ꝙ sit fortꝭ cū fames adest ⁊ in meridie ⁊ alleuiatˀ sōni hora ⁊ cōestiōis. ⸿ Et cura ei⁹ ē cū vnctiōe capitꝭ ⁊ caputpurgio ⁊ suctiōe olˀi alicui⁹ narib⁹ fcā: ⁊ potet vinū cū aq̄ plˀima ⁊ assiduatio balnei sine sudore: ⁊ effūdatˀ in oclˀo ex olˀo amigđ. dul. ⁊ mulgeatˀ i ipo lac ex māmilla in māe ⁊ igrediatˀ in aq̄ clara: ⁊ apiat oclˀos suos in ea magna hora. ⸿ Et fit ex lesiōe stōi absq̄ꝫ egritudine in oculo: ⁊ signa ei⁹ sunt ꝙ nō ē semꝑ: imo fit fortis cū ē satietas nauseatiua: ⁊ destruitˀ oīo in tꝑe famis. Et cura ei⁹ ē studiū adhibituꝫ stō tribuēdo in potu yerā: deinde triferā minorē ⁊ çuccarū ro. cū mastice.

⸿ De pilis inuersis. CAP. XXX.

Fit istđ q̊ curatio fit si ē pilus vn⁹: aut pili duo vt icidantˀ ⁊ cauteriçetˀ locᵃ eoꝝ cū cauterio subtili: aut acu ignita. aut inuiscetˀ cū alys pilis cū sputo aut mastice: ⁊ si fuerint plˀes curentˀ cū icisiōe palpebre aut suctione ei⁹ ⁊ cauteriçetˀ loc⁹ cū acu ignita: ita vt igrediatˀ ac⁹ i aq̄ salˀ armoniaci.

⸿ De aq̄ descēdēte in oclˀo. CA. XXXI.

Quedā ē incipiēs: ⁊ sigᵐ iceptōis ei⁹ ē ꝙ patiēs videt silˀia cimicib⁹ ꝑuis ⁊ pulueri ꝑuo ⁊ muscis corā oclˀo cū aspic᷑ ⁊ fit silˀe illi a stō: veꝝ si ē in oclˀo vno ⁊ alleuiatˀ sꝑ nō ē a stō. si aūt ē in vtrisq̄ꝫ oclˀis silˀ: ⁊ alleuiatˀ tꝑe aliquo ⁊ aggrauatˀ alio ꝫ dispōnē stōi: i alleuiatiōe sua ⁊ grauedīe ē a stō: ⁊ si pupilla ē ꝯturbata: q̄si sit in ea fum⁹ aut nubes: tc̄ nō ē ex stō. ⸿ Et cura iceptiōis aq̄ est potare cochias ⁊ dimittere oēs cibos ꝗssos ⁊ vinū ⁊ vētosa ⁊ pisces ꝓpē: ⁊ facere alcohol cū collˀio đ fellib⁹ aut cū felle capre: aut aq̄ rute cū ꝫapio. ⸿ Et fit ex egritudīe in oclˀo qđ silˀe ē aq̄ descēdēti in oclˀo: ⁊ dr̄ aleuimari: ⁊ ē pus natū in tunicis oclˀi ꝗssuꝫ. Et cura ei⁹ ē vt ifirm⁹ sedeat suꝑ sedē sessione recta ⁊ ꝯmoueat caput suū ꝯmotiōe forti: dōec manifeste videatˀ pus ad iferiora descēdere. ⸿ Et dr̄ia qdeꝫ iter hāc egritudinē ⁊ aq̄ꝫ descēdētē i oclˀuꝫ ē qđ cū aq̄ descēdit cū istro eleuatˀ vsq̄ꝫ q̊ descēdit ad iferiōa mltˀotiēs: ⁊ pus ñ eleuatˀ oīo ꝑꝑ ꝗssitudinē suā. ⸿ Et q̄dā ē q̄ ē ꝯfirmata: ⁊ signa ei⁹ sūt qđ ꝓhibꝫ visū ⁊ vr̄ pupilla cū aspicitˀ opilata: ⁊ hꝫ spēs plˀes ⁊ illa q̄ ex ea curatˀ cū istro ē q̄ cū aspicitur vr̄ clara: ⁊ cū ꝑmis eā pollice tuo dilatatˀ: deide redit ⁊ aggregatˀ: nigra aūt ⁊ illa q̄ ñ mouetˀ ⁊ q̄ icidītˀ cū premitur: ⁊ nō ē facilis aggregatio ei⁹ nō curatˀ cū istro.

⸿ De panno. CA. XXXII.

Fit ex hūiditate ꝗssa ꝯturbāte oclˀuꝫ: ⁊ purgatio cū yerapi. ē ei⁹ cura: ⁊ gargarism⁹ ⁊ sternutatio: deiñ fiat alcohol cū collˀio de fellib⁹ ⁊ cū aliq̊ eoꝝ q̄ dixim⁹ i ca⁹. descēsiōis aq̄. ⸿ Et cōfert ei ꝓpē vt. ℞. pipis lō. melāo pipis. an̄. fiat cū eis alcohol: aut fiat alcohol cū eo qđ currit ex ēpe yrcio assato.

⸿ De alintisar. CA. XXXIII.

Intēsio alintisar ē dispsio lumis ꝑꝑ dilatatiōeꝫ pupille ⁊ fit aut ex hūiditate: aut ex siccitate: ⁊ illa que ē ex siccitate: fit paulatim. Et que est ex humiditate fit in velociori tempore q̄ꝫ illa. ⸿ Et fit ex percussione superue-

niēte in oculo:ꝛ tu nō timeas eā:qm̄ redit:ꝛ signū eiꝰ ē di/ latatio pupille. ¶ Et cura eiꝰ ē vt sumāt fabe cū aq̄ folio rū salicis ꝛ terāt:ꝛ fiat ex eis ēplm̄. ¶ Et fit pp dolorē ca pitis vehemētē.ꝛ signuz eiꝰ ē qᷓ pupilla vr̄ dilatata vltra q̄titatē quā hēbat ꝛ i curatōe eiꝰoꝝ ꝙ succurrat cū eleua tiōe artarie lachrymalis:ꝛ si non completur alcisar:ꝛ cuz completur non est ei cura.

¶ De garab in oculo.i.fistula accidente in lachrymali. CA. XXXIIII.

Fit ex hūiditate currēte ex lachrymali. Et cura eiꝰ ē vt exp̄mat ꝛ distillet i ea ō collirio algurad dcō i Almāt.ꝛ in Antido.ꝛ dixi ipz i libꝰ quē medicꝰ ñ ꝯphēdit:tres gutte in la chrymali:ꝛ ponāt iter vnā distillationē ꝛ aliā tps bonū ꝛ dormiat sil'r tribꝰ horis:deiñ abluāt lachrymale i mäe:et iteret sup ipz cura p hebdomadā vnā vsq̄ꝫ fiat:ita vt ex primat ꝛ nō egrediat ex ea aliqd.remanet.n.sicca p men ses aliqs:ꝛ si sufficit illō,bñ ē:si nō:curet cū cauterio.

¶ De pediculis in oculo. CAP.XXXV.

Cura eoꝝ ē solō cū cochys ꝛ gāgarismis cū sy.ace.ꝛ sinapi ꝛ mundificatio palpe/ braꝝ pꝰ illō ex eis:ꝛ ablutio pꝰillō cuz aq̄ salsa: aut cū aq̄ alumis. Cōfectio epithiatl ad pedicu los. ℞.stafisagrie terāt ꝛ ꝯficiāt cū melle ꝛ liniāt ex eo ꝛ ē sanū.

¶ De ordeolo. CA.XXXVI.

Est apa lōgū egrediēs in palpebris. ¶ Et curatio eiꝰ ē vt liniatur in pncipio sui cū aloe ꝛ licio:deiñ vaporet supponēdo post illud cuz cera calida ꝛ alba.

¶ De dolore in aure. CAP. XXXVII.

Fit ex replōne ꝛ ml'titudie sāguis:ꝛ sigª eiꝰ sūt rubedo faciei ꝛ grauitas capitis ꝛ frōtis cū pycit se sup faciē suā:ꝛ vehementia pulsatiōis. ¶ Et cura eiꝰ ē flōmia cephalice: et sumāt pꝰ illō.ʒ.i.olei ro.ꝛ aceti.ʒ.ſ.ꝛ buliat dōec minuat acetū ꝛ di stillet ex eo tepidū in aurē aliq̄tiēs:ꝛ minuat ex cibo:ꝛ di/ mittat vinū:ꝛ liniāt nā cū aq̄ fructuū. ¶ Et fit ab effusio ne māei mordicātis ab iteriori pte auris:aut exteriꝰ: aut ex aq̄ itrāte i eā:ex aq̄ balneoꝝ q̄ꝛ vtꝰ ē vtꝰ medicinaruz. ¶ Et cura eiꝰ ē distillatio olei tādiu dōec ipleat eā:ꝛ albu ginis oui ꝛ lactis ml'ierl:oīa ista sūt iuuatia cū sumūt tepi da. ¶ Et fit ex bothor:aut apate egrediēte sili furūclo in ꝯcauitate:ꝛ ē vehemētior dolor auris ꝛ maioris timoris:ꝛ ē cū eo febris:ꝛ signa eiꝰ sūt vehemētia pl'satiōis ꝛ iflāma tio faciei. ¶ Et cura eiꝰ ē flōmia cephalice ꝛ ml'titudo ex/ ctiōis sāguis:ꝛ vt effūdat i ea illō qᷓ diximꝰ vsq̄ꝫ ad tres dies. Qꝫ si dolor fortior fiat ꝛ pueniat eger ad alienationē oꝫ vt dissoluat kerat opy i lacte mulso ꝛ distillet in ea cū aliq̄ oleo tepido:ꝛ q̄ñ cōfert ei ꝛ religs doloribꝰ auris:vt mulgeat i ea lac ꝛ effundat i ea vicibꝰ pl'ibꝰ ꝛ pꝰtertiū diē distillet in ea mucillago fenug.ꝛ mucillago seis lini:ꝛ mu cillago se.almaru. q̄ iā sint ifuse i lacte:dōec sedet dolor ꝛ currat sanies. ¶ Et fit ex frigore ꝛ vēto frō adueniēte au ri. Et eiꝰ cura ē balneū ꝛ vaporatio cū milys:aut cuz pāno calefcō:ꝛ vt distillet i ea olm̄ i q̄ bulita sūt ruta:aut cepa: aut aliqᷓ oloꝝ caloꝝ:sic olm̄ amigd.amaraꝝ:ꝛ olꝫ nardi nū:anetinū:camōillinū:aut aristol.aut ell'us nig. ꝛ ē broce cale. ¶ Et fit ex vētositate gl'sa:ꝛ signa eiꝰ sūt vehemētia tēsiōis ꝛ ml'titudo sonitꝰ cū leuitate capitl. Et cura eiꝰ ē vt distillet i ea olm̄ i q̄ ꝯcocta fuit ruta:aut sumāt.ʒ.i.olei et disrūpāt i ea castor.ʒ.ij.euforb.ʒ.i.ꝛ distillet i ea olꝫ tepidō. aliq̄tiēs:ꝛ minoret cibꝰ ꝛ minoret,nauseatia satietas ꝛ caro. ¶ Et fit ex puis aīalibꝰ igrediētibꝰ i eā ꝛ sigm̄ eiꝰ ē qᷓ sen/ tit ifirmꝰ deābulationē q̄ q̄ñ ꝯmouet:q̄ñ sedāt. Et cura eiꝰ ē vt distillet i ea aq̄ i q̄ dissoluta sint aloes:ꝛ succꝰ folio rū capparl:aut succꝰ absint.aut acetū forte:ꝛ sit totū cale/ fcm̄. Cū g̊ sedāt dolō ꝛ remanet grauitas:fac eū sternuta/ re cū ꝯdisi ꝛ retie ābas nares ꝛ iā ifusū sit añ illō olm̄ tepi dū. Et sil'r ē cura vmis i aure:ꝛ sigm̄ vmis ē qᷓ sentit ābu/ latio lenis sil'is ꝯmotōi. ¶ Et fit ex cāu grani:aut lapidis i aure. Et cura eiꝰ ē vt sūat tēta ꝛ iuoluat s'r eā lana:aut co tū ꝛ iuoluat gūma boti.i.terbē.aut visco ꝛ imittat i aurē ꝛ ex̄hat res q̄ cecidit:cūq̄ꝫ ñ egredit fiat sternutatio cū cō disi ꝛ teneāt ābe nares ꝛ os. ¶ Et fit ex aq̄ ca.itrāte i ea:ꝛ sigm̄ eiꝰ ē ꝙ cōmouet pꝰ itroitū balnei. Et cura eiꝰ ē vt ifū dat i ea lac. ¶ Et fit ex aq̄ itrāte i ea:ꝛ signū eiꝰ ē qᷓ ꝯmo uet pꝰ natationē aut itroitū balnei duobꝰ vl' tribꝰ diebꝰ:ꝛ cura eiꝰ ē vt effundat in ea aq̄ dōec ipleat:deiñ cōuertat velociter ad latꝰ aliō fiat illō ml'totiēs:deiñ distillētur in ea olī ro.calī due gutte aut tres:ꝛ si sedet dolor bñ:ꝛ si nō: sumāt cānula ō aneto ꝛ inuoluat s'r ipsā cotū:ꝛ accēdāt i ea ignis ꝛ ponāt iferior ps cānule in aure ꝛ ipleāt circuitꝰ eiꝰ coto vehemēter:ꝛ fiat illō in ea totiēs dōec sentiat,ifir mus qᷓ nō remāsit in ea aliqd qᷓ egrediāt:deiñ distillet in ea aliqᷓ olꝫ tepidō.ꝛ ꝯfert in pl'ibꝰ doloribꝰ aurl in pl'ibꝰ dispōnibꝰ vt sumāt flos vio. siccꝰ ꝯtritꝰ ꝛ camōilla ꝛ faria orō.altea ꝛ ꝯficiāt cū aq̄ ꝛ olo sisamio ꝛ ēplet cū eo ps do loris tota faciei ꝛ capitis ꝛ sit calm̄:ꝛ pmutetur qm̄ infrigi datur. ¶ Et cōfert ei oīno:vt distilletur in ea adeps gali ne aliq̄tiēs tepefactꝰ ꝛ minoretur cibꝰ ꝛ dimittatur vinuz. ¶ Et fit a pcussiōe aut casu q̄ fit cū obuiatōe:ꝛ egreditur ex aure sanguis. ¶ Et cura eiꝰ ē vt sumātur renes thauri ꝛ aliqd ex adipe eoꝝ ꝛ saliātur ꝛ assentur aliq̄tulum:ꝛ di/ stilletur id qᷓ egreditur ex aq̄ dū ē tepidū in aurē:aut te/ ratur opiū ꝛ ferueat cū oleo ro.ꝛ distilletur in ea:ꝙ si do lor exteriꝰ fuerit a pcussiōe dissoluatur minutū thus cum lacte post ꝯtritionē suā ꝛ distilletur i aure. ¶ Et fit ex vl/ ceribꝰ in aure:ꝛ cōfert ei cū nō ē cronicū vt subtilietur ali qd ex vnguēto albo cū oleo ro.ꝛ mittatur in ea sup tētaz. ¶ Cū aūt ē cronicū:sumātur aloes ꝛ mirre ꝛ sarcocolle ꝛ sanguis dra.ꝛ olibani ptes eq̄les ꝛ imittatur liciniū i mel le ꝛ inuoluatur in hoc medicamine ꝛ mittatur in aurē:ꝙ si fuerit lōginquū pfundū:dissoluatur hoc medicamē cū aq̄ mellis ꝛ effundatur in ea. Si āt antiquū fuerit valde scoria ferri infundāt in aceto vno vēse aut pl's ꝛ est meliꝰ ꝛ distilletur in aurē ex ea de q̄ currit humor antiquꝰ ml'tū ¶ Et q̄nq̄ꝫ fit ex humectatiōe in aure absq̄ꝫ pus. Et cura eiꝰ est vt distilletur in ea acetū in quo bulita sint folia mir ti:aut decoctio absinthy tepida. ¶ Et q̄nq̄ꝫ egreditur san guis ex aure absq̄ꝫ pcussiōe ꝛ vlcere. ppter qᷓ nā expellit ipm̄:ꝛ q̄ñ cōgelatur ꝛ opilat locū auditꝰ. ¶ Et cura eius ē vt distilletur in ea succꝰ porri pmixtꝰ cū aceto:aut succꝰ granati elixati cū aceto:ꝛ si fuerit lōginquꝰ pfundus:dis/ soluāt huiꝰ medicamē i aq̄ mellis in q̄ sūt mel ꝛ sarcocol/ le ꝛ fundāt in ea.ꝛ si fuerit antiquū valde:sume scoriā fer ri:ꝛ infunde eā in aceto mēse vno aut plus:qm̄ erit meliꝰ: ꝛ sit acetū apud te:ꝛ effundāt ex eo in aurē ex q̄ egreditur hūiditas:ꝛ q̄nq̄ꝫ feruet scoria ferri in aceto ꝛ admistrāt.

¶ De sonitu ꝛ tinnitu. CAP.XXXVIII.

Fit ex replōne capitis:ꝛ signa eiꝰ sūt ꝙ ac/ cidit post satietatē nauseatiuā ꝛ mul titudinē vini ꝛ somnū post cibū. ¶ Et cura eiꝰ est potꝰ yere diacollogntidos ꝛ balneuz in ieiu nio ꝛ vt distillet in aurē q̄dā q̄ diximꝰ in dolore auris frō ꝛ sumātur calamētū ꝛ sansucꝰ ꝛ camomilla ꝛ sicla singul'r aut ꝯiūctiz ꝛ bulliāt in cucuma ꝛ ponāt auris sup eaz:ita vt igrediāt vapor eiꝰ in ea. ¶ Et fit ex debilitate auditꝰ. ¶ Et cura eiꝰ ē vt distillet in aurē acetū in q̄ bullitū ē ab/ finthiū. Et fit ex leuitate capitis ꝛ subtilitate ꝓsus auditꝰ: ꝛ sigm̄ eiꝰ ꝙ sit fortl ꝛꝫ vacuitatē ꝛ famē. Et cura eiꝰ ē vt di stillet in ea oleuz ro.decoctū forti vino ꝛ si sufficit bñ est: si nō:distillet in ea tusuch opy:ꝛ sunt duo gna.ꝛ.ſ.opy:aut

tertia pars.ʒ.aque iuſqami.al.olei.

¶ De taras.i.ſurditate. CA.XXXIX.

Qvando cū ea naſcit̄ nō ē ei cura: ⁊ fit pꝰ birſen: ⁊ illa q̄ ex ea alleuiat̄ paulati curat̄. ¶ Et cura eiꝰ ē vt ſoluat̄ eger cū cochys ⁊ yerap. ⁊ diſtillet̄ in aurem oleū amigd. amaruꝫ ⁊ oleū coſtinū: aut oleū i q̊ diſruptuꝫ ē caſtoreū: ⁊ fiat vaporatio eiꝰ cū vapore calamēti ⁊ reliq̄rū reꝝ: q̄s diximꝰ. ¶ Illa āt q̄ nō alleuiat̄ ex q̊ accit curationeꝫ nō hꝫ. ¶ Et fit ex carne addita nata in aure. ¶ Et cura eius ē: vt ſumat̄ fex vini ⁊ cabe ꝯfecta cū aq̄ cicerꝫ: ita vt fiat ſic̄ mel ⁊ liniat̄ ex ea lana ⁊ ītromittat̄ ſuꝑ eā cuꝫ lana.

¶ Et fit aut ex aꝑate frido: aut ſorde: aut ventoſitate groſſa frida aut ſuꝑfluitate fra g̊ſſa: ⁊ oꝫ vt aſpiciat̄ i ſole: deiñ. extͣhat̄ ſordes aut cū īſtro: aut tēta aut effundat̄ oleū tepidū in nocte ⁊ igrediat̄ in mane balneuꝫ: ⁊ ponat aurē ſuā i mane ſuꝑ ſartaginē calꝫ dōec currat ſōdes cū olō. ¶ Et ꝯfert ei vt effundat̄ i ea acetū vini: ⁊ baurac: ⁊ dimittat̄ in mane hora vna. deide effundat̄ ⁊ iteret̄ mltotiēs. ¶ Deide effundat̄ in eā oleū calefcm̄ ⁊ dormiat ſuꝑ ipꝫ hōa vna aut horis.ij. deide pōat̄ aq̄ cal. in aq̄ amili ⁊ pōat̄ auris ſr fiſtulā aq̄ almaru: ita vt ad ipaꝫ ingrediat̄ vapor ⁊ currat ſordes. ¶ Et fit ataras ex frigore adueniente auri. ¶ Et cura eiꝰ ē olea calefcā cū his q̄ diximꝰ. Et fit ex ſiccitate i aure: q̄re oꝫ vt diſtilletur in ea oleū tepidū aliquotiēs: deinde igrediatur balneuꝫ ⁊ ſternutet cum condiſi ⁊ teneat naſum: egredietur enim ſi deus voluerit.

¶ De fluxu ſanguinis narium. CAP. XL.

Fit ꝓpter criſiꝫ: ⁊ ſigna eiꝰ ſunt. ꝙ fit pꝰ aliq̄ꝫ febriū acutaꝝ: ⁊ nō opꝫ vt reſtrigat̄ niſi ſuꝑfluat. ¶ Et cura eiꝰ ē cū ſuꝑfluit poſitio vētoſaꝝ ſuꝑ vētrē cum ſuctiōe vehemēti ſine icīſiōe ſuꝑ latꝰ dextrū ſi fluxꝰ eſt ex dextro: aut ſuꝑ ſiniſtrū: ſi fluxꝰ ſanguis eſt ex ſiniſtro: ⁊ effuſio aq̄ fride valde ſuꝑ caput: ⁊ ꝯſtrictio vtroꝝꝫ adiutorioꝝ ⁊ āboꝝ teſticloꝝ ⁊ iguinū āboꝝ: ⁊ ſumere in potu aquā valde īfridatā. ¶ Et fit ſine feb. ꝑꝑ acuitatē ſanguinis q̄ egredit̄ ex eis ⁊ ſigna eiꝰ ſūt: ꝙ aduenit paulatiꝫ ⁊ ē vehemētis ſubtilitatꝫ. ¶ Et cura eiꝰ ē flōmia ex latere ex q̊ egredit̄ ſanguis ex naribꝰ: ⁊ ſi nō ꝓhibeat aliđ aliq̄d apponāt̄ vētoſe ſine icīſiōe ſub ypocūdrys lateris ex q̊ egredit̄ ſāguis ex naribꝰ: ⁊ ſi ſuffic̄ bn̄ ē. ⁊ ſi nō: ſtrigāt̄ extrema ⁊ vtant̄ potu aq̄ fre cū niue: ⁊ lactꝫ acetoſi īfrīdati: ⁊ diſtillet̄ i naſo aliq̄d cāphore diſſolute i aq̄ albedarogi: aut inſufflent̄ i eo galle ⁊ pl'uis molēdini: ⁊ olibanū: ⁊ aloes: ⁊ ſāguis dra. ⁊ alumē ꝯiūcti aut ſingul'r: ⁊ ifundat̄ liciniuꝫ in albumie oui: ⁊ iuoluat̄ in h̄ medicamie ⁊ itromittat̄ i naſuꝫ: ⁊ ſumat in potū aquā ord. ⁊ mucillaginē pſily ⁊ aquaꝫ coriādri hūidi: paꝝ tn̄ ex ea. ſ. q̄ꝫtitatē.ʒ. ⁊ oīa q̄ ꝯgelāt ſanguinē ſi ſuꝑfluit ⁊ ifrīdāt eū: ⁊ ꝯfert ei itroitꝰ i aquā frām ⁊ mltotiēs fit hꝰ fluxꝰ ſang. poſt variolas. ¶ Et fit ꝑꝑ mltitudinē ſanguīs in corꝑe: q̄re rūpunt̄ vene ⁊ artarie que ſub cerebro ſūt: ⁊ ē difficil' forſitan in q̊ nō valꝫ cura: ⁊ ſig̃ eiꝰ ſūt: qđ fit poſt dolorē capitis vehemētē ⁊ rubedo in facie ⁊ ocl'is dn̄ans: ⁊ ꝑcipue q̄ mltū vtit̄ vīo: ⁊ miorat extractionē ſāguis: ⁊ venit cū īpetu vehemēti: ⁊ qn̄ꝫ ꝯfert in eo vt diſtillet̄ i naſo aq̄ niuis: ⁊ qn̄ꝫ fit caputpurgiū cū aceto i q̄ diſſolutꝰ ē flos erꝫ: ⁊ abſcidit̄ poſtq̄ꝫ de eo egredit̄ plm ⁊ ſuꝑuenit ſincopis īfirmo: an̄ illđ vo nō: ⁊ extimo ꝙ ille in q̊ hec cura valꝫ ē ex ruptura venaꝝ nō artariarū.

¶ De vlceribus in naſo. CA. XLI.

Plurimū qđ i naſo accit ex vlceribꝰ ſūt cōtices: ⁊ ꝯfert eis iungere bothor ⁊ aſſiduatio cere cū olō roſ. aut olī roſ. tm̄ aut olī amigd. cū cera ⁊ adipis galliaꝝ: ⁊ vt odoret vaporē aque: ꝙ ſi illđ n̄ valeat adhibeat̄ vngm de ceruſa.

¶ De fiſtula ⁊ polippo i naſo. CAP. XLII.

Qvandoq̄ꝫ naſcit̄ i naſo caro mala opilās locū anhelitꝰ ⁊ iplēs cānā naſi ita vt videat̄ i ipſo g̊ſſities exterius. Et cura eiꝰ ē vt itromittat̄ liciniū īuolutū i vngᵗᵒ viridi fcō cū flore eris tādiu dōec ꝯſumat eā: aut euellat̄ cū filo: ſi fuerit res eiꝰ g̊ſſa. Et ē vt ſumat̄ filū de pilis: ⁊ fiant ſuꝑ ipꝫ nodi duo aut tres ⁊ itromittat̄ i naſo cū radio de plūbo ꝑꝑato ad id ⁊ extͣhat̄ ex palato: deiñ moueat̄ motu ſerre tādiu donec euc̄t̄ illa caro tota: deiñ cū vngᵗᵒ viridi curet̄ tādiu donec dilatet̄ anhelitꝰ: ⁊ ꝯſumat̄ illa caro: deiñ curet̄ cū vngᵗᵒ de ceruſa. Et ex eis q̄ ꝯferūt fiſtul': eſt vt. ℞. mirre ru. ⁊ alumis. an̄.ʒ.i. cortic̄. collogn.ʒam.ʒ. baurac ru. 6a.ʒ. ⁊ ifūdat̄ cotū i aceto forti ⁊ īuoluat̄ in medicamie ⁊ itromittat̄ i naſū: aut ſumat̄ mirre ⁊ vſnen fullonū. an̄. ⁊ ꝑparēt̄ ſꝫ artē ꝑmā.

¶ De alcaſeꝫ. CA.XLIII.

Fit ꝓpter opil'ōnē i meatibꝰ naſi: ⁊ eiꝰ ſignū ē ꝓhibitio anhelitꝰ: ⁊ illđ fit aut ꝑꝑ carnē natā: aut ꝑꝑ vētoſitatē groſſā: ⁊ nos qđ iā diximꝰ curā carnis nate. Sig̃ vo vētoſitatꝫ g̊ſſe ē qn̄ nares apiūt̄ ⁊ egredit̄ vētoſitas ex eis īpetuoſe ⁊ vehemter ex latere vno. ¶ Et cura eiꝰ ē ſolō vētris cū cochys ⁊ yera diacollogntidos: ⁊ icliatio capitis ſuꝑ vaporē camōille ⁊ ſāſuci ⁊ ſceba: ⁊ ſternutatio cū caſtoreo ⁊ piꝑe ⁊ ꝯdiſi ⁊ aſſiduatio odorādi ſāſucū ⁊ ſiſimbriū ⁊ calamtū. ¶ Et fit ex opil'one colatorij: ⁊ ſignū eiꝰ ē ꝙ meatꝰ ſunt opilati ⁊ nō egrediūt̄ ex naribꝰ ſuꝑfluitates. ¶ Et cura eiꝰ ē vt terat̄ nigella donec fiat ſic̄ pl'uis ⁊ diſſoluat̄ i olō ātiq̊ ⁊ ſternutet cū eo īfirmꝰ cū diſtillatiōibꝰ. ex eo fcīs ore eiꝰ pleno aq̄: ⁊ ꝑcipiat̄ vt attrahat̄ anhelitꝰ valde cū reclinat̄ caput ſuū ad poſteriōa q̄ꝫto pl's poterit faciat id tribꝰ diebꝰ ⁊ ſi ſēſerit aduſtiōeꝫ ſugat naribꝰ poſt illđ ol'm ro. ⁊ ꝯfert pꝰ illđ vt naribꝰ ſugat pulpā collognti. aut ell'uꝫ: aut fiat ei caputpurgiū cū vrīa cameli ſingul'r ⁊ ꝯiūcti. ¶ Et fit ꝑꝑ alterationē ꝯpl'onis fre ⁊ male i meatibꝰ cerebri q̄ veniūt ad naſū: ⁊ ē alcaſen va: ⁊ alcaſen cronica ⁊ orta cū ea curationē n̄ hꝫ: ⁊ ſig̃ ātiq̄tatis ſūt ꝙ ocl'us cū ea ē ꝯturbatꝰ: ⁊ qn̄ꝫ olfac̄ đ odoribꝰ q̊ſdā abſq̄ꝫ alijs: ſꝫ ēt q̄dā eoꝝ q̄ ſentiūt fetorē ⁊ n̄ ſentiūt bonū odorē: ⁊ ſunt q̄dā q̄ eꝰ. Illiꝰ āt q̄ n̄ ē orta cū eo: nꝫ ātiq̄ cura ē ſolō cū fortitudīe ⁊ aſſiduatio odorādi rutā ⁊ ſil'ia: ⁊ fiat caputpurg. ei q̄ n̄ ſētit fetorē cū ipa ruta: ⁊ cū caſtoreo ei q̄ n̄ ſētit odorem bonū ⁊ cū ſapino ⁊ ſilibus.

¶ De fetore in naſo. CAP. XLIIII.

Fit ex puſtul' aut vlceribꝰ: ⁊ iā diximꝰ curaꝫ eiꝰ. Et fit qn̄ꝫ ex vapōe putr. i ſuꝑmo palato. Et cura eiꝰ ē vt naribꝰ ſugat vinū odorifeꝝ ⁊ ſufflet̄ i naſo calamꝰ arōa. ⁊ roſa neſrin ⁊ ciꝑi ⁊ ſpica nar. ſingul'r: aut ꝯiūcti ⁊ ex eis q̄ ꝯferūt ad illđ mirabil'r ē vt ſumat̄ ex troc. ādarachitō q̄ ponūt̄ i tyriaca ⁊ diſſoluat̄ ex eis aliq̄d cū vīo boni odorꝫ: ⁊ diſtillet̄ i naſo mltotiēs: qm̄ ſanat: ⁊ oꝫ vt ꝑcedat exiccatio capitis ⁊ ꝯfortatio eius poſtq̄ꝫ euāt̄ corpꝰ totū ⁊ caput.

¶ De dolore in dentibus. CAP. XLV.

Fit aut cū aꝑate gigiue: aut ſine aꝑate gigiue: ⁊ ille q̄ fit cū aꝑate gigiue fit ꝑꝑ acuitates ſāguis ⁊ dolorē eiꝰ cui cōicāt dētes: ⁊ ſig̃ eiꝰ ſt̄ rubedo ⁊ iflatio ⁊ reges ab aq̄ fra. Et cura eiꝰ eſt flōa cephal'. ⁊ vētoſatio ⁊ icīſio aliehexit ⁊ retētio aq̄ fre in ore ⁊ aceti vno die ⁊ aq̄ ro. vna die: ⁊ qn̄ illđ ꝑtrāſit duobꝰ diebꝰ aut tribꝰ oꝫ qđ teneat i ore olꝫ ro. i oi.ʒ.cꝰ iā diſſoluta ē.ʒ.i. maſtic̄. Et ſi ē ſiñ aꝑate tc̄ ipe fit ex fritate aut ex humoribꝰ fris g̊ſſis. Et eiꝰ cura ē vt teneat̄ i radice tyriaca đ 4. ſpēbꝰ: aut piꝑ ꝯfectū cū alkitrā: ⁊ teneat i ore ſuo acetū i q̊ đcocta ē pl'pa collogn. aut decoq̄t̄ folioꝝ mirti. M.i. ⁊ cortic. ligni pini. M.i. ⁊ ſan. dra. ⁊ ſumac ⁊.iij.gr. allij ⁊ buliāt in aceto ⁊ teneant̄ i ore dū ē cal'm: aut buliat̄ in aceto cortex radic̄ capparꝫ: aut ſpoliū ſpētis: ꝙ ſi dolor fortior

fiat suffumiget̃ dens traiectorio cū semīe iusq̄ami nigri ⁊ storace: de qb⁹ facte sint siłitudines auellanaꝝ siłes cice/ ri: ⁊ teneat in ore oleū calefactuz in q̄ decocte sint radices altee ⁊ camomille: aut ꝯficiat̃ ꝯdisi ꝯtritū cū vino ⁊ pona tur sup̱ dentē: q̄m̄ est vltimū in remouēdo dolorē cū est a frigore ⁊ vaporet̃ deforis cuz aq̄ calefacta in q̄ decocta ē camomilla: ⁊ stringat dēte rē cal'am multotiens donec ca lefiat ⁊ rubeat caro ⁊ emplent̃ mādibule ⁊ distillet̃ in au/ rem illius lateris oleū amigdał. tepidū: aut sambucinum aut keiri: aut oleū de oliuis: aut oleū in quo decocta est ce pa: aut oleū in quo diruptū est castor̃. aut euforb. aut opiū cū vehem̄tia est doloris ⁊ ē timorosuz. Si g̊ sedat̃ bn̄ est. si nō: distillet̃ in aurē q̄ ē in vllo latere q̄ṫitas lētis opy: et duaꝝ lētiuz castor. ¶ Si aūt nō sedat̃ igniat̃ ferrū subti/ le ⁊ itromittat̃ in dēte in ꝯcauitate fistule enee: ꝙ si dens fuerit corrosus ipleat̃ in eo ꝯdisi: aut pip ꝯfectū cuz alchi/ trā: aut hoc medicam̄: q̄m̄ ē vltimū. ℞. castor̃. asaz fetidā storacē: opiū: pip çuccarū: se. iusq̄ami: ⁊ mirraz terant̃ ⁊ cō/ ficiant̃ cū melle: aut alchitrā cedri ⁊ admistret̃: ita vt fri/ cet̃ cū eo radix dentis ⁊ ipleat̃ corrosus; ⁊ melior cura cor rosi eradicatio ē: aut sumant̃ pipis p̱tes tres: euforb. pars vna. ⁊ impleat̃ cū eis: aut ipleatur cuz asa fetida ⁊ pipe p̱ti b⁹ eq̄lib⁹: ⁊ dētes nigri curāt̃ cū eis cū qb⁹ curat̃ cōrosus.

¶ Medicamē eradicās dentes ⁊ cōfringēs: sumat̃ farina frumēti cōficiat̃ cū lacte lacticiny ⁊ inuiscent̃ ei: ⁊ ponāt̃ in circuitu eius folia volubilis: confringit. n. ipsuz.

¶ Medicamē eradicās dētes. ℞. cortices mori: piretruz: cortic. radicis capparis: cortices asebrā: arsenicū citrinū: terant̃ in aceto vltime fortitudinis trib⁹ diebus oī die ho ra vna p̱ residuū diei dimittat̃ infusa in ipso: deīde incida tur in circuitu dētis: ⁊ liniat̃ cuz eo in die aliquotiēs dōec inueniat̃ mollificat⁹: deinde eradicet̃. Et ex eis q̄ stare fa ciūt corrosionē dētiū est: vt impleat̃ galla ⁊ mastice.

¶ Medicine stringentes commotos. ℞. balaustie ro. gal/ lie: ciperi: sumach. ana partem vnam: aluminis pars. 5. ⁊ li niat̃ sup̱ gingiuam vt adhereat.

¶ Medicamē astringēs dētes. ℞. sal gēmā: spumā maris testā catinoꝝ viridiū: cali ⁊ ē alumē: ⁊ alafur: oīa ꝯtrita ag gregent̃ ⁊ fricent̃ cū eis dētes: ⁊ caueat̃ a carne ⁊ nausea/ tiua satietate. ¶ De ꝯgelatōe masticet̃ portulaca: ⁊ amig dale scorticate. aut cera: ⁊ ꝯfert dēti q̄ dolet cū aduenit ei res frīda vt stringat sup̱ panē cal'm: aut sup̱ vitellū oui eli xati calidi multotiēs donec lachrymetur oculus ex vehe mētia cal'itatis ei⁹: aut teneat in ore oleuz calefactuz.

¶ De ꝯcauatiōe ⁊ corrosiōe gingiue. CAP. XLVI.

FIt ex sup̱fluitate putrefcā descendente ex capite ⁊ corrūpēte gingiuas.

¶ Cōfectio medicaminis valētis ad illud. ℞. arsenici ru. ⁊ citri. gallaꝝ: calcis: alumīs: iameni ana. terant̃ cū aceto vini p̱ aliquot dies ⁊ infor/ ment̃ trocisci: ⁊ cū nec̄e fuerit terat̃ vnus ⁊ sumatur de eo sexta. ʒ. i. ⁊ fricet̃ cum eo gingiua: ⁊ dimittat̃ vna hora: ⁊ te neat post illud in ore oleū ro. fiat istud tādiu donec remo/ ueat̃ putredo: ⁊ puluerīçet̃ desup̱ post illud id qḋ facit na sci carnē ⁊ idurat eā: ⁊ illud est vt. ℞. olibani: aloes; sarco/ colle: ⁊ sang. dra. an̄. terantur ⁊ puluerīçent̃ in eis.

¶ De fetore oris. CAP. XLVII.

PLurimum fit ex cal'itate stōi: ⁊ signū eius ē ꝙ alleuiat̃ cū sumi tur cib⁹. Et cura eius est vt bibat infusionē cri/ somiloꝝ siccorū in matutinis: aut comedat ex vuis: aut ex p̱sicis: ⁊ bibat sauic cū çuccaro: aut comedat citrulos: aut cucumeres in ieiunio ⁊ festinet suc currere cū comestione. ¶ Et fit ex fl'e corrupto in stoma/ co: ⁊ signū eius ē qḋ ē semp̱ ⁊ nō sedat̃ cū comestione nisi paꝝ. ¶ Et cura ei⁹ ē potare yerā multotiēs ⁊ vomit⁹: de/ inde acceptio çinçib. cōditi ⁊ assiduatio trifere minoris.

¶ Et fit a dēte in ore ⁊ fit ex putrefactiōe in cute oris ⁊ me ri ⁊ p̱tibus eius: ⁊ cōferunt ei pill'e iste. ℞. corti. citri. spice nardi: gariof. gallie: xiloaloes: crudi. an̄. ʒ. i. musci: kerate. i. iforment̃ pill'e cuz aqua maloꝝ ⁊ vino aromatico ⁊ tene/ antur in ore. ¶ Est istud el'ariū valde valz fetori oris q̄ ē ex fl'ate ⁊ humorib⁹ putridis. ℞. extremitatū mirti humi de p̱tes. iy. emblicoꝝ: ⁊ ciperi spice: cortic̃. citri: sq̄nāti ma/ sticis: gallie mus̃. gariof. an̄. p̱tē. i. conficiant̃ cū passis enu/ cleatis: ⁊ fiāt ex eis pill'e sil'es auellane aut nucibus.

¶ De alcola. i. bothō ⁊ p̱uis pustul'i ore. CA. XLVIII.

FIt cum cal'itate ⁊ rubedine in ore: ⁊ con/ fert ei flōmia ⁊ vētosatio s͛b mē/ to: ⁊ curatur hoc medicamine. ℞. spodiū ro. co/ riādrū siccū: sumach. lētes excorticatas: se. por tula. sene de mecha: alcānā ꝯterat̃ ⁊ teneat̃ cuz pauca cāphora in ore ⁊ colluat̃ post id cū aq̄ ro. ⁊ aceto.

¶ Et ex fl'ate putrefacto fit: ⁊ ei⁹ signū ē albedo in ore ⁊ cō fert ei vt fricetur cū melle: ⁊ attram̄to: aut fricetur cū çuc caro tabarçeth ⁊ colluatur cū iulep: ⁊ teneatur in ore me/ mite ⁊ mirabo. citrini. ⁊ piretrum.

¶ Et fit ex putredine ⁊ corruptione: ⁊ confert ei hoc medi camen. ℞. arsenici: calcis: aluminis: gallaꝝ: floris eris. an̄. terant̃ g̊ cuz aceto forti hebdomada vna: ⁊ fiāt ex eis tro/ cisci ⁊ cum necessitas fuerit fricet̃ loc⁹ putridus cū sexta ʒ. i. ⁊ dimittat̃ hora vna mag̃: deinde īungat̃ cū oleo ro.

¶ De casu vue. CAP. XLIX.

FIt quādoq; cū vehemētia rubedinis ⁊ caliditatis ⁊ ꝯfert ei flo botomia ⁊ gargarismus cuz aceto ⁊ aq̄ ros. ⁊ vt palato apponant̃ rose ⁊ sanda. ⁊ balaust. ⁊ cam/ phore parū: ⁊ approximet̃ vue cū coclearī ⁊ cō/ primat̃ sup̱ eaz ꝯpressiōe subtili ⁊ īclinet̃ ad sup̱iora oris. Et qn̄ nō ē cū ea rubor: ⁊ ē decliuis ad albedinē confert ei gargarism⁹ cū muri ⁊ syr. ace. ⁊ sinapi: ⁊ cōfert ei sal armo niacus ⁊ fricet̃ cū galla ⁊ sale armoniaco ⁊ sale ⁊ alumie: ⁊ qn̄ subtiliat̃ radix eius ⁊ nō est vehemētia rubedinis inci datur: ⁊ gargarīçet post incisionē eius cū aceto ⁊ aqua ros. aut cū aqua in q̄ decocta sunt folia rose.

¶ De egritudinibus lingue. CAP. L.

EGritudines lingue sunt aut apo stema accn̄s ei aut spasm⁹ aut fissura: aut vlcera: aut grauitas: aut ranula: aut abbreuiatio ligamēti: aut magnitu/ do līgue: aut rubedo ⁊ īflatio. ap̄ati q̄dē cal'o cō fert flōmia cephal'. deīde vētosatio sub mēto ⁊ gargarīça/ tio cū aq̄ ⁊ aceto: deīde oīa q̄ ꝯferūt alcola ⁊ sināchie que est cū cal'itate s̄m ꝙ dicemus. Sz illi q̄ est sine cal'itate cū multitudine cursus saliue ꝯferūt que dixim⁹ in alcola cū q̄ nō ē rubor ⁊ cal'itas: ⁊ q̄ dicem⁹ in sināchia fl'atica.

Ad fissuras aūt ꝯfert psiliū cuz çuccaro: ⁊ potare aquā ordei ⁊ cibari pedib⁹ coctis ⁊ fri care ipsam cuz spuma que egreditur ex maluis cū īcidun tur ⁊ fricantur adinuicē ⁊ tenere drag. in ore. ¶ Et vlce/ rum cura sil'is est curationi alcola.

Spasmi aūt q̄ est in radice eius signū ē ꝙ abbreuia tur līgua ⁊ īgrossat̃. ¶ Cura ē gargarīçatio cū oleo de aneto ⁊ oleo camomillino: ⁊ linire ceruicē cum aq̄ cal'. ⁊ vngere caput cū oleo aliquo. ¶ Et grauitas q̄dē lingue est ex eis q̄ accidūt post birsen: et si fuerit antiq̄ nō sanat̃: ⁊ nō antique ꝯfert vt fricet̃ subt⁹ cū salgēma ⁊ sale armōiaco: ⁊ oīa que faciūt currere saliuā ex ea: ⁊ si fuerit incipiēs fieri cronica ⁊ fuerit sensus cōturbati ⁊ mot⁹ gra ues cū ea ꝯfert ei cura palisis frigide. ¶ Et fit p̱p̱ abbre/ uiationē ligamēti: ⁊ op̱z vt īcidat̃ illud ligamētuz ⁊ pona tur sup̱ ip̄z attramētū tritū: ⁊ signū eius est ꝙ ē adherēs

cum extremitate lingue equalr. ¶ Et fit ꝑꝑ ranulaȝ sub ea: q̄re oȝ vt sindat̃ ⁊ extrahat̃ si fuerit magna: ⁊ si fuerit ꝑua fricet̃ cū medicamine acuto qđ ē ad gingiuā sanguiolētā.

Magnitudo aūt lingue vt nō capiatur lingua in ore: fit ex multitudine humiditatū que imbibūt eam: ⁊ signa eius sunt ꝓiectio eius extra ⁊ retentio sputi in ea. Oȝ vt fricet̃ cū cepe: aut cū acetositate citri: aut sil'ib⁹ amboꝝ adeo donec currat saliua ex ea qm̄ ipsa flectet̃. Si ergo sufficit bene ē: ⁊ si nō: fricet̃ cum sale armoniaco: ⁊. G. qdē dixit ꝙ magnitudo lingue fit ex vētositate vaporosa implēte ip̄aȝ ⁊ inflāte. ¶ Et cura eius ē euacuatio cū medicia solutiua sic̃ sunt pillule cochie: ⁊ potio reꝝ refridātiū sup ip̄aȝ linguā: ⁊ gargariçādo cū aquis infrigidantib⁹ ēt: ⁊ differētia inter apa molle flāticū ⁊ iter inflationē a vētositate vaporosa ē ꝙ in flatio nō flectit̃ cū premit̃ sup ipsam digitis ⁊ flegmaticū flectitur.

¶ De sinanchia. CAP. LI.

Fit ex multitudine sanguinis sine malitia in ipso ⁊ signa eius sunt rubor faciei ⁊ oculoꝝ ⁊ tensio corpis toti⁹: ⁊ añcessio ciboꝝ generātiū sanguinē: ⁊ multa repl'o eoꝝ: sic̃ sunt lac: dactili: vinū: caro. ⁊ cura eius est flōmia cephal'. deīde gargariçatio cū aceto ⁊ aqua ⁊ sir. aceto. de çuccharo ⁊ rob pomoꝝ acetosoꝝ: rob de moris ⁊ aqua granatoꝝ acetosoꝝ ⁊ infusiōe sumach ⁊ solutio nāe cuȝ aq̄ fructuū vt prunoꝝ ⁊ tamarindi: ⁊ cassie. f. tereniabin: ⁊ gargarismus cū rob de nucib⁹ ⁊ aq̄ coriādri humidi vsq̄ ad tres dies: ⁊ post tres dies gargariçet cū lacte dulci in quo dissoluta sunt medulla cass. f. ⁊ si iuuat̃ ꝑ hoc bene: ⁊ si nō: ponatur i oī lib. aq̄ ficuū decoctaꝝ. ℥. i. baurach ⁊ mirte. ʒ. ij. dissolute cuȝ decoctione: fenugreci: ⁊ dactiloꝝ ⁊ emplastret̃ guttur exterius: sicut ē eius circuit⁹ cū reb⁹ trahētib⁹ vt attrahat̃ mā. ad exterioꝛa ⁊ assiduet̃ id qm̄ dilatat guttur: ⁊ si fortior sit res ⁊ cōstringat̃ guttur valde tūc insufflet̃ in guttur ex hoc medicamīe. ℞. se. albarmel: se. raphani: asse fetide baurach: armeni: mirre salis armoniaci añ. singulariter si vis aut cōiunctiȝ ⁊ tere sicut alcohol: ⁊ suffla ī guttur: ⁊ si locus deglutiēdi stringit̃: pone sup ceruicē vētosaȝ maximā: qm̄ deglutiet ⁊ aperiet̃ dū ꝑmanebit ventosa super ip̄m: ⁊ da ei ad potandū aquā ordei. deīde reitera ventosaȝ: ⁊ si due vene q̄ sunt sub lingua fuerīt plene: flobotomabis eas post flōmiā cephalice. sivo appareat apa in gutture interi⁹ scalpella ipsum post flobotomiam.

¶ Et fit ex colera ni. ⁊ signuȝ ei⁹ ē: ꝙ nō ē cū eadē vehemētia ꝓfocatiōis ⁊ incendio ⁊ calore q̄ ē cuȝ sanguinea ⁊ sunt sitis ⁊ inflatio ⁊ dolor fortior. ¶ Cura eius ē post flobotomiam gargariçatio cuȝ eis que dixim⁹: ⁊ sumes in potu aquam ordei cum mucillagīe psily ⁊ aquā melonis indi: ⁊ assiduatio gargariçandi.

¶ Et ex flāte fit: ⁊ signa eius sunt multitudo cursus saliue ⁊ paucitas doloris cū cōstrictione loci deglutiendi: ⁊ paucitas rubedīs faciei. ¶ Et cura eius ē si infirm⁹ fuerit strictus: vt cito succurras soluēdo ip̄m cū cochys ⁊ clistericādo ip̄m clisterib⁹ cal'is dictis in apoplexia: ⁊ fac eū gargariçare cū incipit egritudo cū sirupo ace. mellino: aut cum muri nabati: aut cū aq̄ mell'i cuius lib posita ē ℥. i. sinapis aut cū sirupo ace. ⁊ aqua rafani expressi: ⁊ cuȝ decoctione ficuuȝ ⁊ baurach ⁊ suffletur in guttur baurac ⁊ assa fetida ⁊ sal armoniacus.

¶ Et qn̄q̄ accidit post ꝑcussioneȝ in collo. Et cura eius est flōmia: ⁊ reliqua q̄ dixim⁹ in sinācbia sanguinea. Or si cōprimant̃ spondiles colli ⁊ cōstringat̃ guttur vehemēter: tūc cura eius ē vt fiat ei instr̄m sil'e lingue freni itromittatur guttur: ⁊ subleuet̃ cū eo locus coartat⁹. ¶ Et qn̄q̄ accidit hec coartatio in initio: ꝓpterea q2 apa attrahit spondiles: ⁊ nō cōfert tūc hec cura: ⁊ cōfert ad constrictionem gutturis ⁊ sinācbiā cū ꝓprietate: stercus yrūdinis cū teritur cū sale armoniaco: ⁊ sil'r stercus canis albū q comedit ossa: cū exiccat̃ ⁊ terit̃ ⁊ cōficit̃ cuȝ melle ⁊ leniet̃ cum eo guttur.

¶ De tussi. CAP. LII.

Fit propter aliq̄d qđ ē in pulmone ⁊ ē necesse vt egrediat̃ qđ est: aut sanies: aut sanguis aut humor grossus: aut ꝑꝑ reȝ subtilē acutā descēdētē ex capite semꝑ cōmouentē cānā ipsi⁹ pulmonis: aut ꝑꝑ humiditatē sui ipsius: aut ꝑꝑ ei⁹ siccitatē: aut ꝑꝑ caliditatē eius sil'r: aut ꝑꝑ vlcus: aut ꝑꝑ apa in ip̄o: aut apa sanguineū: aut apa colericū calidū: aut flāticū frigidū: aut duꝝ aut ꝑꝑ aerē frigidū aduenietē cāne pulmonis. Et illa q̄ fit ꝑꝑ reȝ in pulmone quā necesse ē exire. ⁊ ē aut sanies cui⁹ signū ē qđ fit post pleuresim: ⁊ dicā curaȝ eius in capl'o suo: aut ē humor grossus: cui⁹ signū ē qđ fit post coriçā. ¶ Cura ē eius cū decoctōe ysopi ex eis q̄ dixim⁹: ⁊ oȝ vt sumas decoctionē ysopi si vēter ē siccus ita ꝙ misceas cū ea cass. f. ⁊ si fuerit lenis nō misceas cū ea oīo.

¶ Et eius q̄ fit ex re descēdēte ex capite ⁊ cōmouente pulmonē: signū ē tussis sicca sine sputo ⁊ fit fortis ꝓprie in nocte ⁊ post somnuȝ. ¶ Cura eius ē vt det̃ in potu sirup⁹ papaueris: ⁊ gargariçet ante somnū aquā ī qua decocta sint folia ro. siccaꝝ ⁊ balaustie: xilocaracte de scemi: aut nabatie ⁊ teneat in ore suo has pill'. ℞. amili: dragagā. amigda. dulciū excorticataꝝ ⁊ fabaꝝ excorticataꝝ se. papaueris ⁊ corticē ei⁹: gūmi ara. ⁊ boli arme. añ. ꝯficiant̃ cū mucillagine psily ⁊ mucillagine granoꝝ citonioꝝ: ⁊ fiat ex eis q̄ sint sicut lupini ⁊ teneant̃ in ore. ¶ Si ergo sufficit bene. ⁊ si nō. ℞. thuris maſ. ꝑs. i. mirre: opy: croci añ. tertia ꝑtis. i. succi liquiritie. ꝑs. i. fiāt pillule pōdere sexte. ʒ. i. ⁊ sumat ex eis in nocte a trib⁹ pillulis vsq̄ ad. iiij. ⁊ fricet̃ caput in balneo postq̄ abradit̃ cū pāno vehemēter asꝑo tādiu donec rubeat: ⁊ ꝓuocet̃ sternutatio oī die. ¶ Si ergo sufficit bn̄: si nō: radat̃ caput ⁊ liniat̃ cū sinapi ꝯfecta cū decoctione ficuū ⁊ dimittat̃ tādiu donec vesicet̃ locus ⁊ aperiant̃ vesice ⁊ cōsolident̃ spatio longo: ⁊ cauteriçet̃ locus cōmissuraꝝ ⁊ ꝓprie sup illā q̄ ē in medio capitis ⁊ nō cōsolidet̃ tp̄e lōgo ⁊ nō negligat̃ hec tussis: qm̄ ipsa multotiēs ꝑducit ad ptisim. Et hec q̄dē cura cōfert oī ex cui⁹ capite descēdit ad pect⁹ ei⁹ catarrus semꝑ aut ad stōm: ⁊ fit cā ad sol'onē: aut ad oculos eius ⁊ fit cā doloris aut vlceꝝ in eis.

¶ Et fit ex humiditate pulmonis ipsi⁹ in flāticis ⁊ senib⁹: ⁊ signa eius sunt ml'titudo sputi ⁊ abūdātia ei⁹ ꝓprie ⁊ post somnū ⁊ viscositas flātis in gutture ⁊ cōmotio hoīs cū eo in pl'ib⁹ dispōnib⁹ eius. ¶ Et cura eius ē vt in potu sumat decoctionē ysopi: ⁊ si sufficit bn̄: ⁊ si nō: vomat̃ ⁊ soluat̃ cū yeraruf. ⁊ q̄ dixim⁹ ex illis q̄ scripta sunt cuȝ ea ⁊ det̃ post id in potu de hoc medicamīe. ℞. se. feniculi. se. apy radic. lily: ysopi sicce: capillusueneris: se. raffani. añ. ʒ. i. ficuū siccaꝝ. x. numero ⁊ dactiloꝝ tantūdē decoquant̃ cuȝ duab⁹ lib. aq̄ quousq̄ remaneat vna libra ⁊ det̃ in potu ex ea oī die lib. ß. tūc si sufficit bn̄. ⁊ si nō: sumat in potu de hac cōfectione. ℞. succi ligri. ʒ. x. ysopi sicce. capilliueneris se. vrtice: yreos: cordumeni. piꝑis aristol'. ro. amigdal'. amararuȝ nasturty. añ. ʒ. v. conficit̃ cū melle dispumato ⁊ det̃ de ea sicut nux. ¶ Et hec q̄dē medicia educit saniē ex pectore ⁊ ex stō ⁊ oēs humores grossos: ⁊ teneat ex eis pill'. in ore. ℞. succi ligri. ʒ. v. piꝑis: mirre: cordumeni: amigdal'. amar̃. añ. ʒ. ij. asse fetide. ʒ. i. cōficiat̃ cū melle: ⁊ fiant inde pillule ⁊ teneant̃ in ore. Or si tussis in nocte ꝓhibeat sōnū ⁊ faciat vomere: curet̃ cū eis q̄ educūt humiditatē ex pulmone: ⁊ sumat post id de istis pillulis: ⁊ teneat eas in ore suo ī nocte. ℞. mirre. storac̃. liq̄de: thuris maſ. añ. opy: q̄rta ꝑs i. ⁊ fiāt pillule in vnaquaq̄ quaꝝ sit pondus sexte. ʒ. i. ⁊ sumatur sicut diximus.

¶ Et fit ex siccitate pulmōis: ⁊ signa eius sūt q̄ ē sine spu to ⁊ alleuiat̄ cū sorbitione amili: ⁊ apud introitū balnei: ⁊ apud sōnū ⁊ comestionē ⁊ potū vini plīme cōmixtōis: ⁊ fit fortis cū ē fames ⁊ sitis: ⁊ ꝓpe cū laboꝛ adest: ⁊ cū ea semꝑ aliqd ↄstrictiōis anhelitus aut paꝝ aut plīmū: ⁊ id secūdū quātitatē siccitatis pulmōis: ⁊ extenuationē corpis ⁊ frequētiā in pulsu ⁊ cū puitate ⁊ velocitate. ¶ Et cura eius ē vt in potu det̄ aq̄ ordei: si res iā puenit in eo ad ℏyt febri at bis in die in mane lib. s. ⁊ post. iij. horas ⁊ itromittat̄ in tina secundū. vi. horas diei: deīde cibet̄ post illud ex kiscy ⁊ cucurbita ⁊ sil̄ ex oleribꝰ cū oleo amigdal̄. ⁊ det̄ ei in potu in tpe sōni mucilago psily ⁊ aq̄ citroli i tpe suo ⁊ aq̄ cucurbite ⁊ alteret̄ ei aq̄ cū iulep ⁊ teneat in oꝛe ex his pill̄. ℞. succi ligri̅. ʒ. x. semē cucurbite dulcis semen citroli: semen portulace an̄. ʒ. v. ↄficiant̄ cū mucilagine psily ⁊ albumine oui. ¶ Et si nō ē feb. cura ē sumere ī potu lac ⁊ comedere panē cū eo ⁊ potare ipm cū ē sitis: ⁊ sit lac capraꝝ pascētiū humidū ordeū ⁊ silia ex herbis.

¶ Et fit ex calore pulmōis: cuiꝰ signa sūt vehemētia sitis ⁊ magnitudo anhelitus ⁊ pulsus ⁊ rubedo faciei cū anhelitu ascēdētiū vna vice post aliā. ¶ Et cura eius ē aq̄ ordei ⁊ mucillago psily: ⁊ facere emplm̄ pectori cum cera ⁊ oleo violato ībibito in mucillagine psily: aut aq̄ portulace: aut aq̄ lactuce: aut aq̄ citrol: ⁊ silia: ⁊ tenere in oꝛe pill̄. quas diximꝰ: ⁊ cibari pedibꝰ ⁊ pullis cū cucurbita ⁊ alkisek: ⁊ oleū amigdalinū: ⁊ bibat sanic de tritico cū çucharo ⁊ aquā ꝟe frigidā ⁊ assiduet emplāre pectus cū his q̄ infrigidant.

¶ Et fit ex apate in pulmōe. ⁊ si ē calidū eiꝰ signa sunt feb. ⁊ ↄstrictio anhelitus supflua: ⁊ frequētia pulsus magna: ⁊ vehementia rubedīs maxillaꝝ. ¶ Et cura eius ē flōmia: deīde reliqua cura quā diximꝰ in tussi ex caliditate ⁊ siccitate pulmōis. ¶ Aut ē apa flāticū frigidū molle: ⁊ signa eius sunt vehemētia cōstrictionis anhelitus absq̄ plīma caliditate ⁊ neq̄ ē rubedo in facie ⁊ mltitudo saliue ⁊ sputi. ¶ Et cura eius in ꝑncipio ē cura apatis calidi dū cū eo feb. ꝑmāet: cumq̄ ꝓtendunt̄ dies ⁊ sedat̄ feb. ⁊ caliditas. tunc cura eius ē vomitꝰ ⁊ solutio vētris ⁊ ꝓductio sputi cū cis q̄ diximꝰ in caplo tussis antiq̄ ex humiditate pulmōis.

¶ Et fit ꝑꝑ apa duꝝ in pulmōe: ⁊ signa eius sūt ↄstrictio anhelitus secūdū dies: ⁊ tussis sicca sine sputo ⁊ neq̄ ē caliditas in pectore si tangat̄: ⁊ ē difficultas attrahēdi vētū ⁊ q̄ infirmꝰ sentit ↄstrictionē anhelitus: deīde debilitat̄ paulatim secūdū dieꝝ trāsitū: ⁊ nō ē ei sanitas: ⁊ qn̄q̄ alleuiat̄ paꝝ ⁊ ꝓtendunt̄ dies cū habente eā si sumat in potu aquā mellis subtilē ⁊ teneat in oꝛe suo semꝑ oleū amigdalinū: ⁊ trayciat ipm paulatim ⁊ bibat lac recenter mulctū ⁊ fiat ex ipo sorbitio cū farina ciceris: ⁊ iungat̄ semꝑ pectꝰ cū cera ⁊ oleo ībibito mucillagie fenugreci: ⁊ mucillagie se. lini: ⁊ ↄfert ei adeps gallie: ⁊ adeps anatis cū cōedit eū.

¶ Et fit ex pulmōis vlcere: cuius signū est egressio sanguinis aut saniei aut cortices egredientes cuꝫ tussi: aut fit pꝰ sputū sanguīs: aut post pleuresiꝫ: aut pꝰ catarrū calidū a capite ⁊ extenuat̄ in ea corpꝰ ⁊ ↄcomitat̄ eā febris ethica. ¶ Et cura eius ē si nō ē antiqua ⁊ vlcus ē recens adhuc ⁊ sanguis egredit̄ cū tussi vt sumat in potu aquā ordei cum cancris fluuialibꝰ: ⁊ sirupo de papauere cū lacte dū nō cōstrigit̄ anhelitus eius. ⁊ dent̄ isti trocisci de papauere. ℞. se papaueris albi: medulle se. cucurbite: seīs citroli. an̄. ʒ. x. amili dragagātis: gūmi ara. succi ligri. an̄. ʒ. v. thuris mas. boli ar. sanguis dra. carabe. an̄. ʒ. ij. mirre cinamomi: opy. an̄. ʒ. i. fiāt trocisci: ⁊ sumāt in potu cū sirupo de papauere aut cū rob mirti. ¶ Et si fuerit antiqua ⁊ currit sanies cū sonitu ⁊ ↄstringit̄ anhelitus qn̄ retinet̄: tūc det̄ ī potu decoctio ysopi ⁊ q̄ diximꝰ ex illis q̄ educunt hāc saniē donec dilatet̄ ex hꝰ rebus: ⁊ qn̄ constringit̄ anhelitus cū istis rebus dent̄ in potu ea q̄ educūt saniē: cū ergo dilatat̄: redeatur ad ista: ⁊ administret̄ dū ↄstringit̄ anhelitus: ⁊ administret̄ aliqd̄ regimē eius q̄ ē ꝑꝑ siccitatē pulmōis: ex tina ⁊ cibatōe: ⁊ si fuerit putrefactio ⁊ fuerit id qd̄ venit ex eo fetidū cū expuit̄ ⁊ fuerit plurimuꝫ: abūdās ⁊ in pectore ⁊ in gutture oregmon. oportebit vt cū eo qd̄ educit saniē lambat eger oī hebdōada sel. ʒ. i. mirre rubee cū tribꝰ. ʒ. mellis. ⁊ suffumiget̄ guttur suū in traiectorio cū istis pillulis. ℞. aristologie mirre storac̄. thuris: an̄. arsenici rubei quātū oīa aggregent̄ cuꝫ butiro vaccino: ⁊ fiāt inde pillule vt auellane ⁊ suffumiget̄ cū eis pōdere aurei vniꝰ. ⁊ hec qdē suffumigatio ↄfert tussi plurime humiditatis sine vlcere.

¶ Et fit vlcus siccū: ⁊ signū eiꝰ ē qd̄ fit post sputū sanguinis ⁊ saniei: deīde abscindit̄ sputuꝫ ⁊ remanet tussis sicca sine sputo ⁊ corpꝰ liqfit cuꝫ ea. ¶ Et cura eius ē sumere in potu lac ⁊ oīa q̄ diximꝰ i cura siccitatis pulmōis. ¶ Et fit tussis sicca ex friditate aeris: ⁊ signū eius ē q̄ excitat̄ cuꝫ violētia frigoris eius ⁊ fortitudo in hyeme: ⁊ ē dura ⁊ sicca. ¶ Et cura eiꝰ ē sorbitio calida ⁊ ꝓhibitio ab attractione aeris frigidi ⁊ introitus balnei.

¶ De sputo ⁊ vomitu sanguinis. CAP. LIII.

Sanguinis exitus ab oꝛe aut fit cū vomitu ⁊ ē exitus eius a stō ⁊ partibus eius cū sonitu rascationi silī: aut cū tussi ⁊ eius exitus ē a pulmōe aut a pectore ⁊ finibꝰ eiꝰ aut cū rascatiōe ⁊ descēdit ex capite ⁊ ex vuula ex palato ⁊ finibꝰ eoꝝ. ¶ Et in curatōe qdē eius q egreditur cū rascatiōe et sonitu sibi silī facili: et puo si ē pue quātitatis sufficit gargarismꝰ ex rebꝰ stipticis sicut q fit ex aq̄ ro. in qua infusuꝫ ē sumac aut rob agreste: aut aq̄ citoniorū et silibꝰ. ¶ Si ē plurime quātitatis: tunc oꝫ vt flōmet̄ cephal̄. deīde gargariçet̄ cum istis rebꝰ. ¶ Si aūt in loco oris fuerit vlcus recēs: inuiscent̄ suꝑ ipm thus et sanguis dra. et teneat in oꝛe aquā ro. in qua bulierit cupule glādiū aut camersich qd̄ ē semen tamarisci. ¶ Et si fuerit vlcus malū putridū: curet̄ curatōe colꝰe putride: et ↄsideret̄ sanguis q egredit̄ in vomitu: et si fuerit plurimꝰ: aut assiduet pluribꝰ diebꝰ: flōmet̄ basilica: deīde cōedat res stipticas et glutinatōes faciētes paulatiꝫ vna vice post aliā: et ꝓprie si eger inuenerit doloꝛē inter vtrasq̄ scapulas: tūc oꝫ vt trayciat aquā citonioꝝ acetosoꝝ ī qua dissolutū sit aliqd thuris vicibꝰ pluribꝰ: et comedat ex glādibꝰ et xilocaractis et passis cū suis iteriorībꝰ et agresta et sumach. et bibat de ℏ medicamie. ℞. boliarmeni gūmi arabici balaustie: san. dra. thuris an̄. det̄ in potu cū aq̄ citonioꝝ: aut cuꝫ aq̄ maloꝝ et ponat̄ cibus agresta et silia ex eis q̄ stipticitatē faciūt: et deuitet oē calidū et acutū. Et fit qdē egressio sanguis ex pectore et pulmōe cū tussi: et ille q ē ex pulmone ē multotiēs cū tussi pua. Et ille q ē ex pectore ē paꝝ cū tussi plurima. Sit ergo plurimū study tui in hac tussi: ē n̄. timorosa ꝑducēs in pluribꝰ dispositiōibꝰ ad ptisim.

¶ Incipe g a flōia basilice: deīde da in potu ℏ medicamen ℞. thuris san. dra. an̄. ꝑtē. i. endiuie carabe an̄. ꝑteꝫ. s. emateitis: terre sigill̄. an̄. ꝑtē. i. et. s. aluminis balaustie duas tertias partis. i. dent̄ ex eo ī potu. ʒ. ij. cū pōdere cherat vniꝰ opy: et cherate se. iusqami: et cinamōi tertia. ʒ. i. aut spice aut costi aut mirre: et gargariçet cū aceto: et aq̄ ro. in matutinis et vesperis: et meliꝰ ē vt des ex eis in potu ℏ medicamē cū aq̄ albedarogi: aut cū aq̄ portulace: si fuerit cum eo caliditas: et si inueneris in pectore doloꝛē cū sputo sanguinis: tūc line locū doloris ℏ medicamie cuiꝰ narratio ꝑcessit: et da ei ex ipo in potu postq̄ ↄfeceris ipm cuꝫ vino.

¶ De pleuresi. CAP. LIIII.

Fit ex sanguine: cuius signa sunt rubedo coloris: repletio pulsus et vehemētia cōstrictiōis anhelitus post multā repletionē vini et si sputū iaꝫ inceperit erit rubedo in co plus.

¶ Et cura eius ē flōmia basilice ex latere opposito: deīde iteratio flōmie ex latere doloris in die tertia: et da ī potu aquā ordei: et viol̄. cōditas: ꝛ si nā fuerit stricta: humectetur cū aqua fructuū sicut aq̄ prunoꝝ: viol̄. siccaꝝ ꝛ cass. f. terraniabin. Et si fuerit dolor: ꝛ punctura vehemens: fiat empl̄ꝫ cū violis siccis: ꝛ camomilla ꝛ farina ordei ꝛ altee: de vnoquoqꝫ quoꝝ sumat̄ pugillus vnus ꝯficiat̄ cū aq̄ ꝛ oleo sisamino ꝛ emplastret̄ cū eo locus dū ē tepidū. ¶ Et si tussis fuerit sicca ꝛ difficultas spuēdi vehemēter valde: tūc da ei in potu oī die añ aquā ordei hora vna hāc decoctionē. ℞. ficus albe. xx. numero passularū enucleataꝝ. ʒ. x. radicis ligritie pulueriçate. ʒ. v. iuiube. xx. numero sebesten totidē: buliāt in trib⁹ lib. aq̄ quousqꝫ redeat ad lib. i. ꝛ .ß. colet̄ ꝛ detur de ea in potu lib. ß. cū. ʒ. v. viol̄. cōditaꝝ. ʒ. iij. olei amigdal̄. dulciū. Si aūt mūdificat̄ infirm⁹ ꝛ sanat̄ bñ: ꝛ si remanerit ex ea reliquie iā diximus curā eius.

¶ Et fit pleuresis ex colera: ꝛ signa sunt eius pūctura ꝛ dolor in latere ꝛ caliditas fortior q̄ꝫ eius que fit ex sanguīe: ꝛ pulsus minor ꝛ durior ꝛ febris acutior. ¶ Et cura eius est flōmia: sed ex latere doloris de basilica ꝛ emplastret̄ loc⁹ vl̄ pectus cū eis q̄ dixim⁹: ꝛ leniat̄ nā cū eis q̄ dixim⁹: nisi fuerit solutio ventris: ꝛ sīl'r fiat vt reliqua cura: p̄ter ꝙ in hac specie necessariū ē vt extinguat̄ inflamatio colere superflua extinctiōe cū frigidis q̄ sunt sicut mucillago psilij ꝛ aq̄ citroli ꝛ aq̄ cucurbite ꝛ aqua melonis indi: quecūqꝫ ē presens ꝛ p additionē cū aq̄ ordei ꝛ sit cibus ex kisck: ꝛ cucurbita et spinachia: ꝛ qđ fit ex maluis cū oleo amigdal̄.

¶ Et fit ex sanguīe adusto nigro. ꝛ signa eius sunt vehemētia puncture cum siccitate oris ꝛ fortitudine feb. ꝛ aspitas lingue: ꝛ post positio sputi ꝛ tarditas eius ꝛ difficultas ipiius ꝛ nigredo coloris ipi⁹ ꝛ plurimū ē mortale. ¶ Et cura eius ē flōmia ꝛ oīa q̄ diximns: verūtñ oꝫ vt potet̄ eger in hac egritudīe ex extinguētib⁹ rē plīmā: ꝛ trayciat semp iulep: ꝛ potet aquā ordei trib⁹ vicib⁹ ꝛ ingrediat̄ ter in die tinā: ꝛ plonget sessionē in ea: ꝛ locus doloris embrocet̄ cuꝫ aqua calida ꝛ assiduet̄ desup emplastrum.

¶ Et fit pleuresis ex sanguīe in quo dominat̄ flegma ꝛ est magis geta et leuior: ꝛ febris nō hꝫ magnū dominiū: ꝛ nō ē punctura in latere: et ē sputuꝫ in hac egritudīe albi⁹: ꝛ in ipso ē rubedo parua. Et cura eius ē flōmia etiā: deinde decoctio ysopi: ꝛ viol̄. cōdite et reliqua q̄ dixim⁹: verūtñ extinctio et humectatio oꝫ vt sint minores.

¶ De ptisi. CAP. LV.

PTisis fit aut post pleuresim: aut post sputū sanguis: aut post coriçā et catarrū plīmū ex capite: aut post tussim longaꝫ: ꝛ nos qdē iā dixim⁹ signa ꝛ curā ipsi⁹ ī cura tussis

¶ De periplemonia. CAP. LVI.

PEriplemonia est flātica secūdū plurimū: ꝛ qñqꝫ ē sanguinea ꝛ etiāꝫ colerica: sed raro: ꝛ accidit ab apate qđ ē in pulmone: ꝛ iā dixim⁹ curā ꝛ signa ī cura tussis.

¶ De disnia. CA. LVII.

DIsnia plīmū fit ex flāte grosso iplēte cānā pulmōis: ꝛ sūt cū ea oregmō magn⁹ in pectore ꝛ ꝯstrictio anhelitus: ꝛ id qđ faciunt canes ī anhelitu qñ currūt ꝛ ꝑpe apđ motū. Et cura ei⁹ ē id qđ educit illos hūores grossos ex pectore: ꝛ iā dixim⁹ id ī tussi humida. ¶ Et fit qñqꝫ ex siccitate pulmonis: ꝛ signa eius sunt sitis ꝛ subtilitas nocet. Et cura eius est sumere lac in potu.

¶ De egritudib⁹ cordis. CAP. LVIII.

EGritudines cordis quas curari possibile ē: sūt alteratio ꝯplexionis añqꝫ cōfirmet̄: ꝛ tremor cordis: ꝛ sincopis ꝛ dolor q nō cōfirmat̄: ꝛ debilitas. apa vero disruptio aut corruptio ꝯplexionis cōfirmate nō sunt faciles ad curādū ꝛ signa doloꝝ mortē inferrētiū sunt casus pulsus post vehemētiā diuersitatis ꝛ magnitudis et citrinitas coloris subito: post vehemētiā rubedis eius et sincopis difficil̄ tarde euasiōis et sudor frigidus. Or aūt ex eis curat̄ ē caliditas cordis nō ꝯfirmata: cuius signa sunt vehemētia caliditatis pectoris: ꝛ magnitudo pulsus ꝛ velocitas ipsius ꝛ frequētia ipsius ꝛ febris insepabilis. ¶ Et cura eius ē sumere in potu lac acetosuꝫ extracto butiro: ꝛ rob: acetositas citri: ꝛ rob maloꝝ ꝛ rob acetose: ꝛ aquaꝫ citroli: ꝛ trociscos de cāphora ꝛ emplastret̄ pectus cū sandalis ꝛ aq̄ ro. ꝛ cāphora īfrigidatis sup niuē ꝛ alteret̄ emplastrū cū sit tepidū: ꝛ det̄ in potu aq̄ frida ꝛ habitet in locis frigidis. ¶ Et ē cū frigore ꝯplexiōis cuꝫ nō ē cōfirmata. ꝛ signa eius sūt raritas pulsus et anhelitus et pigritia et destructio letitie faciei. ¶ Et cura eius ē dare in potu vinū forte odorifeꝝ puꝝ pauce quātitatis: ꝛ odorare odorifera calida ꝛ inungere pectus cū oleo nardino ꝛ emplastrare ipꝫ cū spica ꝛ costo ꝛ sauīa et ciperis et cinamomo et gariofil̄. et folijs mirti: fiat emplastꝝ cū vino et aq̄ citonioꝝ et aq̄ maloꝝ et emplastret̄ cū eo cor et cōedat pullos columbaꝝ et vitella ouoꝝ de puis auib⁹ et frixis habentib⁹ plures species qb⁹ cōdiunt̄ cibaria. ¶ Et ē ex ꝯplexione sicca si nōdū cōfirmata ē: et signa eius sunt ꝙ corp⁹ iā extenuatū ē: sꝫ nō totū: et pulsus durus puus frequēs. ¶ Et cura eius ē aq̄ ordei si ē febris quātitatē habēs: et si nō: potus lactis et ītroitus tine: et balneatio cū aq̄ dulci: sicut diximus in tussi sicca et positio cere et olei sup pectus: et inter scapulas et potare oleū amigdal̄. sup vinū paucuꝫ hoc modo. media. ʒ. olei amigdal̄. fundat̄ sup. ʒ. v. vini et bibatur ī matutīs: deīde bibat sorbitionē factā ex aq̄ ordei et oleo amigdalīo: et çucharo: deīde egrediat̄ tinā: post egrediatur et emplastret̄ pectus cū eis q̄ dixim⁹: et vitet laborē. ¶ Ex humiditate v̄o nō fiūt fortasse in corde egritudines: nā si dominat̄ in dispositiōe corpis adeo donec necesse sit vt cordi dominet̄: interficit velociter et nō expectat curationē: et si fuerit apoplexia et paralisis pp actionē dominij humiditatis sup cor.

DEbilitatis aūt cordis sig̃ sūt trēor cordis sine caliditate: et ñ ē velocitas ī pulsu et cōstrictio anhelitus: et dispositio sil̄is sincopi adeo donec superueniat ei fortasse sincopis: ista accidūt infirmo etiam cū cōmouet̄. et cura eius ē diamuscū qđ reponit̄ et metridatū: et cōfert ei ħ medicamē. ℞. mastic̄. cinamomi: piperis lon. sisimbrij felēgemisk. bedarogi: mellisse folij indi: coriādri sicci: spice nardi. añ. ʒ. i. coralli carabe māgaritaꝝ puaꝝ: spodij. ʒ. ß. musci sexta. ʒ. i. ꝯficiat̄ cū melle extracto a mirabol̄. kebul̄. cōditis. ¶ Aut sumat̄ emblicoꝝ mirabol̄. nigroꝝ ꝛ kebul̄. añ. pugillus vn⁹ et buliāt in aq̄ bñ et effundant̄ de illa aq̄ ptes. iiij. sup duas ptes mellis dispumati et coquat̄ donec mediet̄ aq̄: deīde cōficiatur cū eo. ¶ Et iungat̄ pectus cū eis q̄ dixim⁹ de odoriferis calidis et cū gallia: et vtat̄ suffumigatōib⁹ et vīo odorifero: et cibi eius sint pulli et edi et vitella ouoꝝ sorbiliū: et vtat̄ ludis et augmēto in sōno et īdumētis muscatis semp et dormiat in eis ꝛ deuitet coitū et laborem.

¶ Et tremor cordis secūdū plurimū fit cū calore. ¶ Et cura eius est flōmia cephal̄. ex latere sinistro: et dare in potu lac acetosum et trociscos de cāphora secūdū ꝙ diximus Et fit tremor cordis raro tñ ex multitudine melācolie in sanguine. et hec species tremoris cordis est nocibilior specieꝝ tremoris cordis: et signa eius sunt corruptio cogitatiōis et tior et siluestreitas et dispositio proxia melācolie que est ex dominio colere ni. ī sanguīe. ¶ Et cura ei⁹ est id quod diximus in melancolia que ē ex dominio colere ni. in sanguinem.

¶ Et fit sincopis qꝺ ꝑꝑ dispositionē q̄ accidit cordi cū cōitate cerebri. ¶ Et cura ei⁹ ē ī hora ꝑoxismi roratio aq̄ frigide ⁊ infusio ipsius ⁊ insufflatio musci in nasuz ⁊ fricatio extremitatū ⁊ pedū ꝯpressio ⁊ odorare vinuz ⁊ odorifera ⁊ odorare odores cibarꝫ odoriferi: ⁊ sumere diamuscū cū aq̄ maloruz ⁊ tortellas tritas cū vino odorifero. ¶ In dispositōe aūt q̄ ē preter ꝑoxismuz cōsidereť: an ē ex debilitate cordis: aut ex frigiditate: aut ex caliditate ⁊ curetur cum sua cura.

¶ De egritudinibus stōi. CAP. LVIIII.

Egritudines stōi sunt debilitas digestiōis ⁊ malitia istimbre paruitas appetitus ⁊ sufluitas eius: ⁊ dolor: q cōmoueť in eo sine comestiōe: ⁊ dolor q cōmoueť post comestionē ⁊ vomitus eius qꝺ comeditur ⁊ apostema ⁊ vlcera.

¶ Et debilitas qdē digestiōis fit ex frigore stōi: ⁊ signa ei⁹ sunt eructuatio acetosa ⁊ lenitas vētris ⁊ ei⁹ īflatio ⁊ multitudo vētositatis: ⁊ lōgitudo more cibi in stō. ¶ Et cura eius ē çinçiber cōditū ⁊ diapipereon ⁊ alcandidicon ⁊ diacalamētū: ꝯferūt ei semina calida sicut sunt ameos ciminum: carui: grana nigra: origanum. alaniudem ⁊ silia singulariter aut cōiunctiz. ¶ Et fit ex hūiditate stōi: ⁊ signa eius sunt mltitudo sputi ⁊ assiduatio nausee ⁊ paucitas sitis ⁊ velocitas descēsionis cibi absq̧ plima alteratione in eo. ¶ Et cura eius ē vomitus: deide trifera minor ⁊ scoria ferri: deide medicie q̄ exiccāt: sicut thus ⁊ ciminū ⁊ emblici cōditi ⁊ balaustie ciperi ⁊ silia. ¶ Et fit ex humiditate stōi ⁊ friditate eius: ⁊ ē illud qꝺ ē plurimū: ⁊ signa eius sūt eructuatio acetosa: inflamatio vētris ⁊ paucitas sitis: ⁊ velocitas descēsionis cibi. ¶ Et cura eius sunt elia cōposita ex medicis calidis ⁊ stipticis: sicut illud diaolibanū ⁊ illꝺ de agno casto ⁊ homorusie ⁊ trifera minor cōponiť in ea piper ⁊ çinçiber. ⁊ diacitonitē nō solutiuuz: ⁊ administreť qꝺcūq̧ fuerit presens post vomitū ⁊ sit cibus frixa plima hñtia semina ⁊ spēs qb⁹ cibaria ꝯdiunť: ⁊ vinū sit forte antiquū. ¶ Et fit ꝑꝑ caliditatez stōi cū hūiditate: ⁊ signa ei⁹ sunt paucitas appetit⁹: multitudo saliue: nausea. ¶ Et cura eius ē vomitus: ⁊ sumere ī potu yerāp. deide elaria desiccatiua sine multa calefactiōe sicut mirab. nigr. ⁊ kebuli ⁊ emblici: qñ cōficiunť cū passulis tritis cū suis īterioribus ⁊ eleiçesciabim de çucharo: qñq̧ ꝯficiūť cū eo rose cōtrite ⁊ spodiū. Et fit debilitas digestiōis ex siccitate stōi: ⁊ signa eius sunt extenuatio corꝑis ⁊ dispositio silis ethice ⁊ vehemētia sitis. ¶ Et cura eius ē balneatio cū aq̄ tepida dulci absq̧ mora in tina ⁊ sumere in potu lac ⁊ aquā ordei sicut diximus in caplo siccitatis pulmonis. Et debilitas digestiōis fit ex debilitate corꝑis stōi: ⁊ signa eius sunt qꝺ fit post vomitū plimū ⁊ digerit paucū cibū ⁊ grauat illū q ē suꝑ ipm. ¶ Et cura eius ē trifera magna: ⁊ scoria ⁊ inunctio cū oleo nardio aut emplastreť cū spica ⁊ ciꝑis ⁊ squinanto: mastice ⁊ thure ⁊ aq̄ citonioꝝ ⁊ vino stiptico: ⁊ deť electuariū de xiloaloes ⁊ diacitonidē nō solutiuū ⁊ mltiplicet masticationē mastic. ⁊ acceptionē eius cū rosis ⁊ ciperis ⁊ thure ⁊ sumat puluerē eoꝝ quoꝝ vniuscuisq̧ eq̄lr sint. ʒ. ij. ⁊ bibat vinū stipticū: ⁊ comedat ex cibis ⁊ fructibus stipticis.

¶ Et fit ex malitia digestiōis aut ex caliditate ꝯplonis stōi aut ex colera in ipso: aut ex melācolia: ⁊ signa eius que ex caliditate sine mā sunt sitis ⁊ eructuatio fetida cū siccitate oris. Et cura eius sunt cibi acetosi grossi sicut illi q īfrigidati sunt ⁊ acetosi cū vaccina carne: ⁊ illi q fiūt cū agresta ⁊ cū sumach ⁊ potu aq̄ veri frigoris: ⁊ emplastratio ei⁹ cū herbis frigidis. ¶ Et fit cū mā q̄ ē ex colera rubea ī cōcauitate eius: ⁊ signa eius sunt nausea ⁊ vomitus colere ⁊ eructuatio fetida post comestionē ⁊ corruptio ciboꝝ leuium in ipso sicut carniū auiū: et bonitas digestiōis ciboruz grossoꝝ: vt carniū vaccinaꝝ. ¶ Et cura eius ē vomitus cū sirupo acetoso: ⁊ solo cuz yerap. deide cibi quos diximus añ hac. ¶ Et fit ex melācolia: ⁊ signa eius sunt incēdiū ante comestionē qꝺ sedat comestio: aut de quo comestio diminuit: magnitudo splenis: ⁊ vomitus acetosus faciēs cōgelationez in dentib⁹: ⁊ dolor stōi ꝓprie ante comestionem. ¶ Et cura eius ē solutio cū decoctione epithimi multotiens: ⁊ flōmia basilice: ⁊ cibi frigidi cū çucharo ⁊ oleo amigdal. ⁊ vinum dulce.

¶ Et fit iteꝝ debilitas appetitus ꝑꝑ caliditatē stōi: ⁊ multitudinē colere in eo: ⁊ iā diximus signa eius ⁊ curā ei⁹: Aut ꝓpterea qꝺ corp⁹ nō sollicitať ꝓ cibo: ⁊ signa eius sunt repletio ⁊ longitudo quietis. ¶ Et cura eius ē minoratio cibi ⁊ motus ⁊ exercitiū. ¶ Et fit etiaz debilitas appetitus: qñ nō resoluiť ex corꝑe aliqd: ⁊ signa ei⁹ sunt durities cutis corꝑis longitudo tolerātia famis. ¶ Et cura eius est balneū: ⁊ fricatio ⁊ exercitiū ⁊ fricatio in balneo cuz baurach ⁊ farina ciceris ⁊ sudare plimuz ⁊ assiduatio balnei. ¶ Et fit qñ epar nō attrahit a stō rē plurimā: ⁊ signū ei⁹ ē ꝙ egestio ē alba ⁊ viridis. ¶ Et cura eius sunt oīa q̄ faciunt penetrare cibū ⁊ nutrimētū: sicut vinū vetus amaꝝ forte: de quo modicū deť in potu in ieiunio: ⁊ balneū ante cibū ⁊ exercitiū ⁊ oīa q̄ calefaciūt epar ⁊ aperiūt opilationē ei⁹ sicut diacalamētū: ⁊ diapipereō ⁊ elaria calida subtilia. ¶ Et fit ꝑꝑ retētionē eius qꝺ distillat de melācolia in os stōi: ⁊ signa eius sunt vt nō patiať famē: qꝺ si comedat in qbusdā oris comestionē vnā ⁊ digeriť bñ: tunc ē fames ꝑuata ⁊ digestio temꝑata. ¶ Et cura eius ē assiduatio ciboꝝ acetosoꝝ aggregantiū acetositatē ⁊ stipticitatē sicut acetosa ⁊ agresta ⁊ sumach ⁊ ribes: ⁊ cibi īfridati ⁊ alkeel ⁊ infrigidata cū eis facta ⁊ admīstratio alkaul kaulgamic ⁊ oleoꝝ ⁊ cōdimētoꝝ in qbus ē caliditas sicut cepe. allia: porri: pip altit ⁊ sinapiū ⁊ silia ꝺ illis q̄ excitāt appetitū cū mordicatiōe pauca ꝯuenietia in ℞. ¶ Et fit ꝑꝑ egritudinē in neruo veniēte ad os stōi: ⁊ signa eius sunt: vt nō veniat ꝑ istas medicias ⁊ cibos acutos sensuz aut plm sensum ⁊ neq̧ accidat ei nausea. ¶ Et cura eius est difficilis: attñ curať secūdū dispositionē cū cōfortatiōe cerebri ⁊ cū emplastris calefactiuis de illis q̄ ponunť suꝑ os stōi.

¶ Et fit dolor in stō aut añ comestionē: aut post comestionē: ⁊ dolor q fit in stō ante comestionez: aut fit ꝑꝑ apā: aut ꝑꝑ vlcera: aut ꝓpter vētositatē grossaz extēdentez ipm: ⁊ ille qui fit post comestionē alius ē cū vomitu ⁊ alius sine vomitu. ⁊ signa doloris q fit ex apāte calido in stō sunt febris ⁊ apparitio apātis ī stō: ⁊ casus appetitus oīo: vomit⁹ ⁊ sitis. ¶ Et cura eius ē flōmia: deide vomitus: ⁊ trocisci de spodio cū rob agreste ⁊ rob de citonijs ⁊ silia: ⁊ ꝺꝫ esse cōtentus ꝓ cibo aqua ordei cū granatis: faciat illud vsq̧ quo alleuieť febris ⁊ caliditas: ⁊ post illud sumat in potu aquā endiuie in qua dissoluta sunt medulla cass. f. ⁊ trocisci rosati: ⁊ qñ antiquať sumat ī potu trociscos de bdellio ⁊ emplastreť in pricipio rei cū sanda. et rosa. et cāphora: ⁊ si sedať caliditas et fortior fit res: emplastreť cuz cera et oleo nardino in quo iā ꝓiecti sunt ꝓ oī. ʒ. ei⁹ duo aurei aloes et duo aurei mastic. et duo aurei squināti et duo aurei ciperi: et aurei tres bdellij dissoluti cū vino: et hoc apā qꝺ accidit in stō: plurimū accidit in ore eius. et permutať ad apostema duꝝ aut collectōez saniei et fit dubellati: et ego dicā signa et curā eius in vlcerib⁹ stōi. ¶ Et fit ꝓpter apā flegmaticū. et o quā paꝝ accidit in eo: et signa eius sunt febris leuis: et multitudo sputi cū casu appetitus et inflatio stomachi absq̧ duritie in tactu. ¶ Et cura eius est vt detur in potu infusio de aloe et alleuietur cibus ⁊ abhorreat vomitū: ⁊ emplastretur cū ciere arboris vitis et ciperis et squinanto et spica confectis cū aceto. ¶ Et fit apostema

duꝝ in stõ ⁊ paꝝ accidit incipiẽs ⁊ nõ accidit nisi post apa calidũ: ⁊ nos diximus curã eius. ¶ Si ãt idureẽ in dispositiõe sua valde emplastreẽ cũ fortiter dissoluẽtib⁹: sicut hoc emplastrũ. ℞. semen caul. amigdal. amar. excorticataꝝ: storac. liquide bdelly mirre spice: mastic. ciperi sqnãti: resoluanẽ gũme cũ vino: ⁊ aggregenẽ cũ eis reliqua ⁊ fiat emplastꝝ. ¶ Et fit dolor pp vlcera in stõ: ⁊ signa ei⁹ sũt ꝙ fortior fit dolor: cũ comedit res acetosas ⁊ acutas ⁊ apparet in vomitu aut in egestione sanguinis aut sanies cũ dolore aut inter vtrasqꝫ scapulas aut sub collo aut super vmbilico. ¶ Et cura eius ẽ vt detur in potu aqua ordei si fuerit caliditas deĩde post duas horas detur in potu hoc medicamen. ℞. thuris sanguinis draconis. añ. ʒ. v. rosaꝝ: balaustie karabe añ. ʒ. ij. boli armeni. ʒ. iij. denẽ in potu cũ aliqbus robub stipticis. ¶ Et fit ꝓpter dubellati in stõ ⁊ signũ dubellati in stõ est qñ sedatur febris ⁊ dolor ꝓpter apostema calidũ magnũ sensu ꝑceptũ velociter. ¶ Si ergo remãserit inflatio: scias ꝙ apostema iaꝫ collectionẽ fecit saniei: ⁊ idiget eo qđ di rũpat ipsuꝫ: detur ergo in potu lac dulce ⁊ aqua calida vna vice post aliã: ⁊ premaẽ desuper ⁊ moueaẽ. ¶ Si ergo cõmoueẽ tremor ⁊ egestio sanguinis ⁊ saniei ⁊ ɔ̃tumescit apostema scias ꝙ iã disruptũ est: ⁊ si aliud nõ valet: tunc ciba infirmuꝫ sinapi: ⁊ da ei in potu aquã mellinã. donec disrũpatur: qđ si disrũpatur tũc da ei in potu aquã mell. vice vna: et hoc medicamen vice vna: donec mundificet ip̃ꝫ aqua mell.: ⁊ ɔsolidet ip̃ꝫ ℔ medicamen. Et fit dolor ex ventositate tendẽte ip̃m et signa sunt ꝙ ɔmoueẽ post digestionẽ cibi in latere sinistro sup splenẽ: et rugit cũ premiẽ desuper. ¶ Et cura eius est stare rectus et deãbulatio et aduocare eructuationẽ cũ masticatione thuris et cimini et deuitare herbas et cibos inflatiuos. ¶ Et fit dolor q ɔmoueẽ post comestionẽ plĩmã et corrũpiẽ cũ eo digestio. et non cõmoueẽ post cõestionẽ paruã: et nõ corrũpiẽ digõ. ¶ Et cura eius ẽ vt comedat in die multotiẽs et paꝝ. ¶ Et fit dolor qui nõ ɔmouetur post comestionẽ: nec sedaẽ nisi vomitu et ẽ vehementior dolor stõi. Et cura eius ẽ potare infusioneꝫ aloes. deinde trociscos stelle et trociscos yreos et dispartire cibũ in pluribus vicibus: et premittere ante cibũ lambitionẽ mellis et cõfert ei vt sumat vitella triũ ouoꝝ assatoꝝ et. ʒ. i. coriãdri sicci triti cõficiaẽ cũ melle dispumato: et comedat añ cibũ oĩ die: et cõfert ei vt caute riçeẽ caput sup cõmissurã mediã cauterio lõgo. ¶ E fit augmẽtũ appe titus aut pp vehemẽtiã laboris aduenĩẽtis homini in ambulatõe sua: aut pp multitudinem eius qđ effundiẽ de colera ni. ad os stõi: aut pp frigus stomachi: aut pp vehementiã raritatis corpis. ¶ Si ãt ẽ pp mltitudinẽ effusiõis colere ni. signa sunt ꝙ est cũ multitudie comestiõis multitudo egestionis: et in infirmo si nõ comedaẽ excitaẽ mordicatio vehemens in stõ et nõ tolerat quin comedat. ¶ Et cura eius est cibus pinguis et vinũ dulce: et flobotomia basilice et decoctio epithimi: et cauteriũ et vẽtose sup splenẽ. ¶ Et fit ex frigore stõi: et signũ eius est multitudo comestionis cũ multitudine singultus sine mordicatiõe. Et cura eius est illud qđ diximus in frigido stomacho: at vero oꝫ vt cõfortetur et assiduet curationẽ. ¶ Et fit ex raritate corporis: et signũ est vt nõ sit cũ eo egestio secũdũ quantitatem comestionis. Et cura eius est sessio in aqua frigida et in locis frigidis et inungere corpus cũ oleo mirtino et cera: et cibi grossi humidi tarde penetratiõis sicut sumac et agresta ⁊ carnes vaccie et arietine et cibi viscosi et opilatiui sicut pheludegi et caseus recens et panis açimus. ¶ Et fit aliud qđ accidit ex vehementia laboris deambulatiõis. et signũ eius est ꝙ moueẽ post famẽ vehemẽtẽ sincopis ¶ Et cura eius est vt in potu sumat vinũ et aquam carnis cũ speciebus cõdientibus: et ꝓhibeaẽ a somno: deinde ingrediatur balneũ. ¶ Et fit ex desiderijs malis: et accidit aut mulieri pregnanti: aut ei q in stõ suo hꝫ humores malos. ¶ Et cura eius est vt detur pregnanti electuariuꝫ de xiloaloes: et diacitonitẽ nõ laxatiuũ et comedat de carnibus gallĩe ⁊ cerebell. eduli et arietis assatis et euomat in quibusdam horis vomitu leni: et comedat rẽ modicaꝫ de cepa et allio et sinapi. Illi aũt q ɔ̃siderãt res malas: vt carbones et lutũ: euomãt: deĩde sumãt in potu infusionẽ aloes: et detur eis post illud trifera facta de scoria ferri: et sedetur appetitus eius cũ excitaẽ cũ corrosione ossium pullorũ colũborũ assatoꝝ et carne salita sicca ꝑpata facta cuꝫ ameos et spodio et nuce muscata: et albebil et cardamomo: hec. n. sedant ea que diximus.

¶ De colerica passione. CAP. LX.

Olerica passio fit ex ɔuersiõe cibi in stõ et intestinis: et signa eius sũt antecessio satietatis nauseatiue: et multitudo vẽtositatis in ventre ante eã ꝑ dies aliquot: et ꝙ incipit cũ dolore vmbilici et punctura eius: deinde venit solutio plĩma sine vomitu: aut cũ vomitu pauco. ¶ Cura eius est vt bibat hora qua sentit puncturaꝫ et corrosionẽ aquã calidã in qua bullitũ fuerit ciminũ multotiens et requirat somnũ et ꝓhibeaẽ ab asellatiõe quantũ possibile ẽ: et infundat tortellas in vino veteri et comedat eas. Si autẽ sentit grauitatẽ in capite suo dormiat et cũ euigilaẽ ingrediaẽ balneũ et ꝓlonget famẽ: deĩde redeat ad cõsuetudinẽ suã paulatim. ¶ Et fit ex effusiõe colere rubee ad stõm et intestina cuꝫ supfluitate et ẽ deterior eaꝝ et peior ⁊ magis deterrẽs: ⁊ cũ ea ẽ nausea vehemẽs valde et sitis assidua et bibat aquã frigidaꝫ et sedaẽ nausea eius donec calefiat ĩ stõ: deĩde euomat eã. ¶ Et qñqꝫ est cũ ea vẽtris solutio. et qñqꝫ superfluit adeo donec facit superuenire infirmo sincopim et cadit pulsus. ¶ Et cura eius ẽ vt sumat in ꝑ̃ncipio aq̃ calide plurimuꝫ. vt euomat cũ facilitate et egrediaẽ ab eo plurimũ illius colere: cum ergo ꝑuenit vomitus ad hoc ꝙ cadat virtus et supfluit: tũc ligenẽ vtraqꝫ adiutoria et infrigideẽ stõus eius cũ niue ponẽdo eã sup ip̃m: et effundaẽ sup extrema eius aqua frigida: et da ei in potu rob granatoꝝ puruꝫ vna vice post aliã: et qñ euomit ip̃m reitera ipsuꝫ et da ei in potu spodiũ et lutũ alesiburni et rosas siccas: et dissolue ea in aqua maloꝝ: et da ei ĩ potu de aqua frigida: et qñ euomit eã: reitera donec videat vomitũ alleuiari paꝝ: et tũc fac eũ sorbere aquã carnis assumptã ex pullis cõtritis: et funde super eã paꝝ aq̃ citonioꝝ et paꝝ vini et puluериça desup tortellas tritas: et si euomit eas: reitera illud sup ip̃m donec recipiat illud: et da ei in potu aquã agreste in qua infusi sunt et pulli et cubugi: et pulli columbini assati cõtriti: et cũ recipit cibũ: tũc da in potu vinũ et cooperi eũ vt dormiat: nã vomitus sedaẽ cum somno omnino.

¶ De eructuatione. CAP. LXI.

Ructuatio si multipliceẽ digestionem corrũpit: et qñ minoratur: inflat stõm: et qñ minoraẽ: cõfert ei masticatio thuris et cimini: et qñ multiplicaẽ vtaẽ vomitu ante cibũ et electuariũ diapipereon: et çinçiber econdito et balneo.

¶ De singultu. CAP. LXII.

It aut ꝓpter grossaꝫ vẽtositatẽ: aut pp rẽ mordicantẽ os stõi et extendenteꝫ ip̃m: aut pp apa ĩ epate: aut pp solutionẽ et euacuationeꝫ supfluam: et signa eius qđ accidit a mordicatiõe oris stõi sũt: ꝙ fit post comestionẽ rei calide: aut vomitus colere rubee: aut viridis: aut nigre. ¶ Et cura eius ẽ traycere aquã calidã aliquotiẽs deinde sumat oleũ amigdalaꝝ: aut sumat de butiro recenti

paulatim:et si sedat̄ bene:et si nō:administra vomitū dādo in potu sirupū ace.et aquā calidā:et euomat eū multotiens:deīde da ei oleū ꝛ sorbitōes leues factas ex amilo ꝛ oleo amigdal̄.ꝛ çucharo.

℄ Et qñ ē ex vētositate grossa:signū ē ꝙ fit post satietatez nauseatiuā ꝛ accidit infantibꝰ plīmuz post mltitudinē suctionis mamille:ꝛ cōferūt ei ameos.çinçiber calamētū ꝛ mastix singulariter ꝛ ꝯposite:ꝛ cōfert ei sumere in puluerē foliū sisimbrij sicci triti:aut folia rute aut folia calamēti aut semen coꝝ:de vnoquoqꝫ quoꝝ sumat̄ puluis pōdere.ʒ.ij.cū vino puro:aut decoctiōe cimini ꝛ calamēti ꝛ dissoluat̄ in aq̈ paruz thuris ꝛ det̄ in potu ꝛ vaporet̄ locus:ꝛ īgrediat̄ balneū calidū ꝛ trayciat aquā calidā nō sup̱flue.

℄ Et eius q̄ fit ex āpate epatis calido signa sunt febris acuta ꝛ nausea.℄ Et eius cura ē flōmia basilice ꝛ sumere in potu aquā ordei ꝛ aquā granatoꝝ:ꝛ emplastret̄ epar sandal̄.ꝛ aq̈ ro.ꝛ aceto ꝛ cāphora:ꝛ sumere in potu aquā solatri ꝛ endiuie bulitā ꝛ colatā cū sirupo ace.

℄ Et fit singultus accidēs post diariaz ꝛ debilitatē ꝛ solutionē ventris ꝛ reliquas euacuatiōes:ꝛ plurimuz eius curationē nō hꝫ:ꝛ ē signū malū.ꝛ curat̄ ſm dispositionē sumēdo in potu lac semp̱ ꝛ sorbitiones leues ꝛ vinū plurime cōmixtionis ꝛ aquam carnis.

℄ De egritudinibus epatis. CAP. LXIII.

Egritudines epatis aut āpa calidum:aut duꝝ:ꝛ nō forsitan fit flegmaticū:aut opilatio:aut malitia cōplonis frigide aut calide:aut debilitas eius tantū:aut vētositas grossa sub eo ꝛ ycteritia ꝛ ydropisis.

℄ Et signa āpatis calidi sunt febris inseparabilis ꝛ vehemētia sitis ꝛ vomitus colere:ꝛ qñqꝫ fit cuz eo singultus ꝛ ycteritia ꝛ tussis sicca in qua nō ē sputū oīo:ꝛ casus appetitus.℄ Et cura eius ē vt cū ē icipiēs ꝛ vsqꝫ ad hebdomadā vnā flōmia cephal̄.in latere dextro:ꝛ emplastret̄ epar sandal̄.ꝛ cāphora ꝛ aq̈ ro.ꝛ infrigidet̄ epar semp̱:ꝛ sit contentus ꝓ cibo aqua ordei ꝛ detur in potu aqua granatoꝝ ace.ꝛ aqua endiuie ꝛ aqua solatri cū sirupo ace.de çucharo puro.℄ Cū ergo alleuiat̄ feb.sint cibi ex herb.ꝛ agresta cū pull̄.ꝛ dimittat vinū oīo vsqꝫq̊ verificet̄ ei sanitas.

℄ Apostema aūt calm cōuertit̄ tripliciter:aut eniz resoluitur:aut collectionē facit saniei:aut indurat̄:ꝛ sequit̄ resolutionē eius sanitas:ꝛ collectionē ipsius sequit̄ vomitꝰ saniei ꝛ sanguis ꝛ egestio vtriusqꝫ:ꝛ comitat̄ duritiez eius ydropisis:ꝛ signū resolutiōis eius ē qd̄ alleuiat̄ infirmus.post sedationē feb.ꝛ qescūt oīa accidētia ꝛ sedant̄ ꝛ redit corpus ad dispositionē suā in colore ꝛ appetitu:ꝛ istud fit p̱p̱ nām cū ē fortis.sufficit.n.post flōmiā ꝛ curationē quā diximus cōfortatio eius tm̄.℄ Curatio v̊o eius ē vt post quietē vehemētie feb.detur in potu aq̈ endiuie cū medulla cass.f.ꝛ emplastret̄ epar cū cera ꝛ oleo alkeiri:ꝛ camomille:ꝛ bdellio ꝛ semie caul̄.ꝛ spica ꝛ mirra ꝛ ciperis ꝛ rosis.ꝛ cū vino aquaqꝫ citonioꝝ ꝛ mirtis secūdū quātitatez ꝛ diminutionē caliditatis.℄ Collectiōis aūt saniei signū est in āpate qd̄ sedat̄ febris:ꝛ accidit tremor ꝛ vomitꝰ saniei:ꝛ sāguis:ꝛ egestio vtriusqꝫ:ꝛ qes a grauitate quā īueniebat eger:quasi rei appense in latere dextro ꝛ furcula ipsiꝰ

℄ Et cura eius ē vt in potu sumat aquā ordei aut aquam çuchari aut sirupo acetoſ. ſm quantitatem residui coloris:deinde post duas horas detur ei in potu de hac medicina.℞.masticis aureum.i.thuris sanguinis draco.rosaruz tritaꝝ spodij añ.aure.ij.se.endiuie:se.apij terre sigill̄.añ.aureū.i.sumat̄ in potu de ea.ʒ.iij.cū sirupo acetoso aut aqua mell̄.aut iulep. ſm ꝙ diximꝰ ꝛ emplastret̄ epar exterius cū gallia ꝛ ramic ꝛ ciperis ꝛ thure ꝛ spica ꝛ mastic̄.ꝛ calamo aro.cū aq̈ maloꝝ ꝛ aqua mirti:ꝛ aqua citonioꝝ ꝛ cibet̄ infirmus in hac hora cū eis q̄ addūt in fortitudie eius:sicut pull̄:ꝛ edis ꝛ vitell̄ ouoꝝ ꝛ paꝝ vini albi subtil̄.

Apostematis autē duri signū est ꝙ appet tactui res dura sub costis:ꝛ corrūpit̄ color ꝛ minorat̄ appetitꝰ.℄ Et cura eius ē vt in potu sumat diacurcumā ꝛ athanasiā ꝛ trociscos de bdellio:quoꝝ confectio ē hec.℞.rosaꝝ tritaꝝ.ʒ.x.spice nar.ʒ.ij.cen.ʒ.i.lacce.ʒ.i.ꝛ.ʒ.mirre.ʒ.i.costi.ʒ.i.ꝛ ʒ.masticl.ʒ.ij.amigdal̄.amar̄.ʒ.ij.bdellij.ʒ.iij.resoluat̄ bdelliū cū vino ꝛ cōficiant̄ cuz eo medicie:ꝛ fiāt inde trocisci:ꝛ sumant̄ de eis in potu.ʒ.iij.cū aqua endiuie si fuerit caliditas:ꝛ si nō:cuz aqua mellis aut cū aq̈ ꝛ vino:aut cū aq̈ se.apij:ꝛ se.feni.ꝛ emplastretur cū emplastris que diximus.

Opilationis aūt signum ē grauitas quā inuenit infirmus in dextro latere sine dolore:ꝛ nō ē feb.ꝛ p̱uitas digestiōis ꝛ lenitas ventris.℄ Et cura eius ē.si cū ea fuerit caliditas sirupus ace.cuz aq̈ endiuie:ꝛ si fuerit cū ea frigiditas diacurcuma maior cuz aq̈ radicū:et dimittat cibos grossos viscosos sic̄ pultes ꝛ pheludegi ꝛ panis açimus ꝛ pedes ꝛ caseus ꝛ oīa dulcia q̄ habent grossitiē:ꝛ comedat res cuz qbꝰ fit abstersio:sic̄ kisch ordei ꝛ fabas ꝛ deuitet riçi ꝛ ꝓprie cū lacte:ꝛ multiplicet̄ sal ꝛ fermentū in pane suo.

Malitiam aūt cōplexiōis ī epate q̄ calida ē sequūtur feb.ꝛ sitis ꝛ siccitas ventris multa ꝛ paruitas appetitus ꝛ asperitas lingue absqꝫ grauitate:et nō ē dolor sub costis dextris ꝛ rubet aqua valde.℄ Et cura eius ē aqua ordei ꝛ aq̈ citrol̄.ꝛ aqua cucurbite:ꝛ sir̄.ace.purus:ꝛ aq̈ endiuie ꝛ aqua solatri ꝓprie:ꝛ assiduatio emplastrationis epatis cuz sandal̄.et ro.ꝛ cāphora:ꝛ nō sit cibariū nisi acetosuz:heçibe cū sucubegi:pisces ꝛ īfrigidata ex edis ꝛ lactētibꝰ vitulis:ꝛ berberis:agresta ꝛ aq̈ veri frigoris ꝛ dimissio vini omnino.

Malitia aūt ꝯplexiōis frigide ē cū solutiōe ventris ꝛ mollitie corpis ꝛ corruptiōe coloris ꝛ tumore faciei ꝛ p̱uitate appetitus ꝛ digestionis grauitate ꝛ dolore sub latere dextro.℄ Et cura eius ē oē qd̄ calefacit epar ex medicinis ꝛ cibis sicut piper ꝛ calamētū:çinçiber cōditū ꝛ vinū vetus puꝝ ꝛ frixa habētia semina:ꝛ emplastratio extrinsecus cū ciperis ꝛ spica et squināto ꝛ mirra ꝛ costo ꝛ vino odorifero stiptico veteri.

Debilitatis v̊o eius signuz est tm̄ egestio sil̄is aq̈ recētis carnis cū abluit̄ cū paucitate appetitꝰ ꝛ extenuatiōe corpis.℄ Et curatio eius ē emplastratio cū rebꝰ calidis stipticis ex eis q̄ iā diximꝰ.sicut sūt ciperi ꝛ masticl.spice thuris nucis cipressi:gallia mu.vinū vetus puꝝ:ꝛ almusus:ꝛ de medicis sumat illā q̄ aggregat stipticitatē:ꝛ aliquātulū caloris sicut hoc medicamē.℞.mastic̄.aureū.i.spice aureū.ʒ.seis apij:ameos añ.aureū.i.thuris aur.ij.ciperi superioris squināti añ.aur.i.bibat̄ de eo.ʒ.iij.cū vino veteri aut cū aqua radicū.℄ Et fiāt cibi eius ex granis granatoꝝ ꝛ passul̄.cuz suis interioribꝰ q̄ bn̄ masticent̄.ipe.n.cōfortāt epar ꝛ impinguāt ipm ꝛ aq̈ in q̄ decocta sunt ciminū ꝛ ꝯdimēta:ꝛ pip̱ et sil̄ia.℄ Et ex eis q̄ cōferūt oī egritudini q̄ accidit in epate ex malitia cōplexionis aut alijs cū ꝓprietate in eis mirabili ē vt sumatur epar adib exiccatus ꝛ terat̄ optime ꝛ bibat̄ ex eo coclear.i.ꝛ ē aur.ij.cū vino dulci ꝛ si infirmꝰ hēat febrē cuz aq̈ frigida solū.cōfert eniz iuuamētū maxīe ei q̄ in epate suo hꝫ egritudinē:ꝛ nos iā exp̱ti fuimꝰ sufficiēter:ꝛ comedat passulas cū suis interioribꝰ postq̈ꝫ bn̄ masticauerit eas si vult vt impinguet̄ ꝛ cōfortet̄ epar.

Ventositatis aūt q̄ ē sub ipso signa sunt tensio q̄ ē sub latere dxtro q̄ cōmouet̄ cum digerit̄ cibus ꝛ sedatio p̱ cōpressionē vehemētē sup̱ ipsuz ꝛ extimāt stulti medici ꝙ ē opilatio vel āpa:ꝛ ꝯfert ei purū vinū forte cū bibet̄ ex eo res modica ꝛ minorat̄ aq̈ ꝛ

miſcetur cū ea vinū ⁊ cibi pauce inflatiōis ⁊ dimiſſio inflatiuoꝝ ſicut oleꝝ ⁊ ꝯpreſſio ſuꝑ ipm ⁊ adherētia pāni calefacti: ⁊ vaporatio eius cuꝫ milio ⁊ balneū ante cibum.

¶ De ycteritia. CAP. LXIIII.

Ycteritia qdem fit aut ꝑꝑ caliditatem epatis multā ꝑ ſeipꝫ natā: aut qm̄ epar calefactū ē ex cibis aut medicis calidis: aut ap̄ate: aut opilatiōe aut ꝑꝑ multitudinē colere rubee: aut ꝓpterea qꝛ nā expellit eā ad exteriora corpis. aut ex morſione vermiū: aut aīalium venenoſoꝝ calidoꝝ: aut ꝑꝑ debilitatē fellˀ ab attractione colere ru. aut ꝑꝑ opilationē meatꝰ quo attrahit̄ colera ab epate: aut ꝑꝑ opilationē meatꝰ q̊ expellit̄ colˀa ad inteſtia: et illoꝝ qdē q̊ꝝ epata ẜꝫ nāꝫ ſūt calˀa colores ſūt citrini ſꝑ et ī albugine oculoꝝ eoꝝ ſeꝑ eſt citrinitas et n̄ accidit eis inde maximū nocumētū: niſi cū illud ſupfluit ī eis. ¶ Et cura eoꝝ eſt oē qđ infrigidat epar ſicut granata acetoſa ⁊ multiplicatio potus aq̄ ordei in mane ⁊ potus a ſauic ⁊ çuchari ꝓprie in diebꝰ eſtatis: ⁊ alleuiatio ciboruꝫ calidoꝝ ⁊ ſilˀr medicinaꝝ ⁊ potuū calidoꝝ: ⁊ ſi potant̄ plˀimū cōmiſceant̄ cū aq̄: ⁊ ſint cibi eoꝝ acetoſi ex eis q̄ diximꝰ. ¶ Calefactiōis aūt epatis q̄ eſt ex ap̄ate calido. ſignū ē ꝙ ap̄atur ex cibis calidis aut medicinis calidis aut potu vini puri fortis ⁊ ſilˀibus illis. ¶ Et cura eius eſt id qđ infrigidat epar ex medicinis cibis ⁊ emplaſtris q̄ diximus. ¶ Generatiōis aūt multitudinis colere: ſignū eſt qđ egredit̄ cum vomitu ⁊ ſolutione ⁊ ycteritia ẜm ſuā diſpōnē. ¶ Et cura eiꝰ ē cū decoctōe mirobolˀ. aut cū aq̄ caſei ⁊ cū lacte acetoſo: ī q̄ diſſoluta fuerit ſcamōea. deīn reditio ad cibos extiguentes. ¶ Ycteritia aūt facta ex opilatiōe: aut ē ex opilatione in epate ipſo: cuius ſignū ē qđ cū ycteritia ē grauitas in latere dextro. Et cura eius ē cura opilatiōis q̄ fit ī meatu quo attrahit̄ colera ad fel. ¶ Aut ē ex opilatiōe meatꝰ ex quo expellitur ad inteſtina colera cuius ſignum eſt: ꝙ accidit ycteritia fortis velociter cum grauitate parua in epate ⁊ albedine egeſtiōis ⁊ amaritudine in ore ⁊ gutture ⁊ vomitu colere. ¶ Et cura eius ē ſi fuerit cuꝫ caliditate aq̄ endiuie ī q̄ diſſoluta ē medulla caſſ. f. ⁊ oleuꝫ amigdalˀ. dulciū: ⁊ ſi nō fuerit caliditas: tūc aq̄ apij: aut feniculi: aut aq̄ porri ē cōueniētior: in hoc loco: qm̄ opilatio in his duobus meatibꝰ. ſ. quo attrahit̄ colera: ⁊ quo expellit̄: nō forſtan accidit niſi ex ap̄ate: q̄re indiget eo qđ reſoluat ipꝫ. diſſoluat̄ ergo medulla caſſ. f. in ſucco caulˀ. ⁊ decoctōe eiꝰ ⁊ diſtillet̄ deſuꝑ oleum amigdalˀ. amaraꝝ: ⁊ detur in potu. ¶ Et fel qdē tria hꝫ orificia: orificiū adherēs epati: ⁊ orificiū ad ītestina: ⁊ orificiuꝫ ad ſtōm. ⁊ opilatio accidit ī tribus dictis meatibꝰ. In illa q̄ accidit orificio adherēte epati: vrina ⁊ egeſtio ſūt citrine ad albedinē decliues ꝑꝑ paucitatē effuſiōis colere ad inteſtina: ⁊ nō ē cū ea vomitꝰ colere neq̧ amaritudo ꝑꝑ paucitatē effuſiōis colere ad ſtōꝫ ⁊ in illa q̄ ē in orificio adherēte inteſtinis: vrina ⁊ egeſtio ſunt albe ꝑꝑ paucitatē effuſionis colere ad ītestina. Et in illa q̄ ē in orificio adherēte ſtō vrina ⁊ egeſtio ſunt groſſe rubee ſicut bolū ꝑꝑ multitudinē effuſiōis colere ad inteſtina. In illa aūt q̄ fit ab opilatōe meatꝰ quo expellit ciſtis fellˀ colerā ad inteſtina ꝓpriū ſignū ē albedo egeſtionis ⁊ ꝑuitas tincture eius ⁊ difficultas exitus fecis eius ex ventre cū fortitudine ycteritie: ⁊ nō ē in iſta de vomitu colere id qđ ē in ea q̄ ē ex opilatiōe meatus quo attrahit̄ colera. ¶ Et cura eiꝰ ē cura illa eadē: ⁊ ꝯferūt ei ꝓprie cliſteria: in qbꝰ ē acuitas poſtq̧ in potu ſumpta ſunt ea q̄ diximus. ¶ Ycteritia aūt q̄ fit ꝓpterea ꝙ expellit eā nā ad exteriora corpis cū fortitudine: fit poſt febrē ⁊ in die cretico: ⁊ oꝫ vt iuuet̄ nā ad expellēdū ipm ꝑ ītroitū in aquā calidaꝫ ⁊ ſir. ace. ¶ Illiꝰ aūt q̄ ē ex morſu venēoſoꝝ aīaliū calidorū: cura ē ſumere in potu ſemꝑ lac aut oleū amigdalˀ. deīn aquā granatoꝝ ⁊ mucillaginē pſilij ⁊ aquā ataraſacon et poma acetoſa. ¶ Debilitatis aūt fellˀ ab attractiōe ſignū eſt ꝙ ē cū ycteritia nauſea et vomitus colere ſine grauitate ī epate. ¶ Et cura eiꝰ ē cura cōfortās epar: fel āt ꝯfortatur ꝑ cōitatē quā hꝫ cū epate. ¶ Et cū oēs modi ycteritie curent̄ intrinſecus cū eis qbꝰ indiget: tunc curet̄ qđ remanet in exterioribꝰ corpis ex eis cū balneo et ſuctione ꝑ nares aceti fortis et faciēdo alcohol cū aqua ro.

¶ De ydropiſi. CAP. LXV.

Ydropiſis vo tres hꝫ modos: aut. n. aggregatur aq̄ in vētre tm̄: ⁊ ē aſclites: aut mollificat̄ totū corpꝰ: ⁊ ē yposarca: aut aggregat̄ in vētre aq̄ paꝝ ⁊ vētoſitatis plˀm ⁊ ē timpanites. Et yposarca qdē ē in qua mollificatur totū corpus: ⁊ fit ex frigore epatis ⁊ eſt leuior eaꝝ et ꝓpingoris curatōis et ſanatiōis: cuiꝰ ſigna ſūt albedo coloris vrine et ſolutio nāe: et inflatio palpebraꝝ. ¶ Et cura eius ē illud qđ calefacit epar ex his q̄ diximꝰ in capᵒ de frigore epatis: et qđ ꝓuocat vrinā cū fortitudine: et ꝯfert ei ſepelliri in arena calida et linire totū corpus ex luto et ſtare et ſudare in ſole poſt calefactioneꝫ epatis. Et qn̄q̧ ē hec ydropiſis ſucceſſiōe potus aq̄ frigide plurime poſt coitū: aut exitū de balneo et poſt motū plˀimū. Cuꝫ ergo accidit in hac egritudīe dolor ſub coſtis ex potu aque frigide oꝫ vt tūc in potu det̄ vinū puꝝ et vaporet̄ epar cum eis q̄ ipm calefaciūt. ¶ Cū aūt ydropiſis ꝑſeuerat et ꝓlongat̄: tunc curet̄ cū eis q̄ diximꝰ: et ē facilior ſanatio. ¶ Et qn̄ꝫ accidit hec ydropiſis poſt ſolutionē vētris longā: aut curſum ſanguīs ex emoroydibꝰ et mēſtruis: et qn̄ eſt ita: tunc cura eius ē illud qđ diximꝰ de cōfortatōe epatis et calefactione eius et gradatione ad addēdū in cibo et odoriferis et ſomno. Et vtēdū vino vt redeat ſanguis et ꝯfortet̄ corpus: ⁊ redeat ad diſpoſitioneꝫ ſuā. ¶ Et qn̄q̧ accidit poſt magnitudinē ſplenis ſecundū qđ dicemꝰ. ¶ Et cura eius ē ſtudiū in ſplene ſcđm qđ dicemus. Et qn̄q̧ accidit etiaꝫ ꝑꝑ frigus epatis: ex mēbris vicinis ei cum infrigidant̄ ſicut ſtōus et inteſtinū ieiunū et pulmo et diafragma et renes ¶ Et accidit etiā a multitudīe exitus ſanguīs ex mēſtruis et ex retētiōe eius. Et cura eius ē illud qđ diximꝰ de calefactiōe epatis et cōfortatiōe eius exterius et interius ⁊ qđ ꝓuocat vrinā ẜm qđ diximus.

Aſclites etiā accidit cū ap̄ate calido ī epate et febre et rubedīe aq̄ et ē deterior eaꝝ. Et cura eiꝰ eſt cōpoſita ex cura ap̄atis calidi in epate cū cura ydropiſis. ¶ Curent̄ ergo iſti aq̄ endiuie et ſir. aceto. qn̄q̧: et cū eo qđ euacuat aquā: preter qđ calefiat plˀimū: ſic cū aq̄ cardamomi et infuſiōe mirab. ⁊ trociſcis de berberis. Et qn̄q̧ fit ex ap̄ate duro et nō ē cuꝫ febre neq̧ rubedine aq̄. Et cura eius ē illud qđ ex medicis diximꝰ apiētibꝰ opilatiōeꝫ et reſoluētibꝰ ap̄ata eius: ſicut diacurcuma et dialacca: et cōfectio de coſto. dent̄ iſta poſtq̧ ſolutio facta fuerit cum folijs meçerion et ere aduſto et euforbio et ſucco cucumeris aſinini et mirab. citr. et yreos et ſerapino: adminiſtrentur iſta ẜm quātitatē ſedatiōis caliditatis et cōmotionis eius: deīde itera ꝓuocātia vrinā qn̄q̧ et iſta qn̄q̧: et ſi vis da ei in potu ex kekelengi ī oī hebdomada doſim vnā: et in eo qđ ē inter illud ex diacurcuma magna cū decoctiōe ſe. apij: et ſe. fenic. Si aūt īgroſſet̄ res īcide ſub vmbilico.

Timpanites fit ex aggregatione aq̄ pauce: q̄ deſcendit in vētre et vētoſitatis plurime et fit poſt caliditatē in epate et ē aq̄ rubea cū ea ẜm plˀimū et antecedit eā inflatio aſſidua in ventre: et ē difficilis reſolutiōis et difficilˀ cure. Curat̄ ẜm diſpoſitionē ſolutione vētris leni cū facilitate ex eis q̄ nō plˀimū calefaciunt vice vna et cū aq̄ granatoꝝ et infrigidatione epatis vice alia: et cuꝫ eis q̄ eructare faciunt: ſicut eſt maſticatio

thuris et cimini: et iunctio cū aceto sqllitico ꝛ q̄ extrahūt vētositatē inferius sicut hoc medicamē. ℞. ciminū bau racb folia rute cōficiant̄ cū melle: ꝛ supponat̄ cuz coto in die multotiēs ꝛ fricetur vēter ꝛ emplastretur: ꝛ nō comedat inflantia omnino.

¶ De egritudinibus splenis. CAP. LXVI.

Egritudines splenis aut sūt debilitas ei⁹ ab attractione melie: aut magnitudo ipsi⁹: ꝛ magnitudo eius aut fit post febres aut cū febre: aut sine febre: ē aūt ex apate duro vehemēti: aut sine illo: aut ē iflatio eius sola: ō bilitatis aūt ei⁹ ab attractiōe melie sig̃ sūt corruptio coloris: ꝛ ɔuersio ei⁹ ad nigredinē ꝛ ɔturbatio albuginis ocl'oꝝ cū casu appetit⁹. ¶ Et cura ei⁹ ē positio vētosaꝝ sup splenē sine icisiōe vice vna: ꝛ emplet̄ cuz medicamine cōfortāte splenē altera: ꝛ fricatio eius ꝛ ɔmotio ei⁹: ꝛ motio ipsius cū manu ꝛ equitatio ꝛ exercitium.

Magnitudo aūt eius facta cuz febrib⁹ appet tactui in latere sinistro. ¶ Et cura ei⁹ est trocisci de rosis ꝛ sir. ace. ꝛ vt vaporet̄ cū aceto forti ƺ ꝙ narrabo. ¶ Magnitudinis aūt q̄ fit successione febris. ¶ Cura eius ē trocisci de agno casto: ꝛ sir. ace. pluriū radicū ꝛ seminū ꝛ vaporatio cū aceto in quo bullita sunt ruta ꝛ calamētū. ¶ Et fit magnitudo eius sine febre: ꝛ est aut antiqua dura vehemēs: aut infra hoc: illi aūt q̄ nō ē dura neq3 antiqua sufficiūt trocisci de agno casto ƒm ꝙ narrauimus: ꝛ sil'r vaporatio quā dixim⁹ antique ṽo magne dure apparitio sensui manifesta ē. ¶ Et cura eius ē trocisci de capparis ꝛ aq̄ radicū ꝛ sir. ace. acetositati ptinēs pluriū seminū ꝛ vinū amarū forte ꝛ puruz ꝛ dimissio aq̄ oīo: aut bibere ex ea minus q̄3 possibile est: ꝛ emplastrare ipm cū ēplastro de armoniaco: aut emplo de calce: aut emplo de sulphure: ꝛ dimittere dulcia ꝛ cibos qui faciunt bibere aquā: ꝛ comestio capparis cū aceto. sed eius camakac nō: ꝛ confert oībus doloríb⁹ eius nisi illis q sunt ex inflatione flōmia basilice in sinistro latere ꝛ saluatelle. ¶ Inflatōis aūt signū ē tensio sub latere sinistro cū apate nō duro: qȝ fit planū qñ sup ipm fit vehemēs ɔpressio preter qȝ doleat: ꝛ qñq3 ꝓuenit ex eo cū vehementer premit̄ desup eructuatio aut rugitus. ¶ Et cura eius ē sumere puluerē nasturty ꝛ vinū vetus: ꝛ dimittere oīa que inflant: ꝛ ponere super ipsuz ventosas cum igne.

¶ De fluxu ventris. CAP. LXVII.

Fluxus vētris fit aut cū sāguīe ꝛ sāie: aut sīn eis: ꝛ ille q ē sine sāguīe: fit aut pp ɔ bilitatē epis ab attractiōe aut pp debilitatē suam a digestiōe: aut qȝ currit ex eo colera acuta ad intestina: aut pp velocitatē descēsiōis cibi a stō ꝛ intestinis: ꝛ illud fit aut pp multitudinē flātis in eis aut pp repletionē coꝝ ꝛ mollificationē ipoꝝ: aut pp lubricitatē accidentē in eis: aut pp bothoꝛ in sup̄ficie eoꝝ. Et qñq3 fit fluxus ventris etiā a multitudīe effusiōis colere nigre ad os stōi ꝛ a re effusa ex capite ad stōm: aut pp multitudinē cibi: aut qȝ solutiu⁹ ē in nā sui: aut pp errorē ordinis eius: aut pp motū post ipm: aut pp multitudinē potus aq̄ sup ipsuz: aut pp paruitatē resolutiōis a corpe. ¶ Ille aūt q fit cū sanguīe ꝛ sanie fit aut pp dubellatim q̄ rūpit̄ aut pp venā scissam: aut pp debilitatē epatis: aut pp excoriationē accidentē. ¶ Excoriatio aūt fit in iteſtinis superioribus aut inferioribus aut in ano.

Accidens aūt ex debilitate epatis ab attractiōe fit absq3 sanguīe: ꝛ signū eius ē fluxus alb⁹ ꝛ viridis ꝛ qȝ mollescit corpus cum eo: ꝛ minorat̄ sanguis in venis eius ꝛ citrinat̄ color ꝛ albificat̄. ¶ Et cura eius sunt el'arium aperitiuū sicut diatrion pipereō: diacalamētū ꝛ vinū purū forte parue quātitatis, ꝛ emplastra cōfortantia epar ꝛ positio vētosaꝝ sup ipsuz vice vna: ꝛ ista em plastra alia: ꝛ cibi q sunt velocis penetratiōis.

Fluxus aūt facti a multitudine colere acute q̄ currit ab epate signa sunt: ꝙ fit post febres adurētes: aut post acceptionē medicinaꝝ acutaꝝ. aut vini puri. ꝛ omniū que calefaciūt epar ꝛ mordicant ipsuz ꝛ faciunt sequi cum prolongantur excoriationem. ¶ Et cura eius est sumere in potu aquam sauic ordei: aut sauic de granis granatoꝝum: aut trocisco de acetosa: ꝛ lac acetosum decoctum cuz lapidibus ꝛ ferro ignito: ꝛ quando prolongatur hec egritudo ꝛ cadit virtus: ꝛ videtur ꝙ in ea non valeat hoc medicamen: tunc cura est cibare egruz ex medicinis leuib⁹ pinguib⁹ i die ml'totiēs: dādo oī vice coclearīū vnū.

Velocitas descensionis cibi a stomaco ꝛ in intestinis: fit aut propter motum laboriosum post cibum. ¶ Cura eius est somnus ꝛ quies post cibum. ¶ Aut quia cibus in seipso facit illud necessarium: quoniam est lubricosus viscosus subtilis: aut pinguis: aut plurime quantitatis: aut in ipso est virtus solutiua. ¶ Et cura omnis speciei huius est vt opponatur ei cuz contrario. ¶ Aut velocitas descēsionis cibi propter stomachū fit: ꝛ intestina: ꝛ hoc fit ꝑpter multitudinē flegmatis in eis: cuius signū ē fluxus albus ꝛ multitudo sputi ꝛ paucitas nausee ꝛ sitis ꝛ vomitus flegmatis ꝛ eius exitus cū cibo: ꝛ egestione cōmixti cū eis: ꝛ egestio in qua nō ē plurima alteratio. ¶ Et cura eius ē vomit⁹ ꝛ pot⁹ yere: deide electuaria aggregātia stipticitatē ꝛ caliditatē ex eis q̄ dixim⁹ in cura stomachi. ꝛ sil'r cibi. ¶ Aut ꝑpter molliciē in stō ꝛ repletionē eius: cuius signa sunt hec preter qȝ cū eo nō ē vomitus flegmatis: neq3 egestio. ¶ Et cura eius est exiccatio: ꝛ el'aria q̄ dixim⁹ preter vomitū ꝛ solutionez. ¶ Aut pp bothoꝛ in eis: cuius signa sunt ꝙ excitat̄ post cibuz dolor in stō ꝛ iteſtinis ꝛ in loco i quo ñ iuenieb at añ cibū: cūq3 cib⁹ descēdit ab illo loco sedat̄ ille dolor: ꝛ ɔmouet̄ i loco alio inferiore ab illo loco: deide sedat̄: ꝛ nō cessat ꝑmutari ƒm hoc: ꝛ qȝ ē in egestiōe virus subtile: ꝛ cibi etiā cū sua dispositiōe ꝛ nō alterati oīo: aut nō alterati plurima alteratione. ¶ Et cura eius ē cibi acetosi stiptici: sicut ribes ꝛ granata acetosa ꝛ citonia ꝑprie ꝛ sumach trocisci de acetosa: ꝛ puluis manu sumptus de granis granatoꝝ: ꝛ puluis lubricitatis intestinoꝛum de seminibus similiter sumptus. ¶ Aut pp lubricitatē accidentē in sup̄ficie stōi: ꝛ intestioꝝū: cuius signū ē exitus ciboꝝ: nō alteratoꝝ: aut parue alteratiōis: ꝛ illud qñ sunt velocis exitus ꝛ descēsiōis ꝛ ꝑprie si mouet̄ infirm⁹. ¶ Si aūt ifirm⁹ nō mouet̄ sūt tardioris exit⁹ ꝛ sentit̄ grauitas cibi descēdētis subito precipitati ad iferiora sicut lapis cadens. ¶ Cura eius ē exiccatio cum electuario de siliquis: ꝛ electuario de thure: ꝛ electuario de gallis: ꝛ dimissio aq̄ calide: ꝛ administratio aq̄ veri frigoris: ꝛ sumere puluerez manib⁹ a sauich bone frixiōis ꝛ ꝑpe a sauic de granis granatoꝝ ꝛ alcubere ꝛ silia.

Facti a multitudīe effusiōis colere ni. ad os stōi signū ē ꝙ cōmouet̄ in eo appetitus: ꝛ inuenit̄ cuz hoc mordicatio i ore stōi: ꝛ acetositas in ore: ꝛ sedatio ei⁹ apud comestionē aut apud potum puꝛi olei ꝛ nō sedat̄ cū cibis nō vnctuosis ea sedatiōe quā hȝ cū vnctuosis. ¶ Et cura ei⁹ ē flōia basilice ꝛ solō cū decoctiōe epitbim ꝛ positio vētosaꝝ cū igne sup splenē: ꝛ sil'r seg ipm cuz medicis cōfortantibus ipsuz: ꝛ assiduatio pulueris de epithimo: ꝛ in mane sumere aliquid sorbitionis vnctuose.

Facti ṽo ex catarro capitis: signū ē qȝ fit post sōnuz ꝛ diuersitatē egōnis: deiñ retinet̄ vēter dū pseuerat hō vigilās. ¶ Et cura ei⁹ ē abrasio capitis: fricatio ei⁹ cū pāno laneo aspo: ꝛ linire ipȝ cū eis q̄ vesicāt ipȝ sic diximus i cura tussis: ꝛ q̄ dicem⁹ i antidotario hui⁹ libri: ꝛ sternutatio ꝛ gargarism⁹ ꝛ dimittere sōnū sr̄ ceruicez p⁹ reple

tionē cibi ꝛ vomitꝰ pꝰ expgefactionē cum aqua calida.

Ille aūt qui fit propter multitudinē cibi nō fit nisi qꝛ virtus appetitiua fortioꝛ est retētiua: cuius signum est vehementia appetitus absqꝫ mordicatione in oꝛe stomachi: cūqꝫ comedit ſm appetitū grauat eū: quare soluitur natura. Et cura eiꝰ ē: vt cōmēsuret̄ comestio cū quātitate qua nō soluat̄ nā: ꝛ si ledit̄ ꝓpter vehementiā appetitus accipiat cuꝫ comedit ex luto ansiburio rem modicā aut ex cibo dulci vnctuoso bucellam ex carne pingui proprie.

Ille aūt qui fit pp errorē in ordine qꝛ p̄cedunt cibū res velocis exitus: q̄re ꝓpter illud festinat exitus cibi. ¶ Cura est alteratio illiꝰ ordinis: illius qui fit propter multitudinē potus aque sup cibū. ¶ Cura ē minorare aquā ꝛ cito currere ad somnū: ꝛ bibere vinū pmixtum vt cesset sitis. ¶ Illius qui fit pp paucitatē resolonis corpis: signū est multitudo carnis ꝛ paruitas appetitꝰ: lōgitudo getis: ꝛ dimissio motꝰ. ¶ Et cura eius est exercitium ꝛ fricatio ꝛ sudatio in balneo.

¶ De excoriatiōe tenasmō ꝛ silibꝰ. CAP. LXVIII.

Fluxus autē q est cum sanie ꝛ sanguine aut fit ex dubellati que erumpitur: ꝛ illud fit ex percussiōe: ꝛ prouenit aut subito plurimū eius: aut paulatim: aut ꝓpter venā ruptam: aut ꝓpter debilitatē epatis a digōne: aut pp excoriationē: ꝛ excoriatio fit in īestinis supioribꝰ: aut īferioribꝰ: aut in ano. ¶ Illiꝰ autē q fit pp dubellati q̄ rupta est: signū est ꝙ antecessere febres: doloꝛ ꝛ grauitas ꝛ apostema in qbusdā membris vacuitatis ventris. deinde sedatus fuit doloꝛ ꝛ pulsatio: ꝛ remāsit grauitas. deīde accidit ei tremoꝛ subito ꝛ alleuiata est illa grauitas ēt. Et cura eius est: si fuerit res plīma q̄ currit debilitans infirmū: vt det̄ in omni hora de aq̄ carniū: ꝛ paꝝ vini ꝛ tortelle ꝯtrite: ꝛ adhibeat̄ ei bonꝰ odoꝛ: vt nō cadat virtꝰ: ita vt cum minorat̄ eius egestio: det̄ ī potu aq̄ mellis vice vna: ꝛ medicamen incarnatiuū vlceꝝ intestinoꝝ vice alia donec cōsolidet̄. ¶ Ille vero q venit paulatim: fit etiā post exituras in mēbris q̄ nō habēt amplos meatꝰ equales: sicut pectus ꝛ similia illi de his q̄ nō pueniunt ad stōm ꝛ ītestina in meatu amplo: ꝛ signa eiꝰ sunt ista eadē p̄dicta: ꝛ oꝫ vt ꝯsideret̄ ad qd̄ latus expellat nā illam saniē: ꝛ adiuuet̄ si fuerit ad partē intestinoꝝ cum solutiuis lenibꝰ sicut aq̄ mellis: ꝛ aqua çuchari si fuerit cuꝫ eo caliditas: ꝛ si fuerit ad partē vrine cum semine apy ꝛ feniculi: ꝛ dauco: ꝛ silia: de illis que ꝓuocāt vrinā cum lenitate: ita vt cum minorat̄ quantitas eiꝰ: dent̄ in potu īcarnatoꝛia vice vna: ꝛ aq̄ mellis vice alia ſm ꝙ diximus.

Fluxus aūt ex debilitate epatis ad digōnē signū est ꝙ egestio est silis aq̄ carnis recētis cū abluitur. ꝛ iā diximus curā ꝛ signa in debilitate epatis.

Excoriatio alia ē mala: putrida: antiqua: ꝛ alia cuꝫ qua nō est putrefactio: ꝛ alia q̄ fit a colera: ꝛ alia que fit a flegmate salso: ꝛ alia q̄ fit a colera ni. ꝛ de istis alia ē ī intestinis supioribꝰ: ꝛ alia ī īferioribus: ꝛ signa eius q̄ est facta a colera sine putrefactiōe in intestinis supioribꝰ sūt pūctura ī vētre: ꝛ egestio ī qua sūt viscositas ꝛ mucillago: ꝛ doloꝛ sup vmbilicū: ꝛ ꝙ descendit fex post dolorē ꝛ puncturā p vnā horā: ꝛ cū illa in q̄ ē d̄ mucillagine: ꝛ sanie: ꝛ sanguīe qd̄ est vehemētis ꝯmixtiōis cuꝫ fece descēdit colera: ꝛ sūt cū ea tristitia ꝛ sitis. ¶ Et cura eius est semia lenientia ꝛ puluis q manu sumit̄ d̄ bolo ꝛ aqua sauic ordei: cum gūmi ara. ꝛ lac acetosū coctū cuꝫ ferro et cibi faciētes glutinationē ꝛ stiptici sicut vitella ouoꝝ ꝛ rixi impinguatū cū adipe renū edoꝝ: ꝛ sumac: agresta: ꝛ sauic algobedar: anabac: ꝛ oīa q̄ diximꝰ in cura colerice egestiōis. ¶ Illiꝰ aūt q̄ fit in ītestinis īferioribꝰ: signa sunt: ꝙ doloꝛ ē ī īferioribꝰ vmblici ꝛ seqt̄ exituꝫ fecis pūctura: ꝛ ē nō vehemētis ꝯmixtiōis cū mucillagie ꝛ sāguīe. ¶ Cura eiꝰ ē ꝙ diximꝰ de clisteribꝰ sedātibꝰ faciētibꝰ glutinationē.

¶ Excoriatiōis aūt facte ex flāte salso signa sūt ꝙ fit post coriçā ꝛ catarrū: ꝛ nō est cū ea ī egestiōe sanies plīma: neqꝫ colera: neqꝫ rubedo: neqꝫ viriditas. īmo flā ꝛ viscositates: neqꝫ acuitas īest q̄ pungat ea: ꝛ vētositas cū ea est plīma. ¶ Et cura eiꝰ ē seia acuta: ꝛ nasturtiū decoctū cuꝫ aq̄ ꝛ oleo: ꝛ curet̄ caput cū eis q̄ diximꝰ ī cura ꝓhibitionis catarri: ꝛ si fuerit in ītestinis īferioribꝰ ponant̄ in clisteri res calefactōis pauce de illis q̄s dicemꝰ: ꝛ noīat̄ clistere sedatiuū qd̄ nō infrigidat. ¶ Facta aūt a melia ē mala cronica: ꝛ signa eiꝰ sūt pūctura assidua ꝛ egestio nigra: ex q̄ terra ebullit ꝛ odoꝛat̄ ex ea odoꝛ aceti: ꝛ hec excoriatio si antiquat̄ n̄ sanat̄. Si v̄o nō antiq̄ fuerit: tūc cura eiꝰ ē sumere ī potu seia lenia ꝛ calida: ꝛ deuitent̄ ī hac egritudīe res acetose: ꝛ dent̄ res faciētes glutīationē sicut vitella ouorum ꝛ riçi cū adipe capraꝝ: ꝛ cū amigdalꝰ frixis ꝛ cū papauere. ¶ Et oēs excoriatiōes q̄ sūt ī ītestinis īferioribꝰ nō indigēt medicinis sūptis desup: sed clisteribꝰ: illis autē q̄ sūt ī supioribꝰ paꝝ ꝯferūt clisteria. ¶ Illa aūt excoriatio q̄ ē cronica putrida siue sit flātica siue colica siue melica īdiget clisteribꝰ acutꝭ ex eis q̄ dicemꝰ: ꝛ medicis q̄ abstergant vice vna: ꝛ ex eis que constipant alia.

¶ Excoriatiōis aūt q̄ fit ī ano ꝛ est tenasmō: signa sunt frequētia assellatiōis pauce sicut sputū. vbi grā. cū doloꝛe ledente ꝓpe anū: ꝛ illud cū q̄ egredit̄ egō: nō est pmixtū cuꝫ fece: ꝛ iuuāt̄ hn̄tes eā suppositiōe colliry plusqꝫ reliqs curationibus: ꝛ ego dicam collirıa tenasmon.

¶ De colica. CAP. LXIX.

Colica passio fit aut ex retētiōe fecis: aut ex retētiōe vētositatis: ꝛ retētio qdē fecis fit ex siccitate: ꝛ siccitas fit aut pp siccitatē ciboꝝ ipsoꝝ: aut puitatē q̄titatis eoꝝ: aut multitudinē exitꝰ vrine: aut vehemētiā raritatis coꝛpis: aut multitudinē laboꝛis: aut vehemētiā caloꝛis aeris: aut pp vehemētiā caliditatis vētrꝭ: ꝛ qn̄qꝫ retētio fecis ē pp puitatē effusiōis colere ad ītestina: aut qm̄ sup ea est flā viscosū plīmū īuestitū sup ea: ꝛ h̄ ē illd̄ qd̄ plīmū fit: aut pp siccitatē ipsoꝝ ītestinoꝝ: aut pp āpa eoꝝ: aut pp d̄structionē sēsus eoꝝ. ¶ Vētositatis āt retētio fit: aut pp multitudinē q̄titatis eiꝰ: ꝛ fit mltitudo vētositatis: aut pp cibos īflatiuos q̄ꝝ quantitas ē multa: aut pp supfluitatē cibi nimiā: aut pp debilitateꝫ calītatis vētris: aut pp coartationē vētositatis īter duas tunicas ītestinoꝝ: aut pp adherētiā flātis plurimi ꝛ lapidationem eius. s. alicuius partis post aliam: aut propter coleram ni. effusam ad ventrem: quare inflat ipsum.

Et retentio fecis pp siccitatē ciboꝝ accidit pꝰ comestionē glādiū ꝛ riçi ꝛ alcasab ꝛ silia ¶ Et cura eiꝰ ē vt sumat ī potu sir̄. violꝫ. aut iulep: aut decoctionē ficuū: aut rob dulce: aut oleū sisaminū in q̄ dissolutū est de çucharo rubeo q̄tū ipm ē sup ignem: aut penidiarum: ꝛ superponatur colliriū ex salgēma: ꝛ cibi sint vnctuosi dulces ꝛ mollificatiui.

Illius aūt q fit ex multitudīe exuberātie vrie sig̃ sūt ꝙ fit pꝰ multitudinē vrie. ¶ Et cura eiꝰ ē comedere carnes passulaꝝ ꝛ arietis ꝛ dactilos ꝛ sisamios fcōs cū amilo: ꝛ butiꝝ coctū ꝛ butiꝝ crudū ꝛ pēidias: ꝛ assiduare acceptionē medulle cassief. ꝛ sir̄. violꝫ. ꝛ pruna infusa in iulep: ꝛ similia de illis que mouent ventrem cum opilatione meatuum.

Illiꝰ v̄o q̄ ē pp vehemētiā calītatis vētris sig̃ st̄ vehemētia sitꝭ: ꝛ siccitas fecꝭ vētrꝭ sp. Et cura eiꝰ ē acceptio fructuū lubricātiū īfridātiū an̄ cibū sic st̄ prūa ficꝰ hūide: ꝛ vue ꝛ crisomila: ꝛ silia. de illis q̄ īfridāt ꝛ hūectāt vētrē.

Illius qui fit pp vehemẽtiã caliditatis aeris: aut pp vehemẽtiã laboris: aut pp multitudinẽ sudoris in balneo: aut alia: signa sũt ꝙ retinet̃ fex: et exiccat̃ post cibos sicut post istos. Et cura eius est sumere cibos lubricatiuos vnctuosos multe quãtitatis ⁊ fructus hũidos ⁊ alterare aerẽ: ⁊ dimittere laborẽ: ⁊ iungere corpus cum cera ⁊ oleo ⁊ intrare aquã frigidam.

Illius vero q̄ fit pp raritatẽ corpis signa sunt puitas fecis ĩ oĩbꝰ diebꝰ sanitatis ⁊ siccitas eiꝰ sp plima ⁊ multitudo famis: ⁊ vehemẽtia appetitus. ℂ Et cura eiꝰ ẽ assũptio ciboꝝ grossoꝝ vnctuosorũ: ⁊ inungere manifestũ corporis cum cera ⁊ oleo ro. ⁊ introitus in aquam frigidam.

Illius vero q̄ fit pp siccitatẽ ĩtestini signa sũt extenuatio mirac vẽtri ⁊ subtilitas eiꝰ: ⁊ vt nõ inueniat̃ siccitatis fecis cã ⁊ difficultas exitus fecis: ⁊ ẽ cũ eis sitis. Et cura eiꝰ est potꝰ olei añ cibũ ⁊ ĩtroitꝰ ĩ aquã calidã: ⁊ admĩstratio vini dulcis ⁊ vnctuosoꝝ.

Illius qui est ex flãte grosso aggregato ĩ ĩtestinis ⁊ stõ: ⁊ ẽ illa q̃ plimuz fit: signa sũt ꝙ fit post satietatẽ nauseatiuã plimã: ⁊ retinet̃ fex ⁊ vẽtositas oĩo: ⁊ multiplicat̃: ⁊ fetet eructuatio desup: ⁊ multiplicat̃ nausea: ⁊ fortis fit dolor: ⁊ sudat sudore frido. ℂ Et cura eiꝰ est vt ĩ hora qdẽ poxismi succurrat̃ cũ clisteri solutiuo leni. Si g̊ sufficit bene est: ⁊ si nõ: cum solutiuo medio: ⁊ si sufficit bñ est: ⁊ si nõ: cũ acuto solutiuo: ⁊ det̃ elᷓariũ: d̄ dactilᷓ. elᷓariũ diacitonitẽ solutiuũ: ⁊ pillᷓe de margaritis: ⁊ pillule albe: ipse .n. pillᷓe veloces sũt ĩ soluẽdo vẽtrem. ℂ In die ãt q̃ nõ sũt poxismi: caueat sibi a satietate nauseatiua: ⁊ assiduet comestionẽ elᷓary diacimini: ⁊ vtat̃ ĩ cibo suo alburi anabati: ⁊ dimittat fructꝰ hũidos: ⁊ euomat cũ aqua ⁊ melle cũ replet̃ cibo: ⁊ sit eiꝰ secũda mẽsa ex ficubꝰ siccis nucibꝰ ⁊ fisticis ⁊ penidys ⁊ nuce inda: ⁊ vinũ eiꝰ sit vetus puꝝ amaꝝ: ⁊ decoctio eiꝰ sit ex caulibꝰ ⁊ aq̃ salsa ⁊ sicla: et oĩbꝰ q̃ soluũt vẽtrẽ: ⁊ dimittat sumac ⁊ lẽtes ⁊ granata cũ granis suis: ⁊ agresta: ⁊ silᷓia illis: ⁊ deuitet multitudinem potꝰ aq̃ fride ppꝛie ⁊ vinũ acetosũ ⁊ nouũ: ⁊ assiduet ĩfusionẽ aloes cũ oleo de cherua: ⁊ aq̃ radicũ ƀz qd̄ narrabo vt securus fiat a reditione si deus voluerit.

Illius qui fit ppter paucitatẽ effusiõis colere ad ĩtestina: ⁊ accidit ex ea difficultas exitus fecis signa sunt albedo egestiõis cum difficultate exitꝰ eiꝰ ⁊ ĩflatio vẽtris. ℂ Et cura eiꝰ est qd̄ diximꝰ in ycteritia ex opilatione meatus ĩferioris: ⁊ vt ponat̃ in cibo almuri: ⁊ sinapis: ⁊ ficus ĩmature: aut distillent̃ in eo de lacte fici stille aliq̃: ⁊ sumat ante cibũ oliuas aq̃ ⁊ siclas cũ sinapi ⁊ conterat medullã cartami cũ ficubus: ⁊ sumat ide añ cibũ.

Illa que est ex apate in ĩtestinis fit ex apate calᷓo tm̃: et signa eius sunt sitis ⁊ febris ⁊ vomitꝰ colere: ⁊ ĩflatio maxima in supioribꝰ vẽtris: ⁊ pulsatio in vẽtre: ⁊ si fit fortior euomit ĩfirmus fecẽ: ⁊ fit anhelitꝰ eiꝰ fetidus: ⁊ qñꝫ est eructuatio eius fetida: ⁊ totũ corpus silᷓr: ⁊ est colica que noĩat̃ yleos: cuiꝰ expõ est: domine miserere: ⁊ o quam parua ẽ eius cura si ꝯfirmet̃: in initio aũt rei opꝫ vt flobotomet̃ basilica: deĩde saphena: deĩde det̃ aqua endiuie: et aqua folioꝝ aneti: aq̃ folioꝝ altee: cuscute hũide: ⁊ aq̃ foliorũ malue in q̃ dissoluta est medulla cassie fistule. et fundat̃ desuper oleũ amigdalaꝝ dulciũ: et liniat̃ locus cum oleo anetino ⁊ camomillino: et sorbeat ex iuribꝰ herbarũ leniũ: et ex decoctiõe ciceris ⁊ aneti: et cõfortet̃ cum odoriferis: ⁊ aq̃ pulloꝝ: ⁊ clisterizet̃ cũ aq̃ ordei ⁊ altee ⁊ rob: et si fortior sit ĩflãmatio clisterizet̃ cũ aqua ordei: ⁊ albumine oui: ⁊ mucilagine psily et clisteri ĩfrigidante qd̄ narrabo: et sumat in potu mucilaginẽ psily: et aquaꝫ citroli: ⁊ silᷓia de his que extinguũt donec sedet̃ inflãmatio: deinde redeat ad leniendũ apostema cuꝫ lenitiuis: sicut sunt mucilago fenugreci: ⁊ seminis lini ⁊ rob et altea et oleuꝫ sisaminum et oleum amigdalinum.

Et fit etiã ab humoribꝰ malis adherẽtibꝰ: et fit cũ ea vomitus frequẽs: et nõ qescit qd̄ est ĩ cõcauitate vẽtris: et ĩueniunt̃ punctura et dolor: et aq̃ in supioribus vẽtris eius: ⁊ cõmouet̃ post comestioneꝫ: ⁊ nõ sedat̃ nisi cũ vomitu: ⁊ sunt cuꝫ ea tristitia ⁊ frigus extremitatuꝫ qñꝫ. ℂ Et cura eiꝰ est cura yleos ⁊ trocisci stelle ƀm ꝙ diximus in cura stõi. ℂ Et fit ẽt ex tortiõe ĩtestioꝝ supioꝝ ⁊ exiccatiõe stercoris ĩ eis. ℂ Et cura eius est sirᷓ. violᷓ. cũ scamonea: ⁊ oleum amigdalᷓ.

Colica aũt vẽtosa est sicut illa q̃ accidit ex cibis ĩflatiuis: cuius signa sũt ꝙ est rugitꝰ ĩ vẽtre: aut augmẽtũ qd̄ nõ sanat̃ nisi cũ desup vehemẽter ꝯpmit̃: et dolor difficilᷓ ledẽs ĩ vmbilico: ⁊ eructuatio difficilᷓ plime quãtitatis ⁊ retẽtio vẽtositatis: ⁊ si egerũt ex ea aliqd nõ egredit̃ cũ quãtitate q̃ sedet dolorẽ vehementeꝫ: ⁊ qñꝫ ẽ cum hoc lenitas. cũ ergo ĩueneris vẽtrẽ lenẽ aut eq̃lem ⁊ dolorẽ vehemẽtẽ: tũc colica erit ventosa fortis. Si g̊ fuerit post multũ vsũ fructuũ ⁊ herbaꝝ: tũc cura eiꝰ erit vt ĩ potu det̃ de elᷓario diaciminũ cum aqua in qua bulita sũt ciminũ ⁊ carui. ℂ Si g̊ sufficit bñ est: si nõ: tunc det̃ ei cõfectio de granis lauri: ⁊ si fortior sit dolor in dispõne: tunc det̃ ei philoniũ: ⁊ det̃ ei in potu vinũ puꝝ vetꝰ dũ est ieiunus: ⁊ sit calefactũ: ⁊ calefiat mirac eiꝰ: ⁊ ligetur sup ipsuꝫ pãnus: ⁊ prolonget somnũ: ⁊ non comedat aliqd tribꝰ diebus si potest illud tolerare: ⁊ si non põt tolerare comedat bucellã pãnis ĩfusi ĩ vino veteri: ⁊ nõ bibat aquã fridam: dolor nanqꝫ cõmouetur post potum eius: ⁊ si iam sedata fuerit: tunc ingrediatur tinam quando ꝯmouetur dolor: ⁊ exeat quãdo debilitatur: ⁊ ĩungatur vẽter cum oleo qd̄ exugit ventositatẽ ex eis que diximus. ⁊ suspẽdat̃ super eum ollula parua cum igne: ⁊ clisteriçetur cuꝫ clisteri qd̄ exugit ventositatem: ⁊ superpõat̃ suppositoriũ qd̄ exugit ventositatem ex eis que dicemus: ita vt cum sedatur dolor totus redeat ad cibũ paulatim: ⁊ comedat ex iure alifedebegi: et deuitet aquam frigidaꝫ diebus multis: et ponat in vino suo galliam et sit purum vinum suũ: et caueat ab herbis et fructibus humidis: et granis inflatiuis: et pcipue a piris et moris rubi: et cucurbitis et citrolis: et grisomilᷓ. et silᷓibus. et caueat plurimã comestionẽ vini colati et adusti: et similiter est cura eius que ex multitudĩe cibi est. ℂ Illa vero que fit ex coartatione vẽtositatis inter duas tunicas intestinorum. Signa sunt vehementia doloris. et ꝙ non egredit̃ ventositas ex ea omnino: et ꝙ non rugit per compressionem factã desuper. et cõfert huic cura tota: et precipue abstinẽtia a cibo et appensio vẽtosaꝝ et vaporatio sup locũ doloris et vinũ puꝝ. ℂ Illius q̄ fit ex flãte qd̄ paulatim resoluit̃ et ĩflat: signa sunt ꝙ sedatur dolor qñꝫ et cõmouet̃ post duas horas aut tres: et qñꝫ cõmouet eam vaporatio. cum ergo vides dolorẽ vehementẽ post vaporationem: tunc dimitte vaporationem: et pcipue infirmo vt ꝓlonget sõnũ et calefaciat mirach: et dimittat cibũ die vna. deĩde vaporet̃ et suspẽdat̃ ollula cũ igne. Si g̊ sedat̃ dolor tũc illud ẽ cõueniẽs: et si ꝯmouet̃ administret̃ sõnꝰ et minoret̃ cibꝰ vt et digeratur id flegma totũ: et exiccet̃ et resoluat̃ paulatim: et nõ redeat. ℂ Illiꝰ võ q̄ fit ex melᷓia que effundit̃ ad ventrẽ et inflat ipsũ signa sunt acetositas eructuationis et ĩflatio vẽtris subito cũ dolore vehemẽti. Et cura eiꝰ ẽ ĩ hora poxismi: ꝙ decoquãt̃ cũ forti aceto calamentũ et ciperi: ruta: origanũ: grana nigra: et fiat vaporatio cum eis: et trayciat aquã calidã in qua decocta sunt ciminuꝫ et carui: et clisteriçet̃ cũ clisteribꝰ exiccatiuis vẽtositatis. in hora aũt in qua nõ est paroxismus fac eum assiduare potũ decoctõis epithimi: et omniũ que educũt melancoliam.

Et quãdoq; fit a multitudine serpẽtiũ et vmiũ in vẽtre et trãsuersant̃ in eo et iuoluunt̃ in stercore et generãt̃ a cõtinuatione satietatis nauseatiue et comestiõe ciboꝝ putrefactoꝝ et sũt triũ specierum: lõgi q sunt ĩ intestinis supiorib⁹ gracilib⁹: et lati q sũt in intestinis grossis ĩferiorib⁹ et noĩant̃ semĩa cucurbite ⁊ vmes pui q sũt plĩmi ĩ ĩtestino recto qd̃ sequit̃ an⁹: et significatio eoꝝ est multiplicatio cibi: et qñ nõ comedit: mordicant: et accidũt a multitudĩe eoꝝ ĩ vẽtre accñtia mala timorosa. ¶ Et cura illoꝝ ẽ eductio ipsoꝝ cũ eis q̃ interficiũt ipsos ex medicinis amaris: lõgos vo interficit absinthium: latos vo ĩterficiunt sceha et lupini amari et narciscus et alebrengi et decoctio ei⁹ cum bibit̃. Jlli vo q sunt ĩ ano curãt̃ cũ ĩuoluit̃ lana ĩ felle taurino et supponitur.

¶ De egritudinibus renum. CAP. LXX.

EGritudines renũ sunt ãpata: lapis: caliditas: macies: debilitas eruptio sanguĩs et difficultas vrĩe facta ex eis. ¶ Lapidis vo ĩ renib⁹ signuz ẽ ꝙ dolor eius ẽ sĩlis dolori colice. et illud qñ nã cum eo ꝯstringit̃ et cõmouet̃ nausea: et ĩuenit dolorẽ ĩ ylys: et oz vt distinguat̃ inter ipm et colicã p vrinã. cũ. n. est ĩ ea sicut arena: aut de ꝯsuetudĩe est egri: vt mingat post hꝯ dolorẽ lapidẽ: aut iam minxerit añ illud p aliquot mẽses vrinã nigram cũ q̃ fuit dolor in catim. tũc ẽ lapis: et si nõ fuerit aliquod hoꝝ signoꝝ: tunc dolor post satietatẽ nauseatiuã est signũ colice: et nausea cũ colica plus est; et locus doloris ĩ ventre ĩ colica est amplior: ⁊ ad anteriora decliuior. Jn lapide autẽ q est ĩ renib⁹ loc⁹ ei⁹ minor ad posteriora decliuior. ¶ Jtẽ dolor colice pmutat̃: dolor vero renũ nõ permutat̃: ⁊ iteꝝ significatio lapidis renũ est dolor in catim: ⁊ ylys ⁊ emũctorys cum grauitate ⁊ opilatiõe: ita vt quasi sit suspensum ĩ eis aliqd. ¶ Et cura lapidis ĩ renibus in hora comestiõis doloris est vt ĩgrediat̃ eger tinã ⁊ inungat dorsum ⁊ ylia cũ oleo alcheiri tẽperata inunctiõe: ⁊ cõmoueat alchatim: ⁊ equitet aĩal nõ suauiter ĩcedẽs: aut saliat sup pedẽ vnũ: ⁊ descẽdat de gradu ĩ graduz donec descẽdat lapis in vrinã: ⁊ si nõ sufficit ℞ sumat ĩ potu medicinas frãgẽtes lapidẽ ĩ renib⁹: ⁊ redeat ad regimẽ ĩ re sua qd̃ est aliud ab isto: ⁊ emplastret̃ catim: ⁊ ylia cũ artetica: ⁊ cartamo: ⁊ semĩe caul. corticibus radicis capparis decoctis: ⁊ dabis eis post ea in potu medicĩas frãgẽtes lapides ĩ renib⁹: ⁊ añ eas ẽt oleuz amigdal. ⁊ aquã maluaꝝ: ⁊ precipias ei vt saliat post illud: aut descẽdat d̃ gdu ĩ gdũ. ⁊ da ei ĩ potu medullaz cassi. fi. cuz oleo amigdal. illud. n. lubricum facit lapidẽ. ¶ Cum g̊ egredit̃ lapis ĩ vrinã ⁊ non sequit̃ ipm mict⁹ sanguinis: tũc est ĩcolume: ⁊ plurimuz illi⁹ fit cum lapis est lenis paruus. ¶ Et qñq; sequit̃ ipm mictus sanguinis. cui⁹ cura est vt det̃ infirmo de medicamine ꝯferẽte excoriatiõib⁹ renũ ⁊ emũctorioꝝ: ⁊ flobotometur basilica vsq; quo sanet̃: ⁊ qñq; pueĩt lapis ĩ meatu virge: ⁊ illud fit qñ est ei magnitudo: ⁊ accidit vt egrediat̃ in latitudĩe: q̃re tũc ponat̃ virga in aq̃ calida: aut embrocet̃ cũ aq̃ ⁊ oleo calidis: ⁊ ĩfundat̃ ĩ meatu oleũ viol. cum mucillagine altee: ⁊ fricet̃ locus ĩ quo cõtinet̃ lapis ⁊ expellatur ad interiora vice vna post aliã dõec egrediat̃: ꝙ si dolor fortior fiat: ⁊ locus apostomet̃: ⁊ ñ egrediat̃ hac curatione: tunc ĩferius scindat̃ virga ⁊ extrahat̃. ¶ Custodia vero a lapide ante generationez in renib⁹ est pp dimissionẽ ciboꝝ viscosoꝝ sicut casei pprie ⁊ panis açimi ⁊ dulciũ grossorũ: ⁊ assiduationẽ seminũ mũdificantiuz renes: ⁊ sirupi acetosi pluriũ seminũ ⁊ medicinaꝝ que frãgunt lapidem: ⁊ lenificatiõe ex eis que dicem⁹: ⁊ abstinẽtia a longo somno sup collũ ⁊ lõgitudine stricture cinguli ⁊ multitudine equitationis ⁊ labore dorsi: ⁊ vtatur vomitu cuz est repletio.

Apostema autẽ in renibus sequunt̃ in pncipio sui febres permixte nõ habentes paroxismũ cũ orripilatiõe: ⁊ sentit infirm⁹ cũ iacet quasi grauitatem suspensaz in catim suo. ¶ Et cura ei⁹ ẽ si caliditas febris que est cũ eo fuerit vehemẽtis fortitudinis qd̃ fortasse nõ fit nisi raro: flobotomia basilice ⁊ dare ĩ potu aquaz ordei ⁊ medicamẽ de semib⁹ frigidis: ⁊ sumere ĩ potu aq̃ citroloꝝ ⁊ aquã melonũ indoꝝ. ¶ Cũ g̊ feceris illud hebdomada vna ⁊ lenit̃ febris: ⁊ nõ sanat̃ ĩfirm⁹: tunc incipe aliã curã. Et illa ẽ q̃ fit qñ cũ eo nõ est febris caliditas plurima: ⁊ da ei ĩ potu semĩa maturatiua ex eis q̃ dicem⁹: sicut seis altee. semẽ lini ⁊ silĩa. ⁊. fac emplastrũ alchatim cũ fenugreco: ⁊ altea: ⁊ emplĩs maturatiuis ex eis q̃ dicemus. ¶ Cumq; sedatur dolor totus ⁊ remanet grauitas: tũc p̃cipe infirmo vt saliat ⁊ vt descendat a gradib⁹ cuz velocitate: ⁊ ꝯmoueat catim suũ: ⁊ pcute ipm si nõ ĩcipit mingere saniem. Si vero mingit excusaberis ab hoc. Cum ergo mingit saniem tunc incumbe super ipsum cuz seminibus mundificãtibus vice vna ⁊ cõsolidatitiuis vlcerũ renum vice altera donec sanẽtur. ¶ Apostema vo ĩ renib⁹ cõuertitur ad vnũ triũ modoꝝ: aut. n. exiccatur ⁊ sanatur eger: aut collectionẽ facit saniei ⁊ mingit eaz: aut fit apostema durũ qd̃ est deterius eoꝝ: ⁊ signa eius sũt ꝙ remanet grauitas cum aliquanto dolore in catim ⁊ minoratur quãtitas vrine ⁊ incipit venter inflari: ⁊ fit ydropicus secunda die. Et cura eius difficilis est: curatur tamẽ ꝭm dispositionem cum assiduatione emplastrorum resolutiuorum superpositorum alchatim ⁊ dorso: ⁊ sumat in potu semĩa lenientia ex eis que dicemus.

Jllius autem que fit ex caliditate renum ⁊ est diaria vrine signa sunt sitis fortis assidua: ⁊ nõ humectatur os cum ea hora aliqua: ⁊ mingit semp post potũ aq̃ ⁊ vrina est alba subtilis q̃si sit aqua: ⁊ extenuatur corpus ⁊ minorat̃ caro ei⁹: ⁊ si nõ succurrat̃ ꝯuertit̃ cito ad ethicam. ¶ Cura ẽ ĩ principio sue inceptiõis vt sit ĩ loco frigido humidi aeris: ⁊ dormiat supin⁹ sup terraz ⁊ sup lectos fridos: ⁊ ĩgrediat̃ ter ĩ die ĩ aquã fridã: ⁊ emplẽt̃ inferiora dorsi cũ psillio ꝯq̃ssato cũ aceto ⁊ sandal. ⁊ aq̃ ro. ⁊ sumat ĩ potu de trociscis diabetis: ⁊ aq̃ granatoꝝ acetosoꝝ: ⁊ sint cibi ei⁹ ex sumac: agr̃sta ⁊ silĩb⁹. ⁊ sumat ĩ potu aquã ordei cũ oleo amigdal. ⁊ dimittat oẽ qd̃ vrinam puocat ⁊ sorbeat sorbitionẽ factã ex amilo ⁊ olo amigdal. ⁊ çucharo: ⁊ teneat ĩ ore pillas sitiz sedãtes: aut frustũ masal aut aliqd acetosum vt sedetur sitis eius.

Maciei autem renum signa sunt dolor in dorso non fortis cum extenuatione corporis ⁊ paruitas desidery coit⁹ ⁊ multitudo vrine ⁊ albedo. ¶ Et cura ei⁹ est regimen impinguans corpus ⁊ dilatatio in cibo ⁊ enemata vnctuosa ⁊ comestio medullarum cum çucharo et oẽs cibi ⁊ medicine q̃ addunt ĩ spermate ex eis q̃ dicem⁹.

Debilitatis aũt renum signa sunt ꝙ mingit sicut loturaz carnis cũ dolore ĩ dorso: paucitas appetitus coitus. ¶ Cura eius est flobotomia basilice in latere in quo sentitur dolor. ¶ Si vero dolor magnus sentitur tunc fiat in latere dextro: ⁊ dentur in potu medicine cõferentes mictui sanguinis ⁊ emplastretur alchatim cum medicinis infrigidantibus ⁊ confortantibus renes sicut rosis ⁊ sandalis ⁊ acathia: ⁊ ramich: ⁊ mirto: ⁊ eorum inunctio sit cum oleo rosa. ⁊ sisamio. ¶ Sanguinis autem eruptionis ex renibus signum est ꝙ mingit subito infirmus sanguinem plurimum exuberantez: aut post percussionem super locum renum: aut propinquum ei: aut post comestionem cibi acuti. ¶ Et cura eius est flobotomia ex basilica: deinde medicina conferens mictui sanguinis.

¶ De retentione vrine. CAP. LXXI.

Hoc fit ppter egritudinem in emũctorys aut pp egritudinẽ virge: ⁊ egritudo aut ẽ lapis ĩ meatu virge: aut caro nata: aut opilatio sanguinis aut saniei. Signa itaq₃ ei⁹ qd̃ fit ex emũctorys sũt grauitas ĩ dorso: ⁊ repletio vesice ex vrina: cui⁹ cura est sumere ĩ potu medicĩas q̃ frangũt lapidẽ. ¶ Et signa ei⁹ q̃ fit ex opilatiõe meat⁹ virge sᵗ repletio vesice ⁊ iflatio ei⁹: tẽsio vt chorda ⁊ grauitas q̃dã ĩ pectie ⁊ anca cũ dolore vehemẽti ⁊ tẽsiõe supflua. ¶ Et fit aut pp lapidẽ obsessũ: aut pp apã: aut pp cãnẽ natã: aut pp opilatiõnẽ sanguĩs ⁊ saniei: ⁊ iaʒ diximus signa lapidis ⁊ curã ei⁹. ¶ Carnis aũt orte signũ est: q̃ fit fm̃ plĩmum post vlcera accidẽtia ĩ h̃ meatu: ⁊ nõ phibet totã vrinaʒ: sed modicũ ei⁹. ⁊ qñq₃ est iceptio exitura siliʼs veruce in h̃ meatu. qd̃ q̃ ex ea est ĩ emũctorys curationẽ nõ hẽt: ⁊ non medicaᵗ nisi cũ tina ⁊ ex pillulis lenificãtib⁹ ex eis q̃ diximus in apãte duro. ⁊ vt liniaᵗ meat⁹ ⁊ dilateᵗ: q̃re egreditur vrina cũ facilitate ⁊ difficiľ fit exit⁹ vrie ĩ hac dispõne qñ spissaᵗ ⁊ iduraᵗ: sed qd̃ est ĩ meatu virge. qñq₃ egrediᵗ cũ eis q̃ mingere faciũt. ¶ Opilatio autẽ sanguis ⁊ saniei fit post mictuʒ sanguis ⁊ saniei. ¶ Et cura ei⁹ ẽ si fuerit in duob⁹ emũctorys vt sumat ĩ potu medicĩas q̃ frangũt lapidẽ: ⁊ si fuerit ĩ meatu virge euacueᵗ ⁊ moueaᵗ cũ faciẽtib⁹ mingere. ¶ Apostematis aũt ĩ vesica signa sũt febris valde fortis caliditatis adustiua ⁊ vehementia doloris ⁊ punctura ĩ vesica. Cui⁹ cura ẽ flõia basilice ⁊ pot⁹ aque ordei ⁊ embrocatio vesice cũ aq̃ tepida: ⁊ iunctio cum oleo violʼ. tepido. ¶ Et qñq₃ fit difficultas vrine ex lapide cadente ĩ ore meat⁹ nõ ĩ meatu. ⁊ signũ eius est q̃ cuʒ piecer is infirmũ sup dorsũ suũ ⁊ leuaueris pedes ei⁹ ad supiora ⁊ vehemẽter eum cõmoueris egredieᵗ vrina: ⁊ istud sine cessatiõe fiat: ita donec egrediᵗ lapis: aut frange eum cuʒ medicinis q̃ frãgũt lapidẽ ĩ vesica. ¶ Et qñq₃ fit difficultas vrine ex mollificatiõe lacerti vesice: cui⁹ signuʒ est q̃ habẽs eã mingit cum facilitate: qñ sup vesicam fit ɔpressio: ⁊ eius cura est iunctio eius cum oleo nardino: ⁊ costio: ⁊ castoreo. ¶ Et qñq₃ fit difficultas vrine post vehementẽ retentionẽ vrine: ⁊ signuʒ est q̃ si fiat ɔpssio sup vesicam egrediᵗ vrina tũc. ¶ Et ɔfert quideʒ plurib⁹ modis difficultatis vrine itroit⁹ in aquã calidã ĩ qua decocta sunt folia cauliũ humida: ⁊ cartamũ: fenugrecũ: ⁊ rubea tictorꝫ: ⁊ emplã pectẽ ⁊ alchatin cũ eis: ⁊ ɔferũt quideʒ medicine ꝓuocantes cum vesica est vacua: ⁊ nocẽt vehemẽter cũ ẽ plena.

¶ De fluxu vrine iuolũtario. CA. LXXII.

Fit autẽ ex multitudine humiditatis cũ caliditate aut friditate: ⁊ cursus vrine cum caliditate. cura est hoc medicamẽ. ℞. se. coriandri assati infusi in aceto vini die et nocte partem vnam: emblici: sticados: boli ar. glandium siccarum: charabe lentium excorticatarũ partes equales cum coriandro sumat pulueremex ea mane ⁊ sero pondere. ʒ. iy. ⁊ curetur cursus vrine cum frigore h̃ medicamine. ¶ ℞. glandium siccarum. ʒ. l. thuris. ʒ. xxx. mirre. ʒ. vi. granorũ machaleb. acori. ciperi. añ. ʒ. x. sumaᵗ puluis ex eo mane ⁊ sero. ʒ. iy. cum rob. ⁊ inungatur pectẽ cum oleo de ben aut cum oleo in quo decocta est ruta ĩ q̃ diruptum est castoreum ⁊ euforbium. ¶ In diaria vero vrine que est diabetes iam diximus curã in antidotario ⁊ almãsore.

¶ De distillatiõe vrie. CAP. LXXIII.

Accidit exitus vrine inuoluntarius paulatim: ⁊ est duarũ specierum aut cum adustione aut sine adustione: ⁊ est aut ex humiditate complexiõis: aut ex debilitate vesice: ⁊ confert illi que est sine adustione retẽtor vrine calidus ⁊ comedere ficus ⁊ vuas passas ⁊ saggeneã confectam in trifera que sit in dosi põdus ʒ. iy. trifere ⁊ medie. ʒ. saggenee. ⁊ administretur illud vsq₃ quo sanetur: ⁊ dimittat cibos frigidos ⁊ humidos post euacuationem corporis a flegmate. ¶ Illius autem que est cum adustione confert retentor vrine frigidus compositus cum eo qd̃ glutinationem facit post euacuatiõẽ corporis ex colera ru. ⁊ dimittat cibos calidos ⁊ siccos. ¶ Illius autem que fit ex debilitate vesice: cura est comedere electuaria aromatica calefacta ⁊ inungere pecten cũ oleo nardino ⁊ oleo de costo: ⁊ emplastrare femur cum emplastro facto ex spica ⁊ cinamomo ⁊ gallia cum cera dissoluta cum aliquo oleo.

¶ De adustione vrine. CAP. LXXIIII.

Quandoq₃ exit vrina sine distillatione ⁊ non egreditur sine voluntate: sed voluntarie cum adustione vehementi: ⁊ est duarum specierũ aut cum sanie aut sine sanie. Illius que est cum sanie ⁊ est a renib⁹ ⁊ partibus corum iam diximus curam. Illius autem que est a vesica dicemus in capitulo vlcerum vesice. ¶ Adustioni autem vrine facte sine sanie conferunt illa que sũt similia auelanis facta ex seminib⁹ ⁊ iulep. ⁊ sir. violʼ. ⁊ mucillago psilly: ⁊ rob: ⁊ aqua alkisc: ⁊ cauere a salso: acetoso: ⁊ acuto: ⁊ coitu: ⁊ labore: ⁊ assiduet introitum in aquaʒ tepidam: ⁊ sorbeat oua sorbilia leuia: ⁊ oleum amigdaľ. ⁊ comedat ius galline pinguis cum kisch ⁊ cucurbita.

¶ De lapide in vesica. CAP. LXXV.

Lapis in vesica fit infantibus plurimũ ⁊ consistentibus in renibus: et signa lapidis in vesica sunt albedo vrine ⁊ subtilitas eius: et fex arenosa post conturbationem eius: ⁊ erectio virge: et q̃ pucr plurimũ scalpit ipsã: et laborat cũ ea: et retẽtio vrie et difficultas exit⁹ ei⁹ cũ dolore vehemẽti et exit⁹ ani: ⁊ h̃ sunt species diuerse subẽ: et ali⁹ ẽ q̃ frãgiᵗ cũ medicinis: et ali⁹ ẽ q̃ nõ frãgiᵗ. q̃propter oꝫ vt expiaris ipʒ cũ medicinis lõgo tpe an̄ scissionẽ: et ex eis q̃ frãgunt cũ: est õis cib⁹ incisiuus sicut oliue ĩmature et capparis humida: et ficus: et cicer nigrũ: et alcorsif. et ex medicinis sũt costus: cassia lig. spica: pip: ciperi corti. radic. capparis: amigdaľ. amar. cinis scorpionũ adustorꝫ: oleũ de scorpionib⁹: sanguis hircinus: vitrũ adustũ: cancri adusti: et medicine frangẽtes lapideʒ ex eis que dicem⁹. Et hoc medicamẽ frangens lapidem sua ꝓpetate mirabili. ¶ ℞. cineris scorpionũ adustorꝫ: lapidis iudaici lapidis spõgie añ. partẽ vnã: aggregeᵗ cribellata: sitq₃ dosis. ʒ. i. keel cũ vino albo subtili: aut cuʒ aqua melľ. et tunc hec cura est fortior cũ daᵗ hec medicia: et sit cib⁹ ei⁹ ex eis q̃ dixim⁹: et distilleᵗ in foramẽ virge oleũ de scorpionib⁹: et iungaᵗ. ¶ Si ergo medicat⁹ fuerit hac cura p mẽsez et nõ videris vrinã ꝓuocari: et infirm⁹ nõ iuenit alleuiationem: aut nõ ꝓgrediᵗ arena ĩ vrina: tũc scias q̃ lapis ẽ durus plan⁹ nõ obediẽs ad frãgendũ: et dolor hui⁹ cum mingit est mĩor. tũc q̃ cureᵗ cũ ferro. et nõ oꝫ vt dimittaᵗ cum eo post mensem: quoniam producit egrum ad ethicã cuʒ assiduatiõe doloris: et qñq₃ vulnerat vesicã cuʒ h̃. tunc q̃ incipe ad extrahẽdũ ipm̃: et oꝫ qñ cõmoueᵗ dolor vt administreᵗ itroit⁹ cum aq̃ calida: ⁊ emplastra vesicã et iunge ipsam cum eis q̃ dixim⁹ in lapide renuʒ vt alleuieᵗ dolor et nõ prouocet egrum ad ethicam.

¶ De scabie vesice. CAP. LXXVI.

Eius signũ ẽ adustio vrie cũ reb⁹ silib⁹ furfuri ĩ ea cũ extenuatõe ĩ corpe. et cura ei⁹ ẽ aq̃ ordei et balneũ leue post aquã ordei: et p⁹ cibũ leuẽ: et iura pinguia: et potus olei amigdaľ. et fac enema vesice cũ mucillagie q̃ nõ citõiorꝫ: aut cũ lacte mľieris et oleo ro. et oĩa q̃ dixim⁹ ĩ cura adustiõis vrie q̃ ẽ sine sanie et sanguine.

¶ De apostemate vesice. CAP. LXXVII.

Postema qđ i ea plimū accidit est calidū: cui⁹ signa sūt dolor vehemēs cū punctura i vesica: ⁊ retētio vrie cuz febre calida adurente: alienatio ⁊ nigredo lingue. ¶ Cura ei⁹ ē flōia ⁊ oīs cura birsen: ⁊ liniatur vesica semp cū oleo viol. vsq₃ ad tres dies. deinde cū oleo camōellio: ⁊ nō emplastret cū reb⁹ fridis: neq₃ cū rebus stipticis: imo emplastret cū sisamo scorticato ⁊ lacte dulci: ⁊ pane simulagineo cū lacte. cū ergo sedat dolor: et pterit vna hebdomada emplet cū leuib⁹ resoluentib⁹ ex eis que dicem⁹: sicut camōilla: semie lini: farina fabarum ɔfecta cū rob: ⁊ res in ipso post illō ɔuertit: aut ad sanitatem aut ad saniē: aut ad apā dur. Si ad saniē cura eius ē quā dixim⁹ in cura renū: ⁊ quā dicem⁹ i vlcerib⁹ vesice: et si ɔuertit ad apa dur: tunc cura ei⁹ est illō qđ dixim⁹ ⁊ dicem⁹ nūc in apatib⁹ duris i vesica: ⁊ signa ei⁹ sunt ꝙ fit p⁹ apa calidū: ⁊ post pcussionē ⁊ casū: ⁊ appet tactui apud cōmissurā q̄ est iter testiculos ⁊ anū cū est magnū: ⁊ difficil est exit⁹ stercoris ⁊ vrine. Et cura ei⁹ est sumere i potu medullā cassief. ⁊ oleū amigdal. sup aquā seminū puocātium vrinā: sicut melon. semē: semē apy ⁊ capilliueneris: ⁊ sorbere aquā caul. ⁊ aquā ciceris cū oleo amigdal. ⁊ emplet locus apatis si appet: ⁊ si nō: emplet cōmissura: ⁊ vesica ⁊ pectē cum emplis q̄ dixim⁹ in cura renū: ⁊ cum emplo qđ resoluit apa dur in vesica: ⁊ line ipm cum oleo calō: ⁊ inunge ipm semp: ⁊ fac ipm assiduare tinā i q̄ decocta sunt radices capparis ⁊ camomilla: ⁊ radices viol. altee.

¶ De vlcerib⁹ i vesica ⁊ itra virgā ⁊ renes. LXXVIII.

Um vlcera sunt i vesica egredit ante vrinā sanies: ⁊ iueīt eger dolorē cū mingit i loco vlceris: cū autē sūt apō vesicā egredit sanies pmixta vrie ⁊ inest ei fetor. ¶ Cura ambor sil est sūere trociscos alkekēgi: ⁊ aquā mellis vice aliq: ⁊ medicamē ɔsolidatiuum vlcer i vesica vice alia: ⁊ vt inyciat in vesica collirium albū cū lacte cum dolor est vehemēs: aut cū aq̄ mellis ⁊ ficuum cū est sordities plima: ⁊ ɔfert ei qđ ē in meatu ppe id qđ inycit in ipm plusq₃ id qđ bibit. ¶ Et ɔfert quidez vnguentū ɔsolidatiuū ei cui⁹ vlcus puenit ad interiora: hnanq₃ vnguētū ɔfert cum de foris cū eo linit vlcerib⁹ cōcauitatis vētris. ¶ Ulcer aūt renū signū est dolor i dorso: vesice vō in pectine: ⁊ difficultas vrine: ⁊ qđ egredit ex vlcerib⁹ i renib⁹ est frustū carnis paruū: ⁊ ex vlcerib⁹ vesice cortices: ⁊ dolor in ea est vehemētior dolore i renib⁹: ⁊ sentit in ambob⁹ laterib⁹ sile grauitati: ⁊ hec est dria inter vlcus renū ⁊ vesice: ⁊ qñq₃ est vlcus i meatu q̄ est iter renes ⁊ vesicā. Et cura hor vlcerū est cura vna.

¶ De diminutione coitus. CAP. LXXIX.

Jt ppter desidery debilitatē: aut propter mollificationē instrumēti. Et desidery qdē debilitas fit: aut pp debilitatē in corpe ⁊ paucitatē nutrimēti ei⁹: aut absq₃ debilitate: ⁊ cum est sine debilitate corpis: ⁊ cū sufficiētia cibi: est aut pp paruitatē spermatis: ⁊ pfunditatē eius: aut pp getē ei⁹: ⁊ ipsi⁹ coagulatiōez: aut pp siccitatē instri: aut pp frigus: aut pp longitudinē abstinentie a coitu: aut pp accidēs aiale: sicut est pauida sollicitudo: timor: tristitia: angustia: castitas. ¶ Et ista mollificatio fit aut pp cām aialē sicut extimatiōe ⁊ timore: ⁊ phibet illuz erigi: aut pp longitudinē abstinētie a coitu. mēbrū. n. hbit tunc ⁊ detumescit: aut pp puitatē sanguinis: aut pp puitatem vētositatis: aut pp aliqđ qđ est de genere paralisis in neruis qui veniūt ad virgā: ⁊ cū ē debilitas desidery coitus cū attritiōe corpis: ⁊ extenuatiōe ⁊ debilitate ei⁹ ⁊ citrinitate coloris ⁊ paucitate cibi. Tunc cura ei⁹ est ɔfortare corp⁹ cū regimie ɔualescētiū ⁊ additiōe cibi ⁊ pot⁹: ⁊ rebus odoriferis: ⁊ sōno: ⁊ dimissiōe coit⁹: ⁊ si laborat q̄libet labore: dimittat: quousq₃ corp⁹ redeat ad suā dispōnē cuz gaudio ⁊ exercitio eq̄li: tardo: ⁊ silia. ¶ Si aūt corp⁹ cum hoc fuerit forte ⁊ abundātis carnis ⁊ nō diminute: tūc illud erit: aut pp paucitatē spmatis: aut pp getē spmatis et puitatē mordicatiōis ei⁹. Et puitas spmatis ē aut pp siccitatē i instro spermatis ⁊ extenuatione i ipso: aut pp frigus. ¶ Signa ei⁹ q̄ est ex siccitate: ē paucitas exit⁹ spmatis apud coitū ⁊ puitas ei⁹. ¶ Et cura ei⁹ ē iuuamētū qđ fit cū balneo: ⁊ itroit⁹ i aquā calidā: ⁊ satiari cibis hūidis. sicut herbis lacte ⁊ vino plime ɔmixtiōis: deide dilatari i cibo pcipue humectātē: sicut pisces recētes cū comedūt assati: ⁊ comedit cū eis cepe crudū: ⁊ pulli: ⁊ gallina: ⁊ pulli columbini pigues: vinū plime cōmixtiōis: ⁊ comedere dactilos ifusos i lacte: ⁊ bibat vinū dulce: ⁊ sorbeat vitella ouor sorbiliū ⁊ medicamē de terreniabin qđ addit in spmate ēt. Et qñ ē pp frigus tūc signū est ꝙ spma ē plimū apud coitū ⁊ subtile ⁊ difficil exit⁹. ¶ Et cura ei⁹ ē cuz oīco qđ calefacit: ⁊ assiduatio çinçib. cōditi: ⁊ macropiperis ɔditi: ⁊ ɔfectio cała q̄ addit i coitu ⁊ spermate. Et qñq₃ fit pp aggregationē ambar intētionū. s. friditatis ⁊ siccitatl: ⁊ signa ei⁹ sūt paucitas spmatis: ⁊ difficultas exit⁹ ei⁹ ⁊ paucitas carnis ⁊ sanguis. ¶ Et cura ei⁹ sunt oēs cibi cuz qb⁹ sunt grossitudo ⁊ calefactio ⁊ iflatio sic cicer ⁊ caro piguis cū cepis ⁊ triticū coctū q̄usq₃ fit q̄si puls ⁊ cerebella cū sic cū çiçib. ⁊ pipe ɔdita: ⁊ ppe cerebella puar auiū: ⁊ diaspmatō qñ assiduat ⁊ secacul ⁊ baucie ⁊ cicer infusū i aq̄ et fabe cū comeduntur cuz carne salita ⁊ altit. i. assa dulcis. ¶ Quietis vō spmatis ⁊ ɔgelatiōis ei⁹: ⁊ paucitas mordicatiōis ipsi⁹ ⁊ signa ei⁹ sunt ꝙ ē cū casu desidery: ⁊ egredit cū fit coit⁹ spma plimū ɔgelatū grossū. ¶ Et cura ei⁹ ē oē qđ dixim⁹ ex eis q calefaciunt sperma: sic madicamē calz addēs i spermate: ⁊ clistere ipinguatiuū ⁊ calefactiuū ⁊ vnctiōes calide ⁊ suppositoria cała. ¶ Ei⁹ aūt q̄ fit ex estimatōe: sollicitudie: ⁊ angustia: ⁊ timore: ⁊ ɔsilio aiali: sicut castitas aut elōgatiōes assiduatiōis ⁊ dimissionis coitus. ¶ Cura ē cū expulsiōe illi⁹ ɔsily ab aīa. ¶ Mollificationis aūt instri q̄ est cū extenuatiōe corpis toti⁹ ⁊ debilitate eius. Cura ē cura viuificās quā dixim⁹ cū illo instro: ⁊ vnctio ei⁹ cū reb⁹ całis q̄s dixim⁹. ¶ Et illi⁹ q̄ est pp puitatē iflatiōis i iferiorib⁹ ventris. Signū ē puitas erectiōis cuz puatiōe iflatiōis ⁊ virtute corpis. ¶ Cura ei⁹ ē oē qđ iflat sicut vua ⁊ fabe cū comedūt cū sale ⁊ altit ⁊ lac recēs qñ bibit cū cinamomo: ⁊ repleri ex cibo: ⁊ medicine coit⁹ nō calide ex illis q̄ dicem⁹. ¶ Illi⁹ vō q̄ ē pp frigus i neruis virge: signū ē ꝙ spma abūdās ē subtile: ⁊ facile egrediēs ⁊ desideriū ɔstās. Sz erectio i seipsa est debilis. ¶ Et cura sunt clisteria calefacientia virgam ⁊ suppositoria calefacientia ipsam ex eis que dicemus.

¶ De nocumēto qđ fit ex multitudine desidery coitus et spermatis. CAP. LXXX.

Jt illud pp multitudinē sanguis: cui⁹ signa sūt virt⁹ corpis ⁊ rubedo coloris ⁊ paucitas debilitatis sup multitudinem coit⁹ ⁊ pollutiōis. ¶ Et cura ei⁹ ē flōia ⁊ solō vētris ⁊ mioratio cibi ⁊ facere ipm decliare ad acetositatē: ⁊ bibere aquā iuiubarū. ⁊ vti lētib⁹ ⁊ agresta: ⁊ gnatis acetosis ⁊ comedere cibū ɔgelatū ⁊ lactucas: ⁊ itictio i aceto: ⁊ pot⁹ sirupi acetosi: ⁊ administratio medicamis fridi minoratis sperma ⁊ emplatio dorsi cū eis quib⁹ ifrigidet et dormiat sup ea. ¶ Et fit ex acuitate spmatis: ⁊ signuz ei⁹ est: ꝙ ipm debilitat hoiem cū ipm egredit: ⁊ egredit cuz velocitate ⁊ mordicatiōe ⁊ nocumēto ⁊ adueīt cū eo adustio i vrīa. Et cura ei⁹ res hūectātes ⁊ ifridātes sic cucurbita. portul. lactu. bliti. lac acetosum. ⁊ admistratio huius

medicamēti fridi quod diximus:et introitꝰ in aquā fridā
et potare lac acetosū:et lac de quo extractū est butirū ēt.
¶ Et fit ex multitudinē humiditatū ꝑparatarum vt fiat
sperma. Et signa sunt exuberātia spermatis et subtilitas
eius et albedo coloris et multitudo inflationis. ¶ Et cu-
ra eius est medicamē calidū minorans sperma et cibi ef-
fugantes ventositatē sicut origanū:ruta: calamentū: ele-
ctuariū diaciminuꝫ:et similia.

¶ De erectione assidua. CAP. LXXXI.

Uandoqꝫ accidit erectio assidua no-
cens et ꝑducens ad spas-
mū et egritudies assiduas. Cura eiꝰ ē si est cali-
tas flobotomia et q̄ diximꝰ ex illis q̄ minorant
sperma qđ est cuꝫ caliditate:et si adest albedo
coloris et paucitas sanguis adhibeať medicamē caliduꝫ
minorans sperma.

¶ De egritudinibꝰ matricis. CAP. LXXXII.

E eis sunt retētio mēstruoꝝ: cursus eorū:
apā:vlcera:difficultas partus: diffi-
cultas īpregnatiōis:mola:ꝑfocatio: ventositas
grossa ī ea:fissura diruptio:cācer. Et menstrua
qdē retineť:aut ꝑꝑ paucitatē sanguinis in cor-
pore:aut grossitiē eiꝰ:aut ex multitudine ꝓuocatōis lactꝭ:
aut propter egritudinē ī mřice sicut apā. Si ex paucitate
sanguis signa sunt extenuatio et citrinitas coloris:et q fit
post egritudinē et tristitiā:et ieiuniū:et vigilias:et laborē:
et habitationē ī locis calꝭis. ¶ Cura est dilatatio ī cibo et
potibꝰ fridis:et addētibꝰ ī mēstruis:et somnꝰ et balneuꝫ.
Ueruꝫ facte ex grossitie sanguis et frigore eiꝰ: signa sunt
mollities corꝑis et multitudo pinguedis. ¶ Et cura eius
est medicamē subtiliās et cibari aq̄ ciceris nigri et albi cū
aneto:cimīo:oleo:et dimittere medicias stipticas et cibos
acetosos et īgrossatiuos:et vti medicinis ꝓuocantibꝰ men-
strua.s.leuiore priꝰ:deinde media:deinde fortiore:et ven-
tosis cruris an̄ horā egritudinis duobꝰ diebꝰ:et flōia safe-
ne est ex eis que ꝓuocāt menstrua:sꝫ flōia manꝰ abscindit
ea.et qn̄qꝫ ꝓuocat mēstrua pō vētosaꝝ sup sumē et suppo-
sitoria ꝓuocantia mēstrua ex eis q̄ dicemus et suffumiga-
tiones.

¶ De fluxu mēstruoꝝ. CAP. LXXXIII.

It ex multitudine sanguis ī corꝑe et acui-
tate eius et subtilitate:et fit ēt post
difficultatē partꝰ:et ꝑꝑ emorroidas exn̄tes in
mřice et ex ragadys ex vlceribꝰ malis antiqs:
et ꝑꝑ ꝑcussionē et ex dn̄io huiꝰ humoris in cor-
pore:et apꝑet id ī exitu eiꝰ ex colore et substātia eiꝰ et q̄li-
tate ipsiꝰ. ¶ Et cura eiꝰ ꝑ̄ma est cū eo qđ extrahit chimuꝫ
dn̄antē:deinde potū medicinaꝝ restringētiū fluxū et ꝯue-
niētiū ꝯplexiōi et etati:et siccātiū corꝑꝰ absqꝫ calꝭitate ma-
nifesta. ¶ Illiꝰ q fit ex multitudīe sanguis. Signa sunt ꝙ
corꝑꝰ cū eo est forte:neqꝫ ꝺ̄bilitať et color est cū sua dispō-
ne:neqꝫ alterať:et nō oꝫ vt restringať dū nō alteratur co-
lor et nō nocet:ꝙ si nocet:flōmeť basilica:et stringāť ra-
dices mamillaꝝ cū īstira:et ponāť sup pectꝰ ventose cum
igne:et supponāť colliria retinētia mēstrua et medicīe q̄s
dicemꝰ:ex illis q̄ retinēt mēstrua:et sedeat ī aq̄ frida:⁊ sit
cibus ex stipticꝭ et acetosis:et potus sit aq̄ veri frigoris et
abstineat a vino. ¶ Illiꝰ aūt q̄ fit ꝑꝑ subtilitates et acuita-
tem sanguinis sūt signa:debilitas corꝑis:et alteratio colo-
ris et tenuitas eiꝰ qđ exit de sanguīe. ¶ Cura.regimē qđ ē
an̄ ḃ: ꝑter ꝙ nō fiat flōia:et cōfert admīstratio ciborū: et
potuū acetosoꝝ stipticoꝝ:et infridātiū:et īgrossantiū san-
guinē sicut granata acetosa:lētes:berberis:et silꝭia illis: et
ribes:flos salicis de torrēte:et agresta:citonia:et sumach:
et opilatiua faciētia glutinationē sicut alfelubegi facti cū
amilo:et çucharo:et atriplices:aschanabegi: et sumere in
potu restringētia mēstrua cū infridatiōe forti et dare ī po-
tu q̄dā rob que diximꝰ. ¶ Illius q fit post difficultatem
partꝰ ꝯferūt oīa q̄ īgrossāt sanguinē ex his q̄ diximꝰ:et su-
mere in potu trociscos de charabe:⁊ trociscos valētes ad
vlcera ⁊ ragadias in mřice ⁊ reliquū regimē qđ diximus.

Illius qui fit ꝑꝑ emoroidas ī mřice signa sunt qđ
vēit cū ꝑiodis alys a periodis mēstruo-
rum:⁊ cū repletū est corꝑꝰ. Et cura eiꝰ est flōia basilice:⁊ su-
mere ī potu trociscos de charabe ⁊ clisteriçare mřicē cum
ꝯferētibꝰ emorroidibꝰ ī ea. ¶ Ex vlceribꝰ malis signa sūt
fetor eius qđ currit magnꝰ: ⁊ ꝙ est virus subtile nō cōfir-
matū. ¶ Cura ē flōia basilice:deinde clisteriçare mřiceꝫ
cū aq̄ melꝭ vice vna:⁊ cū ꝯferētibꝰ vlceribꝰ matricis vice
alia. ¶ Si ergo vlcus est recens:⁊ qđ currit ex eo est san-
guis cum dolore pectinis:tunc mediceť medicamīe incar-
natiuo:⁊ si qđ currit est fetidū virus ⁊ vlcus antiquū:tunc
clisteriçeť medicamīe calido. ¶ Si ꝑꝑ ꝑcussioneꝫ:cura ē
flōia basilice ⁊ sumere in potu trociscos de charabe: ⁊ cli-
steriçare cum medicamine incarnatiuo vlceꝝ hūidoruꝫ.

¶ De vlceribꝰ mřicis v̄ge vesice ⁊ testiculi. LXXXIIII.

Um sunt propinqui temporis ⁊ non est
in eis humiditas:tūc aloes tri-
tum cum pulueriçať in eis sanat ea:⁊ tutia ex-
iccat ea vehementer. Cum aūt est ī eis humidi-
tas:confert cortex pini masclꝭe ⁊ emathites: ꝙ
si in eis est ꝓfunditas:tunc misceať eis thus minutum:et
si fuerit humida vehemētis hūiditatis:tūc ꝯfert eis me-
dicamen siccuꝫ factū de cancris ꝯbustis ⁊ cucurbita adu-
sta ⁊ alumīe adusto:⁊ qn̄ sunt in mřice ⁊ vesica: cōfert eis
thus aloes ⁊ medicamē de chartis ꝯbustis qn̄ teruntť silꝭ:
⁊ singulꝭr:⁊ misceať cū succo arnoglosse:⁊ q̄ sť silꝭia illi ⁊ cli-
steriçeť cum illis. ¶ Ragadys aūt matricis cōferūt que
⁊ ragadys ani:⁊ silꝭr emorroidibꝰ accidētibꝰ ī mřice confe-
runt que emorroidibus ani ex epithimatibꝰ:⁊ ventositati
grosse ī matrice:que ⁊ vētositati grosse ī colica ex supposi-
torys ⁊ alys:disruptiōi ī mřice q̄ ⁊ disruptiōi ī intestinis ⁊
mirach ⁊ testiclꝭis. ¶ Illiꝰ qđ ē ex apate curā dicemꝰ postꝭ.

¶ De apostemate in matrice. CAP. LXXXV.

Ccidit ex retentiōe menstruoꝝ:aut diffi-
cultate partꝰ:aut ꝑcussione super
matricē:aut tensione ī ea. ¶ Signa apatis ca-
lidi omnino signa sunt febris acuta sicut febrꝭ
birsen:nigredo ī lingua:dolor capitis ⁊ thimia
⁊ catim ⁊ ilioꝝ:difficultas vrine ⁊ egestiōis:frequētia pul-
sus ⁊ anhelitus. ¶ Et cura eoꝝ simul est flōmia basilice.
¶ Ex difficultate partus ⁊ percussiōe principiū medica-
tionis eorum est vnū. ¶ Et signū apostematis acuti totiꝰ
est febris acuta dū nō videt mulier plurimū sanguinem.
Et cura eius est flōia:⁊ clisteriçeť matrix cū mucillagine
psilly:aut oleo rosꝭ.cuꝫ aqua arnoglosse:⁊ regatur egra re-
gimine patiētis birsen dādo in potu aquā ordei ⁊ similia:
⁊ si dolor valde fortior sit ⁊ retineť egestio ⁊ vrina:sedeat
egra ī decoctiōe camōille:se.lini ⁊ fenugre. ⁊ n̄ trāseat aq̄
vmbilicū:neqꝫ egra dimittať potare aquā ⁊ iungať locus
cū oleo camōellio:⁊ oleo alkerti citrino:⁊ si n̄ fuerit id tūc
nō faciat id vsqꝫ ad hebdomadā vnā. ¶ Et cōuertiť apa
acutū ī mřice aut ad sanitatē cū resolꝭone:aut ad aggregā-
dā saniē:aut ad apa duꝝ. ¶ Signa collectōis sūt qes pul-
satiōis:sedatio febris:⁊ dimissio orripilatiōis ī dispositio-
nibꝰ quibusdā. Et signa apatis duri sunt sedatio caliditatꝭ
febris cū residuo grauitatis ⁊ magnitudinis ī pectīe ⁊ thi-
mia:ita ꝙ q̄ꝫdoqꝫ apparet tactui:si fuerit magna difficul-
tas egestiōis ⁊ vrine. ¶ Et cura collectionis est vt emplꝭe-
tur locꝰ mřicis post diē.vij.a ꝑ̄ncipio apatis acuti cū rebꝰ
lenificātibꝰ ⁊ sedātibꝰ dolorē:sicut camomilla:altea:se.li-
ni:fenugreci:⁊ fundať in mřice ex mucillaginibꝰ eoꝝ:assi-
duet sessionē in aqua calida:⁊ vnctionez cum oleo tepido

tandiu donec appareant signa collectionis sanici: deinde moueat̃: ita vt d̃scēdat a gradu cũ facilitate: aut saliat: aut fiat ꝯpressio super locũ apatis tādiu donec egrediat̃ sanies: ꝛ qñ ꝑcedit ꝯmouet̃ oripilatio: ꝛ sedat̃ grauitas ꝛ egra mingit saniē: q̄re in potu sumat semia ꝓuocātia vrinam et mundificātia matricē tot dieb⁹ quousq3 minoret̃ sanies: d̃inde mediceẗ medicamine icarnatiuo ꝑ clistere ꝛ dent̃ in potu trocisci de charabe icarnatiui: ꝛ ponat̃ vnguētũ icarnatiuũ: cuius virtus ꝓfundat̃ sup locũ dolorosum.

Apostematis duri signa sunt qes caloris febris ꝛ acuitas ei⁹ cũ reliquijs grauitatis ꝛ magnitudo i pectie ꝛ sumie: ita vt qñq3 appeat tactui si fuerit pl'ima: ꝛ difficultas egestiōis ꝛ vrie. q̄re oꝫ vt succurrat̃ cum lenificātib⁹ ꝛ resoluētib⁹ velociter ꝛ nō negligat̃: cũ.n. antiquat̃ ꝛ nō lenit̃: nō est possibile ei⁹ resolutio ꝛ fit cancer. ⁋ Et cura ei⁹ est assidue supponere empl'm loco d̃ bdellio ꝛ storace ꝛ armoniaco ꝛ reliq̄s q̄ dicem⁹ ex medicinis ꝛ empl'is q̄ resoluūt apa dur: ꝛ cũ clisterib⁹ ꝛ mucillagie fenugreci ꝛ mucillagie se. lini: ꝛ cũ oleo anetino: ꝛ camomellino: ꝛ oleo de lilio ꝛ narcisco ꝛ storace ligda: ꝛ reliquis q̄ dicem⁹ ex illis: qb⁹ clisteriçat̃ m̃rix pp apa dur: ꝛ si ptrāsit spaciũ m̄sis ꝛ nō sedat̃ dolor oio ꝛ remāet g̃uitas ꝛ magnitudo: tũc iā incurrit duritiē q̄ nō resoluit̃: q̄re oꝑ vt mediceẗ egra cũ tinis ꝛ inũctiōe cũ oleis lenib⁹. ⁋ Si aũt ē cũ hac magnitudine antiq̄ dolor tũc ip̄m iaꝫ factuꝫ est cancer.

⁋ De cācro m̃ricis. CAP. LXXXVI.

Cum indurat̃ apa factũ in m̃rice ꝛ ñ resoluit̃ ꝛ remanet in ipso cũ duritie caliditas pauca ꝛ dolor ꝛ pulsatio nō fortis: tũc apa durum factuꝫ est cancer. ⁋ Cura eius est sĩlis cure apatis duri tātuꝫ in p̄ncipio: nā cũ antiquat̃ nō sanat̃. ⁋ Uex nō tolerat cancrũ empl'm ꝛ clisteria ꝛ suppositoria i qb⁹ sit d̃ calitate tātum quātũ est illis qb⁹ medicat̃ apa dur: cũ quo dolor pectinis nō est: q̄propter oꝫ vt curet̃ cũ oleo de cheiri: ꝛ oleo camomellino ꝛ adipe gallie ꝛ anatis in quibusdā dispōnibus: ita vt cũ augmētat̃ pulsatio curet̃ cũ oleo ro. ꝛ mucillagine psily ꝛ cũ empl'is ifridantib⁹ tādiu donec sedatur pulsatio paulatim. deinde reddi ad calefaciētia cũ facilitate ꝛ lenificātia. nā si nō feceris illud vlcerabit̃ ꝛ cancer vlcerat⁹ ē deterior q̄3 eē pōt. ⁋ Et signũ vlceratōis ei⁹ est q̄ currit ex m̃rice virus fetiduꝫ nigrũ: tũc ergo medicare ipsam egrotā faciēdo ipsā sedere in tina ꝛ clisteriça ipsam cum lacte mulieris cũ collirio albo ꝛ aliq̄tulo opy ꝛ croci vt sedet̃ dolor: ꝛ da i potu medullā cassiefi. ꝛ oleũ amigdal. sup d̃coctionē ficuũ ꝛ passulaꝝ ꝛ iuiubaꝝ ꝛ sebestē.

⁋ De mola matricis. CAP. LXXXVII.

Ex hac egritudine inflat̃ vēter ꝛ magnificat̃ sicut est dispō in p̄gnante: ꝛ retinent̃ mēstrua: ita vt ñ dubitet̃ qn sit ip̄regnatio: ꝛ ꝓlongat̃ tp̄s: ꝛ differentia isti⁹ ad ip̄regnationē est vehemētia magnitudis vētris ꝛ mollitia mamillarũ: ꝛ q̄ ptrāsit horā in q̄ mouet̃ embrion et nō iuenit̃ i ea oio. imo qñq3 p̄mutat̃ a loco suo ꝑ cōpressionē vehemētē: d̃eide parit post laborē vehemente frustũ carnis cui nō ē forma: ꝛ qñq3 egredit̃ ex ea vētositas grossa ꝛ humiditates pl'ime tātũ: ꝛ detumescit vēter: ꝛ destruũt accidētia. ꝛ accidit m̃lieri huic dolor ex retētiōe spermatis cũ mulier est pl'imi spermatis ꝑ nām: ꝛ est cōsueta viro: deinde abscindit̃ ab ea: ꝛ illud subito sicut dixit Halien⁹ in retētione mēstruoꝝ. ⁋ Et cura ei⁹ est vt i potu tribuas aquā radicũ cũ oleo de cherua ꝛ yerāpigrā: ꝛ medicinas fortes in ꝓuocatiōe mēstruoꝝ: ꝛ diamarte: ꝛ diacurcuma magnũ: ꝛ tyriacā diatesserā: ꝛ sit cib⁹ aq̄ ciceris: ꝛ alfidabegi: ꝛ frixa: ꝛ ea q̄ sũt i patellis: ꝛ da ei i potu ex pillulis fetidis solutiuis doses continuas: ꝛ suppone in matrice collíria fortia in ꝓuocatione mēstruorũ: ꝛ bibat aquā rute ꝛ decoctionem fenugreci ꝛ dactiloꝝ ſm q̄ diximus in ꝓuocatione menstruorũ: ꝛ euaporet ventrē cũ panno calido: ꝛ inungat cum oleo in quo decocta est ruta: ꝛ da in potu post illud medicinas que expellunt embrionem.

⁋ De prefocatione matricis. CAP. LXXXVIII.

Hec egritudo accidit m̃lieri ꝑprie similis epilepsie. S3 differentia isti⁹ ad illā est q̄ mulieri i hac egritudine nō deficit rō sua: neq3 currit ex ore ei⁹ spuma: ꝛ sētit quiddā eleuari ex pte pectinis vsq3 quo ꝑueniat ad os stōi: d̃eide cadit ꝛ superuenit ei sincopis: ꝛ cadit q̄si mortua: ꝛ tũc nō sentit̃ ei pulsus neq3 anhelit⁹: ꝛ qñq3 ꝑfocat̃ ꝛ morit̃: ꝛ qñq3 sanat̃ post laborē ꝛ d̃speratiōne: q̄re oꝫ vt fricent̃ pedes eius vehemēter: ꝛ ligentur extrema: ꝛ ponat̃ sup sumen eius vētosa magna sine incisiōe: ꝛ abstergat obstetrix ei⁹ suos digitos ex cochol: ꝛ fricet cũ eis os matricis: ꝛ sufflетur i nasũ eius cōdisi: ꝛ vociferet̃ in aure eius: ꝛ nō facias ipsam odorare res odoriferas: imo line cuꝫ odoriferis sumē eius. ⁋ Et fit aut ꝑpter retentione menstruorum: aut propter retentionem spermatis. ⁋ Cum ergo mēstrua sũt currētia: ꝛ mulier est inupta: tunc cura ei⁹ est vt nubat. Si aũt illud nō ꝑparat̃: medicinas sumat i potu minorātes sperma ex eis q̄ diximus: ꝛ inungat obstetrix digitos suos ex q̄busdā oleis odoriferis: ꝛ mittat eos in matrice ꝛ fricet eam: ꝛ supponat fisimbriũ cum oleo sambacino. ⁋ Et si mulier ledit̃: tunc cura eius est inunctio cũ oleo sambacino: ꝛ approximet̃ narib⁹ eius pānus adustus ꝛ sulfur ꝛ vētose ponant̃ sup inguina: ꝛ fricent̃ pedes ꝛ cōprimant̃. In hora aũt dimissiōis paroxismi dent̃ medicie q̄ minorēt sperma: ꝛ qñq3 seq̄t̃ ex d̃structiōe anhelit⁹: ꝛ pulsus in hac egritudie in hora paroxismi quiddā per q̄d estimat̃ q̄ egra iā sit mortua: ꝛ qñq3 remanet die ꝛ nocte: ꝛ duobus diebus ſm illud: tunc ergo oꝫ vt assiduet̃ fricatio oris matricis ꝛ odoret res fetidas: ꝛ ponant̃ res odorifere sup matricem ꝛ vesicā ꝛ sumē donec conualescat. ⁋ Cum aũt illud ex retentiōe mēstruorum fuerit: oportet vt flobotomet̃ vena safena: ꝛ vētosentur crura: ꝛ ponāt̃ ventose sup inferiora ventris: ꝛ dētur i potu ea que ꝑuocant mēstrua ex eis q̄ diximus. In dispositione aũt paroxismi cura eadē est vt predicta.

⁋ De difficultate impregnatiōis. CAP. LXXXIX.

Fit propter multitudinē adipis aut ꝑpter paruitatem virge: aut q̄ ligamētũ capitis virge abbreuiatũ est spasmatũ: q̄re nō impellit sperma ad interiora: aut q̄ m̃lier surgit velociter post coitũ ꝛ ambulat ꝛ mouetur: quare cadit sperma: aut pp vētositatē grossaꝫ i matrice: aut q̄ matrix ē frigida: aut lubrica: in qua humiditates plurime sunt superflue cōmixtionis in frigiditate ꝛ humiditate: aut propter malitiam complexionis i multitudine caliditatis ꝛ siccitatis: aut est complexio spermatis mala. Et fit propter emoroidas ēt ꝛ vlcera mala existentia in ipsa: aut pp ꝯuenientiā ꝯplexionis viri ꝯplexiōi mulieris in malitia: aut opilatiōe meat⁹: ꝛ illō fit aut ꝑpter adipē: aut carnē oꝛtam. ⁋ Illius vō q̄ fit ex multitudine adipis signa sunt manifesta: at vero quādoq3 non est super pectus mulieris ꝛ spatulas eius et adiutoria ipsius et coxas eius plurimũ carnis et adipis sed reticulum est plurimi adipis. et signũ illius est descensio ventris vltra mensuram: et frequentia anhelitus cōmouetur: et ledit̃ qualibet ventositate: aut stercore aut ventositate aggregata in ventre et constrictio recipientis. ⁋ Et cura eius est illud quod extenuat et destruit adipem ex eis que diximus in cap'o extenuatiōis pinguedinis: deinde suppositoria adiuuātia ad impregnationē: et sĩlr suffumigatiōes

adiuuantes ad istud. ¶ Cum aũt est opilatio ꝓpter carnẽ que est sicut vesica in meatu aut collũ strictũ eius: tũc cura est timorosa: qm̃ indiget medicinis consumentibꝰ illã carnem. ⁊ nõ fit securitas quin cõmoueant̃ post eas vlcera mala in matrice que erunt difficilis sanatiõis. ¶ Illiꝰ autẽ que est ꝓpter paruitatẽ virge cura est eligere ex mulieribus paruis vnã ⁊ erigere caput eius cũ coitus fit ad inferiora ⁊ eleuare ancas ad sup̱iora quãtũ possibile est ⁊ vehemẽtia ↄtinuationis: ⁊ vt nõ moueat se apud eũonez. ¶ Illius autem que fit ex abbreuiatiõe ligamẽti capitis virge: signũ est ꝙ caput virge est arcuatũ curuatũ ad partem inferiorẽ testiculorũ. Et cura est: vt ĩcidatur ligamẽtum illud paulatim: ⁊ ponat̃ sup̱ aliquod equale: ⁊ extendatur super illud ⁊ ligetur aut leniat̃ cum aliquibus lenificantibꝰ ⁊ ligetur desup̱: deinde extendat̃ equet̃ ⁊ liget̃. ¶ Illa aũt q̃ fit p̱p̱ velocitatẽ erectiõis mulieris ⁊ velocitatẽ motus post coitũ: quare cadit ex ea sperma: oportet vt dormiat post coitũ ancis eleuatis ⁊ capite eleuato apõ coitum ⁊ post ipsum per horã vnã: ⁊ non preparetur subito ad surgendũ: ⁊ ponant̃ super matricẽ ventose que sunt cum igne: ⁊ emplastretur cum emplastris calefaciẽtibus: ⁊ clistericet̃ cum eis que calefaciũt matricẽ ex eis que dicemus. ¶ Cum aũt matrix est frigida: tunc signa eius sũt subtilitas mẽstruorũ ⁊ paruitas rubedinis sanguis: ⁊ paucitas pilorũ in pectine: ⁊ paucitas menstruorũ ⁊ elongatio temporis eorũ. ¶ Et cura eius sũt calefaciẽtia pessaria: ⁊ suffumigatiões ⁊ epithimata que calefaciũt matricẽ: adiuuant ad partũ ex eis que dicemus: ⁊ declinatio cibi ad ea que calefaciũt ⁊ acceptio electuariorũ calidoꝝ. ¶ Illius vero que fit ex lubricitate matricis ⁊ debilitate ipsius signa sũt. embrionis abortus fit anteꝗ̃ magnificet̃: ⁊ currunt ex matrice assidue humiditates plurime: quare opꝫ vt administret̃ vomitus cũ eis que educũt flegma: deĩde supponat̃ colliriũ ex ĩterioribus colloquintide ⁊ sarcocolle ĩ recipiẽte: deinde clistericet̃ cum aliquibus odoriferis stipticis ex illis que cõfortãt matricẽ de illis que dicemꝰ: ⁊ ponat̃ super ipsam ex illis etiam: ⁊ sint cibi eius frixi ⁊ ĩ patellis preparati ⁊ administretur regimen exiccatiuũ. ¶ Illius vero que fit propter grossam vẽtositatẽ in matrice signa sũt inflatio suminis semp̱ ⁊ noceri a cibis inflatiuis ⁊ abortus anteꝗ̃ magnificetur embrion. ¶ Et cura eius est aqua radicũ ⁊ oleũ de cherua in hora in qua nõ ẽ pregnatio: ⁊ oĩa que exiccant ventositatẽ: ⁊ illa quibꝰ matrices frigide curant̃ ex suffumigationibꝰ ⁊ alys. ¶ Illiꝰ vero qui fit ꝓpter superfluitatẽ caliditatis eius signa sũt extenuatio mulieris: multitudo piloꝝ in sumine ⁊ paucitas menstruoꝝ ⁊ grossitudo eorũ ⁊ nigratio eorũ. Et cura eius est regimen impinguatiuũ qd̃ equat complexionẽ eiꝰ cum cibis infrigidãtibꝰ vl̃ temperatis vsqꝫquo impinguetur corpus ⁊ minoret̃ ipsius inflãmatio. ¶ Illius autẽ q̃ fit ex siccitate matricis signa sũt extenuatio mulieris: paucitas mẽstruoꝝ ⁊ siccitas vulue assidua. Et cura eiꝰ est dilatatio in cibo ⁊ assiduatio balnei ⁊ vinum plurime ↄmixtiõis ⁊ assiduatio coitꝰ ⁊ administratio oleoꝝ: ⁊ adipum et pessaria leniẽtia. ¶ Illiꝰ aũt que fit ex emorroidibꝰ ⁊ vlceribꝰ malis nascentibꝰ ĩ matrice. Cura ẽ id qd̃ diximꝰ añ: nã ĩpinguatio nõ fit nisi ex sanitate ĩ mr̃ice. ¶ Illius ãt q̃ fit p̱p̱ malitiã cõpl̃onis sp̱matis: ita vt sit vehemẽtis cal̃itatꝭ aut vehemẽtis friditatꝭ signa sũt sig̃ cõpl̃onis corp̱is calidi ⁊ corp̱is fridi ⁊ citrinitas spermatis ⁊ paucitas eius: et fetor odoris eius est significatio exitꝰ ab equalitate ad calorem: ⁊ exuberatio eiꝰ ⁊ subtilitas ipsiꝰ est significatio exitus eius ab equalitate ad friditatẽ: ⁊ nõ p̱uenit malitia cõplexiõis spermatis ex siccitate ⁊ humiditate ad hoc vt ꝓhibeat generationẽ nisi ↄtingat vt inueniat parẽ ⁊ ↄueniẽtem: ⁊ fiat fortis tunc. ¶ Et cura istoꝝ ẽ cũ declinatõe cõpl̃onis cal̃e ad friditatẽ ⁊ frigide ad caliditatẽ cũ cibis ⁊ medicinis ⁊ regimine subtiliãte: ⁊ vt opponãt̃ viri calide ↄpl̃onis mulieribꝰ fride complexionis ⁊ econuerso. ¶ Et ꝓhibet ad impregnationẽ ẽt vt sit ↄpl̃o viri cõueniẽs cõplexioni mulieris cum sũt ambo sil̃is male ↄpl̃onis. Et cõferũt impregnatiõi cum opponũt̃ oĩ compl̃oni cum eo qd̃ ipsi est ↄtrariũ: ei v̉o qui est equalis ↄpl̃onis cõuenit cum ea que est inequalis ↄpl̃onis: ⁊ multiplicat̃ eoꝝ generatio cum aggregatiõe ipsoꝝ. plures nancꝫ viroꝝ nõ generant ex muliere: ⁊ p̱mutãt eam pro alia: cuius ↄpl̃o cõtraria est complexiõi illiꝰ ⁊ generãt: ⁊ sil̃r se habẽt res in mulieribꝰ. consideret̃ ergo id priꝰ in capitulo cognitionis ↄplexionũ ⁊ fiat ẜm suũ esse: ⁊ ad impregnationẽ iuuat semen baucie qñ potat̃: ⁊ radix eiꝰ qñ comedit̃. Et ex rebus que supponunt̃ est ameos cũ terit̃ ⁊ miscet̃ cum medulla ossis cerui aut vituli: ⁊ supponit̃ cũ lana ante horaz coitus: ⁊ sil̃r coagulũ leporis qñ p̱miscet̃ cũ butiro cocto: aut stercus vulpis cum oleo ro. cũ supponit̃ cũ lana. Et ex eis que faciũt illud cum ꝓprietate sui est vt mulieri supponatur succus albulbuc cũ lana. ⁊ sil̃r cum semen albulbuc masculi supponit̃ post conceptionẽ parit mulier masculũ: ⁊ qñ supponitur semen femine parit feminã.

¶ De sterilitate. CAP. XC.

Sit sterilitas aut in viris aut ĩ mulieribus absqꝫ aliqua cãrũ quas diximꝰ: ĩmo per ꝓprietatẽ que est in spermate: sicut est dispositio arboris nõ fructificãtis. Et primi quidẽ dixerũt ad cognoscẽdũ illõ capitula pl̃ima que nos nõ dicemus amãtes breuitatem.

¶ De his que prohibẽt impregationẽ. CAP. XCI.

PRohibet illud erectio ml̃ieris post coitum velociter: saltus eiꝰ ad posteriora ⁊ ad partẽ yrioꝝ ⁊ saltus frequẽs ⁊ descensus a gradibus cum velocitate: ⁊ supponere alchitrã ⁊ aquã rute ante coitum: ⁊ post ip̃m suffumigatio ĩ traiectorio ex nuce cipressi ⁊ serapio ⁊ mirra: ⁊ comestio ex ruta ⁊ cepa ⁊ oleribus acutis: ⁊ vt supponatur fel vaccinũ ⁊ frustũ salis gẽme ⁊ eleuatio pedũ sup̱ parietes hora vna: ⁊ vt bibat radices narcisci: ⁊ qd̃ ẽ superius algarab ⁊ folia eius: ⁊ qd̃ est superius vitis cum bibũtur simul: aut singulariter: ⁊ si bibit ista ante horam partꝰ iuuabunt ad partum.

¶ De his que facilem partum efficiunt educunt secũdinã ⁊ egredi faciunt fetum. CAP. XCII.

FAcilis fit partꝰ si assiduet mulier introitum in tinam ⁊ balneũ in die aliquotiẽs ante horã partus p̱ mensem: ⁊ nõ ꝓlonget sessionẽ in ea: ⁊ inungat dorsũ cum oleo de narcisco ⁊ de ben de lilio. ⁊ similiter qd̃ ẽ inferius totũ ventris: ⁊ comedere ex iuribꝰ pinguibꝰ: ⁊ cum presens est hora partꝰ nõ multiplicet p̱mutationẽ de latere ad latꝰ. ĩmo extendat pedes suos: deinde erigat̃ super eos subito aliquotiens: ⁊ humefiat os matricis cum oleo sisamino aliquotiens aut oleo de ben: aut de narcisco aut de lilio: aut fundat in ip̃m mucillaginẽ se. lini aut mucillaginem altee si fuerit vehemẽtis siccitatis ⁊ nõ videris humiditatẽ oĩo. Et si difficilis fuerit scissionis secundina findat eam obstetrix vnguibꝰ suis aut cultello paruo: ⁊ si difficilis sit partus: sumat in potu trociscos de mirra ⁊ decoctionẽ fenugreci ⁊ dactiloꝝ cum ruta: ⁊ cõfortetur cũ aq̃ carnis ⁊ soluatur de gallia quantitas sexte. ℥. i. partis ĩ vino: ⁊ sumat ex eo in potu vna vice post aliam: ⁊ suffumigetur cum mirra ⁊ oppoponaco aut castoreo ⁊ beçerab per traiectoriũ: ⁊ eycit fetũ ⁊ secundinã ⁊ sternutatio cũ cõdisi: ⁊ detur in potu mirra cum aqua rute: de qua detur aur̃. i. cum. ℥. 5. aque rute. ¶ Si autem partus difficilis fiat: ⁊

moriatur fetus: tunc da ei in potu trociscos d gūmis que sunt in antidotario: ipsi. n. eyciunt partum statim: et suffumigetur mulier etiam cum eis: et sedeat mulier in aqua in qua decoctum est calamentum campestre.

¶ Ex eis q̄ facilē efficiūt partū cū ꝓprietate q̄ ē i ipsis ē radix bothormarien sicca qñ ligat̄ sup coxam mulieris.

¶ De exitu matricis ani et umbilici. CAP. XCIII

Confert eis sessio in aquis stipticis sicut aqua cucūeri quā dicturi sum⁹ et inungat̄ cum oleo ro. et pulverizet̄ desup medica mē stipticū et infrigidētur: et post illud sedeat in aqua de cucuma et abluant̄ cum ea: cū aūt matrix iam egressa est: tunc necessarium est cū h ut ponant̄ vētose: aut ollula sup pectinē corā duobus inguinib⁹ et ut frequentetur cura.

¶ Cōfectio medicaminis stringentis umbilicū cū egreditur post partū sumat̄ tenta et involuat̄ sup ipsaz pānus et accipiatur minutū thus et ꝯficiatur cū albugine oui: et liniat̄ cū eo super umbilicum et impleatur ipso.

¶ Medicaminis aūt stiptici ꝯfectio. ℞. karabi thus. balaustias gallas antimoniū: acatiā et alumē cribellata et iūgant̄ et pulverizet̄ sup anū et umbilicū: et qñq3 addit̄ i ipo cerusa ꝓm mensuram unius illorum.

¶ De signis pregnationis. CAP. XCIIII.

De signis ꝓgnatōis ē q vulua post coitū ē sicca i q̄ humiditas nō ē: et q mulieri accidit pigritia et tarditas et declinatio ad somnū: et coartatur os matricis post illud adeo: ut in ipsa non egrediatur stilus.

¶ Ista ergo sunt signa q̄ nō faciūt errar̄. cū ergo ꝓterierit dies retinet̄ mēstrua et pupilla mamille denigrat̄ et commouentur mala desideria et nausea et apparet malitia coloris et pannus.

¶ Signa masculi fetus et femine. CAP. XCV.

Bonitas coloris mulieris et paruitas appetitus coit⁹ et pāni paucitas sūt significatōes q est masculus: Et multitudo pāni et malitia coloris et multitudo maloꝝ desiderioꝝ cū supfluitate significāt ꝓgnatōez femine. ¶ Inflatio pupille mamille dextre et nigredo ei⁹ significant masculum et sinistre feminam.

¶ Et euēt⁹ sanguinis ad foramen naris dextre ꝓus sigt masculū: et eꝯ feminā. Et levitas motuū sigt masculum.

¶ Et sil'r grauitas motuū significat fe. Et sil'r grauitas in latere dextro et rubedo maxillaꝝ significant mas. et earū nigredo significat fe.

¶ De egritudinibus ani. CAP. XCVI.

De egritudinibus ani sunt emorroides et fistule et iflatio venaꝝ et mollificatio ani et ragadie et vermes parui: et exitus ani cum fit egestio.

¶ De emorroidibus alie sunt eminētes: alie ꝓfunde. de eminētibus q̄dā sunt veruce dure: et q̄dā sunt molles: crudū emittentes humorē et nominat̄ morales: et quedam sunt humide sanguinee.

¶ Et cura quidem eaꝝ q̄ de moralib⁹ humide sunt: est ut capiant̄ cū instrumēto emorroidaꝝ et icidāt radicit⁹: et si fuerint plures numero nō incidātur oēs una vice: et pyciat̄ sup eas post icisionē alumen: acatia et balaustie et pulvis molēdini: postq3 cucurrerit res ex sanguine mag̃ nisi retineat̄ sanguis ex seipso obediens. Si āt accidat apatainde et dolor difficilis. qd q̄dē plurimū fit cū de eis icidit̄ plurimum et finitur et elaboratur subtiliter in finiendo: et non descendit sanguis qui currit post incisionem: quoniā accidit in illa dispositione ut apostematur anus adeo: ut retineantur urina et sterc⁹: et dolor fiat tūc oꝫ ut fiat sessio ꝓp hanc egritudinē: in aq̄ cal'a in qua decocta sūt folia altee: et in q̄ ꝓiecta sunt semen lini et folia caulium.

¶ Si vo sanguis q ex eis currit ñ fuerit plim⁹: tūc flōmet̄ basilica et ēplet̄ emplo d cepe: et ēplo vitelli oui qd dicem⁹: et fiat minoratio cibi et pot⁹: ne multiplicet̄ urina et egestio tribus diebus donec sedetur apostema.

¶ Et qñq3 curatur iste q icisionē cū ferro abhorret ita ut ligent̄ cū pilis aut filo forti subtili. Et opꝫ si ex ligatione dolor cōmoueat̄: aut apa ut administret̄ ea que dixim⁹. Et curentur cū medicamie acuto: ita ut pulverizet̄ desup una vice post aliā vicē donec denigret̄: deiñ emplet̄ cū caulibus elixatis: et butiro donec cadant: et ferrum quidē convenientius est ei magis incolume: medicamen enim acutum non fortasse saluatur ex dolore vehementi: aut apostemate. ¶ Et meli⁹ q̄dē cū vis icidere emorroidas aut ligare et medicare eas cū medicamine acuto ut ꝓmittas añ illud flobotomiā basilice: et q̄dā suffumigāt emorroidas cū anacardis et assiduat̄ illud usquequo denigrentur et extenuentur et cadant.

¶ Cōfectio medicamis eradicātis emorroidas mirabil'r ℞. iusqami sicci nigri aurei. y. succi iusquiami albi aurei .iiy. aluminis iameni: calcadis añ aurei. y. affi⁹ aur̄. i. cerusse tātūdē. terāt̄ et misceāt̄ cū cera dissoluta. cum oleo ro. et liniatur super pannum et ponatur desuper.

¶ Or si fuerit emorroides iteri⁹ tūc admistret̄ h colliriū qm eradicat eas cū fortitudie cui⁹ ꝯfectio. ℞. arsenici ru. et citri. alumis iameni: et alkali ptes eq̄les terāt̄ et ꝯficiāt̄ cū aq̄ granatoꝝ: et liniāt̄ cū eo loca eminētia et liniat̄ i circuitu eaꝝ cū cera ꝓpata cū o'lo ro. et sedeat eger elevatis coxis suis et expectet hora medig. nā emorrois dtumescit et cadit et eradicatur radicitus. Et oportet ut curatio fiat. hoc medicamine in sole: aut iuxta ignem.

¶ Cōfectio medicamis qd pōit̄ sup anū p⁹ icisionē emorroidaꝝ. ℞. acatie rubee pure: scorie plūbi amboꝝ añ. aurei. iiy. coriādri sicci aur̄. y. terāt̄ et misceant̄ cribellata: et ꝯficiāt̄ cū aq̄ et liniāt̄ sup pānū et ponat̄ sup anuz et ex eis qb⁹ curāt̄ moz et emōrois et abscidūt ea: et faciūt ipa cadere cū facilitate i tpe lōgo ē ut suffumiget̄ cuz folys mirti sp et sedeat eger i dcoctōe eaꝝ. extenuāt̄. n. et denigrāt̄.

¶ Et sil'r suffumigatio cū cortic⁹ capparis et radicib⁹ ei⁹ pulpa colloquintide et mirra et nuce cipressi: et ista valet emorroidibus parvis.

¶ Ad emorroidas vo magnas fortes plenas ꝯfirmatas ñ valet: nisi icisio: aut medicamē acutū. at vo eis q̄ ꝓfunde sūt: et sūt sāguīee: nō ē curatio nisi medicamē acutū de q̄ sup eas pulverizat̄: donec dnigret̄: deiñ emplent̄ cū caulib⁹ et butiro: et iteret̄ istud donec finiat̄ caro mala tota: deiñ curet̄ cū pulvere gñativo carnis donec extennet̄ et ꝯsolidet̄. ¶ Sāguīee āt si nō sūt plene i qbusdā haꝝ dispōnū et iflāt̄ et dolorē faciāt vehemētē: dimissio accedēdi ad eas ē rectior. ¶ Si āt iflate sūt et replēt̄ et dolorē faciūt: oꝫ ut liniāt̄ cū succo cepe aut felle tauri: aut unguēto viridi acuto: et toleret̄ id donec currat ex eis sāguis. qz sic sedāt dolor: et ꝓmittat̄ añ id flōmia basilice: ipsa. n. cōfert oib⁹ spēb⁹ emorroidaꝝ: et cū emorrois ē ꝓfūda sāguinea et caput ei⁹ ē itra anū: oꝫ ut ponas vētosā circa anū et extrahat̄: deide curet̄. ¶ Et ꝯfert emorroidib⁹ abstinētia ciboꝝ q gñant sāguinē crossū sicut lētes caro vaccia: aluimacsud: caro salita: fabe: case⁹: et medicie: et cibi acuti cal'i q adurūt sāguinē et denigrāt eū. nā emorroides non gñant̄ nisi ex adustione et acuitate i sāguie. Sicut pip: alia: cepe: et ꝯdimēta cal'a: nā i illo i cui⁹ sāguie nā ē acuitas emorroides necessario gñant̄. In hñtib⁹ vo sāguinē dulcē et carnes teneras humidas nō fortasse gñat emorroida: q̄re oꝫ ut ille i q̄ icipit emorrois ꝓfūda: et sāguica flōmet ex basilica et solutōe educat melācoliā multotiēs et

dimittat cibos crossos ꝛ acutos ꝛ vinū nigꝝ crossuz ꝛ oīa que inspissant sanguinem.

¶ De fistul' i ano ꝛ i oīb⁹ locl q̄ effūdūt sāg. C. XCVII

De fistulis qdā sūt penetrātes quoꝝ signū ē ꝙ ex eis egredit̄ ventositas ꝛ sterc⁹: ꝛ de eis sūt n̄ penetrātes ex qb⁹ nō egredit̄ vētositas: neqꝫ aliud ꝛ penetrātes qdē nō sanant̄ nisi cū ligatōe ꝛ extractiōe cū falce. deide curant̄ cū medicamine icarnatiuo: ꝛ ipsuz qnqꝫ ɔficit i vnguento basilicon: ꝛ qnqꝫ gnāt̄ ex ligatura sup omētū ꝙ egreditur fex absqꝫ volūtate quoad vixerit post illud: q̄re oꝫ caueat̄ ligatura qđ ē ſm hūc moduz: ꝛ hoc qdē fit i eo i quo caput fistule lōgiquū ē ab ano valde: in illa aūt q̄ ano ꝓpinquat nō est timor. nō penetrātes aūt oꝫ vt curent̄ cū medicamine acuto qđ dixim⁹ ꝑcipue in capl'o fistule q̄ ē in lachrymali ꝛ medicamine qđ intromittit̄ i ea: deide ifundat̄ i ea butirꝝ recēs: deide ifundat̄ i ea medicamē icarnatiuū qđ subtiliatū sit sicut aq̄ mell'.

Ad ragadias āt si ē febris ꝛ ē apa ātiquū i qbusdā dispositiōib⁹ ɔfert flōmia ꝛ vnguētū de cerusa. Si ṽo nō ē apa: neqꝫ acuitas ɔfert empl'm de vitell' ouoꝝ ꝛ inūctio cū oleo de nucleis crisomiloꝝ i quo qdē ponit̄ bdellium Et silr̄ ɔferūt ragadys pectinis ꝛ matricis ꝛ virge ea que ɔferūt ragadys ani ꝛ suffumigatio cū bdellio cui supiacitur adeps ꝛ ɔfert eis qn̄ sunt veteres vt fricet̄ donec currat ex eis sanguis plurimus: deide curet̄ cū basilicon.

¶ Et ɔferūt ragadys ꝛ spēb⁹ emoꝛroidaꝝ pillule de bdellio ꝛ suffumigatio ſpoly serpentis ꝛ cortices radicuz capparis ꝛ bdellium ꝛ serapinum.

¶ Et ɔfert ēt ragadys adeps gallīe ꝛ adeps anat' qn̄ terit̄ cū ɔꝛag. ꝛ sedeat eger i aq̄ cal'a: deīn emplet̄ cū eis.

¶ Et ɔfert eis vnguētū ſcm̄ de litargiro ꝛ oleo ꝛ gūmi granoꝝ alkedra cū ex eo inūgunt̄. Illi ṽo q ledit̄ eo qđ currit ex ragadys ɔfert sessio i aq̄ cucume ꝛ adheret̄ ano cotū vet⁹ antiquū ībibitū in aq̄ aneti siccatū p⁹ illud ꝛ puluis molēdini: ꝛ puluis vrceoloꝝ abrasorum.

¶ De disruptōe venaꝝ in ano. CAP. XCVIII.

Disruptio qdē vēaꝝ ē qn̄ currit sāguis ex ano cū distillatōe aut ipulsione ɔtinua: ꝛ nō oꝫ vt abscindat̄ iste sanguis dū nō debilitat ꝛ dū ꝑmanet nigricoloris. Si aūt egredit̄ cū ipulsu ēt ꝛ dispositōe aliq̄ ꝛ facit icurrere tremorē cordis ꝛ debilitatē amboꝝ geniculoꝝ ꝛ nō retinet̄: oꝫ vt i potu dēt̄ i illa hoꝛa trocisci de karabe cū aq̄ sumac: ꝛ filoniū qđ ego dicā cū aq̄ sumac ꝛ comedat cibū ɔditū cū aq̄ sumac: aut cū agresta ꝛ assiduet an̄ paroxismū flōmiaꝫ basilice ꝛ dimissionē ciboꝝ q acuunt sāguinē ꝛ multiplicāt ipꝫ ꝛ silia ſm qđ dixim⁹ q multiplicāt cursum sāguis. Et si currit cū ꝑiodis i hoꝛis ꝛ nō debilitat̄ corp⁹ ꝑ ipꝫ nō oꝫ vt abscindat̄. cursu nāqꝫ ei⁹ a plib⁹ fit euasio egritudib⁹. Cū āt i sūmo abūdat: tūc opꝫ vt nō fit negligētia i ipso: facit. n. incurrere ydropisim.

¶ De mollificatione ani. CAP. XCIX.

Ex ea quidem fit exitus fecis sine voluntate. Si autez fuerit illud post ligationez fistularum: aut cū casu super dorsum: ꝛ mollificantur cum ea pedes: ꝛ accidit ei subito illđ: tūc nō ē ei curatio.

¶ Cum autem accidit illud ex percussione aut casu paulatim: tunc confert ei vt emplastrentur ꝛ inungantur spondiles inferiores que sunt ex spondilibus dorsi cum eis q̄ diximus in cura paralisis: ꝛ sedeat eger in aqua cucume in qua decocta sunt cum commixtis nux cipressi: costus: spica nardi: mirra rosa: mirtus ꝛ capita granatoꝝ ꝛ similia. Egressionē ṽo ani iam diximus in exitu matricis.

¶ De vermibus ani. CAP. C.

Quidam sūt magni ꝛ qdaꝫ parui. Signa eoꝝ sūt prurit⁹ ꝛ cōmotio i ano ꝛ qnqꝫ sūt siles vermib⁹ casei: quoꝝ cura ē sup ponere oleū d̄ oliuis albis ꝛ oleū ablutū quo usqꝫ fiat albū qđ ponit̄ i alys oleis aut olꝫ de nucleis crisomilloꝝ: aut oleū de kerua aut aquā rute: aut aliqđ de aloe: aut fel vaccinū: aut aquā calamēti: aut aq̄ lupinoꝝ. aut pulpā collogntide ꝛ salē. Et sūt qdā eoꝝ lōgi ꝛ lati. Et curant̄ potu medicine educētis eos ſꝫ ꝙ narrabo: ꝛ oꝫ i ꝑmis vt nō cibet̄ i matutis: ꝛ toleret id donec laboꝛet laboꝛe ɔueniēti sup famē. Deide sorbeat aliqđ lactis ita vt cū fecerit illud dieb⁹ aliqb⁹ dissoluat medicamē i lacte: ꝛ addat i illa die i laboꝛe ꝛ fame: deīn bibat ipꝫ post id: ꝛ cū expulsi fuerit vermes tūc abhoꝛreat p⁹ id cibū vnctuosū ꝛ cretā ꝛ frumētū viscosū panē azimū: ꝛ caseū humidū: ꝛ cibet̄ tpe famis bucella panis cuz muri ꝛ sinapi: aut sumat aliqđ ex oliuis amar' ꝛ imatur': aut chamich capparis: ꝓhibet enim redire eos.

¶ Et signa vermis in vētre sūt citritas coloꝛis ꝛ velocitas cōmotōis famis: ꝑuitas tolerātie ei⁹ ꝛ vehemētia moꝛdicatōis: sincopis doloꝛ i vētre tpe famis: sēsibilitas eleuatōis ipsoꝝ ꝛ inuolutōis eoꝝ i illa hoꝛa: ꝛ aqua currens ex oꝛe ꝛ egressio ei⁹: aut ex iferioꝛi regione: aut ex supioꝛi cū laboꝛ adest aut feb. acuta. Cū ḡ accidit doloꝛ i vētre vehemēs facit icurrere rē sileꝫ epilīe ꝛ sincopi ꝛ spasmo ꝑꝑ vehemētiā suā. Si ḡ videris id i hoīe ex quo vermes egrediuntur: tunc scias ꝙ est ex vermibus.

¶ Incipe ḡ ꝛ line vētre cū pulpa collogntide ꝛ aq̄ rute ꝛ felle vaccino. Et si doloꝛ fuerit vehemēs valde ꝛ eger iā icurrit epiliāꝫ ꝑꝑ vehemētiā ei⁹: tūc icipe ꝛ da ei i potu lac ita vt cū sedat̄ doloꝛ paulati line vētrē ei⁹ ex eis q dixim⁹: si ergo ceciderit tūc iā sufficit tibi: ꝛ si nō cadunt: da ei i potu medicamē extrahēs eos: ꝛ n̄ negligas tūc: qm̄ accidūt eis accidētia mala valde.

¶ De hernia ꝛ ruptura ꝛ apatib⁹ q̄ fiūt i testicul'. C. CI.

Fit propter egritudinē i mirach ꝛ est ruptura aneribatū ſꝫ virtutē: cui⁹ signa sūt: ꝙ qn̄ resupiat̄ eger sup dōsū suū ꝛ ponit manū suā sup eā redit ad locuz suū. Et curā qdē ei⁹ medici ꝑtermiserūt: ꝛ non sūt ea vsi: qm̄ ē i ea timoꝛ: ꝛ addit̄ ꝛ nō curat̄ ꝛ medicat̄ vt nō addat̄ hac curatōe: oꝫ. n. ne ille q rupturā hꝫ moueat̄ post cibū oīno ꝛ ꝓpe p⁹ potū vini aut aque: ꝛ deuitet cibū oēꝫ iflatiuū: ꝛ ad sūmū repleri ex cibo ꝛ potu: ꝛ medullas ꝛ olera ꝛ fruct⁹ humidos: ꝛ ꝑficiat totū qđ sibi necessariū ē an̄ comestionē deide p⁹ comestionē adhereat resupiationi: si fuerit sedēs: fit mirach ei ɔstrictū: ꝛ nō festiet ad surgēdū cito: imo postqꝫ strixerit ipsā ꝛ posuerit manū suā d̄ sup ꝛ cōpresserit ipsā ad iterioꝛa: ꝛ nō oꝫ vt ponat sup eaꝫ cū ɔstrixerit pilā: qm̄ ipsa dilatat eā: imo iuolutōeꝫ q̄dratā refrenātē eā: ꝛ empletur ēt cū emplo rupture ex eis q̄ dicem⁹: ꝛ assiduet stricturā. nā qnqꝫ sanat̄ oīo cū istis emplastris ꝛ strictura qn̄ ruptura ē ꝑua: aut ē in coꝛpe humido: assiduet ergo medicias q̄ resoluūt iflatōeꝫ ex eis q̄ dixim⁹ i colica: ꝛ nō coeat nisi cū strict⁹ ē vltia ɔstrictiōe: ꝛ vēter lenis vltie: ꝛ caueat sessionē i aq̄ cal'a ꝛ lōgitudineꝫ effusionis aq̄ cal'e sup eā ꝛ luctamē ꝛ salt⁹ ꝛ deābulatōeꝫ laboriosā sup eā: ꝛ descēsum ex gradib⁹ cuz velocitate: ꝛ onus graue ꝛ vociferatōeꝫ vehemētē. Ista. n. dilatāt rupturā imo faciūt ipsam etiā accidere quandoqꝫ.

¶ Et fit i testiculo: ꝛ qnqꝫ fit absqꝫ ruptura. s. ex dilatatiōe meat⁹ q ē i neribatū ꝛ magnificat̄ cistis testiculoꝝ: ꝛ illud ad vltimū aut est ruptura aut ē dilatatio hui⁹ meat⁹. q̄re ad ipꝫ descēdit ꝛ cadit i ipꝫ aut zirbū aut itestia: aut vētositas: aut aq̄: aut apata q̄ eueniūt icipiētia i testicul' ꝛ cisti eoꝝ. ¶ Signū itaqꝫ rupture ē ꝙ qn̄ tu ꝑcceris egrū su-

per collum suum ⁊ eleuaueris pedes eius: ⁊ compresseris dorsum eius: ⁊ posueris manū tuā super locū: ⁊ presseris ipm: redibit deorsuȝ aut totū aut pars eiꝰ: ⁊ cum rugitu ⁊ sine rugitu: aut cum facilitate: aut cuȝ difficultate. Illud ergo qḋ redit cum rugitu plurimo est ventositas: ⁊ id qḋ redit cum rugitu minore illo est ex intestinis. Et illud qḋ redit sine rugitu plurimo ⁊ cū difficultate ē zirbum: ⁊ zirbū qdē ⁊ intestina redeūt cū difficultate. Et vētositas sine difficultate. ¶ Et cura eoꝝ sil'r ē vt reducātur cū facilitate. Si aūt non redeat cū cōpressione: tūc sedeat eger in aqua ca. ꝑ horā vnā post vacuitatē vētris ⁊ ꝓmat desuꝑ post illud. tunc si redierit bene erit. ⁊ si nō redierit addat in aqua calida donec redeat.

¶ Cū ergo redierit emplastrabis cū emplo rupture adherēte ⁊ vētositatē effugāte ⁊ assiduet stricturā ⁊ nō dissoluatur in minore spacio decem dierum ⁊ administra de cibo ⁊ regimine ea que diximus.

¶ Cum autem magnitudo cistis testiculoꝝ ē ex eo qḋ funditur in ipsa: tūc signa eiꝰ sūt grauitas ⁊ qḋ est apa splēdidū cum paucitate vrine ⁊ magnificatur valde.

¶ Et cura eius integra cū qua nunq̄ȝ redit est vt cauterizetur ⁊ ꝑforet̄ ⁊ post ꝑforatōeȝ euacuet̄ qḋ ī ea ē: ⁊ ꝑforet̄ a duabꝰ partibꝰ ꝯmissure duoꝝ duoꝝ cū capite flobotomi ⁊ curret ex ea aqua sicut currit sanguis ex flōia. Qḋ si fuerit plīma ⁊ mag̃ valde: tūc nō oportȝ vt euacuet̄ ī die vna. sed in duobꝰ diebꝰ postq̄ȝ egro datū fuerit aliqd q̄ ꝯfortet̄. fortasse. n. faciet accidere sincopim: dū aūt nō cauterizat̄ redit post dies ⁊ mēses ⁊ īdiget ꝑforatōe pꝰ mēses.

¶ Que āt huiꝰ gn̄is minor ē curat̄ sine ꝑforatōe: sȝ cū medicinis q̄ exiccant aquā ex eis quas diximus ī ydropisi.

Et fit apa cal'z ī testiculis ex cal'itate: cuiꝰ signa sūt rubedo colorꝭ ⁊ cal'itas tactꝰ vehemētia pulsatōis.

¶ Cura eiꝰ ē flōmia basilice ex latere apatis: ⁊ si ābo sint apostꝭ: tunc ex latere dextro. ⁊ ponant̄ herbe desuꝑ īfrigidātes ⁊ sedeat in aq̄ frida: ⁊ īuoluat̄ suꝑ ipm pānꝰ ībibitꝰ aceto ⁊ aq̄ ro. ⁊ liniāt̄ cū qbusdā epithimatibꝰ q̄ ꝯueniūt apati acuto: ita vt qn̄ sedat̄ pulsatio īcipias in resolutione apatis cū leniētibꝰ resoluētibꝰ in ꝓmis: sicut cū farina fabaꝝ ⁊ ciceris albi ⁊ camomilla ꝯfectis cū mucillagīe psily ⁊ mucillagīe lini ⁊ cū careno: deinde cū eis q̄ sūt fortis resolutōis ⁊ lenificatōis si īdiget illis: sicut bdelliū armoniacū ⁊ mirra ⁊ adeps subtilis ⁊ reliqua q̄ dicemꝰ in cura apatꝭ duri: ⁊ empl'a q̄ resoluūt apata crossa testiculoꝝ.

¶ Et sunt ex eis frigida crossa ⁊ iam diximus curam eoꝝ in cura apostematis frigidi.

Apostema āt virge fit ēt ex vētositate vaporosa ī q̄ ē cal'itas parua replēte ipsā ⁊ īflāte ⁊ tēdēte ipsā vt chorda: ⁊ addēte ī lōgitudīe ⁊ latitudine ipsiꝰ. Et ēt ex apate molli: veꝝ dr̄ia istiꝰ ad ꝑdictū ē ꝙ īflatio ex vētositate nō cedit tactui cum tangitur.

¶ Sed apostema molle cedit cum tangitur.

¶ Et cura apatis mollis fit hoc medicamine. ℞. folia vitis recentia. xxx. numero: thuris aure. ij. cere aur̄. v. terātur ⁊ emplastretur cum eis virga.

¶ Cura inflationis ex ventositate vaporosa que plurimū accidit adolescentibus est flobotomia: ⁊ vt liniatur virga ⁊ testiculi cum ceroto huiusmodi. ℞. cere partem. i. oleiro. partes tres: dissoluatur cera cuȝ oleo ⁊ ponatur ī mortario ⁊ proyciatur desuper ex aqua frigida: ⁊ moueat̄ sēper donec nō recipiat aquam ⁊ detur in potu ex aqua nenufaris aut semine eius. Si autem nō fuerit cal'itas manifesta: tunc da ei in potu semen agni casti: aut rutaȝ quoniam est sanitas eius.

Ramici autem infantium cuius color est albus cōfert vt distilletur in foramen virge sambacinū oleum: ⁊ empl'etur cum bdellio dissoluto cuȝ vino ⁊ ingenietur vt paruꝰ fit fletꝰ pueri ⁊ stringat̄ ramex ⁊ minoretur ex lacte: ⁊ si fuerit ruptura emplastretur cū emplastro faciēte adherere: qm̄ multotiēs operatur ī ea.

¶ De podagra ⁊ doloribꝰ iūcturaꝝ CAP. CII.

Plurimum fiunt ex humore crudo cui ꝑmixtū est aliqd colere ⁊ ꝭm minꝰ ex sanguīe indigesto: ⁊ qn̄q̄ȝ ē cū eis cal'itas vehemēs: ⁊ nō noīat̄ podagra: nisi q est in iūcturis pedū: qbꝰ ꝓpriū est ꝙ apa eorū nō fit saniosum ⁊ nō facit collectōeȝ saniei: sicut reliq̄ apata. Sȝ aut resoluit̄ aut incrossat̄: ⁊ fit lapis ⁊ rūpūtur ex eo digiti: ⁊ egrediūt̄ ex eis res diuerse ex sicco ⁊ hūido

¶ Et sig̃ doloris iūcturaꝝ ex cal'itate st̄ rubedo coloris loci ⁊ cal'itas tactꝰ. ¶ Cura eiꝰ ē flōia ex sinistra manu si ē ī dextro ⁊ eꝯ. Et si ē in pede sinistro ex manu dextra: ⁊ si ī dextro ex manu sinistra: ⁊ nō oȝ vt dimittat̄ flōmia ī hac egritudine ꝑꝑ ꝓpinqtateȝ t̄pis flobotomie. Sȝ oȝ vt fiat flōmia cū īcipit apa ⁊ dolor ⁊ pulsatio cū cal'itate ī iuncturis ꝭm ꝙ diximꝰ: ⁊ ꝑcipue si ē apa quātitatis magne ⁊ rubei coloris. Si nō est magne quātitatis: neq̄ȝ vehemētis caliditatis: sed est cū hoc caliditas: necessaria est flobotomia: veꝝ extrahat̄ sanguis minus: ⁊ sit ꝯtentꝰ post illud eo qḋ educit colerā ex eis que ꝓpria sunt doloribus iuncturaꝝ calidis ex decoctionibus ⁊ pillulis quas dicemus cōuenientes dolori iuncturaꝝ calido: ⁊ post id liniatur cum epithimatibus que dicemus: ⁊ declinetur ī apate magne quātitatis rubei coloris ad oē epithima in quo sunt frigiditas ⁊ stipticitas que dicemꝰ ꝯuenientia apatibus sanguineis ⁊ iūcturis ⁊ in apatibus: quoꝝ caliditas ē magis augmētata q̄ȝ ipsoꝝ rubedo ⁊ magnitudo: necessariū ē declinare ad illa que īfrigidāt: preter ꝙ stipticitatē faciūt: aut si faciūt stipticitatē plurimam ex eis q̄ medici noīant epithima apatū rubeoꝝ ⁊ apatū colericoꝝ: ⁊ sil'r fiat in cibo ⁊ assimilet̄ cū sunt apa sanguinea: quoꝝ signa sunt ea q̄ diximꝰ. s. magnitudo quātitatis apatis ⁊ vehementia rubedinis coloris cum caliditate tactus.

¶ Colericoꝝ ēt caliditas est magna augmentata: sȝ quantitas diminuta: ⁊ eoꝝ tēsio minor: ⁊ nō est eis multitudo rubedinis: ⁊ ꝭm plurimū sunt ista apata cal'a cōmixta ex col'a ⁊ sāguīe: ⁊ sūt sig̃ cōmixta: q̄re oȝ vt sit cura ꝯmixta.

¶ Sit cibꝰ itaq̄ȝ ī apatibꝰ sāguineis oē acetosuȝ stipticuȝ sicut granata: agresta ⁊ ribes ⁊ sumac: ⁊ curatio ꝭȝ illud ⁊ ī colerico oē qḋ incrossat sanguinē sicut id qḋ ꝯgelat̄ ⁊ almos ⁊ atrail ⁊ alchiel: ⁊ ad sūmū declinatio ad id qḋ humectat cū īfrigidatōe sicut cucurbita: citrol': cucumeres: olera frigida ⁊ melones indi: sauic cū zucharo: ⁊ aqua ordei: ⁊ cū flōmaueris ⁊ solutōeȝ feceris in apostemate calido ⁊ emplastraueris cū eis que diximꝰ: ⁊ declinauerit dolor ⁊ apostema: tunc apostemata sanguinea magne quātitatis indigebunt resolutione. Incipies ergo cum medicinis leuis resolutionis: sicut est mucillago psily mucillago seminis lini: camomilla: altea adeps galline: anatis: deinde cum eis que sunt ꝯuenientiora ⁊ fortiora: sicut ea in qbus sunt bdellium ⁊ armoniacū: storax: mirra: ⁊ adipes subtiles ex eis q̄ dicemus: ⁊ administrabis post illud si indigueris illa que scindant vesicas velociter ⁊ extrahant illud qḋ est in eis ex illis que dicemus.

¶ Apostema vō pauce tensionis colericū non indiget post declinationeȝ resolutiuis ⁊ si indiget eis: indiget que sūt pauce resolutōis. Sanguineum aūt indiget illis ꝭm quātitatē magnitudinis sue capacitatis ⁊ paruitatem sue caliditatis: ⁊ inceptioneȝ ad tenebrositatē ⁊ ad duritiē. Sit ergo tua operatio ꝭm illud ne remaneat durities ī eo ex qua disrumpantur iuncture: ⁊ accidit ēt disruptio multotiens ex supremo studio in īfrigidādo apata cal'a: ⁊ nō oȝ qdē vt maximū studiū adhibeat̄ ad hoc ⁊ ꝓprie in eo qḋ

ex eis est magni spacij ⁊ pauce caliditatꝭ. Sed dimitte in fractionē eius cū vides ipʒ iã erigi ⁊ stare ⁊ nõ additur.

¶ Colericū vᵒ infrigida quãtū potes. nõ. n. ex eo times disruptõem. Et qñq; accidit disruptio etiam ex eo qḋ infirmus vltime studet in acceptõe medicinaꝝ que sedãt dolores iũcturaꝝ sicut hermodactili ⁊ lẽtes: ⁊ ossa cõbusta ⁊ ea que dicemꝰ ex istis. Sit ḡ administratio tua istoꝝ in apatibus magne quãtitatis que nõ sũt vehemẽtis caliditatꝭ minꝰ: ⁊ ꝑꝫ q̃titatẽ q̃ sedãt̃ qdã dolores ⁊ pꝰ eũatõez.

¶ In apatibus vᵒ colericis vtere eis post euacuationem colere ꝑm quãtitatem multitudinis materiei ⁊ paucitatem eius ⁊ vehemẽtiã doloris ꝑm quãtitatẽ magnitudinis eius ⁊ tensionis eius absq; timore secundum quantitatem qua sedatur dolor integre.

¶ Doloris aũt iuncturarum facti ex humore crudo frigido signa sunt dolor ⁊ apostema absq; rubedine in colore ⁊ sine caliditate in tactu: ⁊ est magnitudo quantitatis eiꝰ ⁊ tẽsionis ipsiꝰ ⁊ ꝑm quantitatẽ multitudinis materiei ⁊ paucitas ipsiꝰ ⁊ vehemẽtia doloris eius ꝑm quãtitatem magnitudinis eius ⁊ tensionis ipsius.

¶ Cura eius est vt intẽtio tua sit ĩ ꝑncipio vomitus cū eis q̃ educũt flegma crossum: ⁊ solutio que fit cuꝫ pillulis de hermodactilis ⁊ pillulꝭ ḋ tapsia: ⁊ stomaticõ ⁊ ad summũ cū eis in qbꝰ cadũt pulpa collogntide ⁊ cẽtaurea ⁊ succꝰ cucumeris asinini ⁊ semen vrtice ⁊ silꝭia ex eis q̃ dicemꝰ.

¶ Cū ḡ euacuaueris emplꝭa ipsũ cū eis q̃ sũt lenis calefactõis sicut vitella ouoꝝ ⁊ rob ⁊ medulla panis de simula ⁊ silꝭia cū croco ⁊ lacte dulci ⁊ silꝭia ex eis que dicemus.

¶ Si aũt fuerit vehemẽtis frigoris in tactu: tũc cura ipm cū storace ⁊ sambaco ⁊ euforbio ⁊ castoreo: ⁊ cum ꝑuenit ad statũ: ⁊ incipit declinare: tũc ĩcipe in resolutõe ⁊ stude in ea valde vt nõ fiat lapis: ⁊ nõ oĩmode vna vice studeas resoluere subito. Sed resolue ipsum dum non inueneris ipsum addere duritiem.

¶ Cū aũt videris ipʒ iam indurari: tũc cessa a resolutione ⁊ administra leniẽtia: donec videas ipm iam lenificatuʒ deinde redi ad resoluẽdũ: isto nãq; mõ possibile ẽ vt ñ remaneat ex eo aliqd qḋ fiat lapis: ⁊ caue ne administres ĩ hoc mõ medicinas q̃ noiant̃ sedãtes dolorẽ: nisi forte pꝰ euacuatõez fortẽ cū solutõe ⁊ vomitu: ⁊ subtilia ei cibũ totũ ⁊ caue ĩ eo potũ aque fri. In apatibus aũt calꝭis non.

¶ Ex eis que nocẽt hominibus hñtibus dolorẽ iũcturarũ sunt labor ꝑpinquꝰ ꝑoxismo calciamẽta stricta: ebrietas: repletio ꝑtrãsiẽs quãtitatẽ cibi ⁊ vinũ añ cibũ ẽ nociuũ neruis: ⁊ coitꝰ ẽt nocet neruis ⁊ ẽ magꝭ adiuuãs ad ℞ vt fiat podagra: ⁊ digestio qñ nõ cõplet̃ ꝑm qḋ oꝫ ⁊ coitꝰ ⁊ balneũ: ⁊ caueat a balneo iuxͣ horã ꝑoxi. ⁊ ꝯfert eis oĩbꝰ exercitium temperatum post egritudinẽ ⁊ flõmiam ⁊ solutionem ⁊ euacuationem ⁊ vomitum.

¶ Cautela aũt a doloribꝰ iuncturaꝝ fit abstinẽdo a repletõe nauseatiua ⁊ dilatatõe in comestiõe ⁊ potu ⁊ assiduãdo flõmiaʒ: ⁊ solutõem añ horã paroxi. ⁊ minorãdo cibũ ⁊ dimittẽdo vinũ in istis horis ⁊ alleuiando laborẽ illaꝝ iuncturaꝝ: ⁊ dimittẽdo coitũ. ⁊ fricãdo iũcturas cū medicinis ꝑlime subtiliatõis ex eis quas dicemꝰ post.

¶ Et qñq; eradicãt dolores iũcturaꝝ ⁊ podagre eradicatõe aliqua medicine fortes in ꝓuocatõe vrine vehemẽtꝭ subtiliatõis ex eis q̃ dicemꝰ pꝰ: verũ tñ oꝫ vt admĩstret̃ ex his qbꝰ accidit ℞ ex hũore crudo: aut ex hũore cuiꝰ ꝑlimũ est crudũ: ⁊ dimittant̃ in illis qbus accidũt cuꝫ eo apostemata calida inflãmata: ⁊ ille cui accidũt dolores iuncturarũ: deiñ recedũt ab eo aut ꝑtrãseunt terminũ ꝑoxi. preter qḋ ei eueniat malitia dispositõis in paruitate cibi: aut sup̱fluitate laboris aut similibꝰ ex eis quibꝰ alleuiat̃ corpus: euacuet̃ in hora ꝑoxi. ex humore q ꝯsuetus est.

¶ Si fuerit apostema calidum cum flobotomia: aut cum eo qḋ educit colerã. Et si fuerit frigidum: cū eo qḋ educit humorẽ frigidum ex eis que diximus.

¶ Et nõ obliuiscaris: qm̃ qñq; ꝑducit ad morteʒ subitam aut asma: ⁊ signuʒ illius est: qḋ incipit tremor cordis: aut strictura anhelitus. Et qñq; facit ĩcurrere paralisim aut apoplexiã: ⁊ signũ illiꝰ ẽ qḋ incipit tremor cordis ⁊ aliqd ex ꝑturbatõe sensuũ: ⁊ qñq; aduenit id subito: quapp̱ nõ dimittat̃ quin euacuet̃ cum sentit̃ paroxismus.

¶ De sciatica ⁊ dolore iũcture anche. CAP. CIIII.

HEc est species vna doloris iũcturarum. Sed q₂ est in iũctura ꝓfunda super quã est plurima caro sup̱ quã nõ appet signũ apatis manifeste: diuersificat̃ cura eiꝰ in qbusdã horis a reliq̃ꝝ doloꝝ iũcturaꝝ cura.

¶ Cū ḡ est dolor in anca ⁊ nõ mouet̃ donec extẽdatur ad coxam tunc est dolor anche purus.

¶ Et qñ extendit̃ vsq; ad coxã ⁊ lacertũ cruris ⁊ pedẽ: tũc est sciatica: ⁊ qñq; est in vtroq; latere. Si ergo accidit ĩ sinistra est vehementior q̃ʒ in dextra.

¶ In dolore aũt anche oꝫ vt ꝯsideret̃ illud qḋ p̃cessit de regimine egri: ⁊ cuius humoris necessaria sit aggregatio ex cibo ⁊ potu ⁊ motu eiꝰ. ⁊ significat̃ ex eis humor: ⁊ si ḋ mõstrat̃ cū hoc ĩ ancha ⁊ sentit̃ aliquãtus calor aut frigꝰ tũc verificat̃ sigͭtio sup̱ qualitatem superfluitatis.

¶ Si ẽ frigꝰ curet̃ cū vomitu forti vltimo multotiẽs: deĩde clisteribus que educunt viscositatem. ⁊ faciũt excoriatõez ex eis q̃ dicemus: ⁊ cū suppositorijs illis similibus: ⁊ cū suppositorijs q̃ calefaciũt cū supponunt̃: ⁊ emplꝭet̃ ancha cū sedãtibꝰ dolores: sicut ẽplꝭʒ de camomilla ⁊ altea ⁊ semĩe lini ⁊ ex eis q̃ narrabo vt sedet̃ dolor anche ĩ ꝑncipio rei sue: deĩde emplꝭa rubificãtia faciẽtia vesicas: si illa necessaria sint ⁊ qñq; sedant̃ dolores anche frĩdi cuꝫ vomitu ⁊ clisteribus educentibꝰ viscositates: ⁊ inunctõe cū oleo de euforbio ⁊ castoreo qḋ dicemꝰ ꝑm silꝭitudinẽ illoꝝ: ⁊ ex pillulis calidis: ꝙ si difficilis fiat ĩ dispositõe sanitatis eiꝰ necessaria est iteratio cure: ⁊ facere hoĩeʒ pati famẽ vt minoret̃ hũores eiꝰ: ⁊ ẽplꝭa rubificãtia q̃ sũt sic ℞.

¶ ℞. sinapis qḋ terat̃ ⁊ admisceat̃ ei quãtũ ipm ẽ de fimo colũbino ⁊ ꝯficiãt̃ cū ḋcoctõe ficuũ ⁊ dimittatur: vt vesicetur ⁊ currat id quod est in vesicis ex aqua: deinde vapora ipʒ cum aqua calida: ⁊ si nõ sedatur reitera illud.

¶ Si vᵒ vetꝰ fiat: ⁊ timeat̃ ꝙ dislocet̃ caput iũcture anche. Cuiꝰ signũ ẽ ꝙ assiduꝰ ẽ dolor: ⁊ rorat̃ vlcꝰ qñq;: ⁊ exiccat̃ qñq;: cauterizet̃: ⁊ oꝫ vt cauterizatio eiꝰ fiat cū cauterio minuto sup̱ qḋ sit circulꝰ anuli quãtitatis doloris ⁊ cū quantitate q̃ capiat caput grauati anche: vt fiat ĩ vna vice circulus magnꝰ ĩ cuiꝰ medio sint duo circuli: hoc. n. ẽ qḋ ẽ veriꝰ ⁊ nõ dimittat̃ ꝯsolidari vsq; ĩ t̃pe lõgo cū eo qḋ ḋsup̱ põit̃ de cepe ꝯfecto cū butiro vt currat totũ qḋ ẽ in iũctura ⁊ redeat iunctura ad dispositionem suam.

¶ In illo ãt q ẽ ex calꝭitate flõmet̃ basilica ex latere illiꝰ: ⁊ si fuerit ĩ vtroq; latere flõment̃ vtreq; basilice: ⁊ si sedetur bñ: ⁊ si nõ: flõmet̃ sciatica curuature geniculi ex ipso latere ⁊ nõ dimittas iũcturã ĩ illa dispõne anche cuꝫ emplastris frigidis: sꝫ põe desup̱ ĩ hac dispõne ẽt ea q̃ sũt lenis calefactõis: ⁊ sũt sedãtia dolores de his q̃ dixius sicut camomilla ⁊ se. lini. ¶ Et si hñti illḋ sũt emorroides fluẽtes sãguinẽ suppone eis ex collirijs q̃ excoriatiõez faciũt sine calefactõe: ⁊ flõmia post id de vena q̃ ẽ in curuatura poplitꝭ ⁊ vẽtosa crura ⁊ coxas ⁊ anchã ĩpaꝫ vẽtosatiõe cū ĩcisione ꝓfũda vt currat ex ea sanguis ꝑlimꝰ: ⁊ cuꝫ eger vtit̃ ĩ dolore ãche medicis calꝭis añ euacuatõez putrescit sup̱fluitas: ⁊ fit egritudo difficilis sanatõis valde: qm̃ materia ĩspissat̃: ⁊ fit sicut res q̃ sup̱ ignẽ cocta ĩcrossat̃ ⁊ indurat̃: cuiꝰ cura est vt ponat̃ sup̱ ancha ventosa quã maxia: deinde administrentur clisteria acuta.

¶ Sciatica vo fit aut cum caliditate aut frigiditate: consideret ergo regimen ꝛ dispositio pedū: ꝛ curet frigida cū eis que diximꝰ de curatōe anche ex vomitu cibo: solutōe clisteribꝰ: calefactōe: exiccatōe corpis: ꝛ ex vnctiōe pedis totiꝰ cū oleo i quo sint ꝯtrita castoreū: euforb. ꝛ olo de costo ꝛ oleo cucumeris asinini: olo laurino cū ꝗcūq; possibile ē ꝛ empletur hoc emplo cuius confectio.

¶ ℞. farinā lupinoꝝ amaroꝝ ꝗ decoqtur cū aceto ꝛ melle ꝛ administret. ¶ In calavo flōmet basilica i pmis: deide succedat ei flōmia sciatice. Si ergo sedat bn̄: ꝛ si non iteret flōmia basilice: ꝛ admistrent cibi minorātes sanguinem ꝛ subtiliantes ipsum.

¶ De dolore dorsi. CAP. CIIII.

Fit secundum plīmum ex frigore ꝛ humore crudo: cuius sigt sūt assiduatio eiꝰ: ꝛ ꝙ fit paulati: ꝛ sedatio ipsiꝰ cū hō ambulat ꝛ mouet parūp. Et ofert ei vomitꝰ ꝛ solo cū pil. fetidis ꝛ pil. de hermodactil ꝛ pil. ō tapsia: ꝛ iunctio cū olo qd̄ diximꝰ. i ꝗ disrupta sūt castore. ꝛ euforbium: ꝛ similia.

¶ Et fit qnq; ex labore. Cuius cura ē trāquillitas ꝛ balneum ꝛ inunctio dorsi cū oleo de keiri ꝛ viol pmixtl: ꝛ potꝰ vini cōmixtionis bone: ꝛ silr ēt cū ē ex multitudie coitus.

¶ Et qnq; ex debilitate renū ē: aut ex egritudibꝰ i eis: aut apatibꝰ ꝛ alys: ꝛ sigt eiꝰ st ꝙ ē in catin: ꝛ debilitat cū eo coitꝰ. ¶ Cuius cura est id qd̄ diximus i cura renū. Et fit ȝ raro ex repletōe vene magne posite sup dorsū cū extendit: cuiꝰ signū ē dolor i toto dorso cū pulsatōe ꝛ calitate i ipso cū reliqs signis multitudis sāguis in corpore.

¶ Et cura eiꝰ ē flōmia basilice: ꝛ potꝰ aq̄ granatoꝝ: ꝛ itroitus i aquā frigidā: ꝛ dormire sup locū madidum.

¶ De gibositate ꝛ ventositatibus. CAP. CV.

Cum completur ꝛ ꝯfirmat nō curat. Sȝ cū icipit curat: ꝛ fit aut pp exiturā extēdēte iteriꝰ cū ꝗ egrediūt spōdiles dorsi: aut pp vētositatē crossaz. ¶ Et signa facte ex exitura sūt dolores pcedētes i dorso cū febribꝰ acutl: sicut febres apata ꝛ magnitudo pulsus ꝛ vehemētia calitatl ꝛ ꝯtinuitatl ꝛ adherētia: deinde post sedatōez febris p spatium aliqd̄: remanet dolor ꝛ grauitas in dorso: ꝛ incipit gibbositas.

¶ Et cura illiꝰ ē positio reꝝ fortis lenificatōis ex eis ꝗ similes sūt illis qbꝰ duꝝ curat apa: ꝛ linire cū oleo calo: ꝛ clisterizet eger cū oleo in ꝗ decocte sunt radices altee: ꝛ seminis lini: ꝛ sumat in potu medullas cass. f. cū olo amigdal. ꝛ flobotomet basilica ante curationem.

¶ Facte ex ventositate signa sūt ꝙ accidit pꝰ dolorē dorsi sine febre. Et cura ē potare pillulas de hermodactil ꝛ oleū de kerua cū aq̄ seminū fugātiū vētositatē. ꝛ emplet locꝰ cū eis ꝗ sūt fortis calitatl: sicut castoreū: ꝛ emplȝ qd̄ diximꝰ ad vētositatē egnā: post q̄ embrocat cū aq̄ i ꝗ ō cocta sūt sisimbriū: sansucꝰ: schea: abrotanū: alchuel: ꝛ suspēdat vētose sup locū q vult egredi extra cū igne ꝛ liniatur cum medicinis rubificantibus.

¶ De varicibus. CAP. CVI.

Iste sunt vene crosse inuolute virides apparētes sup crus. ꝛ accidūt plīmū portātibꝰ i dorso onera ꝛ viatōibꝰ ꝛ cursoribꝰ: q̄x cura ē flōmia basilice ꝛ icisio ipsaꝝ aut inūctio eaꝝ ꝙ si detumescāt oēs p flōmiam loci vniꝰ ꝛ inūctōem sup eas oino ē bn̄: ꝛ si nō: flōmet ex duobꝰ aut tribꝰ aut plibꝰ illis: ꝛ qnq; eleuātur subtilr ꝛ est illud magis rectū postq̄ ligat qd̄ ē sup eas: fuerit vena magna valde: ꝛ assiduet post illud flōmia basilice ꝛ eductōe si supra eas melācolie cū solutōe: ꝛ dimissio multitudinis cibi ꝛ ciborum crossorum ꝛ vini ꝛ precipue nigri crossi ꝛ dactiloꝝ ꝑpe: ꝛ laboris pedū ꝛ ambulationis.

¶ De elefantia. CAP. CVII

Istud accidit in pede ꝛ crure ita ꝙ qn̄ ꝯfirmatur valde ꝛ magnificat ꝛ fiūt ibi eminētie nō hȝ curatione: i pncipio vo sui cū icipit crus ꝛ pes magnificari ꝛ icurrūt apa qd̄ ē difficilis resolutōis ꝛ cronicū: tūc aut fit ex sāguie crosso nigro ꝭm plīmū: aut ex flegmate crosso vehementis crossitiei.

¶ Signa qd̄ ē ex sāguie crosso sūt ꝙ ē cū eo calitas in tactu ꝛ tenebrositas in colore ꝛ aliqd ex eminētys: Incipe ergo cū flōmia basilice lateris oppositi: deide cū vētosatōe cruris ꝛ flōmia curuature poplitis ꝛ solutiōe cū eis ꝗ educūt humorē nigꝝ vna vice post aliaz: ꝛ deuitet cibos multi nutrimēti ꝛ gn̄atōis melie: sicut sūt carnes vaccine ꝛ ꝗ venādo capiunt: cōfectōes de melle: lētes: caules: melongene: almescud: triticū coctum cū aqua sicut puls: panis azimꝰ: vinū crossum dulce: ꝛ sit ꝓtērꝰ cibis subtilibus pauci nutrimēti q generāt sanguinē subtilē sicut carnes pulloꝝ: edoꝝ: pullorum colūboꝝ olera subtilia ꝛ vitella ouoꝝ sorbiliū: vinū subtile albū: panis fermētatꝰ bn̄ ꝯfectus ꝛ linianꝰ pedes ꝛ crus ex eis ꝗ diximꝰ in podagra ex rebꝰ nutriētibꝰ ꝛ ifrigidātibꝰ ꝛ caueat deambulatiōem.

¶ Eiꝰ vo ꝗ ē ex flegmate vehemētl crossitiei. Signa sunt crossitudo pedis ꝛ cruris sine rubedine coloris ꝛ sine calore tactꝰ: imo qnq; ē fridꝰ ꝛ nō hȝ eminētias. Et cura eiꝰ est vomitus ꝛ paucitas cibi post id vt minoretur flegma: ꝛ assiduet vomitū post id omni hebdomada scl: ꝛ ꝑpe sup repletōe: ꝛ vtat trifera minore sumēdo ex ea pōdꝰ. ʒ. y. ꝛ thuris. ʒ. ß. ꝛ ȝizib. tātūdē: ꝛ misceat totum ꝛ bibat: ꝛ liniat pedem cū aloe: mirra: ꝛ acatia ꝛ vino puro stiptico ꝛ aqua folioꝝ cipssi: aut nucis eiꝰ: ꝛ ligēt cū pāno: ꝛ strigat ꝛ minoretur labor eius.

¶ De decoratione ꝛ egritudinibus que sunt in manifesto corporis. CAP. CVIII.

Primum eoꝝ ē de decoratōe capillorū ꝛ ipsoꝝ ornamētū: ꝛ sūt aut ō nigratio ipoꝝ aut eoꝝ albificatio aut rubificatio eoꝝ ꝛ facere eos subalbidos: aut ipsoꝝ crispatō: aut eoꝝ applanatō: aut abrasio eoꝝ: aut eoꝝ euulsio vel extractio ne renascantur. aut facere eos fortes: aut ꝓhibitio casus eorum: aut scissionis extremitatum eorum: aut canitiei.

¶ Et illū q vult ne ei velociter aduēiat canities oz dimittere cibos humectātes: ꝛ sit ꝓtērꝰ frixis ꝛ eis ꝗ i patell pparāt: ꝛ assaturis ꝛ aq̄ ciceris ꝛ assiduet vomitū cū repletur ꝛ assiduet acceptōez trifere minoris: ꝗ ē cū mirob. nigris: ꝛ emblicis ꝛ bellīricis: ꝛ medicie tardātis canitiez: ꝛ mioret vinū: qm̄ ē ex eis ꝗ faciunt canitiē festiare: ꝛ alteret aquā cū melle. ¶ Et ad summū ex eis ꝗ tardāt canitiē ois ꝗ faciūt declinare sāguinē ad colaz ꝛ ispissāt ipȝ: ꝛ vincūt flegma ex medicis ꝛ cibis: ꝛ caueat effusionez aq̄ ro. plurimā sup capillos: ꝛ silr cāphore: ꝛ multitudinē suffumigatōis ꝛ iungat cū oleis expellētibus canitiem.

¶ Denigratio vo eoꝝ fit cū linimētis ꝛ oleis denigrātibꝰ ex eis ꝗ dicemꝰ i antidotario: ꝛ oz ēt vt vtat vel inuet regimie qd̄ diximꝰ: ꝛ caueat aquā ro. plurimā: ꝛ ablutionez plurimā cū aq̄ dulci ꝛ cāphora ꝛ pcipue cū aq̄ ro. vl oleo sābacino: ꝛ odoramētū anesrin ꝛ adhere ꝛ odorē sulphuris ꝛ fumi eiꝰ ꝛ arsenici ꝛ argēti viui: ꝛ habitatōez i regionibꝰ fri. valde ꝛ hūidis: ista. n. oia festiare faciūt caniciē ꝛ adiuuāt ad albedinem capillorum.

¶ Albificatōez vo iā diximꝰ eoꝝ totā: ꝛ medicine ꝗs narrauimus ad albificādos capillos in antidotario.

¶ Rubificatōis āt eoꝝ medicias narrabo ꝛ similr ꝗ eos crispāt ꝛ ꝗ eos abradūt ꝛ ꝗ auferunt nō permittētes eos

renasci ⁊ reliqua que diximus.

¶ Eoꝝ vo applanatio ⁊ ꝓhibitio scissionis eoꝝ fit cũ iunctõe assidua ⁊ multitudĩe effusionis aq̃: ⁊ assidua iunctõe cũ oleo ⁊ aq̃ ꝯgssatis ⁊ multitudĩe ablutõis i balneo: ⁊ tõsione eoꝝ ⁊ rasione eoꝝ ⁊ ligatõe ẜm eq̃litatẽ assidue.

¶ Eoꝝ ãt casus q̃ fit ex egritudie sicut alopitia ⁊ tiria: q̃ꝝ curatio ẽ vna: ⁊ oz vt euacuet̃ corp⁹ ⁊ caput i primis: dein de curet̃ exteri⁹ cum eis que conueniunt.

¶ De furfure in capite. CAP. CIX

At ẽ dñans plim⁹ ãtiqu⁹: aut ẽ ĩfra illũ: ⁊ sufficĩ qdẽ i curãdo illũq ñ ẽ supflu⁹ abrasio capitis ẜm assiduatõez: ⁊ vt iungat̃ oĩ nocte cũ olo tepido: ⁊ abluat̃ i mane cũ aq̃ cal'a ⁊ fricetur i balneo cũ dragagãtl: aut cũ mucillagine psilij ⁊ mucillagine seminis citoniorum ⁊ altee albe.

¶ Jlle aũt q̃ dñans est antiqu⁹ plim⁹ ĩdiget solutõe cũ aliq̃bus pillulis: quas dixim⁹ de illis in q̃b⁹ ponunt̃ aloes: ⁊ pulpa colognitide: deĩde post id assiduet rader̃ caput: ⁊ iungere: ⁊ balneũ: ⁊ abluere ip̃z cũ medicis q̃ hñt forte abstersionẽ scl': ⁊ cũ eis q̃ hñt viscositatẽ itez sicut medicamẽ forte i remouendo furfures ex eis q̃ dicem⁹: ⁊ medici ne lenes narrate ad furfures ex eis q̃ dicem⁹ ⁊ caueat ab oĩb⁹ q̃b⁹ inest vapor ⁊ ascẽsio q̃ vaporẽ faciũt ⁊ eleuatõez ad caput: ⁊ ꝓpe cepis: alleis: ⁊ porris: ⁊ silib⁹ ex eis: ⁊ ex ill' q̃ iã dixim⁹ i egritudib⁹ capitis: ⁊ multiplicet cõmixtionẽ vini: ⁊ potatõez olei alicui⁹ sup expressionẽ vue.

¶ De paruis pustulis in capite. CAP. CX

Est ex gñe apatũ i q̃b⁹ ẽ paruũ foramẽ ⁊ valde subtile plenũ humorositate subtili ⁊ humiditate viscosa pauca. Et ei⁹ apparitio silis ẽ appitõi egritudis q̃ dr̃ fau⁹: ⁊ accidit i cute capitl ⁊ ei⁹ qdẽ foramẽ ẽ lati⁹ ⁊ mai⁹ foramĩe sahafati: ⁊ i foramĩe ei⁹ ẽ humiditas simil' melli faui: ⁊ iste aut sũt recẽtes aut antiq̃: ⁊ vnaq̃q3 eoꝝ aut est humida aut sicca ẽ. Lũ sũt sicce: cura eoꝝ ẽ silis cure furfurl. Uerũtñ oz vt ꝯfortet̃ ⁊ addat̃ inũctõe cũ cera ⁊ olo ⁊ mucilla. adipib⁹ fricatõe cũ sinapi ⁊ rasiõe añ iunctõez

¶ Et cũ nõ ẽ antiq̃: sufficit fricatio: cuz vo ẽ antiq̃ tũc eget vt fricet̃ ⁊ abradat̃ donec recedat ab ea aspitas: ⁊ currat ex ea sãguis: deide fricet̃ cũ oleis ⁊ adipib⁹ ⁊ mucillaginib⁹ ⁊ embrocet̃ cũ aq̃ ca. ⁊ vaporet̃ donec rubeat loc⁹ ei⁹: deiñ liniat̃ cũ oleis ⁊ adipib⁹ ⁊ mucillagib⁹ ⁊ cera ⁊ adipe galline ⁊ anatis ⁊ dragagantis.

¶ Humide vo q̃ nõ ẽ antiq̃: sufficĩ vnguẽtũ rubeũ sine fricatõe ⁊ olz ro. cũ corticib⁹ gnatoꝝ ⁊ merdasengi cũ aceto

¶ Antiq̃ vo ĩdiget vt fiat flõmia cephalice: aut ex venis q̃ appent i capite: ⁊ vt fricet̃ ⁊ radat̃ ẜz quãtitatẽ sue necessitatis donec resoluat̃ caro mala cocta: ⁊ currat ex ea sanguis plim⁹: ⁊ ponat̃ sup ipsã sãguisuge post fricatõez: deide liniat̃ cũ epithiate sahafati fortl exiccatiõis. Et ꝯfert ẽt ei assidue linire cũ psilotro abradẽte pilos vsq̃ q̃ exiccetur decẽter: deinde liniat̃ cũ eis q̃ dixim⁹ i sahafati sicca

¶ De rectificatõe coloris. CAP. CXI.

Corruptio colorl aut fit egritudie: aut successiõe egritudinis vt in yctericia citria ⁊ nigra ⁊ i ꝯualescentia: aut fit pp corruptõez cõplõnis. Et cura ei⁹ ẽ curatio illaꝝ egritudinũ. ¶ Jllius autem que fit in conualescentia cura est confortatio ⁊ cibatio.

¶ Jn sanis fit pallor ex sole: vẽto: frigore: ⁊ q̃nq̃ rubet facies valde: ⁊ icipit hr̃e eminẽtias: ⁊ q̃nq̃ ẽ citritas absq̃ egritudie. Lura palloris ẽ assiduatio itroit⁹ balnei: ⁊ icliati o sup vaporẽ aq̃ dulcis cal'e: ⁊ si tũc sufficit illud bene ẽ: ⁊ si nõ: administra gumeram quam dicemus.

¶ Rubedis aũt q̃ sup faciẽ dñat̃ ⁊ eminẽtiaꝝ: oz ne cura tardet̃: q̃n ẽ mala: ⁊ ꝯfert ei vẽtosatio cruris ⁊ flõia vtriusq̃ cephalice: ⁊ dilatatio eoꝝ q̃b⁹ strictura fit i capill' vl in cute: ⁊ dimissio vociferatõis ⁊ dimissio oĩuz q̃ ꝓuocãt sãguinẽ i facie ex lectione alicuius rei ⁊ retentione anhelitus: ⁊ longitudine iacendi super faciem.

¶ Lura qdẽ ei⁹ ẽ flõmia frõtl post flõmiã cephal'. ⁊ extremitatis nasi: ⁊ vt liniat̃ cũ sapone: ⁊ dimittat̃ donec ip̃m sugat: deiñ abluat̃ cũ aq̃ cal'a mltotiẽs: ⁊ apponat̃ sãguisuge post id sup locũ eminẽtiã hñtẽ: ⁊ deuitet oĩa q̃ multiplicãt sãguinẽ vt vinũ: carnes: ⁊ ꝯfectões de melle ꝓprie ⁊ vtat̃ balneo assidue ⁊ iclinatõe sup vaporẽ aq̃ cal'e: cũ ñ ẽ pñs balneũ aliq̃tiẽs: ⁊ liniat̃ cũ epithiate asahafati forti cũ humectat̃ ex ea aliqd: ⁊ abluat faciẽ suã p⁹ balneũ ⁊ icliatõz sup aquã cal'az hora vna cũ aq̃ frida: ⁊ caueat ne obuiet frigori ⁊ vẽto vehemẽti cũ facie sua: ⁊ cũ illud accidertit ei: succurrat ei eundo ad balneum.

¶ Litrinitati aũt sine egritudine ꝯfert vt comedat oĩ die gallinã assatã piguẽ: ⁊ bibat vinũ dulce ⁊ comedat fic⁹ ⁊ gnata dulcia: ⁊ sorbeat vitella ouoꝝ sorbiliuz: ⁊ comedat cicer albũ ⁊ sumat altith i q̃busdã horis ⁊ ex cibario in q̃ sũt allia ⁊ ꝯferũt ei scoria ferri ꝯfecta ⁊ assiduatio balnei ⁊ fricatio faciei ⁊ gumera cũ rubificãtibus que dicam.

¶ Pannus faciei. CAP. CXII.

Est autem antiqu⁹ ⁊ nõ antiqu⁹: niger ⁊ min⁹ niger: cui qdẽ ꝯfert flõmia cephal'. ⁊ decoctio epithima ⁊ dimissio oĩuz q̃ i facie sãguinẽ ꝓstãt ex eis q̃ iã dixim⁹: deiñ epithimare cũ semie rafani ⁊ amigdal' excorticatis: ⁊ faria fabaꝝ: ⁊ semĩe melonis: ⁊ embrocetur cum aqua croci hortulani ⁊ cum aqua mellis.

¶ Antiqu⁹ vo niger ĩdiget medicis fortib⁹ cũ ℞: sicut semine eruce. terra argẽti viui: pipe: baurach: ⁊ q̃nq̃ nõ valet i eo nisi epithima cũ arsenico citrino: ⁊ q̃nq̃ necessariũ ẽ i ipso semẽ almezerion: ⁊ põere sãguisugas sup ip̃m: ⁊ stafisagria delet pannum ⁊ vestigia que similantur.

¶ De lẽtiginib⁹ ⁊ baras. CAP. CXIII.

Quedam sũt nigre: ⁊ q̃dã rubee ⁊ oẽs sũt difficilis curatõis ⁊ ꝓpe nigre Et cura eoꝝ ẽ sicut curatio pãni. Uerũtñ opz vt fortioꝛ fiat: ⁊ multiplicet̃ solutio vẽtris cũ eis q̃ educũt melãcoliã: ⁊ supponat̃ gumera locl pũctoꝝ tñ: cũ medicinis fortibus ex medicinis panni.

¶ De vestigijs variolaꝝ. CAP. CXIIII.

Vestigia variolaꝝ ĩdigẽt eis q̃ ipinguãt corp⁹: ⁊ balnea assiduet donec deleat̃ eaꝝ ꝓfũdatio: cũ aũt equãt̃ liniat̃ cuz litargirio albificato cũ oleo ro. ⁊ radicib⁹ cannę siccl: ⁊ seie melõis: ⁊ faria rizi ⁊ ossib⁹ ãtiq̃s cũ aq̃ ordei

¶ Et si vestigia decliuia fuerit ad nigredinẽ: admistrabis epithima p⁹ balneũ: aut p⁹ vaporatõez cũ aq̃ ca. ⁊ addes i eis medicias fortes: sic semẽ eruce: semẽ rafani ⁊ grana de ben: ⁊ costũ. Si vo sũt siles granis lupinoꝝ: tũc fac eis adherere leniẽtia: sic medicamẽ de dactil' q̃d ẽ ℞: ꝯterat̃ dactili carnes cũ medulla pãis simulagiei: et fiat vt adhereat desup: et ꝯterat̃ fic⁹ plimi mell'. cũ semie lini: et mucillagie ei⁹ cũ q̃ ꝯficiat̃ faria siml'e: et ẽplet̃ cũ eis et embrocet̃ cũ aq̃ cal'a plurimum: et inungantur cum cera et oleo de keiri: et adipe galline et anatis.

¶ Uestigia pcussionis. CAP. CXV.

Cum sunt rubea ꝯferunt eis oĩa epithimata lenia remouentia pannũ: et cũ sũt nigra aut violacea: cõfert epithima de arsenico citrino cum aqua coriãdri humidi ponendo epithima: super epithima multotiens et liniantur cum lapide piperis: et semine eruce post inclinationem super aquam calidam.

¶ Algosim. CAP. CXVI.

Radicant algorim oīa q̃ vlcerāt cutē velociter sicut vnguētū de anacardis:sapo.allia ⁊ filia:liniat᷑ ꝺ̄ſup donec vlceret᷑:deide curet᷑ vlcera ⁊ eradicet᷑ cū leni tate tpe lōgo:aut abluat᷑ cū aq̄ ⁊ sale:deiñ dis soluat᷑ gluten albotin cū pice humida:deiñ liniat᷑ desup ⁊ dimittat᷑ trib⁹ dieb⁹:deide fricet᷑ ⁊ scalpellet᷑ cū sapone ⁊ liniat᷑ donec videat᷑ qđ iā deletuȝ ē:deinde curet᷑ cum vnguēto ꝯsolidatiuo. ¶ Impetigo. CA. CXVII

Est res filis sabafati sicce:cui ꝯfert assiduatio iunctōis:⁊ vt fricet᷑ vehemēter:deiñ liniat᷑ cū oleo ⁊ oib⁹ lenificātib⁹:⁊ cōfert ēt vt fricet᷑ cū acetositate citri:⁊ liniat᷑ cū acatia ⁊ aceto ⁊ armoniaco aut cū mugath ⁊ aceto:⁊ ꝯfert ei oleū de tritico ⁊ oleū de corticib⁹ nucū viridiū.Cū āt antiquat᷑ ⁊ fit sabaphati idiget sāguisugis ⁊ fricatione ⁊ omni cura asabafati antique.

¶ Morphea. CAP. CXVIII.

Alia est alba alia nigra:alba cū ē antiq̃:deterior ē nigra.

¶ Et cura morphee dū nō ē antiq̃:ē vomit⁹ ⁊ abstinere a cibis humectatiuis:sudare in balneo:⁊ assiduatio trifere minoris ⁊ zuchari ro.ꝯfecti cum mastice ⁊ thure:⁊ solutio cū medicis qbusdā i qb⁹ ē turbit ⁊ collogntide pulpa:⁊ fricare donec rubeat.Si g̃ sufficit bñ:⁊ si nō:liniat᷑ cū cepe aut tapsia:aut cū rubea tictu re cū aceto forti.¶ In antiq̃ āut oȝ vt icipiat cū flōmia ⁊ assiduet᷑ iunctio cū medicis q̄s narrabo ad hāc egritudinē ⁊ ad albaras.Et similiter epithimata.

¶ Nigre ꝯfert flōmia ⁊ solo vētri cū eis q̄ educūt meliaȝ deide liniat᷑ cū oib⁹ epithimatib⁹ fortib⁹ pāni.Et ꝓhibȝ ipsā valde:aut destruit᷑ ꝑ id si ipinguatio corpis fiat:⁊ assiduatio balnei ⁊ vinū album subtile.

¶ Baras. CAP. CXIX.

Alia est aspera ⁊ ē facilioris sanationis:lenis aūt ⁊ antiq̃ ꝓfūda i carne valde ⁊ ē illa q̄ nō rubet ꝑp fricatōeȝ ⁊ de q̄ nō egredit᷑ sāguis cū acus figit᷑ i ea:īmo egredit᷑ ex ea humiditas aq̄sa:nisi vltimatio fiat i figēdo sup supficiē corpis ē difficilis sanatiōis.Cui cura ē cura morphee albe.Uerūtñ cū fortiorib⁹ epithiatib⁹ ⁊ medicis bibitis q̄s dicā:⁊ tigit᷑ ⁊ alterat᷑ cuȝ colore tincture:⁊ fit filis colori cutis ⁊ dicā eam.

¶ Lepra. CAP. CXX.

Hec egritudo aut ē icipiēs:aut iā .iua fit ex corpe aliqd:aut iaȝ peruenit ad vltimum finium eorum.

¶ Signa icipiētis sūt raucedo vocl:⁊ strictura anhelit⁹ ⁊ ꝑturbatio albedis oculoꝝ ⁊ rubedo faciei ⁊ tubositas ei⁹:⁊ paucitas piloꝝ ⁊ sbtilitas eoꝝ.⁊ casus eorū.Et i hui⁹ hora oȝ vt curet᷑ flōia oī mēse ꝑter qđ vltiatō fiat i extōe sāguis:⁊ solutiōe vētris i oī hebdomada cū eis q̄ educūt colerā ni.ꝑter qđ illud fortiter fiat:⁊ pueniat᷑ in alijs dieb⁹ ad balneū ⁊ caputpurgiū cū oleo vio.⁊ ꝺ̄ cucurbita ⁊ de nenufare ⁊ iunctōe cū eo ⁊ ad cibos leues ⁊ humidos ⁊ dulces velocis penetratiōis q teneꝝ faciūt corp⁹ ⁊ ipiguāt ipȝ:⁊ ad potādū lac qđ ē ex aialib⁹ iuuenib⁹ sanis:⁊ sorbeat sorbitōnes fcās ex eo ⁊ zucharo albo ⁊ oleo amigdal᷑.⁊ ad vinū subtile albū cū cōmixtione aq̄ q̄ ē ad multitudinē q̄ ē maior ⁊ ad trāqllitatē ⁊ sōnū vsq̄ꝗ ꝑis sit hora flōie:⁊ medicamie scđo.Sanat᷑.n. hac cura.

¶ Caueat oēs cibos icrossātes sāguinē ⁊ calefaciētes ipȝ de his q̄ diximus i cura meliē:⁊ sumat omnia que multiplicant prouocationem vrine.

¶ Cū g̃ h egritudo iuadit corp⁹ ⁊ fortior fit raucedo:⁊ facies tuberosa:⁊ curuāt᷑ digiti:⁊ deturpat᷑ forma:⁊ spasmāt᷑ iūcture ⁊ tuborose fiunt iuncture:tunc hec cura quam diximus conuenit ei ⁊ non additur.

¶ Et antiq̄ qdē iā ꝯuenerunt ꝙ carnes vipe ⁊ tiriaca fcā cū ea sanat:nob̄ āt ñ ē expiētia i ea.Sȝ ē auditū ⁊ creditū

¶ Et dixerūt ēt ꝙ ꝯfectio noīata alburachil sanat ex ea. Et ego qdē narrabo q̄lr ꝑparet᷑ vipa ad hāc egritudinē:⁊ que preparatio sit eius in iure cum decoctione ⁊ que preparatio sit eius in vino:⁊ que preparatio sit eius in medicia ꝯfecta ꝑpata ad hāc egritudinē ꝑprie:qñ aūt vlcerat᷑ corp⁹ ⁊ currit vir⁹:⁊ fetet corp⁹:tūc cura ei⁹ ē vt iuncture cauterizēt᷑ vt idurēt᷑ loca eaꝝ:vt nō cadant mēbra tñ:⁊ assiduet᷑ flōmia basilice ⁊ duaꝝ guidegi:vt non ꝑfocet᷑ ⁊ cū tina vt liniat᷑ pect⁹ ei⁹ ⁊ ispissēt anhelit⁹ ⁊ cū caputpurgio ⁊ humectatōe quā dixim⁹:⁊ plōget᷑ tps ei⁹ ⁊ mīoret᷑ corruptio vlceꝝ ei⁹ ⁊ putrefactio ⁊ corrosio eoꝝ:⁊ vt permutet᷑ ad regionē aeris humidi valde:nō supflui frigoris neq̄ caloris:⁊ assidue vtatur potu lactis ouiuȝ:quoniā ꝓlongat permanentiam eius.

¶ Pruritus ⁊ scabies. CAP. CXXI.

Alia est humida:alia ē sicca:⁊ sicca qdeȝ fit ex multitudīe vsus salis:⁊ alcaugamic ⁊ reliq̄ꝝ q̄ adurūt sāguinē ex cibis ⁊ medicis sicut allia:cepe vinū puꝝ:amaꝝ:calidū mel ⁊ silia:⁊ ex paucitate balneoꝝ:⁊ mutatōis pānoꝝ:⁊ ablutōis corpis assidue.Cū g̃ aq̄ ē citrina ⁊ alba ⁊ reliq̄ signa sūt i dispōne sanitatis corpis:sufficiūt i cura ei⁹ balneū ⁊ fricatio corpis cū furfure ⁊ faria ciceris cū baurac:⁊ qñ ē crossior abluat᷑ cū aq̄ dulci ⁊ ꝯfricet᷑ cū aceto ⁊ oleo ro.cū aq̄ apij expssi:aut aq̄ camomille:deide abluat᷑ iteꝝ cū aq̄ dulci cal'a ⁊ oleo ros.vngat᷑:fiat id dieb⁹ aliq̄t.Si āt ē res crossior ista idiget epithimate scabiei sicce:ꝙ si cū ea vrina nō ē citria:aut min⁹ q̄ citrina. ſȝ ē in ea cal'itas:⁊ appent i ea signa dūy colere rubee icēse:necessariū ē ꝙ fiat flōmia i ꝑmis:deiñ purget᷑ cū ꝺcoctōe mirob.⁊ epithimi sene ⁊ fumi terre ex eis q̄ dicem⁹ deide vtat᷑ balneo ⁊ oib⁹ q̄ dixim⁹:⁊ vitet oēs cibos salsos ⁊ acutos ⁊ dulces:⁊ comedat isipidos ⁊ acetosos.

¶ Humida vō idiget flōmia ⁊ solōne vētris ꝯm crossitudinē rei ei⁹:⁊ idiget fortitudīe epithiatū ꝯm humiditatē suā:⁊ quāto ē humidior:tāto fortiori medicia idiget i desiccatōe.Reliquū āt regimē ei⁹ i cibis ⁊ medicis ē vnū.

¶ Saro. CAP. CXXII.

Fit ex calido vapore ꝑlimo accidēte i corpe subito:cui⁹ cura ē flōmia ⁊ lenificatio vētri cū aq̄ prunoꝝ:⁊ sumat i potu aquā agreste ⁊ aquā granatoꝝ acetosoꝝ ⁊ ribes ⁊ lac acetosum ⁊ cibet᷑ cū talsil:⁊ cibis ꝯgelatiuis ⁊ stipticis ⁊ fridis ⁊ aq̄ agreste ⁊ lacte acetoso:⁊ cōfert ei ifusio grisomiloꝝ acetosoꝝ:⁊ ē necessariū:vt i hora cōmotōis ei⁹:⁊ euēt angustie ⁊ tristicie:vt igrediatur eger i aquā cal'aȝ:qm̄ alleuiat᷑ ab ea ⁊ tumescit corp⁹ ei⁹: nā aer frigidus cōmouet eā cum ei associatur.

¶ De asaphati. CAP. CXXIII.

Non cōmouetur nisi i iuncturis ex mltitudīe sudoris ⁊ negligētia ablutōis ei⁹:cū g̃ multiplicat᷑ sudor:oȝ vt abluat ipȝ ille cui assidua fit alasafi i die ad min⁹ scl'cū aq̄ frida:⁊ cū additur ē recti⁹ ⁊ abluat loca i qb⁹ ē assueta alasafi:⁊ p⁹illō oȝ vt liniat᷑ ea cū aq̄ ro.⁊ aliquātulū cāphore ⁊ aceto.id nā ꝙ ꝓhibȝ ipsā gnari:cū g̃ egredit᷑ curet᷑ cura a sabafati.

¶ Uerruce. CAP. CXXIIII.

Cum multiplicant᷑ i hoie necessariū ē exhbere sāguinē ⁊ soluere vētrē cū eis q̄ educūt melācoliā:⁊ adhibere regimē qđ gñat flegma re

cens ⁊ humectet corpus ⁊ impinguet: sicut est dilatari in cibis laudabilis humoris ⁊ pauce grossitiei: ⁊ assiduatio balnei calidi temperati: ⁊ multitudo ociositatis ⁊ vinum subtile plurime commixtionis.

¶ Cum autem sūt pauce tunc non curantur ipsemet nisi cum eis que ipsas incidunt ⁊ ex eis quibus delentur est vt fricetur cum folys capparis humide aut cum xilocaractis nabati humidis: est enim forte experimentū: aut rasentur ⁊ liniantur cum vnguento anacardino: aut cū sapone: aut cum medicamine acuto: quoniam facit eas cadere: ⁊ delet̄ eo: aut liget̄ radices eaꝝ cū capill' dōec cadant: aut cōburātur radices eaꝝ cū virgl mirti humide.

¶ Ragadie ī facie labys pedibꝰ ⁊ palmis. C. CXXV

CUm non sunt fortes antique curātur cum eis que liniuntur ⁊ inunguntur super eas. quando vero sunt fortes antique est necessarium vt infirmo detur in potu oleum diebus aliquot ⁊ impinguetur cibꝰ eius ⁊ multiplicetur commixtio in vino ⁊ administretur aqua calida ⁊ detur in potu de oleo super expressionem vue ⁊ super decoctionem passularum: de quo sumatur omni die quantitas. ʒ. ij. cū ʒ. s. olei sisami excorticati ⁊ fricetur palma cum vua alba fricatione bona: ⁊ silr pedes: ⁊ ꝯfert vt ponat̄ mēbꝝ ī aq̄ cal'a donec intumescat: deīde fricet̄ cū dragāto ꝯtrito: ⁊ si suppuratio fiat in carne donec currat ex ea sanguis: tūc curet̄ cū vnguēto qd̄ noīat̄ anacardinū: aut vnguēto squillitico: ⁊ cōfert ad ragadias ꝓpe ī labio: vt iungat̄ labiū: ⁊ fiat vt adhereat ei pellis oui ⁊ canne super labium.

¶ Et qn̄qꝫ curāt̄ cū adipe gallie cū gallis ꝯtritis sicut alcohol: ⁊ dragagātū: qbꝰ iungat̄ inūctōe bona ⁊ iuoluat̄ sup eas pellis oui: aut iungat̄ cū cera auris.

¶ Apostemata cal'a. CAP. CXXVI.

ALia sunt sāguiea: alia colerica: ⁊ cōicat eis silr cal'itas loci. Uerūtn̄ rubedo ⁊ extēsio sūt ī sāguieo plus. Et curationi eoꝝ iest terminꝰ: necessariū. n. ē ī iceptōe ꝙ ꝓhibeat eoꝝ gn̄ationez: aut faciat ea minora q̄ꝫ sint. Et illud qdē fit ī sāguieo cū flōmia ex latere ꝯrio. Sꝫ ī colerico cū sol'one colere ex eis q̄ n̄ plimā faciūt calefactiōez sicut sirupꝰ de prunis: ⁊ sirupꝰ ro. ꝑdictꝰ ⁊ sirupꝰ viol. ⁊ lac acetosū: ⁊ aq̄ casei cū scamon̄. deīn̄ cū epithiatibꝰ s'r locū: sꝫ ī sāguineo cū illis q̄ ifrigidāt ⁊ stipticitatez faciūt: sicut sūt sandali rose: sief memite: camphora: aqua ro. acetum.

¶ In colerico cū eis ī qbꝰ ē ifrigidatio ⁊ humectatio sicut psiliū ꝯquassatū cū aq̄ citroloꝝ: ⁊ sicut rasura cucurbite ⁊ citroli ⁊ portulaca ꝯtrita ⁊ sil'ia ex herbis fridis: ita vt cū stat apa ⁊ nō addit̄: sint necessaria illa q̄ resoluūt cū facilitate de qbꝰ aliqd misceat̄ cū medicis ꝑmis: ita vt cū generit pulsatio tota ⁊ dolor singulariter apponāt̄ resolutiua. Sꝫ colerica paꝝ idigēt resolutiuis: quoniam resoluunt̄ ꝑ seipsa post statum ipsorum.

¶ Sāguiea idigēt vt adiuuet̄ cū eis q̄ resoluūt ꝭm debilitatē tēpoꝝ ipsoꝝ: ⁊ ꝑueniūt sanguiea ad vnā triū reꝝ aut sanant̄ cū resolutōe cuiꝰ signū ē ꝙ minorat̄ apa cū diminutōe pulsatōis ⁊ doloris. Aut collectōez faciūt saniei: cuius signū ē ꝙ assiduatio ē pulsatōis ⁊ nullā excusatiōem facit ifrigidatio: deīde sedat̄ pulsatio: ⁊ lenitur apa.

¶ Aut fit apa duꝝ: cuiꝰ signū ē ꝙ sedat̄ dolor: ⁊ minorat̄ apa: ⁊ addit̄ eiꝰ durities. Indigēt itaqꝫ ꝑmum eis q̄ adiuuāt māz ad resolutōez ꝭm quātitatē cal'itatis sue ⁊ sui tēporis: ⁊ scd̄o indigent eis que iuuant materiam vt maturetur velociter ⁊ sanies congregetur. ⁊ aperiatur tertiuz indiget vt studiose consideret̄: quoniam ipꝫ quādoqꝫ fit apa duꝝ qd̄ nō sanat̄: cuiꝰ cura ē lenificatio qn̄qꝫ: ⁊ resolutio ipsius quandoqꝫ: ⁊ non fiat operatio in ipso cum medicinis que resoluunt ⁊ remanet ex eo aliquid qd̄ in lapidē ꝯuertat̄. Sꝫ cū vides idurari a r̄solutōe dimitte resolutiua ⁊ cura ipꝫ lēitiuis dōec liniat̄: deīn̄ reitera resolutiua donec resoluat̄ a postremo suo: hꝫ g° ē cura apat̄l cal'i.

¶ Apostema autez frigidum est apostema molle: flegmaticum ⁊ durum: scrofule: ⁊ nodi ⁊ adememil ⁊ cancer: ⁊ ignis alferisiati ⁊ formica ⁊ vestigia vlcerum ⁊ vulneruz ⁊ percussionis ⁊ casus ⁊ herisipilla ⁊ restauratio ⁊ exiture ⁊ summe corum ⁊ cause difficultatis incarnationis vlcerum ⁊ reliqua que necessaria sunt in regimine viatorum ⁊ cura venenorum ⁊ animalium venenosorum non diuiduntur addendo super illud qd̄ est in almansore. iungantur ergo cum hoc libro.

¶ Apostemata frigida. CAP. CXXVII.

HOc est quatuor generum ex flegmate subtili: aut ex flegmate grosso: aut ex colera nigra: aut ex ventositate: signa eius quod fit ex ventositate sunt quod ē lene molle leue sicut vter inflatus: qd̄ cum ponuntur super ipsum digiti comprimitur ⁊ non remanent vestigia. Et cura eius est vaporatio cum farina ordei calefacta: aut cum farina mily: aut cuz cinere: ⁊ melior est cinis quercus: deinde inungatur cuz aliquibus oleis calidis: sicut sambacino ⁊ de ben: si g° sufficit bene: ⁊ si non sufficit cum emplastris que sunt de cinere q̄rcꝰ ⁊ cinere ligni vitis confecto cum aqua iuniperi ⁊ cipressi ⁊ tamarisci ⁊ ligetur ⁊ caueatur repletio ex vino ⁊ cibo ⁊ aqua: ⁊ olere ⁊ granis: ⁊ fac eum pati famez ⁊ sitim.

¶ Ex flegmate subtili signum est ꝙ est molle. Sed est cum eo aliquantulum spissitudinis ⁊ est ei grauitas ⁊ communicat istis tribus albedo coloris: ⁊ omnibus istis quatuor generibus horum apostematum communicat frigus in tactu.

¶ Et cura eius est similis cure apostematis vētosi. Et cōfert ei quando fricatur oleo ⁊ sale: deinde ibibitur pān° aqua ciceris quercus vel vitis ⁊ ponitur super ipsum: ⁊ ligatur cum panno. Et confert ei liniri ex omnibus emplastris que administrātur apostematibꝰ calidis in fine eoꝝ ⁊ ꝯfert ei epithima de fausel quod dicemus.

¶ Ex flegmate grosso est albi coloris frigidi tactus. Sed est cum eo durities: si ergo est magnum necessarium est vt eger euomat ⁊ soluatur: deinde curetur secundum ꝙ diximus in podagra frigida.

¶ Ex colera nigra est frigidi tactus. Sed est cum eo multa durities: ⁊ secundum quantitatem duritiei ipsius est difficilis sanationis: ⁊ est ex ipso quod cum induratur nō sanatur: ⁊ in colore eius est tenebrositas: ⁊ si cum hoc super ipsuz apparent vene rubee: ⁊ est in ipso pulsatio: ⁊ aliquantulum caliditatis tunc est cancer: ⁊ non sanatur: ⁊ oportet vt ei succurratur blandiendo: ne vlceret̄: ⁊ quādoqꝫ estimat stolidus ꝙ sit nodus ⁊ perforat ipsum: ⁊ fluit sanguis. Et differentia inter nodum ⁊ cancrum est: quia cancer pulsat: nodus vero non.

¶ Et eius cura purgatio est corporis cum catartico ⁊ subtiliatio cibi cum eis que diximus in fine apostematis calidi ex lenificatione quandoqꝫ ⁊ resolutione alia vice: cū lenientibus ⁊ resolutiuis que dicemus in antidotario: ⁊ iam diximus de eis aliquid in cura podagre.

¶ Cancer. CAP. CXXVIII.

IStud est apostema ⁊ quandoqꝫ accidit incipiendo ⁊ quandoqꝫ post alia apostemata calida: que indurantur quando est incipiens cū cura succurritur ei quandoqꝫ stat ⁊ sanat̄.

¶ Et signa eius sunt ꝙ incipit apostema simile auellane ⁊ minus: deinde augmētatur secundum dies cum duri

tie vehemēti ⁊ tenebrositate ī colore: ⁊ rotūditate ī figu-
ra: ⁊ aliquātulo caliditatis ī tactu: ⁊ qn̄ incipit magnificari:
apparēt ī eo vene virides ⁊ sūt ei radix ⁊ penetratio ī cor
pore. ⁋ Et cura ei⁹ ē cura quā dixim⁹ ī caplo melācolie ⁊
cura lep. ⁊ flōmia ⁊ assiduatiōe eo℞ q̄ educūt melācoliā
⁊ pmutatiōe sanguis toti⁹ corporis cū sāguine nouo subti
li aquoso tempato p cibos humectātes laudabilis hūori
⁊ boni. deforis aūt nō ē spes ī resolutōe ei⁹. ⁋ Uer℞ cum
n̄ ē ī eo calitas nꝫ pulsatio: tūc n̄ oꝫ nisi vt curet corp⁹ ei⁹:
vt nō augeat tm̄. ⁋ Si aūt cū eo sunt calitas ⁊ pulsatio:
tūc oꝫ vt blādiēdo succurrat ne vlceret ita vt infridet ⁊
nō pmittat egrū dormire sup ipsuꝫ: nꝫ calefaciat ipm.
⁋ Et cōfert ad id vt liniat ex mucillagine psilij ⁊ cerusa
pluria: aut aceto ⁊ luto. ⁋ Si aūt vlcerat: tūc vlc⁹ ē tur
pe malū valde habēs labia rubea ⁊ viridia ⁊ iuersa ex q̄
currit sanies mala fetida: ⁊ si fuerit ī loco pparato ei⁹ ab
scisioni oīmode sicut mamillis ⁊ pedib⁹ ⁊ extremitatib⁹
oportebit vt icidat ⁊ ī vltio auferat: ⁊ cauterizet post il
lud cauterio pfundo: deide cōsolidet. Et si nō ē in loco p
parato ī quo radicit⁹ auferat: tunc curetur cū vnguēto le
niēte sicut dicemus ad cācrum vulneratum.

⁋ Scrophule. CAP. CXXIX.

Sunt ī collo ꝫ plurimū: ⁊ qn̄qꝫ sūt ī iguini
bus ⁊ ī oīb⁹ locis in qb⁹ sunt glādes: ⁊
earū signū ē apā dux rotūdū albi coloris: qd̄
mouet cū moues ipsuꝫ: ⁊ qn̄qꝫ sūt tres aut qt
tuor siles nuci ī cisti. ⁋ Cū ergo cōprehendis
eas a pricipio: fac egr̄ pati famē ⁊ fac eū cauere a cena et
satietate nauseatiua: ⁊ fac ipsuꝫ vomere ⁊ solue cuꝫ eis q̄
educūt flegma crossuꝫ ex eis q̄ dixim⁹: ⁊ eplastra locū cū
resolutiuis sicut dyaglon ⁊ mirra: qn̄ soluit cuꝫ vio: ⁊ cō
ficit ī ipso farina faba℞ ⁊ amigdala℞ amara℞: ⁊ bdelliū
cū aggregat cuꝫ aceto vini ātiq: aut cuꝫ mucillagie fenu
greci: ⁊ sterc⁹ antiquū qd̄ fit ex stercore antiquo capno ru
beo: cuꝫ aggregat cū aq̄ caulis aut cuꝫ serapino: aut cum
oximelle: oīa ista resoluūt scrofulas. ⁋ Si aūt iā icrossā
tur aut vlcerātur: ē necesse vt extrahant: ⁊ nō remaneat
ex eis aliqd. nā si remaneat aliqd redit: ⁊ nō ē ei cura: dei
de curet loc⁹ donec sanet ⁊ cōsolidet. Et fortasse magni
ficant scrofule donec fiant sicut melon aut maiores ⁊ ca
piunt caput ⁊ colluꝫ.

⁋ Nodi. CAP. CXXX.

Isti sunt plimi modo℞ qb⁹ oīb⁹ cōmunicat
qd̄ separāt a carne corpis ⁊ mouet cum
moues eos sicut res ī cisti ⁊ tolerat vt sup eos
fiat dstrictio: ⁊ curātur cuꝫ extractōe: oꝫ ergo
vt sup eos scindat cuꝫ facilitate ⁊ subtilitate:
nec in seipsis findat: imo sindat cutis ab eis: deide exco
rientur ita vt egrediantur cum cisti sua. si autē aliquan
do findant cū diligentissīme perquiritur extractio eius
qd̄ in ipsis est redeūt ⁊ si remanet ex eis aliquid redeūt.
Et de istis nodis ē q̄ ē sicut glās apparēs ī manifesto pal
me ⁊ pedis iter focilē ⁊ rascheta: ⁊ super caput dura: cuꝫ p
mis eā cōpressiōe vehemēti: fit plana: cui⁹ cura ē vt pma
tur aut cōterat cuꝫ ligno donec plana fiat: ⁊ ponat super
ipꝫ frustū pgamene cuꝫ aloe litio ⁊ mirra et acatia ⁊ glu
tie piscis: et strigat sup ipsuꝫ valde cū frusto sue magni
tudinis de ligno aut ō plūbo.

⁋ Ademenil. CAP. CXXXI.

Ademenil est gen⁹ apostemat calidi:
qd̄ multiplicat ī eo g mul
tuꝫ vtit cibis gn̄atib⁹ sanguinē plurimū. mi
noret ergo cibū pprie carnē: et ɔfectiōes de
melle: et lac et vinū: et declinet cibū suum ad
acetositatē. fortasse eniꝫ faciūt saniei collectionē: et fit ex
eis malitia maxia ledēs: aut iterficiēs. Cui ergo accidūt
post ademenil plima: aut post exiturā tremor in corde:
aut nausea: aut sudor fridus: tūc illō signū ē malū ⁊ cura
ademenil ē vt ī initio sue iceptionis regat cū eis qb⁹ re
git apā cal'm. ⁋ Si aūt ptranseāt tres dies: ⁊ nō extenu
entur sed pmaneat eo℞ pulsatio ⁊ febris ipso℞ tūc neces
sariū est vt saniei collectionē faciāt. quare iuuet vt velox
fiat eo℞ maturatio ⁊ aptio ex eis q̄ dixim⁹ in illis q̄ aggre
gāt saniē de qb⁹ sunt semē almaru: aut lac aut fic⁹ carno
se cōtrite cū melle: aut massa tritici cū aliquāto baurac:
⁊ assiduet regimē ipsi⁹: deinde extrahat qd̄ in ipsis ē ⁊ cō
solidet locus.

⁋ Exitura. CAP. CXXXII.

Um aggregat mā ad locū vnum fit ex ea
exitura magna valde: ⁊ multotiēs ac
cidit in subascellis ⁊ ī iguinib⁹: ⁊ illa q̄ accidit
in subascellis est sicca ledēs. Et illa q̄ ē in in
guinib⁹ est magna qeta parūper: ⁊ qn̄qꝫ nō fa
cit collectionē saniei. ⁋ Illa aūt q̄ ē in subascellis fortas
se nō euacuat a collectiōe. Et cōfert ei in pncipio rei flo
botomia. ⁋ Illi vō q̄ ē in iguinib⁹ cōfert flōmia in basili
ca ex manu opposita. Illi vō q̄ est in subascellis in safena
pedis oppositi: aut basilica man⁹ alteri⁹: aut amba℞ si fu
erit res supflua: deinde pueniat ad illā q̄ ē in inguinibus
inūgendo cū oleo tepido: resoluet. n. ⁊ delebit fm plīmū
⁋ Illa q̄ est in subascellis si non sedat ei⁹ rubor ⁊ pulsatio
ipsi⁹ post flōmiā: tūc scias q collectiōeꝫ faciet: ponat er
go sup ipsaꝫ illud qd̄ saniei collectionē facit: deide perfo
ret cū maturat ⁊ curet: ⁊ nō oꝫ vt approximet habēs exi
turaꝫ in subascellis vino omnino: qm̄ timet sup ipsuꝫ ex
eo accidentia mala.

⁋ De balchiati vesicis formica miliari igni persico.
CAP. CXXX.

Albalchiati gdeꝫ est vlc⁹ cuꝫ bothor
⁊ crustis ⁊ cursu vir⁹ ⁊ ē
silis sabafati male: cui⁹ cura est sabafati male
fm q dixim⁹ ex flōmia ⁊ fricatiōe: donec to
ta illa mala caro vlceret ⁊ appositiōe sangui
suga℞: deide ex medicinis pdictis ad sabafati. Et cōfert
ei proprie lutū ⁊ acetū cū liniunt sup ipsam assidue ⁊ ex
corticet qn̄ exiccant ⁊ fricet donec sanguinē emittat: de
inde iteret super ipsaꝫ: ipsa eniꝫ nō cessat exiccare vnum
corticē post aliū donec perueniat ad carnē sanam: quare
subtiliat cortex: tūc: ⁊ seqtur eū sanitas.

Exeūt in corpore vesice inter quas ē aq̄ subtilis silis
eis q̄ accidūt ex adustione ignis: qrum cura ē
flōmia si corpus est plenū: ⁊ det egro assidue aq̄ pruno℞
⁊ aq̄ granato℞ acetoso℞ ⁊ taxil: ⁊ omnia q̄ extiguūt sā
guinē: ⁊ rūpant vesice ⁊ currat ex eis totū qd̄ est in eis: et
liniatur cum cerusa plumbi litbargiro: mirto cum aqua
ro. ⁊ aqua mirti humide.

Exeūt in corpore bothor paruc: vna aut plures nume
ro: ⁊ apostematur locus apostemate paruo: et
quandoqꝫ finditur ⁊ incipit vulnerari ⁊ vadit de loco ad
locum. ⁋ Cuius cura est cum eis que educunt coleram
et linire ipsam cum luto armeno dissoluto cuꝫ aceto aut
cum epitbimate berisipille cū aceto.

⁋ Egrediuntur bothor parue similes milio cum quib⁹ est
mordicatio vehemēs: et apostema ⁊ cursus virus ⁊ color
bothor est albus: ⁊ qd̄ est super eas ⁊ in circuitu earum de
carne est rubeū. Cui quidem cōfert flobotomia ⁊ solutio
ventris cum aqua fructuum: ⁊ eis que educunt coleram
cum humiditatibus: sicut sunt mirobalani citrini: et sca
mo. deinde liniatur locus cum gallis ⁊ cortice granato℞
et carmesich: ⁊ sandalis: et luto armeno soluto cum ace
to ⁊ aqua rosata: et aqua clara fm mensuraꝫ qua nō mor
dicet acetum: ⁊ conferunt ei trocisci andiaron ⁊ mesion:
⁊ similia ex illis q̄ sunt fortis stipticitatis.

Quãdoqȝ i corpe egrediũt bothor et icipiũt velociter pueniꝛ ad h vt fiãt cruste nigre aut virides: aut fiat illð qð ẽ i circuitu eoꝝ rubeũ: aut coloris pauonis: tunc id noïat erisipila et ignis persicus cuȝ quo est iflãmatio vehemẽs valde: ⁊ oportet qdẽ vt extrahat sanguis cũ flõmia ex loco opposito eductiõe pluria: dõec accidat sincopis: vbi grã: ⁊ pueniat ad infirmũ cum eis q̃ subtiliant sanguinẽ absqȝ acuitate: imo humectant ipsuȝ: ⁊ addũt in aquositatẽ eiꝰ: sicut aqua ordei: ⁊ aq̃ melonis indi ⁊ aqua cucurbite assate: ⁊ mucillago psilly: ⁊ nõ dẽt in hac egritudine ea que incrossant sanguinem penitus. Sanguis namqȝ cũ eo ẽ crossus in seipso: ⁊ ponant super locũ vlceris medicine fortis stipticitatis cũ aliquantulo acuitatis: sicut sunt trocisci andaton cũ ponit in eis calcadis: aut flos eris aut hoc medicamẽ: qm̃ ẽ ꝓpriuȝ ad hãc egritudinẽ cuius cõfectio. ℞. gallas imaturas q̃ terantur cũ aceto aut liniat ex albumine cũ aceto: aut sumat alumen ⁊ quãtuȝ est decima eiꝰ floris eris ⁊ liniat cũ eo: cuȝ vlcus est malum ⁊ mouet ⁊ ambulat paulatiȝ. Si aũt incipit perambulare: tũc oportet vt ꝓyciatur super ipsum medicamẽ acutum aut cauterizetur.

¶ De herpete estiomeno. CAP. CXXXIIII.

Herpes estiomenꝰ cum accidit ab vlcere malo: aut bothor nigra: aut viridi: aut ea q̃ habet colorẽ pauonis icipiẽs ambulare ⁊ dilatari velociter: tũc oportet vt festinetur ad cauterizandũ ipsum: aut ꝓyciat sup ipsuȝ medicamẽ acutuȝ ⁊ liniat in circuitu eius cũ luto ⁊ aceto. Cũ ergo denigrat ⁊ mollescit nigredo: tũc ponatur sup ipsuȝ sulphur cõtritũ cõfectũ cũ butiro vna vice post aliã donec cadat nigredo: ⁊ iteret illud donec cadat caro corrosa mala tota: deide abluat cũ aceto ⁊ aqua ⁊ curet cũ medicamine generatiuo carnis: ⁊ nõ sit negligentia in ipso: q2 occupabit ex corpore locũ plurimum.

¶ De antrace. CAP. CXXXV.

Hoc aliud est rubeũ: ⁊ alið viride: ⁊ aliud nigrũ: ⁊ vnũq̊dqȝ ẽ malũ: ⁊ signa eiꝰ sũt bothor ⁊ apostema cũ qbꝰ egreditur inflãmatio vehemẽs ledẽs valde ptrãsiens mẽsurã in hoc: ⁊ fit qð ẽ in circuitu eiꝰ velociter nigrũ aut viride: ⁊ accidit cũ eo vomitus ⁊ pulsus cordis ⁊ sincopis ⁊ si supfluũt iste intẽtiões cũ eo ẽ mortiferũ cito ꝭm plurimũ: ⁊ nõ oportet vt flõmia fiat cũ hac egritudine. Sȝ festinet ⁊ dẽtur infirmo oïa q̃ cõfortant cor cũ infrĩdatiõe ex eis q̃ diximꝰ in caplõ calefactionis cordis: ⁊ ꝯferũt ad illud granata acetosa: ⁊ acetositas citri: ⁊ odoramẽtũ redolẽtiũ fridoꝝ. ¶ Si aũt in aere fuerit pestilẽtia: tũc erit maluȝ: ⁊ ꝯferunt ei illð qð sumit ex cibis cũ lẽtibꝰ excorticatis ⁊ aceto ⁊ cibis cõgelatis: ⁊ oẽ qð icrossat sanguinẽ ⁊ ꝯfortat cor ⁊ extinguit supfluitatẽ caliditatis: ⁊ ꝯferũt ei vt aggreget in circuitu eiꝰ nix plurima: ⁊ hoc qdẽ plurimũ accidit i autũno ⁊ i fine estatis.

¶ Intẽde ergo in curatiõe eiꝰ cũ medicinis cõfortãtibus cor cũ infridatione: locũ aũt scalpella ⁊ ablue sanguineȝ eiꝰ cuȝ aq̃ cal'a ne cõgelet ⁊ nõ currat ⁊ sugat suctione leni: vt egrediat paulatiȝ: ⁊ nõ liniat epithimate frido immo cũ vides ꝙ iã accidit ab epithimate ⁊ aqua frida pulsus cordis additꝰ tũc icipe ⁊ ẽbroca ipsuȝ cũ aq̃ cal'a: ⁊ calefac ipsuȝ: ⁊ pone sup locũ cũ ifirmꝰ ẽ sedẽs in domo: ⁊ in circuitu eiꝰ qð ꝓhibeat frigus puenire ad corpꝰ ⁊ subleua plurimũ intẽtiõis tue ad ꝯseruãdũ virtutẽ ⁊ ifrĩdanduȝ cor: loci vo ipsiꝰ curatio nõ est possibil'. nisi post illud.

¶ Cũ ergo alleuiatur pulsus cordis: ⁊ delet: ⁊ vtus ẽ fortl tũc cõsidera: ⁊ si ẽ pambulãs: cura ipsũ cũ eis q̃ diximꝰ: ⁊ si iã denigratũ ẽ: tũc cũ eis q̃ diximꝰ etiam: ⁊ si indiget vt cauterizetur cum incipiens malum: cauteriza ipsum: deinde consolida.

¶ De adustiõe ignis. CAP. CXXXVI.

Confert adustiõi ignis vnguẽtũ de calce ⁊ vngm̃ ceruse: ⁊ magis vltimuȝ ꝙ expti sumꝰ ad h ẽ vngm̃ albũ: ⁊ cũ ẽ res magna ⁊ plĩma idiget flõmia ex latere diuerso: aut opposito deide curet cũ vngõ albo: volo ꝙ itelligat p vnguentuȝ albuȝ: illð qð ẽ factũ ð ceruſa ⁊ oleo ro. ⁊ cera ⁊ ñ ð plibꝰ.

¶ De panaritys. CAP. CXXXVII.

Confert huic vt igniat oleũ ne aduratur taliter: ⁊ iꝓrimat i ipso. Si ergo sedat pulsatio: ⁊ sanat: tũc illð sufficit: ⁊ si non tũc ponat sup ipsũ qð saniei faciat collectõeȝ ¶ Cũ ergo colligit sanies ⁊ maturat pforet foramine paruo ⁊ expmat: deide curet illð: vt non capiat radicẽ vnguis totiꝰ: ⁊ curet cũ medicamine gñatiuo carnis: ⁊ qñqȝ confert ei in pꝛicipio vt liniat cum erugie ferri ⁊ aceto: ⁊ ponat in niue vsqȝquo obstupescat.

¶ Cura vlcerum vulnerum recentium ⁊ putridorum et antiquorum. CAP. CXXXVIII.

In curatione qdẽ vulneris recentis cũ nõ ẽ magne quãtitatis ⁊ ꝓfunditatis sufficit vt cõiũgãt extremitates eiꝰ decẽter ⁊ ligẽtur: ⁊ caueat ne oleum cõtingat ipsuȝ aut cadat iter labia eiꝰ pilꝰ: qm̃ illð ꝓhibet incarnationẽ. ¶ Si aũt ꝓfundũ fuerit: tũc necessarium erit tibi: vt sup ipȝ ponas vngm̃ carnis gñatiuuȝ: ⁊ sufferas ⁊ liges: ⁊ si declinat labiũ vulneris vnũ ⁊ elongat ab altero ad aliquã partiũ tũc liget ab illa pte: ⁊ declinetur ad ptẽ oppositã: ⁊ si declinãt labia eius ad duas ptes sil' ⁊ elõgat vnũ labiũ vulneris ab alio: tũc liget vtrũqȝ. ⁊ si ex magnitudie vulneris cõseqt vt nõ cõiũgat ipsuȝ ligatura cũ ipm decẽter ꝯstrĩgimꝰ: tũc oȝ vt suat in vno loco aut i duobꝰ aut i tribꝰ ꝭȝ quãtitatem q̃ nõ pmittat labia vulneris disiũgi: ⁊ si fuerit i eo virꝰ ꝓhibẽs ipm ꝯglutinari erit necãriũ medicamẽ exiccatiuũ ⁊ abstersiuũ virꝰ ⁊ ꝓhibẽs currere ad ipȝ virꝰ aliud. ¶ Cũ ergo pforat bubo vel vulnꝰ vel exitura oȝ pforet ipȝ i iferiore loco eiꝰ vt ñ retineat i eo aliqd de sanie sȝ effũdat totũ qð ẽ i his: ⁊ cõstrĩge ipm i supiori pte eiꝰ fortiꝰ q̃ȝ iferiori: ita vt effundatur sanies cũ facilitate: ⁊ miora cibũ vulnerati i pͥmis diebus ꝓprie si nõ egredit ex eo sanguis plimꝰ: ⁊ fac ipm inclinare ad acẽtositatẽ: et si rubet qð ẽ i circuitu vulneris ⁊ icipit apãri: tũc flõma ipȝ ex latere diuerso: ita vt postq̃ȝ trãsierit tres dies: aut septiana vna: ⁊ ei securitas fuerit apãtis: fac dilatatõeȝ sup ipȝ i cibo paulati: i pͥncipio vo ñ: ⁊ ꝓprie: si nõ cucurrerit ex vulnere sanguis plurimꝰ: ⁊ qñ vulnꝰ ẽ i latere iũcture aut i loco neruoso ꝓpinq̊ ossi: aut corde: tũc icipe pforare ipm ne sanies corrũpat mẽbrum aut os aut chordã: ⁊ qñ ẽ in loco carnoso: tũc dimitte ipȝ donec ꝯfirmet eiꝰ maturatio: ⁊ qñ sup vulnꝰ ponit vngm̃ ⁊ calefacit ipȝ et rubeũ facit: tũc icipe et pmuta ipm cuȝ fridiore eo: et qñ detumescere ipȝ facit: et facit ipȝ albũ: tũc cura ipm cũ vngõ calidiore eo paulati: et fiat incisio semp ꝭm lõgitudinẽ corporis nõ i latitudine i oibꝰ locis eq̃liter q̃ eminẽtiã nõ habẽt: in locis aũt q̃ sunt flexibilia ꝓcedat cũ flexibilitate accidẽte i illo loco. ¶ Et cũ videris sup vlcꝰ pus aut albedinẽ: tũc adde i acuitatẽ vnguẽti: et qñ vides ꝙ currit ex eo virꝰ et dolor ẽ cũ mordicatione: tũc seda ex acuitate eiꝰ aliqd: et ꝓhibe subtilitatẽ eiꝰ.

¶ Et i vlceribꝰ qdẽ difficilis sanatiõis et malis: idiget habẽs ea flõmia et solutione vẽtris: deide curatiõe cuȝ vnguẽto: et in illis que sunt putride carnis est necessarium vt curatio fiat cum vnguento viridi: et quando sunt vehementioris putrefactionis cum medicamine acuto: deide cũ butiro: vsqȝq̊ cadat cortex: deide curet vsqȝq̊ sanet

¶ De fluxu sanguīs ex vulnere. CAP. CXXXIX.

Oportet vt ꝑparet locus ad superiora ꝛ stringatur ꝛ infrideꝛ cū niue: ꝛ sumaꝛ sanguis dra. ꝛ aloes ꝛ sarcocolla ꝛ thꝰ trita sicut puluis: ꝛ sumaꝛ pili leporis aut gazel: aut tela aranee: ꝛ fiāt ide tēte que madefiant in albumine oui: ꝛ inuoluanꝛ ī medicamine ꝛ ipleaꝛ ī de vulnus: ꝛ pulueriʒeꝛ desuper hoc medicamen: ꝛ ligamine constringatur.

¶ Et qñqꝫ cōfert ei hoc medicamē cuiꝰ cōfectio. ℞. atramentū ꝛ sanguinē dra. ꝛ aloe ꝛ calceʒ nō extinctā ꝛ albumen oui qḋ administreꝛ cū pilis leporis: aut gazel: aut tela arance. ¶ Et si sanguis fluat ex vena incisa tunc signa eius sunt exuberātia ipsius: ꝛ multitudo eius: ꝛ tūc qdeʒ est necessariū aperire vulnus paulatim cū subtilitate: ita vt cōsequaꝛ orificium vene: ꝛ stringaꝛ cū filo lini subtili firmo: deinde cureꝛ ita vt stringaꝛ qḋ est supra vulnꝰ cuʒ ligatura donec abscidaꝛ sanguis deide pulueriʒeꝛ super vulnus ex medicamine: postqꝫ conglutinanꝛ labia eius ꝛ suunꝛ ꝛ ponaꝛ desup etiā ex medicamine ꝛ albugine oui ꝛ nō soluaꝛ diebꝰ tribꝰ. ¶ Qꝫ si fluxꝰ sanguinis ē ex artaria est magis difficile cōstrigere ipsuʒ: ꝛ signū est eius: qḋ sanguis eiꝰ ipetuose egrediꝛ vna vice: ꝛ abscidiꝛ alia: tūc ergo ē necessariū vt stringaꝛ ꝛ cauteriʒeꝛ si ē magna: aut adhibeaꝛ ferrū quo incidaꝛ: ꝛ incidaꝛ: deinde cureꝛ locꝰ. ¶ Fluxū vō sanguinis q est ex venis labiorū: abscindit retentio niuis in ore. ¶ Sed fluxꝰ sanguinis q ē ex sanguisugis absciditur cū super ipsuʒ iniiscaꝛ fabe medietas: ꝛ abscidit ipsuʒ etiā vt pulueriʒetur desup puluis molendini: aut infrigidetur cum niue.

¶ Cura algebre ꝛ dislocatiōis ꝛ fracture. CA. CXL.

Maior error cū accidūt percussio ꝛ casus et dislocatio ꝛ fractura ꝛ cōtorsio ē vt addatur dolor loci per cōpressionem factam desup: aut per ligaturā strictā. ¶ Cū ergo accidit casus aut percussio ꝛ nō aduenit cum ea dislocatio: tūc nō indiget cōpressione: neqꝫ extensiōe omnino. Sed vngaꝛ subtiliter si nō est fractura: ꝛ emplastretur emplastro algebre sedāte dolorē: ꝛ stringatur leuiter ligādo ꝛ caueaꝛ ne fatigeꝛ mēbrū illud in laborādo.

¶ Et si est fractura: tūc oportet vt vngaꝛ ꝛ tendatur ꝛ premaꝛ ꝑm quātitatem qua eget vt redeat os ad locuʒ suuʒ cum maiore facilitate que possibilꝰ ē ei: ꝛ signū qdē huius fracture est ꝙ apparet eminētia ossis: ꝛ expulsio eius fissura vero ꝛ cōtritio in longitudine ꝛ latitudine in osse nō indiget ēt vnctione: neqꝫ eqtione.

¶ Vex dislocatiōi necessariū ē vt extēdaꝛ donec sit possibile vt redeat ad locū suum. Verū tamē oportet vt fiat in sūmo cū facilitate ꝛ subtilitate ꝛ cū minore quātitate doloris q nobis possibilꝰ est: ꝛ minoreꝛ cibus egri in ꝑmis diebus vsqꝫ ad septimanā: donec securitas sit ab apostemate in loco. Cumqꝫ securitas sit ab apostemate: tūc absoluaꝛ ei cibus paulatiʒ. ¶ Si aūt tardat incarnatio fracture: ꝛ corpus est extenuatū cibeꝛ tūc frumēto cocto vsqꝫ quo fit quasi puls: ꝛ pultibꝰ ꝛ cibis crossis: ꝛ capitibꝰ: et qñ cōmoueꝛ ex strictura ligamēti dolor mollifica ipsum paulatiʒ ꝛ nō dimittas neqꝫ toleres dolorē eiꝰ: qꝛ facit incurrere apostema ꝛ putrefactionē ꝛ corruptionē mēbri: ꝛ qñ cōmoueꝛ sub ligatura pruritꝰ solue: ꝛ ēbroca cū aq̄ calida ꝛ dimitte hora vna dōec exugeꝛ: ꝛ reitera: ꝛ quando nō succurriꝛ dislocatiōi dōec aposteꝛ tūc nō extēdaꝛ: qm̄ nō fortasse saluabiꝛ a spasmo: ꝛ oꝫ vt cirurgici assidue caueāt ne cadat sup locū nisi planū fiat dolor fortis: ꝛ cōꝑmaꝛ ad latꝰ aliud nisi ad illud ad qḋ oꝫ vt cōprimaꝛ: ꝛ si fuerit vulnꝰ cū ea dimitte orificiū vulneris discooptū: vt currat ex eo virꝰ: nā si illō nō fit ī ea apostemaꝛ. ¶ Et si ī fractura fuerit frustū ossis pūgēs cuiꝰ signū ē: ꝙ videbis ipsuʒ cadere in carne sicut spinā altā eminētē: ꝛ qñ ꝑtransierit manꝰ tua desup fortior fit dolor ꝛ pulsatio: tūc oportebit vt apiaꝛ ꝛ extrahaꝛ frustū si fuerit separatum: aut separeꝛ si fuerit adherēs: dinde curetur cū ligatura ꝛ nō ligetur ante illud: qm̄ cōmouetur ide putrefactio mēbri totius ꝛ leni durities q̄ remaneꝛ ex algebra cū cera ꝛ adipibꝰ ꝛ medullis ꝛ reliq̄s lenificatiuis ex eis q̄ dicemus.

¶ Et ꝓfert casui ꝛ ꝑcussioni ꝛ sedat dolorē: si resoluaꝛ mumia in oleo ꝛ bibaꝛ posita sup vinū pauce quātitatis: aut sup aquā ciceris. ¶ Et cōfert ei cui accidit sputū sanguis vt sumat in potu bolū armenū ꝛ trociscos de charabe et flōmetur ex latere diuerso: ꝛ cōfert ei q cadit super ventrē vt sumat in potu charabe ꝛ boli ar. ꝛ sanguinis drac. oīuʒ ana. ʒ. i. ꝛ opy. cheratē. i. cum hʒ fluxuʒ sanguinis aut vomitū: retinet eni ipsuʒ subito post flōmiam.

¶ De animalibus pungentibus ꝛ mordentibus ꝛ de venenis. CAP. CXLI.

Confert ei qui in potu sumit venenum vniuersaliter: vt dentur ei ī potu aqua calida ꝛ oleū ꝛ euomat vna vice post aliā cum vtrisqꝫ: deinde bibat lac ꝛ oleū amigdalinuʒ ꝛ butiꝝ proprie. illud. n. sedat de malitia vꝫ acuitate veneni: ꝛ cōsidereꝛ post illud que accidentia eueniunt in corpore: qꝛ si accidūt febris ꝛ rubedo facici ꝛ malꝰ odor oris ꝛ fetor eius: ꝛ citrinitas coloris ꝛ oculoruʒ dentur in potu res infridantes ꝛ extinguētes: ꝛ si apparēt pigritia ꝛ somnus ꝛ cōgelatio ꝛ stupor: denꝛ in potu res calide sicꝰ medicamē ō assa: ꝛ ei sikia. ¶ Et ꝓfert ei q timet ꝙ in potu sumat venenū: assiduatio comedēdi ficꝰ ꝛ nuces: aut sumat omni mane de tiriaca de terra sigillata: q̄niam proprietas eius est facere illud. proprietas namqꝫ huius medicine est: vt cū contingit venenum esse in cibo educat ipsum vomitu: ꝛ quando accidūt ex potu veneni sincopis cui subueniri potest: ꝛ debilitas: ꝛ dissolutio virtutis: tūc ipsuʒ est ex eis venenis malis ꝯtrarys cōplonī cordis a tota substantia: ꝛ o quaʒ paruʒ cōfert ī eo cura nisi sumaꝛ beʒabar resistens ei: ꝛ ego quidē iam vidi ꝙ resistit napello qui est ex venenis que sunt dēteriora: ꝛ quādoqꝫ confert ei diamuscum recens: ꝛ tiriaca diacinos: licet non viderim ei in expulsione napelli magnum iuuamentum. in punctura vero vipere est mirabilꝰ valde. cuʒ autem morsus sine pūctura animaliuʒ ignoraꝛ cuius sit: tunc stringatur qḋ est supra puncturā: ꝛ ponanꝛ desuper vētose ꝛ sugaꝛ: ꝛ scidaꝛ pulli calidi ꝛ ponātur desuper. deīde pōanꝛ ōsup ventose ꝛ sugaꝛ ꝛ vaporetur cuʒ eis: ꝛ ponantur cancri contriti. ¶ Qꝫ si locus īcipit peruenire ad corruptionem abscindatur locus. si fuerit in loco preparato incisioni aut cauteriʒetur. Incipiens enim peruenire ad corruptionem ꝛ putrefactionem est significatio ꝙ est punctura animalis perniciosi. Dum autem non incipit tendere ad corruptionem ꝛ putrefactionen: quamuis sit vehementis doloris: cum nondum sit ei velox perambulatio in corpore non est malum egro ex eo: ꝛ tunc est deterius cum cadit punctura iuxta cor. Aut vbi est artaria magna.

Illud vero quod confert puncture vipere est tiriaca magna: ꝛ quandoqꝫ confert ei metridatum magnū ꝛ medicamen de assa ꝛ butirum vetus et medicamen ō erbo ꝛ comestio alliorum ꝛ potus vini puri.

Mordicatiōi aūt scorpionū ꝓferūt vaporatio et assa ꝛ allia et medicamē de assa: et tiriaca diatessarō: epithima cū euforb. ꝛ oleū antiquum.

Ad gerarat aūt puncturā confert tiriaca alcisarui. i. exercitualis ꝛ poma acetosa et folia eorum: ꝛ tarassacum. i. trocis. mel aggreste et absin-

thiũ nabatiũ et scalpellatio i loco mordicatiõis ꝛ suctio.

Rutele aũt mordicationi ꝯfert balneũ calm valde ꝛ tina ꝛ sepeliri i arena ꝛ cineꝛ calo:ꝛ accipe puluerẽ de nigella:ꝛ semine apij:ꝛ medicamẽ de assa.

Vespe autem ꝛ apis puncture ꝯfert epithima de boloarme.ꝛ aceto etiam ꝛ cãphora:ꝛ supponere frustum grandinis in anno:ꝛ emplastrare cum maluis ꝛ portulaca aut solatro. ¶ Mordẽtia aũt si dentes suos dimittãt i loco morsure:oportet vt fricet cũ oleo aliquo: deide cinere lini:deide emplastreꝛ cũ eo dõec egrediaꝛ.

Canis aũt rabiosi morsus ẽ maximũ nocumẽtum: ꝛ ei⁹ signa sunt rubedo oculoꝝ:ꝛ ꝓiectio lingue extra:ꝛ itromissio caude iter crura:ꝛ spuma currẽs ex ore ꝛ raucedo vocis:ꝛ abhorrere socios ꝛ notos: ꝛ inuadere oẽm cui obuiat:ꝛ fugiũt canes ab eo:ꝛ diciꝛ ꝙ si liniaꝛ ex sanguine currẽte ex morsu ei⁹ panis nõ comedũt eũ reliq canes:ꝛ ꝙ si ẽplastreꝛ vuln⁹ cuz massa ꝛ ꝓiciaꝛ galline: nõ comedit ipsaz:ꝛ supuenit egro timor aq aminus a.xl. dieb⁹ vsqꝫ ad.iiij.menses.Cũ ergo sentit infirm⁹ ꝙ canis q eũ momordit ẽ rabiosus:tũc oportet vt ponãꝛ sup locũ morsus vẽtose ꝛ sugaꝛ:ꝛ ponaꝛ desup eruca elixata cõfecta cũ butiro vaccino:ꝛ sumat i potu medicamẽ d cãcris ꝛ rege ipsuz regimine melãcolicoꝝ ex humectatione corporis ꝛ eductiõe melãcolie:de medicinis q̃ iterficiunt.

Ille aũt q cãtarides in potu sumit:iuuaꝛ potu lactis ꝛ olei amigdal.ꝛ signũ ei⁹ ẽ qd mingit sanguinem ꝛ dolet vesica ei⁹:deide cureꝛ cura vlceris vesice:ꝛ cõfert ad potũ medicamẽ de assa:ꝛ tiriaca diatesaron.

Et cõfert ei q bibit iusqamũ albuz lac ꝓprie post vomitũ si succurritur ei velociter.

Et cõfert fungis ꝛ tuberib⁹ pnitiosis vomit⁹ ꝛ medicamẽ de asa:ꝛ medicamẽ diapipereõ ꝛ sumere in potu pip cũ vino veteri:ꝛ vt vomat cũ nitro salso ꝛ baurach.

Illi aũt q bibit lac ꝛ adueniũt ei post ipsũ mollificatio ꝛ nausea ꝛ sudor fridus bibat acetũ forte.deide sumat ex asa:aut ex calamento sirupo acetoso.ʒ.i.vna vice post aliã vicẽ. ¶ Et ille cui psiliũ facit accidere sĩle huic euomat ꝛ sumat i potu post medicamẽ de asa:ꝛ tiriacam diatesarõ. ¶ Et similiter fiat si accidãt homini hꝫ accidẽtia a comestiõe coriãdri plurimi hũidi.cui⁹ signuz ẽ qd odoraꝛ sup corp⁹ ei⁹ odor coriãdri:ꝛ ꝯferunt ei illa q̃ diximus conferre ei qui bibit psilium.

Et quãdo accidit ex comestiõe assature q̃ inuoluiꝛ cuz extrahiꝛ ex furno i aliq̃ re:ꝛ nõ permittiꝛ euaporaꝛ parũp:vertigo sĩlis epilẽe:euomat ergo: deide sumat in potu rob fructuuz acetosoꝝ:deide deꝛ in potu rob fructuuz stipticoꝝ ꝛ miua:deide zuchaꝝ ro.cũ xiloaloes ido:ꝛ mastice ꝛ q̃rat somnũ ꝛ igrediaꝛ balneũ.

Et pisces fridi cuz supuenit eis vn⁹ dies aut duo:ꝛ sunt assati faciũt sĩle illi:ꝛ cũ dimittũꝛ i loco hũoroso frido ꝛ sunt suffocati:accidit eniz ex eis illd qd accidit ex comestiõe fũgoꝝ pnitiosorũ suffocantiũ:ꝛ cura ei⁹ ẽ:vt euomat:ꝛ sumat i potu vinũ puꝝ cũ pipe:ꝛ cureꝛ cura fũgoꝝ.

Et sĩliter nuces ꝛ auellane cũ fuerit rãcide ꝛ comedũꝛ. qñqꝫ.n.accidũt ex eis accidẽtia mala:qb⁹ ꝯfert rob citonioꝝ ꝛ rob pomoꝝ.Et lac habẽs odorẽ lini putrefacti:est malũ ẽt.quare oportet vt cureꝛ cuz vomitu:ꝛ deꝛ post illud diaciminum:et diapiperon:et detur in potu vinum purum ꝛ fomẽtetur stomach⁹ cum oleo nardino. ¶ Que accidẽtia mala q̃ñ accidũt ex laxatiuis ꝛ vomitiuis ꝛ qd hẽant purgare ꝛ qb⁹ sit vtẽdum. CXLII.

Quandoqꝫ accidunt ex potu medicinaruz solutiuarum ꝛ vomere faciẽtiũ malaꝝ sicut mezercon ꝛ deridre ꝛ sabrẽ:ꝛ species lacticiniorum aliorũ:ꝛ medicine plures ignote:sicut elleborus niger:ꝛ gilbernech:et condisi:ꝛ similia accidentia mala valde:quapropter oportet vt sint cõtẽti ex solutiuis eis q̃ sunt faciliora:sicut mirob. et viol.ꝛ pruna:ꝛ syrupus ro.dictus:ꝛ syrupus viol. et que sunt similia illis.Et sint contẽti turbit:et aloe:ꝛ epithio:ꝛ polipodio:ꝛ pulpa collogntide ꝛ agarico ꝛ sene ꝛ fumo terre cass.f.ꝛ tereniabin:et tamarindis et scamon.antiochena bona:ꝛ deuiteꝛ corasçena qñ est pnitiosa: et euomãt oĩa q̃ necesse ẽ vomere:et sint cõtenti ex vomitiuis: syrupo acetoso:et raffano:ꝛ semine aneti:et eruca: et alchatar:et medicamine hñte valde paruz condisi:cuz necessarius est vomit⁹ fortis:et nuce vomica ꝛ granis alracha:alia meuia que sunt vt existimo nux vomica ꝛ similibus ex ill' que experti fuerũt et tẽtauerunt.de quib⁹ iam diximus in hoc libro. ¶ Et deuitent vomituz et solutionem vẽtris cuz medicina ignota:et quãdo accidit superfluitas solutionis ventris da in potu medicinas in quib⁹ poniꝛ aliquid opij:et iusquiami:et fac egrum ingredi balneuz:et da ei ad potãduz sauich de nabac:ꝛ sauich de algobera:et puluis de granis granatorum:ꝛ nõ des in potu medicinas in quibus est iusquiamũ ꝛ opium:nisi cuz iste nõ operanꝛ:ꝛ vbi vides solutionez infestare vehemẽter: et timetur ꝙ cadat virtus:cuz ergo indiges eis incipe ꝛ da eas in potu. ¶ Et cura eius in quo superabundat vomitus est cura colirice passionis. ¶ Et nõ des in potu catarticum bis in die vna:et non soluas in vehemẽtia caloris:neqꝫ in vehemẽtia frigoris:quoniam nõ fit securitas quin solutio fortiter superfluat in parte frigoris et caloris:neqꝫ soluas in febribus fortis caliditatis:et cum debilitas virtutis adest. ¶ Et illos quib⁹ ex consuetudine vlcera in intestinis solent fieri:et quibus velociter aduenit excoriatio:et illum cuius natura facilitatem ignoras et difficultatem ꝫ medicinam solutiuã nõ soluas. Quere ergo ab ipso quantuz ex medicinis solutiuis potare cõsueuit et quantum ex ea soluere solitus est:et quot assellationes habere:vt inde significetur mensura quam necesse sit te in potu ei tribuere. ¶ Et si tibi necesse est:vt alicui in potu medicinam solutiuam incipiendo tribuas scilicet qui nunquam antea medicinã sumpsit:in primis da ei.i.leuiorẽ medicinaꝝ:et que ex medicinis leuior sit: aut ex forti quãtitatẽ minorẽ:deide post illd adde in illa donec cognoscas mẽsurã ei equalẽ. ¶ Et scias ꝙ multi hominũ quoꝝ nãe solutiue velociter obediũt medicine: sũt macilẽti:pigues vo diuersi sũt ad ꝭ. CXLIII.

Aloes solutõe educit colerã ꝛ ẽt hũiditates ꝛ ẽ sub limibus medicis solutiuis ꝯgruũ stõacho:sed apit orificia emorroidaꝝ:q ergo emorroidas patiꝛ:ꝛ ei⁹ eget acceptiõe:ipꝫ cũ bdellio ꝛ draga.sumat:si ipꝫ sumeꝛ ei necẽriũ fuerit:ꝛ post ipsi⁹ acceptionẽ i aq̃ cucume sedeat:sitqꝫ dosis ex aloe ab aureo.i.vsqꝫ ad.ij.aure.ei⁹ aũt solutio ẽ tarda:quapp oꝫ vt ꝯsidereꝛ:ꝛ nõ fiat post ipsuz ad comedẽdũ ꝓparatio. CXLIIII.

Turbit ẽ medicia sublimis pue malitie:at vo qd albũ ẽ recẽs:gumosũ nõ pl'ima idiget rectificatiõe:ꝛ ipsũ qdẽ solutiõe educit hũiditates:ꝛ fl'a qd nõ ẽ plurie viscositatis:cui⁹ dosis ẽ a.ʒ.iij.vsqꝫ ad.iiij.cũ decoquiꝛ:et si sumiꝛ ꝫ modũ suũ:ẽ a.ʒ.i.vsqꝫ ad aure.i.

Pulpa collogntide educit fl'a ꝛ extrahit ipsuz ex ꝓfundo corꝑis et ille q cõsuet⁹ ẽ pati excoriationem:oportet vt misceat eam cum dragg.aut bdellio: cuius dosis est a quarta.ʒ.vnius vsqꝫ ad.ʒ.5.

Agaricũ autem educit melancoliã et flegma crossum cuius dosis ẽ.ʒ.iij.et ẽ tarde solutõis.

Scamonea soluit colerã ꝛ hũiditates forti virtute:ꝛ cũ ex ea põiꝛ cũ aloe ꝛ mirobol.

rectificaꝛ ex eis ⁊ siliter rectificat ipaz rob citonioꝝ ⁊ aq̃ ipsa citonioꝝ: ⁊ qñ citonia ipsa cũ ea ponũt in cõfectionibus: sicut electuariuz de citonys ⁊ silibus est velocioris opationis ⁊ minoris malitie: cuiꝰ dosis sit a. vy. granis. et ℥. vsq ad quartam ℥. i.

Polipodium vo educit melãcoliã ⁊ fl'a salsum ⁊ sanat scissuras fortiter q̃ fiũt in manibꝰ: ⁊ poniꝛ in decoctionibꝰ cum epithimo: cuius dosis sit a duabꝰ ℥. vsq ad. iy. ℥.

Epithimi vo dosis sit a ℥. iiy. vsq ad. vy. ℥. ⁊ nõ idiget rectificatiõe: ⁊ soluit melãcoliam.

Mirobol. citri: soluũt colerã: ⁊ nigri indi soluunt melãcoliã: nigri vo i qbꝰ ẽ põticitas nõ sunt cõueniẽtes ad solutionẽ faciẽdã: imo ad stomachi ꝑparationẽ: ⁊ nõ oportet vt ð mirob. bibaꝛ ad soluẽdũ. Sz aq̃ eoꝝ cũ znc. ⁊ tereniabi: q̃ꝝ dosis sit a ℥. x. vsq ad. xx.

Sene aũt ⁊ fumꝰ terre ꝯferũt pruritui ⁊ bothoꝛ ⁊ educũt colerã cum facilitate: sitq dosis a ℥. iiy. vsq ad. vi. ℥. i decoctione cũ accidit: ⁊ similiter viole.

Aqua vo casei colerã cũ facilitate educit: ð q̃ necesse ẽ calefactos ⁊ q medicinas nõ tolerant calidas diebus multis i potu sumere. Que q̃dẽ pruritui ꝯferunt sicco ⁊ malis vlceribꝰ siccis sicut sahafati ⁊ ipetigini ⁊ melãcolie ⁊ lepre ⁊ egritudinibꝰ q̃ illis sunt siles: ipsa namq colerã educit ⁊ adustã simul.

¶ De febribus effimeris. CAP. CXLV.

Species febriũ ꝑme tres sunt: alie eniz sũt q̃ fiũt in spiritibꝰ: sicut feb. effimera: ⁊ alie sunt q̃ fiũt i mẽbris radicalibꝰ sicut febris ethica: ⁊ tertia fit i humoribꝰ sicut febris putrida. ¶ De febre ãt effimera signa sunt: ꝙ ipsa semꝑ accidit ab alteratiõe eueniẽte: sic vigilys ⁊ labore sup̲fluo: aut fame: aut siti vehementi: aut acceptione medicie: aut acceptione ciboꝛuz calidoꝝ: aut ex ira superflua: aut cogitatiõe vehemẽti: aut caliditate aeris: aut ꝑꝑ statiõnẽ in sole: aut ꝑꝑ frigꝰ aeris i itinere: aut natatiõnẽ in aq̃ frida: aut in aq̃ aluminosa: aut casu: aut ꝑcussione: aut ꝑpter potũ vini puri plurimi fortis: aut ꝑꝑ satietatẽ nauseatiuã ex multitudine comestionis: aut ꝑꝑ famẽ vehemẽtẽ: aut ꝑꝑ catarrũ: aut corrizam: aut fluxuz vẽtris: aut longitudinẽ more i aere balnei: ⁊ nõ mutatur ex ea color vrine: nz tingiꝛ ex ea plurimũ: neq pulsus fit velox: nz freq̃ues vehemẽter: nz corporis tactus in ea est adurens mordicãs: neq anhelitꝰ ẽ vehemẽter ꝯsecutiuꝰ neq lingua ẽ vehemẽtis asperitatis ⁊ siccitatis: ⁊ non fit quidez in initio ipsius orripilatio: ⁊ post eius declinationem sudor: aut humorositas proculdubio.

¶ In eo igiꝛ q hac febricitat febre nõ ẽ necẽariũ nisi vt cõsidereꝛ eiꝰ declinatio: deinde mittatur in balneum: ⁊ sup ipsuz aqua tepida fundaꝛ: ⁊ ipsius corpus temperate fricetur: balneũ vero nõ sit sup̲flue calidũ nisi illis q frigoꝛ febriũt sup̲fluo: qð eis aduenit i via.

¶ In illo aũt cui aduenit ex labore ⁊ lassitudine ⁊ fatigatiõe plurima: multiplica iũcturaꝝ inũctionẽ cũ oleo aliq̃ ⁊ super ipsum aquã effũde tepidã in loco balnei nõ calido: deinde educ eũ de balneo: ⁊ ciba ipsuz cibo facili hũido ⁊ pota ipsuz vio ꝑmixto mixtiõe sbtili ⁊ ꝑlõget sõnũ.

¶ Ille vo cui hec febris ex ꝯtritiõe accidit: aut obuiatiõe ⁊ apostemaꝛ locꝰ apostemate calido: balneũ nõ ingrediatur: sz flobotoma ipsuz: ⁊ locũ apostematis ifrida: ⁊ ad locũ apãtis singulariter itẽde ⁊ cura ipsuz dõec sedetur.

¶ Illũ vo cui hec febris ex potu vini puri plurimi accidit: balneũ ingredi nõ facias. Sz i potu aquã granatoꝝ acetosoꝝ ei tribue ⁊ aquã agreste ⁊ silia illis ex rebus ifrigidantibus donec sedeꝛ in eo febris integre: deide fac euz ingredi balneum cũ facilitate ⁊ lenitate.

¶ Ille vo q ex lõgitudie statiõis i sole febrit. i aq̃ dulci recẽte balneeꝛ: ⁊ sup caput ipsiꝰ acetũ de vino ⁊ aquã ro. pone: ⁊ i potu sauich ð ordeo ei tribue cũ zucha. ⁊ aq̃ niuis.

¶ Illũ aũt qui ex aqs termaꝝ febrit: in balneũ semel mitte: ⁊ ipsuz cũ oleo bene inũge: ⁊ sup ipsum tepidam aquã infunde: donec corpus ipsiꝰ crescat ⁊ infletur ⁊ rubeat.

¶ Illi vero q ꝑpter cibi sup̲fluitatẽ febrit: precipe vt somnuz ꝑlõget: ⁊ flobotoma ipsuz si coloris eiꝰ rubedo vehemens sit: neq tribuas ei aliqd duobꝰ diebꝰ nisi sauich.

¶ In illo vo q ex fame febrit: nõ ꝯsideres febris declinatiõnẽ: sz in potu sauich de ordeo ei cũ zucharo: ⁊ aq̃ niuis tribue: ⁊ ipsũ cibis infrigidantibꝰ ⁊ humectantibus ciba. Illũ aũt q ex fluxu vẽtris febrit q ei superuenit balneuz igredi fac: deide ipsũ ciba fridis vẽtrẽ retinentibꝰ. Illuz aũt qui ex catarro vel corriza febrit. flobotoma deinde viol. conditas ⁊ aquã ordei ei in potu tribue.

¶ Si ꝑꝑ lõgã morã i balneo febrit: i domo vẽti dormire fac: aut i loco frido: ⁊ da ei i potu aquã cũ niue: ⁊ sup ipsiꝰ corpꝰ sãdalos ⁊ aquã ro. ⁊ cãphorã cũ rosis ꝯtritis pone.

¶ Et plime q̃dẽ haꝝ febriũ finiũꝛ die ⁊ nocte ⁊ sũt de his q̃ vsq ad. iy. aut. iiy. extẽdũꝛ dies: cũ aũt tres ꝑtrãseũt dies: tũc iã egrediũꝛ a gñe feb. effi. ¶ Huiꝰ q̊z febris plimũ nõ fit nisi ex repletiõe ⁊ ex opilatiõe poroꝝ ⁊ rubẽt cũ ea facies ⁊ oculi: ⁊ ꝯfert ei flõmia: ⁊ caliditas huiꝰ febris effimere quãtitatẽ nõ ꝑtrãsit. Cũ ergo febrẽ effimerã i ꝑmo die vides: demũ i scda die eã inuenis acutã: ⁊ vrina iã tigiꝛ: ⁊ pulsus fit velox ⁊ anhelitꝰ: ⁊ rubẽt facies ⁊ oculi: tũc estima ꝙ ẽ ð gñe huiꝰ febris. Incipe ergo succurrere flõmãdo egrũ ⁊ soluẽdo cũ aq̃ de fructibꝰ: ⁊ si febris i die tertio addet caliditatẽ ⁊ pulsus ⁊ ãhelitꝰ velocitatẽ ⁊ frequẽtiã tũc nõ dubites qn sit hec febris. Incipe ergo cũ flõmia ⁊ solutiõe cũ aq̃ de fructibꝰ: ⁊ si ẽ rubedo mãifesta ⁊ pulsus plenꝰ ⁊ corpꝰ carnosuz ⁊ i tactu cũ caliditate humorositas. Incipe cũ flõmia: ⁊ si i colore nõ ẽ rubedo plima: ⁊ corpꝰ ẽ extenuatũ: lene ac lacertosũ: ⁊ pulsus freq̃ues ẽ ⁊ velox ⁊ latꝰ ⁊ caliditas mordicatiua: ⁊ cutis obscura sicca cũ tãgiꝛ corpꝰ: tũc cũ aq̃ ð fructibꝰ faciẽda ẽ solutio: deide syrupũ acetosuz puꝝ ei i potu tribue: ⁊ ipsuz i ea ex aq̃ ordei ciba cũ aq̃ duoꝝ granatoꝝ. Cũ ergo alleuiaꝛ: fac ipsuz igredi balneũ: ꝑter qð sit calim ⁊ in ipso cuz furfure tritici frica ipsũ: ⁊ eiꝰ fricatiões multiplica ⁊ ablutionẽ cũ aq̃ tepida. deide ipsuz extrahe ⁊ fac eũ dormire i denudatorio vt sudet: tũc. n. cũ hͦ regimie eũ a febre ꝯtinua euadere facies.

¶ De febre putrida. CAP. CXLVI.

Sunt sep̲abilis ⁊ ꝯtinua: ð qbꝰ sũt tertiana: q̃rtana: fl'atica. Sinocha: causõ: cõposita: ⁊ febris apãtuz. putridaꝝ ãt febriũ signa sũt: ꝙ icipiũt sine alteratiõe corpori extrisecꝰ adueniẽte ex cãis extrisecis q̃s diximꝰ i effimera. Sz eueniũt icipiẽdo: ⁊ ẽ cũ eis oibꝰ orripilatio aut tremor: nisi cũ sinocha q̃ ẽ ex eis: ⁊ qbusdã febribꝰ apãtũ: ⁊ caliditas earuz oiuz ẽ fortior caliditate febris effimere: ⁊ pulsus ⁊ ãhelitus et vrina sunt vehemẽtioris alterationis: vnde vnicuiq sunt earum signa propria.

CXLVII.

Signa tertiane ꝑpria sũt q̃ icipit cũ orripilatiõe simili pũcture acꝰ: ⁊ nõ ꝑlõgaꝛ spatiũ orripilatiõis nz ꝯcutiũꝛ i ea dẽtes. ⁊ nõ ẽ i ea frigꝰ ad calefactionez vel ad caliditatẽ declinãs: ⁊ festinat eiꝰ iflãmatio: q̃re magnificaꝛ pulsus ⁊ anhelitꝰ: ⁊ freq̃ues fit valde: ⁊ vehemẽs fit igetudo: caliditas: sitis ⁊ angustia: ⁊ q̃nz accidũt alienatio ⁊ vomitꝰ colere et egestio eiꝰ: et fit i cõplexiõibꝰ: etatibꝰ: et corporibꝰ calidis: et q plurimũ vtũꝛ labore: ⁊ plurimum abũdãt humoribus ⁊ cibis calidis generantibus colerã ⁊ si fuerit cum istis signis aut quibusdam eorum: ⁊ iaz febricitauerunt plures homines febre tertiana: tunc iudica ꝙ est feb. tertiana.

¶ Cuius quidē cura ē solutio vētris cū aq̄ fructuū sic sir. ō prunis: sir. ro. puro: aut decoctiōe leui: ⁊ fac illō in die ñ piodi: ⁊ da ei post illō aquā ordei: ⁊ aquā citroli: ⁊ ciba ipz sanie ⁊ aceto: ⁊ oleo amigdal. ⁊ aq̄ ei⁹ sit aq̄ herbaꝝ frigidaꝝ ⁊ oīuz q̄ extiguūt calorē: ⁊ infridāt. ⁊ sit studiū tuum ad extiguendū ſm quātitatē vehemētie caliditatis ⁊ tepiditatis ei⁹. ¶ Si āt exiccat natura: tūc premitte aquā prunoꝝ anteq̄ cibes p duas horas: ⁊ si soluit tūc aq̄ granatoꝝ muzoꝝ cōtritoꝝ cum granis suis ⁊ sua pulpa.

¶ Si ergo nō erraueris ꝟ regimine: tūc resoluet feb. vsq̄ ad. iiij. piodū aut min⁹: ⁊ hec qdē febris plurimū stat in piodo q̄rto: ⁊ q̄nq̄ sepat in ipso: ⁊ plurimū quo extendit ē vsq̄ ad piodū. vij. Que aūt ptrāsit. vij. piodos ñ ē terciana pura simplex ſ; ē cōposita in qua est cōmixtio flatī ⁊ loquemur in ea.

¶ De signis isepabilis tertiane. CAP. CXLVIII.

Signa tertiane insepabilis sūt signa febris tertiane pter orripilationē ⁊ sudorē: non. n. est cuz ea: nisi cuz ē crisis: ⁊ caliditas febris ⁊ alienatio in ea sunt vehemētiores: ⁊ sunt cū ea aspitas lingue ⁊ citrinitas aut nigredo ipsi⁹: ⁊ cū lingua ē nigra ē malignior: ⁊ q̄ñ ē alba est melior ⁊ leuior: ⁊ q̄ñ ē citrina ē inter illas i malitia.

¶ Et differētia qdē iter febrē tertianā ⁊ ɔtinuā: ɔtinuā q̄ fit ex sanguine ē: q̄m hec fit fortior in tertio: ⁊ nō sunt in ea rubedo supflua: ⁊ extensio i corpore ⁊ dispositio simile asmati ⁊ cōstrictio anhelit⁹: q̄m cū febre sanguinea sunt ista accidentia. Intende ergo in curatione ei⁹ ita vt des in potu infirmo syrupū de prunis in mane ⁊ aquaz ordei cuz eleuatiōe sol: ⁊ aquam citroli: aut aquā cucurbite: aut aquā melonis idi i meridie: ⁊ mucillaginez psilly apō sōnuz. ¶ Qz si nā fuerit obediēs ⁊ assellauerit oī die plus duabus vicib⁹: reduc diuersitatē: da ergo ei loco aq̄ prunoꝝ aquā granatoꝝ muzoꝝ cōtritoꝝ cuz suis iteriorib⁹: ⁊ intēde i extinguēdo quātū potes: ⁊ nō attēdas: neq̄ auscultes illō q̄ð dr̄ a stultis medicis: q̄ multitudo extictionis tardat crisiz. ego. n. iā exptus suz ambas vias: ⁊ iueni hac viā icolumiorē ⁊ securiorē ⁊ minoris timoris: ⁊ q̄ mortui sunt ex hñtib⁹ hanc febrē cū hoc regimie multo pauciores sunt eis q̄ mortui sūt cū regimie pmo oīno. dimittere. n. extictionē ⁊ subtiliationē regiminis vt appropinquet crisis ē dimittere egrū ad mortē pculdubio. nisi separet ei supfluitas hūiditatis i corpe: aut iobediat medico ⁊ bibat aquā. f. plurimā: aut comedat cibū quē desiderat plurimū: ⁊ si nō pluriū coꝝ cerebrū assat ⁊ stomach⁹ ita vt spasmet: q̄re dissoluunt ocul⁹ ⁊ mādibula: ⁊ accidit eis tortura ab assatiōe cerebri: ⁊ spasmant neruī: ⁊ nō phibet i hac febre q̄n i potu sumat eger aquam. f. cuz vult: ⁊ q̄ð appetit de fructib⁹ frigidis humidis.

¶ De sinocho. CAP. CXLIX.

Accipit cala sine tremore: ⁊ rubēt cuz ea facies ⁊ oculi valde ⁊ ɔstringitur anhelit⁹: ⁊ tact⁹ ei⁹ sicut tactus balneati: ⁊ fuit regimē cū eis q̄ pcesserūt: regimē multiplicatiuz sāguis: ⁊ est añ cōmotionē ei⁹ grauitas i corpore ⁊ additio i sōno et pulsus ē cuz ea magn⁹ et plen⁹ ⁊ vrina est rubea ⁊ spissa. ¶ Et cura ei⁹ ē vt succurras ei i pncipio rei: ⁊ anteq̄ vtus cadat valde cū flōmia: ⁊ dimitte sāguinē currere: dōec egro supueniat sincopis: ⁊ si fuerit debil: ciba ipsuz medulla panis cuz aq̄ granati muzi ⁊ aq̄ agreste: deide dimitte eū: ⁊ ad vltimū nō dimittas q̄n pcedat egressio sāguinis vsq̄ ad sincopiz: ⁊ post illō da ei i potu aquā granati muzi: ⁊ ciba ipsuz aq̄ ordei: ⁊ rege ipz regimine hñtiuz causon febrē. Sz sit cū extictiōe minori ⁊ si tardat flōmia i dispōne sua: stude ad dāduz illi i potu aquā fridaz plurimā: ⁊ da ei in potu ex illa vsq̄quo saciet aut ifridet ⁊ tremat. Si ergo declinat iaz sufficit tibi ⁊ si redit: et tu itera vsq̄quo declinet: ⁊ fiat febris leuis adherens: ⁊ tunc quidē rege ipsuz regimīe febris flatice: hoc. n. regimē ɔfert i hac febre: ⁊ ego iā exptus suz ⁊ pbaui ipsuz: et liberata ē p ipsuz gens pluria q̄ erat iuxta mortē a timore magno. nō sis ergo piger i dād o i potu aquaz f. cum vehemēs ē necessitas: nz dimittas eaz nisi q̄ñ hec febris sinocha ē ex apostemate i stomacho aut in epate: aut mrice: aut rnib⁹: aut vesica: aut diafragmate ⁊ pl̄mone: ⁊ pprie i diafragmate ⁊ pl̄mone ⁊ pectore.

¶ Signa necessitatis dādi i potu aquā fridā. CAP. CL.

In stomacho vero ⁊ epate ē timor i dimissione tribuēdi i potu aquā. f. cū ipsa vehemēter ē necessaria magis q̄z sit timor in eo q̄ð gñat ex malitia sua. ñ ergo dimittas ipsā tribuere i potu: cū vehemēter ē necessaria. ¶ Et signa vehemētie necessitatī ei⁹ sunt vehemētia iflāmationis febris: ⁊ q̄ð pulsat cor ⁊ tremit post assiduationē febris ꝟz illā dispōnē difficilē duobus dieb⁹ aut trib⁹: ⁊ nō extiguūt eā extiguētia. ⁊ ñ valēt i ea: cuz ergo pulsat cor cum ꝟ: tunc iā bullit sāguis ebullitiōe ⁊ nō liberat ipsuz tūc nisi in potu ei det aq̄ fridā: et det ea i potu subito tm̄ q̄ satiet. ¶ Res. n. fride fortes tunc nō pueniunt ad id q̄ð ē necessariū: nā si nō potāt isti aquam. f. superuenit eis sincopis post paululum ⁊ finduntꝰ vene i vētrib⁹ coꝝ: quaꝝ emittūt sāguinē p nares: et large expellit sāguis: et moriūtur: et illō q̄m artarie ppe frāgunt. et q̄ñ bene sunt posite ⁊ fortes: q̄re non accidit eis ꝟ accidēs. Sz ɔstringunt coꝝ anhelit⁹ ⁊ pfocant subito: q̄re oz vt fiat: q̄teñ vincat q̄ð accidit ex malitia sumēdi i potu aquā vel hūc timorē magnū: fōtasse. n. ñ accidit ex ea nisi debilitas feb. ⁊ plōgatio spaty ei⁹ ⁊ aduēt⁹ apatis duri i viscerib⁹: et illō ē ex eis q̄b⁹ expellit mors cita: et q̄nq̄ ē possibilē et vt succurrat cura hui⁹ febris cuz ea. Cū ergo admistraueris flōmiā ⁊ dederis i potu aquā. f. tūc rege febrē post illō ſm quātitatē quā videris residue caliditatis ei⁹ cum aqua granatoꝝ: aut cuz aqua zuchari rosati aut aqua ordei: aut syrupo acetoso: aut trocisci de rosis: et similibus.

¶ De flatica febre periodica. CAP. CLI.

Ipsa incipit cū orripilatiōe vi frigoris et tardat i calefaciēdo: et ē orripilatio lōgi spaty: et facit poxismū oī die: et fortasse ñ calefit: et nō ē vehemētis inflāmatiōis: et ē cū ea vomit⁹ flatis: et hūiditas i ore et debilitas appetit⁹: et paucitas sitis: et plimū accidit mulierib⁹: et flaticis et pueris et eunuchis: et i eis q̄ assiduāt cibos et regimia hūectātia: et q̄ multū vtit fructib⁹ hūidis ⁊ mollescit corp⁹: et iflāt palpebre iferiores et albescit facies ⁊ citrinat. ¶ Cui⁹ cura ē vomit⁹ cū sir. ace. et aq̄ cala i hor orripilationis: et vaporatio cū aqua ca. et cū videris q̄ flā ē crossi⁹: q̄ð scies ex crossitie ei⁹ q̄ð egredit cū vomitu et difficultate ei⁹ et ex pigritia febris et lōgitudine sui tēporis et sui poxismi: et difficultate calefactiōis ipsi⁹: tūc ciba eū illis q̄ icidunt flā ante vomitū: et da ei in matutinis zuchaꝝ ro. et sir. ace. duz permanet in eo caliditas supflua. Cū aūt nō fuerit caliditas ei⁹ calitas supflua: tūc da ei trociscos de eupatorio et medicinas fortes ex puocantib⁹ vrinā sicut anisi: ameos: et semē apy: et administra balneum: et euacua corp⁹ cum catartico forti: et non dimittas i ꝟ toto q̄n cōfortes stōachū ppe cū mastice ⁊ olibāo et ciperis et silib⁹ pyciēdo ea cū illis quib⁹ curatio fit. Cū hac. n. feb. debilitat stōach⁹.

¶ Flatice ɔtiue signa. CAP CLII.

Cum hac febre sūt oīa signa: q̄ sunt cuz flegmatica pter q̄ð orripilatio nō ē cū ea. imo silitudo orripilatiōis i corpore ⁊ caliditas ei⁹ ē addita ⁊ sudor in ea ēt ñ

fortasse est nisi cum totaliter sepatur:immo plurimum est sepatio.i.recessio hui⁹ febris ⁊ flatice piodice vtriusqꝫ q̄rtane:⁊ oĩuz febriū ,plixaruz tardaꝝ absqꝫ crisi:imo cū resolutiōe alicui⁹ rei post aliā rē. ¶ Si aūt ē i dispositiōe aliqñ:tūc cū vomitu ⁊ solutiōe ,vētris:⁊ cura ei⁹ ē sic cura flatice piodice. Uerūtñ oꝫ vt sit itētio tua i hac ſm ea q̄ calefaciūt cū cautela pl⁹:⁊ ,ppꝛie cū caput ē debile:⁊ eger est ex illis in qb⁹ cōsuete fiūt egritudines:multotiēs.n.fit in eleuatiōe hui⁹ febris birsen fridū:⁊ perueni ad confortādū stomachū cū zucharo ro.⁊ trocis.de ros.⁊ silibus:⁊ si cap.fuerit debile ⁊ feb.fuerit tarda tepida:tūc da ei i potu fortia i ,puocādo vrinā ⁊ euacuādo flegma cū eis q̄ sūt vt trocisci de eupatorio:⁊ pill'e in qb⁹ ē pulpa collogntide ⁊ aquā seminū ⁊ radicū:⁊ aquā mell'⁊ cimini ⁊ diapipeō ⁊ nō dimittas vomitū cū eis q̄ incidūt.n.n. ,plōgat plurimū cū ℞ regimine:⁊ multotiēs qdē puenit hec febris ad ydropisiz ⁊ ,ppꝛie ad yposarcā:cū ergo videris inceptionē corruptionis cōplexiōis:tūc incipe succurrere ei cū eis q̄ diximⁱ in caplo ydropisis ⁊ elige ex illis medicinis cōuenientiores eaꝝ ſm caliditatē feb.⁊ tarditatē eius.

¶ De q̄rtana periodica. CAP. CLIII.

Orripilatio difficilis vehemēs consequēs ,pfūditatē ossiū:⁊ d̄bilitaꝝ pulsus in pncipio ei⁹ valde:ita q̄ si tu assiduas illū q hāc febrē hꝫ:nō indiges cū eo significatiōe alia.licet.n.pulsus minoreꝝ i iceptione oīum aliaꝝ febriū:nō tñ minoraꝝ sicut i hac:⁊ plurimū qdē accidit ℞ post febres cū pmisceꝝ eoꝝ poxismi. In iceptiōe vo o quā paꝝ accidit:⁊ plurimū qdē accidit i autumno ⁊ i hyeme:⁊ i eo in quo dñaꝝ colera.⁊ hñtibus splenes crossos:⁊ q multū vtitur cibis melācolicis:⁊ caliditas ei⁹ cū calefit est infra caliditatez tertiane ⁊ causonidis vere:caliditatis sicce valde mordicās palmaz. ¶ Et caliditas sanguinee cōtinue ē acuta. Sꝫ ē cū hūozositate sicut dispositio vaporis cū aq̄ calida. ¶ Et caliditas flatice diuersa ē sicut dispositio calitatis pueniētis ad manū retro rē pforatā. Et q̄rtane calitas est infra calitatez tertiane. Sꝫ ñ ē i siccitate ⁊ aspitate ifra illā. ¶ Et cura huius febris ē semp si aq̄ cū ea ē rubea ⁊ crossa:⁊ qñ accidit post febres calidas:cū flobotomia basilice ex latere sinistro:deide soluere vētrez egri multis vicib⁹ ɔtinuis. Et si nō ē calitas febris vehemētis fortitudinis cū decoctiōe epithimi ſm modū suū:⁊ si est fortis calitatis:tūc cuz syrupo ace.⁊ epithimo ⁊ aq̄ casei in qua infusuz ē epithm:⁊ cuz decoctiōe mirobol.nigroꝝ:⁊ infusiōe eoꝝ:⁊ si fuerit caliditas ei⁹ sicut fortioꝛ caliditas q̄ est febriuz q̄rtanaꝝ tunc aquā casei solam:⁊ si fuerit post febres flegmaticas aut cōmixtas:tūc administra vomitū post icisiua subtiliatiua cū qbus nō est plurima calefactio:sicut sicla cū parua quātitate sinapis ⁊ sir.ace.⁊ rafan⁹:⁊ fac ipsū vomere: ⁊ da ei in potu qñ antiquaꝝ ⁊ alleuiaꝝ orripilatio illō qō sudare facit:sicut cardamomū ⁊ medicamen de asa ē melius ea ⁊ velocius ipso:⁊ pone corā eo:⁊ post ipsuz duo vasa in quibus sit aqua bullita cū camomilla ⁊ sceba:⁊ calamentū ⁊ cooperi eū cū pannis in hora poxismi.⁊ orripilationis vt velox sit eius calefactio:⁊ ,puoceꝝ sudoꝛ ⁊ mitte eū in huiusmodi hora i balneū iter oēs duos dies: aut omni die:nō in die paroxismi. ¶ Si aūt febris fuerit tepida:nō subtilies regimē ei⁹:sed da ei cibos leues: sic caro arietū:⁊ assidua lenificationē eius nature:ita vt des ei ꝑ aquā sicle:⁊ aquā caul.⁊ fic⁹ infusas i aq̄ mell.⁊ ius galli vetusti decocti cū aqua ⁊ sale in quo ,piectū fuit aliquātuluz polipody:de quo sorbeat parū ante cibuz suū:⁊ itera solutionē ⁊ flobotomiā:si nō videris ei plurimā diminutionem.ipsa enim non prolōgabitur ſm hoc regimen.

¶ Signa quartane cōtinue. CAP. CLIIII.

Igna sūt signa q̄rtane periodice:verumtamē non est orripilatio:⁊ fit fortis in quarto ⁊ tepescit in alijs diebus: ⁊ o quam paꝝ ē ei⁹ euēt⁹:⁊ ei qdeꝫ ɔfert flōmia basilice ,ppe:deiō flōmia saphene:deide ,puocatio vrie si fuerit pigre calitatl:⁊ fiunt cū ea i oꝛe lēitas ⁊ hūiditas plurima ⁊ solutio melancolie cum nō fuerit istud ⁊ accidit post febrem acutam.

¶ Febres que faciunt paroxismum in.v.diebus.vi.⁊ pl⁹. CAP. CLV.

Quam parum euenit paroxismus per transiens quartaꝫ:verumtamē ego iā vidi paroxismos trāseuntes ml'totiēs: ⁊ sunt iste febres oīno ex hūorib⁹ crossis ⁊ est cura eaꝝ sicut cura quartane.

¶ Feb.composita. CAP. CLVI.

Species febriuz cōpositarum sunt plures valde:⁊ in oī cōpositione earum faciūt accidere periodos siles periodis febris simplicis:quāobrem nō oportet vt cōfidas in cognoscēda febre ex periodis ei⁹:imo ſm accidētia eius ,ppꝛia.qñqꝫ.n.euenit ex cōpositione duaꝝ tertianaꝝ paroxismus oī die:⁊ iste ē period⁹ febris flatice. Sꝫ cū vides paroxismuz oī die cuz accidentib⁹ tertiane: scias q̄ sunt due tertiane:vni⁹ quaꝝ paroxism⁹ accidit cuz recedit alia terciana. ¶ Et plures febres cōposite accidētes sunt ille q̄ fiūt ex colera ⁊ flate:⁊ iste febres ,plixe sūt ⁊ male:quaꝝ signa sunt pmixta ex signis tertiane ⁊ faciēte paroxismū oī die:quare in vna die erit calida pp vehemētiā iflāmatiōis:⁊ i alia die pigra ⁊ sepulta debilis caliditatis ,plixe eleuatiōis:q̄ forsitan nō calefacit nisi cū labore:⁊ iteraꝝ in eo orripilatio post calefactionē semel aut bis:⁊ iflaꝝ cū hac febre facies:⁊ corrūpūꝝ viscera ⁊ debilitātur ⁊ ifridanꝝ stomach⁹ ⁊ epar. Cura ei⁹ feb.ē vt administreꝝ i ca purgatio cū medicinis ſm paucitatē calitatl ei⁹ ⁊ multitudinis ipsi⁹:⁊ itēdas i ea sicut cū syrupo acetoso puro ⁊ illo q ē cū seminib⁹:⁊ sicut cuz zucharo. Cūqꝫ dies ptrāsierit:tūc da eis trocis.de ros.cum zucharo ro.⁊ mastic.⁊ aq̄ feniculi:⁊ trocis.de eupatorio ⁊ silib⁹ ex eis q̄ diximus.

¶ De orripilatōe sine feb. CAP.CLVII.

Quādo accidit hec orripilatio postq̄ non calefit corp⁹:tūc icipe mūdificaꝝ egrū ex flate:⁊ da ei medicinas fortes ad ,puocādū vrinā ⁊ minora cibū ⁊ potū eius ⁊ fac eū sudaꝝ i balneo ⁊ pcipe vt moueaꝝ ⁊ laborz.

¶ De febre ex pestilētia. CAP. CLVIII.

Est qēte calitatl cū tāgiꝝ:Uerūtñ anhelit⁹ cuz ea fetid⁹ ⁊ freqūēs:⁊ adherēt ei tristitia ⁊ sitis ⁊ vomit⁹:cū ergo videris nauseā frequētē cū febre tepida:tūc scias q ipsa ē febris pestilentialis:⁊ ,ppꝛie qñ cōmunicat ⁊ multiplicaꝝ:⁊ sunt pestilētie manifeste i aere circundātē eos ex eis que dicem⁹:stude ergo tota itētōe i cōfortādo coꝛ istoꝝ ⁊ tēperādo aerē ɔtinentē eos: ⁊ adhibe eis bñ redolētia:⁊ itromitte eos in domos odoriferas mūdas:⁊ sterne eas plātis bñ redolētib⁹ ⁊ aspectu viridib⁹:⁊ suffumiga eas cū sandalis ⁊ cāphoꝛa:⁊ aspge eas aq̄ ro.⁊ aceto:⁊ asperge ex eis sup frustuz luti antiq:aut sup lateres domoꝝ si sunt antiq veteres:⁊ pone sup tpa aquā ro.et cāphoꝛaz:et sandal.cū pāno mūdo i eis ifuso: et fac eos odorare res odoriferas sp:et da ei i potu aquaz f.veri frigoris valde: ⁊ rob granati acetosi ⁊ rob agreste:et acetositatez citri:et lac acetosuz:et aquā mixtaz cū aceto qñ nō psto est aliud:et ciba eos pullis assatis:et vitello ouoꝝ:et da eis i potu vinū albū bōi odorl odorifeꝝ cui admixtū sit quātū ē qncuplꝫ ei⁹ aque dulcis.

ℭ De variolis ⁊ morbilis. CAP. CLIX.

Signa generationis variolaꝝ sunt feb. acute caliditatis ꝯclusa: ⁊ vehementia doloris dorsi: ⁊ prurit⁹ nasi ⁊ timor in somno. ℭ Si aūt febris ē vehemētioris caliditatis ⁊ angustia est maior: tunc portēdit morbillus.

ℭ E cura variolarū cū incipiunt signa est flobotomia: sz postea nō: sed attēde: ⁊ si fuerit eger bon⁹ in paruipendēda egritudine ⁊ nō habuerit angustiam vehemētem ⁊ variole iaz inceperit exire: tunc rege eum eis que festinare faciunt exitum variolarum: ⁊ non des ei in potu aliqd frigiduz cum frigiditate plurima: vt non stet exitus variolarum ⁊ superueniat ei tarditas ⁊ difficultas.

ℭ Si aūt videris variolas pigri exitus: tūc da ei decoctionem ficuuz cuz iurgis lacce ⁊ aliquātuluz croci vt festiare faciat exitus illaꝝ. ℭ Cuz ergo exierint oēs: tūc adiuua eas ad maturandū cū regimine ⁊ vaporatione cuz vapore aq̄: si nō ceperint ꝓuenire ad maturationē ⁊ rege eos regimine habētiū apostemata calida tribuendo in potu aquam ordei: ⁊ alia ꝺm quantitatez vehemētie caliditatis: ⁊ nō multum intendas ad soluenduz naturam: ⁊ precipue in morbillo ⁊ in fine rei sue. Nā nō forsitan saluabitur habens ipsum a ventre in fine rei sue: ⁊ quando tu facis vaporez ⁊ maturas: tunc adiuua ad exiccandum eas cū suffumigatiōe folioruz mirti ⁊ foliorum ro. ⁊ fumo tamarisci: ⁊ decoque ista ⁊ ablue eas cum aquis eoꝝ si tardatur eaꝝ exiccatio. ℭ Cū ergo exiccantur. si remanet in eis aliquid difficilis exiccationis: degutta desuꝑ aquā ⁊ salez: ⁊ cuz confirmatur earuz exiccatio: ⁊ cōpleť: tunc degutta desuper oleum tepidum multotiēs: donec cadāt cruste omnes. ℭ Et icipe quādo apparēt variole ⁊ signa eius: ⁊ distilla in oculos aquā ro. in qua infusū sit aliquid sumac: ⁊ semi. rubei ⁊ quādo in albedine oculi accidit locus rubeus ⁊ pruritus: aut alb⁹ in nigredine eius: ⁊ si nō accidit istud: ⁊ videris variolas paucas: tūc īdigebis hoc.

ℭ Or si inueneris prurit⁹ qui est in oculo nō sedari ꝑ illō: imo reddiť fortior q̄ȝ fuit: tunc distilla in eum ex almuri ⁊ sale ⁊ vapora ipsuz vapore aque calide.

Morbillus autez est maioris timoris q̄ȝ variole nisi in oculo. Intēde ergo in illo cum eis que educunt coleram cum facilitate absq̄ȝ calefactione: sicut aqua prunorum ⁊ granati ꝯtriti cum suis interioribus cū zucharo ⁊ aqua ordei ⁊ aqua melonis indi ⁊ citroli: ⁊ cucurbite ⁊ mucillagine psily. ℭ Si aūt inueneris infirmo post hanc medicinam aduenire tristitiam ⁊ angustiā ⁊ fortasse cooperiet eū sincopis: tūc fac eum sorbere aquā frigidā: ⁊ fac eū sedere in ea paruin: ⁊ frica corpus eius ⁊ cooperi euz donec sedeť qd in ipso ē: ⁊ egrediatur morbillus ad exteriora corporis: deinde redi cū exierit ad extinguēduz: ⁊ serua naturam in fine rei: vt non sit cā ad solutionē neq̄ssimaz: ⁊ si inueneris in īfirmo resudationē sāguinis ex locis morbilli: fac eum sedere in aq̄ frigida. ℭ Et scias q̄ est morbill⁹ mal⁹ ⁊ rubeus ⁊ violace⁹ huius egritudinis ē mal⁹ ⁊ pernitiosus: ⁊ variole citrine dure propiq̄ inuolute multe ⁊ rubee vehemētis rubedinis ⁊ violacee: ⁊ ille que ambulant vt formica: ⁊ que faciunt superficiē corporis sicut spasmata omnes male sunt ⁊ mortales: ⁊ oportet ēt vt cū senseris variolas: vt precipias egro gargarizare cum aqua ro. etiam: vt minoreť qd egrediť in gutture suo: ⁊ effunde in aurez eius sief memithe cum aceto ⁊ aqua vt minoreť qd egrediť in aure ei⁹: ⁊ fac ipsum narib⁹ sugere oleuz mirtinū: vt minoreť qd egreditur ex eis ī naso: nā cū hoc feceris quiescit ex lesione magna. ℭ Et si cōqueritur de pūctura in plātis pedū ⁊ manuū assiduet positionē eoruz ī aqua calida: ⁊ non cibes euz in his duab⁹ egritudinib⁹ pullis: donec cadāt cortices: ⁊ recedat sitis ⁊ malitia anhelitus: postq̄ȝ ergo ceciderint cortices: tūc assiduatio balnei ⁊ regimen inpinguatiuuz corporis implebūt foramina eaꝝ: ⁊ medicine q̄ eradicāt pannū delēt vestigia earum.

ℭ Explicit libri diuisionum practica.

ℭ Abubetri fily zacharie: fily arazi libri diuisionū ātidotarium in quo ponūtur ad vnāquāq̄ȝ egritudinem medicine appropriate ꝺm diuisionem earum.

ℭ Uerba abubetri fily zacharie arazi.

Dixi in hoc meo libro medicinas quarum necessitas ē inseparabiľ: ⁊ posui illas q̄ ex eis sunt ꝑclare ⁊ electe: ⁊ proieci totuz in quo erat superfluitas ⁊ dilatatio: ⁊ fui cōtentus eo tantuz qd medico ē necessariū: ⁊ declaraui illō ⁊ abbreuiaui: ⁊ posui illud per capitula.

p̄ᵐ	Medicine tincture capillorum.	23	M. ad apa flaticum.
2	M. ad alopitiam.	24	M. ad serpentes idest lumbricos.
3	M. ad furfures.	25	M. ad scissuram arteriarum.
4	M. ad saffati.	26	M. ad vesicas. an. di.
5	M. ad scabiē hūidaz.	27	M. ad adustiōez ignis
6	M. Ad scabiē siccam.	28	M. incarnatiue an. di.
7	M. ad morfeā albam.	29	M. oculorum.
8	M. ad baras.	30	M. aurium an. di.
9	M. ad morfeā nigram pānum ⁊ lentigines.	31	M. dentium an. di.
10	M. ad impetiginē.	32	M. oris.
11	M. ad delendum sanguinem mortuum.	33	M. nasi.
12	M. q̄ dlenť vestigia variolarum.	34	M. tussis asmatis ⁊ seniei.
13	M. ad clarificandam faciem.	35	M. stomachi.
4	M. ad meľiam lepram ⁊ egritudies meľicas.	36	M. cordis.
15	M. ad meľiam ⁊ tiorē.	37	M. epatis.
16	M. ad vigilias.	38	M. splenis.
17	M. ad sodam.	39	M. colice.
18	M. ad tremorem.	40	M. solutionis ventris.
19	M. ad torturā.	41	M. vrinarum.
20	M. ad ꝑalesim.	42	M. lactis.
21	M. ad epilepsiam.	43	M. spermatis.
22	M. ad corizam.	44	M. menstruoꝝ ⁊ emoroidarum.
		45	M. podagre.
		46	M. algebra.

ℭ Uerba abubetri.

Iam quidem peruenimus ad expositionem resolutionis egritudinū que sunt a sūmitate capitꝭ vsq̄ȝ ad pedes ⁊ reliquarum egritudinū: ⁊ earum quibus indiget medicus in libro nostro magno in arte medicine qui interpretatur alaugui: ⁊ in libro nostro qui ē minor isto libro: ⁊ fui contentus in eo ꝺm tertium qui est almansor quē posui. x. tractatus: ⁊ feci ipsum regi almansori dn̄o corasceni: a cuius nomine nominaui libruz: ⁊ in libro nostro edito de virtutibus quem feci ad hely: ⁊ in libro atybal mulucbi quem feci ad hely dominum trabestem: ⁊ in libro polorum qui est liber maior quem ego cōposui ꝓpter amplā expositionē quā ego explanaui ī arte medicine: ⁊ ad iuuamentū naturarum: ⁊ quem didici de scientys p̄hie exceptis his que dicemus ex libris nostris cum ipsi euigilēt inquisitorē ad locū vtilitatis: quāuis intentio non sit comprehensa: qm̄ defectus prohibet a cōp̄hēsione: iam igitur ī nostro libro isto diximus q̄ in ipso intendimus de omnibus medicinis quarum rememorationē premisimus in eis que precesserūt de nominatione capitulorum ⁊ intentione eorum quacūq̄ȝ medicinarum

nō dixi in hoc libro nostro. queratur in antidotario huma im. al. Joānity filij ysaac ⁊ illic inuenietur.

¶ Medicine ticture capillorꝫ. CAP. I.

Confectio ticture denigrantis capillos. ℞. gall. rosarū rubearū. librā ⁊ iungantur oleo ⁊ frigant in frixorio donec sci dantur ⁊ calcecaumenon: alumis: dragāti. ana. ʒ.xv. Salis gēme. ʒ.vj. cōterant sicut alcohol: conficiant in aqua cal'a: ⁊ humectent tribus horis ⁊ tigantur cuz eis ⁊ dimittant tribus horis ligati: ⁊ inuoluti folijs sicle: deinde lauentur in mane.

¶ Alia litargiri: calcis nō extīcte. aā. ps. i. crete ptes. ij. conficiant cuz aqua ⁊ tigant cuz eis: ⁊ dimittant q̄tuor hor.

¶ Confectio ticture dealbātis capillos: sterc° yrūdis: enula sicca: mes: semē rafani: nefrin: sulfur: cortic. radicis capparis aggregētur cū felle vaccīo ⁊ aceto vini: vngatur cuz eis: postq̄ suffumigatio fit cū sulfure: ⁊ iteret illud multotiēs. Si albificētur assiduet eoꝝ iunctio cū olo sābucino.

¶ Ad faciendū capillos flauos. ℞. lupinoꝝ: mirre. aā. ʒ. x. stafisagrie: fecis vini al. aā. ʒ. ij. aggrega cuz aq̄ in qua ifusus est cinis ligni vitis ⁊ line cū eis in nocte ⁊ fient flaui.

¶ Ad crispādū capillos: faria fenugreci: se. iusqami contritum: galle: sidra: calx: litargirū ⁊ liniat cū eis.

¶ Medicamen faciens nasci capillos vbi volueris. ℞. cineris abrota. ʒ. x. vetris cantaridū. ʒ. ij. laudani. ʒ. ij. auellane combuste. ʒ. ij. terant cū oleo veteri ⁊ aromatiçentur cum aliq̄tulo gallie: ⁊ fricetur locus ⁊ inungat cuz eis oi nocte ⁊ abluat cū euigilat: ⁊ qñ icipit vesicari: dimittatur vno die: deide iteret donec nascantur.

¶ Confectio medicamis corrumpentis pilos ⁊ subtiliātis eos: sumantur oua formicarū: se. iusqami: alumen: psiliuz: opiuz: liniatur post depilationē cū aceto sublimato ⁊ assiduetur: qm̄ subtiliat eos adeo vt nō nascantur.

¶ Confectio medicamis ꝓhibentis capillos cadere: ⁊ prohibentis initiū caluitie: gallie mirabola. nigr. folia mirti decoquantur in vino: donec dissoluantur: postea in vna libra olei onfacini proyciat. ʒ. i. laudani: ⁊. ʒ. i. masticis ⁊ decoquat illud vinū postq̄ colatū est donec ispisset paulati deide ꝓiciat sup oleū aq̄ pōdus sui. ⁊ decoquat donec cōsumat aqua: ⁊ remaneat oleū ⁊ igrossetur. deide liniat cū eo in nocte: ⁊ lauetur in die cuz decoctione mirti.

¶ Medicamen ad caluitiuz in nō suo tempore: laudani. ʒ. i. euforbij: gūme rute agrestis. aā. quarta. ʒ. i. mirte. ʒ. s. storacis liq̄de quartā. ʒ. i. ⁊ q̄ntum est totū bis ceroti confecti cū oleo de keiri: ⁊ liniat cū eo: ⁊ abluatur in die.

¶ Confectio medicamis ad capillos cadentes confortantis eos ⁊ prohibentis a casu suo. Reci. laudani. ʒ. ij. gallarum mirre: ⁊ masticis: thuris. aā. ʒ. i. cordumeni. ʒ. ij. dissoluantur cum oleo ros. ⁊ liniant cum eis radices capillorū. est eni mirabil'r constrigens ⁊ retinens.

¶ Medicie ad alopitia. CAP. II.

Spume maris. ʒ. x. baurac: çedarac: sulfuris: gūme rute agrestis: euforbij aā. ʒ. ij. stafisagrie: ⁊ cātaridū. aā. ʒ. i. terant oīa: deide fricet cap cū cepe dōec rubeat: ⁊ qñ mordicat iungat cū adipe vrsi ⁊ liniat cū olo antiq̄ ⁊ liniat cum hoc medicamie duabus vicibus aut tribus cum vio veteri post fricationē cū cepe donec rubeat: ⁊ qñ mordicat iungatur cum adipe vrsi: deide iteretur.

¶ Medicie ad furfures. CAP. III.

Confectio medicamis ad furfures fortl farie ciceris. ʒ. c. farie fenug. baurac: panis ⁊ furfuris eius nitri cōtriti: sinapis. aā. ʒ. xv. altee. ʒ. x. conquassentur cuz aceto vini pauco: ⁊ aqua ⁊ fricet cū eis caput bn̄ ⁊ lauetur oi hebdomada semel: ⁊ assiduet iunctionez cū olis: ⁊ abrasionem ⁊ balneum.

¶ Medicie ad sahafati. CAP. IIII.

Epithima ad sahafati recētē ⁊ i corporib° teneris: alcāna: arist. litargirū: cortex ḡnati: terant ⁊ cribrent ⁊ liniant cū aceto vini ⁊ oleo rosato.

¶ Cōfectio epithiatis ad sahafati antiq̄: sal ⁊ atramētū adusta: sulfur terra argēti viui: galle vene: litargiꝫ aristo. terat totū ⁊ admistretur sicut ꝑmuz.

¶ Medicie ad scabiē humidā. CAP. V.

Epithima ad scabiē hūidā. argentū viuū extīctū: climia argēti sulfur albū: folia oleādri: ꝯdisi cal'i: litargiꝫ misceant cū aceto vini ⁊ pauca aq̄ ⁊ oleo ro. ꝑlimo et dormiat sup ipꝫ ⁊ igrediat balneū ⁊ lauet cum vrinem viridi: deide iungatur cuz oleo ro. postq̄ effundit super ipm aqua cal'a: deide frida plurima.

¶ Medicie ad scabiē siccā. CAP. VI.

Confectio epithiatis bōi ad scabiē siccā: c floris eris attramti. aā. terātur ⁊ cribellētur: ⁊ terant cū aceto bn̄: ⁊ ponat i vrceolo vitreato ⁊ dimittant i stercōe. xl. diebus: exhat ⁊ terat bn̄ ⁊ admistret ex eo q̄titas ʒ. ij. ⁊ liniatur cuz aceto forti cōmixto.

¶ Cōfectio epithiatis ad scabiē siccā ⁊ prurit°: baurac: venarū: sal: mirre: costi dulcis: ꝯdisi. aā. ʒ. ij. storacis liquide. ʒ. i. liniatur ex eo cum oleo ros. corpus totuz ⁊ dimittatur tribus horis: deide abluatur.

¶ Cōfec. pill. ad scabiē q̄ sumant oi hebdomada semel aut bis: mirab. citri. ʒ. xxx. aloes. ʒ. xv. scamo. ʒ. v. q̄ꝫ dos. ʒ. ij.

¶ Modus ꝯfectiōis alkesines ad scabiē ⁊ ad sahafati: ⁊ē trifera: mirab. citri. ʒ. x. sene fumi terre. aā. ʒ. xxx. kesisnes q̄ntū aggreget ea ⁊ bibat ex ea oi die q̄ntū ē nux māe ⁊ ꝯo.

¶ Medicie ad morpheā albā. CAP. VII.

Epithima ad morpheā albaꝫ tassia ⁊ rubea se. rafani ꝯdisi: sinap. terant cū aceto forti ⁊ liniat in sole.

¶ Baras. CAP. VIII.

Confectio epithiatis ad baras: tassie: blitis stafisagrie: vētris cantaridum. ana. liniatur cum decoctione rubee facta ex aceto vini.

¶ Medicie ad morpheam nigram ad pannum ⁊ lentiginnes. CAP. IX.

Epithima farie lupioꝝ. ʒ. x. se. rafani se. eruce: costi. amig. amare. sal. armōiaci pipis. aā. ʒ. ij. armōiaci. ʒ. ij. ⁊. s. dissoluat armōiacū cū adipe ⁊ piūgat cū eo ⁊ fiāt ex eis forme auellanaꝝ ⁊ dissoluat cuz nece ē: ⁊ liniat cū aq̄ açedarach i nocte bn̄ epithimādo ⁊ abluat i mane cū aq̄ se. melo. ⁊ furfuris: ⁊ violaꝝ sicca. ⁊ vaporet loc° añq̄ epithimet cū aq̄ ca. ⁊ icliet sr ea dōec rubeat: ⁊ fit p° balneū.

¶ Cōfec. epithiatis alteri° ad pānū ꝓpriū exptū: liniat cū sarcocolla dissoluta cū aq̄ aut felle vaccino.

¶ Medicie ad ipetiginē. CA. X.

Confectio epithiatis ad ipetiginē siccā c in vltio siccitatis: oleū de crisomil. ʒ. ij. in q̄ dissoluat bdellij ⁊ picis. aā. ʒ. ij. moueat cū aq̄ i mōtario dōec sit sic vng^m ⁊ ānectat loco.

¶ Medicie ad sanguinē mortuū ex ꝑcussione et alijs. CAP. XI.

Arsenici rubei: lapidis alkahal. ana. thuris quarta ptis. i. fiant inde colliria: ⁊ liniant cū nece ē: cū aq̄ coriandri.

¶ Medicine que delent vestigia variolarū ⁊ vlcerum. CAP. XII.

Itargirum ɔditū: radices cāne sicce: faria ciceris: ossa vetusta: faria riçi maturi: ğna alben: cost⁹ aggregent̄ et terantur ⁊ liniantur cum eis in nocte: ⁊ abluat̄ cum eis in die in balneo.

¶ Medicine ad clarificanduz faciē. CA. XIII.

Onfectio gūere clarificātis faciē. amigdal̄. dulciū. draga. farine ciceris ⁊ fabaꝝ cōficiat̄ cū aq̄ ord. ⁊ liniat̄ in nocte ⁊ abluat̄ in mane cū aq̄ furfuris. ¶ Gumera clarificās faciē ⁊ rubificās eaz expta: croc⁹: rubea: thus: mirra: masti. an̄. aggregent̄ cū aq̄ bulbi ⁊ liniant̄: et fiāt colliria: ⁊ linian̄t cū aq̄: ⁊ dimittat̄ .ij. horis: dein̄ lauētur cū aq̄ ca. ⁊ ml̄tū vtat̄ in mane cicer̄. ⁊ aq̄ ciceris ēt: ⁊ sumāt pōd⁹. ʒ. ij. pl̄uer] yso. ⁊ ʒª. ʒ. i. de croco aliquot dieb⁹.

¶ Cōfec. gumere rubificātis faciē. Sinap̄. albā. ⁊ arsenic. ru. ɔterāt̄ sil̄ cū lacte ⁊ fiat faciei gūera cū eis. vij. dieb⁹.

¶ Medicine ad melancoliā lepram ⁊ egritudines melancolicas. CAP. XIIII.

Onfectio pill̄. valētiū ad lepraz ⁊ mel̄icā ⁊ egritudines mel̄icas expta. ℞. epithimi. ʒ. x. pulpe collogn̄t. centauree ʒ. v. yerep̄. aga. salis idi. an̄. ʒ. v. ell̄i. ni. ʒ. ij. ⁊ tertiaz. sticados. ʒ. vij. polipody. ʒ. x. dosis eius. ʒ. iiij.

¶ Cōfectio pill̄. educētiū mel̄iā ɔferētiū egritudinib⁹ melācolie ⁊ tioris. ℞. epithimi. ʒ. xx. ell̄i ni. ʒ. v. magnet]. ʒ. ij. salis idi. ʒ. v. sticados. ʒ. vij. dos̄. ʒ. ij.

¶ Decoctio epithimi educētis mel̄iaz bona mel̄ie ⁊ ipetigini scabiei ⁊ morphee ni. ℞. mirab. nig. ʒ. x. polipo. ʒ. v. sene. ʒ. vij. turbith. ʒ. q̄tuor. passulaꝝ enucleatarū. ʒ. vij. herbe eupat. ʒ. v. sticados: epithimi. an̄. ʒ. x. decoq̄nt̄ oia p̄ter epithimū: dōec dissoluant̄: dein̄ ꝓiciat̄ sup̱ ea epithimū ⁊ cōpleat̄ decoctio ei⁹ ⁊ colet̄ ⁊ sumat̄ ex ea in potu: post pill̄. quaꝝ rememoratio p̄cessit: aut cū agarico ⁊ aloe ⁊ sale indo ⁊ elleboro nigro.

¶ Cōfectio medicamis ad illū cui aduenit epil̄ia ⁊ cōmotio cerebri. ℞. sticad. ʒ. x. aga. ʒ. ij. ⁊ .ß. sisele. ʒ. ij. vio. siccaꝝ ʒ. v. ɔficiant̄ cū kesmes ⁊ cōedat̄ tm̄ q̄ntū sūt. ij. nuces aut tres. ¶ Medicie ad mel̄iā ⁊ timorē. CA. XV.

Irabol. ʒ. xx. kesmes imaturi: scesabraz marui albi. ana. ʒ. v. epithimi. ʒ. xv. sticad. ʒ. x. aga. ʒ. v. ell̄i ni. ʒ. v. gario. ʒ. ij. mellisse. ʒ. ij. feleimisch. ʒ. v. cortic. citri. ligue bouine. an̄. tātūdē: nucis mus. gallie. an̄. ʒ. i. aggregētur post continuationē cū kesmes ⁊ melle.

¶ Modus ɔfectiōis letificātis ad timorē ⁊ tristitiaz ⁊ ipiguat ⁊ facit colorē bonū ⁊ odoriferꝝ oris ⁊ sudoris odorē: ⁊ ɔfert pulsui cordis: ⁊ si assiduet̄ letificat aiam: ita vt extrahat eā ad egritudinē sil̄ez baronati ex ml̄titudine risus ⁊ bonitate aie: c⁹ cōmixtio. ℞. rosaꝝ rubearū. ʒ. vi. cipi. ʒ. v. gario. masti. spice: asari. an̄. ʒ. ij. ciamo. croci. an̄. ʒ. ij. macis cardamo. heil nucis musc. an̄. ʒ. i. terant̄ ⁊ optie misceant̄ ⁊ decoq̄t̄ libra ēblicoꝝ cū lib. vij. aq̄ dōec rēaneat ʒª: dein̄ colet̄ ⁊ ꝓiciat̄ sup̱ ipaz libra mell̄. ⁊ decoq̄t̄ dōec ispisset̄ ⁊ pl̄uericet̄ desup̱ ɔmixto: ⁊ moueat̄ cū ligno salicis: aut ligno citri lato: donec p̱misceat̄ ⁊ sumat̄ sic̄ sumit̄ trifera: ⁊ ponat̄ i ipa sexta. ʒ. i. de musco: qm̄ ē mag̃ ɔueniēs: gdā vo hoīes ponūt in ea berēgemisch ⁊ mellisse ⁊ margaritaruz ⁊ foly idi. an̄. ʒ. ij. ⁊ in descriptione alia macis gario. nucis musc. ana. ʒ. ij. ⁊ non sumatur nisi in hyeme.

¶ Facientia subeth ⁊ somnum. CA. XVI.

Eminis aneti. ʒ. ij. croci: mirre. an̄. tertia ʒ. i. iusq. 6ª. ʒ. i. mādragore. kerat .i. opy. gra. ij. ⁊ .ß. aggregent̄ cuz mucila. fenug.

¶ Cōfectio sōnifera. ℞. se. lactu. corticis papaueris: fabaꝝ excorticataꝝ: se. portulace: kekēgi an̄. ʒ. ij. opy. gr. ij. ⁊ .ß. aggregēt̄ cū mucill̄. psily. ⁊ ē dos̄. i.

¶ Medicine ad dolorē capitis. CA. XVII.

Onfectio yere magne in loco pill̄aꝝ cochiaꝝ ɔferētis ad dolorē capitis ⁊ epil̄iaz ⁊ v̄tiginē capitis ex repl̄one ⁊ tenebrositate visus ex hūiditate ⁊ initiū aq̄: c⁹ cōmixtio. ℞. yerep̄. ʒ. x. pulpe collogntide. ʒ. ij. et tertiā. scam̄. ʒ. ij. ⁊ .ß. turbith: sticados. an̄. ʒ. v. ⁊ est dosis. x.

¶ Cōfectio ēbroce ad dolorē capitis cal̄. ⁊ vigilias ⁊ birsen viol̄. sic. ordeū excorticatū sem̄ cucurbite: se. lini: psiliū cōtritū: cortices papaueris semē altee: sem̄ lactuce: sem̄ portulace: rosa. decoq̄nt̄ donec dissoluant̄: ⁊ rubea fiat aqua ⁊ fiat embroca cum ea.

¶ Cōfectio embroce ad dolorē capitis frm̄ ⁊ ventositatez grossaz in capite: camomilla: sceba: sisimbriū: sansucus: berengesif: origanū: ordeū: folia lauri fiat vt ꝓxime supra.

¶ Cōfectio epitimatis ad dolorē capitis frm̄ ⁊ emigraneā ex vētositate ğssa: ⁊ dolorez auris frm̄. ℞. castor. euforby: opy: storacis liq̄de: pip̱is: folioꝝ rute: calamīti: sinapis. an̄. fiāt trocisci: ⁊ embrocent̄: ⁊ dissoluant̄ in oleo: ⁊ sit oleum costinū aut nardinū ⁊ dissoluat̄ cū aliq̊ de illis ⁊ distillentur in aurē que est in latere doloris.

¶ Cōfectio epithiatis ad emigraneā ⁊ dol̄. capit] cal̄z. ℞. se. iusq̄a. se. lactuce: sief: memithe ros̄. sandal̄. faufel: radic. mādragore: opiuz fiāt ex eis colliria ⁊ distillet̄ ex eo in aurem cuz oleo ros̄. ⁊ aceto vini pauco.

¶ Cōfectio caputpurgy ad dol̄. capitis ⁊ emigraneā cal̄az ad dolorē auriū cuz cal̄itate ⁊ pulsatiōe. ℞. opy: cāphore. an̄. fiāt ide colliria sil̄ia lēti ⁊ dissoluat̄. i. aut. ij. in ol̄o vio. ⁊ distillet̄ in aurē ⁊ nasuz ⁊ ē bonū expertū. ¶ Caputpurgiū ad dol̄. capitis frz: fiāt coll̄ia ex eufor. ⁊ castor. an̄. ⁊ dissoluāt̄ cū ol̄o ro. i q̊ ɔ̈coct⁹ ē costus ⁊ distillet̄ ex eo i nasū.

¶ Medicine ad tremorem. CA. XVIII.

Onfectio pill̄aꝝ ɔferētiū tremori ꝓpe mirabil̄r. ℞. piretri: casto. cassie. ana. ʒ. ij. serapini: pulpe collognt. ana. ʒ. iiij. yerep̄. ʒ. i. dosis. ʒ. i. ⁊ .ß.

¶ Modus ɔfectionis ad tremorē. ℞. mirab. nigr. ʒ. xxx. sauine. ʒ. x. thuris. ʒ. vij. ciperi: acori. ana. ʒ. v. et ponant̄ loco sauine ⁊ erit magis vltima ⁊ melior.

¶ Cōfec. trocisco. sedātiū siti ⁊ faciētiū subeth ⁊ detrahūt alienationē ⁊ feb. ⁊ dolorē capitis. ℞. se. lactuc. se. papa. se. cucur. excōticate: se. portul̄. an̄. ʒ. x. succi liq̄ri. amili. dragagā. opy. an̄. ʒ. ij. terant̄ ⁊ ɔficiant̄ cū mucill̄. psily: ⁊ fiāt ex eis trocisci. xx. dos̄. ē trocisc⁹. i. ⁊ isti gdē magi necy sūt patiētib⁹ vigilias ⁊ alieationē: ⁊ qn̄ fit fortior ⁊ sup̱fluit: det̄ i potu aq̄ coriādri hūidi: aut cū aq̄ lactu. aut citruli: aut cucurbite ⁊ sil̄ia. ¶ Medicie ad torturā. CA. XIX.

Onfectio caputpurgy ad torturā ⁊ paralisiz: ⁊ dolorē capitis: ⁊ egritudies fl̄aticas. ℞. castor. ʒ. i. ɔdisi pip̱is: ciclamis gilbenee: pulpe collogn. baurac ru. eufor. fellis bouini exiccati. ana. ʒ. ij. fiant colliria: et fiat ex eis caputpurgiū cuz auricula muris: aut aq̄ sansuci.

¶ Cōfec. pill̄aꝝ fetidaꝝ maioꝝ: q̄ dant̄ i potu ad p̱alisiz ⁊ torturā ⁊ podagrā fridā ⁊ antiq̄s ⁊ icidūt hūorē ğssuz iuncturaꝝ: ⁊ stāt loco maioris yere: q̄ꝝ cōmixtio. ℞. yerep̄. ʒ. x. pulpe coll̄. ʒ. v. sebraz. ʒ. i. cētauree mioris plātagis. an̄. ʒ. v. eufor. ʒ. ij. ⁊ .ß. castor. çç. ase fetide: sapini: oppopōacis: tapsie ide: sinap̄. pip̱is. an̄. ʒ. i. dissoluat̄ sapinū ⁊ assa fetida cū aq̄ rutbe ex gb⁹ cōficiantur medicine: ⁊ fiant inde pillule que erunt. x. doses. dosis. ʒ. ij. ⁊ tertia.

¶ Medicie ad paralisiz. CA. XX.

Onfectio anacardi q̄ ē tyriaca palis̄ et torture ⁊ apopl̄ie: ⁊ hec gdez medicia sanat corp⁹ statiz: ⁊ sudare fac: oz itaq̄

vt coopiat vt sudet.c⁹ cōmixtio. ℞.ʒʒ.piretri: nigel.costi: pipis:macropipis:acori.añ.ʒ.x.mirre:folioꝝ rute:asse:gētiane:aristo.bacarū lauri:castor.tapsie:sinap.añ.ʒ.v.mell' anacardi.ʒ.v.⁊ ʒª:īuoluat cū oleo de nucib⁹ ⁊ ꝯficiat cuz melle:⁊ deť sic nabaca ⁊ ipm q̄dē stat loco alphersclin in oib⁹ egritudinib⁹ fridis:⁊ iflāmat corpus stati:⁊ attrabit feb.bon ū spasmo būido:⁊ grauedini ligue qñ fricatur cū eo:⁊ destructioni sensus membroꝝ:quādo cū eo emplať ⁊ fricatur:⁊ est magne bonitatis.

⸿Cōfectio anacardi mioris ad mōpheā ⁊ baras ⁊ canitiē ⁊ obliuionē. ℞.mirab.ni.bellericoꝝ emblicorū. añ.ʒ.xxx. olibani ysopi.ʒʒ.pipis mell':anacardi.añ.ʒ.v.mellis apuz: q̄ ꝯficiať:doš ei⁹ vt pmi:⁊ qñ̄z addunť i ipo acori cipi:spice.añ.ʒ.v. ⸿Medicie ad epiliaz. CA.XXI.

Confectio ad epiliaz valde bona. ℞.piretri:siselcos:q̄d ē anuidē romanū:sticad.añ.ʒ.x.aga.ʒ.v.cordumeni recēt: asse bone aristo.ro.afodilli:radicū ligrit. carpo balsami ligni peonie.añ.ʒ.y. ⁊ expmať aq̄ squille ⁊ fundať sup tm̄ mel'.q̄tū ipsa ē:⁊ cū eo coq̄ť et ꝯficiať ide medicie ē eni bona vltima:⁊ ꝯfert ei iuuamētum vltimū yere bermetis:⁊ anacardinū minus.⁊ yerap.cū eo assidue vtiť ꝓm q̄titatē v̄tutis ⁊ etatis ⁊ temporis.

⸿Medicine ad corrizaz. CAP. XXII.

Confectio formaꝝ siliuz auellanis ad corriçā. ℞.thurl:stora.lig.costi sandarace.añ.fiāt ide p̄dicte forme ⁊ suffumigentur exvna eaꝝ in traiectorio:q2 abscindit fluxū nasi statiz.

⸿Medicie ad apostema flegmaticū. CAP. XXIII.

Epithima ℞.ciperū alumē farinā ordei: lentes frixas: liniantur cuz aq̄ granatorum ⁊ aceto ⁊ ligetur.

⸿Medicie ad serpētes.i.lūbricos lūgos.CA.XXIIII.

Confectio medicamis ad lōbricos:citri ex corticati firasch turbith se. nil ptes eq̄les lupinoꝝ ps.i.cambil:ps.ʒ.⁊ bibat ante ipsaz lac capnū.iy.dieb⁹ in mane ⁊ fatigeť in q̄rto die post bibat parū lactis:deide icipiat bibere h̄ medicamē dissolutū cū aceto ꝯmixto cuz lacte q̄titate.ʒ.vi.⁊ bibať cū est magna fames.

⸿Medicie ad scissurā arteriaꝝ. CAP. XXV.

Confectio medicaminis:flos erl ⁊ albugo oui ponāť desup:q2 retineť sanguinē. Alias ciminū:⁊ calx viua ponať sup ea.

⸿Medicine ad vesicas. CAP. XXVI.

Confectio medicaminis:cerusa plūbi vsti: cathimia argēti:litargirū boluz ar.⁊ cāpho.aggregenť cū mucillagie psily.

⸿Medicie ad adustionē ignis.CA.XXVII.

Cerusa ⁊ aq̄ solatri ⁊ aq̄ atarasacō:sup q̄ pulueriçeť cāphora ⁊ opiū:⁊ sit in eis parum olei ro.⁊ liniant ꝓm dies aliquot.

⸿Medicine consolidantes vlcera:et faciunt nasci carnē. CAP. XXVIII.

Litargirum tritū ibibat pauco ace.⁊ olo ⁊ teranť ita vt coeq̄nť ⁊ admistreť. ⸿Medicie oculoꝝ. CA. XXIX.

Confectio colliry al. ℞.ceruse plūbi ablute.ʒ.x.sarcocolle g̃sse.ʒ.iy.amili ʒ.y.draga.ʒ.i.opy.ʒ.ʒ.fiāt colliria:⁊ admistreť.

⸿Cōfectio coll'y rubei lenis floris eris:q̄d fit in mīera erl ʒ.iy.colborat adusti.ʒ.iy.eris vsti.ʒ.y.mirre.çç.añ.ʒ.i.piperis.ʒ.ʒ.fiāt ex eis colliria cum vino bono.

⸿Fistula in lachrymali oculi:cura est cauteriū: q2 si nō fit cauteriū fac h̄ medicamē:aloes:sarcocolle:sang.dra. mirre:thuris.añ.ʒ.v.climie argēti.ʒ.x. balaustie: boli ar.añ.ʒ. v.floris eris.ʒ.i.et.ʒ.terantur et bumectetur locus saliua: ⁊ pulueriçetur desuper.

⸿Cōfectio coll'y viridis de flore eris ad scabiē ⁊ sebel:⁊ albuginē:ad tenebrositatē ⁊ ad vngulaz. ℞.floris eris.ʒ.iy. colcotar rub.adusti.ʒ.vi.arsenici rubei.ʒ.i.baurac spume maris.añ.ʒ.i.salis armoniaci.ʒ.ʒ.armōiaci mirre.ʒ.i.resoluatur armoniacum cū aq̄ rute:⁊ fiant colliria.

⸿Cōfectio colliry faciētis ad libar nasi carnē facientis in vlcerib⁹ oculi ⁊ ꝓhibēs almusaragi et subtilians botbor. ℞.climie ablute: ceruse tbutie:alcobol olibāi.añ.ʒ.i.opy tātundē fiāt ide colliria:⁊ est bonū ad vlcera ⁊ almusaragi:⁊ exiccat ea:⁊ fac nasci carnemꝫ nō rēanēt eis vestigia.

⸿Cōfectio colliry de tbure maturās vlcera. ℞.thuris.ʒ.x.armoniaci:sarcocolle.añ.ʒ.v.croci.ʒ.y.fiāt inde colliria cum mucillagine fenugreci.

⸿Cōfec.coll'y ad albuginē. ℞.massacume.ʒ.x.spume maris.ʒ.iy.floris eris.ʒ.i.⁊.ʒ.baurac:serapini:armoniaci.ana ʒ.i.fiant colliria cum decoctione acori ⁊ fricentur in eo et fiat alcobol:deide pulueriçetur iste puluis.

⸿Cōfec. pulueris ad albuginē. ℞.massacume.ʒ.y. spume maris:baurac çuccari:albosir.añ.ʒ.i.pulueriçetur cū eo.

⸿Cōfec.mirabil' p'uerl al.ad obtalmiā calaꝫ ⁊ dol'. super sarcocollā grossam fundatur lac ⁊ exiccetur in sole:⁊ terātur ad oēs.ʒ.x.ex ea.ʒ.iy.amili.ʒ.i.⁊.ʒ.opy:et.ʒ.camphore ⁊ est cōueniēs ad vehementiā doloris ⁊ caloris.

⸿Cōfectio pulueris magis abscidēs lippitudinē: ⁊ est bonus quādo nō furit sanies m'lta. ℞.sarcocolle.ʒ.x. spume maris.ʒ.i.çuccari.ʒ.iy.teranť ⁊ aggregentur.

⸿Cōfectio p'ueris citrini fortis q admistreť in fine obtalmie. ℞.sarcocolle.ʒ.x.sief memithe.ʒ.iy.lity. aloes.añ.ʒ. y.croci.ʒ.i.⁊.ʒ.spume maris.ʒ.ʒ.aggregentur ⁊ terantur.

⸿Cōfectio iefram.i.iesiriz ꝓhuās amulsargi ⁊ faciēs nasci carnē. ℞.antimony.ʒ.x.floris eris de minera tātūdē acatie.ʒ.iy.sang.dra.aloes.añ.ʒ.i.teranť et administrentur.

⸿Cōfectio colliry de fellib⁹ ad pānū ⁊ ad iceptionē aq̄ et dilatationē pupille:q̄d ē bonū ⁊ exptuz exicceť fel yrci in vase eneo:de quo sumanť.ʒ.x.collognti. iterioris.ʒ.i.et.ʒ. serapini.ʒ.y.euforbiū tantundē:fiāt ex eis colliria cuz aq̄ ruthe:aut aqua feniculi:⁊ fiat alcobol cuz eo.

⸿Cōfectio alcobol faciētis nasci palpebras. ℞.dactilorū adustoꝝ.ʒ.v.fumi thuris.ʒ.iiy.carpobalsami.ʒ.iy. spice ide.ʒ.iy.açuli.ʒ.x.fiat alcobol:⁊ trāseat sup palpebras.

⸿Cōfectio colliry ad garab in oculo q̄d distilleť in eo. ℞. aloes thuris.añ.ʒ.i.sarcocolle:balaustie:sang.dra.antimony:alumis.añ.ʒ.ʒ.florl erl q̄rtā.ʒ.fiāt ex eis coll'ia ⁊ distillentur in oculū in ipso lachrymali ⁊ post exp̄ssionē ei⁹.

⸿Confectio colliry de mirra ad punctū sanguinis. ℞.croci:thuris:mirre:armoniaci.añ.ʒ.i.arsenici rub.ʒ.ʒ.fiāt colliria ⁊ distillentur in oculū cū aq̄ coriandri bumidi.

⸿Cōfectio colliry de calcāto ad vngulā. ℞.calcecaumenon.ʒ.v.floris eris.ʒ.y.calcāti salis armoniaci: baurac:arsenici rubei.ana.ʒ.i.terantur ⁊ conficiantur: ⁊ dimittātur donec fiant vt flos eris:⁊ fiant inde colliria: ⁊ administrētur sitq̄ꝫ arsenicū eius sublimatū:friceť cū eo vngula:deide pulueriçetur cum radice liquiritie.

⸿Cōfectio colliry ad madicon ad venas rubeas que sunt in oculo ex obtalmia antiqua ⁊ sebel ⁊ vngula et alys. ℞. vçifur:calcecumenō:arsenicū rubeū:çuccarum tabarçet. ana.ʒ.i.mirre:croci:venarū.ana.quartā.ʒ.armoniaci.thuris.ana.ʒ.i.fiant inde colliria ⁊ administrentur.

⸿Confectio alcobol conseruantis sanitatē oculi tuthie.ʒ.x.sief memithe.ʒ.iy.aloes lity.añ.ʒ.i.camphore sextaz.ʒ.i.terantur cum aqua agreste:aut cuz aqua sumach:⁊ exicentur ⁊ administrentur.

⸿Cōfectio alcobol ad lachrymas tuthie.ʒ.x. coralli:mirabola, fricatoꝝ:aloes.ana.ʒ.y.piperis.ʒ.ʒ. macropiperis.ʒ.

y.fiat alcobol et administret.
Cõfectio alcobol acuẽtis visum. R. tutbiã nutritã cũ aq̃ sansuci tribus vicibus: qđ fit hoc mõ. ponderent de ea.ʒ. x. et cõdiantur postq̃ pueniũt ad hoc trib⁹ vicibus: deide de ea.ʒ.x.çinçiberis pipis: macropipis: celidonie: venarũ. añ.ʒ.i.salis ar.ʒ.ß.nutriant cũ aq̃ sansuci aut cũ aq̃ fenug. trib⁹ vicib⁹: deinde exiccent et administrentur.

Confectio emploꝝ et epithiatũ ad oculos. Emplz ad cursum et guardenigi: cortices granatorum: et lentes excorticate conferunt.
Cõfectio empli ad cõrosionẽ lachrymalis: endiuia teratur et sup faciẽ suã ponat olm rof. et emplet cũ ea.
Cõfectio ẽpli ad pcussionẽ et vuln⁹ i oclo: ouũ absq̃ cõtice suo aq̃ coriãd. et olz ro. et aggreget et ponat sr ipz cũ coto.
Confectio emplastri ad dolorem vehementez in obtalmia coriãdri: melli. croci. se. lini: tortellas: vinũ: terant et conficiant et emplastretur cum eis palpebra.
Cõfectio epithiatis phibẽtis fluxũ ex oclo: aloes acatia sief memithe liciũ boli ar. et gũmi ar. liniatur super frontẽ cum albumine oui.
Cõfectio epithimatis ad inflationez et ad apa in palpeb. rose sief memithe litiũ: bolũ ar. et gũmi arab. liniant super frontem cũ albumine oui: et croci et vene et aloe et sandalis ru. et faufel: et aggregentur et terantur et liniantur cũ aqua coriandri et endiuie et aqua rosata.

Medicine aurium. CAP. XXX.

Ad vlcera in aurẽ. Sumant sarcocolle: sãguis th⁹: mirra: spuma maris: baurac: bolũ ar. scoria ferri: flos eri et aloes deide abluat auris cũ aq̃ et aceto tribus vicib⁹ post iuoluatur liciniũ cũ melle in medicamine et ponat in ea: et de medicamine fiãt colliria: et cũ necẽ fuerit distillet in eã sel cũ aq̃ mell: deide admistret liciniũ.
Cõfectio medicamis ad grauitatẽ auditus et tinnitũ vaporet vapore sansuci et absinthy et sceba: deide distillet in ea hoc colliriũ: pulpe collogn.ʒ.i. baurac.ʒ.i. tertiã: castor. ʒ.ß. aristo. rotũ.ʒ.ß. succi absinthy tãtundẽ: eufor. sextã.ʒ.i. costi.ʒ. q̃rtã: fiãt colliria et distillent cũ oleo amigdalino amaro: sunt eniz ad dolorẽ fridũ et ventositatẽ et difficultatẽ auditus: que pficiant cũ felle vaccino: et fiãt colliria.

Medicine dentium. CAP. XXXI.

Medicamen dentiũ eradicationẽ facilẽ faciẽs: piretrũ radix colloqntide et cortex eius: cortex radicis capparis cortex mori: semẽ meçereon et folia ei⁹: vene: arsenicũ citrinũ: lac sebrã aut lignũ eius: aggregẽtur et terant piretrũ et collogn. et relique medicie cũ aceto in sole trib⁹ dieb⁹ et moueant in die multis vicibus cũ aceto: et dimittant p reliquũ diez ifuse i ipso et pyciant desup asa et bdelliũ et fiãt ex eis trocisci: et cũ necesse fuerit: terantur et liniatur cũ eis radix dentis in die aliquotiens: et hoc per aliquot dies: postq̃ scarpellationẽ factam in circuitu dentis: facit eni eradicationẽ facilẽ.
Cõfec. medicamis de q̃ iplet dens corrosus et frãgit ipz semẽ meçeriõ: lac sebrã pficiat cũ kitrã et ipleat ide dens.
Cõfectio medicamis sedãtis dolorẽ gingiue et dẽtis qđ admistret cũ gigiua nõ est apposa: neq̃ cala: pip sinapis: piretrũ tapsia çiç. baurac: et fricet cũ eis radix ei⁹ multotiẽs bñ tũ pus fricet cũ pãno. deide fricet cũ h medicamine: deide pyciat ex eo in aceto et teneat in ore. deide vaporẽtur mãdibule et distillent in aurẽ q̃ ẽ in illo latere. De colirio dol. capitis fridi: cui⁹ pfectio: castor. ase. storac. mirre aristo. opy: pipis: çiç. se. iusq̃ami. añ. pficiant cũ melle: aut kitrã: et liniat cũ eo dens corrosus: sic linit cũ tyriaca et suffumiget in traiectorio cũ se. iusq̃. et storacis: de quib⁹ facte sunt forme siles auellanis: et teneat in ore olm calefcm in q̃ decocte sũt radices altee: et strĩgat sup rẽ cala z aliq̃tiẽs.
Confectio tyriace ad dentes experta: asse: opy: mirre: castor. ana conficiantur cum melle.
Cõfectio medicamis dol. dẽtis cali qñ est cũ apate gingiue: sem portul. coriãdri: sumac: lentiũ excortica. sandal. citrin. ru. piretri: camphore. añ. teneat acetũ in ore cuz aq̃ ro. et iuiscet de hoc medicamie sup gingiuã post ptritionẽ eius: et non deglutiat aquam eius: et administrentur ante ipsum flobotomia et ventose.
Cõfectio dentifricy mũdificãtis: et abscindẽtis eruginẽ R. sal gẽme et se. iusq̃. teste cane vel catin viridis cambil. Spume maris cali. ana. terant et fiat dentifriciũ cuz eis et caueat sibi a satietate nauseatiua.
Cõfectio dentifricy strĩgẽtis gingiuas et dentes: pferẽs rubedini eorum: balaustie: spody: rose cõtrite: carmesich: alumen. añ. fiat vt super gingiuã adhereant.
Cõfectio dentifricy odorẽ oris faciẽs redolere cortic. citri: cipis: spice aromatice: gariof. nucis muf. gallie: xiloaloes crudi cinami: macis: heilbaugue: cubebe. ana.ʒ.i. musci kiratẽ. i. fiant ex eis pille cũ aq̃ maloꝝ et teneat in ore sup cibũ suũ: et deglutiat ex eis duas aut tres.
Cõfectio medicaminis faciens stare dentes ne corrodãtur: impleantur corallo et mastice.
Cõfectio medicamis ad corrosionẽ in gingiua qñ dolor fit fortl et denigrat: vtriusq̃ arsenici: gallaꝝ: calcis: aluminis. ana. terant: et fundat desup aliqd aceti fortis et cõquasetur in mortario donec fiat sicut vnguentũ: deide dimittatur in eo donec exiccetur: et teratur secundo et tertio donec fiat pluis: et sumatur ex eo q̃titas granoꝝ. y. ʒ.ß. et minus et maius in die semel: et sumat sup caput tente: et ponatur super egritudinẽ et dimittatur vna hora: deide sumat in ore olm ro. dõec sedet dolor: fiat istud. vi. dieb⁹ cũq̃ rubet: ponatur in eo de medicamine generatiõis carnis de pulueribus qui sunt in almansore et alys ex eis que generant carnem: est eniz bonuz et expertuz.

Medicine ad fetorẽ oris. CAP. XXXII.

Recipe extremitatuz mirti humide: cinamomi: embli. ciperis: spice: corticl citri: folioꝝ squinãti: masticis. añ. gallie: gariof. nucis muf. cubebe heilbaugue. çç. ana. ps. ß. aggregentur cũ passis enucleatis q̃ sint duplũ totius: et sumat ex eo qđ sit sic nux cũ vino odorifero: aut cũ mesmes antiquo: et fit illud post vomitũ et soloneş vetris aliquotiens et abstineat a cibis viscosis: et pinguibus.
Cõfectio ad cola. rof. spodiũ: amilum coriandrũ: sumac: lentes excortic. se. portul. alcãna de mecha: venc: piretri. ana. camphore pars. ß. çuccari q̃tum est medietas oium: teratur et teneatur in ore.
Cõfectio trociscoꝝ de arsenico ad herpestiomenũ: arsenici citrini: calcis. añ. ʒ. x. floris eris. ʒ. v. colcotar tãtundẽ: alumis: acatie: balaustie. ana. ʒ. iy. terant cũ aceto p hebdomadã vnã: et iformẽt ex eis trocisci: sunt eni cõueniẽtes ad clisteria vlcerũ antiquoꝝ putridoꝝ et herpetiestiomeno: et pycit cũ eis cũ clisteria fiunt opiũ: et qñ teruntur in sole plus cum aceto: tunc sunt magis vltimi: et reponantur in loco: vbi nõ fit ros: et in fece aceti vt nõ debilitent.
Cõfectio medicaminis ad grauitatez lingue. Sal armoniacus: piretrũ: stafisagria: sinapis: piper: acorus. añ. terat et fricet cũ eis sub ligua: et supra ipsaz in die multotiẽs.
Confectio medicie ad vuluã cadentẽ: galle: balaust. sal. ar. añ. et sufflet sr ipaz: et ponat sr coclleariũ et eleuet cũ ea.
Confectio med. ad sinantiã: armel: sinap. piretri: se. rafani: mirre: ase: nitri: salis ar. piperis: calamenti: stercoris canis albi sicci: stercoris humani sicci: cineris yrũdinis. ana. terantur et sufflet ur in gutture ex eis: et conficiatur cum melle: et fiat gargarismus ex eo sumpto quantuz est galla

cuz aqua mellis ⁊ qñq̧ ꝓycitur ex eis stercus canis ⁊ ho/
minis: ⁊ ponitur loco eius fimus columbinus: ⁊ quādo fit
res fortior ⁊ nō descēdit in guttur aliqd: gargariçet cuz si/
napi ꝯtrita ⁊ aq̄ ⁊ melle ⁊ ponant̄ vētose sup locū doľ.

¶ Medicine nasi. CAP. XXXIII.

Confectio medicaminis auferentis do/
lorez nasi: mirra: gallia: colco
tar cortic̄. granatoꝝ: calamus arōaticus: gario.
nefrin: ⁊ terant̄ ⁊ humectet̄ nasus cuz licinio i/
fuso in vino odorifero: deide suffletur in euz: ⁊
inuoluat̄ liciniuz ⁊ ītromittatur in nasum.

¶ Cōfectio medicaminis alaisim: collogn. ciclamen: nigel
la: baurac: terant̄ cū aceto tribus vicibus: ⁊ iformenť col
liria cū aliq̄zto fellis vaccini: ⁊ cū necesse fuerit dissoluat̄
vnū: ⁊ distillet̄ post balneationē aut iclinationē sup aquā
caľaz: ⁊ narib⁹ sugat̄ aer ad iteriōa cū tota fortitudie egro
resupino: cumq̧ vehementem inuenerit mordicationem
distilletur in eo oleum rosatum.

¶ Cōfectio medicaminis ad fluxuz sanguinis ex naribus
aloes: thus: balaustie calx viua: colcotar: puluis molendi/
ni. gipsum galle: terantur cuz alcohol: ⁊ suffletur in nasuz
⁊ mittatur in nasum licinium.

¶ Medicine tussi asmati ⁊ saniei. CAP. XXXIIII.

Confectio decoctiōis ysopi mior ad tus/
sim cuz caľitate ⁊ aspitate pe
c ctoris. ℞. ficus albas. x. numero: iuiube. x. sebe
sten. xxx. passularū sine iterioribus. ʒ. x. se. altee
se. citonioꝝ: ysopi: vio. siccarū. aū. ʒ. v. decoq̄nt̄
cū. iij. lib. aque donec remaneat libr. ss. de qua bibantur. ℥.
iij. cuz violaruz cōditaruz pōdere. ℥. vij.

¶ Cōfectio decoctiōis maior ysopi: ad tussim plurime hu/
miditatis disniaz: saniez ⁊ humorez in pectore. ℞. ficus al
bas. x. numero dactiloruz mūdatoꝝ tantundez: fenugre.
ʒ. v. radic. liquiritie. ʒ. x. capill. veneris. ʒ. vij. radicem apij
fenicu. se. vtriusq̧ se. vrtice. aū. ʒ. v. ysopi sicci. ʒ. x. calamē/
ti: yreos: prasij. aū. ʒ. v. decoquantur ɓm ꝙ diximus: et su/
mantur in potu.

¶ Modus cōfectiōis ad tusses que indigēt sputo: faciens
spuere ex stomacho humorez grossuz cuz quo est sonitus
in pectore: aut saniez: ⁊ venter cuz ea est lenis valde capil
lus veneris. ʒ. v. amigdale amare. ʒ. v. yreos. ʒ. iij. cortic. ra
dicis capparis: farina herbi. ana. ʒ. ij. se. apij. se. fenicu. ana.
tantundez: gentiane: aristolo. aū. ʒ. v. cōficiantur cuz mel/
le dispumato. dosis a. ʒ. ij. vsq̧ ad tres.

¶ Cōfectio similis illi ad eū qui est cuz caľitate vehemēti.
capilloꝝ vene. ʒ. x. se. melo. se. citruli. aū. ʒ. v. dosis. ʒ. iij.

¶ Cōfectio ad asma educēs humores grossos ⁊ saniem ex
pectore. ℞. succi liquiritie: ysopi sicci. aū. ʒ. x. capiľ. ven. ʒ.
vij. se. vrtice: yreos: cordumeni: piperis: aristoľ. ro. baurac:
nasturtij: carui campestris: amigdaľ. amar. ana. ʒ. v. confi/
ciantur cuz melle q̄ztum ipsa sunt ⁊ detur in potu cuz de/
coctione ysopi maiori.

¶ Confectio trociscoꝝ de papauere ad tussim siccam: que
nō indiget vt spuat ⁊ ad locum catarri. ℞. papaueris al. ʒ.
xxx. se. cucurbite: se. citruľ. se. iusquiami al. aū. ʒ. xxx. amili
draga. gūmi ar. aū. ʒ. xv. cōficiantur cuz mucilla. psilij: ⁊ fi
ant ex eis trocisci ⁊ triū. ʒ. dosis. i. eoꝝ cuz sy. de papauere
aut cuz aq̄ ordei que est bona ad tussiz que est cū caľitate
⁊ sputo citrino subtili ⁊ ad tussim calidā.

¶ Cōfectio pilľ. de storace ad tussim que īquietat in nocte
⁊ fac̄ euigilare absq̧ caľitate. ℞. mirre: storac. liq. opij. aū.
fiant pilľe sicut cicer: ⁊ sumant̄. iij. in hora dormiēdi.

¶ Cōfectio pilľ. que tenentur in ore. Succi liquiri. piperis
çuccari. ana. informentur pilľ.

¶ Confectio pilľ. quibus soluuntur habentes disniam fri/
gidaz: pulpe collo. ʒ. i. tertia. aga. ʒ. ss. baurac. ʒ^a. ʒ. i. succi lig
ri. ʒ. i. se. vrtice: yreos. aū. ʒ. ss. terant̄: ⁊ fiāt pilľ. ⁊ ē doȝ. i.

¶ Confectio pilľ. ad tussiz que est cū febre: succi ligri. vioľ.
aū. ʒ. i. agarici quarta. ʒ. i. fiant pillule.

¶ Cōfectio pilľ. de papauere ad tussim siccā ifestantē ⁊ ꝓ/
hibet catarrū quādo est cuz caľitate: opij: amili: gūmi ara
bici: succi ligri. papa. aū. fiāt pilľe sic̄ cicer: doȝ a. ʒ. iij. vsq̧
ad. iiij. ⁊ sūt ꝯueniētes puerl q vomūt ex vehemītia tussis.

¶ Cōfectio pilľ. ad tussiz q̄ noiant̄ lenes: succi ligri. amili:
draga. amigdaľ. excorticatarū: gūmi ara. aū. çuccari: tabar
çet: q̄ztū est medietas eoꝝ terant̄ ⁊ cōficiant̄ cū mucilla.
seminis citonioꝝ ⁊ fiant pilľe cōpresse ⁊ teneantur in die
⁊ nocte auferunt eniz asperitatem pectoris.

¶ Cōfectio trociscoꝝ qui in potu sumunt̄ in pleuresi festi/
nās maturationē ⁊ faciens facile sputū. Succi ligri. vioľ.
ana. ʒ. x. amili: dragag. se. altee: se. fenic. aū. ʒ. iij. conficiant̄
cum mucillagine seminis lini ⁊ se. citoniorū: ⁊ sumatur in
potu cum syrupo violato.

¶ Cōfectio trociscoꝝ de arsenico ad tussiz plurime humi/
ditatis ⁊ ptisiz malā ⁊ asma: ⁊ dilatat anhelitū ilico cū fit
suffumigatio ex eis sup locū ⁊ bibit̄ etiā aristol. mirre: sto
racis liqde: galbanū. aū. arsenici q̄ztuz ipsa: aggregent̄ cū
butyro vaccino: ⁊ fiant inde pilľe sicut auellane: ⁊ fiat suf
fumigatio cū vna earū per traiectoriuz.

¶ Cōfectio pilľ. q̄ potant̄ oi hebdomada seľ aut bis: ⁊ mū/
dificant pectus ab asmate: agari. ʒ. i. pulpe collognt. quar/
ta. ʒ. i. ysopi. ʒ. iij. succi ligritie: prassij: sinapis. aū. tertiā. ʒ. i.
dentur in potu cuz aqua mellis ⁊ est dosis. i. ⁊ quādoq̧ su
mitur ex eis in potu omni die. ʒ. i.

¶ Cōfectio syrupi de papauere cōueniētis ad tussim siccā
⁊ ptisim: ⁊ cōfert sputo ⁊ catarro ⁊ tussi q̄ vigilare facit in
nocte ⁊ infestat. ℞. papa. al. ⁊ ni. aū. ʒ. c. se. lactu. q̄ztuz oia:
se. iusquiami al. ʒ. xxx. coq̄ntur cuz quingētis. ʒ. aque dōec
fiāt. ʒ. cc. deide colet̄ ⁊ ꝓyciat̄ desup. ʒ. i. mucillaginis psi
lij: cū. ʒ. i. rob ⁊ decoquat̄ donec ispisset̄ ⁊ admistret̄.

¶ Cōfectio empľi ad sosati. i. apa in velamine separāte ite
stina sedātis dolorē ⁊ maturātis apostema valō: viole sic/
ce: camomilla: anetuz: fulfur vel furfur altea: faria se. lini:
faria fenugre. faria ordei decoquat̄ in aq̄ donec dissoluā
tur ⁊ effundant̄ aq̄ deide cōficiatur cum oleo: ⁊ fiat ex eo
empľm duz est tepidū: ⁊ qñq̧ addunt̄ in eo cinis cauliuz
⁊ adeps antiquus: cuz nō est caľitas plurima.

¶ Cōfectio vnguēti leniētis sputū ⁊ lenificātis pect⁹ ⁊ ad/
ministret̄ in tussi sicca ⁊ ptisi. ℞. cere citrie. ʒ. x. olei de ke/
iri citrina. lib. i. storacis. ʒ. xv. adipis anatis. ʒ. x. aggregent̄
⁊ inungatur cuz eis pectus ⁊ latus.

¶ Cōfectio trociscoꝝ ad tussim siccā cū caľitate vehemē/
ti ⁊ siti. Succi ligri. vioľ. sic. aū. ʒ. x. se. citrulise. cucurbite:
terraniabin. aū. ʒ. v. cōficiant̄ cū mucillagie: se. citonioꝝ ⁊
fiāt troci. ʒ. iij. ⁊ sumāt̄ i potu cū aq̄ ord. ⁊ syr. vioľ.

¶ Cōfectio troc. de terra sigil. ad sputū sanguīs: thurl: san.
dra. aū. ʒ. iij. ⁊ tertia. karabe. ʒ. v. ematitis: terre sigil. aū. ʒ.
x. alumīs. ʒ. ij. ⁊ ss. balaustie. ʒ. iij. ⁊ tertia: opij: ciamo. aū. ʒ.
ij. aggregent̄ ⁊ terant̄: ⁊ fiāt trocis. ʒ. x. sitq̧ dosis. i. ⁊ suma
tur in potu cū aq̄ albedarogi: aut aq̄ portulace.

¶ Cōfectio epithīatis ꝓhibētis fluxū sang. ex matrice: ve/
sica ⁊ naso: acatie: succi enfistides: thuris: gallarum: balau
stie. croci: gūmi: mirre: boli arme. opij. aū. fiāt trocisci ⁊ li/
niant̄ cū ē nec̄e pect⁹: stōacus ⁊ sumē: in hora fluxus sang.
ex vesica ⁊ mr̄ice: ⁊ liniātur sup mēbra in qbus sunt vlce/
ra magna sup fistulas ⁊ pessariçet̄ vulua de qua fluit san/
guis ⁊ eis liniantur sup pectinē ⁊ alkatim.

¶ Medicie stōi. CAP. XXXV.

Confectio trocis. stelle sedantiū dolorē
c stōi: ⁊ remouentiū acetosam
eructuationē: ⁊ difficultatē anhelitus: ⁊ punctu
rā ⁊ ꝯstrictionē vētris ⁊ iflationē ⁊ dolorē capi/

tis antecedẽtem cuꝫ bibuntur: aut linitur cũ eis frons dissolutis cuꝫ aceto: ꝛ ad doloreꝫ auris: cuꝫ distillantur dissoluti cũ aqua sansuci: aut succo calamẽti: et ꝓhibent corrosionẽ dentiuꝫ cuꝫ replẽtur ex eis: ꝛ ipsi cõferunt sputo sanguinis ꝛ corriçe ꝛ tussi antecedẽti ꝛ vlceribus itestinorũ: morsui aĩalium venenosoꝝ: febri cõmixte ꝛ sunt de libro almesia: q̊ꝝ ꝯmixtio. ℞. casto. mirre: cass. li. terre sigil. cortic. radic. mãdragore. añ. ʒ. iiij. croci: costi: piperis. añ. ʒ. vi. anisi: se. apij: se. keiri: siseleos: se. iusqa. albi: storac. ana. ʒ. iij. tere medicinas siccas: ꝛ dissolue gũmas in vino odorifero demuꝫ adiunge eas reliquis medicinis ꝛ cõfice cuꝫ aqua ꝛ informa ex eis trociscos vnumquẽqꝫ. ʒ. i. ꝛ detur in potu cuꝫ eo q̃ conuenit egritudini ex potibus.

¶ Cõfectio trociscoruꝫ de ros. ad dolorẽ stomaci: ꝛ febres flegmaticas: in q̃bus est humor colericus: ꝛ ad ĩflãmationem anhelitus ꝛ malitiã digẽnis. ℞. ros. rub. tritarũ. ʒ. x. spice aromatice: mastic. añ. ʒ. i. ꝛ. ʒ. fiãt trocisci dos. ʒ. ij.

¶ Confectio trociscoꝝ de ros. maior. conferentiuꝫ doloribus stomaci ꝛ malitie digestionis ꝛ iflationi: ꝛ inceptioni ydropisis: ꝛ febribus antiquis. ℞. ro. ʒ. iij. xiloaloes: spice masticis: cassi. floris squinãti: ciamomi: absinthij romani. ana. ʒ. i. fiant trocisci cuꝫ vino veteri: ꝛ detur in potu cum aqua radic. dosis. ʒ. ij.

¶ Cõfectio trocisci stelle ad dolorẽ stomaci ꝓfundum: spice masticis: cinamomi: thuris: squinãti: castorei: mirre: piperis: mãdragore: se. iusqami absinthij vel apij: aloes. añ. ʒ. x. fiant trocisci: dentur in potu. ʒ. ij. cum vino.

¶ Cõfectio trociscoꝝ ad eũ qui cibuꝫ euomit cuꝫ significationibus caliditatis: rose: spodij: cimini infusi. añ. ʒ. i. sumac. ʒ. iij. coriandri infusi cuꝫ aceto ꝛ assati. ʒ. ij. sauic de granis granatoꝝ. ʒ. ij. cortic. fisticoꝝ supioꝝ. ʒ. ʒ. mastic. tantũ. deinde fiant trocisci: ꝛ sumantur ad malitiaꝫ digestionis ex caliditate cum syrupo acetoso.

¶ Modus confectiõis ad eũ qui euomit cum significationibus frigiditatis. ¶ Radic. squinãti. ʒ. i. piperis. ʒ. ʒ. thuris: ciperi. añ. ʒ. i. vsnee. ʒ. ʒ. çinçiberis: cinamomi: cass. calamenti. añ quartam. ʒ. i. bdellij. ʒ. ʒ. ameos tantũdeꝫ: deide ĩteriora passulaꝝ terant̃ cũ aq̃: ꝛ exp̃mant̃ ꝛ decoq̃tur aq̃ donec fiat grossa: ꝛ conficiatur cum ea ꝛ bibatur de ea ad magnitudinem nucis omni die.

¶ Cõfectio trocisci: de spica ad apostema durum in stomaco iuuatiui valde: floris squinãti: tapsie: reubarbari: calami aromatici: spic. nardi. añ. ʒ. iij. croci: mirre: opij: anisi: piperis: costi. añ. ʒ. i. bdellij subalbidi. ʒ. ij. mastic. storac. liq̃de. añ. ʒ. ij. armoniaci. ʒ. ʒ. iformentur trocisci: et dentur in potu ad apostema stomaci: cuꝫ miua: aut cuꝫ triplicato et ad apostema epatis cuꝫ syrup. acetos. dosis aur. i.

¶ Cõfectio diacimini bona ad frig⁹ stomaci: ꝛ ad eructuationem acetosam: vẽtositates spargit: lenit naturã: aperit opilationem epatis ꝛ calefacit ipsum ꝛ eradicat colicam. ℞. cimini carmeni. ʒ. c. çinçi. ʒ. xx. piperis. ʒ. x. ameos. ʒ. ij. foliorũ ruthe sicce: baurac. rubei. añ. ʒ. xx. epithimi. ʒ. xxx. cõficiantur cum melle ꝛ administrentur.

¶ Cõfectio electuarij solutiui mũdificãtis stomacuꝫ ꝛ expellentis ab eo superfluitates humiditatuꝫ remanẽtium in eo ex fructibus humidis ꝛ cibis grossis. ℞. turbith vt canna albi. ʒ. x. çinçib. ʒ. ij. çuccari albi. ʒ. xv. aggregentur omnia ꝛ cribellentur: dosis. ʒ. iij. ꝛ plus vel minus s̃m necessitatis quantitatem.

¶ Cõfectio diaolibani ad frigus stomaci et destructioneꝫ appetitus: ꝛ ad festinandum penetrationeꝫ cibi in corpore: ꝛ retinet fluxuꝫ ventris accidentẽ ex frigore stomachi ꝛ epatis. ℞. ciperi: calamĩti: spic. keisim: ameos: anisi: nigelle: thuris: balaustie. añ. conficiantur cuꝫ melle exquisitissime dispumato. dosis. ʒ. iij.

¶ Cõfectio fenõis valẽs ad õbilitatẽ stomaci ꝛ corruptionem forme ad exuberationẽ mẽstruorũ ꝛ sanguinẽ emorroydarũ mirabol. nigroꝝ emblicoꝝ: carmesich: spic. squinãti: ciperi: çinçiberis: ameos: piperis: olibani: scorie ferri infuse in aceto vini hebdomada. i. postq̃ cõtrita est sicut alcohol: ꝛ asate. añ. ʒ. xv. conficiatur cũ melle: et ip̃m q̃deꝫ abscidit sãguinẽ mẽstruoꝝ: fluxũ vẽtris ꝛ m̃titudinẽ vrie.

¶ Confectio de scoria ferri cum lacte acetoso ad debilitatem stomachi ꝛ extenuationem. Scorie ferri contrite sicut alcohol pugillus vnus nigelle: ameos: keisim: cimini: fenugreci. ana. pugillus vnus. ruthe: apij: menthe fundantur desuper lib. vij. lactis acetosi ꝛ dimittantur. ij. diebus deinde colet̃ ex eo lib. i. ꝛ bibat summo mane: ꝛ comedat post. iiij. horas cibuꝫ bonuꝫ multum: ꝛ non appropinquet aceto neqꝫ oleri neqꝫ salito: ꝛ bibat super ipsuꝫ vini veteris paruꝫ: ꝛ bibat ex eo lacte quãdo sitit paulatiꝫ: donec integre compleat duas libras diebus aliquot.

¶ Cõfectio de scoria ferri cum vino faciens coloreꝫ bonũ ꝛ calefacit corpus. Semen apij: se. fenic. anisi: cimini: ameos: aniudem. i. radix herbe de qua fit assa fetida: origani: keisim: carui: coriãdri: piperis: macropiperis: cinamo. thuris: spic. gaꝝ. nucis mus. ciperi: se. rute: se. eruce: se. cepe. añ. aur. i. scoria ferri. ʒ. x. decoquantur cum sexcuplo sui vini: donec remaneat medietas: ꝛ coletur et bibãtur omni die ʒ. xxx. illius vini vsqꝫ ad. xl. calefacit eni fortiter illuꝫ cui⁹ corpus iaꝫ ifrigidatuꝫ est. ꝛ cuius color valde malus est.

¶ Confectio medicaminis ad impinguandũ corpus: cinamomi: çinçiberis: galange: cimini: ameos. ana. ʒ. v. nasturtij albi. ʒ. x. sarcocolle: çedoarie. añ. ʒ. iij. seminis iusqami: nuc. dende. ana. ʒ. vij. granoꝝ impinguandi. ʒ. x. granoruꝫ de kerui. ʒ. xv. papaueris. ʒ. x. testiculoruꝫ vulpis hermodactil. been vtriusqꝫ. ana. ʒ. x. salis aluminis. ʒ. x. scorie ferri. ʒ. x. sumat ex eo puluere quantum tribus vicibus digitus tenere potest: in mane ꝛ sero postq̃ contrituꝫ est ꝛ cribellatum: ꝛ sorbeat post sorbitioneꝫ factaꝫ ex farina ciceris ꝛ riçi ꝛ fabaruꝫ ꝛ tritici: ꝛ amigdal. ꝛ lacte ꝛ çuccaro: et nõ comedat acetosuꝫ: neqꝫ salsum: neqꝫ laboret labore vehementi superfluo: neqꝫ prolonget morã in balneo: ꝛ assiduet comedere super vinuꝫ.

¶ Confectio medicine extenuantis corpus pingue: lacce sandarace. ana. ʒ. i. tertias duas. sansuci sicci. ʒ. ʒ. attramẽti arist. ro. gẽtiane. añ. ʒ. q̃rtã: dosis sit tertia. ʒ. i. ꝛ studeat in hoc ad ꝓuocãdũ vrinã: ꝛ tolerandũ sitiꝫ.

¶ Cõfectio emplastri confortantis stomacũ: ꝛ epar ꝛ calefaciẽtis ea: absinthij romani: costi: piperis: çinçiberis. añ. ʒ. v. olibani. ʒ. iij. mastic. ʒ. v. calami aromatici: gallie: squinanti: gariofil. cinamomi. ana. ʒ. ij. miue facte ex vino veteri ꝛ aqua citoniorum: quod aggreget ea post ipsoruꝫ cõtritionem ꝛ liniatur desuper.

¶ Cõfectio emplastri fortis resoluentis apostema durum stomaci: et epatis ꝛ administretur vbi non est caliditas et vbi apostema non est antiquum: semen lini: fenugreci: se. caulium: carpobalsami. añ. ʒ. x. cordumeni: yreos: amigdale amare: costi: mirre: spice: ciperi. ana. ʒ. v. bdellij subalbidi. ʒ. vij. masticis. ʒ. i. storacis liquide. ʒ. iij. armoniaci: cere citrine: adipis anatis. añ. ʒ. iij. oli camomillini. ʒ. xx. dissoluant̃ gũme in. xx. ʒ. vini. deinde aggreget̃ ꝛ emplet̃ cũ eo.

¶ Cõfectio empli ad apostema in eis: cũ non est antiquũ: fenugreci: se. lini: aneti sicci: violarũ siccaꝝ: camomille sicce: altee sicce: masti. añ. ʒ. v. spic. cipi: sq̃nãti: calami aro. añ. ʒ. ij. croci. ʒ. iij. olei camomille. ʒ. xv. aggregent̃ cũ eo.

¶ Confectio ad ideꝫ bona: decoquantur in oleo sisamino: costus: ciper: spica de vnoquoqꝫ tribus vicibus: ꝛ sumatur mucillago fenugreci: ꝛ semẽ lini: et decoquatur donec inspisset̃. ꝛ sumat̃ de ea. ʒ. i. ꝛ ceroti facti cũ hoc oleo tãtũdẽ ꝛ masti. ʒ. v. aggregent̃ ꝛ terant̃ ꝛ emplet̃ur cũ eis.

¶ Medicine cordis, CAP. XXXVI.

Onfectio trocisci ad pulsuz cordis. ℞. thuris.ʒ.v.enule sic.ʒ.iȷ.succi calamēti:folioꝝ ruthe.añ.ʒ.ȷ.sisimbrȷ.ʒ.iȷ.origani.ʒ.i.ꝛ.ʒ.ameos tātūdē:detur in potu ex eo aur.i.cuz decoctiōe cimini. Sūt enī boni ad iflationē in ventre ꝛ puncturaz venēosaz.

Cōfectio trocis.de musco ad pulsuz cordis sincopi ydropisim ꝛ extenuationez:masticis:xiloaloes crudi:cinamōi:gariofil.gallie:spice:nuc.mus.cubebe: cardamomi:beilague:olei de citro.añ.aur.i.musci:ambre.añ.sextaz.ʒ.vniꝰ.fiant trocisci cuz kesmes.

Cōfectio alia ad pulsum cordis:coriādri.ʒ.x.semē bedarogi:semen felengemisse.añ.ʒ .iȷ.spodȷ.ʒ.iiȷ.rose.ʒ.i.charabe:margaritarū.coralli.añ.ʒ.i.seminis portul.ʒ.iȷ.se.lactu.ʒ.i.sandal.albi.ʒ.ȷ.cāphore.ʒ.ʒ.musci kerat.i.

Cōfectio de xiloaloes ad sincopiz ꝛ vomituz ꝛ coliricā passionē:thuris.ʒ.iȷ.rof.ʒ.vi.xiloaloes:gallie:gario. spice crete que comeditur de corasceni:spodȷ. ana.ʒ.i. cubebe.ʒ.i.fiāt trocisci.

Cōfectio medicaminis de musco ad pulsuz cordis ꝛ sincopiz:masticis:cinamomi:xiloaloes crudi:gariofil.gallie:spice:nucis muscate:cubebe:cardamomi:beilbague:cipe-ri:squināti:foliozuz citri:semen albedarogi: semen felengemiscb:sansuci:sisimbrȷ:çinçiberis:macropiperis: margaritaruz:coralli:karabe:sete crude:folȷ indi:been.ana.ʒ.x.musci.ʒ.i.tertiaz boni puri:aggregentur omnia cuz melle mirabolanoruz kebuloꝝ cōditoruz.

Medicine epatis. CAP. XXXVII.

Onfectio trociscoruz de berberis valētiuz ad epar iflammatū ꝛ debile ꝛ corruptionez complexiōis cuz caliditate ℞.carnisbbis.ʒ.x.ros.tritaꝝ.ʒ.v.se.endi.portulac.se.citruli.añ.ʒ.iȷ.feminis apȷ.ʒ.i.spic.masticis.añ.ʒ.v.lacce:reubarbari. añ.ʒ.i.fiant trocisci aureorū duoꝝ.ꝛ detur.i.in potu cuz sȷrupo acetoso puro.

Cōfectio trociscoruz:de reubarbaro ad malitiā complexionis:ꝛ dantur in potu post febres lōgas ꝛ cuz corrumpitur forma. ℞.reubarbari.ʒ.x.spice masticis: seminis apȷ:squināti:ameos:satine:amigdalaruz amararū:costi amari:cinamomi.añ.dragme vnius sextaz.succi eupatorȷ : seminis feniculi.anisi:asari:aristologie.gētiane.añ.ʒ.ȷ.piperis:çinçiberis añ.dragmā vnaz.absinthȷ romani.ʒ.ȷ.fiāt trocisci aurei vnius.ꝛ potetur vnus.

Cōfectio trocisc. de lacca cōferentiū ydropisi yposarce: qui ꝑuocant vrinaz:aperiūt opilatiōes in epate ꝛ calefaciunt ipsuz.lacce reubarbari.añ.ʒ.iȷ.spice aromatice:masticis:se.apȷ:squināti:absinthȷ:ameos:sauine: amigdalaruz amararū:costi amari:mirre:ruthe.añ. dragme vnius sexta:succi eupatorȷ:absinthȷ:seminis feniculi: anisi:asari aristolo.gentiane.añ.ʒ.ȷ.piperis: çinçiberl. añ.ʒ.i. fiant trocisci.de quibus in potu dentur aur.ȷ.

Cōfectio trocisc. de meçerion solutiuoruz.cōferentium ydropisi asclitiːꝛ dātur ī potu omni die:ꝛ faciūt ipsuz asellare semel ꝛ alleuiāt ꝛ aperiūt opilatiōes epatis : seminis endiuie.ʒ.x.se.mezerion.ʒ.i.ꝛ duas tertias.si volueris foliozuz eius:agarici tantūdez rosaruz tritaruz.ʒ.ȷ.ꝛ.ʒ. succi eupatorȷ.ʒ.ȷ. et duas tertias:se. citruli.ʒ.ȷ.ꝛ.ʒ. fiant ex eis trocis.x.et ipsi sunt trocis.mirabiles vltimi. de quibus bibatur vnus.

Cōfectio medicaminis:ad ydropisim timpanitem cum nō est caliditas:anisi:petrosell.costi:mirre: piperis: bacaruz lauri:nigelle:keisim:castorei:ase:aniudem:asari croci.añ.ʒ.i.serapini:acori:amigdalaruz amararuz:ruthe sicce:cimini:carmeni:ameos:origani:ysopi:dauci:carui:galāge:calamenti sicci:foliozuz algarab:calcanei vituli: aut baurach adusti:amomi:polȷ:çīçiberis : agarici,añ.ʒ.ȷ. mellis dispumati qḋ sufficit ad cōficienduz.

Modus cōfectionis de enula valētis ad apostema duruz eueniēs in epate aut stomacho:ex percussiōe: aristologie:çinçiberis sicce enule:astirgar.eruce: seminis apȷ: feniculi anisi:ameos.añ.pars media.teranť ꝛ aggregenť cū melle:ꝛ deť in potu ex ea qͣtitas auellane.

Modus medicaminis de curcuma maior ꝯferens egritudinibus epatis cuz fiunt cronice:ꝛ ꝓlongantur ꝛ īdurātur:ꝛ eradicat eas:ita vt nihil dimittat ex eis:fu:asari: dauci:se.apȷ.añ.ʒ.iiȷ.meisus:spice celtice.añ.ʒ.vi.costi:mirre:cass.lig.squināti:carpobalsami:rubee qua tingitur.añ.ʒ.ȷ.polȷ:succi eupatorȷ olei de balsamo:scordeō: scolopēdrie:succi ligritie.añ.ʒ.iȷ.calami aromatici:camomille albe ꝛ rubee:asari.añ.ʒ.i.ꝛ.ʒ.croci:dragagāti.añ.ʒ.i.teranť ꝛ cōficiantur cuz melle:dosis sit sicut nux.

Confectio trocis.ad ydropisiz que est cuz calore ꝛ corruptiōe ēpis ꝛ splenis:cuz solutiōe vētris.Spodȷ:carmesic:gallie:balaustie:sumac:se.tamarisci:se.acetose.añ.ʒ.i.ciperi:floris squināti:anisi:spice reubarbari:lacce:cortic.radicis capparis.añ.ʒ.ʒ.agnicasti:se. portulace.añ.ʒ.i.endiuie.ʒ.ʒ.opȷ.ʒ.ʒ.cāphore.ʒ.sextaz:fiant trocisci.ʒ.iȷ.

Cōfectio pillularuz facientiuz asellare aliquotiens ꝛ alleuiantiū egruz:mirabolanoruz citri.ʒ.x. serapini.ʒ.v.dosis a.ȷ.ʒ.vsqꝫ ad.iȷ.

Cōfectio pillul.de reubarbaro:ad ydropisiz timpanitē. ℞.meçeriō.ʒ.x.succi eupatorȷ:seīs endiuie.añ.ʒ.iȷ.agari.ʒ.v.reubarbari.ʒ.iȷ.seīs apȷ.ʒ.i.ꝛ.ʒ.dosis.ʒ.i.ꝛ.ʒ.

Cōfectio aliaruz pillularuz soluentiuz aquā per ègestionē cū fortitudīe:sem̄ meçeriō excorticati.ʒ.ʒ.çucca.tabarçet.ʒ.i.amigḋ.excorticataꝝ:draga.añ.ʒ.ʒ.ꝛ ē dosis.i.

Cōfectio aliaruz pillularuz que sunt vltime: meçerion.ʒ.ʒ.eris vsti.ʒ.tertiā.kapini.ʒ.i.eufor.qͣrtā.ʒ.Sal'idi arm. folioꝝ ruthe.añ.ʒ.sextā.fimi colūbini.ʒ.sextā. ꝛ ē dof.ʒ.i.

Cōfectio medicaminis de lacca:florū squināti:spice asari:petrosellini.añ.ʒ.iȷ.eupatorȷ:lacce:aristologie.añ.ʒ.i.ꝛ.ʒ.seminis endiuie:seminis citruli.añ.ʒ.iiȷ. masticis: succi liquiritie.añ.ʒ.i.croci.ʒ.ʒ.dosis aur.ȷ.

Cōfectio pillularū.de quibus datur omni nocte quādo est cuz siccitate nature:ꝛ leniūt eā ꝛ alleuiāt egrū:que nominantur pillule de agarico. Agarici.ʒ.x. succi eupatorȷ:reubar.aristol.añ.ʒ.ȷ.çuccari.tabarçet.ʒ.v.fiāt pill. similes ciceribus ꝛ poteť de eis vna oī die vsqꝫquo ad vltimū ꝑueniat nature lenitas:soluēdo enī faciunt asellare:ꝛ prouenit alleuiatio ab eis:ꝛ ipē cuz ħ cōferūt epati ꝛ aperiūt opilationem eius.

Cōfectio trociscoꝝ de reubar. floris squināti.ʒ.v.spice:asari:petrof.anisi:eupatorȷ:lacce: reubarbari.añ.ʒ.i. seīs endiuie:seīs citruli.añ.aur.iiȷ.masticis: succi ligritie.añ.croci:çinçiber.añ.ʒ.ʒ.dosis aur.ȷ.

Cōfectio trociscoꝝ de cāphora ad epar iflāmatū: yctericie:ꝛ febribꝰ adurētibus. Rof.ʒ.x.roset.s.carnis eius tantū.ʒ.xx.seīs citculi.ʒ.x.seīs endiuie:seīs lactuc.portul.añ.ʒ.iȷ.spod.ʒ.x.sandali citri.ʒ.ȷ.cāphore.ʒ.i.fiāt troc.ʒ.ȷ.cū mucillagie psilȷ:ꝛ poteť vnꝰ cuz rob citri ad epar iflāmatū ꝛ cor:aut cū lacte acetoso de capris:aut cū lacte de quo extractū est butyrū:ꝛ sunt boni ad pulsuz cordis ex calitate:ꝛ ycteriiciaz cū sy.acetoso:ꝛ in febre ex caliditate.

Cōfectio ēpli de sandal.ad epar iflāmatuz: vtriusqꝫ sandal.rose:fausel:sief memithe:cāphore:ꝛ liniať cum aqua solatri ꝛ modico aceto vini.

Cōfectio empli ad ydropisiz:asclitē absqꝫ calitate. ꝛ qñ emplať cū eo añ acqꝫ:ꝛ ē exptū:faria orḋ.cipi:stercꝰ ouinū siccuz:ciminū:baurac:bolum armenū:liniať desuper:qm̄ exiccat aquam virtute forti.

Cōfectio kelekēgi:ydropisi cale:folioꝝ meçerion ifusorū in aceto exiccatoꝝ tritoꝝ.ʒ.ȷ.aga,turbith.añ.ʒ.v. suc-

ei absinthy.ʒ.iy.mirabolani citri.ʒ.v. rosarũ rubearũ:se. endiuie:citruli.ana.ʒ.y.terraniabin.ʒ.x. succi ligritie.ʒ.y. decoquaꝛ terraniabin donec fiat sicut mel ꝛ conficiatur cũ eo ꝛ detur in potu ex eo a.ʒ.y.vsqꝫ ad.iiy.

Cõfectio kelekẽgi ad ydropisim cũ qua non est calitas: folioꝝ meçerion tritoꝝ:agarici:mirabol'.citri.serapini. ana.ʒ.v.yreos.ʒ.iy.reubarbari succi eupatoꝝ: spice:anisi ana.ʒ.y.ↄficiantꝛ cũ melle:dosis.a.ʒ.iy.vsqꝫ ad.iiy.

Cõfectio pillul'.almeçerion ad asclitem: quãdo nõ ẽ caliditas neqꝫ vẽtris solutio:meçerion:calcecumenon: stercoris columbini.añ.euforbiꝫ quarta vnius illoꝝ.conficiatur cuꝫ iulep:dosis.ʒ.y.ꝛ.ʒ.cum aqua passularuꝫ de corasceni: sitqꝫ cibus eius carisca:aut cibus cum sumac:aut acetũ cũ oleo:aut cuꝫ syrupo acetoso.

Cõfectio trocisc.açeresch frigidoꝝum ad dolorẽ epatis: açer sci k.ʒ.v.seminis citruli excorticati: seminis endiuie: seminis portulace:se.fenicu.añ.ʒ.y.et.ʒ.succi liquiritie.ʒ. i.ꝛ.ʒ.rosꝫ.ʒ.i.fiant cuꝫ aqua rosꝫ.ꝛ dentur in potu cuꝫ syrupo acetoso ꝛ aqua endiuie ꝛ aqua solatri.

Cõfectio troc.açeriscik:calidoꝝ:açeriscik.ʒ.v.lacce:reubarb.succi eupat.anisi spic.masti.añ.ʒ.i.dent cũ decoctõe radicũ. Medicine splenis. CAP.XXXVIII.

Confectio trocisc.de capparibꝰ ad splenẽ duruꝫ ꝛ ventositatem. ℞. cortic.radic.capparis que sunt aleph: semen alfagradi.añ.ʒ.x.scolopendrie:cipi.añ.ʒ.i.aristo. lon.folioꝝ ruthe:armoniaci nasturty: acori:nigelle.ana.ʒ.iy.resoluatur armoniacũ cũ aceto vini:ꝛ conficiantur cũ eo cetera:sintqꝫ trocis.ʒ.y.dosis est.i.

Cõfectio trocisc.alcarmesic:ad splenez cũ calitate ꝛ duritie:se.alfagradi:sc.tamarisci:se.endiuie.añ. scolopẽdrie q̃rtã vniꝰ.fiãt trocis.aurꝫ.y.ꝛ sumantꝛ cũ syrupo acetoso.

Trocisci ꝯo de karabe cũ aq̃ de radicibus:ꝛ syr.ace.aut cuꝫ aqua illa que de eo pura est:quando dubitatur de vẽtositate sub splene conferunt.

Cõfec. ẽpli ad duritiẽ splenis:folioꝝ rute.ʒ.x.baurac.ʒ. iy.calamẽti sicci.ʒ.iy.armo.ʒ.vy. dissoluantꝛ cũ aceto vini.

Cõfectio pillularũ expellentiũ yctericiã fortiter:aloes scam̃.añ.ʒ.quartã.agari.ʒ.y.tertias: succi eupatoꝝ.ʒ.tertiam.fiant pillule cuꝫ succo endiuie:ꝛ est dosis.i.

Cõfectio empli ad splenem cuꝫ calitate:lignuꝫ salicis ꝛ folia eius:ꝛ ipsius extremitates tamarisci: corticl radicis capparis:extremitates mirti:ꝛ cypressi ꝛ acetũ vini.

Medicine colice. CAP. XXXIX.

Confectio pillularũ soluentiũ colicã velociter. ℞.aloes.ʒ.x.scamo.ʒ. y.ꝛ.ʒ.interioris colloquintide.ʒ.iy. tertiã.salis gemme.ʒ.y.serapini.ʒ.iy.sebram tantundez et sunt.x.doses.

Cõfectio serabeçen:resoluens ventrẽ fortiter ꝛ educẽs sup fluitates:scam̃:pipis:çin.cimini:folioꝝ rutbe:baurac: galã.ciami:gaꝝ.añ.ʒ.x.mell'.ʒ.xl.dosꝫ a.ʒ.y.ꝛ.ʒ.vsqꝫ ad.iy.

Cõfectio elary diacitõiten solutiui: qd admistratꝛ in colica:cũ nausea fortioꝛ fit:ꝛ euomit eger id qd bibit. scam̃. ʒ.x.mastic.gario.gallie:çinçi.piperis: macropiperis:nucis mus.cinami.añ.succi citonioꝝ acetosoꝝ: mellis apuꝫ.añ. cõmisceantur ꝛ decoquantur donec inspissentꝛ:ꝛ conficiãtur medicine cuꝫ eis:dosis a.ʒ.i.vsqꝫ ad.i.ꝛ.ʒ.

Cõfectio pillularũ que sumuntur añ cibũ ꝛ postꝛ:ꝛ exicant eiectionẽ cibi paulatiꝫ:ꝛ destruunt satietatẽ nauseatiuaꝫ:ꝛ soluunt ventrez ꝛ resoluũt colicã: çinçib. melanopiperis:macropipis gallie:gario.ꝛ neremisc.añ.ʒ.x.çuccari tabarçet.ʒ.x.dosis.ʒ.ʒ.ꝛ faciũt asellare a.y.sell'. vsqꝫ ad v.oẽm hoiem ꝭm q̃titatẽ sue nature ꝛ virtutis.

Cõfectio clisteris ad febricitãtes ꝛ patiẽtes birsen cum retientꝛ eoꝝ nature. ℞.sacraiati aq̃ sicle in qua bulliat.ʒ. i.baurac ꝛ fundatur desuper oleum viol'.ꝛ fiat clistere:et quãdo nõ est febris sumatꝛ pugillus furfuris zuccari rub. ʒ.xxx.baurac.ʒ.y.ꝛ olei sisamini.ʒ.i.

Cõfectio pillularuꝫ resoluens satietatẽ nauseatiuã ꝛ vẽtositatẽ ꝛ digerit:ꝛ ꝓuocat appetitũ mastic.zinz. cinamomi:gariofil'.neremisc:piperis: macro pipis.añ.ʒ.x. scamo. tantundẽ:zuccari tantũdẽ.fiãt pill'e sicut cicer:ponderantes tertiã.ʒ.i.q̃ qdẽvtiles existũt colicã assidue patiẽtibꝰ.

Cõfectio medicamis ad colicã fridaꝫ:cimini:anisi:ameos.ana.pugillus vnus.bulliãt bene ꝛ in colatura resoluãtur penidioꝝ.ʒ.v.ꝛ medulle cassiefistu.ʒ.v.ꝛ fundatꝛ desuper oleũ amigdalarũ dulciuꝫ.ʒ.iy.

Cõfectio medicaminis:qd datur cũ doloꝛ vehemẽs cõmouetꝛ:ꝛ sedat dolorẽ qñ timetꝛ qd egro superueniat sincopis pp vehementiã doloris:zinziberis: macropipis:storacl liqde:croci:se.iusqami.añ.castorei:opy.añ.pꝫ.ʒ.fiant pillule sicut cicer:dosis ab aur.ʒ.vsqꝫ ad aur.i.

Cõfectio trocisc.de viol'.qui sunt cũ scam̃.ↄferentes colice cũ calitate:ꝛ vtiles in febribus antiquis cũ indigẽt solutione aut vomitu:aut insofati:ꝛ sunt in vltimo ifrigidãtes:viol'.ʒ.x.scam̃.ʒ.y.ꝛ.ʒ.mucillaginis psily:qd ea aggreget:fiant.x.trocisci:ꝛ sumatur vnus in potu cum.ʒ.v.zuccari:aut cuꝫ.ʒ.i.iulep:aut teraniabin.

Modus ↄfectiõis ad colicã mirabilis valde: cartami.ʒ.i.serapini.ʒ.x.conficiatur cuꝫ penidys dosis.ʒ.v.

Cõfectio trocisc.de viol'.qui ifridant ꝛ potantꝛ in mane cũ medulla:cassiefi.optimi ad eradicandũ colicã que est cuꝫ caliditate ꝛ siccitate:violarũ siccarũ.ʒ.x.turbith tantundẽ:succi ligritie.ʒ.v.fiãt.x.trocis.ꝛ sumantꝛ oi die:quasi.x.ficus citrine:ꝛ.ʒ.x.passularũ enucleatarũ:ꝛ decoquãtur in.y.lib.aque:donec ꝑueniat ad lib.i.coletur et dissoluantꝛ.ʒ.x.medulle cassiefi.ꝛ.i.ex his trocisc. ꝛ distillentur desuper.ʒ.y.olei amigd.dulcis:ꝛ potentꝛ in mane.

Cõfectio trocisc.de epithimo qui dantꝛ in potu cũ aqua de radicibus ad eradicãduꝫ colicã ꝛ ventositatez. ℞.turbith epithimi.añ.ʒ.x.serapini.ʒ.v.fiãt ex eis trocisc.x.deinde radicẽ apy:feniculi.añ.ʒ.x.se. vtriusqꝫ ameos:zin.galange.ana.ʒ.v.decoq̃tur in lib.y.aq̃: donec remaneat lib. .i.coletꝛ ꝛ dissoluat in ea ex istis trociscis:ꝛ ꝓyciatur desuper aur.i.olei de kerua:ꝛ sumatur in potu:ꝛ quãdoqꝫ ꝓycitur in decoctiõe passulaꝝ ꝛ ficuũ:ꝛ quãdo datur in potu cũ eo castoreũ ꝭm mẽsurã que visa fuerit.

Modus cõfectionis de bacis lauri spargẽtis ventositatẽ fortiter:q̃ datur ad bibendũ in intestinoꝝ ꝛ costaꝝ dolore. Ruthe sicle.ʒ.x.ameos:cimini:nigelle: siseleos:keisim:ozigani:carui:petrosꝫ.amigdal'.amar.piperis:calamẽti:macropipis:dauci:acori.añ.ʒ.y.bacarũ lauri:castor.serapini.añ.ʒ.iy.oppoponaci.ʒ.iy.cõficiatur cũ melle de q̃ sumatꝛ q̃titas auellane cuꝫ vino veteri.nõ eniꝫ est ei par in dispargendo ventositatem.

Modus ↄfectionis spargẽtis vẽtositatẽ leniẽtis vẽtrẽ ꝛ sedantis dolorẽ:ꝛ ẽ fortioꝛ in hac dispõne q̃ filonium:ꝛ ego nomĩo ipm filoniũ. ℞.pipis:ameos:folioꝝ ruthe:calamẽti:castoꝛ.cimi:bacaꝝ lauri.añ.ʒ.i.opy:iusq.corti.mãdrag.añ.ʒ.ʒ.scam̃.tertiã.ʒ.i.ↄficiantꝛ cũ melle eiusdẽ q̃titatis:ꝛ si vis:fiãt ide trocisci sine melle:cuiꝰ dosis cũ non ↄficiꝛ sit.ʒ.i.ꝛ qñ ↄficiꝛ sit a.ʒ.y.vsqꝫ.iiy.

Cõfec.medicamis:qd supponiꝛ ad spargẽdũ vẽtositatẽ ꝛ educẽs eã:ꝛ soluit:cimini:folioꝝ rute viridis.añ.pugill. i.bothormariẽ.ʒ.y.ↄficiãt cũ melle ꝛ itromittat cũ lana.

Cõfec.suppositoꝛy qd soluit vẽtrẽ.ↄteriꝛ.n.ꝛ ꝓyciꝛ i clisteri solutio ꝛ noiatꝛ suppositoriũ albũ. ℞.baurac panis.ʒ. x.collogn.iteriorl:bdel.ʒapini.añ.ʒ.v.scam̃.ʒ.y.ꝛ.ʒ.dissoluãtur:ꝛ fiat collirium ex eis.

Cõfectio clisteris solutiui lenis. ℞.ficꝰ citrĩas.v. furfuris pugillum:altee ligate in panno pugillum vnum.folia

sicle decē decoquātur in duab⁹ libris aque donec pueni/at ad.i.lb.colet̄ ꝛ pyciat̄ sup eam.ʒ.i.baurach.ꝛ.ʒ.i.olei sisamini:ꝛ fiat clistere:cū aūt vis ipm acuere: pyce in eo de colirio albo aur.i.

¶ Confectio clisteris solutiui fortis.Collogntide.ʒ.x.centauree minoris.ʒ.xv.buchomarien.ʒ.ij.rute calamenti bachatū.paruā:origani manipulus decoquantur:deinde dissoluātur in ea.ʒ.iij.kitran ꝛ tantūdez mellis.ꝛ.ʒ.ij.castorei:serapini.ʒ.i.oppoponacis.ʒ.ʒ.suppositorij albi aur.i.ꝛ fundat̄ desup.ʒ.ʒ.olei de kerua:ꝛ fiat clistere cū ē colica fortis ꝛ yleos; q̄ si dolor fuerit fortis: ponatur in ipso quātitas ciceris de opio.

¶ Confectio medicie sedātis dolorē colice: ꝛ est filoniuz qd̄ dispergit vētositatē grossam:piperis:ameos: nigelle:bacaꝝ lauri:cimini:castorei.añ.ʒ.i.opij se.iusqami mandragore.añ.ʒ.i.aggregent̄ cū melle.

¶ Cōfectio formaꝝ similiū auellanis sedātiū dolorez:castorei:ameos:cimini:nigelle.añ.opij quātū omnia.sit qlibet forma tertia.ʒ.vnius.

¶ Cōfectio formaꝝ similiū auellanis:sedātiū dolorē colice difficilē vehemētem que est cū colera ꝛ punctura.se.lactuce:se.portulace:opij.añ.cōficiātur cuz mucillagine psilij:sitqꝫ forma quelibet tertia.ʒ.vnius.

¶ Cōfectio clisteris dispargētis vētositatē valde ruta tribus vicib⁹ decoquat̄ in oleo ꝛ in.ʒ.xx.ex eo dissoluat̄ castorei:oppoponacis:serapini.añ.ʒ.ʒ.vsqꝫ ad.i.ʒ.ꝛ clisterizetur cū eo:ꝛ si dolor fortis est:ponat̄ in eo quantū ē granum ciceris de opio.

¶ Confectio olei quo vngit̄ venter:ꝛ spargit vētositatez olei rutacei.ʒ.x.cū quo dissoluātur castorei.ʒ.ij.euforbij.ʒ.i.ꝛ fiat inunctio cum eo.

¶ Cōfectio troc.ad yleos conferentium vomitui supfluo seminis apij:anisi.añ.ʒ.ij.ꝛ.ʒ.fiant trocisci:quoꝝ pondus sit ab aur.i.vsqꝫ ad.ij.

¶ Cōfectio medicie ad vomitū leuez.℞.cācar nucis vomice:nigelle:se.rafani aneti.añ.baurach salis idi: ana ꝑ media:dosis.ʒ.iij.ꝛ qñqꝫ addit̄ in eo q̄rta.ʒ.de cōdisi.

¶ Cōfectio medicamis temperati cōseq̄ns finē medicinaꝝ fortiū ꝛ nō est timor in eo:cācar: cōdisi nucis vomice:baurach.añ.fiāt trocisci aur.i.dos̄ ab aur.i.vsqꝫ ad.ij.

¶ Cōfectio syrigi de granis granatoꝝ sedās vomitū.granoꝝ granati acetosi lb.ʒ.sumach mundificati quarta lb.vnius fundātur desup aque lb.iij.ꝛ coquat̄ donec pueniat ad.ij.lb.ꝛ colet̄ ꝛ sumat̄ folia citri.x.folia mēte.x.gariofil.aur.ij.gallie aur.i.thuris.ʒ.i.corticis fistici viridis.ʒ.ij.sumātur de eo in potu cū adest vomitus vehemēs:cōturbās ꝛ colerica passio:ꝛ melius qdem est cum sumitur cū aqua ro.ꝛ si nō iueniūtur folia citri ꝛ mēte nisi sicca:ꝛ sumatur de vnoquoqꝫ eoꝝ.ʒ.ij.

¶ Confectio trocisci ad vomitum vehementem dolorosum:qui est propter effusiones maloꝝ humoꝝ ad stomachum:gariofi.ʒ.x.gallie.ʒ.i.cinami.ʒ.ij.enule.ʒ.i.ꝛ.ʒ.masticis.ʒ.i.ꝛ.ʒ.opij:mandragore.añ.ʒ.i.ꝛ.ʒ.resoluantur ꝛ fiant decem trocisci:dosis est vnus: ꝛ administrentur in colerica passione:quoniā sedāt vomitū ꝛ puocāt somnū ꝛ stupefaciūt stomachi sensum:ita vt non opprimat ipm illud qd̄ ei obuiat:ꝛ nominātur trocisci de enula.

¶ Confectio trociscoꝝ ad colicam passionem superfluaz:ꝛ superfluitatem operationis catartici:qui confortāt animam ꝛ stringunt ventrem ꝛ retinent vomitum ꝛ faciūt dormire:gallie croci gariofil.ciperi ana.ʒ.x.gallaꝝ:balaustie:camesic:corticis granatoꝝ thurl.añ.ʒ.x.opij:mādragore ana.ʒ.v.fiant trocisci.ʒ.ij.

¶ Confectio epithimatis ad colicam passionem catartici superfluitatem ꝛ tenasmon:gallia:acatia tortelle sandali:ciperi et rose thus mirra:liniatur cum aqua mirti ꝛ citoniorum ꝛ vino.

¶ De medicinis solutionis ventris. CAP. XL.

Confectio trociscorum de spodio cum acetosa constrictiuoruz qui dantur in potu ad fluxum cum febre ꝛ acuitate.℞.Rosarum spodij:ana.ʒ.x.seminis acetose.ʒ.v.sumach.seminis portulace:ana.ʒ.iij.balaustie.ʒ.ij.gumi.ʒ.i.ꝛ.ʒ.ꝛ fiant trocisci tertie.ʒ.vnius:ꝛ addunt in dosi kerat opij.

¶ Cōfectio pulueris qui proycitur in os ꝛ deglutitur bibendo aliquid post ipsum ad solutionem ventris cuz tussi:gnoꝝ mirti:castāeaꝝ tritaꝝ papauerl:siliqꝫ sceni.añ.gumi.ʒ.ʒ.terāt̄ oīa ꝛ sumāt̄ i potu ex eis.ʒ.ij.cū aq̄ ro.

¶ Confectio pulueris qui in ore proycitur de granis granatorum ad fluxum ventris cum caliditate:ꝛ casum appetitus:granoꝝ granati acetosi assatoꝝ: parūper contritorum sicut alcohol.ʒ.c.carui infusi in aceto ꝛ assati.ʒ.xx.coriandri infusi in aceto ꝛ assati.ʒ.xx.fructus tamarisci.ʒ.x.siliquaꝝ nababati.ʒ.xx.sumac:balaustie.añ.ʒ.xv.fiat coꝝ cōtritio bona:ꝛ miscceantur dosis.ʒ.ij.

¶ Cōfectio pulueris qui in ore pycitur leuis ad solutionem ventris cum tussi:granoꝝ mirti contritorum.ʒ.i.castanearum.ʒ.ʒ.papaueris sicut alcohol: siliquaꝝ scenij:spodij gumi.añ.ʒ.ʒ.terantur dosis.ʒ.ij.cum aqua frigida ꝛ precipiatur vt in mane comedat vitella ouoꝝ bene elixatoꝝ:ꝛ sumat puluerem de papauere in ore.

¶ Confectio miue cōstrictiue qui est syrupus de citonijs aque citonioꝝ acetosoꝝ lb.i.vini veteris tantūdem.decoquatur donec spissitudinem habeat:ꝛ proyciatur in eo quasi aur.gallie.

¶ Cōfectio elec.alcauzi:conueniētis constringentis valde ventrem:puocātis appetitum: ꝛ spargentis ventositatem:granoꝝ passularuz cōtritorum sicut alcohol.lb.i.granoꝝ mirti cōtritorum sicut alcohol.lb.ʒ.siliquarum de spina:balaustie:thuris:fructus tamarisci.añ.ʒ.x.ameos.ʒ.xvi.aggregentur cum melle canne.

¶ Confectio pulueris qui in ore pycitur de bolo ad excoriationem:psilij assati.ʒ.xx.arnoglosse.ʒ.x.gumi:boli armeni.añ.ʒ.xx.se.pōtulace se.fumiter.assari.añ.ʒ.x.aggregētur ista:ꝛ contritio boli nō vltime fiat:ꝛ nō separent ꝛ humectent̄ semina.ꝑpterea qd̄ adheret ei bolū:dosis.ʒ.ij.in mane ꝛ tantundē in sero cum rob de citonijs puro.

¶ Confectio trocisci de spodio q̄ sunt fortes. Spodij ros.sumach:seminis endiuie.añ.ʒ.i.tamarindi: seminis portulace:seminis papaueris:seminis acetose.ʒ.i.ꝛ.ʒ.balaustie:opij sandali.añ.ʒ.ʒ.camphore.vi.ʒ.vnius: conferunt ad solutionem ventris cum caliditate supflua:q̄ in potu dantur cū aqua sauich:infundat̄ sauich:ꝛ sumat̄ aq̄ ei⁹.

¶ Cōfectio trocisci de spodio.rosaruz rubeaꝝ.ʒ.ij.seminis lactuce:seminis citroli:cucurbite.añ.ʒ.ʒ.succi liquiritie.ʒ.ʒ.spodij.ʒ.v.dosis integra.ʒ.ʒ.

¶ Confectio pulueris qui in ore proycitur de granis granatorum assatorum conueniens ad fluxum vētris:quādo prolongatur:trociscorum ypoquistidos:corticuz medianorum glandium:castanearum:balaustie:capitū granatoꝝ:assatoꝝ:proyciatur super istas cōmixtiones q̄tuz ipse sunt pulueris granorum granatorum:ꝛ commiscean tur cum istis ꝛ sumantur in potu.ʒ.ij.aut.iij.cum aqua frigida aut cum rob citonioruz puro:quoniā est cōfortatiuus ꝛ expertus.

¶ Cōfectio trocisci ad tenasmon experti: seminis iusqami:seminis aneti:seminis feniculi.añ.ʒ.v.ameos.ʒ.ii.ꝛ.ʒ.opij.ʒ.ij.seminis apij.ʒ.i.fiāt trocisci: aur.i.detur.i.ꝛ administretur cum non est caliditas.

¶ Modus confectionis de storace cum est fluxus ventris superfluitas ꝛ tenasmon quando non est caliditas:

castorei:opy:asari:storacis liquide.seminis iusqami albi: thuris.añ.mellis quãtum oia:dosis.ʒ.ij.

¶ Confectio pulueris q in ore pycitur: ⁊ noĩatur gluten ⁊ admistrat cũ supfluit catarticum ⁊ vehemẽs est:gallarũ corticis granatoꝝ.añ.ʒ.i.thuris.ʒ.ß. tortellaꝝ.ʒ.ij. semis iusqami quartã.ʒ.vnius:admistret qñ multiplicatur tenasmon:⁊ vehemens fit dolor ⁊ vigilie ⁊ potetur cũ miua hoc est cum syrupo de citonijs.

¶ Modus licinij quo vtunt quãdo dolor fit fortis ⁊ vigilie ⁊ est alex.mirabil:croci:mirre:litij:olibani:opy.ana partes due.fiat liciniũ ⁊ supponat:dicit alex. fiat liciniũ de pãno nouo:⁊ torqueat bene ⁊ dissoluat opiũ cũ vino:⁊ in eo cõficiãt alias medicias ⁊ inuoluãt liciniũ i medicamine ⁊ vtãtur. ¶ Cõfectio enemati retẽtiui:rizi excorticati:mily medulle glãdis:lentis excorticate.ro.añ.pugill.i. tres galle:⁊ funde ĝsup.ij.lb.aque ⁊ coquat donec redeat ad lb.i.colẽtur de ea.ʒ.ij.⁊ dissoluatur in ea de troc.lenibus:⁊ fortibus ⁊ fundat desuper olei ro.ʒ.ß.⁊ vitelli assati oui:⁊ clisterizetur cum ea.

¶ Cõfectio trociscoꝝ leuiũ:boliar.ceruse de plũbo:gumi sanguis draco.acatie.añ.fiat trocisci:pondere.ʒ.ij.⁊ dissoluat vnus eoꝝ ⁊ clisterizet cum eo.

¶ Cõfectio trociscoꝝ fortium pyciãtur cum trociscis. ex istis.ʒ.i.carte cõbuste:opy tertiã vnius.

¶ Cõfectio clisteris de arsenico:cũ quo clisterizatur quãdo plõgatur mora excoriatõis ⁊ putrefactionis. ℞.medicaminis herpeti estiomeni:qđ est i caplo oris aur.ij.opy.ʒ.ß.dissoluat in decoctõe lentis ⁊ balaustie cũ aceto pauco ⁊ aqua aut cũ aqua sicle post quã clisterizat ante ipm cum aqua mellis:aut cũ aqua ⁊ sale.

¶ Cõfectio trociscoꝝ đ alumie q admistrãtur qñ fluxus ventris est valde sanguis plurimi:aut clisterizat cũ ea in vulua etiã pp istud:gallaꝝ alumis:acatie:balaustie: corticis granatoꝝ succi ypoqstidos:ana.terãtur ⁊ clisterizet cũ eis:⁊ cũ decoctõe mediani corticis glãdiũ balaustie ⁊ ro. ¶ Cõfectio clisteris ad egestionẽ sãguis sine mucillagine itestinoꝝ. ℞.gallas tres:rosa.ʒ.v. balaustia.cortic granatoꝝ.añ.ʒ.v.lentiũ excorticataꝝ.ʒ.x.corticis mediani glãdiũ.ʒ.v.decoquãtur:⁊ in colatura eoꝝ fricetur.ʒ.i. acatie.⁊.ʒ.i.⁊.ß.ypoqstidos:⁊.ʒ.ij. boli:⁊ gũmi tãtũdem ⁊ clisterizetur cum ea.

¶ Cõfectio clisteris ad vlcera itestinoꝝ i qbus est sanies grossa:⁊ fetida:⁊ i qbꝰ ẽ sicut lotura.sumat mel ⁊ subtilietur cum aq̃ ⁊ clisterizet cũ eo bis aut ter in die:⁊ post ipz clisterizet cũ ℞ clisteri.eupatorium:succus barbe ircine: cortex medianꝰ glãdiũ:rizi abluti:sitq; de rizi plus:decoquat bene ⁊ in colatura eoꝝ dissoluat de hoc medicamine:thuris.sãguinis dra.ceruse de plũbo litargiri albi ana ʒ.i.opy ex tertia.ʒ.i.vsq; ad.ʒ.ß.terãtur iste medicie cum vitellis duoꝝ ouoꝝ contritis:⁊ dissoluat in aq̃ illa ⁊ clisterizetur cum ea.

¶ Unguẽtum laxatiuũ:cere.ʒ.ij.olei cataputie.ʒ.iij.sal' pistati.ʒ.ij.bulliãt iñ vino q̃usq; cera liquet ⁊ ventri ⁊ vmbilico iponas:⁊ si supponat nimiũ laxat. ¶ Al.cere cataputie lactis titimalli.añ.ʒ.ij.opy.sal' marini.ʒ.i.oleũ qđ.s. bulliat in vino:⁊ super ventrẽ pone vel suppone.

¶ Aliud lactis anabule ⁊ titimalli succi laureole:cucumeris agrestis:fel bouis succi elebori ana fiat emplm cũ farina ordei ⁊ stomacho suppone ⁊ similia multa de discretione ppria poteris huiusmodi satis optia pro loco ⁊ tempore inuenire.

¶ Medicine vrine. CAP. XLI.

Onfectio vimdach ad ardorem ⁊ difficultatez vrine ⁊ vlcera renum:⁊ cũ est caliditas vehementior addat in eis sumach:⁊ abyciat opiũ. ℞. seminis melonis excorticati.ʒ.x.se.citroli.ʒ.v.se. cucurbite dulcis se. portulace.se.iusqami al.boliar.se.apy.añ.ʒ.ij.aggregẽtur postq; contrita fuerit:⁊ fiant inde pillule:similes auellanis:⁊ dent in potu ex eis.ʒ.iij.cũ syrupo violato.

¶ Cõfectio ad vlcera renũ ⁊ vesice se. citroli excorticati. ʒ.x.amigdal.dulces:pini granoꝝ alkekẽgi.añ.ʒ.iij.se.apy canab.boliar.gumi ar.sanguis dra.thuris:semis iusqami albi opy.añ.ʒ.ij.iformẽt trocisci põderãtes tertiã.ʒ.vniꝰ

¶ Cõfectio troc.vltimoꝝ ad vlcera in renibꝰ ⁊ vesica cũ qbus est cõfortatio ⁊ lenitas ⁊ incarnatio vlceris.i. sedatio doloris:⁊ noiant troc.alkekẽgi:qñ sunt loco eoꝝ: sed sunt fortiores ad vehemẽtiã vlceris ⁊ doloris cuz vrina mingit:se.citroli.ʒ.x.boliar.gumi.ar.thuris:sanguis dra. se.papaueris al.amigdal.ama.excorticate succi ligri.dragagãti amili.añ.ʒ.x.se.apy.ʒ.ij. granoꝝ alkekengi.ʒ.iij. opy.ʒ.x.⁊ det.i.cũ nõ est acuitas cum syrupo violato:aut iulep.sintq; troc.ex tribus.ʒ.

¶ Confectio collirij qđ inycitur in vesicã sedãs dolorez: ceruse sarcocolle:thuris:gũmi:amili:opy sanguis draco. ana fiat ex eis colliria:⁊ inyciat in ea in pmis aqua mellis ⁊ dẽtur ea que puocãt vrinam:deide dissoluatur hoc in lacte ⁊ inyciat in eam p siringam.

¶ Cõfectio puocãs vrinã:se.apy meu.fu.dauci. rubee q̃ tingit:petrosellini:sauine:asari:ameos:se.feniculi: gallie costi.amigdalaꝝ ama.excorticataꝝ ana.ʒ.xx.se.melonis ʒ.x.cãtaridaꝝ.ʒ.ij.armoniaci aur.i.dissoluãtur cũ vino ⁊ fiãt pillule.similes auellãis:dosis.ʒ.iij.est.n.bona ad difficultatẽ vrine:mollitiẽ in corpore:ydropisim yposarcaz ⁊ egritudies in qbus necessaria est subtiliatio corporis:⁊ quãdo est caliditas addat in ea se.melonis:⁊ detur de ea ʒ.i.⁊ plus vel minus.

¶ Cõfectio empl'i quo emplastrat pectẽ:⁊ puocat vrinã: se.sule:ruta calamẽtum:berengesif.sansucus spica:balsamita:altea:folia rafani:napi:sceba:camomilla:anetum ⁊ caul.coquantur in aqua ⁊ sedeat eger in ea ⁊ fiat emplm cum fece sup pectinem.

¶ Cõfectio epithimatis fortis ad difficultatẽ vrine: piretrũ baurach:sinapis :⁊ mastix.liniat cũ melle in balneo: ⁊ dimittat:donec multiplicetur sudor:⁊ balnectur cũ coanus:⁊ alkatim ⁊ pecten ⁊ ylia.

¶ Cõfectio que retinet vrinã valde:glãdiũ.ʒ.l.thur' masculi.ʒ.xxx.coriãdri ifusi in aceto:mirabol.ni.boliar.añ. ʒ.x.fiat puluis:⁊ sumat ex eo oi sero ⁊ mane.ʒ.iij.

¶ Cõfectio que retinet vrinã:glãdiũ.ʒ.x.rof.mirtillorum añ.ʒ.iij.acatie.ʒ.ij.amili:gumi ar.boliar.añ.ʒ.i. lentiũ excorticataꝝ.ʒ.x. ¶ Cõfectio ad distillationem vrine sine ardore glãdiũ:thur'.añ.ʒ.c.granoꝝ mahaleb:ciperi:mirthe:galãge:cinami:enule:acori.añ.ʒ.v.terãtur ⁊ sumant de puluere eorum.ʒ.iij.

¶ Cõfectio troc.diabetis.Spody succi ligritie.añ.ʒ.x.se. lactuce.ʒ.x.se.portulace.ʒ.xxv.ros.coriandri sicci.añ.ʒ.v. acatie:gumi.sandali citri:lentiũ excorticataꝝ: balaustie boliar.añ.ʒ.ij.cãphore.ʒ.ß. fiant trocisci.ʒ.iij.⁊ detur vnꝰ in potu cum aq̃ rosaꝝ:⁊ aqua granatoꝝ acetosoꝝ.

¶ Cõfectio emplastri ad diabeten:⁊ dicitur q; est nomen viri:⁊ dicitur q; est nomẽ exuberationis vrine:⁊ multitudinis eius ⁊ comparatur circino qđ incipit ab vno puncto ⁊ redit ad idem: seminis portulace: solatrum: caro porci:seminis melõis:citroli:aut rasura cucurbite: quodcunq; presto fuerit:⁊ emplastretur cum eo ⁊ permutetur quando fuerit tepidum:sitq; cibus eius: lentes excorticate:acetum agresta:⁊ oia que ingrossant sãguinem.

¶ Confectio trocisco. ad diariam:malitiam complexionis: inflationem in stomacho calorem ⁊ tussim. Spody.ʒ.ij.carnis berberis.ʒ.v.boli armeni.ʒ.iij.thuris.ʒ.ij. seminis portulace.ʒ.vi.sandal'.ʒ.ij. ypoqstidos.ʒ. v.cam-

phore.ʒ.i.lacce.ʒ.iij.terant̃ ⁊ fiant troc̃.quoꝝ glibet sit. ʒ.iij.⁊ detur in potu vnus cũ rob de papauere.

¶ Confectio ad rupturã expta:acatie:cipssi nucis: sansuci rute sicce:granoꝝ lauri:gallarũ mugat:gumi ar.añ.ʒ.xx. terãtur ⁊ cribellẽtur:⁊ eliquet̃ gluten pisciũ cum aceto ⁊ aggregent̃ cũ eo oĩa:⁊ fiat empl̃m ⁊ coquãtur nuces cipssi cuz aq̃:⁊ misceat̃ in vino ⁊ bibat̃:⁊ infantibus fiat emplastrum cum psilio.

¶ Cõfectio troc̃.bonoꝝ ad mictum sanguĩs:boliar.karabe.añ.ʒ.x.acatie:balaustie:gũmi ypogstidos.ana.ʒ.iij.se. apij:iusgami.añ.ʒ.ij.fiant.x.trocisci:⁊ dent̃ in potu cum robub stipticis:⁊ detur.i.

¶ Cõfectio empl̃i ad rupturã expti:nucis cipssi ptes.ij.ciperi sansuci:gallaꝝ:acatie.thuris gumi ar.añ.ptes eq̃les dissoluat̃ gummi in vino ⁊ aggreget̃ cũ eo ⁊ fiat ẽpl̃m.

¶ Cõfectio ad apostema duꝝ in testiculis: farine fabaꝝ. ʒ.x.cimini:farĩe ciceris:coriãdri sicci.añ.ʒ.iij.bdelij.ʒ.v. dissoluant̃ cum rob.⁊ fiat empl̃m testiculis.

¶ Cõfectio olei de scorpiõibus:aristol̃.gentiane:cipi: corticũ radicis capparis.añ.℥.i.ꝓyciat̃ in lb.i.olei amigdal̃. ama.⁊ dimittant̃ hebdomada vna.deĩde colet̃:⁊ ponãt̃ in eo scorpiões.x.⁊ stet sub sole trib⁹ hebdomadis:deĩde coletur:⁊ administretur.

¶ Cõfectio medicamĩs ad lapidez in renib⁹ semĩs melonis:carpobalsami:semis rafani:dauci:petrosellini.añ.corticis radicis cappar̃:corticis radicũ: oppoponacis:amigdalaꝝ ama. bacaꝝ lauri: sq̃nãti ciperi:spice:cassie lignee bdelij:armoniaci:serapini:mirre piperis acori.añ.pars.ʒ. soluat̃ bdelliũ:armoniacũ:⁊ serapinũ in vino subtili: aut in aq̃ mellis:⁊ aggregent̃ pill̃.⁊ dent̃ in potu oĩ die a.ʒ.ʒ. vsq̃ ad.ʒ.i.cũ aq̃ se.apij ⁊ aq̃ se.feniculi:⁊ capilli vener̃:⁊ nutriat̃ patiẽs cũ aq̃ ciceris nigri ⁊ oleo amigdal̃.⁊ q̃ñq̃ cõfortat̃ h̃ medicamẽ:q̃ñq̃ ĩuoluit̃ oleo balsami tal̃r:vt humectet̃:deĩde cõficit̃ cum gumis ⁊ datur ĩ potu oĩ die sexta.ʒ.vni⁹ de cinere scorpionũ:⁊ pueris medietas sexte q̃ paꝝ adusti sunt s̃m quãtitatẽ qua terũtur.

¶ Medicine lactis. CAP. XLII.

Confectio medicĩe multiplicantis lac. ℞.se.baucie.napi: sulle: rafani:porri:cepe:fenicl̃i:farine cicer̃.añ.sumat̃ ex eo puluis mane ⁊ sero comedat post ĩpm cicer ĩfusuz ĩ lacte ⁊ potet sup ĩpm lac.

¶ Cõfectio medicamĩs abscidẽtis lac ex mamilla: farĩe fabaꝝ.ʒ.x.se.albedarogi farine rute.añ.ʒ.v.liniant̃ cum aqua albedarogi.

¶ Cõfectio al̃.abscindens lac:se.albedarogi:se.agni casti: añ.ʒ.x.sauie:rute sicce.añ.ʒ.v.sumat̃ puluis ex eo.ʒ.iij.

¶ Empl̃z abscidẽs lac q̃d multiplicatũ ẽ ĩ mamilla:se.albedarogi:farina ordei:farina fabaꝝ mẽta: calamẽtũ: ruta.fiat empl̃m ⁊ emplastretur cum camomilla.

¶ Medicine spermatis. CAP. XLIII.

Confectio medicamĩs addẽtis ĩ spmate.℞.se.baucie:napi:cepe:rafani granoꝝ pini:sparagi:granoꝝ alkilkil granoꝝ alzelẽ:secacul:satirion been vtriusq̃ tantũdẽ granoꝝ assenatĩ:ligue auis.añ.ʒ.x.zinziber̃ macropiper̃:cĩamõi.añ.ʒ.xv.altit bone nasturtij:piperis se.eruce.añ.ʒ.xv.olei nuc̃.indice:olei granoꝝ alcodrãtidã oĩum equal̃r.s.tm̃ in q̃ ĩuoluãtur oĩa ĩuolutõe humorosa:cõficiãtur cũ melle:sumãtur ex eo.ʒ.v.mane ⁊ sero cũ.℥.i.lactis cum tãtũdem de zucharo.

¶ Cõfectio ad minorãdũ spma:⁊ destruẽdũ erectõez virge.se.agni casti.ʒ.x.se.portul̃.tm̃dẽ folioꝝ calamẽti exiccatoꝝ folioꝝ rute.añ.ʒ.v.cimini cipi balaustie.añ.ʒ.ij.sumãtur inde ĩ puluere.ʒ.iij.⁊ noĩatur sector gñatõis.

¶ Cõfectio abscidẽs spma cũ est caliditas:se.lactuce.ʒ.x. ros.ʒ.ij.se.portulac̃.psilij carui.añ.ʒ.iij.balaustie:foliorũ nenufaris.añ.ʒ.ij.sumãtur ex eo.ʒ.iij.cuz quarta.ʒ.vnius camphore in hebdomada.

¶ Cõfectio clisteris addẽtis ĩ coitu ⁊ calefacientis renes: semi.eruce baucie: cinami.zinziber macropiperis:se.sulle:rafani:se.cepe ⁊ porri.añ.partẽ.i.ciceris contriti:tribulorum frumẽti decocti cum aqua sicut puls: fenugreci: ana partes.ij.caput arietis pingue ⁊ frustrũ natis ei⁹ medulla ipsius ⁊ testiculos ipsius:aggreget̃ totuz in uase cũ .x.cepis ⁊ cooperiat̃ aqua ⁊ dimittat̃ in furno habente caput stricte opilatũ:⁊ approximet̃ ius in cibo ex parte.i. ⁊ ex duab⁹.℥.iuris:⁊ ex vnctuoso.℥.i.⁊ ex oleo de nuce indica:⁊ de granis alcadra.añ.℥.ʒ.⁊ fiat eoꝝ conquassatio bona:donec ĩgrossetur per eam ⁊ clisterizetur cum eo in nocte cum deberet dormire:postq̃ est clisterizatus ante ipsum cum aqua sicle ⁊ baurac:⁊ purgatus fuerit a fece:⁊ fiat cum eo clistere in nocte a prima vigilia ⁊ in medio eius:⁊ in fine ipsius:⁊ regatur cũ regimine in quo est grossitudo:⁊ incipiat ille qui addit in coitu:ludere cũ mulieribus:⁊ dimittat mulieres:⁊ bibat vinum faciẽs delectationem:qm̃ multiplicat desiderium valde.

¶ Medicĩe mẽstruoꝝ ⁊ emoroidaꝝ. CAP. XLIIII.

c
Onfectio troc̃.de karabe abscindẽtiũ sanguinẽ menstruoꝝ nimis fluentez:⁊ ad emoroidas.℞.karabe:gumi nucis:lacte:balaustie:succi bãbe ircie.añ.ʒ.v.thuris.ʒ.ij.opij.ʒ.iij.aggregentur cum mucillagĩe psilij:dosis.ʒ.ij.cũ.ʒ.i.succi sumach.

¶ Confectio ad emoroidas ⁊ lubricitatem intestinoꝝ:se. lini.ʒ.x.granoꝝ nigelle.ʒ.v.bdelij.ʒ.vij.thuris masculi:ciperi:ameos:ana.ʒ.i.⁊.ʒ.sandarace de thei.ʒ.ij.⁊.ʒ.terant̃ ⁊ dentur in potu.ʒ.iij.cum aqua.

¶ Confectio suppositorij ad abscindendum sanguinem emoroidaꝝ ⁊ ad exitum ani:thuris:balaustie:gallarũ antimonij acatie:aluminis fiant colliria:⁊ supponantur: ad exitum vero ani terãtur ⁊ pulverizentur sup anum ⁊ reducatur itus: ⁊ sedeat eger in decoctione mirti:medioꝝ corticũ clandium ⁊ corticum granatoꝝ:⁊ additur in collirico cerusa. ¶ Cõfectio licinij ꝓuocantis sanguinẽ mẽstruoꝝ ⁊ emoroidaꝝ:ciclamẽ:elleborus al.calamentuz: serap̃.euforbium resoluantur cum aqua sauine recentis ⁊ fiant suppositoria.

¶ Confectio troc̃.de mirra alleuians partum ⁊ ꝓuocans mẽstrua : cinamomi mirre.añ.ʒ.ij.⁊.ʒ.folioꝝ rute exiccatoꝝ:calamenti:cordumeni:pulegij rubee ase serap̃. oppoponacis.ʒ.ij.fiant trocisci:pondere.ʒ.ij.⁊ detur ĩ potu vn⁹ cum decoctione sauine.

¶ Cõfectio suppositorij ad apostema duꝝ ĩ matrice ⁊ dolorem frigidum:thuris bdelij iudaici:galbani.añ.ʒ.ij.croci oppopõacis armõiaci.añ.ʒ.i.mastic̃.castor̃ storac̃.ligde olei de lilio adipis anatis : olei camomill̃.añ.ʒ.iij.leniãtur gume cum vino ⁊ melle : ⁊ eliquetur adeps ⁊ aggregentur omnia ⁊ fiãt suppositoria ⁊ admĩstrẽtur.

¶ Cõfectio decoctõis ĩ q̃ sedeat̃ ad dolorẽ matricis. Sãsucus:balsamita:sceba:abrotanũ:se.cauliũ:fenug.se. lini: camõille:mellilotũ:decoquãt̃ oĩa ⁊ sedeatur in eis.

¶ Cõfectio q̃ ꝓuocat mẽstrua:tertia.ʒ.vni⁹ euforbij:terat̃ bene:⁊ supponat̃ sexta.ʒ.i.ĩ lana hora vna:⁊ nõ dimittat̃ pl̃m:qm̃ facit fluere sãguinẽ plurimũ fortiter.cũq̃ multiplicatur fluxus sanguinis:tunc succurre ei cibãdo cum rebus stipticis sicut vescit:⁊ ponãtur ĩ eo lẽtes excorticate ⁊ ex carnib⁹ caro alduragi:⁊ si ñ ĩueniũtur carnes alcubugi:⁊ pulloꝝ ⁊ vinũ stipticũ. ¶ Cõfectio pessarij ad suffumigãdũ q̃d calefacit ⁊ adiuuat ad ĩpgnãdũ: castor.storax:galbanũ:eufõbiũ oppopõac̃:carpobalsamũ g̃na albẽ costus:bdelliũ:spica resoluant̃ cũ vino:⁊ fiãt pessaria no-

ctibus pluribus: et sumat in potu omni die diamart: deinde approximet socio: et suffumiget cum eis etiam multotiens.

¶ Cōfectio trocisco. de gumis q dant in potu qñ difficilis est partus valde et moritur fetus: extrahunt. n. fetum statim.

¶ R. mirre opoponacis: galbani: serapi. ana. ase pars. 5. dentur in potu. ʒ. iij. cū sacraiati decoctionis fenugreci: et dactilorum et aqua rute: et suffumiget cū eis vna vice post aliā.

¶ Cōfectio vngueti ad ragadias in mrice et ano et adustionem ignis: cere colate. ʒ. y. olei rosati. ʒ. x. ceruse plūbi. ʒ. x. plūbi adusti cōditi. ʒ. y. amili dragagāti: opy. añ. ʒ. i. albuginis vni oui calidi: aggregētur oia sicut vnguentū: ē. n. bonū ad ragadias cū caliditate et ad ignis adustionē et ad omnem acuitatem.

¶ Cōfectio pill. de bdellio ad emoroidas: mirobolanorū nigrorum. keb. añ. ʒ. x. serap. ʒ. iy. nasturty albi. ʒ. y. bdelly pinguis. ʒ. xvi. dissoluant gume cū aqua cauliū et aggrega cū eis: et fiant pillule.

¶ Cōfectio empli sedātis dolorē emoroidarum: apostemosarum et apatū ani: meliloti: camomille decocte donec dissoluat. añ. ʒ. i. croci. ʒ. i. vitelli oui elixati. ʒ. y. opy: farie se. lini: mirre fenugreci: altee albe. añ. ʒ. v. aggregentur cum rob: et ponat sup faciē eius oleū sisaminū: et fiat emplz cū eo: et cōficiat cum butiro et emplet cum eo: et qñqz addūtur in eo bdelliuz pigue: et pinguedo gibbi cameli.

¶ Cōfectio empli alterius. elixet cepe: et oficiat cū butiro et emplet cū eo: est. n. valde vltimū: et sit cepe album.

¶ Cōfectio al. ad dol. matricū ex apate: se. lini. cōtriti: altee. añ. ʒ. v. vitelli oui elixati. croci. ʒ. y. opy se. iusquiami. añ. ʒ. i. adipis galline. ʒ. y. rob cū quo aggregentur.

¶ Cōfectio suppositorij sedantis dol. matricis. croci. olei camomille: adipis anatis opy ana. supponatur cū lana.

¶ Cōfectio medicamis: emoroidarum sedantis dolorē: olei de nucleis crisomilorum. ʒ. x. storacis ligde. ʒ. i. bdelly. ʒ. y. dissoluātur in eo: et inūgant cum eo.

¶ Cōfectio vngueti boni. bdelly subalbidi: piguedo gibbi cameli: medulla cruris vaccini: nuclei crisomilorum excorticati: storax ligda: vitella duorum ouorum liniantur cum oleo in quo decoctum est cepe et inungantur cum eo. est enim mirabile in leniendo.

¶ Medicine podagre. CAP. XLV.

Epithima ad podagrā cuz caliditate. R. lupini armeni: sandali citri: faufel. ros. rubearum sicc. memithe: radicem mādragore: apy: cāphore ana fiāt trocisci: et liniantur cū aceto pauco: et aqua ro. aut coriādri aut ēdiuie: aut solatri: et qñqz addat i eo cerusa et bolūar.

¶ Cōfectio empli resoluētis residuū podagre calide: mucilago psily: mucillago se. lini et fenugreci: et farina amborū: et cerotū factuz cum oleo camomill. aggregentur et liniantur cum eis.

¶ Cōfectio epithimatis ad podagrā frigidā: storacis ligde castorei: mirre: aloes: acatie ana et liniant desup.

¶ Cōfectio de hermodactil. ad podagrā: hermodactilorum alborum. ʒ. i. aloes. ʒ. iy. scam. quarta. ʒ. vni. se. apy sextaz. ʒ. vnius. et est dosis vna.

¶ Cōfectio pill. de hermodactil. ad podagrā fridā et dol. anche antiquuz: hermodactil. satirion: mezerion. añ. ʒ. 5. collogntide iterioris: bdelly ana tertiā. ʒ. vni. centauree minoris. ʒ. 5. euforby. castorei: oppoponacis: asse galbani añ. ʒ. vni quartā. scam. zinziberis piperis: sinapis: tapsie inde. añ. ʒ. vni sextā. yerep. ʒ. i. et ipsa est potio vna fortis: et media est medietas eius aut tertia.

¶ Cōfectio medicamis albeseth minor eradicans podagrā flegmaticā: camedreos: camepitheos: aristol. gētiāe. fu. meu. dauci. petrosell. foliorum rute: cucurbite rubee q̄ tingit: asari: sauine: ameos. añ. sumat i potu ex eo oi die. ʒ. i. et nō comedat sex horis byeme tota.

¶ Cōfectio clisteris ad sciaticū fōt. cortic. radicū cappar. cōticis radicū collogntide: pulpe ipsius: cētauree minoris: almezerion: hermodactili: satirion: nasturty: azabasem: sesnedē tapsie se. rafani: baucie: eruce ana pugill. i. coquat cū aq̄ et misceatur colatura eorum: muri nabati et oleuz de kerua: et fiat clistere de ea totiēs donec excoriatōem faciat: deinde clisterizet h clistere: qd. R. casto. galbani: bdelliū: storac. oppopōac. eufor. bezard: resoluāt in oleo costino et fiat clistere.

¶ Confectio collirij q suppositū excoriationem facit: et sedat dolorez. pulpe colloquintide. ciclamē. baurac: armoniac. fiant colliria lōga: et supponātur et pmutetur.

¶ Cōfectio empli ad anchā fortis: stupefaciētis dol. calamētū exiccatū: tapsia: sinapis corticis radicū cappis: lac ficus cū q̄ aggreget et adiūgat loco doloris quūqz cadat.

¶ Cōfectio empli resoluentis duritiē et lapideitatē ex iūncturis. fenugreci: amigdal. amara. armoniac. bdelliū resoluātur cū oleo de alkāna: aut oleo d lilio et aggregētur et fiat empl̄m.

¶ Et cuz tu clisterizas clisteri acuto et currit sanguis: tunc clisteriza ipsum cū adipe porcino et rizi qm̄ sedabit mordicatio vehemēs: et clisterizet ante ipm cū clisteri educente fecem et mūdificāte intestina.

¶ Medicine algebra. CAP. XLVI.

Emplastrū de algebra. R. mel. excoriticatos acatiā mugath: boluz arme. fiat sicut alcobol et applicet loco ita vt ei adhereat.

¶ Confectio emplastri liniētis duritiē cere citrine. ʒ. i. olei de lilio. ʒ. i. adipis galline: aut anatis medulle cruriuz vaccine: mucillagis psily: se. lini. añ. ʒ. i. aggregentur et empletur cum eis.

¶ Confectio medicamis sedantis dolorem quousqz fiat algebra. i. restauratio in potu dent cū casus acciderit: mumie grana. y. et. 5. in vino stiptico: aut oleo ro. sedat. n. dolorem vsqz quo fiat algebra.

¶ Unguentum egyptiacum.

Unguentum egyptiacum: floris eris. ʒ. iy. mellis. ʒ. viy. aceti. ʒ. iiy. tere pmisce bulliat donec inspissetur: reserua vsui et repone.

¶ Libri diuisionum rasis finis.

¶ Tabula caplorum Libri de egritudinibus iuncturarum.

pm	De mā doloris iūctura.	14	De curatione duritiei et lapideitatis.
2	De signis māerum. d. i.	15	De cura ppa lapideitatis
3	De cura vli passio. iūctu.	16	De medicis aduretib.
4	De dieta dolori. iunctu.	17	De dolor āch et artetice.
5	De medicis purgātib hu. mixtū et flegmate et colera.	18	De cura vniuersali ad dolorem anche.
6	De medicis purgantib flegma. et hu. crudos.	19	De curatōe sciatice pas.
7	De medicis purgātib hu. melicū a iuncturis.	20	De pseruatione a dolor iuncturaruz ex sāguie.
8	De medicinis purganti b hu. mixtū ex flegma te et cola a iuncturis.	21	De pseruatione doloris iuncturarum ex colera.
9	De medicis p os sedāti bus dolorē iuncturarum.	22	De pseruatōe a dolōib iūcturarum de flegmate.
10	De clisterys i vsu āche.	23	De pseruatiōe a dolore āche et sciatice.
11	De emplis et vnguentis resoluentibus et dolorē sedantibus.	24	De medicis simplicib valētib i dolor iūctur.
12	De medicinis status in materia calida.	25	De ventosa et cauterio q ponūtur sup āchām.
13	De medicis decliatōis.	26	De qbusdā ēplis sedātib dolorē iūcturarum et vnguēt lēiētib et resolb.

¶ Tractatusʼ rasis de egritudinibus iuncturaꝝ.

Dicit rasis volo ī hoc capitulo dicere medicias que sūt necessarie in doloribus iuncturarum scilicet medicinas laxatiuas que in libris non sunt dicte nec manifestate. Et in q̄libet illaꝝ distinguo qualʼr debeant vti: vt nulla illaꝝ sit posita nisi in loco suo.

¶ De materia doloris iuncturaꝝ. CAP. I.

Materia etiā ex qua gn̄atur dolō iūcturarū est ꝑ maiori parte flegma crudum siue aciduz ꝛ sepe de sanguīe ꝛ raro ð co. ꝛ rarius de melʼia ꝛ rarissime de humoribꝰ cōmixtis. Et qn̄ cōponuntur materie additur ꝑ maiori parte colera cū flegmate subtili mixta: ꝛ raro est de flegmate mixto cū melʼia ꝛ rarissime ð oībus hu. mixtis secundum ꝓportionē suaz in corpore. Et ego ostendā signa cuiusq; manifeste.

¶ De signis mēbroꝝ dolori iuncturaꝝ. CAP. II.

Dico ergo ꝙ debemus cōsiderare: qn̄ eger sanus erat cuiusmodi coloris erat locus et cuiusmodi contactꝰ: et cuiusmodi est mā: silʼr de contactu: et cuiusmodi maneriei est dolor: et q̄ cā facit q̄escere dolorē et de dieta infirmi: et de cōplōne et de etate cōsuetudīe et regiōe tpe et silʼibus. Et sufficit tibi cognoscere māz ꝑ duo signa aut tria. Et nos debemꝰ ostēdere et declarare istud capitulū magis q̄ʒ aliud: q2 est radix cure in membro vel in materia.

¶ Dico ergo ꝙ significatio coloris erit secundum ꝙ narrabo. Si color illius loci fuerit rubeꝰ significatur ꝙ mā est sanguīea: ꝛ si citrinus colerica. Et si fuerit magl albus q̄ʒ color corꝑis significatʼ flegma subtile: ꝛ si fuerit declinans ad nigredinez significatʼ ꝙ mā nō simplʼr ex melʼia est: qm̄ talʼ color est in fine aꝑatū calidoꝝ: aut ex congelatiōe sanguīs. Sed si cū nigro colore fuerit mēbrū friduz ꝛ nō p̄cedit ipm calor significatʼ ꝙ ē ex melʼia.

¶ Sed caue ī cognitōe caloris vt mēbrū nō sit calidū ab aere vel balneo vel medicina ca. vel dormierit suꝑ latus vel infridatū ex causis ꝯrys: ꝛ remāserit suꝑ eū color alicuiꝰ medicīe. ¶ Si aūt color fuerit similis colori corꝑis erit ꝑꝑ duas cās: aut q2 minus vicit aliqs humor: ꝛ tunc erit dolor non ꝑꝑ humoris q̄ʒtitatem: sʒ malitiaz: aut ꝑꝑ multitudinem humoris: aut quia valde est profundus dolor in ꝓfundo mēbri: ītelligimus ꝙ dolor ꝓuenit ex repletōe ꝛ nō ex malitia humoꝝ ꝙ remāserūt signa repletionis. sʒ ꝑꝑ ꝓfunditatē nō appet talʼ color in suꝑficie corporis. Et tūc debemus scire hoc ex alys capitulis.

¶ Signa aūt replʼonis sunt ista: magnitudo pulsus: pōderositas totiꝰ corꝑis: extēsio mēbroꝝ: tarditas motus non cū debilitate sed q̄si portaret onus: ꝛ apparet in facie sudor ꝛ ī oculis ꝛ ī facie rubedo: ꝛ grauitas frōtis: ꝛ hebetudo īgeny: ꝛ destructio appetitus: ꝛ dormire multū: ꝛ an̄q̄ʒ īuasit ipm dolor nimis vtebatʼ cibis ꝛ potibꝰ: ꝛ q̄ete siue flobothomia: ꝛ purgatiōes sine labore: sine coitu maxie qn̄ his oībꝰ vsus fuerit postea abstiuerit. Significatio cōtactus illiꝰ loci diuiditʼ in calore ꝛ frigore duritie ꝛ mollitie asꝑitate ꝛ lēitate plēitudie ꝛ extēsiōe ꝛ eūone. Si mēbrū tactu fuerit ca. mā ē ca. si fridū frida erit mā: tn̄ ðbes ꝯsiderarʼ h̄ qð narrabo: qm̄ forte mēbrū erit lotū cū aq̄ ī hora illa vel discooꝑtū ad aerē fridum q̄re suꝑficies eiꝰ apparet frida tactu: aut forte mēbruz erit ligatū: aut erit īfirmus dormiēs suꝑ ipʒ: vn̄ ꝛ claudūtʼ pori ꝛ retinetʼ plurimus vapor intus. Si aūt medicus nō respexerit iteruz post vaporis euaporatōem īueniet ipm tactu calidū: ꝛ forte erit tangētis palma distēꝑata q̄re nō sentit qualitatem membri in caliditate ꝛ frigiditate.

¶ Durities autē significat ꝙ mā est grossa ꝛ sicca: mollicies aūt significat ꝙ mā sit humida subtilʼ. ¶ Cū dispositio mēbri fuerit distēꝑata ex eis q̄ accidūt extrinsecus. s. ex frigore vel calore: qm̄ ꝑ frigus indurescit membruz: calor calefacit ꝛ remollit. Ex hoc debes itelligere in oībꝰ alys ꝯditōibꝰ: quāuis ego nō māifeste explanauero: asperitas aūt significat māe siccitatē: ꝛ lenitas humiditatez: qm̄ mēbrū exasꝑascit ꝑ medicinā stipticā: ꝛ remollescit ꝑ oleū vel vnguētū extrinsecus suppositum. ¶ Aut huiusmodi plenitudo aut extēsio significat multitudinez māe aut multitudinē vaporis: ꝛ tūc debes cōsiderare si cū plenitudīe ꝛ extēsiōe fuerit grauitas erit cōstrictio ꝑꝑ mltitudinē humoꝝ. ꝙ si nō fuerit cū eis grauitas erit ꝑꝑ multitudinē vapoꝝ cōstrictoꝝ in eo. ¶ Dico ēt ꝙ debes cōsiderare dispōnez corꝑis in sanitate: q2 q̄dam sunt corꝑa rugosa ꝛ spasmosa naturaliter sicut in senioribus. quedam sunt in contrariuz.

¶ Et fortasse credet aliqs qð tactus durus ꝛ extēsio sint idē. Sʒ q̄ imaginatꝰ fuerit tactū vētris inflati ꝛ tactū lapidis sciet qm̄ iter duꝝ ꝛ extēsum est aliq̄ dr̄ia: qm̄ durū nocet tactui ꝑ expulsionē sine passiōe: extēsuz q̄dē nocet tactui ꝑ expulsionē ꝛ cū passiōe. ¶ Modi āt egritudinū sunt illi modi quos dicā: pūctio aūt ꝛ ꝑcussio significant calorez māe: sed cū h̄ ꝑcussio significat humorē spissuz ꝛ ꝓfundū ī carne: quapꝑ significat mām sanguineā: pūctio aūt significat mām colericam. Egritudo aūt ī qua sentit eger mēbrū q̄si ꝯhatur ꝛ spasmetʼ significat māe fridcitatem: ꝛ ostēdit ꝙ est frida ꝛ ꝙ ē cū vehemētia doloris: ꝛ nō ē in mēbro calor: ꝛ ostēdit qm̄ sit calida qn̄ mēbrū calidū fuerit cū lenitate doloris. Et cū īfirmus senserit mēbrū extensum ī vtraq; parte vel ꝑ circuitū ꝛ tactu īueniatur tꝑatū ꝛ cutis fuerit extēsa: scias ꝙ nocet mēbro quātitas māe: nō q̄litas: ꝛ tūc scias ꝙ corpus est plenum.

¶ De mō aūt cure cōsidera si q̄escat mēbrū cum fridis ꝛ augmētetʼ dolor cū calidis est ex causa calida.

¶ De dieta aūt īfirmi scias ꝙ cū infirmꝰ ante accessionē fuerit vsus dulcibꝰ cibis: ꝛ vino grosso ꝛ carne ꝛ ouis frixis ꝛ paruo labore ꝛ multū dormire: scias ꝙ mā ē multa ꝛ si fuerit vsus calidis q̄ generāt colerā ꝛ labore ꝛ vigilys ꝛ hꝰ scias ꝙ mā est calida: ꝛ si vsus fuerit gn̄antibus suꝑflua multa sicut herbis ꝛ viridibꝰ fructibus ꝛ q̄ete scias ꝙ mā est flegmatica ꝛ humores crudi. Dieta autem que facit homini sanguinē melācolicū raro pōt facere dolorem iuncturaꝝ: q2 illa dieta īgrossat sanguinem ꝛ reddit eum ineptū ad discursum sic̄ facit in corꝑibꝰ laborātiuz: ꝛ si aliqn̄ contingit grauiter dissoluitʼ. q2 eiꝰ mā est vicina materiei cancri. ¶ De cōplexione aūt infirmi scias ꝙ si fuerit albi coloris admixti rubedini: ꝛ si fuerit bone carnis: subtilis cutis: ꝛ quādo locū fricaueris rubescit statiz significatʼ ꝙ mā est sanguinea. ¶ Et si corpus fuerit pingue ꝛ albi coloris nō mixti rubedini ꝛ corpꝰ nudū pilis venis strictis: carne molli: occultaꝝ iūcturaꝝ graciliū ossiū ꝛ gn̄alʼr talis dispositio qualʼ est in corꝑibꝰ mulieꝝ significatur ꝙ mā est flegmatica. ¶ Et si fuerit macruz citrini coloris pilosum ꝛ cū grossis venis ꝛ manifestis iūcturl oñditʼ ꝙ mā est colerica. ¶ Et si cū macilētia fuerit niger color: durities corꝑis: pilositas: asꝑitas cutis: significatʼ ꝙ mā est melʼica quāuis hec egritudo iūcturaꝝ raro cōtingit ī hn̄tibꝰ talez dispōnem. ¶ Et similiter scias ꝙ hec egritudo iuncturaꝝ fere nūquā accidit pueris: sicut raro cōtingit mulieribus: ꝛ pro maiori parte accidit iuuenibus ex mā sanguinea: ꝛ flegmatica admixta cū colera: senibꝰ aūt cōtigit ex humoribꝰ crudis: qm̄ ꝛ isti humores multiplicantur in senibus: ꝓpter debilitatē digestionis.

¶ De regionibus aūt scias ꝙ in regionibus calidis mul-

tiplicat̄ colera et melẽia: ĩ regiõib⁹ frĩdis flegma et sãguis

¶ Et scias ꝙ hyems congregat flegma ⁊ sanguinez estas ⁊ autũnus colerã ⁊ melãcoliã. Et qm̃ diximꝰ in istis materijs simpl'r: dicemus in eis cõposite.

¶ Signa aũt mãe sanguinee sunt rubedo coloris: calor ⁊ extẽsio: pulsatio: grauitas ⁊ sil'r iuuãtia oĩa ad gñationez sanguinis. ¶ Signa colere sunt fortis calor cuz modica extẽsione: ⁊ paruitas corpis apatis. ⁊ paruitas rubedinis coloris loci: ⁊ pũctio ⁊ deriuatio colere ad corporis supficiem ⁊ alia iuuantia ad generationẽ colere.

¶ Signa materie flegmatice sunt extensio sine pulsatõe ⁊ punctõe: sed q̃si res fixa in vno loco manens ⁊ paucitas rubedinis: ⁊ calor mẽbri paruꝰ ⁊ alia generantia flegma.

¶ Si aũt fuerit materia composita non de facili cognoscetur per signa simplicia.

¶ De cura vl'i passionũ iũcturaꝝ. CAP. III.

Um cognoscimus ꝙ materia est sanguiea icipiamus minuere ex latere ꝯrio: et h̃ ꝑ duo cõmoda: quoꝝ vnũ est mãm declinare ad locuz: et scõm est retardare fluxũ ad locũ apat̃.

¶ Si ergo dolor fuerit in pede dextro debemus minuer̃ de manu dextra ⁊ basilica vel de qbusdã ramis eius ⁊ ñ debes ire ad aliã venam. ¶ Si aũt nõ poteris minuere ipsam neq; aliquẽ de ramis eius minue ð mediana: q: qdam ramus de vena basilica ⁊ qdam ramus de vena cephalica coniũgunt̃: ⁊ fit ex eaꝝ cõiunctõe vena mediana minuere aũt de cephalica nõ multũ iuuat in h̃ casu: qm̃ illa vena nõ deriuat̃ nisi a pte supiori duaꝝ partiũ vene cõcaue. deide illic ascendit spinã ⁊ tendit ad manũ: ⁊ ꝑ h̃ euacuat sanguinẽ capitis ⁊ colli citius: ex parte aũt inferiori tardiꝰ: basilica aũt vena diuidit̃ ab ista intra ⁊ ex̃ a clibano pectoris ĩter latera ⁊ venit ad manũ sup parte ascellaꝝ. ⁊ ꝑpea euacuat sanguinẽ a partibꝰ ĩferioribꝰ citius. Et debemꝰ minuere sanguinẽ scõm magnitudinez doloris ⁊ scõm vigorez corpis: ⁊ faciemus multis vicibꝰ: qm̃ ego ꝓbaui h̃ ⁊ ĩueni pfectiꝰ ĩ declinãdo mãm a loco ⁊ ĩ attrahẽdo qð currit ad ipz: ⁊ rõ ẽt ꝯcedit h̃: sz ñ est locꝰ dicendi. ¶ Si aũt egritudo fuerit in manu: possumꝰ declinare mãm duobꝰ modis aut ad alterã manum: aut ad pedez oppositum. Et forte minues de duobꝰ locis. s. brachio ⁊ pede: ⁊ ꝑmo de minutõe ex manu ⁊ postea ð pede.

¶ Et debes minuere sanguinẽ scõm ṽtutem corpis ⁊ secũdũ accidẽtia apostematis: ⁊ scõm pulsatõem ⁊ extẽsionem ⁊ calorẽ ⁊ ruborẽ: ⁊ multotiẽs sufficit cura ista sola.

¶ Et ego narrabo vobis qð iã vidi de q̃daz muliere que cõquerebat̃ ⁊ vociferabat de dolore in die ⁊ sero in dextro asceta. cũ magnũ esset apa calidũ rubei coloris cũ extensiõe forti ⁊ pulsatõe: mulier aũt erat pinguis ⁊ multũ sanguinolenta: q̃ ante accessionẽ vsa fuerat lacte: ⁊ carnibus cuius virtus fortis erat: ⁊ minui ipsã ĩ manu sinistra de basilica ⁊ pede dextro de saphena eadẽ hora: ⁊ ð quolibet extraxi lb. 5. ⁊ post tres horas solui ligamẽ: ⁊ pꝰ iteꝝ extraxi lb. 5. ⁊ post cibaui etiã ipsam: ⁊ post tres horas extraxi de saphena lb. 5. ⁊ tũc cessauit dolor ⁊ pũctio. Et mulier rogauit me ꝙ iteꝝ ex̃herem de manu. senserat enim magnũ iuuamẽtũ. Sed ego volui mãm declinare ĩferiꝰ ꝑ duas cãs: quaꝝ vnã nõ debeo dicere in hoc loco ⁊ altera est vtil': imo necessaria ĩ talibus locis. Scias ꝙ ista mulier patiebat̃ dolores ĩ sinistra manu sz debiliores: ⁊ ꝑ h̃ volui ꝙ mã declinaret̃ ĩferiꝰ. qm̃ medicus dz cõsiderare hoc ⁊ semꝑ obseruare qm̃ ego curabã quendã hominẽ cui cõtingebãt dolores iuncturaꝝ ex mã sanguiea ⁊ ĩcipiebãt dolores in iũctur̃ q̃ sunt inter ascetã ⁊ rascetã in dextra manu: ⁊ ĩterrogaui si accidebãt dolores in manu alia ⁊ in pedibꝰ: ⁊ dixit mihi ꝙ similis dolor accidebat ei in manu sinistra. s. in eius iũcturis ⁊ adhuc magis fortis: ⁊ ꝙ nũq; in pedibus simil'r accidit: ⁊ tũc nolui minuere in manu sinistra oĩno sed minui in pede dextro.

¶ Quidã aũt medicus ꝑmo curabat eũ ⁊ minuebat eũ in manu dextra ꝑ apostema calidũ: qð habebat in iuncturis manꝰ. s. manꝰ sinistre: ⁊ q̄euit dolor ĩ manu illa. sz ðclinauit in manũ dextrã cũ apostemate calido maiore altero: ⁊ qñ ego q̃siui istud ab illo hoĩe ĩtellexit ꝙ ego sciebã plus de physica q̃; alius: ⁊ hec erat vna de rationibus ꝑ quã tu debes decliare mãm ad alterã duaꝝ partiũ ⁊ maxime qñ fuerit dolor in dispõne tali ꝙ possit augmentari: ⁊ hoc in ꝑncipio doloris: qm̃ in tali dispõne debemꝰ cauere a minutione ⁊ fricatione ⁊ alijs que attrahũt mãm: ⁊ ẽt debemus erigere deriuatõem mãe ad aliã partium: qñ in aliqua partiũ fuerit mẽbrũ nobile ad qð mã currere possit. ṽbi gratia. qdam homo patiebat̃ in iũctura manus dextre ⁊ oportet minuere: in vesica aũt vel renibus vel matrice est apostema calidũ: dico ꝙ nõ debemꝰ minuere in tali dispõne ex manu: quoniã si fecerimus h̃ nocebimus mẽbro apato: sed forte minuemus ex pede dextro. ¶ Cũ intellexerimus ꝙ in parte dextra est apostẽa sanguineũ cuius ꝑiculum est maius q̃; periculũ manus dextre: verbi gr̃a in epate vel in rene dextro est apostẽa calidum in iũcturis manus dextre est dolor debilis: dico ꝙ ꝑmo medicandũ est rei periculosiori. ¶ Et ponat̃ ꝙ forte accidũt in attrahendo mãm due opatiões: ṽbi gr̃a patiat̃ mulier in iuncturis manus ꝓpter qð oportet minuere: ⁊ cum hoc careat mẽstruis: dico qð minuendũ est ex pede ⁊ nõ in manu: quoniam in minutione pedis sunt duo iuuamẽta scilicet declinare mãm a loco infirmo ⁊ ꝓuocatio menstruoꝝ. ¶ Sed materia nostra reuertat̃ ad illã mulierez quã prius diximus: dicendo ꝙ post minutionẽ tertiã tribus horis intermissis extraximus ð saphena lb. 5. ⁊ nocte illa dormiuit: nõ eniz dormiuerat mlt̃is noctibus: ⁊ non feci aliam curam nisi ꝙ exhibui dietam frigidã ⁊ subtilem: ⁊ tertia die minutionis fuit sana ex manu lesa. Quapropter debemus incipere a minutione ⁊ post confortare mẽbrũ: cum vnguentis frigidis ⁊ stipticis que dicemus postea. ¶ Sed in declinatione non debemus ponere ita: ⁊ maxime si corpus fuerit plenum: quoniã forte materia ad mẽbrũ nobile cõuertetur ⁊ fiet peius: ⁊ forte vnguẽta ⁊ emplastra addent in dolorem ⁊ hec fiet quãdo fuerint posita sup locum dolorosuz ⁊ materia fuerit multa: ⁊ non potuerunt medicine materiam mouere a loco quoniã clauduntur pori mẽbri ⁊ prohibetur dissolutio: ⁊ sic emplastra ⁊ vnguenta inducũt ⁊ augmentant dolorez per accidens. quapropter debemus intueri quãdo emplastra ⁊ vnguenta augmentant dolorẽ vel addũt in dolorem: ⁊ ponemus illa non supra locũ dolentez: sed retro supra locuz vt inhibeant fluxum: ⁊ non prohibeant dissolutionem. verbi gratia: quãdo dolor fuerit in genu ponamus emplastra super coxam: ita ꝙ finis emplastri attingat principium loci dolorosi: ⁊ similiter in omnibus passionibus juncturarum. Si autem dolor nõ crescit propter emplastra superposita non indigemus: ponere iuxta locum patientem ⁊ debemus vti illis medicinis donec cesset dolor apostematis et eius calor et pulsatio: et tunc cessabimus ab eis: et quoniam si voluerimus magis vti eis ĩgrossabitur materia et fiet dura et inepta dissolutioni. ¶ Sed si viderimus ꝙ ipsa pauce est materie et declinans ad superficiem corporis dimittemus nature quoniaz per se curabit.

¶ Sed si in contrarium fuerit vtemur mollificatiuis et dissolutiuis et medicinis ex his cõpositis quoniã in mẽbro remãsit paꝝ caliditatis et spissitudo materie.

¶ De dieta. CAP. IIII.

Ufficiat ꝗ nobis ꝗ diximus in pᵒ caplo. Dicedū ē mō de dieta infirmi gn̄alr: sʒ i pmo tpe. s. in pncipio sint cibaria ei⁹ subtilia ⁊ ispissātia sāguinem ⁊ infridātia: ⁊ caueat a carnib⁹ ⁊ vino ⁊ reb⁹ dulcib⁹ ⁊ acutꝭ ⁊ putrefactiuis: ⁊ eliget ad acria ⁊ stiptica: ⁊ bibat aquā fridā clarā cū oximelle acetoso: aut cū rob ꝺ succis fructuū macianoꝝ vl' maloꝝ granatoꝝ vel coctāoꝝ: aut acrumē pomi citri ⁊ agrestā: ⁊ quotidie sumat aliqd istoꝝ ⁊ dimittat motū ⁊ ꝓprie iūcture ifirme: ⁊ dimittat coitū ⁊ balneum oino donec cesset fluxus humoꝝ ⁊ qescat dolor: ⁊ tūc vtatur balneo ⁊ motu illi⁹ iūcture mediocriter. ¶ Et si dolor augmētat̄ in tm̄ ꝙ timeat̄ de egri defectu pone aliquid de medicinis sedātib⁹ dolorē: ⁊ vngamus cū mortificatiuis: ⁊ h̄ fiat in aꝑatibus calidis sine magno timore. In passiōib⁹ aūt fridis stōachi ⁊ matricū fit h̄ cū magno timore ⁊ cautela. ¶ Si aūt mā̄ fuerit colerica i pncipio icipiamus cū eūone colere cū medicinis lassatiuis ⁊ eligemus cōueniētiores scōm vtutē corporis ⁊ quātitatē caloris. ¶ Si aūt corpus fuerit calidū ⁊ debile ⁊ temp⁹ estiuuʒ laxabimus cū aq̄ prunoꝝ ⁊ māna ⁊ syrupo ace. ⁊ rosaruʒ: ⁊ sero caꝑno. ¶ Si aūt corp⁹ fuerit forte laxabim⁹ cū mirobalāis citri. ⁊ aloe. ⁊ scamōea ⁊ vices laxandi erūt scōm quātitatē mā̄e. Et sicut minutio curat ifirmū sine alia cura. Ita purgatio colere: ⁊ postponam⁹ empl'a ⁊ vnguēta frida ꝗ attineāt humiditati parū vel cuʒ eis ꝗ non multū desiccāt: ⁊ vtaris his donec cesset vehemētia doloris: ⁊ tūc dimittem⁹ curā aliā qꝛ nō ē necessariū ponere desup dissolutiua: mā̄. n. ista nō solet petrificari nec indurari. ¶ Dieta āt ifirmi sit frida ⁊ humida sicut aq̄ ordei ⁊ cucurbite ⁊ cucumerꝭ: ⁊ atriplex ⁊ hꝫ: ⁊ caueāt a calidis oino: ⁊ in dieb⁹ qetis dabim⁹ aliq̄ ꝗ attineāt cōplexiōni frigide: sicut sy. acetosus ⁊ aqua ordei: ⁊ viscositas psily ⁊ succus mali granati: ⁊ sit ei⁹ dieta frida ⁊ humida ⁊ stratus ei⁹ i ꝗ iacuerit sit fridus: ⁊ si fuerit hyems coopiat̄ caput ⁊ totū corpus ⁊ fugiat vigilias ⁊ cogitatōes ⁊ irā: ⁊ si fuerit necesse dare medicinas sedātes dolorē dabimus sine timore. ¶ Si aūt fuerit flegmatica ⁊ humores crudi laxabimus: si debil' fuerit cū semie vrtice ⁊ aq̄ mellis ⁊ cuʒ baurach. Et si ifirm⁹ fuerit fortis ⁊ mā̄ multa ⁊ spissa laxabimus cū collogntida cētaurea: zirūgē: turbith: ⁊ testiculis vulpis: ⁊ erūt vices lassandi scōm quātitatē mā̄e: ⁊ vtemur vomitu cū oximelle ⁊ semie raffani ⁊ selgie ⁊ sinapis ⁊ sale ⁊ aqua mellis: aut cū medicis fortiorib⁹ istis sicut nux vomica: oleū. ¶ Et vomitus est valde bon⁹ cū egritudo fuerit in iūcturꝭ iferiorib⁹ aut i ancha. Et i diebus in qbus nō vtimur vomitu vel potōe dabim⁹ diacu. ⁊ diatrion pipereon vel tiriacā ꝺ q̄ttuor spēb⁹: ⁊ syrupū subtiliāteʒ mā̄m: ⁊ caueat minutionem sanguis maxie in egritudib⁹ fridis: vt nō debilitet̄ digestio: ⁊ multiplicēt̄ supflua: ⁊ ponem⁹ sup mēbrū a pncipio vsqꝫ ifinē ēpl'a calefaciētia: sʒ i pncipio erūt ꝺsiccatiua ⁊ i fine mollificatiua et dissolutiua fortiꝰ ⁊ debes cauer̄ ne mā̄ lapidet̄ i iūcturꝭ: qm̄ ista mā̄ ē obediēs lapideitati: ⁊ totū illō ꝺbem⁹ facere cū magna cautela: nō sicut faciūt multi medicoꝝ ꝗ ponūt fortes medicīas ad dissoluēdū. vn̄ subtile dissoluitur ⁊ remanet grossum ⁊ petrificat̄: sed debemus ponere vna vice mollificatiua ⁊ postea dissolutiua: ⁊ qn̄ videbimus ꝙ aꝑa minuit̄ multū: respiciem⁹ vtrū durities ꝑmaneat sicut pus: ⁊ tūc nō ponemus dissolutiua: sed poti⁹ mollificatiua. ¶ Dieta āt ifirmi sit vt comedat vna die sic ⁊ altera nō: vtat̄ sōno absqꝫ cibo: sed nō dꝫ cibari vsqꝫ ad repletionem nisi vt satisfaciat appetitui ⁊ famē remoueat ⁊ digerant̄ humores ꝗ remā̄serūt in corpore: ⁊ ñ dꝫ satiari aq̄: sed quotidie bibat aquā mellis cuʒ spēb⁹ ⁊ medicinis ꝗs dicā postea: qn̄ cessauerit fluxus mā̄e: ⁊ videmus ꝙ aꝑa nō augmētat̄ ⁊ corp⁹ purgatū est: tūc vtatur exercitio: balneo calido ⁊ ꝓuocātib⁹ vrinā. ¶ Si aūt mā̄ fuerit scōm ꝓportionē humoꝝ in corpore: ⁊ nō apparet ml'ta victoria aliquoꝝ nec in colore nec in tactu. tūc scias ꝙ dolor est ex plenitudie: ⁊ tunc incipe curā ꝑ minutionem sanguinis ⁊ postea ꝑ fluxū vētris cū medicis que pn̄t purgare diuersos humores: sicut pillule cochie Galieni: ⁊ hꝫ ⁊ debes ponere supra mēbrū aliquā medicinā donec purgetur corp⁹: ⁊ minuere de cibarÿs suis. s. facere paruuʒ ⁊ subtilē ⁊ nō idiget alio regimie ꝑter illud.

¶ Si aūt aꝑa qō est in iuncturꝭ fuerit ex sanguie ⁊ colera aut ex sanguie ⁊ flegmate. tūc debes ipm curare ex cōpositis: verbi gr̄a. ponamus ꝙ aꝑa sit in aliq̄ iunctura cum calore forti tactu ⁊ sine extēsione ⁊ pulsatiōe ⁊ rubedine multa: que solet esse in aꝑate sanguineo ⁊ ponit̄ dolor cū pulsatiōe: ⁊ aliqñ cū punctiōe dico ꝙ manifestū est ex sermōe nr̄o ꝙ illud aꝑa est cōpositū de sanguie ⁊ colera ⁊ debem⁹ incipere a minutiōe ⁊ purgatiōe colere: ⁊ cōponere curas ꝗs dixim⁹. ꝺ melia āt iā dixim⁹ ꝙ nō accidit ex ea passio iuncturaꝝ: ⁊ pp h̄ de ea dimittem⁹ sermonē.

¶ De medicinis purgantibus humorem mixtum ex sanguine ⁊ colera. CAP. V.

LAxationē in dolore iuncturaꝝ ex sanguine ⁊ colera qn̄ iuncture fuerit calide: ⁊ volueris soluere solōne media accipe succi mali granati dulcis lb. s. ⁊ iulep lb. s. mirobolanoꝝ citrinoꝝ. ʒ. v. cōmisce ⁊ mitte simul ⁊ moreāt ibi vna die ⁊ vna nocte. postea cola ⁊ bibe. ¶ Aliud debilius sed magis infridat. ℞. lb. i. iulep. ⁊ appone. ʒ. x. mirobolanoꝝ citrinoꝝ ⁊ dimitte sic ꝑ vnam diē ⁊ vnā noctē: postea cola ⁊ appone ibi. ʒ. i. de mucillagine psily: ⁊ da patiēti. ¶ Aliud. accipe pruna sicca ⁊ passa numero. xxx. tamarindoꝝ. ʒ. xv. coque i trib⁹ libris aque donec remāeat libra media postea exꝑme ⁊ cola ⁊ adde colature mirobolanoꝝ citrinoꝝ. ʒ. x. ⁊ vna die ⁊ vna nocte dimitte: ⁊ iteꝝ cola ⁊ additꝭ. ʒ. x. zuchāi sumat patiēs.

¶ Syrupus mirobolanoꝝ citrinoꝝ: ꝗ valet iuncturaruʒ dolori ⁊ febribus acutis ⁊ tertiane ⁊ purgat ēt coleram.

¶ ℞. mirobolāoꝝ citrioꝝ. ʒ. c. ⁊ ablue cū aq̄ cal'a reubar. ʒ. c. mitte cū aq̄ frida ita ꝙ aq̄ supemieat duob⁹ digitꝭ postea i estate pone ad solē ꝑ q̄ttuor dies: deiñ accipe tātūdē aq̄ vt remaneāt mirobolani: ⁊ iteꝝ mitte in aliā aquā ⁊ dimitte tandiu: donec amittant saporem suum ⁊ albescant: deinde aggrega primā ⁊ secundaʒ aquā cum. ʒ. centum manne albe coque ad ignem ⁊ remoue spumaʒ donec fiat sicut iulep: ⁊ si vis acue eum cum scam̄. cuilibet libra. appone. ʒ. vnam scam̄. ⁊ supra quālibet lib. appone. ʒ. vnaʒ aque rosa. ⁊ vtere quando volueris.

¶ Pill'. ad dolorē iuncturaruʒ calidum ⁊ sunt iohannicy. ℞. aloe succotrini. ʒ. tertiam partem. zinziberis. ʒ. i. mirobolanorum citrinorum. ʒ. i. scam̄. sextam partem. ʒ. i. esule quintam partem. ʒ. i. masticis septimam partem. ʒ. fac pillul'. cum aqua citonioꝝ vel macianoruʒ ⁊ sume totum semel. iste pillule purgant coleram rubeam ⁊ parum humoris aquosi ⁊ bene operantur in dolore calido iuncturarum. ¶ Pillule optime in pncipio egritudinis. ℞. aloes. ʒ. decem. zirungem mirobolanorum citrinorum. an̄. ʒ. quinqꝫ. confice cum succo vue canine ⁊ sume qualibet vice. ʒ. i. ⁊. s. vl' tres pillulas.

¶ Item pillule al'. ℞. scam̄ puluerizate. ʒ. quinqꝫ. mitte in aqua citoniorum. ʒ. decem. dimitte donec desiccentur ⁊ mitte cū. ʒ. x. zucha. ⁊ cubebe. ʒ. s. ꝯfice cū iulep. ⁊ fac pill'. ad modū ciceris: ⁊ sunt optime in qualibet dispōne ⁊ maxie cū stōus est ipeditus vel nō egerit: ⁊ sume in qualibet hora qua volueris. ¶ Electū qō purgat coleram ⁊ stomachū confortat boni saporis ⁊ odoris. ℞. citonioꝝ fru-

statim inciso ꝶ.ʒ.lx.pone in aceto ꝑ diem ꝛ noctem vnaȝ. postea extrahe ꝛ pista scam̄.ʒ.x.cubebe.ʒ.ij. cardamomi.ʒ.ij.spice nardi au̾.i.ro.ʒ.vi.confice cuȝ.xl.dragmis mellis ꝛ aceto cum volueris da.ʒ.ij.valēt in hac causa trocis. ros.scamo.vel viol̾.scamoneati.

¶ De medicinis que purgant flegma ꝛ crudos humores. CAP. VI.

Medicamen laxatiuuȝ mūdificans intestina a fecibꝰ ꝛ a flegmate salso: ꝛ extrahit flegma a iuncturis. ℞. turbit.ʒ.x.ʒʒ.ʒ.ij.zuchari.ʒ.xx.ꝛ fac pillulas: ꝛ da a.ʒ.iij.vsqȝ ad.iiij. ¶ Syrupus d̾ turbith educit flegma de iuncturis ꝛ ancha fortiter: ꝛ est aptum ꝛ optimū eis q̇ odiunt medicinas. ℞.turbith. lb .i.mitte i tribus libris aque frigide ꝛ moreẗ tribꝰ diebus ad solē: deinde cola.ꝛ deinde si saporem amiserit ꝓyce ꝛ aquam ſua. sin aūt appone aliam aquā ꝛ iteꝝ appone ad soleȝ donec amittat saporeȝ: postea aggrega illas duas aquas ꝛ mitte librā vnam zuchari.ꝛ coque donec fiat sicut iulep.educit multotiens humorē flegmaticuȝ: ꝛ si volueris citius facere coque ad ignē.q̄m̄ non est debilior a p̄mo: sed postea non erit ita clarus. ¶ Aliud laxatiuū ad dolorē iūcturarum ex flegmate: purgat fortiter ꝛ educit sepe. ℞. zirungē.ʒ.i.ꝛ.ʒ.esule.ʒ.ij.turbith.ʒ.i.ꝛ.ʒ. zinziberis septimam partem.zuchari quātū omnes alie spēs.

¶ Pill̾. que flegma iuncturaꝝ purgant. ℞.turbith .ʒ. i.ʒ. colloquintide.ʒ.ij.bdelij.ʒ.iiij.forma pill̾.ꝛ sunt mirabiles in attrahendo flegma crudū ab anchis.

¶ Medicamē q̇d. ℞.sarcocolle ru.ʒ.ij.zirungē nitri .an̄. au̾.ij.distēpera in.ʒ.i.olei nucū.ꝛ.ʒ.i.decoctionis aneti ꝛ bibat pa.purgat sine nocumēto. dol̾. aufert anche oīno.

¶ Medicine ad dolorem anche generaliter sunt iste: collogntide: cētauree minoris: succus cucumeris asinini: zirūgē esule: piretri: serapini: oppopōacis amoniaci ex istis cōponunẗ medicime ad dolorem anche ex flegmate.

¶ Medicine ad dolorem anche ꝛ dolorem iuncturaꝝ ex flegmate. ℞.corticis colloquintide.ʒ.v.passas sine armillis manū plenam: coque in tribus lib aque donec remaneat tertia pars: ducit deceȝ vicibus ꝛ magis flegma crudum ꝛ humidum.

¶ Pill̾.fortes valde purgant flegma ex iuncturis ꝛ ācha. ℞.zirungē.ʒ.ʒ.esule.ij.partes.ʒ.turbith.ij .partes.ʒ .collogntide quartā ꝑtem.ʒ.euforbij.iiij.partē.ʒ.sumanẗ vice vna: sunt.n.fortes: ꝛ loco istaꝝ vtimur pillulis fetidis: ꝛ pillulis zirungē ꝛ alijs pillul̾ q̄ scripte sūt in alijs libris.

¶ Decoctio que facit homines surgere de lecto qua vtimur in podagra ꝛ dol̾.anche ex flegmate ꝛ est mirabilis. ℞.corticis radicis apij feniculi. an̄.ʒ .x .collogntide centauree mi.ameos anisi zirunge esule.an̄.ʒ. v. coquanẗ in iiij.lib.aq̄ vsqȝ q̊ remāeat.i.ꝛ sumat quotidie.ʒ.i.ꝛ iuuat.

¶ Pillule fortes que purgant flegma ꝛ remouēt illud de ancha ꝛ iuncturis. ℞.turbith.ʒ.x.collogntide.ʒ.x.ꝛ.ʒ. succi cucumeris asinini.ʒ.iiij.centauree.ʒ.ij.euforbij . au̾.i. esule.ʒ.v.sarco.serapini.an̄.ʒ.ij.armon̄.oppopōacis.an̄.ʒ. i.ʒ.carui sinapis nasturtij.an̄.ʒ.ij.cōfice cuȝ succo fenic̾li vl̾ porroꝝ.detur forti.ʒ.ij.m̾totiēs educit: ꝛ d̾bes eo vti cum corpus est plenū crudis humoribꝰ ꝛ flegmate. In tali casu potes vti yeralogodion vel yeraruffini : sed vtiliꝰ est vt vtaris yeraruf.

¶ De medicinis purgantibus humorem melancolicum a iuncturis. CAP. VII.

Quando scīueris ꝙ iūcturaꝝ dolor ꝓuenit ex melancolia vtere his medicinis. ℞.epithimi noui.ʒ.v.pulueriza cū ij.ʒ.aque mellis. purgat multotiens.

¶ Aliud. ℞.polipodij.ʒ.xx.zuchari.ʒ.i.pulueriza ꝛ bibe cum iulep. ¶ Aliud.mirobolanoꝝ indorum.ʒ.xx.epi.ʒ.xv.mitte in libra vna aque frigide ꝛ morentur ibi tribus diebus.postea exp̄me ꝛ bibe cum.ʒ.x.zuchari. purgant enim melancoliam.

¶ Decoctio epithimi purgat fortiter melancoliaȝ. ℞.mirobolanoꝝ indoꝝ.ʒ.xx.polipodij sticados.an̄.ʒ.v.sene.ʒ. vij.coque tādiu in tribus libris aque donec vna remaneat.postea mitte.ʒ.x.epithimi: deide remoue ab igne ꝛ dimitte sic ꝑ vnaȝ noctem postea exprime ꝛ cola : postea accipe.ʒ.i.agarici.ʒ.ij.salis idi.ʒ.iiij.ellebori nigri aggregenẗ simul cum oximelle ꝛ sume in sero: ꝛ decoctōem superius dictam in mane.

¶ Pill̾.purgātes melācoliā ex iūcturis. ℞.epi.ʒ.i.polipodij.ʒ.i.agarici.ʒ.i.ꝛ duas tertias: ellebori nigri .ʒ. quartaȝ aggregētur ꝛ fac pillulas que vice vna sumātur.

¶ Et caue in purgādo melancoliā: q̇ꝛ nō debes semel purgare sed sepe.isti.n.humores nō ducenẗ in multa quātitate in vna purgatione. ¶ Et nota ꝙ purgatōem hu.melancolici semꝑ debēt ꝓcedere balneū ꝛ digestiuū.

¶ De his que purgant humorem mixtum ex flegmate ꝛ colera. CAP. VIII.

Dolores iuncturaꝝ pro maiori ꝑte sūt ex flegmate admixto col̾e.quoniā dieta plurimoꝝ hoīum ē grossa ꝓpter quā humores grossi augmētanẗ q̇ ad iūcturas discurrere nō possunt: nisi subtilieẗ ab aliquo calore vt exercitijs vel vsu reꝝ calidaꝝ: cuȝ ipsi de natura sua sint cōpacti ꝛ inepti ad fluxuȝ: ꝛ ꝓpterea videmus in illis q̇ patiūtur doloreȝ ex humoribꝰ crudis tēpora q̇etis īter duas accessiōes esse breuiora cū vigilāt vel laborāt vel rebus vtūtur calidis. In alijs v̊o fit ꝯ̄rium. ꝓpter hoc tm̄ nō ꝓseruātur ab accessiōe: q̄m̄ q̄n multiplicanẗ isti humores claudūt meatꝰ: ꝛ q̄n obstructi sunt aut corrūpuntur ꝛ putrefiūt.vnde acq̄rūt acumē quo subtiliātur ꝛ habiles fiūt ad fluxū: ꝛ ꝓpter hoc medicine que attrahunt flegma ꝛ colerā simul meliores sunt q̄ꝫ que coleram tm̄ vel flegma attrahūt: ꝛ medicine que istud operātur p̄ncipaliter sunt oēs spēs titimali ꝛ scamonea ꝛ turbith ꝛ collogntida: ꝛ aloe cū turbith attrahit hūiditates cū colera.

¶ Trocisci q̇ purgāt colerā ꝛ flegma ꝛ confortant stomachū ꝛ ducūt sine labore. ℞.scamonee.ʒ.i.ꝛ duas tertias ʒ.turbith.ʒ.i.ʒ.rosaꝝ.ʒ.i.ʒ.spice nardi.ʒ.i.cōfice cuȝ succo. coctanoꝝ vel macianoꝝ ꝛ faciat.x.trociscos ꝛ bibat vnū trociscū cum dimidio ꝛ forte duos.

¶ Decoctio purgans flegma ꝛ colerā mediocriter. ℞.mirobolanoꝝ citrinoꝝ.ʒ.x.vsqȝ ad.xv.turbith.ʒ.v . vsqȝ ad x.Coque in tribus libris aque donec remaneāt due tertie libre: ꝛ appone zucchari albi.ʒ.x.cola ꝛ bibe.

¶ Pillule purgātes flegma ꝛ col̾aȝ fortiter. ℞.sca. ʒ.i.collogntide.ʒ.ij.aloes.ʒ.ij.succi absinthij draganti masticis.an̄.ʒ.ʒ.bibat.ʒ.i.ʒ.sunt.n. electe optime.

¶ De medicinis per os sedantibus dolores iuncturarum. CAP. IX

Nota ꝙ zurūgem habet magnā virtutē in omnibus doloribus iūcturarum: sed destruit appetitū ꝛ desiccat iūcturas cum in magna quātitate sumitur: ꝛ ꝓpterea si fuerit necesse de eo accipere in magna quantitate: accipiat postea medicinas confortātes stomachum. Quapꝑ admiscemus semper anisi zinziberis masticis: ꝛ mollificamus iuncturas cum aqua calida: ꝛ pinguedinibus ꝛ oleis. Sed nota ꝙ istis nō debemus vti nisi cum magnus ꝛ vehemēs fuerit dolor vel timuerimus de defectu egri: q̇ꝛ iste medicine inspissant sanguineȝ ꝛ ꝓhibēt descēsum humoꝝ ad iūcturas. Quapꝑ nō debemus eis vti nisi cum dolor fuerit fortis ꝛ corpus vacuum: ꝛ tunc

debem⁹ vti ad mortificādū paꝝ ꝛ ꝓibēdū cursū: ꝛ ego scri bam eas quas exptus suꝫ sepe. medicamē ad potādū cum doloꝛ fuerit fortis et ad alleuiāduꝫ: curungē ꝛ çucharum bibat cum aqua frigida.

¶ Aliud. bibat semen: ꝛ succuꝫ coriandri cū. ꝫ. iij. çuc.

¶ Aliud. pone glandes die ꝛ nocte in aceto postea desicca ꝛ mole. ꝛ da. ꝫ. ij.

¶ Aliud lentes excorticatas semē coriādri glādes çurungeꝫ añ. molle ꝛ bibe. ꝫ. iij. ¶ Cibi eoꝝ sint agresta: lētes in aceto ꝛ poma citrina acria ꝛ generalr̃ oīa inspissantia sanguinē. ¶ Et si vehemētia doloris duxerit nos ad dandū res mortificatiuas faciem⁹ hoc medicamē. ℞. se. lactuce. ꝫ. x. iusqami albi. ꝫ. x. aggrega cū succo lactuce ꝛ fac pillulas sicut cicer. ¶ Sed si doloꝛ fuerit ī pedib⁹ pone suppositoriū de opio ꝛ statiꝫ doꝛmiet. hoc ē faciēdū cū doloꝛ fuerit ex cā calida. ¶ Si aūt fuerit ex frida vtaris istis alijs çurungē. ꝫ. x. sene. ꝫ. x. assari çinçiberis cimini piperis lōgi spatare añ. ꝫ. ij. Cōfice cū melle ꝛ sumat ex eo pondus aureorum. ij. cum tepida.

¶ Aliud. ℞. çurungē. ꝫ. x. mirre: cimini se. agni casti añ. ꝫ. v. opij. ꝫ. ij. confice cū melle ꝛ sumat. ꝫ. iij. ¶ Et si mā fuerit cōposita cū pauca colera diafilō ē optimū ad hoc: sꝫ sit nouū. Cibus eoꝝ dꝫ esse sicut carnes cocte ꝛ postea assate: panis coct⁹ cū semib⁹ calis ꝛ sitiꝫ sustineāt inquātū poterūt.

¶ Aliud ad cessandū doloꝛē podagre frigide. ℞. çurungē olibani añ. ꝫ. xx. cimini. ꝫ. x. sume ex eo. ꝫ. iij. ꝛ considera ꝙ aliqñ fit fortis doloꝛ ex distensione mēbroꝝ pp humores qđ est cognoscere ex mēbri dispositōe. ꝛ tūc debes inungere ex olo camōillio ꝛ facere empl'a ex se. bismalue ꝛ malue ꝛ dyaltea ꝛ pone sup iūcturas medicias cōstringentes.

¶ De clisterijs in vsu anche. CAP. X.

Post purgationeꝫ maioꝛ cura sunt clisteria fortia que attrahūt māz tali attractiōe ꝙ vulnerāt intestina ꝛ exire faciūt sanguinē. ꝛ tūc cessat doloꝛ eadeꝫ die: qđ ego vidi ī plus ꝗ̄ mille hominib⁹: ꝛ nunꝗ̄ vidi hominē q vteret̃ istis medicis qn ex toto sanaret̃ ꝛ alleuiaret̃ nisi sit ita fortis ꝙ indigeat adiūctiōe: ꝛ ego de istis clisterijs aliquas māerīes pulchras ꝛ exptas dicā. ¶ Clistere forte valde attrahēs flā crudū ꝛ aufert egritudinē. ℞. corticis radicū capparis corticis colloquintide centauree minoris cucumeris asinini corticis agarici añ. ꝫ. v. coque ī trib⁹ libris aq̄ donec remaneāt due cola ꝛ appone mel ꝛ oleum ꝛ fac clistere ꝛ sustineat quanto magis poterit: ꝛ anꝗ̄ fiat illud clistere ꝓcedat clistere factū de herba q̄ dicit̃ atelgas vel cū sale ꝛ aq̄ ꝛ melle ad mūdificādū itestīa ex fecib⁹. deide sequat̃ clistere ꝓdictū.

¶ Aliud. ℞. ellebori nigri: esule: collogntide: nasturtij centauree camedreos: añ. M. i. coque in trib⁹ lib. vini ꝛ mitte ꝫ. v. olei vetusti ꝛ fac clistere. Istud aūt ē min⁹ forte ꝛ calidū ꝛ nō debes eo vti nisi in coꝛpoꝛib⁹ flāticis ꝛ pinguibus. Alijs vō sufficiet aqua antelgas ꝛ nitri ꝛ aqua salis.

¶ Aliud accipe nasturtiū anisū mitte ī aq̄ die ꝛ nocte ꝛ fac clistere cū fuerit calefacta. ē eniꝫ optimum.

¶ Aliud accipe tres lib. aq̄ et mitte libr̃. i. nitri ꝛ coopias ꝛ mitte ad solē duab⁹ septimanis ꝛ cū op⁹ fuerit fiat clistere

¶ Aliud. ℞. corticum collogntide coque in aqua calida ꝛ mitte paꝝ nitri ꝛ olei ꝛ fac clistere.

¶ De emplastris ꝛ vnguentis dissoluentibus ꝛ doloreꝫ sedantibus CAP. XI.

Iam diximus ꝙ vnguēta q̄ ꝓhibent fluxū nō debes appōere sup iuncturas nisi cū coꝛpus fuerit mūdum post pugationē. tūc debes ponere talē medicinā sup iuncturas ad cōfoꝛtādū mēbruꝫ ꝛ claudēdū poros vt nō recipiat multa supflua. ꝛ iā dixim⁹ conditiōes istius cure: sꝫ modo volo dicere curas ꝑticulares.

¶ Unguentū ꝓhibēs mām ꝛ sedans doloꝛē ꝛ valet apatibus sanguineis ꝛ īfrigidat ea ꝛ cōfoꝛtat mēbꝝ. ℞. spodij: cāphoꝛe: memithe: acatie: añ. ꝫ. i. opij. quartā. ꝫ. cōfice cum aq̄ solatri vel lactuce vel poꝛtulace ꝛ pone desuper.

¶ Aliud. ℞. memithe: sandaloꝝ rubeoꝝ ꝛ ro. corticis papaueris nigri añ. ꝫ. x. opij. ꝫ. i. fiāt trocisci. ꝛ cū volueris dissolue vinū cum aqua rosata vel cāphoꝛa.

¶ Aliud vnguētū mirabile qđ cōfoꝛtat mēbꝝ ꝛ sedat doloꝛē. ¶ Accipe ossa cōbusta sicca ablue prius in aq̄ postea sicca. ꝫ. ij. çurungeꝫ. ꝫ. iij. amidi. ꝫ. ij. ceruse. ꝫ. ij. aggregent̃ cum aqua ꝛ camphoꝛa.

¶ Aliud qđ confoꝛtat magis ꝛ ꝓhibet fluxū ꝛ infrigidat ꝛ debes eo vti cū mā fuerit multa. ꝛ cū timueris ne apa augmēter̃. ℞. sandali rubei boliarmeni: memithe coꝛtic̄. mali granati opij ferruginis: añ. ꝫ. ij. cōfice cū succo mirthe. est eniꝫ vnguētū foꝛte ad reprimēdū humoꝛem.

¶ Aliud ad idē. ℞. acathie: galle viridis memithe triū sandaloꝝ rosaꝝ añ. cōfice cū aqua mirte ꝛ vnge.

¶ Aliud infrigidans cū apa fuerit in augmēto ꝛ est de mā furiosa in qualitate ꝛ nō in quātitate. ℞. amidi camphoꝛe añ. molle ꝛ cōfice cū aqua ro. ꝛ superpone.

¶ Aliud qđ infrigidat ꝛ sedat doloꝛē ꝛ expellit multū. mole cerusam cum lacte vaccino.

¶ Aliud qđ facit sedare doloꝛē statiꝫ ꝛ ē exptū. Accipe micas panis albi ꝛ mitte in lacte vaccino ꝛ dimitte donec fiat ipm̄ vnguētū ꝛ pone decimā ꝑtē opij ꝛ mole cū lacte ꝛ superpone ꝛ cū calefactuꝫ fuerit remoue ꝛ appone aliud.

¶ Aliud. ℞. cerā ꝛ oleum rosatū sed quater tm̄ sit de cera ꝛ cuilibet appone. ꝫ. ij. çucha. ꝛ. ꝫ. ij. opij molle ꝛ totū pone desup ꝛ cooperi cū folijs lactucaꝝ. ¶ Medicamē valde foꝛte ꝛ debes eo vti cum fuerit megna necessitas. ℞. opij: coꝛticū radicū mādragoꝛe añ. ꝫ. v. mole ꝛ ꝯfice cū aq̄ poꝛtulace lactuce vł iusquiami ꝛ infoꝛma grana ꝛ serua. ꝛ cū opus fuerit solue cū aqua lactuce vel poꝛtulace. sed doloꝛ quādo adeo foꝛtis fuerit ꝙ istis medicinis nō sedabitur. vnge diu cū aceto foꝛti calido.

¶ De medicinis qbus debes vti cū apa fuerit in statu ꝛ caloꝛ fuerit foꝛtis aliquātulum. CAP. XII.

Cum apostema fuerit in statu ꝛ caloꝛ fuerit aliquātulū foꝛtis. ℞. sandaloꝝ rubeoꝝ croci añ confice cū succo coriādri viridis.

¶ Aliud accipe memithe aloe añ. cōfice cū succo sanal̃. ¶ Al̃. farina oꝛdei camo. ro. añ. confice cum succo sanal̃. et apij.

¶ Aliud bolum armenuꝫ aloem crocū ro. mentam conficece cum aqua coriandri.

¶ De medicinis quibus debes vti in declinatione apostematis. CAP. XIII.

Hec sunt medicine qbus vteris in declinatiōe apostematis furfur. bismalua: floꝛes camomille ꝯficiant̃ cū aqua furfuris ꝛ ponant̃ sup cartā de panno.

¶ Aliud farina tritici ꝛ semen lini cōficiantur cum aqua furfuris.

¶ Aliud farine fenugreci aneti succi seminis lini cōfice cū succo caulium.

¶ Aliud cere partē vnā olei aneti sextā partē. fac cerotum et appone camomillā puluerīçataꝫ: sed si volueris facere magis foꝛtē appone axungiā galline vel anatis.

¶ Aliud diaquilon cuꝫ oleo camomille est valde bonum.

¶ Aliud stoꝛax liquida laudanū mastix semē cauliū aggregentur cū fecibus olei yrini.

¶ Aliud valde foꝛte mastix laudanū se. raffani. se. cauliuꝫ armoniaci cōfice cū fecibus olei yrini: et cuꝫ volueris vti

bis medicinis primo abluas mēbꝝ cū aqua calida tādiu
donec rubeat: ⁊ sic pone medicinas ⁊ permitte decē horis:
postea remoue ⁊ iterꝝ appone: ⁊ sic tādiu facias donec apo
stemata soluant̄ ⁊ si remāserit aliquid de apate lapideum
medicabit̄ sicut dicet̄ in sequentib⁹. Et iā dixim⁹ superius
ꝙ emplastra q̄ dissoluūt nō sunt necessaria nisi in dolore
iuncturarꝫ ex sanguie ⁊ modo. dico ꝙ sunt necessaria i apo
stematib⁹: quorꝫ mā ē sanguis grossius melācolicus vł flā
ticus: sed apostema qđ ē ex colera pura istis oio nō idiget:
⁊ nō debes mirari si mora fit in dissoluēdo qđ remāsit ex
apostematib⁹ in iuncturis ex calida cā qm̄ mā colerica est
in corpib⁹ duris atq₃ cōnecta in iuncturarꝫ ligamētis. qua
ꝓp difficilior est ad dissoluendum q̄₃ si fuerit in carne: tn̄ si
istud apostema curatū fuerit secūdū ꝙ debuerit ⁊ nō fue
rit error in medico nec in infirmo nec aliq̄ mā sup aliā flu
xerit dissoluet̄ in quadraginta diebus: ⁊ plures medici pu
tant ꝙ mā nō cōtineat̄ tm̄ in ligamētis: sed ēt in chordis:
qđ falsuꝫ ē: qm̄ si mā esset i chordis accideret spasmus ꝓ
pter cōtinuitatē nerui vicinātis musculo i cuius chorda ē
materia: ꝙ ergo materia discurrit ad ligamenta ⁊ non ad
chordas: cū ligamēta sint duriora: iā declaratū est i libro
nostro qui continens appellatur: sed illud ignorare nō im
pedit curationem.

¶ In principio post purgationē debem⁹ cōfortare mēbꝝ
vt nō recipiat multa superflua: sed q₂ cōfortare ē cū medi
cinis frigidis nō debem⁹ infrigidare oio: sed aliq̄n aliquā
tulū calefaciemus ⁊ illud tale ē faciendū cuꝫ calor fuerit
in augmēto. Sed si aliq̄n vigoret̄ dolor vtemur medicis
sedantib⁹ dolorē mixtis ex illis medicinis q̄ alterāt com
plexionē ⁊ mortificāt ⁊ cuꝫ cessauerit dolor ⁊ fuerit decli
natio vtemur dissolutiuis: ⁊ si mā fuerit grossa ⁊ dura vte
mur medicinis fortib⁹: s₃ si fuerit moll̄ ⁊ subtilis vtemur
debiliorib⁹. ¶ Vnguētū quo debes vti in principio dolo
rum iuncturarꝫ in frigida causa acatia: aloe: mirra: aggre
gentur cum aqua mirte.

¶ Aliud nuces cipressi iuniperi mirra aggregent̄ cū aqua
gallarum coctarum.

¶ Aliud. spica nardi: galla. cōfice ⁊ appone. ¶ Vnguenta
alterātia cōplexionē ⁊ sedātia dolorē: storacē liquidā mi
sce cum oleo laurino.

¶ Aliud. ℞. castorei: costi mirre añ. aggreget̄ cū oleo antiq̄

¶ Aliud. cerā dissolue cū oleo antiquo ⁊ oleo yris ⁊ cuilibꝫ
.ʒ. cū necesse ē appone. ʒ. ij. euforbij: istud magnū facit ascē
dere calorē in loco statim.

¶ Aliud qđ calefacit membꝝ. ℞. piperis: castorei euforbij
añ. aureuꝫ. i. pire. aurei. ij. mole ⁊ appone. ʒ. i. olei costini et
vnge locum fortiter.

¶ Vnguētū ad mortificādūꝫ. ℞. opij: castorei: añ. croci me
dia ps aggrega cū aqua ⁊ pōe: ⁊ dolor vigorauerit ⁊ cū me
dicinis ⁊ nō cessauerit vngat̄ cū aceto forti in quo sit deco
ctum origanuꝫ mētastꝝ ⁊ alie herbe calide. ¶ Medicia
dissoluēs apa molle. s. vndimiā. Accipe cinerē vitiuꝫ cine
reꝫ querci ⁊ mitte i aquā die vna ⁊ nocte postea cola ⁊ mi
sce tantūdē aceti ⁊ inunge panum ⁊ appone.

¶ Aliud. salgema mole ⁊ cōfice cum oleo ⁊ frica locum.

¶ Aliud. mirram ⁊ aloem simul cōmisce ana. ⁊ superpone.

¶ Aliud. cretā alumen confice cuꝫ ace to ⁊ vnge membrū
cū oleo ⁊ superpone pluries.

¶ Aliud. litargiri puluerisati. ʒ. i. olei. ʒ. i. coq̄ dōec fiat spis
sum. postea mitte radices cauliū ⁊ misce donec icorporet̄.

¶ De curatione duri apostematis ⁊ lapideitatis que fit in
iuncturis. CAP. XIIII.

Um apostema incipit indurescere
vtaris medicis mol
lificatiuis secūdū duritieꝫ apostematis: tādiu
donec videris remolliri ⁊ rarefieri ⁊ i latitudi
nē augmētari: tūc reuertaris ad dissolutiua ⁊ vtere eis se
cundū quātitatē duritiei ⁊ nō cesses qn̄q₃ mollificare qn̄
q₃ dissoluere donec totū dissoluat̄: ⁊ ex eis q̄ mollificāt est
Balneū ⁊ cibi subtiles ⁊ molles ⁊ purgatio melācolie ꝓ
prie. Et caue ab his q̄ inspissant sanguinē ⁊ vł̄r ab oibus ci
bis viscosis ⁊ siccis sicut ordeo ⁊ lentib⁹ ⁊ adurentib⁹ san
guinē sicut aliȷs salsis ⁊ silib⁹: ⁊ ab oib⁹ ispissantib⁹ sangui
nē sicut vinū nouū ⁊ panis açimus: oua dura: ⁊ sufficiāt eis
oēs aues pue ⁊ eduli ⁊ arietes ⁊ oua mollia cōmixta cū sa
le ⁊ cū vino ⁊ panis fermētatus cū multo sale: ⁊ vinū sub
tile ⁊ nō cesset vti istis donec dissoluat̄ apa: ⁊ si lapideuꝫ ē
ex eo aliqd medicabimur cū istis medicis. ¶ Vnguētuꝫ
mollificās ablue mēbꝝ cū aq̄ cal'a donec inflet̄ postea vn
ge cū cera ⁊ sic ꝑmitte sex vel septem horis ⁊ quotidie silr
fac donec appareat mollificatio.

¶ Aliud. radices maluauisci radices cucumeris asinini. co
que in oleo ⁊ fac vnguentum.

¶ Aliud forte mollificās. pinguedo galline ⁊ anatis vł an
seris medulle cruris vituli cerā ⁊ oleū misce ⁊ fac vnguē
tum: ⁊ pone desup nocte ⁊ die. postea ablue ⁊ iterꝝ appone.

¶ Aliud magis forte bdelliū storax liqda armoniacū mi
sce cū oleo yrino ⁊ superpone.

¶ Aliud exptū qđ nō fallit fecis olei yrini ⁊ fecis olei se. li
ni mucillago fenugreci pinguedo anatis ⁊ superpone.

¶ Aliud mollificatiuū cere. ʒ. v. olei yrini. ʒ. i. medulle cru
ris vitelli armoniaci ⁊ storac. liqde: bdellij galbani. ʒ. v. li
quefiat cera cū pauco oleo yrino ⁊ alie medicie pulueriça
te addant̄ ⁊ ꝯficiant̄. ¶ De medicis resolutiuis simplici
bus: farina fenugreci cū aq̄ mellis: ⁊ calx cū pinguedie an
tiqua stercus caprinū cū oximelle cinis cauliū cū armōia
co. armoniacū cū oleo antiquo vel cū aceto. ¶ Emplꝫ cō
positū: radix yreos: aristol. elleborus: pip: ꝯficiāt cuꝫ oleo.

¶ Aliud farina lupinorꝫ fenugreci stercus colūbinū ꝯfice
cū oximelle ⁊ suppone. ¶ Emplm̄ forte: aristol. piretri: ra
dicis capparis lupinorꝫ yreos sterc⁹ colūbinū: calx: ⁊ de fi
cub⁹ nigris quātū de oib⁹ ꝯficiant cū oleo antiq̄. ¶ Diag
lon forte ad dissoluēdū: litargiri olei antiq añ. decoquant̄
donec inspisset̄ deide pone viscositatē sinapis quātū e ole
um ⁊ moueat̄ donec coaguleẗ. ē enim valde forte.

¶ Aliud. litargirꝫ coque ⁊ appone viscositatē fenugreci po
stea misce cū oleo calcē ⁊ nitrū piretrū: aristologiā: sulfur:
añ. de oib⁹ fit tātū quātū de viscositate. ¶ Emplm̄ molli
ficās ⁊ dissoluēs ⁊ ē mirabile: armōiaci bdellij: storacis li
quide: añ. ʒ. x. olei yrini quātū sufficit ad mollificāduꝫ gū
mi ⁊ conficiant̄ cum ficubus nigris.

¶ De cura ꝓpria lapideitatis. CAP. XV.

Vra propria ad lapideitatē ablue cū
aq̄ in q̄ decocta sint ra
dices maluauisci: anetū: camomilla: donec ru
beat qđ ē in circuitu lapideitatis qn̄ qn̄ fortis
ē lapideitas locus lapidis nō rubet: deinde po
nant̄ pinguedines ⁊ medulle die ⁊ nocte: postea accipe la
pidē marcasite ⁊ pone i ignē donec rubeat. postea rora cū
aceto forti. ⁊ pone mēbꝝ desup ⁊ stet sup vaporē vna ho
ra. postea laua cū aceto forti calido ⁊ fiat ois ista cura per
aliq̄t dies: postea molle armōiacū cū aceto forti ⁊ pone d
sup p aliq̄t dies: ⁊ postea reuertere ad mollificatiua dōec
resoluat̄. ¶ Emplꝫ ꝓpriū ad resoluēdū lapidē. ¶ Armo
niacū oppoponacū bdelliū: galbanū: nitrū sinapis: piretꝫ
sulfur: añ. litargirꝫ quātū de oib⁹. Coque litargirꝫ cuꝫ oleo
dōec fiat spissus: deide ꝯfice cū aliȷs medicis: sed mollifi
ca mēbrū ⁊ postea pone medicinā istā desup. ¶ Dixit. H.
ꝙ accepit caseū antiquū lōgi tpis ⁊ nasturtiū ⁊ pulueriça
uit sil. postea accepit pedes porci antiqui salsi ⁊ coxit: ⁊ cū
illa aq̄ nasturtiū ⁊ caseū miscuit: ⁊ fecit emplm̄ sup iunctu
ras lapideas ⁊ rumpebat̄ cutis ⁊ exibat venenositas ois ⁊

sic patiēs sanabat̄ ⁊ expertus sum illud sepe.

¶ De medicinis que adurunt ⁊ eis non debemus vti nisi in fine egritudinis. CAP. XVI.

Quamuis istis medicis vtant̄ medici in plurib⁹ egritudib⁹ cronicis: magis debēt vti in egritudib⁹ iuncturaꝝ post purgationē ad attrahēdū illud qđ ē in ꝓfundo iuncturaꝝ ad supficiē corpis: ⁊ pp vehemētiā adustionis istaꝝ mediciaꝝ attrahit̄ mā ad supficiē nimis forte: ⁊ ampullat̄ locus: ⁊ in illis ampulis aggregat̄ totuz venenū. vnde fortius attrahit̄ mā: q2 quāto magis debilitatur ipsa pars: tanto magis declinat ad ipam mā: ⁊ iste medicine sunt valde fortes: ⁊ eis nō debes vti nisi post plenā purgationem.

¶ Empl'm attrahens mām ex ꝓfundo iuncturaꝝ ⁊ anche cōburēs. ¶ Nasturtiū piretrū capparis añ. cōficiant̄ cuz aq̄ cineris ligni ficus ⁊ pone ligaturaz donec cōburat: postea solue ⁊ si nigrescit locus suauiter pone dōec ampulauerit ⁊ aperiant̄ ampulle: ⁊ tūc laua locū cū aq̄ cal'a vt cesset dolor: ⁊ vnge cū butiro vt nō cōsolident̄ vulnera. nam quāto diutius fuerit aperta tanto melius erit.

¶ Aliud forte feces vini aduste cataputie cantarides nasturtiū: añ. cōficiant̄ cum succo squille.

¶ Aliud simplex: vnge locū cū melle anacardio donec ampullet̄ mel anacardi sic fit. pone in forti aceto anacardos ad ignē ⁊ ꝑmitte diu bulire ⁊ mel qđ ꝯtinet̄ in anacardis exibit ⁊ inuenie̅t in aceto ⁊ vsui conseruetur.

¶ De dolore anche ⁊ artetice. CAP. XVII.

Cura ad dolorē anche ⁊ artetice quā ꝯposuit Halien⁹ ⁊ eā laudauit valde ⁊ dixit q̄ nō ē necessaria alia medicina ⁊ sel'apposita curat ita efficaciter q̄ si ad bal. delatus fuerit patiens in mula vl' in lecto sine alicuius adintorio: ad ꝓpria reuertet̄. ¶ Accipe fumiterre viridis in estate ⁊ cōquassa bñ cū sepo ⁊ pone sup dolorē anche vl' iūcturaꝝ: ⁊ dimitte duab⁹ horis ligatū: ⁊ si sudauerit patiens in balneo emittet aquā ⁊ dissolue emplz: q2 tūc necessaria ē alia cura: ⁊ si remanserit aliquid cum dolore fac eādem curam per. x. vies.

¶ De cura vl'i ad dolorē anche. CAP. XVIII.

Signa autem māe existētis in ista iūctura nō sunt diuersa a signis aliaꝝ iuncturaꝝ sz in modo cognoscēdi ⁊ cura ē aliqua diuersitas: ⁊ pp hoc locutus suz de ea separatim. ¶ Dico ergo q̄ ista iunctura est ꝓfunda cooperta multa carne. Uñ medicus nō potest bñ cognoscere nec ex calore nec ex colore loci. si aūt apparuerit in eo aliqđ signū manifestū significat̄ q̄ mā ē valde abundans. Uerbi grā q̄ si calor vel frigus apparuerit in tactu significat̄ q̄ maior est i duplo q̄ȝ appet pp ꝓfunditatē illius iuncture: sz ꝑ maiori pte nō manifestat̄ nec in colore vel calore nec i tactu: ⁊ illud qđ discurrit ad illā iūcturā sunt hūo. flātici ⁊ qñq3 claudunt̄ ibi ⁊ tandē resoluunt̄. Quapp multotiēs relaxant̄ ligamēta istius iuncture pp humiditatē in tantū q̄ vtebrū resillit a scia: ⁊ hoc ē maius maluz qđ pōt accidere in hac egritudine. ¶ Lapideitas vo nō ꝯtingit vnquā: q2 nec ego vidi nec aliquē magistroꝝ vidisse audiui. ¶ Cura huius egritudinis hec ē: si viderimus q̄ sanguis abundet in corpe minuam⁹ de basilica de manu opposita anche infirme ⁊ extrahamus sanguinē sepe: si sanguis nō abūdauerit sz infirm⁹ hz ex vtute ⁊ calore nāli tm̄ q̄ nō infrigidat̄ ꝑ minutionē eius corpus. minuem⁹ etiā: qm̄ maneries istius cure ē ꝑfecta ⁊ valde bona: postea dabim⁹ vomitū vl' fluxū vētris ꝓuocabimus: vl' clisteria fortia faciem⁹: ⁊ postea empl'a fortia: ⁊ postea q̄ adurunt si fuerit necesse: ⁊ si apparuerint signa flātis in corpe egri: tūc caue minutionē ⁊ vtere vomitu: deinde fluxu postea ab alys secūdū ordinē: ⁊ nō ponas sup anchā empl'm nec vnguētuz ante eūatiōes corpis: sed si dolor augmētaret̄ añ purgatiōez corpis pōem⁹ medicias habentes calorē tēperatū q̄ possunt sedare dolorē ⁊ nō attrahere mām: vt camomilla ⁊ semē lini ⁊ vngemus cuz oleo de alcana vel oleo aneti. Qm̄ vnguenta ⁊ empl'a ⁊ alia qñ corpus fuerit plenū multi humorib⁹ attrahunt humores ad iuncturas ⁊ nocent multū qm̄ magis attrahunt q̄ȝ dissoluunt: ⁊ hec ē cā q̄re nō debem⁹ apponere aliqđ empl'm frigidū i passiōe sciatica: quāuis sit ex cal'a cā. Emplastris frigidis nō idigem⁹ in passiōe hui⁹ iuncture quāuis cōburatur ex calore: qm̄ nulla ē medicina tā fortis q̄ possit expellere mām a loco suo: sed iducit maius malū: q2 claudit poros: ⁊ retiet̄ mā: et facit accidere maiorē dolorē: ⁊ sollicitudo nr̄a nō dz eē nisi circa attractionē eius qđ ē in profundo illius iuncture ad supficiē corpis. Quapp vtimur emplastris ꝯburentib⁹ vel cū igne ipso si necesse fuerit: et postea cū corpus fuerit euacuatū ꝑ vomitū vtemur medicinis laxatiuis q̄ attrahūt flā: et supfluitates mucillaginosas: vt cucumere asinino: colloquintida: centaurea et hō: ⁊ aqua aloes mirabil'ē ad hoc: qm̄ qñq3 frequēter accipitur donec fit dissinteria: sz tñ añq3 fiat curat̄ egritudo. ¶ Et sis memor vt nō vtaris medicia laxatiua ante vomitū in hac egritudīe oio: qm̄ multotiēs augmētat̄ dolor ꝑ attractionē māe inferius. ¶ Unde debes ꝑmo ꝓuocare vomitū post repletionē a cibis diuisiuis qb⁹ preparant̄ hu. ad vomitū: ⁊ qñ infirmus vsus fuerit ad vomitū sepe: tūc ꝓuoca vomitū in mane cū medicinis leuib⁹: ⁊ debes iterponere aliquot dies inter vtrāq3 euacuationē vt qescat corpus: ⁊ prepares illud ad euacuationē ⁊ max. i fine egritudinis: qm̄ tūc debes ponere spaciū iter duas eūationes longius: qm̄ tūc vtus ē debilis: ⁊ si vtus fuerit debilior adhuc magis longū spaciū ponem⁹: ⁊ dabim⁹ cibaria multi nutrimēti pauce supfluitatis: sicut panis calidus bñ fermentatus ⁊ bene coctus: ⁊ vitelli ouoꝝ ⁊ carnes minoꝝ auiū ⁊ vinū clarū tēperatū in qualitatib⁹: qm̄ ista egritudo ē cronica: ⁊ in dieb⁹ qnietis da medicinas quas in cura māe flātice dixim⁹: ⁊ eliges ex eis fortiores vel debiliores secūdū fortitudinē vl' debilitatē māe: ⁊ caue a cibis multa supflua generātib⁹ ⁊ ab ebrietate. ¶ Et sustineat famē quātū poterit ⁊ cibū sumat in tali quātitate in qua maior fiat restauratio q̄ȝ facta fuerit deperditio. ¶ Et caueat ab ambulatiōe ⁊ balneo ⁊ equitatiōe ⁊ retētione vrine ⁊ stercoris ne declinēt supfluitates ad anchas ⁊ iter duas eūatiōes vtatur vomitu. ¶ Et qñ intellexerim⁹ q̄ sufficiēter fuerim⁹ vsi medicinis laxatiuis faciem⁹ clisteria sanguinē educentia ⁊ apponem⁹ empl'a cōburētia ⁊ ponem⁹ in balneo calido ⁊ ponem⁹ vētosas sup anchas cum igne.

¶ De curatiōe sciatice passiōis. XIX.

Infirmitas hec ē dolor fortis in longitudīe pedis ex ancha vsq3 ad extremitates digitoꝝ silis chorde extēse: ⁊ forte nō ꝑuenit ad pedē: sz terminat̄ apud iuncturā anche: aut i medio iūcture cruris: aut apud genua: ⁊ fit ex repletiōe vene ad vtrūq3 pedē veniētis ex pte inferiori quātū partiū vene venientis a gibbo epatis: ⁊ forte erit repletio eius ex puro sanguie sicut alterius sanguinis qui ē in corpe: ⁊ fit forte ex sanguine grosso ⁊ nigro: ⁊ forte erit ex humorib⁹ descēdentib⁹ ad iferiora corpis. ¶ Primus aūt modus accidit in corporib⁹ multi sanguinis qñ vtunt̄ ambulatiōe ⁊ equitatione ⁊ carnibus ⁊ vino ⁊ reb⁹ alys dulcib⁹ ⁊ sentit infirmus calorē intēsiuū cū extensione doloris: ⁊ fortez sentit cal'. in loco ꝑ quez extendit̄ illa vena: maiorē apđ tactū. ⁊ hoc ē q2 multū replet̄ ista vena quare sp̄s ꝯculcant̄ ⁊ fit putrefactio. ¶ Et cura isti⁹ pas

ſtiōis ē minuere ſanguinē ex vena anche vbicūq; apparue
rit ex ꝑte ſiniſtra:ſi aūt nō apparuerit minue aliquē de ra
mis q ſunt in dorſo pedū ⁊ in medietate extrinſeca.ſ.in ꝑ
te auricularis ⁊ medij digitoꝝ pedū:qm̄ rami q ſunt ī iſta
ꝑte ramificant̄ ex vena illa.illi aūt q ſunt in ꝑte intrinſe/
ca ramificant̄ ex vena q̄ dicit̄ ſaphena:⁊ iſte due vene .ſ.
ſaphena ⁊ anche vena:quāuis ambe diuidant̄ ex eadē ve/
na apud genu:tn̄ melius ē minuere ex vena anche aut ex
eius ramis q̄ȝ ex ſaphena. Immo melius q̄ȝ ex vena que
in genu ē:ex qua vena iſta ⁊ ſaphena diuidunt̄.⁊ ꝑꝑ h̄ me/
dici vtunt̄ minutiōe iſtius vene ꝑ experiētiā:nos aūt iam
cōſiderauim⁹ ⁊ expti ſumus multotiēs ⁊ inuenimus ipm
eſſe ſicut dixim⁹ ⁊ laborauim⁹ multū ad inueniēdū ratio/
nē in ipſo:⁊ credimus ꝙ iā inuēta ē: ſed nō eſt locus eā di
cendi:⁊ debem⁹ ex iſta vena minuere poſt minutionez de
baſilica ex manu pedi oppoſita ⁊ maxime qn̄ corp⁹ plenū
fuerit:poſtea ſubtiliam⁹ dietā ⁊ ꝓhibem⁹ motū ⁊ equita/
tionē: ⁊ iſte modus nō indiget alia cura.

⁋ Secundus modus ē:vt minuas in principio de eadē ve
na:poſtea damus medicinas laxatiuas q̄ attrahūt mĺiaz:
ſicut ē epith.polip.mirabolani indi agaricū ⁊ hꝫ abſtine/
ant a cibis generātib⁹ melācoliā:ſicut eſt panis opirus nō
bn̄ fermētatus ⁊ fabe ⁊ lentes ⁊ pāis ordeaceus ⁊ carnes
vaccine ⁊ ſalite ⁊ ſalſa ⁊ vinū ſpiſſum ⁊ caules ⁊ hꝫ.⁊ ciba
eū cū his q̄ generāt ſanguinē ſubtilē ſicut pulli edi ⁊ vinū
albū ⁊ vtat̄ balneo vt minus generet̄ de ſpiſſo ſanguine.

⁋ Tertius aūt modus raro contingit:⁊ eius ſigna ſunt iſta
mortificatio ⁊ frigus in pedibus:⁊ alleuiat̄ fame ⁊ motu
⁊ ſiti ⁊ ſudore ⁊ grauat̄ cibo multo:⁊ potatiōe multa aque
frigide:⁊ vino limphato:⁊ incipiem⁹ curare cuȝ vomitu ⁊
medicina laxatiua q̄ educit flegma ſicut diximus in cura
anche:⁊ dabim⁹ oximel ⁊ in dieb⁹ q̄etis ꝓpinabimus eĺa/
ria antiqua.ſicut yerarufi.⁊ tiriaca.iiij.ſpecieꝝ:aut leuio/
ra iſtis:⁊ ſi aliqd ex egritudine remāſerit cōburemus cuȝ
igne.ſ.vna ꝯbuſtio fiat ſuꝑ iuncturā anche:alia in coxa ſu
per locū dolētē:⁊ altera in crure ſuꝑ locū dolentē: ⁊ reliq̄
ſuꝑ dorſuȝ pedis:qꝺ quidā faciūt in digitis pedū ſubtus.

⁋ De p̄ſeruatiōe a dolorib⁹ iūcturaꝝ ex ſanguie. XX.

Cauſe quib⁹ fiunt dolor iuncturaꝝ ſunt.iij.
prima ē augmētatio humoꝝ.ſecūda
eſt fortitudo mēbroꝝ ꝑncipaliū potētiū expel
lere ſuperflua.tertia ē debilitas mēbroꝝ reci/
pientiū:ſecūda aūt iſtaꝝ triū cauſaꝝ.ſ.fortitu/
do mēbroꝝ ꝓhiberi nō debet:ſꝫ dꝫ cōſeruari in ſua diſpo/
ſitiōe. ⁋ Tertia aūt.ſ.debilitas mēbroꝝ nō dꝫ curari niſi
poſt mundificationē corpis cū fueris ſecurus ne ſuꝑfluū
decurrat ad aliqꝺ nobile mēbꝝ:⁊ hec ē radix cōſeruatio/
nis a dolorē iuncturaꝝ. ⁋ Dicamus ergo ꝙ conſeruatio
ab egritudine iuncturaꝝ ex ſangui.ē abſtinētia a carnib⁹
a vino:⁊ reb⁹ dulcib⁹:⁊ cibis multi nutrimēti:⁊ vſus aceti
⁊ lentiuȝ:⁊ agreſte:⁊ cōponas ſua cibaria ex his reb⁹:ſicut
illud qꝺ fit ex aceto ⁊ lentib⁹: ⁊ vt illud qꝺ fit de carnib⁹
vituli cū aceto aut pullis cuȝ agreſta ⁊ ſimilibus:⁊ vtatur
fructib⁹ vt malo granato ⁊ dimittat ficus virides ⁊ vuas
dulces:⁊ ſi infirmus nō pōt abſtinere a carnib⁹ dabim⁹ ex
eis q̄ minus nutriūt:ſicut ſunt galli:ꝑdices:⁊ edi cocti cuȝ
aceto:⁊ ſi voluerit vinū bibere bibat paꝝ tēperatū qꝺ nō
ſit nimis forte nec nimis antiquū:⁊ ſi biberit aliquātuluȝ
forte:bibat poſtea ſucū agreſte vĺ acrumē pomi ci.⁊ aquā
mellis cū aqua roſata ⁊ caueat ſaturitatē:⁊ ſi etiā accide/
rit ſtatim euomat:⁊ hec ē eius dieta in cibo ⁊ potu: ſed in
ſomno ⁊ vigilijs ⁊ motu ⁊ quiete debet eē mediocris.ſan/
guis.n. multiplicat̄ ex mĺto ſomno ⁊ nimia quiete ⁊ acuit̄
⁊ calefit ex multitudine exercitij. quapꝑ nō debet vti ali/
quibus iſtoꝝ. ⁋ Coitus aūt eſt peſſimus oibus paſſioni/
bus in iuncturis: ⁊ ſi aliquando acciderit ſit ante cibuȝ ⁊
potum ⁊ caueat a balneo. ⁋ Et cōſiderem⁹ quotidie pul/
ſum ⁊ coĺ.faciei ⁊ corporis:⁊ ſi viderimus ſignū augmen/
tationis ſanguinis ex multo cibo minuemus ex eo:⁊ ſi fue
rit ex multo ſomno ⁊ quiete reuocabimus eū ad motuȝ ⁊
vigilias. ⁋ Cum aūt adhibuerimus circa infirmū cōſide
rationē iſtā:⁊ fuerit obediēs nō aggregabunt̄ in corpore
eius ſuperflua:⁊ ſi ſuperuenerit aliqua acceſſio debemus
cōſiderare ī ipſis temporibus acceſſionis.⁊ ſi viderimus
ſigna repletionis minuemus ſi ſigna fuerint fortia.Si au
tem ſigna fuerint pauca ⁊ debilia nō minuem⁹. ⁋ Si ac/
ceſſio venerit cito minuem⁹ ⁊ cōfortabimus mēbruȝ ⁊ da
bimus inſpiſſantia ſanguinē ⁊ ꝓhibentia fluxū eius vt ac/
ceſſio cito recedat ⁊ fiat leuis. ⁋ Et ego curabā quēdam
hominē ex paſſione calida iuncturarū:cui etiā ſolebat ve
nire acceſſio fortis in fine veris:⁊ preſeruaui ipꝫ ab acceſ/
ſione annis tribus.in quarto autē anno contigit eū agere
iter:q nō potuit cauere a contrarijs:⁊ poſtea vidi ipm:⁊ di
xi ei ꝙ ſi nō minueret ſibi veniret ſibi acceſſio:ipſe vͦ cre
debat ſe ſanū eſſe ab egritudie:⁊ ideo nō curauit:poſt pau
cos aūt dies ſenſit dolorē paruū in nocte in genu q nō cu/
rauit.ſed vinū bibit:cū aūt peruenit in nocte arripuit cuȝ
dolor fortis: ⁊ mane ego veniens extraxi de ſanguine.lib.
5.⁊ permiſi ſic duab⁹ horis:⁊ poſui deſuper ⁊ ſandaĺ.rube.
⁊ acetū ⁊ aquā roſatā ⁊ extraxi de ſanguine iteꝝ.lib.5.po/
ſtea addidi cuȝ eo emplaſtro balauſtias ⁊ nocte illa ceſſa/
uit ꝓ maiori ꝑte dolor:⁊ alia die extraxi de ſanguie lib.5.
⁊ oīo ceſſauit dolor ⁊ multotiens ſiĺibus iſti iſtud accidit.

⁋ De p̄ſeruatiōe a dolorib⁹ iūcturaꝝ ex coĺa. XXI.

In preſeruatiōe a paſſione iunctu/
rarū de colera:de/
bemus prius cōſiderare vitiū humoris:ſi ē ſer
uans qualitatē colere nāĺis: aut ſi ē magis acu
tus ⁊ vehemētioris qualitatis. ⁋ Si aūt ſigna
que apparēt in iuncturis ſint ſigna apoſtematis colere ꝓ/
prie:ſcias ꝙ illud ſuꝑfluū colericū eſt naturale:⁊ ſi in iun
ctura fuerit maior dolor ⁊ calor fortis ⁊ nō apparuerit cor
pus apoſtematis:⁊ dolor fuerit fortis:ſcias ꝙ illud ſuper/
fluum ē vehemētioris caliditatis q̄ȝ co.naturalis. ⁋ Un̄
dixerūt qdā medici ꝙ quidā ē modus dolo. iuncturaruȝ
ex malitia cōplexionis tantū:⁊ nos iaȝ fecimus librū pro/
lixum:⁊ adhuc faciem⁹ inquirendo iſtas queſtiones:dico
ergo ꝙ in tali loco debemus vti euōne: ⁊ alterare ꝯplōnē
ſed in pria diſpoſitione debemus magis euacure q̄ȝ in ſe/
cunda ⁊ in diſpōne ſecūda magis debemus alterare q̄ȝ in
pria diſpoſitione. ⁋ Quando vero nos ſciuerim⁹ ꝙ mate
ria deſcēdit in iūcturis euacuabim⁹ co.max.in diſpoſitio/
ne ſanitatis ꝓpe acceſſionē ⁊ cauebimus ab eis q̄ generāt
co.ſicut a rebus dulcibus ⁊ groſſis ſicut vinuȝ coctū:mel:
çuchaꝝ:butirū oleū:nuces ⁊ ſiĺia.et gn̄aĺr ſit ei⁹ dieta quā
nos dixim⁹ in pa.iuncturarum ex ſanguine:ſed magis hu/
mida:⁊ vtemur aqua or.cucur.cucu.portulace ⁊ premitte/
mus eū vti rebus acribus:quāuis eniȝ acria deſiccent: tn̄
furioſitatē co. reprimūt ⁊ mortificāt eius acumē. ⁊ vtant̄
balneo dulci magis q̄ȝ in dolo.ex ſan.⁊ aſpeciemus quoti/
die eius pulſum ⁊ vrinā ⁊ ſi viderim⁹ ſigna co.dabim⁹ me
dicinā. ⁋ Si aūt materia fuerit acuta ſuperflua ⁊ corpus
fuerit macrū nō vtemur euacuatiōe pri⁹ niſi ītellexerim⁹
ꝙ hu. ille cū malitia eius eſt multus:⁊ hoc declarabit̄ ex
diſpoſitiōe eius.ſ.iuncture.qm̄ quādo n̄ aꝑꝑuerit apoſte/
ma ſignificat̄ ꝙ hu. operans nō eſt multus ⁊ econtrario.
⁋ Sit aūt cibus ei⁹ aq̄ ordei cuȝ viſcoſitate pſilij:⁊ dabis
ei aquā cū vino:⁊ ablue mēbrū cū aqua dulci tepida:⁊ in
ea intrare permittat̄ poſt comeſtionē:⁊ comedat parū in
die ſed ſepe.⁊ dormiat multum:⁊ nō laboret oīo:ſed ſit in
quiete ⁊ vtere maiori euacuatione co.pure:⁊ quotidie po/
ne empĺm fri.ſuꝑ epar:⁊ dabimus bibere aquā de ſanda/

lis ⁊ vuã caninã: ⁊ cũ cessauerit acumen ⁊ caloꝛ dabimus plus de cibo ⁊ vinũ limphatum: ⁊ dietabim⁹ dieta illius q vult impinguari: ⁊ cũ coꝛpus eius fuerit pingue ⁊ suscepe rit carnẽ tunc sanus erit.

❡ De pseruatiõe a doloꝛib⁹ iũcturaꝝ de flãte. XXII.

Si materia fuerit flã caueat a cibis mlte supfluitatis: sicut a carnibus arietinis ⁊ ouinis: ⁊ vino nouo ⁊ lacte ⁊ piscibus fructib⁹ humidis ⁊ sufficiãt ei res assate ⁊ carnes minoꝝ auiũ ⁊ que sunt pauce supfluitatis: ⁊ vtat salsis: subtilib⁹ iuuantib⁹ digestionẽ. s. que fiunt ex carui. cimino oꝛigano ane. ⁊ sinapi ⁊ hꝫ. ⁊ vtatur electuarijs calidis ⁊ vino antiquo pauco ⁊ caueat a repletione cibi ⁊ potus: ⁊ si aliquãdo comedat multũ puocet vomitũ: ⁊ sudet in balneo multũ añ cibũ: ⁊ nõ comedat post motũ statim sed paruz postea. ⁊ fricentur eius iuncture in balneo fricatione foꝛti cum nitro: ⁊ nõ doꝛmiat in die oĩo sed doꝛmiat nocte tota: quoniã si vigilauerit de nocte coꝛrumpetur digestio ⁊ multiplicabunt superflua: ⁊ cũ intellexerimus ꝙ in coꝛpoꝛe multipli. superflua dabimus medicinã extrahentem ea secundum necessitatem et incipe pꝛope tempus accessionis. Et nulla medicina est ita iuuatiua i pseruatiõe a dol. iũcturaꝝ sic puocatio vrine: et medicine quas debemus dare ad remouendã istaz pas. sunt yeraruf. et tyriaca quattuoꝛ specierum et huiusmodi. qm̃ iste sepe abstulerunt pas. hominibus qui eas sepe tolerare voluerũt: et generaliter dico ꝙ oẽs maneries euacuationis vt vomitus: minutio: potio laxatiua: puocatio vrine: sudoꝛ quãdo fuerint suo vse loco auferunt doloꝛẽ oĩo nisi infirmus cũ hoc fuerit vsus repletione cibi et potus: quoniaz si membꝛa fuerint vacua et venter plenus fuerit attrahũt supfluitates magis q̃ȝ solent attrahere. ❡ Quapꝛopter pꝛecepit galienus ꝙ nullus medicoꝛũ susciperet aliquẽ istoꝛũ q patiũtur in iuncturis: cura nisi sit sapiẽs et obediens medico. sed si aliquando contingat accipere aliquẽ nolentiũ obedire eoꝛũ medicina melioꝛ est vomitus. per istũ enim euacuatur flegma: et consumitur. sed tamẽ nõ debes frequenter eo vti ne stomachus debilitetur: et similiter da medicinam fleg. purgantẽ foꝛtiter: et species flegmatis purgantes si infirmus nõ potest se abstinere a vino: et cibus eius nõ bene digeritur absq; eo apponem⁹ vinuz ex vuis pas. et melle et se. apy. Dixit enim galienus ꝙ illa potio valet nimis in passione iuncturarũ: et qui solet pati in iuncturis quando paruz hu. in eo augmentatur debet vti euacuatiõe in diebus quietis: et fricare iuncturas cũ sale et oleo foꝛti fricatione. hoc enim est valde vtile vt iuncture nõ recipiant superfluitates: et in dissoluendo qđ est in eis fluxũ: et si remanserit aliquid post egritudinẽ mutabimus a villa in qua iacet ad aliã villã calidioꝛẽ. Et caue si aliquando feceris cauteriuz et pꝛohibueris mẽbꝛũ ne recipiat superfluũ vt euacues coꝛpus paulatiz ne superfluitates que solent currere ad aliud membꝛum reuertantur ad aliquod membꝛũ nobile. Ego. n. vidi plures moꝛi subito eo ꝙ nõ fuerãt euãti post cauteriçatiõez.

❡ De pseruatiõe a dol. iũcture anche et sciatice. XXIII.

Cura istius iuncture eadẽ est cum cura aliarũ: sed vomitu in ista oꝫ magis vti et potiones laxatiue debẽt esse foꝛtioꝛes et cauere a coitu. equitatiõe. et ambulatione et maxime pꝛope tempus accessiõis: et ꝙ nõ doꝛmiat eger super lesam anchã. ❡ Modus autẽ sciatice que contingit ex repletione sanguinis debet curari sicut curatur passio iuncturarũ ex sanguine: et magis: qꝛ nõ debet ambulare: nec onus magnũ ferre nec erigere a terra lapidẽ. ❡ Modus autez qui contingit ex humiditate ad venã illã pꝛouenientẽ: debet curari sicut curatur passio iuncturarũ ex flegmate. ❡ Medicamen nobile qđ sumat eger vna die et dimittat vna die in omnibus diebus anni excepto mẽse iunij et iulij: et excepta medietate augusti: et sumat ex eo aureũ vnũ cũ. ℥. i. aque mellis postq̃ȝ mane assellauerit: et si aliqua die nõ assellauerit nõ sumat medicinã dõec asselhauerit per clistere vel per aliqđ tale et nõ comedat post medicinã per decẽ hoꝛas: et debes eũ custodire sicut diximus in passione iuncturaꝝ ex flegmate. ℞. camedreos: centauree minoris añ. ʒ. viij. aristologie. ʒ. vij. gentiane. ʒ. vi. petrosil. ʒ. iiij. spice nardi: spice romane: añ. ʒ. i. agarici. ʒ. ij. aggregentur cum melle.

❡ Aliud nobile et expertũ. ℞. seminis apij. ʒ. x. petrosil. et rubee tinctoꝛũ añ. ʒ. xv. assari aristologie ro. radic. capparoꝝ gentiane añ. ʒ. vij. agarici: çurungẽ añ. ʒ. xv. iuniperi cinamomi añ. ʒ. x. aggregent̃: et sumat quotidie p totã hyemem aureuz. i. hoc enim tempus melius est ei perfectius istis medicinis. ❡ Medicamẽ dyatessaron expertũ. ℞. camedreos camepiteos gentiane se. rute añ. sumat quotidie per hyemẽ aureũ. i. ⁊ dimittat in estate.

❡ Aliud qđ aufert doloꝛẽ iuncturarũ. ℞. reubarbari: peonie mirre: spice: nardi: añ. ʒ. xx. folij. ℥. i. gariofiloꝛũ grana xv. aristologie gentiane añ. ʒ. 30. sumat quotidie aureuz. i. post digestionẽ cibi: ⁊ debet incipere ĩ equinoctio autumnali: ⁊ sumat per. 50°. dies ⁊ interponat. xv. postea per. 50°. ⁊ iterũ dimittat per. xv. tãdiu sic interponendo. xv. sumẽdo. 50°. donec sumat. ccc. ⁊. 60. vel. 55. vicibus ⁊ dimittat accipere a medietate iunij ⁊ p totuz iuliũ ⁊ medietatẽ augusti: et nõ comedat nisi post nouẽ hoꝛas. ❡ Cura. que fit ex oleo vulpis quo vtimur in passione iuncturaꝝ sic fit: accipiatur caro vulpis et ponat̃ in caldario magno pleno aq̃ et appone sal et anetuz. et bulliat donec caro dissoluatur: et solũmodo ossa remaneant: et aqua illa ponatur in tina ⁊ intret eger et ponat̃ in ea p duas hoꝛas: et postea exeat: et in meridie aquã eandẽ intret sicut pꝛimo et in nocte similiter. ⁊ sic illud fiat in pꝛincipio mensis tribus diebus:

❡ Unguentũ ad doloꝛẽ iuncturaꝝ quo debes vti p totam hyemez. ℞. salis gẽme: aluminis: tartari: añ. confice cum oleo antiquo.

❡ Aliud. allumen: sal. oleum antiquum.

❡ Aliud. almuri oleũ antiquũ et si ãpulauerit loc⁹ meli⁹ ẽ.

❡ De medicinis simplicibus valentibus in istis casib⁹ virtutibus suis. CAP. XXIIII.

Quamuis ego declino paruz ad has res tamen bonuz est scribere in libꝛo nostro vt remaneat tractatus sine eis que dixerũt antiqui. ❡ Dixit toꝛtoꝛ. si scinderis pedez rane ⁊ ligaueris sup pedẽ podagrici p tres dies curatur: ita ꝙ dextrũ pedẽ rane ponas super dextrũ patientis ⁊ econuerso. ❡ Et dixit finicinus qui cõposuit libꝛũ de lapidib⁹: ꝙ magnes si fuerit ligatus ĩ pede podagrici curat̃. ❡ Et alius philosophus dixit si accipiat̃ calcaneus aquile ⁊ ponatur ligatus super pedẽ egri curatur ita ꝙ dexter sup dextrũ ⁊ ecõuerso: ⁊ iurauit ꝙ sit verum ⁊ dixit toꝛtoꝛ ꝙ si ponatur pes testudinis super pedez podagrici curatur.

❡ De ventosa q̃ ponit̃ sup anchã ⁊ cauterio. XXV.

Accipiatur vẽtosa cuius caput sit ad mẽsurã palmi ⁊ accendatur cuz igne ⁊ sit figura amplitudinis ad mẽsurã anche ⁊ claudatur os angustuz bene. ⁊ ponatur sup anchã: ⁊ statiz adherebit: ⁊ sic dimittatur duabus: hoꝛis: ⁊ post remoueatur ⁊ abluatur loc⁹: ⁊ iterũ superponatur donec vesicetur. ❡ Modus cauteriçandi ancham cauteriçatur multis modis sed leuioꝛ est iste. Accipiatur instrumentũ ad modũ coclearij ferrei ⁊ sit diametrũ eius sicut medietas palmi ⁊ fiant in circuitu eius quinq; emi-

nentie ad formã ossiũ dactiloꝝ: ⁊ mittatur ad ignẽ donec rubeat deĩde ponat̃ sup pixidẽ anche: ⁊ eger iaceat sup latus sanũ: ⁊ cauteriçet̃ qñq; cauterijs vna positiõe instrumenti: postea ponant̃ empl'a de butiro vt vulnera ꝑmaneant apta donec venenositas tota exierit: ⁊ cũ volueris cauteriçare debes egruz ponere tali mõ q̧ acumẽ anche appere possit. deĩde fac sup ipz circulũ post cauteriçabis.

¶ De qbusdã empl'is ⁊ vnguẽtis sedãtib⁹ dolores iũcturarũ tã calidos q̧ fri. ⁊ leniẽtib⁹ durities eaꝝ. XXVI.

Emplastrum valens podagre sedat dolorẽ ꝓuocat somnuz ℞. amidi. ʒ. x. sandaloruz rubeoꝝ. ʒ. v. acatie. ʒ. ij. mirre croci opij aloe añ. ʒ. i. mole ⁊ ꝯfice cũ aqua vue canine vel plantaginis mitte guttas olei ro. ⁊ vtere a ꝑncipio egritudis. ¶ Ad podagricos calidos aliud exꝑtũ ⁊ ad fortẽ dolorẽ ⁊ ad apãta sanguinea repellit mãm ⁊ cõfortat locũ sedat dolorẽ. ℞. se. nasturtij farine ordei psilij: misce panis bñ fermẽtati cãdidissimi: aque ro. añ. cõfice cũ succo plantaginis vl' portulace ⁊ mitte oleũ rosatũ cũ albumĩe oui ⁊ pone desup qñ incipit gescere dolor adde quartã ꝑtẽ vitelli oui ⁊ paꝝ croci. ¶ Ad vehemẽtiã doloris empl'm mirabile. ℞. rob. de musto aq̃ plantagĩs maluauisci albumĩs oui añ. ʒ. ij. confice ⁊ mitte semẽ citonioꝝ farine fabaꝝ: ⁊ farine or. añ. ʒ. i. acatie lapidis armenici sandaloꝝ citrinoꝝ: memithe aloes succotrini: croci añ. aureũ. i. aggrega totũ ⁊ mitte cere ⁊ olei rosati añ. ʒ. ß. cõmisce crocũ ⁊ vtere: ⁊ cuz cessauerit dolor adde olibani ⁊ mirre añ. aureũ. i. ⁊ duo vitella ouoruz.

¶ Empl'm formicarũ ad dolorẽ podagre calide ⁊ multotiens ꝓbaui ipm ⁊ inueni mirabile. Accipe de terra formicarũ a loco limpido. ʒ. ij. farine ordei. ʒ. i. foli. ro. ʒ. ß. farie fabaꝝ. ʒ. ß. malue mandragore añ. ʒ. vi. Coq̃ maluã ⁊ mãdragorã in trib⁹ libris aq̃ vsq; ad medietatẽ. cola ⁊ cõfice alias medicinas: pulueriça: postea mitte in mortario ⁊ misce cũ eo tria albumina ouoꝝ ⁊ duo vitella ⁊ tres. ʒ. croci pista totũ bene ⁊ superpone: ⁊ nõ ẽ necessariũ aliud emplastrum nec alia cura.

¶ Empl'm de creta qđ cõfortat mẽbꝝ ⁊ sedat dolorẽ ⁊ debes eo vti cũ vehemẽtissimus fuerit dolor. ℞. crete mollite ⁊ resolute. ʒ. i. amidi de ordeo facti cũ aq̃ rosaꝝ vl' cuz aque cucurbite. ʒ. ß. misce totũ ⁊ pone in mortario ⁊ pista bene ⁊ remolli cũ albumine oui fac cerotuz ⁊ superpone.

¶ Empl'z psilij qđ ꝓdest calori ⁊ dolori podagre: ⁊ debes eo vti in corporib⁹ calidis. ⁊ tpe calido: mitte psiliũ in caldario ⁊ cooperi aq̃ ⁊ coq̃ diu postea repone in mortario ⁊ appone micas panis remollitas in aceto mixtas cũ aq̃ rosarũ. cõgrega ⁊ misce cũ pauco oleo ⁊ vtere.

¶ Empl'm bonũ mirabile quo potes vti a ꝑncipio egritudinis vsq; in finẽ valetnimis. Accipe fabas cuz corticib⁹ suis ⁊ iniubas coq̃ in aq̃: ⁊ postea cola ⁊ aquaz reponas in caldario nouo. postea accipe se. maluauisci: seĩs citoniorũ se. portulace: seĩs lactuce: se. papaueris albi añ. ʒ. ij. se. plantaginis aneti ⁊ feniculi: folioꝝ rosarũ ⁊ semĩs cauliũ mandragore sanđ. citrinorũ añ. ʒ. i. coq̃ totum in aq̃ plãtaginis ita q̧ cooperiant̃ medicine donec remaneat medietas: ⁊ cola ⁊ misce tantũdẽ olei rosaruz: coq̃ quousq; consumat̃ aq̃ ⁊ remaneat oleũ: postea pondera oleũ ⁊ cuilibet põderi. ʒ. ij. appone. ʒ. ij. cere albe ⁊. ʒ. ij. de sepo de renib⁹ vituli misce totũ ⁊ vtere ex eo cũ opus fuerit. ⁊ si podagra fuerit ex frigida cã appone mirre croci añ. ʒ. i. ⁊. ß. cuilibet. ʒ. ij. ⁊ si fuerit ex calida pone acatie opij añ. ʒ. i. ẽ enim mirabile: ⁊ si volueris ponere opiũ pone quartã ꝑtẽ. ʒ. i. cãphore: ⁊ si volueris soluere duritiẽ pone empl'm simplex. ʒ. ij. ⁊ pinguedĩs aquile bdellij dissoluti in lacte vel rob de musto. ʒ. i. misce ⁊ pone sup duritiem.

¶ Unguentũ valens ad podagrã calidã ⁊ frigidã ⁊ sciaticaz ⁊ duritiẽ ⁊ ad apãta dura. Accipe septẽ vespertiliones ⁊ pone in caldario ⁊ cooperi in aqua coque vsq; ad medietatẽ: postea cola: ⁊ pone tantũdẽ olei ro. ⁊ frusta salicis: ⁊ coq̃ vsq; ad cõsumptionẽ olei ⁊ vtere: ⁊ in passionib⁹ frigidis adde medicinas calidas: ⁊ ecõuerso scias q̧ istud vnguentũ ĩ causis calidis ⁊ frigidis valet nõ ex q̃litate sua: sed quadã virtute occulta.

¶ Empl'm de semib⁹ valẽs ĩ talib⁹ causis. ℞. se. papaueris albi. semĩs cucurbite: seĩs aneti ⁊ lini ⁊ maluauisci añ. ʒ. i. ⁊. ß. Coq̃ totũ cũ media libra aq̃ vsq; ad medietatẽ: deinde cola ⁊ appone oleũ antiquũ si fuerit hyems. si estas oleuz rosaꝝ secũdũ pondus aque. deinde coquat̃ ad ignẽ donec cõsumat̃ aqua ⁊ remaneat oleũ: deĩde colet̃ ⁊ mitte cerã albã ⁊ pinguedinẽ renũ vituli tertiã ꝑtẽ ⁊ cuilibet. ʒ. põe. ʒ. i. acatie ⁊. ʒ. i. aloes ⁊. ʒ. i. croci ꝯfice: ⁊ qñ volueris vti eo in podagra calida: accipe aquã ⁊ mitte ĩ ea. ʒ. i. cõche pulueriçate. lapidis ar. ʒ. i. farine ordei. ʒ. i. seĩs bismalue. ʒ. i. ⁊ aurea duo: cere aureũ. i. ß. cũ aqua rosaꝝ cõficiant̃ ⁊ terantur. ¶ Et dixit mihi qdã phisicus monachus q̧ cũ qdaz socius eius eẽt podagricus ⁊ fuisset multo tpe in cura ei⁹ vidit in somnis Galienũ: q dixit ei. accipe colloquintidã ⁊ pulueriça cũ bdellio confice cũ aqua cauliũ ⁊ maiorane ⁊ pone desup tepiđ. q altera die idez fecit ⁊ curatus ẽ ex podagra frigida. ¶ Aqua qua abluit̃ mẽbruz ex frigida cã podagricũ. Accipe folia salicis ⁊ medietatẽ çurungez: fabarũ lupini añ. plenã manũ cũ aqua coque. ⁊ iunge pãnũ ⁊ membꝝ ablue. ¶ Diaquilon valens apostemati duro ⁊ podagre. ¶ Accipe psilij aurea viginti iusqami albi. x. aur. fenugreci: seminis lini. añ. aurea viginti: se. cucurbite seminis papaueris albi añ. aur. x. ⁊ misce cũ aqua calida: ⁊ maneat ĩ ea die ⁊ nocte: ⁊ postea accipe eius spumã in mane: ⁊ coque cũ oleo ⁊ litargiro ⁊ bdellio añ. aurea viginti ⁊ de oleo quantũ sufficit. Coque quousq; illud fiat duruz ⁊ vtere in duritiebus ⁊ nodis.

¶ Empl'm ad apãta dura melãcolica ⁊ flãtica ⁊ nodos podagre et spasmũ qui ꝯtingit in iuncturis: dissoluit nodos et remouet spasmũ. ℞. bdellij. ʒ. xxx. pone ĩ olla terrea cũ aceto. ʒ. i. rob. permitte donec remolliat̃. deĩde mitte. ʒ. ß. mellis: pista donec fiat sicut medulla et tũc adde olibani oppopona. armõiaci mirre. añ. aureũ. i. postea pista ĩ mortario deĩde misce olei camomille. ʒ. ij. olei antiqui. ʒ. i. pinguedinis galline et anseris. ʒ. i. pinguedinis aquile. ʒ. i. pinguedinis vituli. ʒ. ij. cõfice et vtere ⁊c̃.

¶ Tabula capituloꝝ huius libri. s. de egritudib⁹ puerorũ.

i	De sabafati pueroruz.	i4	De pustulis oris.
z	De fauositate eorum.	i5	De vomitu.
3	De magnitudine capitis.	i6	De fluxu ventris.
4	De iflatiõe vẽtrl pueroꝝ.	i7	De constipatione.
5	De sternutatiõe pueroꝝ.	i8	De tussi.
6	De vigilijs puerorum.	i9	De pruritu et vesicis.
7	De epilepsia.	z0	De lumbricis.
8	De matre pueroꝝ.	zi	De eminẽtia vmbilici.
9	De sanie aurium.	zz	De crepatura pueroꝝ.
i0	De veneno fluẽte ex aure	z3	De lapide ĩ vesica puerorum.
ii	De morbis oculoꝝ.	z4	De relaxatione puerorum.
iz	De obliquitate visus.		
i3	De egritudinib⁹ dentiũ.		

¶ Abubatri filij çacharie araçi. Libellus de egritudinib⁹ pueroꝝ et earũ cura q appellat̃ practica pueroꝝ.

¶ De sabafati pueroꝝ. CAP. I.

Sabafati accidit pueris et forte accidit in facie et in capite et generatio eius ẽ ꝑꝑ multitudinẽ sanguinis ⁊ humiditatẽ cutis et signuz eius ẽ vulnera parua ex qbus exit humor q expandit̃ ĩ fa

cie et in capite:et cū eis accidit pruritus q̄re puer plangit vigilat: ⁊ ꝯquerit: ⁊ incipe in eoꝝ cura corrigēdo cibū nutricis:deide tonde caput pueri cū psilotro:deide suppone desup folia atriplicis: quoniam forte curatur per hoc tantū.quoniam ista folia sugunt venenum:aut pone desuper istud vnguentum.

¶ Unguentuz valens ad sahafati que accidit in capitibus pueroꝝ. ℞.ceruse litargiri an̄.ʒ.v.lixiuij de cinerib⁹ vitiū .ʒ.iij.olei ro.℥.i.cere.℥.ß.liquefiat cera cū oleo rosato: ⁊ terantur medicine: ⁊ conficiantur cū vitellis duoꝝ ouorum assis. deide vnge cū eo caput pueri.

¶ De fauositate pueroꝝ. CAP. II.

PAssio que dicitur fauositas mell'ē species sahafati:⁊ tūc sup vulnera apparēt quedā squame ⁊ scalpitur cutis cuz magno pruritu:⁊ exit ex eis qd̄ ē quasi mel:⁊ cura eius est vt quotidie tondatur caput ⁊ abluatur cū aqua mentastri ⁊ maiorane ⁊ saturegie:deide vngatur cum isto vnguento. Accipe litargiri ceruse an̄.aur̄.ij. sulfuris ⁊ argenti viui:aureū.i.olei rosati ptes duas: aceti partē vnā misceantur ⁊ conficiantur cū oleo rosato ⁊ aceto donec fiat vnguentuz:⁊ vnge cum eo sero ⁊ mane:⁊ caput ablue cum illa aqua.

¶ De magnitudine capitis pueroꝝ. CAP. III.

ACcidit quibusdā pueris ꝙ exeant cū magno capite: ⁊ post exitū augmentatur vltra mensurā debitā. Et ego vidi puerū cuius caput adeo augmentabatur in longitudīe et latitudīe ꝙ corpus eius sufferre nō poterat ⁊ nō cessauit augmentari quousqꝫ mortuus ē puer. ¶ Magnitudo autez capitis aut erit ex ventositate generata in ossibus capitis:aut ex aggregatione aque incluse in eo que nō inuenit viā exitus:⁊ incipe in cura eius purgādo caput nutricis cū yeris magnis:⁊ caueat ab omnibus cibis generātibus ventositatē ⁊ superflua grossa:deide incipias in ei⁹ cura cuz eis que mittuntur in naribus pueri:sicut de oleo amigdalarū amaraꝝ:aut de oleo anetino aut de ben optimo:aut de aqua maiorane. ⁊ si sic sit curatus sufficit. Sin autē pone sup caput emplastrū de olibano:sarcocolla serapino gūmi amigdalarū:si sanatus fuerit sic sufficit: sin autē accipe alçū vel alçunabū ⁊ pista cū testa sua donec fiat q̄si vnguentū .misce cū eo paꝝ olibani ⁊ pone super totū caput post rasuram: ⁊ permitte aliquot dieb⁹. Ista medicia restringit caput ⁊ redire facit ad mensurā debitā: deinde mitte in naribus eius fel lupi vel cerebrū ⁊ parum mirre vel ambre ⁊ fac hoc in quolibet mēse. Paruitas capitis si fuerit naturalis nō curatur.

¶ De inflatione ventris pueroꝝ. CAP. IIII.

MUltotiens accidit eis cuz magnitudine capitis inflatio ventris:⁊ cura eius est ꝙ accipiat mirrā ⁊ aloē ⁊ crocū ⁊ conficiantur cuz aqua saraliarū:⁊ pone sup caput ⁊ si cum inflatione ventris in magnitudine capitis macrescit corpus. Accipe aniulē.ʒ.v. auellanarū.ʒ.vij. amigdal'.⁊ feniculi aureuz .i.terantur ⁊ extrahatur ab eis oleuz deide mitte in naribus vsqꝫ ad.ʒ.iiij.⁊ vnge caput ⁊ mitte in naribus.⁊ da bibere nutrici cū lacte.

¶ De sternutatione pueroꝝ. CAP. V.

STernutatio accidit ī cerebro vl' in tūicis ei⁹: et signum eius est ꝙ oculi profundantur et superuenit febris. Cura eius est ꝙ ponas super cerebrum folia portulace aut rasuram cucurbite cum oleo rosa.et farina ordei.aut vnge caput cuz vitello oui et oleo.

¶ De vigilijs puerorum. CAP. VI.

VIgilie accidunt pueris in p̄ma etate ex corruptione lactis. Et cura eius est vt mittatur in naribus pueri oleum violatum cum croco aut oleū anetinum cū succo lactuce:et vnge caput et stomachum cum istis oleis:et sit sollicitudo nostra in correctione lactis:et da sugere sirupum papaueris et vnge timpora et frontem cum oleo opij et croco.

¶ De epilepsia puerorum. CAP. VII.

EPilepsia accidit duobus modis: aut nascit̄ puer cum ea:et est ex malitia complexionis naturalis in cerebro humide aut frigide. Aut erit eis accidentalis. Et signum naturalis est quoniaz cū ea nascitur. Signuz accidentalis est quoniam aduenit post partum. Et cura naturalis est obseruatio diete:quoniam cum mutauerit etatem sanabitur ab ea:si autez nō fuerit sanus sectabitur eum vsqꝫ ad mortez. Et curatio accidētalis est sollicitudo circa corruptōem lactis:vt caput et corpus nutricis purgetur:et caueat ab omnib⁹ cibis generantibus flegma:et non lactetur puer nisi in ea quantite qua possit digerere vel minus:et mitte in naribus medicinas calidas:et odoret assam fetidam et rutam et vnge cum oleis calidis et suspende peoniam in collo eius:et liga ad collū eius lapidem smaragdi:et nō accidet eis epilepsia et si durauerit post hoc da tiriacam magnam.

¶ Sequitur de quadam passione que dicitur mater puerorum. CAP. VIII.

SEquitur de quadam passione que dicitur mater pueroꝝ: hec infirmitas accidit pueris in p̄ma etate frequēter:et signum eius est planctus magnus multus timor in somno:et vigilia augmentatur calor:et exore eius egreditur odor fetidus:et causa hui⁹ egritudinis est acceptio lactis plus q̄ꝫ possit digerere. Et cura eius est quod ī correctione lactis:et ꝙ detur dyapliris diamuscum quotidie sexta pars.ʒ.cum lacte:et precipua medicina est in hoc tiriaca magna.

¶ De sanie aurium pueroꝝ. CAP VIIII.

SEquitur de humiditate fluēte in pueris ab auriculis:hec infirmitas accidit pueris ī prima etate ex humiditate cerebri. ¶ Et cura eius est vt mittatur in eius auriculis licinium bombacinum antiquū et cum fuerit humore plenum extrahatur:et aliud intus mittatur:et forte cum hoc tantum curatur. sin autez:accipe alumen et dissolue cum vino et intinge in licinio et intromitte. humor enī desiccabitur. aut accipe croc̄.et nitꝝ contere cum aqua et aceto et intromitte.

¶ De veneno fluente de aure. CAP. X.

SEquitur de veneno:⁊ hoc accidit pueris ex vesica vel plaga accidente in auricula. sufficit eis ītromittere mel bullitum cum aqua :purgat enim venenuz ab auriculis:aut accipe folia mirte aut galle ⁊ distemperetur cum aceto et intromite.

¶ De morbis oculoꝝ in pueris. CAP. XI.

SEquitur de egritudinibus puerorum in oculis: accidit pueris ī oculis diuersitas egritudinū:et ex eis est inflatio et clausura palpebrarum:⁊ forte hoc accidit ex medicinis stipticis:quas mulieres ponūt super capita pueroruz: sicut alkanna ⁊ huiusmodi:quoniam superflua capitis conuertuntur ad oculos:et forte accidit eis ex fluxu materie calide et frigide. ¶ Et cura hui⁹ egritudinis est quando rubor est in facie et calor in fronte:vt

accipias succuz memithe ⁊ foliorum rosarum an̄.ʒ.i.croci mirrhe ana.ʒ.i.⁊.ʒ.pulueriça ⁊ confice cum aqua sarraliarum ⁊ lacte mulierum ⁊ superpone oculis ⁊ fronti quotidie renouando quousque aperiantur oculi ⁊ est expertuz in pueris. ¶ Si autem in oculis non fuerit rubedo nec calor in fronte. Accipe mirram ⁊ crocum ⁊ aloē ⁊ folia rosarum confice cum bono vino ⁊ super oculos pone. ¶ Et probatius ad hoc q̄ sepe probaui mitte in naribus paruz ambre ⁊ distempera cum lacte mulieris. Si autē accidat eis aliarum egritudinum aliqua: sicut scabies ⁊ albedo ⁊ huiusmodi curētur cum medicinis que dicunt̄ in etatibus adolescentiū ⁊ iuuenū ⁊ alioꝝ: sed tamen cuz leuioribus.

¶ De obliquitate visus. CAP. XII.

SEquitur de egritudine quādo quis oblique aspicit vl̄ videt ⁊ hoc aut est naturale aut accidit post partum: ⁊ cura eius est q̄ apponatur de nocte candela ex parte cōtraria visui obliqui: ⁊ cuz receptus vel erectus fuerit in lecto suspendantur cultre pulchre diuersoruz colorum super lectum quousq̧ corrigatur visus.

¶ De morbis dentium. CAP. XIII.

SEquitur de egritudinibus q̄ accidunt pueris circa natiuitatem dentium: dixit Galienus: quando dentes nascūtur cito natiuitas eoruz leuior est: ⁊ minoris doloris: sed dentes erunt debiliores: ⁊ cum tardauerit eorum natiuitas erit dolor fortis: sed dentes erunt fortiores: ⁊ duri: ⁊ si origo fuerit in vere nascuntur statim ⁊ sine dolore: ⁊ ecōuerso: si fuerit in hyeme: sed gingiue nō inflabuntur: ⁊ si fuerit in estate accidit eis paruus dolor: ⁊ accidit eis in hoc tempore plurimuz apostema in maxillis ⁊ gingiuis: ⁊ glandule ⁊ pruritus in auriculis: ⁊ fluxus sanguinis ⁊ veneni: ⁊ forte accidit quibusdam febris ⁊ fluxus ventris. aut constipatio. ¶ Et cura eius est quādo inflatur gingiua vt scalpatur parum cum digito ⁊ postea cū oleo vel pinguedine galline aut cerebro leporis; aut lacte canis: ⁊ pone super caput pueri aquam in qua decocta fuerit camomilla ⁊ anetū: ⁊ super eius mandibulas pone emplastra dissolutiua: ⁊ si dolor augmentetur post hoc apud originem. Accipe alcanaz butirum: oleum laurinuz misce totum; ⁊ pone super locum. ¶ Uel accipe butirum vacce ⁊ medullam cruris ⁊ pone desuper; ⁊ si apparuerit capita dentium pone super caput totum ⁊ collum lanaz mundā ⁊ spargatur quotidie super lanam aqua tepida. ¶ Et si acciderit fluxus ventris medicabitur cuz eis que dicemus.

¶ De pustulis q̄ acciduīt in ore pueroꝝ. CAP. XIIII.

VEsice que accidunt in oribus pueroruz in prima etate quandoq̧ accidunt ex corruptione lactis: vel ex acumine: ⁊ illa vesicatio aut erit nimis acuta aut parum. ¶ Signum acute: est rubedo ⁊ fortitudo doloris ⁊ fluxus saliue: ⁊ signum parum acute est vt vesice declinent ad albedinem ⁊ sint parui doloris ⁊ humor qui ad os descendit sit multus. ¶ Cura vesicarum acutaruz est corrigere lac nutricis cum cibo frigido ⁊ humido. deinde masticare paruz de lenticulis ⁊ ponat mulier in ore pueri: aut accipe parum amidi ⁊ distempera cum aqua rosarum ⁊ superpone ⁊ pone in ore pueri aquam macianorum vel malorum granatorum. ¶ Et si acuta fuerit ⁊ nimis colerica misce cum istis succum lactuce aut portulace aut vue canine. ¶ Et cura vesicarum parui acuminis et declinantis ad albedinem est vt accipias: mirre croci an̄.ʒ.i.çuchari duplum pulueriça ⁊ mittantur in os: ⁊ si plage fuerint nigre aut putride medicabimur cum medicinis dictis in etatibus iuuenum.

¶ De vomitu in pueris. CAP. XV.

ACcidit pueris in prima etate vomitus multis ex causis: aut propter lactis multitudinem magis q̄ digerere possit: aut propter corruptionem eius: ⁊ maxime si puer fuerit humidi ⁊ debilis stomachi. ¶ Et cura ē vt vetes ml̄titudinē lactis: ⁊ post ↄsidera ī vomitu si sentit̄ odor acetosus. ⁊ fuerint ī eo hūores al. Accipe olibāi sextā partē.ʒ.i.⁊ rute sicce tertiā p̄tē.ʒ.i.pulueriça: ⁊ misce cū siru. rosaꝝ. ⁊ da puero: aut accipiat mater parum cimini ⁊ sumach ⁊ masticet: ⁊ ponat in ore pueri. ¶ Aut detur puero sirupus malorum granatorum cuz menta. ¶ Aut q̄ sepe probaui: accipe ligni aloes ⁊ masticis.ʒ.ʒ.galle sextam partem.ʒ.i. Molle totum ⁊ cōfice cū sirupo rosarum ⁊ modico algalie ⁊ da puero anteq̄ sugat lac. ⁊ pone super stomachum hoc emplastruz mastix: aloe acacia galla olibanum panis vsti an̄.confice cum oleo rosato: ⁊ sirupo rosarum: ⁊ pone super stomachum: est enim expertum ad vomitum ⁊ saliuam pueroruz. ¶ Et si in vomitu non fuerit odor acetosus sed acutus ⁊ calor declinet parum ad acumen: vel color ad palorez: propina puero parum de rob agreste vel citoniorum vel coctanorū: aut de istis. ¶ Trocisci valentes ad vomitū puerorū. ℞.ro.spodij an̄.ʒ.iij.galle.ʒ.ij.seminis portulace semis lapatij an̄.ʒ.i.⁊.ʒ.carabe. conficiantur cum aqua agreste vel cum aq̄ malorum granatorum ad pondus.ʒ.i.⁊ da trociscum vnū puero cum sirupo rosarum: ⁊ pone super stomachuz istud emplastruz q̄ valet vomitui ⁊ fluxui vētris qui accidūt pueris. ℞.farine ordei: rubi viridis: corticis mali granati an̄.cōfice cum aqua rosarum ⁊ pone super stomachuz.

¶ De fluxu ventris pueroꝝ. CAP. XVI.

MUltotiens accidit fluxus ventris pueris propter nationez dentium sicut diximus. Uel propter frigus cuz ligatur puer. Aut propter corruptionem lactis ex colera aut flegmate. ¶ Et signū colere est q̄ inuenitur in egestione pueri citrinitas ⁊ acumen: ⁊ q̄ exit sine mora. ¶ Et signuz frigoris ⁊ flegmatis ē albedo in egestione ⁊ tortio in ventre cū egerit ⁊ nisi flā sit viscosum exit statim. ¶ Et cura ē vt detur puero sirupus rosaꝝ vel macianorum vel mali granati cum menta: ⁊ accipiat de spodio in aqua posito ad bibendum: aut accipiat fermentum dissolutum in aqua ⁊ cola ⁊ mitte sextaz partez.ʒ.spodij ⁊ tres p̄tes.ʒ.galle ⁊.ʒ.ʒ. croci ⁊ da bibere. ¶ Aliō. accipe sem̄ lapacij ⁊ violaꝝ ⁊ misce cū vitello oui assati ⁊ da puero. ¶ Aut da ex hac medicina experta. ℞. seminis lapacij: arilli vsti vuaꝝ passaꝝ an̄.ʒ.iiij.glandium seminis papaueris albi an̄.ʒ.ij.croci aurea quattuor pulueriça ⁊ detur ex eo puero cum rob de citonijs vel sirupo rosaꝝ: ⁊ pone sup̄ stōm empl̄a stiptica: ⁊ accipe aquā decoctionis sumach: ⁊ malassa cū farina ordei: vel farina milij ⁊ suppone: si cessauerit fluxus bonū ē. Sin aūt accipe acacie ceruse an̄.ʒ.i.opij septimā partē.ʒ.⁊ forma liciniū ⁊ superpone ⁊ statim cessabit fluxus. ¶ Si aūt fuerit ex frigore vl̄ flāte det̄ puero octaua p̄s.ʒ.galie cū succo coctanoꝝ vl̄ det̄ p̄s q̄rta.ʒ.olibāi. Empl̄m ↄstipās vētrē valet stōis pueroꝝ. Accipe crocū: mirrā: cerā ↄfice cū vino ⁊ pōe desuper.

¶ De cōstipatiōe pueroꝝ. CAP. XVII.

MUltotiens accidit pueris cōstipatio. Et cura eius est vt des nutrici parum cucumeris asinini: deinde alia die lactet puerum: aut accipe lacteridis terre ⁊ fac cerotum: ⁊ pone desuper. aut accipe mediam partem stercoris soricini ⁊ terre cum pinguedine renum yrci ⁊ fac licinium parum ⁊ suppone: et si acciderit puero duorum mensium vt cōstipetur eius natura ⁊ alteretur in calore ⁊ nō potest vomere. Accipe sar-

cocolle tertiam partem.ʒ.vnius.⁊ da cū lacte matris ei⁹: aut fac clistere cum oleo viol.

De tussi puerorum. CAP. XVIII.

TUssis accidit pueris in prima etate. Lingue autem eorum non possunt claudere epiglotuz:⁊ sic infrigidatur pectus ⁊ eius instrumenta: ⁊ cura eius est cum eis que sunt sicut cib⁹ ⁊ medicina. Isti eni non debent curari cū forti vel vehementi medicina. Sz accipe amigdalas dulces pista ⁊ confice cum aqua feniculi ⁊ coque cum ea:⁊ propina puero sero ⁊ mane. Aut accipe aquā feniculi ⁊ misce cum lacte ⁊ da puero. Et si cū tussi fuerit asperitas ⁊ siccitas. accipe semen citoniorūz et resolue cum aqua calida ⁊ extrahe viscositatem. coque super ignem cum penidys ⁊ oleo amigda. ⁊ da. ⁊ si fuerit calor misce succum mali granati dulcis.

Medicamen ad tussim puerorum cum calore. ℞. papaueris albi: dragaganti. ana. ʒ.ß. seminis cucumeris. ʒ.i. Confice cum aqua decoctionis sebesten.

Aliud ad tussim puerorum. ℞. passas sine arillis fac bullire in vase ferreo: sed caue ne adurantur pista ⁊ misce tātūdem penidiorū: ⁊ da puero sero ⁊ māe ad modū nucis.

Aliud ad tussim frigidam. Accipe mirram ⁊ misce cum melle ⁊ cū oleo amigdal'. ⁊ ppia. Et si pectus pueri fuerit plectoricū accipe dragagantum galbanum: ana mitte in vitello oui assati: ⁊ da. Et si acciderit strictura anhelit⁹ accipe semen lini pista ⁊ confice cuz melle. Aut accipe se. bombacis ⁊ confice cum vitello oui assati. Et si cuz tussi fuerit fluxus ventris da sirupum mirti cum lacte coctū. Aut coque dactilos cum farcacib⁹ et lacte et ppia.

De pruritu et vesicis puerorū. CAP. XIX.

PRuritus ⁊ vesice accidūt pueris i corpis ex acuitate vrie: et q̃doq̄ accidūt diuersa vulnera in corporib⁹ puerorū ex corruptione lactis i stomacho pueri vl' in se. Ex illis autem vesicis quedā sūt albe quedā rubee: quedam nigre: et quedā vehementis doloris: et quedam parui. Et si nigre fuerint cuz febre significant mortē. Et cura generalis est vt primo incipiat in correctione lactis: et ponat puerū in caldario pleno aqua calida ad attrahendū superflua ab interioribus ad exteriora ad superficiē cutis vel corporis. et da puero medicinas ad expellenduz superflua ab interioribus ad exteriora ad superficiem cutis sui corporis sicut est decoctio dactilorum aut ficuum cum aqua feniculi.

Et cuz intellexeris q̄ omnes superfluitates sunt extra. balnea quotidie in aqua decoctionis foliorum rosaruz et mirti et huiusmodi. Cum autem puer exierit ab aqua vngatur oleo rosato. et si vulnera fuerint sicca cum oleo violato. Si humida ex multitudine veneni pone desuper cerusam mixtā cuz cera et oleo rosato. Et si affuerit pruritus et puer transierit sex vel septem menses ipsum balnea primo in aqua decoctionis violarum siccarum et or. excorticati: maluauisci: fenugreci: feniculi: cucurbite: sed non vnges aliquo vnguento: et da nutrici succū fumiterre: mirabolanos: citri. et abstineat nutrix ab omnib⁹ dulcibus et salsis adurentibus sanguinem: et si acciderint in crure aliqua vulnera post balneuz superasperge puluerē amidi spody alkanne: rosarū mirte et farinā ordei.

De lumbricis puerorum. CAP. XX.

NOn oportet nos dare medicias fortes pueris ad potandū contra hanc passionem: sed eligemus ex eis que apponun tur extra.

Medicamen extrahens lumbricos ab intestinis. Accipe ciminuz pista cum felle tauri recenti et pone ad vmbilicum.

Aliud. accipe lupinos asininos. ʒ.i. alipiadi: ⁊ bacarum lauri. aā. conficiantur cum felle tauri recenti: et da quotidie ad bibendum. ʒ.i. aut aquam sebesten: aut oleum oliue: aut comedat amigdalas dulces.

De inflatiōe vel eminentia vmblici puerorū. XXI.

EMinentia vmblici accidit pueris q̄ndo multum plangunt: vel vociferāt: aut ex tussi magna: aut forte accidit ex casu vel percussione. Et cura est vt accipias lupinos et petias pāni linei: et combure ⁊ confice cum vino: et interpone stupas et pone super vmbilicum. et si fuerit flexibilis cauteriçetur in circuitu vmbilici: et non in loco flexibili propter tenuitatem cutis. et si indigueris fortioribus medicinis pone medicias quas dicemus in crepature capitulo.

De crepatura puerorū. CAP. XXII.

IAm diximus superius quot modis accidit crepatura: sed modo non indigemus nisi medicinis pueris necessarys.

Emplastrum valens crepature puerorum ℞. aluminis aureos. xv. galle aureos duos: teranť ⁊ conficiantur cum vino quousq̄ inspissetur. ⁊ pone super locuz ⁊ superpone spongiam intinctam in aceto mixto cū aqua ⁊ cum ceciderit aliud reponatur.

Aliud leue ponatur super pannum aliquem glutinum de corys: ⁊ super locum ponatur: ⁊ permitte quousq̄ adhereat: ⁊ si ceciderit aliud reponatur.

De lapide in vesicis puerorum. CAP. XXIII.

LApis qui generatur in vesicis puerorum facit stranguriam: dolorem magnum: ⁊ tenuitatem vrine: ⁊ pruritum in virga: ⁊ forte erit virga semper erecta. Et cura eius est in balneis vt balnees puerū quotidie in aqua calida: ⁊ da ex ista medicina.

Medicamen prouocans vrinam: ⁊ frangens lapidem. ℞. olibani vnchē ana. confice cum melle: ⁊ detur ad modum auellane mane ⁊ sero.

Medicamen expertum ad grauitatem lapidis ⁊ difficultatem vrine. Accipe septez nuces virides ⁊ pista cū cortice exteriori: ⁊ accipe manipuluz vnum porrorū non lotorum: ⁊ extrahe succum ex vtroque in vase vitreo ⁊ cola: ⁊ da puero omni mane septē diebus: ⁊ quando ibit dormitū vnge virgā ⁊ testiclos oleo antiquo vel oleo de ben.

De relaxatione puerorum. CAP. XXIIII.

RElaxatio accidit pueris: vel i vno membro vel toto corpore: ⁊ prohibet ipsuz ab ambulatione ⁊ motu: ⁊ prouenit propter viscosum humorem relaxantem neruos. Et cura eius est si non fuerit naturalis vt des nutrici sirupum factum de medicinis subtilibus. Et sit eius cibus siccus: sicut res assate et non comedat lac nec carnes duras: ouinas: nec pisces: nec vinum limphatum. ⁊ anteq̄ lactetur puer ponatur i balneo: ⁊ inunge eius iuncturas cum oleo de costo vel de castoreo: ⁊ vtatur quotidie isto electuario.

Electuarium quod composuit Galienus cuidam puero qui patiebatur spasmum in toto corpore. Recipe mentastri rosa. cinamomi. masticis. fu. meu. ameos. doronici. çedoarie. gariofilorum ana. aureuz vnum. sandaloruz. ligni aloes. aā. ʒ.i. musci. ʒ.ß. vnge omnes medicinas balsamo: ⁊ confice cum melle: ⁊ da quotidie quartam partē. ʒ. i. vel. ß. ⁊ si spasmus fuerit in toto corpore: pone sup spondiles dorsi empl'm euforby. qđ sic fit. Accipe cere. ʒ.i. euforby. ʒ.i. olei qđ sufficit. ⁊c. Deo grās amen.

¶ Liber Rasis de secretis in medicina qui liber afforismorum appellatur.

Congregaui in diuisiōib⁹ egritudinu: τ oñdi curas et curaτ nās ex canonib⁹ antiquorū: τ ex tractatibus τ sermonibus fm possibilitatem meam: τ deum exoro: vt mihi tribuat complementū τ possibilitatem perfectiōis huius libri: vt ex eo vtilitas proueniat. Iā cōpleuimus librum congregationū in artibus reruz expertarū. s. philosophie τ phisice duorū in quibus sunt verba τ facta infinita. Nec etiam homines in eis complementuz habere possunt. Sed intentio nostra est in hoc opere ostēdere vtilitatem hominum. ¶ Et diuersificamur in hoc ab antiquis qui occultauerunt res que sciri erant necessarie: τ viam scientie: τ virtutis priuabant lumine. Et testis huius rei est liber noster magnus scientia diuina qui ē liber de spiritualibus: τ noster liber de spiritu. Et sermo noster in libro dietarum. qualiter. s. ab eis venia remoueretur in omni tempore. Et abbreuiaui verbuz vt ad res qs facilius posset attingere. Et retributionez a deo expecto: q mihi pstabit auxiliū. Sine ipso. n. nulla res hz effectum.

Inquit abubetri non est occultus homo sapiens: τ in omni tempore super fraudes: τ occultationes viaruz scientie artium antiquaruz: quas rationes cōgregauerunt cōpilatores: τ inuenerunt vias tam occultas q̄ manifestas. Et hic noster liber est prim⁹: τ est secretum: τ est conueniens. Et non monstretur ei qui non meretur. Et in eo continetur ratio τ complementū antiquorum: τ q̄diu dies τ anni fuerint per hunc meum librū: viuam τ lucrabor: τ non dubito quin hic meus liber sit res secreta. Ego eniz proposui quedā secreta in eo dicere: τ in pronosticis reruz futurarū: τ in confidētys τ casibus qui mihi acciderunt. Quas confidentias a sapientibus suz lucratus aggregatas a libris eorū quas ipsi nō perfecte manifestauerunt. Et ex rebus quas in me ipso sum expertus τ acquisiui per meaz rationē. Et testis est mihi sermo meus rationalis: τ loquutus sum in medicinis τ dietis cōgregatis: τ volo ex eis tēperamentuz facere: τ volo vt ab accidentibus sint remota verba mea. Et dico q hic meus sermo est res breuis vtilitatē magnā continens in sciētia medicine ex vtilitatibus eorū que hominibus accidunt. ¶ Et scias q ipse est totius vtilitatis medulla τ margarita claritatis que a tenebris ad lucem lucessit. Quē libruz antiqui laudarent si viuerent: τ ipsuz diuisi in sex sermones absq; alia superfluitate cum complemento τ breuitate. Nūc loqui incipio cuz virtute mea nimia τ scientia occulta. ¶ Sermo primus de pronosticis reruz futuraruz. ¶ Secundus de experientys τ confidentys. ¶ Terti⁹ de casibus qui mihi acciderūt. ¶ Quartus de dietis medicinis τ cibarys. ¶ Quint⁹ de verbo ypocratis. ¶ Sextus de scientys τ de intellectibus sine quibus rectus medicus esse non potest.

¶ Liber primus de pronosticis rerum futuraruz. Capitulum de nebulis.

Inquit Rasis cum in ciuitate fuerit multitudo nebule cum pluuia permanente pronosticat algidri: puncturas rubeas et vocant in arabico alchiteba. Que si sine apostematibus fuerint significat τ pestilentias et lupos. Sed qualiter est cura earuz reruz: purgabitur homo ante tempus estiuuz cum rebus subtilibus τ rob fructuuz τ odorabit odores delectabiles τ comedet alkanebir. i. columbas siluestres que in domibus non nutriunt: τ aues volatiles. ¶ Et qd comederit τ biberit sit temperatuz cum rob lapacy: τ cū agresta: τ cū his rebus euadet.

Et si nebula aduenerit absq; pluuia τ autūnus: q precessit etiaz fuerit siccus pronosticabunt egritudines capitis tantuz: τ pronosticātur epilepsias τ egritudines melancolicas. Et tūc balneamini balneis calidis temperatis: τ vtamini rebus somnū prouocātibus. Et mollificet naturaz corporis: τ continuamini cuz vino claro boni odoris qd sit temperatuz. Et post cibum odoret rosas τ violas: τ nenufar. τ accipiat bolūarmenū.

¶ Quando fuerint vēti collaterales: τ aliquibus alys corrumpunt complexionibus temperate: τ melius in hominib⁹ volētib⁹ reduci a contraria cōplexione: τ crescūt egritudies timoris τ palisis: τ torture faciei. Et cura haruz est vna cū suffūigatōe thuris τ cipi aut lubrie τ storacl gūme.

¶ Quando in hieme fuerint pluuie multe: τ in vere durauerint hec. preparantur gentes morti: τ omnes illi qui sūt debiles ex natura: τ qui sunt complexionis humide. Et pparatur egritudo capitis τ nausea τ fluxus. ¶ Et via euasionis huius rei est vt vtantur in duobus temporibus cibarys in quibus sit acetū: τ potius cibis complexiōis sicce sicut arabibic. i. kaladris τ alkenebit: τ adeodorec. i. calamnibus: τ caueat a laxatiuis. Et vtat reb⁹ frigidis τ siccis sicut citoniorū τ pirorū: et maneat i locis altis soli oppositis non paruū spaciū: sed in illis locis imoret diutius.

¶ Quando arbores maturant τ venenant: τ vermes i eis nascuntur non debent fructus eorū comedi: q2 sunt venena mortalia. Et min⁹ qd ex eo accidit ē q putrescit sāguis τ febris mortalis fit.

¶ Quando videbitis tempus nebulosum in vere τ in estate durauerit caueatis a spasmo τ amissiōe memorie τ obliuione. ¶ Et cura huius est inungere caput aut temperatis aut facere babica temperata. τ post hoc facere gargarismū ex succo endiuie τ aqua rosarū temperatis cū secaniabin çuchari simplicis acri.

¶ Qui accipit medicinas laxatiuas in autumno τ fecerit minutiones per vomitus: τ natura eius temperari non possit: si corpus cum h adhuc sanū non fuerit: caueat statim ne amplius vtatur.

¶ Qui multū fuerit visus minutione i autūno dicatl ei q2 accidit ei timor τ amissio luminis.

¶ Pulsus cum est fortis τ cum tentas est mollis: τ mutatur facies τ sudor multus: τ grauedo dorsi τ oculi graues. cura eius est in confidentys.

¶ Qñ infirmus sensit egritudinē stōi sui ex nausea τ amisit appetitū: et in ore vapores malos senserit: et i narib⁹ fetorē vrine: et stercoz sciatis q hec febris est mortalis.

¶ Qñ hyems fuerit cala et ver fridū accidit capitibus catarrus: et timet hō ne ad mēbra veniat principalia. et via euasiōis hec ē. separe māz cibis medicātibus: et cū medicinis ad cibaria ptinētib⁹: et confortare cerebrū cū rebus odoriferis temperatis in frigiditate et caliditate ad siccitatem pertinentibus.

¶ Cū facies fuerit facta dura et nigra: et fuerint in ea vene et in oculis rubedo ostendit sanguinē esse corruptū. Et si forte pili cadūt et guttur inflat: oñdit lepre initiū. Preparet ergo corpus ad curādū cū decoctionibus tamarindorū et prunorū et aliarū rerū laxatiuarū.

¶ Cōstipatiōe accñte et sil'egerere et tarde: et egritudinē ñ amittere: et egestiōe fetida exñte dicatis: q2 egritudo ē mortal'. et tñ diu durat vita: et nihil isti pdest nisi ius auium vt non deficiat cum fluxus fuerit.

¶ Cū qs fuerit i die crisis et oculi eius fuerint minorati et nares toztas habuerit: sine dubio morit. et alie egritudines non sunt timorose q̄uis fuerint multe.

¶ Qui i die p̄io egritudinis ipatiēs fuerit et suspirauerit et fractus fuerit mēte amittet somnum superflue et ma

gis ſpera moꝛtem niſi fuerit melancolicus nāliter.

¶ Cum palpebre oculoꝝ amboꝝ mouentur oſtendit ꝙ hūoꝛes adeo aſcendunt: ⁊ dico ꝙ accidit eis emigranea.

¶ Cum alia mēbꝛa tremūt oſtendūt vapoꝛē ſupfluū i coꝛpoꝛe exiſtentē: ⁊ ſudoꝛ balnei eum remouet.

¶ Totū coꝛpus ſaltare ⁊ tremere oſtēdit vapoꝛes groſſos in coꝛpoꝛe ⁊ dieta: ⁊ balnea eos remouent.

¶ Membꝛa inferioꝛa ſaltū hr̄e demonſtrat humoꝛes deſcendiſſe ad eos ⁊ vtaꝛ vomitibus. ⁊ curatis dixit ꝙ illud demonſtrat motū vel viam.

¶ Uētoſitates i coꝛpe abſq; vapoꝛibꝰ q̄ nō minuūꝛ ⁊ i coꝛpoꝛe mouēꝛ nimiū: ⁊ doloꝛ aut motꝰ ſi multus fuerit dico ꝙ tēperamētū nō exiſtit. Et cura coꝛpis q̄uis multus ſit facit i fine qḋ diximꝰ: ⁊ ecōuerſo. non noui aliquē qui hec dixiſſet preter Galienum ſoluz.

¶ Qui ipatiens fuerit ꝑ doꝛmitionē mēbꝛoꝝ iferioꝝ habebit podagrā ⁊ opilationem in via ſpūs: ⁊ accidet ei h̄ ꝓpter malam curam quam habuit ⁊ accidit ei hoc propter ſpiritus paucitatem.

¶ Cum aliq̄n alicui accidit doꝛmitio mēbꝛoꝝ ſuoꝝ dicat ei ꝙ moꝛtē hēbit ſubitaneā vel poterit latꝰ vnū amittere ꝓpter ventoſitatē q̄ loca illa opilat. Et comedere cinamo inū cū oleo alſalfoꝛat illud remouet. alfoꝛat. i. fiſticus eſt arboꝛ cipreſſo ſimilis.

¶ Cum aſcēderit vapoꝛ ad caput ex caliditate: ⁊ q hēt alices vel ꝯſequēter amittit viſū vel cadit in terrā: dicaꝛ ei ꝙ hēt coꝛruptos humoꝛes q in coꝛpoꝛe eiꝰ mouenꝛ ⁊ aptetur ſtatim ad ſoluendū eos ab itus cū vino temperato: et exterius cū balneis temperatis ⁊ dietis equalibꝰ. ¶ Nō euadit hō q mari vicinus exiſtit ⁊ lacunis: ⁊ ꝓlongaꝛ i etate a debilitate mēbꝛoꝝ inferioꝝ: ⁊ amiſſione lumis: ⁊ poſt hoc accidit his q in his locis nati ſunt ⁊ a terra recedunt: q̄diu vixerint: ⁊ vngant coꝛpꝰ ſuū rebus odoꝛiferis: ⁊ exerciteꝛ ⁊ nō vtaꝛ carnibꝰ groſſis: ⁊ comedat aues cū ageçebꝛe ⁊ mucharoga ſparſis cū agreſta ⁊ aqua roſaꝝ: ⁊ colet aquā cū bolo ⁊ choaboꝛi: ⁊ faciat inſtrm ex auro ⁊ intigat in aqua roſarum ⁊ in ſpica que eſt intrita cum agreſta: et ponat in oculis mane ⁊ ſero poſtq̄ ſuffumigauerit faciez cum vapoꝛe aque calide. Non comedat piſces ⁊ accipiat trociſcos muſcatos factos cum ſecaniabin çuchari albi: tempus vero autumni in ripis mariū magis temperatuz exiſtit: qḋ eſt ſtabile. Sed ꝓperet homo ad odoꝛādū odoꝛabilia ⁊ maturādū humoꝛes ante aduentū frigiditatis.

¶ Cum pilli palpebꝛaꝝ ceciderint ⁊ pili capitis: ⁊ ſciſſi fuerint: dicatur ꝙ habet putridos humoꝛes: ⁊ ideo properat huius damnū. Sed debet cuſtodiri in locis altis ⁊ debet cuſtodiri hec putredo: ⁊ faciat res quas ante diximus ⁊ purget coꝛpꝰ eius cum pillulis aloe que ſunt experte: et cum ſirupo prunoꝝ cui miſceatur aqua fabarum ⁊ aqua endiuie.

¶ Quādo in oꝛe ſtomachi febꝛes fuerint in caloꝛe ſuperfluo coꝛrumpiꝛ ⁊ minuuntur carnes: ⁊ exiccantur propter inconuenientiā colere ad naturā que ibi eſt: ⁊ exprimitur ⁊ cadit in venas: ⁊ propter hoc apparent vene i ethicis: ⁊ fiunt ſicca coꝛpoꝛa. Et ſigna febꝛiū oꝛis ſtomachi ira ⁊ ire facilitas. ⁊ ſitis ſtati. Et ex eis que magis ipis conferunt eſt vt capiaꝛ lib. i. çuchari roſati: ⁊ piſtetur cuz rob acetoſitatis citri acris: ⁊ fiat ſicut maſſa: ⁊ bibat ex ea tertiam libꝛe: ⁊ comedat ex eo. ʒ. i. poſt cibū tribus hoꝛis.

¶ Si fuerit in oꝛe ſtomachi frigus facit oſſitationes maxime. Si comedit res frigidas ex cibarijs ⁊ potibus ⁊ facit acetoſitates multas ⁊ rugitum ⁊ ventoſitatem. Res autē que maxime eis conferunt eſt ꝙ poſt cibum accipiat diacitoniton in quo eſt multum de ciamomo ⁊ de muſco: ⁊ bibat poſt ipſum vinū coloꝛis aurei: ⁊ comedat poſt hoc fiſticos poſitos in aqua roſa. ⁊ extergaꝛ deſuper pip.

¶ Omne cibarium calidum vel frigidum facit ſine dubio tres maneries vapoꝛis. ſ. vapoꝛem ſanguineum temperatum: in quo viuit ſpiritus naturalis: ⁊ vapoꝛem frigidum: ex quo multa generatur egritudo vapoꝛem calidū ex quo birſen generatur. Uapoꝛem autem temperatū vt oſtendit ſubtilitatez ſpiritus in cogitando tam in triſtitia q̄ in coꝛpoꝛum liberalitate vapoꝛem non frigidum monſtrat triſtitia ⁊ ponderoſitas: ⁊ fractio ⁊ ira i ſomno: ⁊ mala cogitatio: ⁊ vapoꝛē calidū oſtendit frigiditas extremitatuz: faciei macies ⁊ oꝛis amaritudo: ⁊ oculoꝛuz ardoꝛ: ⁊ deſideriuz acris ⁊ aque frigide: ⁊ maxime ſi in vrina habet tincturā crocеā. Et cura hec eſt: vt accipiat acetoſitatē citri acris partez vnā: ⁊ aque tamarindoꝝ partē aliaz: ⁊ aq̄ fabarū aliā: ⁊ aq̄ endiuie ptes duas poſt decoctionē ⁊ decolationē colature apponantur due partes çuchari tabarçet: ⁊ ponantur ad ignez: vel non fiat ſiccuz ⁊ adminiſtretur ex ipſo. ʒ. ij. cum tanto aque: ⁊ cuz. ʒ. i. ſirupi prunoꝛum ⁊ iuiubaꝝ: qḋ fit cum ſucco pomoꝛuz acriū: ⁊ temperata vtatur dieta: ⁊ balneis temperatis: ⁊ bibat vinū temperatuz in aqua in qua ſūt poſiti emblici: ⁊ ſit aqua niuis: ⁊ ex aqua iſta accipiatur pondus lib. i. ⁊ ſit hec aqua in vaſe paruo: virtus huius ſirupi eſt vrinam prouocare ⁊ colеram extrahere ⁊ coꝛpus purgare. Qḋ autez vapoꝛem expellit frigidū: eſt aqua maioꝛane ⁊ aqua foꝛēgomes: ex qbus libꝛa vna accipiatur: ⁊ aque endiuie libꝛa vna: ⁊ ſaluie libꝛa vna: miſceantur: coquantur: ⁊ colentur: ⁊ çuchari tabarçeth: ⁊ mellis ana partez: ponantur aque cū melle çucharo: que in olla ad ignem leuē ⁊ miſceantur multuz cū ligno vitis: ⁊ dum bulierint ponatur intus ſticados recēs vſq; quo fiat ſirupus: ⁊ ponatur in eo dauich. i. capl'h. ⁊ medietas vnius mechali muſci rubei: ⁊ dentur ex eo. ʒ. ij. cuz duplo aque frigide: ⁊ poſt accipiat ieiunꝰ ex iſtis trociſcis. ℞. kebuloꝛū emblicoꝛū ana partes duas cinamomi partem vnam: gariofiloꝝ aſſari bdellij ana partem mediaz: terantur ⁊ conficiantur cum ſucco pomoꝛum acriuz ⁊ fiant trociſci.

¶ Non fiunt egritudines ꝓpter ſuperfluitatē humoꝛū amplius q̄ propter defectū humoꝝ ⁊ erroꝛ magiſtroꝛuz vt hic eſt nimis teſtificatus: ⁊ hoc eſt ꝑ experientiā.

¶ Qui ſomniat terribilia multa ⁊ cuz euigilat ſomnum obliuioni non tradit: ⁊ dicit omnia ſic ꝙ ex eis nihil dimittit: ⁊ itegre doꝛmit de nocte: plenus eſt humoꝛibus. properet ergo ad purgationem. Qui viderit huiuſmodi ſomnia: ⁊ cum excitatur obliuioni tradit: ⁊ cum hoc bene non doꝛmit: ⁊ pulſus ipſius eſt debilis: egritudo ex defectu humoꝛū ei prouenit. Dieta huius ſint cibaria ſubtilis ſubſtantie: ⁊ bona que coꝛpus confoꝛtent: ⁊ fugiat euacuationē: ⁊ omne qḋ eum exiccauerit.

¶ Qui ab alleis ⁊ poꝛrl abſtiuerit nocumēta maloꝝ hūoꝛuz euadet: ⁊ maxīe ſi mel mirabolanoꝝ kebuloꝛū comederit: ⁊ electuariū de cinamomo ſucceſſiue.

¶ Cui doloꝛ fluxus ſanguinis nariū euēit ſupflue q̄nta die ſue febꝛis in die criſis euadet ab egritudine.

¶ Cui doloꝛ capitis durauerit ſine aliq̄ cā quā ipſe cognoſcat: ⁊ fuerit nimius: ſtōm purget ſuū ab hūoꝛibus calīs.

¶ Qui quinquaginta annos tranſierit ⁊ doloꝛes renū habuerit: a doloꝛe non poteſt euadere. antique enim egritudines cum antiquis accidunt: durant in eis dum viuunt: ⁊ huic ꝓdeſt egritudini medicia albica quā noīauimꝰ iaz.

¶ Qui quinquaginta annos euaſerit: ⁊ egritudo ei acciderit alkabitus cito moꝛitur.

¶ Silr̄ accidit iuuēi ſi ei foꝛtis paraliſis acciderit: ⁊ ſi fuerit ꝯplexionis calide minuiꝛ. ¶ Qui ipatiēs fuerit ex doloꝛe pectoꝛis: ⁊ abſq; cognita cauſa eiꝰ fit: vnū eſt ex duobus: vel groſſa ventoſitas que pectus extendit: vel ſūt humoꝛes putridi qui ſub coſtis exiſtunt: vel i pectoꝛe: vel tuſſis abſq; dubio: ventoſitatem autem demonſtrat motus ⁊ humoꝛis ⁊ remanentiam pondus.

¶ Cui tussis ⁊ febris euenerit: ⁊ cito eã amittit dicatur ei ꝙ apã accidet ei ĩ iũcturis dolores acuti fortes ĩ renibus lapidẽ portẽdunt ⁊ pōdus ĩ ipsis. ⁊ apostema ⁊ pũcturas.
¶ Cui egritudo cũ vomitu cessauerit: ⁊ intestis hʒ egritudinẽ ⁊ eis ꝓdest anates comedere solas cuʒ medicina cognita. Et si egritudo in ipo cessauerit post duas horas vel tres egritudinẽ ĩ venis hẽbit: sua aũt medicia ẽ eadẽ cum ꝓmissa. ꝑus comedat sebesten: ⁊ auelanas. Et cura secũdi comedere fisticos cũ cassia. ¶ Lassitudo sine cã exercitij egritudinẽ futurã portẽdit priuatiões euonis rei solite sicut sanguinis vene tam nariũ vel vrine vel fluxus vrine vel emorroidaꝝ vel aliaꝝ rerum demõstrat egritudies.
¶ Plato ĩ timeo de reb⁹ futuris cognitis cũ appuerint et ĩ sanis ⁊ ĩ egris: cũ ĩ egritudie appuerint: sanitatẽ significãt. Et quib⁹ est somn⁹ ꝓlixior solito: ⁊ si sanis euenerit credo egritudinẽ euenire: ⁊ si egro ꝯtingit: salutẽ oñdit. Et sic de siti cũ boi acciderit q eã hñe nõ ꝯsuenit ĩ sanitate res ẽ oñdens egritudinẽ: ⁊ radix doloris existit ĩ cerebro. Et cum egritudo aduenerit: fortitudinẽ nãe ãnũciat: ⁊ sanitatẽ: et status ei⁹ ad salutẽ euenit: ⁊ fortior ẽ. ⁊ ideʒ accidit ẽt pati sõno irato: ⁊ fracto absqꝫ labore ⁊ pena. ⁊ ostẽdit egritudinem capiti vẽturã. Et cũ hõ egro ĩ fine egritudis contigerit: exitũ ab egritudie nũciabit. ⁊ ĩpatientia ĩ sõno primo ostẽdit ꝙ sõno indiget. Et ĩpatiẽtia mane post sõnũ: ⁊ p⁹ somni mẽsurã portendit egritudinẽ: ⁊ laxationẽ neruoꝝ.
¶ In cui⁹ corde euenit mẽbroꝝ nimia mollificatio dicatꝰ ei ꝙ moritꝰ. Spũs. n. patitꝰ paucitatẽ: ⁊ accidit hʒ accipiẽti medicinã violẽtã: vel cui sanguis a narib⁹ fluxerit supfluus: vel cui nausea ꝯtigeret supflua: vel q nimio vtitꝰ coitu vel q fluxũ ventris patitꝰ: vtatꝰ ḡ cibarijs cibũ vel corpus augmẽtãtib⁹ sicut vitellis ouoꝝ: ⁊ iure auiũ: ⁊ vino optio.
¶ Cui iflãmatio ⁊ rugit⁹ vẽtris eueniret: timpanitẽ significat pp egritudinẽ epatꝭ. vtatꝰ ḡ cibarijs cũ ꝓpatõe ex cimino ⁊ cãelis: ⁊ comedat alkatonas cuʒ medulla fisticoruʒ: ⁊ caueat ab herbis frigidis ⁊ humidis ⁊ fructibus.
¶ Qui ꝯqritꝰ pp sudorem sub brachijs: ⁊ si est superflue fetidus: ⁊ hõ hñe nõ est solit⁹: timeat de lepra. comedat ḡ alkaneat ⁊ sunt aloꝝf. ⁊ laxetꝰ cũ succo eius: ⁊ accipiat ex eo lib. i. ⁊ aque fumiterre de aq̃ maiorane postqꝫ bulierint: ⁊ colate fuerint: ⁊ bibat ex ea p vnũ mẽsem: ⁊ nũqꝫ sumat carnes salitas: nec ẽt qcqd fit de lacte: ⁊ cuʒ hʒ vene ipsius cessabũt ⁊ bẽat balnea tẽperata: ⁊ exercitetꝰ. ¶ Qui panẽ açimũ comedit grossas egritudines magnas hẽbit corda parua: ⁊ epata ĩ eis q̃ sũt timidi exercitio supfluo idigẽt cibarijs vtantꝰ tẽperatis ⁊ potib⁹ ꝯuenientib⁹ ⁊ aere equali.
¶ Qui spatulas amplas hñtes ⁊ brachia tenua comedãt res subtiles ⁊ fridas: ⁊ res friditati attinẽtes ⁊ sint ĩ getez: ⁊ caueant a frigore ⁊ calore supfluis: ⁊ nõ comedat fruct⁹ etiam frigidos ⁊ humidos.
¶ Liber secundus de experimentis ⁊ confidentijs.
¶ Omnis egritudis sicce canon cure ipsius est odores boni ⁊ aues ⁊ vina conuenientia.

Aquit abubetri oẽs res nãliter in hʒ introitu existunt post inuẽtionem medicinaꝝ ⁊ custodiã: ⁊ ꝓpationem eaꝝ ẽt intellectũ doctoꝝ ⁊ custodiaʒ planetaꝝ: ⁊ lune: ⁊ temporis q̃d aptũ ẽ ad medicine cognitionẽ: ⁊ admistrationẽ. Et dicemus verbũ q̃d ypo. dixit ĩ libris vbi dicit. Qui dixerũt ꝙ scientiã habuerint medicie: ⁊ habuerit ĩ se partẽ ĩtelligẽtie ⁊ scientie ⁊ cognitiõis festine: nõ reputẽt astronomiã ꝑtẽ eẽ ꝑuã eoꝝ qb⁹ indiget medicia. Et dixit astaroth. Sapiẽs ĩ libro sciẽtie sue de signis ⁊ lune effectib⁹: quem librũ alter non precessit in expositiõe libri: qꝛ phi ⁊ sapientes alij ꝑter astronomos conueniũt ĩ hunc librum ꝙ preparatio et cursus eoꝝ que sũt ĩ terra. Planetarum cursu accidit: et sermo eius est ĩ luna. ¶ Et ꝯueniunt nãles et astronomi: qꝛ preparatio eoꝝ q̃ in terra sunt a luna accidit: et luna respectu solis sicut excelsi regis maior dñs est. Et mutatio tempoꝝ ꝑpter lune statiõnẽ euẽit cum retinetꝰ et nõ appet vel cũ ipi⁹ appentia fuerit manifestata. Et hoc eis est manifestũ q in mari versantꝰ: et qui vineas plãtãt. ¶ Et ꝯueniũt sapiẽtes medicoꝝ ꝙ res oĩs tempoꝝ et acris et aquaꝝ et ꝯplonuz et egritudinum ex motu planetaꝝ mutantꝰ cum ĩ longitudine et latitudine consistant. ¶ Decẽs est cũ medicinas coq̃re volueris ꝙ eas in aq̃ clara boni saporis excoquas: et cuʒ lignis siccis et ramorũ vitiũ: et ramorũ raminis: et cum ramis rosarũ: et cum arũdinib⁹ siccis et cum herbis boni odoris optie desiccatis. Et nũc itrem⁹ ministrare res q̃s diximꝰ virtuosas et scire admirandas.
¶ Confectio ad febres adurentes mirabilis. ℞. mirabolanorum kebuloꝝ citri. añ. mechal. i. cinamomi acuti: çinçiberis recẽtis. añ mechal. ʒ. staphisagrie bone mechal. i. terãtur bene ⁊ exhibeantꝰ et soluatur ambra in oleo fisticorum: et misceantꝰ cum eo relique medicine cum triplo sui de melle iuiubaruz. dosis mechal. ij. lib. i. et. ʒ. cum sirupo pomorum dulcium.
¶ Medicina ad easdẽ febres mirabilis. ℞. mirabolanoꝝ idorũ citri. emblicoꝝ oĩum añ. mechal. bedegart seis papaueris: cassiet. añ. mechal. ʒ. terãtꝰ et cribellentꝰ inuoluatꝰ in oleo pomoꝝ: et ꝯficiantꝰ cũ triplo sui de melle: cassief. dosis mechal. ij. cũ. ʒ. ij. sirupi maloꝝ granatoꝝ dulcium.
¶ Medicina mirabilis ad quartanas. ℞. sene assari oĩum añ. mechal. i. cinamomi odoriferi mechal. ij. semis endiuie: felengemiscb: kisimbrij sebatele oĩuʒ añ. mechal. ʒ. cõficiantꝰ cũ triplo sui de melle mirabolꝰ. kebuloꝝ vel tamarindorũ. potio est mechal. iij. cum. ʒ. i. sirupi secaniabin facti in çucharo in quo fit muscus.
¶ Medicia quã laudaui ad febres: et est breuis. ℞. oes. i. corpus sene: assari: yreos: oĩum añ mechal. terãtꝰ bñ et cribellentꝰ: et ꝯficiãtꝰ cũ melle ceraugebini mechal. i. ʒ. cũ. ʒ. ij. secaniabin de çucharo facti: et de seie endiuie.
¶ Oleũ mirabile q̃d ꝯfert istis reb⁹: desiderijs aliqꝫ rez et tremori cordis: et melãcolie: et excusat diamuscaz. ℞. olei citri. boni odoris lib. i. olei nucũ. lib. i. ponãtꝰ ĩ olla limpida: et coquantur tãdiu ꝙ succi cõsumantꝰ et oleũ remaneat: et deide ab igne amoueatꝰ: et misceatꝰ pōdus mekal. ʒ. de musco boni odoris: ⁊ ex hoc oleo bibat patiens cũ necessitas ĩcubuerit a duab⁹ mekal ad medietatẽ. ʒ. i.
¶ Oleũ ꝑdicto sĩle mirabile. ℞. olei pomoꝝ dulciuʒ. lib. i. olei alkeiri palidi. li. ʒ. ponantꝰ in olla vel caldaria: ⁊ custodiantur: et misceantꝰ cũ eis he aque. s. maiorane: et ẽdiuie cauear: oĩum. añ. librã mediã: postqꝫ bulierit: et colata fuerit coquatur totũ quousqꝫ aqua ꝯsumatur: et oleuʒ remaneat: et cõmisceatur mechal mediuʒ ambre: et misceatur et bibatur tantum quantũ precepimus ex premisso: et vngatur pectus ex oleo: et toracis orificium.
¶ Oleũ occulte valẽs febrib⁹ effect⁹ mirabilꝭ. ℞. se. endi. et se. plãtaginis: et bedegart: et semis maiorane omniuʒ. añ. mechal. ʒ. Cinamomi acuti mechal. i. et. ʒ. terantꝰ et cribellentꝰ cum triplo de rob citri acris vel malorum granatoꝝ acriũ et cõficiatꝰ potio mechal. ij. cum. ʒ. i. sirupi prunorũ.
℞ Recipe seminis lactuce cucurbite papaueris portulace: bateke: ana. mechal. i. ʒ. sandali citri: camphore albissime recentis: ana mechal duo. conficiantur cum triplo sui de melle sebesten: et sumat patiens quottidie mechal. i. et. ʒ. cum sirupo violarum vel sirupo prunoruʒ.
¶ Oleum ad emigraneam calidam. ℞ Recipe amigdalarũ dulcium seminis papaueris lactuce cucurbite dulcis cucumeris bateke: ana cum succo florum nenufaris terãtur decies post exprimantur: et administrentur.

¶ Trociſci muſcati ꝯferētes epidimie ⁊ īterioꝛib⁹. ℞. ℥. mechal duo. muſci boni odoꝛis. danich. ij. çuchari ad pondus oīum ꝯficiant̄ cū ſir̄. maioꝛane. ⁊ fiāt trociſci mechal .i. doſis trociſc⁹. i. cū ſir̄. pomoꝝ dulciū. ʒ. ſ. ⁊ ſucci endiuie bulliti ⁊ collati. ʒ. ij. ¶ Ad retētionē vrine: ⁊ humoꝝ ī veſica. ℞. mirre cipi ſquināti cinamōi an̄. ptes eq̄les. ⁊ ptez ſuperficialē glandiu partes. ij. conficiant̄ cum oleo balſami. doſis mechal.

¶ Ad vlceratōez oꝛis. ℞. papiri ꝯbuſti. cipi. yreos celeſtis. an̄. terantur ⁊ ponantur in vlcere ⁊ colluatur os cuz aqua roſarum. in qua ſit poſitus ſumach.

¶ Medicia expta a̅patib⁹ coꝛrodentib⁹ ⁊ alijs. ℞. anagellas: ⁊ eſt mr̄ ſilua: ⁊ folioꝝ altiala: ⁊ ē anataria. maſticis. ciperi. ſeis ſpatule. an̄. par. i. lapis laçuli ſani ptē. ſ. ꝯficiātur cum triplo ſui cū ſucco citri acris cocto ⁊ coaggregato cū dāſiſaban: ⁊ ponāt̄ ī a̅patib⁹: ⁊ eradicat radices eoꝝ: ⁊ remouet ipſoꝝ venas. Et poſtq̄ a̅pa eradicatū fuerit ponatur hoc medicamen: qđ carnem generat.

¶ Cōfectio medicine generatiue carnis. ℞. folioꝝ faraſie .i. canſoꝝ: ⁊ folioꝝ alkebul̄. ⁊ puluis papiri ꝯbuſti: ſeis roſaꝝ. an̄. par. eq̄les. terāt̄ ⁊ admiſceant̄: ⁊ ſupponant̄ folia eiuſdem: vel plantaginis intincta melle.

¶ Medicia q̄ ex̄bit ſecūdinas ⁊ fetū moꝛtuū. ℞. caſtoꝛei. cinamōi. mirre. an̄. fiāt foꝛme glādib⁹ ſil̄es: ⁊ iuncto balſamo ſupponāt̄: ⁊ ſi foꝛte cū hoc ſecūdina nō exierit det̄ cū hoc ꝯ̄ iſto ſir̄. ℞. faſeoli: ciceris nigri: endiuie. an̄ par. i. berberis. ʒ. ſ. coquant̄ in trib⁹ lib. aque vſq̄ quo remāeat vna colet̄: det̄ patienti q̄rta ps libre vni⁹. cū. ʒ. i. de radicibus berberis: ⁊ poſitio altamie in manibus ⁊ pedibus confert nimium prouocationi menſtruoꝛum.

¶ Jtē ad a̅pata coꝛrodētia cui nō eſt par. ℞. endiuie: plātaginis: beçeet .i. çarmach. an̄. par. i. bechar. farine fabarum an̄. par. ſ. ꝯficiant̄ cū melle: ⁊ poſtq̄ carnē coꝛruptā remoueris ſupponat̄ hic puluis. ℞. coꝛali rubei. lapidis laçuli ſani. an̄. par. i. radicis piſtacce bedegart fauſel. an̄. par. ij. ⁊ ſimul pulueriçent̄ ⁊ adminiſtrentur.

¶ Emplaſtrū valēs ad idē. ℞. aloes boni: karabe egiptie: adep indi: ſan. draco. an̄. par. i. ſeis baſiliconis garet. ſe. baſilicōis maioꝛis qđ vocat̄ burūgi. an̄. par. ſ. fiat empl̄m et ponat̄ ſup locū leſū: poſtq̄ lot⁹ fuerit cū aliquib⁹ h̄ntibus vim exiccandi: vt aqua plantaginis: vel mirre: vel vino ſtiptico: ⁊ ſimilibus.

¶ Emplaſtrū ad vlcera ⁊ eriſipilā. ⁊ eſt exptū. qđ. ℞. nucū cipreſſi: folioꝝ ſpice albe. i. rubei maſculi: folioꝝ ſilue capne iuſqami. an̄. ptē. i. acatie bedegar aſſe. mirti. an̄. partē. i. ꝯficiant̄ cū roꝛe īuento ſup folia acūdimi. vel ſucco ipſoꝝ folioꝝ: ⁊ aquā ro. ⁊ ſupponāt̄. ⁊ ſi cuz rubedine fuerit miſceatur boluſarmenus cum pꝛedictis.

¶ Medicia mirabil̄ nocumēto carens: ⁊ eſt breuis ꝯferēs lapidi. ℞. cog. mirre. yreos. ſe. endiuie. ciperi. ſquināti. cinamomi. mechal. i. ſeis ſpatule. bateke capparis: ſparagi: petroſ̄. an̄. mechal. i. ʒ. ſ. ꝯficiant̄ cū melle: caſſiefiſ. ⁊ det̄ ex eo mechal. i. cū ſir̄. cog. ⁊ çucharo. ⁊. ʒ. ij. aque.

¶ Medicina ad diſtillationē vrine ⁊ ad lapidē addens in ſpermate. ℞. galle. in alio galāge ꝯtrite ⁊ cribellate ⁊ cōfecte cum butyro vaccino ⁊ melle diſpumato: ⁊ detur cuz aqua iuiubarum vel ſebeſten.

¶ Ad febꝛes occultas. ℞. bedegart. ſeis endiuie. plātagis. lactuce. bateke. an̄. mechal. i. ſe. mirte. ſandali albi. an̄. mechal. i. cinamomi mechal. ij. ſpodij. mechal. ſ. muſchi camphoꝛe. an̄. q̄rtā partē mechal. i. cōficiant̄ cū ſucco maloꝛū ḡnatoꝝ vel pomoꝛū. ⁊ doſis mechal. i. ſ. totidē cū ſir̄. viol̄.

¶ Oleū ꝯ̄ quartanas. ℞. aſſari ſene cinamōi mechal. ſ. ſe. maioꝛane herbeuētiferigemuſc mechal. i. ſeis endiuie lactuce. poꝛtulace. plātagis. ſandaloꝝ alboꝝ. an̄. mechal. ſ. lapis laçuli loti multotiēs cū aq̄ camphoꝛe. an̄. mechal. ij. cum ſirupo pomoꝛum dulcium.

¶ Ad tipum febꝛiū ⁊ rigoꝛē. ℞. radicis lilij: ⁊ cinamōi: polipodij. an̄. par. i. ℥. par. ſ. cōficiat̄ cuz oleo balſami: vel fiſticoꝝ: ⁊ det̄ an̄ perioduz mechal. i. ſ. cum aqua calida.

¶ Ad doloꝛē renū: ⁊ retentionē hūoꝝ ī eis. ℞. mirte: amomi: granoꝝ fiſticoꝝ. an̄. ptē. i. cinamōi ad pōdus oīuz ꝯficiantur cū melle de cog. detur mechal. i. ſ. cum ſirupo çucharino de radicibus.

¶ Suffumigiū ad catarrū calidū. ℞. roſ̄. mechal. x. fauſel ſandaloꝛū alboꝛū: ligni aloes. an̄. mechal. ij. muſci danich .i. camphoꝛe danich. ij. ꝯficiat̄ cū aq̄ roſ̄. ī q̄ fuerit diſſolutū mechal. i. anidi. ⁊ fiāt trociſci ex q̄b⁹ ſuffumiget̄ patiēs.

¶ Aliud ad catarrū fridū. ℞. roſ̄. ſandali albi: thuris: ana mechal. i. ligni aloes mechal. ij. coſti mechal. ſ. muſci danich. ij. ꝯficiāt̄ cū ſucco amigdalaꝝ dulciū: ⁊ cum ſtoꝛace malaſſent̄: fiāt trociſci p̄ui cū quib⁹ ſuffumigatio fiat.

¶ Suffūigiū ꝯ̄ peſtilētias. ℞. bedegart: ſandalos cū floꝛe mirti: an̄. mechal. i. ligni maioꝛāe: felēgemiſch: cipi. gario. ℥. muſci bōi: an̄. mechal. ſ. ſij. fu danic. ij. ꝯficiāt̄ cū aq̄ ro. in q̄ diſſoluta fuerit ſtoꝛacis ambꝛe. an̄. mechal. ſ.

¶ Medicia paliſi ꝯferēs expta. ℞. caſtoꝛei. ℥. coſti dulcl: cog. acoꝛi: bacaruz lauri: an̄. mechal. am. muſci mechal. ſ. terantur ⁊ inuoluantur in oleo alkeiri alb. ⁊ conficiantur cum melle albo claro detur ad magnitudinem nucis.

¶ Et ad paraliſim cal̄az. ℞. lac ouiū nouaꝝ ſanaꝝ q̄ ī olla limpida ponat̄ ⁊ miſceat̄ cū eo oleū nenufaris ⁊ cucurbitaꝝ dulciū. an̄. lib. i. coquāt̄ ad ignē leuē donec oleū cōſumet̄: ⁊ miſceat̄ cū eo lib. i. çuchari tereniabin al. ⁊ coq̄t̄ q̊uſq̄ ad coagulationē p̄ueniat: ⁊ egro adminiſtret̄ q̊uſq̄ ſanitati integre ſit reſtitutus. Et in babico frigidas herbas habente ponatur: ⁊ oleis frigidis inungatur. ¶ Ad ſputū ſanguinis q̄ ex a̅pate ſtomachi: vel inteſtinoꝛum accidit. ℞. bedegar; ſuchaa. i. ſpina alba capilluſueneris. ſe. memithe. ro. an̄. ʒ. ij. charabe. boliar. floꝛis ſquināti. rarſeſachan raſine. amigđ. an̄. ʒ. ij. farie arnuclinū ad pōd⁹ oīum conficiantur cum melle maſticis detur ad quātitatē auellane.

¶ Ad venēa. ℞. amōi. ariſtologie rotūde. baccharuz lauri: raſine: ruthe: an̄. mechal. i. ſ. ⁊ iungat̄ cuz oleo nuc̄. ⁊ cōficiāt̄ ex melle ficuū: ⁊ ſūat̄ q̊tidie ad magnitudinē nuc̄.

¶ Ad tuſſiz. ℞. ſucci ligr̄. cog. ſe. cucurbite. dꝛag. al. bōi. an̄. mechal. ij. m. penidioꝝ ad pōd⁹ oīuz ꝯficiāt̄ cū. ʒ. i. mucil̄. ſe. citonioꝝ fcā in aqua roſ̄. ⁊. ʒ. ij. mellis iuiubarum.

¶ Medicia ad fluxū expta. ℞. galle. fauſel. i. auellana inda. ſe. acetoſe. farine glādiū. an̄. ꝯficiantur cum melle vel cū diacitoniton acri. ⁊ adminiſtretur.

¶ Medicia ꝯferēs epilēcis ex̄hēs putredinez a coꝛpe. ℞. elleboꝛi: cantar. i. catapucie. ſucci maioꝛāe. endiuie. an̄. lib. .i. ſucci ſticados. ſucci ſpine maſcl̄i: al. ⁊ rubei: pomoꝝ dul. an̄. lib. ſ. Poſtq̄ bulierit ⁊ collata fuerit: ⁊ appoſuerit endiuie: polipodij: ſene: ariſtologie: roſaꝝ: piſtate oīuz an̄. ptē .i. buliat totū ī aq̄ p̄dicta ⁊ miſce ſucci maloꝝ granatoꝝ: ⁊ mell̄. caſſiefiſt. ⁊ pēidioꝝ: an̄. ptes eq̄les fumēt vſq̄ q̊ fiat ſir̄. ⁊ apponat̄ muſti ambꝛe: an̄. mechal. ſ. ⁊ ab igne remoueat̄ doſ̄. ij. pars. lib. cū eq̄li pōdere ſucci fumiterre: ⁊ ſi n̄ poſſit bibere cum hoc ſucco detur cum aqua frigida.

¶ Gargariſma a̅pa gule remouēs ⁊ doloꝛes: ⁊ facit anhelitū habilē. ℞. de rob p̄ūoꝝ ꝯfectoꝝ cū vino mirtio: ⁊ diamoꝛon: ⁊ mellis ficuū cōfecti cū tereīabin. an̄. ptes eq̄les: ſoluat̄ ī eis ⁊ q̄rta ps alumis iameni: ⁊ mell̄. caſſiefi. ⁊ medietas partis vni⁹ fiat gargariſma: ⁊ detur ex eo. ʒ. ſ. ⁊ tantūdem acetoſitatis citri collate.

¶ Medicina mirabilis expta ad coitū. ℞. granoꝛū pinee maioꝛis infuſe p̄ diē ⁊ noctem lib. i. ⁊ molant̄ ī lapide molēdini. Et accipe cinamomi: ſeis eruce: paſtiace: rape: mulge: ſtipitū palme viridis: nō vt q̄ comedunt̄: ⁊ lingue auis ⁊ granoꝝ çelei: ⁊ ſecacul: ⁊ buhumen: coſti cul̄c. çinçiberis

renum passer. coire desiderãtium:oïum añ.ȝ.iy. penidio/rum bonoꝝ.ȝ.xxx.terãt bñ:ꝛ conficiant ad ignem: ꝛ mi/sceant cũ melle ꝺ satiriõ:ꝛ cũ tãtũdẽ mell'.albi. ꝛ misceãt cũ eis reliq̃ medicine vsq̃ꝫ q̃ fiat res el'ario sil'is : ꝛ misceat mirti ꝛ ambre.añ.ȝ.i.ꝛ remoueat ab igne. Si qs cal'e cõ/pl'onis fuerit det ad magnitudinẽ auellane. Si fride i du/plo cũ sirupo mell' muscati: vel cũ vino calido odorifero.

Alcofol eradicãs albedinẽ ĩ oculo exñtẽ. ℞.succi rubi al bi madaclux.añ.lib.ʒ.misceãt cũ eis mirabolanoꝝ.añ.ȝ. iiy.ꝛ fiat puluis subtilissim⁹:ꝛ scias ꝙ hoc est vltimũ ĩ al/bedinem eradicandam.

Aliud ad pruritũ oculoꝝ ꝛ scabiẽ ꝛ pãnũ:ꝛ amissionẽ vi/sus. ℞.granoꝝ puoꝝ maloꝝ granatoꝝ viridiũ:floꝛuz co/ctani:mł'ni:boli armeni.se.ro.añ.ȝ.y.separatim ꝑ se pistẽt ꝛ accipe lapidẽ teneg:ꝛ tutie.añ.ȝ.i.ꝛ.ʒ.limature auri po/site in aqua rosaꝝ ꝑ duas hebdomadas: ꝛ ter ĩ die mixte ꝛ exacute:ꝛ pistate ꝯueniẽs sit:ꝛ misceat cuꝫ reliq̃s medi/cinis:ꝛ ponãt oïa ĩ acetositate citri acris:ꝛ misceãt cũ mu/cillagine citonioꝝ:ꝛ aq̃ rosaꝝ:ꝛ misceat sic trib⁹ dieb⁹:de/inde terat optime ꝛ ad vmbrã exiccet:ꝛ misceatur musci rubei dauic.i.ꝛ seis plãtag.optime triti.ȝ.ʒ.administrent.

Aliõ ꝯferẽs descẽsui aque visũ augmẽtãs ꝛ ꝯfortãs. ℞. mirabolanoꝝ.ȝ.i.nucleoꝝ tamarindi.ȝ.ʒ.sarcocolle: me/chal.i.lapidis laçuli.ȝ.i:aloes dauich.fiat puluis subtilissi/mus:ꝛ ponat ĩ eq̃lib⁹ põderib⁹ mirabolanoꝝ kebuloꝛũ: ꝛ mellis maloꝝ dulciũ granatoꝝ cũ.iy.lib.succi endiuie:ꝛ ĩ tãto succi plãtaginis. Postq̃ꝫ oïa bulierint ꝛ collata fuerit misceat puluis ꝑdict⁹ cũ succis noïatis:demũ exiccet:ꝛ in eisdẽ mellis põderib⁹ iteꝝ ponat:ꝛ succoꝝ ꝛ ꝑdicta mł'ta imbibitiõe secũda cũ aq̃ rosaꝝ temperẽt:ad ignẽ ponant leuẽ:quousq̃ꝫ misceãt ꝛ buliant. In q̃b⁹ puluis iacinti ru/bei optime pistati ponat.ȝ.ʒ.musci optimi dauic.y.deide ab igne remoueat:ꝛ ĩ vitro ꝯseruet:ꝛ administret stõ:vel ciborum digestione celebrata.

Liber tertius de casibus qui ipsi rasi acciderunt.

N parte mei tpis in philosophia ꝛ medicina studẽs multum vigilaui noctib⁹: ꝛ sõnuꝫ amisi:ꝛ feci res q̃ mihi nõ valuerũt:ꝛ nihil ĩueni qõ tãtũ cõ/ferret q̃ꝫ oleũ nenufaris: qõ in nasũ trahẽ do aerẽ pieci ꝛ lactuce q̃s coctas ꝛ crudas comedebã. Uisus tñ debilitatẽ ꝛ minora/tionẽ coit⁹ ĩ me generauerũt:ꝛ nõ ĩueni qõ ꝯferret tantuꝫ mihi quãtũ passeꝝ comestio ꝛ ipsoꝝ brodiũ cuꝫ ouis ꝛ al/muri:ꝛ cinamomo:ꝛ pipe:ꝛ pulloꝝ colũbaꝝ ꝑpatoꝝ:et in me vis ꝛ memoria fuit optime restituta.

Ad ꝫ oleũ feci quo nullũ meli⁹ inuenit. ℞.olei granoꝝ pince:olei albẽ:olei alkeiri:olei pomoꝝ dulciũ.añ. parteꝫ vnã:felliũ passeꝝ cũ volũtatẽ hñt coeũdi:ptẽ mediã.seis alkeiri palidi:mechal.i.buliãt oïa ad igneꝫ leuem. Cui ab igne remouẽdo muschi mechal.ʒ.misceat:cũ q̃ genitalia ꝛ pectus post balneum vngantur:prouocat virtuteꝫ ꝛ de/lectationem vigorat.

Aliud in ciuitate çelergebani:quidam vir desideria ha/bens sine cã ꝛ timorem ꝛ cordis tremoreꝫ accessit ad me. Nam inter medicinas nihil inueni tantũ contulisse: quã/tum carnes ancipitris cocte cum succo maiorane:ꝛ vinuꝫ album subtile:ꝛ inunxi corpus eius oleis odoriferis:ꝛ re/stitutus est sanitati prorsus.

Contingens aliud. nõ hñt antiqui debiles et ethici et ca/rentes sanitate rem q̃ magis eis proficiat q̃ꝫ auinꝫ 'come/stio:et turturũ pulloꝝ columbaꝝ passeꝝ in vino odorife/ro coctoꝝ:et vinum bonum bibere.

Cõtingẽs aliud. rex albomet hali filius extraxit sangui/nem in quãtitate nimia:et erat tpe autũni et bibit vinuꝫ: et post somnũ sanguis exiuit ad quãtitatẽ triũ libraꝝ: ad quem de nocte fui vocat⁹:et eũ sincopiçantẽ ĩueni: et ocu/li eius ꝑpter extasim leuabãt in altũ. Et ꝑcepi mihi affer/ri quinq̃ꝫ pullos columbaꝝ albarũ quos ꝑcepi optime ꝑ/parari:et membra ꝑ se separi feci:et in quatuor libris vini odoriferi eas coxi:quousq̃ꝫ carnes ab ossib⁹ segregate fue/runt:et multũ in decoctione posui de gariofilis et cinamo/mi:quã decoctionẽ colaui postmodũ:et eam posui ĩ vase rostrum habente:et regi ad bibendũ ministraui:et añ so/lis ortum loqui incepit:quã decoctioneꝫ triginta diebus sumpsit:et virtus eius ad eum reuersa est: et sanguis ĩ eo fuit optime restauratus.

Cõtingẽs aliud. Casus accidit errifideni regi.s.iuxta ce/rebrũ apa:et cog̃scebat me ꝛ venerabat:extraxi ei sãgui/nis libr.iy. vsq̃ꝫ quo sincopiçauit sincopi timorosa: et post/modũ cogitare cepi:et inunxi corpus eius ex algalia:et ex ea posui ad nares.et lib.i.vini odoriferi temperaui cũ eq̃/li pondere sui ex iure pulloꝝ gallinaꝝ et columboꝝ ĩ quo muscũ posueram:et hoc in os ei⁹ misi successiue. Et cum a sincopi fuit liberat⁹ seruiẽtes eius plorare ceperũt. Et q̃/dam ex eis obliquo me respiciẽtes vultu:in morteꝫ meã conspirauerãt. Cum vo rex integre restitutus esset mihi di/xit ꝙ dũ ĩ sincopi ꝑmanebat de egritudine sua non dole/bat q̃ꝫplurimũ:sꝫ tota ĩtẽtio sua circa me versabat timẽs ne astãtes mihi mortẽ ĩferrẽt. Credebat.n.ꝙ ego ipsi hãc nõ adhiberem curã nisi esse crederẽ salubrẽ:precepit igi/tur mihi vt nunq̃ꝫ eum corã aliquib⁹ minui facerẽ nisi for/tasse femie sole astarent. Et scias ꝙ iste rex a magno bir/sen euasit hac egritudine.

Contingens aliud de fluxu diuturno. q̃dã amicus me⁹ ĩ medicina paꝝ instruct⁹ a fluxu lõgo vexat⁹ fuerat tpe cui ꝑl'es res ẽt pluries ostẽdi. Et dixit tandẽ mihi ꝙ nihil ꝑfi/ciebãt. Unde vt curã egritudinis certificarẽ ꝑ vnã noctẽ secũ mansi:et cognoui q̃ꝛ post sõnũ fortius vexabat a flu/xu:et ꝑpendi cãm egritudinis eẽ humorẽ calidũ et acutũ a cerebro cadentẽ: qui q̃dẽ cum in stõ veniebat fluere co/gebat. Cum vo patiens excitabatur fluxu carebat: et spu/tum assiduũ hẽbat. precepi ergo ei vt caput raderet: et vt ipsum cum sinapi et musco fricaret fortiter:et sanitati fu/it postmodũ restitut⁹:nũq̃ꝫ capitis ei tedium fiebat.

Apoplexia accidit regi hamech filio hali: et ĩ principio curã conuenientẽ nõ habuit:sed dimiserũt eũ sicut erat:ꝛ nullus ex eius mag̃ris ei aliud ꝑcepit fieri nisi inungi cor/pus reb⁹ odoriferis et suffumigari:qõ sufficiẽs ei non cre/didi.sed feci ventosã collo eius apponi:et velociter ab il/la egritudie exiuit:et est res in q̃ ꝯfidentia esse debet. Et si hoï qui feminee ꝯplonis non sit et sit mollis corpis hec euenerit egritudo:in collo: vt ꝑdiximus vẽtoset. Et nihil ex eis que aly preceperunt facere volui. sed in nasum ei⁹ oleum nenufarinum proieci.

A perditiõe multorũ multos euadere feci qui siccitate et ardore stõi vexabant:cum oleo nenufarino et sirupo eiusdẽ:quibus ad potandũ dedi vinũ albũ limphatũ cuꝫ aqua niuis temperatũ. Et faciebaꝫ eos comedere pullos pingues: in quoꝛuꝫ decoctionibus mucillagines seminis citonioꝝ ponebã:et oleum nenufaris.

Quidã amicus meus bone rõnis qui mecũ in libris Ha/lieni studebat ardorem patiebatur in stomacho: q̃ ardor augmentabatur amplius cuꝫ cibaria a stomacho recede/bant. docui aũt eum res quas faceret:et dixit mihi iã eas fecisse:et precepi ei vt reciperet. iy. ȝ. çuchari ros. et tan/tũdem çuchari violati et precepi hec optime permisceri: quibus mechal.ʒ.ambre apposui:et.ȝ.i.olei nenufaris et oleuꝫ in eo cõmiscui et eo fuit vsus:et ab egritudine eua/sit iussu dei.

Cõtingens aliud. curaui q̃ꝫplures a febribus a sole pro/uenientib⁹ cum balneis temperatis et cum aqua frida q̃

adeo erat frida q patiēs ex ea terrorē habebat.

¶ Cōtingens aliud. curaui hoies ab occultis mortiferis febribus cum rob fructuū laxatiuoꝝ: et cum bonis odoribus fridis: et cum reb⁹ temperatis: et infridaui eos et humefeci: q si hec nō adhiberet᷑ cura: patiēs succūberet.

¶ Aliud ɔtingens alicui hoi in estate tempore caloris. accidit: q cum iter aggrederet᷑ febris eum acuta multū inuasit. et caliditas in ipso fuit augmentata: et color eius incepit rubeus fieri: et complexio ipsi⁹ mutata fuit: et egritudo eius augmentata est: ꝛ spiritus ipsius erat valde calidus ad modū ignis: ꝛ perpendi in ipso signa fluxus sanguinis: ꝛ tremorem cordis habebat. Et perpendi vt fluxū sanguinis pateretur. expectaui igitur per vnam horaꝫ vel duas credēs eū aliquē fluxum habituꝝ: ꝛ nihil ei accidebat: pcepi ei nares fricare fortiter ꝛ nō exiuit sanguis: ꝛ caliditas ꝛ ipatiētia: ꝛ dolores i ipso ceperūt augmētari. Dedi ḡ ei decē lib. aq fride: ꝛ calor ē tēpat⁹: ꝛ vrinaꝫ fecit i q̄titate nimia: ꝛ febris ei⁹ minui icepit: durauit tñ i eo febris q̄dragita dieb⁹. ¶ Et seruū quedā q nllus ei aquā porrexit sicut porrecta fuit dño pp itētionē quā erga eū hēbāt. ꝛ seru⁹ añ horā vesptinā decessit: ꝛ casus i mãe acciderat.

¶ Casus isti lz suprapositi fuerāt: q tñ drñs trāslatō hic ꝛ ibi ponit᷑ ꝛ in aliq̄b⁹ hec ab illa supfluit eos iō hic subdere curauimus.

Dominus rex haamoꝝ fili⁹ haly minuit se i autūno: q̄ inebriato solutū fuit ligamē brachij: ꝛ sanguis fluxit multitudo ad quē i nocte duct⁹ fui: ꝛ iueni ipm sincopiçantē ita fortiter q ēt aptis oculis palpebras non mouebat. tūc pcepi iugulari qnqꝫ pullos colūbarū ꝛ qnqꝫ pullos gallinaꝝ: ꝛ scindere mēbratim: ꝛ coqre in trib⁹ lib. vini odoriferi: ꝛ tādiu bulire donec ossa sepata eēnt a carnib⁹: ꝛ apposui muscū: gariofil. cinamo. ꝛ colaturā ppinari p vas coiectoriū: ꝛ paulopost redit ei virt⁹: ꝛ memoria: et loquut⁹ fuit: q vsus fuit hac medicia trigita dieb⁹ dōec recuperauit sanguinē quem amiserat.

¶ Contigit iteꝝ dño regi calidū apa iuxta aurē. ego autez erā sibi valde not⁹ ꝛ familiaris: ꝛ pcepi fieri minutionem ad q̄titatē. iij. lib. q icidit i sincopim p lōgā morā: ꝛ curaui ipm absqꝫ timore: vnxi corp⁹ ei⁹ cū algalia: ꝛ itromisi multū: ex ea in narib⁹ suis: ꝛ accepi. i. lib. vini odoriferi. ꝛ. i. iuris pulloꝝ colūbaꝝ: ꝛ pulloꝝ gallinaꝝ: ꝛ addidi muscū bonū rubeū: ꝛ pieci i ipsi⁹ guttur: q statim ē recordat⁹. nō ē ḡ dubium quin illa via euaserit a forti freneſi p hanc medicinam: scꝫ minutionem.

¶ Et cōtingit haamel filio haly apoplexia ꝛ medici pñtes pceperūt appōi i narib⁹ arōatica: ꝛ nō laudaui. Sꝫ ɔtētus fui pōere vētosā i fontanella colli: qđ est vtile oi hñti apoplexiā q̄ nō fit ex frida ɔplone: ꝛ nō idigui in emigraneis acutis alia medicia nisi apponere oleū nenufar. i narib⁹.

¶ Quidā ɔquerebat᷑ de fluxu vētris ɔtiuo: ꝛ pcepi vti rebus q̄b⁹ añ fuerat vsus. Sꝫ nō pfuerūt: ꝛ cū morā facerez cū ipso: vidi q nō surgebat ad selā frequēter nisi p⁹ longū sōnū. Deinde ɔstipabat᷑ nā ei⁹ diu: q̄sui tūc ab eo vtrū accideret ei p⁹ sōnū noctis q rñdit q sic. ꝛ itellexi q hūor descēdebat a capite ad stōm: ꝛ ɔmouebat stōꝫ ad expellēda supflua: ꝛ qñ vigilabat spuebat sepe. vñ ppēdi q ille hūor descēdebat i sōno: cui pcepi q tōderet caput: ꝛ fricaret cū sinapi: ꝛ redoleret muscū: ꝛ ablat⁹ ē fluxus cronicus.

¶ Liberaui ēt q̄ples hoies a morte q ɔqrebāt᷑ de siccitate stōi: ꝛ calore: ꝛ cū receptiōe çuchari nenufarini: ꝛ ei⁹ sirupo: ꝛ vīo albo limphato cū tātūdē aq ifridate sup niuē: et dabā ei pullos coctos infridatos: ꝛ aspsos cuꝫ viscositate citonioꝝ ꝛ oleo nenufarino.

¶ Et hēbā sociū q ɔqrebat de arsura stōi maxie i pncipio digōnis. accepi. ℥. iij. çuchari viol. ꝛ ro. ɔmiscui ꝛ apposui ℥. i. aloe. ꝛ. ℥. i. olei nenufar. Et iteꝝ ɔmiscui ꝛ feci ipm i eo q curat⁹ fuit curatiōe ɔpleta: ꝛ sp fui ɔtēt⁹ in effimera solo balneo dulcis aq tepide. Deiñ aq fride cauēdo sp ne pateret᷑ orripilationē: ꝛ sp fui ɔtētus i sinocha sirupis fructuū laxatiuis: ꝛ in oi gñe febriū: vti infridatiōe ꝛ hūectatiōe: ꝛ hec ē curatio quā adhibui cuidaꝫ q aggressus fuit iter i estate: q rediēs icidit febrē acutā fortis caloris valde: i q̄rto vo die augmētata fe. est: ꝛ rubedo col. ꝛ appuerūt mala signa: ꝛ vapor q ab eo resoluebat᷑: erat valde calid⁹: ꝛ post horā icurrebat cardiacā. ego aūt expectabā fluxū e naribus: vel fluxū vētris cum vidi q hec oia accñtia supueiebant ꝛ pmanebāt in eadē mala dispōne pcepi q scalperet i naso si forte supueiret flux⁹: q cū tardaret: ꝛ calor augmētaret᷑: ppinaui decē lib. aq fride: ꝛ statim hūit rigorē: ꝛ remissus ē calor: ꝛ vrinauit: ꝛ sic pmāsit febris dieb⁹ decē: et silr seruiēs eius qui cū eo inerat: etiā hāc eadē passus est fe. Sꝫ q nō potauit aquā fridā eadē hora mortu⁹ ē i eiusdē diei meridie. nō est ergo dubiū quin iste liberatus sit a morte per aque frigide potum.

Dicit Rasis: cū essem sollicit⁹ plimuꝫ circa medicinā me oportebat vigilare: ꝛ tādiu feci donec oio sōno carui: ꝛ vsus fui rebus diuersis q̄ mihi nihil pfuerūt: ꝛ nō iueni meli⁹ q̄ apponere narib⁹ oleū nenufarinū ꝛ lactucas comedere: q̄b⁹ vsus fui oi tpe iuuētutis mee: ꝛ sūpsi in tpe senectutis paꝝ coctas. q vsus ꝛ tūc incurri debilitatē visus ꝛ mollitiē testiculoꝝ: ꝛ nō iueni meli⁹ q̄ cōedere passeres ꝛ pullos columbaꝝ quousqꝫ redit visus: ꝛ iueni mirabile ad hoc oleū: post qđ nō est aliud i eius opatiōe. ℞. ol. pineaꝝ. olei de ben. olei macianoꝝ dul. añ. fel passeꝝ mediā ptē buliāt oia bullitiōe vna sup leuē ignez. p⁹ adde. ℥. ℥. musci rubei ꝛ vnge virgā ꝛ testiculos: ꝛ vtere post balneū: ꝫ oleū calefacit ꝛ tēpat spūs. Quidā iuuēis soci⁹ me⁹ q mecū erat hyerosolymis ɔq̄stus erat mihi de cardiaca ꝛ tristitia ꝛ timore sine cā manifesta: cui pcepi vt esset cōtent⁹ carnib⁹ ancipitris coctis cum basilicō gariofilato assatis ꝛ aspsis aq ro. ꝛ pcepi potare vinū albuꝫ loco aque: ꝛ odorare aromatica: ꝛ p ꝫ ipm feci acqrere audaciā ꝛ fortitudinē: ꝛ sic curat⁹ est a passiōe. Et scias q nō pōt ɔfortari virtus senis ꝛ ɔualescētiū: ꝛ pauci sanguinis nisi p vsuꝫ columbaꝝ ꝛ turturū ꝛ passeꝝ cum vino odorifero.

¶ Liber quartus de dietis medicinis ꝛ cibarijs.

Omne cibariū ex aīalib⁹ vl ex nascētibus nō euadit qn aliqđ vtilitatis vel corruptionis hēat. Et nāles phi secreta eoꝝ inestigauere q̄plimū: ꝛ nō attigerūt aliqđ nisi debili iuestigatōe quo ad vitatē. Et sciētes i hac re vbū stabile ōbēt pponere. Et ego qdē sicut ꝛ phi cōsulo: vt ex his reb⁹ minus q̄ vnq̄ poterit accipiat. Et cōsulo vt ex eis qs vtat᷑ q̄b⁹ ɔploni sue dissonātia ñ existat. Et ꝫ antiq laudauerūt sine ꝫ q secreta sua detegerēt. ¶ Et scias q oē q occultā hꝫ virtutē aliqđ forte in corpe vel vtilitatis vel corruptiōis opat᷑: ꝛ ex q̄buscūqꝫ vti nō dꝫ. Et ex his occultis nesciūt hoies neqꝫ itelligūt: neqꝫ ēt pñt noiare. Intellect⁹. n. eoꝝ occult⁹. Sed dieta ꝛ medicatio re subtili ꝛ spūali dꝫ fieri: q odor ꝛ odoris vapor oñdit absqꝫ his que p comestionē ꝛ potū noscūt᷑. Et ob ꝫ ɔsulo vt ex medicis qs min⁹ accipiat. Et ego detexi hic vitatē. Expta. n. sunt ea q̄ i ꝫ loquēdi metodo apposui i ꝫ meo libro: quē equidē ad hūanā vtilitatē ɔposui: q inter alias dignior existit. Et iō ciboꝝ ꝛ medicinaꝝ vtutes iqsiui ampli⁹ i ꝫ vbo vt maiorē possēt hoies vtilitatē hr̄e: ꝛ nos hic vboꝝ mltitudiēz abijcimus. Et multa relinquimus: propterea q homini esset difficile itelligere: ꝛ ob hoc librū nostrum laudamus quia continet veritatem. Si ex rebus viuentibus quis

vtetur recentibus cũ suo sanguĩe maior ⁊ velocior ad vtilitatem ferẽ dieta: ꝙ̃ qui reb⁹ subtilibus vti voluerit ⁊ calidis: sed tñ ad hoc accedere non poterit propter suã complexionẽ ⁊ necessitatẽ: ⁊ ꝓpter consuetudinez nõ excusat gn spectet: ⁊ abstineat tpe mortis ipsoꝝ vt ipsoꝝ virt⁹ frãgatur: que fortasse ꝑ vnã diẽ debet dimitti: et sic ↄuenientia ipoꝝ melior est. ❡ Et reges elegerũt aquilas ⁊ ancipitres: lupos et canes: ⁊ reliqua rapiẽtia ad hoc videlꝫ vt ñ tantũ delectenẽ. veꝝ ẽt vtilitatẽ ex captiõe habeãt ⁊ salutem: ⁊ vt ipsoꝝ carnes que dure sunt ꝑ motũ frangantẽ: et ẽt qꝛ mors eorum existit proxima. Et ob hoc naturales ꝑceperunt vt cum ex his rebus quis vti debeat prius virt⁹ carnis eorum debiliteẽ per motũ. Et si prius hoc eis viuẽtibus factũ fuerit: ⁊ postea interfecte fuerit carnes ipsaꝝ habiliores fient. Etiã dixit Dipo. Ex eis que carnes habiles ad comedendũ faciunt est artum vel nitruz: vel nitri frusta: vel rami ficuũ. hec enim oĩa aperte preparant: et ex hoc precipim⁹ vt coclearia ex ficub⁹ fiant. hec. n. coclearia carnes reddũt habiles: ⁊ in libro cognaꝝ cagiçen abusamen. dixit Johemor cũ corpa nõ nisi ꝑ cibaria degant ⁊ vegetenẽ: deberent reges inuestigare res q̃ appetitũ ꝓuocarent ⁊ sufficienter comederent ex reb⁹ viuis. Et debent res diuersas comedere cuz reb⁹ saporiferis ⁊ boni odoris ⁊ bonas debẽt ollas hr̃e: et cognari⁹ eoꝝ dꝫ eẽ medicus.

❡ Sermo in reb⁹ que electe sunt ex reb⁹ viuẽtib⁹ quadrupedibus ⁊ auib⁹ ⁊ ex domesticis ⁊ ex montanis melior: ex carnibus pilos hñtibus: saporosior ⁊ aptior ⁊ temperatior est cum aceto ⁊ agresta. Et ex eis q̃ coquunẽ ⁊ assantur ad prunas. Et assate ad prunas ponderosiores sed almurieos ꝑparat. Sed a capitib⁹ hoĩes precauere debẽt ⁊ a caudis. philosophi. n. dixerunt ꝙ carnes pilose venẽa nõ euadunt naturaliter: ⁊ maxime capita eoꝝ ⁊ caude: ⁊ ideo comedi non debent.

❡ Melior ex carnibus montanis ⁊ absqꝫ nocumento minori: ⁊ absqꝫ vẽtositate. Caro gaçelis ⁊ caprioli existit. Parum tñ est sicca: cuius siccitas cum oleis humidis remoueẽ et ĩ comestiõe eius virtus accidit mirabilis. Prodest paralisi fridẽ: et iteriora ipsius comedere ẽ austeꝝ: tenasmũ. n. generat. Et pedes eoꝝ assidue comedere hoc idem efficit propter superfluam siccitatem: et hec membra comedi non debent.

❡ Caro edina est frigida et humida mirabilis: sꝫ ĩ ea odor existit: et ideo comedi debent edi non magni: et apti sunt ad salutis custodiam.

❡ Arietina caro bona est cũ nõ est antiqua. euasit malitiã eius: cui iaz cornu creuit. Cũ. n. cornu ipsi⁹ nasciẽ humiditatẽ amittit: et medulla ipsi⁹ vsui nõ ẽ apta. a ꝓprietate. n. habet obliuionẽ facere: aries tẽperat⁹ est in estate. Tẽperatior. n. calidior est et in estatis tpe visus ex eo nõ est conueniens. Ex calore enim superfluo maniaz facit: et assati maxime: et in omni re alia euadit malitiam.

❡ Pulli gallinaꝝ temperati ad friditatẽ declines parũp: digerunẽ velociter vsui ↄueniẽtes: sperma augmẽtãtes ⁊ sanguinem. Et Aꝝ. phus dixit. habent virtutem calorem innatum vigorandi.

❡ Galline que nimiũ nõ sunt antique nec nimiuz pingues mirabilis cibus existit: ⁊ tempatiores alys existũt: ⁊ pull⁹ approximãt: ⁊ eaꝝ medulle virtutẽ hñt generãdi vertiginem: ⁊ dixerunt phi ꝙ earũ axungie iter ceteras obtinẽt principatũ in mollificãdo duriciẽ: qõ axũgie anseꝝ efficiunt: ⁊ gallinas comedere generat lumbricos.

❡ Galli veteres vsui nõ ↄuenientes hũiditate priuati sũt: cum assellanduz danẽ dubiũ est. Nitrositas. n. que in eis existit: putredinẽ generat. ❡ Et dixit Galien⁹ ĩ libro suo secretorũ ꝙ ossa galloꝝ subeth efficiunt ꝑꝑ proprietatem cũ comedũẽ vel excitãẽ: ⁊ melius est vt dimittanẽ.

❡ Pulli columbaꝝ cib⁹ mirabilis ad caliditatẽ declinãs: ⁊ phi dixerunt ꝙ in eis est virtus mirabilis: ⁊ ꝑceperunt ꝙ hi qui paꝝ habẽt sanguinis: ⁊ quib⁹ deficiũt virtutes: ⁊ calor innat⁹ debẽt eos comedere: ⁊ ex ꝓprietate dolori renum cõferunt: sanguinẽ colant corruptum. ❡ Et he due res sunt mirabiles. ⁊ hñt ꝓprietatẽ egritudinẽ capitis cronicam generãdi: quare capita eoꝝ cum iterficiunt auferri debent: vt eoꝝ malitia reprimatur.

❡ Perdices cib⁹ bonus ad friditatẽ ⁊ siccitatem tendens. Jus eaꝝ boni odoris ⁊ boni saporis nãliter temperatũ: et ad comedendũ sunt apte: qñ cum oleribus comedũẽ. s. cũ rapistro yameni. Et eoꝝ virtus mirabilis: quam dixerũt phi est. ꝙ humiditatẽ exiccant stõi: ⁊ putredinẽ extrahũt: ⁊. s. hoc nõ est dubitatio: maxime tamẽ si cuz succo pomorum dulcium excoquanẽ. Et sic cocte euadũt malitiam: ⁊ earũ virtus secũda est retentiuã confortare virtutem.

❡ Fasianus cibus cõueniens laudabilis subtilis pullis affinis quo ad esum. ethicos confortat qui ab egritudinibus ethici fiunt: ⁊ hñt proprietatẽ vigorãdi virtutes que digerũt humores corruptos in stõ reparant.

❡ Alchadareg bonos efficit humores: ⁊ est cõueniẽs cib⁹ ⁊ subtilis: ⁊ est calidior alys auibus ⁊ caliditati innatẽ affinis existit. Et mala acetosa ⁊ coctana: ⁊ mala g̃nata acria: ⁊ citri qõcũqꝫ ipsoruz cum ipso misceẽ ipsius caliditatem reprimit: ⁊ hꝫ proprietatẽ augmentãdi intellectũ: ⁊ remouet damnũ: qõ medulla arietuz operatur.

❡ Areching: facilius a stõ vincitur q̃ alie aues: que sũt p⁹ alchadoreg: sed sunt humidiores in autũno. quare virt⁹ in ipsa cognita est que sũt apposite cũ comesta fuerit.

❡ Anates proprietatẽ habent soluẽdi humores in intestinis ⁊ purgant ea. Eoꝝ epata ꝓprietatẽ habẽt priuãdi fluxum ex debilitate epatis accidentem.

❡ Turtures cib⁹ conueniens bonos efficit humores caliditati attinent: ⁊ ↄferunt plus post pullos columbaruz: et habẽt virtutẽ mirabilẽ: ⁊ augmentãt sanguinẽ in oĩbus ĩ quibus est paucus. Et dixit phs. proprietate vigorant vĩutem retentiuã: ⁊ in hoc maxime preualent.

❡ Atleiar ⁊ dr̃ ꝙ sit merulus auis humida laudata bonos efficiens humores cito digeriẽ: ⁊ dicit cratem spintalis in libro suo quẽ composuit: ꝙ est melior cibus ⁊ conuenientior eis in quibus melancolia incipit generari.

❡ Alchenebit. i. columbus silr̃ leuis est cibus ⁊ subtilis: et hẽt proprietatẽ ad fluxum: ⁊ ius ipsius prepat humores: ⁊ eos facit habiles ad soluendũ: et est laudabilis eis: q ex egritudine deficiunt: et hoc dixit phs: ꝙ carnes eius hñt proprietatem remouendi tenasmum.

❡ Lac a quo butiꝝ nõ est tractum: ⁊ maxime recens ⁊ butirũ crudũ intestina humefaciũt ⁊ lubricant: ⁊ ea ledunt. lac coleram incendit ⁊ ardorẽ: recens somnum ꝓuocat ⁊ vigore caliditatem innatã confortat.

❡ Oua meliora sunt oua gallinaꝝ earum que cum gallis viuunt: ⁊ dixit arçicon: ꝙ oua gallinaꝝ virtutem augmẽtant: ⁊ maxime in virtute coeundi: humectant: ⁊ ethicis conferunt ⁊ sanis hominibus.

❡ Pisces meliores sunt fluuiales: ⁊ marini sunt illi qui habent asperã cutem: ⁊ non sunt mucillaginosi: ⁊ nãliter albi sunt ad moduz argenti. Et pisces nigri ⁊ rubei in qbus sunt pẽne diuerse: ⁊ qui hñt colorem pauonis: ⁊ in quibus macule sunt nigre: ⁊ palide: nãliter mali sunt: ⁊ ab eis est cauendũ. Apostema. n. generant in membris anteriorib⁹ ⁊ intestinis: ⁊ puncturas: ⁊ oppilationem generãt: nocumentum visui inferunt: maluz sanguinem generant: ⁊ frigidos naturaliter humectant.

❡ Olera humores humectant non sunt cibus conueniẽs: ⁊ melior eis est endiuia et acetosa: arcula ⁊ rapistruz ⁊ holus iamenũ ⁊ lactuce: et eorum comestio visum debilitat

⁊ calorem innatum.
¶ Cucurbita si ex eis nimis comedat tenasmuz generat: sed si aceto ⁊ alys preparetur melioratur.
¶ Lenticule habēt virtutē cancrum generandi: humido stōacho conferūt: cū nimiū cocte fuerint: ⁊ si cōfecte fuerint cum oleo amigdalarum virtutez expulsiuā ꝯfortāt.
¶ Napi bonum visum efficiunt: ⁊ sunt cibus cōueniens.
¶ Rafani ⁊ eorum stipites in stomacho durant quāplurimum. caput replent. guturi vero conferunt.
¶ Preparationes. Piper vrinam ꝑparat: zinziber vētrē humectat. Galanga stomachum cōfortat: aracos: frigiditati ⁊ retentioni vrine cōfert. Cinamomū virtutē habet bonū faciēdi odorem ⁊ bonū saporē: ⁊ cōfortat cor: ⁊ addit in sperma. Grana fabar coctaꝝ remouēt calorē gutturis: ⁊ remouēt damnū qđ tubera ⁊ panis azim⁹ faciūt ⁊ ꝯferūt tussi. Cicera bonā faciūt vrinā: ⁊ bonū colorē: sꝫ maxie si cū carnib⁹ comedūt ⁊ cū cinamomo ꝙplimuz.
¶ Ficus cū comedunt recentes putredinē remouēt: ⁊ dixit gratiz ꝙ ficus putredinē efficiunt: ⁊ nō debent comedi ꝑpter lactis sui venenositatem.
¶ Uue albe subtiles leues cū cortex eis r̄mouet extremitatibus conferunt ⁊ addunt in spermate.
¶ Pira appetitum nō veruz remouent: ⁊ intestinis nocēt ⁊ maxime longaono: ⁊ tenasmum efficiunt.
¶ Pruā colerā r̄mouēt ⁊ eā expellūt maxie pruā palida:
¶ Mala: vsus eoꝝ stōacho nocet: ⁊ maxie vsus recētiū q̄ cito nascūt: ⁊ ea q̄ i estate nascūt: ⁊ i autūno orificiū ꝯfortāt stōachi: ⁊ ipz vigorāt: ⁊ acetosa acria obliuiōez efficiūt.
¶ Coctanū stōacū ꝯfortat: ⁊ epar: ⁊ vsus eius putredinez in intestinis generat.
¶ Persica febrib⁹ vrētib⁹ ꝯferūt i ꝓn⁰: ⁊ succ⁹ eoruz i fine fac̄ febres putridas si māz habilē ad exeūdū n̄ iuenerit.
¶ Juiube ardorē sanguinis extinguūt: colerā expellunt humiditates tēperāt: ⁊ maxie recentes ⁊ mature: ⁊ dicit Cratim ꝙ est mirabilis eorum natura.
¶ Citrū fore nūero ipz iter herbas ⁊ flores bōi odoris. Et hꝫ v̄tutē foliū ei⁹ ⁊ cortex r̄mouēdi venenū ⁊ ꝯfortāt cor
¶ Cucumer frigid⁹ bon⁹ stomacho meliores sarraceni ꝙ gallici ꝑprietatē habent remouēdi colerā.
¶ Mala ḡnata dulcia: leuia bonos hūores ḡnant: expellūt hūores putridos ab orificio: mouent appetitū comedēdi. Et eoruz acetosa stomacho nociua sunt ex ꝑpetate.
¶ Nuces ⁊ auellane male stomaco ⁊ epati humores malos efficiunt in ieiuno.
¶ Fistici ꝑprietatē habēt cōfortādi epar humores crossos expellūt. Et ex philosophis sunt qui dicūt ꝙ qñ cum musto sumpti fuerint hūores a venis expellūt.
¶ Grana pinee cal'a ⁊ hūida sūt: opilatōes venaꝝ aperiūt i pectore: ⁊ vesica ⁊ renib⁹: ⁊ hēnt v̄tutē mirabilē. Jngt crasti. ⁊ ꝯcessit Ar. qđ ḡna pinee hūiditatē antiquā expellūt: ⁊ ꝑmouēt hūiditatē nālē ⁊ hec ē virt⁹ mirabilis.
¶ Uue passe habēt virtutē cognitā ſm doctores naturales: ꝙ prosunt egritudinibus intestinorum cuz comeste fuerint: ⁊ intestina impinguant: ⁊ epar debile.
¶ De sunt medicine salue ⁊ cognite: mirobalani citrini. chebuli: belerici: emblici: fudiberbeꝝ: reubarbaꝝ: dragāti: gūmi arabicū: aloes: acatia: cassia fistula: Tereniabin: cinamomū: amomū: sq̄nātū: calam⁹ aromatic⁹: cost⁹: darsesaban: tralacta: mastix: sādaraca: charabe: lignū aloes: musc⁹: cāphora: ambra: gariofili: sandali: spodiuz faufel: carui: nanoti: setbet: nux mus. bolus ar. neichaberi: lapides ferri ruzubet bezari. thenet: lapis lazuli: lapis iacit⁹.
¶ Sisimbrium: mēta: almarda: dux. fumus terre: fenigemisch: seleni: liliū albū: liliuz cel. nenufar celeste: ⁊ palliodiuz: aliothinuz: rose: viole: virgeris: ladion idest oculus bouis. virga pastoris: iusq̄iam⁹. Jste sunt tres res medicinaꝝ: i q̄bus nō euenit timor. Et si cuz cera vel sepo vel zuccharo misceant raro vel nūq̄ꝫ egro lesionē efficiūt magnā. Nunq̄ꝫ enim vidi vel audiui ꝙ aliq̄s q̄ his reb⁹ medicaret magnā lesionē inferret egris. ¶ Sꝫ res q̄ cognite nō sunt: q̄s q̄s vult experiri audaciter cum eis medicari nō debet. Et quādo aliq̄s i antidotarys cōfectiones inuenit: cū eis medicet cū reb⁹ iuentis ⁊ cognitis: ⁊ i cibarys sic faciat: ⁊ cū doctor hoc faciat fortunabit i suis operibus ⁊ habebit complementum rationis: ⁊ oīa que natura humana abhorret ⁊ timet omnino dimittat. Et deū exoro vt super his mihi tribuat adiutorium.

¶ Liber quintus de verbis ypocratis.

Ntroitus ad tractatuz quintum i salute q̄ nobis accidit: ꝑpter verbuz ypocratis. Jngt abubetri medicina tota est dei ⁊ res venerabilis. Et grates deo reddimus eo ꝙ nos fecit aptos in ea: vt veneratores ipsi⁹: ⁊ custoditores ipsi⁹: ⁊ fecit nos imūes a sciētys vilibus: ⁊ fecit rusticos remotos ab ea ꝑpter lōgitudinē tēporuz ⁊ dieruz. Et q̄r iquisitores scie ⁊ trāslatores pauci inueniūtur: ⁊ etiaz q̄r illa angusta: ⁊ etiaz illi qui sciam habēt apud se. nā āpli⁹ augmentāt eam respectu sui ꝙ respectu amicorū suoꝝ. Et deo grates reddim⁹: ⁊ laudes ei referim⁹ ⁊ exoram⁹ vt nobis scientiaz augmentet ⁊ ipse dominus diues magnus ꝑter quez nō est alius.
¶ Jnquit ypocras cū in die sexta acute egritudinis apparuerit apostema magnū vel liuidū post aurem: in decio septimo die patiens moritur.
¶ Cui in iūcturis nascit̄ apostema: ⁊ habet tumorē ⁊ scabiē in pedib⁹ ab egritudine vsq̄ꝫ ad mēsem vnū euadet.
¶ Quādo in narib⁹ apostema natū fuerit ad lēticule siliitudinē ⁊ ē viride vel nigꝝ morit̄ hō vsq̄ꝫ ad annum.
¶ Qui dolorē i ypocōdrys hūerit: ⁊ maxie sinistro: ⁊ iflatio fuerit manifestaꝝ: ⁊ cito ꝯsumit: morit̄ vsq̄ꝫ ad. iy. diē.
¶ Cuius alicui ycteritia supuenerit: ⁊ vniuersaliter corp⁹ occupauit: purget̄ cū aq̄ achabile ⁊ fumiterre: ⁊ pōatur supin⁹: ⁊ bibat vinū temperatum.
¶ Cui apostema apparuerit nigrū vel liuidū in digito: pedis magni sinistri similiter scias cē apostema: ⁊ si anteriores fuerit infra tres dies aut septē moritur.
¶ Si in corpore hominis fuerit alchasar idest bertoga: ⁊ sunt apostemata parua minuta rubea q̄ de facili resoluūtur: dicatis ei ꝙ habebit egritudinē leonis. ⁊ cū apostēa nigrū apparuerit in lingua patiētis febrē cōtinuaz in die nō cretica: dicatis ꝙ moritur: ⁊ est signum pronosticum ꝙ memoriā amittit.
¶ Corporis dolor ⁊ cordis tremor cuz q̄s a somno surgit repletionē humoꝝ in corpore signat: ⁊ est signum pronosticum mortis subitanee.
¶ Cui itra oculuz apparuerit apā ad auellane magnitudinē: ⁊ dolorē nō sentit nec pōd⁹: vsq̄ꝫ ad trigita dies morit̄.
¶ Qui i sōno mlta logt̄ apostema hēbit. Cui dolor cū in pedib⁹ euenerit vsq̄ꝫ ad mēses. iiij. non moritur.
¶ Si in febribus non adurentibus quis sitim nō patiat̄: ⁊ pedes eius frigidi extiterint: ⁊ oris habuerit amaritudinem infra. xx. dies moritur.
¶ Cui i ꝓncipio nasi apostema nigꝝ apparuerit vł acciderit cū forti dolore velociter ante duos mēses morit̄.
¶ Qui velociter olfatū amisit absq̄ꝫ catarro hēbit febrē.
¶ Cui dolor in genubus acciderit: ⁊ lassitudo cuz surgere voluerit dolor fortis fuerit paralisi capiet̄.
¶ Dolor iūcturaꝝ sine cā paruā vitā ꝓnosticat.
¶ Cui i ancha apostema calidum nimio ardore euenerit vsq̄ꝫ ad septē menses morit̄.
¶ Cui i digito magno pedis dextri apostema apparuerit

ad nucis similitudinē fedū tā ī colore q̄z in visu: ꝛ cum ardore nimio fuerit vsq̄z ad annū moritur.
¶ Lingue grauitas si iuueni acciderit post ipsius humiditatem mortē pronosticat subitaneam.
¶ Cui apostema in mollitie auris euenerit cū forti doloꝛ vsq̄z ad tres mēses moritur.
¶ Cui febres q̄rtane acciderit ꝛ fluxū sanguinis ex naribus passus fuerit ī die nō cretica ante tres dies moriꝛ.
¶ Cui ī palma doloꝛ cū ardore vsq̄z ad octo mēses moriꝛ.
¶ Qui cū oculis aptis dormit epilepsiā habebit.
¶ Qui a sōno territ⁹ surrexerit: ꝛ hoc multū ei accidit: vel moriꝛ vel pecuniam amittit.
¶ Qui manus suas mouerit quasi aliq̄d acceptur⁹ ꝛ mortui ei apparuerint infra dies .xv. moriꝛ.
¶ Qui post septimanā p̄mā febrē habuerit feceritq̄z res q̄s nō ꝯsueuit: sicut si se detexerit vel vētositatē emiserit vel verba enormia dixerit sine dubio morieꝛ.
¶ Qui in aliqua egritudine memoriam amiserit habet signum mali pronosticum.
¶ Cui ī corpore serpigo liuida cū ardore nimio acciderit: ꝛ serpigo cuius coloris ad pruritum corruit vsq̄z ad sex menses moritur.
¶ Cui apostema nigrū liuidū vel rubeū euenerit morieꝛ: maxīe si egritudinē acutam passus est.
¶ Cui facies tōta fuerit: ꝛ febrē acutā hūerit cito morieꝛ.
¶ Cui articuli cito mortui fuerit: cito rationē amittit.
¶ Qui appetitū habuit sup̄fluū: ꝛ ī horis q̄bus comedere consueuit humores venenosos habuit in stomacho: ꝛ si augmentati fuerint moritur.
¶ Qui auditum amiserit superflue: surdus ē effectus.
¶ Qui studere ꝯtra volūtatē sui voluerit: ꝛ ī studio nō delectaꝛ: vel sōnū vel rationē amittet: vl' melācoliā hēbit.
¶ Qui cibaria appetierit: q̄ in stomacho corrūpūtur p̄ncipalia membra habebit debilia.
¶ Sitiꝫ sup̄flue q̄ sustinet homo ē nature sustinibilis.
¶ Famē sustinere nō ē signū bonū fortitudinis nature.
¶ Qui naturam habet debilem in acquirendis reb⁹ altis ꝛ magnis moritur.
¶ Corporis ponderositas ꝑpter cibaria cibos sup̄fluos ꝛ potum superfluum sumit.
¶ Crudelitas male intelligētes generat habiles.
¶ Temperantia saluos ꝛ saluandos generat.
¶ Liber sextus de scientijs ꝛ intellectibus sine q̄bus rectus medicus esse nō potest.

Inquit abuberth. res ī medicīa exptas nō potest q̄libet homo intelligere. ¶ Operari cū fiducia que ī libris reperiunꝛ absq̄z sapientia doctoris res est casualis. ¶ Complexio boni igenij hominis: ex opere medicine: ꝛ philosophie ꝛ cogitatiue preualet.
¶ Quāplures doctorum libros legere: ꝛ secreta eorum īspicere nimium confert: quilibet enī philosophus aliq̄d habet sibi conueniens.
¶ Farchi tēpus paruū est in cognitiōe herbe cuiuslibet ꝛ ex terre nascētibus: sed cognitis est vtēdū: ex q̄bus copia haberi potest: ꝛ quas non es expertus dimittas.
¶ Nō sunt culpādi doctores antiq̄: eo q̄ de rebus altioribus sunt locuti: ꝛ eoꝝ facta dubitāda nō sunt: ꝛ in his dubitādum non est: quāuis causaꝫ factoruꝫ nō ostēdissent. Res. n. ratiōabiles sūt: de q̄b⁹ locuti sūt philosophi. hoīnā nō euadit errorē maxīe in reb⁹ difficilibus.
¶ Qui ex sciētia nāli ꝛ philosophia adiut⁹ non fuerit: nec ex canonib⁹ logice: neq̄z ex orizōtib⁹ sapiē: ꝛ in rebus secularibus delectaꝛ: dubitabilis dꝫ esse ꝛ maxīe medicine.
¶ Cum galienus ꝛ aristoteles fortasse in re aliqua nō cōcordant: graue est eorum rationem concordare.
¶ Bestie frigide ꝛ hūide: cib⁹ eaꝝ calide ꝛ hūide res.
¶ Temperātia rationum earū est cognitio.
¶ Uirt⁹ spiritualis: ꝛ virt⁹ naturalis: ꝛ virt⁹ aīalis nō solū in libro nostro sunt diuerse: verum etiam in intellectu.
¶ Queadmodū in morib⁹ ꝛ facieb⁹ ꝛ mēbris hoīes patribus ꝛ auis similes existūt: ita etiā in antiq̄s egritudinib⁹ hereditāꝛ: ꝛ maxīe ī egritudinibus mēbroꝝ p̄ncipaliū.
¶ Cum infirmū curaueris cum rebus ad tēperantiā ptinētibus: cura ꝛ cum odoriferis: cum potueris cum his egritudinem vince: ꝛ hoc est rationale.
¶ Ligamentum spiritus cū corpore cum est debile caueas ne cum fortibus medicinis destruas.
¶ Spirit⁹ vitalis fit destructio: cū ꝑpter egritudineꝫ mēbroruꝫ non p̄ncipaliū medicina quis vtiꝛ violenta principalia mēbra resoluēs: ꝛ cōplexiōeꝫ eorum destruēs.
¶ Cibaria confortātia odoris boni tēperantie affinia virtutē nālē cōseruant ꝛ mēbra principalia confortant.
¶ Cum egrū curas: virtutem naturalē vigora: si enī vigoraueris eam: egritudines quāplures remoues. Si vero eam dimiseris medicinis quibus vteris eam destruis.
¶ Epar ꝛ stomacus medicinas citius rapiūt naturaliter ꝛ cibaria: ꝛ si res incōuenientes recipiunt patiuntur.
¶ Dolores acuti calidi velocius frigidis corrūpunt propter caloris acumen.
¶ Quando corpus egritudine inuasum fuerit: non cureꝛ cum rebus principalia membra ledentibus: ꝛ si feceris nocebis: cum conferre te credas.
¶ Spiritus naturā corporis sequitur: maxime si dolor in membro extiterit p̄ncipali: ꝛ cuꝫ dolor hoc modo fuerit confortetur spiritus cū odoribus: ꝛ in similibus placentibus: ꝛ hec cura corpori existit conueniens.
¶ Medicinas accipere que caput purgāt post cenam cū dormiendi ē tempus magis ē conueniens: ab extremitatibus enim melius educuntur humores: hac enim hora interiora ꝛ mēbra vigent fortitudine.
¶ Cum egritudo a cōplexione corporis diuersa fuerit: curari nō debet cū rebus cōplexioni contrarijs: maxime si egritudo fuerit in membro principali.
¶ Egritudo cōplexioni mēbri similis: cū medicina cōplexioni affini curari nō debet: sed potius dimittas q̄z cures egritudinē cū mala cōplexiōe affini vt dictū est: meli⁹ est enim cū medicina mēbro cōtraria eā curare.
¶ Ethicos cū reb⁹ vigorātib⁹ cōplexionē cura: ꝛ a tēperātia non remotis.
¶ Cū pauciorib⁹ medicinis hūorem a corpore remouere que cognite sunt: sani⁹ ē: q̄z si cum plurib⁹ eum expellas.
¶ Singulares medicine nō sūt dubitabiles: ꝛ cōuenire ī virtutib⁹ dubitaꝛ. Antiqui enī philosophi in compositis medicis dubitabāt vt singulariū virtutes cognoscerēt.
¶ Cum his medicinis debemus operari: quorum virtutes scimus: ꝛ quarum operationes erga naturam nouimus manifeste.
¶ Utile est medico nouisse q̄ hūores hyeme ꝛ vere plures sunt: ꝛ estate ꝛ autumno pauciores: facili⁹ ergo estate ꝛ autūno curanꝛ egritudines.
¶ Egritudinem in membro radicali existere signum est dissolutionis corporis.
¶ Cum humoris innaturalis effectū reprimis ꝛ naturam q̄etari dimittis conueniēti⁹ operaris: q̄z si cum vomitu ꝛ fluxu euꝫ curaueris. Omnis enim fluxus vel vomit⁹ debilitatē nature operaꝛ. Et hoc consilium tibi affectuose presto: cū humorem membꝝ p̄ncipale noueris ñ petere: Or si fortasse membruꝫ principale petierit omnino apostemata debilium ex egritudine non reputianꝛ. mēbra enim p̄ncipalia eoꝝ sūt debilia: ꝛ hec eoꝝ mēbra debēt

potiꝰ cōfortari ꝙ̄ putredinē apātis recipe: ꝛ quanto āpliꝰ apostema creuerit tanto eoꝝ mēbra īteriora iuuanꝫ.

¶ Homines in sexto vel in q̄nto climate degentes debēt flobotomari potiꝰ ꝙ̄ qui in p̄io vel ī septimo existunt: ꝛ minꝰ oīum qui sūt in scd̄o tertio ꝛ quarto climate.

¶ Cū apostema ī mēbro fuerit p̄ncipali ꝛ dolorē egrotās nō senserit: nec defectū ꝓtendit: ꝛ maxie si ex sanguie vel colera fuerit gn̄atū: ꝛ raro huiusmodi egritudies ꝯtigūt.

¶ Frigida ꝛ hūida corpora nāliter paꝝ ex cibis pro nutrimēto recipiūt: ꝛ qd̄ expellunt est nimis. sed eoꝝ fluentia sunt hūilia: ꝛ egritudies ꝗs habēt difficiles ad curāduꝫ.

¶ Corpora calida ꝛ sicca ex cibarijs multum recipiunt ꝓ nutrimēto: ꝛ multum appetūt: quorum ventres sūt sicci ꝛ eorum cure habiliores sunt.

¶ Ethici ex egritudinibꝰ cū cibaria necessaria desiderāt medicus ea sic ꝓparet: vt eorum malitia auferatur ꝛ appetenti ea ministret.

¶ Doctores medicie egros d̄bēt ꝯsolari ēt si signa mortꝭ ꝓcēdant. Corpora. n. hominū spiritꝰ eoꝝ sequuntur.

¶ Spiritꝰ doctoris humilis adiutorium prestat egris et eius contrarius non prestat.

¶ Logici. ꝛ qui ex igenio ꝓprio volūt iudicare: ꝛ iuuenes q res nō sūt experti interfectores existunt.

¶ Decet magr̄m egrū īterrogare: vt cāꝫ egritudīs īteriorē cognoscat: ꝛ postmodū rōnale iudiciuꝫ ꝓstare poterit.

¶ Decet magistrū vt ab alijs vrinarū indicia ingrat: ꝛ eorū verba audiat: nec verecūdeꝫ egrotuꝫ interrogare: vt sciat an egritudo iter venas: vel extra existat vꝪ ꝯsistat.

¶ Dubitabilis est doctor qui iudicat facile.

¶ Decet magistrū egri ꝯsuetudinē cognoscere ī sanitate: vt cū res ipsi placētes in sanitate cognouerit: ei ꝓmittat cum ab egritudine ereptus fuerit.

¶ Decet paraliticos vt corporibus suis naturalem caliditatem approximent cū calefactura que nō est ignis caliditate: sed sit incorruptorū virginum.

¶ Homines a consuetudinibus remouere: si vsus fuerit antiquus dubitabile est.

¶ Queādmodū res crude absq̄ ignis caliditate ꝛ humiditate nō possunt excoqui: sic nec digestio celebraꝫ absq̄ humiditate ꝛ innato calore.

¶ Nobis est cōueniēs: vt humores ī egritudinis p̄ncipio relinquamus. Sed si valde distēperati naturā violauerint eos omnino remoueamus.

¶ Decet magistꝝ cū hūores cōtētos iter venas purgare voluerit vt medicamē cibo sīle faciat: vt ad venas accedat: ꝛ a nā ñ existat diuersa: qd̄ si fecerit: hūores ad purgādū aptos faciet: ꝛ si vi fortasse ifer̄r voluerit nāꝫ variat.

¶ Cū hūorē purgare volueris māꝫ ꝓpares cū medicinis ꝛ cibarijs placētibꝰ ꝗ cibaria nām medicine habeant.

¶ Nō est opꝰ balnei calidū infrigidare aut frigidū calefacere: sed soluere ꝛ humectare ꝛ abstergere ꝛ sudare.

¶ Potiꝰ ope tiriace idigemꝰ cū sudorē ꝓuocare volumꝰ: ꝛ expellere ꝛ soluere tā ī iuuenibꝰ ꝙ̄ ī antiquis ꝛ debilibꝰ ab egritudine ꝛ maxie ī iuuenibꝰ fortis nature.

¶ Facilius egritudines exteriores vere ꝛ estate curātur: ꝛ econtra interiores.

¶ Nō sunt pauciores egritudines ꝗ̄ cū defectu accidunt: ꝙ̄ que cum suꝑfluitate ꝓcedūt: ꝛ ī hoc magistroꝝ error existit quia statim ad purgandum sunt prompti.

¶ Cui medicinā mīstraueꝶ: ꝛ hūorē purgaueꝶ: cessa purgatōe ñ vtarꝭ: corpꝰ. n. nocebis ꝛ egritudies gn̄abis.

¶ Ossa ꝛ mēbra hominū fride cōplexiōis ꝛ hūide sūt debilia ꝛ egritudinibꝰ ꝓparāꝫ: ꝫ faciliꝰ curā recipiunt.

¶ Apostema puerorū expellas exteriꝰ. Caueas. n. ne māteriꝰ dissoluaꝫ: et maxie si mām a matre reduxit.

¶ Contra vsum egri in oī medicina procedere nō ē cōueniens: sic vt in die quodā aeri frigido exponaꝫ ꝛ ī die alio reliquas vento calido.

¶ Egritudines calide in antiquis timorosiores sunt ꝙ̄ in iuuenibus: ꝛ in eis facilius terminanꝫ vel ad bonū vꝪ ad malum. Nutrimēta eniꝫ que ex cibarijs suscipiūt frigiditati attinent: ꝛ de his non est timor nisi propter innate caliditatis debilitatem.

¶ Egritudines frigide in antiq̄s cure difficiliozis existūt in iuuenibus ecōuerso faciliozis.

¶ Balnea ꝛ medicie ꝓsunt egritudinibꝰ sibi ꝯtrarijs.

¶ Homines qui cibarijs vsi sunt ꝛ debiles sūt post labores stati cibū sumāt: ꝛ virtuosi ante cibū laborent.

¶ Qui cibarijs abstinet si laboret egrotat ꝛ hec egritudo est difficilis.

¶ Paralitici ꝛ spasmati in p̄io secūdo tertio quarto ꝛ septimo climate nō fiūt nisi ex defectu caliditatis innate ꝛ ꝓpter remotionē tēperātie. Uel fiūt huiusmodi ꝑ suꝑfluitatē frigoris: ꝛ iō statiꝫ purgari non debēt.

¶ Cum a capite ꝛ cerebro ꝛ extremitatibus purgare volueris pillulas in quantitate magnas informa: ꝛ post cenam ante somnum ministra.

¶ Cum humores in stomacho fuerit superflui medicias redactas in puluerē ministra q bene sit cribellatus.

¶ Cū mēbra p̄ncipalia debilia vel egra fuerit: ꝛ tu vis medicinā tribuere laxatiuā ante egritudinē cognoscas.

¶ Cum humores ab intestinis remouere volueris in ieiunio medicinā ministra: ꝛ pillulas informa minutas ꝛ humidas: ꝛ p̄cipe egro vt moueatur.

¶ Ait. cum pillulas formatas īueneris nemini ministres nisi prius in aqua calida humectaueris.

¶ Ait. omnis medicina laxatiua omnino purgat coleram cū qua caliditas innata ꝛ humiditas expellūꝫ.

¶ Ait. q mēbra p̄ncipalia hn̄t debilia a medicinis abstineant: ꝛ ꝓpareꝫ vt nō sint violēte: ꝫ tēperamēto affines.

¶ Ait. ab egritudine cōualescēs abstineat labore ꝫ cōparatione sue egritudinis ꝛ cibarijs illis vtaꝫ q̄bus vti consueuit anteꝙ̄ infirmaretur.

¶ Decēs est magistrū vt a cura ꝓpria non recedat ꝓpter egritudinis diuturnitateꝫ: nec a cura diei propter maluꝫ irrationale quod acciderit.

¶ Egro erit conueniens: vt vnū tantuꝫ medicum eligat: error enim vnius magnam infamiaꝫ nō inducit. Et vniꝰ vtilitas quā in egro efficit collaudatur.

¶ Qui ꝙ̄plures medicorum interrogauerit in errorem incidit plurimum.

¶ Ait. apostemata antiquoꝝ nō repcutianꝫ. p̄ncipalia. n. eoꝝ mēbra sunt debilia ad recipiēdū: ꝛ corrūpit corpꝰ si ꝓpterea male materie diminuatur natura.

¶ Ait. quamuis superfluos humores pueri ꝛ senes habeant: non propter hoc purgari debent violenta medicina: debiles. n. naturas habent.

¶ Ait. ad eam tēperātiam egrum reducas si potes: quam ante egritudinē habere consueuerat.

¶ Ait. nisi sanitateꝫ alicuiꝰ agnoueris recessuꝫ a sua tēperātia nō cognosces: nec egrū perfecte curabis.

¶ Ait. multotiēs cōplexiōes ad tēperamētū credes reduci ꝗ ad egritudines potiꝰ reducunꝫ.

¶ Ait. habitudinē bonā cū forti virtute si suꝑflue soluere volueris errabis: ꝫ cū laxatiuis tēperate ꝓcedes.

¶ Ait. si recte operari volueris vnicuiq̄ egritudini curaꝫ ꝓpriā exhibeas ꝫm ingeniū tuū ꝛ intellectum.

¶ Ait. qd̄ sub spera lune ꝯtineꝫ ꝫ vniuscuiusq̄ gradus lune diuersitatē minuiꝫ vel augetur vel aliqua mutatione mutaꝫ nūquā in codeꝫ statu poterit ꝑmanere.

¶ Ait. nihil enim extra naturā existit facile. Si eniꝫ paruā egritudinē ñ ꝯsideraueꝶ fortassis cura erit difficillia

et si violentā egritudinem recte perpēderis: forte magis cure approximabit q̄ faciat parua.

¶ Ait in egritudinib⁹ n̄ facile pferas iudiciū. Nō vrinā habeas nisi postq̄ egrum videris in presenti: et cū inter rogaueris et examinaueris.

¶ Ait in omni egritudine egrum interroga.

¶ Ait ois febris nām excedit: sed in qbusdā fortiores sūt et hoc ſm humorū diuersitates: et ideo febris colerica a frigiditate superflua non debet extingui: neq̄ febris q̄r tana cum frigiditate humectante curetur.

¶ Ait cui apostema ad similitudinē rose que malo grana to ē similis natū fuerit: et corpus ab hoc infirmū fuerit si exterius ad albedinem decliue fuerit nūquā membrū ad temperantiam reducetur.

¶ Ait dolores antiquos et debilitates membrorū filii a pa rentib⁹ cōtrahere consueuerunt: sed fortasse in filiis vel diminuuntur vel augmentantur.

¶ Ait qui egritudinem habet diuturnā et vrina eius fue rit similis vrine sanorum sanari nō poterit.

¶ Ait medici cōplexio tēperata dz esse vt nec rebus secu laribus intendat omnino nec expers eorū existat.

¶ Ait cū tēpus corruptū fuerit ppter veris hūiditatē su perfluam in estate procedūt egritudines. s. ſm serpiginē et vertiginē scabiē et apostemata: sed has euadit egritudi nes qui fluxū ventris habuerit.

¶ Qui patres et auos in sua gn̄atione Iuuenes habuerūt mēbra p̄ncipalia fortia sunt et eorū virtutes maiores sūt. Et his 9trariis 9traria accidūt. Si tn̄ patres et aui senes fue rint humiliores habent memoriam et rationes.

¶ Ait hominib⁹ calide et humide cōplexionis cito tristitie eueniūt: et sic in eis citius egritudines gn̄antur.

¶ Ait q odorabilia et res saporiferas abhorruerint habēt humorum copiam putridorum.

¶ In oi ciuitate in q̄ nubes eē 9sueuerūt capita i eis 9gē tiū a vaporib⁹ replēt: ex qb⁹ vaporib⁹ catarr⁹ 9sueuit gn̄a ri: et in hoc tp̄e extremitates corrumpunt̄.

¶ Ait cū in ciuitate in estate fuerit nebula in eo anno fe bres putride generantur.

¶ Ait ieiuniū in estate corpus affligit et colorē palidum efficit et melancoliam generat et visus debilitatem.

¶ Ait sāguis q cito ad aerē coagulat̄ terciis hūorib⁹ ē 9ri⁹.

¶ Ait in omni ciuitate a mari elongata homines degen tes habent corpora sicciora.

¶ Ait in oi terrarū genere corpora q̄ttuor nō sunt eadem cū sol existit in aliq̄ q̄rta circuli signorū. Cū enim frigus euenerit in qbusdā terris. In aliis estas eueniet. Et cū in qbusdā ver euenerit accidit in alia autūn⁹: et quēadmo dū mutātur tēpora: ita et mores et volūtates diuerse sūt: sicut cū hi q egipto sunt habēt ver: illi q in india versant̄ habent estatē. Et illi q morāt̄ sub equatore diei duas ha bēt hyemes et duo vera et duas caliditates: et duos autū nos in omni anno: et ideo arbores eorū plures: et eorū fru ctus meliores et acutiores similiter.

¶ Ait mulieres que multū dormire consueuerunt supra dextrum latus vix pariunt feminam.

¶ Si aliqs cū mulier̄ coeat retro filii q nascent̄ si mascu li sint fiēt sodomite. Si vo femie erūt valde icōtinētes.

¶ Ait dubitabilis esse debet q a societate feminarū oīno nō est remot⁹ et in iuuenū societate gaudet.

¶ Ait nō accidūt egritudines min⁹ ex humorū paucitate q̄ ex ipsorum abundantia et in hoc est error doctorū qui statim farmaciis vti volunt.

¶ Omnia venenosa et maxime ea que vaporoso sunt ca piti cerebroque sunt nociua.

¶ Ait quēadmodū plante in lōgitudine latitudine et al titudie diuersificant̄: ita volūtates et cōplexiōes variāt̄.

¶ Ait diuersitas latitudinis terrarū cōplexiones et mores et cibaria diuersificāt vsq̄quaq̄ plura fiūt a scdo in q̄rtū et a q̄rto in secūdū gradū. Et he diuersitates siles sunt di uersitatib⁹ q̄ i his acciderūt ex eo qd̄ q̄dā sūt hortulāe: et quedam montane: et quedam nascuntur in campis.

¶ Ait. decet modicum vnguenta diuersificare ſm diuer sitatem naturarum membrorum.

¶ Ait. melancolia in iuuenib⁹ cū medicina forti purgari nō dz: pauca eni ē i eorū corporib⁹ et nō bene adheret cor pori. Et ob hoc si medicia violēta fuerit de p̄ncipali natu ra membrorum totum remouet.

¶ Ait. bonū ē doctori q̄ cū dietis egritudinē remoueat vel curet: si potest et non cum medicinis.

¶ Ait si cū lōgo tp̄e qs medicina vel vomitu vsus nō fue rit et vomit⁹ vl' flux⁹ vētris ei acciderit n̄ ē priuandus.

¶ Ait parum diuersificant̄ ventositates in corporib⁹ que absq̄ vapore sunt.

¶ Ait vrine que sanitatem ostendūt in hominibus nō cō mutantur in substantiis et coloribus.

¶ Ait cōplexionū calidas in sanitate in hominibus nō est eadem in eorum multitudine in corporibus.

¶ Ait q i salute vrinā egri n̄ respicit i egritudie eā pfecte cognoscere n̄ pt: neq̄ ipsi⁹ cura vitati p̄sus erat affinis.

¶ Ait debiles ex egritudine: et ex iuuenib⁹ et antiquis cū habuerint apostemata nō repercutiāt̄ cū medicinis vio lentis et fortibus: sed cū medicinis tēperatis.

¶ Ait cū ratiōe hominis fuerit perturbatio cū frigore et siccitate vtaris cal'is reb⁹ et hūidis odoriferis q̄ cerebrū per eius attractionē alterant interi⁹: exteri⁹ liget̄ patiēs ne iuncturas exterius exponat aeri.

¶ Antiqui q ex 9suetudine q̄ter in āno minui 9sueuerūt cū ad quadraginta annos ter in anno minuant̄: et cū ad sexaginta bis: et cū ad septuaginta semel: et post hec a mi nutione caueat.

¶ Ait senes p⁹ ānos sexagīta a miutiōe capitalis vene ca ueant: neq̄ qui septuagintaquinq̄ annos habent minu antur a vena basilica.

¶ Ait q i iuuētute multotiēs minui 9sueuerūt cū ad sexa ginta ānos p̄ueniūt infrigidāt̄: et paralisi capiūt̄ et maxie qui frigidi et humidi sunt natura.

¶ Ait p̄ncipaliū mēbrorū vtutē maxie custodias: hūidita tes eni recipiūt et n̄ expellūt̄ d facili: et itez vt⁹ minuit̄.

¶ Ait vsus magistrorum in causis egritudinum: et in eorū experimentis laudandus est.

¶ Libri aphorismorum rasis finis.

¶ Antidotarium rasis in q̄ cōtinent̄ cōpositiōes pluriū medicinarū ad diuersas dispositiones et multorū oleorū.

¶ De aptatiōe mediciarū ad diuersas dispōnes vt possint sumi sine horribilitate. CAP. I.

De aptitudine medicinarū: vt sine horribilita te possint sumi ſz rasiz pillule mirobala norū q̄ sūt cōposite non volētib⁹ sumere decoctionē. ℞. c. mirobol'. citrinos et con q̄ssatos submerge i aq̄: ita vt coopiat̄ aq̄ et expōe soli septez diebus: deinde cola et aquā reserua: et sup eosdē aliā aquā mitte: et pmitte tādiu dōec fiat absq̄ sapore: deide repōe vtrāq̄ aquā i uase vi treo et obtura os cū pāno lineo: et pmitte dōec ispissēt aq̄ in modū mellis. Postea serua tādiu dōec pille formari possint: et accipe ex eis. v. pillas: vel. iiij. et rsolue cū zucha ro. ¶ Si volueris remouere aspitatē cōfice cū viscosita te psilij: purgāt eni sine labore: et sin̄ horribilitate sumūt̄.

¶ Medicamen ad epilepsiā detur pueris et delicatis. ℞. succi squille peniō, coque et mitte pipis nigri. ʒ. i. zinzibe

ris quantū est medietas penid. ꝛ da. ʒ. ij.

¶ Medicamē aliud. ℞. sticados ptē vnā siseleos. ij. ptes spatane ptez mediā: ziziberis: pipis. añ. vi. partē: sglle as sate ptē mediā. cōgregētur ꝛ pulueriześ: ꝛ pōe amigdala ruz dulciū ad pōdus oiuz: cōfice cū melle vel penidys: ꝛ cū zucharo pueris cū alphita: aut ī forma stomaticō.

¶ Medicamē ad tussiz siccā ꝛ vigilias: ꝛ fluxū hūoꝝ ad pulmonē: accipe semē papaueris albi: ꝛ mole ꝛ misce cū rob. vini: ꝛ coq ꝛ mitte oleū amigdalaꝝ dulciū ꝛ buliant donec ispissent: ꝛ da quottidie coclear quasi vnum.

¶ Ad leucoflegmātiā oximel purgās aquā. ℞. aceti fort lib. ʒ. aq. lib. ʒ. esule. ʒ. i. infūde in aceto ꝛ aq p septimanaz .i. postea buliant vsq ad cōsūptionē medie ptis: ꝛ adiūge lib. iij. zuchari: ꝛ coq donec fiat syrup⁹. iste. n. syrupus pur gat sine nocumēto: ꝛ ē sine horribili sapore: ꝛ si habuerit epar calefactū vice aq pone aquā ro. ꝛ si stomach⁹ fuerit debilis mitte succū citonioꝝ acriū. Sed debes ꝯsideraṝ quātitatē flux⁹ a pria die: ꝛ ꝑm hoc minues vel addes: ꝛ si aliqñ dederis: ꝛ nō laxauerit dabis ꝑmo pill'. qs dicaz po stea: ꝛ post q̄ttuor vel. v. sellas dabis istuz syrupum. Et si eger debilis fuerit ꝛ syrup⁹ duxerit ter vel q̄ter: noli ad deṝ in quātitate plus: qm̄ quottidie purgabit paꝝ: ꝛ paꝝ dabis quottidie de syrupo facto: ꝛ sunt q ꝓuocāt vrinaz.

¶ Pillule laxātes aquā citrinā fortiter sine horribilitate saporis infūde esulā ī forti aceto ꝑ vnā septimanā: postea sicca: pulueriza ꝛ accipe ex eo. vnā ptē: ꝛ squame eris vsti mediā ptē: ꝛ euforby. vij. i. ptis: zuchari ad pōdus oium dissolue zuchaꝝ: ꝛ cōfice cū eo alias medicinas: ꝛ iforma pillulas. ¶ Si aūt volueris qd̄ sit in forma ely bene po teris. Sz debes ꝯsiderare q ī q̄libet doꝭ sit ꝺ esula. ʒ. ʒ. ꝛ squame eris q̄rta pars. ʒ. i. euforby. vi. pars. ʒ. i. ¶ Et si volueris poteris dare sicut stomatichū vel alphula.

¶ Oximel ꝓuocās vrinā ꝛ valēs ydropisi. ℞. semē cucu. ꝛ cucur. se. ēdiuie. añ. ʒ. ij. se. apy. ʒ. ʒ. īfūde ī aceto ꝛ aq. vij. dieb⁹: postea cola ꝛ mitte tātūdez zuchari ꝛ cuilibet lib. appone. ʒ. i. aque cucu. al. ꝛ coque: ꝛ fac syrupum.

¶ Medicamē dissoluēs vētositatē ī colica passione: ꝛ est absq horribili sapore. ℞. zizib. piperis. añ. ptez. i. cipi: ma stic. añ. due ptes. zuchari ad pōdus oiuz. confice ꝛ deṝ. ʒ. ij. cū cala: ꝛ ī ista pas. valent calcanei bestiaꝝ combusti. ¶ Sz multo magis sterc⁹ lupinuz albū cū zucharo quia he medicine absq horribili sapore sunt.

¶ Medicamē ꝓuocās vomitū. ℞. se. atriplicis ptē. i. sal. ptes. vi. mell'. aut māne que magis vomica ē: ꝛ deṝ ex eo q̄si tres doses de semine atriplicis sicut. ʒ. ij. ꝛ vni⁹ q̄rta.

¶ Oximel ꝓuocās vomitū. ℞. rad. cardi q̄ solet comedi ʒ. ij. pulpe melonis. ʒ. ij. infūde in lib. i. aceti ꝛ ī vna aque ꝛ malaxa cū manu ꝛ buliat cū tantundē penid. aut du bus lib. mellis: ꝛ fac oximel ꝛ propina.

¶ Medicamē dulce ad ydropicos. Accipe esulā ꝛ pista cū dragagāto ꝛ amido sz esule sit. i. pars amidi. ij. ptes dra gāti pars. ʒ. ꝛ de zucharo quātū sufficit da. ʒ. ʒ. purgat enī aquā fortiter: ꝛ si sēserit arsurā in gutture bibat paꝝ olei amigdalaꝝ dulciū: ꝛ si supueniat nausea bibat paꝝ ꝺ suc co citonioꝝ dōec icipiat flux⁹: ꝛ tūc abstinēduz ē a succo.

¶ Ad mictuz sanguinis cū vrina: ex plaga ī vesica: vel vir ga sicut cū ī ꝑncipio mict⁹ cuz vrina exit sanguis. Accipe Rob de vino: ꝛ buliat dōec coaguleṫ: postea sume ex eo lib. i. ꝛ misce cū fa. siliginis: ꝛ da quottidie in mane. ʒ. v. ē eniz sepe expertum.

¶ Ad restrigendū vomitū ꝓbatū. Accipe mora celsi nō dū perfecte matura: ꝛ desicca ad vmbrā: pulueriza: ꝛ da ʒ. ij. post illi⁹ puluerizationē: ꝛ aufert vomitū eadē hora.

¶ Penid. gb⁹ assuci medic⁹ vtebaṫ ad tussiz ꝛ fluxū insil'. ℞. syrupi rosati in quo ꝑlime rose sint lib. i. coque super ignē donec coaguleṫ: postea misce gumi arabici vsti. ʒ. i. amili vsti q̄rtā partē. ʒ. postea extende ꝛ fac penid.

¶ Ad cōstipationē pomū qd̄ debet in manu sua patiēs re tinere: vt odoret: ꝛ assellabit. ℞. scamonee. aloes: mirre: nigre. ʒ. i. esule colongtide. añ. ʒ. i. ꝛ. ʒ. pulueriześ: ꝛ cribel leṅ ꝑ pannū spissuz ꝛ cōficiant cū succo coriandri viri dis: ꝛ ex eo iforma duo poma q̄ patiens teneat in vtraq manu sepe adinuicē mutādo: vt ꝑ motum calefiāt: ꝛ aer forti⁹ imuteṫ: ꝛ sic fortiter laxabit. ¶ Sz caue q ꝑcedāt aliq̄ mollificantia: vel aliquod digestiuū.

¶ Ad cōfortādū cerebrū ꝛ reuma itercipiēdum. ℞. spice nardi gario. laureole: cariei lignoꝝ: storacis sicce. añ. ʒ. i. rute cataputie. añ. ʒ. ij. piretri. ʒ. iij. capita allioꝝ. ʒ. ij. gipsi. ʒ. i. euforby q̄rtaz ptē. ʒ. masticis. ʒ. ij. olei antiq lib. ʒ. olei ciceris nigri quātū eliciṫ a q̄ttuor almudis vel asmidis: qd̄ oleū sic fit: cōquasseṅ ciceres: ꝛ ponanṫ in ola noua: obtureṫ os eius postea cū pāno forti: postea accipe aliaz ollā vacuā cuius orificiū sit ꝑpli⁹: ꝛ fode foueā ꝛ itromit te olā vacuā ꝛ alterā suppone ꝛ pōe orificiū alteri⁹ in ori ficium vacue: ꝛ line luto de stercore ꝛ fac ī circuitu leuez focum. qd̄ emanat: est oleum citrinum vel quousq ma net oleum a ciceribus.

¶ De medicinis q̄ ornāt faciē. CAP. II.

Medicamē ad maculas remouēdas ni gras: ꝛ ad cutē subtiliandaz ꝛ albificādaz. ℞. farine lupinoꝝ q̄ttuor ptes farie fabaꝝ. ij. ptes: farie ordei. i. ptē: seminis rafani ptez mediā: farine lētiū: amidi. añ. ptē vnā: orobi qd̄ diciṫ carthena ptez vnā: ꝛ dragagātuz ptē mediā: seminis cucumeris. iij. ptes: pulueriześ ꝛ ꝯficiā tur cū lacte mulierꝭ: ꝛ supponaṫ in facie ꝑ noctē: ꝛ ablua tur cum decoctione violaꝝ ꝛ seminis cucumeris.

¶ Trocisci ad faciē mūdificandā ꝛ cutē. ℞. farine fabaꝝ sil'e tritici. añ. ʒ. quattuor. croci. ʒ. i. baurach. ʒ. iij. cōficiā tur cum decoctione fenugreci: furfuris ordei: ꝛ fiant tro cisci q desicceṅ ad vmbrā: et cū volueris dissoluere: dis solue cum aqua dulci ꝛ vnge faciem.

¶ Aliō forte expimentū. ℞. lupini fabe: semē cucumeris lentiū: ana. amigdalaꝝ amararū farie orobi ptē mediaz rad. cāne sicce: amidi. añ. ptes tres ꝛ vni⁹ q̄rtā: rizi loti ptē mediā rad. lily celestis ptez vnā: cōfice cū aq furfuris: et pone super faciem per noctem: ꝛ mane ablue.

¶ Aliud faciēs faciē rutilare exꝑtū. Accipe lutuz ex quo aurifabri abluūt aurū ꝛ argentū. ʒ. vij. floris sgnantis. ʒ. vij. rad. lily cel'. gumi arabici: añ. ʒ. xij. cōfice cū aq furfu ris ordei: ꝛ informa trociscos: ꝛ sume vnū ꝛ distēpera cū aq ꝛ vnge faciē nocte ꝛ mane ablue cuz aq frigida.

¶ Aliud: accipe aquam furfuris cocti spisam sicut syrup⁹ ꝛ pulpam melonis. Et mitte in eandem aquā. Jta q co operiaṫ: et manu malaxa ꝛ expone soli et appone postea de baurach quantum ē quarta pars citruli: ꝛ dimitte sic donec exiccetur: et ex eo faciem vnge: et mane cum frigida ablue.

¶ Aliud faciens faciem rubicundam sicut rosa. Recipe farine lupinorum orobi ciceris albi septem partes simu la triticea partem vnam. pulueriza ꝛ confice cū albumi ne oui et forma troc. pone ad vmbram ꝛ parum ex eo di stempera cum aqua rosarum ꝛ faciem vnge: et permit te duabus horis.

¶ Medicamē ad maculas nigras mūdificat cutē ꝛ colo rat faciez. ℞. scorie argenti aur. i. croci. ʒ. i. auri pigmenti rubei auṝ. ʒ. confice cū aqua rosaꝝ ꝛ inūge: ꝛ cū desiccatū fuerit ꝑ se cadet: ꝛ tūc accipe duas testas nouas ꝛ accipe aquā melonis: ꝛ frica cū aqua illa testas adinuicē: ꝛ si nō habes melones. Accipe lac cū pulueṝ ossiū veteꝝ que in ueniūtur in parietibus donec inspissentur: ꝛ vnge.

¶ Aliud valens ad omnes maculas in facie: ꝛ ad vestigia

variolaꝝ. ℞. paleaꝝ veteꝝ inuētaꝝ in parietib⁹: ⁊ ossiū i nentoꝝ in parietib⁹. raꝺ. cāne sicce: ⁊ testas luti albi: amidi: ana. ʒ. x. lupini. ʒ. xvi. semē cucu. ʒ. i. rixi. ʒ. xx. caṗ. ve. ʒ. xx. aristol. lon. costi: ana. ʒ. x. cōfice cū aq̄ melonū: ⁊ faciez vnge: ⁊ ablue post. vij. horas cum decoctiōe violaꝝ.

¶ Medicamē valēs ad multa: albificat faciez ⁊ rubedinem inducit: ⁊ multū durat. ℞. farine fabaꝝ. ʒ. x. farie ordei. ʒ. xx. semen cucu. ʒ. xv. amigdalaꝝ dulciū. ʒ. x. simule tritici. ʒ. xv. stercoꝛuz passerum. ʒ. viij. lupini. ʒ. vi. conficiantur cū aqua furfuris: ⁊ appone: ⁊ mane ablue cū decoctione violarum ⁊ camomille. ¶ Dixit. d. si quis acciperet semē cucu. ⁊ pistaret cū tritico croco: ⁊ mirra: ⁊ pulpa melōis: ⁊ informauerit trocos erūt mirabiles ī abluēdo feces vultus ⁊ mundificando corpus.

¶ Medicamem valens ad crossitudinem cutis faciei: ⁊ manus. Recipe cere pinguedinis yrci ana lib. i. medulle cerui. ʒ. iiij. mirre. ℥. i. vitella ouorum. viij. liquefiat cera cū oleo violaꝝ ⁊ cōfice alias species: ⁊ pone sup locuz notū. Sed nota q̄ debemus vti istis medicinis precedēte balneo vel ablutiōe cū aq̄ calida donec rubet.

¶ Medicamē cōfortās radices capilloꝛuz mundificans caput ⁊ barbā ab humore corrupto. ℞. salis vsti puluerizati tantūdem zuchari conficianẗ cum oleo ⁊ caput inūgatur in balneo.

¶ Aliud faciens capillos odoꝛiferos ⁊ confortans radices eoꝛum. ℞. spice nardi sandali albi: costi: cardamōi: folij: ana aureum vnū cōfice cum vino odoꝛifero: deide accipe olā habētez oꝛificiū strictuz in fundo perforatā quā linies intus supradicta cōfectōe: postea suffumigabis cū mirabolanis limobis zucharo: vngula cabalina vel sandal: ana: ⁊ cū fuerit desiccatū ex fumigio raꝺ. ⁊ puluerizabis. Postea omnia cōfice cū vino odoꝛifero ⁊ iterū linias sicut pri⁹: ⁊ suffumiga storaces siccas sādal albis ⁊ cāphora: ⁊ desiccatū vide[..]: ⁊ ad vsum reseruabis. Ex quo parū resolues ī vino ⁊ c[a]put vnges.

¶ Medicamē faciēs oꝛiri capillos statim: ⁊ ad eoꝛum valens fixurā. ℞. succi folioꝝ salicis: succi mirte ana. ʒ. iiij. ponatur in ola super ignez leuem: ⁊ tandiu buliat donec remaneat tertia pars: deide pulueriza. ℥. i. laudani: ⁊ mitte cū eo oleū mirte ⁊ mitte totū insimul: de quo radices capilloꝝ inūges. ¶ Dixit di. q̄ si caput fuerit lotū cū aq̄ mirte confirmat capillos: ⁊ eoꝛuz prohibet casum.

¶ Medicamē denigrās capillos: ⁊ facit eos redolere cōfortās cerebꝛuz. ℞. papaueris nigri. ℥. ij. corticis nucum viridium. ℥. iij. laudani. ℥. ij. ligni aloes. ℥. i. gariofiloꝝ: masticis: nucis muscate cipi: cinamomi: ana. ℥. ß. mirab. emblicoꝝ. ℥. i. ⁊ ß. nucl cipressi. ℥. iij. folioꝝ oliue. ij. ℥. ⁊ ß. puluerizenẗ: ⁊ cōficiāẗ cū mucillagine maluauisci: ⁊ cuz q̄ttuoꝛ aureis alcāne rubee ℥. ij. ß p̄ ablue cū ꝺcoctōe corticis nucuz: ⁊ mirte: postea vngas: ⁊ suffumiga cū laudano ⁊ moretur sic per noctē: mane vnge cuz oleo mirte: ⁊ sic ablue caput: ⁊ hoc ē faciēdū aliquib⁹ vicib⁹ in lōgo spatio tp̄is.

¶ Aliꝺ denigrās capillos ⁊ faciēs pulcros: ⁊ sine nocumēto: ℞. galle frixe in oleo. ℥. i. dragaganti. ℥. i. tartari combusti. ℥. ß. nucis cipressi. ℥. ß. dragantum. ℥. ß. laudani aureos iiij. cicerum nigroꝛum combustoꝝ aureos tres. baurach aureos septem. pulueriza: ⁊ confice cuz tertia parte: ⁊ ad pondus omnium alcanne: ⁊ confice cuz vino odorifero: ⁊ superpone capiti per noctē: ⁊ mane abluas cum iure ciceruz nigroꝝ: ⁊ īuenies capillos nigros qꝺ nō ē faciēduz nisi ī lōgo spatio tēpoꝛis. ē eniz exptum.

¶ Aliꝺ denigrās capillos. ℞. succi corticis nucū viridiuz ℥. iij. glandiū. ℥. vi. vini. ℥. viij. buliāt ad ignē donec remaneat tertia pars: ⁊ mitte calcanti. ℥. i. olei oliue libꝛas. ß. confice: ⁊ vnge.

¶ Aliꝺ ad hoc. ℞. succi papauerl rubei: succi nucū viridiū olei mirte ter tm̄ cōficianẗ ⁊ vnge.

¶ Aliꝺ denigrās capillos. ℞. galle frixe ī oleo. ℥. i. alcāne ℥. ß. eris cōbusti. ʒ. ij. salisgēme. ʒ. ij. puluerizeẗ ⁊ cōficianẗ cū aceto mixto cū aq̄ cal'a ⁊ suppone capiti: ⁊ desup pone folia atriplicis. mane abluas cū viscositate maluauisci: aut psilij: aut granoꝛum coctanoꝝ.

¶ Aliꝺ denigrans capillos. ℞. litargiri calcis ana. pone in vi. libꝛis aque: ⁊ expone soli. iij. diebus: ⁊ quottidie moueas ter: deide inūge lanā ⁊ si nigrescit serua: sin autē mitte in aquā. vi. ꝑtem litargiri ⁊ calcis: ⁊ pone ad solez ꝑ alios tres dies ⁊ cola: ⁊ sic facies dōec nigrescat lana. postea cū illa aqua confice alcanā: ⁊ appone capill'.

¶ Aliud denigrās capillos qꝺ est mirabile in hoc. ℞. mirabol. ni. galle. ana. ℥. i. litargiri. aur. i. emb. ℥. i. nitri auṙ. ß. aluminis auṙ. ß. eris combusti. auṙ. ß. sal. geme draganti. ana. auṙ. i. puluerizenẗ: ⁊ ꝯficiātur cū decoctione dactiloꝛum: ⁊ suppone capiti. ē. n. valde mirabilis.

¶ Aliꝺ faciēs renasci capillos ī supcilijs ⁊ ī barba: accipe plūbuz: ⁊ fac ex eo moꝛtariū: ⁊ pistellū: ⁊ pone ītus oleuz ro. ⁊ mirtinū. ⁊ pista tādiu donec muteẗ ī col'. plūbi: ⁊ fiat spissum: ⁊ inūge locū quo vis faceṙ oꝛiri capillos: ⁊ dimitte per noctem mane ablue.

¶ Aliud bꝛeue denigrās capillos. ℞. alcanne ossium dactiloꝛum. añ. confice cū decotiōe corticis fabaꝝ ⁊ galle.

¶ Aliꝺ faciēs ṙnasci capillos ⁊ pillos ī supcilijs: ⁊ ī barba forte ⁊ denigrās ēt. ℞. papaueris ru. folioꝛū mirte capil'. ve. spice nardi: ciperi: feniculi: apij: emblicoꝝ: nucis cipssi ana. ℥. i. decoquātur in. iij. lib. aq̄ dōec remaneat lib. i. colla: ⁊ colature addaẗ. lib. i. mirte: ⁊ coque in caldario pleno vsq͡ ad cōsumptionē aq̄. deinde accipe corticˉ. pini laudani. ana. tertiā partē. ℥. puluerizētur subtilissime ⁊ mitte ī oleo miscendo. vnge mane ⁊ sero.

¶ Aliud bꝛeue exptū ad oꝛiēdū capillos. ℞. ossiū dactiloruz laudani ana puluerizetur ⁊ confice cum oleo mirte: et vnge locum.

¶ Aliꝺ denigrās capillos: ⁊ ꝯfortās casū illoꝝ: ⁊ ē bꝛeue. ℞. nucl cipſ. ⁊ ꝺcoq̄ cū vio ⁊ aceto añ. ⁊ ablue ex eo capil.

¶ Ad destructiōez oꝛtus capilloꝛum omnino. remoue capillos ꝺ loco. postea vnge cū viscositate psilij ⁊ aceto sepe aut cū opio ⁊ aceto aut cū tartaro ⁊ melle: qꝺ ē exptum.

¶ Aliud ad idez vnge cum sanguine rane vel testudinis.

¶ Aliud ad furfura capilloꝝ si caput fuerit calide cōplexiōis: accipe ciceres puluerizeẗ ꝯfice cū aqua atriplicis: ⁊ caput ī ea ablue. ¶ Aliud ad idē si caput fuerit frigide cōplexiōis ablue caput cū aq̄ collogntide cū aqua lupioruz: aut cū aq̄ ī q̄ resolutū fuerit nitrū: ⁊ fel tauri.

¶ Ad idē accipe furfurl lib. ij. remolliāẗ ī aq̄ per diē ⁊ noctē. postea exp̄me et cola. colature admisce. lib. i. aceti buliat: ⁊ ex eo caput ablue. ¶ Aliꝺ ablue caput cuz aq̄ atriplicū ⁊ fenugreco ⁊ vnge cū oleo lilij cel'.

¶ Aliud. ℞. lupini absinthij ana. pulueriza. et confice cuz aceto et caput ablue ⁊c̄.

¶ Compō multoꝝ oleoꝝ. CAP. III.

Leuz iuriulē sic fit: Acci. iuriuleni ⁊ folia mlta iecimini misce in sil'. frica manu sepe vel cū ligno alio die cribꝛa ⁊ folia sup cribrū remanebūt: iuriuleni īferi⁹ cadēt postea appone alia folia et fac sicut p̄us ꝑ oꝛdinez ꝑ. x. dies: postea pista iuriulē et extrahe ei⁹ oleū cuz aq̄ cal'a. Et si volueris claꝝ facere adde paꝝ salis puluerizati: hoc aūt oleū est ca. et hūidū dissoluit: et hūe facit cutē ⁊ capillos: et aufert fissuras accidētes ī manib⁹ et pedib⁹. valet ad pꝛuritū siccū et ad spasmū: de inanitione et bibitum expellit lapidem a renibus. Sed nocet stomacho quoniam remollit eius vilos propter eius humiditatem et neruos eius relaxat: et debilitat oꝑationem v̄tutis reten

Ad aufferandos capillos

tiue:et digestiue et cito ꝯuertit̃ ĩ colerã:et inducit sitim.

¶ Si autẽ aliquis sumpserit ex eo ad pondus.ʒ.ij.cũ.ʒ.ij. de aqua aloes ⁊.ij.ʒ.passul.ieiunus valebit ad asperitatẽ corporis:⁊ ad pruritũ accidẽtem ex sanguine ⁊ flegmate salso:⁊ si addideris.ʒ.i.peniđ.erit vtilius ⁊ valet senibꝰ ⁊ frigidis a cõplexione:⁊ cephalee:⁊ iniectuz in nasuz valet emigranee:⁊ torture faciei ⁊ epilẽsie:et si ex eo factuz fuerit emplastruz cum cera citrina ⁊ ponat̃ super apostema durum digeret ⁊ dissoluet.

¶ Oleũ rosa.fit sicut diximus in iecimino. Sed amitteret virtutem:fit aũt tribus modis:quorũ primus est iste: Accipe olei oliue loti lib.i.⁊ pone in vase vitreato:⁊ põe ĩ eo quartam partem ro.viridiuz:⁊ opilla caput vasis ⁊ suspende ad solẽ per tres dies:postea cola:⁊ in vitro repõe ⁊ iste modus ẽ melior oĩbus alijs ⁊ subtilioris substãtie.

¶ Secũdus modus est iste:accipe oleũ ⁊ ro.in eadez quãtitate predicta:⁊ suspende in puteuz ita ꝙ tangat̃ ab aq̃ ⁊ dimitte sic per duos mẽses:deinde cola ⁊ reserua.

¶ Tertius modꝰ sume oleũ ⁊ ro.in eadem quãtitate ⁊ pone in vase vitreo ĩtus melle illinito:⁊ opilla caput vasis: ⁊ submitte in ꝓfũdo terre: in loco vbi nõ tãgatur ab aq̃: nec alia humiditate:⁊ dimitte sic ꝑ duos mẽses:⁊ oleum sic factum magis acquirit odorem a rosis ꝙ̃ prima olea.

¶ Laus eiꝰ.hoc oleuz hz ponticitatem mediocrẽ:est etiã fridũ:tamen eius frigiditas nõ ẽ manifesta nec eius ponticitatis. ¶ Et si aliqs sumpserit ex eo in maiori quãtitate ꝙ̃ debeat:maxime si fuerit admixtum cũ rebus mollificantibꝰ ⁊ constrictiuis sedat omnes dolores calidos. Et si fuerit sumptũ per os valebit cõtra arsuram stomachi. Et similiter si ex eo stomachꝰ fuerit vnctus. ¶ Et si sũptuz fuerit cũ psilio abluto:⁊ paꝝ ad ignem calefacto valet fluxui:⁊ vulneribꝰ intestinorum. ¶ Et si sumatur cũ lacte caprino valet arsure vrine ⁊ vesice:⁊ valet vlceribus renũ:⁊ calori eorũ:⁊ ẽ mirabilis in pas.dyabertica.

¶ Et si admixtũ fuerit cũ aceto:⁊ infusuz fuerit supra caput:valet cephalee ex calore solis:⁊ fumositatibꝰ febris: ⁊ frenesi non vere:⁊ admixtum cum aceto:⁊ ex eo corpus inũctum valet pruritui:⁊ scabiei.

¶ Sed hoc non debet fieri nisi post purgationem corporis:⁊ cũ capiti accidit percussio cũ fractura ossis ĩ qua appareat tela capitis tep.erit in loco san.colũbe vel turturis:⁊ sedabit dolorẽ ⁊ admixtũ cũ vitello oui decocto. Et sup oculũ ĩposito sedabit dolorẽ:⁊ cerotũ factũ ex eo cum cera alba:⁊ suppositũ fissuris manuuz ⁊ pedũ curabit eas. ¶ Silr̃ fissuris labioruz ⁊ nasi cũ succo plantaginis mixtuz ⁊ ore abluto valet eius vulneribꝰ ⁊ vesicis valet etiã combustioni ignis.

¶ Oleũ viol.fit sicut ro.valet ad pruritum corporis:⁊ mẽbra extendit spasmata:⁊ lenit asperitatẽ:valet fissuris labiorum ⁊ nasi:⁊ cephal.ex calore ⁊ frenesi:⁊ mixtum cũ lacte mulieris statiz mulcto:valet frenesi nõ vere ⁊ vigilijs:⁊ iniectũ in auriculis ꝑ se solũ vel cuz lacte mulieris valet:⁊ ꝑ siringaz in virgam iniectũ valet arsure vrine:⁊ mixtũ cum ptisana:valet tussi sicce ⁊ asperitati pectoris ⁊ canne pulmonis mixtũ cuz cera alba ⁊ positũ sup cõbustionem ignis sedat doloreз:⁊ apostema ⁊ mixtũ cũ farina ordei:⁊ suppositũ herisipille:vl' pleuresi dolorẽ sedat.

¶ Oleũ nenufarinũ fit sicut oleũ rosaꝝ:valet ad cephal.ca.vaporibꝰ cerebruz ascendẽtibꝰ vigilijs:frenesi:mixtũ cũ cera alba:⁊ oleo rosato:valet apostematibꝰ stomachi ⁊ epatis calidis ⁊ vehemẽti siti potatũ cum psilio abluto valet vl'neribꝰ vesice ⁊ r̃nũ clisterizatũ ⁊ valz arsur̃ vrĩe.

¶ Oleũ lilij celestis fit sicut ro.ẽ aũt calidũ ⁊ hũidũ valet ad dolorem stomachi:lana in eo intincta:⁊ ĩ matrice missa valet ꝯtractiõi orificij mr̃icis:⁊ eiꝰ spasmo ⁊ apostematibus q̃ fiũt in ea:⁊ valet cephalee ex frigore ĩiectũ in auriculis valet dolori percussiõis admixtũ cũ litargiro. Et cerusa:inducit cutez in vulneribꝰ senibus.

¶ Fit autem alio modo. ℞.storacis sicce costi camphore: masticis.ʒ.ß.croci aur̃.i.gar̃.cinamomi ana.ʒ.ß.cõquassentur:⁊ ponãtur in vase vitreo cũ oleo abluto ad põdꝰ oĩuz ⁊ flores lilij albi per diẽ vnã desiccati trigita numero pone in vmbra per tres mẽses:⁊ postea vtere.

¶ Oleum mirtinum. Accipe foliorum mirti humidi libras quattuor quassa ⁊ pone in vino die ac nocte: deinde cola:⁊ pone in olla cum quattuor guttis olei oliue:et decoque super prunas donec cõsumat̃ vinũ cola: ⁊ vter̃

¶ Fit aũt ex floribꝰ eius sic.accipe ex eis quattuor.ʒ.⁊ pone in lib.vna olei:⁊ suspende ad solẽ duobꝰ diebus cola:⁊ vtere. ¶ Fit aũt ex folijs tribus modis:quorũ primus ẽ talis:accipe folia mirti viridis ⁊ pista:⁊ extrahe succuz:⁊ misce cũ tantũdem olei oliue:⁊ decoque vsqꝫ ad cõsumptionẽ succi. ¶ Secundus modus ẽ vt decoquant̃ folia cũ vino donec accipiat virtutẽ foliorum cola ⁊ misce cuz tãtũdem olei ⁊ decoque in vase duplici donec aqua consumatur. ¶ Tertiꝰ modus est vt accipiãt̃ folia mirti viridis:et mittant̃ in oleũ:et exponãtur soli ꝑ decẽ dies:et vtere:valet ad fluxibilitatem stomachi:⁊ epatis:ẽ enim valde põticũ ⁊ frigidũ. Sed illud ẽ melius ĩ cuius gustu inuenit̃ amaritudo ⁊ viriditas:⁊ eiꝰ dolor est sicut odor mirti:quo si corpꝰ vngat̃ prohibet sudorẽ:⁊ cõfortat mẽbra debilia:⁊ fluxibilitatez iuncturaꝝ:curat fissuras ani: ⁊ siccũ valet cõbustioni cum cera alba:valet vulneribus omnibus ex q̇bus manat hũiditas:et positũ sup vulnera inducit carmen:⁊ mixtum cum laudano ⁊ capiti superposituz facit ad ortũ capilloꝝ:eorum radices cõfortat:et ipsoruz prohibet casuz:⁊ eos denigrat:ĩiectuz ĩ aures ĩ q̇bus ẽ venenum ipsum desiccat.

¶ Oleum camomille sic fit. Accipe flores eius ⁊ mitte in oleum ⁊ suspẽde ad solẽ decẽ diebus:deĩde cola ⁊ serua.

¶ Fit etiã alio modo accipe capita camomille viridis: et pista:⁊ accipe sucũ ⁊ tantũdem olei:⁊ decoque sup ignez ĩ vase duplici:donec succus cõsumat̃:⁊ remaneat oleũ: et in illo oleo.iteꝝ mitte succuz. Et iteꝝ coque sicut prius: ⁊ hoc fac sepe donec fiat oleum forte odoriferũ.

¶ Ualet lassitudini:⁊ cephalee ex melãcolia:⁊ generalr̃ oĩbus doloribus:et ẽ cõueniens omnibus opilationibus et est valde subtile. Sed melius ẽ ex q̊ resoluitur odor: sicut odor maloꝝ macianoꝝ.

¶ Oleuz citri nõ fit multis modis:Accipe olei zãbac.lib. i.cortic̃ triuz citrorum pone ĩ oleo:⁊ morẽtur ꝑ tres dies: postea remoue illos cortices:⁊ appone alios:et sic facies donec tota virtꝰ corticis mãdet̃ ĩ oleo. ¶ Fit ẽt alio modo. Accipe citrum viride ⁊ rade eius corticem superiorẽ cũ vitro vel ferro subtili:⁊ pone in ola noua cuz aqua rosata ⁊ oleo zambac:et decoque donec citrum albescat et mandetur eius vis oleo:tunc remoueatur ab igne:et dimitte per diem:postea cola:colature adde succuz cãphore:⁊ vsui reserua. ¶ Fit etiam alio modo. Accipe citrum cũ bene fuerit maturum:⁊ rade corticem superiorem:et pone in vase suffumigato ambra:et pone in oleo et moue decem diebus:deinde cola et adde alias rasuras vase primo suffumigato:et repõe in vase stricti orificij clausi cum cera. ¶ Hoc oleum nobilissimum est et vtuntur eo reges et duces:valet ad egritudines senum:et ad tremorem accidentem in quartana et quotidiana:valet ad dolorem iuncturarum:quia eadem hora facit quiescere egrum:valet paralisi:et tremori capitis cardiace et sciatice:et dolori dorsi et iniectum in naso valet epilepsie: et emigranee.

¶ Oleum macianorum sic fit: frica inter manus mala maciana cum iuriulem.

Postea extrahe oleū a viriuulez: aut accipe cortices virides ꝛ pone in oleo ꝛ suspende ad solē donec ius maciano mandet oleo cōfortat animā per suū bonū odorem valet egritudinib⁹ melācolie bibitus vel extra inūctum.

Oleum citoniorum fit duob⁹ modis: sicut fiūt oleū maciano rū valet emoptoyce pas. ꝛ cephalee: ꝛ catarro calido ꝛ calido apostemati epatis ꝛ fluxui cronico qui fit ex calore clisterizatū valet vulnerib⁹ itestinoꝝ manifeste.

Oleū costi accipe costi. ℥. xxx. ꝛ pōe i vino p vnuz diē: et postea mitte libras quattuor olei: deīde coque donec cōsumat vinum cola ꝛ vtere: bibitū vel inūctum valet frigiditati stomachi ꝛ epatis: ꝛ tremori qui fit in accessiōib⁹ febrium. pulcros reddit capillos.

Oleum masticis accipe masticis. ℥. vi. tere. ꝛ coque cuz duabus guttis olei abluti donec cōsumat tertia pars: et conserua: valet ad dolorem matricis qm̄ calefacit: ꝛ adiuuat retentione mediocriter: valet fluxui cronico: ꝛ debilitati epatis: ꝛ vulnerib⁹ intestinorū: ꝛ facit colorē pulcꝛ ꝛ curat manuum fissuras ꝛ pedum.

Oleū basiliconis gariofilati. Accipe basiliconis viridis. ℥. iij. ꝛ appone librā vnā olei ꝛ claude vas: ꝛ suspende per viginti dies. Deinde cola: ꝛ reserua: ꝛ si vis facere fortius muta basilicon in q̄libet septimana. Et si volueris suspende ad solē: sed qd̄ suspendit in puteo ē fortioris odoris: ꝛ qd̄ suspēditur ad solem est subtilius: valet cādiacis: ꝛ melancolicis. Confortat coꝛ: ꝛ reddit audacem.

Oleum absinthy: accipe flores virides. lib. i. ꝛ pone i tribus libris olei abluti: ꝛ suspende ad solē: hoc oleum ē valde mirabile: deinde valet bibitum opilationibus epatis. valet ictericie: prouocat mēstrua: stomachum debilē cōfortat iniectum auribus interficit vermes factum ex eo cerotū ꝛ superpositū stomacho debili confortat ipsum valet suffocationi fungi: ꝛ bibitum cum oximelle aperit opilationes splenis ꝛ epatis.

Oleum zirungem fit sicut oleū basilicōis valet cardiace tremori ꝛ timori bibitū aut inunctum.

Oleū heris fit sicut ro. ꝛ est tempate cōplexionis subtile. valet fatigatōi lassitudi: ꝛ cephalee q̄ fit ex hu. ꝯmixtl.

Oleū anati fit sicut oleū camomille: valet doloribus accidentib⁹: ex vētositate: ꝛ mollificat duritiē apostematis vbicūq̧ fuerit siue in matrice: siue in alys membris: valet lassitudini: et dolori aurium qui fit ex vētositatibus.

Oleum nucis: calm est ꝛ siccū: et virtus ei⁹ est sicut virtus olei de ben. ꝛ extrahit post pistationē: et exp̄ssionē sicut oleum de iuriulē: ꝛ est fortis dissolutionis: ꝛ valet dolori renū: ꝛ vesice. et fissuris ani. Sꝫ nociuū est stomacho.

Oleū laurinū calꝫ ē: et siccū: et fit sic. accipe bacas lauri maturas: et pista cū aq̄: dōec supnatet oleū: et aggrega oleū: aut decoq̄ cū aq̄ dōec cōsumat aq̄: ꝛ remaneat oleū et fortius ē illd̄ qd̄ est nouū viride min⁹ amaꝛ: ꝛ ē mollificatiuū ꝛ calefaciēs: ꝛ apit orificia venaꝝ: ꝛ valet dolori mēbroꝝ ex frida cā: valet scabiei: prurituī: ipetigini; que fiunt ex flegmate salso valet alopicie tyrie. Sꝫ debet istō cauere habēs caput calidum.

Oleū fenugreci: accipe fenugrecuꝫ. lib. i. olei. lib. vij. ciperi lib. ij. calami aromatici. lib. i. pone i oleo p decez dies quottidie moue ter ꝛ exp̄me oleū: ꝛ reserua: valet vlceribus faciei mūdificat maculas: facies mollificat valet duritiei: ꝛ apostematib⁹ matricis: ꝛ difficultati part⁹ ꝛ apatib⁹ calis ꝛ itestis ꝛ ano clisterizatū: et valet fissurl pedū.

Oleum amigdalarū amaraꝝ sic fit: accipe ex eis lib. i. ꝛ sicca: ꝛ cōtere in mortario ligni donec fiat sicut medula ꝛ funde desup. ℥. s. aq̄ bulietis ꝛ frica manibus: ꝛ si videris oleū exiēs iter digitos sufficit. Sinaūt adde aquā donec exeat oleū sꝫ caue ne apponas multū de aq̄: color eni ei⁹ fit sicut color lactis ꝛ corrūpit. Ita q̄ nō pōt exire oleuz.

Deinde exp̄me in vase ꝛ aggrega illd̄ qd̄ supernatat sume. Deinde infūde aliam aquam super massā quam habes in manibus: ꝛ permitte donec combibat aquā ꝛ fac sicut prīo donec habeas oleum sufficiēter. Siliter extrahitur oleū de amigdalis dulcib⁹. Hoc oleū valet mñicibus ꝛ earum doloribus: ꝛ apostematibus: ꝛ suffocationi caphalee: et aurium doloribus: ꝛ earū tinnitui: ꝛ interficit vermes natos in ipsis: aperit opilationes splenis: et epatis: valet asmati: ꝛ dolori renum cum cera mixtum: ꝛ superpositum pectori valet apostemati lapidi renum: et splenis apostemati: extendit rugas faciei: acuit visuꝫ: aufert maculas corporis. mixtum cum niue: ꝛ posituꝫ super caput valet vulneribus capitis ꝛ furfuribus.

Oleum amigdalarum dulcium est bonum pectori: epati: pulmoni: lenit asperitatem ꝛ valet arsure vrine ꝛ dissoluit apostema dura ꝛ extendit spasmum.

Oleum sinapis: pista sinapim: ꝛ mitte in aqua calida: et misce cum eo parum olei: ꝛ dimitte per vnū diem ꝛ exp̄me per mantille donec exeat oleum ꝛ reserua. valꝫ doloribus: ꝛ desiccat humiditatem: valet alopicie ꝛ dolori iūcturarum: paralisi: tremori: morsui scorpiōis: et posterioꝛ pars capitis ex eo inuncta tollit obliuionem valde confortat memoriam: dissoluit flegma: ꝛ calefacit neruos.

Oleū auellanarum extrahitur sicut oleum amigdalarum ꝛ est temperatum subtile. valet contra venenum: et morsus reptilium.

Oleum de fisticis fit sicut oleum amigdalarum similiter valet tussi: ꝛ dolori pectorl ꝛ epatis: et fride ꝯplexiōi.

Oleum persicoꝝ similiter fit: valet emigranee ꝛ apostematibus aurium. mirabiliter etiam valet in fissuris anni: et apostematibus.

Oleum alipidi: accipe lib. i. combure donec crepet: ꝛ pmitte donec infrigidetur: ꝛ pista donec fiat sicut medulla. Deinde accipe fenugrecum: ꝛ pone in aquam per diez vnum: ꝛ cola: ꝛ pone super ignem aquam illam: et cū bullicrit mitte in eam nigellam: ꝛ post duas vel tres mundationes remoue ꝛ collige oleum suauiter: est. n. valde calidum ꝛ valet pleuresi. inunctum ꝛ iniectum in narib⁹: valet catarro: et emigrance ꝛ frigiditati cerebri: et dolori iūcturarum: et generaliter optimū ē i egritudinib⁹ fridis.

Oleum vrtice fit sicut oleum sinapis. laxat flegma valet dolori dorsi bibitū aut inunctum.

Oleum iusquiami: accipe semen eius album siccuz nouum malaxa cum aqua calida: et pone ad solem: et cum desiccatum fuerit misce cum humido tandiu donec nigrescat et mollescat. deinde exprime per pānū lane spissum: et aggrega oleū suauiter. est autē frigidū ꝛ valet vigilie ꝛ inūctuz et iniectū in naso sedat cephaleā calidaꝫ ꝛ dolorem matricis ꝛ aurium: qd̄ si inūgantur timpora inducit somnum.

Oleum ouorum: accipe oua ꝛ coque ꝛ vitella pone i caldario ferreo sup prunas donec cōburātur ꝛ oleuz qd̄ manat serua in vitro: valet dolori ani ꝛ eius passioni: et dolori aurium et dentium.

Oleum de semine cucurbite fit sicut oleū de amigdalis: ꝛ similiter oleū de melonib⁹ ꝛ citrulis: et cucumerib⁹ valēt cephalee calide calori capitl asperitati nasi inducit sōnū ꝛ bene vtimur eo in passionib⁹ lapidis arsure vesice iniectum per siringam valet.

Oleū frumti. Accipe frumētū ꝛ pōe sup marmorē ꝛ calefac lamiaꝫ ferreā crossā ꝛ pone desup: ꝛ exibit oleum. valet impetiginibus. (menti.

Oleū nigelle silr fit: valet ipetiginib⁹ magl q̄ꝫ oleū fru

Oleum storacis sicce accipe storacis sicce. ℥. quattuor olei lib. ij. coque dōec ius mādet oleo: cola: valet dolori iūcturaꝝ ex frigida cā: paꝝ mortificat. q̄re sedat dolorē.

Oleū nigelle ... ad impetigi[nes]
valet

¶ Oleum piretri fit sicut oleū costi. confortat stomachū calefacit mēbra frigida valet paralisi flexibilitati neruorum ⁊ iuncturaꝝ dorso cum eo iuncto ⁊ posteriori parte colli añ accessionē febris q̄rtane ⁊ quotidiane. aufert tremorē quo corpꝰ inūctū valet mortificatōi membroꝝ ⁊ reuocat calorē ad mēbra ⁊ ꝓuocat sudorē. iiectū i nare epilētici valet: ⁊ cephalee ⁊ emigranee frigide.

¶ Oleum euforby. Recipe euforby. ʒ. i. puluerizeť ⁊ mittať in lib. i. olei: ⁊ pone sup ignē vel ad solē fortē. valet ad rugitū auriū: ⁊ est mirabilis in sciatica passione: ⁊ ad dolorem dorsi ⁊ ancarum: non debet per os sumi: ipsum eniz vulnerat intestina.

¶ Oleum formicarum volantium. Recipe mille ⁊ pone in oleo confortat coytum.

¶ Oleū rute. ℞. succum folioꝝ rute lib. ʒ. olei lib. v. aque lib. iy. coquanť donec consumat succus ⁊ oleū remaneat cola: ⁊ serua valet friditati renū ⁊ vesice: ⁊ dorsi ⁊ paralisi vli ⁊ particulari: ⁊ flexibilitati neruoꝝ. abscindit coytū dorso ex eo iuncto: ⁊ iiectū i naso valet vētositati.

¶ Et fcm̄ ex eo cerotū positū sr̄ apata apta attrahit venenū: ⁊ illō q̄ꝺ fluit ex eis: valz colirici cū buti. clisterizatū.

¶ Oleum saliūce pista saliūcam ⁊ pone in aqua: coque ⁊ pone oleū: ⁊ coque super ignē: reserua colatum: valet difficultati vrine: lapidi: dolori renum bibitum: vel inunctum vel iniectum.

¶ Oleum oleandri. ℞. succi oleādri. lib. i. rosaꝝ lib. ʒ. olei onfacini. li. y. coque donec ꝯsumať succꝰ. cola reserua. valet scabiei ⁊ aufert eam omnino.

¶ Oleū canabis fit sicut alia olea. calm̄ est ⁊ siccuz. valet dolori neruoꝝ. duritie matricl. dolori auriū. cerotū fcm̄ ex eo dissoluit apata dura. valet vlceribꝰ capitl pueroꝝ.

¶ Oleū maiorane fit sicut aliud oleū valet lassitudini: ⁊ i unctū i balneo valet paralisi torture oris: ⁊ iniectum naribꝰ valet oībus īfirmitatibꝰ frigidis iniectū in auribus sedat rugitū ⁊ tinitū dissoluit ventositatem: ꝓuocat menstrua: valet morsui scorpionis.

¶ Oleū balaustie sic fit. mitte balaustias i olo onfancio ⁊ suspende ad solē p. l x. dies cola ⁊ reserua. frigidū est ⁊ stipticū. ꝯfortat mēbra debilia. valz emoptoicis: emplastꝝ fcm̄ ex eo cū cera alba curat vulnera ⁊ vlcera.

¶ Oleū mirobalanoꝝ emblicoꝝ: accipe ex eis li. i. coque cū tribus libris aq̄ donec remaneat tertia ps cola misce cū oleo onfacino. lib. y. coque donec remaneat oleū cola ⁊ reserua: aut si volueris ꝯterere: ⁊ pone in oleo ⁊ suspende ad solem. frigidū est ⁊ ponticum confortat stomachū valet fissuris ani capillis ex eo inunctis ꝓhibet eoꝝ casum ⁊ confortat radī.

¶ Oleū raphani. Accipe semē pul. malaxa cū aqua calā: deiñ pone in caldario aque calide: ⁊ coque donec supnatet oleū ⁊ collige. quāto antiquiꝰ tāto meliꝰ erit ⁊ calidiꝰ valet morphee ⁊ baracē. mundificat cutē faciei. dissoluit fortiter. calefacit multū. valet paralisi ⁊ torture oris.

¶ Oleū bn̄dictū: accipe oleū ātiquū: ⁊ lateres rubeos nouos quos non tetigit aqua frange eos per frusta minuta quasi ad pondus. ʒ. i. ⁊ coque in igne donec fiant rubicundissimi post q̄dlibet frustū sigillatim intinge in olo. Deinde conquassa: ⁊ imple ex eis vasa vitreata q̄ possunt sustinere fortitudinem ignis: deinde claude cum luto sapientie: ⁊ in furno suspende sicut suspenditur vas olei rosati nihil debet esse inter ipsum ⁊ ignem: ⁊ cum desiccatū fuerit lutū mitte sub vasa illa ignez suauiter: ⁊ paulatim ⁊ q̄nto magis fuerint calefacta tanto maiora ignē donec aqua fluat ab illis vasis: tūc icipias vigorare ignē quousq; videas fluere oleū valde rubeum

¶ Et caue ne ignē tāgat oleū: q: postea nō extingueret sz semꝑ vicina ignē: donec cesset fluere oleū: ⁊ tunc ꝑmitte donec infrigideť furnꝰ: postea extrahe feces a vasis ⁊ appones alios lateres: si vasa sint sana. sinautē accipe alia: ⁊ sic facias quousq; habeas oleū sufficiēter: q̄ꝺ reponas in vase stricti orificy: ⁊ claudas cera: hoc oleū est de secretl physicoꝝ. valet sicut oleū balsami. Sz ē subtiliꝰ ⁊ calidiꝰ: ⁊ maioris vtilitatis i egritudinibus frigidis: ꝑforat. n. manū cito: ⁊ expādiť lato spacio. valet lapidi: ⁊ egritudībus vesice: ꝓuocat vrinā. valet dolōibꝰ fridis. ⁊ pas. auriū fac. īterficit vermes in eis valet paralisi ⁊ torture oris inunctū aut bibitū. valet sciatice ⁊ dolori iuncturaꝝ ⁊ dorsi.

¶ Emplastꝝ factū ex eo ⁊ armōiaco disso luit apa splenis ⁊ duricies eiꝰ paruo spatio tpis: ⁊ filr̄ apata dura: iniectū naribus valet epilepsie. valz opilatōi nariū. Calefacit cerebꝝ: valet obliuioni sedat dolorē dētiū iniectū i matricē. menstrua ꝓuocat ⁊ educit embrionem siue viuū siue mortuū. dissoluit sanguinē cōgelatū: ⁊ ex eo alique gutte posite in sirupo ro. bibite pulmonē purgāt ab humoribꝰ crossis. valz anhelosis: ⁊ ē mirabile aq̄ ꝺscēdēti ad oculū: valet venenis frigidis morsui scorpiōis: ⁊ eis q ꝑ os sūpserunt opium ⁊ iusquiamum.

¶ Et si piscatores inūgant sua rethia ex eo congregabunt multitudinē pisciū: ⁊ melius est q̄ꝺ ē valde rubeuz fortis odoris subtilis substantie: si ferrū itingatur in eo ⁊ igni approximetur statim accendetur.

¶ Capitulū. iiy. in quo ponunť medicine ad q̄sdam dispositiōes que sunt.

Febris	Uulnera oris
Frenesis	Antrax.
Emigranea	Extractio secundine.
Debilitas epatis.	Lapis.
Difficultas vrine.	Erisipilla.

Summa istius capli. Post electōes specieꝝ instrumentoꝝ bonitatē ⁊ prudētiā scientie operationis est ꝯsiderāda dispositio stellarū: ⁊ lune ⁊ tēpoꝝ ꝯueniētis cōplexioni: ⁊ ꝯsidera in hoc verba ypo. qñ dicit. q: q ꝓcedit artez medicine ⁊ habuerit subtile ingeniū: sciat q̄ astronomie ars n̄ modica ps ē i eis in q̄bus indiget medicia ⁊ post illud fit decoctio specieꝝ q̄ decoquunť aqua clara ⁊ dulci lignis vitis ⁊ salicis ⁊ ramoꝝ rosarum ⁊ cānarū ⁊ herbarū odoriferarum ⁊ modo incipiam.

¶ Electuarium valens ad febres acutas ⁊ est mirabile expertū. ℞. mirobalan. citri. kebul. ana. ʒ. y. seminis ēdiuie: basiliconis. gariofil. ana. ʒ. i. cinamomi acuti ziziberis noui ana. ʒ. i. sādali albi ambre. ʒ. ʒ. cāphore. ʒ. ʒ. dissolue ambrā cū oleo fistici: ⁊ ex eo vnge species: ꝯfice cū tātūdem mel. iuiube ⁊ ex eo deť febriēti a. ʒ. i. vsq; ad. ʒ. i. ʒ. cū. y. ʒ. sir. macianoꝝ ⁊ sirupo facto ex zuccharo.

¶ Medicamē ad hanc febrem mirabile. ℞. mirobalan. citrin. emblic. ana. ʒ. y. cinamomi gariofiloꝝ sandali albi ana. ʒ. i. seminis rosaꝝ: seminis cucumeris. seminis papaueris albi ana. ʒ. ʒ. vngantur cum oleo macianorum ⁊ conficecū tantūdem mellis: cassie fistule ⁊ deť ex eo. ʒ. y. cū. y. ʒ. sirupi maloꝝ granatorum.

¶ Electuarium ad febrem quartanā. ℞. sene assari calami aro. ana. ʒ. i. cinamo. opy. ʒ. iy. s. end. basiliconis gariofiloꝝ. s. melōis ana. ʒ. ʒ. cōficianť cū ter tm̄ syr. kebuloꝝ. ⁊ deť ex tertia. ʒ. cū. ʒ. i. syr. acet. muscati. ¶ Medicamē q̄ꝺ laudaui ad hāc febrē breue. ℞. assari calami aromatici. semin. ⁊ radicis lily. ce. cetarac. ʒ. i. sādali citri aneti capil. ve. ana. ʒ. ʒ. cina. ʒ. iiy. ꝯfice cū melle dispumato ⁊ detur. ʒ. ʒ. cū. ʒ. i. sirupi oximellis facti cū semine endiuie.

¶ Oleū bonum ad hac febrem valens tristicie cardiace ⁊ melancolie.

¶ ℞. olei citoñ. li. i. oleinoui nucis lib. i. ponanť in vno va-

se ⁊ assigna olei quantitatem ⁊ appone aquaʒ bullitionis gariofil̾.li.ij.⁊ coletur ⁊ decoquat̄ in vase duplici: donec ꝯsumet̄ aqua ⁊ remaneat oleum tunc remoue ab igne ⁊ mitte in eo.ʒ.ß.musci:⁊ det̄ ex illo oleo a.ʒ.ij.vsqꝫ ad.iij.

¶ Electuariū mirabile ad sinocham. ℞.se.endiuie se.plātaginis se.portulace se.cucumeris ana.ʒ.i.se.ro.sandali citri.se.lactuce berberis ana.ʒ.i.ꝯfice cū oxizacara ⁊ dētur ʒ.iij.cum sirupo prunorum.

¶ Electuariū pulcre cōpositionis ad phrenesim cum vehemētia vigiliarum. ℞.se.lactuce.cucu. melo.papa. albi portul̾.iusquiami ana.ʒ.ij.endiuie basiliconis ana.ʒ.i.⁊.ß. sandal̾.citri.cāphore ana.ʒ.ß.cinamomi.ʒ.ij.cōfice cū tertiū sir.de sebesten cū tantūdem iuiub.detur ex eo.ʒ.i.⁊.ß. cū sirupo vio.⁊ prunorum.

¶ Oleum ad emigraneam acutā cum vehemētia vigiliarum. ℞.amig.se.papaueris al.se.cucu.se.lactuce.se. mel̾. cucu.ana.extrahe oleū ⁊ misce cū oleo nenufa.⁊ vtere in īfirmitatibꝰ capitis quoniā est laudabile.

¶ Trocisci valentes ad debilitatem epatis ex cal̾a cā. ℞ berberis.ʒ.x.antere.se.endiuie portulace ana.ʒ.ij. sādal̾. citri.ʒ.ß.musci.ʒ.iij.zuchari.ad pōdus oīum fiant trocisci cum succo basil̾.aur̄.ij.⁊ detur vnus cū.℥.i.sir.macianoꝝ ⁊ aque endi.bullite ⁊ colate.℥.i.

¶ Medicamen ad difficultatem vrine. ℞.mirre squināti ciperi cina.ana.ʒ.i.croci mediam partem farine glandium partes.ij.⁊ sume ex eo.ʒ.ij.

¶ Medicamen ad vulnera oris ⁊ cancerationem. Recipe ciperi.mēte combuste lilij ce.ana pulueriza ⁊ pone super vulnera ⁊ ablue cum aqua ro.⁊ aqua in qua infusum fuerit sumach.

¶ Medicamē mirabile ad vulnera oīa pestifera ⁊ ad antracē. ℞.anacardi anisi masticꝫ iūci.añ.lapidē lazuli partē.ß.cōfice cū tantūdē succi citonioꝝ acriū ⁊ pone sup fistulā ⁊ cancꝝ ⁊ oē vulnus malum qm̄ abscindit radicem eorum ⁊ consumit materiam ⁊ cuꝫ fuerit viride siue mūdum pone desuper.

¶ Medic.ad gn̄andā carnē mirabile. ℞.folioꝝ cerasoꝝ folioꝝ iunipi.cipi.cineris iunci se.ro.ana.rad. lilij ad pōdus oīuꝫ pulueriza ⁊ pone desup ⁊ coopi fol̾.enđ.⁊ vnges oleo liquefacto vel butiro.

¶ Medic.extrahens secūdinā ⁊ embrionē mortuū. ℞.castorei.cina.mirre añ.fac tētā ⁊ intromitte:si forte h̄ ñ valuerit da ei hūc sirupū. ℞.ciceris nigri aspi.manū plenaꝫ berberis.℥.ß.endi.m.i.iuiub.℥.ß.aque lib.iij.coquant̄ donec remaneat tertia pars ⁊ colet̄ ⁊ det̄ ex eo quarta lib.i. ⁊ vngantur pedes alcanna.

¶ Medic.ad lapidem cui non est simile. ℞.mirre.rad.lilij.ce.semi.enđ.squinanti cina.ana.ʒ.iij.cucu.rad.asparagi. rad. capparis ana.ʒ.i.gūmi prunorum gūmi amigda. amara.ana confice cum melle ⁊ dentur ex eo.ʒ.ij.cum.℥. i.siru.endi.⁊.℥.iij.aque.

¶ Unguentum ad herisipilā ⁊ ad oē apa ca. ℞.sandali rubei memithe ana.ʒ.ij.farine ordei.℥.iiij.cōfice cuꝫ succo rad.canne:⁊ pone desuper.

¶ Unguētū ad idē. ℞.nucis cipressi.ʒ.i. folioꝝ rubi.⁊ folioꝝ vlec.capil̾.ve.vue canine se.ro.citrulli mente acatie ana confice cum aqua foliorum viridium aut aqua ro.⁊ pone desuper:si auteꝫ fuerit pestilentia adde.ij.partes lapidis armoniaci.

¶ Electuarium ad febrem quartanam:qđ ego composui ⁊ est magne vtilitatꝫ. Recipe assari sene: calami aroma. gar.cinamo.semi.endi.semi.lactuce seminis plantaginis sandali albi basiliconis:ana.ʒ.ß.confice cum zucharo violato ⁊ oxizacara ⁊ ex eo contere lapidem lazuli post multam ablutionem sepe sume.ʒ.ß.⁊ misce cum.ʒ.i.camphore ⁊ da.ʒ.ij.cum sirupo citoniorum.

¶ Tractatꝰ Rasis de preseruatōe ab egritudine lapidis.

Dixit rasis de lapide q̄ in renibꝰ vl̾ vesica generat̄ breuem sermonem:⁊ cōpendiosum faciemꝰ abstractū a pscrutatōe naturali. Sꝫ ƀm ꝙ necessarium ē infirmo tm̄:dicamus ꝙ̊ ꝙ pmo de hoc diuidit̄ in duos modos:q̄rū primus ē ante generatiōeꝫ lapidis. Et secundus post.pmus istoꝝ vnicus ē ⁊ indiuisibilis. Et est de dieta q̄ sit ꝯseruatiua a generatōe lapidis. Secundus aūt diuidit̄ in tres:quoꝝ vnꝰ est ante accessionē doloris.

¶ Secundus in ipsa accessione.

¶ Tertius post accessionē.añ vo est de regimīe quo lapis iā factus frāgit̄.in accessiōe vo est de regimine quo dolō gescat ⁊ lapis labat̄ ad vesicā p canales vric.post accessionē vo de dieta qua curari contingit a trāsitu lapidis per has vias quando curatur.

¶ Dicendū igit̄ in vnaquaqꝫ istaꝝ diuisionum ƀm qđ apparet:⁊ ƀm sufficiens. Dicimꝰ g̊ ꝙ conseruatio a generatione lapidis fit dimittendo cibaria ⁊ dietam generātia ipm ⁊ vti frequēter cibarijs ⁊ medicinis ⁊ vniuersaliter regimine quibus mūdificent̄:⁊ subtilient̄.qui vo nō ē paratꝰ ad generatōem lapidis ei sufficit dimittere cibaria ⁊ dietā generantia lapidē:qui aūt paratus ē ad hoc indiget cū h̄ rebꝰ subtiliantibus ⁊ mundificantibus ⁊ vti cis ne ī suis renibus applicetur materia que possit lapidari ⁊ indiget infrigidatione renum ne lapidatio festinetur in eis:⁊ ne illa materia etiam si superueniret ad ventriculos renum indurescat cito.⁊ hoc si quidem loco dicenda sunt hec duo regimina breuiter ⁊ compendiose.ita ꝙ vulgi:⁊ phisici cōicent intelligendo ⁊ sciendo istud.

¶ Dicamus igit̄ ꝙ ex eis adiuuāt gn̄atōem lapidis sūt cibaria crossa viscosa:⁊ oē qđ fit ex frumento azimo vt panis azimus:⁊ zipulle ⁊ triticum ⁊ farina cocta cū aqua:⁊ maxime si facta fuerit cū lacte:⁊ caseo qui natꝰ est lapidē generare:⁊ maxime siccus:⁊ oīa crossa cōdimēta generātia humores crudos ⁊ pisces recētes crossi magni corporis:⁊ oua cocta frixa:⁊ cerebra ⁊ pedes:⁊ cutis assatoꝝ.

¶ Oua aūt elixa mollia ꝓhibenda non sunt:⁊ maxime si admisceat̄ almuri:⁊ acetum ⁊ ruta.

¶ De fructibꝰ āt ꝓhibēdi sūt crossi vt poma aut pōa maciana pira ⁊ huiusmodi.ex his q̄ ī corpore gradant generare humorē crudum ē multū potare aquā ⁊ nimis turbidā ⁊ salsam ⁊ graueꝫ q̄ tarde descēdit:⁊ aquā valde frigidā.oīa.n.ista faciunt lapidē:⁊ maxime si cū hoc fuerit multa spissa:⁊ comedere carnes maxime crossas adiuuat ad generationem lapidis ⁊ somnus sup dorsum diu ⁊ in culcitris mollibus ⁊ multū laborare:⁊ onus assidue portare sup renes ⁊ coitꝰ assiduus maxime post repletionem ⁊ comestio post aliam comestionem:⁊ vehemēs deābulatio post multum cibum:⁊ balneum post repletōeꝫ cibi oīa cibaria crossa dura viscosa oīa ista generant lapideꝫ. ⁊ vt ñ ꝓlōget̄ h̄ dicēda sūt ea q̄ sūt apta ad vsum in hoc.

¶ Dicamus igit̄ ꝙ panis frumēti:⁊ maxime q̄ factus est ex granis duris viscosis īcōgruus est in dieta ꝓhibente gn̄atōem lapidis. Sꝫ qꝛ apud nos assuetꝰ ē:⁊ si aliqđ nocumētū ex eo possibile est contingi non opꝫ ipm pro alio mutare:qm̄ tunc forte plus noceremꝰ infirmo debilitando virtutē:⁊ corrumpēdo cōplexionem plusqꝫ corrigeremus. Sꝫ oꝫ panem accipe ex tritico leui pōdere ⁊ pauce viscositatis:⁊ duritiei:⁊ addere ī eo multū de fermēto ⁊ sale:⁊ comedere cum cōdimentis que nos dicemus:hoc enim modo non nocet. ¶ Rizi ēt īcongruum est pp viscositatem. Et maxime si sit cum lacte. Fabe vo ⁊ ciceres ⁊ lubia vtilia in hoc:⁊ bona sunt:⁊ maxime ciceres q̄ sūt medicina non cibaria in hoc. vites autem mediocres.

¶ De carnibus vtende sunt carnes gallinarum iuuenum passerum coturnicū pdicum. anates autem ⁊ grues nō cōueniunt: bone ēt sunt carnes edoꝝ capraꝝ iuuenū ⁊ arietū caro. Uaccine āt nō ꝯueniunt oīno ⁊ arietes agrestes neqꝫ carnes lepoꝝ: ⁊ hoc est qḋ dicit.

¶ De vinis aūt ꝯueniēs est album subtile. nigrū vō ⁊ spissum est dimittēdum. qḋ aūt fit de vuis passis ⁊ melle ⁊ amigdalis amaris est valde vtile.

¶ De oleribus āt vtenda sunt apiū endiuia. cuscute. paꝝ de eruca. ruta. menta. radix bautie bursofus valde sunt vtilia. Silr̄ spargi: rapa autem incongrua: atriplices vō ⁊ spinachia sunt bone.

¶ De fructibus aūt ficus: ⁊ maxime sicca que mūdificat qḋ aggregatum ē in vys vrine. amigdale etiam nō sunt male ⁊ maxime si paruz habuerint amaritudinis: ⁊ ante ⁊ postea si comedat̄ vna sola amigdala amara.

¶ Mel aūt ⁊ zuchaꝝ apta sūt: sꝫ zuchaꝝ ꝯuenientius: q̊niam non ita calefacit sicut mel: ⁊ satis mūdificat: paucitas aūt calefactōis cū abscisione ⁊ mūdificatiōe est pfectio regiminis in mūdificatione: ⁊ ꝯseruatōe lapidis: fisstici aūt ⁊ passe bona sunt ꝯgrue. dactili vō crossi maturi icōgrui. imaturi āt nō nocēt. Si igit̄ in aliqua hora dimiserit eger dietam: ⁊ maxime si vsus fuerit reb⁹ icōgruis nō dꝫ assiduare: sed abstinere cito.

¶ De simplicib⁹ aūt acetum forte squille est in ꝓhibēdo gn̄atōem lapidis: ⁊ frangendo gn̄atum: spargi bursof. cuz aceto: ⁊ brusci muri ꝓuocat vrinaz: ⁊ ꝓhibet gn̄ationem lapidis. oculi comesti ante cibū ꝓhibent lapidis gn̄ationem maxime si post horā vnā potauerit de oximelle aut ydromelle: fic⁹ autem sicce lauant renes ⁊ attrahūt arenam ex eis. Et silr̄ facit acetū squille ⁊ capparis: ⁊ aqua ciceris ⁊ potare quolibet mane aquam calīam: ⁊ post balneum oximel nimis est vtile: ⁊ silr̄ assiduare vomitum: ⁊ fluxum vētris: ⁊ cauere repletionem. qꝛ est valde nociua in hac infirmitate: ⁊ silr̄ balneum: ⁊ motus post cibū. infrigidatio renum fit vt iaceat sup terram frigidam: ⁊ ponere sup renes herbas frigidas cum aceto: ⁊ aqua ros. ⁊ psilliū ⁊ talia: cum isto. n. regimine renes semp erūt frigidi: ⁊ sic materia nō lapidabit̄ cito in eis. Sed remanet humida aquosa. quapropter medicine faciles trahūt ipm: qḋ aūt dixim⁹ de regimine ꝯseruationis a generatōe lapidis sufficiens est. ⁊ vis earum ē in vtendo eis in oībus horis ēt de medicinis quas dicem⁹: postea que vtende sunt semp Sed tn̄ pmo debiles earum post accessionem fortiores: ista. n. infirmitas hꝫ accessiones in maiori parte: ⁊ signa q̄ annunciāt eas sunt vt ꝯstipatio ventris: ⁊ dolor pungēs renes inseparabilis: ⁊ difficultas vrine: ⁊ forte dolor descēdit ad iguē: ⁊ maxime i ꝺscēsu lapidis p vias vriales.

¶ Liber introductorius paruus in medicinam Rasis. vba abubecri Mahumeti fily Zacharie arasis.

Saluator excelsus ⁊ gloriosus pdire fecit res ex puatiōe ad descriptionem: ⁊ ex ignorātia beluina ad intellectū: ⁊ ex nō eē ad esse: ⁊ misit motū sr̄ getē: ⁊ fec̄ notū ex ignoto: ⁊ ꝙ existit ex ignoto: ⁊ exir̄ fec̄ oīa sēsibilia ⁊ gn̄ata: ⁊ totuz qḋ cōprehēdit visus ⁊ cōtinent loca ⁊ diametri: ⁊ a quo deficiunt estimationes ⁊ cogitationes ex ꝓfunditate scientie sue: ⁊ creatione creature sue cum subtilitate sue artis. Oīa ergo ea ꝓdeuntia sunt ex eē sue sciētie: ⁊ directa vel distracta pp magnitudinē sue virtutis: ⁊ incliata virtute sui dn̄y. ¶ Primū g̊ qḋ creauit saluator gloriosus ⁊ excelsus: fuerūt lumina illuminantia que sunt sube simplices: ⁊ virtutes spūales. ¶ Lumē āt diuiditur in duas partes appropriatā ⁊ sēsibilē. s. simplicem ⁊ compositam. Sensibilis autem est cōpositū: ⁊ simplex est qḋ nō cōprehendunt sensus: ⁊ est appropriatum cum superiori mundo: ⁊ est materia animarum. ⁊ est super qḋ cadit nomen intelligentie: ⁊ intelligentia quidem est lumen ex lumine dei. ¶ Postq̄ g̊ factum fuit lumen simplex factum est vmbra. Quare creauit ex ea animam animalem. ⁊ postq̄ facta est anima: factus aer vmbra: ⁊ creauit ex ea aīaz naturalez que est natura seruiens in aīa ab animali. Quare factū est in mundo corp⁹ p cōparationē ad lumē: ⁊ facta ē ei vmbra. ¶ Creauit ergo ex ea nās. iiy. que sunt calīitas ⁊ friditas ⁊ humiditas ⁊ siccitas: ⁊ sunt electū reꝝ corporaliū: ⁊ posuit saluator: cuius rememoratio sit gloriosa: ex eis agētes ⁊ patiētes. calor. n. ⁊ frigus sunt agētes: ⁊ humiditas ⁊ siccitas patientes. ¶ Deiñ creauit saluator cui⁹ rememoratio sit excelsa: ex istis naturis simplicibus: naturas compositas: ⁊ creauit ex naturis cōpositis: oīa corpora celestia ⁊ corpora terrestria. Qḋ est qꝛ cōposuit gloriosus ⁊ excelsus frigiditatē. cū humiditate. Cōbinate sunt ergo ⁊ incrossate ⁊ facta est aqua. Fuit ergo aqua pma creaturaꝝ corporalium ⁊ elīoꝝ ⁊ terrestriū. ¶ Et cōposuit calīitatē cū siccitate. ⁊ fact⁹ ignis. ¶ Deiñ posuit saluator: cui⁹ rememoratio sit excelsa: vnicuiqꝫ nature elementū. ⁊ oī elīto locū Qḋ ē qꝛ postq̄ factū ē elīum aque: ⁊ elīm ignis: facta ē inter vtraqꝫ cōtrarietas ⁊ elōgatio. Quare ascēdit ignis leuis sursum: ⁊ descēdit aqua grauis deorsum. ⁊ fact⁹ est inter duo elīta aer p quātitatē ꝯrietatis ⁊ elongatōis. ⁊ ē elemētū tertium ex elītis mundi. ⁊ ei⁹ cōplexio est calīitas ⁊ humiditas: quoniā ipse ē ex nā ignis ⁊ natura aque cum fact⁹ sit iter ea vtraqꝫ. ¶ Postq̄ g̊ fuit illḋ sic: mouit saluator aerē p virtutem suam. Fact⁹ est ergo vētus sonās ⁊ mouet vētus aquaz motu forti. donec cui allise sunt vnde ei⁹: ⁊ spumauit spuma ei⁹: ⁊ facta eius spuma tunice q̄rū vna fuit supra aliam. Cōgelauit ergo causas p virtutē ⁊ facta ē terra. Posuit g̊ eam sedē vel quietū: animaliū: ⁊ est elemētum quartū: que est in nā sua frigida ⁊ sicca: grauis: sicut ignis calīs siccus leuis: ⁊ aer calīs humid⁹ subtilis: ⁊ aqua frigida ⁊ humida grauis fluxibilī. deīde diuisit saluator excelsus ⁊ gloriosus aquā in duas diuisiōes. diuisionē supra terrā. Fctā sūt g̊ elīta. iiy. ignis ⁊ aer ⁊ aq̄ ⁊ terra. ⁊ silr̄ vēti. iiy. meridies ⁊ septētrio ⁊ subsolanus ⁊ fauonius. Sapiētia g̊ est significatrix sapiētis sciētis eā: ⁊ creatura significans creatorē qui ē deus nisi ipse. Mūdus igit̄ ē duo mundi: magnus ⁊ paru⁹. Magnus g̊ ē mūdus: ⁊ paruus ē hō: qui ē deriuatus ex eo. Nomē aūt volatilis cadit sup hn̄s tria agnomina. Formā ⁊ nām ⁊ alas: ⁊ nomē corporis ē cadēs sup hn̄s tres dimēsiones: lōgitudinē ⁊ latitudinē. ⁊ ꝓfunditatē. ⁊ nomē hoīs ē cadēs sup viuū rōnale ⁊ mortale. ⁊ silr̄ angel⁹ diffinitur hac diffinitione. Reliq̄ aūt aīalia terrestria diffiniunt̄ per vitam ⁊ mortē ꝓprie. dr̄. n. in eis viuuz mortale. s. viuum in tpe: ⁊ mortuum in tpe: ⁊ iaz qdē dr̄ in eis rōale potētia. Et creauit deus hoīem: ⁊ composuit eum ex quatuor naturis ꝯriis in nā sua. ⁊ sunt sanguis. ⁊ flīa. ⁊ colīa citrina. ⁊ colīa nigr̄. ¶ Flegmatis vō spēs sunt qnqꝫ. flīa salsū cui⁹ nā est tale. ⁊ siccitas qḋ est calidius eis: ⁊ flīa dulce cuius nā ē calīitas ⁊ hūiditas: ⁊ est minoris calīitatis q̄ flegma salsuz. ⁊ aliud acetosum qḋ ē frigidū ⁊ siccū: ⁊ aliud ē vitreum: cui⁹ nā ē frigus ⁊ humiditas qḋ ē frigidi⁹ spēbus flegmatī: ⁊ aliḋ ē isipidū qḋ est minoris frigoris ⁊ humiditatis. ¶ Spēs aūt colīe citrine sūt qnqꝫ: colera rubea: ⁊ colīa citria: ⁊ colīa vitella. ⁊ colīa prassina: ⁊ colīa eruginosa. Colīa vō nigra est duob⁹ modis: colīa nigra nālis: ⁊ egrediēs a nā. ¶ Sed ⁊ sanguis duobus existit modis sanguis coctus cuneus tēperat⁹: ⁊ sanguis corruptus fusc⁹. ¶ Mēbra aūt regalia sunt q̄tuor cerebꝝ et cor et epar et testiculi. et virtutes

naturales sunt q̃tuor: attractiua: ⁊ rẽtẽtiua: digestiua: ⁊ ex
pulsiua: ⁊ species egritudinũ officialium sunt q̃tuor: egri
tudo que fit in creatura vel forma: ⁊ egritudo q̃ fit i quã
titate mẽbroꝝ: ⁊ egritudo que fit in numero membroꝝ.
⁊ egritudo que fit in situ mẽbroꝝ. ¶ Spẽs aũt egritudi
nũ que fiunt in creatura sunt quinq̃: figura ⁊ ꝯcauitas: ⁊
pforatões: ⁊ asperitas. ⁊ lenitas. ¶ Mẽbra aũt corporea
alia sunt quibus seruiũr ⁊ regalia. Alia sunt officialia ser
uientia. Regalia igi᷑ quibus seruitur sunt sup que est re
uolutio vite. ⁊ sunt minere virtutũ spiritualiũ anime ⁊
spiritus ⁊ intelligentie ⁊ officialia ⁊ loca eaꝝ. ¶ Mẽbra
võ regalia intrinseca sunt septẽ. ⁊ superfluunt in sublimi
tate ⁊ ꝑncipalitate. Ea võ quoꝝ sublimitas ⁊ supfluitas
sunt note. sunt cerebꝝ: ⁊ cor: ⁊ epar: ⁊ stomachus: ⁊ ꝑpter
illud facta sunt famosa in sublimitate: qm̃ sunt minere
virtutum spũalium regentium corpus hoĩs: ⁊ post illa in
cessitudine: sunt duo testiculi: ⁊ renes: ⁊ vesica. Ista ergo
septem sunt diuisa secũduz orbes stellarum ⁊ cẽtra eoꝝ.
¶ Mẽbra võ officialia que sunt sensus apparẽtes seruiẽ
tes sunt nouem. ⁊ ipsa quidẽ supfluunt in sublimitate. ⁊
sunt sensus auditus: ⁊ eius sensatuz sunt voces: ⁊ sensus
visus: ⁊ eius sensatum sunt colores: ⁊ sensus olfatus cu
ius sensatum sunt odores: ⁊ sensus gustus cuius sensatu
sunt sapores: ⁊ sensus tactus. ¶ Et creauit deus hominẽ
ex quatuor naturis contrarys in natura sua: ⁊ sunt san
guis ⁊ flegma ⁊ colera citrina ⁊ colã nigra. ¶ Et creauit
deus ossa. ⁊ cartilagines. ⁊ ligamenta: ⁊ pilos: ⁊ vngues:
ex melancolia. ¶ Omne g̃ membrum cõgelatum terre
stre priuatum sensu est ex parte melancolie. Qđ est q2
melancolia ẽ gñata ex terra ⁊ sedes ei⁹ est in splene: ⁊ do
miniũ eius ẽ in visu a latere sinistro corpis: ⁊ fit per eã ta
citurnitas ⁊ cogitatio ⁊ fletus. ⁊ grauitas: ⁊ tarditas: ⁊ fi
xio: ⁊ suspectus in successionibus: ⁊ ei inest ꝓprietas ex
pellendi. ⁊ retinẽdi cibũ: ⁊ excitandi appetitũ. ¶ Et crea
uit deus carnem ⁊ sanguinem ⁊ venas: ⁊ neruos ⁊ renes
⁊ testiculos ⁊ velamen cordis ⁊ pectoris ⁊ vuulam: ⁊ epi
gloti: ⁊ duas amigdalas. ⁊ linguaz ⁊ epar ex sũba sangui
nis ⁊ silr̃. Oẽ qđ est calidũ humidũ ẽ diuisiuũ ad sangui
nẽ ꝓportõale ei: ⁊ sanguis quidẽ emanat ex epate. ⁊ locus
eius sunt vene ⁊ cor: ⁊ dñium eius in supficie corpis: ⁊ an
teriori capite: ⁊ illud qđ ꝯsequitur aiam ex ꝓprietate san
guinis ẽ risus ⁊ gaudiũ ⁊ virtus: desidery mulieruz. ⁊ ex
uberatio coitus ⁊ paucitas pilorum: ⁊ corpulẽtia ⁊ multi
tudo sõni. ⁊ ꝓprietas eius in stõ est velocitas digestiõis
⁊ facilitas penetratõis cibi ⁊ cursus eius ⁊ alteratõis sub
stantie ci⁹ ad substantiã sanguinis ⁊ carnis. ¶ Et creauit
deus gloriosus ⁊ excelsus cerebꝝ ⁊ pulmonẽ: ⁊ oẽ qđ est
in corpore ex membris frigidis ⁊ humidis ex flãte. ⁊ di
uisit ipm in duas diuisiones. ⁊ posuit ei duo clã. ⁊ duo lo
ca que sunt cerebꝝ ⁊ pulmo. sicut aqua diuidi᷑ in mũdo
in duas diuisiones: diuisionẽ sup faciẽ terre: ⁊ diuisionẽ
i aere: quã diuiserũt nubes: ⁊ silr̃ flãtis aliud ẽ qđ ascẽdit
ex pulmone. ⁊ aliud qđ descendit ex cerebro: sicut descen
dit res ex aere propinquo terre ⁊ eius dominium est in
posteriore cerebro ⁊ pectore: ⁊ aggregatio sediminum
eius est in spondilibus dorsi: ⁊ in eo q̃ apparet. Qđ autẽ
consequitur anima ex accidentibus eius est defectus. ⁊
pigritia ⁊ grauitas ⁊ taciturnitas ⁊ tarditas respõsionis:
⁊ quies ⁊ paruitas motus ⁊ castitas ⁊ pietas. ⁊ illud ꝯseq
tur corpus ex accidẽtibus eius cũ tussis ⁊ paucitas desi
dery mulieꝝ ⁊ paralisis ⁊ tremor ⁊ ꝓprietas nature ei⁹ i
stõ est infrigidatio excitatiõis facte ex acuitate ciborũ ⁊
potuum ⁊ reliquaꝝ materieꝝ superueniẽti stõ ⁊ corpori.
Qđ est q2 virtus expulsiua ꝯfortatur eo cum sit ei silis: si
cut confortatur genus per genus. ⁊ cõpar ꝑ cõpar: locus
autẽ flãtis ẽ in pulmone. ¶ Cõtinuatur ergo frigus eius
cũ lenitate aeris cum sit ꝯtinuatũ ei ab aere ̃km canales
pulmonis. deinde mittit ipm ad cor cũ sit ꝯtinuatus cuz
eo ⁊ adiuuãs sup illud ⁊ ꝑparat: ꝑpter illud ad cor: ⁊ ex
pelli᷑ ab eo calor vapoꝝ fumosoꝝ ⁊ excitatur propter il
lud virtus anhelitus: ⁊ calitas inata. ¶ Et creauit ðs ex
celsus ⁊ gloriosus fel qđ est calm̃ ⁊ siccũ ⁊ igneum ⁊ ẽ do
mus colere citrine: ⁊ posuit ipm annexũ epati adiuuans
epar sup decoctione cibi: ⁊ posuit dñiuz colẽ citrine i ver
tice propter leuitatem eius ⁊ ipsius subtilitatem ⁊ eius
altitudinem ⁊ ipsius eleuationem. Eius autem expira
tio est in vtrisq̃ auribus. q2 sunt ex diuisione eius: ⁊ ipsi
us nã: ⁊ ei est ex mẽbris oẽ qđ est calidum siccũ: ⁊ ipsa q
dẽ currit in corpore cũ sanguine ꝑpter cõbinationem co
rum ⁊ ꝯuenientiam ipsoꝝ sicut ꝯuenientia olei ad lam
padẽ. de ꝓprietate nature eius in stõ: est attractio cibi: ⁊ ad
iutoriũ sup digestionẽ. ⁊ silr̃ iudiciũ eius in epate. ¶ Illđ
aũt qđ ꝯsequitur aiam ex accidentibus eius est caliditas
⁊ leuitas. ⁊ furor. ⁊ subtilitas. ⁊ acuitas. ⁊ solertia. ⁊ auda
cia. ⁊ ascessio. ⁊ ꝯsideriũ mulieꝝ. ⁊ memoria. ⁊ velocitas
respõsiõis. ⁊ multitudo elocutõis in causis ⁊ motus. ⁊ il
lud qđ ꝯsequitur corpus ex accidentibus eius. omne cui
apparent significatiões caloris: ⁊ siccitas. ⁊ est ei in stõ ⁊
epate ⁊ intestinis proprietas adiuuandi sup digestionẽ.

¶ Cõplet⁹ est liber abubetri açari introductorius.

¶ De Sectionibus ⁊ cauterys ⁊ ventosis Rasis.

Sciendum est q̃ antiqui in plu
ribus locis plus
q̃ moderni cauteria faciebant. Moder
noꝝ igitur vsuz imitãtes de capite primo
post descẽdendo de mẽbris singulis cau
teriçandis dicam⁹. In ꝯmissura igi᷑ fan
tastice cellule ⁊ rõnalis fit cauteriũ duo
bus modis: aliqñ fit rotunduz ⁊ fit ferro candenti: aliqñ
in modũ crucis cutis incidi᷑ ferro frigido: ⁊ caro vsq̃ ad
craneum perforat᷑: ⁊ cũ mult⁹ sanguis effluxerit mittat᷑
ferrũ cãdẽs et imprimat᷑ fortiter i modũ ꝓdictũ: deducẽ
do in modũ icisionis cutis. Sed hec ipressio fortis ferri
candentis competit solis habentibus forte caput vt sũt
capita rusticoꝝ: hoc facto seruantur aperta rotũda. simi
misso scuello: alia imissis tentis et petys. Fiũt aũt hec ꝑ
cipue ꝑ mania et maxime qñ ex ventositate et fumo fit:
hz fieri ꝑ epilepsia ꝑ dolore oculoꝝ: descẽdente ꝑcipue
a superioribus ad ipsos pro dolore dentiũ pro dolore au
rium: ꝑ omni dolore et passione faciei quando materia
descendita superioribus deorsum.

Cauteriũ in occipitio. Item fit cauteriũ in occipitio capit
ferro rotundo calido et seruatur apertum vt cetera ꝑdi
cta: maxime pro litargia: et etiam valet pro omnibus do
loribus predictis superius.

¶ Cauterium post aurem. Post aurem fit cauterium pro
tinnitu aurium inueterato: pro fistula aurium: pro dolo
re aurium: dentium et oculorum.

¶ Sectorium per medium auris. Quandoq̃ per mediuz
auris imittitur sectorium: quandoq̃ võ per pulpam au
ris et seruatur apertum pro causis predictis.

¶ Sectorium pro dolore aurium. Sub mento quandoq̃
ponitur sectorium pro dolore dentiũ et pro dolore faciei
et pro ipsius deturpatione vel tortione.

¶ Sectorium in collo iuxta venas organicas. In vtraq̃
parte colli iuxta venas organicas imittitur sectorium ꝑ
dolore fauciũ et colli et pro dolore frigidiorum partium
quando materia per partes illas videtur ab inferiorib⁹
ad superiora ascendere.

¶ Sectorium ex transuerso thoracis. Pro dolore thora

cis vt ꝯtingit aliquando ex ictu antiquo: qḋ cõperitur si locus compressus digitis interius doleat: vel etiam si sit ex ipsius vitio fiunt sectoria ex transuerso thoracis inter duas costas in longum.

¶ Sectorium inter vmbilicum ⁊ furculam. In medio inter vmbilicum ⁊ furculam pectoris fit sectorium obliq̃tum: aliud in rectũ a summo deorsum ꝓ asmate ꝓ vitio pulmonis ⁊ stõi ꝓ dolore costaꝝ ꝓ pleuresi ⁊ pipleumonia: ⁊ codẽ loco fit cauteriũ ꝓpter causas predictas.

¶ Sectorium posterius. Posterius fit sectorium ꝓpter epar ⁊ anterius pro vitio epatis: ⁊ ꝓ sui duritie inueterata si rõne epatis frigidi incrossat̃ illum magis in illa parte ne sequatur hydropisis ponas germãdream ⁊ corticẽ sambuci cũ radice feniculi: ⁊ apy si caput non dolet ⁊ coquantur in vino ⁊ bibat vt laxetur fiant suppositoria.

¶ Sectoriũ in sinistra parte. Eodẽ modo a sinistra parte anteri⁹ ⁊ posteri⁹ fit sectoriũ ꝓpe splenẽ ꝓ splenis vitio ⁊ ꝓ sui duritie inueterata. Itẽ in brachys fit cauteriũ rotũdũ ferro calido ĩ q̃tuor locis fontiũ ⁊ ĩ q̃busdã ĩ q̃nq3 locis pp dolorẽ humeri ⁊ arthetica̅ colli. A parte exteriori fit cauteriũ extra brachium ꝓpe humeꝝ mẽsuratis quatuor digitis deorsum vt hic apparet.

¶ Cauteriũ ꝓpe cubitũ. Item fit ad eadem vitia ⁊ ad dolorem superioris mandibule cauteriũ ꝓpe cubitũ mẽsuratis. iij. digitis a cubito v̄sus humeꝝ in lacerto brachy.

¶ Cauteriũ ꝓpe rascheta̅. Fit etiam cauterium ꝓpe raschetã manus exterius ꝓ dolore cubitoꝝ ꝓ dolore totius brachy: ꝓ chiragra p̄cipue si a supiorib⁹ descẽdit humor faciens chiragrã p illũ fontẽ ad manum.

¶ Cauteriu3 in medio brachy. Item in medio brachy fit cauteriũ pro dolore ascelle ⁊ ꝓ dolore inferioris mãdibule ⁊ partiũ adiacentium ei.

¶ Cauterium inter vtrũq3. Inter vtrũq3 cubitum mensura quinq3 digitorum. s. supra glandulas supra cubitum fiunt cauteria contra omne genus febris erratice: vt apparet in sequentibus.

¶ Cauterium cõtra chiragra3. Contra chiragram ⁊ cõtra manuum inflationem inueteratã fit cauteriũ supra digitos manuũ inter duos digitos ⁊ põt fieri p omnes.

¶ Cauterium propter arthetica3. In tribus locis spine ꝓpter artheticam ⁊ eius dolorem colli posterioris fit cauterium inter spondilia dorsi: tamen ne ledatur quedam chorda que supiacet spõdilib⁹. Sciẽdũ ãt magnũ ĩmine re piculum si ledat: ideo in carnoso fiat.

¶ Notabile. Nota hoc generale esse in omni loco fontiũ cauterizandum est per quem fluxus humorum transire videtur ad membrum aliquod siue deorsum siue sursu3 ad intercipiendum fluxum.

¶ Cauterium super ancham. Item cauterium fit triãgulatum supra ancham: vbi os rotundum coniungitur ossi concauo: vnum superius: secundum versus dextram partem inferius: tertium versus sinistram partem inferius vt inter hec tria comprehendatur iunctura ossium predictorum: fiunt autem hec ferro calido: ⁊ immissis scuellis seruãtur aperta: pro dolore sciatico ꝓsunt ex frigidis humoribus tamen: dolori v̄o facto ex calido humore nocẽt Sed notandum q̄ si illa duo ossa essent disiuncta adinuicem: incurabile eẽt: ⁊ hoc sit generale in omnibus iuncturis duorum ossium.

¶ Cauteria supra genu. Fiũt cauteria duo supra genu mẽsuratis in digitis sursum: exterius vnum pro vitio p̄dicte passionis p̄cipui si fiat ab exteriori parte. Interi⁹ fit aliud pro causa predicta precipue partis interioris: ⁊ pro dolore pudendorum ⁊ scabie vesice: pro vitio matricis in muliere. Et nota cauterium hoc multum valet ad conceptũ iuuãdũ p̄cipue cũ abundat matrix frigidis humoribus.

¶ Cauterium sub genu. Item fit cauterium sub genu mẽsuratis. iij. digitis deorsum: ⁊ fit pro sciatica passione ⁊ arthetica genuũ: vnum exterius: aliud interius: tertium posterius: ⁊ ꝓ diuersitate dolorum: variant̃ etiam loca cauterioꝝ: vt si dolor sit exterius cauterium fiat exterius: ⁊ ita de alys. s. interius ⁊ posterius.

¶ Cauteria sub cauilla. Prope pedem fiunt cauteria mẽsuratis. iij. digitis sub cauilla: fiunt autem hec vnum interius aliud exteri⁹: ⁊ ita de alys sub cauilla ꝓ arthetica superiorum partiũ. s. genu ⁊ scie ꝓ dolore pedum: si fiat discursus humorum ad pedes a supioribus partibus.

¶ Cauteria ꝓpe cauillã. Itẽ fiunt duo cauteria ꝓpe cauillã ꝓ dolore pedum ⁊ arthetica cauillaꝝ.

¶ Cauteria intra pedem. Duo cauteria fiunt intra pedem ⁊ extra ꝓ p̄dicto vitio cauillaꝝ ⁊ totius pedis: qualiter autem debent fieri supradicta figuris satis potest ꝑpendi mutato loco cauteriorum.

¶ Cauterium ꝓpe radicem digiti pedis. Item fit cauterium ꝓpe radicem digiti pedis interi⁹: aliud exteri⁹ a parte opposita ⁊ fit ꝓ causis predictis.

¶ Cauterium inter duos digitos pedum. Cauteria fiunt inter duos digitos pedum p oẽs ꝓ arthetica ipsoꝝ digitorum pedis ⁊ pro inflatione pedum: ⁊ pro alio quolibet dolore pedum.

¶ Cauterium sub planta pedu3. Cauteria fiunt sub pede in media planta pedis pro omni dolore pedis ex humore frigido ⁊ calido ꝓ vitio arthetice cauillarum geniculorum ⁊ scie ⁊ partium adiacentium.

¶ Cauteria sub genu. Magister Rasis fecit cauterizari quẽdam artheticum cui deerant viginti hebdomade de septem annis: ⁊ habebat genu inflatum per septem hebdomadas: p̄cepit itaq3 magister Rasis vt fieret cauterium super genu paruissimum ⁊ minori ferro q̄ in sene ⁊ cum inciperet: posuit emplastrum supra genu de radice bionie ⁊ bismalue coctis in aquis ⁊ tritis cum assungia: s3 in duplo posuit de bionia ⁊ bismalua ⁊ precepit vt caueret oẽs fructus: omnia genera leguminum: caseum: aliã: bouem ⁊ similia. emplastrum posuit vt humores dissolutí melius fluerent.

¶ De ventosa inter scapulas. Uentositas colice: iliace: nefretie: strofice: dyarie: matricis: vesice: splenis: epatis: cutis: pectoris laterum: ypocondriorum: extrahit̃ ꝓ ventosam sine scarificatione inter scapulas crebro posita: nũc a dextris: nunc a sinistris spine: nũc inferius nũc supius.

¶ Uentosa ad discrimina capitis. Antiqui ventositatem capitis extrahebant positis ventosis sine scarificatione: nunc ad discrimina capitis: nunc ad cõmissuram fantastice cellule ⁊ rationalis.

¶ Uentosa ad vmbilicum. Uentosa corrigit ineptas positiones membrorum: vt si matris descẽdat versus os penis: ponitur vẽtosa maior ad vmbilicũ sine scarificatõe.

¶ Uentosa pp matricem. Si matrix fuerit in alterutru3 vertebrum inclinata ponatur ventosa in opposito ilio sine scarificatione.

¶ Uentosa ad renes. Si colon descendit seu exeat anu3: siue intelligatur intestinum esse corrugatum ⁊ descẽdisse deorsum licet non exeat: ponitur ad renes ventosa valde frequenter sine scarificatione.

¶ Uentosa ꝓpter vulnus. Plerũq3 extractum intestinũ ꝑ vulnus: retrahitur per ventosam iuxta vulnus positã: spacio tamen inter vulnus ⁊ ventosam vnius dimisso digiti vel amplius: ⁊ ad hanc intestini reductione3 ꝑ raro hodie vtuntur ventosa.

¶ Uentosa ad mamillas. Motus morboꝝ auertit ventosa vt ꝯtra fluxum menstruorum ponat̃ ventosa ad mamillas: sub eis que totam inferiorem partẽ mamille pos

fit amplecti: sic tamen ꝙ inter se totam recipiat mam/ millã: ħ plurimi ñ scarificãt: pauci ſȝ raro faciũt.

¶ Ventosa ꝓpter fumum a stõ. Cum fumus in febre vel sine febre a stõ ascendit ad caput: ponit̃ qñqȝ ventosa ad vmbilicum: qñqȝ ad os stomachi: ventosa amplectens vmbilicum vomitum stringit: diariã quoqȝ qñqȝ ibidem posita: qñqȝ ad os stomachi posita.

¶ Ventosa contra dolorem oris stõi. Cõtra dolorem oris stõi de ventositate: vel de inuiscatis ibidem humoribus calidis vel frigidis ponit̃ ventosa sine scarificatõe sepius ad furculam pectoris qñqȝ ſȝ rarius ad metafrenum.

¶ Ventosa ad dolorem capitis. In febribus tertianis: cõ/ tinuis dolẽte capite ex vapore inferioris corporis ad ipȝ ascendente ponuntur ventose ad stõm: aut ad vmbilicũ in carnositate coxarum in multis locis ꝛ ad suras tibiaꝝ ad plantas pedum quandoqȝ.

¶ Ventosa ꝓpter ruborem ꝛ pustulas: Propter faciei ru borem ꝛ pustulas eiusdem rubras ꝛ oculos rubẽtes vl' õ calido humore dolentes: vel contra dolorem capitis de colera vel magis de sanguine conferunt ventose cũ scari ficatione in occipite: in supremo dorsi inter scapulas ꝛ ad cubitos ad raschetas manus extra: ꝛ sub mento.

¶ Ventosa ꝓpter asma. In asmate de sanguine peripleu monia: pleuresi: sinocha inflatiua: sinocho putrido scari/ ficatur cum ventosa inter scapulas precipue cum aude/ mus flõmare sicut in prima figura de vẽtosis apparet.

¶ Ventosa contra pleuresim. Antiqui contra pleuresim vt extrahant materiam ab interioribus ad exteriora vẽ tosabant cũ scarificatione vel saltem sine illa locum do/ lentem: sed pauci sunt qui acquiescunt hodie timẽtes su/ peradesse dolorem cum ventosa cum ex pleuresi doleãt acutissime patientes.

¶ Ventosa propter humores. Humores ĩtercutanei fri/ gidi sed magis calidi facientes dolorem vagũ: vel magis fixum: siue ex concussione hoc fiat siue non: extrahũtur ꝑ ventosam cum scarificatione per totam fere corporis su perficiem positam: ꝛ tunc ponitur ꝛ ad ipsum locuȝ patiẽ tem vel de proximo subtus siue sit dolor in iuncturis li/ cet ad ħ rariꝰ vẽtoset̃: siue ext̃ iũcturas ad qõ sepissime fit

¶ Ventosa ad morpheam. Cum est ex attractione sangui nis ad superficieȝ vt in particularibus extenuationibus alba morphea: dormitionibus cõgelationibus membro/ rum ab intrinseca causa factis ponitur ad ipsum locũ vẽ/ tosa sine scarificatione.

¶ De sectionibus cauterijs ꝛ ventosis Rasis finis.

¶ Rasis Synonima.

Alasef punctus rub. vt pulicis morsus ꝛ fiũt in omnibus membris ꝛ ꝑcipue in oculis ꝛ cito recedunt.

Algozodie. i. nodi qui fiunt in collo ꝛ gula ꝛ subascellis ꝛ inguinibus.

Alguafedi. i. pauxillus.

Afraima. i. cibus de agresta. Alefinis. i. psillium.

Alamstria est finis os ꝛ vetula que ad finem tendit.

Apy siluestris. i. petrosellini macedony.

Assero. i. brachium. Alfesura. i. radix vitis albe.

Almusaragi. i. vuea. Alalitetb. i. puluinar.

Alcorduma. i. tutbia inda.

Asarum amomum ꝛ acorus adinuiceȝ mutantur vnum pro alio ponendo.

Alabsaf. i. redundatio. Alcorsofri. i. carda capita.

Adbesia citrina. i. cibus qui fit quibus additur acetum ꝛ parum zafarani.

Alembicum. i. factiuum aque rosate.

Aderebu. i. corruptio stomachi.

Alguages. i. inquietudo quando. s. homo loquitur secum ꝛ non potest dormire.

Alaafati. i. rubor pustulosus qui in fine apparet.

Alcuabeo. i. piscis magnus salitus.

Acatia fit de succo cuiusdã fructus parue arboris qui vi nee similat̃ i alexãdria. i. alcortacerach. i. magna arbor.

Altidules. i. assa dulcis. Albimdacati. i. auellana.

Alcababi. i. calcanei. Alciet. i. aderis hortulani.

Ademenula. i. carbunculi.

Alcaris hoc est sicut caput ꝛ pedes agni cuȝ aceto coquũ tur ꝛ congelantur.

Alaragi. i. virga pastoris: persice vocatur bersetedary.

Asanianil. i. dies caniculares in estate molesti.

Adalaerun. i. dies caniculares.

Audacolie. i. sulphurace vel mandragora.

Aliatam. i. edetera.

Algenat. i. paruorum scorpionum post se trahentiuȝ cau dam. i. rastellarum.

Aluenic. i. ameos. Aloes scrotẽsis in tertioloco.

Alcatim. i. renum. Altey. i. tamarisci masculi.

Alicullreu. i. scolopendria.

Alobosos. i. caudalis os caude.

Alue. i. palpitatio.

Alme fit zucharo sicut sisamundum mellis.

Alusnen. i. fulfucaca secundum quosdam sola est herba de qua fit alcali.

Asuul. i. oculi qui sunt medy inter nigrum ꝛ varium.

Azegi. i. atramentum.

Auabada. i. cibus sicut feludem nisi qꝛ in eo purum buti rum crudum.

Alocuten. i. herba similis spatule fetide.

Asamen. i. butirum coctum.

Anuden. i. herba de qua fit asa fetida.

Albetoragi. i. basilicon cum latis folys.

Almarastam hospitalis. Adbeem: est laurinum

Asokir: species lepre. Algurisen: genus columbaꝝ.

Alguadi. i. humor egrediens de virga cum aliquis tangit mulierem.

Assenue lubuc romana. Azedarac. i. acetosa mõtana.

Absintb. humida. i. succi. Azaruecb. i. auripigmẽtũ.

Alalmo. i. rubus qui facit moram.

Azuch. i. fricatio cum corticibus.

Alasce. i. ysopus ortulanus. Alguaesegues. i. alienatio.

Abub. i. ora mores.

Alesidabegi. i. vinum vel cibus in quo est caro.

Alazabari. i. plumbũ. Alustasat. i. dilatatio pupille.

Arillarum. i. semen vue.

Alcabes sunt vue panis adarimaci prius frixe in oleo ꝛ posite in melle ꝛ frixe cum eo.

Alesemati sunt species vt piper.

Almosos hoc est sicut columba coquitur cũ aceto in cuiꝰ iure ponitur menta.

Aluminis iameni hoc est crisi.

Alchilac hic ponderat tria grana ordei.

Arpebe. i. boni odoris.

Alguabã. i. malus appetitus vt cum aliquis appetit car bones ꝛ lutum ꝛ his similia.

Atibi. i. res odorifere quibus fiunt suffumigationes.

Almezered. i. res acetositatem habentes cum dulcedine vt mala granata ꝛ muza.

Atrasula quando apparẽt radices albe pilorum cum ita extremitates sunt nigre ꝙ tincture tardantur.

Alocazti. i. flos salicis quo fictores vtuntur.

Aladune. i. pultes multum spisse ex aqua ꝛ farina.

Alembecb. i. sunt parua assata caro.

Alues vel alsegnata.i.dulcia sicut cõfectiones de melle.
Alginasim.i.strictura narium.
Albosina:tedium vel tristicia de preterito ⁊ facit dormire.
Altasia inflammatio.
Artanica.i.cillacilacuz nõ est bocor.
Aifen.i. pãnus q sic opilat os vasis vt per ipsum exire vinum vel aqua possit:⁊ precipue si i ea fiũt sangui/sualcãfati.i. oblongum multũ vtriꝗ planũ vt coopertura domus.
Alben resugenis.i.ozimum cum floribus nigris.
Alituli.i.fructus tamarisci.
Alrasin.i.enula.
Alteicet.i.perdix masculi sexus.
Alazeres.i.armoniacum.
Agedeguil.i. vene que protendunt̃ a fundo stomachi ⁊ ab intestinis p q̃s trãsmittitur succositas ad epar.
Alesuis vel alessius.i.psillium.
Alberu quidam dicunt ꝙ est fum⁹ adquin ustarum:⁊ quidam dicunt ꝙ sunt carbones.
Alcbarachi.i.babens alas.
Alzocol vel amania spice celtice.
Alema parue pustule in ore.
Acenilb herba similis corule.
Assauregi.i.puluis qui cadit d pari/etibus salis.
Auricula muris.i.maiorana.
Alcessigeni.i.epaticum.
Almerenne qui sunt vt litus aromaticum adeure.
Adubua.i.lupi.
Alcienel loc⁹iter spatulas sub collo.
Alcbeil.i.locus vbi coniungitur collum dorso.
Alfeman.i.species que sunt vt piper ⁊ cinamum.
Attar.i.squinãtum.
Abeugi.i.cuiusdam herbe.
Aromat quedam confectio.
Alcadas.i.rose.
Adocb.i.lac.
Aqua casei serum casei.
Alactis caprini.i.seri.
Alheduen.i.incubus.
Albat.i.passio inguinis quando minuitur caro vel concauitas.
Almazol de lacte acetoso fit cum farina ordei.
Alfa.i.triticum.
Alcola.i.pustule que in ore fiunt.
Albasecb.i.tribulus.
Almatar.i.marubium lune.
Ascherenade lõnãsi omnibus.
Albelcalcida maior.
Apocrustica.i.repercussiua.
Asedenegi.i.enurates.
Albotin.i.terbentina.
Adoboc.i.lac acetosuz de quo extractum est butirum.
Adebcez.i.satiriõ vel testicli vulpis.
Alcol.i.puluis ad oculos.

Alcohoma.i.ramex.
Affro.i.sinapis alba.
Aressed.i.nasturcy.
Aluminis iameni.i.scissi.
Alozis.i.centaurea
Albellidorium.i.anacardi indi.
Apium montanũ.i.petrosel'. maldeõ.
Alnocb.i.artarate.
Allefiul.i.psillium.
Almasus.i.cassia.
Aratri confectio quedam.
Assebza.i.mandragora.
Albezard.i.galbanum.
Albengi.i.species solatri.
Albersandarin.i.virga pastoris.
Aliada.i.polli.
Acardilon species sileleos.
Altanurait.i.cost barost.
Alfarsumgi.i.asparagus.
Abrengi semen est.
Albel.i.accis.
Alfel.i.come accis.
Asseme.i.lubrie romane.
Azaruecb.i.auri pigmentum.
Almelea.i.almes.
Assanergi.i.puluis qui cadit de parietibus salis.
Alobocat.i.elkia que labuntur.
Almelessis.i.nasturtium.
Adareseam.i.assolibus.
Alseies.i.nasturtium babilonicum.
Albel.i.calcula maior.
Altuisse.i.abrotanum siluestre.
Alfelen.i.gefif idest est.
Allefuid berba.s.alkarauulalba.
Algizoc.i.armoniacum.
Almebeleb.i.vere.
Alcbecbec.i.citroli.
Aldibic.i.glutinum
Alfericam.i.digitale q̃ vtunt̃ sutores
Albered.i.perforamina.
Algaze species fungi,
Albausegi faretio.
Amcbamanti.i.auis frangentis os.
Alhonsol.i.squilla.
Alocoban.i.ruge.
Albarid.i.ypius vel fu.vriademoxon
Alcenocb.i.plumbum.
Alacoara.i.pes corui.
Alcbigita.i.graues lacticiniorum.
Alescudrion.i.scordeon.
Artetica.i.sulla.
Artaro.i.lentiscus.
Altir.i.asa.
Alemuz.i.alẽgibar id de q̃ fiunt vasa.
Algudemei ĩfirmitas que oritur i palpebris intus ⁊ nõ permittit aperire oculos ⁊ rubet.
Acarirab.i.pli lotus.
Assenar.i.aloes.
Amomia.i.armoniacum.
Alfegekst.i.agnus castus.
Alkarapse.i.apium.
Aseb.i.alumen.
Asocb.i.argentum.
Alnedum.i.anetum.

Alocas.i.amigdale.
Abelesen.i.carpobalsamum.
Arenarimen.i.bolum vel lutum.
Arcul.i.bedeguard.
Afarual.i.cipressus.
Almargen.i.corallus.
Albaiar.i.cerusa.
Alsafar.i.cappari.
Algust.i.costus.
Andal.i.colloqui.
Alcamfor.i.camphora gumma est cuiusdam arboris.
Almuarcan.i.celidoniam.
Algir.i.calx.
Algafit.i.eupatorium.
Aliana.i.enula vel ala.
Adidalarchois.i.calcecumenon.
Alcmar.i.es vstum.idest flos eris.
Almartacha.idest litargirum.
Atarmus.idest lupinus.
Alnuse.idest passe sine granis.
Alleismes.idest muscus.
Alkenkengia fl'accl'a.
Alhoif.idest nasturtium.
Alguarda.idest rosa.
Angarut.idest sarcocolla.
Almea.idest vua sicca.
Alacuies.idest storacis.
Alkiscas.idest papauer.
Alfenid.idest penidy.
Albeladet.idest anacardi.
Astrocculibe.idest grana pini.
Alked.idest citroli.
Almosofat sunt tamarindi.
Alseis.idest nasturtium babilonicuz.
Asagen.idest sanguis draconis.
Albabit.idest sulphur.
Alkibatha.idest terbentina.
Alsarica.idest epilepsia.
Alsetartagi.idest tapsia.
Alsabrachati.idest melope.
Alberadul.idest cõfectio anacardina.
Aduraraci.idest pernix.
Algumur.i.carnes que sũt zinziue.
Alchikilata.idest granata siluestria vl' campestria.
Asuricitum nomẽ est electuary.
Almaru.i.medicia ida q̃ ẽ sillis ciamo.
Almurid.idest mesaraice.
Alicra.idest literacula de stagnis.
Alatisca.idest ydropisis.
Almaru vel maru.idest scarlea incre/mona dronca.
Almulnar.idest intestinum rectum.
Alcrobi.idest cetarac.
Atara.idest flores dactilorum.
Almasire.idest apostema calidum.
Alathatir.idest siringa.
Algenea.idest contractum.
Alhchir.idest her.
Alectati.idest apoplexia.
Alkidans.idest lacerationes que in facie fiunt cum vnguibus.
Azufer̃ ẽ gen⁹elli qui embicuraustem
Alkesisia.idest ruta montana.
Alfaure radix vitis albe.

Alfreg.i.pres que sūt ī circuitu ani.
Alceldedi.i.sumac quo ꝑpaṫ cortia.
Alhohurelei: ꝛ est spuma que generat in circuitu carnem in mora.
Artarie porotide.idest separate.
Alsula feti.i.vinuz coctum ad tertia.
Aldis febris etbica minuta.
Alfacan est tremor cordis.
Adhacatamon.i.pulegiū ceruinum.
Alzangiati.i.cassia lignea nigra.
Acasen.i.mu.
Abuse.i.auellana assata ꝛ nigra.
Alibsulidus ante.
Alistolidos.i.alkekēgi ꝛ ē besulidus.
Artiarides.i.grana iunipi vel cedri.
Anacardiz est albelador.
Alsaguassora est agnus castus.
Almenesi est calamentum fluuiale.
Algemma est species mezereon.
Attarathi hec est herba que nascit̄ i locis desertis sine folys ꝛ cuius stipes est ruber ꝛ assimilatur veretro canis.
Abanexin.i.medicina inda.
Autron: ꝛ est eupatorium.
Alkarmeti hoc.i.fractus.
Alkel ꝛ est albacus.i.ramus.
Alfucaran ꝛ est almarcad.
Astroculibe.i.grana pini.
Almeibuccegi.idestrob de musto.scilicet tarreno.
Acameli est aqua de fauis.
Auesefucu.i.almucum.
Alkismess.i.pass.
Artanum.i.calamentum.
Almeruen.i.partes que sūt super anchas vsq; ad renes.
Alfor.i.crocus hortulanus.
Almur.i.caro cōtinēs radicez dētiū.
Alsed.i.emplasmur.
Alramadi.i.citernicius.
Alnusaragi.i.enna vlcerum.
Alfusoba.i.vngula.s.oculi.
Algasigata.i.tenebrositas.
Alkalati.i.erpes estiomenus.
Alekek preparatores coriorum.
Almesemuk l'armurmar.i.clam.
Aruicar.i.borace.
Alnotiati.i.postrema pars capitis.
Alkel.i.medium colli.
Almaliasen.idest iunctura que ē iter brachium ꝛ manum.
Alkasasun.i.superior pars narium.
Alkeseb.i.sisamum.
Acriuus.i.tortura.
Asseiche.i.fricatio dentium ꝛ gingiuarum ꝛ labiorum interius.
Alfatan.i.cordis motus cum saltu.

B

Eleser.i.balsamus.
Berbetis.i.berberis.
Bisbesa.i.polipodium vl pulipudia.
Batura eris.idest tubel eris.
Bedenenambiua.idest quedam maneries basiliem parua.
Bubul.idest cepa siluestris.
Buremeri.idest medicina inda.
Bedenac.idest semen granatorum siluestrium ꝛ sunt grana.
Beden idest radix alkeri.
Betilon.idest assenila.
Bengi.idest iusquiamus albus.
Bozurgi semen nigrum simile.s.piperi qđ venit de sem amarum pro quo poni potest deridericum amarum.
Bothor.idest pustule parue que fiunt in pueris.
Bezar lapis ē viridis omne qđ est expellens venenum.
Bondaliaten.idest in modum auellane genus ponderis.
Balar.idest brasil.
Bakata.idest qđ fit de tritico ꝛ lacte ꝛ zucharo.
Bothor marien.idest radix piretro similis.i.herba q̄ valet in suffumigys.
Berongissis species abrotani.
Blacte bizātie.idest species que multe est subtilitatis epilentico atq; mulieribus matricis prefocationem patientibus proficiens.
Bersiendatu.idest virga pastoris.
Baurac.idest quodlibet genus salsuginis ꝛ de q̄libet sale itelligi potest.
Bethados marine.idest intensi mariem herba est.
Bolisimus.idest fames vaccina
Budorōgi.i.radix hēbe silis zedoarie.
Budarca.idest auellana.
Bathar pondus est.
Burmarbi.idest terreum vas vitreatum vt pix.
Berid.idest perforans.
Benezimum.i.sambucus domestic⁹.
Beonia.idest camomilla.
Buris.idest affodilli.
Baras genus est egritudinis: ꝛ hec differentia inter morpheam ꝛ baras: quia cum pungitur morfea exit sanguis: in baras nunq̄ exit.
Baucie.idest pastinacie.
Barbaki.idest meatus inguinis.
Buzarā zedoaria ꝛ ꝑ eo ponim⁹ zizib
Bedegar spina alba vel odor rose.
Bezead.i.galbanum.
Birenum.scilicet lapis lebes vel lebetis vel birene.
Beresis.idest corallus.
Bruma.idest pix.
Buziden.i.testiculi vulpis ꝛ dr̄ satiriō
Bage.idest ysopus de spania.
Bather.idest pustule vel eminentia carnis fetida.
Bucholie herba similis camomille.scilicet ocula fetida.
Blac: hec est cum multe plante parue in oleo frixe in patella vnaz super aliam locando: melle iter omnes ouas posito atq; sic simul coquitur.
Berongi: pro eo ponitur serapinum.
Batheca.idest melo.
Baucia siluestris.idest daucus.

C

Cheruа.i.mirasol.
Che bēbimar.idest cucumer asininus.
Cacula.i.cardamomum.
Casburataliur.i.capillus veneris.
Centurion.idest centaurea.
Carogued.idest carui.
Camedritus.idest camedreos.
Chemion armoni.idest ciminū a loco
Cobrie a corolis vel panis sume vel athenita.i.ciclamen vel malū terre.
Catarrus.idest congelatio capitis.
Calufar.idest oleum indum.
Caitata.idest appetitus comedēdi lutum ꝛ linuka.
Caurati.idest frusta subtilia.
Cafudubir.i.calcātū cui⁹ col.ē viridis ꝛ qñ antiq̄t̄ fit colcothar calcanidis.
Cozt.idest humor croci.
Calcalimua.idest medicina inda.
Cudilion.idest buglossa.
Cuternum.idest succus eupatory.
Camezib.idest fructus tamarisci.
Cantarzed.i.gūmi alcozfor ꝛ alcozfol sunt capita cardami que comedunt̄.
Cauguamium.i.sale condita vt oliue.
Cauguamib.idest ea que nascuntur i gula ꝛ prefocant vt squinantia.
Caubes vel zabro fit cum mice panis ad macum in oleo frixe ꝛ in melle dispumato posite parū percoquuntur: postea vo sunt fera cuz imponuntur: vt mel ꝑ foramina exeūdo sepet̄ abcis ꝛ sic comedatur cabis.i.de pane.
Cachabif cathais cum multe placente de pasta parue in oleo frixe ponuntur in patella vna super aliam locando cum melle inter positiones duas atq; sic similiter coquuntur.
Candar gen⁹ cardui qđ vocat̄ cauerta
Calef.idest pannus faciei.
Cali cinis criuellatus ꝛ fit de quadaz herba salsa ꝛ vtuntur eo tinctores.
Cauncanudem.idest aufidem cōditū.
Caunoch sebeth.i.anetū sale cōditum
Calech.idest squama ferri.
Cucurma.idest vena citrina que dicitur syrindma qua vtūtur tinctores.
Caugernich.idest sucita quorum quedā condiunt̄ sine sale quedā cū sale.
Cordumeni.idest carui agreste.
Cartamum.idest semen croci oztēsis.
Cafatis.idest tremor.
Curcb.i.iunc⁹ de nilo de q̄ acassia fit.
Cabil.idest terra rubra que affertur ꝺ media in media aut arena minuta ꝛ cū fricatur super manum ingreditur cutem: de qua fit vnguentum qđ penetrat manum.
Cancule vocantur anche que mundāt vinuz ꝛ nascitur in mari qđ est iuxta sibiliam.

Canatellia idest cauda equina & grece vocatur ampurias.
Caris idem est quod alkaris.
Cortex eris.idest batitura eius.
Cortices eris.idest flos eris.
Calidicon.i.trociscus de arsenico factus.
Crerese mustela.
Canauit caulus imperialis.
Caua.idest vinum debile album.
Cresmet.idest antimonium.
Cimeni carmen siseleos.
Coch terra est iuxta locū vbi Alexander induxit og & magog.
Cola.idest vlceratio oris cum pustulis paruis vel pustule q̄ nascunt̄ ī ligua.
Ciminū ciminū album ē collum & furcal: grece yo siseleos: cuius ꝓpetas ē dolorez cpis yteriacā & epilepsiā & asma & matricis prefocationem sanare.
Canuchal.idest salmuria capparis.
Coriziola herba est de qua fit scamonea & genus volubilis habens lac.
Chilus.idest succositas facta ī prima digestione in stomaco.
Chimis.i.massa humorū facta in epate ex succositate veniēte a stomaco.
Cesnu simile est ferule semen habens album lenticule simile.
Cherci.i.flores similes floribus violarum relucentes in nocte in die vero non.
Colb.i.grana sol: ē herba ī hispāia nascēs: & q̄ multū gignit̄ in obeda cuius semē canapi assimilat̄. sz eo sit albius & ad frāgendū lapidez multū valet.
Cacbile herba est nomie salobra similis vermicularis acetosum habens & salsum & fit in die alcali.
Colcodeia.idest deriuatio vite.
Cauguamach.idest ea que sunt simplicia & composita & comedunt̄ post cibum sicut cappari & oliue.
Cotila pondus est decem vnciarum.
Canesis.idest scarabei.
Caifesse.idest vespertiliones.
Canbabiti.i.omnia q̄ aceto & sale condita sunt vt capparum & oliue & reliqua ex quibus fiunt salse vt sinapi.
Carabitum.idest frenesis.
Caras.i.cum aliqd vult loqui & non potest nisi multū mouēdo linguā & os.
Commatre.idest picus.
Caratin.idest lumbrici terrestris.
Carmesic vna species tamarisci.
Cuscute.idest podagra lini.
Cacule.idest cardamomū minus.
Carpobalsami.idest fructus balsami.
Caraps.idest apium.
Curcuma radix que de transmarinis partibus affertur: & etiam est quedā confectio que est in serapione.
Condi herba est que assimilatur spatulis. iūcturarū duriciei proficiunt. eius flores quidam sunt citri.s.glauci in nocte & non in die relucentes.
Charta inda de papyro.
Cheri.idest balitum.
Cordumeni.idest carui agreste.
Colcotar.idest atramentum ru.
Celidonia: dicitur herba hirundinum vel vena citrina.
Calcantum.idest vitriolum.
Calcauil.idest ozimum montanum.
Corbizlugue.idest granum simile cardamo & affertur de sclauonia.
Cantauron.idest centaurea.
Cautim.idest celidonia.
Catharis.idest dereria.
Cusus herba: cuius sunt tres species.
Calab almes indum.
Cici.idest ramus.
Curcassia.idest radix.
Colt aliutiscat.
Chel est herba in vere nascens que ramos habet longos: folia longa: cruda comeditur & vocatur gambal.
Ceudaran est succus niger cum quo fricatur muscus & dicunt quidam q̄ sit gummi glandium: sed mentiuntur: quia nō est nisi gummi in radicibus xylocaracte inuentum.
Condississa.idest simula.

D

Dra .i.mellica vel mala bruca.
Dul vocat̄ sopheri aque non est illa qua in hispania tinguntur panni: immo est arbor super paruum stipitem eleuata: cuius folia solo caracte folys similia sunt: eiusq; cortex vocatur a barbaris emailelep: vt reubarbarū rizide efficiens: hanc vero Diascorides kal vocat: cuius apozima bibitū genuum dolori confert.
Durameth.i.zedoar & est tribus modis vna decorascem: alia vero hierosolymitana & alia hispana.
Douidar species est de bebel que nascitur in india & similatur cipresso.
Desenen.idest adeps gibbi cameli.
Deotin.idest terbentina.
Dasattagit.idest acetosi.
Dende species est que granis resini similat̄ & alia ē inde & alia sem: dende quandoq; vocantur cataputie.
Denendem.i.oleum nardinum.
Dirifin.idest sustentatio.
Dalach.i.fera: que sunt similes vrsis.
Delben: oleum: hoc oleum fit de illo semine quod dicitur piper album.
Denisen lapides virides quibus acuuntur flobotomi & sunt de mecha.
Dauic.i. pondus sex granorum ordei.
Darfurfel.idest piper longum.
Dabamarate diamarte.
Dragig auis est.
Dabis.idest viscus.
Darzesan herba que in tyriaca ponit̄.
Daue: & ē semen baucie siluestris mōtane cretensis.
Dubul.idest herba que nascitur ī mari & dicitur coga.
Dissuris.idest primitus.
Diaconicō.i.electuariū de papauere.
Dic.idest minuta.
Darsesaban.idest pedetramen.
Darsem.idest folium.

E

Gyptus idest albarati.
Ebel.i.semen iuniperi.
Exies.idest pisces.
Endiuia.i.saratia vel senū.
Eleuzezia.i.quando aliquis caput impetuose vertit retro vel ante: vel cū loquit̄ mouet ipsum: aut facit cripi ī ore: quando loquit̄ & profert idem verbum: neq; scit quid dicat: vel cum aliquis loquit̄ sonum facit vt recordetur: vel aliquid facit quod extraneum videtur.
Embula qdem ē qđ ē simile harundini & embula dicit̄ foramen longum in fistula.
Esterguar.idest aiudē: herba de qua fit asa fetida.
Elcheis locus q̄ dorso cum vis iūgit̄.
Elem.idest tedium vel tristitia de futuro & facit vigilare.
Embroca.i.infusio cum ab alto pycit̄.
Empinia.idest saniositas.
Eldi dunelic.idest corona regis.
Emfestides.idest ypoquistidos.
Embut est sperma alma florē faciens citrinum.
Elankid.idest racemus.
Eracruchic: vel ameracbu alacome alba.
Eilbangue cardamomum.
Eiufestidis.i.herba hircina.
Ezeleurge fit de farina & aqua & melle in oleo frixa.
Ebel.idest sauine.

F

Eciche genus tuberum.
Firfir genus portulace.
Falsasa.i.grana impignata.idest fulla vel semen trifoly & melius citrinum.
Ferezemisch.i.ozimum gariofilatum.
Fu.idest sistra.
Fesire.idest vitis alba agrestis nigra & vocatur bautaiam.
Felfesemet.i.radix pipis & eius lignum.
Feluzaarazi.i.fel elephantis.
Fenich.idest lapis vel cam. & ē lapis corum preparator.
Faudengi.i.bronz.s.semen nigrum.
Feudeñ.idest cor.
Fuccha.i.potus qui fit de ordeo & aqua.
Fusiricon medicamen ad scabiem.
Fufel.idest piper vsuale.
Fucabilesus genus artbanite species botor marien.
Fetirat.idest interpretationes.
Fesires semen etheui messessidar.
Fulfulimon.i.ozimum montanum.
Foris squinantia.idest superioris.

Febana.idest peonia.
Felucearaci.idest arbor lity.
Fausel herba que assimilaẗ nucimu/ (scate.
Felifelan.i.agnus castus.
Faba egyptiaca.idest baprauis.
Farmacia.idest catarticum.
Fasuricon.idest prassium.
Fiden.i.pannus quo opilaẗ os vasis: vt per ipsuʒ possit exire vinū vel aq̈ ⁊ ꝑcipue si fuerint sanguisuge ibi.
Fausel.idest auellana inda.
Famaticon.idest almermur.
Fimicon.idest iusquiamum nigrum.
Fascemus.i.arbor mane ⁊ ē ticta asia
Fagus.idest centaurea minor.
Ferselen.i.dans digestionem.
Feilueragi.idest litium.
Forbion.idest euforbium.
Facabatra.i.squinantum.

G

Godisie dicit abiscē ꝙ est genus tuberis.
Gasdia.idest tyriacium.
Galmenech.i.vna spēs elki ⁊ ſm quosdam est nux vomica.
Geuseir.idest opoponax.
Gausina basilicon demonis.
Gelbur spica alba florē faciēs citrinū
Gar.idest laurus.
Gasit.idest eupatorium.
Gesse quando oculi propter dormitionem aperiri non possunt.
Granazelen.idest piper ethiopum.
Granum viride.s.semen lentisci fructus quidam est.
Gedeguil.i.vias vel canaleos coa.
Gazel.idest capreolus.
Garab.idest lachryme.
Guauansez genus columbarum.
Gesse.i.duricies palpebrarum.
Galsama caro est pāniculosa annexa palato sub via pendens cooperiens caput carne.
Guasemabras.idest stellio.
Guasmeniz folium nil.
Gumorati confectōes liqde quas mulieres faciūt ex qbus liniunt facieʒ.
Geusmeti nuces sunt cuiusdam arboris equales facte in longitudie vsqꝫ ad mortem dolorem faciunt.
Guasac.idest gabanum.
Garumphal.idest gariofili.

H

Hochoen similis ē caorle.lʒ ea maior sit ⁊ vocaẗ margarga.
Horf.idest nasturcium.
Hasse ysopus hispanie est.
Hasec herba expāsa sup terrā mltos hñs ramos que dr̄ cicer iperatoris: qꝛ semen eius spumosum ē vt cicer.
Hara.i.iuniperus.
Habel.i.columbit.i.gummi fistici.
Herua.i.resi.idest species dactili.
Hebel sauina vel iuniperi.
Harmel herba est.
Hasce.idest santonicum.
Hiscimati constrictio.
Humara.idest iohanitius.
Helcalborom.idest terbentina.
Heel cardamomum maius amomū ⁊ acorus ⁊ asarum ide pro alio ponitur in medicinis.
Hellius.idest viscus.
Hezereasen vitis alba: ⁊ ſm quosdaʒ raphanus.
Herbangue cardamomum.
Has semen anachabius.
Hod.idest lignum aloes.
Hasascrum raban salarmonia:
Holus iudaicum succus plāte que dicitur planta hircina.
Hestden lignū indū notum humeuie
Habaras staphisagria. (amomi.
Harmel fructus iuniperi.
Holcalibat.idest terbentina.
Hosmatum:idest quarta pars libre.
Humema.idest amomum.
Hortelesen xylobalsamum.
Habal atula.idest cubebe.
Hocorus.idest liquiritia.
Hosus iamenicus.idest bertus.
Hercalibar.idest momith.
Hedriamon.idest iulep.
Hymemati.i.virga longa quam deferunt saraceni in capitibus suis.
Herelaten.idest hestiomenum.
Helkalibat hae lalbatim.

I

Idromel.i.aqua mellis.
Jelese.idest duricies palpebre quādo vix eleuaẗ.
Juiuciʒ.i.siccomori fructus ⁊ sunt sicut ficꝰ agrestes acetose ⁊ dure in qbꝰ semē vt papauer sonat.
Judae.i.polium maius.
Jsidebati.i.taphea alba.
Jstigatꝰ salsa q̄ fit ex aniudē ⁊ aq̈ ⁊ sa/ (le.
Jtula lapidis.i.gipsum.
Jbelice.i.cardamomum minus.
Judebet.i.cibus qui vocatur rizi.
Judebigi.i.cibus qui fit de micis parue placēte sup q̄s cadit piguedo pullorum columbarum cum assantur.
Jagueris.idest electuaria nihil amaritudis habentia ⁊ boni saporis siue sint solutiua siue non.
Jstimbre.i.cuʒ comedit hō non ledit (ipsum.
Jafoc.idest sinciput.
Jpoquistidos herba hircina.
Jascas homo stās oculis apertis ⁊ nō mouens eos.
Jschiroo vel schirosis.i.apostema lapideum.s.melancolicum.
Jarierd scilicet semen assatim.
Jati.idest falfasa.
Jouiar.i.radix palme siluestris.
Jliati.idest vatis.
Jostarigut.idest nux muscata.
Julmar.idest balaustia.

K

k Aib.i. lac acetosum.
Keisim.i.leuisticum.
Keisim hoc est simile ferule habens semen album lenticule simile.
Keneuiri dicit Diascorides ꝙ ē herba in vere nascens que ramos habʒ lōgos ⁊ folia longa ⁊ comeditur cruda ⁊ vocatur caulus.
Kilus succositas.
Kilkul grana nasen.i.tremẗe albaris.
Kilix.i.salix de corterex.
Keiri flores quidā quox similes violis i colore: aly sūt glauci: in nocte tñ relucētes ⁊ nō i die vt odor violarū.
Karusis.idest semen tamarisci.
Kesile fustes sunt nigredini attine radicibus rubee simile.
Keste.idest herbus.
Kist.idest libra ⁊ dimidia.
Kildary.idest filix.
Kerse.idest cinamomum.
Kina.i.galbanuʒ ⁊ ē gūmi pastinace:
Kalagie.i.cibꝰ q fit ex pulmone corde ⁊ epate icisis minutim ⁊ cū oleo frixis: in quo post remotiōeʒ ꝑdictoruʒ poniẗ pax aceti ⁊ oua ⁊ ʒapharanū.
Kebikegi herba ē portulace similis: sed cum frangitur emittit lac.
Kise cibus qui fit de simula ordei.
Kekingi species est solatri.
Karabitis apostema calidum in velamine cerebri.
Kirtubit est color sanguinis putrefacti in facie.
Kathemen.idest puluis.
Karkt.idest tortelle.
Kiteran genus arboris que facit gūmi quo corpora inungūtur ⁊ non putrefiunt.
Kismes.idest passelle parue.
Kerua.idest pentadactyli.
Karfati cinamomum maius.
Kaisur albaset.
Keikeric gumma est.
Kekililelit elinalit mellilotum.
Klut.idest gummi.
Kekelengi.idest confectio inda.
Kosen.idest cortices glandium.
Kimolea.i.mation mittant in luto viridi quando ponitur in aceto.
Keisim campestris.idest siseleos.
Keskenti.idest confectio persica.
Kerkefebe.idest cubebe.
Kalus.idest permixtio.
Kindikiō.i.herba que similatur alkesesefren: ⁊ cū ea abstergitur nitrum.
Kitran est quod emanat de cera cum cōburitur vel instar olei fraxini extrahitur.
Kitran est illud quo liniuntur naues ⁊ post quam sunt parate cum pice.
Kemonkaymen.idest siler mōtanus vel siseleos.

L

Litium hoc de aqua in q̄ coquuntur cortices berberis.
Laus.i.amigdale amare.
Legia genus titimalli est .i.laureola vel esula.
Leoizene hoc fit cum amigdale parū parui terere: aut ī melle dispumato posite coquentur ex qbus parue pillule formantur ⁊ sic comeduntur.
Licri.idest bitri.
Lupuli.idest volubilis.
Luf herba est serpentaria.
Librie.idest pure.
Lucutum.idest bolum armenuꝫ.
Lacurac.idest terra sigillata.
Lapis iudaicus agaput.
Lac papaueris opium.
Lupinus faba egyptiaca.
Lingua auis fructus fraxini.
Lutū comedēdū liquiritia.i.lutū qđ dr̄ ⁊ ad comedenduꝫ sapidū: semē albuꝫ habens saporem magne māmille canis persica lingua.
Litargia est ablutio ⁊.
Lubrieta.idest almea: aly dicunt ꝙ fit currens ⁊ aly sicca.
Luben.idest thus.

M

Magabare.i.cibarys ð lacte ⁊ carne murahabatl ⁊ cōditis aut in sole fiūt sine igne vt zuccaꝝ rof.
Mes.i.grand pua faseolis minora habētia oculū in medio sicut oculus faseoloꝝ ⁊ vocat̄ farrola.i.faseoli pni.
Masal hoc fit de lacte acetoso ⁊ farina ordei: ⁊ ē cibus qui post butiri extractionem remanet.
Malialeb fructus niger cuiusdaꝫ arboris.idest nere.
Mematie vocatur maiorana habēs hastaꝫ vt hasta aneti.i.mu.cuius corona sue assimilatur corone: semē vero eius vt ciminum est: sapor autem est vt sapor fisticis quod bonum habens odorem.
Mumia res est que inuenitur in terris vbi mortuoꝝ corpora aloe condiuntur a quibus hūoꝛ mortui cū aloe mixtis resoluit̄ ⁊ similat̄ pici marie.
Meizabara.idest sene.
Menederia.i.cataputie.
Mugath hoc dicitur eē radix granate agrestis: ⁊ dicitur esse radix nesez .i.tremule arboris.
Mezerion.i.leo terre qui a qbusdaꝫ dr̄ esse laureola ⁊ a qbusdā anabula.
Merdasengi.i.puluis de plūbo combusto: ⁊ ſm quosdam litargirum.
Muraba.idest conditum.
Mescartarmesir.i.pulegiū cū vino.
Mellis storacis pure medulle.
Miua syrupus de succo citonioꝛuꝫ ⁊ pomoꝛum ⁊ granatoꝛum dulcium ⁊ acetosoꝛum ⁊ vino factus.
Memirensiꝫ.idest celidonia.
Musachnima illud de quo nitantur vasa ⁊ ſꝫ quosdā aqua viteraticoꝝ.
Mugat.i.radix vnde fit asa.
Musaguarat.i.salsa.idest cibarium qui fit sine car.
Maradi.i.curuatura brachy.
Mutagenat.i.cibus qui fit in cazola.
Mulachia.i.malua curta vel maioꝛ.
Mucha.i.pars que de oculo videtur.
Maroth.i.radix silis annidē: ⁊ tū de/ (bilioꝛ.
Migradi.i.forfices.
Mirac.i.interioꝛ pellicula ventris.
Mixturum.idest mensura.
Morisia vel morisiatum.i.almuri.
Mutilago.idest banositas.
Musaguatiꝫ.i.terra ī qua sunt colles (parui.
Melachion.i.opium.
Meimeran.idest celidonia.
Mesus liquoꝛ acetosus.
Midoat similiter liquoꝛ.
Mest.i.lac acetosum coagulatum.
Mirac pellicule super sifac.
Magra.idest creta rubra.
Medum herba fetida.
Marinacur.i.marubium.
Masal fit de lacte acetoso ⁊ faria oꝛ/ (dei.
Madac bdellium.
Marcur.idest carmec.
Mezen.i.locus qui ē cinctura īferi⁹.
Maioꝛana grece dr̄ auricula muris.
Marsily faba lupina.
Meta.idest stoꝛax.
Mersuleu lingua.idest asparagi.
Macam.idest emplastrum.
Molachia malua ortiua.
Malmeem.i.farina creticoꝛum.
Marchas.idest citrini a loco.
Mulche alkase.idest bdellium.
Mezanella.i.camomilla.
Men.idest manna.
Melachion.idest opium.
Mastilke.idest mastix.
Moꝛ.idest mirrha.
Merasmec.i.extenuatio cum fit vel eminentia vmbilici.
Meseraice.i.vene graciles q̄ sunt in (epate.
Miringua.i.rete cerebri.
Marosmos.i.species.v.betice ⁊ dicitur congelatio.
Malleid.i.lac vaccinum concussum de quo extractum est butyrum.
Miua.idest syrupus de citonys.
Mel alumen stoꝛax liquida.
Mudimon.idest bdellium.
Markade.idest opium.

N

Nabac.i.fructus sydre.i.iuiube siluestris vel vue siluestres scilicet labrusca
Naragil.i.nuces indice.
Nisaboꝛ.i.lutum comedende.
Nemen.idest sisimber.
Nesun.i.rosa se.i.sambucus siluestris
Neeresunci dicitur esse rosa asinina: ⁊ dicitur ꝙ est species indie.
Naphta.s.petroselleum album.
Nabati qđ fit in septētrionali parte.
Nabacha istud ē eius magnus: cuius est granum vue.
Nuces memithe.i.castaneole ad tempus doꝛmire faciens ⁊ nascit̄ sibilie.
Napi siluestris.i.rapistus.
Nabit in potu qui fit ex dactilis vel ficubus vel ex alys vel ab vuis.
Nucla.i.ea quibus post cibuꝫ vtimur vt citonia cauatiana ⁊ acetila.
Nucā.i.locus vbi collū iūgit̄ craneo.
Narcotica.i.stupefactiua:
Nessestengi.i.amilum.
Nerideri.i.spica romana.
Neregrana.i.cerasi siluestres.
Nenuca.i.ameos.
Nemebrest.i.soꝛbilia.
Nesesengi.i.scolopendria.
Nardium.idest oleum.
Nithabā.i.coriū sup qđ iacent hoīes.

O

Orbi.i.artaria.
Orali stamēia de serico.
Ozimum citrinum basilicon maius.
Ozimū fluuiale balsamite aquatice.
Oleū onfacinū viride: vel oleū qđ fit de oliuis immaturis viridibus.
Ocuim.idest acoꝛus.
Olixatri.i.semen macedonici.
Oandachoca.idest nasturcium.
Oabelcara.idest cucurbita.
Osaragy virga pastoꝛis.
Osathar.i.origanum.
Oamphari con herba que vocat̄ gra/ (meia.
Oaman malia marte.
Ocleruca.i.pentadactyli.
Osien.idest opium.

P

Pheludes pheludꝫ fit quando mel tandiu coquitur vt cū supra marmoꝛ olo inunctum proycitur vt induretur: qđ postea incisuꝫ frustatī comedit̄ ⁊ sic sunt penidy de melle.
Pumex vocat̄ lapis coꝛy preparatoꝛ ⁊ vocatur fenix ac lapis vulcani.
Phibis.idest rapax.
Ptisis.idest ariditas.
Petroselini aut semen apy montani macedonici.
Pipaque bolus est.
Pupilla oculi dicitur apium aque.

Q

Quent.idest sulfur.

R

Rorab dactyli sūt humidissimi qui nisi statim comedantur dissoluuntur ⁊ fiunt q̄si

mel ꝛ non habent ossa.
Robilie gummi est ꝛ dicunt quidam quod sunt cicercule.
Rebite cicade marine.
Reki.i.aq̄ q̄ sup lac acetosum eleuat.
Reib.i.lac acetosum vel mē.
Resius.idest pentadactili.
Rob.i.succus vsq; ad spissitudinē de coctus vel tertiam partem.
Rauux.i.confectio de qua fit gallia.
Roonati egritudo ē in q̄ hō sp ridet.
Rusatigi.idest es vstum.
Ramex.i.locus sub anchis.
Raam sal armōiaca similis ē aneto.
Rachaialhamen.i.fumus terre.
Rasas.idest stagnum.
Ret.i.iūcus de nilo de quo fit acatia.
Reburet herba portulace similis: sꝫ cum frangitur emittit lac.
Rubine.idest sapientia abluta.
Rean.idest mirtis.
Ratmegi.idest colofonia.
Radix arboris marine.i.athanasia.
Rasan.idest penna vel penem.

S

Emericon spēs apy campestris.
Simar lactuca asini.
Sarthar.i.ferrum.
Siseleos.ꝛ est aniuden romanū.
Suful:hoc fit qn̄ puluis iacitur in os: ꝛ postea vino vel aqua trāsglutitur.
Segem.i.sanguis draconis.
Senegi.idest amilum.
Sapa.i.de succis fructuū ad spissitudinē decoctis vel d herbis q̄ fiūt ex aq̄ aliq̄ bulliens miscet bis vel ter: ꝛ multotiens ex zuccaro vel melle.
Satiriō testiculi vulpis ꝛ dr̄ aldebre.
Sticados arabicum.i.camphorata.
Secanabin.idest oximi.
Sare.idest pustule.
Sirac.idest felix.
Sanguich.idest triticum fractuꝫ cuꝫ multa aqua coctum.
Sahara.idest insomnietas.
Sicla.i.blita: ꝛ ē herba saporis euam cli.q.vilis.
Saal.idest demon.
Serai.idest pira porcina.
Saphati.idest pustule faciei ꝛ capitis vel rubor faciei.
Scea.i.sticados arabicus.
Siga.idest storax liquida.
Saien.idest sanguis draconis.
Salegea.idest capsia lignea.
Sel.idest sambucus.
Sumsar.idest brissus.
Sibag.i.salsa que fit ex aceto ꝛ carui.
Sekebrugigi.i.oppoponacis.
Saculi funduron.i.scolopendria.
Sectaragi.idest capsia.
Senchar.i.pes columbinus cuꝫ quo tegitur oculus vel cera.
Seteregi.idest fumus terre.
Sief.i.trociscus paruus de quibuslibet rebus ad oculos.
Secaniabin.i.zuccar rof.vel mel ro.
Sunis.idest vizella.
Sicf memithe: istud hoc mō fit.succꝰ memithe i sole desiccat.ꝛ ex eis ifor mātur pillule vel magdaleōes pui.
Sauic.idest ordeum vel triticum fractum in parua frusta.
Senes.i.lac acetosū coagl'atū sine sale.
Sisoniū oleū ē.vn̄ fit oleū sisaminū.
Sedenigi.idest emathites.
Sicos.idest congelatio.
Suc.idest gallia muscata.
Sahapha. idest rubor faciei cūm pustulis ꝛ cutis duricie.
Sumachia.i.cibꝰ q fit cū suco sumac.
Sercinus.i.thorax vel ossa pectoris.
Sebel.idest vene rubee que sunt i angulis oculorum.
Seisecht.idest mandragora.
Secubugi.idest acetosum ꝛ cuscus.
Sabaniz.idest panniculus qui est inter grana granati.
Sebran vocatur latie laureola ꝛ arabice thanagat ꝛ est interficiens.
Siregi.idest oleum sisaminum.
Subes.idest tabea.
Sedengi.idest semen canapis.
Sadaf.idest coclea marina.
Sceratarac.i.cassia vel fumus terre.
Sucutin.idest semperuiua.
Sucutie.idest testiculus muris.
Secacul sigillum sancte Marie: quidam dicunt consolida.
Sufe.idest ysopus.
Scedeb.idest ruta.
Saboi.idest formicarum.
Secaniabin qd fit ex zuccaro ꝛ aqua ro. tm̄.
Sansaran.i.abrotanum.
Secabinci.idest serapini.
Soloca.idest capsia lignea.
Scamonea.idest diagredium.
Serogen.idest hermodactili.
Setherig.idest fumus terre.
Satre.idest origanum.
Salsifanosa.idest spica.
Seken sebubati.i.arbor croci ortulani.
Semini.i.butirum coctum.
Singulosa.idest abrotanum.
Spica altib.idest spica inda.
Saraa.idest emplastra.
Sarati.idest pleuresis.
Satib.idest medicina.
Seheregi.idest lac ordei.
Scentis.idest sanguis draconis.
Satahar.idest pitima.

T

Archon .i. saturegia.
Talea.i.caput palme.
Taro.idest lentiscus.
Talisafar.idest macis.
Therid.idest mice panis quibus superfunditur ius aliquod.
Taxil cibus est qui fit de lentibus coctis cum aqua.
Tanagat.idest lactarola.
Torarit.i.ypogstidos ille spēs vini.
Tarasacon species cicoree.
Tuctameius.idest pulegium.
Tirasaton.idest endiuia.
Tagandes.idest piretrum.
Tefisien.idest ruta agrestis.
Tabasir.idest spodium.
Tulusius.idest vinum coctum.

U

Uarac indi.idest folium.
Uarices.i.vene tortuose in cruribus vel alibi.
Uene citrine.idest radix celidonie.
Usnee lanugo q̄ in arborībꝰ ꝛ ēt i lapidibus ꝛ in pietibꝰ: ꝛ hec dr̄ epatica.

Z

Arur idest sorbe.
Zarambet.i.zedoaria.
Zarore.idest sorbe.
Zubd.i. butirum coctuꝫ.
Zufeferade.i.radix mandragore.
Zarainit vl' masmacora.i.aristologia longa.
Zobodie.idest ciperi.
Zondebeust.idest castoreum.
Zufefe.idest iuiube.
¶ Sinonyma Rasis finiunt.

¶ Tabula de herbis medicis ꝛ electuarys ꝯuenientibus mēbris corpis.

Eerbe ꝯ discrasiam capit] fridā.
Peonia.
Betonica.
Rutha.
Pulicaria vtraque.
Maiorana.
Origanum.
Pulegium.
Calamentum.
Saluia domestica.
Lilisfagum.
Eufragia.
Scelei montani.
Cucumer agreste.
Sansucus.
Primula veris.
Herba paralesis.
Herba muscata.
Saturegia.
¶ Medicine ad idem.
Xylobalsamum.
Carpobalsamum.
Cubebe.
Ligni aloes.
Macis.
Mixtū.
¶ Electuaria ad idem.
Dyarodon iuly.
Puluis duplicatum cum musco.
Dyantos cum musco.
Diacastoreum.

Herbe ꝯ discrasiā capitis calidam.

Solatrum.
Barba iouis.
Jusquiamum.
pp.
Lactuca.
Folia mirte.
Folia salicis
Herba nol'.
Crassula minor.
Portulaca.
Folia mandragore.
Folia cucu.
Folia cucumer.

¶ Medicine ad idem.

Semen lactuce.
Semen papaueris albi.
Semen iusquiami.
Semen mandragore.
Semen solatri.
Semen barbe iouis.
Semen rosa.
Semen violarum.
Aqua rosata.
Oleum violatum.
Olem rosatum.

¶ Electuaria ad idem.

Zuccarum violatum.
Triasandal'.

Herbe ꝯ discrasiā pectoris fridaz.

Radix lily.
Ysopi sicca ꝛ humida.
Licorea.
Yringorium.
Yreos.
Barba vir.
Mellilotum.
Marrubium al.
Enula campana.
Camomilla.
Altee radix.
Malua.
Origanum.
Pulegium.
Calamentum.

¶ Medicie ad idē tam ad ca. q̄ ad fr̄az discrasiā pectoris.

Penidy.
Nuclei pinearum.
Pistacearum.
Jouis barbe.
Senestem.
Dragantum.
Gummi arabici.
Amidum.
Candi.
Semen pp. albi.
Amigdale dulces.
Uua passa.
Fistici.
Liquiritie mundate.

¶ Electuaria ad discrasiaz pectoris frigidam.

Dyadragantum.
Dyayris.
Dyacalamentum.
Dyaprassium.
Dyapenidion.

Herbe ꝯtra discrasiā ca. pectoris.

Capilli veneris.
Cetarac.
Pollitricum.
Addiantos.
Marrubium.

¶ Electuaria ad idem.

Dyadragantum frigiduz.
Dyapp.
Dyapenidion.
El'aria ad restaurandum.

Herbe ꝯtra discrasiā fridā cordis.

Melissa.
Buglosa.
Borago.
Enula campestris.

¶ Medicine ad idem.

Gariofili.
Xylobalsamum.
Carpobalsamum.
Jacintus.
Margarita.
Coralli albi ꝛ rubei.
Lignum aloes.
Os de corde cerui.
Blacta bizantia.
Smaragdi.
Rasura eboris.

El'aria ꝯtra discrasiā cordis calidā.

Zuccarum rosa. mixtum cuz corallis margaritis.
Dyaboraginatū mixtū cū succo buglos. ꝛ māgarit.

El'aria ꝯtra discrasiā cordis fridā.

Dyamargariton.
Dyamartes.
Electuarium xyloaloes.
Dyarodō iuly ꝛ resumptiuuz.
Dyarodon abba.
Dyambra.

Herbe ꝯ discrasiā calidaz epatis.

Licorea.
Rostrum porci.
Epatica.
Ungula cabalina.
Endiuia.
Scariola.
Solatrum.
Jouis barba.
Lactuca.
Portulaca.
Herba violis.
Lenticula aque.
Plantago.
Scolopendria.

¶ Medicine ad idem.

Omnes sandali.
Spodium.
Rose.
Semen portulace ꝛ lactuce.
Scariole.
Prunee.
Uiole.
Flores ca.
Mellilotum.
Nenufar.

¶ Electuaria ad idem.

Tria sandali.
Zuccarum rosatum.
Zuccarum violatum.
Dyaboraginatum.

Herbe ꝯtra discrasiā epatis fridaz.

Saluia.
Costus.
Eupatoriū.
Consolida ma. ꝛ mi.
Sansucus.
Pes columbinus.
Amomum.
Ameos.
Yringi.
Yreos.
Enula campana.
Bruscus.
Sparagus.
Pentafilon.
Gramen.

¶ Medicine ad idem.

Semen brusci.
Semen sparagi.
Semen maratri.
Semen anisi.
Semen petroselini.
Semen macedōici domestici.
Ameos.
Cinamomum.

¶ Electuaria ad idem.

Dyarodon abbatis.
Dyacostum.
Rosata nouella.
Dyanisum.

Herbe ꝯ discrasiā frigidaz splenis.

Radices.
Feniculi.
Petroselini.
Scolopendrie.
Cortex tamarisci.
Geneste.
Radix capparis.
Camedreos.
Lingua auis.
Scabiosa.
Camepitheos.
Centaurea.
Hermadrea.
Gentiana.
Borago.
Pentafilon.
Gramen.
Calamentum.
Utrunque lapatium.
Fumi terre.
Affodilli.
Lingua bouis.

¶ Medicine ad idem.

Sene.
Thim̄.
Epithimus.
Lapis lazuli.
Lapis armenus.
Flos boraginis.
Mellilotum.
Camomilla.
Utrunque sticados.
Maratrum anisum.

¶ Electuaria ad idem.

Diasene.
Diapapaueris.
Diaboraginatis.
Diacalamentum.
Diaciminum.

Herbe ꝯ discrasiā calidā splenis.

Cortex geneste.
Folia salicis.
Scariole.
Cicera.
Scolopendrie.
Radix herbe violarum.
Endiuia.
Barba hircina.

¶ Medicine ad idem.

Flos nenufaris.
Borago.
Mellilotum ꝛ alia que ponūt' cōtra discrasiā epis.

¶ Electuaria ad idem.

Diaprunis.
Zuccarum rosatum.
Zuccarum violatum.
Triasandali.

Contra discrasiā frigidā renuz.

Radix feniculi.
Petroselini vtriusque.
Saxifragie.
Mily solis.
Tribuli marini ꝛ campestres.
Filipendula.
Brusci.
Sparagus.
Pentaphilon.
Utrunque nasturtium.
Squinantum.
Terra marina.
Radix apy.
Hipericon.
Leuistici.
Urtica ma. ꝛ mi.

¶ Medicine ad idem.

Spica nardi.
Squinantum.
Spica celsi.
Semen malue.
Quattuor semina frigida.
Semen maratri.
Petroselini.

Bruscus.
Sparagus.
Pentafilon.
¶ Electuaria ad idem.
Electuarium dulce.
Filoantropos.
Dianisum.
Diacalamentum.

Herbe contra discrasiaz calidã renum.

Utraque iasea.
Quinque neruia.
Rostra bouis.
Cameleunta.
Memita.
Sanguinaria.
Uirga pastoris.
Barba yrcina.
Plantago.
Mirta.
Celidonia agrestis.

Electuaria que faciũt ad calidam discrasiaz epatis siue stomaci: medicine sunt q̃ faciunt contra discrasiam ca. epatis medicine contra discrasiam mẽbrorum iuncturarum ⁊ herbe communes calide ⁊ frigide discrasie.

Arthemita.
Yreos.
Enulacam.
Radix lily.
Lactuca.
Portulaca.
Paritaria.
Camomilla.
Mellilotum.
Radix feniculi.
Brasi.
Sparagus.
Pentafilon.
Gramen.
¶ Medicine ad idem.
Sandali albi ⁊ rubei.
Semen rosarum.
Semen lactuce.
Calamum aromaticum.
Semen plantaginis.

Ad discrasiaz calidaz mẽbroꝝ ⁊ iuncturarum.

Barba iouis.
Mercurialis.
Solatrum.

Herbe ad prouocandum emoroydas.

Herba thuris.
Menta.
Saluia.
Marrubium.
Sauina.
Apium.
Serpentaria.
Muria.
¶ Medicine ad idem.
Thus album.

Finis.

¶ Tabula antidotorum famosoꝝ q̃ in hoc volumine continentur.

Electuarium de galia. 9º Almã. 71. ca.
El'arium de bacis lauri. 9º 71.
Filonium. 9º 71.
Diaciminum. 9º 63. Anti. Di. 34.
Jerapigra. 9º 64.
Diamuscum. 9º 61. Anti. Di. 35.
Tyriaca diateseron. 8º Almã. 3º caº. libro de iuncturis. 23.
Tyriaca exercituris. 8º. 4.
Cõfectio anacardia. 9. 92. An. Di. 19.
Letificans. 9. 13. Anti. Di. 14.
Medicamen de assa. 8. Alman. 1.
Medicamen de nucibus. 8. 1.
Tyriaca de terra sigillata. 8. 1.
Metridatum. 8. Alman. 1.
Tyriaca de fusio. 8. 1.
Tyriaca de viperis. 8. 2.
Electuarium de assa. 10. Almã. 2. caº.
Diaolibanum. 9. 72. Anti. Di. 34.
Diacalamentum. 9. 72.
Electuarium canzi. 9. 72.
Electuarium de storace ibidem.
Electuarium de scoria ferri. 9. 80.
Confectio alchermes. 1 An. Di. ca. 6.
Jera magna. Anti. Di. 16.
Confectio anacar. mioꝛ Anti. Di. 20.
Confectio fenonis. Anti. Di. 34.
Cõfectio de scoria ferri. An. Di. 34.
Confectio de xyloaloe. Anti. Di. 35.
Confectio de enula. Anti. Di. 36.
El'ariũ ꝺ curcuma maioꝛ An. Di. 36.
Medicamen de laca. An. Di. 36.
Confectio kelekengi. Anti. Di. 36.
Confectio serubegem. Anti. Di. 38.
El'z diacitonitẽ solutĩ. An. Di. 38.
Cõfectio de baccis lauri. An. Di. 38.
Filonium. Antido. Diui. 38.
Electuarium de alcãzi. Anti. Di. 39.
Confectio de storace. Anti. Di. 39.
Medicamen albesset. 44.

Pillule ꝺ reubarbar. 9. Almã. 69. Antido. Diui. 36.
Pillule illiace. 9. Alman. 71.
Pillule bikichie. 9. Alman. 55.
Pill'e de storace. 9. Al. 55. An. Di. 33.
Pillule cochie. 9. 1. Anti. Di. 16.
Pillule fetide. 9. 7. Antido. Diui. 18.
Pillule de bdellio. 9. 80. An. Di. 43.
Pill'e ad podagrã. Pill'e ꝺ hermodactilis maiores. 9. Al. 90. An. Di. 44
Pillule de papauere. Anti. Di. 33.
Pillule lenes. Antido. Diui. 33.
Pillule de agarico. Antido. Di. 36.
Pillule de mezereon. Anti. Di. 36.
Pillule mirabo. 1 An. sepato. capº. p.

Trocisci de herbo. 8. Almansoris. 2.
Trocisci de viperis. 8. Alman. 2.
Trocisci camphorati. 9. Alman. 61.
Trocisci muscati. 9. 61.
Trocisci de olibano. 9º. 62.
Trocisci de rosis. 9º. 63.
Trocisci de spica. 9º. 64.
Trocisci de thure. 9º. 65.
Trocisci ꝺ berberis. 9. 67. An. Di. 36
Trocisci de reubarº. 9. 67. An. Di. 36.
Trocisci de laca. 9º. 67. Anti. Di. 36.
Trocisci de camphora. 9. 68. 10. 3.
Trocisci ꝺ mezereõ. 9. 69. An. Di. 36.
Trocisci de agno casto. 9º 70.
Trocisci ꝺ cappibꝰ. 9º. 70. An. Di. 37
Trocisci de spodio. 9º. 72. 10. 3.
Trocisci de balaustys. 9º 72.
Trocisci ꝺ karabe. An. Di. 43. 9. 72.
Trocisci de mirra. 9º 83.
Trocisci de rosis completi. 10. 6.
Trocisci de rosis parui. 10. 10.
Trocisci de spodio. 10. 10.
Trocisci de arsenico. Anti. Diui. 31.
Trocisci de papauere. An. Diui. 33.
Trocisci de arsenico. Anti. Diui. 33.
Trocisci ꝺ terra sigillata. An. Di. 33.
Trocisci stelle. Antido. Diui. 34.
Trocisci de rosis. Anti. Diui. 34.
Trocisci de roſ maiores. An. Di. 34
Trocisci de spica. Antido. Di. 34.
Trocisci de musco. Anti. Diui. 35.
Trocisci andaracharon. 8. 2.
Trocisci azeresch. Antido. Diui. 36.
Trocisci azerisich. Anti. Diui. 36.
Trocisci alkarmesich. Anti. Di. 37.
Trocisci ꝺ viol' cũ scamo. An. Di. 38.
Trocisci aly de violis. Anti. Di. 38.
Trocisci de epitimo. 161.
Trocisci de camẽilla. Anti. Di. 38.
Trocisci de spodio cuz. s. acetose. Antidotario Diui. 39.
Trocisci de spodio. Anti. Diui. 39.
Trocisci de alumine. Anti. Diui. 39.
Trocisci de mirrha. Antido. Di. 43.
Trocisci de gummis. Anti. Di. 43.
Trocisci de squilla. 8º Alman. 2.

Puluis citrinꝰ. 9. 15. Antido. Diuisi. 28.
Suffuf de g̃natis. 9. 72. An. Di. 39.
Suffuf de bolo. 9. 72. Anti. Diui. 39.
Puluis albus. Antido. Diui. 28.

Sief de thure. 9º Alman. 16.
Sief de plumbo. 9º 16.
Sief rubeum. 9º. 19.
Sief viride. 9º 21.
Sief de calcanto. 9º 21.
Sief de fellibus. 9º 27.
Sief album. 9º. 15.

Coliriũ de cerusa. 9º 72.
Coliriũ ꝺ mirab. 9. 23.
Coliriũ de felibus. An. Di. 28.
Colirium de mirrha. Anti. Di. 28.
Colirium de calcanto. Anti. Di. 28.
Colirium ad madicon. Anti. Di. 28.
Colirium album. Antido. Diui. 28.
Colirium rubeum. Anti. Diui. 161
Colirium viride. Antido. Diui. 161.
Colirium de ture. Antido. Di. 161.

Rob de g̃natis. 9. 62. An. Di. 28.
Syrꝰ de scoria ferri. 9º. 63.
Syrꝰ de turbit, liº de iũcturis. caº. 6º Miua. 63.

Syrupus de papauere. Antido. Diuisio. 33.
Syrupus acetosus de citonys. 9°.63.10.34.
Syrupus mirabo. citrinorum. lib. de iuncturis. cap. 5.

¶ Decoctio.

Mel anacardi. libro de iuncturis. 17.
Apozima de radicibus. 9°.67.
Apozima mirabol. cum hermo. 9°.90.
Decoctio de seminibus. 9°.71.63.
Decoctio epitimi. lib. de iūcturis. cap. 17. i Anti. Diui. 13.
Decoctio ysopi minor. Antido. Diui. 33.
Decoctio ysopi maior. Antido. Diui. 33.
Aqua mellis. 9°.71.
Aqua cineris. 9°.72.7°.12.
Aqua prima. 7°.p.
Aqua casei. Diui. caplo. 142.

¶ Unguēta & empla.

Unguentum magnum. 7°.4.8. caplo. 8.
Unguentum viride. 7°.5°.
Unguentum calidicon. 7°.6.
Cauterium destemberegi. 7°.5.
Diaquilon. 7°.8°. lib. de iuncturis. caplo. 26.
Unguentum de melle. 7°.10.
Unguentum ceruse. 7°.18.
Unguentum de calce. 7°.18.
Unguentum de seni. 9°.80.
Emplastrum ad rupturam. 9°.89.
Emplastrum formicarum. lib. de iūcturis. 9. ca. 26.
Emplastrum de cretica.
Emplastrum psiky.
Emplastrum de seminibus.
Emplastrum de sandalis. Antido. Diui. 36.
Oleum de scorpionibus. 9°.74.
Cinis scorpionum ibidem.
Oleum nardinum. 9°.64.
Oleum costinū. 9°. Al. 7.
Oleum de ciceribus in An. separata & que sequunt.
Oleum sisaminum.
Oleum rosatum.
Oleum violatum.
Oleum nenufarinum.
Oleum yrinum.
Oleum mirtinum.
Oleum de camomilla.
Oleum citri.
Oleum macianorum.
Oleum costi.
Oleum masticis.
Oleum basiliconis.
Oleum absinthy.
Oleum zirumgē.
Oleum heris.
Oleum aneti.
Oleum nucum.
Oleum laurinum.
Oleum fenugreci.
Oleum amigda. amararum.
Oleum amigda. dulcium.
Oleum sinapis.
Oleum auelanarum.
Oleum fisticorum.
Oleum persicorum.
Oleum olimpiadi.
Oleum vrtice.
Oleum iusquiami.
Oleum ouorum.
Oleū de semie cucurbite.
Oleum de frumento.
Oleum de nigella.
Oleum de storace.
Oleum de piretro.
Oleum de euforbio.
Oleum formicarum.
Oleum ruthe.
Oleum saliunce.
Oleum oleandri.
Oleum de canapi.
Oleum maiorane.
Oleum de balaustys.
Oleum mirabolanorum.
Oleum raphani.
Oleum de lateribus.

Liber Rasis phi fily zacharie de pprietatibus membrorum & de vtilitatibus & nocumētis aialium aggregatus ex dictis antiquorum scdm q pbauerūt antiq: & continet sermōes. 56.

Sermo pmus. De Leone.
2. De alpheib.
3. De tauro.
4. De oue.
5. De capra.
6. De equo.
7. De mulo vel mula.
8. De asino.
9. De camello.
10. De elefante.
11. De ceruo.
12. De algazeli.
13. De vrso.
14. De cane.
15. De vulpe.
16. De lepore.
17. De alboçao vl taxone
18. De lupo.
19. De leopardo.
20. De furone.
21. De mustella.
22. De simia.
23. De eritio.
24. De cancro.
25. De testudine.
26. De tortuca.
27. De pisce sagittali.
28. De lacerta.
29. De cocodrillo.
30. De rana.
31. De gato siluestri.
32. De mure.
33. De yaroboath.
34. De formicis.
35. De aldea locustis.
36. De vppupa.
37. De alkalkan.
38. De columbis.
39. De aucha.
40. De grue.
41. De nocticula.
42. De açtore vel alkaruem.
43. De carnibus auium vel aliorum vel de gallo.
44. De pullis.
45. De laudis cristatis.
46. De finoris.
47. De assikakak.
48. De alkemo.
49. De anseribus.
50. De coruo.
51. De pica.
52. De passeribus domorum.
53. De vulture.
54. De aranea.
55. De homine.
56. De muliere.

Verbum Aristo. & Diascoridis est. i collo leonis nō est aliquid coniuncture: sed vnum est ɔtinuum.

¶ Caro ei9 calidior ē canina cū h sicca: valet in cibo paraliticis: nisi qr tarde digerit: & generatiua tortionū ventris.

¶ Et carnes rapaciū oium declināt ad siccitatē gnātiuā i corpibus colere nigre peiores earum lupie & canine & corruptōibus humorum & animarum eorum.

¶ Uestes in corio ei9 inuolute secure sunt a tinea.

¶ Coriū ei9 cū corio lupi positū depillat ipz. & silr alia.

¶ Suffumigatio ex sepo eius si fiat circa aquā aut ex eo aliqd ponat circa eā nō accedēt lupi nec bibent ex ea.

¶ Si sepo ei9 cū alleis mixto & trito vt vicat odorē alleorū. & iungat corpus ad ipm nūq accedent lupi.

¶ Si cū sepo eius liquefacto distillet circuitus ouiū: nō accedent lupi ad gregē illū: nec animalia rapacia.

¶ Dens ei9 caninus collo pueri suspensus anteq ei dētes nascātur securum reddit a dolore dentiū in natiuitate eorum.

¶ Si sepo eius liquefacto inungantur animal non accedent ad ipsum musce.

¶ Stercus leonis desiccatum & permixtum vnguēto: cū quo aliquis vngatur delet maculas.

¶ Sanguie leonis si cōfricet cancer tollit ipsum.

¶ Fel leonis curat icteritiam datus in potu dauic eum affligit in prima vice.

¶ Epar eius cū vino puro bibitū aufert dolorem epatis.

¶ Cerebrum eius comestum inducit stupefactiōem mentis.

¶ Cerebrum eius cum oleo liquefactum in aurem surdā distillatum auditum reuocat.

¶ Testiculus eius dexter desiccatus cum rosis tritus & in potu datus sterilitatem inducit.

¶ Si quis comederit assum aut crudum aufert filium & sterilitatem inducit.

¶ Si potet aliqs stercore leonis aut ponat in vino o mensura vnius dauic abhorrebit vinum.

¶ Sepū eius calidius & siccius est sepo algebut. i. bouis a mari exeuntis & prestat apostematibus duris.

¶ De alpheil. Sermo. II.

Alfech alr alpheil generat ex leōe & leopardo sicut mulus ex equa & asino: & quando errat in venatione retrograditur iratus.

Et cũ disciplinã in errore venatiõis recipit sciam ⁊ disciplinam sicut recipit canis.

De tauro. Sermo. III.

Taurus subtilioris vocis ẽ ꝙ̃ femia donec castratur: ⁊ cornu vacce fortius ẽ cornu tauri ⁊ non est in corde os nisi bouis vel equi.

Siqs cerã liquefactã sup cornua vituli infuderit seq̃tur ipsum quocunq̃ voluerit absq̃ labore.

Bobus accidit morbus podagricus ⁊ signũ est qñ pedes eorum apostemantur. Si cornua eorum inungantur cera liquefacta aut oleo curantur.

Quedã spẽs bouũ est magnorũ pascẽs retrorsũ ꝓ timore cornuũ. Alia spẽs carnibus vtitur ad modũ luporũ.

Boues ꝓcognoscũt hyemẽ fortẽ ⁊ signũ faciunt dñis suis: qꝛ super latus dextrum incumbunt.

Et si semina q̃ spargunt̃ cadãt sup cornua eorum nõ ꝓficiunt in fructu: ⁊ erũt paruorũ granorum.

Si liget̃ bos imãsuetus fune lane remouetur illud.

Si vngatur radix arboris cũ felle vacce non accedẽt ad eam formice.

Calcaneꝰ vacce ꝯbustꝰ calefactꝰ cũ oxymelle bibitꝰ splenẽ iflatũ curat: dentes ⁊ gingiuas laxas ꝯfirmat dolorẽ dentium mitigat: si fit confricatio cum cinere illo.

Unguis manus vacce cõbustus: bibitus a muliere cui lac defecerit lac restituit: ⁊ roborat corpus lactanti.

Calcaneus bouis tritus cum vino ⁊ melle vermes necat: ⁊ sunt vermes similes granis cucurbite in ventre.

Cinis cornu vacce mixtꝰ cũ aceto: si iungat̃ ex eo morfea curat̃ soli ꝯposita: ⁊ si imittat̃ i nares fluxũ restrigit.

Rasure cornu tauri cũ aq̃ sũpte fluxũ sang. restrigũt.

Ossa coxarum bouum combusta bibita curant fluxũ sanguinis ⁊ menstrua restringunt.

Fel tauri mixtũ cum melle sanat vlcera pessima.

Fel bouis mixtũ cũ vino ⁊ pulpa colloquintide ⁊ melle: si ex eo inungat̃ fundamentũ inducit fluxũ ventris.

Si due gutte vel tres ex felle tauri imittant̃ auri tinitum patienti confert.

Fel tauri mixtũ cũ aqua colloquintide recentis: datũ mulieri in partu laboranti cito partum educit.

Fel vacce nigre si ex eo colliniat̃ oculi debiles scripturam amilli nõ percipientes confert.

Bdellium in felle bouũ dissolutum mixto aceto fistule super infusum confert.

In felle bouũ iuenit̃ qđdã i modũ lapidis i figura anuli: qđ ꝑhi vocãt alcherõ tritũ i naribꝰ positũ iuuat ꝺbilitatis visus: ⁊ dilatatõi eiꝰ qbꝰ timet̃ ne aq̃ descẽdẽs crescat in oculos eiꝰ: aut si ex eo sumat̃ ꝗ̃titas lẽticule iuncta cũ succo bletarũ si imponat̃ naribus caduco ꝯfert ei.

Dixit trades. si defecerit alcherõ sumatur loco eius. ʒ. i. ʒ. de felle tauri nigri.

Sepum bouum ⁊ medulla eorũ iuuant neruos motos a statu suo ⁊ molles faciunt si inungantur.

Et sanguis eius maturat apostemata: si ex eo calefacto cum sepo conficiat̃ emplm̃. lenificat apostemata dura.

Stercora bouum curant fluxum sanguinis insufflata naribus: ⁊ bibita hydro. conferunt.

Stercora bouum recentia in modũ emplastri superposita podagre conferunt. Et si eis adiungatur acetũ si imittãtur in nares fluxum remouẽt.

Stercus bouis bibitum vel clisterizatum fluxui ventris prouenienti ex vlceribus intestinorum prestat.

Si stercus bouis follio inuoluat̃ ⁊ calefiat in cinere calido: deinde ponat̃ super varicem: plurimum confert.

Emplꝫ ex stercore bouis calefactũ desiccatũ cõfert aq̃ citrie: si in mortario ei admisceat̃ acetũ vini optimi ⁊ aq̃ terãt̃ optic: ⁊ fiat emplm̃: ⁊ toti ventri superponatur.

Uirga tauri rub. desiccata trita potui data ad pondus vniꝰ aurei cũ vĩo optĩo a mlĩere remouet ab ea ꝯsideriũ

Medulla tauri ad ignẽ liq̃fcã: si apponat̃ q̃si (coitꝰ. q̃rta pars eiꝰ ex mirra rubea: tãtũdẽ olei laurini: ⁊ ex eo inungant̃ manus ⁊ pedes mane ⁊ sero dissoluit ꝯtractiones ⁊ lenificat extremitates.

Stercus bouum virtutem habet attractiuam ⁊ curat morsum vesparum ⁊ apum.

Et si inungatur ad solem corpus ydropici cũ stercore bouum confert ei plurimũ: si ex eo totũ corpus ꝯfricet̃.

De oue. Sermo. IIII.

Dixerunt ꝙ ouis ĩpiguat̃ ꝓpe ex potu ob ħ cibatur ex sale singulis nouẽ diebꝰ in estate: ⁊ i autũno pascit̃ ex cucurbitis salsis: qm̃ iducũt lac.

Que comederit lac post partũ dilatant̃ vbera: ⁊ si neget̃ ei esus tribus diebus post satiet̃ impinguat̃ cito.

Cerebꝛ eius qñ cũ eo colluãt̃ oculi aq̃ patiẽtes ꝯfert.

Stercus ouiũ si cũ aceto fiat emplm̃ verucas ⁊ variolas q̃ nomiant̃ assare sanat: ꝑmixtũ cere liquefacte cum oleo roseo curat combustionem ignis.

Et si sanguis alicubi in loco ꝑcussiõis magne conglobatus fuerit supponat̃ coriũ ouis hora qua excoriat̃ dũ est calm̃ dissoluet sanguinẽ cõglobatũ: ⁊ confert flagellatis iuuamẽto magno: ⁊ fortassis curat per diem ⁊ noctem.

Cõfert ẽt apati tardo eueniẽti in radice auris vt si fiat emplm̃ ex stercore ouis mixto cũ sepo anseris aut gallie.

Uria ouis rubee aut nigre potata ꝯfert multũ ydrop.

Stercus ẽt bibitũ cũ melle ꝯfert ydrop. (carnose.

Stercus ouis bibitum ad pondus. ʒ. cũ decoctione siue cum oxymelle curat icteritiam.

Splen exterius inunctum stercore combusto attenuatur eius magnitudo.

Emplꝫ ex stercore ouis cũ melle suppositũ lẽtibꝰ verucis ⁊ carni supemiẽti q̃ dr̃ actur ỗlet eas: ⁊ remouet fo (micã

Et ꝑmixtũ cere ⁊ olo ro. curat ꝯbustionẽ ignis.

Medulla agni ad ignẽ liq̃facta cũ oleo nucis admixto zuccaro al. ⁊ distillat̃ sup zambac puꝝ ⁊ bibat̃ totũ dissoluit lapidẽ q̃ ẽ in vesica: ꝯfert mingẽti sanguinẽ crematione virge: dolorẽ in renibus ⁊ vesicam patienti.

Fel ouis si cum eo inungantur loca corporis in quibus incidit corrosio carnis confert manifeste.

Si vis vt maturentur ficus in arbore sepeliatur ad radicem arboris cornu arietis ⁊ maturabuntur cito.

Si vis remouere morbũ ouiũ iterficientẽ eas. Accipe ventrẽ arietis: ⁊ coque cũ vino ⁊ aqua ⁊ misce cum aqua ⁊ da ouibus in potu ⁊ remouebitur morbus.

De capra. Sermo. V.

Epar capre decoctum cũ aqua ⁊ sale comprimat se oculis apertis super vaporem huius aque cui visus deficit in nocte multum iuuat.

Sepum capre magis est constrictiuum sepo bouum.

Sepũ leõis ẽ melius oĩ sepo ob ħ cũ fit ex eo clistere i aq̃ ordei tosti: aut cũ aq̃ farie toste ⁊ sumac cocti ⁊ liq̃factum cũ cera ꝯfert plurimũ excoriationi intestinorũ.

Sepũ mõtanarũ caprarũ ꝯfert pulmõi vlcerato coctũ (cũ pultibꝰ.

Cũ volueris gñare masculũ comedas duos testiculos capri assos ⁊ coeas ea die ⁊ gñabis: ⁊ si vnicũ testiculum comederis nascit̃ puer cum teste vno.

Et quando conficitur sepũ cum stercore caprarũ coctũ: ⁊ croco ⁊ ponatur super podagrã dissoluit dolorem.

Stercus caprarum combustum mixtũ cũ aceto ⁊ oxymelle: si fricet̃ allopicia curat̃: Collirio facto ex sepo caprarum siluestriũ confert patientibus telam oculorũ.

Fel caprarũ domesticarũ idẽ opat̃. (rãt allopiciã.

Ungues caprarũ ꝯbusti ⁊ triti cũ aceto facto emplo cu-

Cornu caprarum incineratum: si ex hoc omnes confri-

centur dentes cōfirmat ⁊ gingiuas laxatas corroborat.

ℭ De equo. Sermo. VI.

Sudor equi mistus cuz vino potatus a muliere pregnante proycit fetum.

ℭ Postꝰ colli equi icisus aufert desiderium coitus.

ℭ Sudor bestie inflat faciez: ⁊ inducit squinantiam.

ℭ Equa si fumū crucibuli extincti odoret abortit: ⁊ est illud qḋ silr̄ euenit qbusdam pregnantibus. Aristo.

ℭ Machiatū fuit ꝺ q̊dā equo vt coisset cū mr̄e sua ⁊ cuz ꝑcepit se ita fecisse ꝓiecit se i flumie intendēs ad hoc.

ℭ Stercꝰ eqnū sūptū vt fiat ide emplr̄z cū aceto ⁊ sit ꝯbustū: aut incōbustuz stringit fluxum sanguis: ⁊ qn̄ odorat̄ iacens a patiente fluxuz sanguis: remouet̄.

ℭ Sudor eq cū eo toxicāt̄ cultelli ⁊ sagitte: ⁊ postq̄ȝ calefiūt rubei ⁊ potāt̄ de aq̄ illa: nō poterit trabi ꝑ rē aliquā q̄n faciat fluxuz qui interficiat rem illam.

ℭ Mulier q̄ nō concipit si sumat equinū lac ea ignorāte ⁊ statim coeat vir cum ea concipit.

ℭ Pullus equi positus ad hostiuz domus nō ingrediunt̄ eaz culices q̄ȝdiu ligatus fuerit ad hostiū. ℭ Accipe seia iusquiami trita cū lacte eqno ⁊ liga in corio ceruino ⁊ nō tangat terrā: si suspendat̄ ad mulierē q̄ȝdiu fuerit suspēsuz super ea ⁊ dormierit non concipiet.

ℭ Dentes equi mas. non castrati positi sub capite illius q in somnis opera gerit prohibent.

ℭ Dentes pulli equini vnius anni super puerum suspēsi cum egrediunt̄ dentes eius faciēt egressum sine dolore.

ℭ Pregnās equa si icesserit supra vestigia lupi inascet̄.

ℭ Equus bonus sequens vestigia lupi obdormiēt pedes equi ita ꝙ non possint moueri.

ℭ De mulo vel mula. Sermo. VII.

Mulier si potetur assa fetida ad q̄ȝtitatez fabe ifusa in vrina mule non cōcipiet. Aristo.

ℭ Si mlr̄ier suscipiat i vulua sudorē mule cū bōbace n̄ cōcipiet pēitꝰ.

ℭ Si sumat̄ coriū mule: ⁊ in eo ponat̄ stercus aurl eiusdē ⁊ suspēdat̄ supra mlr̄ierē nō ꝯcipiet vnq̄ȝ.

ℭ Matrix mule decocta cum carne asini aut alia: si cibetur mulier ignorans nō concipiet vnq̄ȝ.

ℭ Unguis mule tentus a muliere ꝓhibet conceptuz.

ℭ Si fumiget̄ domꝰ cū vngue mule fugiūt mures ab ea.

ℭ Homo si sumat de medulla mule ad quantitatem .iȷ. aur. fit stupidus.

ℭ Duo testicl̄i gatti suscepti ꝯstricti i ꝑte cory muli: si suspēdāt̄ s̄ mlr̄ierē: nō ꝯcipiet q̄ȝdiu fuerit supra eam.

ℭ De asino. Sermo. VIII.

Epar asini assum comestum in ieiunio oi die si durauerit in hoc confert caducis.

ℭ Silr̄ opant̄ vngues eoꝝ si ꝯburant̄: ⁊ bibat̄ ex eis pondus .iȷ. aureoꝝ ⁊ dimidiuz singulis diebus.

ℭ Et si medulla asini aut sepo eius inungatur in locis calidis erit iuuamentum manifestum.

ℭ Si fiat ex vnguibꝰ ꝯbustis ēplr̄z cū olr̄o: dissoluit scrofulas: curat ēt fissurā cutis ꝓueniētez ex friditate: triti pulueriçati iniecti sup ap̄ata apta pedū vel corpis curat ea.

ℭ Stercus asini fit cum eo emplastrum combustum aut non combustuz restringit fluxuz sanguinis.

ℭ Si fumiget̄ domꝰ cū plr̄mōe asini fugiūt ab ea v̊mes.

ℭ Stercus asini caliduz infusū in vino si iponant̄ licinia bombacis: ⁊ ibi ꝑmittant̄ donec bene madefiant: si imittantur: fluxum sanguinis patientis restringunt.

ℭ Emplr̄m ex eo in fronte posituz sanat fluxum.

ℭ Splen asini assuz trituz in modū colliry si liq̄fiat cum sepo vrsino ⁊ oleo donec fiat in spissitudinē mellis: deinde ex eo supponat̄ supercilio depillato: nascunt̄ pili.

ℭ Caro asini siluestris valet ꝯ̄ dolorē spine ⁊ ancharuz.

ℭ Medulla asini siluestris si iungatur ex ea curat podagram: ⁊ aufert dolorem eius.

ℭ Stercꝰ asini siluestris tritū cū medulla oui: si liniat̄ ex eo frōs patiētis fluxū sang. vehemētē: remouebit̄ ab eo.

ℭ Stercus asini siluestris tritum cuz felle bouis: si ex eo inungantur capilli sui incrispantur.

ℭ Stercus asini siluestris desiccatum cum vino bibituz valet ꝯ̄ morsum scorpionis iuuamento magno.

ℭ De camello. Sermo. IX.

Est in ꝯplr̄one sua ca. ⁊ siccꝰ. H. Medulla camelli desiccata si potet̄ ex ea cū aceto valz ꝯ̄ mōbū caducū: cꝰcā melr̄ica ē ꝓserti cū singulr̄ mēsibꝰ ex ea sūat̄ sel.

ℭ Spuma camelli mixta cū aqua ⁊ vino bibita ab ebrio reddit eum demoniacum.

ℭ Sigs potauerit de pulmone camelli exiccato trito ad pondus vnius aurei incurrit cecitatem oculorum ex eo. Aristo. Machinatū fuit supra camelluz donec ascendit matrē suā: ⁊ iterficit camellus machinatorē post tēpus.

ℭ Dentes camelli cōferūt ꝯ̄ excoriationē itestinoꝝ quādo fricant̄ cū iuuamēto manifesto: ⁊ quādo ponit̄ ex eo supra emorroydas curat eas: ꝑmiscet̄ etiā cū assagh. i. vnguēto ⁊ liuole cū aqua porroꝝ nabati: si inungant̄ cuz eo emorroydes predicte aufert dolorem.

ℭ Lac camelli subtilius est omni lacte: ⁊ laudabilioris ⁊ subtilioris diete: vnde extenuat sup̄fluitates ⁊ soluit vētrem ⁊ aperit opilati. ꝓpter vehemētez calorē q est in eo per nām ⁊ roborat epar ⁊ aperit opilr̄. eiꝰ ⁊ subtiliat grossitiē splenis: ⁊ ꝯfert ꝯ̄ ydrop. qn̄ in potu sumit̄ calr̄m: precipue qn̄ ponit̄ cū eo çuccaꝝ alaçur qḋ est spēs çuccari.

ℭ Uria camelli pulli cuz a lacte sepat̄ dissoluit vētrē: Et si nō dissoluit oz ꝙ dissoluat̄ ꝑ medicinā laxatiuaz.

ℭ De elephante. Sermo. X.

Caro eiꝰ pōderosa frīda pinguis abhominabilis.

ℭ Qui gustat ex ea cum aqua ⁊ sale cocta cuz seminibus asquesim: sanat tussim antiquā: qn̄ coquit̄ ⁊ liquefit cuz aceto ⁊ semine feni.

ℭ Si aūt p̄gnās potet ex iure illo ꝓycit qḋ hz in vtero.

ℭ Fel eius qn̄ imittit̄ per nares ad pondus vnius alkisat cū tātūdē musci valet ꝯtra caducū morbuz.

ℭ Additamētū epatis sumptū ⁊ comestuz cuz aq̄ sumac ⁊ folys citrāguli valet plr̄m cōtra dolorē epatis.

ℭ Stercꝰ elephantis si iungat̄ cū eo coriū in quo sint pediculi apparētes ⁊ dimittant̄ donec desiccent̄: supra ipz nō remanebūt pediculi: sz statim egredientur.

ℭ Sepum elephanti si cuz eo inungatur patiens dolorē capitis curatur. Arist.

ℭ Cum potatur alkal. i. os elephātis ad pondus vnius .ʒ. trituz vel rasura bibituz ab eo quē p̊mo tangit lepra cuz x. ʒ. aque mētastri mōtani cōfert ei.

ℭ Stercus elephanti si fumiget̄ cū eo domus aut locꝰ in quo sunt culices necat eas.

ℭ De ceruo. Sermo. XI.

Caro eius calida est ⁊ lenis similiter sepū eius ⁊ medulla valet contra pulsationem ⁊ dolorem ancharum ⁊ spinarum. Et confert ad temperationem fracture: ⁊ lenificat eam.

ℭ Sepum cerui si cū eo fiat iunctio fugat vermes ⁊ h̊ꝯ.

ℭ Sāguis cerui si frigat̄ cū oleo: si fiat ex eo clistere valz ꝯ̄ vlcera itestinoꝝ ⁊ remouet fluxuz antiquum.

ℭ Si potet̄ cuz vino valet cōtra sagittas venenatas.

ℭ Cerebra eiꝰ lenificāt apostemata dura si sunt in musculis: ⁊ chordis que sunt in iuncturis.

ℭ Cerebꝝ cerui meliꝰ ē ad h̊: ⁊ post ipz cerebꝝ vituloꝝ.

ℭ Ex cerebro cerui ⁊ vitulorum fit pessariuz mollificās apostemata matricis: ⁊ duritiem eius.

ℭ Et serpentes fugiunt fumuz cornu cerui.

ℭ Et si suffumigat̄ locus culicum cuz cornu ceruino ⁊ vn

quibus capre: fugiunt ab illo loco.
¶ Cornu cerui decoctum cum aceto: si moueatur per os: remouet dolorem dentium: ꝛ consolidat gingiuas.
¶ Si sumat̃ pl'uis ei⁹: ꝛ fiat dentifriciũ emundat dentes.
¶ Si combustum abluatur ꝛ bibatur ex eo ad põdus.iij. aureoꝝ ꝛ dimidij stringit fluxuz sanguis q̃ est sine putrefactiõe: ꝛ contra vlcera intestinoꝝ valet.
¶ Et fluxum ventris antiquum.
¶ Et contra doloreȝ vesice ꝛ abscindit humiditates puenientes ex matrice: ꝛ valet contra ycthericiam.
¶ Cornu cerui combustũ si potet̃ cum modico melle: expellit vermes.
¶ Uirga cerui desiccata data homini patienti morsuz viperarum confert ei.
¶ Uirga cerui desiccata data hoĩ patiẽti difficultatẽ mingendi aut colicã: hoc mõ vt abluat̃ ꝛ potetur aqua ablutionis remouet difficultatem: ꝛ valet contra colicam.

¶ De agaçelli. Sermo. XII.

Caro eius frigida ꝛ sicca. Aristo.
¶ Caro algaçel ẽ generatiua emorroydaꝝ nisi ꝯficiat̃ cũ melle felle pipe ꝛ galãga: ꝛ cinamõ.
¶ Comedant̃ carnes algaçel cum sinapi ꝛ alleis.
¶ Sterc⁹ fac̃ crescere capillos: ꝛ melioꝛat cos ꝑparatũ cũ oleo mirtio.
¶ Si cum ea vngat homo virgaȝ suam: de inde coeat cum vxore sua diliget eum semper.
¶ Lingua eius desiccata si cum ea suffumigat̃ locus vel membrũ in quo est sanguisuga cadit.
¶ Calcane⁹ ꝯbust⁹ ꝛ trit⁹ si ex eo repleãt̃ loca fistl'e ꝯfert.
¶ Fel ꝛ sem̃ testicl'oꝝ vulpis: ꝛ pip ꝛ sem̃ eruce.añ.ad põdus.i.aur.mell'.ȝ.i.fiat ex h̃ empl'z: ꝛ ipm teneat mlier in lana si ꝯcumbat cuz viro concipit.
¶ Si fuerit fel ex masculo ꝯcipit masculum.
¶ Si ex femina: feminam.

¶ De vrso Sermo. XIII.

Caro est in compl'one frigida muccosa difficile digestibilis illaudabilis.
¶ Sepũ ei⁹ ꝯfert ꝯ vẽtositatẽ fl'atis crudi ꝛ doloꝛẽ doꝛsi.
¶ Sepũ ei⁹ liquefactũ si cuz eo inungat̃ facies hoĩs: erit itelligens discernẽs qcqd instruitur ꝛ legitur.
¶ Sepum ꝛ fel si cum eo inungat̃ allopicia cum modico pipere inducit pilos.
¶ Qui potauerit ð felle ei⁹ ad põd⁹.vi.ğ.danic cũ melle ꝛ aq̃ cal'a valz ꝯ asma: ꝯ emorroydas: ꝛ remouet.
¶ Sanguis eius valet pilis nascentibus in oculis quãdo depillantur: ꝛ inungitur cum eo locus eius.
¶ Et qui ligauerit fel vrsi super femur dextrũ coibit quotiens voluerit ꝛ non nocebit ei.
¶ Oculus vrsi dexter siccatus suspensus super puerũ: remouet ab eo timorem in somno.

¶ De cane. Sermo. XIIII.

Caro eius frigida est ꝛ sicca. Dẽtes canini suspẽsi sup ycthericiã conferunt.
¶ Et ẽt ñ latrabit̃ a cãib⁹ si suspẽdat̃ dens canin⁹ sup ipz.
¶ Dens canis nigri si teneatur in palma: nõ latrabũt ad euz canes: ob hoc tenẽt eos latrones ꝛ fures.
¶ Mulier c⁹ ptus est difficilis: aut q̃ in vtero fetũ hz moꝛtuũ si de lacte catule cum modico melle: ꝛ modico vino eq̃liter sumpserit alleuiabit̃ partus eius.
¶ Sterc⁹ canis sumptũ dieb⁹ q̃b⁹ ascendit in mane canis bibitũ ꝯstrigit vẽtrẽ. ꝑpe sterc⁹ eoꝝ q̃ comederũt ossa.
¶ Stercus canis desiccatũ sumptũ in.xxx.dieb⁹ July et in oꝛtu solis ad põdus.i.aur.potatũ cũ decoctiõe gallaꝝ aut cũ aq̃ maloꝝ granatoꝝ stringit nãz solutã: ꝛ est optimũ ad sqnantiã ꝛ apata gulle q̃ iaz cocta sunt: q̃m velociter ea constringit. Et trituz cuz succo coriandri: si inungãtur apostemata rub. curat ea.
¶ Sterc⁹ auris canis: si cũ eo iungat̃ licinia bõbacis noui ꝛ ponant̃ i crucibulo viridi: ꝛ extẽdant̃ cũ çambac puro ꝛ accẽdant̃: videbunt̃ capita ꝑsentiũ canina. H.
¶ Caput canis a frõte supius combustuz trituz: si supfundat̃ oleum ro. ꝛ bene teratur: ꝛ fiat empl'm ex hoc sup vlcera capitis desiccat ea.
¶ Coriũ vge cãis: si sumat̃ ꝛ i eo ĩuoluat̃ terra sup q̃ aliqs mixerit: ꝛ liget̃: difficile deiceps emittet vrinã ꝛ q̃diu h̃ seruatũ fuerit ꝛ ligatũ nõ poterit mingere.
¶ Si sumat̃ ex coagulo catuli parui ꝛ cõficiatur cum vino dissoluit laboꝛantem colicam solutione leui: ꝛ alleuiatur ipsa hoꝛa qua potauerit ipsum.
¶ Alcardẽ q̃ fuerint in aurib⁹ canuz si ex eis ĩfundant̃ in vino: ꝛ det̃ ei quẽ inebꝛiare volueris inebꝛiabitur.
¶ Lapis moꝛsus a cane: si infundat̃ in vino ꝛ de vino illo sumpserit homo facit clamare ipsum.
¶ Si abluatur canis habens pruritũ in aqua in qua decocti sunt lupini curatur.
¶ Si abluat̃ canis quẽ cõprehendit alcarden cum aqua marina: aut aqua ꝛ sale: deinde inungat̃ cuz aceto vini ꝛ cimino: extinguit alcarden.

¶ De vulpe. Sermo. XV.

Caro eius cal'a viscosa difficilis digõnis vituperabilis nutrimẽti: ȝ in autũno melioꝛ est.
¶ Pulmo eius desiccatus tritus cribellat⁹ si potetur ad põdus.ȝ.cuz aqua vuaꝝ passarũ aut cuz aqua frigida cõfert ei qui difficilem hz spirationem.
¶ Sepum vulpis liquefactum mitigat dolorem auriũ: si in eis instilletur recenter: ꝛ etiam si fuerit salsum ẽ adhuc magni iuuamenti.
¶ Oleũ in quo decoq̃tur vulpes confert podagricis ꝛ in neruis patientibus ex superflua humiditate.
¶ Uulpes decollata decocta in cacabo eris total'r cũ corio suo nõ scissa: ꝛ cocta dõec dissoluat̃: ꝛ ponat̃ in concha terrea: ꝛ stati patiẽs sedeat in ea: vel supponat̃ ei concha cõfert patiẽtib⁹ in neruis ꝛ extremitatibus ex flegmate quoniã dissoluit illud ꝛ est magni iuuamenti.
¶ Antiq̃ soliti sũt ĩfundere vulpinũ oleũ in tinã aqua plenã ꝛ ponebant infirmuz in ea ꝛ moꝛabat̃ multũ in aqua illa: ꝛ si moꝛbus erat recens: remouebatur: ꝛ si antiquus leuiabitur ꝛ lenificabitur.
¶ Stercus vulpis tritum cum oleo ros. si vngatur virga alicuius cum eo augmentat coitum.
¶ Fel sumptum ad põdus.ȝ.vnius cõmisceatur ꝛ portet in vulua mulier continue in lana tribus diebus: deinde coeat vir cum ea in quarta concipiet masculum.
¶ Duo testiculi vulpis triti: mlier que sumpserit ꝯcipiet.

¶ De lepore. Sermo. XVI.

Caro leporis gnãt sãguinẽ grossuz gnãtiuũ colere nigre: desiccat ꝛ nõ subtiliat ꝛ valet ꝯ doloꝛẽ viscerũ: ꝛ abscindit fluxũ vẽtris ꝛ vlcera ĩtestinoꝝ.
¶ Si comedatur caro ei⁹ assa in furno aut sub patella fere operatur idem.
¶ Si migant̃ macule nig. vmbrose cũ sãguie ei⁹ rẽouet̃.
¶ Caput leporis combustum tritum cum aceto: si vngat̃ ex eo allopicia confert.
¶ Caput assum ꝛ cerebruz comeditur: ꝛ iuuat contra tremorem prouenientem ex infirmitatibus.
¶ Epar leporis desiccatuz si ex eo sumat epaticus põdus ȝ.vnius iuuat ipsum.
¶ Stercus leporis liquefactum cum aceto si ex eo inungatur inpetigo: curat eam.
¶ Sterc⁹ lepoꝛ ligatũ s̃ mlierẽ ñ ꝯcipiet vnq̃ dũ tẽuerit.
¶ Et si ex eo posuerit modicũ i vulua remouet ab ea mẽstrua: ꝛ desiccat matricẽ vehementer.
¶ Qui hũerit doloꝛẽ dẽtiũ: ꝛ posuerit ex dentib⁹ leporis

in pte vbi dolor fuerit: aufert dolorem.

¶ Leporis combusti integre cinis eius cōfert patientib⁹ lapidem generatum in renibus.

¶ Si potauerit mulier post purgationem suam coagulū leporis trib⁹ diebus cōtinue: pħibet conceptionem.

¶ Si imposuerit vulue post purgationem coagulum leporis: iuuat eam contra conceptionem.

¶ Fel mistū cū melle albo valet ꝯ albuginē oculorum.

¶ De alboçao vel taxone. Sermo. XVII.

Caro ei⁹ cal'a ē ꝛ hūida: cocta cū oleo iuuat podagricos ꝛ dolores iūcturaꝝ ex frigitate ꝛ ē subtil' dia foretica. Cocta cū aq̄ posita i tina si itret eā podagric⁹ vl' patiēs circa iūcturas: iuuat ipm iuuamēto magno.

¶ Qui voluerit transire per locum animalium açiba: vt ab eo quiescant: vt ipsa fugiant ab eo: portet in manu sua radicem colloquintide.

¶ Si sumat̄ pilus çabo de pilis q̄ sunt circa collū masc'li ꝛ ꝯburat̄: terat̄ cū pice: deīde iungatur cum eo anus sodomitte patientis: remouetur ab eo vitium illud.

¶ Fel si ex eo potetur ad pondus. ʒ. i. cū decoctione spice nardi valet contra timpanitem.

¶ Sāguis valꝫ ꝯ leprā: si iungat̄ ex eo cal'o loca patiētia.

¶ Dens suspensus sup brachiuꝫ dextruꝫ ab humero vsqꝫ ad cubitum valet contra obliuionem.

¶ Pes sinister ꝛ vngues eius positi ꝛ ligati in panno lini in brachio dextro alicuius non tradet obliuioni q̄cquid audiuerit aut sciuerit.

¶ Fel mas. ligatuꝫ super femur sinistruꝫ non cessabit coire cum muliere quandiu ipsum tenuerit.

¶ Manus ei⁹ dextra cū corio ei⁹. si abscindat̄ eo viuo: et suspēdat̄ sup aliquē: si ille itrauerit ad regē aut ad alium p̄ aliqua necessitate: complebit necessitatem suam.

¶ Man⁹ ei⁹ dextra cū sinistra hoīs abscidat̄: ꝛ suspēdat̄ supra aliquē quicunqꝫ viderit eū diliget eū p̄ter alkabo.

¶ Medulla pedis sinistri trita valet in muliere que non diligit virum suum.

¶ Si inyciat̄ i nates ei⁹ diliget eū plusq̄ aliuꝫ p̄ter alio.

¶ De lupo. Sermo. XVIII.

Caro ei⁹ frida fetida sicca grossa. Ari. Odiū gdē iter lupū ꝛ ouez ē vehemēs: ꝛ illō ē radicatū i oīb⁹ mēbris lupi ita q̄ si fiāt de viscerib⁹ ouiuꝫ corde: ꝛ de visceribꝰ lupi alie: ꝛ pulsent̄ he cum his insurdabunt̄ corde ouium siue arietis.

¶ Jā p̄parabat̄ coriū ei⁹ vt fierēt ex eo timpana ad delectādū: q̄ pulsata isurdant alia timpana apud audiētes.

¶ Si mlier mixerit sup vrinā lupi nō ꝯcipiet vnqꝫ.

¶ Si sumat̄ virga lupi ꝛ nodet̄ in noīe eius quē volueris ligare: non poterit coire donec dissoluat̄ nodus ille. Ari. Nulla ligatio vehementior ista. Qui iduerit vestimētuꝫ ex lana ouis quā comederit lup⁹ nō remouebitur a b eo pruritus q̄diu induerit eam.

¶ Cauda lupi suspensa supra presepe: nō poterit comedere cenam suam q̄diu ibi fuerit.

¶ Epar miscet̄ spēbus medicine el'ary qđ d̄r oxifemea ꝛ valet contra dolorem epatis. H.

¶ Epar lupi ꝺsiccatū ꝛ tritū nimis: si ex eo bibat̄ coclear vnū cū vino dul. valꝫ dolori epis cuiuscunqꝫ fuerit male ꝯplonis: q2 i ipo ē p̄prietas epi ꝯueniēs infirmo. Dixit gugir. Epar ꝯfert oīb⁹ aīalib⁹ dolētib⁹ epar si cōedat̄. Probatio ei⁹ est: q̄m vult̄ dolēs in epate si venetur aues magnas ꝛ comederit ex epate earum curatur.

¶ Plmo lupi: siccat' trit⁹ cū cape coct⁹ cū lacte iumtio vl' vacino si ex eo sumat patiēs defectū anhelit⁹ ꝯfert plm.

¶ Caput lupi suspēsū i turri colūbaꝝ n̄ accedēt ad eū furones murilegus nec aliud aīal nociuum columbis.

¶ Calcane⁹ femine lupe suspēsus in capite lācee: si cōgregantur ꝯtra ferentē lanceā hoīes ferētes lanceas nō accedēt ad ipm q̄diu calcaneus fuerit sup lanceam.

¶ Fel lupinū sumptū ad pōdus. i. dauic. si pōat̄ cū eo granū musci ꝛ pōat̄ i aures vl' narib⁹ caduci sel'i initio mēs. ꝛ sel'i medio mēsis: ꝯfert ei loco el'ary qđ d̄r eē hylete.

¶ Fel coctū cū olo ro. si cū eo iungat̄ hō i supcilys: diligetur a mlierib⁹ cū deābulauerit in ꝯspectu earum.

¶ Testiculū lupi dextꝝ si q̄s sūpsit cruentuꝫ ꝛ miscuerit oleū: ꝛ mlieri fornicarie ad iponēdū in vulua in lana dederit: si imponat̄ remouebit ab ea desiderium coitus.

¶ Sanguis lupi confert surditati permixtus cū oleo nucum in aurem distillatus.

¶ Dētes canios ꝛ ocl'os ꝛ coriū lupi siq̄s ferat secū aduocat⁹ ei⁹ in cā obtinebit: ꝛ erit diues apud oēs gentes.

¶ Virga lupi assa in furno ꝛ incisa si masticet̄ ex ea pars excitat statim coitum.

¶ Dens canin⁹ lupi suspēsus sup aliquē nō timebit lupū.

¶ Timpanum magnum ex corio lupi factum percussum in exercitu crepant alia timpana.

¶ Caro lupi trita cū modico pipis ꝯfecta cū melle despumato: si sumat̄ ab eo: q patit̄ colicā ꝯfert ei manifeste.

¶ Coriū lupi si ex eo strigat̄ vēter patiētis colicā valet.

¶ Et si assuescat patiēs sedere sup coriū ipm ꝯfert ei.

¶ Stercus coctum cum vino albo subtili sumptum a patiente colicam confert ei nimium.

¶ Et forte si sterc⁹ illō suspēdat̄ supra coxā viri ligatū cū filo lane ouis quā momorderūt lupi: valet ad idem.

¶ Ocl'us dexter sicc⁹ suspēsus s̄ pueꝝ remouet timorē.

¶ Et simil'r dens eius caninus ꝛ nerui ꝛ corium eius.

¶ Cauda ei⁹ sepulta i domo nō intrabūt i eaꝫ musce.

¶ De leopardo. Sermo. XIX.

Caro eius calida est ꝛ sicca: pinguedo grassa est cum acuitate: eius subtilitas apparet in eis qui patiunt̄ intus pulsum timporuꝫ ꝛ reuolutionem capitis: si assetur ꝛ recipiat patiens odorem eius.

¶ Sepū leopardi mistū cū oleo laurio: si cū eo iungat̄ scabiosus. c⁹ scabies scindit cutē q̄ noīat̄ atrath: confert.

¶ Sanguis leopardi confert tumori venaruꝫ crurium si confricentur cum eo calido.

¶ Fel leopardi sumptū ad pōdus dauic cū sciffo aq̄ decoctiōis gariof. pħibet gnātionem iducit sterilitatem.

¶ Fel recēs sūptū ē letifeꝝ venenū: nec hꝫ illā acuitatē desiccatū ꝛ necat si ex eo sumat̄ pōdus. i. aur. i ipa die iaꝫ potauit rex p̄ncipē suū ex ꝟ felle recēte ad pōd⁹. i. ʒ. i viopu. ꝛ icurrit p̄nceps ille mōtē die seq̄nti cū dōminit. Ari.

¶ Testiculus leopardi dexter si mulier annosa comederit cuius menstrua sunt impedita restaurantur: ꝛ si assuescat eius esum menstrua fient crebra.

¶ Et si volueris curaꝫ eius potabis eam semine psily recenti. Leopardus diligit vinuꝫ: ꝛ venant̄ ipm cum eo: q2 cum biberit inebriatur ꝛ capitur.

¶ Cerebrū leopardi mistū cuꝫ aqua eruce ꝛ modico çambac: ꝛ potet ipm valet contra dolorem vulue.

¶ De furone. Sermo. XX.

Priapus furonis magne est vtilitatis ei qui patitur dolorem in vesica: ꝛ ei qui guttatim cum difficultate migit: ꝛ teratur ex eo. ʒ. i. ꝛ misceatur cū modico gariofilorum ꝛ potetur.

¶ De mustella. Sermo. XXI.

Si mordeat aliqueꝫ ꝛ locus morsus fit subnigri coloris ꝛ augeatur ei dolor. Cura eius est vt fiat emplꝫ ex alleis ꝛ folys fic⁹ tritis cū cimio.

¶ Felle eius percūt si potetur: nisi subueniat̄ eis p curā.

¶ Cerebꝝ siccū bibituꝫ cū aceto: curat morbuꝫ caducū.

¶ Sanguis eius si cum eo iungatur apostema post aureꝫ proueniens confert.

¶ Mustella cōbusta si sumat cinis eius cũ aceto ⁊ cera liquefacta cũ oleo lilioꝝ ad idẽ confert.
¶ Mustella posita super morsũ scorpionis ꝯfert nimiũ.
¶ Mustella si salsetur valet contra morbũ caducũ.
¶ Cinis eius aperturis poroꝝ: valet contra podagrã: si cōfricetur cũ aceto.
¶ Caro eius desiccata si potetur cũ rutha valet contra morsum animalium oĩuꝫ reptiliũ.
¶ Coria masculi confecta prius si inscribant in eis ⁊ suspēdatur super demoniacos ⁊ incantatos confert.
¶ Calcaneus eius extractus ea viua: suspensus ad mulierem non impregnabitur quandiu ibi fuerit.

¶ De simia. Sermo. XXII.

Caro ei⁹ frida austera generatia humoris pessimi nisi: qꝛ cor eius assũ desiccatũ potatũ ad pondus.ʒ.i.cũ mellicrato antiquo corroborat cor ⁊ augmentat acuitatem ⁊ audaciam: ⁊ remouet pusillanimitatem ⁊ pulsum cordis ⁊ acuit intellectum ⁊ confert contra caducum morbum.
¶ Et si supponatur capiti dormiẽtis cor simie videbit in somnys res siluestres metum inferentes.

¶ De ericio. Sermo. XXIII.

Caro ei⁹ dissoluta nimis sicca silr: ⁊ si siccet caro ei⁹ ⁊ bibat cũ oximelle valet cōtra ydropesiꝫ carnosam ⁊ initiũ oĩs ydropisis ⁊ cōtra cōtractionẽ neruorũ ⁊ contra paralisim ⁊ dolorem renum ⁊ contra fluxũ humorum ad viscera.
¶ Epar eius desiccatũ ad solẽ calidũ supra testã nouã confert quasi caro. yricius coctus aut assus valet contra lepram ptisim: ⁊ dolorem renum.
¶ Et si fiat ex eo emplastrũ valet contra neruũ contractũ: ⁊ dolorẽ ꝓuenientẽ in ventre ex ventositate grossa: ⁊ contra difficultatem digestionis.
¶ Yricius salsus bullitus cũ aqua donec separetur ab eo pinguedo: si cum eius adipe inungatur baculus ⁊ ponat in domo: congregabuntur ad ipsum pullices.
¶ Et si fiat ex felle ei⁹ colliriũ ⁊ imitat oculis ꝯferũt. cōtra leprã exꝑssionẽ ad ptisim ex vlcere pulmonis. renes eius desiccati: si ex eo sumat pōdus.ʒ.i.a patiẽte difficultatẽ vrine cũ aq̃ cicerũ rubeoꝝ dissoluit statim.
¶ Assiduitas comestiōis ei⁹ generat guttationẽ vrine. est optimũ ꝯ vitiũ pueroꝝ ⁊ cōtra eos q mingũt in lectis.
¶ Oculus ei⁹ dexter frixus ad pondus.ꝫ.ʒ.i. ad pondus vi. granoꝝ cum oleo alinule vel seminis lini: si ponatur in vase eneo ru. deinde collirĩcet ex eo qui videre voluerit de nocte nihil occultabit ei in tenebris qn videat: sic
¶ Sinister oclus frix⁹ cũ oleo ⁊ posit⁹ in vasculo: ¶ dõ die. si volueris īferre somnũ hoi. Accipe in sũmitate stilli ex ipso: ⁊ mitte in aurẽ ⁊ statĩ habebit somnũ.
¶ Ericius montanus siue marinus: si comburatur cinis eius subtilis emundat ⁊ attenuat: Et phici quidã vtuntur in vlceribus in quibus supereminẽt carnes pessime.
¶ Coriũ ericy siluestris combustum: mixtum cũ pice liquida: si confricetur cum eo allopicia curat eam.
¶ Ericius combustus tritus si imponatur fistule iuuat.
¶ Sanguis eius mixtus cum melle: si ex eo fiat gargarismus cũ aq̃ cal'a remouet grossitiẽ vocis: ⁊ raucedinẽ.
¶ Sanguis eius cũ decolat sumpt⁹ cũ tantundem olei mixt⁹: si inungat cũ eo corpus viri ignorãtis qd sit ligatur ab oĩbus mulieribus vsq ad mensem.
¶ Et si abscidat caro ei⁹ absq decolatiōe: deiñ suspēdat sup bestiã aut hoiẽ: c⁹ mictura difficilis ē miget statim.
¶ Ericius mōtanus melior est domestico ⁊ habet spinas in modũ acuũ: ⁊ est consimilis in cura melioris est comesti oĩs: ⁊ magis iuuat stomacũ: ⁊ fortior est super mollificationem ventris: ⁊ ad inducendam vrinam.
¶ Omnis ericius combustus positus super plagã habētem carnẽ superfluam: remouet eam.
¶ Dixit alchriton q allopicie est medicia: que fit ex cinere ericioꝝ marioꝝ: ⁊ gallis rubeis: ⁊ amigdalis amar'; ex vnoquoq sumat ps: terat totum cum aceto multum: si superponatur loco alopicie curat eam.
¶ Et tanti iuuamenti est: si sumatur de cinere eius: aut de cinere coꝝ eius: aut capitis eius: aut interiorum eius cum sepo vrsi ⁊ iam currit aqua: absq sepo: in iuuamẽto postq̃ fricat locus ille donec rubescit.
¶ Et ericius marinus permixtus: non combustus cũ medicinis iuuatiuis scabiei: confirmat eas in actu suo.

¶ De cancro. Sermo. XXIIII.

Cancer alius fluuialis ⁊ alius marinus.
¶ Cãcri fluuiales ꝓprie ꝯferũt ꝯ morsum canis rabidi: minus marin⁹. nã sumit de cinere eoꝝ pondus.ʒ.iy.cũ pōdere aur.i.i.ʒ.i.ſ. gentiane cũ vino mirtio: ⁊ cōpetentius tempus combustiōis cancroꝝ est estiuũ apō ortũ canis dextri sole in leōe ⁊ luna in ariete in.xiy. dieb⁹ mensis aplis sumunt viui ⁊ ponunt in vase rubco eneo: ⁊ ponunt in furno donec redigant in cinerem.
¶ Fluuiales cancri decocti erit aqua decoctiōis solutiua ventris: promouens vrinam: ⁊ confert ptisicis: ⁊ habentibus apostemata pulmonis.
¶ Fluuialis trit⁹ aut marin⁹ si potet cũ lacte asine cōfert ꝯ morsum araneaꝝ citrinaꝝ pessimaꝝ: ⁊ scorpionũ: trit⁹ cũ albederogi qd ē spēs basilicōis: c⁹ flos ē rub. si appropinq̃t iterfic scorpiōes. viui triti sr scissuras ꝓueniẽtes i mẽbris ꝯstrigũt: deiñ mutet singlis dieb⁹: valet ꝯ h plz.
¶ Fluuialis ãt cancer tritus posit⁹ super apata dura dispergit ea: ⁊ extrahit cuspides sagittaꝝ infixas corporib⁹. cinis eius cũ melle mixt⁹ curat scissuras manuũ vel pedũ ꝓueniẽtes ex frigore: ⁊ scissuras natum.
¶ Pes cancri in carta conuersationis a collo eius quibabet scrophulas curatur q̃diu durat super eum.
¶ Et si suspendatur ad radicem arboris fructifere: cuius fructus decidunt absq vento: non decident fructus.
¶ Oculus cãcri suspēsus supra patiẽtẽ dolorem oculi gescere facit dolorem. suspensus super pueros fit cito exit⁹ dentium eorum: ⁊ valet ꝯtra tertianam: in alys ꝓhibet.

¶ De testudine. Sermo. XXV.

Memorauit Hal. q testudinis virtus desiccatiua est nimis ⁊ ꝯsumptiua virtutis membroꝝ humidoꝝ: ⁊ iuuat contra aquã citrinam qñ terit tritura vehementi ⁊ ponit desup confert valde.
¶ Caro testudis apit apata: ⁊ oꝫ vt ꝯmisceat ei faria ord. ⁊ puluis molēdini: ⁊ curat vlcera accidentia in testicl'is.
¶ Si comburantur interiora testudinis: ⁊ eius cinis ponat sup vlcus: curat vlcera que accidunt in gutture.
¶ Si accipiat cōcha ei⁹ ⁊ ꝯburat sup tegula vel alic⁹ olle coopertorium: ⁊ terat ei⁹ cinis. cum melle: ⁊ fiat ex eo vnctio cum digito curat dolorem gutturis nec nocet.
¶ Sꝫ hũiditas ei⁹ quã qdã noiant muccos testudis: si bibat ab aliq̃ sola: aut cũ mirra: aut cũ aloe: ꝯfert opil. epis.
¶ Et si pōat cũ ea thus dōec icrasset modicũ erit me⁹ iuuatia vlceꝝ: ⁊ desiccatia apatũ auriũ ōsiccatōe vehemẽti ⁊ ē medicia iuuatia fluxuũ in oculis: si supponat fronti.
¶ Et remēorauit Hal. qñ vsus ē carne testudis sel'i qbusdã aldeis i plaga q pueuerat ad neruũ: ⁊ fuit neru⁹ ꝯtrit⁹ vl' ꝯct⁹ dixit: ⁊ accepte sũt carnes testudis ⁊ trite tritura vehemẽti: ⁊ posite sunt sup plagã: ⁊ medici q fuerũt ante galienũ ꝓuiderũt vt ꝯmisceret cũ eo vel oleo aloe ⁊ mirra: Et q volũt colligere muccos testudis purgãt vnãquãq testudinẽ cũ stillo: qm exibit humiditas: ⁊ confert pilis ꝓuenientibus in palpebris oculoꝝ exeũtibus a natura: qꝛ adherere facit cũ alys ⁊ nõ nocet oculis.

¶ Et hec humiditas si misceat̄ cũ thure aut aloe: ⁊ terat̄ donec fiat sic̄ mel: ⁊ ponat̄ sup frõtẽ: ⁊ circa caput in modũ ligature vl̄ corone infantibus quãdo accidit eis ventus ĩ capite qui caput magnũ efficiat. Et fit huiꝰ cura donec restringat caput oĩa ossa tumefacta: ⁊ redeat caput ad metam nature proprie.

¶ Et remẽorauit. H. ꝙ testudo ꝯbusta: si eius cineris partes tres sumant̄: ⁊ cuz eo ꝑmisceant̄ due ꝑtes de galla ⁊ ꝑs vna de pipere: ⁊ terat̄ illud nimis: deinde pulueriçetur supra cibũ: aut sup vinũ albũ ꝯstrictiuũ ꝯfert fluxui sanguinis qñ nõ fuerit eius vlcera putrida.

¶ Et cinis oĩum sperũ testudinis cõbustaꝝ ꝯfert in cura eiꝰ qđ ĩdurat̄ ⁊ ꝯstringit̄ ex aꝑatibꝰ ꝓuenientibus in parte auriuz: ⁊ maxime qñ sumitur cuz aqua mellis.

¶ De tortuca. Sermo. XXVI.

Eius caro est tarde digõnis ⁊ generat coleraz nigraz ⁊ si decolet̄ tortuca ⁊ collirief̄ aliqs cũ eius sanguie cecat̄. Et silr̄ si sternutatiões fiãt alicui cũ sang. eiꝰ.

¶ Sanguis tortuce agrestis quando bibitur valet cõtra morbum caducum.

¶ Et qui colliriatur cuz puluere tortuce incurrit cecitatẽ per albedinem que ꝓuenit in oculis.

¶ Et quando proycitur tortuca in cacabum balnei: q̄ tũc in eo balneatur: oculi eius cecantur.

¶ Ex eo quod confert fissure ventris mulieris ⁊ vberuz eiꝰ ⁊ femoruz eiꝰ est. Si ꝯburat̄ cortuca: deĩde terat̄ cũ albumĩe oui: aut lacte asine: ⁊ ĩungat̄ vẽter mlieri ex eo.

¶ Si misceat̄ fel agrestis cuz tantũdẽ mellis: ⁊ collirief̄ quis cuz eo tribus diebus in mane ter ⁊ in nocte ter: conferet hoc coadunationi aque in oculo.

¶ Et fel tortuce confert squinãticis ⁊ vlceribꝰ malis prouenientibus in ore puerorum.

¶ Et si fiũt ex eo sternutatiões valet ꝯ morbũ caducum.

¶ Pes tortuce positus sup pedem podagrici: dexter sup dextrũ ⁊ sinister sup sinistrũ expellit podagraz.

¶ Silr̄ manus eiꝰ: si hoc mõ dextra sup dextram.

¶ Sinistra sup sinistrã ponat̄ expellit ciragram. Qui posuerit dorsuz eiꝰ euersuz sup ollam: non bulliet olla. Fel agrestis tortuce ꝑmixtuz lacti mulieris: si distillef̄ in naribus vel auribus a quibus fluit sanguis confert.

¶ De pisce sagittali. Sermo. XXVII.

Eorum q̄dã afferũt̄ ab ĩdia. Aly ab egypto ⁊ ex eis gnãnt̄ in mari alcuçon. i. mare qđ trãseunt

¶ In pisce sagitte: mlt̄a st̄ iuuamt̄a in carne (ebrei Aris. eiꝰ: ⁊ sãguie: ⁊ sepo: ⁊ felle: ⁊ testicl̄is ⁊ nodis caude eius.

¶ Caro ipsius impinguat corpꝰ qñ fit ex ea acafea: ⁊ si salset̄ ⁊ bibat̄ ex eo põdus vnius aurei. cuz vase vini corroborat renes ⁊ virgam ⁊ ꝓuocat libidinem.

¶ Sãguis eiꝰ: si cal̄s sumat̄ ⁊ iungat̄ cũ eo locꝰ sordidatꝰ cũ belliricis ⁊ emblicis: reduc̄ corpꝰ ad colorẽ ꝓpriũ: ⁊ si ꝑmisceat̄ ei baurac ⁊ iungãt̄ cũ eo macl̄e faciei ⁊ lẽtig ĩes ⁊ macl̄e mĩutissime rẽouet eas et claꝝ colorẽ reddit.

¶ Sepũ eiꝰ expellit dolorẽ renũ: ⁊ facit distillare sꝑma.

¶ Nodi aũt dorsi eiꝰ si suspẽdat̄ nodus mediꝰ q̄ operit renes supra dorsuz viri iuuat v̄gã ⁊ corroborat coituz.

¶ Et si de testiculo eius dextro bibat̄ ad pondus vniꝰ alkilat cũ aq̄ rute fac̄ distillare sꝑma: ⁊ desiccat ipsum.

¶ Et eius testiculus sinister si bibatur siccus ad pondus vnius alkilat cum aqua cicerum rubeorum et cum vase vno vini purissimi: ⁊ duas extra. i. bis sex. ʒ. de butyro vacino facit distillare sperma: ⁊ ꝓuocat coitum: ⁊ calefacit renes: ⁊ corroborat virgam.

¶ Et si piscis iste momorderit aliquẽ: ⁊ febricitauerit priusꝗ̃ mingat aut febricitet homo interficiet virum.

¶ Et si febricitauerit vir p̄usꝗ̃ migat piscis ille aut febricitet morief̄ ille piscis ⁊ morsus euadet: ⁊ sumat̄ piscis ille: ⁊ coquatur: ⁊ ex eo procurent̄ duo hoĩes q̄ hñt odium vnꝰ aduersus aliuz reducent̄ ad ꝯcordiã ⁊ ad amorem.

¶ Piscis ille si suspendatur super pueros qui timent in somnys curat eos.

¶ De lacerta. Sermo. XXVIII.

Cor eius si suspẽdat̄ s̄ mulierẽ ꝓhibet partum.

¶ Et si comburatur eius coriũ: ⁊ permisceatur cuz fece olei ⁊ inungat̄ membruz abscindenduz cuz ferro mortificat ita ꝙ non sentiat ipsum.

¶ Et qui inunctus fuerit cum sepo lacerte: ⁊ ꝓiecerit se supra cocodrillos nõ timebit illos ⁊ ludent cum eo.

¶ In felle eius est iuuamentuz magnuz cõtra alopiciam qñ ex eo fit sternutatoriuz cuz radicibus bletaruz.

¶ Si sumat̄ de stercore eius ad põdus. vi. aureoꝝ. ⁊ sinapis ad pondus. iiij. aureorum. ⁊ terant̄ cum forti aceto: ⁊ inungat̄ cuz hoc allopicia. similiter ster cus furonis.

¶ De cocodrillo. Sermo. XXIX.

Corium eius si sumatur aut coriuz lupi claudi aut coriũ simie: ⁊ circundet̄ ferendo ipsuz cũ coaldea ⁊ superficies eius nunꝗ̃ cadet in ea grando.

¶ Si aliquem cocodrillus momorderit: si sumat sepum ipsius: ⁊ ponat sup locuz morsum: statiz curabitur.

¶ Et equipollet sepuz cocodrilli sepo canis marini: quando decoquitur cum aqua ⁊ aceto ⁊ fit motio per os ex eo sedat dolorem dentium.

¶ Eius decoctio iuuat contra morsum vermiuz ⁊ muscarum ⁊ aranearum ⁊ huiusmodi.

¶ De rana. Sermo. XXX.

Rane parue combuste: permixto puluere earuz cum pice liquefacta. si cũ ea fricet̄ locꝰ allopicie donec rubescat ⁊ post mõz desup ĩungat̄ cũ medicia ꝯfert.

¶ Si pulueriçetur cinis eius super locum a quo sanguis egreditur stagnatur sanguis.

¶ Si influatur in nares restringit fluxum sanguis.

¶ Caro eius sicca sumpta: ⁊ formice magne terant̄ ⁊ conficiantur cum aqua squille.

¶ Siquis potauerit ex ea dauic: incurret prurituz scabiẽ ⁊ maculas pessimas.

¶ Siquis sumpserit ranã q̄ decolata est: ⁊ siccata: ⁊ potauerit ex ea ad pondus vnius aurei in pultibus aut in vino: cohibet euz ab accessu mulierũ longo tempore.

¶ Et si sumpserit ex ea mulier in cibo aut potu impediet eius conceptionem.

¶ Qui abscidet pedem rane ambulantis in aqua: deinde suspenderit illos duos pedes super podagricum ligatos in corio cerui: curabit ipsum.

¶ Siquis sanguinem ranarum viridium sumpserit: ⁊ cõfecerit cũ eo açarech: trita: ⁊ potauerit ex eo aliquis pondus vnius aurei. retinebitur eius vrina.

¶ De gatto siluestri. Sermo. XXXI.

Gatti agrestes ꝓpinqui sunt in complexione leporibus eius caro calida ⁊ mollis.

¶ Eius sepũ sumptuz simile est nature carnis ipsius.

¶ Caro eius confert podagre cum inungitur ex ea.

¶ Fel eius forte ẽ ad dissoluẽdũ oris torturã: ⁊ est vt accipiat̄ de felle gatti nigri medietas. ʒ. ⁊ misceat̄ põderi. iiij. aureoꝝ çambac: et fiat ex eo sternutatoriuz.

¶ Et exĩbit fetuz mortuũ a mr̄ice: si fiat suffumigatio subtus mulierẽ cũ stercore gatti nigri coloris.

¶ Idẽ opat̄ eiꝰ fel qñ ꝯmiscet̄ cũ aq̄ colloquintide humide si humectet̄ in lana: ⁊ teneat eã mulier penes se.

¶ De mure. Sermo. XXXII.

Eius caro ẽ cal̄a moll̄ piguis modicũ ĩ ea ẽ vtꝰ expulsiua melie. ⁊ si cõedat̄ mus assus ꝺ̄siccat saliuã fluentez ab ore pueroꝝ: ⁊ si findatur mus: ⁊ supponatur morsui scorpionis sedat dolorẽ eius.

¶ Et quando ponitur super verucas eradicat eas.
¶ Caput muris si suspēdatur ab eo q conquerit de dolore capitis: et suspendatur in panno lini sedat ipsum.
¶ Et si suspēdatur caput muris femie s hoiez caducū curatur.
¶ Sterc' ei' positū cū sale et oleo sup nates alic' dissolvit vētre. S. ofert ꝯ allopiciā. si sterc' muriū nimis terat: et oficiat cuz succo eruce ofert: et succo nasturcy vt ceparū vel alleorū. Et fiat ex eo empl's sup ipm locū.
¶ Si muriū ꝯbustorū in olla pulvis pmisceatur cū ol'o laurino: et fiat ex eo empl's sup allopiciā: postq̄ fricat' fuerit loc' cū alleis singulis dieb' h faciēdo nascent pili.
¶ Arsenicū citrinū ipastatū cū faria: deide cibet cū eo mus morietur.
¶ Litargiriū: scoria ferri: ell's qñ oficit vnūquodq; eorū cū farina et pycitur muribus: si comederint: morient.
¶ De yaroboath. Sermo. XXXIII.
Caro ei' cibat et lenificat ventrē. ¶ Et qñ submergitur iaroboath in aq̄ dōec moriat: et illa dispergatur in domo: timebit ois q fuerit in domo illa.
¶ De formicis. Sermo. XXXIIII.
In die circa eq̄torez diei ē terra in c' arena ē aur in q̄ sunt formice sil'es canib': et sūt velociores oi creatura dei: q̄r sollicitudo est exhendi arenā illā aureā de mieris suis: et sol ē ibi vehemētissimi caloris a mane vsq; ad mediā diēvt nō remaneat ibi aliq̄ ex vehemētia caloris et fugiūt oēs a calore in meat' terre dōec linescat calor solis: et veniūt indi cū camellis tpe abscōsionis illarū formicarū: et portāt arenas: et appropinquāt camelli terni et iter duo masculi: et in medio eorū femia hñs filiū in terra idorū vt desideret filiū suū: et portāt arenaz: et eq̄tāt camellos et veniūt ad terrā suā festināter ne cōseq̄ntur eos formice. Et rettulit mihi qdā q vidit baldaci formicā in auiano q̄ comedit oi die libram carnis baldacensis tpe almuçedie regis. et formice claudunt loca meatuum anq̄ veniant nebule et pluuie.
¶ Et qñ pōit sup itroitū vespilio nō egrediunt ide: s; faciūt foramia aliūde: deide egrediunt nō ab illis hostys.
¶ Cor vespilionis si sic pparet nō egrediunt.
¶ Quādo iungit meat' ille cū alkitran nō egrediunt inde. Et q̄ egrediunt nō possunt regredi.
¶ Et qñ subiungat cū radice collogntide peribit ois formica que suscepit odorē eius. si vngat radix arboris cuz felle bouino: nō accedēt ad ipsaz formice.
¶ Et si circuerit mēstruata arcaz nō itrabūt formice.
¶ Caules et assa fetida qñ pyciunt in meat' earū peunt.
¶ Et si inungat cū istis circa eas non exeunt.
¶ Preparat ex formicis vng^m ad erectiōem vge: fit. n. ex formicis nigris q̄ hñt alas et ponūt i vase vitreo viue: et ifundit sup eas çambac bonū: et suspendit ad solē duob' diebus: deide colat: et pyciunt formice: et vngant cuz eo inguina iferius et vga: et iferiora peduz et est bonuz ad corroborandum erectionez virge.
¶ De aldea locustis. Sermo. XXXV.
Caro ei' cal'a et sicca: dixit costus. Cum videris locustas veniētes in modū nubiū: sume erucā malā q̄ ē lupini et ifunde i aq̄: et aspgat aq̄ illa sup locuz de q̄ timet: ne destruatur ex segetib' et alys: et cū senserit locuste odorē eius euadent ab eis illa semina.
¶ Et si suffumigetur aldea cum stercore bouum non accedent ad eam locuste.
¶ Et dixerunt ex eo cū quo expellit deus locustas est: vt sumat q̄titas locustarū et comburat in igne: deide exeat fumus iuxta segetes et alia victualia: nō appropinquāt locuste pre odore combustarū: nec odor ille poterit ad eas puenire qn eas extiguat aut obuiat et iuenit eas sol et extinguit eas. Et dixerūt attende h idē in scorpionib' et formicis: q; nō iueniet scorpiōes et formicas odor eorū combustorū qn peant. Et forte relig vermes h mō se hñt: et quādo cū locustis fit suffumigiū soluit difficultas vrine puenies ex hūiditatib' grossis: et idez opat in mulierib' et eunuchis: s; fortius q̄z i moderatis. Cū sumit aliquid ex eis cū vino: iuuat plm ꝯ morsuz vermiū: pferti locuste q̄ vocant bariol q̄ nō hñt alas. Et s; q narrauit de eis diascorides: qñ siccant et bibunt trite cū vino nō cocte: neq; sal se: iuuant plm ꝯtra morsuz vermiū.
¶ De vppupa. Sermo. XXXVI.
Caro ei' ē austera: et in puluere eius est virtus iuuatiua contra morsum cancri: decolatur et scindit: et fit ex eis emplastruz super locum.
¶ Lingua vppupe suspensa super obliuiosum reducit ad memoriaz ea que oblitus est.
¶ Qñ suffumigat qs cū pēna ei' expellūt ab eo vmes.
¶ Si suspēdat oculus ei' s leprosuz: cessat lepra.
¶ Corium vpupe positum super eum qui patitur dolorē capitis sedat dolorem.
¶ Dixerūt si suspendat dens hois et ala vp pupe dextra et suspēdat capiti hois dormiētis ñ excitabit dōec auferat.
¶ De alkalkan. Sermo. XXXVII.
Caro eius frida austera obturat meatus corporis.
¶ Cibus eius inducit lepram.
¶ Et si coxerit aliquis et olfecerit odorē decoctiōis iuris eius timendū est ei de incursu lepre.
¶ Et dixit qdā phs: q cerebrū ei' cū datū fuerit i cibo ad pondus. iy. aureorū. reddit hoiem stupiduz.
¶ Cū volueris corrūpere vuluā mulieris. Accipe carnes alkalkan: et melāgias q̄ sem hñt. añ. et malaxet: et dent in potu pōdus. i. aur. i micis panis aut i iure cal'o corrūpet.
¶ Si suspēdis coriū fellis ei' supra oculū sana bis euz.
¶ Si sumat coriū citrinū iecoris ei': mouet partū: et ppetas stercoris ei': sil'r est in stercore columbarū.
¶ De columbis. Sermo. XXXVIII.
Senex ex eis est calidus et siccus tarde digestiōis cōburit sanguinem. Pulli eorū sunt calidi et humidi: et addunt in coitu: et calefaciunt renes et addunt in sanguine. Et si scindatur caput eius preter os ibi confractum et pyciatur de sanguine eorū supra telā cerebri magnam: prestat. Et si non inueniunt columbe. s; magne agrestes palūbe inueniant pyciatur ex sanguine earum super telam grossam. fit hec eadē operatio cuz sanguine turturis. ¶ Sterc' columborū est calidū et siccū combustiuum: et spargit scrophulas gulle: cuz mixta fuerit farina ordei et semē lini et acetum: valet contra tumorē corry: qui dicit rosa: cū tritū fuerit: et valet cōtra combustionez ignis mixtuz cū vnguēto vel oleo. Mixtū cū melle: et semine lini euellit pellē superexcrescentez epati et conturbantem ipm que noiat ignis persicus.
¶ Stercus expellit fetum facto ex eo suffumigio. S. operatur cum stercore palumborum agrestium: et nasturcio puro contra dolores antiquos velut vtigo: et emigranea et dolor ancharum et renum et colicus: et dolor podagric'.
¶ Cuz sepellieris caput vespertilionis in loco columbarū non fugient a nidis suis nec a filys.
¶ Et si teratur panis cum costo et vino odorifero et dentur in cibis columbinis: quas inuenient alias: sociabuntur eis et venient.
¶ Et ad illud est vt coquantur ficus sicce in aqua: et cum remollite fuerit extrahantur terant et malaxent cū farina ordei non cribellata: et det eis in cibum.
¶ De aucha. Sermo. XXXIX.
Dicit Aristo. q hec auis ē maxia: et dr q ex pēnis allaruz ei' fiunt faretre: ad ferendas sagittas.
¶ Ex vnguib' ei' vasa ad potandū. ¶ Indigene vt eas

capiāt: ligāt duos boues in curru oneratos lapidibꝰ ⁊ corā curru domū: pusq̄ʒ itret homo habeat aquā neciaʒ cū venerit auis aň boues cū vnguibꝰ vt ferat ⁊ nō pōt ferre nec vngues exhere ita sunt ifixe: exit hō ⁊ facit ignem in alis eius: ⁊ cōburit vt volare nō possit postea capit.

¶ Oia aialia creata post equatorē diei versus meridiē sunt maioꝝ corpoꝝ ⁊ mirabiliuꝫ: sic elephātes ⁊ alia cornua in naribꝰ hñtia ⁊ alia monstruosa. ¶ In felle aūt anche est q̄daꝫ suba mirabilis ad cōferenduꝫ caduco: cum fit ex eo sternutatorium ad pondus vnius denarÿ. prestat enim plusq̄ʒ ocilece.

¶ De grue. Sermo. XL.

Caro eiꝰ ḡssa nutrit meliaꝫ. In iecore eiꝰ ē vtilitas ꝯ dolorē renū: ⁊ opōnē vesice cū siccatū fuerit ⁊ tritum bibituꝫ ad pondus. ʒ. i. cuꝫ aqua ciceruꝫ.

¶ Testiculi valde ꝓsunt ad albuginē oculoꝝ: si findant̄: ⁊ apponat̄ salgēma ⁊ post molant̄ sicci: ⁊ apponat̄ spuma maris ⁊ stercus lacerte ⁊ çuccaꝝ ⁊ ipōat̄ oculis ⁊ contra ꝑcussionē ⁊ plagā oculi ablue hoc totum.

¶ Fel eius valꝫ ad torturā oris: ⁊ si ꝓyciat̄ ex eo pōdus vnius. ʒ. cum çambac in nares.

¶ De nocticula. Sermo. XLI.

Caro eius frida ⁊ sicca grossa cerebꝝ eius masculi si collirief cū ea aliqs aufert prauitatē videndi de nocte: dr̄ ꝙ qñ decolat̄ eiꝰ oculus remanet aptꝰ ⁊ aliꝰ clausus: si ponat̄ clausus sub capite nō dormientis dormiet. si v̄o apertus vigilabit. ¶ Jecur eius siccū datum ī potu iduc̄ colicā ⁊ difficl'tatē sol'onis ⁊ fritatē stōi. Aris.

¶ In cōpōne ouoꝛuꝫ eius sunt diuerse nature: qm̄ ex medullio ꝑmi qd̄ posuerit: si sumitur ⁊ inungitur locus eradicantur pili ⁊ non renascentur.

¶ Et ex sc̄do ouo: si pōat̄ i loco nudo a capilis īduc̄ pilos.

¶ Cor eiꝰ cū fuerit magnū positū supra sinistrā mamillā mulieris dormiētis ꝯfitebit̄ q̄ fecerit bonū vel maluꝫ.

¶ De açtore vel alkarauē. Sermo. XLII.

Auis ista multā hꝫ carnē modicuꝫ hñteꝫ abbominatiōis est cal'a: ⁊ nō est cibus eiꝰ potēs: sꝫ ꝯfortat coitū. Proprium sepi eius est calefacere renes: ⁊ mouere luxuriam. Et reges precipiunt ipsam capi: qꝛ volunt per ipsam addere in luxuriam.

¶ Cerebꝝ eiꝰ cū tātūdē carnis piscis sagitte misceat̄ malaxet̄ cū melle colato: ⁊ tm̄ q̄ʒtuꝫ hoc totū de butyro vacino laudabūt ex eo hoīes ꝯbiles in coitu. Et fit additamentū in eleuatiōe ⁊ motu. aues oēs venatiles: sic̄ açtor aglla ⁊ similia: carnes earuꝫ grosse dicunt̄ ⁊ neruose dure. Sepuꝫ earuꝫ cal'm ⁊ siccuꝫ plusq̄ʒ aliarū auiuꝫ: vel ēt bestiarum: ⁊ similiter fella.

¶ Et dixerunt ꝙ caro açtor valet contra doloreꝫ capitis qui dicitur egritudo oui.

¶ Fel eiꝰ ꝯ dolorē emigñeū fortē ꝓiectū ī nares ad pondus vniꝰ ḡni vl' duoꝝ cū lacte ml'ierl nutriētis masculū.

¶ Cū acciderit açtori tela ī oculo ꝓꝓa ei lac mulieruꝫ.

¶ De carnibꝰ auiū vl' alioꝝ vl' de gallo. Ser. XLIII.

Absq̄ʒ dubio carnes auiū sunt leuiores ⁊ sicciores q̄drupedū: qd̄ supat in eis est aer. In q̄drupedibus v̄o est terra: ꝑter aues q̄ morant̄ in stagnis vel locis aquosis: qꝛ in illis est hūiditas grossior ⁊ abbominabilis vis mutabilitatis confundunt sanguinem plusq̄ʒ quadrupedia mali cibi.

¶ Pulli gallinacei citiꝰ digerunt̄ ab his vsualibꝰ ⁊ plurimi eoꝝ gnānt bonū sanguinē ⁊ ꝯfortāt appetitū.

¶ Extimauit Aris. q durauerit in comestione gallinaruꝫ pullaꝝ piguiū īducit hereditatē emōroydaꝝ ⁊ podagre. Gallina īuenit̄ hūidior pullo gallinaceo ⁊ maioris cibi.

¶ Extimauit. G. sepuꝫ gallinaruꝫ addit in sensu. Cerebrū earuꝫ valet ꝯtra tremorē cerebri multuꝫ.

¶ Gallus vel gallia senex: si coq̄t̄ vnꝰ eoꝝ cū. iÿ. lib. aq̄ posito sale trito dōec dissoluat̄ ⁊ iacere ī aq̄ illa ꝑmittat̄ nocte vna ⁊ bibat̄ aq̄ illa cal'a fcā soluit vētrē: ⁊ valet ꝯtra colicaꝫ. Et ꝓprie cū decoq̄t̄ cuꝫ medulla seminis cimini agrestis ⁊ aneto cimio positis nabateis radicibꝰ ⁊ folÿs.

¶ Cū volueris exaltari sup aduersariū tuuꝫ in causa accipe calcar galli pedis dextri: ⁊ fer tecuꝫ ⁊ vinces.

¶ Audiui a quodā ꝙ gallus debet esse niger.

¶ Et si calcar sinistri pedis galli aliqs tenuerit: ⁊ sit galli cōedētl triticū vl' ordeū ñ aliō diliget̄ a ml'ieribꝰ.

¶ Sanguis galli vel galline si ponatur sup frontē tritus valet ꝯtra sanguinē fluentem a tela.

¶ Cerebruꝫ galline bibituꝫ ꝓprie valet ꝯtra hoc ⁊ etiam ꝯtra morsum aranearum ⁊ hꝫ.

¶ Fel galline si quis posuerit super virga ⁊ statim coeat cuꝫ vxore sua non diliget aliuꝫ.

¶ Si ponatur super maculas factas in corpore aufert.

¶ Si misceat̄ cepe tritum cuꝫ sepo galline si fiat emplastrum delet maculas rubeas.

¶ Sepū galline recēs valꝫ ꝯ dolorē mr̄icis soluit̄ apostema eiꝰ si supponat̄ in modum emplastri.

¶ Cum acceperis cristā galline ⁊ siccaueris ⁊ triueris dederis ī cibo ei q ꝯmigit ī lecto eo nesciēte curabit̄.

¶ Gallina alba cocta cum. x. cepe albis: ⁊ cum manu vna de aliuiule donec bene cocta sit ⁊ comedatur ⁊ bibat̄ aq̄ addit in appetitu coitus.

¶ Stercus gallinaruꝫ potatum cum oximelle vel aceto: valet contra fungos qui occidunt.

¶ Bibituꝫ cuꝫ aqua calida ⁊ melle: valet ꝯtra colicaꝫ.

¶ Si fiat ex eo ad mōꝫ vngᵗⁱ cū melle: ⁊ vngat̄ ex eo mundat corticē: q ꝯgregat̄ super ap̄a qd̄ dr̄ ignis persicus.

¶ Et si fiat empl'm sup oē ap̄a in q̄ fuerit pus cū stercore galliaꝝ citrino: ⁊ medullio oui ⁊ modico croci apit ea.

¶ Si vis vt nō cātet gallus vnge frontē eiꝰ cū oleo.

¶ Sepuꝫ galli mistuꝫ cum sepo turturis: si detur quarta vnius. ʒ. in cibo alicui accidet ei tinea.

¶ Stercus galli trituꝫ cū aceto posituꝫ sup allopiciā prestat: si ꝑus fricet̄ locꝰ cū pāno ⁊ cepe donec rubeat.

¶ Sepū galliaꝝ ⁊ ansēꝝ valet ꝯ dolorē mr̄icis ⁊ fissuris accñtibꝰ ī facie ⁊ ad dolorē auris: ⁊ fac̄ faciē lucidam.

¶ Sanguis gallinaruꝫ nigraruꝫ: aufert maculas fetidas ⁊ lentigines a facie ⁊ hꝫ. Et maxime si misceatur ei lapis vaccinus tritus cuꝫ baurach rubeo. ¶ Et reddit facieꝫ formosam ⁊ mundat eam ⁊ facit bonū colorē ⁊ mūdū.

¶ Si qs voluerit vt gallina ponat oua mag̃: terat ḡna nasturcÿ ⁊ masset cū cantabro ⁊ vino: ⁊ detur ei in cibo.

¶ De pullis. Sermo. XLIIII.

Pulli sūt carnis sbtilioris oīuꝫ auiū carnibꝰ: ⁊ meliꝰ digerūt̄: ⁊ leuiores sīt stercꝰ ifirmoꝝ. Pꝰ pulli gallinacei.

¶ Et dr̄ etiam ꝙ coturnices confortat digestiuam.

¶ Auis illa q̄ dr̄ afabyhuc ꝯfortat ꝯstricturā.

¶ Alia que dicitur cumē caro eius humidiorē efficit sanguinem subtiliorem q̄ʒ perdices.

¶ Et perdix subtiliorem generat sanguineꝫ meliorē post hāc galline nigre grossioris sunt sanguinis.

¶ Caro genges restringit ventrem.

¶ De laudis cristatis Sermo. XLV.

Cibus haꝝ oium cal's ꝯstrictiuꝰ. q aliqd ex eis cōederit: opꝰ ē vt comedat cū aceto coriādro succo sinapi.

¶ De finoris. Sermo. XLVI.

Minoris sunt cal'itatis ⁊ siccitatis q̄ʒ pasceres domoꝝ. ¶ Propetas eaꝝ ē: cū ꝯcocte fuerint cū aq̄ soluūt vētrē ⁊ valēt ꝯ colicam.

¶ De assikakak. Sermo. XLVII.

Multum sunt citrini cōesti assi ⁊ frāgūt lapideꝫ in renibꝰ. ¶ Idē fac̄ cinis eoꝝ si cremet̄ ⁊

bibat.

℄ De alkemo. Sermo. XLVIII.

Caro ei⁹ austera male digōnis nisi q̄ valet ꝯ malas vētositates. ℄ Si misceat̄ fel ei⁹ cum gallis ⁊ tegat̄ cū oleo facto ex oliuis viridibus ⁊ ponat̄ supra capillos efficit nigros: nigredine quę tarde recedit.

℄ Auis q̄ dr̄ akeulū vsus ē cōcedere apes. Si decolata frixet̄ cū ol'o: ⁊ vngat̄ man⁹ alic⁹: ⁊ postea pōat ipe manū in apib⁹ nō ledet̄.

℄ De anserib⁹. Sermo. XLIX.

Humidiores sūt nā oib⁹ auib⁹ ⁊ duriores ad digerēdū. ℄ H. oib⁹ epib⁹ meli⁹ est anfinū: q̄z hūidi⁹ ⁊ tenerioris carnis: ⁊ melioris sapor] p⁹ ℞ iecora gallinaꝝ: ⁊ ita epata. ℄ H. cū accideriṫ in aure pcussio ⁊ discoberētia: sumat̄ sepū anatis: colet̄ guttatim apponat̄ cū eo lac mulieris ⁊ sint tepida: ⁊ apponat̄ etiā succ⁹ basiliconis: cui⁹ semē est rubeum.

℄ De coruo. Sermo. L.

Sanguis eoꝝ subtiles effic̄ capillos. Si suspēdat̄ pes ei⁹ ad collū tussiēt] pueri: pstat mltū.

℄ Quādo pilis rasis a capite tinxeris caput cū ouis coruoꝝ efficit capillos nigros.

℄ Si misceat̄ fel ei⁹ cū ol'o fcō ex aliuiule mistū: si cū eo vngat̄ corp⁹ totū soluit hoīez ligatū ne coeat.

℄ Quidā suffumigabat se vt redderet capillos suos al. ⁊ fci sr̄ capilli ei⁹ albi. Accipiat sepū corui nigri ⁊ rutā recētē ⁊ misceat cū ol'o: ⁊ vngat capillos: efficientur nigri.

℄ De pica. Sermo. LI.

Caro ei⁹ cal'a abhomiabilis mltū: ⁊ ē i ea subtilitas. ℄ Fel ei⁹ valz positū i oclis icedētiū p niues.

℄ Oua ei⁹ sicca trita posita in oculis valēt ꝯ albuginem.

℄ De passeribus domoꝝ. Sermo. LII.

Caro ei⁹ cal'a plus ceteris p̄ter langustas ē siccior. ℄ Fel eius sumptum ad pondus dauic solutū in cābac ad pondus vnius aurei.

℄ Si inungatur ex eo virga testiculi ⁊ inguina addit vim coeundi ⁊ erigendi.

℄ De vulture. Sermo. LIII.

Caro eius neruosa tarde digōnis gnātiua mali humoris sepū ei⁹ dissoluit: sic̄ sepū asini siluestris.

℄ Si suspēdat̄ crus eius ablata carne supra crus vbi ē excoriatio: auferet̄ dolor ⁊ sanabitur.

℄ Coriū cauille si ponat̄ supra podagricum dexter supra dextruz. Sinister supra sinistrū iuuat māifeste (Serua: q̄z mag^m ē) dixerūt: q̄ pellis cal'a mltū si sr̄ cā sedeāt podagrici: ⁊ q̄ hn̄t hūiditates: valet eis.

℄ De aranea. Sermo. LIIII.

Si sumpseris araneā albam capiētez muscas: ⁊ ligaueris in pāno lineo ⁊ suspēderis i brachio sinistro q̄tidianario laborāti ex fl'ate valet.

℄ Et si misceat̄ cū aliquo ceroto ⁊ supra pannuz lineatur ⁊ imponatur fronti valet tertianario.

℄ Si posueris araneam vnam viuaz in canna ⁊ posueris supra musculum brachy prestat cōtra febrē fl'aticam.

℄ Si sumpseris capientē muscas ⁊ triueris: ⁊ in panno lineo posueris: ⁊ acceperis cū manu sinistra: ⁊ posueris super collum retro: curabit tertianam ⁊ quartanam.

℄ Si bibat̄ cū vīo puro hora. i. an̄ accessionē feb. q̄ dr̄ eq̄marenes: aufert eā. i. q̄tidianaz a fl'ate icēso vel salso.

℄ Tela arenanerū a romanis dicitur anquia.

℄ De homine. Sermo. LV.

Dens hominis mortui suspensus ab illo qui patitur dolorem dentium curat.

℄ Os hoīs mortui combustuz donec fiat cinis tritū si ponat̄ cū aloe: si ipleat̄ ex eo fistula: vbicūq̄ fuerit pstabit.

℄ Lombrici in ventre iuenti siccati triti positi in collo albuginem patienti auferunt.

℄ Stercus hominis trituz cū rutha sicca super apa corrodens carnem posituz sanat: trituz cribratuz amassatū cū melle positū intra gullā valet contra sqnantiam.

℄ Similiter si ex eo sicco sine melle insuffletur in gullā: valet contra squinantiam.

℄ Dens hoīs mortui ⁊ os brachy sinistri si posueris subtus caput hoīs dormientis dormiet donec auferatur.

℄ Capilli hoīs suspēsi a patiēte emigneā aufert dolorē.

℄ Capilli hoīs remolliti i aceto positi ꝯ mōsū cāis rabidi

℄ Uria hoīs posita sr̄ mōsū cāis rabidi pstat stati. (pstat.

℄ Sāguis per ventosas subtract⁹ vel nariuz posit⁹ in concha dimissus. lxxx. dies. fiet forma hoīs. ponat̄ in farina ordei. ix. dieb⁹. decolet̄ sanguis illi⁹ sumat̄ ⁊ cū vino modico misceat̄: detur cui vis viro vel mulieri diliget te.

℄ Si ex illo sanguie posueris in oc'lo: ⁊ vnxeris faciē tuā: corā regib⁹ valebis: recipierisq̄ bn̄ ab eis q̄d q̄sieris ipetrabis.

℄ Sāguis brachy hoīs amassat⁹ cū faria fenu. ⁊ hūefact⁹ cū succo rute recētis ⁊ melle: ⁊ ponat̄ s̄ pustulas corporis: ⁊ p̄pe femoꝝ: ⁊ pustulis humidis valet.

℄ De mliere. Sermo. LVI.

Menstruum mulieris p̄usq̄ cogscat̄ a viro mistū cū spmate viri positū i oc'lo patiēt] albuginē sanabit̄.

℄ Pannus menstruate suspensus in capite nauis: non intrabit ab illa parte vertigo venti.

℄ Patiēti dolorē ex ptu sup os vulue: sumat̄ pānus menstruate ⁊ cōburatur: ⁊ pars cineris ei⁹ sumat̄: ⁊ tantundē seminis cuscute sicce: ⁊ misceatur cum aqua calida: ⁊ ponatur super locum dolentē: auferet̄ dolor.

℄ Lac mulieris mistū cū melle ⁊ vīo frāgit lapidez.

℄ Cum aliqua peperit pueꝝ oculoꝝ varioꝝ: ⁊ lactauerit euz: statim mulier nigra per septez dies assumet oculi colorem accedentez ad nigredinem.

℄ Cū statim aliqua peperit: stercus p̄mū pueri exiccatū tritū colirieṫ ex eo albugo oculi prestat.

℄ Pellicula q̄ abscindit̄ in circūcisione virge pueri exiccata trita mista cū modico musco data in potu incipiēti laborare ex lepra stat ⁊ nō augetur.

℄ Stercus hominis calidū distempatū cū aceto infusum in os bestie: statim aufert dolorem.

℄ Si ōderit mlier sōdes pedū i potu suo viro diligz eā ip.

℄ Similiter si vir dederit mulieri diligetur ab ea.

℄ Si volueris diligi ab aliquo: vel ab aliqua abscide vngues ⁊ combure ⁊ da in potu.

℄ Sputum hominis prestat contra morsuz aīalium paruoꝝ venenosoꝝ: sic̄ aranea ⁊c̄.

℄ Si vis vt mulier non habeat rem cū alio q̄̄ tecū: accipe q̄d cadit ex capillis ei⁹ ⁊ combure: ⁊ tere vehemēter: ⁊ pone super virgam.

℄ Macl'e albe q̄ sr̄ sig^m lepre: pōe sr̄ eas spma cal'z curat̄.

℄ Stercus pueroꝝ siccū tritū mistū cū salgēma ⁊ musco insufflatuz in oculuz patiētis bestie: albuginez curat. Et idem etiā sine his opatur est pbatum.

℄ Urina pueri an̄q̄ effundat spma si calefiat ⁊ apponat̄ modicū bambacl: ⁊ positū sup oculū in modū empli cuz patit̄ q̄si apostema aut rubedinē mitigabit.

℄ Primū mēstruū v̄ginis si iungant̄ cū eo mamaruz capita alicuius virginis: non crescent.

℄ Et si ponat̄ mēstruū sup oculū dolētē sedat dolorez.

℄ Cū volueris vt ipiguet̄ mlier. Accipe sepū lacerte: ⁊ misce baurac: ⁊ ciminū: carmenicū: ⁊ farinā tritici: ⁊ da in cibo galline aliquot diebus donec impiguetur ⁊ qui comederit de ea impinguabit̄ vt vix in pelle ꝯtineatur.

℄ Fenugrecū amassatū cū aqua: si i modum empli ponatur supra māmillas: lac non coagulabitur.

℄ Si fuerit lac mulieris modicū: ⁊ volueris vt fiat multum da ei in potu oī die semē psily nō tritū. ʒ. i. ß. cū vino.

℄ Et sic ē finis Tractatus Rasis de aīalibus.

¶ Incipiūt aphorismi excellētissimi Raby Moyses fm doctrinam Galieni medicorum principis.

N nomine Dei pij ⁊ misericordis cum quo adiuuo me. Ait Moyses filius seruuli dei israelitic⁹ cordubensis multas compilationes cōpilauere multi sapientū via aphorismoꝛuꝫ in diuersis spēbus sciētiaꝝ: ⁊ ꝑ ceteris scientijs hac via indiget scientia medicine ꝙ licet nō sit difficilis quo ad itellectum: sicut sunt multe sciētie physice. nec quo ad cognitionē subiectoꝝ sicͭ sꝭ alique sciētie ydiomatū pfectoꝝ: ē tñ difficillima ꝙ ad multa ꝙ medicū oportet scire ⁊ in memoria semp habere. nec tñ oīa: ꝫ solū specialia ꝙ in idiuiduis proxīa sūt. ad oīum eni cōprehensionē sicut probatū est iā nō attigit scia alicuius. De āt cōpilatiōes via aphoristica cōpilate sūt facilis cognitiōis ⁊ retētiōis sine dubio. ⁊ ad sciēdū ⁊ retinendū mās necessarias suū adiuuāt addiscētē. Et ob hāc cāꝫ ypocrates ꝑcipuus medicoꝝ cōpilauit suū libꝛuꝫ diuulgatū de aphoꝛismis. Et multi ēt alij medicoꝝ cōpilauerūt p⁹ eū tenētes ei⁹ vestigia aphōs. vt sꭍ aphorismi Ras. diuulgati ⁊ aphorismi Susi ⁊ aphorismi Joānis. M. Damasceni ⁊ alioꝝ. ⁊ ē manifestū cuilibet ꝓuidendū ꝓuisione māifesta ꝙ qcūqꝫ cōpilatoꝛ cōpilauerit aphorismos i scia aliꝗ nō cōpilauit eos velut sufficiētes ad cōprehēdēdū oēs artis radices: sed velut valde vtiles ⁊ sufficientes ꝑ ceteris cōpilatiōib⁹ ad cōprehēdēdū mās multas ⁊ diuersas: necnō ⁊ ad eas i memoꝛia retinēdū. Et in sūma cōpilatoꝛ qcūqꝫ cōpilauit aphorismos nō potuit ꝑ ipsos oīa ꝙ sꭍ necessaria sue scie. Nō ypocras i aphoꝛismis suis nec ebussay alfaraby i oībus his ꝙ cōpilauit via aphorismorum nec alij ꝗ minores illis fuere. Nec vo ꝓmisi ad excusatiōnē hoꝝ aphorismoꝝ quos ꝓtuli in presenti libro eos cōformās. nec dico me cōpilasse: ꝫ elegisse: qꝛ collegi eos ex verbis Galieni de oīb⁹ libris suis ⁊ ex ei⁹ vbis que dixit ꝑ viā cōplexiōis i expositiōe libꝛoꝝ ypocratis. Nec coarto me i hꝭ aphorismis sicut feci in libro ꝗ breuiariuꝫ dicit ad ꝓbādū vba Galieni i eis sicut coartaui me i principio dicti libri. Et aphorismi ꝗs collegi ꝑ maioꝛi pte sūt ex vbis galieni aut vbis ei⁹ ⁊ ypocratis cōmixtis i expositiōe libꝛoꝝ ipsi⁹ ypocratis: ⁊ aliꝗ ipsoꝛuꝫ sunt ex verbis meis ad ꝓbationē ipsoꝝ. s. vboꝝ. Et id qō compulit me ad h est ꝙ aphorismi itentio nō plene apparet nisi ꝑ exqsitiōeꝫ pluriū vboꝝ. s. in diuersis locis ⁊ sic collegi totā itētionē aphorismi curiose ⁊ ꝓbaui eū speciali cōprobatione. Et qm̄ scio plures ex hominibus esse ignorantes ꝗ sciētes ⁊ plures iuidos ꝗ beniuolos: prouidi designare i fine cuiuslibet aphorismi quē ꝓtuli pticulā verbozum Galieni i ꝗ ꝓbatur ipse aphorism⁹. Ut si ꝗs dubitauerit de mā ipsi⁹ aut ei⁹ dispōne recurrat ad illā particulā ⁊ celeriter ipam iueniet i pticula ipsa: ⁊ ipsuꝫ aphorismū totū ex verbis Galieni sine augmēto vel diminutiōe aliꝗ aut multotiēs māꝫ ipsi⁹. ēt si fit ꝑ alia vba: ⁊ ipsa mā ibidem iuēta cessat dubitatio ꝙ ꝑcessit. Nec oꝫ aliꝗs ipugnare me de eo qō doceo ꝙ hꝭ aphorismum dixit Galienus in tali pticula ēt si ipse ibidem fecerit mētiōnē de mā ipsi⁹ aphoꝛismi i alia pticula vel epilogauerit ipsuꝫ in multis locis. Nā si mutauissꝫ vel tacuissꝫ ipsuꝫ esse in aliquo ipsoꝝ locoꝝ tūc possem iuste ipugnari. Noīare eteniꝫ loca oīa supfluū est. ⁊ in illo aliqua vtilitas minime reperitur. Uerūtñ placuerunt mihi eius sermonis circa ipsam māꝫ sepi⁹ repilogatā in eius dictis in aliquo ipsoꝝ locorum ⁊ eos cōꝓbaui. Nec possuꝫ ob hoc ipugnari ab eo ꝗ dicit mihi cur designasti ipm aphorismuꝫ in illa pticula ⁊ nō i alia. qꝛ intētio cuiuslibet cōpilātis aphorismos sicut dixi ē nō cōprehēdere oīa. Ceterū si ꝓponit ꝗs i aliꝗ istoꝛuꝫ aphorismoꝝ ipugnare me ⁊ dicit ꝗre scripsisti hꝭ aphorismū ꝑ alijs. Si eū scripsisti vt sciat iā diuulgat⁹ est ⁊ cognit⁹ ⁊ sciētib⁹ hꝭ artē nec indigeret recordatione. ⁊ similiter posset dicere alius in alio aphorismo: hoc qō putauisti cē aliud: nō est aliud ꝗ ad me. Et similiter ēt posset dicere de alio aphorismo scripsisti hoc quasi ignotum. nō est enim ignotum ab aliquo medicorum.

¶ Cui ipugnatori talis datur responsio. Qui elegit nō elegit alijs sed sibipsi. ⁊ ideo istos aphorismos elegi mihi ꝗsi ꝑ mēoꝛiali. ⁊ similiter ꝓsunt cuicūqꝫ mihi sili aut mihi iferioꝛi in scia: nec elegi eos ei ꝗ ē i gradu. s. aut sibi ꝓximo: qꝛ nō est mihi dubiuꝫ ꝙ plures ex his aphorismis sūt apō multos ꝑter me ⁊ plene sciūtur ab eis. Similiter qō puto alienū cē ⁊ ignotū a me nō est ignotuꝫ alijs. ⁊ qō puto mihi cē icognituꝫ ab alijs nō vtiqꝫ ignoraſ. Et lꝫ ex his generetꝫ mihi imaginatio aliꝗ in certitudie aliquaꝝ dispōnū vel i ꝓbatiōe aliquoꝝ nominū nō imaginatur alius tales imaginatiōes oīno pfectus i arte. s. Et ego ꝓtuli sup his aphorismis ꝗdaꝫ dicta ꝗ circūspexi ⁊ ea meo noīe nominaui. ⁊ silr ꝓtuli aliquos aphorismos aliquorum modernoꝛuꝫ quos denominaui eoꝝ noīe ꝗ eos iuenerunt. ⁊ eos aphorismos diuisi ꝑ certū nūerū pticularū vt sit eorum facilis cognitio ⁊ inuentio eius qō regritur in eis. ⁊ feci eas vigintiquinqꝫ particulas.

¶ Particula ꝑma cōtinet aphorismos depēdentes a forma mēbroꝝ hūani corpis vtutib⁹ ⁊ opatiōibus ipoꝝum.

¶ Particula 2ª. ꝯtinet aphorismos dpēdētes ab hūorib⁹.

¶ Particula 3ª. ꝯtinet aphorismos depēdētes a radicib⁹ ⁊ modis medicine artis.

¶ Particula 4ª. ꝯtinet aphorismos dependētes a pulsibus ⁊ ipsorum significationibus.

¶ Particula qnta cōtinet aphorismos depēdētes ab vrinis ⁊ ipsarum significationibus.

¶ Particula sexta cōtinet aphorismos depēdētes a significationibus egritudinum specialium.

¶ Particula 7ª continet aphorismos dependētes a causis egritudinum specialium.

¶ Particula 8ª. cōtinet aphorismos dependentes a curationibus egritudinū cōmuniter sumptarum.

¶ Particula 9ª. continet aphorismos dependentes a curationibus egritudinū specialiter sumptarum.

¶ Partic. 10ª. ꝯtinet aphorismos depēdētes a febribus.

¶ Particula 11ª. cōtinet aphorismos dpēdētes a tempib⁹ egritudinum et crisibus.

¶ Particula duodecima ꝯtinet aphorismos depēdentes a purgationib⁹ corporis ꝑ exitū sanguinis factis.

¶ Particula decimatertia ꝯtinet aphorismos depēdentes a purgatiōib⁹ corpis factis ꝑ medicinas solubiles.

¶ Particula deciaqrta ꝯtinet aphorismos depēdentes a purgatiōibus corpis factis ꝑ medicias vomitiuas.

¶ Partic. 15ª. ꝯtiet aphorismos depēdētes a chirurgia.

¶ Partic. 16ª. ꝯtiet aphoris. depēdētes a doloꝛib⁹ mulieꝝ.

¶ Partic. 17ª. ꝯtiet aphoris. depēdentes a ꝯsilio sanitatis.

¶ Partic. 18ª. ꝯtiet aphorismos depēdentes ab exercitio.

¶ Partic. 19. ꝯtinet aphorismos depēdētes a balneo.

¶ Partic. 20ª. ꝯtinet aphoris. depēdētes a cibis ⁊ potib⁹.

¶ Partic. 21. ꝯtinet aphoris. depēdētes a medicinis sanis.

¶ Partic. 22ª. continet aphorismos dependētes a medicinis operātibus substantia sua.

¶ Partic. 23ª. continet aphorismos depēdētes a diffinitionibus egritudinum ⁊ nominū medicinalium que nō bene a medicis dignoscuntur.

¶ Partic. 24ª ꝯtinet aphorismos dependentes a miraculis repertis in medicinalibus libris.

¶ Particula. 25. continet aphorismos dependentes a dictis Galieni dubijs.

¶ Particula pria icipit ꝯtinēs aphorismos depēdentes a forma mēbroꝝ hūani corporis ꝟtutibꝰ ⁊ opatiōibꝰ ipsoruꝫ.

Eruus qui lacerto ꝯiungit̄ ꝑ ꝑvim sensus ⁊ motꝰ a cerebro aut nuca ꝯiungit̄ omni lacerto aut in capite ipsius: aut i eo qđ ē inter caput ⁊ mediuꝫ. ⁊ hic locus medius est caput lacerti. vij. iuuamentorum.

¶ Lacertꝰ q vocat̄ dyafragma caput eiꝰ est mediū eiꝰ. ⁊ est locus nerueus diafragmatis vbi cōiū guntur ꝑtes ipsiꝰ nerui. ⁊ extremitates diafragmatis sūt fines circūdantes rotūditatem eius. xiij. iuuamētorum.

¶ Uene pulsatiles ⁊ nō pulsatiles que vicine sunt adiuicez ⁊ forte vena pulsatilis tāgit venā nō pulsatilē i totuz corpus accedūt ex ꝓximis locis sibi. ⁊ semꝑ inuenies venā pulsatileꝫ positā sub vena nō pulsatili excepto solo cerebro ad qđ vene pulsatiles accedūt ex supiꝰ vt sit motꝰ spiritus ad supiora velox. ⁊ vene nō pulsatiles descēdūt ad ipsum ex inferius capitis: vt fluxus nutrimēti. ad cerebrum celeriter fluat. ix. iuuamentorum.

¶ Ad mēbra oīa accedūt vene pulsatiles ⁊ nō pulsatiles ex ꝓpingoribꝰ locis sibi exceptis testiculis ⁊ māmillis inter omnia alia mēbra ad qua ñ accedūt ex locis ꝓpingoribus: sed a remotioribus vt sanguis mora sui ꝓlongatꝰ i eis ꝺcoq̄t̄ spma ⁊ lac ꝑfecta decoctiōe. xvi. iuuamētoꝝ.

¶ Accedūt ad ossa vene nō pulsatiles visū fugiētes ⁊ impossibile ē iueniri i corꝑe aliquē lacertoꝝ absq̄ꝫ vena nō pulsatili ⁊ pulsatili. ⁊ iueniri venā pulsatileꝫ in aliquo locorum qn sit cuꝫ ea vena nō pulsatilis. Sed ex venis nō pulsatilibus sunt alique seꝑate cū qbus nō inuenit̄ vena pulsatilis. ⁊ sunt he prope cutiꝫ in manifesto corporis videlicet in manibus pedibus ⁊ collo.

¶ Reticula orta ex venis pulsatilibus ⁊ neruis ꝑticularibus imiscēt̄ adiuicez. Et ideo cū spasimat̄ genꝰ nerui cōpatiuntur sibi vene pulsatiles in dolorem. decio pulsuū.

¶ Rotunda ligamēta ex chordis credit qui nō est sapiēs in anotomia eē neruos. ⁊ nos ad cognitionem cuiuslibet ipsoꝝ nō venimus nisi exercitio qđ habuimus i anothomia. vi. ingenij.

¶ Ex neruo aliquid non coniungitur cartilagini neq̄ꝫ ligamento neq̄ꝫ pinguedini neq̄ꝫ ossi nisi solūmodo dentibꝰ inter oīa ossa quoꝝ radicibꝰ cōiūgit̄ quidā neruus mollis. ⁊ silr nō ꝯiūgitur alicui glandulaꝝ q̄ habent̄ loco repletionis ⁊ sustentationis. sed glādulis qbus idigemꝰ ad generationē humiditatis necessarie coniungitur quidaꝫ neruus paruus quemadmodum coniunguntur sibi arterie ⁊ vene. decimosexto iuuamētorum.

¶ Chorda molliō ē ligamēto ⁊ duriō neruo ⁊ quātitas magnitudis corporis chorde ē quāta magnitudo ligamēti ⁊ nerui simul. ⁊ in multis locis lacerti iuēio chordā decuple quātitatis corꝑis nerui ipsi lacerto i capite cōiūgētis Et oīs neruus est sensibilis: ⁊ omne ligamētū isensibile. ⁊ omnis chorda minꝰ sensibilis q̄ꝫ neruus ꝺꝫ quātitatem que sibi ꝯiungit̄ ex ligamento. primo motuū lacertorum

¶ In corpore sunt tria instr̄a sibi silr̄a i forma corporuꝫ. vnū est neruus. aliud ligamētū. aliud chorda. ⁊ chorda ē vnū capitū lacerti ⁊ est nerueū. ⁊ eiꝰ ꝓcreatio est ex neruo ⁊ ligamēto: ⁊ oīs neruus ē rotūdus distincta rotūditate. nō sic sunt omnes chorde. q̄ꝛ q̄dā earuꝫ sunt rotūde: ⁊ q̄dam parum late. ⁊ plura ligamētorum lata sunt quemadmodum sunt pellicule prima particula Galieni supra opinionem Hypo. ⁊ Pla.

¶ Pellicule omnes sūt in statu subtilitatis ⁊ mollicieí. sꝫ ligamēta ꝺm magis sūt dura ⁊ grossa. Et aliqua ligamentoꝝ sunt inter naturā nerui ⁊ cartilaginis. neq̄ꝫ pellicula neq̄ꝫ neruus neq̄ꝫ chorda in aliquo locoruꝫ ē ꝺm duritiē ligamenti adeo q̄ꝫ qui est ex neruis durioꝛ ad chorde duriciem non ascendit. Eadem particula.

¶ Ista tria instrumenta neruus scilicet chorda ⁊ ligamētum oīa sūt alba ⁊ solida sanguine carentia ⁊ ea dissoluta resoluūtur i fila in longum producta exceptis ligamētis multe duriciei que dissoluta in fila nullatenꝰ possunt solui. Eadem particula.

¶ Lacertus ē instrumentū ad motū tantū ⁊ non est istrumentum ad sensum. ⁊ omnis motus voluntarius non fit nisi cū lacerto ⁊ sentit lacertus: sentitq̄ꝫ id qđ nō est lacertus: quoniā omne cui neruus coniūgit̄ sentit etiam si nō sit in eo motus voluntarius. eadem particula.

¶ Ligamēta quibꝰ colligātur lacerti cū ossibus generāt pelliculas operientes lacertos: ⁊ mittūt reticula ex se interius ⁊ in carnem lacerti. Eadem particula.

¶ Omnis chorda cōiūgit̄ ossi magis: sed nō omnis lacertus terminat̄ i chorda: q̄ꝛ lacertus mouēs linguaꝫ ⁊ mouens labia ⁊ mouens oculos non inuenit̄ in aliquo ipoꝝ chorda: q̄ꝛ nō mouēt ossa. Et ꝺm magis mēbra faciei mouētur volūtarie ⁊ ipsa ossa sunt immobilia non indigentia chordis. Eadem particula.

¶ Qui habet venarum capita quibus decurrit cibus a ꝑte concaui epatis ad partem gibbi strictā in opilationem epatis cito cadit. tertio ciborum.

¶ Cōpositio corporū i vltio extenuatoꝝ ē cōposita ex mēbris inequalis cōplexionis sicut cuꝫ stomacus ē calidus valde ⁊ cerebrū friduꝫ. ⁊ silr̄ cū pulmo ⁊ totū pectus est frigidū: ⁊ stomacus calidus: ⁊ multotiēs ē hūidū ꝯtrariū. ⁊ similiter cū oīa mēbra sint frida ⁊ epar calidū. ⁊ hoc est in membris oībus attēdendū. tertio ciboꝝ.

¶ In esse magno cuiuslibet loci corꝑis indigētis vt ꝯiungat̄ capiti dicti ossis neruus vel chorda facit neruꝰ ipe vl chorda neēio aliqđ hoꝝ trium: aut signū aut foramē aut iuolutionē desuꝑ: ⁊ nō cōiūgit̄ supra gibbositatē ossis omino discooꝑti aliq̄s istoꝝ. Et oēs nerui chorde ⁊ vene positi in locis ossiū signatoruꝫ cooperiūtur pelliculis fortibus ⁊ ꝯseruātur ab eis. secūdo iuuamētoꝝ.

¶ In venis pulsatilibus ⁊ nō pulsatilibꝰ sanguis ⁊ spiritꝰ sunt cal̄i. sed ille qui ē in venis pulsatilibus sanguis ē modicus ⁊ subtilis proximus nature fumi. Et ille qui est i venis nō pulsatilibus spūs ē modicus ⁊ nebulosus. ⁊ vene pulsatiles totius corꝑis sunt penetrabiles ad venas non pulsatiles recipiētes abinuicē sanguinem ⁊ spirituꝫ per meatus inuisibiles ⁊ strictos. sexto iuuamētoꝝ. Et dixit i ipsa particula iuuamentoꝝ. In pulsu vene pulsatiles ministrant cordi cōstrictionem sui.

¶ Subtilius qđ est i corꝑe ⁊ leuiꝰ est spūs. ⁊ scđo post euꝫ est fumositas. ⁊ tertio post predicta est sanguis ꝑfecta digestione digestus. tertio iuuamentorum.

¶ Mēbra aliqua credunt̄ i corꝑe vnū esse q̄ i veritate st̄ duo sicut cerebꝝ lingua maxilla pulmo pectus ⁊ matrix ⁊ alia his similia. q̄ꝛ i latere ꝺxtro cuiuslibet illoꝝ numerus partiū eq̄lis ē numero eaꝝ q̄ sunt in latere sinistro. q̄ partes sunt eq̄les i quātitate grossitudīe subtilitate ⁊ colore. ⁊ tota natura eaꝝ nūq̄ꝫ ꝑmutat̄ sicut generis venarum pulsatiliū ⁊ nō pulsatiliū. ⁊ nerui q̄cquid ex eis coniungitur vni lateri est simile ei qđ cōiūgit̄ lateri reliquo. particula sexta de adiutorio creatoris.

¶ Lingua quāuis appareat vnum in aspectu ipsa in veritate sunt duo. q̄ꝛ vni medietati eius ꝑ longitudinē cōiungūt̄ vene pulsatiles. ⁊ ñ pulsatiles ⁊ neruꝰ sibi specialis ⁊ silr̄ lacerto partis reliquie neq̄ꝫ penetrat eundem lacertuꝫ vena nō pulsatilis neq̄ꝫ pulsatilis neq̄ꝫ neruus a dextro latere ad sinistrum nec econuerso. xi. iuuamētoꝝ.

¶ Cum est necesse nobis facere lōgum iter cū paruo neruo vel nostri propositi est mouere lacertum forti motu

fortificatur ille paruus neruus cũ corpe grossiori corpe ipsi⁹ nerui. ꝛ est ad silẽ substantie nerui. ꝛ si videres eum crederes ipsum neruũ rotundum: ꝛ crederes ipsum coniunctum ipsi neruo ꝛ cum eo solidatuꝫ. nec est coniunctũ eidẽ neruo: nec cũ eo solidatũ. ꝛ cũ igrossat̃ neruus p ipaꝫ substãtiã videt̃ ꝙ neruus qui extẽditur post eã est rotundus rotũditate magna. p̃io motuuꝫ lacertoꝝ.

¶ Ait Moyses. Sũmarie collegi ex ꝑmõe. G. i his q̃ttuor motibus ꝙ volũtas cũ mittit ṽtutẽ aĩalẽ ad neruuꝫ versus lacertuꝫ suuꝫ volẽs p illũ plicare aliqđ mẽbꝝ retrahitur ille lacertus circa sui p̃ncipiũ: ꝛ statim plicat̃ membrum. ꝛ similiter cuꝫ voluerit ꝙ mẽbruꝫ extẽdat̃ ꝛ erigatur: extẽdit voluntas illum lacertuꝫ cũ lacerto sibi opposito ꝛ tẽdunt̃ simul. Et cum cessat opatio voluntatis vniuersaliter nec mittit ad lacertuꝫ virtuteꝫ omnino remanet lacertus simul reb⁹ ceteris cõgelatis. ꝛ tendit p suaꝫ ponderositateꝫ nãleꝫ cuꝫ eo eẽ cui adheret ad ĩferi⁹ tãꝙ mẽbrum mortuuꝫ. ꝛ hic motus denoĩatur ab eo lacerto. nec est ex opatione eius lacerti. nec ẽt inter motus voluntarios numerat̃. sed mot⁹ extẽsionis ẽ voluntarius ꝛ est motus in lacerto p latitudinẽ. ꝛ iõ cũ voluntas voluerit extẽdere mẽbrũ plicatum facit cessare virtutẽ aĩalẽ a lacerto q se retraxerat ꝛ mittit eãdẽ virtutẽ ad lacertũ sibi oppositũ: ꝛ statiꝫ plicat̃ ille oppositus ꝛ extendit̃ primus q plicauerat mẽbrum. q2 nõ remãet in eo ṽtus prohibẽs. ꝛ cum volumus summam tensionem operatur virt⁹ animalis tensionem lacerti in summo.

¶ Omnis lacertus extendit aliquod mẽbrum ꝛ extendit illud cum est plicatum. ꝛ similiter omnis lacertus plicat illud ꝛ plicat illud cũ est extensum. ꝛ mẽbrum plicatur p lacertum interiorem: ꝛ extendit̃ p exteriorem. ꝛ iõ si incidatur aliquis eoꝝ cessabũt ipsi duo motus simul. quoniã non remanet retrahẽs ꝛ extendens. sed tamẽ remanet ĩ ṽna positionum ꝑm lacertum euadentem qui operatur ipsam positionem. Eadem particula.

¶ Figure inter mediã ꝛ vltimã figuraꝫ sunt semp figure mẽbroꝝ nostrorũ dum dormim⁹. ꝛ opatio lacerti nõ cessat in eis: sꝫ in dormiẽte ex ebrietate aut forti labore aut defectione oĩa mẽbra corpis sui sunt dissoluta sũma dissolutione. ꝛ in sanis lacertus est in figura media ꝛ mẽbra sunt pfecte quieta. secũdo motuũ lacertoꝝ.

¶ Lacert⁹ q est in nate: ꝛ q est in vesica: ꝛ qui est ĩ diafragmate q̃libet eoꝝ ẽ rotundus. sꝫ q ẽ ꝑpe vesicã ꝛ prope nates nõ sunt ꝑcreati ad expulsionẽ supfluitatũ sicut putauerunt aliq̃. sed ꝑcreati sunt ad retẽtionem earuꝫ. ꝛ sunt retẽtiui ꝓhibẽtes fluxũ supfluitatuꝫ extra tps earuꝫ. sed cuꝫ stimulat eos voluntas cessant a retentione ꝛ a ꝓhibitione: ꝛ expellit tũc supfluitates virtus expulsiua nãlis: ꝛ adiuuat eã operatio lacerti q est supra vẽtrẽ ꝛ tensio diafragmatis spissa. Eadem particula.

¶ Cuꝫ diafragma opatione lacerti retractiua vel coadiunatiua retrahit̃ ingredit̃ spiritus: ꝛ cũ operatione lacerti extẽsiua extendit̃ egredit̃ spiritus. ꝛ cũ retrahit̃ lacert⁹ ventris tantum aut lacertus qui est infra costas tantum egreditur spũs. Eadeꝫ particula.

¶ Diafragma solũ opatur ingressuꝫ ꝛ egressum spũs. sed egressum spũs p violẽtiã lacert⁹ q est ĩtra costas ꝛ q a collo vẽit ad pectus p spatulas opat̃. p̃io motuũ lacertoꝝ.

¶ Quilibet lacertoꝝ defert os sibi cõiunctũ ac si deferret lapideꝫ. ꝛ dum existit fortis nõ fatigat̃ ab eo. ꝛ multotiẽs nõ sentit põdus ei⁹ etiã sensu modico. ꝛ cũ debilis est sentit pondus eius ꝛ grauat̃ eius põdere adeo ꝙ desiderat eius disseparationẽ a se ꝛ affectat mutare illđ de figura in figurã. ꝛ hoc ẽ qđ egrũ ꝓuocat mutare figurã membroꝝ suoꝝ. in tpis mimo ꝛ non permittit eũ tenere ĩ figura ṽna mẽbra sua. i. mot. lacer.

¶ Opatiões oĩuꝫ lacertoꝝ tempe somni q̃escũt. ꝛ operatio soli⁹ lacerti mouẽtis pect⁹ remãet ĩ statu suo. v. sciaꝝ.

¶ Nõ mireris de genere dormientiũ q opant̃ multotiẽs actiões volũtarias vt loq clamare ambulare ꝛ voluere se de latere ad lat⁹: q2 vigilãs opat̃ actiões ad q̃s nõ ẽ intentus adeo ꝙ ãbulat per viã pdestinatam ad locum et ãbulat oblitus ꝛ nescit quo tẽdit donec pficit totam viã. primo motuum lacertorum.

¶ Ait Moyses in affirmatiõe omniuꝫ actionũ volũtariarum quas operatur dormiẽs ꝛ oblitus. Dilatauit se. G. in ista particula verbis suis nec assignauit causã in ipsis nec soluit dubitationẽ quã se soluere intromisit ꝛ cõfessus ẽ pplexitatẽ ꝛ dubitationeꝫ suã in ipsis motib⁹ dicẽs. quãuis ignoreꝫ cãm ipsaꝝ ꝛ non celauit qđ erat manifestum. Ego ṽo nũc dico qualiter cessat volũtas a dormiẽte ꝛ oblito cum mouet̃ motibus voluntarys ꝛ assigno cãꝫ ĩ ipsis sub cõpendio ĩ ꝓlogis seq̃ntibus sicut patebit post euigilantiã in ipsis. Prolog⁹ p̃mus. mot⁹ volũtary sequuntur memoriã imaginatiõis visus: sicut cũ mouet̃ ad inspiciẽdum aliquã ex stellis. ꝛ seq̃ũtur aliquã imaginationeꝫ: sicut cũ hõ polluit̃ mediãte imaginatiõe alicu⁹ psone: ꝛ seq̃ũtur naturã sensus sicut mot⁹ hoĩs ẽ cũ pungit̃ a pulice. Prologus secund⁹. oẽs mot⁹ volũtary oĩum aĩaliuꝫ sequuntur imaginationeꝫ vel sensuꝫ. Prolog⁹ terti⁹. sciẽdum ẽ ꝙ virt⁹ imaginatiua agit opationẽ suã pfecte ꝛ cõplete tpe somni. ꝛ silr̃ forma imaginationis q̃ ẽ in imaginatiõe alicui⁹ obliti agit opationẽ suã ẽt si alicuius rei alterius recordet̃. Prolog⁹ q̃rtus. notoriũ ẽ ꝙ sensus ĩ aĩali tpe sõni nõ cessat sicut ꝓbauit. G. in p̃ria pticula. sed est diminut⁹ ꝛ silis ṽtuti alicui⁹ q dissolut⁹ a forti labore quiescit. ꝛ post hos ꝓlogos patebit tibi ꝙ quicq̃d dixit. G. de opationib⁹ dormiẽtiũ seq̃t̃ ṽtutẽ imaginariã aut naturã sensus q2 dormiẽs statiꝫ ꝙ claritas accedit ad ei⁹ oculos aut audit magnuꝫ sonitũ aut pungit̃ aculeo aut occupat̃ corpus ipsi⁹ magno calore aut magno frigore aut fame, scit aut sitit euigilatur. ꝛ similiter cũ dolet ṽnuꝫ lat⁹ voluit se ad aliđ. ꝛ hi omnes mot⁹ seq̃unt̃ naturã. ꝛ non videatur tibi difficile de statu ebrÿ aut apopletici q nõ euigilant̃ ab aliquo istoꝝ q2 tales infirmi sunt ꝛ non sani. ꝛ in dormiẽte nõ cessant actiões volũtarie oĩo. sꝫ seq̃ũtur sanã memoriã ipsi⁹. Vñ ambulatio dormiẽtis ꝛ obliti ex ꝓpositũ suũ seq̃t̃ fõmã imagiatã imagiatõis p̃mit⁹ ab eo tempore quo vigilabat is qui nunc dormit aut tpe ꝓpositi eius qui nunc est oblitus.

¶ Actionũ ꝛ locutionũ quas opamur cuꝫ ꝓposito tẽpore sanitatis nos ipsi recordamur cũ eas pri⁹ egerim⁹. sed nõ ẽ sic de actiõibus ꝛ locutiõibus ebrioꝝ ꝛ mẽte captoꝛuꝫ fortiter q2 hi nõ recordant̃ eoꝝ postq̃ꝫ sunt liberati ẽt si eas ad eorũ mẽoriam reducam⁹. Eadẽ pticula.

¶ Ait Moyses. hui⁹ causa ẽ. q2 virtus memorialis cũ est icolumis id qđ necesse est cõseruari recõmẽdat cũ ꝓposito cõseruatiue ṽtuti. ꝛ ꝯseruatiua ṽt⁹ ꝯseruatiõe magna ꝯseruat id qđ cũ ꝓposito sibi depõit a memoriali ṽtute.

¶ Qui ꝯseruãt aliq̃d ĩ maĩb⁹ suis dũ dormiunt significant mãifeste ꝙ mot⁹ retractiõis remãsit in lacertis digitorũ collectoꝝ supra puũ corp⁹. ꝛ ꝯiũctio maxillaꝝ tpe somni sanoꝝ significat verã opationẽ retractiõis lacertoꝝ ipãruꝫ ꝛ simile significat lacert⁹ circũdãs expulsiuũ supfluitatũ cũ opatione suã valida ṽtute ĩ dormiẽtib⁹ opat̃. secundo motuum lacertorum.

¶ Cerebꝝ hꝫ sp motũ retractõis ꝛ extẽsiõis currẽtẽ cursu põderi p̃ssus ad mo⁹ mot⁹ arteriaꝝ ꝛ cõdis. ꝛ ħ mãifeste appet ĩ ĩfãtib⁹ ꝛ pueris ꝛ ĩ aĩali cui⁹ cerebrũ ẽ discooptũ a craneo q cum clamant inflatur cerebrum totuꝫ ꝛ decrescit. ꝛ puta ꝙ cã hui⁹ ẽ calõ addit⁹ ex forti clamor̃ q ipellit ſbam cerebri ad supi⁹ ꝛ eã depõit ad inferi⁹. ꝛ p extẽsionẽ

cerebri trahit̄ aer ꝑ nares:⁊ ꝑ el⁹ detractionē ꝓmit̄ qcqd
ī eo ē sup̄fluitat̄ fumose vl' aliaꝝ sup̄fluitatū:⁊ expellitur
ab eo ei⁹ calore sp̄ icolūi remāente.ꝑticula vi.ꝯ odoratu.

¶ Pellicula cerebri subtilis adheret cerebro cū ꝯtinuita-
te ⁊ pellicula grossa ⁊ dura est discreta a pellicula subtili
nec inter eas ē aliq̄ cōiunctio nisi inquātū penetrant̄ ab
aliqbus vēis.⁊ pellicula dura ē ꝑforata foraminib⁹ rectis
ad modū colatoꝝ ⁊ illis foraminib⁹ euaporat ⁊ mūdifi-
catur fumositas ꝑfecta mūdificatiōe ꝑ igressuȝ ⁊ egressū
aeris.Sed os qđ defendit cerebꝝ ex ea ꝑte q̄ accedit fa-
ciei ⁊ palato ē cōcauū.⁊ anothomici vocāt ipsuȝ colato-
rium.nā ei⁹ foramina sūt recta quēadmoduȝ sūt foramīa
colatoꝝ.Sȝ foramīa ei⁹ sūt ieq̄liū meatuū ad modū spō
gie vt aer nimis frigid⁹ cū attrahitur nō igrediat̄ ad ven
triculos cerebri recte.viij.iuuamentoꝝ.

¶ Inter os sūmitatis pallati ⁊ pelliculā cerebri duraȝ est
rethe ꝯtextū ex arterijs ⁊ illud subigredit̄ totuȝ cerebꝝ
excepto paꝝ.⁊ ī hoc rethe sunt plures tunice in aspectu si
miles plurib⁹ retib⁹ piscatoꝝ:que.s.vnū sup̄ aliud sunt ex
tēsa vt sanguis mora sui ī eis decoq̄tur ⁊ subtilietur:⁊ ad
vētriculos cerebri ꝯcoct⁹ trāseat ⁊ sb̄tilis.ix.iuuamētoꝝ.

¶ Nucha corp⁹ molle qđ egredit̄ a cerebro ꝑ oēs iunctu-
ras spine circūdatur eisdeȝ pelliculis quib⁹ circūdatur ce
rebrum.⁊ vna pellicula adheret reliq̄.⁊ he circūdātur si-
fach īuoluto sup̄ eis ex ꝑte exteriori q̄si tota pellicula for
ti ⁊ dura de genere nerui vt defendat ipsum fortitudine
virtutis ⁊ duritie sua.xiij.iuuamentorum.

¶ Sensus gustus ⁊ tact⁹ in lingua est ab vno neruo tantū
⁊ ē ille q ꝓcedit ex pari tertio nerui cerebri.⁊ accidit mul
totiēs ꝙ ledit̄ sensus gust⁹ ⁊ nō ledit̄ sensus tact⁹ līgue ab
ipsa lesiōe.⁊ cā hui⁹ est .qꝛ sensus gustus eget v̄tutis iuua
mine maiori q̄ȝ sensus tactus.

¶ Quicqd nuce est ex ꝑte sup̄iori ē meli⁹ ⁊ nobili⁹ illo qđ
est ex ꝑte inferiori.quarto scientiaꝝ.

¶ Nobili⁹ instrumētoꝝ verbi ē lingua.⁊ nobiliora instr̄a
vocis sunt guttur:⁊ lacert⁹ mouēs ip̄m ⁊ neru⁹ q ad ipsuȝ
lacertuȝ v̄tutē a cerebro mittit.q̄rto scientiaꝝ.

¶ Interi⁹ vuee tūice molle ē ⁊ tractabile vt suscipiat hūi-
ditateȝ cristallinā sic̄ hūiditatē spōgia:⁊ hūiditas sb̄tilis
⁊ ipsa ē albuginea fuit posita ⁊ diffusa supra hūiditatem
cristallinā diuidēs id qđ resultat a cornea ⁊ cristallina in
foraminib⁹ vuee.Et tunica cornea lucēs tāquā speculuȝ
est extēsa sup̄ id qđ ē exteri⁹ de humiditate cristallina q̄
egreditur vitrea hūiditate.x.iuuamētorum.

¶ Incisio pelliculaꝝ cerebrū circūdātiuȝ ⁊ sil'r icisio ali-
cuius ex corp̄e cerebri nō nocet aīali in aliquo.sȝ cū ꝑue-
nit icisio ad vētres ei⁹ amittit tunc aīal volūtarios mot⁹
oēs.scđo anotomie viuoꝝ.Genera mot⁹ in corp̄e aīalis q̄
sensus īuenit sūt duo.s.mot⁹ volūtari⁹ ⁊ motus cordis ⁊
arteriaꝝ ⁊ est tertiū gen⁹ motus existens in venis nō pul
satilibus:qđ non īuenit sēsus nec ē necesse vt hic de illo
mentio fiat.Par.vi.de rigore ⁊ tremore.

¶ Ait Moyses hic mot⁹ tertius de quo hic fit mētio ē ille
queȝ.G.in tertia ꝓbauit ꝑticula libri sui de virtutib⁹ na-
turalib⁹:⁊ ē qꝛ vene nō pulsatiles aliq̄ñ mouent̄ ad attra
ctionē nutrimēti.⁊ aliq̄ñ mouētur motu ꝯ̄rio ad expulsi-
onē alicui⁹:qđ est in ipsis per eandē viā.⁊ ad ꝓbationem
hoꝝ se circa hec in ipsa ꝑticula dilatauit.

¶ Quia īuēim⁹ ꝙ matrix vesica ⁊ chistis fellis oēs attra-
hunt ⁊ expellūt quodlibet ꝑ vnū ꝓpriū colluȝ:nō ē mirū
si nā expellit ad stōm ⁊ vēas sup̄fluitates corp̄is multas.
Et accit multotiēs ꝑꝑ longā famē ꝙ stomac⁹ cibum ab
epate ad se trahit illis venis qb⁹ trāsmittit̄ ab eo ad epar
cib⁹ q̄ vene medie sūt īter epar ⁊ ꝑtes stōi vniuersas.

¶ Cuȝ vero ī stomaco ⁊ ei⁹ ꝑtib⁹ est cibus multus ip̄ȝ ad
epar mittūt.⁊ cuȝ stomacus inanitus est ⁊ cibo eget attra
hit iterum venis ipsis.tertio virtutum.

¶ Gressus ꝑficitur ꝑ motū ⁊ geteȝ ⁊ pedes sunt instrumē
ta getis ⁊ crura ⁊ cosse sunt instrumēta motus.tertio iu-
uamentorum.

¶ Pulmo est instr̄m spirit⁹ ⁊ vocis.⁊ oē aīal quod nō atra
hit aereȝ ꝑ os ⁊ nares caret pulmone ⁊ caret cellula dex-
tra ex cellulis cordis ad locum pulmonis creata.xvi. iu-
uamentorum.

¶ Forma stōi est rotūda in longū ꝓducta.⁊ ex ea ꝑte que
vicinatur spine ē lata.⁊ inferior pars ei⁹ in homine est la-
tior sup̄iori.⁊ epar circūdat ⁊ regit cuȝ suis pēnis.sicut cū
aliqd regit̄ ⁊ circūdat̄ digitis.Et opposit⁹ ē sibi splen ex
ꝑte sinistra.⁊ fund⁹ stomaci tendit ad partem dextraȝ.⁊
a ꝑte superiori est spina ⁊ lacertus extensus supra ipsaȝ ⁊
a parte anteriori est siphac quod ipsum cooperit ⁊ calefa
cit.iiij.iuuamentorum.

¶ Sifac ē cōpositū ex duab⁹ tūicis solidis ⁊ subtilib⁹ vna
superposita alteri ⁊ ex arterijs ⁊ venis ⁊ pinguedie ñ mo
dica.Et in corpore aīalis aliqd rarius ⁊ siccius sifac mini
me inuenitur.quarto iuuamētoꝝ.Supra stomacū est si-
fac circūdās eius tunicā carneā exteriorem ⁊ sifac colli-
gatur ad spinam.⁊ ex hoc format̄ cibus.⁊ ex eo etiā for-
matur pellicula cooperiens epar colligans ⁊ circundans
illud:⁊ quasi pellis ipsum muniens.⁊ ex eo etiaȝ formāt̄
pellicule splenis vesice renū et ītestinoꝝ.4°. iuuamētoꝝ.

¶ Stomac⁹ ⁊ intestina ex duob⁹ nutriunt̄.ꝑmū ē cib⁹ qui
in eos ingreditur ⁊ digeritur.secundum est id qđ ab epa-
te trahunt.quarto iuuamentorum.

¶ Stomac⁹ postq̄ȝ replet̄ cibis ꝫ sufficiētē quātitatem ⁊
colligit in suis tunicis eos:qđ ex eis meli⁹ ē sibi attrahit:⁊
expellit a se id qđ residuū ē:quēadmodū ē fex ꝫm nāleȝ
quātitatē.⁊ sil'e intestinoꝝ quodlibet op̄at̄.tertio v̄tutū.

¶ Inspice ⁊ cognosce cibatiōis ordines esse tres ꝑ tēpora
sui.Prim⁹ ē additio corp̄i stomaci ex cibo quousq̄ȝ satiat̄
in descēsu cibi ad stōm ⁊ mora sui in illo ad suscipiēdam
digōnem:quo tp̄e ad epar aliqd fluit cibi.secūdus ē addi
tio tunicis ītestinoꝝ ⁊ substātie epatis ex cibo ī transitu
cibi ad ītestina ī qbus paꝝ morat̄ et fluxu sui ex inde ad
epar ad digōnē ī illo suscipiēdā.⁊ hoc tp̄e id cibi qđ prio
corpori stōaci additū ē ꝯsolidat̄ ⁊ ꝯiūgit̄ sibi.Tertius est
cibatio mēbroꝝ oīuȝ cibo cōuerso sil'r mēbris singulis ī
trāsitu cibi ad ea mēbra ī qb⁹ suscipit digōnem.⁊ hoc tp̄e
coniūgit̄ ⁊ solidatur intestinis ⁊ epati id cibi quod addi-
tum est eis tempore secundo.tertio virtutum.

¶ Digestio q̄ fit in stomaco est quedaȝ sp̄ēs de speciebus
mutationis ⁊ digō que fit in venis ē sp̄ēs de sp̄ēbus muta
tionis.Et eodem mō est digō q̄ fit in quolibet mēbroruȝ:
⁊ post istā tertiā sp̄ēm mutatiōis est mutatio quarta que
dr̄ sil'itudinaria.⁊ nomē sil'itudis extra nomē nutrimēti
ē:sȝ vn⁹ ē eoꝝ effectus.sexto morborum ⁊ accidentium.

¶ Zirbus est ex mēbris qbus nō īdigem⁹ ad ꝯseruationē
vite.⁊ vtilitas ei⁹ in corpore est modica.sed qa in eo inue
niūtur arterie ⁊ vene oportet nos cauere ne aliqd ex eo
incidatur.ꝙ si forte egrediatur parum sanguis liget̄ p̄us
supra ipsum ⁊ postea incidatur.vi.ingenij.

¶ Corpus splenis est molle ⁊ cauernosuȝ ad sil'itudinem
spongie ī quo sunt multe arterie ad calefaciēdum ipsum
⁊ digerendum grossuȝ hūoreȝ quē ipse atrahit ⁊ ad expel
lendū a se fumosaȝ sup̄fluitateȝ in eo generatā maliciam
hūoris in ip̄m decurrētis ⁊ grossitie sui.q̄rto iuuamētoꝝ.

¶ Ren dexter ē eleuat⁹ adeo ꝙ ī aliquo aīaliū magnorū
supponit sibi renē sinistrū ⁊ vn⁹ ñ īpedit reliquū ad attra
ctionē ēt si recta diametro opponant̄.q̄nto iuuamentoꝝ.

¶ Ad vesicā ⁊ cistiȝ fellis accedunt vene q̄ eos nutriunt
preter venas qbus attrahunt̄ sup̄fluitates.qꝛ sup̄fluitas
q̄ ad eos accedit est sola ⁊ pura nullā habens admistiōeȝ

⁊ accedit ad collũ chistis fellis spãliter arteria q̃dam vẽa
⁊ neruus ⁊ q̃libet eorũ in corpore chistis fellis per se diui
ditur: ⁊ fit sil'e in vesica quinto iuuamenti membrorum.
¶ Mt̃rix est de genere nerui ⁊ ẽ dura. ⁊ facte sunt ĩ mulier̃
due matrices tẽdentes ad vnũ p̃ncipiũ. ⁊ illd̃ ẽ collũ mt̃ri
cis ⁊ corpꝰ mt̃ricis exteriꝰ circũdat̃ pellicula q̃ ꝯiũgit ipas
duas matrices ĩ loco vno ad quẽ cum puenerit ligat eas.
⁊ facte sũt sil'iter in muliere due mãmille q̃ruz q̃libet de
seruit cuilibet pti matricis. Et vnũ de mirabilibꝰ q̃ ĩ crea
turis reperiunt̃ ẽ repertio eq̃litatis numeri cellulaꝝ ma
tricis ad numeꝝ cellulaꝝ mãmillaꝝ ĩ q̃libet aĩali ⁊ nũe-
ri mãmillaꝝ ad numeꝝ filioꝝ. xiiij. iuuamẽtoꝝ.
¶ Inter vesicã ⁊ matricẽ nõ ẽ aliq̃ dr̃ia. s; vesica ẽ durior
⁊ est proximior generi nerui: ⁊ iõ eius a͞pata sunt quo ad
pulsationẽ matricis a͞patibus duriora. xvi. pulsuum.
¶ Quattuor membra sũt q̃ habẽt duas tunicas videlicet
meri stomacꝰ oĩa itestina ⁊ oẽs arterie exceptis his spãli
ter q̃ sunt ĩ pulmone. ⁊ sunt q̃ttuor mẽbra habẽtia vnicã
tunicã ⁊ sunt chistis fellis vesica matrix ⁊ oẽs vene non
pulsatiles exceptis his spãliter que sunt ĩ pulmone. p̃mo
⁊ scd̃o virtutum naturalium. ⁊. vi. iuuamenti mẽbrorum.
Procreatio virge ẽ ex ossibꝰ pectinis. s. ex supeminẽtibꝰ
quẽadmodũ sunt ligamẽta: ⁊ differt a ligamẽtis ĩ cõcaui-
tate vt cito repleat̃ tẽdat̃ ⁊ ĩduret̃. deide molliat̃ ⁊ laxe-
tur: ⁊ hic neruus cõcauus si vis potes eũ noĩare neruum.
vel alio noĩe. s. virgã. ⁊ eiꝰ plantatio distat ab ano ⁊ meatꝰ
spermatis est in eo ex parte inferiori productus in lõguz
per medium eius. xv. iuuamentorum.
¶ In pellicula ãboꝝ renũ ẽ q̃dam neruus quẽadmoduz
neruus splenis epatis ⁊ chistis fellis. naz ⁊ ad hec omnia
mẽbra accedũt nerui parui cõiuncti pelliculis que sũt su-
per ea extensa. Sed ad vesicã accedũt nerui magni ad h̄
vt sit sensus eius subtilior ⁊ velocior. ⁊ omnia p̃dicta mẽ-
bra muniũtur pelliculis procedẽtibus a sifac extenso su-
pra ventrem. xv. iuuamentorum.
¶ Hũiditates decurrẽtes ⁊ oppilãtes corpa valde solida
gñant dolores magis ĩ eis q̃ ĩ mẽbris his ꝯ̃rys. q2 illa ma
gis tẽdũt̃. ⁊ illã tẽsionẽ seq̃tur augmẽtatio doloꝝ. ⁊ iõ do
lores vesice sunt fortiores doloribꝰ matricis ẽt si ĩueniã-
tur ipa duo mẽbra eq̃liter hẽre mãm. xvi. iuuamentoꝝ.
¶ Lacertꝰ manuũ pedũ ⁊ faciei cũ tẽdit̃ fit gibbosus pro
pter duriciẽ ossiuz sub eo existẽtiũ faciẽs supeminẽtiã in
medio coadunatiõis sui: ⁊ dum dissoluit̃ ⁊ retrahit̃ expla
natur ⁊ accidit lacerto pectoris ⁊ vẽtris. cõtrariũ huiꝰ qd̃
accidit lacerto manuũ ⁊ peduz. s. q̄ cũ h̄ tẽdit̃ explanat̃.
q2 reperit sub se corpa mollia: q̃bꝰ cõpressis tpe tensionis
abscondit̃ gibbositas ĩ locis ꝯcauis. ⁊ cuz laxatur fit gib-
bosus. quia apparet eius supereminentia ⁊ egreditur. pri
mo motuum lacertorum.
¶ Motus vniuscuiusq; lacerti ad sui principiũ ẽ vnus ex
motibꝰ lacerti videlicet retractiuꝰ vel coadunatiuꝰ ⁊ mo
tus manuũ vl' capitis ñ ẽ vnꝰ motꝰ lacerti s; plures ⁊ plu-
riũ lacertorum. quorum quilibet motum suum sine aliq̊
operatur. Eadem particula.
¶ Uirtꝰ q̃ ẽ in spmate cuz ex sanguĩe p̃ducit mãm vtilez
ad faciendũ os ⁊ ad faciẽduz neruũ. ⁊ sil'iter ad faciẽduz
mẽbra oĩa sil'es ptes habẽtia dicit̃ v̓tus generatiua. quia
generat ⁊ p̃ducit mãm que p̓us non inueniebat̃. ⁊ noĩat̃
ẽt ipsa virtus ĩmutatiua. ⁊ cũ virtus spermatis informat
dictã mãm ⁊ ex ea facit os talis quãtitatis ⁊ talis forme:
⁊ sil'r oĩa mẽbra habẽtia similes ptes dicitur v̓tus infor-
matiua. ⁊ ipsa est q̃ habet p̃ncipiũ intellectuale post prin-
cipia nãlia. ⁊ v̓tus spermatis q̃ augmẽtat illud os p̃uum
vel neruũ p̃uuz donec crescat ⁊ augmentet̃ dicit̃ v̓tꝰ au-
gmentatiua. ⁊ v̓tus spermatis q̃ nutrit mẽbrũ donec aug
mentat̃ ⁊ reparat id qd̃ dissoluit̃ ex eo dr̃ virtꝰ nutritiua
q̃ p̓ficitur q̃ttuor v̓tutibꝰ. s. appetitiua retẽtiua ĩmutatia.
⁊ expulsiua: ⁊ ĩmutatiua q̃ dicit̃ digestiua non p̓ficit̃ nisi
actiõe solidatiua ⁊ sil'itudinaria. p̓io v̓tutũ nãlium.
¶ Donec fetꝰ ẽ ĩ matrice gñatiua ⁊ ĩformatia dñatur: ⁊ v̓-
tus nutritiua ⁊ augmentatiua deseruiũt eis. sed post ptũ
quousq; p̓uenit̃ ad statũ iuuẽtutis virtus nutritiua ⁊ v̓tꝰ
augmentatiua dñant̃. ⁊ gñatiua ⁊ ĩformatiua adiuuant ⁊
deseruiũt eis. ⁊ pꝰ statũ iuuẽtutis cessant augmẽtatia ⁊ ĩ-
formatiua: ⁊ remanet nutritiua vsq; ad finez vite. primo
virtutum naturalium.
¶ Uilli cuiuslibet ĩtestinoꝝ sũt rotũdi ⁊ p latũ ĩ eoꝝ tuni
cis adiuicẽ ĩuoluti vt ꝯtentũ ĩtestinoꝝ supra qd̃ inuoluta
sunt colligãt. nec sunt reꝝ aliq̃d attractiui. Et villoꝝ stõi
aliq̃ extẽsi sũt p lõgitudinẽ pp attractionẽ. ⁊ aliq̃ propter
expulsionem p latitudinez sunt extensi. tertio virtutum.

¶ Explicit particula prima.

¶ Incipit particula secunda continẽs aphorismos ab hu-
moribus dependentes.

SAnguis est q̃dã massa humoꝝ oĩuz per
dispositionẽ naturalem in epa-
te generatã. ⁊ denoĩatur a sanguine p̃pter suaz
abundãtiã sãguinis ⁊ eiꝰ dñiuz sup aliquos hu
mores. ⁊ ẽ id qd̃ euacuatur p flobotomiã ⁊ sca
rificationẽ. Et cũ dicimꝰ q̄ ĩ corpe sunt hũores q̃ttuor. s.
sanguis fl'a colera citrina ⁊ colera nigra: nõ intelligimus
tũc p sanguinẽ ĩpam massaz humoꝝ q̃ttuor: sed intelligi-
mus illuz q̄ cõprehendit̃ p imaginationẽ ⁊ hũoribꝰ alys
nõ est mixtꝰ. q̃rto expositiõis eiꝰ in secunda epidimiaꝝ.
¶ Sicut inuenit̃ in lacte hũiditas aquosa quasi lauatura
grosse ptis ĩ eo existẽtis ita inuenit̃ in oĩbꝰ hũoribꝰ humi
ditas aquosa subtilis ineq̃lis qualitatis a q̃litate natura-
li eius hũoris cuiꝰ ẽ aq̊sitas. ⁊ deterior aq̊sitatibꝰ est aq̊si-
tas colere nigre: ⁊ minꝰ mala ẽ aq̊sitas citrĩe: ⁊ lõge minꝰ
mala ea est aq̊sitas fl'atis. ⁊ calidior ⁊ melior ẽ aquositas
sanguinis piguosa. scd̃o expositiõis eiꝰ ĩ sexto epidimiaꝝ.
¶ Colera citrina clara vel nõ. ⁊ similiter que est caliditati
dñantis adeo q̄ est sicut vitelluz oui generatur in venis
⁊ arterys. Sed in ventre aliquando generatur colera vi
ridis sicut color porri ⁊ sicut eris erugo indici coloris sub
tilis. Particula sexta de colera nigra.
¶ Colera grossa rubea clara est quã q̃dã vocant sil'em vi-
tello ouoꝝ. Et fortasse vides eã plus hũidã ⁊ minꝰ rubeã.
⁊ illa est q̃ noĩatur proprie citrina. ⁊ forte vides ei p̓mix-
tuz flegma subtile aut hũiditatẽ aquosã. Et ẽ genus aliđ
colere cuius color est color porri. ⁊ multotiens q̃dẽ gñat̃
hec colera ĩ stõ pp cibos nõ recipiẽtes ĩ stomaco digestio
nez sicut sunt sicla cepe ⁊ porri. ⁊ forte gñat̃ hec colera in
venis p̃pter calorez nãlem. ⁊ effũditur ab his aut ad sto
macũ aut ad intestina. Expositõe eius ĩ scd̃a p̃nosticoꝝ.
¶ Egreditur p vomitũ colera rubea sic̃ calor arsenici ru-
bei. ⁊ dr̃ colera arsenica: ⁊ egredit̃ ipa colera sil'is arseni-
co p secessum. p̓ia expositiõis eius in. vi. epidimiarum.
¶ Omnẽ hũorẽ fridum q̄ est ĩ corpore nos vocamꝰ fl'a. et
hic hũor habet multos modos: quoꝝ vnꝰ ẽ fridus valde
q̄ gñat dolores fortissimos. ⁊ assimilat̃ p aspectum vitro
liq̃facto. ⁊ hic modus vitreꝰ h; secuz aliquid saporis ace-
tosi. Et alius modus est q̄ cũ ab humoribꝰ emittitur per
excreationẽ ⁊ sputa habet secum dulcedinem sensibilez
⁊ non est pure frigidus p̃pter sui dulcedinem. Est ⁊ terti-
us qui sentitur ab eo qui ipsum expuit acidũ. ⁊ h̄ ẽ magis
fridus q̃ vitreus ⁊ fridior q̃ dulcis. Est ⁊ alius modus
salsus qui accidit aut ex cã putrefactiõis sue aut ex causa
humiditatis aquose salse sibi cõmixte. scd̃o febriuz.
¶ Cum decoquitur cibus in epate superfluitas ipsius si-
milis spume supeminẽti in musto dr̃ colera citrina nãlis
⁊ que residet in fundo feci similis dicitur colera nigra. ⁊

hoc é verū cū corp⁹ ē dispositū disp ōne nāli. Cū aūt est ex naturā tūc colera citrina fit silis vitellis ouorū in colore ꝛ grossitie. hoc ideo qꝛ tūc hui⁹ colera inflāmat̄ ꝛ adurit̄ igneo calore. Et alie oēs spēs colere sunt q̄si medie inter ipsas. secundo virtutum naturalium.

Splen ꝛ fel mūdificāt sanguinez. ꝛ qlibet eoꝝ attrahit a sanguie ō colera ꝛ melācolia ad se mēsuratā quātitatē q̄litatē q̄ si irēt per totū corp⁹ nocerēt ei ꝛ remaneret i co quicqd ex eis ē nimis grossuz ꝛ terreuz. Et in sūma qcqd nō pōt imutari ab epate attrahit sibi splen ꝛ qđ remanet postea ex eo ꝑte grossitiei ꝛ digōni trāsit ad totū corp⁹ qꝛ sāguis ē nec̄ius mēbris plurib⁹ ob grossitiē. ꝛ ita ē iudi canduz de colera citrina secūdo v̄tutum nālium.

Spērum colere aliq̄ est nālis q̄ ꝑdest aīali: ꝛ aliqua ex naturā q̄ nō ꝑdest. ꝛ ita ē de fl'ate. Qđ cni dulce ex ipso ē ꝑdest aīali qꝛ ē nāle: ꝛ qđ ē ex eo acidū vel salsuz n̄ ꝑdest acidū v̄o accipit aliqd ex scōa digōne q̄ est in epate. Sal suz v̄o ē corruptū: ꝛ qđ nō digerit̄ a pria digōe q̄ fit i stōa co hūoꝝ aliqs nō fit naturalis. scōo v̄tutū nālium.

Jn stōaco fortassis colligit̄ chim⁹ fl'atic⁹ vel coleric⁹ ꝛ flegma est modis pluribus. est. n. aliud acidum aliud sal suz. aliud dulce ꝛ aliud insipidū. ꝛ est ēt aliud molle subti le. ꝛ aliud grossuz viscosuz. ꝛ aliud aptuz ad dissolutionē ꝛ diuisionē. Et codē modo est de colera rubea ꝛ citrina q̄ crescit ꝛ decrescit in rubedine ꝛ citrinitate: ꝛ similiter est de spēbus colere q̄ in corporibus egrotantiū generātur. primo expositionis libri ciborum.

Colere citrine virt⁹ est calida ꝛ sicca. ꝛ colere nigre vir tus frida ē ꝛ sicca. ꝛ fl'atis frida ꝛ hūida. ꝛ quilibet istorū humorum decurrit quādoq₃ ad mēbra purus ꝛ sol⁹ sine admixtione aliqua. ꝛ multotiēs decurrūt admixti simul. secundo morborum ꝛ accidentium.

Doꝝ humoꝝ aliq cōmiscētur adiuicē ꝛ īpossibile est in ueniri aliquē istoꝝ puꝝ quin sit admixtus cū aliquo nisi raro. primo morboꝝ ꝛ accidentium.

Cū dicim⁹ hūores fl'aticos ītelligim⁹ ꝑ hoc oēs hūores quoꝝ cōplexioni friditas ꝛ hūiditas dn̄atur. ꝛ cū dicim⁹ hūores melācolicos intelligim⁹ oēs hūores in qbus do minatur friditas ꝛ siccitas. ꝛ de humorib⁹ fl'aticis ꝛ me lancolicis reperiūtur plurimi aphorismi q determinant quēlibet hūorum spāliter ꝛ per se. tertio sciarum.

Differentia īter colerā nigrā: ꝛ oēs chimos nigros egre diētes multotiēs ꝑ vomitū ꝛ fluxū est: qꝛ in colera nigra sentit̄ ꝑ gustuz ꝛ odoratū acetositas ꝛ pōticitas manife sta aut vtraq₃ simul ad quā nō accedūt musce. ꝛ cū ꝓyci tur ex ea aliqd supra terraz accidit ex ea sicut accidit ex forti aceto i cui⁹ substātia ē aliqua grossitudo. ꝛ hec gn̄at̄ spāliter i corporib⁹ egrotantiū. s₃ in oībus chimis nigris nō sentit̄ aliqs sapor nec fugiunt ab eis musce. nec terra āpullat ex eis. ꝛ si vocam⁹ aliqn̄ melācoliā₃ q̄ generat̄ in corpib⁹ sanis colerā nigraz nō intelligim⁹ de illa q̄ est su perius noiata. Particula sexta de colera nigra.

Melācolia que est silis amurce sanguis ꝛ ei⁹ feci ꝛ est valde grossa sicut fex vinuca cū adurit̄ in febre adurēti facit venire i terra āpullas ēt si cū₃ ea modicū sit acetosi tatis. ꝛ hūc consueui vocare hūorē melācolicuz ꝑ sangui nē melancolicuz. ꝛ que est in istis terminis nō debet vo cari colera nigra. tertio scientiarum.

Egritudines accidētes ex melācolia sunt cācer elephā tia scabies excoriatio cut] febr] q̄rtana melācolia ꝛ gros sities splenis. tertio expositionis ciborum.

Chimus hūoꝝ grossus queādmodū est ille q apparet in vrina febricitātis ex multa idigestiōe. ꝛ q descendit i vri na alicui⁹ sani nimis laborātis ꝛ comedētis cibaria dura difficilis digestionis assimilat̄ saniei. Et est inter eos dif ferentia. qꝛ ille hūoꝝ grossus non fetet nec est viscosus: s₃ ei ē i suba ꝛ colore silis. p̄rio expositionis ciborum.

Operatio stōi cū sit vna non pōt sufficere duab⁹ opera tionib⁹ aliis dn̄antib⁹ in corpore infan tis q̄ sunt augmen tū ꝛ nutrimētum cum attrabunt corpa eorum cibum ex stomacis eoꝝ anteq̄ eius digestio in ipsis confirmetur. ꝛ ideo in ipsis sup̄fluitas augmentatur. Prima crisis.

Ꝓpetas hūoris colerici citrini ē desiccare sicut desic cat aqua salsa vel aq̄ marina. ꝛ hac de cā sifacia venaruz icterici sunt sicca ēt si fit sine febre ꝛ pulsus eius ē durus ꝛ paruus. xy. pulsuum.

Humoꝝ pūgitiuus existēs in stomaco cū est de gn̄e co lere citrine ex cā leuitatis sue ascendit v̄sus os stōi. ꝛ cū humoꝝ pūgitiuus existens in stomaco est porre⁹ aut ace tosus aut salsus descendit ad cōcauitatem villorum stōi: nec ascendit nec supereminet in eius ore.

Descēdit ad ptes ani humoꝝ ex hūorib⁹ acutis q etiam si sit horribilis retinet̄ ꝛ eius exitus ꝓhibet̄. ꝛ tūc reuer titur hūoꝝ ꝛ ascendit sursum ꝛ generat in stomaco pūctu ram replet caput fumositatibus ꝛ eas impellit ad stōm. Et similiter accidit multotiens ex ventositate retēta pe tenti exitum per inferiora que reuertitur ꝛ superiora pe tit. sexto morborum ꝛ accidentium.

Superfluitas cū decurrit ad aliqđ mēbroꝝ ꝛ putrefit ibi augmētatur malicia ꝛ fumositas ei⁹ ꝛ corrūpit qđ ac cedit ad mēbra: postea ex cibo etiam si bonus ꝛ vtilis sit cibus ipse. secundo morborū ꝛ accidentium.

Quecūq₃ sup̄fluitates in corpore resident putrefiūt pu trefactione manifesta aliq̄ in breui tp̄e ꝛ aliqua in longo. ꝛ cum ꝑueniūt ad hō statum pungūt colerā ꝑp sui putre dinē ꝛ mutāt q̄litatē eius: ꝛ fit tūc pūgitiua ꝛ corrosiua. ꝛ ipsi⁹ colere expulsio affectat̄ kistis fellis eā expellit ad epar ꝑ collū suuz ꝑ qđ retraxerat ipa₃. tertio v̄tutum.

Freq̄ns indigestio cibi: siue bon⁹ sit siue mal⁹ ē magne virtut] ad generationē chimi mali. ꝛ ad generatiōe₃ egri tudinu₃. chim⁹ v̄o mal⁹ generatus ex malo cibo peior est malo chimo qui generatus est ex cibo bono. Particula sexta de cibo bono ꝛ malo.

Chimoꝝ maloꝝ modi sūt duo. vn⁹ ex cibo subtili alius ex cibo grosso. sed q ē ex cibo subtili gn̄at egritudies acu tas ꝛ alias quāplures egritudines. ꝛ cū decurrit ad aliqđ mēbroꝝ generat erisipilā ꝛ apostēa quod dicit̄ formica ꝛ multas alias passiones. Et qui est ex cibo grosso generat dolorem renū. asma ꝛ sclirosi₃ epatis ꝛ splenis.

Chimi ipsi⁹ grossitiei cū misceat̄ col'a nigra gn̄at cācros excoriatiōnē cutis febrem quartanā melācolia₃ ꝛ faciei deformitatē ꝛ emoroydas. Partic. de bono cibo ꝛ malo.

Chimi dn̄antes quātitatiue ꝛ q̄litatiue sunt q̄ttuor sci licet fl'a colera citrina colera nigra ꝛ sanguinis aq̄. expo sitione eius in prima aphorismorum.

Ex solo fl'ate inter alios humores nō generat̄ colera ni gra etiam si sibi caloris fortis ꝛ adurentis dominium mi sceat̄. Expositione eius in secunda ventorum.

Flegmatis gn̄atio est calore corporis. quia cu₃ stomac⁹ ꝓpter fortitudinem caloris non pōt digerer̄ cibos quos cōtinet fl'a in stomaco augmentatur. Expositiōe eius su pra librum de doloribus mulierum.

Sup̄fluitas nigra minor ē oībus sup̄fluitatibus. ꝛ sup̄ fluitas citrina est maior nigra. ꝛ superfluitas aquosa satis maior est his duabus. quinto iuuamentorum.

Ex humore melancolico naturali cū ꝓycit̄ i terra ali qd nō fit ebulitio neq₃ ampula. ꝛ cū peruenit ad hūc sta tum fit extra nām per adustionem quā exquisiuit ab ex traneo calore. ꝛ tunc corruptus est ipse melancolicus hu moꝝ. secundo virtutum naturalium.

Explicit particula secūda.

¶ Incipit tertia ꝯtinēs aphorismos depēdentes a radicibus ꝛ modis medicine artis.

E Tatibus omnibꝰ melior ꝛ tēperatior ē etas adultorum. Expositiōe eius in humana natura.

¶ Etas adultoꝝ ē que cōsistit īter q̄rtūdecimum ꝛ vigesimūq̄ntū annū. Expositione eiꝰ in quinto aphorismorum.

¶ Etas senectutis ꝛ etas senij est frigida ꝛ sicca. ꝛ diuidit seniū a senectute termino cognito supfluitate humida. s. quam habet senium cum manifesta defectione actionū totius corporis. Particula sexta de ptisi.

¶ Corpus viroꝝ oīuꝫ puꝝ ꝛ mūdū a supfluitatibꝰ ꝛ rebꝰ ipsuꝫ impellētibꝰ inspirat ꝛ expirat spiritu bono. Corpus vero mulieris loca venaꝝ cuius stricta sūt ꝛ impedita a pinguedine carne tenera ꝛ superfluitatibus flegmatis a quo nihil euaporat per cutim ipsius stricticitate ꝛ densitate contrarium. xi. pulsuum.

¶ Uelox resolutio corpoꝝ puroꝝ bona ē eis bōitate magna ad aptandū q̄cquid egritudinis accidit corporibꝰ eorum. ꝛ ad aptandum complexiones suas permutatas ꝛ ad aptandum multas ꝛ grossas superfluitates suas. decimoquarto pulsuum.

¶ Corporibꝰ raris accidūt egritudies q̄rū cā est ex extrinseco sepe ꝛ egritudinū q̄ruꝫ cā est ex hūoꝝ supfluitatibꝰ accidit eis raro. corporibꝰ vero densis contrariuꝫ. Particula. vi. de meliori formarum.

¶ Cuꝫ ad aliq̄d mēbroꝝ siue ex debilitate siue ex alia cā aliq̄d sanguinis defluit siue sit modicū siue sit multū accidit ex illo in mēbro ipso apa calidum: ēt si corpus minime sit repletū. Particula. sexta de flōmia.

¶ Cum augmentātur caro pinguedo vel chimi in corpore alicuius vltra solitam quātitateꝫ ꝛ remanet virtꝰ in suo primo statu accidit corpori necessario debilitas motꝰ. qꝛ motor remansit in suo statu primo. ꝛ sunt res q̄ v̄tutem aggrauant augmētate. Particula. vi. d̄ multitudine.

¶ Aptiora corpora ad receptionē spasmi sūt corpora pueroꝝ pp debilitatē corporis nerui ī eis. ꝛ oīno sepe accidit eis h̄ egritudo ex modica cā. ꝛ ei minus q̄ꝫ alijs ē nocitia. expositione eius in prima epidimiaꝝ.

¶ Corpora rara sunt debiliora ꝛ magis durātia sana ꝛ cū egrotant facile ꝯualescūt. corpora vero densa ꝯ̄rium: secunda expositione eius in tertia ciborum.

¶ Uirtutē ꝯstituti ī senio ipossibile ē forteꝫ esse. ꝛ medici q putauerūt pueros habere v̄tutem debilē in hac sententia errauerunt. Parti. sexta de flobotomia.

¶ Longioris vite hoīes f̄m indigentiaꝫ suaruꝫ cōplexionuꝫ sunt homines hūide cōplexionis. qm̄ hi sunt corporum magis sanoꝝ ꝛ fortiū in lōgeuitate senij q̄ꝫ alij in eadem etate cōstituti: dūmodo studeāt purgare corpa sua a supfluitatibꝰ per exercitiū ꝛ ingressionē balnei ante cibuꝫ ꝛ expulsione vrine ꝛ egestionis tēpore cōgruo ꝛ purgare capita p gargarizationē ꝛ masticationē q̄nq̄ꝫ. qꝛ supfluitates in corporibus dominoruꝫ cōplexiōis h̄ꝯ calide ꝛ humide generantur. vi. consilij sanitatis.

¶ Omnibus cōplexionibꝰ peior ē cōplexio sicca. qm̄ illō q̄d accidit senibus ꝓpter longitudinē tēporis reperitur in istis ab eodē principio ꝛ sanitati illorum: quoꝝ cōplexio declinat ad siccitatem vsus venereus est contrarius ꝛ nociuus. vi. consilij sanitatis.

¶ Oportet te scire qm̄ q habent corporum repletionem aut corruptioneꝫ hūorum aut subtilem sensum aut oīa h̄ simul. ꝛ eis accidit plaga in mēbro aliquo nō sunt securi q̄n sibi apa fiat in loco plage. q̄re locum plage non expedit consolidari: sed apponenda supra locum humida cataplasmata dolorem remouentia vt apostema minime generetur. sexto ingenij.

¶ Ille cuiꝰ corpꝰ cordis siccū ē siccitatē incōpleta preuenit cito ad senectutē. tñ viuit aliq̄bus annis. Cuius vero corpus cordis siccum ē siccitate cōpleta cito deuenit ad ptisim. ꝛ post hoc deuenit ad illud cuiꝰ corpꝰ epatis est siccū. Siˡr ꝛ post hoc deuenit ad illō cuiꝰ corpꝰ alioꝝ membrorum similiter est siccum. vij. ingenij.

¶ Oportet te scire q̄ cū siccitas mēbroꝝ radicaliuꝫ antiquatur sine dubio seq̄tur eā friditas. qꝛ mēbra nutriuntur ex chimo calido q̄ ē sanguis. cuꝫ mēbra cibi absentia desiccant̄ frigiditas ipsoꝝ seq̄tur siccitatē. vij. ingenij.

¶ Supfluitates corporis ī hyeme sūt pauce qꝛ frigus cōgelat eas ꝛ ī estate multe. qꝛ calor liq̄facit eas. ꝛ pauci inueniunt̄ ex hominibus comedentes nō plurimū ꝛ plurimum nō bibētes. expositione eiꝰ ī p̄ma vētoꝝ.

¶ Spermatis ꝛ sāguinis cōplexio qꝛ ī estate ꝛ hyeme nō est vna sed diuersa fetus in his tēporibꝰ diuersant̄. caliditas enim estatis sperma calefacit ꝛ desiccat. ꝛ frigiditas hyemis ipsum infrigidat ꝛ humectat. Expositione eius in tertia ventorum.

¶ Uene q̄s viderūt aliq generari in magnis vulneribus ꝛ similiter nos eas generari vidimus in capite ꝛ mēbris alijs ꝯgrue magnitudinis ꝛ nūeri nō generant̄ sepe sed aliquādo ꝛ valde raro. Arterias vero ꝛ neruos nō vidit aliquis sepe seu raro in vulneribus aliquibus generari. Particula sexta de spermate.

¶ Signū geminoꝝ cū ascēdit inchoat estas ꝛ cū descēdit īchoat hyēs. Sigꝰ v̄o piscis cū ascēdit inchoat ver. ꝛ cuꝫ d̄scēdit īchoat autumnꝰ. Expositione eius in p̄io vētoꝝ.

¶ Loca vacua existētia intra mēbra radicalia sunt plēa hūiditate q̄ humiditas ē cibus necessariꝰ mēbris ꝯsimiliuꝫ ꝑtiuꝫ: ꝛ ipsum per vicinitatē attrahūt nō per venas. In migrotegni.

¶ Inter iūcturas spine cū adinuicē separātur īuenitur q̄dam hūiditas alba viscosa similis hūiditati infuse ceteris iuncturis. ꝛ supra nucam ē hūiditas viscosa infusa sic humiditas infusa ī ligamētis circūdātibꝰ iūcturas spine ꝛ iūcturas oēs lingue gutturis ꝛ oīum mēbroꝝ q̄ necesse habēt motibus successiuis. tertio iuuamētoꝝ.

¶ Chorda cuius creatio est ex lacerto est proprium instrumentuꝫ ad motuꝫ ꝛ iuuamētuꝫ suuꝫ est iuuamento carnis cōposite: ꝛ aliq lacertoꝝ ꝑueniūt ad vnā magnā chordaꝫ: ꝛ aliq māibus ꝛ pedibus per eorum partes carneas coniunguntur. xv. iuuamentorum.

¶ Nares sunt ꝓpriuꝫ instr̄um primi ordinis spiritus. his v̄o liberato animali ab impedimētis ꝛ molestationibus suis nō ē ex ipsiꝰ ordinis sp̄us instr̄is. xi. iuuamentorum.

¶ Nō iuenit̄ in corpore mēbrū aliq̄d sigillatum adeo ab extensiōe ꝛ dilatatione. ꝛ postmodū ad retractionē ꝛ ad recollectionē ī ꝓ\[illegible\]o loco sic matrix. ꝛ matrix colligat̄ quibusdā ligamētis ad spinā ex latere vtroq̄ꝫ cū q̄bꝰ ligamētis dilatat̄ matrix ꝛ retrahit̄. Et qꝛ ligamina ipsa sequūt̄ matricē ī dilatatiōe ꝛ recollectiōe sui ꝯseruat matrix illesa. ꝛ a fractione vtiq̄ꝫ liberat̄. xiiij. iuuamentoꝝ.

¶ Cōplexio nerui fridior ē cōplexiōe reliquoꝝ mēbroꝝ. ꝛ iō frigiditas in illū actionē suā cito ostēdit: ꝛ neruus q̄c q̄d cōcipit ex ea ꝑducit ad cerebrū. q̄re ad locuꝫ nerui ꝛ maxime vulnerati approximari fridū aliq̄d vel apponi desuper non oportet. vi. ingenij.

¶ Peiores ciuitates sunt que offendunt̄ ab orientalibus vētis: ꝛ a vētis calidis ꝛ fridis ꝑfl\[illegible\]nt̄. Expositione eiꝰ in prima ventorum.

¶ Mala cōplexio nocet substātie v̄tutis corporis necessarie. ꝛ cum est mala complexio valde destruit virtuteꝫ quācūq̄ꝫ. vi. morborum ꝛ accidentium.

¶ Mala complexio ineq̄lis reperit̄ in toto corpore sicut

yposarca.ꝛ in oibus febrib⁹ excepta febre ethica:ꝛ repe/ritur etiam vno mébro vt est tumor.ꝛ é apa flaticuz vel apostema calidum.qꝛ in quolibet huius generis aposte/mate reperitur mala cóplexio inequalis. Parti cula.vi. de mala complexione inequali.

¶ Uigilie duo sunt modi.vnus fit ex occupatione alicu/ius operationis.ꝛ ex hoc non accidit virtuti aliquod no cumentum.ꝛ alius fit absqꝫ causa extrinseca:ꝛ hic debi/litat virtutem appetitiuam ꝛ digestiuam:necnon ꝛ om/nes operationes nāles.iiij.opatio eius in.vi.epidimiaꝝ.

¶ Quelibet valde mala complexio generata in corde q̄/cunqꝫ modo generata sit vel primaria generatione vel causa alterius:alterius membri ventris destruit virtu/tem spiritualem ꝛ annihilat eā.Et similiter defectio vir tutis animalis sequitur malā cóplexioné cerebri.ꝛ suffo catio ipsius sequitur repletionem ipsius magnam ꝛ opi/lationem generatam in vijs penetrabilibus ad ventricu los ipsos.xvi.pulsuum.

¶ Res virtutis est conseruanda:ꝛ cóseruatio esse virtu/tis cóstat collectióe triū videlicet eē spūs:eē mébrorum radicaliū:ꝛ eē carnis:quoꝝ quodlibet suo simili ꝯseruat̃ Esse vero spirit⁹ inspiratióe ꝛ expiratóe q̄ fit cū pectore: ꝛ poris oibus curretibus ſm suā nāz tātū fer ėté corporl bona.Et eē mébroꝝ radicaliuz cibo duro ꝛ forti.Et esse carnis.Cibo medio iter duꝝ ꝛ molle.xi.ingenij.

¶ Mutatio sanguis in bonū ē cibus mébroꝝ:ꝛ mutatio in malū est purulentia cū fetore.Et mutatio in mediuz i/ter bonum ꝛ malum est sanies.quia ex calore extra nām ꝛ naturali simul sanies generatur.Expositione eius i se/cunda aphorismorum.

¶ Licet mébra corporis omnia attrahant cibuz ad se nó sunt ipsa equalia in virtute attractionis.ꝛ ideo est coꝛuz inanitio in diminutione sanguinis inequalis.Uirtus vo attractionis in corde est fortior.ꝛ post ipsuz in epate.q̄re cor nunquā admittit suū cibū ēt si deueniāt membra ad vltimam sanguis inanitioné.ꝛ ob hoc non ē a nobis ima ginandū cū videm⁹ corpus exinanitum ex longa infir/mitate ꝙ status cordis ꝛ epatis ex inanitione sit sicut sta tus ceterorum mébrorum.Particula.vi.de ptisi.

¶ Est naturaliter i hoie ꝛ in omni generatóe aialis ꝙ cor attrahit qd sibi ꝓdest ꝛ expellit sibi ꝯtriuz validiori ꝛ for tiori attractione ꝛ expulsione.qm̄ ꝛ epar opat̃ ꝓdicta for tius ꝛ validi⁹ ꝙ̄ stomac⁹ꝛ itestina ꝛ arterie plusqꝫ vene. Et cū epar est repletū ꝛ extensum ꝛ stomac⁹ vacuus ꝛ in eo desideriū attractionis mutatur virtus attractióis ad stóm ꝛ ab epate trahit.tertio virtutum.

¶ Colamētum cibi nó peruenit a stomaco ad epar.ebulit ꝛ digeritur in corpore epatis ꝛ ꝯuertit in sanguiné.ꝛ i eo dignoscunt̃ esse due superfluitates citrina ꝛ nigra quas attrahit chistis fellis ꝛ splen.ꝛ decurrit sanguis subtilis substātie in venā magnā ortā i gibbo epatis que effūdit ipsum in vtranqꝫ ꝑtem corporis videlicet superiorem ꝛ inferiorem in qua vena ipse sanguis permanens commi scetur cum multa superfluitate subtili aquosa necessaria ad velocitaté decursus ipsi⁹ sanguis in venas existentes in epate propter earum multitudinem ꝛ stipticitaté.ꝛ cū peruenit sanguis ad venam largā ꝓximaz lateri dextro cordis ibi cognoscitur ꝓdicta superfluitas quaz sugūt re nes ꝛ effundunt eam in vesicā quarto iuuamétoꝝ.

¶ Epar nutritur sanguie rubeo ꝛ grosso:splé sanguie sub/tili ꝛ nigro:ꝛ pulmo sanguine digesto perfecta digestione rubeo claro ꝛ subtili nāc spūs.q̄rto iuuamentorum.

¶ Intestina oia in circuitū sūt circūdata venis numeruz fugiétibus:quaꝝ oꝛa penetrāt ꝯcauitates ipsoꝝ ꝛ recipi/unt id qd meli⁹ ē ex cibo.ꝛ arterie penetrāt intestia.ꝛ ex cibo recipiūt guam ꝑté.q̄rto iuuamétorum.

¶ Renes cibant se ex sanguinis aqua quā attrahūt:ꝛ su/perfluitaté aquosam que ex ea remanet expellūt in vesi/cā nec fuit necesse renib⁹ habere tertiā venaz sibi coniū ctaz ad sui cibationé sic habuit chistis fellis ꝛ vesica.q̄r to iuuamentorum.

¶ In nullo mébroꝝ corporis ad q̄ sanguis ꝑuenit ei⁹ di/gestio adeo ꝑficitur in arterijs ꝛ venis sicut sāguis q per uenit ad maxillas.qꝛ hic sanguis transit ꝑ cor in ascensu ꝛ descensu sui ꝛ mouet̃ continue motu pectoris ꝛ calefit longa sui mora in eis via longitudinis.vij.iuuamentoꝝ.

¶ Supat caliditas testiculi dextri viroꝝ ꝛ calitas m̄ricis dextre mulieꝝ calitaté testiculi sinistri ꝛ m̄ricis sinistre. qꝛ mébra lateris dextri q̄ cibātur sanguine puro calidio/ra sunt mébris lateris sinistri.ꝛ iō nō neges mébra laterl dextri masculos:ꝛ mébra lateris sinistri femias genera/re.quarto iuuamentorum.

¶ Prin cipia arteriaꝝ ꝛ venaꝝ qb⁹ est societas inter mā/millas ꝛ matrices q̄ orte sunt ad actū vnū discrepāt a ꝓn cipijs aliaꝝ arteriaꝝ ꝛ venaꝝ.haꝝ.n.aliq̄ īcipiūt ex supi us diafragmatis ꝛ descendūt inferi⁹.ꝛ aliq̄ īcipiūt ex infe/rius ꝛ ascendūt supi⁹:vt qd cōtinet̃ in eis omnibus per/ueniat ad matrices tépore conceptus ꝛ perueiat ad mā/millas tpe lactationis.xiiij.iuuamétoꝝ.

¶ Doꝝū qnqꝫ motuū vnus seqtur aliū successione recta ꝛ circulari.prim⁹ ē inanitio hūiditatis mébroꝝ.secūdus appetitus nālis mébroꝝ inanitoꝝ.terti⁹ suctio venaꝝ a stō.q̄rtus sensus stomaci inanitióis humiditatis. ꝛ q̄nt⁹ appetitus aialis.ꝛ hic est vltimus ꝛ dicitur fames.quar/to morborum ꝛ accidentium.

¶ Haꝝ qnqꝫ opationū vna seq̄t aliā recta successione et sunt emissio aeris ꝑ spiritū:emissio aeris cū sonitu:emis/sio aeris sine sonitu:vox ꝛ vba.ꝛ iō cū accidit malicia ali cui ipsarū operationū ledit̃ exinde opatio q̄ ipsaz seqtur ꝛ nō q̄ ipsam precedit.q̄rto scientiaꝝ.

¶ Emissioné aeris ꝑ spiritū operat̃ lacert⁹ pectoris:opera tioné aeris cū sonitu operat̃ lacert⁹ q ē īfra costas:emis/sioné aeris sine sonitu opat̃ lacert⁹ cāne pulmonis:vocé opatur guttur ꝛ lacertus eius.ꝛ verbū cōplet̃ ꝑ linguam ꝛ eā adiuuāt détes labia foramia nariū supremū vuee ꝛ palatum.quarto scientiarum.

¶ Sedimé albū in vrina residens mediū est inter saniez ꝛ humores naturales:ꝛ est res ex cibo q̄ operationez na/ture refugit apud conuersioné sui i sanguiné ꝛ nō altera/tur ab ea.ꝛ fit sāguis neqꝫ sanies cuius cā efficiens est ꝑ mixta dispositioni extra naturaz.Expositione eius in ꝑ/ma pronosticorum.

¶ Ait Moyses.hoc videtur mihi ꝛ comprehenditur a mensuratione ꝙ id quod natura non potest ex cibis con/uertere in sanguinem in epate est ille grossus humor qui apparet in aliquibus vrinis.ꝛ illud quod natura non po/test conuertere ex sanguine decurrente in membra i ci/bum eorum est illud quod descendit ꝛ apparet in vrinis egrorum ꝛ aliquoꝝ sanorum.

¶ Sanguis qui necessarius est ad membrorum nutritio/nem ꝛ ad conseruationem caloris naturalis cum augmē tatur sui quantitas augmentatione multa.vel mutatur sui qualitas aut in rem acutam aut in rem pungitiuam. aut in humores crudos ꝛ indigestos.aut permutatur q̄/litatiue ad augmentum corrumpitur ꝛ corruptus in cor/de corrūpit cor.ꝛ vniuersal'r totū corp⁹:ꝛ corrupt⁹ i mé/bro remoto a corde corrumpit membrum illud.ꝛ trā/sit ipsius corruptio de membro ad membrum quousqꝫ peruenit ad cor.Particula sexta de flobotomia.

¶ Arterie que accedunt ad cerebrum expellunt super/fluitatem in ipsis existentem in ventriculos cerebri ꝛ retinent sanguiné ꝯseruāturqꝫ ab ipso.ix.iuuamétorū.

Dispositio naturalis est cuz cutis nõ est extensa ⁊ inter cutim ⁊ carnem est vacuitas aliqua. ⁊ similiter cũ repiũtur aliqua loca carnis totaliter vacua ⁊ spãliter loca que sunt circa arterias pp eaꝝ dilatatõem in eis. sed in apati bus calidis oĩa ista loca replent̃ ⁊ extẽdit̃ cut‹l›. ⁊ cũ vete rescunt apostemata decurrit aliquid ipsius mãe ad pelli culas ⁊ sifacia ⁊ venas q̃usq; pueniat ad os qd̃ est sb apa te. Et in summa nullũ mẽbroꝝ cui accidit apa calm qd̃ inueterauit in illo in dispositione remanet naturali. Particula sexta de apostematibus.

In corpore sunt duo calores vnus naturalis cuius esse est in sanguine ⁊ alius mordicatiuus: ⁊ ali⁹ pungitiuus sb cuius genere comphendit̃ febris: ⁊ hic dicit̃ calor extraneus: ⁊ calor extra naturã: ⁊ calor etiã acqsitus. iiij. expositõe eius in sexto Epi.

Per easdem venas per quas transmittitur cibus a ventre ad membra omnia decurrũt multe superfluitates ab omnibus membris ad ventrem ⁊ intestina tempore assumptionis medicine solubilis ⁊ tempore crisiuz. Et multotiens accidit sanis tempore magne famis decursus sanguinis puri ad stomachum in sui cibum. Et flegma quod generatur in stomacho defertur ad epar per illud qd̃ defert sibi cibum. Particula. vi. de cole. nig.

Uentositas aliquando coadunatur inferius ⁊ aliquando sub pelliculis inuoluentibus ossa vel inuoluentibus lacertũ. ⁊ aliquando sub pellicula inuoluente aliquod mẽbrorum interiorum. vltimo ingenij.

In humore cristallino vitreo ⁊ albugineo ⁊ similiter in tunica cornea non reperiuntur vene alique. sꝫ humor cristallinus nutritur ex sudore humoris vitrei pueniẽte ad eũ p tunicã retinã habẽtẽ multas arterias ⁊ venas. ⁊ silr̃ cornea nutrit̃ ex eo qd̃ decurrit ad eã ex tunica vuea habẽte etiã venas multas. x. iu‹u›amentorum.

Subintrant p ea loca i nucã qbus egrediunt̃ nerui arterie ⁊ vene ad faciendũ in ea id qd̃ faciunt in oĩbus mẽbris. tertio iuuamentorum.

Membris indigentibus subtili sensu coniungitur neruus moll: ⁊ mẽbris idigẽtib⁹ motu volũtario ꝯiũgit̃ neruus durus. ⁊ membris vtroq; indigentibus coniungitur neruus durus ⁊ neruus mollis. ⁊ membro indigenti multo sensu coniungũtur plures vel vnus magnus neruus. ⁊ mẽbro nõ indigenti sensu nequaquaz coniungitur neru⁹. xvi. iuuamentorum.

Non ꝯiungitur cuti aliqs singularis neruus specialiter sibi adueniẽs. sed ꝯiungit̃ sibi a membris sub ea existentibus minime particule particulaꝝ nerui qui coniungũtur ipsis membris vt ligẽt cutim cũ eis que sibi subsistũt mẽbris ⁊ fit stat⁹ sibi istri. ⁊ sẽtit per illõ. xvi. iuuamẽtoꝝ.

Sensus comprehendit totam cutem etiam si sibi specialis neruus ꝯiũgatur. ⁊ similiter sentiũt pellicule sifacia arterie vene matrices intestina stomacus vesica ⁊ viscera omnia. xvi. iuuamentorum.

Non est miꝝ si cuti que est sup lacerto cessat sensus ⁊ nõ cessat motus lacerti. qꝛ neruus qui extẽditur ⁊ diuiditur p lacertum nullam hꝫ lesionẽ ⁊ ei qui ẽ diuisus ex eo extẽsus in cutẽ accidit lesio ⁊ cũ excoriat̃ cut‹l› a lacerto ipole ẽ ipꝫ lacertũ moueri ⁊ ñ sẽtire: sꝫ ipole ẽ ipꝫ sẽtire ⁊ nõ moueri. qꝛ ipsi lacerto parato suscipere sufficiẽtẽ quãtitatẽ virtutis animalis accidit lesio magna ⁊ sentit effectiue nec põt. ⁊ h̃ ẽ qꝛ motus ex agẽte ẽ: sensus vo ex patiẽte. iiij. morboꝝ ⁊ accidentium.

Iectigatio accidit in omnibus membris possibilib⁹ dilatari ⁊ ossa ⁊ cartilagines nũq; dilatant̃. Et ideo frequẽter accidit iectigatio in cute ⁊ forte accidit in lacerto qui est sub ea. ⁊ forte accidit in stomaco vesica matrice intestinis epate splene diafragmate ⁊ in corde proprie, quinto morborum ⁊ accidentium.

Uirt⁹ imutatiua tñ qꝛ in carne q̃ nõ absolute dr̃ caro ẽ sicut in mẽbris ceteris ⁊ reliquе tres virtutes sunt in ea debiliores q̃z in oĩbus alijs mẽbris. Caro ipsa mollis fluxus materieꝝ citi⁹ alijs mẽbris recipit. ⁊ scdario post carnẽ mollẽ facile recipit mãs ipsas pulmo mollitie sui corporis vel defectõe ipsaꝝ triũ virtutũ. ⁊ post pulmonẽ facile recipit flux⁹ mãeꝝ matrix ꝯpõne bona corporis sui largitat. vꝫ. vẽtriculoꝝ ⁊ mult‹l› meatib⁹ ei⁹ qb⁹ dant mãe ad ipsos vẽtriculos a supi⁹ ad iferius expellunt̃. Particula sexta de flobotomia.

Cuiuslibet fort‹l› mẽbri virt⁹ transmittitur ad membrũ sibi proximum de membris debilib⁹. ⁊ sic fit in membro debili virt⁹ quedam composita ex propria sua virtute ⁊ virtute transmissa. Expositione eius in prima ciborum. Fortassis corpori existenti in quiete ⁊ ocio accidit febris ex hoc: ⁊ forte ipsi corpori accidit similiter desiccatio ex debilitate membrorum non nutrientium se bono nutrimento ⁊ cum mẽbra nõ nutriũtur desiccat̃ corpus. Particula. vi. de somno ⁊ vigilia.

Dax rex opilatõem faciẽtiũ i loco. vꝫ. materieꝝ q̃ sũt in oĩbus apatibus humoꝝ qui sunt i arterijs ⁊ venis idẽ est status. qꝛ cũ virt⁹ immutatiua digestiua que est i ipsis mẽbris apostemat‹l› vel i ipsis venis humorem continẽtibus est firma ⁊ fortis immutat id qd̃ est in apatibus in saniez bonã ⁊ albam temperate sube. ⁊ imutat id qd̃ est in venis in scdimẽ laudabile qd̃ residet in vrina. ⁊ hoc gen⁹ saniositat‹l› non est tãtum putredo sed ꝯtinet in se digestionẽ. cũ vo virtus hec est debilis valde putrefactio sequitur absoluta ⁊ egrediuntur de apostematibus humiditates inequales ⁊ resident in vrina febricitantium sedimina illaudabilia. primo febrium.

Multotiẽs nã mũdificat totũ corpus i egritudib⁹ tpe assumptõis medicine solubilis aut vomice. ⁊ tpe egritudinis q̃ dr̃ diaria ⁊ fit igressus ⁊ egressus supfluitatũ per easdem venas quibus cibantur mẽbra donec perueniãt p̃dicte supfluitates de mẽbro in mẽbꝝ ad venas ꝑcedẽtes ab itestinis ⁊ stõ. ⁊ nõ est miꝝ si reuertit̃ cibus a supficie cut‹l› mãifeste ad corpis iteriõa. ⁊ silr̃ accidit ad stõz ab epate ⁊ splene p easdẽ venas quibus a stõ ad membra ipsa decurrat. tertio virtutum.

Supfluitates cũ ad vacuitates mẽbroꝝ ꝯfluũt ⁊ ibidẽ more lõgitudie diuidunt̃ ex eis accidũt imutatões dissimiles adeo q̃ i opatõe nascẽtiaꝝ multotiẽs repiunt̃ corpora silia laridi arene tegule ligno carbonib⁹ amurce olii ⁊ feci ⁊ p̃ter hoc multis alijs spẽbus. ad Glauconem.

Uirge collo matricis ⁊ coꝝ receptaculis lacertus ⁊ neruus necessarij ꝯiũgũt̃ ad dãdũ tpe vsus coit⁹ sensum delectatõis magnũ ⁊ p̃ter mẽbra hec alijs mẽbris silr̃ generatõis vt sũt oẽs matrices ⁊ testiculi viroꝝ quoꝝ qlibet hꝫ receptaculũ ꝯiungunt̃ nerui parui similes neruo qui coniungit̃ membris omnibus interioribus sicut est epar splen ⁊ renes. xiij. iuuamentorum.

Sanguis cuz effunditur ad partes membri vacuas generat apostema. ⁊ si membri calor innatus egreditur ab eq̃litate sua naturali egressione multa putrescit sanguis ille sicut putrescit in corporibus mortuorũ. ⁊ si fuerit virtus eius adhuc remanens nec egressus est in egressione magna fortificatur supra ipsum sanguinem ⁊ imutat ipꝫ in sanguinẽ. ⁊ ẽm dispositõem hoꝝ duoꝝ statuũ circa digestionẽ ⁊ putrefactõem saniei dispositio fit diuersa. Expositione eius in prima pronosticorum.

Cũ replent̃ vene existẽtes in aliq̃ lacertoꝝ sãguie calo vel sepeliunt̃ ab illo apiunt̃ q; eaꝝ ora defluitq; sanguis ille i largitatẽ q̃ ẽ i carne lacerti. ⁊ q̃ ẽ ex lacertum calefit suba corpis lacerti iteri⁹ ⁊ exterius ineq̃liter ⁊ dũ caro ẽ

In huiusmodi passione fit in lacerto mala cōplexio ineq̄lis sentit lesionē.⁊ dū vnif̄ caliditas toti lacerto fitq̧ caliditas carnis interi⁹ ⁊ exteri⁹ equalis auferf̄ tūc inequalitas ⁊ fit in lacerto mala ɔplo equalis ⁊ auferf̄ sensus lesionis.⁊ intelligas illud idem in membris omnib⁹.·Par ticula.vi.de mala complexione.

Ꞓ Gñatur in corpe paulati humoꝛ mal⁹ siłis veneno moꝛsus vel moꝛtis:cui⁹ modica est actio in coꝛpis mēbꝛa.⁊ cū puenit ad pfectōez malitie appet subito actio ei⁹ ⁊ cito iterficit.⁊ qꝛ actio in causis moꝛtiferis est eaꝝ q̄litas non quantitas:cōpꝛehēdim⁹ foꝛe simile in egritudinibus furentibus cito interficientibus petere interioꝛa si suppssiset letale paulum vel a vipera moꝛsus esset.tertia expositionis huius in.iij.particula.

Ꞓ Mēbꝛa ad motū recipiūt flux⁹ i capite ɔfluētes ex motu q̄ fit p vocē mēbꝛis vocis accidit sq̄nātia ⁊ ex motu p manus accidit palisis.⁊ ex motu p eq̄tatōem accidit doloꝛ spine.⁊ siłe accidit alijs mēbꝛis singulis motu sui.Expositionis.vi.in.vi.epidimiarum.

Ꞓ Excellētioꝛ res quātitate i ɔpositōe egritudinū ⁊ magł dubitabilis ē cōplexio mala:eo q̄ gen⁹ cōpłonis ē res melioꝛ quātitate in natura.vij.ingenij.

Ꞓ Potioꝛ cāꝝ i gñatōe egritudinū ē ṗpatio coꝛpis ad receptiōez pestł.⁊ pp̄ h̄ nō moꝛiuntur oēs hoies tpe pestis.nec oēs in ascēsu canicule egrotanf̄.pꝛimo febꝛium.

Ꞓ Mutatio aeris multa egritudinē faciēs ⁊ cib⁹ mult⁹ v̄tutē aggrauās exercitioꝝ balneoꝝ ⁊ sōni imoderatio oēs he res nūeranf̄ iter res q̄ fūt ɔ nāz ēt si gen⁹ eaꝝ sit reꝝ n̄ nāliū.qꝛ ipse res iq̄atū sūt supabūdātie ⁊ virtutē aggrauāt in id qð pter nām est trāseunt.in micropulsim.

Ꞓ Uirtutes nāles ɔbiles ɔbellāf̄ multotiēs a puis causis ⁊ v̄tutes foꝛtes n̄ debellāf̄ nz supāf̄ nisi a magnis cāis.⁊ iō cū foꝛtia coꝛpa pmanētia lōgo tpe sana egrotāt pueiūt ppe destructōem.⁊ cum egrotant coꝛpoꝛa debilia q̄ molestantur a successiuis egritudinibus liberantur ab egritudine facile ⁊ euadunt.

Ꞓ Cuius ē sanitas pmanens ⁊ ɔstans foꝛtł cāe nō imutāt coꝛp⁹.senū v̄o neutroꝝ ⁊ oīuz defectoꝝ cāe valde ɔbiles imutāt coꝛpa mag⁹ mutatōe.Et iō seni ⁊ neutro trāsgrediētib⁹ q̄titatē ⁊ q̄litatē cibi modica trāsgressiōe accidit ex hoc magna lesio.⁊ iuuenib⁹ lesio q̄ eis accidit ex cibi multa trāsgressione ē parua.v.ɔsilij sanitatis.

Ꞓ Coꝛruptio accidit aiali pmario ex suo eē duob⁹ modis.aut ex sui siccitate senescit ⁊ pueit ad moꝛtē.aut q̄ ex dissolutōe sui ēt ɔtinua dissolutōe q̄ ē caloꝛ nālis pueit tūc ad ɔsūptōez:accidit ēt sibi coꝛruptio ⁊ alio mō q̄ seq̄f̄ supfluitates oꝛtas ex cibis ⁊ potib⁹ assūptł q̄ qdē oēs sūt ex suo eē.Item accidit eis coꝛruptio ex cāis ex suū eē:q̄rum vna nō recedit ab eo ⁊ h̄ est aer.⁊ oē id qð tangit ipm ⁊ imutat eius complexionē vel diuidit ɔtinuitatē eius.pꝛimo consilij sanitatis.

Ꞓ Queēcūq̧ iuenies nō posse egrotaf̄ nisi praro nō mutes eū ab aliqua de suis egritudinib⁹ i toto ei⁹ ɔsilio.Et quēcūq̧ videbis successiue egritudib⁹ egrotare debes idagare cāz h⁹ ⁊ eā expellere.⁊ sic sine dubio mutabis aliquaz ex ipsi⁹ ɔsuetudib⁹ maioꝛib⁹.Cōsidera ēt eū q̄ ē imutād⁹ de consuetudine in consuetudinem si illud potest sustinere vel nō.vi.consilij sanitatis.

Ꞓ Hoꝝ q̄ ifirmanf̄ successiuis egrotatōib⁹ pp̄ pestē in coꝛū existētē coꝛpibus cā ē aliquod hoꝝ duoꝝ:aut supflua repletio:⁊ tunc diminue quod ingreditur coꝛpus.aut humoꝛ malignus generatus in coꝛpoꝛe:⁊ tunc pꝛohibe ea q̄ generant ipsum.⁊ mollificare egestionem in vtroq̧ mini me pꝛetermittas.vi.consilij sanitatis.

Ꞓ Coꝛp⁹ iā debilitatū pp̄ lōgā ifirmitatē vel pp̄ eūonē vł malū hūoꝛē idiget cibo leui facił digōnis hn̄te bonū ⁊ sa porosū odoꝛē.qꝛ bon⁹ odoꝛ addit i coꝛpe ⁊ adaptat ei⁹ cōplōne ⁊ caloꝛē foꝛtificat nālē.Expōne ei⁹ in.iiij.cib.

Ꞓ Uetustaꝝ ifirmitatū queādmodū sꝫ asma calcul⁹ emoroyde nariū mala vlcera ⁊ siłia accñtiū puerł ⁊ ifātib⁹ mł totiēs aliq̄ sanāf̄ i.xl.dieb⁹ vel i.vij.mēsib⁹ vł i.vij.ānis.⁊ aliq̄ sanāf̄ pueris i pductōe piloꝝ i genitalib⁹ ⁊ puellis i tpe eruptōis mēstruoꝝ.·Par.vi.de signis moꝛtis.

Ꞓ Percussio vel lesio fcā i lacertł tipoꝝ ipoꝛtat spasmū febrē obstupefactōez meliaz magł q̄z i oib⁹ alijs lacertł pp̄ vicinitatē sui ad pncipiū nerui.⁊ iō circūdat⁹ fuit lacert⁹ iste ⁊ sepult⁹ inter duo ossa.xi.iuuamētoꝝ.

Ꞓ Cū disrūpif̄ tūica vuea nimia disruptōe ⁊ fluit tē hūiditas albugiea ⁊ egredif̄ ex eā pueitq̧ ad tunicā coꝛneā:accidūt ex h̄ due ifirmitates:q̄ꝝ vna ē casus tunice vuee.s. hūiditatē cristallinā:aliaq̧ decursus spūs ⁊ ei⁹ exit⁹ p illud vuln⁹.iiij.moꝛboꝝ ⁊ accidentium.

Ꞓ Apata oꝛta i mēbꝛis nobilib⁹ iterficiūt subito ⁊ apata accñtia i mēbꝛis itrisec⁹ ignobilib⁹ iterficiūt pp̄ sui magnitudinē debilitatē v̄tutł ifirmi vel erroꝛē i ɔsilio accidēte.Expositōe eius i pꝛima pꝛonosticoꝛum.

Ꞓ Coꝛpoꝛa nostra qꝛ nō pmanēt i statu vno:nō i quātitate pp̄ illō qð ipsa resoluit:nō in q̄litate pp̄ id qð alterat illa ab extriseco:oꝛdiata fuit i cōpe nr̄o ad repatōz coꝛruptōnis icidētł i q̄titate v̄tus nutritiua:⁊ ad repādā coꝛruptionē icidētē i q̄litate posita fuerūt duo gña spūs:q̄ꝝ vnuz ē p motū pectoꝛis:⁊ aliud p motū pulsus.quinta expositione eius in sexto epidimiarum.

Ꞓ Supfluitates frigide cū a capite defluāt ad stōm calm vel cū supfluitates całe defluūt ad stōz fridū hui⁹ difficilis ē cura sicut pbatū ē.⁊ cū hūoꝛes fridi ffatici defluūt ad stōz całz hui⁹ difficił ē.⁊ cū vēter ē dur⁹ ⁊ ē i eo vomit⁹ difficultas h̄ multo magł difficił ē cura.vi.ɔsilij sāitatł

Ꞓ Doloꝛ vehemēs ex sicitate ē difficił curatōis aut ipossibilis ⁊ multotiēs accidit h⁹ siccitas cū apate calido i cpate generato.xij.ingenij.

Ꞓ Neminē reperi patiētē spasmū ex apate cało i cerebꝛo liberatū eē nec audiui.Sꝫ hi tres modi spasmi.vꝫ.q̄ accidit ex repletōe membꝛoꝛuz neruosoꝛum aut ex humoꝛe moꝛditiuo membꝛa moꝛdente:aut ex frigiditate foꝛti p quam est instar glaciei in neruis recipiūt sepe curaz duodecimo ingenij.

Ꞓ Cephalea generata ex caliditate vel frigiditate est foꝛtis.⁊ cephalea generata ex siccitate est debilis.ex humiditate autez nullo modo accidit doloꝛ.multitudo v̄o humoꝛum in capite generat grauedinē nō cephaleaz nisi ex eis accidant opilatiōes ⁊ f̄m quantitatem opilatiōis tūc accidit cephalica.ij.miermir.

Ꞓ Apostemata oꝛta in radicibus aurium nō opoꝛtet te repꝛimere in pncipio:queādmodum alia apata multa.sꝫ oꝛte facere ɔrium medicari.s.ea medicaminibus attractiuis attrahentibus humoꝛē ledētem ex iterioꝛib⁹ coꝛpoꝛis.⁊ hoc ficia supappositа p̄ ipsis medicaminibus operatur:nec vnq̧ consulimus eoꝛum repꝛessionem nisi perraro:⁊ cū modice reṗssiuis doloꝛe absente ⁊ mūdificato toto coꝛpoꝛe pꝛius.ij.Miermir.

Ꞓ Apostemata oꝛta in radicibus aurium cuz incipiunt resolui sponte noli mouere aliquo modo.Sed cōmitte tūc totū negocium nature que si colligit saniez aperi tunc ea.⁊ euacua ipsoꝛum saniem aut resolue illa medicaminib⁹ ⁊ consume.tertio miermir.

Ꞓ Cū mā acuta fuerit i oculū a capite icipimus ab eūone coꝛpis vł p flōmiam vene ⁊ p solōnem vētris ⁊ post hec ab eūone capitis spāliter p gargarismū vel attractiōem māe ad partē ɔriā per appositōem siciaꝝ ⁊ similiū.⁊ aliq̄n apim⁹ venas pulsatiles vł icidim⁹ eas q̄ sꝫ ppe aures vł.s.tipoꝛa.⁊ postmodū ipꝫ ocłz medicāur.iiij.miermir.

¶ Impossibile est generari in pectore ꝛ epate apa flegmaticū. qꝛ pectus est maioris ꝛ fortioris soliditatꝭ ꝙ oia alia ad que peruenit hꝯ materia. ꝛ epar nō solū est solidū: sed cū hoc imutat cibū ꝛ alterat eū a sua nā. ꝛ silr non intrat corpus diafragmatis aliquādo ꝓpter eius soliditatē flegma viscosum vl' sanguis grossus ꝛ specialiter nerueā partem eius. xvi. pulsuum.

¶ Cū epar ꝛ stōus sunt debiles dñs hui⁹ sine dubio ad destructōez parat̃. ꝛ ideo necessaria ē eoꝝ ꝯfortatio ꝯtinue Oium vo itestinoꝝ cum debilis est virtus nō sperat̃ oriri inde malū: sꝫ renes ꝛ splen cū sunt debiles sunt ex illis in qbus nō est fiducia veniēdi ad maluꝫ: sed fit ex eis lesio inter lesionem intestinorum: ꝛ inter stomachi ꝛ epatꝭ lesionem. xvi. ingenij.

¶ In apate pectoris stōi ꝛ epatis vel alicuius mēbri colli vel capitꝭ liga manus ꝛ pedes. ꝛ in apatibus pedum liga manus. tertio ingenij.

¶ Epar ꝛ splē sūt mēbra magis parata ꝛ magꝭ apta suscipe sclirosim ex frequētatōe ciboꝝ grossoꝝ viscosoꝝ ꝛ similiter renes ꝛ ex sclirosibus mēbroꝝ ipsoꝝ aliq̄ est idissolubilis ꝛ aliqua difficilis dissolutōis. xiij. igenij.

¶ Curare studeas cura vigili vt nō accidat epati spleni ꝛ renib⁹ sclirosis. ꝛ multotiēs accidūt scliroses hꝯ hñtibus apa calīm i aliq̄ istoꝝ triū mēbroꝝ cū frequēter cibos sumūt q humores grossos gñant ꝛ viscosos. xiij. ingenij.

¶ Cū intestia grossa vlcerant̃ vel plagāt̃ facil' ē cura ipsorū. qꝛ grossa sūt ꝛ carnosa ꝛ i eis existūt medicamīa ꝛ morant̃. itestinaq̄ꝫ subtilia tarde curant̃. ꝛ itestinū ieiunum spāliter nūquā curā recipit cū accidit sibi plaga ꝑꝑ tenuitatē sui corꝑis ꝛ subtilitatē sensus ꝛ multitudinē venarū eius ꝛ continuum trāsitum colere pure per illud in quo semper est pura. vi. ingenij.

¶ Cortici q ē i manifesto corꝑis spālitas q̄dā iest quod in eo retinet̃ ꝛ ꝑsistit ex humiditatib⁹ fluētib⁹ ad cutē qcqd est grossuꝫ ꝛ terreū. ꝛ ex hoc accidit scabies ꝛ infirmitas noīata excoriatio ꝛ lepra. vltima medicinarum.

¶ Accidit ptisis paulatim ꝑꝑ apostemata indissolubilia vel ꝑꝑ apata sensui nō manifesta. in micropulsibus.

¶ Nō ꝓlōgat̃ collectio saniei in apatibus calis vltra diē vigesimū ꝛ i apatibus frigidis vltra sexagesimū. Expositione eius in prima pronosticorum.

¶ Nō pōt eē penit⁹ qn accidat cordi pestis cum adest tps mortis. ꝛ mors seqtur malā cōplōnē cordis ꝛ oiuꝫ membroꝝ corꝑis ꝯplōnē malā quātitate magna ꝛ maxie mēbroꝝ ꝯsimiliū nō sequit̃ mors cito. ꝛ illā que est specialis mēbris organicis sequit̃ mors subito quam fortis sincopis precedit. quinto scientiarum.

¶ Impossibile est cū mutent̃ oēs arterie vl'r i cordis passione rōne societatꝭ sue ad mēbꝝ egrotū: ꝛ mēbrū ꝑꝑ qd patitur cor pre alijs membris sibi vicinis ē pulmo ꝛ post pulmonem epar: ꝛ post epar diafragma: ꝛ post diafragma pectus. xvi. pulsuum.

¶ Cū he cāe oēs aggregant̃ sil' videlicet humoꝝ subtilitas mēbri raritas aeris ꝯtinētis cal'itas ꝛ medicine dispēsate virtutis vehemētia ꝛ infirmi cito resoluit̃ apa: ꝛ qñ subito aggregantur his ꝯ͂ria fit ꝯ͂rium. Expositione eius in sexto pronosticorum.

¶ Egrotantium mors accidit altero istorum modoꝝ: aut accidit infirmo crisis mala perfecte malicie ꝛ morit̃ ipso die: aut resoluit̃ virtus infirmi paulatim paulatī ꝛ morit̃ subito absq̄ꝫ crisi. iij. crisis.

¶ Ait Moyses. necessariū est ꝙ hꝯ mors subita sine crisi ipossibile ē ꝙ fiat i declinatōe egritudis nisi accidat ipsa ꝓpter peccatum qd accidit infirmo.

¶ Ois egritudo que sedat̃ absq̄ꝫ purgatōe manifesta aut exitura magne quantitatis in maligniorem dispositionē ꝙ fuit recidiuat. tertio crisis.

¶ Oēs modi qbus morit̃ q morit̃ sine crisi tres sūt. ꝓm⁹ ē mors que fit in ꝓn° paroxismi febris. secūdus est mors que fit in statu paroxismi. ꝛ tertius est mors que fit in declinatōe paroxismi febris. ꝛ h̄ min⁹ alijs accidit. iij. crisis

¶ Oium supfluitatū corꝑis eūo est duob⁹ modis. aut per corꝑa circūdātia ipsas q̄ a se ipas expellūt ꝛ excutiūt: aut ꝑ egressionē supfluitatū ipaꝝ fluētiū a corꝑib⁹: que ipsas circundant debilibus non valentibus eas constringere nec retinere.

¶ Caueas lenire ventrem in principio apostematum ani ꝛ circūiacentium membrorum: nec prouoces vrinam in pricipio generationis apostematum in vesica virga ꝛ renibus: nec prouoces mēstrua in principio generatōis apostematis in matrice ꝛ eius concauitate. ꝛ nō prouoces vomitum in principio apostematis stomachi vel meri. ꝛ cū guttur ꝛ supmū oris ꝛ lingua ꝛ qd in ore ē icipiūt apari caueas a gargarizatōe. qꝛ gargarismus in locis hꝯ cōparat̃ solutōi ventris in apostemate intestinoꝝ: ꝛ ꝓuocatōi vrine i apostemate vesice: ꝛ vomitui in apostemate stomaci vl' meri. iij. ingenij.

¶ Appositio sicie i loco occipitij est vnū de potioribus iuuaminibus ad ꝓhibitōem fluxus mãeꝝ ad oculos: ꝛ h̄ fieri nō oꝫ nisi post vniuersalem euacuationeꝫ corporis totius. xiij. ingenij.

¶ Appositio sicie attrahit que sunt in profundo corporis ꝛ euellit apostemata multe duriciei ꝑ medicinis ceteris attractiuis: que faciēda nō est nisi sit totū corp⁹ ꝑus euacuatū. qꝛ cū apponis sicias i mēbro corpore repleto mãꝫ ad ipm attrahis magis. ꝛ ideo cum apponis appone eā in ꝑte remota a mēbro patiēte. vt mã ad oppositū sicut diximus attrahatur. xiij. ingenij.

¶ Memēto ꝙ medicamīa resolutiua oꝑata ad medelaꝫ mēbri alicui⁹ repleto corꝑe magis attrahunt ad mēbꝝ ꝛ replēt ꝙ euacuāt. ꝛ ideo cū medicarꝭ apata calida ꝛ reliqua nō cōfidas in dispensatione resolutiuoꝝ nisi postq̄ꝫ euacuaueris totum corpus. xiij. ingenij.

¶ Medicia resolutiua cū oꝑat̃ i ꝓn° resoluit id qd retinetur in mēbro: ꝛ attrahit ad locū resolutiōis plus materie quā resoluerat. ꝛ iō durāte mã in fluxu ꝛ descensu in mēbro patiēte oꝑanda sunt tūc ꝓhibētia ꝛ reꝑmētia ad fortificatōez mēbri euacuatōe facta ꝑus. vel attracta mã ad diuersum. ij. ingenij.

¶ Putāt aliqui ꝙ illud qd est valde stipticū sit potius oibus stipticꝭ in ꝯstrictōe. ꝛ illud qd est valde resolutiuū sit iuuatiui⁹ potius oib⁹ resolutiuis qbus idiget̃ ad resolutionē. ꝛ nō itellexerūt ꝙ q̄libet istaꝝ duaꝝ virtutū quāto magis est fortior tāto magis gñatur ex ea fortior dolor i mēbro apato. qꝛ a stiptico ꝑꝑ sui stipticitatē gñatur qd simile ꝯtusioni siue ꝯtritōi mēbri subam recolligendo ꝛ restringēdo nimia restrictione. a medicaminibus vo acutꝭ que resoluūt̃ maxima resolutiōe gñat̃ i mēbro apato qd simile corrosioni. ꝛ ideo ver temperatuꝫ in qualibet istarum duarum virtutum est melius quam transcendens. quinto miermir.

¶ Non refrigeres neq̄ꝫ reprimas herisipilam nisi purgatū corp⁹ sit ꝑ solōnē vētris ꝑus cū medicia purgāte colaꝫ qꝛ si ꝓmittis refrigeratōeꝫ ꝛ reꝑcussionē añ eūonē fit fortis expulsio a mēbro habente herisipilam ad mēbꝝ nobile nobilitatꝭ magne. xiiij. ingenij.

¶ Hunc magnū canonē excellētꝭ ꝓuisiōis oꝫ te hēre semꝑ i memoria tua. Et ē cōmisce i medicia dispēsata ad propositū ꝛ itētōeꝫ aliquā multotiēs medicias alias icōueniētes ꝓposito ꝛ itētiōi illi q̄ medicine si nō ꝯueniāt ipsi ꝓposito non debent ꝯ͂riari ipsi vel sibi aliquaten⁹ nec etiam aduersari. vij. miermir.

¶ Ait Moyses. sicut immiscemus masticē que est medicina stiptica cū solutiuis ad ꝯfortatōez oris stōi ⁊ ꝓhibitionez abhoiatōis medicinaꝝ solubiliū ⁊ vomicaꝝ: ⁊ sic īmiscemꝰ dragagā. ad ꝓhibitōez nocumēti collogn. i itestis

¶ Cita resolō spūs ⁊ sincopis accidit sbtilitate hūoꝝ ei cuius hūores sūt modici ⁊ sbtiles. Et si egritudo hec cū apa te epis vel stōi fuerit nō curat̄ aliq̄ mō. qꝛ virtꝰ eiꝰ ꝑꝑ apa qđ cibū ꝓhibet ē ꝑempta. xij. ingenij.

¶ Impossibile ē te hēre vnā medicinā ad medelaz oīum corpoꝝ. qꝛ diuersitas cōplōnuz corpoꝝ ⁊ etatū regrit diuersas medicinas. ⁊ ꝑꝑ hāc cām oꝫ te habere duas medicinas paratas vnā fortiorē oībus ītrantibus genus eiꝰ. ⁊ aliam debiliorē ⁊ ipsas iuxta necessitatē cū opus fuerit immiscere. tertio catagenis.

¶ Sudor fit extra naturam. qꝛ cum cursus corporis fit secundum actionem nature ⁊ naturalibus dominans vicerit ipsuz ad cutem ipsa humiditas non mundatur. Expositione eius in prima afforismorum.

¶ Explicit particula tertia.

¶ Incipit particula quarta continens afforismos de pulsibus ⁊ ipsorum significationibus.

Ulsus est causa duorum iuuaminum. hoꝝ primū melius ⁊ potius est conseruatio caloris naturalis. ⁊ secundum est generatio spiritus. tertio decimo pulsuum.

¶ Spēs pōderꝭ noīati ī generibꝰ pulsuū ē mēsuratio tꝑis dilatatōis ad tꝑs getꝭ qđ ē pꝰ illđ. ⁊ tꝑis ꝯstrictōis ad tꝑs getꝭ qđ ē pꝰ illud. qꝛ qđlꝫ hoꝝ duoꝝ tēpoꝝ īdubitāter hꝫ ordinatōez nālē ꝺm vnāquāq; etatē q̄ qn̄q; gubernat̄ ꝺꝫ nām. ⁊ quādoq; mutat̄ a natura: in megapulsibus.

¶ Cognitio pōderꝭ ꝯꝑhēdit̄ ī pulsu valde forti. ⁊ citra hūc nullo mō ꝯprehēdi potest pōdus aut cōprehendit̄ cōprehensione a veritate remota. vij. pulsuum.

¶ Signū qđ significat fortitudinez virtutis semper nec fallit est pulsus fortis equalis. ⁊ similiter est pulsus magnus. Particula. vi. de flobotomia.

¶ Nouiter geniti pueri pulsus ē spissus ⁊ velox. senis vō ē paruus ⁊ tardꝰ. ⁊ reliq̄ꝝ etatū pulsus ē mediꝰ ītervtrūq; iuxta ascēsionis ⁊ descēsionis sui gradū. sꝫ etatis iuuētutis potissime ē pulsus magnꝰ ⁊ fortis cuiꝰ magnitudo ⁊ fortitudo diminuit̄ ꝺm degradatōez: adeo ꝙ fit ī senectute ꝑuus ⁊ debilis. Et a tꝑe natiuitatis vsq; ad statū iuuētutis addit̄ pulsui magnitudo ⁊ fortitudo: iuxta ascensionis gradum. xi. pulsuum.

¶ Pulsus tardus debilis ⁊ paruus he spēs tres cū ꝑueniunt ad sui vltimū sunt valde timende: ⁊ hoꝝ dn̄i sūt ī ꝯtinua dubitatōe. ⁊ nō ē ita de magno ⁊ forti ī vltio. sꝫ velox ī vltio ē securior ⁊ salubrior tardo ī vltio. xiiij. pulsuum.

¶ Pulsus ineq̄lis ī paroxismis significat ꝙ cā īequalitatis eius est certa mutatio egritudinis. vel. n. mutat̄ egritudo in mēbꝝ ignobile ⁊ liberatur egrotās. vel mutatur in mēbrū nobile ⁊ destruitur. ⁊ non significat̄ ex īeq̄litate impari aliquod certum. quarto pulsuum.

¶ Pulsus ineq̄lis parilitatis significat ꝙ cā ineq̄litatis ē certa mutatio. ⁊ contrariū huius significat ꝙ cā ipsa est mutatio incerta. x. pulsuum.

¶ Oēs spēs pulsus īeq̄lis vltra vnā ꝑcussionē sequūt̄ malā cōplexionē cordis inequalē aut pestē aduenientez stō siue virtuti. x. pulsuum.

¶ Uirtus debilis in seipsa raro facit pulsū īeq̄lē ꝺm plures ꝑcussiōes. ⁊ v̄tus fortis ī seipsa aggrauata multitudīe hūorū fac̄ pulsū īeq̄lē ꝺm plures ꝑcussiones. x. pulsuum.

¶ Primus status virtutis debilꝭ ⁊ parue facit pulsum valde debilem ⁊ valde paruum. ⁊ secūdus status virtutis debilis mutat pulsum in appositione digitorum supra arteriam positorum in mutatione que dicitur cauda soricīa tornatilis velocitate secūda. ⁊ status virtutis destructe ⁊ dissolute magis illa mutat pulsuz in mutatōez q̄ noīatur cauda soricina finitiua. x. pulsuum.

¶ Pulsus fortꝭ ꝑcussiōis tactū fortiter ꝑcutiētꝭ ⁊ silr̄ spēs pulsus duri ꝺꝫ modū pulsus tremuli ⁊ spissi. viij. pulsuū.

¶ Nunq; īuenit̄ pulsus valde magnꝰ vel valde fortis tardus. sꝫ tn̄ multotiens inuenis pulsum valde magnum velocem ⁊ non tardum. v. pulsuum.

¶ Pulsus ꝯtinet hec oīa. s. multā fortitudinē: ⁊ multā duriciā ꝺm ꝙ pōt repiri duricia cū multa magnitudīe. huiꝰ ꝯstrictio ē magꝭ māifesta ⁊ magꝭ apparēs q̄ oīum alioꝝ. Sꝫ pulsus stricti ꝯstrictio ē īcognita ⁊ nescit̄ nec sentit̄: mō aliquo ꝑncipiū motꝰ ꝯstrictōis eius. primo pulsuum.

¶ Omnis egrotatio que vertit pulsum in spissitudinē cū augmētatur elongat̄ ⁊ fortificat̄ adducit pulsui inequalitatem significantem ꝙ corpus arterie truncatuz est ⁊ redactū in minimas particulas non ꝯiūctas. i. micropulsu.

¶ Inequalitas est corruptio parilitatꝭ ꝺm quamcūq; speciem: ⁊ impossibile est inueniri pulsum inequalis parilitatis nisi raro. cum vero pestis est parua facit pulsum inequalis parilitatis: ⁊ cum magna pulsum inequalis imparilitatis. in pulsu paruo.

¶ Est alā ꝯplō calior sua nāli ⁊ ꝯplō arteriaꝝ fridior sua nāli vel eꝯ. ⁊ similiter ē cordis. ⁊ accidit aliq̄tiēs ꝙ corpus cordis ē fridiꝰ sua ꝯplōne nāli. ⁊ suba reꝝ circūdatarū a vētriculꝭ eiꝰ calior vlꝭ eꝯ. ⁊ fit pulsus tc̄ silꝭis pulsui nāli. Et silitudīes haꝝ egritudinū decipiūt et faciūt errar̄ n̄ solū ignorātes veꝝ ēt ꝑitissimos medicoꝝ. xv. pulsuum.

¶ Dissoluta virtꝰ paruū debilē ⁊ spissū valde pulsū operatur. ꝯtrita vō ⁊ grauata facit pulsum inequalē ⁊ inordinatū: ⁊ vertit pulsum in eā inequalitatē que est ꝺm vehemētiam ⁊ magnitudinem: ⁊ he ꝓprie sunt ⁊ maxime ineq̄litates v̄tutꝭ ꝯtrite. ⁊ eius q̄dem que multum lesa est parui etiam que multum lesa sunt magni. in pulsu paruo.

¶ Coadunatur in stomachi ore multotiēs humor malus qui mordet eum ⁊ infrigidat operaturq; pulsum paruuz ineq̄lē. imparē. qꝛ paruitas pulsus eueniens ex eo qđ infrigidat est maior illa que mordet. ⁊ eq̄litas pulsus eueniēs ex eo qđ mordet ē maior illa q̄ infrigidat. ꝑma feb.

¶ Mordicatio oris stomachi vomitus nausea singultus angustia ⁊ defectus. harum quelibet passionum facit pulsum spissum valde ⁊ debilē ⁊ quandoq; velocez moderate. contritio vō stomachi absq; ipsarum causaruz aliqua facta. sꝫ que accidit a cibarijs nullam habentibꝰ v̄tutē aggrauātibꝰ ⁊ molestātibꝰ q̄titate sola. ⁊ silr̄ q̄ fit q̄busdā humidis ꝯfluētibꝰ ī stōꝫ īfrigidātibꝰ ⁊ nō mordētibꝰ ipꝫ pulsū raꝝ ꝑuū tardū ⁊ debilē opat̄. i. pulsu paruo.

¶ Cū ē ī arteria mala ꝯplō īeq̄lis humidioris vel calidioris ꝑtis fit pulsus maior ⁊ velocior. ⁊ cū est partis fridioris vel ficcioris fit pulsus minor ⁊ tardior. x. pulsuum.

¶ In ꝑnꝰ oīuz febriū ex putredīe motꝰ ꝯstrictiōis arterie ē valde velox qđ signū ē valde remotū a falso. ⁊ oꝫ te magꝭ ꝯfidere ī hꝯ signo ī itroitu cognitionis q̄ ī aliquo alio. ⁊ silr̄ ē pulsus ī augmēto ⁊ additōe. sed in tempore status motus ⁊ restrictōis ⁊ dilatatōis est velox. xv. pulsuum.

¶ Quotiēscūq; īuenerꝭ ī ꝑnꝰ febris pulsū aut magnū: aut alienū a duritia nullo modo talis febris ē febris ethica. ⁊ cū pulsus ē fortꝭ ⁊ magnꝰ absq; duricia manifestū signū est ꝙ est febris. ⁊ cum inuenis pulsum debilē paruum ⁊ arteriam duram tunc est febris ethica. xv. pulsuum.

¶ Cum multa materia frida ꝑuenit ad cor tꝑe ꝑncipij accessionis febris venit egrotans ad statum ꝓximum morti. ⁊ hec significat mutatio pulsus q̄titate magna ad tarditatē raritatē ⁊ paruitatē: que tria debilitas si sequatur ī quātitate multa egrotās moritur ipsa hora. xvi. pulsuū.

¶ Cum pulsus arteriarum omnium est debilis virtus animalis est debilis i seipsa ex male complexionis corporis cordis causa vt cognitum est. ⁊ si hoc accidat i aliquo mēbro corporis tunc illius membri soluʒ complexio est mala. Et cum vnius eiusdem arterie pulsus aliquando ē debilis: ⁊ aliquando fortis non est tunc virtus debilis in seipsa. sed tamen est ibi multa materia que aggrauat ⁊ strāgulat virtutem. xvi. pulsuum.

¶ Uene membro egrotanti proxime sunt parate imutari molliciē ⁊ duriciē: ⁊ vene remote a mēbro egrotāte non sunt parate imutari in illud nisi ꝑ iterpositōem cordis iter ipsas ⁊ membrum egrotans. x. pulsuum.

¶ Cum est infrigidatum corpꝰ cordis in seipso calefactuʒ humectatum vel desiccatū multum secundum dominium male complexionis in se dominantis facit pulsum debilem. q2 pestis cecidit in cordis virtute. ⁊ cum est calefactus aut infrigidatus sanguis ⁊ spiritus qui continetur a capsula cordis vel est calefactuʒ vel infrigidatum corpꝰ capsule cordis vel pulmonis ⁊ protēditur illa mala complexio vsqʒ ad cor nec dominatur i eius corpore ex his fit immutatio pulsus alia ab ea que fit ex peste in cordis virtute cadente. xiij. pulsuum.

¶ Cum sanguis ⁊ spiritus contenti in corpore cordis aut a corpore capsule cordis vel pulmōis immutant suas cōplexiones in siccitatem aut humiditatem non mutatur causa necessaria eiꝰ ab eo qđ prius erat. q2 caliditas ⁊ frigiditas sunt que immutant causas. xiij. pulsuum.

¶ Pulsus vene in statu crisis est multotiens inequalis. ⁊ maxime cum in crisi est maximꝰ labor pulsus factus fluctuans spei est qđ significat sudorem. pulsus autem durꝰ non significat nisi vomitum ⁊ sudorem. ⁊ pulsus altus ē signum commune omnibus speciebus euacuationis. ⁊ similiter est pulsus fortis. Cum autem est pulsus magnus significat motum nature ad exteriora corporis ⁊ non ad interiora cū fluxu sanguinis nariū vel cū alia re. iij. crisis.

¶ Cum augmentatur calor corporis primo immutat pulsum in magnitudine. ⁊ cum augmentatur magis addit magnitudini velocitatem: ⁊ cum plus illo augetur adiūgit velocitati spissitudinem: ⁊ cum infrigidatur corpus primo quod apparet in pulsu est tarditas: ⁊ secundario tarditateʒ raritas sequitur. ⁊ tertio sequitur paruitas raritatem. ix. pulsus.

¶ Arterie cum circundantur ab aliquo quod eas impellit. ⁊ loca dilatationis earum impediuntur siue alius humor fit siue apostema fiunt pulsus inequales in suis ictibus. ⁊ similiter cum multū sanguinis in arterias vel venas fluit fiunt pulsus inequales eadem inequalitate. Et in summa quotienscunqʒ aliquid impellit arterias forti impulsione vel opilat eas fiunt pulsus inequales in ictibus suis. x. pulsuum.

¶ Mollicies instrumenti adducit magnitudinem in pulsu ⁊ dominium frigiditatis in corpore ⁊ adducit paruitatem. Et q2 dispositio frigiditatis in corpore adducit paruitatem. ⁊ dispositio molliciei instrumenti magnitudinem fit tunc pulsus equalis. Et similiter contraria adducentia equalitatem virtutum causarum immutantium pulsum per eam equalem pulsum faciunt. ⁊ putatur tūc ꝙ is cuiꝰ talis status est in ergotatōe sit in suo statu nāli ⁊ nō est ita vt qlibet pulsus nālis fit eq̄lis inter extrema nec quilibet pulsus equalis sit naturalis. ix. pulsuum.

¶ Queādmodū seqtur pulsū fluctuantem cum ēpuꝰ pulsus v̄miculosus sic seq̄t v̄miculosus cū cessant eiꝰ motus magni ⁊ remanet in eo vnꝰ motus pulsus vermiculosus ⁊ est motus valde minimus similis motui formicarum. ⁊ est in eo vera inequalitas. tamen propter eius paruitatem nō comprehenditur a sensu inequalitas eius. ⁊ talis pulsus est magnus paruitate debilitate ⁊ spissitudīe. nec inuenitur maior nec debilior pulsus neqʒ spissior illo. ⁊ inuit velocitatem ⁊ non est velox. primo pulsuum.

¶ Resolutionē virtutis in principio sui sequitur multotiens pulsus vermiculosus. ⁊ in fine sequitur eam vermiculosus. ⁊ defectionē virtutis absqʒ febre vel cum febre parua sequitur pulsus mutatus in debilitatē ⁊ paruitatē tarditatem ⁊ raritatem. primo in micropulsis.

¶ Fit pulsus durus in febre effimera putrida ⁊ febre ethica ꝑꝑ aliquā cāꝫ imutatiū pulsus: nō ꝑꝑ febrē. Nā ꝓpetas febris inquātū febris nō tenet aliquē statū ex statibꝰ duriciei pulsus: ⁊ secundum magis inuenitur pulsus durus in febre ethica. prima febrium.

¶ Uidetur pulsus spasmati ꝙ vehemēs sit ⁊ magnus: ipe tñ neqʒ paruus neqʒ debilis est: nō tñ inquātū apparet ē q̄dam vehemens ⁊ magnus. recipit. n. ꝑcussio eius que iequalis est ⁊ est quasi ex saliente sursum commorans tremulo similis. In pulsu paruo.

¶ Quies interior non prohibet suam certam cognitionē aliq̄ tēpore. sʒ tñ percipit̄ hec cognitio in pulsu valde forti cum tangitur strictio tactu. v. pulsuum.

¶ Non tangas arteriam in aliqua specierum pulsus stricto tactu ne impedias virtutem. quinto pulsuum.

¶ Cum virtus est fortis ⁊ corpus arterie durum ⁊ causa necessaria est multa fit pulsus tremulus. ⁊ cuʒ aliqđ istorum deficit tremulus pulsus non fit. decimo pulsuum.

¶ Uirtus debilis debilitate multa non facit pulsum debilem tantum: sed facit ipsum paruuʒ. ⁊ propter eius paruitatem facit eum spissum. Et virtus fortis pulsum propter suam fortitudinem magnuʒ si a causa necessaria nō mutatur. xiij. pulsus.

¶ Pulsus vermiculosi causa est virtus debilis. ⁊ pulsus fluctuantis est multa humiditas ⁊ aliquando instrumentum molle. x. pulsus.

¶ Generale in quolibet pulsu inequali accidente aut opilatione: aut impulsione facta in stomacho: aut humoribꝰ quantitatiue superantibus virtutem. aut mala complexione inequali que cordi accidit ꝙ inequalitas in vna ꝑcussione est fortior ⁊ durior q̄ꝫ in multis percussionibus. sʒ debilitas i pulsu fiḡt ꝙ ipsiꝰ cā est mala cōplexio cordis. Et ineq̄litas i pulsu nō est ꝑꝑ debilitateʒ adiunctam alicui causarum quas nunc diximus. xiiij. pulsuuʒ.

¶ In hidropisi vtrea per id qđ ꝯgregat̄ in vētre de humiditate dilatant̄ vene ⁊ infrigidant̄ fitqʒ pulsus vrgēs ad duriciā paruꝰ ⁊ spissus maxīe cū adest febris. Sʒ hidropisis carnosa hʒ humectare corporis mēbra dura oīa ⁊ ma defacere. ⁊ sic pulsuuʒ fluctuātē operat̄. xij. pulsuum.

¶ Neminē scio liberatū ab aꝑate lateris cuiꝰ pulsus ē durus nimia duricie paruꝰ ⁊ spissus valde. xvi. pulsuum.

¶ Nō attēdas motum arterie scđm eius triplicē dimēsionē: queādmodū motū corꝑis q̄drati vel tornatilis ⁊ similium. Sed considera illius motum rotundum esse queādmodū est motus pile. q2 motus arterie manifestatur sensui perfecta rotunditate. vij. pulsus.

¶ Nunqʒ inuenitur pulsus tardus valde ⁊ paruus virtute existente forti etiaʒ si causa necessaria sit diminuta nimia diminutione. ix. pulsus.

¶ Pulsus duaꝝ ꝑcussionū aliq̄ñ ē ex cōplexiōe mala valde ⁊ ꝑua duritie arterie. ⁊ aliq̄ñ ē ex nimia duricie ⁊ virtute ōbili vel ex grossitie aut m̄ltitudinē hūoꝝ. x. pulsus.

¶ Uirtus in statu eq̄litatis a motu ꝓhibita repletōe m̄lta aut opilatōe aut impulsione aliqua in stomacho facta pulsum campolum operatur. x. pulsus.

¶ Pulsum incidentem operatur instrumenti mala complexio inequalis.

¶ Explicit quarta particula.

¶ Incipit quinta particula de vrinis.

Oportet in oībus febribus cuꝫ febris sit egritudo ī venis vt sit plurimū illius in quo tendis cōsideratio ī vrina. ⁊ ideo qui habet lateris apostema oportet te pri⁹ cō-
siderare ī eo qđ expuitur. deinde ī vrina. qꝛ nō
ꝑt eē qn cū apate lateris sit feb. Si vō egritudo fuerit ī vē-
tre ⁊ nō fuerit cū ea febris tc̄ nōꝫ nisi vt ꝯsideres egōnē:
⁊ si fuerit cū ea feb. tūc oꝫ cū ħ vt ꝯsideres ī vrīa. ꝑ crisis.

¶ Ipostasibus residentibus in vrina in febribus putri-
dis melior est ꝙ̄ ex humore putrefacto fit qui digeritur
a vena que circuitur ex quo fit in vrīa hipostasis residēs
alba lenis ⁊ equalis absq̄ odore malo. prima febrium.

¶ Omnes partes vrine in colore ⁊ substantia equales si-
gnificant victoriam ⁊ dominium nature supra morbum.
⁊ id qđ congregat ventositatem in vrina est humor frigi
dus qui significat longitudinem morbi. Expositione ei⁹
in sexto afforismorum.

¶ Melior vrinis egrotantium est que similis est vrine ꝑ-
fecte sani. ⁊ est vrina cōpleta digestione digesta cuꝫ equa
li substantia ⁊ colore declinante ad citrinum tinctum vł
rubeum clarum. ſꝫ potius ad citrinū tinctuꝫ ꝙ̄ ad rubeū
clarū. veluti si aquam acciperes ⁊ ei aliquid aquositatis
sanguinis vel citrine colere ꝑmisceres. septimo crisis.

¶ Laudabilior spēbus omnibus vrinarū est illa q̄ est pul
chri coloris ⁊ est in ea nebula alba lenis ⁊ ꝯtiua. ⁊ p̄cipue
cum residet ī fundo vasis. ⁊ cū nebula ipsa pendet ī me-
dio est minor prima. ⁊ cū ipsa nebula eminet ī sup̲ficie ē
rarior scđa. ⁊ he tres spēs sign̄t digōnē. ⁊ spēꝝ aliaꝝ oīuꝫ
vrīe aliq̄ sign̄t īegōnē: ⁊ reliq̄ sigant destructōeꝫ. ꝑ crisis.

¶ Ipostasis laudabilis comprehenditur rebus duabus.
vna ipsarum est vt nō sit disiuncta ⁊ diffusa sed coaduna
ta. ⁊ alia vt ita sit oībus horis. qꝛ vrina q̄ est sine sedimīe
ī vna hora deīde ī hora alia cū sedimīe apparet significat
digestionem egritudis non esse completam. primo crisis

¶ Ipostasis laudabił perfecte digestiōis significat ꝙ na-
tura superauit morbum ⁊ incipit expellere humoreꝫ cau
santem morbum, ⁊ post istā ī bonitate est vrina que emit
titur turbida: post cuius emissionem statim residet in ea
residentia laudabilis. qđ significat ꝙ natura incepit ope
rari ⁊ in proximo operatio eius ꝑficiet̄. Minor vō in bo-
nitate isto secūdo modo est que emittitur turbida ⁊ po-
stea clarescit. nec residet in ea residentia. ⁊ hoc significat
ꝙ tempus digestionis est remotum etiam si natura cepe
rit operari. primo crisis.

¶ Residet necessario in vrinis eorum quibus accidit fe-
bris ex quiete ⁊ ocio vel multitudine cibi residentia mul
ta. eorum vō quibus accidit febris ex cibi indigentia vel
labore sepius terminatur morbus absq̄ aliqua residētia
in ipsorum vrinis. ⁊ sufficit ad significationem digestiōis
vt appareat nebula alba continua in sup̲ficie vrīe vel in
medio pendens. primo crisis.

¶ Febris cum accidit ex humoribus crudis multum erit
sedimen in vrina. ⁊ cū accidit ex humoribus colłicis non
erit oīno aut erit paruū. Expositōe eius in pronosticis.

¶ Urinis omnibus infirmorum peior est vrina subtilis ⁊
clara que ꝓprie similis est aque ⁊ ē vltima emissio. ⁊ hec
est valde remota a digestione. minus tamen mala est q̄
emittitur subtilis ⁊ clara ⁊ statiꝫ fit turbida. ⁊ hoc signifi
cat ꝙ quāuis nondum natura agere incepit tamen: in ꝓ-
ximo sꝫ citra istam secundam in malitia est que emittitur
turbida: ⁊ permanet turbida: quod significat ꝙ materia
incepit pati digestionem ⁊ non intendit ad aliquam pro-
rogationem. primo crisis.

¶ Emittitur in vrina in quadam passionum renuꝫ amur
ca subtilis similis assellationi que emittitur in principio
egritudinis epatis que parum magis est sanguinea ꝙ̄ il-
la. sexto scientiarum.

¶ Urina pinguis cum colore inequali de genere colere si
gnificat calorem febrilem liquefacere pinguedinem. Et
vrina pinguis cum colore ⁊ substantia similis colori olei
significat calorem febrilem liquefacere carnem. ⁊ hec si-
gnificat destructionem. quia caliditas liquefaciens car-
nem fortior est caliditate que pinguedineꝫ liquefacit. iij.
expositionis eius in secunda epidimiarum.

¶ Uelox penetratio ⁊ exitus vrine aque similis est īegri-
tudine que dicitur diabetes. ⁊ ipsa vrina quidem est in fi
ne vltime elongationis a digestione ⁊ deterior vrinis. ⁊
hec significat mortificationem quandam duarum vir-
tutū naturaliuꝫ imutatiue. vꝫ. ⁊ retentiue. pr̄ia crisis.

¶ Ipostasis nigra significat aut caliditatem igneam aut
frigiditatem multam per que mors accidit virtuti natu-
rali. Et hipostasis plumbea accidit ex frigiditate multa
tantum. prima crisis.

¶ Omnis vrina perueniēs ad nigredinē est ī fine malitie
adeo ꝙ neminē vidi mingētem vrinā nigrā euadere. se-
cundum autem nigꝛ significat destructiōem maiorem.
Nebula autem nigra in medio significat minorē destru-
ctionem ꝙ̄ nebula in medio pendens. prima crisis.

¶ Urina alba subtilis vrina habens in superficie nebulā
eminentem vel in fundo residentem nigram seu fuscam
⁊ vrina habens corpora similia farro vel similia frustis
longis sunt mortales. Et similiter vrina nimis fetens vri
na pinguis ⁊ vrina dicta oleagina omnes he sunt morta-
les. he. n. vrine significant morbuꝫ in natura sui esse ma-
gnum. Particula sexta in temporibus egritudinum.

¶ Omnis color qui est in vrina excepto albo citrino ⁊ ru-
beo significat pernitiem vel maliciam. Et similiter quic-
quid apparet in vrina exceptis his tribus hipostasi vide-
licet vel nebula pēdēti vel natanti ip̄a ī superficie lauda-
bilibus significat maliciam vel mortem. primo crisis.

¶ Cum egritudo est tardi motus prolixa de consuetudie
est in ea fieri crisiꝫ per exiturā precipue si minxerit eger
vrinam tenuem crudam tempore longo. Et si minxerit
vrinam spissam plurimaꝫ in qua sit sedimen residēs lau-
dabile. tunc certum est ꝙ digeritur egritudo paulatim ⁊
cum exitura non accidit sibi crisis. tertio crisis.

¶ Cum egreditur in vrina aliquid simile frustis ordei vł
frustis lentis significat ꝙ hoc est ab epate. ⁊ cuꝫ frusta il-
la sunt similia carni significat ꝙ fit a renibus. ⁊ cum sint
similantia frustis longis significat ꝙ sint a vesica. ⁊ fru-
sta assimilantia farro in quantitate ⁊ duritie non alba si-
gnificant ꝙ liquefactio est in carne ⁊ in neruis. frusta ni-
gra significant ꝙ liquefactio est in carne splenis. Et vri-
na pinguis significat liquefactionem pinguedinis. ⁊ vri-
na similis vrine iumentoruꝫ significat multitudinē gros
si humoris. primo expositionis eius in sexto epidimiaꝝ.

¶ Ait Moyses. didici ex verbis Galieni in crisi sub cōpē-
dio ꝙ melior vrinis egrotantium que mingunt̄ ē illa ī q̄
app̲et sedimē laudabile. ⁊ hec vrina laudabilis vocat̄ p̄ᵃ.
qꝛ natura perficit suam operatōem ⁊ digerit mām mor-
bi. Et hanc seq̄tur ī bonitate vrina que emittit̄ turbida ⁊
post emissionē clarescit ī qua residet laudabił residētia.
⁊ hec significat ꝙ natura īcepit op̲ari ⁊ ī ꝓxio ꝑficiet suā
operatōeꝫ: ⁊ hec est secunda. Tertiaq̄ ī bonitate est que
emittit̄ turbida ⁊ clarescit nec residet ī ea residētia aliq̄.
⁊ hec significat ꝙ natura īcepit op̲ari nec ꝑuenit ad tēp⁹
digestionis. ⁊ hanc seq̄t̄ ī bonitate que emittit̄ turbida ⁊
remanet turbida. ⁊ ħ remotior ē a digestione ꝙ̄ p̄cedens
⁊ est q̄rta. seq̄turq̄ eam que emittitur clara subtił. deīde
fit turbida ⁊ hec siḡt ꝙ natura nondum īcepit operari. ſꝫ
tamē ī proxio incipiet. Et vrinis omnibus peior est que

emittitur subtilis ꝛ remanet in sua subtilitate ꝛ hec significat priuationem digõnis totalez in instāti tpe ꝛ futuro.

¶ Explicit particula quinta.

¶ Incipit pticula.vi.de sigĩonib⁹ egritudinū specialiū.

Significationes apoplexie cõprehēdunť p disposi tõez spirit⁹.si auferať motus spũalis totaliter est apoplexia maior ꝛ peior. ꝛ si ispiratio ꝛ expiratio est dura ꝛ angustiosa passio qdem fortis est ꝛ mētalis:nõ tamen pori silis.ꝛ si spũs sit diuersus nõ eiusdē ordis aliquando qescens:passio qdem est forti: sed non tenetur pori silis.Et si spũs sit vnius ordis passio est debil' qua si medic⁹ oia machieť est possibil' cura ei⁹.

¶ Amissio spũs fit aut ex defectõe vtut̃ pector̃ mouent̃ aut ex nimia friditate i cerebro dñante.quarto afforis.

¶ Desipiētia ex sola cal'itate absq; mãe cõruptõe est sil'is desipientie eminenti ex potatõe vini.ꝛ illa que fit ex colera citria habet sollicitudinem ꝛ tristiciam:cuius icēsio si augmenteť ꝛ muteť i coleram nigram quasi maniam facit.vi.afforismorum.

¶ Sternutatio i egritudib⁹ long̃ except̃ egritudib⁹ pector̃ ē signū bonū.q: sigť digõnem ꝛ vehementiaz vtut̃ i cerebro exñtem.Ex positõe eius i pma pronosticorum.

¶ Propũm signum spẽi repletõis que fit ſm vtutem est grauedo:ꝛ spẽi repletõis que fit ſm vasa est tensio. particula sexta de flobotomia.

¶ Accidit q͂ vene exteriores sunt plene extenseq;:nec sũt interiores ita sicut fit vel ex caliditate vel hora balneationis cum aqua calida.ꝛ accidit q͂ vene exteriores sunt vacue ꝛ inanite interioresq; replete fit ex forti frigore.ꝛ repletio venarum exteriorum non est signum multi sanguis nisi duobus pactis.pmuz est equalitas calor̃ i interioribus ꝛ exterioribus corporis.ꝛ secundum est calor extraneus q non ambit corpus vt est febris adurens. Particula sexta de multitudine.

¶ Accidũt nobis ex chimis mordicatiuis q̃tuor spẽs egritudinum a chimo q mordet parum illo accidit pruritus. ꝛ a chimo q mordet amplius illo accidit horripilatio. Et a chimo q multum mordet accidit tremor.ꝛ a chimo qui mordet magĩ isto accit scabies.Partic'a.vi.ð m'titudie.

¶ Ait Moyses.attēde qual'r posuit dñaz iter pruritũ ꝛ rigorē ꝛ tremorē p grad⁹ humoris mordicatiui tantũ.addens i ipsa pticula additamentũ ad pbādum ea q̃ dixit i pticula sua de rigore ꝛ tremore.Et dico q͂ nõ est diuersitas aliqua iter ea que dixit hic ð tremore.ꝛ ea que dixit ibi de rigore.q: vtruq; dictũ est verũ.nam p ipsoꝝ statũ hꝛ itentio eorũdē:q: nõ diuersificať fortitudo ꝛ debilitas humoris modicatiui nisi p varietatem locoꝝ eius.q̃niam pbauit i particula sua de rigore ꝛ tremore q͂ hũor mordicatiuus i statu opilatõis est i cute tantum.ꝛ faciēs tremorem est i oibus membris que sunt sub cute ꝛ hoc ē verum.Comprehendimus igitur ꝛ nos ex eius dicto q͂ pruritus est i supficie cut̃ nõ i ea parte q̃ ꝯiungiť carni.

¶ Accidit hoibus ex multitudine flegmat̃ dulc̃ multus somnus.ꝛ ex multitudie flegmat̃ acetosi fames.ꝛ ex dominio flegmat̃ salsi sitis.ꝛ ex dñio flegmat̃ crudi cessatio sitis.Particula sexta de multitudine.

¶ Generatio sanici fit ex dñio caloris naturalis sup ipsis humoribus digerendis ꝛ imutandis.ꝛ tunc fiunt egritudo ꝛ dolor fortiores ꝛ acuitur febris ꝛ fortificať. ꝛ cum egrediť sanies remanet membꝝ incolume sicut erat.Cũ vo cessat calor naturalis vel tepet nec põt penitus digerere illos humores ,pter suã debilitatem:nõ generatur imēbro sanies nec dolor ledens ipsum neq; febris.s; putrefit ꝛ corrũpiť adeo q͂ desiderať nimis eius abscisio in toto.ꝛ simile accidit ei a quo recedit febris si apparuerit i eo signa expmētia mortē nec appuerit signa ,pnosticātia bonũ.Expositionis eius i tertia epidimiarum.

¶ Melācoliā cõpositā cũ frenesi significat ifirmi verborum multitudo.quandoq; q͂ est ex signis frenesis ꝛ taciturnitat̃ multitudo:qñq; q͂ est ex signis melancolie.iy. expositõis eius in tertia epidimiarum.

¶ Euacuatio superfluitatis augmentata habet fieri aliq̃ istarum trium partium.aut solutione ventris.aut vrina aut sudore.Et cum natura sponte ad aliquam istaruz trium partium declinat in euacuando superflua subtrahit se a duabus reliquis.Et ideo cum per sudorem crisis fieri dz constipatur venter ꝛ retinet vrinam necessario.ꝛ accidit egrotāti rigor ꝛ post rigorem sudor. Prima expositionis eius in sexta epidimiarum.

¶ Desiccatio lipitudinis que est in oculis.ꝛ sudoris qui ē in facie ad similitudinem pulueris significat malum. Et similiter obscuritas visus in egritudinibus acutis significat mortificationem visibilis virtutis. Pria expositõis eius in sexto epidimiarum.

¶ Signa si fuerint valde mala sintq; accidentia vel egritudines:ꝛ facies egroti appeat pulchra nimis similis statui naturali hoc nõ significat malum.ꝛ si signa fuerint ðbilia sintq; accidentia vel egritudies faciesq; eius sit valde dissimilis statui naturali hoc significat malum. sexto expositionis eius in.vi.epidimiarum.

¶ Nemo melancolicoruz est expers alicuius timoris nõ timēdi:que egritudo cum fuerit pura quod timeť videť sibi vnũ:ꝛ cuz egritudo est composita qð timeť: videtur sibi duplex vel triplex.Et ex his aliqui sunt qui timēt q̃libet rem ſm egritudinem sui fortem.Expositionis eius in sexto epidimiarum.Et dixit isuper i ipsa particula Halienus.Uirtus aĩalis seqtur compositõem corporis.ꝛ nomen melancolie ꝛ timor in lingua greca idem significāt.

¶ Cuz fluxus sanguinis narium tpe sanitatis fit sangnie malo oporet corpus reparari sanguine bono per cibos grossos venas replentes sicut est farrum. lac.caseus recens.carnes porcine agnine ꝛ edine.Et non cum fluxus sanguinis narium tempore sanitatis fit sanguine multo iy.expositionis eius in sexto epidimiarum.

¶ Unum ex veris ꝛ magnis signis significātibus in egris corporibus fortitudinem est oculorum ipsorum apertio ꝛ clausio sicut in sui tempore sanitatis.quarta expositionis eius in sexto epidimiarum.

¶ Colores lingue significant chimi dominium existentis in venis que sunt in partibus epatis renum ꝛ vesice.ꝛ lingua nigra est cui dominatur siccitas maxima ꝛ significat febrem adurentē.Expositõis eius i sexto epidimiaꝝ.

¶ Cibum vnctuosum ꝛ cibum dulcem saporat tantum q est sanus:egri vero saporant vniuersa cibaria except̃ his duobus secundum egritudinem suam. v.expositionis in sexto epidimiarum.

¶ Sudor frõtis ꝛ colli ꝛ partium pectoris significat debilitatē vtut̃ aĩalis freqũs idigestio.ꝛ esus coꝝ qb⁹ iest aliqua putrefactio ꝛ panis grossus sigť lũbricos i vētre.vy. expositõis in sexto epidimiarum.

¶ Inclinatur aliquis medicorum ꝛ putat sanguinem sup abundare in corpore ꝛ non superabũdat ꝛ hoc accidit ex caliditate aeris aut ira aut febre:quemadmoduz accidit mari dilatato ꝛ ipsum putat esse diminutum ꝛ non diminutus est.ꝛ hoc accidit ex frigiditate ipsum ad interiora corporis impellēte sicut mari accidit fluctuanti. Prima expositionis humorum.

¶ Colera nigra est valde mortifera cuz apparet aut i sputo vomitu egestione aut vrĩa.ꝛ post eā colera citrina cuz apparet pura ꝛ ceteri humores sũt minoris nocumēti cũ apparent in aliquo istoꝝ.secundo expositionis humorũ.

¶ Pustule cũ apparẽt ĩ lĩgua silẽs granis pentadactili nigri significant egrum nõ viuere die secũdo. Et cuz apparet in digitis manuuz in quacunqz febre apostema nigz simile grano orobi cum nimio dolore significat egrũ mori in quarto die. Particula sexta de signis mortis.

¶ Multotiens egrediunť cum vomitu vel egestione chimi nigri quoz egressio quãdoqz significat bonũ: sed colera nigra cũ egrediť cum vomitu vel egestione significat piculũ. qz cũ malitia est gñata adustio eius. minꝰ tñ periculosa est colera nigra que fit ex adustione multa fecis sanguinis. ⁊ piculosior est que gñať ex adustione colere. ipsa .n. magis nocet mẽbris ea plurima corrosione corrodẽs. Particula sexta de colera nigra.

¶ Is qui hz ɔtinuã experientiaz in his duobꝰ chimis facile cognoscit cãm. quare egressio colere nigre a corpe est signũ piculi. Is vo qui nõ exptus est admirať ⁊ ɔdicit dicẽs egressio alicuiꝰ nociui vel valde nociui a corpe signũ destructõis nullo mõ potest esse. Eadem particula.

¶ Cũ egritudo est maior ṽtute moriť sine dubio egrotãs ⁊ hoc significať ex eo ꝙ vides signa defectꝰ digõnis augmẽtari de die in diẽ. Et quãto magis ꝓlongať egritudo tãto magis mortalia signa apparẽt. Particula. vi. de temporibus egritudinum.

¶ Impossibile est aliq̃ tpe appere signũ significãs digõez quãdo sigt melioratõez ⁊ maximã bonitatẽ. sz sang. exiẽs a corpe ⁊ sudor ⁊ exiture appẽtes suo tpe ⁊ loco sunt vtiles: ⁊ inutiles non suo tpe apparentes.

¶ Signa digõnis sigñt ꝙ eger sanať ⁊ ñ significãt ꝙ necessario accidat sibi crisis. qz possibile ẽ ꝙ qñqz egritudo dissolvať paulatim lõgitudie diez. primo crisis.

¶ Supfluitas cuiuslibet membri corporis significat dispositionem que est in membro cuius ipa est superfluitas ⁊ ipsa digesta significat sanitatem sui ⁊ indigesta significat egritudinẽ. vnde vnũquodqz horum trium generum significat digestionem sibi propriam. Egestio nãqz que ẽ ꝺm dispositionem naturalem significat digestionem factã in vẽtre. ⁊ vrina significat digestionẽ factã tantũ ĩ spiritus instrumentis. prima crisis.

¶ Jacere corpe supino ⁊ apto ore sine qbꝰ nõ est stertio significãt hec acctĩtia debilitatẽ vl' ebrietatẽ vl' dissolõnẽ. secũdo motuum lacertorum.

¶ Mania accñs ex humore melĩco est minꝰ mala ea que accidit ex adustione colẽ citrine. ⁊ ea q̃ est ex adustiõe colere citrine ẽ minꝰ mala ea q̃ est ex colẽ nigra. ex humore vo flegmatico nunq̃ mania fit.

¶ Ex hũore supabũdãte ĩ corpe cerebri q pueniť ex adustione colẽ accidit melĩa ⁊ pmutatio mẽtis cũ cursu veloci. ⁊ ĩ statu febriũ aduretiũ pmixtiones accñtes pueniũt ex acutis fumositatibꝰ q̃ ĩ cerebz ascẽdũt. iij. sciarum.

¶ His q patiuntur scotomiam ⁊ vertiginez ex cerebro accidit oculorum obscuritas casus ⁊ reuolutio ex re modica. ⁊ patientibus scotomiam ⁊ vertiginem ex ore stõi cordis tremor ⁊ fastidium accidit. ⁊ deide prescripta accidẽtia accidunt eis. iij. scientiarum.

¶ Ex patientibus emigraneam aliq sentiũt dolorẽ ẽ cranei. ⁊ aliq sentiũt ipz ĩ ꝓfũdũ capitl puenire totũ. Et dolor in emigraneo puenit ad finẽ diuidẽtẽ duas partes capitl. ⁊ cũ dolor ẽ ex vẽtositate fit cũ dolore tẽsio ɔiũcta. Et cũ ex superfluitatibꝰ colĩcis sentiť dolor mordicatiuꝰ. Et cũ ex multitudie hũorũ sentiť cũ eo grauedo. ⁊ cũ ɔiũgiť cũ grauedine color ⁊ calitas illi multi humores non sunt acuti. tertio scientiarum.

¶ Motꝰ lĩgue ẽ ex 7ᵒ pari parium nerui cerebri. ⁊ cũ lesa est ps dextra ⁊ ps sinistra cerebri ĩ loco generatiõis huiꝰ paris septimi: dñs egritudis huiꝰ ẽ ĩ despatõe taciturnitatis. ⁊ cũ lesa est aliq̃ ɔtiũ ipsiꝰ tũc accidit patiẽti dissolutionis aduentus que dissolutio ledit motum lingue secundum sui mediuz. ledit etiã mẽbra alia quãdoqz q̃ sũt sub caput. quarto scientiarum.

¶ Signa frenesis sunt. xvi. ⁊ sunt vigilia: somnus ingetas alienatio mẽtis que paulatim crescit: febris acuta continua: obliuio presentium: modica sitis. ⁊ eger incipit currere ⁊ furere: sputus malignus ⁊ spissus: pulsus paruus ⁊ defectiuus cum duricia: decerptio pilorum a vestibꝰ vel stipularum a parietibus. lingue grossities ⁊ nigredo: dolor posterioris partis capitis: siccitas lippitudinis oculorum ⁊ ex vno ipsorum emissio lachryme calide: fluxus guttarum sanguinis a naribus: falsus auditus: lesio virtutl motiue in corpore toto vel prope: ⁊ in figura decubitꝰ iacet infirmus prostratus: ⁊ cum difficultate respondet. ⁊ signa hec sunt aliquando omnia simul: ⁊ aliquando pro maiori parte. quinto scientiarum.

¶ Fluxus sãg. narium cum est factus ex pte in q̃ est apostema est laudabilis. ⁊ factus ex parte contraria est illaudabilis. tertio crisis.

¶ Quecũqz ex aĩalibꝰ ⁊ plãtl crescũt velociter ita velociter finiũt vitã suã. Expõnis eiꝰ ĩ scđa epidimiaz.

¶ Decurrũt in aliquibus egritudinibus acutis humores mali in pulmonez: quantitas quorum est modica nec generãt apostema. ⁊ ipis exeuntibus per sputum putat qui non expertus est in scientia medicine ꝙ egrotans patiať pleuresim vel peripleumoniam ⁊ non est ita. Expositionis eius in. vi. epidimiarum.

¶ Tussis maligne causa est aut fluxus fluẽs a capite: aut vlcus: aut apostema in aliquo instrumentorum spiritus ⁊ sanies collecta in pectore. tussisqz secure causa est: ⁊ mala complexio instrumentorum spiritus ⁊ grossities gutturis vel canne pulmonis. ⁊ tussis secura in febribus cum ẽ est nimis fortis calefacit partes pectoris ⁊ pulmonis. ⁊ augmentat potẽtiam febris ⁊ fortitudinem sitis. ⁊ cum est debilis ⁊ per longa interualla mouet membra ad attractionez humiditatis subtilis tẽperate quãtitatis que sitim diminuit ⁊ calorem febris. Expositione eius in. vi. epidimiarum.

¶ Cã mali spiritus eius videlicet quẽ operatur sicut diximus lacertus pectoris. ⁊ cã etiã quã opať lacertus qui infra costas existit est altera harum trium cãrum videlicz virtutl defectio cõstrictio instrumentorum spiritus. calor dominãs. s. cor ⁊ pulmonem. malum ãt spiritum qui fit caloris dominio tãtum. s. cor ⁊ pulmonez cognoscimꝰ per spiritum velocem fortem ⁊ spissum ⁊ emissionem aeris calidi ⁊ ebulientis per expirationem cum ĩsufflatiõe Et spiritum malum qui fit virtutis defectione tãtum cognoscimus per spiritum nõ velocem neqz spissuz ⁊ exitũ aeris liberum ab insufflatione oris ⁊ dispositione nariuz se constringentium extremitate sui: ⁊ que dicuntur folis duo cuz aer attrahitur. ⁊ hoc est illud quod significat potissime virtutis defectionem. Malum vo spiritum qui fit in constrictione instrumentorum spiritualium tãtuz cognoscimus per dispositionem pectoris qđ videtur extendi in magnam extensionem ⁊ spiritum velocez ⁊ spissum ⁊ emissionem aeris absqz insufflatione. q̃rto sciarũ.

¶ Tussis accidit ex mala complexione equali vel inequali que est in pulmone. ⁊ cum ipsa mala complexio est calida parum pondus spiritus immutat. ⁊ cum est calẽ multum generat desiderium attractionis aeris frigidi ⁊ potus frigidi: ⁊ cum prolongatur generat febrem. Et cũ cõplexio est parum frigida generat desiderium attractiõis aeris calidi ⁊ potus calidi ⁊ cum est frigida multuz ⁊ fortiter repletionem generat in pulmone. quarto scientiaz.

¶ Signum significans dispositionem pleuresis est continuus dolor qui non diminuitur per appositionem cata-

plasmatũ. Et signũ significãs magnitudinẽ pleuresis ⁊ ei⁹ maliciã ẽ augmẽtatio viscositatis sputi ⁊ ꝓhibitiõis egressus ei⁹ viscositate ⁊ tenacitate sui in mẽbris egris. Expositione eius in prima morboꝝ acutorum.

¶ Quicũq; ex sui nã similis est ydropico huic cito accidit ydropisis. et similiter qcũq; est similis ptisico cito accidit ptisis. Et quicũq; silis est melãcolico ei cito accidit melãcolia. ⁊ idẽ est iudiciũ in qualibet egritudine. ⁊ simile ẽ in accidentib⁹ anime. q: q est cito mobilis ad loquendũ mala verba cito incidit in permixtionez mentis. v. expositionis eius in sexto epidimiarum.

¶ Et dixit in tertia expositionis eius in tertia epidimiarũ ꝙ homini isensato mobili ⁊ valde veloci accidit pmixtio mentis ex modica causa. ⁊ ei qui est extra hõ non accidit mẽtis permixtio nisi ex causa magna.

¶ Color albus viridis significat epar apostematũ eẽ: ⁊ color viridis niger significat splenem apostematũ esse. ⁊ color albus phisticus significat apostematum pulmonem. ⁊ colores hi sunt cum ipsa apostemata minime sunt accẽsa. Expositionis humorum.

¶ Singultus significat malũ in eo qui habet epatis aꝑata Et spasm⁹ in patiente vigilias similiter. ⁊ tussis in ydropico supueniẽs significat mortẽ. Et sternutatio forte supueniens sponte ei qui singultuz patitur significat dissolutionẽ singultus. Particula sexta de signis mortis.

¶ Mala cõplexio cordis duobus modis est: aut in humiditatibus sibi necessarys: aut in eius corpore duro. Et mala cõplexio existens in suis humiditatibus est cuz iectigatione totius cordis ⁊ mala complexio ipsius cordis duri ẽ absq; iectigatione sui. xv. pulsuum.

¶ Febris ethica multotiẽs prouenit propter aꝑata epatis ⁊ stõi que nõ curata sunt recto modo. quinto febrium.

¶ Incuruatio vnguiũ ptisim significat. cuius causa ẽ vlc⁹ pulmonis. ⁊ denigratio lingue significat febrez adurentẽ: ⁊ permutatio coloris corporis in speciem aliaz a specie coloris permutati: cuius causa est splen: debilitatem epatis portendit. primo scientiarum.

¶ Signa malicie ascendentis supra hec eructatio acetosa post cibi assũptionẽ. sputuz multe quãtitatis molle ardor in hipocundrys. gurgulatio que non accidit nisi post receptionẽ cibi p horã mal⁹ spũs: tristitia: ⁊ accidẽs aĩe sile accidenti qõ accit meliẽ melice. ⁊ dolor vẽtris fortis pueniẽs ĩ aligb⁹ ex ipsis vsq; ad spinã: qñ aliq vomũt cibuz post tẽpus. aut sequẽti die. neq; inueniũt remediũ nisi p vomitũ ⁊ secessium ⁊ digestionẽ bonã. tertio scientiarum.

¶ Retractio ypocũdry sursuz ẽ spãle signũ aꝑatis diafragmatis: qõ statiz appet ab ipsi⁹ pncipio. Et similiter cũ cõfirmatur frenesis retractio est ypocũdry ad sui vltimũ. ⁊ in hoc apostemate dyafragmatis fit pulsus aliqñ inequalis paruus: aliquãdo inequalis velox. ⁊ aliquãdo inequalis spissus tremulo similis. tertio scientiarum.

¶ Accidẽtia cõcomitãtia aꝑa lateris q̃ nõ deserunt ipsum sunt quãdoq; febris acuta: dolor pungitiuus in latere. spiritus paruus ⁊ spissus. pulsus dictus serra: ⁊ tussis q̃ freqñter fit cuz sputo: ⁊ aliquando fit sine sputo. ⁊ hec significat aut velocem mortem aut egritudinẽ longam. v. scientiaꝝ.

¶ Signa aꝑatis caloris in epate sunt octo. ⁊ sũt febris adurens: sitis fortis: destructio appetit⁹ ex toto: rubedo lingue in pncipio ⁊ postmodũ nigredo ei⁹: vomit⁹ colere vitelline in pncipio ⁊ in fine eruginose: dolor lateris dextri ptẽdẽs ad furculã. ⁊ spãliter cũ retrahunt̃ ypocũdria sursuz. tussis parua: quãdoq; sensus grauedinis ⁊ puncture depẽdẽtiuz in latere dextro: ⁊ querela patiẽtis multotiens de costis posterioribus: pcipue cũ epar ex sui generatiõe ẽ iunctũ ipsis costis: ⁊ icarceratio egestiõis propter apostemata etiam si epar debile nõ existat quinto scientiarum.

¶ Qui habent egritudinem dolorosam i meri dolorez sentiunt iter scapulas: pro eo ꝙ meri supra os spine est protẽsum. primo scientiarum.

¶ In apostemate epatis generato in pte gibbi: dolor ⁊ motus tussis magis accidũt: q̃z in eo qõ generatur i parte cõcaui: adeo ꝙ sentit̃ ꝙ furcula retrahit̃ inferius. ⁊ in aꝑate generato in pte cõcaui destructio appetit⁹. fortitudo sitis vomitus colericus. ⁊ fastidiũ accidunt magis q̃z in eo qõ generatur in parte gibbi. v. scientiarum.

¶ Aquositas sanguinis subtilis quãdoq; emittit̃ cum egestione in egritudĩe epatis ex mala ꝯpositione frida: q̃ multotiens est sine febre: ⁊ cũ prolongatur egritudo sequit̃ eã febris: q: sanguis epatis corrumpitur: ⁊ qui non attendit hõ egritudinem nec expertus est vilipendit huiusmodi febrem vel putat egrotantem nõ febricitare. i. scientiarum.

¶ Egritudo inducens dolorem capitis vel est in partibus omnibus que sunt extra craneum: vel est in omnibus partibus que sunt infra ipsum: vel est in aliqua partium capitis. s. genere arterie tantum ⁊ vene: ⁊ in genere neruí: ⁊ in genere pellicule ⁊ i genere cutis: ⁊ est egritudo in substantia corporis cerebri: ⁊ scire loca egritudinis veraciter res difficilis est ⁊ laboriosa ad quod nõ peruenit nisi qui inspexit ⁊ vidit illud sepe. Secundo miermir.

¶ Dolor qui oritur ex seipso facile ⁊ cito decurrit ad locuz vicinum sue origini sicut accidit in doloribus habentibus summam fortitudinem ⁊ summum laborem: vt sunt dolor emicranei ⁊ dolor galee ⁊ dolores neruorum tensoruz in longum vltima tensione: ⁊ cũ dolor est in principio nerui ⁊ eius vltimo egrotans dolorem nerui sentit in interioribus corporis cum dolor est in pellicula sita sub cute que cum excoriatur inuenitur continua cum ea accidit dolor tensus ⁊ dormitans. secundo scientiarum.

¶ Cum dolor est in pelliculis ossa circundantibus patiens sentit sensum doloris in interioribus corporis: ⁊ imaginatur ꝙ ipse dolor est in corporibus suorum ossiuz: ⁊ plures vocant perforatorem ossium hunc dolorem. ⁊ hoc secundum magis accidit ex labore. secundo scientiarum.

¶ Specialis dolor arterie ⁊ vene videtur domino huius ꝙ sit dolor corpori tẽsus ad modũ chorde. ⁊ dolor carnis longa tensione tensus nullatenus inuenitur. v. scientiarũ.

¶ Sudorem frigiduz impossibile est venire a locis in quibus est acuta febris. Nam si ab his locis perueniret calefieret a calore febris. sed venit a locis que iam frigida sũt propter extractum iam naturalem calorem. vel propter vicinitatem sui ad extinctionem. ⁊ hoc significat aut mortem aut longam egritudinem. Sed tunc significat longã egritudinem cum in corpore multe superfluitates frigide dominantur. Expositione eius in quarto afforis.

¶ In pluribus longaꝝ egritudinuz infrigidantur digiti. s; in febribus ethicis calefiũt propter modicam carnem in digitis ethicoꝝ. ⁊ demonstrat̃ ꝙ febris iam est in mẽbris radicalib⁹ collocata. Expositiõe eius i secũda ꝓnosticoꝝ.

¶ Sapor sudorũ sanorum est salsus: ⁊ similiter est i egris: sed tamẽ parum permutatur eius salsugo ⁊ declinat in saporem humoris dominantis qui egritudinẽ generauit. J. Expositione eius in secundo epidimiarum.

¶ Imprime manũ tuam supra ypocundria tensa in principio egritudinum suaruz: ⁊ cognosces per illud si in eis est apostema calidum. apostema durum: inflatio sanies: aut multum stercus: ⁊ egritudine ipsa cognita incipe dissoluere ipsam. Expositiõe eius in secundo epidimiarum.

¶ Destructionis appetitus forsan causa est humor aliquis in ore stomachi existens: ⁊ forsan est epatis natura. S; cũ pestis huiusmodi est ex natura epatis accit ex destructione appetitus quoddam pessimum egrotanti desideriuz. s. mortis q: nõ sapit. J. Expositiõe eius in tertio epidimiaꝝ.

¶ Apostematibus omnibus laudabilius est quod magis apparet exterius: & post hoc q̄d habet caput acutū. & apatibus oībus est peius quod est his contrariū. Ex apatib⁹ digestiuis laudabilius est cuius digestio ē equalis & nō hʒ duriciē circumcirca. J. expositione eius in. vi. epidimiarū.

¶ Spasmus accidēs ex pcussiōe vel ex medicie solubilis potiōe significat malū. & risus accidēs tetanū patiēti morte significat ipsa hora. Particula. vi. de signis mortis.

¶ Si quis patitur vlcus intestinorum & accidit ei sitis fortis & apparēt post aures eius pustule nigre similes granis orobi moritur. & crura ad que chimus defluit difficile curantur. Particula sexta de signis mortis.

¶ Intestinorum aliquod vulneratum ex colera nigra nullo modo potest curari: & vulneratum ex colera citrina difficile curatur. & similiter est status aliorū morborum interiorum. Particula sexta de colera nigra.

¶ Egestio lenis cōtinua bona est que nō precedit nisi postponit horam suam naturalem quantitas cuius secundū comparationem eius quod assumptum est de cibo. & cum cōgregantur omnes iste proprietates quatuor in egestione oportet tunc q̄ sit egestio cocta que digestionis cibi significat bonitatem. p̊ Crisis.

¶ Accidit rei cuius digestio & decoctio consumata est iam vt exiccetur humiditas eius causa caliditatis fortis in mēbrum que sunt in circuitu stomachi & que sequuntur ipsū & sunt coram eo. & vt leuis descendat existens subtilior ꝑpter debilitatem virtutis faciētis penetrare & dātis cibū. Fex autē leuis ꝯtinua significat ꝑ seipsā sanitatē digestionis & fortitudinem eius & signat adhuc per accidēs q̄ penetratio cibi est secundum q̄ oꝫ. & significat iterū per hoc quoniam nō est in aliquo membrorum que sequuntur vētrem caliditas superflua ex apate vno neq̄ʒ alia re. p̊ Crisis.

¶ Egestio leuis cōtinua que egreditur in hora in qua egrediebatur in sanitate minor q̄ʒ oportʒ secundum comparationē cibi assumpti significat illud quod aliquid ex eo retinetur in intestino orbo & intestino colō noiato. aut in aliqua spērū graciliū intestinorum etiam illud quidē nō bonum est imo malum. p̊ Crisis.

¶ Egestio que nō est digesta est aspera nō continua & subtilis seruās cibi illius cuius est superfluitas q̄litatē. p̊ Crisis.

¶ Color viridis fit cum incipit fieri color niger. & ideo mala est egritudo in qua apparet vomitus viridis egestio viridis vel vrina viridis: quē colorem sequitur color niger in aliquo predictorum. p̊ Crisis.

¶ Egestio similis loture carnium recentium significat vere debilitatē virtutis epatis. & egestio sanguinis grossi feci similis significat epar esse debile in sanguinis actione. primo Scientiarum.

¶ Sanguis qui primo egreditur cū egestione pinguis. subtilis. & cū prolongatur mora egreditur sanguis niger grossus de genere colere nigre: postea in fine egreditur colera nigra putrida. primo scientiarum.

¶ Superfluitates male que in epate & mēbris alijs continentur expelluntur quandoq̄ʒ fortitudine ipsorū epatis & mēbrorū: & egrediuntur egestiones tunc diuersorū colorū & odorum malorū similiter & vrine. Et in his errant plures medici nō experti & putant egrotū morti esse proximū & he euacuatiōes sepe fiunt post morā egritudinis absq̄ʒ apparitione signorū digestionis. primo Scientiarum.

¶ Aliquibus egestio sanguinea & aliquibus vomitus sanguineus accidit: quēadmodū eius cuius manus vl' pes incidit̄ vel ei q amisit exercitiū. vel ei cuius retinet̄ sanguis emoroidarum vel ei cuius retinet̄ sanguis menstruus vl' sanguis ani & ab eis ꝑ egestionē vel vomitū egredit̄ verus sanguis sicut sanguis iugulationis. sanguis vo q cā disruptiōis apatū digestiōis accidit & egredit̄ ab illis tā ꝑ superius q̄ʒ ꝑ inferius ē filis sanguis feci. primo scientiarū.

¶ Egestiones sanguinee ex egrotatione epatis subito emittuntur: & ex egrotatione intestinorum non emittuntur: subito. Sed primo egestiones colerice egeruntur que multū mordent. & deinde egestiones ipsas colericas sequuntur rasure intestinorum: & postmodū cū ipsis rasuris emittitur sanguinis parū. sexto scientiarum.

¶ Egestio sanguinis que egreditur ab epate retinetur per duos vel tres dies. & redit postea prior qui primo fuerat: nec egreditur cum eo rasura. & hec duo significant nō esse vlcera in intestinis. sexto scientiarum.

¶ Egestio cuius color est citrin⁹ tinctus purus accidit quādo effunditur de colera citrina ad ventrē res plurima pura. & egestio viridis significat q̄ permixta est ei colera que est vt erugo eris. Et nigra egestio significat q̄ permiscetur ei colera nigra aut sanguis iam adustus illic. & si vides colere egestionis quasi trahentem ad offuscationē & plūbeitatem & eger non comedit aliquid cuius iste color sit significat illud frigus ꝯgelationē forte in mēbris iteriorib⁹ adeo q̄ iā sūt in mortis termino ꝯstituta. p̄mo Crisis.

¶ Egestio pinguis vel vnctuosa preter q̄d eger comederit aliquid pingue significat liquefactionem membrorū. Et egestio viscosa si viscositas illa nō est a cibo quē eger sumpserat significat membrorum radicalium liquefactionē. Sʒ vnctuosa vel pinguis nō est nisi quādo liquefit adeps viscosa vel quando liquefiunt membra dura. & ideo hec ē plurimum deterior prima. primo Crisis.

¶ Egestio superflui fetoris si fetor eius nō est ꝑpter cibū significat putrefactionem vehementem. primo crisis.

¶ Egestio cū voce significat q̄ illud q̄d egredit̄ ē ventositas grossa cū humiditate subtili & q̄ instrumēta ex quib⁹ egreditur sunt cōpressa coartata & stricta. primo Crisis.

¶ Egestio in q̄ ē spuma fit secūdū modū quo spuma accit i rebus exteriorib⁹ & ꝑpter rē bulliētē. & ꝑpterea q2 resistit ventositas grossa humiditati. & prima quidē harū duarū ꝓprietatū nō fit nisi caliditate superflua liquefaciēte corpus. & secunda generat̄ a cōmotione inequali. p̄mo crisis.

¶ Egestio inequaliū colorū significat q̄ in corpe sunt egritudines inequales que requirūt lōgū tēpus ad digestiōē sui: & ideo difficiles sunt & male & ipsorū difficultas fortitudo & timor ē secundū multitudinem sui. primo Crisis.

¶ Accidentia virtutis retētiue cōmixta adinuicē generāt singultū. q2 stomachus tpe singultus restrigitur sup cibo pessima restrictione expulsiua virtute mouēte se tūc falso motu. vi. morborum & accidentium.

¶ Egestio nigra generat̄ aut ex ꝺnio adustionis aut ex falsa putredine & ex decursu melācolici humoris. Expositione eius in quarto afforismorum.

¶ Egestio nigra apparēs in p̄ncipio egritudīs significat pestem epati accidisse: & apparēs post statū egritudīs multotiens significat bonū: p̄cipue si appareat cū nā egritudinis superfluitates expellit. Expositione eius in quarto aphorisͥ.

¶ Amissio appetitus in p̄ncipio egestionis sanguis. cū colerici humores ab epate defluūt ad itestinū & ipsum excoriant & ad stomachum silr nō est signū malū. Sʒ cū prolongat̄ egritudo & amittit̄ appetit⁹ ē signū malū: q2 hec significant mortificationem virtutis. Expositione eius in sexto afforismorum.

¶ Sanguis cōgelatur & colligatur i frusta similia sanguisuge in vesica. & similiter congelatur in intestina stomacho & pectore in quibus membris est fortior q̄ʒ in vesica & ex illo accidit egroto sincopis citrinitas coloris pulsus paru⁹ debilis & spissus & calefit eger & laxatur. & hoc multotiens inspicientem adducit ad admirationem qualiter a sanguine qui inter humores ceteros ē amicus nature cum a suis vasis egreditur accidunt h⁹ accidētia mala & accn̄tia hec

sequunt irruptionē et mortificationē mēbrorum. vi. scientiarum.

¶ Calculus non generatur nisi in renibus vel vesica: et secundum quosdam in intestino quod colon dicitur generatur. primo scientiarum.

¶ Comprehenduntur egritudines multotiens arte medicine per signa cum existimatione: et curantur egritudines ipse arte mediciali vera et nō cū estimatōe. secūdo miermir.

¶ Ait moyses. Jam cognovi verba medicorum dicentium esse virtutem animalem spiritualem et virtutem naturalem. Sed ego dico nunc in hac dispositione omnes actus corporis humani esse actiones corporales. Et dico nūc quod nobilior actuum corporaliū est actio inspirandi et expirandi: et post hunc pulsus. et post istum sensus. Et nobilior sensuū est visus. deinde auditus. et post hunc sensus appetitus cibi et potus: et post hunc loquella. et post hanc est mens: videlicet imaginatio et memoria. et post hec motus ominum membrorum secundum motū proprium. et hic gradus nobilitatis est secundū necessitatez vite vel equalitatē eius cuiusque. Et post hanc propositionem est sciendum quod natura est nomē equiuocū: quod de pluribus predicatur: ex quibus est virtus regens corpus animale: quam medici vocāt naturam. et hec virtus etiam conseruat nobiliores actus corporales. et sustinet semper salutem omnium actionū que cū grauatur aliqua causarum distinguit et compellit ipsa. et si vincitur ab ea coniungitur ipsa ignobiliori membrorum et inficit ignobiliorem actionem. Et si plus vincitur ab ea inficit id quod est nobilius: et retinetur cum nobiliori. Et secundum hanc expositionem potes cognoscere egritudinē destructiuam a nō destructiua et habere signa destructionis fortis egritudis et debilis per fortitudinez nature et eius debilitatem. quia amissio inspirationis et expirationis vel eius cessatio est sine dubio destructiua. et simile est de pulsu: et simile etiam de amissione visus vel eius cessatione et de amissione appetitus amissione loquele et eius debilitate et permixtione mentis vel eius cessatiōe. Oīa hec sunt signa destructionis vt dixi secundum qualitatem accidentis virtutis ipsius. Et ideo fortis appoplexia ē necessario destructiua. debilis vero difficile curatur secundum quod dixit ypocras. quia in hac peste. s. appoplexia destruūtur et cessant nobiles actiones quas natura regit semper: et sunt inspiratio et expiratio. mens loquela sensus et pulsus. Et certitudo in omnibus his que diximus est vt amissio illius actionis vel eius cessatio sit ex causa debilitatis vniuersalis virtutis regentis corpus animalis nō ex causa soli' instrumenti agentis illam actionē. Nam bene scis quod multi furiosi melancolici viuūt lōgo tempore. quia sunt fortes corpore eo quod permixtio eorum mentis est ex causa egritudinis cerebri tantū nō ex causa debilitatis virtutis regitiue: queādmodū accidit egrotantibus tempore transitus: quoniam debilitas visus generata ex causa egritudis existentis in oculo vel debilitas auditus generata ex causa egritudinis in aure existentis nō est vt debilitas visus vel auditus quē generatur tempore mortis ex causa amissionis virtutis vniversalis regentis. Et idem est indicium in amissione loquele et omnium actionum corporalium. Et similiter est in figura facie tempore sanitatis hoc est signum fortitudinis nature: et cum est valde remota a statu sanitatis est signū quod hec accidit ex debilitate virtutis vniuersalis. Tu autem cōsidera hunc aphorismum bona consideratione: quia colligitur ex pluribus partibus pronosticorum.

¶ Inuenio in arte medicine quedam accidentia que cum apparent in sanis significant egritudines. et cum apparēt in egrotātibus significant sanitatem. et sunt somnus nimius et profundus plus solito: qui cum accidit in sanis significat egritudinem. et cum accidit in egrotantibus sanitatē. et nimius appetitus cibi cum accidit sanis est locus dubitationis quia significat egritudinem. egrotis vero est signū laudabile. et similiter sternutatio multa cum accidit ei de cuius sanitate nō dubitatur significat quod capiti pestis aliqua est futura. Et cum accidit ei qui est in malo statu egritudinis significat quod status eius īmutatur in melius. Inuenio etiam in arte medicine multa habentia huiusmodi naturam. vij. expositionis eius in thimeo.

¶ Explicit particula sexta.

¶ Incipit particula septima de causis egritudinū specialiū.

Ause que augent et fortificant virtutis essentiā sunt sex. prima ipsarū est vini potus moderatus. cibi assumptio moderata. exercitiū moderatū. res que adaptat malā cōplexionē cordis et arteriarum siue sirupus sit siue medicina. ira vel gaudium et vigilia. humoris digestio facta per resolutionē et per purgationez vt in crisi. xij. pulsus.

¶ Cause que virtutis essentiam diminuūt et defectāt sunt octo. Prima ipsarum est ieiunium. secunda vigilie. tertia angustia. quarta fortis euacuatio cuiuscunque speciei. quinta dolor quicūque. sexta dolor stomachi spālis. septima immutatio nature mēbrorum radicaliū: octaua īmutatio nature humorum corpis cuiuscunque spēi. xij. pulsus.

¶ Sincopis accidit quibusdā ex fortibus accidentib' animi et maxime senibus et debilibus quibuscunque: quia pluribus ipsorum cum affliguntur gaudent vel irascuntur accidit sincopis: et forte accidit eis praua humiditatio et humidat eorū corpora absque causa necessaria humidatiōi. particula prima sexto ad Glauconem.

¶ Pinguedo et caro tenera ex assidua angustia eliquatur et sanguis corrumpitur ex desiderio cōtinuo et amore ac desiderio diuitiarum et dominationis ciuitatum et euigilatione memorie: et ipsorum corruptio est per malam digestionem: que fit in stomacho et venis propter causas predictas sanguinez corrūpentes. et liquefactio que vigilijs fit inter causas hic continetur. tertio expositionis humorum.

¶ Causa fortitudinis mēbrorum dextre partis supra mēbra sinistre ē collocatio epatis ī latere dextro et iclinatio cordis ad latus sinistrū parua valde. Et cū inclinatio eius ē illa parū maior fiūt mēbra sinistra fortiora mēbris exītib' in latere dextro: et maxime si epar ē paruum et debile cū hoc statu. vi. expositionis eius in. vij. epidimiarum.

¶ Cāe doloris sūt aut continuorum separatio et īmutatio subita quā abhorret mēbrum et dedignatur. Sed imutatio facta paulatim impossibile est quod faciat dolorem. et membris insensibilibus nequaquā accidit dolor. xij. ing.

¶ Cū aliquā causarum dolorē faciētiū nocet mouetur vtus expulsiua et conatur expellere ipam cām. et multotiēs cū mouetur forti motu ad expulsionē cā ipsius ex sanguīe et spiritu qui simul deferuntur ad mēbrum accidit apa. xij. ingenij.

¶ Ait moyses. Gal. in tractatu cure sincopis cū venit ad assignādū cās ei' nō assignauit eas oēs per viā artis distinguēdo genera et spēs suas per accñtia sicut cōsuetudis sue fuit in egritudib' alijs. et sicut distinxit febres in qb' genera et species assignauit: sed noīauit cās sincopis mirabili noīe dicēs quod sincopis accit ex hoc et accit ex hoc: nec diuisit cās ī spēs determīatas: quod ē mirabile. Sed tñ postquam modificauit suū dictū dixit oēs cās sincopis eē quattuor: et vtinā scīre cur nō cōprehēdat oēs cās sub nūero sed aliquas earum tm̄. verūtñ postquam noīauit quattuor cās dixit. si placet addas his quattuor malā cōplonē mēbrorum. et ī sūma nō colligitur ei' ītētio ex dicto suo ibi: quāuis quicquid dixerit idubitāter sit verū: tñ ē iordiatū sicut pdixim'. et cū hoc accidēs videlicet sincopis sit accidēs subitū nimis: et sit nūcius mortis et sibi eqlis: ipsamque pcedēs: oportet medicū scire oēs cās sincopis a qb' circūdatur et eas semper mēorie habere. quia si nouerit ei' cās distincte et determinate sciet qualiter curabitur sincopis cū accidit et qualiter ca-

uebit sibi ab ipō accidēti ⁊ p̄dicabit eiꝰ aduētuꝫ si necessario oꝫ accidere. Et p̄r Menon filius ꝗoꝛ ⁊ alij dixerūt quicūqꝫ egrotās sincopiçat ⁊ medicus nō preuidit h̄ nec predixit sine dubio ipse iterfectoꝛ ipsius est.

¶ Ait ⁊ ipse Moyses h̄ verū ē. qꝛ q̄ scit oēꝫ cāꝫ sincopis scit ipsiꝰ aduētuꝫ. ⁊ q̄tiēscūqꝫ apparebit sibi ī egritudīe aliq̄ cā sincopis opponit se illi cāe sincopiꝫ faciēti. Qui si neglexerit vel tardus fuerit circa oppositionē cāe ipsiꝰ potēs ē predicere eiꝰ aduētū. Et ideo ꝓuidi ordinare distinctiōes sincopis ⁊ ꝯprehēdere genera eiꝰ ⁊ spēs vt facile habeat̄ eius cognitio ⁊ sciā. Et q̄cq̄d dixero sup̱ h̄ ī his q̄nqꝫ afforismis quos cōsequēter ostēdā ē ex verbis ipsiꝰ Gal'. de eoꝝ m̄ā. Sꝫ t̄n distinguā ipsa verba ponēdo aliq̄d ex verbis ipsiꝰ ⁊ aliq̄d ex v̄bis meis. ⁊ totū h̄ collectū ē ex eo q̄ð ipē docuit me ī .xij. egritudinum. ⁊ nunc incipio illos quinqꝫ afforismos quos promisi.

¶ Sincopis ē defectꝰ accidēs v̄tuti acriter ⁊ subitꝰ. r̄git̄ nāqꝫ ⁊ ꝯseruat̄ virtutis essentia p̱ tēperātiā spūuꝫ ⁊ humorū ⁊ mēbroꝝ in eoꝝ quātitate vel q̄litate ⁊ forte cā defectionis virtutis .s. sincopis ē īmutatio spūuꝫ in eoꝝ quātitate ⁊ qualitate. Et sic ꝯprehēdūt̄ nūc cāe sincopis his tribus generibꝰ in quoꝝ quolibet sunt duo genera imutatio quātitatis ⁊ īmutatio qualitatis ⁊ sic genera sex fiunt.

¶ Immutatio mēbroꝝ radicaliū adducēs sincopiꝫ ⁊ resolutio essentie sue aut in quātitate aut ī q̄litate. Quātitate fit aut lōgitudīe morboꝝ diuturnoꝝ: aut acumīe acutoꝝ morboꝝ vl' febre liq̄faciēti. q̄litate v̄o fit aliq̄ q̄tuoꝛ ꝯplexionū ieq̄liū simpliciū egressaꝝ a tēpam̄to m'lta egressiōe

¶ Immutatio spūuꝫ adducens sincopiꝫ ē resolutio eēntie sue aut in q̄litate aut ī quātitate. q̄litate fit aut corruptione alicuiꝰ veneni aut punctōe vl' morsu alicuiꝰ aīalis venenosi. quātitate v̄o fit aliq̄ ex motibꝰ spūalibꝰ videlicet forti desiderio q̄ð gaudiū noīat̄: forti timore terrore iracundia ⁊ sil'ibꝰ his quoꝝ sūme Gal'. addidit doloreꝫ ⁊ vigilias quoꝝ duoꝝ q̄ðlibet sicut mihi videt̄ est accipiēdū p̱ se. qꝛ nihil adeo validiꝰ ad resol'onē spūs ē sicut doloꝛ. ⁊ post dolorē vigilia. ⁊ sil'r dissolutiōe instroꝝ spūaliū ⁊ porositate instroꝝ ipoꝝ: ⁊ sil'r defectiōe nutrimēti ⁊ fluxu nimio q̄ duo īmutāt mēbra ēt h̄uores. Gal'. t̄n attribuit spiritui ipa duo.

¶ Immutatio h̄uoꝝ adducēs sincopiꝫ ē resolutio essentie sue ⁊ in quātitate ⁊ in q̄litate. quātitate v̄o fit h̄uoꝝ paucitate q̄ nisi reparēt̄ cibo celeriter vt ꝯuenit caloꝛ n̄ālis extinguit̄ ⁊ ipoꝝ multitudīe calorē n̄ālē suffocāte. Qualitate fit h̄uoꝝ acumīe ⁊ h̄uoꝝ grossitudīe ⁊ viscositate a tp̄amēto egressoꝝ multa egressiōe q̄ q̄dē spēs sincopis ex humoꝝ īmutatiōe sūt q̄tuoꝛ. p̄ma ē h̄uoꝝ paucitas. 2ª h̄uoꝝ multitudo. 3ª h̄uoꝝ acuitas. ⁊ 4ª h̄uoꝝ grossitudo ⁊ viscositas. Sꝫ h̄uoꝝ multitudo nō adducit sincopiꝫ nisi faciat opilationē ⁊ dolorē afferat. ¶ Iaꝫ ꝓbatū ē ex his q̄ p̄diximus ꝙ cause sincopis que genera ipsius dicūtur sunt sex: ⁊ species ipsius .xxi. primuꝫ genus est īmutatio membrorum in eoꝝ quātitate. ⁊ eius spēs sunt tres. ⁊ sūt aut lōga egritudo aut egritudo acuta vl' febris liq̄faciēs. Secūduꝫ genꝰ ē īmutatio mēbroꝝ in eoꝝ q̄litate. ⁊ eiꝰ spēs sūt q̄tuoꝛ ⁊ sūt aut m̄broꝝ calefactio aut īfridatio aut d̄siccatio aut h̄uectatio fortis. Tertiū genꝰ ē īmutatio spūuꝫ ī eoꝝ q̄litate. ⁊ eiꝰ spēs sūt tres .s. aut corruptio aeris. aut assūptio alicuius veneni. aut pūctio vl' morsus alicuiꝰ aīalis venenosi. Quartū genꝰ ē īmutatio spūuꝫ in eoꝝ quātitate īmutās quātitatē ipaꝫ ad defectū vl' dimīutiōeꝫ magnā ⁊ eiꝰ spēs sūt septē. videlicet dissolutio īstroꝝ spūaliū. ipsoꝝ porositas. aliq̄s motuū spūaliū doloꝛ vigilia defectio cibi ⁊ fluxꝰ vētris magnꝰ sibiqꝫ sil'e. Quītū genꝰ ē īmutatio humoꝝ in eoꝝ quātitate. ⁊ eiꝰ spēs sūt duo .s. humoꝝ paucitas ⁊ h̄uorū multitudo. Sextū genꝰ ē īmutatio h̄uoꝝ in eoꝝ q̄litate. ⁊ eiꝰ spēs due sūt vꝫ. h̄uoꝝ subtilitas ⁊ h̄uoꝝ grossitudo ⁊ viscositas. Probatū itaqꝫ ē ex dictis Gal'. ꝙ gnā sincopis sūt sex. ⁊ spēs eiꝰ .xxi.

¶ Ait moyses a casu ī sincopi si te volueris custodire in qualibet egritudine tria mēbra p̄ncipal'r ⁊ os stōaci p̱p̱ sui colligātiā cū mēbris ipsis adiuua adiutorio multo ꝯseruās virtutē simpliciū p̱ adaptatiōeꝫ ꝯpl'onū mēbroꝝ ipsoꝝ cū his q̄ corpori ⁊ iteriꝰ ⁊ exterius ministrant̄. Et post adiutoriū mēbroꝝ hoꝝ ꝯserua virtutē mēbroꝝ oīuꝫ alioꝝ p̱ adaptatiōeꝫ ꝯpl'onū suaꝝ cū rebus sil'r ministratis ⁊ festina adiuuare virtutes mēbroꝝ ipoꝝ p̄ncipaliū triū .s. aīalē cū rebꝰ arōaticis boni odoris. ⁊ spūalē cū adaptatōe aeris exterioris aptōe meatuū corp̱is mūdificatiōe instroꝝ a sui grossitie ⁊ viscositate ⁊ porrectiōe alicuiꝰ ex medicis quaꝝ ꝓpriū ē clarificare sanguinē cordis ⁊ sui turbulētiā r̄mouere ⁊ n̄ālē cū admīstratōe ciborū ⁊ potuū generātiū bonū chimū ⁊ nō corruptuꝫ ⁊ euitatione ciboꝝ quoꝝ ꝓp̄etas ē generare h̄uorē venenosū dū corrūpūt̄ nō cito a corp̱e descēdētes: ⁊ nocēt plurio nocumēto: vt sūt melones citruli cucurbite mora ⁊ sil'es hoꝝ. Et sil'r oꝫ te semp̱ stōꝫ adiuuare quātū poteris vt illoꝝ ciborū digestio bōa fiat. Et si in his rebus tuū firmaueris ꝓpositum a casu in sincopim liber eris.

¶ Euacuatiōis corp̱is cū grossitie splenis cāe sūt due. Prima ē epar q̄ð nō cōplet digestionē cibi necessarij ad cibādū mēbra in q̄ ē cū m̄bris sil' medicū. Et secūda splē q̄ maiorē p̱tē turbulētis sāguīs ad cibādū mēbra necessarij ad se trahit ⁊ corpꝰ attenuat̄ necessario cū mēbra ipsiꝰ ꝓhibita sūt a cibo. Expositōe eius in .ij. vētorū.

¶ In quo corpore melancolia dominat̄ vsus coitus ē nociuus. qꝛ generat in ipocundrijs ventositates grossas plurimū inflatiuas. tertio expositionis eius in .vi. epidimiarū.

¶ Attenuatio corp̱is fit aut ex debilitate v̄tutis īmutāte aut ex repletiōe arteriaꝝ ⁊ venaꝝ sanguīe malo. ⁊ īgrossatio corp̱is fit hoꝝ duoꝝ cōtrarioꝝ fortitudīe videlicet virtutis īmutatiue ⁊ inanitōe venaꝝ a sanguīe ipso. tertio expositionis eius. in .vi. epidimiarum.

¶ Ex humoribꝰ accidūt dolores aliquo istoꝝ sex modoruꝫ .s. aut humoꝝ multitudīe: ipsoꝝ grossitie ⁊ viscositate: caliditate: friditate aut sui rosiōe. Expositiōe eiꝰ in p̄ꝰ humoꝝ.

¶ H̄uores gn̄ant q̄litates ⁊ q̄litates gn̄ant humores nā in quocūqꝫ domīat̄ colera iracundia gn̄at̄. ⁊ in q̄cūqꝫ iracundia dn̄ans ē h̄uores col'ici gn̄ant̄. tertio expositiōis h̄uoꝝ.

¶ Saltus accit ex h̄uoribꝰ acutis morditiuis mordicātibꝰ mēbꝝ. ⁊ ē motꝰ sil'is motui q̄ accit ex motu digitoꝝ ī subassellis ⁊ sil'ibus sibi. Expositionis eius in tertia ciboruꝫ.

¶ Ait Moyses. h̄uoꝛ mordicatiuꝰ subtilis substātie cū effūdit̄ ad mēbꝝ sēsibile gn̄at ī eo alterā q̄tuoꝛ spēꝝ: q̄s noīauit. G. in p̱ticula sua de multitudine. ⁊ iā fecimꝰ mētioneꝫ de ipso afforismo in significatōibꝰ morboꝝ. ⁊ cū h̄uoꝛ morditiuus ē grosse substātie ⁊ ē mēbrū p̱ui sensus generat̄ ex eo saltus de quo fit mentio hic sicut videtur mihi.

¶ Concreat̄ in corp̱e h̄uoꝛ flāticus vitreus nō corruptus ⁊ generat tremorē p̱ multos dies ꝯtinuos. ⁊ dū p̱manet hō q̄etus nec aliquo mō mouet̄ q̄escit tremoꝛ. ⁊ cū mouet̄ sequit̄ eū motꝰ tremoris statiꝫ. ⁊ ipse ē secūdū quātitatē motus. nā cū mouet̄ motu forti ex eo accit tremoꝛ fortis. ⁊ vidi hoc accidēs ⁊ curaui illud cū medicinis que calefaciūt ⁊ diuidunt grossos humores vt dyatriō pipeon. ⁊ electuariū de mentastro. Particula .vi. de rigore.

¶ Cāe grossitiei sanguīs nigredīs ⁊ multitudīs eius intantū ꝙ h̄uore mel'ico vene replēt̄ sūt tres aut oēs sil' aut aliqua ipaꝝ tātū. Prima ē epar apparatū ad generatiōeꝫ hoꝝ sup̱fluitatis. Secūda ē cōsuetudo eiꝰ gn̄ari ex cibis ⁊ potibus ⁊ alijs grossū sanguinē faciētibꝰ. Tertia splenis dispō in statu debilitatis adeo ꝙ nō valet trahere q̄cq̄d huiꝰ sup̱fluitatis in corp̱e generat̄. Particula .vi. ad Glauconeꝫ.

¶ H̄uores acuti siue medicamīa acuta q̄ īgrossant mēbra

cū habeāt in se dominiū v̄tutis gn̄ant in mēbris carnosis apata: in ossibꝰ puncturas. secūdo morboꝝ ⁊ accidentium.

¶ Permixtio mētis ⁊ obliuio q̄ accīt i senectute ⁊ senio sequunt̄ friditatē. ⁊ ꝑmixtiōes alie sequūt̄ hūores acutos ⁊ maxie colerā citrinā aut malā ꝯplōnē. nec alicuiꝰ illaꝝ cā ē hūor fridꝰ nisi ꝑmixtiōis q̄ dr̄ melīa melīca. ⁊ oīum ꝑmixtionū in statu febriū acutaꝝ cāe sunt fumositates acute morditiue q̄ ascēdūt ad caput. v. morbo. ⁊ accidētium.

¶ Color pelliculaꝝ ē diuersus. qꝛ pellicule sensus ē diuersus. vnꝰ locus ipsiꝰ ē multi sensus ⁊ alius modici sensus. diuersificat̄ ēt dolor pelliculaꝝ alio mō. qꝛ aliq̄ ipaꝝ cū tenditur repit os ⁊ aliqua nō. secundo scientiarum.

¶ Cā pulsatiōez generās in apatibꝰ calīs ē p̄ntia cuiusdam magne arterie in loco apatis q̄ cum dilatat̄ impellit apa ⁊ generat pulsationem. secundo scientiarum.

¶ Ex hūore flātico grosso accīt epilepsia: ⁊ ex hūore melīco grosso retēto i meatibꝰ vētriculoꝝ cerebri accīt epilepsia: ⁊ cū hūor melīcus dn̄at̄ ⁊ augmētat̄ in corꝑe cerebri melīa melīca oritur ex eodem. iij. scientiarum.

¶ Cā duritiei vene ē altera istaꝝ triū: aut siccitas aut ꝯgelatio a frigore iducta aut tēsio. ⁊ siccitas accīt in febribus adurētibꝰ cū ꝓlōgat̄ cū malicia ⁊ ꝑniciositate ⁊ in melīa ⁊ in febribꝰ quartanis aliqbꝰ. Cōgelatio v̄o accīt ex oī qd̄ generat in corꝑe flā vitreū. ⁊ tensio accīt in egritudibꝰ q̄ sūt de genere spasmi. ⁊ in magnis apatibꝰ ⁊ in duritia ⁊ grossitie accn̄tibꝰ in corꝑe epatis ⁊ splenis. tertio pulsuum.

¶ Corpus attenuat̄ qn̄qꝫ ex ascaridibꝰ comedentibꝰ cibuz eius. Particula. vi. de tiriaca ad cesarem.

¶ Sternutatio qn̄qꝫ ē vtilis via accn̄talis ad suꝑfluitates cōgregatas i pulmōe: ⁊ ē vtilis ad suꝑfluitates ꝯgregatas in stō. ⁊ oē eiꝰ ex qbꝰ accīt singultꝰ: nā excitat ⁊ expellit eas ab his locis: ⁊ isto mō sternutatio singultꝰ ē media emundādo stōm a suꝑfluitatibꝰ suis. v. morboꝝ ⁊ accidentium.

¶ Tēsio nerui q iūgit̄ radici dētis ē cā doloris ipsiꝰ: ⁊ iō in euulsione dētis dolor ipe cessat: qꝛ neruꝰ q ꝯiūgebat̄ ossi ⁊ ligabat illud cessauit: ⁊ fit locus tunc ꝑ quē fluit ⁊ egredit̄ qcqd in eo erat suꝑflui congregatum. v. miermir.

¶ Cā fractiōis dētiū ⁊ eoꝝ corrosiōis ē humiditas ipoꝝ ⁊ eoꝝ adaptatio ⁊ fortificatio ē ꝓpter stipticas medicīas. ⁊ cā imutatiōis coloꝝ ipoꝝ in viriditatē vl̄ colorē aliū ē humiditas maligna ad eos defluēs ⁊ eorū curatio ē ꝑ medicinas desiccātes tꝑata siccitate: nec vt putarūt qdā medici dicētes ꝙ oibꝰ q̄ exiccatiōe egēt medicīe valde siccātes sūt potiores medicis debilibꝰ ad siccādū. eadē particula.

¶ Cū ē apatū mēbꝝ nerueū cū apate calido facile illud sequit̄ ꝑmixtio mētis. qꝛ tūc calor solꝰ ascēdit ad caput ascēsu coniuncto ipsi neruo vel ascendit cū vento vaporoso ⁊ fumoso. tertio scientiarum.

¶ Tremoris cā ē debilitas v̄tutis ferētis ⁊ mouētis corpꝰ ⁊ mēbri grauitas nālis: ⁊ iō mēbrū cū v̄tute debili igeniarū mouet aliqd descendit ad iferiꝰ ⁊ accīt inde ꝓhibitio ⁊ tremit. ⁊ cū mēbrū mouet aliqd v̄tute forti nō tremit ⁊ ex v̄tute motiua lesa totalr̄ nō accīt tremor sꝫ dissolutio. ⁊ apparet manifeste hꝯ ꝓhibitio in eo q defert graue pondꝰ ēt nitit̄ eleuare pedes ⁊ ābulare ⁊ pedes eiꝰ tremunt: ⁊ silr̄ si eleuat aliqd pōderosū tremūt manꝰ eiꝰ. ⁊ eodē mō q territus ē ⁊ vult ābulare ⁊ eleuare aliqd tremūt pedes eiꝰ ⁊ manus. qꝛ tremor ⁊ dubitatio diminuūt v̄tutez. ⁊ iō accīt tremor senibus ⁊ corporibꝰ defectis ⁊ ex egritudine attenuatis. Parti. vi. de rigore ⁊ tremore.

¶ Spasmꝰ ex inanitiōe accīt ⁊ ex repletiōe. spasmꝰ āt cū accidit alicui ex vigilijs labore cogitatiōe angustia vl̄ febre sicca ⁊ adurenti. huiꝰ cā ē siccitas ⁊ inanitio. cū v̄o spasmꝰ accīt alicui exn̄ti sꝑ i qete et ocio et vtēti ampla dieta huiꝰ cā ē repletio. ⁊ silr̄ epilepsia ē spasmꝰ ex repletōe qꝛ fortasse radix vniuscuiusqꝫ nerui dissoluta est ex hūiditate grossa ⁊ viscosa. tn̄ nō ē ꝯtinuꝰ sic̄ spasmꝰ q fit anteriꝰ vl̄ posterius vel q vlr̄ capit ꝑtem vtrāqꝫ. tertio scientiarum.

¶ Cā tremoris ē res de nā venti cuiꝰ substātia grossa ē ⁊ fumosa q̄ ad cordis mēbra fluit. Et cā spasmi in egritudibꝰ lacertoꝝ ē repletio. ⁊ in febribꝰ plurimū adurētibꝰ ⁊ siccis est inanitio. quinto morborum ⁊ accidentium.

¶ Cā spasmi ē tēsio nerui aut ex siccitate aut ex hūiditate qꝛ cū tēdit̄ lacertus versus sui ꝓncipiū ⁊ retrahit̄ iuolūtarie accidit inde spasmꝰ. Particula ē de rigore ⁊ tremore.

¶ Tremoris cā ē vētositas grossa iclusa in loco solido cuiꝰ nihil reꝑit̄ liberū q̄ nō pōt resolui aditu libero non repto ꝑꝑ soliditatē corpoꝝ ipaz circūdātiū ⁊ petēs semꝑ exituz mouet suū ꝯtinēs tali motu. ⁊ cū genꝰ cāe tremoris sit vnū erit genꝰ curationis eius vnū. ⁊ ē qd̄ diminuit ⁊ calefacit. ⁊ castoreum ē medicina spālis in ista egritudīe cū bibit̄ vel suꝑapponit̄ q̄ medicina calefacit ⁊ desiccat finali desiccatione. Tremor igit̄ secūdū hanc cōsiderationē ex cā frigida generat̄. Particula. vi. de rigore ⁊ tremore.

¶ Horripilatio accidit ex humore malo calefacto in corpore ꝑ laborem vel per aliud etiā si febris inde minime ꝓuocetur. Expositione eius in. vi. epidimiarum.

¶ Uirtutis debilis q̄ ē cā tremoris nō ē vna cā sꝫ sūt multe. s. abūdātia cibi vt accīt in turbatiōe vētris solutōe magna: exitu ꝯtinuo sanguis: ⁊ ieiunio: resolutio spūs vitalis sic̄ accīt in sincopi magna friditas ꝯstringēs poros nerui adeo ꝙ nō pōt penetrari inde ex v̄tute motiua nisi debile qd. ⁊ repletio q̄ aggrauat v̄tutem adeo ꝙ debilitat̄ in suo motu. Et ideo reddunt̄ cause curationis tremoris nō vniꝰ speciei. Particula. vi. de rigore ⁊ termore.

¶ Tremor ē frigꝰ subitū graue ꝑꝑ qd̄ corpꝰ in dispōne nāli positū redit ad dispōnē ꝯtra nāz: ⁊ res ē euidēs ⁊ manifesta ꝙ pestis ē frida siue cā eiꝰ sit hūor fridꝰ q mouet̄ ⁊ decurrit in mēbra sensibilia. ⁊ in vtroqꝫ statu debellat̄ calor nālis a re pūgitiua ⁊ fugit ab ea: ⁊ cū icedit ⁊ iuenit poros strictos ⁊ ꝯiūctos ⁊ opilatas vias suas ab ea opponente se sibi tūc reuertit̄ ad sui ꝓncipiū. ⁊ postea redit foras nec desinit talr̄ agere donec vincat ⁊ calefaciat māifestū corꝑis aut deuicat̄ ⁊ extinguat̄ ⁊ mors sequat̄. ⁊ i statu hꝯ regressus ⁊ ꝓbatōis accīt tremor ⁊ rigor. ⁊ dr̄ia iter tremorē ⁊ rigorē ē hec qꝛ tremor fit ex ꝓhibitiōe icidēti itra v̄tutē volūtariā ⁊ pōdꝰ nāle. vn̄ cū voluerit qs v̄tutē aīalē cessare a motu cessat tremor. rigor v̄o nō ad volūtatē nostraz. fit. n. ex ꝓhibitiōe icidēti itra motū rei pūgitiue opilatōez faciens ivia ⁊ meatibꝰ calori nāli. Parti. vi. de rigore ⁊ trēore.

¶ Frigꝰ mouet māifestū corꝑis motu impulsiuo ⁊ mouet illud igressu accessiōis febris: nec mouet corpꝰ totalr̄ dr̄ rigor ⁊ orripilatio ē accn̄s qd̄ accīt cuti tātū ⁊ eiꝰ dispō i cute ē sic̄ rigoris ē dispō in corꝑe toto. par. vi. de rigore ⁊ trēore. ⁊ i 2ª particula febrium. dixit orripilatio est minor rigore. rigor minor frigore.

¶ Necesse ē i gn̄atiōe rigoris ꝙ sit i corꝑe cā morditiua ⁊ moueat̄ ille hūor forti motu siue sit cā rigoris res frida vl̄ calīa. ⁊ iō rigor hꝫ icipe cū accessione febris silr̄ i febribꝰ tertianis ⁊ q̄rtanis ꝑꝑ motū illiꝰ hūoris ad exitū: ⁊ accīt huic silr̄ sic̄ cui accīt fastidiū vl̄ ei cuiꝰ ē corpꝰ repletū malis humoribꝰ vl̄ ei q sedet ad solē vl̄ igredit̄ balneū vl̄ freq̄ntat exercitiū. nā qcūqꝫ talia frequētat statiz sentit rigorē ⁊ ex his aliq sentiūt orripilationē. Eius par. d rigorē ⁊ trēore.

¶ Plures qbꝰ accīt rigor sitiūt ipa hora qꝛ calor remāsit i iteriorībꝰ corꝑis ⁊ sensus frigoris ē tūc i exteriorībꝰ ⁊ nō iteriorībus mēbris. v. morborum ⁊ accidentium.

¶ Cāe mali spūs q egrū ꝓuocat mouere totū suꝑiorē lacertū pectoris cū lacerto q ē itra costas sunt he tres: aut aliq̄ ipsaꝝ v̄tus. s. debilis coartatio ⁊ ipulsio in via aeris ⁊ eius vacuitate ⁊ magnꝰ calor in corde in pulmōe: cū v̄o oēs cāe affuerit morit̄ eger statim vel cū aliq̄ difficultate liberat̄

et cū vna tātū affuerit eger puenit aut ad destructōez aut ad liberationem cito. quarto scientiaruz.

¶ Tussis diuturna cessat aliqñ p apa qð generaẗ i testiculis colligātia q̄ ē inter istr̄a pectoris ꝛ istr̄a gñatiōis. expositione eius i.ij.epidimiarum.

¶ Tussis mlt̄a cū q̄ egrotās paruz aut nihil expuit accidit his duab⁹reb⁹. videlicet hūoꝝ grosicie ꝛ viscositate q deuiscari a mēbris nō possunt aut subtilitate hūoꝝ q cū eleuātur ad mēbra eos eleuantia reuertuntur dispersi et descendunt inferius. quarto scientiaꝝ.

¶ In exaltatiōe vocis necesse ē aperiri os nimis vt ingrediaẗ mlt⁹aer ꝛ aperiri guttẗ vt exeat vox sonora: ꝛ ideo hi q habēt parua guttura hñt puas voces ꝛ ðbiles que cū nō hēant ptēsiōem cito deficiūt. q vero hñt guttura lōga hñt voces magnas ꝛ fortes. sꝫ pueri mlr̄ieres ꝛ eunuhi hñt voces debiles ꝛ subtiles pp sui guturis strictōnem. Particula sexta de somno et vigilia.

¶ Subtilitas vocis ꝛ ei⁹defectio accīt aut ex hūoꝝ multitudine vl̄ eoꝝ grossitie ꝛ viscositate opilātiū venas q̄ sunt in pulmōe. iiij. expositionis eius in. v. epidimiaꝝ.

¶ Deportatio ꝛ digestio cibi hꝫ fieri q̄ ē sub ore stōi: ꝛ iō hꝰ pars stōi ē cā fastidij cū ē in malo statu: ꝛ precipue cū fastidium minime ē ex cibis. v. scientiarum.

¶ Intēpantia venaꝝ suscipientiū cibū a stō caloris dominio ꝛ igrossatio sanguis in eis opilatiōe sui ē cā egritudis īflatiue. significat āt egritudinē eē i venis ipis adustio q̄ ē īn eis ꝛ appetit⁹reꝝ fridaꝝ q ē in patiēte: ꝛ vomit⁹cibi q īuenit in stō idigest⁹. Et qdā alij dicūt ꝙ cā hꝰ egritudinis ē apatio meatuū stōi q ꝯiungunẗ itestis apate calido sanguineo q sanguis est valde grossus ꝛ humorib⁹melicis est vicinus satis. tertio scientiarum.

¶ In apate epatis calido magno vel duro sentit patiēs dolorē in furcula tensionē sequētē vene ꝯcaue ptis dextre: ꝛ nō tēsionē pelliculaꝝ. ꝛ in apate laterū dolor furcule pelliculaꝝ sequiẗ tensionē. secundo scientiarum.

¶ Quotiēscūqꝫ senseris cibū nec accīt tibi gurgulatio nec īflatio nec tremor nec singult⁹: ꝛ iueneris i stō rugitū quē nō ꝯsueueras sentire aggrauariqꝫ stōus ab eo cibo: ꝛ desideras vt exonereẗ inde vl̄ accidat eructuatio: ꝛ repiẗ aliqñ cū eo angustia spūs. tūc sine dubio certuz ē ꝙ stōus ex cā tremoris restringiẗ supra cibū. iij. morboꝝ ꝛ accidētiū.

¶ Qui hꝫ epar debile color ei⁹est alb⁹cādidus eximio sanguīe quē generat. ꝛ q splenē hꝫ debilē calor eius ē lētigiosus ex humore melācolico q sanguini ē cōmixtus. expositionis eius. secundo epidimiarum.

¶ Solutiōis vrine q̄ dr̄ sitis fortis cā p̄ma ē mala ꝯpl̄o calida aut sicca aut ꝯposita ex vtraqꝫ accidēs stō vl̄ ei⁹ori. ꝛ secūda post stōz ē ipsa mala ꝯpl̄o accidēs epati ꝛ eius concauitati. ꝛ accidēs silr̄ meri ꝛ pulmōi q̄ extendit se ad stōz ꝛ sitim auget. sexto scientiarum.

¶ In statu q̄libet somn⁹ hūectat ꝛ vigilia siccat. ꝛ somnus de nā sui nō calefacit neqꝫ ifridat. sꝫ cū repit in corpe calorē ex corruptiōe humoꝝ frigidoꝝ ifrigidat corpus ꝑpter sui humectationē ad caliditatē febris. ꝛ pp sui vegetationē circa calorē nālem. Si vō fuerint de genere colere depurat eos ꝛ ipos diminuit in corpe: ꝛ sic ifridaẗ corp⁹. iiij. expositionis eius in. vi. epidimie.

¶ Cāe egre p̄mitiue cū repiūt corpora a supfluitatib⁹munda qð corpib⁹accīt ex ipsaꝝ malitia ē modicū ꝛ eius discessus a corpe ē velox ꝛ cū repiūt corp⁹habere multos vl̄ malos humores eaꝝ actio ē in eos sicut actio flāme ignis i ligna pinoꝝ pinguiū vel sicut actio licinij accensi in sulfur. Octauo expositiōis eius in. vi. epidimie.

¶ Prurit⁹accīt ex hūorib⁹morditiuis acutis acetosis vel salsis. Sexto expositiōis eius in sexto epidimiarum.

¶ Non ē miꝝ si is q frequētat coitū debilitaẗ: qꝛ totū corpus euacuaẗ in eūone ipa cū euacueẗ p eū spūs ꝛ hūores: ꝛ ei addita ē delectatio q̄ sola p̄ncipalr̄ extinguit spūalem ṽtutē ꝛ debilitat eā: nā fuerūt qdam qbus supuenit fortis delectatio: ꝛ mortui sunt ob hoc. Par. vi. de spermate.

¶ Cā egestionis frequēter exeūtis ē vna ex his trib⁹rebus aut debilitas instr̄oꝝ pp cām male ꝯpl̄onis queādmodū notū ē: aut hūores morditiui mordētes instr̄m ꝛ impediētes ipm ad expulsionē ꝛ multitudo sensibilitatis nāliter vel pp vlcus. vi. morborum ꝛ accidentium.

¶ Cāe q̄ corpus ad secessuz supfluitatū morditiuaꝝ freq̄nter stimulāt q̄tuor sunt. videlicet ṽtus mālis q̄ cū cibis in corpa descēdit supfluitas morditiue descēse a corpe ad loca vētris: ꝛ supfluitates morditiue generate in stō: aut in ventre. Sexto morborū ꝛ accidentium.

¶ Mēbroꝝ exterioꝝ friditas ꝯstrigit vētrē sp: ꝛ mēbroꝝ īterioꝝ friditas lenit vētrē semp: ꝛ forte herniā ipa adducit. quinto expositiōis eius in. vi. epidimie.

¶ Cū repleẗ itestinū qð dr̄ colon: accidūt ide accidētia mala stō. s. dolor ꝛ pūctio: qꝛ hꝫ itestinū cū repleẗ extēdiẗ ꝛ accidit tūc dolor siphac qð circūdat stōz ꝛ itestinū ꝛ stōus ifrigidaẗ ꝛ silr̄ extēdiẗ lacertus q extēsus ē supra stōz ꝛ intestinū: ꝛ stōus infirmaẗ. ꝛ silr̄ extēdiẗ lacertus q extēsus ē supra stōm ꝛ intestinū ad extensionem itestini: ꝛ patitur stōus ex hoc. par. vi. de clisteribus.

¶ Dolor cū dormitatiōe pedū in egritudib⁹renū accīt pp societatē q̄ ē inter renes ꝛ pedes p venas positas supra spinā: quaꝝ vna vena ꝯcaua ꝛ alia vena magna pulsatilis nominaẗ. primo expositōis eius in. vi. epidimiarum.

Cāe aspitatis mēbri lenis sunt tres. hūores. s. acuti defluētes ad eū excoriātes ꝛ radētes ipm. medicine acute illud idē agētes ꝛ ipm ꝛ corpa extranea sūt solidata vt fumus ꝛ pulsus. Et cā q̄ aspitatē dissoluit ē piguis hūiditas ꝛ lenis madefaciēs ꝛ hūectās. secūdo morboꝝ ꝛ accidentium.

¶ Accidit multotiēs ꝙ vnū accidētiū seqẗ reliquū successiue ꝛ sunt illa quoꝝ p̄mū accidēs puenit ex egritudīe. ꝛ secūdū pueīt a p̄mo. ꝛ tertiū a secūdo ꝛ quartū a tertio. vij. morborum ꝛ accidentium.

¶ Hūiditas albuginea maior vel minor q̄ꝫ dꝫ nocet visui ꝛ grossior diminuit aciē visus ꝛ ispicit ea q̄ sunt a lōge ꝛ nō discernit q̄ sunt ꝑpe: ꝛ grossior valde sicut accīt in decursu aq̄ ꝓhibet visum. Et cū operiẗ ab hꝰ grossitie aliqd ei⁹qð declinat a pupilla: ꝛ aliqd nō operiẗ inspicit ex ea pte qð libet p se. nec pōt videre multas res silr̄. ꝛ in medio pupille ē aliqd hūiditatis grosse: ꝛ in circuitu ei⁹ē hūiditas clarior. inspicit oīa ac si ea ispiceret p foramen. Et cū corpa grossa sunt sparsa ꝛ diuisa in loco hꝰ appet patiēti ꝙ videat quasi muscas euolare exteri⁹. ꝛ multotiēs etiā imaginaẗ tpe excitationis a somno q̄si similitudīes figuraꝝ. ꝛ hoc vt in plus accidit pueris: ꝛ his quoꝝ caput repletū ē vino vl̄ aliare. quarto morborum ꝛ accidentium.

¶ Queādmodū is i cui⁹oculis descēdit aq̄ imaginaẗ ꝙ ea q̄ sunt itra oculos suos sunt extra. ita accidit ꝛ i lingua. qꝛ ṽtus p quā fit gustus necessario adducit dispōnē q̄litatis exñtis in ipsa lingua ad ea q̄ sūt extra. ꝛ hui⁹cā ē mot⁹eius qð gustaẗ ad ipsaz māz exteri⁹exñtē. ꝛ imaginaẗ ꝙ i cibis sit acetositas vel salsedo. quarto morboꝝ ꝛ accidentium.

¶ Risus fit ad tactū puū q̄ sunt in subassellis ꝛ q̄ sunt i volis manuū ꝛ pedū. ꝛ silr̄ fit ad visus rerū derisoriaꝝ ꝛ eaꝝ auditu. ꝛ ei non ē aliquacunqꝫ causa nota. Particula sexta de motibus ineuitabilibus.

¶ Ait Moyses. hoc dictū ē veꝝ: qꝛ risus ē de specialitatib⁹ hominis. ꝛ est notorium ꝙ omnis specialitas sequitur formā speciei sue cuiuscunqꝫ sit ipsa specialitas de speciebus animalis vel minere: ꝛ ideo nō assignaẗ cā in talib⁹: nec est perquirēda cā risus: neqꝫ ceteraꝝ specialitatum.

¶ Aīal differt a plāta gradib⁹quinqꝫ: quos exquisitor reꝝ

inuenit in nã. Primus gradus ẽ quo aĩal elõgat a planta vno sensu: ⁊ ẽ aĩal vnũ tantũ sensuz habẽs. s. sensuz tactus Secũdus ẽ additio tactui sensus gustus. Terti⁹ ẽ aĩal habẽs cũ his duob⁹ sensũ odorat⁹. Quart⁹ ẽ additio his trib⁹ sensib⁹ sensus audit⁹. Et quint⁹ ẽ additio his oĩb⁹ sensus visus qui sensus in talpa formatur ⁊ ignoratur si in illa completur: tertio de spermate.

¶ Explicit septima particula.

¶ Incipit octaua particula de curationibus egritudinum cõmuniter assumptarum.

Corpus in quo sunt hũores mali subtiles ciba cibo multo: ⁊ in q̃ ɔtrariũ: cõtrariũ. Cũ ãt ṽtus ẽ debilis ⁊ ignorat cibi quãtitas necessaria: mutatio cibi ad diminutiõez ẽ securior mutatiõe ad additionẽ: q᷑ potes cibuz augere ⁊ nõ potes eũ diminuere q ad stomachũ iã descẽdit. Expositione eius in secunda acutorum.

¶ Digestionẽ hũoꝝ iter oĩa adiuuãt q̃ calefaciunt tẽpate: quoꝝ q̃dã sunt cibi: q̃dã potus: q̃dã distillatiões: ⁊ q̃dã emplastra: ⁊ in hoc genere sunt fricatiões ⁊ balnea tẽperata. secunda expositionis eius in primo epidimie.

¶ Hũoꝝ crudoꝝ modi duo sunt. vnus subtilis ⁊ aquosus ⁊ alius grossus ⁊ viscosus mẽbris collocatus. Subtilẽ ãt ⁊ aquosuz oꝫ te euacuare cito anteq̃ calefiat a calore febris ⁊ pũgẽs redeat ⁊ rosiuũ ⁊ grossuz ⁊ viscosuz añq̃ fluat digerere te oꝫ. expositione eius in prima humoꝝ

¶ Accidit q̄ quis patit egritudies tres. vnã in fine pncipij aliã in pncipio augmẽti. ⁊ tertiã ĩ fine ipsi⁹: ⁊ eger morit: ⁊ nõ ex cã ipsi⁹ egritudis in fine pncipij vel eius q̃ ĩ augmẽti principio. sed ex causis eius quã patitur in fine augmenti. in temporibus egritudinum.

¶ Oꝫ nos prius ingrere ⁊ scire status ṽtutũ triũ pncipioꝝ: videlicet cordis cerebri ⁊ epatis. qd̃ potius ẽ ⁊ meli⁹. ⁊ deinde status virtutũ mẽbroꝝ habẽtiũ ortũ ab his arteriarũ. s. neruoꝝ ⁊ venaꝝ. ⁊ postmodũ status ṽtutũ mẽbrorũ alioꝝ ⁊ manutenere eos sicut ẽ in tẽporib⁹ egritudinum.

¶ Egritudies in pncipio suo ⁊ fine sunt debiliores ⁊ ĩ statu fortiores. ⁊ tẽpib⁹ medijs inter illa ẽ status iter fortitudinẽ ⁊ debilitatẽ medicoꝝ. circa ṽo status tẽpora ẽ cũ rebus quietatiuis. ⁊ in pncipio ⁊ in fine cũ rebus egritudini contrarijs isistẽdũ. ⁊ p mensurã partiũ oꝫ eẽ illud qd̃ ẽ tẽporibus medijs faciendũ. In tẽporibus egritudinum.

¶ In morbis ad digerẽdũ duruz nõ succedit ilico sapiẽtis actio: ad quã itendit: nec post lapsuz tẽporis ⁊ reiteratiõez medicine pluribus tẽporibus propinate. Expositiõe eius in secunda afforismorum.

¶ Oportet te adeo disponere cõsiliũ tuũ ⁊ adiutoriũ vt nõ augmẽtes egritudinẽ nec diminuas virtutẽ egroti q̃ ẽ ad recipiẽduz longa impulsione egritudis pparata. ⁊ seruare ista duo ĩ vtraq̃ parte sil' est difficile. q᷑ ⁊ si dieta digestiõi egritudinis sit vtilis: tñ inutilis ẽ virtuti. ⁊ forte nocumentum eius maius ẽ iuuamẽto. Cibus vero ⁊ si vtilis ẽ virtuti ẽ inutilis egritudini digestionẽ egritudinis ꝓlongando. q̃re tu q̃ sunt magis necessaria ⁊ magis vtilia debes semp sequi. prima ad Glauconem.

¶ Non vacaueris in aliquo tempoꝝ a malitia regimis cũ nõ prius scis quãdo erit status egritudis: ⁊ id ideo quoniã si nõ ꝓspexeris egro ĩ regimie a pncipio egritudis secũdũ ꝓpinquitatẽ status eius ⁊ elongationẽ sui: tu ledes egrum certe nocumẽto magno. prima crisis.

¶ Corruptio humoꝝ cũ accidit cũ ṽtute debili talis egritudo incurabilis ẽ oĩo aut difficile curabilis ⁊ laboriosa ⁊ tpe longo si inuenerit medicũ sapiẽtẽ ⁊ tũc egritudo hui⁹ nõ cũ aliquo est curãda: imo patientis virtus nutriẽda est ⁊ viuificãda quousq̃ cõfortet vt euacuatio nõ noceat ei. ⁊ si nocuerit fit nocumẽtũ eius leue vt medicus egritudinẽ ipsaz incipiat tunc curare. ix. ingenij.

¶ Caueas quãtuz potes vt humores frigidos grossos ⁊ viscosos nullo mõ calefacias fortiter cũ reb⁹ liq̃facientibus ipsos. nã ex talib⁹ humorib⁹ eliquatis generant ventositates que nõ possunt resolui neq̃ spargi. Et cũ hi humores sunt intra duas tunicas intestinoꝝ magis sunt nociui. sed tales humores debẽt curari cũ his q̃ diuidũt ⁊ diminuũt absq̃ forti caliditate. cui⁹ purgatio corpis hꝫ fieri aut p' extractionẽ sanguis: medicinã solubilẽ vẽtris vel vomicaz multã fricationẽ motũ oẽm aut p balneationẽ ĩ balneis: ⁊ spãliter cũ iunctiõib⁹ calis dissolutiuis iunctis supra corpus aut p abstinẽtiã a cibo. tu aũt eũa corpa egroꝝ p ea q̃ conueniunt eis magis. vltima ingenij.

¶ Oportet te occurrere cũ euacuatiõe dũ hũor ẽ furiosus ante virtutis defectũ: ⁊ caloris febrilis augmentũ priusq̃ ad aliquod mẽbroꝝ nobilis ipse fluat. Expositione eius in primo afforismorum.

¶ Corpa fortia sustinẽt euacuationẽ subitã. ðbiliaq̃ necesse habẽt vt egrediat ab eis si ṽtus patit sup̃fluitas successiue. ⁊ ĩ ṽtute ðfecta euacuatio ẽ cohibẽda etiã si nõ exierit sup̃fluitas tota. expositiõe eius in prima afforismoruz.

¶ Digestio egritudinũ ẽ mutatio humoꝝ a statu cõtra nãz in eũ q ẽ secũdũ nãm facta a mẽbris radicalib⁹ cũ sunt sana. Cũ vero sunt egra: q᷑ egritudo collocata ẽ in ipsoꝝ corporũ substãtia dubitatio adest magna de egro q̄ nõ possit curari nisi prius ad ea mẽbra redeat virtus q̃ necessaria ẽ eis. secũdo expositiõis eius in pma epidimiarum.

¶ Humores ad interius cũ declinãt oꝫ te attrahere ad exterius. ⁊ ecõuerso cũ declinant ad posteri⁹ oꝫ te attrahere anterius ⁊ ecõuerso cũ declinãt ad vnũ laterũ ad aliud attrahere te oꝫ. expositione eius in primo humorum.

¶ Cũ egritudo declinat ad pectus ⁊ stõm ɔstrictio manuũ ⁊ pedũ humorẽ nociuũ attrahit ad diuersum. Et sil'r superfluitas cũ declinat ad caput vl' vẽtrẽ ad diuersũ attrahũt medicine morditiue manibus ⁊ pedibus applicate. expositione eius in prima humorum.

¶ Oportet te euacuare hũores tẽporib⁹ accessionũ p supi⁹ fluxu sanguis nariuz. s. vomitu vel sil' bus. tẽporib⁹ ṽo gentis p inferius vrinã vel assellationẽ vel sil' ibus illis. secundo expositionis humorum.

¶ Qui diuturnis egritudinib⁹ affligunt subtili indigẽt cõsilio. ⁊ hoꝝ multis sufficit ad liberationẽ hꝫ consiliũ tantum. vidi eniz multos patiẽtes dolorẽ iuncturarũ asma ⁊ epilepsiã fuisse liberatos pfecta liberatiõe cõsilio tali. Et patiẽtes diuturnã epilepsiã adiuuatos eẽ hꝫ consilio non modico adiutorio. Et hoc consiliũ ẽ frequẽtatio ciboꝝ ex quibus generatur subtilis chimus. Assuefactio flobotomie ⁊ abstinentia ab omni cibo in quo est egritudo. Particula. vi. de consilio subtili.

¶ Cibum nõ modicabis tẽpore quantitate ⁊ qualitate sui natura eo ad curationem egritudinum est contenta. v. expositionis eius in. v. epidimiarum.

¶ Multos egrotantiũ virtutis ⁊ corpoꝝ fortiũ notoꝝ modorũ curaui lõga ꝓhibitiõe ciboꝝ ⁊ exhibitiõe medicie simul ab hꝫ accidente. Et aliquos modoꝝ notoꝝ virtutis debilis quibus sincopis accidit curaui ꝓhibitiõe ciboꝝ ⁊ fricatiõe multa manuũ ⁊ pedũ ⁊ fricatiõe etiã iũcturaruz oĩuz spine ⁊ restituta ẽ virtus egrotantiũ ⁊ pfecte sũt liberati. Et aliquib⁹ ipsoꝝ feci cõtrariũ vetãs eis ciboꝝ abstinẽtiã ⁊ porrigẽs eis cibos. Parti. vi. ð examiatiõe medici.

¶ Quãpluribus hominibus astiti ⁊ aliquib⁹ ipsoꝝ aquam frigidã secure ⁊ indubitanter omnibus tpibus sue egritudinis propinaui. ⁊ quibusdã ipsoꝝ dedi aquã ipam aliq̃n ⁊ raro qd̃ medici alij facere abstinebãt. Cũ aũt febris patiẽtis erat adurẽs pura nec erat in parte vẽtris aliquod apa patiẽti aquã frigidã ⁊ sine dubio aliquo ministrabã. ⁊ cui

dam alij dabam nõ secure sed cũ dubio. Et dicebã pñtib⁹ ꝙ hic egrotans si nõ biberit aquam frigidam proculdubio morief. ⁊ si biberit de salute eius speratur. ⁊ p deũ glibet de cuius salute speraui p aque frigide potuz a morbo potu ipso liberatus est ⁊ ad salutem peruenit. Particula sexta de consuetudinibus.

❡ Consiliũ neruozũ est mediũ inter cõsiliuz sanoꝝ ⁊ egrotantiũ. ⁊ vigilie eis vtplurimũ sunt nociue. Dimissio autẽ consuetudis ẽ valde timorosa. nõ solũ in cõsilio neutrozũ ⁊ similium sed in consilio infirmorum. v. ingenij.

❡ Quantitatẽ aque frigide a febricitante bibente tpe fortis sitis oz esse illaz quã infirmus bibat absqꝫ aeris retractiõe: ⁊ res frida ꝓhibet digestionẽ excepto secaniabin in quo virtus est incisiua. Expositiõe eius ĩ prima acutozuz.

❡ Far ordei iuuaminibus suis humectatione. s. ⁊ clarificatione virtutem corroborat ⁊ a malis humoribus mundificat spiritus instrumẽta. que duo iuuamẽta in nullo alio aggregantur. Cum vero egrotans abhominatur far ordei nullus cibus ẽ adeo sibi vtilis post ipm queadmoduz pisces lapides habẽtes coquinati cuz aqua porro aneto sale ⁊ oleo tẽpato. ⁊ in defectu ipsoꝝ pisces alij proximi eoꝝ nature. Et oz te ante cibũ ipsuz ex sirupis acetosis aliquẽ sibi dare ita ꝙ ipsius mẽbroꝝ neruosoꝝ aliqđ egrum nõ fit. primo acutorum morborum.

❡ Secaniabin qđ datur egrotãti ad mũdificatiões aptionẽ ⁊ prepationẽ meatuũ sumẽdũ ẽ necessario ante aquaz ordei p duas horas. qꝛ cuz sit vel vno tpe accipiunt̃ ex eis in stõm motus oritur inequalis qꝛ nõ cõueniunt inter se. Expositionis eius in tertia acutorum.

❡ Constrictio egestionis egestionẽ adiuuat. qꝛ auget ⁊ fortificat ipsaz contra naturã. ⁊ forte hꝫ est causa destructionis. generant enim febres secundum species sui diuersas ⁊ aꝑata manifesta ⁊ nõ manifesta secundum sui diuersas species: ⁊ facit furere dolores quẽlibet ex grossis humoribus ortum ⁊ debilitat virtutes naturales ⁊ corrũpit operationes animales inducendo grauem somnum ⁊ mentis permixtionem. Particula. vi. de clisteribus.

❡ In corpore eius qui laborat labore forti intantuz ꝙ peruenit ad lassitudinem ⁊ bibit potum copiosum post cibuz exercitium operatur. superfluitas colerica propter laborem ⁊ superfluitas cruda ⁊ indigesta propter exercitium extra tẽpus congruum generatur ⁊ grauamen maius isto in illo accidit. cum ex his duobus multa superfluitas humorum in corpore aggregatur. tertio expositionis eius in prima epidimiarum.

❡ Somnus est res nociua ei qui habet humores frigidos multos. ⁊ ideo nocet in principio accessionis febris ⁊ ventri apostemato. quia calor interiora corporis subintrat. ⁊ subintrat cum eo sanguis. et ei cuius humores sunt crudi pauci cũ virtute debili somnus confert. Expositione eius in prima humorum.

❡ Somnus in principio apostematuz quem sequit̃ febris augmentat febrem. Expositione eius in. vi. epidimiarum.

❡ Ira ⁊ tristitia sunt egritudines anime. sed in ira calor naturalis intẽditur ⁊ dilatatur ⁊ colera generat̃ ⁊ in tristitia constringitur calor naturalis ⁊ humores frigidi ⁊ flegmatici generantur. quare indigeo ad humores frigidos ⁊ flãticos calorem naturalem pusillum nõ solum motibus corporis sed motu anime excitare adijciẽdo motibus corporis iram vt calor naturalis dilatetur ⁊ humores ad exteri us currãt. Expositione eius in prima humorum.

❡ Cogitare alacria ⁊ ea inspicere dilatat animam ⁊ iocundat ⁊ dilatat naturalem calorem. Et similiter cogitare tristia ⁊ ea inspicere animam ⁊ calorem naturalem coartat. secundo expositionis humorum.

❡ Somnus qꝛ semꝑ humectat vtilis est egritudini in declinationibus suis manifeste ⁊ vtilis siccitati ventris. receptus enim aer ꝑ attractionẽ sui caliditate ventrem siccat ⁊ somnus humectat eũ. Particula. vi. de somno ⁊ vigilia.

❡ Quiescere facit omnem sincopim prouenientem ex subita euacuatione vinum cum aqua frigida temperatum ⁊ precipue in euacuatiõe eoꝝ q̃ defluũt ad stõm vel ad loca proxima sibi nisi prohibeat hoc calidum aꝑa existẽs in aliqua pte vẽtris aut fortis dolor capitis aut egritudo immutãs mentẽ. aut febris adurẽs. aut egritudo ĩdigesta. nã in hꝭ statibus oĩbus prouenit ex potu vini magnum nocumentum qđ difficile curatur. prima ad glauconem.

❡ Quietant fortem dolorem apostemosum corporis manufacta sapa oleum ⁊ modicum cere dissolute ad ignẽ appositaqꝫ cum lana pingui frigida in estate: tepida vero in hyeme supra loca. et in his emplastra sunt similiter operãda secunda ad Glauconem.

❡ Oportet nos prouidere in specialitatibus naturaruz qꝛ noui quosdam qui impediti in principio noctis amiserunt horam principij somni ⁊ nõ potuerunt dormire in residuo noctis. ⁊ aliquos qui cum gustant far ordei abhominationem subito patiuntur. ⁊ aliquos qui cum far ordei bibunt sentiunt in stomacho acetositatem. v. ingenij.

❡ Doloris prouenientis ex vẽtositate fumosa specialis cura est appositio magne sicie in igne. ⁊ putabis huiusmodi moduz cure esse modumqꝫ artis magice siue sit egritudo in intestinis siue in ceteris membris corporis. quia ipsa hora appositiõis sicie euanescit dolor ⁊ sanitas pristina recuperatur. Et cum in loco est humor fumositatez ipsam operans dolor certe reuertitur ⁊ tunc appone iterum siciam supra locuz doloris quousqꝫ dolor cesset ⁊ euacua postmodum humorem ipsum. xij. ingenij.

❡ Medicine facientes cessare dolorem ⁊ sunt quibus admiscent̃ ea que dormitare faciunt sensus ⁊ inducunt somnum nõ debent porrigi nec propinari nisi in magnis ⁊ fortibus doloribus ⁊ clamosis vt forti colica calculo vigilia angustiosa dissoluenti virtutem tussi forti ⁊ inquieta que affert patienti nocumentum sanguinis. s. sputum ⁊ fluxu a capite fluẽti forti ⁊ maligno. que vero sit minus male his que prediximus sufficienter curantur cum medicinis nõ facientibus dormire. vij. miermir.

❡ Cum ad quietandos dolores medicine in quibus intrãt dormitantia colligantur oportet attendere circa tria. Primum est vt faciant dormitare sensum. secunda est vt etiã dispensationem ipsarum nõ sequatur aliqua pestis que remaneret affixa membro. ⁊ tertium vt adiuuetur membꝝ egrotans ab eis adiutorio magno vel per resolutionez humorum generantium egritudinem vel per eorum mundificationem vel per eorum nature immutationem ⁊ reparationem. Et puto Filonẽ dispẽsasse medicinam suaz post inspectionem istoꝝ triũ que medicina ẽ antiquior ⁊ famosior ceteris medicinis. ix. miermir.

❡ Cuz in egritudine ẽ accidẽs forte quod nocet virtuti oz medicum curam egritudinis pretermittere ⁊ opponere se accidenti cũ disturbantibus ⁊ facientibus ipsuz a nocumẽto cessare suo: egritudinẽ etiã si augmentent vt eger a destructiõe cui proximat verberetur. postmodũ vero medicus de nocumẽto ipsius accidentis securius redeat ad curam egritudinis quam dimisit. xij. ingenij.

❡ Accidentia virtuti nocentia quibus oz medicum opponere se festinanter ⁊ pretermittere ꝯsiliũ egritudis ⁊ eius etiã causas si quod ꝓhibet accidens inutile fit ad expellẽ dã egritudinẽ ⁊ eius cãm sicut dolor vigilie ⁊ oẽs euãtois species cũ augentur. ⁊ pre omnibus accidẽtibus sincopis est acutum. xij. ingenij.

❡ Cum dolor mẽbro infixus ꝑ immutationẽ purgationez vel attractionẽ ad partẽ oppositã nõ recedit significat ꝙ

causa nociua eius solidauit se membro ꝛ penetrauit ipꝫ: ꝛ hoc nō curatur nisi resoluentibus medicis: queadmoduꝫ curantur dolores a ventositate inflatiua puenientes ꝯsilio: videlicet ciboꝝ ꝛ potuū subtiliū: clisterioꝝ: emploꝝ: infusionum cataplasmatū. xv. igeny.

¶ Oportet te semp icedere p tramitē qui talis est. conare primo euacuare ꝛ resoluere quodcūqꝫ est ex̄ nām: ꝛ si hac natura membri aut cā egritudinis icurabilis nō poteris adimplere: corrumpe ꝛ putrefac qđ est extra naturaꝫ. Si vo illud ad finem nō veniat quem itendis precide ꝛ eradica membrū aut curatiōe ferri aut adurentibus ꝛ cauterizantibus medicinis. vltima igeny.

¶ Debilitatis stomachi venaꝝ arteriaꝝ ꝛ lacerti: ꝛ i sūmo omniū instrumentoꝝ nature ꝛ aīe semp cā est complexio mala. prima morboꝝ ꝛ accidentium.

¶ Mala ꝯplo cuꝫ accit alicui mēbro est egritudo ex egritudinibus membroꝝ ꝯsilium: ꝛ hec impellit ꝛ phibet aliquā ex virtutibus ipsiꝰ mēbri: q̄ de cā hūiditates defluūt diuersis tpibus ad membra diuersa cū circuitibꝰ inequalibus. tertio morboꝝ ꝛ accidentium.

¶ Medicine calefacientes fortiter important virtutis dissolutionē fortē ꝛ subitā ꝛ debilitatē: tamen corpus nō pōt sustinere curam: quare necesse est vt virtutes ciboꝝ ꝛ potuum diuidentium humorum grossitiem sint tēpate i sui caliditate. Particula de flobotomia.

¶ Mēsura quā ego designaui ꝛ ꝯfirmaui i statibꝰ curationis hec est. Mundifica pmo corpus totū a supfluitatibꝰ: ꝛ deinde medicare mēbꝝ cū medicia cal'a ꝛ acuta: qꝛ cum nō icipis ab euacuatiōe corpis attrahis ad membruꝫ materiā cū calida medicia sicut attrahis p vētosā. iiy. igeny.

¶ Cum egritudo est fortis ꝛ difficilis: ꝑpera ꝛ euacua per flōiam assellationē vel vomitū: ēt si nō appareāt signa repletiōis. ꝛ tunc est egritudo fortis ꝛ difficilis cū est in aliq̄ membroꝝ nobiliū: vel in se magna vel qualitate maligna ēt si sit quantitas eius parua. quarto igeny.

¶ Cum vis ꝓhibere supfluitatis augmentum oꝫ te attrahere eam ad ꝯriā partē ei cui se declinat. Et cum vis eam euacuare euacua illā ex pte i qua est vel ex parte vicinioꝝ sibi. Expositione eius in humana natura.

¶ Egrotantiuꝫ quoꝝ egritudinis causa est repletio nimia grossi humores ꝛ viscosi aut i hypocundrys tensio inflatio vel calor valde fortis aut apostema in aliqua parte vētris nullus est dispositus ad secessum. Expositione eius in prima afforismorum.

¶ Ait Moyses cum fastidiū est longo tempore elōgatū et es certus ꝙ ipsiꝰ effectꝰ cessauit: ꝛ silr ipsius humores sūt attenuati ꝛ diminuti: ꝛ manifestū est tibi ꝙ ipsi pfecte sūt digesti. ꝛ eoꝝ necessaria est euacuatio: euacua eos secure: dūmodo patiens nō habeat i ventre vel in hypocundrys apostema: ꝛ nō sis imemor huius rei.

¶ Caueas cataplasmare corpe non euacuato: qꝛ ex vicinis membris attrahes ad locuꝫ egritudis plus sanguis q̄ resoluas. Expositiōe eius i secūda morboꝝ acutoꝝ.

¶ Accidit idigestio q̄dā q̄ vilipendit̄ sicut idigestio exiture sub aure. ꝛ credit̄ ꝙ egrotās liberet̄ ꝛ morit̄: qꝛ hūores ex̄ntes itra venas que sunt cā egritudis minime sunt digesti. secūda expositōis eius. i pma epidimiaꝝ.

¶ Appositio sitie absqꝫ scarificatōe multū ꝯfert oībꝰ doloribus puenietibꝰ ex ventositatibus grossis iflatiuis ꝛ fridis iclusis i corporibus opilatis nō habētibus vñ possint euaporare ꝑpter suā grossitudinē: ꝛ ipsoꝝ corpoꝝ opilationem. sexto expositōis eius. i secundo epidimiarum.

¶ Materiā fluentē ad oris sūmitateꝫ ad palatum vel ad vtrāqꝫ vuulā: ad nares attrahere pcura p medicias mordicatiuas oppositas naribus. ꝛ silr procura attrahere ad os māuꝫ fluentē ad oculos per gargarismū cū medicis mordicatiuis. Expositōe eius i pma humorum.

¶ Uoꝝ fortis facit dolorē meatꝰ ꝛ ꝯsumit hūiditatē generatā i stomacho ꝛ i ore icitat rascationē ꝛ extrahit flegma malum ꝛ viscosum: ꝛ calefacit corpus. Qui vo idigēt calefactiōe corporis nullā aliam hīt medicinā neqꝫ cibū meliorē q̄ exercitationē vocis: qꝛ calefacit eoꝝ corpora incitat calorē naturalē: ꝛ calefacit corpora frigida: ꝛ desiccat eoꝝ mēbra humida. Sed habentia corpora sicca ꝛ gracilia nō oportet exercitare vocē. ꝛ silr illos qui habent i stō humiditatē malā vel fastidiū: oꝫ cauere a forti voce: qꝛ facit decurrere malū humorē existentem i stomacho i totū corpus. Particula. vi. de somno ꝛ vigilia.

¶ Cum decurrit multus sanguis ad membrū aliqđ extendit̄ illud membꝝ: extendūturqꝫ vene ex̄ntes i eo taꝫ magne q̄ parue. ꝛ si q̄ erant pmo iuisibiles facte sunt visibiles: tunc ꝑpter eaꝝ repletōeꝫ queadmodū video multas venas i oculo apparere ꝑpter albedinē eiꝰ pellicule: ꝛ forte alie vene extense subtiliores eis apparēt ex cā repletionis q̄ erāt iapparibiles subtilitate sui. i arte parua.

¶ Scio quendā balneatōibꝰ adhesisse aquaꝝ q̄bꝰ inixtuꝫ erat salnitrū vel sulfur vt euacuaret corpꝰ: ꝛ ꝯsequutus ē ex h̄ i oī suo ꝯsilio eūonem colere. ꝛ ignorabat ꝙ occurrēdū erat necessario cuilibet q̄litati dn̄anti: ꝛ egredienti reꝫ naturalē cuꝫ eius ꝯrio: qđ satis melius est eūone: ꝛ spretis verbis hꝰ sibi dictis ꝯsequutus ē ex hoc fortē siccitatē in suis mēbris radicalibus intantū ꝙ deuenit ad ꝯsūptionē ꝛ ptisim ꝛ mortuus est. Prima ad glauconē.

¶ In curationibus apostematum resolutionis difficilis oꝫ te imiscere medicinis resoluentibus forti resolutiōe medicinas aliquas lenitiuas vt sis securus ꝙ hꝰ apostemata nullo modo conuertātur i apostemata dura que scliroses nominant̄. secundo ad glauconem.

¶ Membra debilia tempoibꝰ quietis sunt fricanda ꝑcipue sicca fricatione: pre membris ceteris. ꝛ propter huiusmodi fricationem tempore ipso prohibetur generatio dolorum in ipsis membris debilibus. ꝛ maxime si fiat añ accessionē per duas vel tres horas. Sed in horum in q̄bus incitatur dolor in ipsis membris est a fricatione cauēdū. quinto consily sanitatis.

¶ Immutatio ad caliditatē vel frigiditatē est velocis curationis: ꝛ non laboriose liberationis. Et imutatio ad siccitatē: est tarde curatiōis ꝛ laboriose liberatiōis: qꝛ longū tp̄s requiritur ad humectationē sicci. siccitas aūt cum cōfirmatur nō recipit curationē: ꝛ nullus ab ea liberat̄ cum est confirmata complete. primo ingeny.

¶ Confirmatio siccitatis que nō habet curationē est siccitas humiditatis corpoꝝ mēbroꝝ radicaliuꝫ: ꝛ quāto magis ordo siccitatis est huic proximus tanto magis eius liberatio est tarda ꝛ longa etiā si sit ordo primus: qꝛ ipsius ordines sunt difficiles ꝛ laboriosi qui requirunt longū tētus ad liberationē sui. vi. ingeny.

¶ Ordines siccitatis sunt quattuor. primus ordo est cuius sanatio est. ꝛ est siccitas humiditatis paruaꝝ venaꝝ q̄ speciales sunt omniū mēbroꝝ ex q̄ꝝ ore nutriūt̄ mēbra. Secūdus est siccitas q̄ puenit ad ꝯsumptionē humiditatis dispersē p mēbra corporis ad modū camby q̄ hūiditas egredit̄ ab ore ipsaꝝ venaꝝ paruaꝝ ad nutrimētū mēbroruꝫ eis silis. tertius est siccitas que puenit ad ꝯsūptionē humiditatis membroꝝ cū humida substātia ꝑxime colligationis ꝛ coagulatiōis: sicut est pinguedo ꝛ caro cū liquefiunt ꝛ dissoluunt̄. quartꝰ est siccitas mēbroꝝ radicaliū: videlꝫ corpis cordis epatis ꝛ ceteroꝝ. vy. ingeny.

¶ Calefaciens ꝯplexionem que iam egressa est a suo ꝑprio tēpamēto ad frigiditatē vt ad suū reuertat̄ tempamētuꝫ secure ꝛ confidenter. infridare vo qđ iam calefactum est non est ita. sed facias hoc cum cautela custodia ꝛ timore.

q̄ nisi ea que sunt circa membrum qđ vis infrigidare sint fortia: creditur q̄ accidat ex rebus frigidis maximū nocumentum. Eadem particula.

¶ Medicias supapponēdas epati oz habere stipticitatem cū subtilitate: vt subtilitas ipsaꝝ stipticitatē ītroducat sic sunt res aromatice. ꝛ ex eis melioꝛ est q̄ hꝫ istas duas virtutes. stipticitatem. s. ꝛ aromaticitatē. In arte parua.

¶ Stomachus ꝛ epar īdigent reb⁹ stipticis pre mēbris ceteris: quia hec membra duo sūt nobilia dispōne nobili: et oz quodlibet ipsoꝝ agere operationē sibi specialē ꝑfecte tempore sanitatis ꝛ tempore egritudinis. xi. igeny.

¶ Febrem quottidianā impossibile est esse absq̄ egritudine stomachi: sicut īpossibile est quartanam esse absq̄ egritudine splenis. p̄io ad glauconem.

¶ Medicia composita ex pluribus simplicib⁹ nō est vtilis cuilibet egritudini: cui aliqua ipsaꝝ simplicium est vtilis. ipsa. n. simplex est vtilis tantū sibi: sed inuenta est eaꝝ cōpositio: vt vna medicia ꝯferat plibus egritudibus: quarū quelibet īdiget aliqua simplici: etiam si medicia ipsa composita sit vtilitatis parue. octauo miermir.

¶ Cataplasma humidū ꝯfert apostematibus ꝓueniētibus ex colera: ꝛ cataplasma siccum ꝯfert apostematibus ꝓuenientibus ex sangne subtili aquoso: ꝛ cataplasma tēperatum: ꝛ est supappositio corꝑis calidi tēperati: ꝯfert hūoribus grossis ꝛ viscosis eos subtilians ꝛ īcidens. Expositiōe eius ī secunda acutorum morborum.

¶ Egritudo dyabetes raro accīt: ꝛ ego nō vidi eaꝫ vsq̄ ad hec tempora nisi bis. vi. scientiaruꝫ.

¶ Moyses. ꝛ similiter ego nō vidi eam ī occidente contingere: nec audiui ab aliquo antiquorum doctoꝝ meorū q̄ viderit eam. sed tn̄ hic ī egypto vidi aliquos patientes h⁹ egritudinem infra decem annos plusq̄ vigīti. ꝛ hoc significat q̄ egritudo hec multotiens generatur ī regionib⁹ calidis: ꝛ forte accīt in regione egypti saporositate aque nili quam homines bibunt.

¶ Prima pars diei similis ē veri. proxima estati. tempus vespertinum autumno: ꝛ vltima hyemi. ꝛ ideo egritudīes autūnales acute ꝛ mortales: ꝛ hora vespertina fortificantur magis ꝛ exacuuntur accessionibus suis. Expositōe ei⁹ in secunda humorum.

¶ Melioꝛ ventis est qui defert̄ ex mari magno: ꝛ huic in bonitate proximus est qui ex montibus defertur. ꝛ peioꝛ qui ex latrinis paludibus vel locis madidis est delatus: ꝛ medius inter hos est qui ab alys locis defertur. Expositione eius in tertia humorum.

¶ Hec duo mēbra. s. oculus ꝛ os stōi nō sustinēt supappositionē rei pōderose deforis: ꝛ oculus minus sustinet hoc q̄ stōus: adeo q̄ medicamur ipm cuꝫ medicis nō ponderos̄ de his que liniunt̄ super eū. secundo ad glauconē.

¶ Curatio a qua nos incipere oportet: ꝛ qua adiuuamur ē expulsio cause dissoluētis ꝛ destruentis virtutē. y. īgeny.

¶ Greci cuꝫ in cura egritudinis sunt stupefacti: permittūt naturam cum egritudine preliare dicentes q̄ natura docta a se nouit complexiones membrorum: ꝛ vnicuiq̄ mēbro ministrat qđ sibi simile est ex cibo. Et cibus est cura q̄ sufficit tempore sanitatis ꝛ tempore egritudinis. Particula sexta de clisteri.

¶ Ait filius çor. oē id qđ vis mūdificatū esse siue supapponas corpi siue ꝓpines sit tepidū. Oē repercussiuū ꝛ reprimitiuū sit fridū vt aqua puteoꝝ. oē aperitiuum sit calefactum: resolutiuū vo sit paꝝ magis calefactū mundificatiuo. Et cū ītrudis ad gescēdū dolorē īterius aut exteri⁹: facias medicinā tepidā. ꝛ cum dubitas de sincopi propines medicinas cum aqua frigida.

¶ Ait filius çor cum experientia omne stipticum habet in se aliquid solutionis excepto mirto in qua nullo modo reperitur virtus aliqua solutiua. ꝛ omne solubile habet ī se aliquid retentionis per stipticitatem.

¶ Explicit particula octaua.

¶ Incipit particula nona continēs afforismos depēdētes a curationibus egritudinū specialiter assumptarū.

Humores generātes epilepsiā sūt grossi frigidi ꝛ flegmatici: ꝛ epilepsie cura est mutatio etatū ab humido ī siccū: ꝛ mutatio regionū exercitioꝝ ꝛ dietaꝝ ꝭm candem rōem ab humido ī siccum: ꝛ purgatio cum medicinis. Expositiōe eius ī scđa afforismorum.

¶ Cum vides fluxū sanguis nariū ꝓsternere ex fluxu ipso successiue fluēti nō negligas flōmare venā man⁹ ex ea ꝑte qua defluit: ꝛ ꝯstringere extremitates cū vittis lineis ꝛ supapponere sitiā ī ypocūdrys ex ea parte: maxie qua defluit sanguis. ꝛ hoc totū fecim⁹: ꝛ cessauit sanguis qui fluebat. sed ea que superapponunt̄ naribus vel liniuntur frōti ex doctrina doctoꝝ veteruꝫ probauimus ꝛ īuenim⁹ oīa debilia. Particula sexta de flobotomia.

¶ Cum alicuius cerebrum ꝯsueuit purgari ꝑ fluxū fluētez ab auribus. ꝛ ex ipso fluxu subito cessante accidit sibi stupor vel vertigo ex incitatione dicti fluxus ꝛ attractōe ipi⁹ ad aures cum medicinis aperitiuis videmus dominū huius status adiuuari ex hoc statim. secundo expositiōis ei⁹ in sexto epidimiarum.

¶ Patientibus fortes dolores vt emigraneaꝫ ꝛ similia ex grossitie sanguis vel frigore ī īterioꝛib⁹ ꝓdest pot⁹ vini puri post cibum vel cum cibo: ꝛ eos adiuuāt adiutorio manifesto: ꝛ cessat eoꝝ doloꝛ caliditate ꝛ subtilitate vini. Et idē facit panis vino īfusus: ꝛ far cū vino: qꝛ ex cōmixtiōe vini puri cum cibo ascēdit fumus calidus ad loca doloris: ex q̊ ī ꝑtib⁹ oīum mēbroꝝ dolentiū equalis calitas generat̄: et auget̄ ipsa absq̄ fumositate que poros aperit ipsoꝝ: ꝛ subtiliat humores solidatos ī ipsis: ꝛ generat somnū longuꝫ ꝛ calefacit mēbra circūadiacētia membro dolenti: ꝛ dilatat eorū poros: ꝛ resoluit ꝯtentū sui qđ dolorē ꝓstat. ꝛ hec oīa naturaliter habet equalis caliditas generare. secundo expositione eius in sexto epidimiarum.

¶ In fluxū sanguis nariū q̄ nō cessat ꝑ appositionē sitie in hypocōdrys: oz te apponere sitiam in occipitio cū aliq̊ infrigidāte caput. expositiōe eius. in. vi. epidimiarum.

¶ Muctllaginē narium aquosam ꝛ īdigestā ꝓhibem⁹ cum rebus que odoratu trahuntur: ꝛ cum rebus que distillant̄ ī aures. p̊ expositionis humorum.

¶ Coriçe dn̄is oībus ī sui principio sternutatio nocet: quia tunc humores sunt crudi ꝛ indigesti. ꝛ similiter coitus. ex forti nāq̄ motu augmentatur repletio capitis: ꝛ tunc mēbra capitis ꝛ pectoris īdigēt q̄ete ꝛ ocio: ꝛ calitate tēpata. ad digestiui motū augmētat̄ repletio capitis: ꝛ tūc mēbra capit] ꝛ pectoris īdigēt arte ꝛ ocio: ꝛ calitate tꝑata ad digestionem humoꝝ crudorum: ꝛ cum sistit fluxus resoluunt̄ per sternutationem ipsi humores iaꝫ digesti: ꝛ euacuant̄. expositōe eius. ī p̊ humoruꝫ.

¶ Coruscatiōes quas videt aliquis oculis sunt ex humoribus: quorum substantia ꝛ coloꝛ sūt ꝯry humiditati albugīnee ītra cristallinā ꝛ corneā collectis. prima humoꝝ.

¶ Dolores capitis alleuiantur per strictionem capitis cuꝫ humores qui faciunt dolores caliditate indigent temperata. prima humorum.

¶ Sternutatiōes sūt vtiles hūorib⁹ aquosis: ꝛ inutiles humorib⁹ colericis mouētes ꝛ augētes eos. p̊ma hūoꝝ.

¶ In cura vigiliarum stringe manus ꝛ pedes egri tempore quo dormire consueuit: ꝛ euꝫ stimula ꝛ fatiga vt nō dormiat nec oculos claudat: sꝫ eos sꝑ apertos teneat: ꝛ demū ligatura strictōis soluta lucerna ablata oī motu locutōe ꝛ strepitu ꝓhibitis dimitte egrū dormituꝝ somno ꝓfūdo ī

tertia expositionis humorum.

¶ In stupore accipio instrumentum oris stoaci qd noiatur buchale: et pono in eo aliquos cibos molles et liquidos et posito ore ipsius summitati lingue patientis ad inferiora: depresse effundo in meri cibos quos dictum continet istrz. Particula.vi.de motibus ieuitabilibus.

¶ Fortasse alicui qui iacet more supino tota nocte accidit ex superfluitatibus apoplexia. Particula quinta de motibus ineuitabilibus.

¶ Curaui puerum epilepticum et eum perfecte liberaui per mundificationem sui corporis cum sirupo acetoso squillitico: et non indigui cura alia nisi ipso. Particula sexta de puero epileptico.

¶ Cessat sanguinis fluxus fluens ab aliqua narium per appositionem sitie super epar vel splenem ex ea parte qua defluit. Et cum ab vtrisque naribus defluit multus et furiosus cessat per appositionem sitiarum simul latere in vtroque. septimo ad glauconem.

¶ Omes egritudines et pestes operationum sensuum absque apostemate accidit ex mala complexione cerebri: que mala complexio aut est in ventriculis cerebri aut in arterys et venis sparsis per totum cerebrum: et in humiditate diffusa supra ipsum corpus: et in ipso corpore proprio cerebri: et quia ipsam malam complexionem scire specietenus est difficile oportet medicum ad hoc sciendum plurimum laborare.iy. scientiarum.

¶ Melancolia melancolica ex sanguine melancolico qui in venis est generatur et egritudo cerebri: forte est ex causa vniversali: et forte est ex sanguine permutato tantum in cerebro aut ex humore melancolico in ipso fluxo qui est ex combustione colere citrine vel sanguinis grossi. Cum vero egritudo hec generatur ex sanguine melancolico qui occupat totum corpus incipe a flobotomia vene: et si tantum in cerebro ipsa sit egritudo.iy. scientiarum.

¶ Generalis cura frigidi apostematis cerebri videlicet litargie et calidi apostematis cerebri.s. frenesis in sui principio est flobotomia et effusio olei rosati cum aceto supra caput ad expulsionem humoris nociui cuiuscunque in eo existentis: et quia harum egritudinum aliqua est cum vigilys et aliqua cum stupore inducenda est quies illi qui vigilat: et excitatio et stimulatio ei qui habet stuporem.xiy. ingeny.

¶ Apostemate cerebri completo cum vigilys vel stupore statim super caput eius qui habet vigilias infunde aquam decoctionis papaueris albi: et lini narium extremitatem eius et faciem cum aliquo cerebrum infrigidante: et in eo qui habet stuporem calefac humorem grossum.xiy. igeny.

¶ Cum he egritudines due: litargia scilicet et frenesis prolongantur: et ad statum perueniunt ad digestionem alicuius ipsarum castoreum: et ad digestionem alicuius ipsarum sitias operamur.xiy. igeny.

¶ Cum augmentum litargie completur lini palatum eius cum medicinis fortiter morditiuis: et post hoc operare medicinas prouocantes sternutationem et appone supra caput medicinas simile operantes: sicque quandoque sinapim suprapone. decimotertio igeny.

¶ Cum cephalea accidit ex vigilys vtatur patiens dormitione: et quiete tota die: et circa vesperas intret balneum: et nutriatur cibis generantibus bonum sanguinem non calefacientibus vt est far ordei: et cibetur lactucis que generant sanguinem laudabilem non calentem. et cibetur etiam caulibus qui extinguunt et siccant fumositates: et ex leguminibus comedat lentes: et bibat aquam: et cum stomachus humectatur aquam fugiat mala granata citonia: et similia: et mane ingrediatur balneum: et infundat super caput suum aquam calidam pluribus vicibus ad resolutionem fumositatum. et aliqui patiuntur cephaleam in declinatione morbi reliquie cum mouentur.y. miermir.

¶ Dolor oculi cum est debilis cataplasmatur oculus semel vel bis in die cum spongia infusa in aqua decoctionis corone regie: et fenugreci: et cum est fortis cataplasmatur dicto cataplasmate pluribus vicibus et longioribus horis. septimo miermir.

¶ Epilepsia et stupor principaliter proueniunt a cerebro et stuporis locus est ab operatione voluntaria. et locus somni ad excitandum difficilis est ab operatione sensitiua: sicut spasmi epilepsie locus est ab operatione voluntaria: et angustie locus est ab operatione sensitiua. quarto morborum et accidentium.

¶ Ait Moyes. Stupor est somnus: ad excitandum difficilis est ex perturbatione operationum: et cum spasmus epilepticus et angustia est ex amissione operationum sicut vr.

¶ Cephalea cum accidit ex caliditate vel frigiditate est fortis: et cum cephalea accidit ex siccitate est debilis: ab humiditate vero nunque accidit dolor: et multitudo humorum in capite grauedinem generat: et cephaleam: nisi forte accidant ex eis opilationes: et nunc cephalea est secundum quantitatem opilationum. secundo miermir.

¶ Oportet id quo auris curatur esse temperatum et tepidum: et nos quandoque operamur ad responsionem dolorum auris qui prouenit ex materia pungitiua lac mulierum et albumen oui separatim et per se. et quandoque ea simul cum alys medicinis sicut in oculorum dolore.iy. miermir.

¶ Cognoui per experientiam quod non oportet tangi formam aurium cum aliquo tempore doloris. sed distillandum est in eam quicquid debet distillari calidum: adeo quod patiens possit illud ferre et manu suspensa imittenda medicina cum capite stili donec perueniat ad os petrosum. et hoc faciat multotiens quousque impleat foramen auris: et extergendum est quod in summo auris reperitur cum studio magno vt non tangatur auris nec aliqua pars ipsius: et hac magna doctrina cauetur quod cura auris studiose fiat. Eadem particula.

¶ Quodlibet cataplasma quo cataplasmatur homo interius vel exterius: oportet te facere ante cibum: et in salma vel post assumptionem cibi per longum tempus.v. miermir.

¶ Ait Temimius sume niuis seni et est lapis albus rotundus: et lucidus. tutie nidie clinie Misagonie: nitri: faraonici: fini campoli corticis oui structionis: musci: vniuscuiusque partem vnam: et fac inde puluerem: hic puluis extirpat albulam ab oculo absque punctura et lesione.

¶ Habitatoribus terrarum calidarum accidit sepe optalmia: et occupati ab ea cito eripiuntur: et habitantibus terras frigidas accidit optalmia raro. tamen est eis molesta et difficilis curationis: et ipsorum oculus exinde vlceratur. et eadem similitudo est attendenda inter optalmiam hiemalem et estiualem. Expositione eius in secunda medicinarum.

¶ In squinantia et omni egritudine que generatur infantibus: sentit patiens coartationem cum vult aliquid deglutire: ex quibus perniciosior est: in qua non apparet in fauce apostema: nec aliqua rubedo: et hoc apostema est in meri gutture: aut ipsorum lacertis tantum: et ex humoribus frigidis viscosis et crudis accidit squinantia. secunda expositione eius in secunda epidimiarum.

¶ Cum apostema squinanticum magnum est non sit homo contentus tantum medicinis que interius fiunt: sed fiant etiam emplastra exterius infusiones aque calide et balnea. Et hec non operanda sunt nisi in declinatione morbi: et cibi dominorum huius egritudinis sint farinate medicinales: vt cum transeunt per loca dolentia sint eis loco emplastri. Expositione eius in secundo epidimiarum.

¶ Verbum est specialis motus instrorum spiritus: et ideo non oportet illum alicuius meri sanguis exitu vel pulmone: vel pectore: vel canna pulmonis clamare inspirare vel expirare fortiter. motus vo manuum non est ei inutilis. vtilior est tamen

eis motus pedum motu tēperato vt ꝑ motum ipsum spūi cōstricto nullatenus adducat̄. prima humorum.

¶ Malam complōnem inequalez lacerti pectoris sequitur quādoqꝫ modica tussis: quia ipsa complexio inequalis est tussis causa que mordicat lacertum. ⁊ ipse mordicatus mouetur cum desiderio ad expulsionez eius qđ nocet ei. quinto morborum acutorum.

¶ Medicine ad sputi sanguīs cessationez sunt cōposite ex medicis desiccatiuis absqꝫ punctura ⁊ medicinis hn̄tibꝰ aliquā viscositatē ⁊ medicis stipticis. ⁊ finaliter ipsa medicina est generalis accessiōis sanguinis sputi. ⁊ cum sputū sanguīs ꝓuenit a pulmōe pectore cāna pulmonis aut gutture imiscemus tūc medicinis istis medicias subtiles calidas: ēt si sint valde cōtrarie hꝯ egritudini: qꝛ adducit hꝯ medicinas stipticas ⁊ faciunt eas currere ⁊ peruenire ad locum necessariū. sed cum sputuz sanguinis est a meri stomacho ventre vel intestinis non est necessaria talis ꝯmixtio medicinaꝝ. vij. miermir.

¶ Cōmiscent̄ qn̄qꝫ cū medicis ad sanguīs sputū ⁊ cuz medicinis ad tussim fortem ⁊ angustiosam medicine dormitatiue vt faciant dormire somno stuporoso: qđ magnū iuuamentū ē eis: qꝛ sui frigiditate ꝓhibent fluxū sanguīs et faciunt ipsum cessare. Et ꝓhibent ēt coriçam a loco a quo accidit egritudo. vij. miermir.

¶ Ptisis ex humoribus malis: quoꝝ sapor salsus ꝯphēdit̄ per sputa patiētis sicut sapor aque marie: est icurabilis: qꝛ anteqꝫ reperirent̄ humores ipsi ꝑ lōgū tp̄s expostulāt ad digestionem sui vlcus pulmonis corrumpit̄ ⁊ desiccatur ⁊ corruptus corrumpit vicina loca sui adeo ꝙ corrumpit pulmonis substantiā totam.

¶ Frigiditas neruosa mēbra ꝯhit ad dissoluendam superfluitatez que est in ipsis: ⁊ exinde fit singultus. Expositione eius in. vi. afforismorum.

¶ Oportet in egritudinibus stomachi spāliter ꝙ quātitas ciborum sit tempata quātitate determiata: vt nō grauet eum: ⁊ oꝫ in egritudinibus epatis fieri illud idem. Expositione eius in secundo epidimiarum.

¶ Angustie que generant̄ ex humoribus qui sunt minoris malitie qꝫ qui generant sincopim. ⁊ oscitationi que generatur ex lentitudine lacerti maxillā mouentis ad resolutionem fumositatuz: cōfert vinuz cum aqua tēperatū. quia adaptat humores malos calefacit stomacū: adiuuat digestionem: ⁊ resoluit frigiditas fumositates: ⁊ potus vini confert horripilatiōi prouenieti ex humiditatibus pūgitiuis: ⁊ non ei que ex febre vel apate calido generantur. Expositione eius in secunda epidimiarum.

¶ Aliquos patiētes spasmū epilēticū ex cā oris stomaci ꝓpter magnū fastidiū vel ꝓpter potationē vini supflue caliditatis siue ꝓpter nimiū vsuz venereū extra tēpus suū. et aliquos febricitātes spasmatos subito ex malo hūore pungitiuo ad os stōi fluxo vidi liberatos eē statiꝫ ꝙ euomuerunt. Et vidi aliqͦs aggrauatos malo cibo quē sumpserant adeo ꝙ ꝑuenerāt ad stuporē liberatos eē postqꝫ euomuerūt. ⁊ postquā euomuerūt qđ os stōi ipellebat. Et eructuatio cal'a cito seqtur oris stomaci lesionē. v. sciarū.

¶ Dominus egritudis īflatiue itestinoꝝ vel mirachie ē timidus sperās malū: ⁊ est a bono desperatꝰ: ⁊ in summa status eiꝰ est vt patiēs mel'iam mel'icaz societate oris stōi ad cerebrū. ⁊ taliū egritudo cū patiunt̄ fastidiū augmētat̄. ⁊ oēs sunt splenetici: ⁊ hoc operat̄ humiditas pinguis q̄ nūc a splene ad os stōaci fluit. quinto scientiarum.

¶ Ei in cuius stomaco corrumpit̄ cibus sepe ꝯfert vomitꝰ ante cibū ⁊ potatio vini dulcis: ⁊ vsus ciboꝝ q nō cito corrūpunt̄: ⁊ per iteruallа tpis vsus purgatōis ventris cuz rebus purgationē faciētibꝰ tempatā: ⁊ mūdificantibꝰ ipꝫ ƀꝫ ꝙ est yerapigra ꝙ si negligis hꝯ malum humorē redit difficilis cura eius. vi. consilij sanitatis.

¶ Cuz dominat̄ in stō mala ꝯplexio calida vel ipa ammixta cum hūiditate modica: ⁊ hec ē mala ꝯplo sine materia curabimus eā cum aq̄ frigida absqꝫ timore ⁊ dubitatione aliq̄. quia membris vicinis loci stomaci nō nocet aqua frigida. quia in statu sunt tēperato. septimo ingenij.

¶ Patientē fastidiū cū multo secessu adeo ꝙ debilitat̄ virtus ciba eū stipticis successiue. ⁊ qꝛ appetitus cadit multotiēs secessus multitudie. tūc eidē sunt diacitoniton ⁊ sil'ia ministrāda. Et cū cibus corruptus est in sūmitate ventris patiētis fastidiū cū retentiōe secessus siue cū eo febris sit: siue non: ex fastidio ipso cāta ꝓcura ipsius descēsus cuz piperon ⁊ sil'ibus. Si vero in īferiori extrahe ipsuz cuz suppositorio aut clisteri mellis ⁊ olei. Qꝛ si ibi sit punctura fortis clisteriça cum oleo ⁊ pinguedine anatis liquefacta: i defectu cuius ponat̄ galline pinguedo. que etiam si nō inuenitur fiat clistere cum sepo caprino oleo ⁊ cera lota. Inflatio vero si fuerit ibi clisteriça cū oleo in quo ruta ⁊ semina ventositates expellentia sint decocta: vt ciminuz carui semen apij ⁊ sil'ia. octauo igenij.

¶ Cum dissolueris assellationē patientis fastidiū ꝑ suppositoriū vel clistere nutrias statim patientē aliquo ꝙ nullo mō sit stipticum. ⁊ hoc ēt opare die secūdo: ⁊ ꝑcipias patienti vt ingrediat̄ balneū si oīo liberatus est a fastidio. ⁊ si ipsa nocte post balneū dormierit bono somno liberatꝰ est pro certo perfecte. Et si post hoc sentiat patiens aliquātulum febris non oportet te timere propter hoc nec dubitare: sed in crastino facias ipsum iterum ingredi balneum ⁊ nutrias eum. viij. igenij.

¶ Patienti sincopiꝫ ex causa colere citrīe ad os stomachi defluentis da bibere vinum citrinum aquosum: ⁊ in sincopi que fit ex multitudie humoꝝ crudoꝝ da bibere patiēti vinuz calidū aureum vel citrinuz. dūmō ꝓhibeat caput forte. duodecimo igenij.

¶ Cū stōus patit̄ ex humoribus malis ei meliores sūt medicie cōfecte ex aloe. sed oēs res stiptice siue cibi sint siue potus seu medicie obsunt ei magno nocumento ⁊ ori stōi madefacto ex hūoribꝰ hūidis nō nocent. nocent tn̄ ƀm sui quantitatē: qꝛ operatio mediciaꝝ ciborum ⁊ potuū stipticorum est res q̄ vtilior est sibi. viij. miermir.

¶ Uomitꝰ q accit ex humiditate pingui de genere nāe mediciarum exn̄te in stomacho est fortis ⁊ difficilis ⁊ ex illo vōitu stōus ledit̄ valde: cuiꝰ lesio duplicat̄ ipso debili exn̄te: ⁊ eius cura potior est ꝓuocatio vomitꝰ ipsius male pinguositatis. ⁊ ꝯfortatio stōi cū arom atibꝰ ⁊ semibꝰ bōi odoris ⁊ his sil'ibus: ⁊ queādmoduz oēs spēs fetide ꝑturbant aīam ⁊ faciunt ipsam abbomiare: ita oēs spēs aromatice confortant stōm: ⁊ spāl'r que sunt ex rebus comestibilibꝰ: ⁊ res ipe vtiles sunt stomacho perturbato ex humiditate pigui quacunqꝫ. nono miermir.

¶ Patiētē singultū ex multitudie ciboruz aut ex punctōe humoꝝ: vomitꝰ liberat: ⁊ patiētē singultū ex friditate calefactio: ⁊ sil'r īmutatōem factā a rebꝰ pungentibꝰ medicine minuentes: ⁊ siccātes liberāt ⁊ resoluūt. viij. miermir.

¶ Patiētis bolismū restauramꝰ vtutē subito vel gradatiꝫ cū odoratu aceti ⁊ mētastri mōtani vel cineris ⁊ mēte īfusoꝝ i aceto: vel cū odoratu maloꝝ ⁊ sil'ium fructuū vl' cuz odoratu frusti panis ⁊ ꝯmixtiōe alicuiꝰ ex illo ad qđ patiens ꝯpellat̄: ⁊ appositōe carniuz porciaꝝ assataꝝ vel cognataꝝ an̄ nares: ⁊ i sūma appositōe ciboꝝ oīuz hn̄tiū odorem bonū: qꝛ ipsi excitāt ⁊ augēt vtutē eiꝰ ⁊ ꝯstrictiōe manuū ⁊ pedū fortiter: ⁊ depilatōe pilloꝝ pectoris ⁊ exctiōe capilloꝝ capitis: ⁊ cū a sincopi excitat̄ ciba euz pane vino īfuso: vel re alia roborāte virtutē. Eadē particula.

¶ Ex hūore malo iclusо i tunicis stomachi salso vel colerico: cum ebulit: accidit appetitus ciborū malorum: ⁊ scōm

diuersitatē q̄litatis ꝛ malignitatꝭ spēi hūoris diuersificāt spēs rez q̄ appetunt. quarto morboꝝ ꝛ accidentiū.

¶ Fastidium cum os stomachi est debile ꝛ venter strictus est difficilis cure: qꝛ qcqd dissoluit ventrē facit fastidium ꝛ turbat aīam. ꝛ qd̄ confortat os stōi retinet secessū: ꝛ melius qd̄ i fastidiosis iueni est vt ipsi cibentur herbis prepatis cum oleo ꝛ muri. ꝛ postmodū accipiant paruz de piris citonijs ꝛ malis granatis ad que appetitus ipsorum declinat magis. sexto consilij sanitatis.

¶ In confortatiōe stomachi fastidiosoꝝ ꝛ silr̄ ēt si effimeraz patiant̄ res confortantes stomachū apponēde sūt supra ipsum valde calide effectiue: qꝛ omne tepidū dissoluit stomachū ꝛ humectat. vij. ingenij.

¶ Et qui patitur fastidium ꝛ silr̄ ei q patitur forte ardorez i stomacho adeo ꝙ credit i illo esse calidū apostema cerotum fridum de citonioꝝ oleo ꝯfert ꝛ cōsueuimus calefacere olea duplici istrumēto: qꝛ si aliter calefiāt corrumpit̄ eorum virtus. octauo igenij.

¶ Aqua coadunatur ifra loca que sunt iter itestina ꝛ sifac: qd̄ extensū est supra ipsa. Expositiōis ei⁹ i p̄ma epidimiaꝝ.

¶ Hidropisis carnosa cum adheret oportet te p̄mo adhibere que expellunt flegma per secessum. ꝛ postea que expellunt illud per vomituz. deinde per gargarismū: qꝛ gargarismus purgat caput a flegmate. ꝛ cum flegma est diffusum per totum corpus purgamus ipsuz vniuersali purgatione. Et dant̄ i hꝰ egritudie medicie icisiue ꝛ calefactiue ad purgationē corporis per resolutiones cum vrine emissione. Expositione eius in prima humorum.

¶ Oportet nos purgare corpora patientiuz icteritiā omni modo quo possumus adeo ꝙ purgamus ea per superius ꝛ inferius: ꝛ per palatum vrinam ꝛ nares. Expositione ei⁹ in prima humorum.

¶ Adiuuatur ictericus coloribus citrinis: qꝛ citrinitatē dissoluunt: ꝛ is qui sanguinis sputū screat non adiuuatur demonstratione coloꝝ rubeoꝝ: qꝛ sanguinē mittūt: ꝛ omnis humor purgat̄ demonstratione coloꝝ silr̄ium colori ipsi⁹: ꝛ ad interiora corporis ip̄ellitur demōstratiōe ꝯtrarioruz colori eius. secundo expositiōis humorum.

¶ Multotiēs curauimus sclirosim epatis i p̄ncipio sui. et illā cum prolongata est curare nō potuimus: nec vidim⁹ eam aliquem curauisse. ꝛ patientes sclirosiz aliq peruenerunt ad ydropē ꝛ moriunt̄ temporis mora longa. ꝛ aliqui moriunt̄ celeriter fluxu ventris. scd̄o ad glauconē.

¶ In cura ydropisis puenientis ex ap̄ate duro vētris hec tria facere nos oꝫ primo laborare circa curā apostematis duri qd̄ est in ventre. secundo operari emplastra resoluētia humiditatem: ꝛ tertio ministrare medicinas promouētes vrinam. secundo ad glauconem.

¶ Desudatio sanguis est ex apertione venaꝝ paruarū vel purgatiōe aquositatis sanguis sicut accit sp̄aliter i debilitate epatis ꝛ renū: qꝛ patienti hꝰ egritudinez multotiens accidit ꝙ mingit vel emittit aquositatē sanguis per secessum. vi. morboꝝ ꝛ accidentium.

¶ Cā oium specieꝝ ydropisis est epar cū nō mutat in sanguinē id qd̄ puenit ad eū ex cibo ꝑpter malā ꝯplonez fridam dominātez i eo. ꝛ fortassis hꝰ mala complexio frida dominatur i aliquo instrumēto ꝯ cibi vel i aliquo istroꝝū spiritus: que extendit se ad vicina membra quousqꝫ pueniat friditas per societatem venarum ad corpus epatis: ꝛ generat i corpore ipso egritudinē que est causa ydropisis. Et silr̄ cum augmentatur fluxus sanguis vndecūqꝫ infrigidatur epar: ꝛ accidit ydropis. v. scientiarum.

¶ Cū epar ꝑpter sui sclirosim nō p̄ot i sanguinē cibū ꝯmutare: accit ydropisis ꝑpter sclirosim splenis: qꝛ egritudinibus oībus splenis patit̄ epar. vi. scientiarum.

¶ Curatur opilatio epatis cuz aperitiuis rebus. ꝛ repletio epatis curatur per exercitium ante cibum: nec ꝓhibetur i his ambulare modicum post cibum. ꝛ quicquid cōfert ad aperiendū opilationes: ꝯfert ad operandū digestionē: ꝛ iter oia sirupus acetosus pipereon ꝛ dieta tenuis sunt meliora ad aptandū operationem digestionis: ꝛ curandū epatis opilationem. vi. consilij sanitatis.

¶ Ad apostemata epatis ꝛ stomachi eligimus absinthiuz: qꝛ cū suspicamur epar ꝛ stōm eē i malo statu: statim decogimus absinthiū cū oleo: ꝛ ponim⁹ sup ista duo mēbra: ꝙ si nō iuenim⁹ absinthiū ponim⁹ oleū citonioꝝ ꝛ oleū masticꝭ ꝛ oleū nardinū. ēt si febris pua sit cū eisdē. xi. igenij.

¶ Et q habet i epate ap̄a ꝯsiliū moderatū ꝑfecto moderamine adhibendū. ꝛ nullus cib⁹ est sibi magis aptus q̄ʒ farordei: qꝛ mūdificat absqꝫ pūctura: nec aliqua medicia est sibi magis apta q̄ʒ secaniabin cuz aqua frida: nec accedas ad patientē cum aqua maloꝝ granatoꝝ nec pomoꝝ nec reliquoꝝ stipticoꝝ ne forte ꝯstringant ora venarū ꝛ ꝓhibeatur colera a purgatiōe. xiij. ingenij.

¶ Epatis apostema cum est i gibbo ꝛ volueris patientem purgare vrinā puocantib⁹ purga cum. ꝛ cum est i concauo cum soluentibus ventrē miscens crocū affricanū semē vrtice: ꝛ quicqd temperate vētrē laxat. ꝛ hoc secure ꝛ ꝯfidēter fac cum apostema declinat. Et ego decoxi cuz farre ordei polipodiū ꝛ eleborū nigruz. ꝛ i principio tales clisteriçandi sunt cum aqua melle ꝛ baurach seu vino: ꝛ i declinatione egritudinis cum fortioribus: mentastro. s. collongtida ꝛ centaurea minori. xiij. igenij.

¶ Epar debile semꝑ ē adiuuādū cū adapiētib⁹ opilationē ꝛ mūdificātib⁹ ꝛ resoluētib⁹ tēperata resolutōe: vt terbētina q̄ mūdificat ora arteriaꝝ ꝛ venaꝝ discrepātiū sibi ad inuicē vt sint apta ꝛ nō opilata: qꝛ opilatio generat putredinē. ꝛ oꝫ ꝙ medicia dispēsata ad epar nō sit nimis frida: sed sit eius friditas temperata. viij. miermir.

¶ Intube siluestris ꝛ ortēsis ꝯplo vincit̄ a friditate modica: ꝛ habent cū hoc aliquā amaritudinē: ꝛ sunt ambe stiptice. ꝛ qꝛ hn̄t istas duas qualitates sunt de meliorib⁹ medicinis quibus curat̄ complexio epatis calida: ꝛ nō nocent multum ipsi⁹ male ꝯplexiōi frigide: queādmodū obsūt ei res frigide ꝛ humide sine stipticitate ꝛ amaritudine: ꝛ ip̄e herbe frigide temperate ꝯfortant epar per suam stipticitatem: ꝛ mundificant per amaritudinē: ꝛ ꝯferunt male cōplexioni epatis cuz materia: ꝛ admiscet̄ eis mel prouocāt ꝛ faciunt descendere ipsas hūiditates aquosas: ꝛ alias humiditates. Eadem particula.

¶ Admiscēde sunt medicie lenitiue virtutis debilis cum medicis calefacientib⁹: ꝛ apponunt̄ he medicine lenitiue ꝛ hoc magis q̄ʒ i sclirosi alioꝝ membrorum: qꝛ corpus epatis est quasi qdā humiditas coagulata: cuius virtus cito dissoluit̄ subtilitate multa sui. Eadez particula.

¶ Serum est saporis cui amaritudo dominatur fortiter. ꝛ hoc pre ceteris medicinis epar mundificat ꝛ aperit arctas vias eius sine manifesta calefactione ꝛ infrigidatōe. Eadem particula.

¶ In ap̄atib⁹ stomachi ꝛ epatis ꝯmisce medicias stipticas ꝛ aromaticas. nec i his sis ꝯtēt⁹ solūmō lenitiua aut laxatiua. qꝛ quotiēscūqꝫ feceris hoc deducit̄ patiens ad dubitationē ꝛ ꝓpe destructionē. Eadem particula.

¶ Apostematibus gibbositatis epatis nō nocēt stiptica vl̄ morditiua: nocent tn̄ apostematib⁹ cōcauitatis epatis: qꝛ rerum que assumunt̄ imutant̄ virtutes anteq̄ʒ perueniāt ad epatis gibbositatez. tunc stipticum non remanet stipticum vt erat: nec morditiuū in mordicatiōe sua: nec viscosum in sui viscositate. xiij. igenij.

¶ Cum apostematū est splen ꝛ i corpore supfluitas humoris melancolici adest ad mundificationē corp̄is ꝛ supfluitate ipsa oportet te medicinis resolutiuis ꝛ euellentib⁹ in

ꝯseruatiõe virtutū suaꝝ medicinas stipticas ãmiscere: et cū mundū ē corp⁹ noli ꝯmiscere ipsis medicinis stipticum aliqḋ. ⁊ si imisceas sit valde modicū q̄ntitate. xi. ingeny.

¶ Melioꝛ medicis ad grossitiē splenis ē empl'm qḋ fit de radicib⁹ cappari absinthio aceto ⁊ melle: ⁊ caue emplica re pectus cum stipticis medicinis. xi. ingeny.

¶ Ad grossitiē splenis cū qua ē sclirosis medicina resolutiua cū aceto mixta ⁊ supra locū splenis frequēter apposita cū aliqua particula carnea lacerti est mirabilis opōnis et armoniacū cū aceto multotiens sufficit ad curanduz apostema splenis ⁊ sclirosis sui. vltimo ingeny.

¶ Accidit ex egritudib⁹ splenis species melācolie chebus dicta: que multotiens incitat desideriū ciborum fortium: ⁊ specialiter cum ad stomachuz defluit superfluitas pure acetositatis. ⁊ multotiens post cibū ꝓmouet grauedinē fastidium ⁊ abhominationē: cum appetitus ex cā alia ē corruptus. sexto scientiarum.

¶ Non euacuatur superfluitas congregata in splene nisi vna via. scilz per secessum. quia non potest expellere qḋ i se est ad renes. ⁊ ideo cum apostematū est mouemus euz ad expulsionem superfluitatis in ipso existentis per secessum. duodecimo ingeny.

¶ Cura apostema lateris per diminutionē cataplasmationem ⁊ solutionē vētris: ⁊ noli dare far ordei tēpoꝛe status egritudinis ipsi⁹ ne forte impediat crisiz. Expositiōe eius in prima moꝛboꝛum acutoꝝ.

¶ Apa lateris cum cataplasmas oꝫ te ponere sub cataplasmate lanā vel pānū plicatū aut auriclare paruū vt sit appositio cataplasmatis i costis absq̧ ipulsiōe aliqua ⁊ lesione. Expositiōe ei⁹ in scđo moꝛboꝝ acutoꝝ.

¶ Tunc cōfert apostemati lateris fumositas cataplasmatis humidi cū est duꝛ: ⁊ nihil expuitur ex eisdem. Expositione eius in secundo moꝛboꝝ acutoꝛum.

¶ Prohibe minutionē cum apostema est ex humoꝛe colerico melancolico vel flātico ēt taliter prohibe illam cum apa lateris est ex sanguine ⁊ est tp̄s nimis calidum. ⁊ humoꝛ in coꝛpe dominans est colera. qꝛ humoꝛ sanguineus i coleram mutatur: qḋ compꝛehenditur: qñ patiēs post sputum sanguinis colericum sputum spuit. Expositione eius in secundo humoꝛum.

¶ Quodcūq̧ producit apostema in parte neruea diafragmatis producit magna apostemata accidentia in pellicula que est sub costis. xvi. pulsuum.

¶ Dūbeletis que accidunt i iteꝛioꝛib⁹ coꝛpis ⁊ specialiter i ventre medicine ꝯfecte cū aromatibus ꝯferunt valde: qꝛ resoluunt ⁊ liquefaciunt humiditates in eis collectas. Et laudabilioꝛ medicis est tyriaca magna eis. ⁊ post eaz medicine quibus mentastrū fluuiale miscet̄. vltima ingeny.

¶ Omnib⁹ dūbeletis q̄ i interioꝛib⁹ coꝛpis accidūt pre medicinis alys ꝯferunt medicie subtiliātes ⁊ desiccātes: ⁊ similiter potus modicus vini subtilis. vy. miermir.

¶ Ait Moyses. iter medicias subtiliātes ⁊ desiccātes est acetū: ⁊ est fridū: ⁊ capillus veneris: ⁊ ē medicina tempata iter caliditatē ⁊ friditatez. sed oēs alie medicie cognite q̄ frequenter veniunt i opatiōnē sunt cal'e ⁊ sicce. ⁊ oꝫ medicum esse memoꝛē ad curatiōnē dūbelatoꝝ q̄ accidūt i inteꝛioꝛibus coꝛpoꝛis: medicinaꝝ subtiliātiū ⁊ desiccātium q̄s ꝯsignauit. H. i eis: ⁊ ꝯ signo gradus eaꝝ i calitate ⁊ siccitate nunc ipsaꝝ. s. mediciaꝝ calidaꝝ ⁊ siccaꝝ i pꝛio gradu frequenter veniētiū i opatiōne sunt quattuoꝛ. Et sunt Eupatoꝛiū squinantū tamariscus ⁊ pbisticus. Et ipsarum calidarū ⁊ siccaꝝ i secūdo gradu sunt octo. s. Enigedā. balsamus. aristol'. yreos. Cucumer siluestris. Reubarbaruz. affodilli. ⁊ Chieri. ⁊ ipsarū calidaꝝ ⁊ siccaꝝ i tertio gradu sunt. xx. videlicet. Ebulus: gentiana: daucus: darsani: eupericon: ysopus: nux romana: amoniū: cubebe: sansucus: piperella: menta: sisimbriū: ruta: cassia lignea: serapinū: mētastrum: nigella: ⁊ assaꝝ. Et medicinaꝝ subtiliantiū ⁊ desiccantiū a modernis inuentarum calidaꝝ ⁊ siccarum freq̄nter venientiū in operationem sunt tres: videlz sericuz: anjudem: ⁊ calamentum. Que medicine sunt in sūma. xxxv. tu vero cum necesse fuerit operare eas vel simplices vel compositas prout videbitur tibi.

¶ Uulnera intestinoꝝ absq̧ apate facile curant̄ cū stipticis ⁊ habentia apa vel carnositatē difficile curantur: quia quotidie augmentat̄: ⁊ apata aquosa i pellicula circūdāte epar potius q̄ i membris alys generant̄. expositiōe eius i sexto affoꝛismoꝛum.

¶ Cum alteꝝ duoꝝ sifacium itestinoꝝ vulneraꝰ totaliter vulneribus suis: ⁊ reliquū remanet illesum patiēs ab egritudine liberatur. quinto iuuamentoꝝ.

¶ Emplastra ⁊ cataplasmata que antiq̄ iuenerūt ad curatiōnē colice facte ex flegmate vitreo ab itestino colon cōtento opoꝛtet te i patiente frequentare: qꝛ cum frequēter operaris ipsaz curas egritudinē ⁊ a malis accñtib⁹ liberas patientem. Et cū ea sel' vel bis tātūmō oparis noces patienti nocumento magno: qꝛ per illud sui tensio augmētat̄.

Particula sexta de clisteribus.

¶ In doloꝛe itestinoꝝ accñte cuz febꝛe opare cataplasma cū milio. ⁊ si nō cessauerit doloꝛ recurre ad receptionē seminū resoluētiū vētositates. decoquēs ea i oleo subtiliuz partiū: ⁊ cola: ⁊ i colatura liquefac pinguedinē anatis ⁊ clisteriça. ⁊ si nō potes h̄re pinguedinē anatis pone pinguedinē gallie sine sale q̄ nō sit nimis vetusta. ⁊ si nō iuenit̄ addas i illo oleo paꝝ castoꝛei ⁊ clisteriça. xy. igeny.

¶ Species vermiū vētris sūt tres siles vermib⁹. acuti generantur circa anum: ⁊ siles semibus cucurbite i itestinis grossis: ⁊ siles serpentibus i itestinis subtilibus. Et cū ipsi eleuantur ad stomachum generant doloꝛē i eo: ⁊ generantur i ventre vermes ex humoꝛe malo ⁊ moꝛditiuo. pꝛima expositōis eius. i secunda epidimiarum.

¶ Renes cū sunt foꝛtes humiditatē pinguosaz generataz i venis ex liquefactōe humoꝝ ꝯtētoꝝ ibi attrahūt a vēis ⁊ trāsmutūt illā piguedinē ad vesicā ⁊ emittit̄ ꝑ vrinā: et cū renes sunt debiles ad ipsi⁹ attractōem accit ex ea pinguositate alteꝝ istoꝝ duoꝝ: aut vene ipellunt eā ad vētrē aut spargunt eū ⁊ fundūt ꝑ totum coꝛpus: ⁊ ex hoc ydropisis generatur. vi. moꝛboꝝ ⁊ accidentium.

¶ Cum digeritur apostema generatuz in altero renū mingit patiens saniem fetentem quēadmodum est secessus: ⁊ tunc de vlcere renis timetur. quare omni cautela sis cautus i curatione dicti apostematis: vt ipsius cicatriçatio cito fiat: quia nisi celeriter adducatur redit difficilis ei⁹ cura. sexto scientiarum.

¶ Dum operatio renū cessat vrina non venit ad vesicaz: ⁊ tunc vesica vacua est: ⁊ nihil vrine i ea iclusa aliquatenus reperitur. sexto moꝛboꝛum ⁊ accidentium.

¶ Egritudies ani curant̄ difficile ꝑpter cās quattuoꝛ. Et sunt multa sensibilitas mēbri: fluxus fluēs sup̄fluitatum moꝛditiuaꝝ per ipsum: parua moꝛa mediciaꝝ appositarū supꝛa ipsum: ⁊ complexio sui cal'a ⁊ humida. ⁊ ad curationem ipsarum sunt necessarie medicie refrigeratiue ⁊ desiccatiue: ⁊ medicie refrigeratiue ⁊ desiccatiue secundum magis sunt stiptice. ⁊ omne stipticū moꝛdet: ⁊ ipe anus nō sustiet moꝛdicatiōem. ⁊ ideo melioꝛes medicie ipsius sūt metalla lota que cal'a non sunt. nono miermir.

¶ Scabies ⁊ cutis excoꝛiatio sūt egritudies melīce gn̄ate i cute. cācer vō ⁊ elephātia sūt egritudies melīce generate i carne ⁊ venis: ⁊ ex sanguie multo. Elephātie vero gn̄atio est ex sanguine melancolico cum tempoꝛis pꝛolongatione: cui mixta est colera nigra dominans: ⁊ accidit inde egro debilitas motus: oꝛigo vlcerum: ⁊ immutatio colo

ris. Particula sexta de apostematibus.

Augmētat in corpe humiditas mucillaginea intātū q patiēs emittit eā per vrinā: ⁊ ex ipsa circa iuncturas apata similia apostematibus ydropisis patientibus generāt: que apata vacillare fecerūt aliquos medicorum: adeo q aperuerūt ea credētes esse in eis saniem: nec inuenerunt eam: sed inuenerunt totam carnē circa iuncturas exñtem mucillagine plenā. vij. expositionis eius. i. vi. epidimiarū.

His tribus statibus ptisis. s. illi qui statui senis est similis: ⁊ ei qui est ex calore: ⁊ ei qui est ex egritudine sincopis confert lac: aqua ordei: ⁊ ferrū coctū cum aceto eo modo quo decoquitur aqua ordei ad penetrationē membrorū confert eis etiam aqua mellis. Particula sexta de ptisi.

Multitudo carnis ⁊ pinguedinis est valde nociua: facit corpus turpe: īpedit opatiōes: ⁊ retardat motus: ⁊ ideo oī multitudinē carnis ⁊ pinguedinis habētes ire frequenter p mare: ⁊ ambulare sub sole: ⁊ specialiter esse sub sole i mari: q2 aer marinus dissoluit humiditates: ⁊ oī ipsos cibari cibis modici nutrimenti sicut herbis habētibus excedentē caliditatē: vt sunt cepe: allea: pisces saliti: ⁊ cibari cibis ɔfortantibus ⁊ non humectantibus: quēadmodum sūt carnes macilēte: ac oī ipsos a balneatiōe aque calide: excepta balneatiōe aque i balneo ꝑcaueri: ⁊ oī ipsos sitim sufferre aliquātulū: ⁊ oī mō quo possint debēt sua corpora īdurare. Particula sexta de attenuatiōe corpoꝝ pinguiū.

Nō te faciat timere operationem chirurgi egritudo magna quia non debes putare magnam egritudinem fortē: neq3 paruam debilē: sed debes attendere ⁊ videre dubietatem ipsius fortitudinem. s. ⁊ debilitatem suam: q2 scissura in quā descendit siphac: que est iuxta stomacū est egritudo fortis: ⁊ nō manifestatur sensui magna: ⁊ scissura ad quam descendunt intestina: egritudo est debilis ⁊ sensui manifestatur magna. ⁊ de alijs egritudinib⁹ itelliges idē. Particula sexta de examinatione medici.

Omnes medicine quas bibunt podagrici ad eorū egritudinem vt prohibeant fluxum humorum descendentiū ad pedes suos: ⁊ ipse nō purgant humores i membris dolorosis contētos sūt de peioribus medicinis sibi. quia humores cum nō currunt ad locum: circūdant supra corpus totum: ⁊ forte faciunt suffocationem. ⁊ hoc sepe vidi. ⁊ iō consulo patienti huiusmodi dolorē vt nullo modo bibat tales medicīas: sed tñ bibat tyriacā. nā vidi multos patiētes hō dolorem qui biberunt istā cōfectionē ⁊ sunt ab ipa egritudine liberati. Particula sexta de tyriaca ad cesarē.

Omniū medicinaꝝ resolutiuaꝝ complexio est calida: ⁊ ex operatione hō cōplōnis cum est nimis calida procedit mordicatio. Et ideo oportet te cauere ab operatione medicinarū habentiū multā caliditatē in medicaminib⁹ quibus cupis resoluere i membro: maxīe si mēbrū egrotans est apparēs ⁊ manifestū. nā cū opat⁹ fueris sil'es medicinas adiungis mēbro cū eius egritudine mordicatōes: ⁊ generatur i eo non modicus dolor. ⁊ omnis dolor icitat ⁊ attrahit materiā. Sed medicīa habēs caliditatē ɔpatā nō generat i hō mēbris dolorē ēt si membrū apparens sit fridum: ⁊ cū est in iterioribus corporis ⁊ idiget magna resolutione opare medicinā fortis calītatis. In microtegni.

Medicinas formice corrosiue nō humectatiuas vt alterius formice speciei oportet esse refrigeratiuas cū aliqua siccitate. Et primo sūmitates vitiū teneritates ederubi ⁊ linguam arietinam supra locū egrū appone. ⁊ deinde misce ipsis lenticulas parum mellis subtilis ⁊ farinā ordei: ⁊ appone secundo ad glauconem.

Rubee ⁊ formice non corrosiue medicinas has superappone: videlicet lactucā virgā pastoris lenticulas aque nenufar psilium portulacam intubam semperuiuam similiter ⁊ solatrum: secundo ad Glauconem.

Elephantia ⁊ apostema melancolicū i eoꝝ īnitio possūt curari per frequentē euacuationē humorū melancolici: ⁊ per dietā i egrotante sanguinē laudabilem generātē: quia dieta i huiusmodi egritudine est qō melius operatur. Nā inuenim⁹ elephātiā i terra egypti q̄plures homies īnadere ꝑpter malā dietā ⁊ caloris dominiū regionis: ⁊ inuenimus eam i alamania multos occupare pp salsamenta q̄bus vtuntur: minus tñ q̄ in terra egypti. In psia vō cuius prouincie hoibus lac assiduus est cibus: nullū coꝝ detētū ab ipsa egritudine inuenimus. secundo ad Glauconem.

Cibi patientium elephantiam ⁊ cancrum secūdū magis sint far ordei ⁊ aq̄ casei: ⁊ ex herbis sunt malue: attriplex: blitis: ⁊ cucurbita: ⁊ ex piscibus qui pascunt circa lapides ⁊ omnes aues preter degentes i aquis: ⁊ comestio carniū tyriaꝝ patientibus elephantiam est mirabilis medicina: ⁊ oportet vt comedāt eas abscisis capitib⁹ ⁊ caudis ⁊ mūdificatis ventribus earum excoriatas ⁊ coctas cum multa aqua modico aleo: aneto: ⁊ porris: vsq3 q̄ icipiant eliq̄ri.

Ex punctura scorpionis cuius venenum incidit i neruū arteriam: vel venam: accidunt patienti accidentia fortia valde: q2 venenum scorpionis facile peruenit ad corporis interiora ⁊ penetrat totam cutem. tertio scientiarum.

Eorum qui ɔsueuerunt exercere coitum: ⁊ postea deseruerunt eū: vidi multotiens corpa frigescere ⁊ ad mot⁹ tarda esse: ⁊ quibusdā eorum accidit timor sine cā: memoria praua. ⁊ casus i pestē: quēadmodū accit patientibus melācoliā melancolicā: ⁊ oīa hec sequunt corruptionē spermatis retēti q generat malos fumos. sexto sciētiarū.

Pre oleis curat dēsitatē cutis oleū aneti viridis: ⁊ oleū semis vue dissoluit lassitudinē pfecta dissolutiōe: ⁊ humectat ēt si fortis sit lassitudo. ⁊ silr oleum granatoꝝ pini ad lassitudinē confert. tertio cōsilij sanitatis.

Iectigatōes cordis vidim⁹ m'ltos sanos iuuenes ⁊ senes subito īuasisse: q̄ꝝ i aliq̄ nō est diminuta sanitas: ⁊ oīb⁹ ꝑfuit minutio vene ⁊ cibus subtilis. q̄nto sciētiaꝝ.

Nō laudo ad plenū refrigerationē mēbroꝝ: q̄bus defluit sanguis cū rebus refridatiuis ⁊ stipticis appositis ex: q2 impellūt sanguinē ad iteriora: ⁊ replēt venas. nam scio q̄sdam qui sua pectora refridarūt ꝑpter sanguinē: quē spuebant a pulmone: ⁊ quosdā alios q stomachos suos exteri⁹ infridarunt ꝑpter vomitū sanguineū. ⁊ alios q capita sua infrigidant ꝑpter fluxum sanguinis e naribus: que refridatio nocuit eis valde. sed tunc est refrigeratio facienda: postq̄ sanguis se ad alium locum inclinauit vel ad ptē cōtrariam tractus fuit. quinto ingenij.

Dolorē i ɔtritiōe nerui est necesse curari cū emplō ɔfecto ex farina fabaꝝ melle aceto ⁊ pice liq̄da decoctis pfecta decoctiōe ⁊ apposito ipso calido supra locū. vi. igenij.

Patientes sincopim ex multa repletione spūs propter corporis raritatē cibandi sunt cibis nō cito dissoluētibus: vt pane farre ⁊ fructibus stipticis quoꝝ difficilis est corruptio. Et aliq̄n sunt cibandi pane ⁊ vitellis ouoꝝ ⁊ testiculis galloꝝ. ⁊ precipimus tibi vt facias īgrossare humores ⁊ densare cutem. quinto igenij.

Cum generat vlcus iuxta latus magne vene pulsatilis vel nō pulsatilis: caro mollis cibo apostematur: ⁊ apparet tota illa vena i membro rubea ⁊ extensa. ⁊ dolet cum tangit caro ipsa. xij. ingenij.

Cū caro mollis icipit apostemari icipias a cessatōe doloris p superappositionem lane i oleo madefacte calido. Sed q2 res calide corpe repleto attrahūt oportet te icipere a minutiōe vene vel scarificatōe alteri⁹ mēbri nō egrotātis sibi oppositi h mō. si egritudo fuerit i manu facias scarificationē i tibia. ⁊ econuerso. Si vō fueris negligēs circa eūonē corporis crescit apostema carnis mollis quousq3 ad saniē venit. xij. ingenij.

Uenenosi aialis morsus ꝛ punctio curat̃ medicinis attractiuis alteratiuis ꝛ imutatiuis: medicīe vero alteratiue sunt que alterant eius qualitatē: ꝛ medicine imutatiue que substantiam eius imutant: ꝛ attractiue que venenū attrahunt fortiter sine calefactiōe vt sūt ficie ꝛ cornua cōcaua. ꝛ aliqui sunt qui ore proprio sugunt: ꝛ venenū attrahunt a membro puncto. xiiij. ingenij.

Medicinis lenitiuis apatis duri ex his que īcidunt est aliquid īmiscendū ꝛ acetū est vtile ad hoc. ꝛ cum eo bene curantur chorde ꝛ ligamēta: ꝛ est ipsum operandū semp. Sed cum aceti multū apponitur ī cōfectione attrahit humores subtiles ꝛ subtiliores: ꝛ eoꝝ residuū cōuertit in lapidositatē. ꝛ cuꝫ longo tpe purgauerit nocet substātie nerui ꝛ ledit eum: ꝛ ideo nō est eo vtendum in principio egritudinis neqꝫ tempore longo. vltimo ingenij.

Cancer ī pncipio sue generatiōis curat̃ cum medicinis metallicis lotis ꝛ euōne corporis per secessum. sed cuꝫ crescit ꝛ manifesta est causa eius augmentuꝫ sui omni modo quo possumus prohibemus. vltimo ingenij.

Incipimus ī cura podagre ꝛ doloris iūcturaꝝ ab euōne chimi nociui. ꝛ postea curam⁹ man⁹ ꝛ pedes adhibēdo ipis medicinas reprimētes ꝛ prohibentes. sed iuncturam scie nullo modo reprimas neqꝫ refrigeres qꝛ locus eius est cōcauus: ꝛ crescit repletio in concauo loco. tamen post purgationē mitigandus est dolor cū calefactiuis: nec calefacias neqꝫ refrigeres multum statim post purgationē quēadmodū facis ī fine post perfectionē purgatiōis. x. miermir.

In dolore scie magis pdest vomitus q̃ secessus: qꝛ attrabit humores ad superiora. ꝛ semp eo vtere post cibuꝫ: ꝛ ad puocationē vomit⁹ pmo ppina medicias vomicas molliores ꝛ leniores. Et cū humores colligati sunt adinuiceꝫ et ipsoꝝ difficilis est cura cā operationis medicorū qui ī pncipio dederunt medicinas acutas ꝛ indurantes materias ꝛ coquentes. ficia tunc prodest mirabiliter ꝛ assellatio p clisteria laxatiua acuta quibus adeps colloquintida ꝛ similia immiscentur. Eadem particula.

Dixit Temimius in introductorio suo talia verba in cura scissure que est inueterata. sume nucis cipressi exag. duo folioꝝ cipressi exag. i. acacie nouelle. ʒ. duas. v. exag. vnuꝫ ꝛ ea confice cum cola piscis liquefacta ꝛ calida ipsa extende super pannū lineū: ꝛ supappone scissure post egressuꝫ a balneo ieiuno stomacho: ꝛ iaceat egrotans supinus donec siccetur emplastrū: ꝛ dieb⁹ quadragita remaneat sic ligatum. ꝛ quottidie bibat duas partes nucis cipressi ꝛ vnā ptem frondiuꝫ eius tritas ꝛ cribellatas e quibus bibat die quolibet pōdus drag. ij. cum vncia aque mirti ꝛ zuchari.

Et dixit. gargarismus factus ex succo frondiuꝫ grisomillorum decoto. confert apostemati vuule gutturis ꝛ amigdalis: ꝛ resoluit omne quod accidit ori carni dentium vel vuule ex calido apostemate ꝛ tollit illud.

Cura fractionis ossiū post necessariā operationē manuum est dietatio patiētis: ꝛ est dieta multuꝫ subtilis: ꝛ purgatio multa vētris in principio cum aliqua medicinaruꝫ. ꝛ in ora generatiōis pori sarcoides est nutritio cū cibarijs viscosis boni chimi plurimi nutrimenti: ꝛ medicinaꝝ appositio exterius viscosaꝝ tenacium sustinentium substātiam ipsoꝝ parū calidarū ꝛ temperate siccaꝝ. vi. igenij.

Noli operari contra residuū apostematis calidi qđ non est durum calidas medicinas. qꝛ penetrant potius q̃ resoluant. Et cum illud residuum apostematis calidi est durum medicinas fortes secure ꝛ confidenter contra ipsam duriciem operare. xiij. ingenij.

Sufficit in apostematib⁹ manuū ꝛ pedū appositio spongie desuper cum aqua frigida ꝛ modico aceti vel vini pontici. in apostematibus vero epatis nō apponit̃ aliqđ fridū sed decoquat̃ citonia ī vino: ꝛ loc⁹ apostematis cataplasmet̃ ex illis tepidis in principio sui. ꝛ silr̄ conferunt apatibus ipsis oleū citonioꝝ: oleum mirti: oleū masticis: oleuꝫ nardi ꝛ oleū absinthij cum desuper frigida nō apponit̃. Et in medicaminibus apostematū oculorum ꝛ oris nullo modo intret aliquod oleum. ꝛ in auribus distilletur oleū rosatum aliquando cum aceto. xiij. ingenij.

Ait Moyses. Aristoteles dixit ī vltima none pticule libri aīaliū. affoꝛismoꝝ valde bonū ī opatiōe medicine: nec vidi Hal. in his q̄ dixit facere mētionē seu aliquā recordationē de eo. Et verba Aristotelis sūt hec. Multotiēs pli/b⁹ pueroꝝ spasm⁹ accidit: q̄rū cib⁹ bon⁹ est p copiam lactis pinguis qđ sugunt a nutricibus suis carnis fertilis. ꝛ ipsi⁹ egritudinis cā est lactis bibiti multitudo.

Explicit particula nona.

Incipit particula decima ptinēs affoꝛismos de febrib⁹.

Febres augmentant̃ ꝛ exacuunt̃ cū ciborum digestio que fit in stomacho ꝛ epate non complet̃. ꝛ iō oportet te esse sollicitum in similib⁹ febribus circa digestionē ciborum confortando cum rebus stipticis membra ipsa. xi. ingenij.

Non festines dare febricitātib⁹ potū frigide aque. sed p diligenter inspicias si in aliquo membroꝝ nobiliū est flā vel flegmō eripilatū vel apostema molle aut duꝝ vel opilatio aliqua in membro vel membrū cōplōnis fride: quia nulli humoꝝ febricitantiū in principio aqua frigida ē vtilis: post manifestationē vero signoꝝ digestionis humoꝝ putridoꝝ vel digestionem flegmonis sanguinei pot⁹ aque frigide ē illis vtilis: ꝛ patienti erisipilam purā potus ipse semper est medicina. nono ingenij.

In febribus putridis tria te attēdere oportet. virtutē. s. qđ est primū ꝛ vltimū: ꝛ postmodū cām putredinis: ꝛ vltimo febrē ppriaꝫ. Si v̄o cum medicaris inueneris res opetentes his tribus fit medela per res ipsas: ꝛ si nō opetunt eis adhereas circa aliqđ qđ manutenet virtutē ꝛ eam sustinet. curat̃ cā sola cum calor febris est debilis cū ad aperientibus opilationē ꝛ inbibentibus putredineꝫ: ēt si parua sit causa ipsa ꝛ festinanter extinguitur calor febris etiā si extinguētia ipsas augeant opilationē quādo febris hēt quantitatē magnitudinis adeo q ipsam non patitur eger ꝛ ipsum occidit cito: ꝛ hoc raro fit. x. ingenij.

Si naturarū febriū notitiā haberemus ad plenū secure mandaremus pluribus febricitantibus se in aqua frigida extra balneū balneare: ꝛ contulit hoc quibusdaꝫ. Sed qꝛ non cognoscimus febriuꝫ naturas vere ꝛ perfecte: si error caderet extra locum suum magnū adduceret nocumētū. fugimus hoc in curis. x. ingenij.

Cum oplet te necessitas flobothomare febricitantē vel purgare eū vel mitigare eius doloꝛē cum emplō vel cataplasmate ñ oꝫ te porrigere sibi far ordei nec aquā ei⁹ anq̄ facias q̄ sunt dicta. Expositione eius in prima acutorum.

Cum aliquis iuuenis bōe carnis ꝛ pinguis corporis estatis tempore in statu febris absqꝫ apostemate ventris balneat se in aqua frigida ꝛ natat in ea: confert sibi. ꝛ nos mādamus fieri hoc secure. decimo ingenij.

Causa lōgitudinis accessionis febris ꝛ eius breuitatis si ipsius febris species sit simplex est status humoris qui putrescit ꝛ impellit status virtutis expulsiue: ꝛ status meatuum ꝛ poroꝝ membri cōtinens illū humorem: quoniam multitudo humoris vel eius grossities vel viscositas adducit lōgitudinē accessiōis: ꝛ hoꝝ ɔriū facit breuitatē. Et silr̄ debilitas virtutis expulsiue adducit lōgitudinē accessiōis: ꝛ fortitudo virtutis adducit breuitatē: ꝛ stricticitas meatuū ꝛ poroꝝ adducit longitudinē accessiōis. Et largitas eoꝝ breuitatē: ꝛ aliqñ ɔgregant̃ oēs cāe longitudinis simul: ꝛ omnes cause breuitatis simul. secundo febrium.

¶ Febris q̃ generatᷓ ex putredine hũoꝝ hʒ in se signũ spãle nõ deserẽs eã: ꝛ est velocitas ↄstrictõis arterie: ꝛ hoc apparet manifeste tꝑe augmenti accessiõis: nec etiã abscõditũ est tꝑe pͥncipij ꝛ tꝑe status: tꝑe vᵒ pͥncipij febris est pulsus paruus ꝛ tẽpore status magnus. prima febriũ.

¶ Quicũqꝫ febris accidit ex replẽne ꝛ superuenit sibi ↄyaria sufficit sibi illud ẽt si nõ sit ↄyaria ꝫ repletõis corporis q̃titatẽ. Et q talibꝰ ꝓcurauerũt minutõeȝ vel adiunxerit purgatõꝫ supponũt piculo cito eos. ꝑ ad Glauconẽ.

¶ Nõ festines minuere febricitantẽ ꝺe sui crebra ↄsuetudine patiẽtẽ fastidiũ vel hñtẽ pũctiõeȝ seu ↄstrictõem in ore stõi ẽt si sit repletũ sanguĩe corpꝰ eiꝰ nisi postq̃ os stomaci eiᵒ fuerit reaptatũ: ꝛ tũc purga corpᵒ. nã vidi multotiẽs aliquos hꝫ status quos medici purgauerũt añ confortatõeȝ stõi: ꝛ quosdã ex eis destruxerũt penitᵒ. ꝛ quosdã ad destructõis termĩos adduxerũt. ꝑ ad Glauconẽ.

¶ Aliqd hũoꝝ putridoꝝ q sunt ĩ vẽtre vel venis magnis fumo silẽ ad ↄcauitatẽ cordis ꝓcedit: ſꝫ ex apatibꝰ inguinũ vl̃ cuiuscũqꝫ carnis mollis apate caloꝛ solus currit ad coꝛ ꝛ calefacit loca ꝓxia: nec calefacere desinit donec ꝑueniat ad coꝛ ꝛ calefacit ipꝫ nec pueĩt ad coꝛ aliqd ex fumositate ciᵒ hũoris putrefacti: qꝛ hũoꝛ ille ẽ restrictᵒ. ꝛ iõ ꝑᵃ dr̃ febris putrida. zᵃ vᵒ effimera noĩatᷓ. scða febriũ.

¶ Frigiditas extremitatũ in febꝛe acuta hʒ ꝓuenire aut ex magno apate visceꝝ aut ex forti doloꝛe vẽtris aut ex subtilitate spũs ꝛ sincopi: aut ex strictõe caloris nãlis extinctiõi ꝓximi aut ex eiusdẽ necatõe ꝛ strãgulatõe a materijs multis. Et extremitates dñr aures nares manuũ ꝛ pedũ plãte. Expõne eius in. 7ᵒ. affoꝛismoꝝ.

¶ Frigiditas extremitatũ in pͥncipio accessiõis febris periodice nõ ẽ signũ moꝛtis: ſꝫ ẽ signũ restrictiõis sanguis ꝛ caloris ad interiꝰ: q ꝑ coꝛpus postmodũ aspergũtᷓ. Expositiõe eius in secunda ꝓnosticoꝛum.

¶ Frigiditas extremitatũ ꝛ viriditas eaꝝ cum febꝛe acuta significat moꝛtem caloris naturalis ꝛ eius extinctõeȝ. Expõne eius in tertio epidimiarum.

¶ Sudoꝛ frigidus in febꝛe acuta significat moꝛteȝ. Particula sexta de signis moꝛtis.

¶ Putredo fit equal̃r in venis oĩbus: fit etiã in potioribꝰ ꝛ nobilioribꝰ his: ꝛ sunt vene que sunt ĩter inguina ꝛ subasellas. ꝛ hꝫ putredo necessario est radix febris iclusẽ: cuȝ aũt putredo est in vno mẽbꝛo in quo est apostema vel nõ radix ipsius febris ꝛ eius locus est ipm membꝝ. ꝛ hic locus est febꝛi sicut caminum igni. xi. ingenij.

¶ Opoꝛtet te scire res q̃ sunt cura feb. ꝛ que sunt cura putredis: ꝛ que sunt cura cause putredinis: q̃ quidẽ est opilatio. Nã res quibꝰ hec tria curantᷓ nõ semꝑ sunt similes: sed dissimiles. Et iõ prudẽter attẽdas ꝙ istoꝝ triũ maiꝰ est nocumẽto ꝛ curare studeas illud magis. xi. igenij.

¶ Opꝫ te ꝑfecte scire: qꝛ mẽsuratio ĩter febꝛẽ putredineȝ ꝛ cãȝ putredis ẽt si sint oĩa mãifesta ẽ q̃dã res secreta laboꝛiosa ꝛ difficilis idigẽs subtili igenio ꝛ oꝛdiata scia. Et magis illa laboꝛiosa ẽ mẽsuratio q ĩter ista eꝛ ꝛ vtutẽ. xi. igenij.

¶ Quicũqꝫ patiunt febꝛẽ ꝛ hñt ĩ coꝛpe multã superfluitatẽ hũoris idigesti ꝛ stõus ipoꝝ debilitatus ẽ ex fastidio neĉe est ꝙ coꝛpa ifletᷓ ꝛ alicuiꝰ ipsoꝝ coloꝛ fiat albus ꝛ alicuiꝰ niger ꝛ alicuius plũbeᵒ ꝛ pulsus ipsoꝝ puus ieq̃lis: ꝛ hꝫ nõ sunt ex vena aliq̃ minuẽdi nec fluxu ventris aliq̃tenᵒ euãdi ẽt si indigent ipsis. Et ꝑꝑ aliqõ hoꝝ accidit eis sincopis: verũtñ purgatio ꝑ foꝛteȝ fricatiõem adeo ꝙ adducat fatigatiõeȝ coꝛpi est sibi bona: qꝛ cõpͥmit carnẽ que fricatio tempoꝛe somni cessat: qa somnus digerit vigilie dissoluũt. Js aũt cui hec egritudo accidit ex hũoꝛibus duobus illis indiget tẽperate. xi. igenij.

¶ Species febriũ ĩterpolataꝝ sensibiliter recedẽtiũ sũt tres videlicet: tertiana: quotidiana: ꝛ q̃rtana: tertiana generatᷓ ex colera citrinã cũ putrefit: quottidiana generatᷓ ex hũoꝛibꝰ flegmati magis iclinatis cũ putrefiũt: ꝛ q̃rtana generatᷓ ex hũoꝛibꝰ melãcolicis putrefactis: ꝛ cuȝ humoꝛ febꝛẽ generãs decurrit ꝑ totũ coꝛpᵒ ꝑdicte tres species sunt ĩterpolate manifeste recessiõis. scða febriũ.

¶ Febꝛes ↄtinue sũt in qbꝰ hũoꝛ putridus febꝛẽ generãs ĩtra venas ẽ retẽtᵒ: ꝛ sũt ex spẽbꝰ ꝑdictis triũ hũoꝝ exq̃bus ea q̃ nõ recedit ꝛ augmẽtatᷓ die 3ᵒ estq̃ assimilatᷓ tertiane: ꝛ ẽ tertiana ↄtinua: ꝛ ea q̃ nõ recedit nec ĩterpolatur: ſꝫ tñ quottidie accedit vno mõ ẽ quottidiana ↄtinua nec manifestatᷓ eiꝰ recessus. Et sil̃r ẽst q̃rtana cõtinua q̃ augmẽtatᷓ in 4ᵒ. ꝛ hoc accidit raro. scðo febriũ.

¶ Febris cõtinua: cuius motus est grauis ꝛ extenditᷓ vsqꝫ ad q̃dꝛagesimũ nũeratᷓ ĩter febꝛes acutas: qa febris non cessat cessatõe completa. secundo de diebꝰ creticis.

¶ Unũ ex magis signis febriũ putridaꝝ ẽ q̃litas caloꝛis in eis q̃ semꝑ moꝛdicat ꝛ pũgit: queadmodũ agit fumus oculũ: nec repitᷓ ĩ eis aliq̃ mõ ẽt in pͥnᵒ suaꝝ accessionũ q̃ hoꝛa nõ ẽ diffusus caloꝛ. Cũ aũt planta manᵒ moꝛã traxerit supꝛa coꝛpᵒ caloris illiᵒ. insipiditas punctio ꝛ lesio crescit: nec vnq̃ ĩ eaꝝ pͥnᵒ ↄria digesta repitᷓ: sed a digõne penitᵒ aliena: vel foꝛte repitᷓ abscõdita multa abscõsiõe digestio eiᵒ. febris vᵒ putride signũ est absentia spissitudinis pulsus ꝛ spissitudinis caloris: etiam huius quidem nõ est tantum speciale sibi. prima febrium.

¶ Jmmutatᷓ sanguis q̃litatiue ꝛ efficitᷓ colericᵒ vel melãcolicᵒ: ꝛ accidit ex illo cũ putrefit febris vl̃ de spẽ tertiãe vel ꝺ spẽ q̃rtane: nec differũt abiuicẽ ĩ aliquo: nisi qa ista est furiosa ꝛ illa q̃ ẽ ex mutatiõe sanguĩs nõ: q̃ aũt magis declinat ad furiositatẽ ꝛ ẽ mioris malitie ꝛ lesiõis ad tactũ ẽ ex sanguĩe: ꝛ q̃ magis ẽ moꝛditiua ꝛ pũgitiua ad tactũ ẽ ex colere citrie vel colẽ nigre putredie: febris vᵒ cuius caloꝛ iuenitᷓ debilis ĩ pͥnᵒ. appõnis manᵒ supꝛa coꝛpᵒ: ꝛ deĩde plãta manus moꝛã ibi faciẽte sentitᷓ moꝛdax crescẽs paulati paulati: cũ ieq̃litate ac si penetraret ex foꝛamibꝰ colatoꝛij siue cribꝛi ẽ ex flãte putrefcõ: qa sui grossitie ꝛ viscositate ieq̃l̃r resoluitᷓ ĩ coꝛpe talᵒ hũoꝛ. zᵒ febriũ.

¶ Circuitᵒ febris flãte ẽ. z4. hoꝛaꝝ ꝛ circuitᵒ tertiãe. 48. ꝛ circuitus q̃rtane. 7z. ꝛ hoc mãifestũ ẽ: qa febris flãtica q̃ quottidie accedit a pͥnᵒ. ꝑme accessiõis vsqꝫ ad pͥnᵐ. secunde durat. z4. hoꝛis ꝛ eodẽ mõ nũerãdũ ẽ in tertiana ꝛ q̃rtana: ꝛ si foꝛte ĩ circuitu febris flãtice iueneris febꝛẽ circuitᵒ hoꝛaꝝ. 8. sic durat accessio hoꝛis. 6. ꝛ qescit hoꝛis .ii. scies ꝙ eger patitᷓ tres febꝛes flãticas: qa. 8ˢ. hoꝛe sunt tertia ꝑs circuitᵒ febris flãtice: ꝛ sil̃r cũ iueneris circuitũ .16. hoꝛaꝝ scies ꝙ patitᷓ tres tertianas: qa. 16. hoꝛe sũt tertia ꝑs circuitus feb. tertiãe. ꝛ sil̃r cũ iueneris circuitũ. 18. hoꝛaꝝ scies ꝙ patitᷓ q̃ttuoꝛ q̃rtanas. nã. 18. hoꝛe sunt q̃rta ꝑs circuitᵒ q̃rtane. Particula. 6. de circuitibꝰ febriũ.

¶ Nõ redit plꝰus ĩ aliq̃ febriũ ad statũ suũ nãlẽ: ẽt si ĩter ꝑmã accessiõnẽ ꝛ secundã sit magna moꝛa: queadmodũ fit ĩ tertiana ꝛ q̃rtana. in hꝫ. n. febribꝰ signũ fixũ febris ñ recedit a venis nisi ĩ febꝛe ephimera: ĩ q̃ signũ feb. depit ꝛ disturbatᷓ cũ ciᵒ cessatiõe. ꝑmo ad Glauconẽ.

¶ Coꝛrũpitᷓ circũstãtia circuitᵒ febris ꝛ variatᷓ duabus ex cãis: aut ꝑꝑ ↄuersionẽ hũoꝝ gñantiũ febꝛẽ de nã ĩ nãm: aut ꝑꝑ pctũ icidẽs ĩ ↄsilio: ꝛ putatᷓ q̃nq̃ ꝙ febris ñ hẽat existẽtẽ circũstãtiã ꝛ ipsa hʒ eã. ꝛ cã hᵒ ẽ ꝙ multi circuitᵒ ↄpositi: quoꝝ medicᵒ ignoꝛat ↄpõnem. scðo febriũ.

¶ Jllos paroxisimos q̃ a pͥnᵒ. vsqꝫ ad sui vltimũ videntur currere in ipsoꝝ iuasiõe ante sui certã hoꝛã medici ꝺ sui ↄsuetudie nominãt ãticipãtes: ꝛ q sunt ↄrij eos nominãt postponẽtes. anticipãtes vᵒ poxismi ꝛ postponẽtes nõ significãt augmẽtũ egritudĩs neqꝫ declinatõeȝ: ſꝫ ea tẽpoꝛa cognoscũt poxismoꝝ augmẽto ꝛ diminutõe. vel augmẽto ꝛ diminutõe neqtie accñtiũ sui. ꝑmo crisis.

Signa febris tertiãe pure q̄ statiz cognoscunt̃ ex his q̄ accidũt egrotãti sũt.xi. Primũ est rigor fortis i febris pncipio quo sentit̃ q cutis aculeis sit plena τ pũgatur ab eis. Scdm sitis τ iflãmatio q̄ nõ plõgat̃. τ tertiũ fortitudo pulsus oĩ tpe suo. qrtũ stat᷒ accessiõis pn᷒ pximus. qntũ diffusio caloris equal'r p totũ corp᷒. sextũ reptio multi caloris acuti cũ p man᷒ apponit̃ supra corp᷒ q postmodũ debilitat̃ τ vincit̃ a mãu ipa. septimũ exit᷒ vaporis cali a poris cũ bibit̃ aq̄. octauũ vomit᷒ colere citrĩe: qñq̧ fluxus vẽtris colicus τ vria supra quã cola dñat̃: τ qñz hec tria sil'. nonũ sudor vaporosus calĩus τ eq̄lis in corpe toto. decimuz post hec oĩa cessatio τ eradicatio febris ɔplete. vndecimũ mora poxismi nõ trãsiẽs.iz. horas.z᷒. crisis.

Signa febris qrtãe q̄ ex ipa febre cognoscunt̃ i vniuerso sunt q̄tuor: quoꝝ pmũ ẽ sublatio oĩum signoꝝ tertiãe pure: imo ipsoꝝ iuentio p ɔriũ multotiẽs i febre ipa. scdz hec feb. raro p se icipit: sed tñ accidit post iceptõez aliaꝝ febriũ. tertiũ pulsus in pn᷒ febris ẽt si eger sit adolescẽs est queãdmodũ illius qui est in senio cõstitutus. quartũ eius icboatio cũ rigore debili q postmodũ augmentat̃ in accessiõe qualibz τ i rigore ipo sentit forte frigus ꝑm q̃titatẽ fortitudine rigoris ĩtantũ q ex fortitudine ipsa sentit̃ q ossa contundantur. secundo crisis.

Signa febris quottidiãe sunt mãifesta τ cognita: τ sũt septẽ: quoꝝ pmũ est febris hec nõ icipit in dieb᷒ pmis cũ rigore: imo postea: τ nõ accidit hũti nisi ifrigidatio extremitatũ ei᷒ τ eius q̄d appet de corpe ipsius: nõ tñ est vt verus rigor. scdm pulsus iequalitas τ corruptio sui ordis in pn᷒ poxismoꝝ feb. tertiũ nõ sentit eger iflãmatõez vehementez: τ est sitis minor in hac febre q̄z in alys oibus febrib᷒. quartũ eger forte nõ sudat in pmis dieb᷒ cũ idigõne vrie. qntũ fortasse nõ accidit hec febris nisi cũ lesione oris stõi τ epatis. sextũ magnificatio iflãmatõis eius q̄d est sub ypocũdrys magis eo q̄d erat ꝑm nãz. septimũ apparitio coloris egri inter citrinũ τ album medy etiã statu poxismi puento iam ad finez. secundo crisis.

Febriũ ɔtinuaꝝ mã ɔprehẽdit̃ iter venas: τ nõ ẽ cũ eis rigor neq̧ sudor: τ febris que generat̃ ex apate sanguieo nominato flegmon est bona τ salubris τ magis assimilatur febri die accidenti ex apate carnis mollis que est in emunctorys τ alys locis. secundo crisis.

Cũ coadunant̃ vno tpe res multe icipe sanguinẽ exhibe re cũ flõmia: deide diminue hũores τ subtilia eos τ vltimo emolli q̄d iduratũ ẽ τ api cutẽ depssaz. xi. igeny.

In qualibz spẽ tertiane cũ apparuerit signa digõnis secure festina porrigere paꝝ de absinthio: q̃ hz i se laudabilem actionẽ multimode. Et etiã hec medicina pre ceteris curat egritudines que in ore stomaci ex mordicatiõe colere generantur. pma ad Glauconem.

Incboat tertiana cũ rigore forti: quartanã vo nullo tẽpore recolo vidisse incipe cuz rigore: sed tñ mortificat rigor in ea τ efficit̃ difficilis p lõgitudinẽ dieꝝ: τ sepius generat̃ ex reliquys febriũ pcedentiũ: τ maxime febris q̄ cõposita nominat̃. pma ad Glauconẽ.

Febris tertiane pure recessus est in septẽ circuitibus: τ cũ hoc p omnib᷒ alys febribus salubris est τ dubitabilis minus. Cũ vo ẽ notha nec est pura ɔtrariũ. Et ego vidi semel q hec febris icepit in quodaz puero in pncipio autũni τ nõ dimisit eũ vsq̧ ad ver. pma ad Glauconẽ.

Febris in q̄ accidit coadũatio caloris τ frigoris sil' τ reperit̃ fortis calor cũ rigore frigido causa ẽ flegma vitreũ in corpe multũ: τ hũor de genere colere corpi dñantes q mouet sensibilia mẽbra τ nõ remãet in eo aliq̄ pticula in q̄ repiat̃ calor tãtũ: s; sentit̃ tunc in interiorib᷒ corpis calor τ friditas sil': q̃ id q̄d calefacit τ ifrigidat in pticulas minimas ẽ dispsuz. Particula.6. de mala ɔplone.

Rigoris q nõ qescit donec pueniat ppe statũ duo sunt modi: quoꝝ vnus ẽ q qescit cũ appropiquat status accessiõis feb. τ ẽ debilis τ nõ fortis: τ accidit ex putrefactiõe flegmatis fortis friditatis: q̄d vocat̃ vitreũ: τ ali᷒ modus q nõ qescit nisi cũ appropinquat status totius egritudis. nã febris q̃rtane nõ cognoscit̃ pfectio status quousq̧ nõ icipit rigor diminui: τ rigor qui icipit cũ maxima fortitudine τ stati qescit añ tps status est in febre tertiana. pma expositionis eius in sexto epidimiaꝝ.

Tertiãe pure lõgior accessio est.iz. horaꝝ. nocte vo plõgat̃ accessio in horas.zo.vel.z4. τ augmẽtat̃ ei᷒ plongatio nimis adeo q plõgat̃ eius accessio circa.4o. horas τ diminuit̃ ei᷒ qes vsq̧ ad horas.8. τ hec oĩa ex his q̄ de cãis lõgitudis accessiõis dcã sũt colligunt̃.z᷒. febriũ.

Cum eger duas febres tertianas hz aut duas q̃rtanas. tũc due tertiãe poxismũ oĩ die faciũt: τ due febres q̃rtãe faciũt poxismũ tertianum: τ estimat̃ q due tertiane sint vna febris: cui᷒ poxismus sit omni die τ estimat̃ de duabus q̃rtanis q ipse sint tertiana vna. scdo crisis.

Nõ est poẽ febres adurẽtes ex retẽtõe colere generari: sed ipsaꝝ generatio ẽ ex dominio caloris q est in vasis acuti τ accẽsi calore aeris cibis calidis labore aut motibus aĩe.iz. expõnis ei᷒ in pma epidimiaꝝ.

Opz te pus ĩspicere nãm febris q̄ cũ ẽ fortis caloris accẽsa τ adurẽs crisis eius erit p fluxũ: τ cũ est caloris debilis similis igni sepulto febrẽ ipsaz plõgari nece ẽ: τ p exituras multotiẽs fit ei᷒ crisis. pmo ad Glauconẽ.

Febres adurẽtes fortes fiũt ex cã epis τ stõi: τ fiunt ex cã apatis pulmõis aut ex cã hũoꝝ colericoꝝ q putrefiũt τ dispgunt̃ p totũ corpus τ pueniũt pp cãm sue putrefactiõis ad nimiũ calorẽ similẽ ebuliẽti.5᷒ scientiaꝝ.

In febre acuta adurẽti decurrit ad stõm supfluitas calida τ acuta: q̄ cũ nõ generat sitiz hoc p signis malis alys est signũ malũ: significat.n. q virt᷒ sensitiua q̄ ẽ in stõ iaz destructa ẽ τ perempta. pma expõnis ei᷒ i pma epidi.

Ex hũore acuto τ adurẽti q febrẽ generat ipossibile est apa in aurib᷒ generari: τ ex hũore ipo valde frido τ grosso apata i iferiorib᷒ corpis generant̃: τ ex hũore ipo iter statum vtrũq̧ medio sub auribus apata generant̃. secũda expositõis eius in secunda epidimiaꝝ.

Uarietas vomit᷒ q̄ accidit i febre adurẽti significat q in venis q̄ sunt vnite in itestinis τ lateri ɔcauo epatis sũt hũores crudi. Et vria subtilis q̄ accidit i febre ipsa significat q i venis exñtibus in gibbositate epis sunt hũores crudi τ multi. scda expõnis eius in 3᷒. epidimiaꝝ.

Uera accñtia feb. adurẽtis sunt duo: videlicet sitis ɔtinua q̄ nõ recedit nec cessat: τ calor accẽsus q cũ tãgit̃ sensibilẽ hz ardorẽ.3ª expõnis eius in 3᷒. epidimiaꝝ.

Cum in febre adurẽti valde forti oẽs tres virtutes fortes sunt τ signa digõnis manifeste apparent da secure τ ɔfidẽter aquã frigidã patienti. ita tamẽ q eger nõ sit in senio constitutus.iz. igeny.

Generatio feb. adurẽtis fit ex putredine colere citrine in stomaco: τ spãliter in ore ei᷒ aut in ɔcauitate epatis: nõ tamẽ in quolibz alio mẽbro. Et specialius accñtiũ febris adurentis est aduẽtus eius crisis per fluxũ sanguis e naribus: q̃ sanguis ebulit τ ascẽdit' superi᷒ τ dirrumpit venas. Expõnis eius in pma epidimiaꝝ.

Febres adurentes generant̃ aut ex colera citria aut ex flegmate salso. Expõ eius in 3ª morboꝝ acutoꝝ.

Egrotãs cũ desiderat attractõez aeris fridi pp accẽsionẽ fortẽ quã sentit in iteriorib᷒ membris τ regrit multa opimẽta pp frigus q̄d i exteriorib᷒ sentit: significat hꝫ egritudinẽ eẽ mortalẽ maxie cũ in pn᷒. accessionũ nõ accidit illud.3᷒. expõnis eius in scdo epidimiaꝝ.

Cũ aer ẽ fridus τ egrotãs adurĩt nimia adustiõe dimi

que spem tuā de eo: ꝛ si nullo mō apparēt i eo signa digō/ nis eritqꝫ vtus eius debilis ē ipoſſe ꝙ euadat. xi. igeny.
¶ Nos clisterizamus cū oleo ꝛ aqua tātuꝫ in febrib⁹ adu rentibus accēsis vt disrūpamus sui calorem adurentem ꝛ accensum. Particula sexta de clisteribus.
¶ In febrib⁹ flegmaticis rigoris causa ē alia ꝗ cā febris ēt causa febris est id qḋ est ex flegmate putrefactū: ꝛ cau sa rigoris ē residuū flegmatis nō putrefacti: ſꝫ i febre ter tiana colla citria ē cā rigorē generās atqꝫ febrē. z° febriū.
¶ Egritudinū fluctuātium ꝑ circuitū fluctuatōis causa ē membroꝝ status supfluitates generātium expellētium attrahētium ꝛ suscipientium putrescentia dictaꝝ super/ fluitatū ꝛ iflāmatio sui. secūdo febrium.
¶ Egritudinū nō hñtium circuitū vt febris ꝯtinue nō est cā egritudo spālis alicuius mēbri de membris corpis: ſꝫ sunt hūores q ꝯtinenꝫ i oib⁹ arterys ꝛ venis: ꝛ maxie in maiorib⁹ eis q calefiūt accēdunꝫ ꝛ ebuliūt: aut putredo eoꝝ aut res alia vt feb. effimera: ꝛ sic generaꝫ vna febris vlis iclusa a ꝑn° egritudis vsqꝫ ad finē. z° febriū.
¶ Quiescit feb. hora sepatōis febris a corpe ab ei⁹ poxis/ mo ꝛ decliat febris hora tota ꝗ ē post statū poxismi vsqꝫ ad ꝑncipiū paroxismi sequentis ipm. ꝑmo crisis.
¶ Curaui quosdā a febre ꝗrtana cū potu tyriace. verūtñ euacuabā pus eoꝝ corpa: ꝛ postea dabā eis absinthy suc cū demū istud electuariuꝫ. vꝫ. tyriacā añ tps febris ꝑ du as horas: ꝛ sic liberabā patientē bibitōe h⁹ medicie bina vel trina. Particula sexta de tyriaca ad cesarem.
¶ Primū mēbroꝝ qḋ calefit i febrib⁹ ethicis: quaꝝ cā ē ab extriseco est coꝛ. ꝛ post ipm calefit epar ꝛ stōus: ꝛ post stōm mēbra alia ꝗ pñt coꝛ calefacere calefiūt ꝛ accidit i de febris ethica. ꝛ appō medicinaꝝ fridaꝝ in ꝑn° appari tiōis signoꝝ febris h⁹ sup mēbro qḋ ꝑmo calefit qḋ ē ac cēsiuū feb. ē valde vtilis. ꝛ silr ethica febris ꝑueniēs ex febrib⁹ adurētib⁹ curaꝫ reb⁹ fridisopatis iteri⁹ ꝛ appo sitis exteri⁹ supra mēbꝝ egrū. Particula 6ª de prisi.
¶ Spāle signū qḋ nō fallit vniuscuiusqꝫ febris ethice est accēsio caloris corpis ꝛ sui fortificatio absqꝫ ipulsiōe sta tim post receptōeꝫ cibi ꝑ horā: ꝛ pulsus magn⁹ atqꝫ oiuꝫ febrium ethicaꝝ caloꝛ est debilis subtilis equalis ꝛ con tinuus a ꝑncipio sui inity vsqꝫ ad fineꝫ eius. Et maius si gnum febriū ethicaꝝ est: ga semper iuenies arterias cali diores venis alys sibi vicinis. ꝑma febrium.
¶ Febris illa dꝛ pestilentialis cū ꝗ est assēlatio de genere illoꝝ ꝗ liquefiunt: ꝛ hoc accñs febrē pestilentialē aliquo tpe nō dimittit. 3ª expōnis eius i 3ª epidimiaꝝ.
¶ Febres ethice sepe accidūt cū ꝑ pestis descēdit ad coꝛ. ꝛ post ipꝫ i descensu ipsius ad epar: ꝛ deide ad stōm. acci dit ēt ꝑꝑ malā ꝯplōnē calām ꝛ siccā dñantē in pulmone vel pectore vel meseraicis: accidit ēt feb. ethica ꝑꝑ pestē descēdētē i aliqḋ itestinū vel matricē vel renes ꝛ trāseū tem ad corp⁹ cordis. Ex peste aūt ꝑma descendēte in dia fragma febrē ethicā adducēte nūꝗ vidi ethicū ipꝫ cura tū: ga eger moriꝫ añqꝫ ꝑueniat ad ptisiꝫ. io. igeny.
¶ Aliq patiunꝫ febres ethicas ꝛ euadūt: cuꝫ febris hec in carne vel aliquo de gñe carnis accidit: ꝛ cū hᶜ feb. accidit radicalib⁹ mēbris ipoſſe ē ab illa aliquē libari. io. igeny.
¶ Omnes febres ethice sub genere feb. corp⁹ liquefaciē tis ꝯtinenꝫ ꝛ differūt iter se: ga qḋ liquefit ex carne in fe bre ethica resoluiꝫ ꝑ corpis poros: ꝛ qḋ eliquaꝫ ex corpo re in dño febris liquefaciētis i ventreꝫ fluit ꝛ decurrit ꝛ egrediꝫ per secessum. Et cū hec febris liquefaciens ꝓlō gaꝫ ꝛ patiens nō moritur icidit in ptisim.
¶ Maioꝛ cura ꝗ curaꝫ feb. inclusa ꝛ potioꝛ ē flobotomia facta ꝺm tenorē vtutis: ꝛ potus aque fride post digōnem cū feb. hec fit ex febrib⁹ accñtibus ex putredine. Et vidi multos adurētes febrē patiētes potu aꝗ fride post ꝯple/ taꝫ digōnē hūoꝝ suoꝝ bibitōis tpe esse libatos. 8. igeny.
¶ Curatiōis feb. que dꝛ sinochus tramites oēs cessant ꝑ emissionē flobotomie i ꝑn°. quare medicus isipiēs nō ce/ lebrat in patiēte: q suo cōsilio se cōmittit crescitqꝫ febris hec ꝛ augeꝫ. nā si ichoat cū fridis destruit: ga icludūt po/ ros: replōnē retinēt itra corpus ꝛ ꝓhibent resolōnē: ēt si calorē extinguant ꝛ ꝯplōnē adaptēt. Et si ichoat cuꝫ cali dis calā augēt calorem febris: etiā si euacuēt totū corp⁹. vnde q ꝑmo i hac febre neglexerit flōmiam ꝑuenit vlti/ mo ad hꝰ perplexitatem. 9. igeny.
¶ In omnib⁹ spēbus febris sinoce festina minuere ex ve na cordis: adeo ꝙ patiēs deueniat sincopi vicinus virtu/ te hoc tolerāte: ꝛ si patiēs hꝰ egritudinez nō minuaꝫ ab aliqua vena icidit in magnum timorē ꝛ deuenit ad fina/ lem dubitatōeꝫ: q qñqꝫ per multum fluxū sanguis nariū vel sudorem plm liberatur. 9. ingeny.
¶ Sinochi spēs due sunt: vna accidit ex opilōne frida in poris corpis ex ꝗ nō accidit cū ea putredo hūoꝝ ꝛ hec fe bris dicta sinochus ē de genere effimere: ꝛ alia accidit ex humoꝝ putredie cū ipoꝝ opilōne que est de genere feb. putride: ꝛ ꝗlibꝫ haꝝ duaꝝ spēruꝫ ꝑ se durat ꝑ multos di es. Et ipsaꝝ duaꝝ spērū vna ē cui⁹ accessio decrescit a ꝑn cipio egritudis vsqꝫ ad finē. ꝛ alia que i eodē statu durat a ꝑn° vsqꝫ ad statū declinatōis: ꝛ tertia que augmentat a ꝑn° suo: ꝛ hoc totū accidit ꝺm quātitatē adusti: ꝛ eius qḋ resoluitur ex adustione. 9° igeny.
¶ Flobotomare venā ꝛ exhbere sanguinē ꝺm vtutis teno rem multitudinē ꝛ paucitatē opilationū i effimera ꝑue/ niente ex opilatōibus in qua declinatio retardaꝫ adeo ꝙ credit ipsaꝫ nō eē effimerā est necesse. Et quanto plures opilōnes sunt i illa tāto illa feb. fortioꝛ est ꝛ breuioꝛ ēt si signa repletōis nō sint ꝯgregata i illa. Diminuta vo sup/ fluitate fumosa ꝓpter paucitatē humoꝝ postmodū apiā tur pori. Et post minutōeꝫ patiēteꝫ cura cū secaniabin ꝛ ciba cū aqua farris ordei: ꝛ die 3° si videris modicū esse qḋ remāsit ex febre ꝛ nō sunt tibi signa putredis in vria: neqꝫ i pulsu fac eū igredi balneū añ tps accessiōis ꝑ tres vel quatuoꝛ horas. 8. ingeny.
¶ Febris generaꝫ ex fastidio i quo cib⁹ in fumositatē mu tatur ꝛ nō ex fastidio i quo cib⁹ mutaꝫ in acetositatē. Cū vo patiēti febrē hāc supuenit assellatio: ꝛ qḋ emittiꝫ ē pu trefactū. tūc patiētem in balneū itroduc post declinatio nez ꝑme accessiōis. ꝛ ciba eū: ꝛ stude ipsius stomacū con fortare. Et cū vides assellatōeꝫ ꝑteritā ꝛ ꝓsenteꝫ augmē tari adeo ꝙ debilitatur virtus: melius est vt illum cibes ꝛ nō ipsum in balneum itroducas. 8. ingeny.
¶ Febricitantib⁹ ex causa repletōis opilatiōis apostema tis aut putrefactōis hūoꝝ cib⁹ pre reb⁹ alys est nociuus etiā in decliatiōe accessiōis sue: ꝛ febricitātib⁹ ex vigilys cogitatōib⁹ angustia aut alys afflictionibus aīe abstinē/ tia a cibis est plm nociua q cibādi sunt omni hora acces/ sionis ꝛ spāliter in sui declinatōe. io. igeny.
¶ Temp⁹ cibādi egrotātem ꝯueniēs i febrib⁹ iclusis est hora qetis: ꝛ est hora in ꝗ sentit aliquā alleuiatōeꝫ ꝛ spā/ liter hora ꝗ cōsueuit cibū sumere tpe sanitatis. xi. igeny.
¶ Purga supfluitates putridas patiētiū febrem iclusam medicis ꝓuocantib⁹ vrinā vel ꝓuocantib⁹ fluxū vētris vel sudorē: ꝛ cū supfluitates ipse spōte circa stōm mouen tur: purga eas cū ꝓuocantibus vomitū: ꝛ cuꝫ in stomaco nō mouenꝫ ab ipsis debeas abstinere cautus existēs cir/ ca medicias ipsas qb⁹ itendis facere aliqꝫ purgatōem di ctaꝝ vel nō calefaciāt: aut calefaciāt paꝝ. iz. igeny.
¶ Cū epar ꝛ stōus sunt apati: cibatio añ accessionē valde obest: ꝛ facile iterficit egrotātē ꝛ cū epar aut stōus sūt de biles absqꝫ apate talis cibatio valde ꝓdest. xi. igeny.
¶ Explicit particula. io.ª

¶ Incipit particula .iiiª. ꝯtinens affoꝛismos dependentes a tẽpoꝛibus egritudinum ꝛ crisibus.

Egritudinis tẽpoꝛa in vniuerso sunt q̃tuoꝛ. vz. pncipiuz augmẽtũ status ꝛ decliatio: ꝛ vix puenit ad cognitionẽ istãtis tẽpoꝛis tps egritudis qꝺ ipsoꝝ sit cũ extimatõe vera. pmo crisis.

¶ Inuenimus alicuiꝰ egritudis valde foꝛtis: vt appoplexie pnm ꝛ recessum i breui hoꝛa. ꝛ silr epilepsie: qa nõ accidit nisi queadmodũ accidit decapitatio alicuiꝰ. ꝛ decapitatio hꝫ pmũ tps scõm ꝛ tertiũ. Et si dixerimus ꝙ accessio appoplexie ꝛ epilepsie sit sine tpe affirmabimꝰ illa eẽ accñtia sequẽtia ifirmitates: ꝛ egritudo ex qua hꝫ puenire appoplexia ꝛ epilepsia hꝫ sine dubio ipsa quattuoꝛ tẽpoꝛa. Particula. 6. de tẽpoꝛibus egritudinũ.

¶ Tps pncipij est a pmo pũcto egritudis vsqꝫ ad pnm manifestatõis digõnis: ꝛ a tpe a quo icipit digõ augmẽtari: ꝛ egritudo semp augmẽtaꝛ hoc totũ est tps augmẽti. ꝛ tps in quo puenit egritudo ad foꝛtioꝛẽ statũ est tps status: ꝛ post statũ icipit decliatio q̃ durat donec libeꝛ egrotãs.

¶ Egritudo cuz accidit est tps pncipij: ꝛ tps pncipij ꝛ silr tps augmẽti sunt abscõdita sensui i aliqbus egritudibꝰ: sed tps status est scibile in oibꝰ egritudibꝰ. Cũ aũt egrotans dꝫ libari ab egritudine seqꝛ istud tps declinatio scibilis. manifestũ est igiꝛ ꝙ sunt aliq̃ egritudies quaruz nõ potest cognosci pncipium nec augmentum. Particula sexta de tempoꝛibus egritudinum.

¶ Coꝛrũpiꝛ penetratio cibi nobis ignoꝛãtibꝰ illud ex sclirosi que qñqꝫ i parte cõcaua epatis generaꝛ: ꝛ durat hoc aliqua tẽpoꝛis quãtitate nostro tactui absconsum. Et cũ plongaꝛ tẽpus accidit ex illo ydꝛopisis. ꝛ crediꝛ ꝙ tunc sit pncipiũ egritudis ꝛ augmẽtum: ꝛ plures vidi qbus accidit talis status in tempoꝛibus egritudinũ.

¶ Qñqꝫ pma accessio feb. ꝯpꝛebẽdit pnm egritudis augmentũ ꝛ statũ eiꝰ ꝛ ita ꝙ pnm eius est pnm egritudis. Deinde est augmẽtũ eiꝰ i eo qꝺ seqꝛ illud de eo: ꝛ deide est status eius i postremo ipsius: ꝛ postmodũ apparẽt i paroxismo scõo signa declinatõis manifeste. pmo crisis.

¶ Finis tẽpoꝛis pncipij qꝺ tps est iter pnm ꝛ statũ egritudinis: est pars vna egritudis vocata augmẽtũ cuz initio manifestatõis signoꝝ digõnis ꝛ manifestatio signoꝝ digestionis cõsistit iter signa abscondita ꝛ debilia digõnis. ꝛ iter signa perfecte digõnis. pma crisis.

¶ Signa digõnis cõplete sunt euapoꝛare i vrina: hypostasis residẽs alba ꝯtiua lenis ꝛ signa digõnis occulte ꝛ debilis sunt pmutatio vriꝫ a coloꝛe aq̃ ad citrinitatẽ modicã vel pmutatio statꝰ subẽ ipsiꝰ a subtilitate i grossitiẽ. ꝛ silr pmutatio status subẽ vrine a grossitie i subtilitatẽ: cũ vo egritudo ẽ cũ istis abscõsionibꝰ ẽ pnm sui. pma crisis.

¶ Manifesta signa significãtia pnm egritudis iaz trãsite sunt cũ appꝫ nebula alba equalis cõtinua vel dependẽs in medio aut natãs in supꝼicie. Et silr cũ apparet nebula cuius coloꝛ est rubeꝰ caninus: vel cũ apparet sedimẽ subsidẽs coloꝛis rubei canini: vel cũ apparet vria pulcbri coloꝛis cum suba equali. pmo crisis.

¶ Cessatio egritudis furiose fit cũ laboꝛe: ꝛ laboꝛ ħ est illud qꝺ ꝓpꝛie nũcupamus crisim: ꝛ nõ est ꝓpꝛia nisi febꝛibus q̃ generanꝛ ex chimis acutis. Deinde post hoc febꝛibus q̃ gñanꝛ ex apatibꝰ acutis velocis motus: vel ex apatibus q̃ sunt i mẽbꝛis de qbꝰ dubitaꝛ. 2º crisis.

¶ Cũ egritudo ẽ magna ꝛ foꝛtis: eiꝰ cessatio erit cuz crisi. Et cuz est parua ꝛ debilis erit eius cessatio sine crisi: ꝛ ex motu egritudis scire poteris diẽ crisis: qa crisis fit semp i die paroxismi febꝛis ꝛ aduẽtus crisis in die qetis est rarus: ꝛ hoc nõ vidi accidere nisi semel. 3º crisis.

¶ Digestio pfecta fit tpe statꝰ egritudis: ꝛ crisis laudabilioꝛ accidit post statum vel paꝝ ante: ꝛ crisis facta omni tpe vicina statui est laudabilis magis illa crisi q̃ fit i tpe a statu remoto: ꝛ post apparitõeꝫ digõnis pfecte impoẽ est accidere aliquo ipsiꝰ illaudabilẽ crisim. 3º crisis.

¶ Primũ. 5. signoꝝ significãtium bonitatẽ crisis pñtis ꝛ maiꝰ ipsiꝰ est digestio: scõm vt fiat crisis in aliqua dieꝝ crisis. tertiũ vt pcedat ꝛ idicet ipm dies idicatõis continuus in vtute. quartũ vt sit crisis veloꝝ ꝛ leuis. qntuz vt euacuatio sit similis nature sue. 3º crisis.

¶ Sudoꝛ conuenit oibus febꝛibꝰ ꝛ maxime adurẽtibus vehemẽtis iflãmatõis: fluxus vo narium apatibus calis accñtibus in eo qꝺ est sub ypocũdrys excepto apate ꝯcaui epis: cui tunc fit crisis per fluxũ vẽtris colericũ aut sudoꝛem: ꝛ qñqꝫ p vomituz: ꝛ in egritudibus lateris gibbi epatis pectoꝛis ꝛ pulmonis ꝛ alioꝝ que cõsequunꝛ membꝛa ipsa crisis melioꝛ est per sputũ: ꝛ in doloꝛibus q accidunt renibus vesice ꝛ omnibus que consequunꝛ melioꝛ est crisis p plurimam vrinam. 3º crisis.

¶ Febꝛis faciẽtis paroxismuz omni die crisis fit p vomitũ flegmatis ꝛ egestioneꝫ eiꝰ: ꝛ quartane ẽt fit qñqꝫ cum ipsis euacuaꝛ ex coꝛpe res nigra ꝛ res hñs coloꝛes diuersos. Et emitritei fit qñqꝫ cũ ea est euacuatio colere ꝛ flegmatis ꝛ febꝛis cũ apate frido cerebꝛi nominato litargia: ꝛ oiuz egritudinũ alıaꝝ capitis p apostema fit eueniẽs i radice auris ꝛ omniũ febꝛium que plonganꝛ fit crisis in cuius varietate est fiducia p apostema ꝛ exituras i alijs locis coꝛpoꝛis. tertio crisis.

¶ Esse crisis male nõ est certũ ꝛ firmũ: ꝛ multotiẽs nõ cõpꝛehendiꝛ nisi estimatõe: sed esse crisis laudabilis certũ est ꝛ firmũ: ꝛ ꝯpꝛehendiꝛ scia certa. 3º crisis.

¶ Multotiẽs accidũt homini vigilie: grauedo capitis: pigricies: diminutio opatõis motꝰ: ꝛ diminutio appetitꝰ: laboꝛ ꝛ doloꝛ capitis ꝛ siliã: ꝛ ipse incedit iuxᷓ moꝛẽ solitũ ꝛ augmentanꝛ accñtia hꝫ accñtia quousqꝫ ꝓsternũt ipm ꝛ nõ pmittũt cũ hẽre getẽ. ꝛ redit pnm egritudis ab eo tpe quo manifeste icepit febꝛis apparere quo tpe patiẽs non potuit hẽre getem. pmo de diebus creticis.

¶ Principalꝛ iter oẽs dies creticos foꝛtitudine ꝛ bonitate est dies septimus. ꝛ hũc multotiẽs denũciat dies q̃rtꝰ p manifestã mutatõeꝫ ipsa die accñtem: aut in vrina aut sputo aut assellatõe aut appetitu: aut mẽte: aut sensu aut in silibus: ꝛ mutatio accñtis in septimo semp confoꝛmatur ei que accidit i 4º. Si vo mutatio quarti fit i bonum crisis accñs in 7º erit bona. si aũt in maluz crisis septimi erit mala: ꝛ multotiẽs quoꝝ status mutaꝛ in q̃rto in malum moꝛiunꝛ i sexto. pmo de diebꝰ creticis.

¶ Natura diei decimiquarti est ꝓxima nãe septimi. ꝛ silr nonus vndecimus ꝛ vigesimus sunt ꝓximi nature decimiquarti. ꝛ post istos ẽ quartus ꝛ post quartum est tertiꝰ qntus ꝛ decimus septimus. pmo dieꝝ crisis.

¶ In omnibus diebꝰ creticis post vigesimuz diẽ vsqꝫ ad q̃dꝛagesimũ oĩs motꝰ creticus ẽ debilis ꝛ diminuiꝛ paulatiz paulati. motus vo creticus q fit post q̃dꝛagesimũ ẽ valde debilis: ꝛ determiatio egritudis i eo fit aut p digõnẽ aut p exituras: ꝛ raro fit p euõnẽ. p de diebꝰ creticis.

¶ In. 12. 16. die egritudis nunq̃ vidi alicui accidisse crisim. ꝛ silr decimusoctauus dies ꝛ pmus nõ sunt cretici. in sexto vo aliqñ accidit aliqbus egris crisis: sꝫ tñ cũ dubijs accñtibus ꝛ foꝛti dubitatõe: ꝛ talis crisis nõ verificaꝛ neqꝫ pficiꝛ: sed determiaꝛ i malũ. pmo de diebꝰ creticis.

¶ Crisis que accidit in octauo aut duodecimo similis est crisi que fit in sexto. pmo crisis.

¶ Diciꝛ icompleta crisis illa cuius egritudis post crisim accñtium relique aliq̃ remãserũt: ꝛ icerta crisis dꝛ q recidiuat egritudinẽ post se. Et crisis ambigua dꝛ illa q̃ nõ est salua: ꝛ hꝫ secũ praua accñtia ꝓꝑ que timeꝛ de ifirmo.

Et crisis icognita est que nõ hꝫ manifestam euͣonem nec manifestã exiturã. Et crisis subita est illa quã signũ ꝓnosticum nõ ꝓcedit. ꝑmo de diebus creticis.

¶ Egritudo acuta est q̃ veloci motu mouet̃: ⁊ hꝫ i se dubitatõeꝫ: ⁊ egritudo ꝑacuta est que determiat̃ in quarto ⁊ q̃ est valde acuta: nõ tñ ꝑacuta determiat̃ in septimo. Et q̃ absolute dr̃ acuta est q̃ ꝑuenit vsqꝫ ad quartũdecimũ ⁊ ẽ vere acuta: sꝫ q̃ determiat̃ post decimũquartũ diẽ vsqꝫ ad vigesimũ dr̃ acuta aliq̃ noie: nec ẽ acuta nisi noie solo. Uocat̃ ẽt acuta q̃ accidit ex recidiuatõe. ꝑ de dieb⁹ creti.

¶ Morbi tẽpora longa vel breuia his tribus declarant̃. nã egritudis. s. anni tꝑe: ⁊ eo qꝺ a corꝑe exit. nã egritudinis: qa egritudo generata ex colera nigra sic̃ quartana: ⁊ ex flegmate sicut appoplexia: dolor renũ artetica ⁊ siatica declarãt lõgũ ꝑnm ⁊ remotio festinatõeꝫ: ⁊ febris aduᷣens pleuresis ⁊ pleripleumõia declarãt breue ꝑnm ⁊ statum ꝓximũ. Et egritudo quanto magis est cũ accñtibus acutis tãto magis breue ꝑnm ⁊ statũ ꝓximũ declarat tẽpore anni: qa egritudo generata in estate breue ꝑnm ⁊ ꝓximam determiatõeꝫ: ⁊ in hyeme generata longum ꝑnm ⁊ remotã determiatõem declarat. Et eo qꝺ exit a corpore sicut sputũ vria egestio ⁊ sudor: qa si cõtinuo cũ egritudine appareant signa digõnis egritudo est breuis: ⁊ si vltimo appareant est longa. ꝑmo crisis.

¶ Crisis icompleta est cũ multa decurrit hũiditas i mẽbrũ paruũ adeo ꝙ eã nõ pôt caꝑe mẽbꝝ ipm. ⁊ tũc reuertit̃ supfluitas ipa ad locũ suũ vel recurrit ad membꝝ nobile ⁊ occidit. ꝑma expõnis eius i 6°. epidimiaꝝ.

¶ Dies cretici ꝑ q̃ternariũ numeꝝ cõputant̃ vsqꝫ ad. 20. ⁊ sunt q̃rtus septimus vndecimus decimusquart⁹ decimusq̃nt⁹ ⁊ vigesimus: ⁊ post vigesimũ ꝑ septenariũ vsqꝫ ad q̃dragita: ⁊ post. 40. ꝯputant̃ ꝑ vigenariũ vsqꝫ ad centũ vigiti: ⁊ post cẽtũ vigiti cõputant̃ bis ꝑ circuit⁹ mẽsiũ scꝺm ꝙ cõputauisti ꝑ circuit⁹ dieꝝ: ⁊ post mẽses ꝑ circuitus ãnoꝝ. 6° expõnis eius i secũda epidimiaꝝ.

¶ In egritudib⁹ trãscẽdẽtib⁹. 40. diẽ fieri crisim ꝑ sudorẽ vel ꝑ aliqꝫ spẽrũ euͣonis est ipoı̃e: sꝫ eaꝝ cessatio ẽ paulati digõnibus aut exituris. expõne ei⁹ i 4°. afforismoꝝ.

¶ In febrib⁹ ꝯtinuis cõputa dies scꝺm sui cursuꝫ sucessiuum ⁊ i febrib⁹ iterpolatis cõputa ꝑoxismos periodicos tantũ. Nã qꝺ opat̃ dies septimus i febrib⁹ ꝯtinuis opat̃ paroxismus ꝑiodicus septimus i febrib⁹ iterpolatis: decimusterti⁹. s. dies i tertiana pura: ⁊ decimusnonus dies i quartana pura. Expõne eius in 3a ꝓnosticoꝝ.

¶ Perfecta ⁊ ꝯpleta crisis ꝯprehẽdit̃ ꝑ significatões sex quaꝝ ꝑma est vt sit cum purgatõe post apparitõeꝫ signorum coctõis. secũda vt purgatio ipsa non sit cũ aꝑate. tertia vt purget chimos nociuos corꝑi dominantes cãntes morbũ. quarta vt sit purgatio ipsa recta ex latere morbi. q̃nta vt sit in die cretico. 6a vt sit cuꝫ q̃ete ⁊ corporis leuitate. Expõ eius in ꝑma afforismoꝝ. vꝫ. ⁊ quoꝝ fit crisis ⁊ quorum facta est ⁊c̃.

¶ Explicit particula. xia.

¶ Incipit particula. i2a. ꝯtinens afforismos depẽdẽtes a purgatõibus corporis per exituꝫ sanguis factis.

F Lobotomiaꝫ fore necessariaꝫ hec tria portendunt. vꝫ. egritudo magna absentia accidẽtis magni futuri egritudis ac etatis senilis ⁊ puerilis ⁊ fortitudo v̾tutis. Particula 6a de flõmia.

¶ Hoc generale ꝓceptũ attẽde in oĩbus quos ꝓponis flobotomare i veris ꝑn°. ⁊ est vt ab eo q flobotomandus est queras si i eius corꝑe est aliqꝺ debile mẽbꝝ. Et si hꝫ aliqꝺ membꝝ h⁹ declina repletõeꝫ sui corporis ad ipꝫ mẽbrum ⁊ extrahe mãm ipsius repletõis ꝑ locũ ipm. Et si i eo nõ fuerit aliqꝺ membꝝ tale flobotoma ipsuꝫ ex quocunqꝫ loco malueris. Particula sexta de flõmia.

¶ Habẽtẽ venas amplas ⁊ grossas ⁊ habitudinẽ macilẽtam ⁊ colorẽ nõ albũ ⁊ carnẽ nõ lenẽ ad flobotomandũ ꝓpera sine timore. in eo v̾o cuius status est ꝯtrari⁹ flobotomia dubia est ⁊ timorosa. Eadem particula.

¶ Non minuas pueꝝ añ decimũquartũ annũ: neqꝫ seneꝫ post septuagesimũ. Et nõ attẽdas tñ nũeꝝ ãnoꝝ: sꝫ attẽdas eoꝝ hitudinẽ: qa iuenies aliquos sexagẽarios flobotomiã nullaten⁹ patiẽtes ⁊ aliquos septuagenarios q patiunt̃ eã: quoꝝ sanguis mult⁹ ẽ ⁊ v̾tus fortis: ⁊ ab eis õ corũ sanguie nõ est euͣandũ nisi paꝝ ẽt si sanguis eoꝝ sit sic̃ illoꝝ q i iuuẽtute ꝯsistũt. Particula 6a. de flõmia.

¶ Status ⁊ accñtia in qb⁹ nõ es ꝓximãdus ad flõmiã ẽt si signa sanguis demõstrẽt: hec sunt: spasmus ãgustia fortis: dolor fortis: tꝑs caloris fortis: tꝑs frigoris fortis: regio valde calꝺa: regio valde frĩda ⁊ sicca nimis: corp⁹ capitis lenis hũidũ ⁊ raꝝ resolutõis facilis: grossities i corꝑe dñans: macies i corpore dñans: etas puerilis: etas senilis corp⁹ timiduꝫ ⁊ isuetũ flõmie: corp⁹ cui⁹ os stõi dolet aut est debile ex fastidio aut punctura maloꝝ humoꝝ ⁊ corpus dyaria occupatũ: sꝫ cũ egrotãs est replet⁹ repletione multa i aliquo ꝑdictoꝝ statuũ ẽt si isuetus sit flõmie ex̃has sibi modicũ sanguis cũ dubitatõe ⁊ timore. Status aũt hi sunt ex his q̃ defectõi v̾tutis spũalis iherẽt. Et a ꝑma particula. 6. ad Glauconẽ hec ꝓcepta collegi.

¶ In corpore qꝺ crudis humorib⁹ est repletum est dubia flobotomia valde: qa v̾tuteꝫ debilitat ⁊ dissoluit adeo ꝙ corp⁹ nõ redit ad suum statũ quãdoqꝫ ⁊ maxime cum febris adest. Particula sexta de flõmia.

¶ Corp⁹ i quo ẽ modicũ sanguis boni ⁊ hũores sũt crudi multi moueri cũ aliq̃ vel igredi balneũ nõ oꝫ. flõmia. n. expellit sanguinẽ bonũ ipꝫ ⁊ attrahit malũ i venis ꝑmis ep̃is aggregatũ ⁊ ipꝫ in totũ corp⁹ diffundit: ⁊ medicia solubilis suꝑ dñm h⁹ egritudis iducet tortõeꝫ mordicationẽ ⁊ sincopiꝫ ⁊ nõ euͣat aliqd qꝺ sit alicui⁹ q̃ꝫtitatis: ⁊ humores ipsi ꝑꝑ sui grossitiẽ ꝓcedunt ⁊ opilant meatus: q̃re hũores ipsi subtiliandi sunt ⁊ icidendi: cũ eo qꝺ calefactõe multa minime calefacit. quarto ꝯsiliȷ.

¶ Nõ semꝑ cuꝫ reꝑiunt̃ signa replõnis i sanis ẽ nec̃ia flõmia: sꝫ alicui sufficit abstiere a cibis ⁊ alicui dimiũere cibos: ⁊ alicui lenire ventrẽ: ⁊ alicui hr̃e sellas: aut freq̃ntare balneũ: aut exercitati tm̃: aut multũ fricare se cuilibꝫ scꝺꝫ modũ sue replõnis ⁊ ꝺm ꝙ pôt sustiere ⁊ ꝺm ꝯsuetudinẽ sui: ⁊ sufficiãt ꝓ ex̃ctõe sanguis ista tibi. 4° igenij.

¶ Flobotomiã mẽsurare celeriter te opꝫ q hꝫ modicum sanguis medicare eum ꝑus vt eius humores boni efficiãtur: ⁊ deide flobotoma sibi venã: ⁊ post flobotomiã ciba eũ: ⁊ iteꝝ si necesse fuerit potes flobotomare eundem: ⁊ hec cura ꝑncipaliter dꝫ fieri eis in quoꝝ sanguie est fex vel suba residens grossa. q̃nto igenij.

¶ Cũ acciderit alicui aꝑtio oris venaꝝ aut multitudo mẽstrui aut lenitas egestiõis i tẽpore quo faciẽda est flõmia attẽdas hoꝝ fortitudinẽ ⁊ modũ expulsiõis: ⁊ si videris sufficere h⁹ euͣonem ꝑmitte nãm operari ipsaꝫ totã euacuatõeꝫ: quã si minus sufficientẽ videris tu ipe euacua ꝑ flobotomiam quantũ fuerit necesse. 9°. igenij.

¶ In eo cui necessaria est flõmia ⁊ suꝑuenit sibi fastidiũ opꝫ te differre flõmiã quousqꝫ cib⁹ digerat̃ ⁊ a corꝑe supfluitas exeat eius. Et cuꝫ est nec̃aria sibi purgatio alia q̃ꝫ flõmia postponere ipsaꝫ nullaten⁹ te opꝫ. 9°. igenij.

¶ Cum chimi i corpore equalr̃ dñant̃ sunt purgãdi: ⁊ hoc facere itelligit̃ flõmia specialr̃ ⁊ oĩs purgatio sanguis q̃licũqꝫ conficiat̃ sicut menstrua emorroyde. ⁊ silr̃ exercitia fricatões balnea ⁊ ciboꝝ abstinentia per accidẽs faciunt idem. Expõne eius quarta afforismoꝝ.

¶ Non opꝫ te ꝓhibere flobotomiã vene neqꝫ in die neqꝫ

in nocte cum cognoueris in corpore sanguinē plm̄ feruere: sed euacua ipsuꝫ celeriter ꝑusquā ad membroꝝ nobilium aliqđ ipse fluat. Particula sexta de flōmia.

¶ Multotiēs sanguis ad aliqđ mēbroꝝ multuꝫ ⁊ subito defluit: ⁊ anq̄ꝫ putrefiat mortificat mēbꝝ ipm̄ totū ⁊ ꝓhibꝫ actōes eius: ⁊ nocumentū magnū exide generat̄ sicꝫ est appoplexia que generat̄ ex multo ⁊ subito fluxu sanguis ad cerebrū defluētis. Et tu cum significa multi sanguinis silr̄ cū fortitudīe v̄tutū triū aialis. s. spū alis ⁊ nobilis: ⁊ tūc ad flōmiā ꝓpera sine timore. Eadē ꝑticula.

¶ Cū febris generat̄ ex multo sanguīe fortiter calđo ⁊ feruēti q in corpore ꝯtinet̄ festia patiētē flobotomare ⁊ euacua ab eo multā sanguīs q̄ꝫtitateꝫ adeo vt eger deueniat ad sincopim fortitudīe v̄tutis ꝑmitus reqsita. ⁊ ego recolo 2°. 3°. vel 4°. die iceptōis febris hoc euacuasse fere sanguinis libras quinqꝫ. Eadem particula.

¶ Patiētis v̄tus cū ē debilis ⁊ patiēs idiget vt ab eo multitudo sanguīs exhat̄ ipsuꝫ exhe ꝑ plures vices ꝑmo die. s. secūdo ⁊ tertio: ⁊ post totalē euonem ipsuꝫ subtili cibo ciba. Et opꝫ te cauere a multa euone ī hora vna nisi necitas te facere illam cogat. Eadem particula.

¶ Euacuare sanguinē cū ꝓponis cōple eā ī die ꝓpositi: ⁊ cū ꝓponis ipm̄ attrahere ad ꝯriā partē attractōeꝫ ipsaꝫ noli cōplere ꝑmo die: sed eā reitera secūdo die ⁊ tertio: ⁊ in vtroqꝫ statu regre fortitudinē patiētis. Eadē ꝑticula.

¶ Regre mutatōeꝫ coloris fluxu sanguīs a vēa cū flobotomat̄ ī eo q patit̄ apa: ⁊ regre furiositatē sui exit⁹ si cessauit: ⁊ p̄ oībus his regre statū mutatōis pulsus quē si videris mutatū ī magnitudīe aut eq̄litate sui exitū sanguinis fac cessare: ⁊ si ipm̄ mutatū īspexeris ī debilitateꝫ qd ex ide seqt̄ dicere nō est necesse mihi. Eadē particula.

¶ Egritudo cū ē fortis ⁊ difficilis ⁊ v̄tus egri fortis qcunqꝫ exercuit artē medicīe ⁊ laborauit circa ipsaꝫ nō dꝫ extractōeꝫ sanguīs ꝓhibere nec ab ea cessare ēt si repletionē signa egritudīs nō oñdāt: sꝫ tātūmō egritudīs fortitudinē ⁊ difficultatē sui. Cū v̄o egritudo fortis ē ⁊ difficilis cū fluxib⁹ vētris vel vomitib⁹ ⁊ ipsoꝝ causa ē multitudo alioꝝ humoꝝ q̄ꝫ sanguis ipos hūores ad ꝯriā ꝑtē ī virtutis reuolutōeꝫ attrahere nos debemus. 4°. igeny.

¶ Exitus sanguis semꝑ idiget v̄tute forti q̄ cōpetat q̄ꝫtitati euacuatōis. nā ī febre adurēti que generat̄ ex ꝓhibitione resolutōis cū v̄tus est fortis q̄ reb⁹ alys ē nobilior. exit⁹ ꝑ euacuatōeꝫ est valde securus ⁊ ab oī dubietate remot⁹: ⁊ ī reliqs egritudīb⁹ euacuatio ē dubitabilis ⁊ patiēs ex ea facile icidit ī multa mala. 9°. igeny.

¶ Patientē podagrā arteticā epilepsiā melācoliam antiquū sputū sanguīs ⁊ hn̄tem ipsaꝫ egritudinē ī hītu: ⁊ illū cui opilđo sqnātia ꝑiplemonia pleuresis apostema epis ⁊ optalmia fortis sepe accidit ī eoꝝ ꝑn°. flobotomaui. ⁊ silr̄ festinaui flōmare eū a quo sanguis fluere ꝯsueuit ex ore venaꝝ q restrict⁹ erat. ⁊ silr̄ mulierē a qua mēstruus sanguis currere cōsueuit q retinebat̄. Et silr̄ illū a q̊ sanguis e narib⁹ exire ꝯsueuit ⁊ retīebat̄. flōmia. n. ī egritudibus his certe secura ē ⁊ fidelis v̄tute considerata eoꝝ ꝑmit⁹ ⁊ etate. Particula. 6ª. de flobotomia.

¶ Patientes doloreꝫ apostemosum opꝫ te flobotomare vsqꝫ ad sincopiꝫ: dūmodo aliqđ qđ illud ꝓhibeat nō intersit. illum v̄o ex his quē sentire cognoueris tēsionē ⁊ punctōeꝫ ī pectore spina vel renib⁹ flobotoma ī basilica: ⁊ illum q in capite vel collo tēsionē vel punctōeꝫ sentit flobotoma ī cephalica. Et illū q sentit dolorē equalr̄ in corpore flobotoma ī mediana. 4°. consily sanitatis.

¶ A patiēte scissurā nerui ꝑ latitudineꝫ qui est ī dubio de spasmo maxīe cū generat̄ apostema ī loco scissure sanguinē sine misericordia plus q̄ꝫ ab alys exhere te opꝫ ⁊ ipm̄ postea subtili cibo ciba ⁊ getē impa ei ac neca locuꝫ punctum cum oleo calđo. ⁊ silr̄ loca adiacentia sibi vsqꝫ ad radicē nerui eius ⁊ vsqꝫ ad spinā ⁊ collū. 6. igeny.

¶ Qui minuit sibi ꝑꝑ febrē necē hꝫ hoc facere tꝑe decliatiōis accessiōis sue siue đ die siue de nocte fiat: caueat tñ a minutōe cibo existēte ī stō: ⁊ chilis ī eo ⁊ venis ꝑmis exñtib⁹ idigestis vel nō cōplete digestis: ⁊ q dolorē hꝫ absqꝫ febre penit⁹ meli⁹ tꝑs minutōis sibi ē tꝑs fortis doloris. ⁊ q nō hꝫ dolorē meli⁹ tꝑs minutiōis ē ꝑnm diei postq̄ꝫ a sōno surrexit ꝑ spaciū vni⁹ hore. Parti. 6ª de flōmia.

¶ In minutōe febricitātis cui necīa ē ipa nō attēdas nūerū ꝑteritoꝝ dieꝝ egritudis q̄rti vel q̄nti: sꝫ qñcūqꝫ egrū minutōe īspexeris idigere ēt si sit dies. 20. ab initio egritudis minuas illū statim cum cognoscas egritudinē magnam esse virtutē egri fortē ⁊ cursum etatis ⁊ tēporis cōdecentem. Particula 6ª de flōmia.

¶ In patiētib⁹ egritudinē aliquā in membris q̄ sunt sub furcula flobotomia est melior ī basilica subassellari: ⁊ in patiētibus eam in membris que sunt supra furculam in vena spatulari. 3°. magne anathomie.

¶ Opꝫ te facere flōmiā ī egritudib⁹ mēbroꝝ q̄ sūt supra epar ī venis man⁹: ⁊ ī egritudib⁹ mēbroꝝ q̄ sūt sub epe ī venis genu ⁊ ī saphena. ꝑ expōnis ī 6° epidimiaꝝ.

¶ Apa cū generat̄ ī latere pulmone diafragmate splene vel stō flōmia basilice vtilis ē manifeste: ⁊ cū ē apa ī mēbris īferiorib⁹ illis quēadmodū sunt mēbra ꝯiuncta scie vesice matrici vtilis ē flōmia venaꝝ genu: ⁊ eoꝝ q̄ sūt supra cauillā. Et cū ē apa ī renib⁹ q̄ mēbra media sunt iter mēbra q̄ scripta sunt supi⁹. vtilis est flōmia venaꝝ man⁹ ꝑꝑ vicinitatē generatōis ipsi⁹ apatis ad manus. ita tñ q̄ corp⁹ totū sanguīe sit repletū: ⁊ cū ꝓlongat̄ apa renum ⁊ veterascit vtilis est flōmia venaꝝ genu ⁊ eaꝝ q̄ supra cauillā sunt. Particula. 6. de flobotomia.

¶ Cū egritudis sciatice cā ē sanguis multus: noli ichoare ab aliq̄ añ sanguīs euonē: nec ēt sis ꝯtent⁹ euone sanguīs a pede: sꝫ ex iterioribus brachy euacua illū. io. miermir.

¶ Extracto sanguine a pede die vno ꝑ minutōeꝫ vene saphene vl ei⁹ q̄ ē itra genu scio egritudinē q̄ dr̄ sciatica curatā fuisse. Et hoc sanū ē cū egritudis ipsi⁹ cā ē replđo: nō tñ ꝯfert ei scarificatio q̄ fit ibi. Particula 6ª de flōmia.

¶ Cū vis fluxū sanguīs q ab ore venaꝝ ꝓuēit retīere flōma venas manuū: ⁊ cū vis sanguineꝫ ab ore ipsaꝝ fluere flōma venas pedū. ⁊ sic sꝑ in ꝓuocatōe mēstruoꝝ flōma eas. Cū v̄o vis sanguinē retinere quē mulier emittit a venis mr̄icis ꝑforatꝭ ex aliq̄ corrosiōe sui vl replđone flōma vēas manuū cū ñ sit ex mēstruis sanguis ille. In flōmia.

¶ In initio apatis epis pectoris ⁊ pulmonis flōma basilicam man⁹ dextre: que si nō appeat mediastinaꝫ: q̄ si non appareat cephalicaꝫ: ⁊ ī initio apatis mēbroꝝ supioꝝ minue cephalicā que si nō appareat mediastinā icide: si nō appareat basilicā: ⁊ ī fine apatis gutturis flobotoma venas que sunt sub lingua. 13. igeny.

¶ Cū egrotauerit splen minue venā q̄ est iter medium ⁊ minimū manus sinistre: ⁊ id qđ itendis euacuare nō euacues subito: sed iter dies duos. In flobotomia.

¶ Cū egritudo est ī occipitio flōma manū vel frontē ⁊ in apatib⁹ renū ⁊ mr̄icis flōma venā q̄ ē ī genu: ⁊ si ibi ꝯmode fieri ñ pōt flōmia fiat ī ea q̄ ē ī cauilla dcā saphena. Et in egritudib⁹ splēis minutiōeꝫ fac ī manu sinistra. 13. ige.

¶ Minutio vene ex latere in quo est apa est valde vtilis patiēti ⁊ fcā in latere opposito nō ꝯfert adeo: ⁊ post tempus longū sui vtilitas manifestat̄: ⁊ silr̄ flōmia cephalice ex ꝑte egritudīs ī fortib⁹ doloribus oculoꝝ mitigat dolorem oculoꝝ ipsa hora ⁊ plurimum confert eis.

¶ In dño fluxus sanguis ⁊ narib⁹ q nō cessat operata flobotomia vene ⁊ apposita sitia ī vētre ad ifrigidatōeꝫ capitis recurrere noli: sed appone sitiaꝫ in loco occipity in

parte posteriori capitis vt attrahas ad diuersuz. 5ᵒ igenij.

¶ Uene pulsatiles q̄ sunt ī tīporibꝰ ⁊ q̄ sūt post aures flōmant̄ in egritudibꝰ capitis ⁊ veteribꝰ egritudibꝰ oculoꝝ cū cā egritudis ē mā calida subtilis: ⁊ spāl'r cū eger in pāniculis sentit q̄si pūcturā ⁊ extēsionez dolori: remanetq̄ pūctura ī cētro illiꝰ loci: veꝝ q: in flōmia venaꝝ pulsatiliū q̄ modici ē iuuamēti dubitatio magna cadit de fluxu sanguis ꝯtinuo vel gn̄atione apātis ī eis fugerūt medici flōmare eas magnas. vz. ⁊ puas. In icisiōe aūt vene pulsus ꝑ latitudinez ī ptes duas nulla dubitatio cadit: q: ps ipsiꝰ q̄libz retrahit̄ ad ptē suaz. Particula. 6. de flōmia.

¶ Cū coadunat̄ multus sanguis grosse vel alterius male q̄litatis in venis opz te minutōez ꝑmo facere ⁊ secundario dare mām solubilē purgātē hūores in sanguie existētes. ꝑmo expōnis eius in sexto epidimiaꝝ.

¶ Signa spālia melācolie melācolice ⁊ egritudinuz similiū cū demōstrāt ꝙ sanguis q̄ est in oībus venis effectus est melācolicus minue medianā. Et si sanguis q̄ egredit̄ nō est melācolicus fac ipm cessare stati: ⁊ si videris ipm melācolicū extrahe ex eo q̄tū putabis sufficere corpi egrotātis: ⁊ ē ex meliorib' canōibꝰ. Particula sciaꝝ hec est.

¶ Dominis quartane in sui pn̄ᵒ nō porrigas aliq̄d de fortibus medicinis nec euacues ab ipso ꝑncipio eoꝝ corpora: nisi forte videris sanguinē multum supabundare. Et cuz flobotomas regre sanguinē quē si videris nigrum ⁊ grossum secure potes euacuare: ⁊ si videris ipsum rubeū subtilē facias ipsum cessare. ꝑma ad Glauconē.

¶ Mulieres qbꝰ accidit hydropisis ex retētōe mēstruorū. ⁊ sil'r eū cui accidit hoc ex retentōe sanguis ex ore venaꝝ vl' fluxu sanguis e naribꝰ fluere ꝯsueti festīa minuere anq̄ v̄tus deficiat ⁊ anullet̄. 7. expōnis eiꝰ in 6ᵒ epidi.

¶ Apponat̄ sicia in occipitio vt attrahat̄ materia existēs ad partē posteriorez que ad oculos descēdit ⁊ flōmet̄ vena frontis vt attrahat̄ materia existens in posteriori pte cerebri ad partē anteriorē. ꝑmo humoꝝ.

¶ Eum cuius sanguis melācolicus ē grossus ⁊ multꝰ minuere ꝑmo melius est: ⁊ postmodū purgare melācoliam eiꝰ: eū v̄o ī cuiꝰ corpe dominant̄ hūores crudi purga priusq̄ generet̄ in eo egritudo: cū cautela tn̄: ⁊ cū generat̄ in eo febris nulloᵒ accedas ad purgatōez. In flōmia.

¶ Cū curaueris duriciē splenis ⁊ remanet egritudo scarifica locū ⁊ appone siciā desuper. Et iter ea q̄ special'r vtilia sunt duritiei splenis est minutio vene q̄ est supra aurē sinistrā: ⁊ appō de eodē sanguie egresso ⁊ fricatio cum eodem supra splenē egrotātis. 9. miemir.

¶ Cū gn̄at̄ apa in pectore vel cerebro vel eiꝰ pāniculis nō debemus apponere siciā in ipsius pn̄ᵒ. sz postq̄ ꝓhibuerimus māe decursus ⁊ purgauerimus totū corpus: ⁊ tūc appō sicie satis ꝯfert. apposita v̄o sicia corpe repleto supfluitatē attrahit a toto corpe ⁊ ducit eā ad cerebrū vl' ad pectꝰ vel ad pulmonē vl' ad ptē aliā ī q̄ ē egritudo. xi. ige.

¶ Cū causa efficiēs tensionis est sanguis multitudo quēadmodū accidit ī mēbris apātis stati patiētē minuere te opz: qui si timuerit minutōez: eritq̄ eius virtꝰ debilis attrahe sanguinē ꝑ tractū mutantē. iz. igenij.

¶ Explicit particula. izᵃ.

¶ Incipit particula. izᵃ. cōtinens affori smos depēdētes a purgatōibꝰ corporis ꝑ medicias solubiles.

Omnes medicine solubiles nocent stō ⁊ ori eiꝰ special'r qd̄ ē sensibile magis. ⁊ iō necesse est medicis solubilibus aliq̄s medicinas aromaticas āmisceri. Expositiōe eius in secūdo morboꝝ acutoꝝ.

¶ Corrumpit̄ potio medicinalis cū cōponit̄ ex vna q̄ soluit statim cū descēdit in corpꝰ: ⁊ ex alia q̄ post longaz moram. Expōne eius in secundo morboꝝ acutoꝝ.

¶ Ait moyses lacticinia ⁊ scamonea soluūt statiz cū reperiunt̄: ⁊ gūme solubiles post moraz ⁊ sunt oppoponacum galbanū serapinū assa fetida ⁊ armoniacum.

¶ Semia aromatica frāgūt nocumētum medicie solubilis: nec ꝓhibēt eiꝰ opatōez: sz adiuuāt eā: q̄a eoꝝ v̄tꝰ subtiliat ⁊ diuidit hūores grossos ⁊ apit vias ⁊ ꝑparat ipsas ad fluxuz. Expōne eius in scd̄o morboꝝ acutoꝝ.

¶ Medicia solubilis cū trāsit ꝑ meri ⁊ os stōi ī eis ipsius aliq̄d iuiscat̄: ⁊ forte aliq̄d eiꝰ in stō remāet qd̄ magnū generat nocumētū. Et iō post assumptōez eiꝰ membra hec lauari nec̄e ē cū aq̄ ordei ⁊ farre eiꝰ. zᵒ acutoꝝ.

¶ Ait moyses nec̄e ē ꝙ hꝰ mēbra lauent̄ post opatōez medicine: an̄ cibū cuz iure galli ad hoc vt cibꝰ nō admisceat̄ illi residuo qd̄ remāsit in villis stōi ex medicia. Et oz vt lauatio fiat cuz aliquo viscoso mūdificato ⁊ mollificato. Et iō Hypo. ⁊ Gal'. elegere in hoc far ordei ⁊ viderūt esse vtile ad vsuz ꝑdictū vt de eo modicū porrigat̄ qd̄ sit sufficiēs ad lauādū tantū: ⁊ si aliq̄s nostrū hoc faceret: stati euomeret̄ medicia tota sil'. vn̄ melius mihi videt̄ ꝙ recipiat̄ modicū de iuleb cal'o. ⁊ simil'r receptio farris ordei post medicie opatōez est paꝝ vsitata ī regiōibꝰ oībus q̄s circuiui ⁊ ē abhomiabilis. nā stōus cito deuenit ad abhominatōez post purgatōez. Et melius mihi v̄r vt porrigat̄ modicū aq̄ cal'e in q̄ bulita sint radix altee ⁊ semē eiꝰ cuz aniso vel dorsino ⁊ silibꝰ ad hoc vt sil' colligā viscositatē mūdificatōez aromaticitatē ⁊ saporositatē: q̄ colet̄ supra zuccaꝝ: ⁊ si addat̄ semē myrthi ꝯiungit̄ viscositas ⁊ aromaticitas: ⁊ ē de medicis cordis: ⁊ cū ℞ egredit̄ a stō offerat̄ ius galli. ⁊ si patiat̄ siti pōat̄ loco semis mirthi psiliū.

¶ Euacuatio ꝑ medicias solubiles vel vomicas nō semꝑ est vtilis: q: hꝰ euacuatōe nō indiget nisi ille cui ipsa ē necessaria valde: ⁊ ipsa fiat per longa temporis interualla. Expōne eius in quarto affori smoruz.

¶ Euacuare corpꝰ medicia solubili vel vomica cū itēdis ꝓxima te ad subtiliatiōem humoꝝ grossoꝝ ⁊ viscosoꝝ ⁊ diuisionē eoꝝ ⁊ poroꝝ aperitōez qbꝰ curādi sunt humores ipsi: ⁊ cū vis eos ducere ꝑ secessuz mollifica vētrē ꝯtinue: ⁊ cū ꝑ vomitū vis ducere illos vomitū icitare prius multotiēs te opz. Expōne eiꝰ ī zᵒ affori smoꝝ.

¶ Purgare coleram citrinaz est facile ⁊ purgare flegma: ⁊ special'r grossum ⁊ viscosum. ⁊ similiter coleram nigrā est difficile. vltima affori smorum.

¶ Omnes hūores crudi sunt tardi motꝰ ꝑꝑ eoꝝ grossitiē ⁊ friditatē: ⁊ cū mouent̄ a medicina precedūt ⁊ claudūt oēs meatus strictos. ⁊ iō humoribꝰ crudis exn̄tibꝰ nō debēt ipsi a medicia solubili icitari. 4ᵒ ꝯsilij.

¶ Ad purgatōez colere nigre est necessaria medicina fortior ea: q̄ nec̄ia est ad purgatiōez colere citrie ꝑꝑ grauitatem ⁊ fortitudinē sui. Expōnis eiꝰ in 4ᵒ. affori smoꝝ.

¶ Aliq̄ hoīum sunt ꝯtenti purgatōe corporis semel in anno ī veris pn̄ᵒ ⁊ aliq̄ idigēt scd̄a purgatione ī autūno. Cū aūt in corpore coadunati sunt humores mali purga ipos cum medicinis purgantibus humorem dominantez. Et cū in eo est humoꝝ multa quantitas adunata purga eos per minutionem. 6. consilij sanitatis.

¶ Ad purgatōez corpis ab his q̄ sunt ibi hūoribus: ⁊ purgationē capitis simul ab eo q̄ est ibi fluxo nec̄ia est medicina cōposita ex medicis diuersaꝝ virtutū: quēadmodū sunt pillule q̄s nos cōpilauimus ex aloe scamonea colloq̄ntida agarico bdellio ⁊ gūmi arabico q̄ expellunt multas spēs ex spēbus supfluitatū: ⁊ si postmodū indigueris medicis extrahentibus melācoliā opare eas. 5ᵒ igenij.

¶ Corpori accidit ꝯplexio mala ⁊ venaꝝ debilitas ex aliquo humoꝝ singulariter cum purgat̄: ⁊ ventris fluxus q̄ sponte fit his casibus tribus constat. ꝑma ipsaruz est debilitas virtutis. secunda operatio oris venarū. tertia hu

morum punctura. tertio medicinarum.

¶ Cum ꝓpinabis medicinã solubilẽ ꝑmuz qd̕ egredit̃ est illud ad cuius exitũ itendisti: deide ꝟtute medicine effrenitãte subtilior de hũorib⁹ q remãserũt egreditur: deide grossior ⁊ vltimo sanguis. Et subtilior iter hũores est colera ⁊ post eã flegma. Et melãcolia ẽ grossior iter humores. sanguis ꝟo nõ emittit̃ nisi vltimo postq̃ȝ medicĩa vicit nãm ⁊ debilitauit eius ꝟtutes. 3° medicinaꝝ.

¶ Uirt⁹ medicĩe effremitat cũ in ore venaꝝ ad stõm tendentiũ ipsi⁹ remanet multa ꝟtus que pũgit dilatat commouet ⁊ cõpellit eas cõmotione ꝯtinua ad expulsionem ei⁹ qd̕ ẽ i eis: ⁊ ipsoꝝ ꝟtutẽ defectat. 3° medicinaꝝ.

¶ Medicĩaꝝ solubiliũ assumptaꝝ ⁊ nõ opantiuȝ actões suas aliqua opat̃ malũ ⁊ aliq̃ ꝯuertit̃ i cibũ. tũc ꝟo opat̃ malũ cũ a corpe ꝟtutẽ quãdã recipit q̃ attrahit ⁊ solõnẽ augmẽtat sui ⁊ soluit: ac si ꝓp̃a ꝟtute solueret: ⁊ cũ ip̃a nõ expellit tũc in cibũ ꝯuertit̃ medicĩa. 3° medicĩaꝝ.

¶ Quidã medici famosi quos noui cũ dederũt medicĩas solubiles ⁊ medicĩe ipse eaꝝ ꝟtute nõ soluebãt stupefacti sunt ⁊ nesciebãt qd facere deberẽt: ⁊ cũ vocat⁹ fui aliquẽ illoꝝ q medicĩas sumpserãt mãdaui balneare se intra balneũ. aliquẽ flõmaui. alicui vomitũ ꝓuocaui: ⁊ alicui medicĩas stipticas dedi: ⁊ cũ ħ feci ꝙ vẽtres ipoꝝ statim soluti sunt. Particula 6ª de examinatõe medici.

¶ Necessariũ ẽ balneũ añ receptõez potõis ꝑ vnuȝ duos vel tres cõtinuos: q² balneũ liquefacit humores ⁊ locuȝ corꝑis si qs ĩduratus est ⁊ tẽsus mollificat ⁊ relaxat qb⁹ parat̃ corpus: vt quod debȝ per ipsum fluere cito fluat. 5. expositionis eius in 6ª epidimiarum.

¶ Egritudo q̃ est i colera vel flegmate multotiens curat̃ vnica potõe ea qdẽ que accidit ex melancolia quẽadmodũ cancer ⁊ lepra nõ curat̃ ꝑ vnã potõez: sed ĩdiget. 2ª 3ª 4ª ⁊ 5ª. Expõne eius in ꝑma affori smoꝝ.

¶ Melãcolia cũ i corpore dñat̃ eius purgatio melior est ꝯtinuis vicib⁹ ⁊ cõtinuis diebus ꝑ iferius tꝑe sanitatis ⁊ tꝑe ĩfirmitatis. 3ª expõne eius i secũda epidimiaꝝ.

¶ Medicĩe solubilis assumptio ⁊ minutionis celebratio nõ valde confert ei q in consilio suo iordinate ꝓcedit copiose potũ sumẽdo: q² ex malo suo consilio multi humores cito i eius corpore aggregant̃. ⁊ ideo ad curã ei⁹ ꝓximare medicũ nõ opȝ. Particula. 6. de flõmia.

¶ Non oporteret te cũ venter soluit̃ ad cessatõez fluxus añ horã congruã ĩcedere: nec etiaȝ si sponte cessauit ante horam ipsam constrictiõez sui aliquatenus tolerare: sed opȝ te ĩspicere ⁊ videre qualitatez ⁊ quãtitatẽ status humorum corporum omnium: q² si quod ipsorum residuũ remanet duram egritudinem generat ⁊ molestam. ꝑmo expositionis eius in 6ª epidimiarũ.

¶ Cognoscit̃ ꝙ medicĩa solubilis quã dedisti alicui cõtulit ⁊ ꝙ corp⁹ est mũdificatũ ab hũore quẽ euacuare itendebas si illud qd̕ emittit̃ ĩspexeris mutatũ esse: dũmodo mutatio ipsa nõ sit rasura itestinoꝝ: aut aliqd de genere sanguis vel aliqd̕ fetidũ: aut aliqd̕ puꝝ. Naȝ egressio humoꝝ puroꝝ fit ex multitudĩe caloris extra nãȝ ⁊ fetidũ ex putrefactiõe: ⁊ egressus melãcolie que nõ egredit̃ per medicinã fit ex dominio adustiõis. Eadẽ expõne.

¶ Sunt aliq ad purgandũ difficiles ⁊ aliq q multuȝ purgant̃ ex debili medicĩa: ⁊ cum egrotãs non patit̃ febrem fortem ⁊ noueris eius naturam: da sibi subtilem medicinaȝ. Expõne eius i scd̕a morboꝝ acutoꝝ.

¶ Uirt⁹ corporis cũ purgat̃ redit debilis. ⁊ iõ nõ põt cibũ multũ tolerare nec ĩmutare ipsum. Cibus igit̃ post purgationẽ est diminuẽdus ⁊ gradatim postea est augẽdus. ⁊ sit cib⁹ q facile digerat̃. Expõne ei⁹ i 2ª acutoꝝ.

¶ Cum accidit febris valde fortis caue tibi a propinatõe medicine solubilis ex purgatõe ꝑ minutionẽ specialiter: q² in purgatione que fit per minutionem aliqd dubiȷ cadit. Expõne eius secũda morboꝝ acutorum.

¶ Noli ĩtendere ad cessatõez fluxus q alicui confert nec per cibũ hñtem virtutẽ restrictiuã debilẽ: nec per medicinam etiã restrictiuã: q² si humor malus restrictus ẽ sursuȝ ascẽdit: ⁊ multotiẽs generat febrẽ seu ap̃a i epate vel in aliȷs mẽbris. 2ª expõnis eius i. 6. epidimiaꝝ.

¶ Oportet te timere cum proposueris dare medicinã solubilẽ fortitudinẽ tempoꝝ accessus: aut dieꝝ crisium: q² virtus medicine corrumpit̃ cũ hũores tendunt ad supiora corꝑis ⁊ ad ꝯtrariã partem eius per quã dȝ euacuare. secundo expositionis humorum.

¶ Nõ possuȝ numerare quot yctericos liberaui ꝑ fluxuȝ ventris tantũ. ⁊ silr̃ quot leprosos ⁊ patiẽtes longas ⁊ antiquas egritudines liberaui tãtummodo fluxu ipo. Particula sexta de examinatiõe medici boni.

¶ Plures letantur cum multũ purgant̃ tempore breui: ⁊ iuxta quãtitatez eius quod euacuatũ est ab ipsoꝝ corporibus die ꝑmo sequentibus diebus constringitur egestio eoꝝ. quinto consiliȷ sanitatis.

¶ Cum volumus purgare pueros ꝓpinamus nutricibus eoꝝ aliquã medicinaꝝ solubiliũ vt virtus illius medicine remaneat in lacte eaꝝ: ⁊ hoc manifestum est generaliter in omni aĩali: quorũdã. n. venter est solutus aliquando ex potu lactis capraꝝ comedentiũ ramos scamonee seu lacticinioꝝ: ⁊ quidã coꝝ q comederũt coturnices ex elleboro quẽ ipse aues sumpserãt mẽbroꝝ passi sunt tensionẽ. 5° expõnis eius i sexto epidimiaꝝ.

¶ Euȝ oportet te clisterizare cuius virtus est fortis ⁊ supponere liciniũ ei q debilis ẽ ꝟtutis. 3° morboꝝ acutoꝝ.

¶ Quidã antiquorum preceperunt vt si quis pateret colicam acciperet lapilluȝ salis ⁊ euȝ supponeret sibi: quia sal cito extrahit egestionẽ: illud idem nitrũ cuȝ supponit̃ operatur. Particula sexta de colica.

¶ Clistere factuȝ ex duabus partibus picis liqde ⁊ ex tribus partibus olei cõfert mirabiliter colice passiõi stomaco existẽte forti: cauendũ est tñ ab hꝯ clisteri: ⁊ ab omni clisteri in quo medicamina fortia ponuntur stomaco debili exñte: hñtẽ ꝟo stõm debilẽ clisteriza cũ medicis lenitiuis. ipse. n. cũ nõ adunẽt stomaco debilitatẽ aliquã nec mutãt de egritudĩe in egritudinẽ patientẽ: ⁊ cuȝ fit clistere ex fortib⁹ medicis magnitudĩe sui forte ꝑuenit ad stomacũ ⁊ ascendit in liguã. Particula 6ª de colica.

¶ Cũ sunt humiditates pungitiue in ĩtestinis necessariũ est ꝑmo clistere cũ aliquo qd̕ eas mundificet sicut est aq̃ mellis ⁊ aqua ordei ⁊ hũiditatibus ipsis egressis necessariũ est clistere cũ aliquo punctõez mitigante ĩcollãte ⁊ solidãte. 6. expõnis ei⁹ i 6ª epidimiaꝝ.

¶ Facimus clistere cũ aqua salis ei in cuius ĩtestinis sunt vulnera putrefacta vt abluat quicquid est putrefactum ⁊ extrahat cortices non paucos: ⁊ cum mundificatus est locus clisterizamus cuȝ medicinis adaptantibus purgationem. Expõne eius in ꝑma humoꝝ.

¶ In quo corꝑe caro lenis ⁊ rara ẽ resolꝰonis facilis. ⁊ silr̃ in quo corꝑe est piguedo vel macies dñans oẽs spẽs purgatõis sunt dubie ⁊ timorose. Sȝ ipsi purgãdi sũt cũ dieta tẽperata fricatõe clisterib⁹ lenib⁹ distillatõib⁹ emplr̃is suppositoriȷs ⁊ balneis: ⁊ hos quoꝝ status talis est dispones fm ꝙ significat ipse status. ꝑmo ad Glauconẽ.

¶ Cõfert multotiens matricib⁹ vlceratis clistere ex lacte cocto cũ lapidib⁹ vel ferro ⁊ ꝯfert ẽt clistere ip̃m hñtib⁹ emorroydas vel vlcera in ano. io. medicinaꝝ.

¶ Eum qui passus est morbum cronicum ⁊ vsus est dieta neutroꝝ tꝑe longo cuȝ te oportet clisterizare ꝑꝑ incarceratam egestionẽ sui noli clisterizare acuto clisteri. sed clisteriza eũ cũ oleo tantuȝ. quinto consiliȷ.

¶ Procura soluere ventrem eius qui patitur febrem inclusam putridā: ꝛ si non soluitur venter eius ipsuꝫ cū aq̄ melle ꝛ oleo clisteriça. io° igenŷ.

¶ Clisteria patientiū vlcera īteſtinoꝝ sint cōposita ex rebus stipticis mūdificatiuis digestiuis dormitatiuis ꝛ mitigatiuis ꝛ īcolatiuis: ꝛ apponēde sunt aliq̄ ipsaꝝ vel oēs ƀm egritudinis q̄titatem: ꝛ hoꝝ clisterioꝝ mā sit aq̄ farris ordei ꝛ modicū vini stiptici. 9° miermir.

¶ Tradidit ebilule fili⁹ çoar maruen filio suo doctrinaꝫ medicaꝝ solubiliū quā oꝫ medicū sp̄ hr̄e in mēoria q̄ talis ē: pcaue tibi a porrectiōe medicaꝝ fortis solonis ꝛ pmitte sp̄ digōnē: aptiōeꝫ poroꝝ ablutionē meatuū ꝛ lenitatē egestiōis: ꝛ nūc demū euacua mām ꝛ cū vrget te necessitas ventrē soluere tpe frigoris appone solubilib⁹ aliqd qd liq̄facit humores vt sunt salis spēs ꝛ piper lōguꝫ: ꝛ estus tpe cū fuerit tibi nece soluere ventrē noli apponere aliqd liq̄faciens solubilibus medicis. Et in vtroq; statu oꝫ te medicis ipsis solubilib⁹ aliqd qd ꝯfortet stōꝫ immiscere vt est mastix anisuꝫ ꝛ absinthiuꝫ: ꝛ oꝫ ēt te apponere medicinis ipsis aliquod qd ab itestinis ꝛ epate medicinaꝝ solubiliū ꝓhibeat lesionē vt sunt amigdale fistici ꝛ eaꝝ oleū succus liquiritie ꝛ similia.

¶ Et dictū sui est oīa solubilia q̄to magi lauant̄ tāto magis diminuit̄ eoꝝ solutiuo: ꝛ sil̄r est cū ebuliunt̄ ꝛ quāto magis terunt̄ tāto citi⁹ alique iterficiūt ꝛ aliq̄ citius soluunt. q̄ si sunt secure citius puocāt vrinā. Et de oībus stipticis est ꝯriū: q̄to magis lauant̄ vel decoquunt̄ tāto magis minuit̄ eoꝝ stipticitas. Et sil̄r q̄to magis terunt̄ additur eis stipticitas ꝛ retinent vrinā.

¶ Et dictū sui est recordare ꝙ cuiusdā iuuenis patientis febrē liq̄facietē carnē adeo ꝙ emisit pinguedinē p secessuꝫ cura melior ꝛ potior ē in aquā fridā sui descēsus. Recordare ēt ꝙ euꝫ q sumpsit medicinā solubilē in aere frigido ꝓpter grossos hūores quos hēbat ex quo accidit sibi lāguor ꝛ angustia ꝛ dolor stōi ꝛ itestinoꝝ pro eo ꝙ medicina ipsa nullatenus eū soluebat igressus sui in balneū ꝛ ꝺscēsus sui i cōcbā calaꝫ soluit ꝛ hūores ei⁹ ad exitū faciliores reddidit ꝛ dolores eius ꝛ angustias cessare fecit. Recordare ei⁹ q sumpsit medicaꝫ solubilē pp subtiles hūores q̄s hēbat i aere frido ex quo augmētat̄ ē fluxus ei⁹: ꝛ p itroitū sui in balneū ꝛ p descēsuꝫ sui in ꝯchā calaꝫ restrict⁹ est ipse flux⁹: in p eni balneū liq̄fac̄ hūores ꝛ dissoluit in 2°. calitas balnei ad exterius traxit eos.

¶ Et dictuꝫ sui de oī medicina solubili p quā purgare caput intendis fac pillulas grossas ꝛ illas pil̄as duras porrige eunti dormituꝫ cuꝫ aqua calida in qua buliant vue passe donec ascendant superius: ꝛ semp īmisce modicuꝫ alleoꝝ medicinis purgantibus caput.

¶ Et dictū sui ē medicaꝝ fortiter solubiliuꝫ aliq̄ nō operantur in aliquo in quo aliq̄ medicinarū minoris v̄tutis q̄ ipe opant̄. Et cū porrigis alicui medicinaꝫ ꝛ non operatur noli addere ex ea aliqd. Sꝫ da aliā ēt si habeat minorē virtutē: aut p m̄ltos dies post pmā medicinā vl̄ statim: nec vnq̄ post medicinā solubilē porrigas statiꝫ cibū ꝛ ante medicinā ipsaꝫ porrigas cibū subtilē: ꝛ postea per dies aliquos iuxta q̄titatē fortitudinis medicie.

¶ Et dc̄ꝫ sui ē medicaꝝ diureticaꝝ seu solubiliū ꝯfectio vel receptio cū vino ē erronea: q̄r generat maximā dubitationē opantib⁹ illō: tales cogitātes ꝯfortare membra nō ꝯfortāt ea sꝫ augent potius venenositatē ipsaꝝ medicinaꝝ ꝛ nō recordant̄ nāe mēbroꝝ pncipaliū que nō sustinēt medicinas fortes q̄rū fortitudine mors succedit.

¶ Ait moyses hoc verū est cū euō est p medicinas solubiles venenosas vel fortes venenosas sic̄ sunt collogntida ꝛ turbith ꝛ fortes vt sunt catapucie: sꝫ medicine secure ꝛ precipue agaricus qui est medicina iuuās ꝯ venena conferūt multū q̄n sumunt̄ cū vino: ꝛ ego hoc suꝫ opatus aliquotiēs ad purgationē capitis ꝛ vidi illud multuꝫ opari: ꝛ pceteris medicinis cerebꝝ mūdificauit: ꝛ recipiēs īuenit alleuiationē maximā ꝛ dilatationem anime. Et ideo cū porrigis medicinas īspice in spālibus suis.

¶ Preparatio colloquintide est nucle⁹ fisticaꝝ ꝛ post eū nucleus amigdalaꝝ: ꝛ hoc scimus longa experiētia: ꝛ preparatio electuarŷ sunt flores nenufar. ꝛ si addat̄ eis olꝫ amigdalinū melior est preparatio ipsa.

¶ Humoꝝ pūgitiuoꝝ declinantiū ad itestina euacuatio faciēda ē p iferius p clistere. s. ꝯueniēs: ꝛ iter res alias aq̄ ordei est potior ꝛ ꝯueniētior ad pdicta. 12° igenŷ.

¶ Dixit Temimius in itroductorio suo. Lac ebulitū ꝛ tēpore ebulitiōis positus in eo semē nasturcŷ nō tritū quousq; egrediatur mucilago eius in eo curat egritudiēs generatas ex potu medicinarū solubiliū siue pillule fuerit siue decoctiōes cū sumit̄ ipm lac tepiduꝫ: icolat eniꝫ itestina ꝛ lauat a stō ꝛ itestinis reliquias medicine.

¶ Ait moyses hoc veꝝ ē sꝫ oꝫ ꝙ illud lac sit caprinū ꝛ cū acciderit recipiēti medicinā sitis fortis ꝛ accensio in stō ꝛ itestinis psiliū cū aq̄ ꝛ syrupo roſ. multū pdest.

¶ Dixit Temimius in itroductorio suo cepe ꝯtusuꝫ ꝛ appositū naribus cuꝫ sumit̄ medicina solubilis tollit abhominationē ꝛ ꝓhibet vomitū spālitate sui.

¶ Explicit particula. 13ª.

¶ Incipit pticula. 14ª. cōtinēs afforismos dependentes a purgatiōibus corporis per medicinas vomicas.

Flegma qd defluit ad itestīa aut gn̄at̄ ibi supfluitas cole citrie lauat ꝛ ex̄hit cū secessu: ꝛ cui gn̄at̄ in stō m̄ltū fl̄atis antiqui medici pceperūt exercere vōituꝫ post cibū semel in mēse: ꝛ q̄dā eoꝝ mādarūt ƀ fieri bis in mēse. Et oēs cōcordāt ꝙ cibi q an̄ vomituꝫ recipiunt̄ sint saporis acuti cū v̄tute mūdificatiua ꝛ extersiua vt mūdificēt totū fl̄a ī stō ꝯtētū ne ipsi⁹ malicia ledat corp⁹: ꝛ medicie exterſiue oēs sūt pūgitiue citrinā colaꝫ gn̄antes ꝛ corpi nocētes cū dant̄ in cibo. xv. iuuamētoꝝ.

¶ Quodcūq; corpus hꝫ in exterioribus hūores acutos et pūgitiuos nō dꝫ vomitū exercere ne supfluitas que ē ex ad iterius reuertat̄: imo dꝫ euitare tractū hūoꝝ pungentiuꝫ ad iterius sic̄ tractus hūoꝝ crudoꝝ q sūt iuxta epar ad exteri⁹ euitatur. 4°. cōsilŷ sanitatis.

¶ Humorē melicū semp oꝫ te purgare per iferi⁹ ꝛ nū q̄ p vomitū. expōne eius in 4°. affoꝛiſ.

¶ Et dixit in expōne in 4°. afforismoꝝ. humor acut⁹ subtilis supiora petēs hyemis tpe vomitu nō purgetur.

¶ Ei q patit̄ sincopiꝫ ex humorib⁹ os stōi pungētib⁹ ꝓpina aquā calaꝫ feruētē vel āmixtā cū aliq̄ oleoꝝ: ꝛ vt euomat māda ei ꝙ si forte vomit⁹ retardat̄ calefac stōꝫ ipsius cū aq̄ cal̄a ꝛ plātas manuū ꝛ pedū. Et si cū ƀ nō pt vomere ꝓpina sibi oleū cal̄m meli⁹ qd potes iuenire: ꝛ hoc oleū multotiēs nō puocat vomitū sꝫ mollificat egōnē: ꝛ ex ƀ accidit vtilitas dn̄o huius status. pmo ad Glauc.

¶ Hūores colicos dn̄antes v̄sus stōm purga p vōitū post exercitiū ante cibū: ꝛ vsus vōitus ꝯfert ei cui⁹ ꝯplo ad caliditatē ꝛ siccitatē a sui pn̄e decliuis. 6°. ꝯsilŷ sanitatis.

¶ Qui hꝫ in stō fl̄a viscosuꝫ residēs ꝛ est ex euomētib⁹ facile vtilis ē vomit⁹ sibi cū secaniabin de radicib⁹: ꝛ si est flegma subtile nec ē viscosuꝫ cū aq̄ farris ordei tm̄ vl̄ aq̄ mellis tm̄. Illud vō qd ex eis recipit̄ ad euomēdū sit q̄titate mai⁹ illo qd ex eis recipit̄ ad cibādū. 7° igenŷ.

¶ In quo vis ꝓuocare vomitū post cibū ꝓpina sibi p⁹ comestionē aliq̄ cerebꝝ in multo decoctū oleo: q̄r hoc corpus ad vomitū valde mouet. 3° ciboꝝ.

¶ Cepe narcisci ē de medicis vomicis: ꝛ iō cuꝫ volo ī aliquo ad purgationē corpis a supfluitatib⁹ cibi vōitū puo

care do sibi ex cepis ipis duas vel tres comedere ante ci
buz. Expōne. G. in 6°. epidimiaꝝ.
¶ Qui est ex vomētib⁹ facile ad mūdificationē corporis
sui a sup̄fluitatib⁹ cibi exerceat vomitū ante cibū: ⁊ q est
ex vomētib⁹ difficulter ad mūdificatiōez corp̄is sui a s̄fl'a
te p⁹ cibū d̄beat vōitū exercere. expōne ei⁹ i dolorib⁹ mu
¶ Dixit multotiēs exerceṫ vōit⁹ ad mūdificatio- (lieꝝ.
nē humoris grossi ⁊ viscosi ad stōm decurrentis ⁊ alicui
illoꝝ q quottidie vomituz exercent vomitus mime ꝓhi
beṫ qui solūmodo semel vel bis vomituz celebrarūt i il-
lis tn̄ ꝓhibeṫ. expōne eius in humana natura.
¶ Cū in stomaco sunt hūores pungitiui ibidē gn̄ati vel il-
luc decurrētes qui ꝓducūt fere ad sincopiz patiētē exer-
ce in illo vomitū cū aq̄ tepide potu. iz°. igeny.
¶ Mouere corp⁹ motu violēto post potū. vomituz icitat
q mot⁹ turbat hūores ad sup̄ius quēadmodū in nauigā-
tibus accidit. expōne eius in 4°. afforis.
¶ Res vōitū ꝓuocātes nō sūt sumēde subito sz ḡdati vt
morā faciētes i stō didāt ⁊ subtiliēt. Et vltīo ip̄e res vōi-
ce sūpte i q̄ntitate maiori euānt p vōitū qd̄ i stō ⁊ i venis
p̄mis ꝓpe ip̄z positis ɔtineṫ. Expōne ei⁹ i hūana nā.

¶ Explicit particula. i4ª.

¶ Incipit parti. i5ª. ɔtinēs afforis. depēdētes a cyrurgia.

VLcera putrida ſpētia ⁊ dilatantia se cir
cūcirca idigēt curari fortissimis
medicis: ⁊ multotiens hec vlcera non curanṫ
nisi cauterio ignis. 5°. catagenis.
¶ Quedā vlceꝝ carbōes dn̄r: ⁊ carbo ē vlc⁹:
loco c⁹ accit tāq̄ vstio ignis: ⁊ ē apa vndiq̄ circulatū ma
lignū c⁹ malignitate febris cito accidit ⁊ dubitatio mag̃:
q̄re sup̄ adustionē medicinā fortē ex medicis adurētib⁹
pōere te oz: ⁊ sr locū apati ɔiūctū ēpl'z qd̄ colligat ɔp̄mat
⁊ expellat qcq̄d ab apate resoluiṫ atq̄ fluit. 5°. catagenis.
¶ Membruz vētriculatuz ⁊ ɔcauuz cauteriçari nullate-
nus est necesse ⁊ in corp̄e nō ē mēbruz aliqd̄ quin sit ven
triculatuz ⁊ cōcauuz. exceptis manibus pedib⁹ ⁊ neruis.
Expōne eius in scd̄o medicinaruz.
¶ Habētibus saniē iter pectus ⁊ pulmonē nō ɔpetit cau-
teriçatio nisi laborēt multo ēpimate atq̄ magno: ⁊ adsit
in eis desp̄atio de screatu. expōne eius in. 6° afforis.
¶ Ait moyses attēde q̄ n̄ p̄cipit cauteriçare nisi cū adest
desp̄atio: ⁊ iō h̄ his q̄ dixit i. z°. mediciaꝝ mīme ɔ̄dicit.
¶ Cauteriçatio cuz ferro cādēti vel medicis adurētib⁹ d̄
bet fieri in locis qb⁹ ad sunt egritudines fortes ex fluxu
multoꝝ humoꝝ vel ipsoꝝ malitia quēadmoduz sunt vl
cera mala. 6°. expōnis eius in 6°. epidi.
¶ Nō oz cito p̄forari ventrē ydropicū: sz h̄ oz fieri cum ē
augmētata humiditas itantuz q̄ v̄tutē aggrauat ⁊ defe-
ctat: ⁊ oz cito cauteriçari pectus patiētis vlcus pulmōis
anteq̄ vlc⁹ putrefiat. 7°. expōnis eius in 6°. epidi.
¶ Cuz aperueris aliquē locuz ⁊ euacuaueris inde qcq̄d ē
ibi ex sanie: caueas tūc ⁊ semp̄ ne apponas sup̄ euz oleuz
vel aquā: ⁊ cuz eges lauare plagā laua illā cuz aq̄ mellis
vel cuz aceto temperato vel cuz vino solo vel cū vino cō
mixto cum melle. secundo ad Glauconez.
¶ Ulcera fortissima in qbus ē putredo idigēt fortissimis
medicinis q̄ruz v̄tus ē fortis adeo: quēadmoduz ē ignis
v̄tus sic est terra frācigena vitreoluz vtrūq̄ auripigmē-
tuz ⁊ calx q̄ medicine adurunt velut ignis: ⁊ his vlcerib⁹
pluries adhibem⁹ ignē cū ip̄e medicie deficiūt ab op̄ōni
b⁹ suis vires suas in ipsis vlcerib⁹ amittētes: ⁊ p̄dcē me-
dicie ɔpetūt egritudini cognite p̄ carbones ignis cū s̄ lo-
cuz cōticis q recipit putredinē apponunṫ. Et nō oz aliq̄d
illaꝝ mediciaꝝ apponere circūcirca. z°. ad Glauco.
¶ Medicine que competunt locis putridis sunt hec. fari
na orobi cū aceto mixta. farina sagine mixta cū melle: fa-
rina fabaꝝ: acetuz; mel ⁊ aliqui trociscoꝝ desiccantiuz et
sal. Tu autē elige tibi ex his ⁊ similib⁹ iuxta ɔpl'onē vni-
uscuiusq̄ ⁊ mēbri scd̄o ad Glauco.
¶ Mēbꝝ putriduz aut mortuuz cuz icidis cū cautela h̄
facias ⁊ timore op̄atis p̄us medicinis sup̄ius noīatis ſm
nām egrotātis ⁊ mēbro. Et cuz icidis mēbꝝ coque radi-
cē sic multotiēs ego feci. z° ad Glauco.
¶ Cancer est egritudo quā multotiēs curauimus ⁊ sana-
uimus. Sz cum apa hoc diuturnitate t̄pis multuz creuit
nullus curare potuit illud nisi cuz ferri icisione facta cir-
cumcirca loca apatis euellēti radices eius ⁊ p̄tingēti ad
locuz sanū. In c⁹ icisiōe dubitatio magna cadit cuz sunt
in apate vene grosse ⁊ maxie pulsatiles de fluxu sanguis
magno ⁊ cū mēbro nobili ē vicinū. z° ad Glau.
¶ Incisio arteriaꝝ q̄ post aures sunt ɔfert hn̄tibus scoto
miā v̄tiginē ⁊ spēs magnoꝝ doloꝝ capitis sic est emigra-
nea ⁊ galea: ⁊ forte nō ɔfert eis cū fumositates egritudi-
nes gn̄ātes ascēdūt sup̄i⁹ ad cerebꝝ ad rethe cerebri. s.
p̄ alias vēas pl'satiles exteri⁹ nll'aten⁹ apparētes. 3. sciaꝝ.
¶ Plaga cuz accit loco corp̄is i quo sunt chorde nerui vl'
vene aut loco carne carenti ⁊ hn̄ti plura ossa hui⁹ dn̄s est
in dubio: q̄z vicinus est ad habēduz multos dolores spas
muz ⁊ mentis p̄mixtionē. 4° igeny.
¶ Cura mēbruz sensibile curatiōe a dolore ⁊ nocumento
pl'm elōgata: ⁊ mēbra p̄ui sensus cura medicis fortib⁹ si
curatiōe forti idigeat egritudo: 4° igeny.
¶ Dolorē fortē q nēcio seq̄tur pūctionē q̄ accit alicui ner
uoꝝ ꝓpter pl'm sensuz neruo ꝓcura tuo igenio mitigare
vt apa in loco nullaten⁹ gn̄eṫ: ⁊ tene locuz ap̄tuz ⁊ stude
q̄ntuz potes vt mīme coniungaṫ: imo ap̄i pellez magis ⁊
flōma patientē si patiṫ v̄tus eius. Et si hoc fuerit ex hūo-
ribus malis purga humores malos cuz medicia purgan
te dn̄ante humorē malū: ⁊ vnge locū punctiōis cuz oleo
multuz veteri cal'o: ⁊ caue ꝓperari cū aq̄: putrefac. n. ner
uuz ⁊ destruit egrotātē. 6° igeny.
¶ Curare cācꝝ cuz ferro cuz itēdis purga p̄ hūorē nigruz
p̄ secessuz: ⁊ deiñ icide locū totū adeo q̄ nihil radicis ei⁹
remāeat i loco ⁊ p̄mitte sāguinē currere nec ad retinēdū
ip̄z festia: ⁊ vēas q̄ s̄ locū circuit⁹ ei⁹ sūt p̄me q̊usq̄ exeat
sanguis grossus: ⁊ vltīo cura vlc⁹. vltima igeny.
¶ Scrofa ē apa duꝝ qd̄ accit in carne molli: h⁹ v̄o apatis
accn̄tis in carne molli ɔcreata ad iuuamē pl'm sicut que
creata est ad gn̄ationē humiditatis saliualis ⁊ similiuz q
bus ɔiūcte sunt arterie: ⁊ vene curatio ē sic curatio oīuz
apatū duroꝝ: ⁊ ei⁹ qd̄ cōcreatur in carne molli gn̄āta ad
iplēdū loca vacua ⁊ regēdū venas curatio ē p̄ extirpatio
nē mēbri total'r mali: qd̄ icisiōe ferri fiat: quēadmōz fit i
cācro vel putrefactionē sui. vltima igeny.
¶ Exiture sepe in exteriorib⁹ corp̄is gn̄āte rebus trib⁹ cu
ranṫ resol'one. s. putrefactiōe ⁊ ferri icisiōe: mellita vero
vna istaꝝ tātūmō eget: ⁊ illa in iteriorib⁹ cui⁹ inueniunṫ
res similes farine cognate cū aq̄ eget incisione ⁊ putrefa
ctiōe ⁊ pinguosa: q̄z nō pōt putrefieri nec dissolui curari
nō pōt aliquatenus nisi ferro. vltima igeny.
¶ Cum ꝓponis aliquid corporis icidere cuz ferro tria at
tendas. p̄mū vt tua op̄atio in minimo t̄pis cōpleaṫ: scd̄z
vt nō sit p̄n̄tia doloris. tertiū vt sequaṫ securitas boni in
fine q̄ securitas trib⁹ cōstat. p̄mū vt sis secur⁹ q̄ op⁹tuuz
firmiter cōpleaṫ. scd̄m vt si non compleaṫ voluntas tua
nō accidat illi malo aliud malū ex loco alio. tertiū vt sis
securus q̄ egritudo nō recidiuet. Et cū ispicis in his q̄ di
xi scies q̄ aliqb⁹ t̄pibus curatio ferri ē vtilis ⁊ aliqb⁹ tē-
porib⁹ curatio mediciaꝝ est vtilis. vltīa igeny.
¶ Uene tibiaꝝ ⁊ testiculoꝝ cuz ingrossanṫ eleuāde sunt
⁊ eradicāde: ⁊ similiter in naso cuz est caro superflua inci
denda est ipsa cū tunica iteriori: ⁊ quādoq̄ icidiṫ cū toto

naso. vltima ingeny.

¶ Cura vngule generate in oculo duz est parua fit cū medicinis mūdificatiuis sicut sunt medicie scabiei: ⁊ cuz est magna ⁊ dura eius curatio fit cuz ferro.

¶ Auracus scindenda est in ptes ⁊ silr putredo collecta i oculo: sz egritudinis q̄ sanies cornee dr̄ cū est cū medicinis resolutiuis nō desiccatiuis fortiter q2 purgaret̄ ipsis multū ⁊ residuū cōgelaret̄. Et nos purgamus hāc putredinē cū aptiōe tunice cornee i loco cōnee. purgam⁹ ēt cū motiōe vt descēdat ad iferi⁹ putredo ipsa. vltima igeny.

¶ In cura egritudinū dolorē habētiū apponunt̄ p̄ medicine hūide ⁊ calē paꝝ: ⁊ post illas apponant̄ medicie lenitiue ⁊ sunt que tēsionē mēbroꝝ dissoluūt. 7. catagenis.

¶ Medicine calide ⁊ mūdificātes flegma ꝯferūt valde vuulis descēdētib⁹ forti descēsu nō habētib⁹ apa: ⁊ vuulas ipsas ꝯsueuimus icidere cū declināt in albedinē: ⁊ cū in eis vestigiū sanguis mīme repitur. 6. miermir.

¶ In oculis: q2 sunt maioris sensibilitatis mēbris totius corpis opz te cū necesse fuerit īstillare medicias supiori palpebra valde hūiliter eleuata: ⁊ debēt eē medicie rōe hūide nāe coꝝ remote a pūctiōe: ⁊ antiq īuenerant ipsis esse vtile albumē oui vtilitate magna. i3⁰ igeny.

¶ Medicie hūide ⁊ currentes nō sunt stabiles nisi ligentur. Et iō neče ē vt ponam⁹ in cura scabiei medicamia sicca ⁊ ligamē ꝯuenit toti ocl'o nec oclus patit̄ ligamen qd nō soluit̄ dieb⁹ plib⁹ sic fit i fistula cū curat̄. 5. miermir.

¶ Aqua postq̄ descēdit in pupillā ocl'i opz ipsam retineri tp̄e lōgo cū instr'o ferreo acui simili in loco in quo morari oz vt colloceť cū ipso. p̄mo antidotary.

¶ Totus oculus incuruat̄ ⁊ cōstringitur interius ex spasmo q sibi accidit cū scindit̄ tunica cornea ⁊ egredit̄ inde hūiditas subtilitatis modice alba ⁊ currēs: hūiditas. s. illa q̄ appet cū diffundit̄ ⁊ exit ex foramine qd fit in oculo qn̄ curat̄ aqua cū acu. io. iuuamentoꝝ.

¶ Melior medicis plage nerui est illa que desiccat ⁊ hz parū calītatis vel cuius calītas est absconsa. ⁊ cū hoc desiccat ⁊ oīa que attrahunt humiditatē ab iterioribus ad exteriora sunt vtilia plage nerui. 3⁰ catagenis.

¶ Plagis corpis nerui apponim⁹ sulphur qd nō ē coctuz igne mixtū oleo tādiu quousq̄ fit spissuz vt lutuz balnei: ⁊ corpoib⁹ pueroꝝ apponimus cū terbētina. Et corporibus siccis cū eufozbio. Et idē facim⁹ de luto letici mixto cuz eufozbio oleo impastato: ⁊ corporibus duris apponimus serapinū qn̄q̄ cū oleo qn̄q̄ cū terbētina mixtum: ⁊ similiter oppoponacū quādoq̄ apponimus etiā calcē lotam cuz oleo mixtaz. 6⁰ igeny.

¶ Cū i plagis ē neru⁹ māifestus ⁊ discooptus nō pperes cū aliq̄ mediciaꝝ fortiuz supi⁹ noiataꝝ: sz tibi suffic̄ calx lota cū ol'o subtili: quā mediciaz calefac ⁊ appone. 6⁰ ige.

¶ Cuz apitur apostema magnū in q̄cūq̄ loco corpis ortū ⁊ ab eo sanies multa subito effluxerit ē molestū q2 subito egredit̄ sp̄us ad cuius egressus segtur virtutis defect⁹ ⁊ sincopis: putredo eniz est obturatio oris arteriarū: ⁊ in euōne saniei totius sp̄us multus subito exit cuz ea. Expositione eius in 6⁰ affozismoꝝ.

¶ Euacuatio aque cōcluse in vētre ydropisiz vtreā patiētis fit vel cū medicis dissolutiuis vel cū pforatione sifac cū ferro: ⁊ hūiditatis collecte q̄ ōr hernia intestinoꝝ euacuatio fit cū emboto itus imisso: ⁊ in hac hernia qn̄q̄ icidit̄ q̄dā ps sifac: ⁊ similiter vuule icidunt̄: ⁊ ad icisionez eaꝝ nō festines nisi postq̄ magnū tp̄s pt̄ereūt ⁊ subtiles multū facte sunt: ⁊ tūc eas icide. vltima igeny.

¶ Prepara semp mētē tuā in plagis vētris vt facias partē plagas habentē reliq̄ altiorē: si plaga ē i pte dextra iclina egruz ad latus sinistrū: ⁊ si est in sinistro facias ipz inclinare ad dextrā post suitionē plagaruz ⁊ iuolutionē fascie factā sic oz fieri supra locū. 6⁰ igeny.

¶ Ex oībus vlceribus hūidis q̄ sunt in vētre oz te extrahere sanguinē a loco aut parū aut multū: q2 cū operaris sic ⁊ facis exire idē sanguinē apostema qd facit ⁊ apostema locoꝝ circūadiacētiū erūt parua. 4⁰ igeny.

¶ Sāguis multus q a plagis defluit ppter eruptionē venarū cessat cū cauterio facto medicinis fortē virtutē habētibus sic ēt vtus cautery facti cū igne vel cū his q̄ strigunt ⁊ solidāt: vel cū pmutatiōe ipsi⁹ ad loca vicina: vel cū attractiōe ipsius ad ptē ꝯriā vel cuz ifrigidatiōe toti⁹ corporis maxime mēbri vbi ē plaga ipsa: ⁊ multotiēs cessat cū potu aq̄ frīde vel cū aceto tēpato vel cū vino stiptico ⁊ pōtico. Et cū oīb⁹ frigidis ⁊ stipticis quando exterius ifundunt̄. 5⁰ igeny.

¶ Sāguis qui a vena pulsatili fluit duplr̄ retinet̄: aut cū forti cōstrictiōe aut cū ferri icisione arteriā in ptes duas separāte cui⁹ pars q̄libet retrahatur ⁊ recolligat̄ ad locū suum ⁊ carne sepeliat̄. Et aliquando opz hoc fieri in vena nō pulsatili cū est magna aut cū est in mēbro nobili in q̄bus rōnabiliter administrētur duo precepta. ligatio. s. radicis vene a parte cordis vel epatis: ⁊ incisio ipsam separans in partes duas. 5⁰ igeny.

¶ Mēbri corrodētis qd icidit̄ ex peste sui vel mēbri putridi qd icidit̄ ex putredie ad ipz fluēte a quo sāguis fluxus fluit: radices te coq̄re opz cū igne vel medicis stipticis adurētib⁹ sic vitreolū ⁊ sp̄ēs ei⁹ sūt. 5⁰ igeny.

¶ Ulc⁹ cū ē antiquū ex eo sanguinē ml'tū vel paꝝ extrahere nos opz: ⁊ cū mēbꝝ egrotās virescit liuescit aut nigrescit scarificam⁹ ⁊ extrahim⁹ idē sanguinē ⁊ apponim⁹ supra locū spōgiā siccā: ⁊ illō cū medicis desiccantib⁹ medicamur ⁊ si fuerit neče sanguinē extrahimus iterato. 4⁰ igeny.

¶ Cū vides os vlceris a colore mutari ⁊ duruz fieri oz te illud icidere ⁊ eradicare vsq̄ ad carnē sanā: ⁊ cum vides mutatiōnē ipsaz augmētatā lōga augmētatiōe pcura illud eradicare medicinis tēpore lōgo. 4⁰ igeny.

¶ Fistulā ex qua lōgo tp̄e fluxus fluit: ⁊ postmodū ab ea fluxus sm̄ ꝯsuetudinē nō emanat apire tūc tibi medico est neče. 2⁰ expōnis eius in 6⁰ epidi.

¶ Cū egritudo ē maligna ⁊ fortis fac clistere cū aq̄ cinerl ⁊ aq̄ mellis: ⁊ q̄nto egritudo debilior est tāto minus appone de melle ⁊ clisteriza: ⁊ fac ēt clistere cuz vino ⁊ melle. Aq̄ mellis vō mūdificat illo magis: ⁊ demū cū loc⁹ ē mūdus fac clistere cū vīo solū: ⁊ deīde vng^m loco appone vtile ⁊ supra vng^m spōgiā nouā vino madefactā ⁊ liga eā supra locū: ⁊ cū ligas icipe a pte iferiori ⁊ ad superiora vsq̄ ad os vlceris ptende ⁊ stringe adeo vt accidat idē dolor ac singl'is dieb⁹ trib⁹ solue ligaturā semel: ⁊ supra os egritudinis appone puā peciā cū vnguēto os mali cooperientē. Cū āt egritudo ē in iferiorib⁹ ⁊ os in supiorib⁹ et illa q̄ apponēda sū apponi nō pn̄t scide in iferiori loco vt exeat qd ē ibi. 2⁰ expōnis eius in 6⁰ epidimiaꝝ.

¶ Cū īgenio nr̄o venā vel arteriā ex q̄bus ml'tus sanguis exit p latū icidimus: eripimus hui⁹ dn̄m a timore ēt si eū nullaten⁹ solidemus. Et cū neruū cui punctura accit p latuz icidim⁹ dn̄m hui⁹ egritudis eripim⁹ silr p incisionez ipaz a spasmo vel pmixtiōe mētis vel ab vtroq̄. Cuz vō acciderit alicui magnaꝝ iuncturaꝝ cuz vulnere sepatio dimittim⁹ curā sepatiōis ipsi⁹ ⁊ curationi dicti vulneris adheremus q̄usq̄ vulnus ad suā perueniat cicatricē. In redditiōe. n. sepatiōis ipsi⁹ cuz vulnere de spasmo dubitatio magna cadit: ⁊ iō ipaz reddere euitam⁹. i3⁰ igeny.

¶ Hec medicina phibet sanguinē fluere ēt si exeat ex venis organicis colli. Sume olibanuz vel farinā ei⁹ ⁊ aloes ac misce cuz oui albumie q̄usq̄ fiat spissuz sic mel. ⁊ huic medicie imisce pilos leporl ⁊ pōe eā s̄ venā ꝯbustā ⁊ plagā totā ac liga s̄ fōtiter adeo q̄ ex ligatura n̄ afferat̄ dolō

qr nihil est adeo validū ad faciēdū currere sanguinē: sic dolor: post dies aūt tres ligaturā solue illaȝ ꝛ noli rēouere medicinā ēt si mordeat plagā: ſȝ de eadē aliqd ſ̄ appone ad mollificationē funiculi ligature ꝛ liga sicͭ ligasti pᵒ. ꝙ si funiculus ceciderit fac ipm iteruȝ ꝛ liga silͬ ꝛ ꝗuſqȝ caro crescat noli diuertere ab hac cura.5ᵒigeny.

¶ Qñ vides ꝙ medicie nō habēt vires ꝑꝑ dissolōnē totiᵘ putredinis: imo putredo ꝓualuit supra ipas īcide nascentiā ꝛ eā scide ī altiori ꝛ eminētiori loco: vt putredo ab ea fluat: ꝛ adhibe q̄ ꝯstrigūt absqȝ mordicatōe: ꝛ si ineneris aliqd putrefcm̄ mēbri ipsiᵘ oȝ te icidere pellē ipaȝ positā ī subasellis ꝛ iguinibᵘ q̄ ē foliū vnū iūctū carnibᵘ.ſ.mollibᵘ ī ascōdito positis: ꝛ icisio ipsa oȝ eē ꝑ latitudinē ꝛ nō ꝑ lōgitudinē: ꝛ post icisionē faria olibani iple loca.iȝᵒige.

¶ Cū iuiscate sūt hūiditates vni mēbroꝝ ꝯsiliū oȝ te purgare mēbꝝ ipm ꝛ apponere supra hūiditates ipas mēbri aliqs medicias repellētes qō fluit ad ipm: ꝛ purgatio sit cū icisiōe vel medicis dissolutiuis: maxie si times ꝙ ī locis q̄ sūt itra illa mēbra ꝯsilia aliqd sit retētū.ī microte.

¶ Apata sanguiea accītia absqȝ cā extriseca cū scarificas affers dño magnā lesionē maxie si ħ fiat in ꝑnᵒ ꝛ ideȝ fit in apate cognito ꝑ carbōes ignis declināte in liuiditatē vl̄ viriditatē vl̄ nigredinē ꝑ sui scarificationē.2ᵒad Gla.

¶ Apati qō rubea noiaꝛ in ꝑnᵒ repcussio ꝯfert: ꝛ cū cessat eius calor ꝛ ebulitio vtilis est sibi scarificatio ꝛ emplicatio cū ēplō qō fit cū faria ordei calefcā.2ᵒad Glauco.

¶ Loca putrida dissolōnis difficilis ex dño hūorū grossoꝝ ꝛ viscosoꝝ iuiscatoꝝ in mēbro scarificare ī ꝓfundū nos oȝ: ꝛ silͬ ipis apatibᵘ apponimᵘ emplꝫ ꝯfectū ex ficubᵘ ꝛ ꝯpetit eis.cᵘ ꝺscriptio talis ē. Sume ficus ꝛ coq̄ cas donec ipaꝝ aq̄ redeat sicͭ mel: ꝛ misce eā qñqȝ cū faria ordei qñqȝ cū pane fcō ex furfure subtili.2ᵒad Glau.

¶ In apatibᵘ scarificationē nō ꝓfundā repi ꝓuaȝ habere vtilitatē ꝛ modicā bonitatē: scarificatio vͦ ꝓfunda ꝛ ī lōgū ꝓducta purgat purgatiōe multa in tm̄ ꝙ suo dño sincopiȝ affert: q̄ scarificatio cura eget. Et scarificatio inter has duas scarificatiōes media ē libera ab ambabᵘ pestibus: ꝛ ideo ipsam opandaȝ inspexi in oībus apatibus exceptis illis quoꝝ digestio ꝛ dissolutio est tarda qbus conuenit scarificatio ꝓfunda.2ᵒad Glauconē.

¶ Gnāꝛ ī corpibᵘ supfluitates due penitᵘ.vna subtilis q̄ dissoluiꝛ ī corpe dissolōne abscōsa: ꝛ alia gͦssa.ꝛ ē lutuȝ qō collͬ in corpe: subtilis vͦ cū repiꝛ in vlcere dꝛ fumositas mala: ꝛ gͦssa cū ī vlcere repiꝛ dꝛ putredo gͦssa: ꝛ vlcᵘ ē molle vel parū durū ex supabundātia alicuiᵘ istaꝝ supfluitatū qñqȝ in ꝓfundo vlceris cōtētaꝝ.3ᵒigeny.

¶ Ulcus ꝓfundū eget semꝑ medicia desiccatiua: ꝛ medicina creās carnē ē nēcio desiccatiua ī ꝑ gradu q̄ media ē in siccatiōe ꝛ mūdificatōe sicͭ ē olibanū farina ordei farina fabaꝝ farina orobi radix yreos radix oppoponacis et tutia ꝛ vinū vlceribᵘ oībᵘ ē medicia cōpetēs.3ᵒigeny.

¶ Medicinaȝ ꝯsolidatiuā oȝ eē ꝺsiccatiuā potiᵘ q̄ꝫ q̄ gnāt carnē.ꝛ nō oȝ eē aliqd in ea qō mūdificat sicͭ ē in ea q̄ carnē gnāt: qr ꝯsolidatia oȝ eē retētiua: ꝛ medicia corrosiua oȝ eē magis desiccatiua q̄ꝫ medicia solidatiua corrosiua hec desiccat supius solidat ac eam idurat ꝛ desiccat ꝛ facit ipsaȝ vt coriū sicut est galla viridis cortices mali granati cerasuȝ balaustia: ꝛ similia.3ᵒigeny.

¶ Caro supflua gnāta ī vlcere eget medicina desiccatiua plꝫ vt ipaȝ mūdificet ꝛ corrodat sicͭ ē viride eris.2ᵒigen.

¶ Quibusdā sternutatio sic iducaꝛ: ipera vt eger os suuȝ aq̄ ipleat ꝛ caput ad posteriᵘ q̄ꝫtū pōt iclinet: ꝛ de medicina cuiᵘ descriptio est talis suscipiat. Sume nigellā ꝛ tere ipsam ad modum farine ꝛ cum oleo veteri misce ꝛ ea silͬ percute ꝛ in nasum instilla modicū ipsius: ꝛ vt aliqd medicine ipsius ad iteriora attrahaꝛ ꝑcipe vt aerē attrahat q̄ꝫtum pōt. Particula 6ª. de odoratu.

¶ Dictū ē mihi a quodā q̄ hēbat vlcᵘ in coxa vetᵘ sanationi resistēs ꝙ ipse accedēs ad quēdā bonū medicū. medicus flōmauit eūdē ī manu: ꝛ vidēs sanguinē ipꝫ eē nigrū ꝛ grossū extraxit ꝑ die parū sāguis: ꝛ fecͭ silͬ die 2ᵒ.3ᵒ ꝛ 4ᵒ ꝛ deīde purgauit cū medicia purgāte chimū: postmoduȝ vͦ redyt ad curationē vlcerꝭ ꝛ sanauit eū.par.6ª. de colᵃ

¶ Cū placet tibi īcidere ꝛ eger ē timidus fingas (nigra. te velle tangere aut fricare loca vicina egritudinis: ꝛ tūc īcide locū egroto nō existēte cōscio huiᵘ rei.3ᵒ antidota.

¶ Separatio ossis nasi sanatur ꝛ cōsolidaꝛ diebus.x.maxille furcule pectoris ꝛ ossis frōtis diebus.xx.ꝛ hūeri diebus.xxx.pedis vero ꝛ brachy diebus.xl.coxe vͦ diebus qnquagita.4ᵒ expōnis eius in cibis.

¶ Ossa iuuenū cōsolidanꝛ ꝓus q̄ꝫ ossa pueroꝝ: qr pueri indigent cibis ꝛ augmētantibus ꝛ reparātibus illud qō ex eis est dissolutū: hocqȝ dixit Asclepiᵘ.ꝑma expōnis supra particulā Ypoc. de reductione ossiuȝ.

¶ Nō conare ad locū suū reducere ossa fracta postq̄ꝫ fractura ꝑterijt dies q̄tuor. Et si ħ feceris dolorē ꝑlīn egro affers.3ᵒ expōnis asclepy ſ̄ ꝑticulā Ypo ꝺ reductōe ossiū.

¶ In fractura ossiū fac fasciā ītinctā ī vino stiptico nigro: ꝛ maxie ī estate qr cū oparis his oleū vel cerotū ī estate membris putrefactio generaꝛ.6ᵒ igeny.

¶ In ruptura ꝛ plaga oȝ egrū ligaturā sentire in loco egritudinis magis: ꝛ in extremitatibᵘ suis minus: ſȝ ligatura ꝑ quā volumus mēbꝝ tenue īpinguari oȝ esse supra mēbrū tenue molle: ꝛ supra mēbra sana dura vt sanguis possit ad mēbrū tenue penetrare.3ᵒ antidotary.

¶ Cū vis solidare manū aut pedē fac istrm̄ silē illi mēbro ītra qō mēbrū ipm ꝑmaneat ꝛ sit instrm̄ ꝑdcm̄ ꝓut sanitatis tꝑe ꝑsona īcedere ꝯsueuit: qr ex hoībᵘ aliq forma lata se q̄tidie calciāt: ꝛ aliq forma stricta.3ᵒ antidotary.

¶ Fractura pedis idiget forma tali: vt ex motu ipsiᵘ mēbrū nō allidaꝛ: ꝛ opꝫ te attēdere q̄ ex forma accidunt: ꝛ si nocumēta plura sunt iuuamētis: nō opare eā.3ᵒ antidot.

¶ Opꝫ nos in ꝑnᵒ ifasciare sub forma ꝛ icipere a loco egritudinis iferius ꝛ tēdere supius: qr ꝑ hec retiemus cursū hūoꝝ in mēbꝝ ꝑparatoꝝ ad apa ꝛ postea facimᵘ formaȝ ꝛ ligamus supra eā ad hoc vt nō moueaꝛ īcipiēte a supiori loco egritudis ꝛ ꝓtēdētes iferius vt sanguis putridus a mēbro exeat egroto ꝛ ꝓueniat ad extremitateȝ sui: ꝛ pᵒ istā ligaturā scḋaȝ apponimᵘ medicias strigētes ad sustinēdū q̄ sunt retro post eas ꝛ regēdū. Et regētia ꝛ retinentia mēbꝝ sunt q̄tuor fascia ligans mēbꝝ forma ligamia ꝛ medicamia strigētia.3ᵒ antidotary.

¶ Fac formā in loco mēbri subtilis adeo vt adequeꝛ mēbro grosso ꝛ liga ipaȝ formā ligaminibus retinētibᵘ ipaȝ eq̄leȝ ꝛ erectā vt nō ꝑmuteꝛ nec redeat ipsa ligatio mollis. Et pecia cū qua membruȝ inuoluis sit lata triū vel q̄tuor digitorum.3ᵒ antidotary.

¶ Explicit particula.15ª.

¶ Incipit particula decimasexta. cōtinens affozismos dependentes a doloribus mulieꝝ.

Malitia q̄ ē a ꝯstrictōe sāguis nō māifestatur ī ꝑ mēsē: ſȝ ī 2ᵒ māifestaꝛ manifestatōe abscōsa: ꝛ ī 3ᵒ mēse postea crescit pestꝭ qr sāguinē q̄ ꝑ m̄se ꝺscēdit capit m̄rix ꝛ cū illo repleꝛ qō ꝺscēdit: nec ē sibi locᵘ vbi possit morari ascēdit sursū. ꝛ illō cā ē pestꝭ magne. expōne eiᵘ ī doloībᵘ m̄lierū.

¶ Ad ꝓuocationē sanguis mēstrui oȝ te cōsiliū dare subtile diebᵘ q̄tuor vel qnq̄ ante descensum sanguis ꝛ post moduȝ flōma pedes ꝛ ministra potᵘ medicinales: aquaȝ ſ.mellis ꝛ aquā mentastri fluuialis ꝛ mōtani: aut aquaȝ medicinaꝝ magis fortiuȝ illis sauine.ſ.ꝛ pulegie: vl̄ alicᵘ ex ipsis aut medicamina ipa: ꝛ melior hora exhibitionis

medicaminū pdictoꝝ ad sanguinē pducēdū est in exitu mlieris a balneo postq̈ʒ geuit ⁊ būidare cessauit: ⁊ potus vere sanguinē puocat ipsa hora. Parti. 6ª. de flomia.

¶ Sanguis retinetur debilitate virtutis trahentis vena rum matricis opilatione vel cōstrictione sui. Expositiōe eius in doloribus mulierum.

¶ Ait Moyses attēde qr noīauit cās retētiōis sanguinis mēstrui rōne istī tm̄ quo tpe sanguis repitur: ⁊ nō noīauit hic causas cessatiōis sanguis mēstrui q̈ntitatiue ɔprehensi qua hora multuʒ diminuit̄ ⁊ nō iuenitur.

¶ Ex retētiōe sanguis accidunt hec accn̄tia oīa mala vel ipsoꝝ aliqua: ⁊ sunt grauedo corpis amissio appetit⁹ horripilatio doloꝝ spine colli supercily posterioris ptis capitis ⁊ radicis oculoꝝ febris adurens.

¶ Urina mixti coloris nigri. s. ⁊ rubei et descensus lactis a mā̄millis: ⁊ grossitudo in subassellis cuʒ retentio ipsius sanguis prolongatur. Omnibus vero mulieribus quib⁹ sanguis fluit ꝭm fluxuʒ laudabilē nō accidit aliqua egritudinum predictaꝝ. 6º. sciarum.

¶ Euacuationem sanguinis multā sequitur malus color ⁊ formicatio in calcaneo ⁊ i corpore toto ⁊ digestio mala. sexto scientiarum.

¶ Ex euacuatiōe cognita qua corpus muliebre totū mundificat̄ accidit multotiēs mlierib⁹ egritudo. ⁊ spāliter illis que sūt carnis mollis ⁊ corpis delicati: ⁊ res q̄ exit cū euōne ipa qn̄ʒ est sanies rubes: ⁊ qn̄ʒ est sanies aquea ad citrinitatē decliuis. Cuʒ ṽo vides illaʒ sicut sanguinē flobotomie pquire ne hoc fiat ex corrosione que multotiēs collo matricis accidere ɔsueuit. 6º. sciarum.

¶ Aliquoꝝ viroꝝ nā̄ declinat in muliebrē nā̄m: quoꝝ caro delicata est ⁊ mollis tanq̈ʒ corpis mulieꝝ: ⁊ aliquaruʒ mulieꝝ quaꝝ man⁹ grosse sunt ⁊ dure nā̄ declinat in naturā viroꝝ: ⁊ in muliere habēte nā̄m viroꝝ ppinata sibi medicina menstrua puocans nō pōt muliebria puocare scd̄a expōnis eius. in 6º. epidimiaꝝ.

¶ Superfluitates coadunatas in corpib⁹ mulieꝝ ex ocio ⁊ vacatiōe exercity q̄bus sunt nā̄ expellit ad venas cum matrice ɔiunctas ibiq̈ʒ aggregant̄: ⁊ matrix ṽtute sua ēt attrahit eas. Expōne eius in doloribus mulierum.

¶ Omnes arterie ⁊ vene toti⁹ corpis tā i viris q̈ʒ i mulieribus sunt vnius stat⁹ nō solū numero: sed forma creationis ⁊ instra ad gn̄ationeʒ creata ēt si in viris ⁊ mulierib⁹ sint silia diuersificant̄ loci positiōe tm̄: ⁊ hoc manifestat̄ per anathomiaʒ: qr in viris sunt extra: ⁊ in feminis intra. vnde si ea que sunt intra in feminis essent extra iuenire tur matrix sicut bursa testiculoꝝ: ⁊ testes iuxta matricē positi redirent in bursaʒ: ⁊ collū matricis iueniret̄ tanq̈ʒ virga. scd̄o Halie. de spermate.

¶ Sicie apposite supra mā̄millas mlieris cito curāt egritudinē matricis euōnē ei⁹ multā. s. q̄ fit subito. Et silr̄ ipe apposite supra inguina ⁊ coxas mulieris eius cuius matrix restricta est ⁊ sursuʒ ascēdit vel se ad aliqd̄ lateꝝ declinauit egritudinē curāt cū appōne ante nasuʒ rerū plurimū fetidarū ⁊ appōne ante matricē medicinaꝝ aromaticarū q̄ remolliūt eā calitate sui. pm̄a ad Glauconē.

¶ Sicias sepe apponim⁹ supra pecten ⁊ iguina cū mouere mēstruū sāguinē volum⁹: ⁊ cū itēdim⁹ inustare. 13º. ige.

¶ Flobotomia man⁹ in apatib⁹ matricū ipedit mēstruuʒ ⁊ ſtō caue tibi ab illa: ſʒ flōma supra cauillā ⁊ hoc ante tēpus mēstruoꝝ diebus tribus vl̄ quatuor. Et in tempore alio facere illam noli. Particula 6ª. de flōmia.

¶ Quecūq̈ʒ mulier hʒ mēstrua: ſʒ raro ⁊ debile exercitiū opatur nō appetit coitū: qr mūdificat̄ a supfluitatib⁹ corpus eius: ⁊ supfluitates sunt q̄ mr̄icē mouēt ⁊ eā fluctuāt ad coitū appetendū. Expōne eius in doloribus mulierū.

¶ Lacerto ⁊ ossib⁹ spine dolores accidūt cū ex fluxu sanguinis multo siccant̄ ⁊ tēdunt̄ ⁊ matrici spasmus accidit cū ex multo exitu sanguis desiccat̄. Et suffocatio mr̄icis accidit cū sursuʒ ascendit ⁊ tēdit̄ ⁊ ad tēsioneʒ ipsius tedunt̄ dyafragma ⁊ vēter. Expōne ei⁹ in dolorib⁹ mlieꝝ.

¶ Suffocatio matricis accidit cū matrix ⁊ vene q̄ sūt circa ipsaʒ ex sanguie retento replent̄ ⁊ ligamina matricis tendunt̄ ex illo ⁊ matrix salit sursuʒ ⁊ ipellit dyafragma adeo q̄ ɔstringit̄ spūs ⁊ ipellit ēt stōʒ ⁊ fortiter ledit ipʒ Expōne eius in doloribus mulierū: ⁊ correxit in vltima: scientiaruʒ. Et dixit in hac egritudine. Causa huius egritudinis est retentio spermatis feminini ⁊ corruptio eius ibi: ⁊ in demōstratiōe ipsius se multū dilatauit.

¶ Uidi mulierē quādā q̄ remāsit longo tpe vidua cui ex accn̄tib⁹ accidit suffocatio matricis: ⁊ dicebat obstetrix q̄ matrix ipsius coadunauerat se sursuʒ: ⁊ pcepi ei supponi qd̄ cōsuetū est in hoc fieri: ⁊ accidit sibi ex calefactiōe medicinaꝝ subtus imissaꝝ: ⁊ imissione manus cū medicinis iterius spasmosus doloꝛ mixtus cuʒ delectatiōe sic accidit in hora coitus: ⁊ ex ipsa cū res grossa exiuit mlier geuit ab oibus illis accn̄tibus malis. 6º. sciaꝝ.

¶ Sanguis q̄ exit a muliere pgnante nō est nece q̄ exeat a venis existētibus in iferiori ɔcauitate vulue cū ore q̄ʒ secūdina est appēsa: ſʒ eius exitus est a venis que sunt in collo matricis. Expōne eius. in 5º. affoꝛis. Et dixit in vltima scientiaruʒ. Sāguis exiēs a pregnāte est ex scissione venaruʒ que sunt in collo matricis.

¶ Per icremētuʒ velocē corpoꝝ mulieꝝ significat̄ q̄ in eoꝝ corporibus est caloꝛ domināś cū humiditate iūct⁹. ⁊ istud cognoscit̄ p exeuntia a corporibus eaꝝ mēse quolibet ex sanguie: qm̄ sanguis multitudinē sequitur caloꝛ multus. Expōne eius in doloribus mulierū.

¶ Multotiēs exit matrix in aliq̄bus mulieribus pgnātibus ⁊ cadit extra cū earū partus est difficilis: ⁊ hoc opat̄ ṽtus expulsiua: ⁊ maxie cū ligamia ei⁹ iteriora q̄b⁹ mr̄ix cū spina ligat̄ sunt debilia p nā̄m. 3º. ṽtutum.

¶ Apostema qd̄ cognoscit̄ p cancrū orit̄ multotiens i matricibus mulieꝝ cū eaꝝ corpa ex sanguie nō mundant̄. Et cū mūdatio eaꝝ est sic decet mulier remanet in fortitudie sua: ⁊. n. nihil egritudinū aliq̄ tpe gn̄at̄. 2º. ad glauc.

¶ Appetit⁹ ciboꝝ maloꝝ accidit ei cui⁹ supfluitates male iter tunicas stomaci cōtinent̄ ꝭm q̄ accidit mulierib⁹ malos hūores habētibus tpe ɔceptus que multa desiderāt. s. acria pōtica oīa cal'a lutū ⁊ carbōes: ⁊ hoc durat eis multotiēs vsq̈ʒ ad mēsem tertiū: ⁊ cessat in quarto mēse: qr pars illaꝝ supfluitatū emittitur p vomitū ⁊ pars eaꝝ digerit̄ diuturnitate tempoꝝ ppter modicū cibū quem mulier sumit accn̄te qd̄ accidit sibi: amissio. s. appetit⁹: ⁊ fetus recipit tūc cibū q̈ntitatiue: qua de cā minuit̄ repletio corpis mulieris: ⁊ omne id qd̄ est in ipso ex humorib⁹ malis. 4º. morboꝝ ⁊ accidētiuʒ.

¶ Egritudo appetitus rei male q̄ est in muliere accidit ei ppter os stōi qd̄ est egrū: ⁊ oēs egritudines mlierib⁹ accidentes: appetit⁹. s. caninus: defectio appetit⁹: ⁊ appetitus reꝝ malaꝝ sunt egritudies stōi. 5º sciarum.

¶ Masculi freq̄ēter ɔcipiunt̄ in latere dextro matricis femineq̈ʒ i sinistro: ⁊ raro accit ɔ̄riuʒ. 6º sciarum.

¶ Causa aborsus q̄ fit sepe post scd̄ʒ tertiū vel q̄rtū mēseʒ cōceptus ē lenitas flegmatis coadunata in ore venarū ⁊ arteriaꝝ exn̄tiū itra matricē: q̄b⁹ ligata est secūdina que ligationē ipsaʒ relaxat: ⁊ iō nō possunt pgnātes tenere fetū ſʒ abrumpunt̄ ⁊ fetus cito exit. 6º sciaruʒ.

¶ Hora ipregnatiōis pulsus ē maioris ⁊ fortioris ictus: et oīa alia remanēt suo statu. Par. 6ª. pua de pulsib⁹.

¶ Signat̄ sensu nā̄li q̄ os mr̄icis cū ē ɔclusuʒ ⁊ coadunatū fortiter fet⁹ viuit: ⁊ cū ē aptū ꝭm q̈ntitatē ⁊ q̄litatem ē mortuus ipse fetus. Particula 6ª. de colera nigra.

Tempus formatiõis fetus ē dierx.xxxv.xl.vel.xlv. Et motiõis ei⁹ tps est duplū tpis formatõis: ⁊ tps exitus ei⁹ ē triplū tpis motiõis. Expõnis eius in 4.° cibox.

In hora difficilis partus ex sanguie retento ⁊ ex multo ⁊ forti conamine mulieris parturiẽtis mẽbra partus mulieris ipsius multotiẽs apostematur. secūdo expositiõis eius in secūdo epidimiaruz.

Totuz sanguinẽ malū q coadunatus est in dieb⁹ conceptiõis in muliere purgare partus tpe te oportet: ⁊ potior curatio eius est purgatio sanguis eiusdem per administrationem cibi lenis vt sanguis cito puocetur: ⁊ illud in quo coadunaꝫ cibatio: ⁊ lenitas est far ordei in quo ēt est incisio ⁊ subtilitas modica: ⁊ ista adiuuāt ad pucationē sanguis grossi. 6.° expõnis eius. in 2.° epid.

Nutricis lac cū retineꝫ vel ē modicū significat egritudinē: ⁊ cū lac est multū signat qꝫ māmillax nā est tpata ⁊ fortis in opõnibus suis. Expõne ei⁹ in dolorib⁹ mulierū.

A ɔcipiente cū lac exit fetus est debilis ⁊ pp sui debilitatē nō pōt trahere ad se sanguinē q ascēdens ad māmillas fit ex eo lac: ⁊ cū māmillis est supfluitas absconsa fetus est fortis. 6.° expõnis eius in 2.° epid.

Lac mr̃is ɔuenit filio: qꝛ substātia ei⁹ est substātia sanguis ex quo creatus est: ⁊ cū corruptū ē lac matris eligaꝫ lac aliud qꝺ ɔueniat sibi. Expõne eius in cibis.

Coadunatio sāguis in māmillis significat maniā futurā. Expõnis eius in 2.° epid.

Explicit particula.16ᵃ.

Incipit particula.17ᵃ. cõtinēs affoꝛismos dependentes a cõseruatione sanitatis per exercitium.

In custodia sanitatis qes ē mala sic motio temperata bōa: ⁊ nulli eox q post cibū malā digõnez quottidie euitarūt accidit egritudo: ⁊ sic exercitiū añ cibuz est res melior in cõseruatiõe sanitatis: sic post cibū ē oi re peior. Par.6ᵃ. de bonitate chimi.

Dixit Ypo. in 6.° epidimie. perseuerātia sanitatis est per abstinẽtiā saturitatis ⁊ per ocy omissionē. Et dixit Halienus in pma expositionis eius particule. Domini cuiuscunqꝫ habitudinis abstinentia a receptione cibi plurimi bona omni tpe ⁊ omni hora.

Sanitas est res quedā qua oēs hoies idigent: ſꝫ nō oēs hoies ministrāt corpi eox qꝺ cõuenit sibi vel sui gibbositate vel multo negocio occupati: vel opibus ipediti que opanda nō sunt. Particula 6ᵃ. de bonitate chimi.

Nō oꝫ te abstinere a motu corpis sic abstinēt aliqui sapientū q sunt semp iclinati supra lectiões die noctuqꝫ: ſꝫ oꝫ te mouere corp⁹ ⁊ mẽbra oia motu equali vt actionez suā mẽbrū qꝺlibet operetur: qꝛ mẽbris oibus intrinsecis ⁊ extrisecis istud ɔfert. Particula. 6ᵃ. de somno ⁊ vigilia.

In cõsilio sanitatis vniuscuiusqꝫ duo attēdere te opoꝛtet. Primū est reparare id qꝺ dissoluiꝫ a corpore cum re sibi simili ⁊ ɔuenibili cõplõni sue. Et pximū mūdificare penitus supfluitates in corpe gnātas. hec eni duo retardāt tertiū. s. senectutis aduētū. pma cõsily sani.

Ad ɔſuationē caloris nālis tuū adiutoriū ponere magis qꝫ rebus alys te opꝫ: ⁊ res que faciūt ad ipsius calorl cõſuationē sunt species exercity temperati anime ⁊ corporis simul. pmo consily sani.

In cõsilio sanitatis cuiuslibet de his gnqꝫ moderantia ē habēda. Primum eox est exercitiuz: deinde cibus potus somnus ⁊ coitus si cõpetit vsus eius. 6.° expositionis eius in 6.° epidimiaruz.

Usus coitus intrat aliqꝫtulū in ɔsilio sanitatis: ⁊ est vt tpe quo fit: hō nō sentiat ex ipso dissolõnē sed sentiat corpus suū alleuiatū magis qꝫ fuerit ante ipsi⁹ vsum. Et hora que fit ē vt hō nō sit replet⁹ cibis multū nec vacu⁹ mltū: nec sit ifridatus nec multū calefact⁹. Et idē stat⁹ ē in siccitate ⁊ hūiditate. Et si peccet opator aliqñ sit peccatū puū. Et cū vsus ei⁹ erit corpe repleto vl' corpe supcalefacto vel humectato est mioris malitie qꝫ ei⁹ vsus in eorum contrarys. In microtegni.

Usus venereus est vtilis ei in cuius corpore superfluitas fumosa supra nām ex mala complõne calida domiatur: qꝛ superfluitatē ipsaz siccat ⁊ ifridat. 5.° expõnis eius in 6.° epidimiarum.

In ɔseruatiõe sanitatis exercitiū moderatuz ē pmitus opanduz postmodū vo cibus: ⁊ deide potus est sumēdus ⁊ ad somnū est vltimo accedēduz. 2.° cõsily sani.

Oꝫ cibuz accipi post exitū a balneo vel post exercitiuz moderatuz corpore a frequẽtia flatus ⁊ anhelitus gescẽte. Et caue ne sumatur cibus ante predicta. qꝛ nō accedit ad mẽbra nisi digestus: ⁊ cibus sumptus tpe freqntie flatus ⁊ anhelitus replet caput ⁊ multotiẽs supra os stõi natat. Expõne eius in. 3. acutorum.

Post finē exercity tempati quod qs facit sumēdus est cibus bonus vt est dcm̄ dormiat: ⁊ postmodū ad coitū accedat si coitus ɔfert illi. 2.° cõsily sani.

Spma multū calꝫ ⁊ pūgitiuū in aliqb⁹ gn̄atū qꝺ est ex grauib⁹ reb⁹ eos stimulat ad expulsionē sui: ⁊ cū illō expelliꝫ p vsuz venereuz os stõi illox dissoluiꝫ: ⁊ silr dissoluiꝫ totū corp⁹ ipsox: ⁊ ad defectū pueniūt ⁊ siccanꝫ: colores eox mutanꝫ ⁊ oculi ɔcauāꝫ. cū vo abstinēt a venereo vsu grauāꝫ capita ipsox murmurāt de stõ: ⁊ accit eis nocumētū ex coit⁹ abstinẽtia: quēadmodū accit eis vsus ei⁹. Cõsiliū āt eox ē vt euitēt oia q gnānt spma ⁊ cōedant cibos ⁊ medicias spma extiguētes: ac adhereāt assidue ludo q fit cū pila pua vel magna: ⁊ eleuēt lapides itrēt balneū: ⁊ in exitu suo a balneo fricēꝫ supra spinam corporis sui aliqꝺ refrigeratiū oleox. Et cū desiderant expellere spma cõedāt die illo bonū cibū: ⁊ cenātib⁹ ipsis cum dormire volūt accedāt ad vsuz coit⁹ ⁊ postmōꝫ dormiāt. Et mane die sequẽtis cū surgūt a sõno fricēꝫ corpa sua cuz manutergys quousqꝫ pellis eox rubefiat: ⁊ deide tpato oleo iungāꝫ: ⁊ sic paululuz remanētes comedāt panē bñ coctū ⁊ bñ fermētatū vino tempato ifusuz: ⁊ postmoduz sua negocia debent operari. 6.° cõsily.

Cõsulo vt nullus cōedat cibos q hūores gnānt malos: ēt si cito digeranꝫ: qꝛ ipossibile est gn coaduneꝫ in venis suis eo ignorāte humor malus q corrumpiꝫ ex re debili ⁊ febrem generat furiosam. 2.° cibox.

Uias ⁊ meat⁹ cibi epis aptos eē ⁊ vacuos opõnis vere ē ⁊ secure nō solū i egris vex ēt i sanis. 3.° cibox.

Bonū ɔsiliū ē vtile aīe qꝛ gnāt mores laudabiles. ⁊ est vtile corpori qꝛ generat sanitatē: ⁊ maxie ei q ɔsulitur cõsilio bono a pncipio sui ortus. pmo ɔsily sani.

Mores corrūpunꝫ ex frequẽti vsu cibox potuū ⁊ exercity prauox: ⁊ silr corrumpunꝫ ex rebus prauis visis sepius ⁊ auditis. pmo cõsily sani.

Potior rebus i ɔsilio vniuscuiusqꝫ vt dixim⁹ est obseruatio nūeri horax cibatõis sue. Nā qdā sunt q comedūt comestionē suā i die semel vel bis iuxta cõplõnem suaz: ⁊ qdam sunt comedētes eam tribus vicib⁹. Et caue quātum potes vt egestio nō retineatur: sed inclina ipsam ad modicam lenitatem. 6.° cõsily sanitatis.

Cõsulo oib⁹ sapiẽtib⁹ vt nō sit eox cõsiliū sic ɔsiliū plurimox: qꝛū ɔsiliū ē sic ɔsiliū brutox q petunt tm̄ rē saporosaz: ſꝫ oꝫ quēlibꝫ pbare cibos ⁊ pot⁹: ⁊ quos iuenit nociuos ei effugiat. Et silr opꝫ euz pbare vsuz venereum si nocet sibi: ⁊ deide quo tpe nō nocet sibi: ⁊ in eis sit ei⁹ cõsiliū ſm rõnē adherēs eis que ɔpetunt sibi ⁊ fugiēs ea q sibi nocēt. Illi eni q vtunꝫ hꝫ cõsilio paruz idigēt medicis duz sunt sani. 6° cõsily sanitatis.

¶ Ei qui eget cibi copia da in mane cibum liquidũ vt est far ordei ⁊ in sero cibũ durum:sic est panis ⁊ caro. Spẽs vo cibi duri sunt tres. vz.seminũ terra nascentiũ ⁊ aīaliũ quedam.Expõne eius in pma ciborum.

¶ Far ordei bene coctum in bonitate chimi est pre cibis oibus cibus bonus ꝯseruat sanitatẽ ⁊ cibat corpus parũ minus ꝙ̃ panis bonᵘ. Particula eiᵘ de bonitate chimi.

¶ Cõsuetũ cõsiliũ cibi ⁊ potus in ꝯseruatione sanitatis res bona est ⁊ secura. Et obseruatio predicti ꝯsily est res melioꝝ ꝙ̃ mutatio ipsius subito in meliᵘ. Et sunt aliqua specialia naturis similia singuloꝝ:⁊ sunt aliqua specialia nõ similia naturis eoꝝ. Particula eius de cõsuetudie.

¶ Uidi plures hoïes q licet in eoꝝ cõsilio nõ cõsiliati fuerint cõsilio bono multũ erãt sani cũ aceto squillitico ⁊ syrupo squillitico. Particula 6ª. de cõsilio subtili.

¶ Pisces lapides habẽtes cito digerũtur ⁊ cũ sui cita digestiõe sunt satis boni in custodia sanitatis ⁊ hũanis corporibus competẽtes qm̃ generãt sanguinẽ in substãtia ⁊ laudabilẽ nõ subtilẽ neqꝫ grossum.3.ciboꝝ.

¶ Nõ pmittanᷣ pueri vinũ gustare nisi post lapsũ tpis lõgi.eis nocet plurimo nocumẽto:qꝛ dissoluit corpora eorũ ⁊ calefacit ea plus ꝙ̃ sit necesse:⁊ replet capita eorũ ⁊ corrũpit vires aīe eoꝝ.pmo cõsily sanitatis.

¶ Bibere vinũ ꝙ̃titatiue plus ꝙ̃ volũtas dat nõ est bonum:qm̃ pducit hoiem ad iracũdiã ⁊ verba mala:⁊ vocat homines nõ suis noibus:⁊ turbat imagiatiõnẽ ⁊ aiaz ⁊ corrumpit vim rõnis.pmo cõsily.

¶ Cõsiliũ sanitatis oium senũ est fricatio facta cũ oleo mane dũ surgunt a somno:postmodũ ambulatio vel eqtatio suauis:⁊ balneatio cum aqua dulci calida ⁊ bibitio vini ⁊ comestio oium que calefaciũt ⁊ specialiter q̃ calefaciũt cũ humectatiõe.pmo cõsily sanitatis.

¶ Sic pueris vinũ est plĩn nocitiuũ ita senibᵘ est nõ modicũ iuuatiuũ. Et ex vinis illud est bonũ eis cuiᵘ multus est caloꝝ:⁊ est declinãs magis ad subtilitatẽ:⁊ ipsiᵘ color est rubeus clarus:⁊ est illud qd̃ dicit ab Ypo.vinũ rachã .i.subtile boni coloris.5º.cõsilio sanitatis.

¶ Panis senũ est panis bñ factus:⁊ nõ cõuenit lac oibᵘ senibus:sed ei qui ipm digerit digestiõe pfecta ex quo in hypocũdrys suis iflatio nõ afferᷣ.5º.cõsily sani.

¶ Datur senibusad comedẽdũ quod digestum est ex ficubus viridibus pre fructibᵘ oibus in estate:⁊ in hyeme ex ficubus siccis.5º.cõsily sani.

¶ Superfluitates flegmaticas aquosas coadunatas et augmẽtatas in corporibᵘ senũ oꝫ te educere p vrinã die quolibet:nõ cũ medicis ſꝫ cum admistratiõe apy ⁊ mellis:⁊ mollifica eoꝝ ventres cum oleo spãliter qd̃ bibant ante cibi assumptionẽ:⁊ similiter clisteriça illos cũ oleo tãtũ:vel ministra eis herbas cũ muri aut pruna cocta cũ melle ante cibos.5º.cõsily sanitatis.

¶ Cibos ⁊ potus leniẽtes egestionẽ in comestiõe senũ cibis alys ꝑponere te opꝫ:sic sunt vina dulcia ⁊ herbe molles accepte cũ oleo ⁊ muri:⁊ post comestionẽ suã da eis cibaria põtica vt os stomaci ꝯfortenᷣ.6º.cõsily sani.

¶ Singula aīalia ex qbus cibãdi sunt senes ⁊ dñi corporũ defectoꝝ ⁊ p diem ⁊ noctẽ ea dimitte:⁊ postmodũ coquina carnes ipsaꝝ:⁊ fac ex eis cibaria bñ cocta ⁊ mistra eis. Et iuuenibᵘ ⁊ dñis corpoꝝ fortiũ ⁊ operãtibus fortia opa cogna carnes ipsoꝝ recẽtes coquẽs eas bñ vel assatas vel elixatas.4º.expõnis eius in cibis.

¶ Seny tres sunt ptes. Pria est parua pars seny in q̃ homo tractat ⁊ facit negocia sua in ciuitatibᵘ necẽaria. Secũda est in qua necesse est seni vt ꝯsilietur sicut dixi mᵘ. Et tertia est cõplemẽtũ seny:qui huic accedit nõ põt sustinere balneationẽ die quolibet nec coadunaᷣ in eiᵘ corpore res calã pungitiua.pmo ꝯsily sani.

¶ Effugere aduẽtum seny nemo põt:sed põt ipsius aduẽtum retardare:⁊ est ꝯsilium senum in cibis humidis:balneatiõe frequẽti:dormitiõe in lecto leni:⁊ euitatiõe oiũ que desiccãt ⁊ que ifridãt. In ptisi.

¶ Opꝫ te scire ꝙ mltoꝝ corpa purganᷣ fluxu sanguis narũ:q eis accidit i certis circuitibᵘ horaꝝ:⁊ corpa quorũdã alioꝝ fluxu sanguis venaꝝ q̃ sunt subtᵘ:⁊ alioꝝ quorũdã corpa vomitu spõte sibi iducto vel nõ spõte:ac aliorũ corpa flõmia scarificatiõe vel solubilibus medicinis: q̃s purgatiões ꝯsuetas cũ dimittũt icidũt in egritudies: qꝛ eoꝝ ꝯsiliũ est ꝯsiliũ prauũ:⁊ ex ipo adunanᷣ i eoꝝ corporibᵘ hũores mali q nõ exeũtes p assellatiões siue icitatiões vel cũ icitatiõe:⁊ remanẽtes in eoꝝ corpibᵘ gnãnt egritudies. Et cũ dñi haꝝ purgationũ mutãt eoꝝ ꝯsiliũ diminuẽtes suos cibos:⁊ crescẽtes suũ exercitiũ ab egritudinibus preseruantur:⁊ mutatio a ꝯsuetudine sua tũc vtilis est. Particula sexta de consuetudine.

¶ Nõ ꝯsulo vt seni deᷣ aliqd ex aloe vl yerepig. et si duobᵘ diebᵘ ipsiᵘ egestio sit retẽta:⁊ sufficᷣ nobis ad lenitiõeꝫ egõnis ipsiᵘ volubilis pua vel oleũ cũ medulla cartami cũ farre ord̃.aut mixtura fcã ex ficubᵘ siccis cũ medulla cartami ⁊ aliꝙ̃tulo terbẽtine ad modũ vniᵘ auellane vl duaꝝ:qꝛ h̃ leniũt vẽtrẽ absqꝫ lesiõe ⁊ mũdificãt ipꝫ a rebᵘ nociuis:silr ei epar splenẽ renes vesicã ⁊ plmões ⁊ facqñqꝫ vnã medicinã vt nõ redeat in consuetudinẽ medicamẽ vel corpus eius vilipendat.qnto ꝯsily.

¶ Qui sp ꝯquerinᷣ ex sola rõne plĩmi doloris neruĩ in ore stõi exñtis cura eiᵘ ẽ itra artẽ ꝯsily sani. ⁊ ẽ vt die q̃libet ſpe auxilienᷣ cũ assũptiõe ciboꝝ añꝙ̃ colã i stõꝫ descẽdat: ⁊ oꝫ ꝯsiliũ eiᵘ eẽ in ifridatiõe ⁊ hũectatiõe: ⁊ cũ ex ea aliqd currit in stõꝫ:purgamᵘ illõ cũ võitu faciẽtes ipꝫ stare iclinatũ:⁊ ifra tps lõgũ vtaᷣ medicis absinthio.s.⁊ medicamie yerepigre ⁊ iunctiõe s̃ stõꝫ exteriᵘ olõ citonioꝝ.s. nardio ⁊ silibᵘ olis stipticis stipticitatẽ hñtibᵘ puã.6º.ꝯsi. (sani.

¶ Cũ cibus corrũpiᷣ in stõ ⁊ descẽdit ⁊ corruptũ ẽ h̃ qd ẽ meliᵘ i statu sanitatis:⁊ cũ nõ descẽdit opamur vt descẽdat cũ aliq̃ qd̃ faciat illõ descẽdere absqꝫ pũcturã ⁊ absqꝫ lesiõe sicut est diaciminũ ⁊ medicina fcã ex ficubus siccis cũ medulla cartami ⁊ oĩa q̃ sumunᷣ cũ medulla cartami ⁊ epithimo ⁊ silibus sibi ꝯferunt hoï ad cibi corrupti reliqas educẽdas.6º.ꝯsily sani.

¶ Galienᵘ ꝯsuluit oibᵘ sumẽtibᵘ tyriacã sanitatis cõsilio vt eã sumãt pᵘ cibi digõnẽ ⁊ exitũ sui a stõ:⁊ accipiãt ex ea ꝙ̃tũcũqꝫ ẽ faba egyptiaca cũ duobᵘ coclearys aq̃. Et si ea idigẽt ꝙ̃tũ ẽ auellana misceaᷣ cũ tribᵘ coclearys aq̃ ⁊ nõ accipiaᷣ in estate nec ipsaꝫ oꝫ sumere iuuenis aliqs nec q hꝫ ꝯplonẽ calaꝫ. ⁊ si eget ea necẽitate maxĩa sumãt ex ea paꝝ ⁊ pueri caueãt sibi plꝫ ab assũptiõe cibi ipsiᵘ. ⁊ dixit. Quidã ꝯpulit filiũ suũ sumenᷣ aliqd tyriace:qm̃ virtus pueri imutare nequiᷣ:⁊ ipa imutata dissoluit corpus pueri:⁊ emisit mltã assellatiõeꝫ ⁊ mortuᵘ ẽ puer eodẽ sero:⁊ silr ꝯsuluit defectis ⁊ senibᵘ vt cũ ipaꝫ sumũt cõmisceãt eã cũ vino nõ cũ aq̃. Par.6ª.de tyriaca ad cesarem.

¶ Explicit particula.17ª.

¶ Incipit pti.18ª. ꝯtinẽs afforis. depẽdẽtes ab exercitio.

Exercitiũ forte nõ ispiciat q ante cibũ exercitio eget:ei vo q exercitio nõ approxiat i saliua nõ sufficᷣ ꝯsily hoïtas sola nisi addiderit illi assumptiõeꝫ medicinaruꝫ sanaruꝫ. Par.6ª.de cibis.

¶ Melior spẽbᵘ exercity corpis ẽ illa q̃ affert gaudiũ et letitiã:sic venatio ⁊ ludus cũ pila pua:exercitium ãt aie affert vtutẽ ꝙ̃titatie adeo ꝙ plures hoïes amiserũt egritudies gaudio tm̃ quo gauisi sunt:⁊ plẽs aly egritudines amiserũt rebᵘ alys tristitys.s. q̃ ipsaꝝ aias tetigerũt ⁊ liberati sunt ab eisdẽ. Par.6ª.de ludo cũ pila parua.

¶ Opz te sp recurrere ad exercitiũ aĩe potius q̃z ad exercitiũ corpis: qr aĩa hz dñiũ supra corpus ⁊ opare oẽs species exercitij sic q cũ ipsis domino exercitij gaudiũ ⁊ leticia aggregeť: ⁊ hec facili⁹ acqrunť ex ludo q fit cuz pila pua quã ludẽtes pyciũt de manu ad manũ. Eadẽ ptic͡la.

¶ Bonitas exercitij cũ pila parua excedit bonitatẽ oĩuz sperum exercitij: qr mouet oĩa mẽbra ⁊ forte mouet aliqua ⁊ nõ oĩa: ⁊ ex exercitatiõe sui debilr seu suauiter seu satis fortiter nõ acqriť aliq̃ ex spẽb⁹ piculoꝝ seu pestiuz q̃ mltotiẽs ex alijs spẽb⁹ exercitij acqrunť. Eadẽ ptic͡la.

¶ Exercitium quottidianum a superfluitatibus in carne existentibus ⁊ in membris carne durioribus corpus mũdat. expõne eius in 3⁰ acutoꝝ.

¶ In corpe ei⁹ qui est in qete ⁊ omisit exercitiũ coadunãtur hũores grossi ⁊ subtiles: grossi vo gnãnť ex ocio ⁊ qete ⁊ subtiles ⁊ aquosi gnãnť ex purgatiõe q̃ non adest ab exercitio derelicto. 3⁰ expõnis eius in 3⁰ epid.

¶ Non oportet fieri exercitiuz aliquo tempore ꝑpe malam digõnem. 3⁰ cõsilij sanitatis.

¶ Exercitium iueniẽs corp⁹ plenũ flãte vel quolibz alio humore gñat horum dñio aut epilepsiaz aut appoplexiã aut aliaz preter hec qr liquefacit superfluitates ⁊ ad exitum mouet illas. expõne eius in 3⁰ affoꝛis.

¶ In corpore eius qui in ocio est sp gñanť duo gña repletiõis simul: repletio quo ad vasa. s. ⁊ repletio quo ad virtutem. expõne eius in humana natura.

¶ Exercitia fortia desiccãt ⁊ idurãt corpora ⁊ retardãt illa ad sensum ⁊ ad itellectum: ⁊ ideo athlete et onera portãtes ⁊ lapides eleuãtes sunt aliquantulum mẽte capti. particula de somno ⁊ vigilia.

¶ Corpora caloris debilis nullatenus exercitio egẽt: sufficit tamẽ eis ambulatio ⁊ fricatio cum oleo leniter ⁊ balneatio post cibũ. 6⁰ cõsilij sani.

¶ Oportet senes mouere corpora sua: qr eoꝝ friditas calore idiget tempato: ⁊ nullũ senẽ oportet eẽ in ocio ⁊ qete cõpleta vt mĩme moueať: nec oportet ipz facere exercitium forte: qr exercitium forte ifrigidat eoruz calorem debilem ⁊ extiguit. 5⁰ cõsilij sanitatis.

¶ Motus corporis qui spirituz hoĩs immutat in fortitudinem velocitatem ⁊ spissitudinem maiorez q̃z fuerit ante exercitium noiatur. 2⁰ cõsilij.

¶ Meliores hore exercitij sũt ille q̃ sũt post cibi digõnẽ in sero sumpti digõnez. s. eius in vẽtre ⁊ oĩbus venis ẽt si deide cibũ aliũ sũpsit: ⁊ signũ hui⁹ ẽ citrinitas vrĩe q̃ ẽ in statu tempato: tũc. vz. cũ supfluitates ꝯtẽte in vesica ⁊ in itestinis iferiorib⁹ sunt ꝯpulse ab eis. 2⁰ cõsilij sani.

¶ Opz te ꝑperare ad extergẽdũ ⁊ fricãdũ corp⁹ añ exercitiũ ⁊ postmodũ exercitiũ ichoeť ascẽdendo gradatim quousqz pueniať ad finez exercitij: ⁊ est tps quo fit color eius bonus: ⁊ corpus ĩueniť paratũ ad motũ: ⁊ iueniunť motus ei⁹ eq̃les ⁊ sudoꝛ eius ẽ currẽs: cuz nõ ꝑmutať aliquod istoꝝ exercitiũ subtrahiť. 2⁰ cõsilij sanitatis.

¶ Post ꝯplemẽtũ exercitij volũtatis nostre ẽ necesse corpus cũ oleo fricare tempata fricatiõe: deide mittere euz qui fecit ĩ balneũ ⁊ lauare: ⁊ nõ pati ipz facere in balneo morã ⁊ post balneũ cibare eũ. 2⁰ ꝯsilij sanitatis.

¶ In q̃rtana debili ⁊ nõ forti nõ ẽ res nociua si hui⁹ dñs opetur aliquod exercitioꝝ q̃ facere ꝯsueuit: ⁊ faciat hoc in diebus sue iterpolatiõis. ꝑmo ad Glauco.

¶ Explicit particula. 18ᵃ.

¶ Incipit. 19ᵃ. cõtinẽs affoꝛismos depẽdẽtes a balneo.

Balneum nõ cõsumit nisi que cuti vicinanť: iterioꝛa. n. in solidis mẽbris exñtia ad exterius balneo nõ emittũtur. expõne eius in 3⁰ affoꝛismoꝝ.

¶ Balneuz est vtile oĩbus spẽb⁹ siccitatis cũ ifridatiõe: sic̃ ptisi senũ: ⁊ cũ calitate sic̃ febribus ethicis q̃ pure sunt sine putredine ⁊ de balneo est miraculuz. est eni bonũ siccitati calide ⁊ siccitati fride: ⁊ generat sitim nõ habẽti: ⁊ extiguit sitiz hñti. particula 6ᵃ de ptisi.

¶ Balneũ ẽ vtile hñtib⁹ assellatiõez: qr trahit hũores ad cutẽ: ⁊ nõ itret balneũ qui hz corpus repletũ: vl' q hz egestiõnẽ icarceratã. expõne ei⁹ in. 3. morboꝝ acutoꝝ.

¶ Nõ itret balneũ q patiť fluxũ sanguis q hz abhominatiõnẽ: ⁊ q hz stõm colericũ: ⁊ si ipm opatur virtus ipsius cadit ⁊ accidit sibi sincopis: ⁊ silr caueat sibi ab introitu balnei q virtutẽ debilẽ hz. expõne eius in. 3. acutoꝝ.

¶ Balneũ factũ post febris digõnẽ ꝯplet ipam digõnem ⁊ febrẽ dissoluit: ⁊ oꝫ q caueat añ digõnẽ ⁊ maxĩe caueatur ab illis q hñt febrez ex flegmate salso putrido: qr flã nõ dissoluiť a cute sic̃ dissoluiť colera: ⁊ calor ei⁹ nõ extiguiť neqz cessat sic̃ colere caloꝛ. expõne ei⁹ in. 3. acutoꝝ.

¶ Usus balnei ĩ febrib⁹ chimoꝝ post digõnẽ chimoꝝ curat febres ipsas ⁊ ẽ bonus febri ethice oĩb⁹ horis ⁊ nõ caueas tũc ab eo ĩ febrib⁹ hꝫ cuz nõ est multuz debilis virtus egri. ⁊ cuz obuias febri ethice ex putredie nõ itroducas ipz in balneũ: nisi ꝑus sint digesti chimi. pti. 6ᵃ ð ptisi.

¶ Cuiuslibz effimere dños opz itrare balneuz excepta illa effimera q̃ cã dẽsatiõis cutis vel epis glãdulaꝝ existẽtiuz in iguinibus ⁊ subassellis gñatur: ⁊ si ꝑncipio ei vt in aere balnei diu morã trahat nõ nocet hoc sibi aliquo modo: ⁊ oẽs quibus accidit hec febris absqz his duabus casibus abbreuiẽt eorum moram in aere balnei ⁊ ministreť eis aqua iuxta velle eoꝝ. ꝑ ad Glauco.

¶ Dñis tertiane pure iniũgẽda est balneatio cũ aqua dulci bibẽda: qr mouet ⁊ euacuat aliquã partẽ colere: ⁊ ẽ eis vtilis cuz qualitate sua vtilitate magna: qr balneatio cũ aqua hac remollit corpus ifrigidat ⁊ corroborat illud: ⁊ est necesse q sit volũtas tua cũ dñs febris hu⁹ itraturus ẽ balneũ emollire corp⁹ ei⁹ ⁊ humectare. 5ᵃ ad Glauco.

¶ Ptisici ⁊ oẽs quibus siccitas dñatur nõ egẽt balneo nisi calido aere suo. Aqua vero cõce valde tempata cõfert eis: ⁊ maxime que est in cõca magna: ⁊ oportet egrotãtez esse diu in aqua qualitatis temperate ⁊ sapide valde: qr mouet nãm ad sui dilatatiõem ampliatiõnẽ ⁊ extẽsiõnẽ vndiqz: ⁊ natura obuiat ipsi rei veniẽti cuz sapore: ⁊ volũtatis tue sit apud ipm egruz vt in balneo calefiat tempata caliditate ⁊ post exituz suum a balneo frica ipm oleo ad cõclusiõnẽ poroꝝ cutis sue vt hũiditas cõclusa remaneat itra corpus: ⁊ ꝑpter hanc cãm ex aere in ꝑncipio nocumẽtũ sibi minime gñatur. ꝑmo igenij.

¶ Opz dñum quarũcũqz sup fluitatũ fumosaꝝ calcefactũ ex frigido sibi aduenieti itrare balneuz: nisi febris sit ex fluxibus aut corriça: ⁊ ipm igredi balneum non patiaris ante digestiõnẽ ipsius fluxus vl' corriçe. Sed calefactio ex solis ardore cõuenit itroitus balnei ẽt si fluxum hẽat vel corriçã: ⁊ post balneũ infunde sup caput ipsoꝝ oleuz rosa. friduz: sic añ balneuz fecisti. 8⁰ igenij.

¶ Oĩbus dñis febris ethice: ⁊ maxime illi q ad ꝯsumationem peruenit: itroitus in aquã frigidaz absqz balneo nocet: ⁊ cõfert cuz balneo: qr balneuz icipit calefacere ⁊ parat ipm aqua frida balneari. 10⁰ igenij.

¶ Balneum factum post apparitionem signorum digestionis manifeste competit ei cui⁹ febris est parua ⁊ virtutes eius nõ sunt valde fortes. 11ᵃ igenij.

¶ Circa balneatiõnẽ eoꝝ oĩum q habẽt febres putridas tria sunt attendẽda. Primum est vt nõ accidat rigoꝛ vel hoꝛripilatio in itroitu balnei. Scõm vt nulluz mẽbꝝ ꝑncipale sit debile. Tertiuz vt in ꝑmis venis nõ sit humorum crudoꝝ q̃titas multa restricta. 2⁰ igenij.

¶ Melioꝛ hoꝛis itroitus balnei in oĩbus febrib⁹ iterpolatis est cuz discedit aliquid febris: ⁊ ẽ hora qua caloꝛ in

cipit dissolui ꝛ balneū tunc conseruat corpus ꝛ preparat ipsum ad cibum: ꝛ caue tibi semp in hꝫ febribus vt aq̄ frigida non itretur i cōcam.ij.ingenij.

℄ Aliqbus hoibus sumere aliquantulū cibi añ balneū ē satl bonū: ꝛ oibus cōplōnez valde siccā habētibꝰ balneū post cibū est bonū.vi.ꝯsilij sanitatis.

℄ Oiuz eoꝝ q̄s ineneris habere fastidiū pꝰ cibū regrere te oꝫ ꝛ q̄s ineneris sētire i loco epatl dolorez grauedinē ꝛ tēsionē vel aliqd hoꝝ remoue a balneo post cibū ꝛ ꝓcura apire opilatiōes suas ꝛ veta eis semper cibaria grossa. sexto consilij sanitatis.

℄ Explicit particula.xix.

℄ Incipit particula.xx.continens affori smos dependentes a cibis ꝛ potibus.

Intentio nr̄a pꝰ ē cibi opa.ꝛ ē cibū digerere digōne cōpleta: ꝛ intētio ꝓpria ē chimū bonū ꝯcreare ex eo silēz.vz.oibus mēbris.Particula.vi.de bonitate chimi.

℄ Scia ṽtutū ciboꝝ ē porō scia ṽtutū medicinarū: q2 cibꝰ nec̄ius ē tpe sanitatl ꝛ tpe egritudis.ꝑ ciboꝝ.

℄ Adiuuat ad expellēdū ciboꝝ assūptoꝝ maliciā ꝯfectio cibi: cibꝰ reꝝ assumptaꝝ ꝯrius: exercitiū ꝯsuetū ꝛ somnꝰ lōgus post cibum.tertio ciborum.

℄ Cuilibet hoiuz facil̄ē vel difficil̄ digestio ciboꝝ q̄s sumit.ꝛ h̄ vel ꝑ q̄litate subē ipsoꝝ vel nā eoꝝ: aut aliq̄ accidēte qð accidit eis.ij.ciborum.

℄ Nō oiuz medicoꝝ itētio i cibis ē i digōne ipsoꝝ imo in sapore.ꝛ cū aliqs ciboꝝ ē abhoiabil̄ cuiꝰ abhoiatio vetat digōnez sui igrit medicꝰ adaptatōez cibi ipsiꝰ ꝛ aptat ipz ad digōnē.s3 eoꝝ itētio ē adaptare ciboꝝ saporē ēt si corrūpat digestionem.ij.ciborum.

℄ Cibꝰ lenis facile ꝛ cito digerit̄ in stō: ꝛ velociter ꝯuertitur i sanguinē i epe ꝛ venis ꝛ reddit̄ silis cuil3 mēbroꝝ cibātiū se ex ipo: ꝛ durꝰ ē difficil̄ receptiōis ꝑdictoꝝ oiuz ꝛ remotus ab illis.iij.ciborum.

℄ Nō est nobis nec̄iuz ꝑꝑ famē ꝑplere nos cibis repletōe gulosa sicut canes faciūt: nec silr̄ ꝑꝑ sitiz cōplere bibitōz fridā subito sic ille cuiꝰ corpꝰ calefactū ē q bibit totuz qð repit i ciato cū gulositate.s3 oꝫ nos euitare maiora bis: retrahere.s.manꝰ nr̄as a plibꝰ q̄ apponunt̄ nobis: ꝛ retrahere eas a rebꝰ dulcibꝰ ꝛ delicijs quibus ṽtunt̄ gulosi.Particula.vi.de vitijs indiuidui.

℄ Neutris ꝛ defectl cibū i nocte multotiēs mistramꝰ.Et ipsis nō valētibꝰ cibū digerere cibamꝰ eos paulati i pluribꝰ horis: ꝛ damꝰ eis puū potū quātitate.v3.q̄ cibū ipm adaptet: ꝛ nō faciat ipm natare.v.ingenij.

℄ Neutros oēs defectꝰ cū cibare vis appone mētē tuā ēt quātitatē cibi pꝰ: ꝛ nō grauet eos: ꝛ scðo: vt cito digerat̄.ꝛ tertio: vt descēdat: q̄ si admistres sibi ad edēdu3 ex carnibꝰ aialiū ambulātiū iugula ea añq̄ ipsis cibet̄ ꝑ vnū sero tpe hiemis: q2 carnes q̄ residēt vno sero facili digerūt̄ ꝛ i tpe estatl carnes ipse sint ex aialibꝰ iugulatis i aurora q̄s comedāt post solis occasū.ij.igenij.

℄ Cibi ꝛ potꝰ putridi malū ꝑnant: sic generāt venēa mortifera.expositōe eius in.ij.acutorum.

℄ Cibꝰ bonꝰ reddit̄ malꝰ ṽtute mediciali q̄ ē i ipso: s3 ṽtute sua cibali bonꝰ ē oibꝰ tpibꝰ corporibꝰ nr̄is.expositione eius in.ij.ciborum.

℄ Uirtꝰ debilis nō pōt.s.digōnez multi cibi ēt si sit bonꝰ ꝛ iō opꝫ te mēsurare cibi quātitatē ꝑm ṽtutē corpis: et eiꝰ debilitatē: ꝛ iux̄ ꝯplonez corpis cibi elige quātitatē.expositione eius in.iiij.ciborum.

℄ Aliq ciboꝝ qbꝰ coadunāt̄ ṽtutes mediciales siles ṽtuti scamonee medulle colongtide ꝛ eli egrotatōez remolliūt: ꝛ vētrē soluūt: ꝛ ṽtutes eoꝝ cōposite sūt: ꝛ coadūate ex nā cibi: ꝛ nā medicie: ꝛ aliq ciboꝝ sūt absq̄ medicia q nō opāt̄ aliqd istaꝝ opationū i corpe: ꝛ nil aliō faciūt q̄ꝫ cibare.ꝛ pauci ciboꝝ iueniūt̄ tales.ꝛ illi q sic repiuntur sunt proprie cibi.v.ciborum.

℄ Ex peponibus ꝑnari hūorē grossū, terreū ē ipole ēt si digesti sint digōne cōpleta sicut ex lētibꝰ vel carne vaccia. humorē aq̄sū mollē ē ipole ꝯcreari ēt ex comestiōe cucumeꝝ digestoꝝ.ēt digōne bōa coadūat̄ i venis hūoꝝ grossus fridꝰ q i sang.nō nisi cū difficultate mutat̄ cū credit̄ bonitati digōnis sue: ꝛ ð suo effectu aliquātum nō curat̄: ꝛ h̄ est vnuz melioꝝ ꝑceptoꝝ sanitatis: ꝛ egritudinis tpe obseruandum.ij.ciborum.

℄ Paste pāis de subtili furfure sufficit paꝝ fermēti: ꝛ silr̄ paste subtili q̄ i igne modicū oꝫ morari paꝝ fermēti sufficit: ꝛ paste panis valde purus non sufficit quantitas fermenti parua.v.ciborum.

℄ Melioꝝ ꝯpetētioꝝ panibꝰ ñ approximāti exercitio: ꝛ senibꝰ ē ille q ē bñ coctꝰ i camio sic decet i q̄ ē fermēti q̄ntitas mlta: ꝛ panis azimꝰ nulli hoiuz ꝯfert.v.ciborum.

℄ Amili ṽtꝰ ē ꝑxia ṽtuti panis loti.ꝛ amilū cibat corpꝰ cibatōe modica: ꝛ nō calefacit corpꝰ sic calefacit panis lotꝰ qm̄ ois spēs panis calefacit corpꝰ.v.ciborum.

℄ Nā nr̄a h3 dñiu3.s.oēs carnes vsq̄ ipsaꝝ vltimā: exceptl aliqbꝰ ꝓcul exñtibꝰ: ꝛ mutat eas: ꝛ facit ide bonū sanguinē.radices ꝟo siclas ꝛ silia his nō mutat.ꝛ si mutat qð mutat̄ modicū ē: ꝛ cū opatōibꝰ plimis: ꝛ illð modicū nō ē sanguis bonꝰ.ꝛ residuum ipsoꝝ emittit̄ per secessum.v.virtutum naturalium.

℄ Carnibꝰ q̄drupedū meliores sūt carnes porcie.ꝛ pꝰ has carnes edie: ꝛ post edias carnes vitulie: ꝛ pꝰ vitulias arietie molles viscose ꝛ mucose.Et ꝑcipimꝰ vt q̄cūq̄ intēdit cibare se cibis boni chimi a cibo carniū q̄drupedū alioꝝ debeat cauere.Particula.v.de bonitate chimi.

℄ Carnes volatiliū ex sui boītate leuitatl inueniētes calorē i corpe dñante generāt colerā multā.Expositione eiꝰ in sexto epidimiarum.

℄ Assū corroborat corpa magl illo qð ē cognatū.ꝛ pꝰ illð elixatū.ꝛ elixatū corroborat magis q̄ꝫ alie spēs oēs cognatōis.iij.expositōis ciborum.

℄ Accidit corpi ex oibꝰ carnibꝰ q̄ comedūt̄ assis vl̄ suffrixis cibꝰ siccꝰ dñans.Et ex oibꝰ carnibꝰ elixatl cū aq̄ cibꝰ hūidꝰ.ꝛ ex oibꝰ carnibꝰ cognatl i olla: ꝛ ꝑpatl cū spēbꝰ vl̄ appositōe ipsaꝝ spēꝝ sup ipsas cibꝰ mediꝰ iter oēs duos status.iij.ciborum.

℄ In testiculꝭ ē grossities mala q̄ ꝯcreat̄ cū ipsis.ꝛ hoc itel ligēdū ē de testiculꝭ aialiū q̄drupedū.q2 testes galloꝝ ipi guatoꝝ sūt plm saporosi.ꝛ cibꝰ eoꝝ ē cibꝰ bonꝰ: ꝛ cerebella animaliū q̄rūcūq̄ sūt stō mala.iij.ciborum.

℄ Ex aialibꝰ siluestribꝰ ēt sūt q̄cūq̄ pascūt̄ i mōtibꝰ: ꝛ locis deꝫtl cibꝰ ꝑnātꝰ nō h3 supfluitatē.ꝛ iō oꝫ necio q corpori ꝯcreet̄ ex carnibꝰ aialiū siluestriū eē maiꝰ: ꝛ satl melius q̄ꝫ id qð ex carnibꝰ domesticoꝝ aialium concreatur tertio ciborum.

℄ Uinū tēpatū totū corpꝰ calefacit mēbra ꝑforās humores tēperās: ꝛ calorē excitās nālē.Expōe eiꝰ.i vltia affor.

℄ Uinū tēpatū aqueū remollit stōꝫ: ꝛ ðbilitat ipz: ꝛ ꝑnat i itestis vētositatē friditate aq̄: ꝛ hūiditate: ꝛ vinuz forte ꝑnat pulsatōez i tiporibꝰ: ꝛ grauitatē i capite ꝛ siti sui calitate.Expositione eius in.ij.acutorum.

℄ Uinū forte excogꝛ: ꝛ dissoluit ꝑūositates qbꝰ tpe ebrietatl caput replet̄.vi.expōnis eiꝰ in.ij.epidimiarum.

℄ Rebꝰ alijs melioꝛ res ꝛ potioꝛ ad ṽtutē extinctā ðbilē ꝛ ad illā q̄ cecidit ē potꝰ vini.ꝛ silr̄ ad illū cuiꝰ corpꝰ ē totalr̄ ifrigidatū.ꝛ ad illā cuiꝰ caloꝛ corpis ē mutatꝰ.Expositōis eius in.vi.epidimiarum.

℄ Uina dulcia nigra replēt venas sanguie grosso nigro ꝛ vinū albū subtile diuidit chimos grossos: ꝛ purgat sangui

tiem p vrinaz. ⁊ vina aurea sunt tēpata que generant chimū i suba tēpatū. Particula. vi. de consilio sanitatis.
¶ Uinū sbtile ē bonū ad gñandū chimū bonū: ⁊ ad adiuuādū digonē. ⁊ vinū forti caloris claꝝ ⁊ splēdidū. ⁊ silr vinū qd iclinat ad albedinē est bonū ad ꝓuocandum vrinam. iiij. consilij sanitatis.
¶ Qui volūt hēre leuitatē non est nece eis nisi bibere vinū subtile claꝝ ⁊ albū puꝝ stipticū qd pōt paꝝ aque sufferre. hoc. n. est vinum ꝑ vinis alijs melius cuz febris abest. vij. ingenij.
¶ Uinū est meli⁹ reb⁹ alijs hñti egritudinē i epate absqꝫ apate vel absqꝫ mala cōplone calā. qꝛ cibat excogt corroborat: ⁊ ꝯriat putredini ⁊ expellit illam: ⁊ si affuerit i co mala cōplō frigida ⁊ hu. curat eā. vij. miermir.
¶ Pot⁹ aque fride ante cibū epati nocet: ⁊ forte nocet lacerto eius. Expositōe eius in humana natura.
¶ Oib⁹ aqs peior est q̄ ē ex niue vel glacie resoluta. qꝛ subtile i aqua pluuie est resolutū ⁊ coagulatū est grossū malū ei⁹: ⁊ ad bonitatē aque pluuie nunqꝫ redit. Expositōe eius in. ij. aquarum.
¶ Ois aq̄ spissa ⁊ grossa ē valde frida: ⁊ ipsi⁹ digestio ⁊ descensus rari sunt ⁊ tardi. ⁊ ois aq̄ turbida fortificat appetitū cibi: ⁊ ē cā corruptōis hūoꝝ: ⁊ pūcture stōi i estate ⁊ i hieme est nociua humorib⁹ sui friditate: ⁊ os stōi pungit Expositione eius in. ij. ventoꝝ.
¶ Aquaꝝ velox ꝯuersio sigt sui bonitatē nō maliciā. ⁊ aq̄ pluuialis putrefacta nō redit ad sui bonitatē: ⁊ iō oꝫ nos expectare donec discedat ab ipsa odoꝛ mal⁹: ac tēpanda ē postea cū melle vel vio. ⁊ i cognatōe cauere ab ipsa nulla ten⁹ te oꝫ. Ipsa. n. aq̄ optie decocta salsuginosā q̄litatez assumit. Expositōe eius in. ij. ventoꝝ. ⁊ vi. alimentorum capitulo trigesimo in fine.
¶ Aqua mala turbida vel fetēs moꝛat i stō ⁊ facit aliud. ⁊ cocta amittit malitiā suā p coctōez: ⁊ aptat eā ad potū: ⁊ deiñ sua opa cito facit: ⁊ manifestat h̄ pticula ei⁹ terrea q̄ rsidet. ⁊ ē necesse vt fiat coctio i vltia hora diei: ⁊ dimittat sero toto: ⁊ colet ⁊ postea bibat. q̄rta expositōe eius i sexto epidimiarum.
¶ Aqs melioꝛ ē cui⁹ nō est sapoꝛ nec odoꝛ. ⁊ hec aq̄ ē suauioꝛ gustui qꝫ aq̄ alie. ⁊ ois aq̄ currēs ad ptes oriētl. s. terrā purā q̄ cito calefit ⁊ cito ifridatur est aqs melioꝛ in oī etate. v. cōsilij sanitatis.
¶ Lac cibat defectoꝝ corpa: ⁊ subleuat ea ēt corrigit humores malos: ⁊ adaptat ipsos hūores: ⁊ lenit vētrē: ⁊ caseus rsidet i meatib⁹ epatis: ⁊ opilat illos. ⁊ ob hāc cāz dño hidropisis valde nocet. vi. expōnis ei⁹ i. ij. epidimiaꝝ.
¶ Dixit in q̄rta particula de cibis lc cibat magisqꝫ frumentuz. ⁊ dixit in libro suo de bonitate chimi: lac est cib⁹ melioꝛ omnibus cibis.
¶ Aqua guttati descēdēs nō mutat i q̄litatē aliā gñis putredis. ⁊ cū nō potes habere aquā guttati descēdētē sufficit tibi aqua fontium. qꝛ sufficit cum aqua est pura ⁊ clara. septimo miermir.
¶ Dñiuz in lacte camelio ⁊ asinino ē humiditas aquea: ⁊ i lacte pecudū ē caseata. ⁊ i lacte vaccinoso butirosa. ⁊ lac capnū ē mediū iter stat⁹ trāsgrediētes tēpamētuz ad lac alioꝝ aīaliū mēsuratū. ⁊ opus suū i hūano corpe ē mediū ⁊ ē meli⁹ i bōitate chimi qd ē ex aīalib⁹ piguib⁹ corpe sanis cū bibit hora q̄ mūgit. ⁊ qdā hoiuz miscēt cū eo mel ⁊ parū salis: vt mīme caseet. Parti. vi. de bōitate chimi.
¶ Lac lꝫ sit grossū magl eo ē case⁹ grossus: ⁊ ē ex rebus ingrossantib⁹ grossitudie multa comestus dur⁹. ⁊ vnūqdqꝫ lac cui⁹ maioꝛ ps ē caseata satis sicut pecudū ⁊ vaccaꝝ ē grossi⁹ oī lacte. ⁊ subtili⁹ oī lacte ē cui dñatur pars aquea sicut ē lac asininū. ⁊ illud sūptū cū melle ⁊ sale nō nocet volenti ꝯsilium subtile: quem opoꝛtet ab omni lacte alio abstinere. Eadem particula.
¶ Lac vaccinū ē grossi⁹ ⁊ pingui⁹ oī lacte. ⁊ lac camelinū ē hūidi⁹ ⁊ min⁹ pigue oī lacte. ⁊ post lac camelinū ē lac equinū. post qd ē lac asininū: ⁊ lac caprinū ē tēpatū iter grossitiē ⁊ subtilitatē. ⁊ lac pecudū ē grossi⁹ ipso. iij. ciboꝛum.
¶ Quodlibet lac ꝯuenit ⁊ cōpetit ptib⁹ pectoris ⁊ pulmonis: ⁊ nō cōpetit capiti ēt si caput sit valde forte nec cōpetit laterib⁹ ad q̄ vētositas cito currit. iij. ciboꝝ.
¶ Melioꝛ spēb⁹ casei ē case⁹ recēs fact⁹ ex lacte i q̄ ē grossities sua. ⁊ hic case⁹ ē saporosioꝛ oib⁹ spēb⁹ casei ⁊ nō nocet stō. ⁊ descēdit citius qꝫ alie spēs casei. ⁊ non ē mal⁹ cibus nec generat sanguinem malū. iij. ciboꝛum.
¶ Cibi valde subtiles sūt herbe ⁊ maioꝛ ps fructuū arboꝛū habētiū coꝛtices duros. ⁊ hi cibi dbilitāt coꝛp⁹. ⁊ q eis frequēter vtitur minuit vitā sibi. v. expōis ei⁹ i. vi. epidi.
¶ In herbis nō ē bonitas chimi. ⁊ lactuca ē herba refrigeratiua absqꝫ malitia: ⁊ rapa ē iter bonitatē ⁊ malitiā. ⁊ p⁹ hāc ē atriplex. ⁊ post ipsam spinachia poꝛtulaca ⁊ blitis. Particula. vi. de bonitate chimi.
¶ Cucumeres ⁊ pepones cū nō descēdūt cito corrūpunt i vētre. ⁊ chim⁹ generat⁹ ex eis redit ꝓxim⁹ venenis moꝛtiferis. Particula. vi. de bonitate chimi.
¶ Res subtiles sūt allea cepe nasturtiū poꝛri ⁊ sinapis. ⁊ p⁹ h̄ petrosilin⁹: feniculus: mētastꝛ mōtanū ⁊ fluuiale: sadar. pulegiū: pipinella: siselcos: ⁊ oēs spēs terre: nasturtiū aromatice comeste recētes. Et post h̄ eruca: apiū aqueū: apiū oꝛtulanū alexādrinū: ozimū: radix caul ⁊ rub⁹. Particula. vi. de ꝯsilio subtili.
¶ Semē papaueris albi ē satl min⁹ fridū herba sua: ita q ex ea aliqd ꝓycit i pastā cū fit idē panis ⁊ reb⁹ plurib⁹ cōmiscet. qꝛ nō ē i eo malitia. ⁊ semē ipꝫ grauedinē capitis generat ⁊ doꝛmitionē. ⁊ sisamus generat coꝛpoꝛi chimuz grossum viscosum. Eadem particula.
¶ In oib⁹ fructib⁹ arboꝝ aliq̄ ē malitia ꝑterqꝫ i castanea qm ipsa cū sui grossitie si bñ digerit nō generat chimum malū: ⁊ oēs fruct⁹ humidi sunt mali chimi. ⁊ cū corrūpūt i stō gñant ex eis moꝛtifera venena. ⁊ fic⁹ ⁊ vua sūt minoris malitie: ⁊ fic⁹ sicce cū nucib⁹ vl amigdalꝭ chimi boni. Particula. vi. de bonitate chimi.
¶ Fic⁹ virides bñ mature ex cibis ē cib⁹ medi⁹: ⁊ de ipsis nō dr̄ q chimū subtiliēt ⁊ igrossent: ⁊ qcqd ex pomis vel piris coctis comedit ē minoris malitie illo qd comedit ex eis crudis. Particula. vi. de consilio subtili.
¶ Moꝛa cū nō descēdit cito corrūpit i stō corruptōe q̄dā mō mirabili nō assimilāti corruptōi ex pepōib⁹ vl cucurbitl ꝯcreate dū nō descēdūt. Cucurbite āt quāuis sint minoris malitie qꝫ fruct⁹ estiui cuz cito a stō nō descēdunt corrūpunt corruptōe magna. ij. ciboꝛum.
¶ Oēs fruct⁹ digōnis difficil cū ex eis comedit plurimā generāt sodā ⁊ pustulatōez oris stōi: ⁊ ei⁹ pūcturā. Et dactili imaturi grossis ⁊ crudis humorib⁹ coꝛp⁹ replēt: ⁊ ex eis accidit hoꝛripilatio ⁊ rigoꝛ longo tpe durans ⁊ opilatio epatis. ij. ciboꝛum.
¶ Galienus dixit i prima particula miermir. dactilus hꝫ specialitatē coꝛrumpendi caput ⁊ generādi doloꝛē in eo.
¶ Oliue coꝛroboꝛāt stōz ⁊ apiunt appetitū: ⁊ acetuose sūt alijs melioꝛes. ⁊ nuces citi⁹ nuciculis digerunt ⁊ cibāt minus illis ⁊ plus cōpetūt stō qꝫ nucicule maxie comeste cum ficubus siccis. ij. ciboꝛum.
¶ Uue passe tarde putrefiūt ⁊ suba eaꝝ valde cōpetit epide sui spālitate ⁊ curat malā cōplonē ipsi⁹ ⁊ nutrit eā ⁊ digerit humoꝛes crudos. ⁊ adaptat humoꝝ maloꝝ cōplonē. Nec āt isunt sibi potissime ꝯ dictas egritudines ⁊ similes illis. ij. miermir.
¶ Cib⁹ inter subtilē ⁊ grossū medi⁹ ē ꝓxim⁹ sanguini. ⁊ ď spē panis ē panis bon⁹. ⁊ caro fasianoꝝ perdicū colūbaꝝ

⁊ turturum ⁊ similium. ⁊ omnes pisces viscositate odore malo: ⁊ abhominatõe carentes: ⁊ oua tremētia. Particula. vi. de bonitate chimi.

⁋ Cibis in quibus aliquid virtutis medicinal' manifeste ñ iest nec vtur̃ cibal' q̃ntitas multa melior ē aq̃ ordei bñ facta. ⁊ p⁹ hãc far ordei: ⁊ p⁹ ħ farr̃ cũ aceti modico. ⁊ ipsuz idē farrũ absq̃ aceto: ⁊ ex cibis bonis ē panis fact⁹ i foculari: pisces oēs q̃ ĩhabitãt petras ⁊ oēs aues mõtane: ⁊ p⁹ hec galline ⁊ fasiani. ⁊ caue tibi ab aĩalib⁹ veteribus ⁊ illis que partui sunt vicina. vij. ingenij.

⁋ Cibi q̃ generãt chimũ grossuz viscosuz nutriũt multuz. Et si digerũr̃ in stõ ⁊ epate digõne bona generãt sanguinē bonũ: ⁊ nõ cõpetunt nisi ei qui ante suam comestionez exercet se exercitio forti. ⁊ q̃ vult sanitatē sui corpis ⁊ nõ grossitiē abstineat a cibis g̃nantib⁹ chimũ grossũ: nec eis debeat proximare etiam si faciant bonum chimuz. Particula. vi. de bonitate chimi.

⁋ Cibi grossi viscosi sũt spēs panis male opati in arte sua vz. q̃ non ē bñ fermētat⁹ vel hz modicũ salis. vel cui⁹ coctio ē mior. vel cui⁹ ĩpastatio ē mior. ⁊ oēs spēs casei: ⁊ oua assa ⁊ cocta dura: ⁊ spēs pisciũ magnoꝝ corpe bñtiuz carnē durã ⁊ viscosã fũgi ⁊ boleti ⁊ grana pini magni ac dactili palme: ⁊ cibi grossi nõ viscosi vt sunt lēticule caules glãdes ⁊ castanee. Particula. vi. de bonitate chimi.

⁋ Opz oēs hoĩes a cibo mali chimi oĩ tpe abstinere. ⁊ illi q̃ i estate forti exercitio vtunr̃ obuiēt desiccatõi ⁊ calefactõi suoꝝ corpoꝝ medicis q̃s accipiũt añ cibũ: vt sũt mora pruna: cerasa: cucumeres: pepones: crisomilla: psica: ⁊ refrigeratũ: ⁊ cucurbita. hõ võ delicat⁹ cui⁹ 9siliũ ē bonũ ē refrigerãdus: ⁊ humectãdus ꝓpter sui exercitiũ aliter vz. cum introitu sui in balneum: ⁊ cum cibis boni chimi cum aceto coquinatis ⁊ similibus sibi. Particula sexta d̃ bonitate chimi.

⁋ Ex cibo digõnis difficil': ⁊ ē cib⁹ grossus viscosus sicut cib⁹ carnis porcie: ⁊ panis dur⁹ q̃ semp ab eo cibo vtir̃ nisi exercitio se approximet: accidit sibi cito egritudo repletionis sicut q̃ opar̃ exercitiũ ⁊ frequenter vtir̃ herbis ⁊ aq̃ ordei accidit corpi ei⁹ corruptio ex q̃ ꝓuenit cito ptisis.

⁋ Modicũ qd̃ recipir̃ ex cibo cui⁹ suba ē hũida dissoluir̃ a corpe cito parar̃: ⁊ facile digerir̃: ⁊ corp⁹ deiñ ĩdiget alio cibo nouo. ⁊ cib⁹ sicc⁹ terren⁹ cibat corp⁹ cibatiõe multa diu morar̃ tarde dissoluir̃: tarde parar̃: ⁊ nõ cito digerir̃: nec cito in sanguinē mutatur. v. ciborum.

⁋ Opz temetipz 9sulere i oib⁹ cibis g̃nal'r: q2 q̃ ex ipsis ē acut⁹ multũ aut amar⁹ cibat corp⁹ paꝝ. Et ex oib⁹ sapore carētib⁹ cibatio accñs corpi ē multa: ⁊ ex oib⁹ dulcib⁹ pl⁹ eis accedit corpi: ⁊ maxie si cũ dulcedine ē res grossa viscosa: siue hi sapores sint nãl'r sicut illi q̃ sũt facti arte coqnatõis: assatõis: suffrixiõis: vel necatiõis i aq̃: ⁊ siles illis secundo ciborum.

⁋ Pigue viscosũ sicut ē sepũ stati qd̃ comedir̃ ⁊ stõ applicar̃ satiat ⁊ replet vētrē comedētl: postmodũ võ minuit destruit appetitũ. q̃ h⁹ cibũ sumit eũ potest minime frequentare. ij. ciborum.

⁋ Dulce puꝝ cibat absq̃ dubio: ⁊ acetosũ nõ cibat: ⁊ mediũ cõpositũ ex his duob⁹ cibat nãl'r: minus tñ q̃ cib⁹ dulcis. Et de saporib⁹ alijs idē ĩtellige. q2 oēs nõ cibãt excepto sapore dulci: ⁊ sapor pinguis est de genere dulcis ⁊ cibat. iij. medicinarum.

⁋ Ait Moyses. dixit pr̃ Maruen fili⁹ Zor i li⁹ ciboꝝ quē cõpilauit cuidã regi Hispanie cũ dictamie ꝓpetat' ciborũ q̃rũdã ꝓbitas cursu spãlitat' fit: ⁊ ipoꝝ aliq̃s q̃ placuerunt mihi his affozismis collegi.

⁋ Brodiũ gallinaꝝ elixataꝝ cõplōnē adaptat: ⁊ ē medicina vtilis ⁊ cib⁹ elephãtiosis i pñ⁹ sui ⁊ piguat corpa defectoꝝ ⁊ neutroꝝ. ⁊ pulli colũ baꝝ hñt spãlitatē generandi emigraneã: ⁊ maxie eoꝝ colla. ⁊ turtures augēt imaginatõez 9firmãt memoriã: ⁊ fortificãt sēsus. ⁊ ꝑdices r̃tinēt egestionē. ⁊ elixate cũ pelle soluũt egestionē. ⁊ sil'r gallie ⁊ galli sunt vtiles ad laxãdum ventrem.

⁋ Aues passeres. s. 9petũt dissolõni paralisi 9torsiõi faciei ⁊ spēb⁹ hidropisis. ⁊ augmētãt spma colũbe q̃ i domo pascunr̃ ⁊ cito crescũt: augēt calorē nãlē: ⁊ brodiũ cuciardarũ dissoluit colicã. ⁊ coturnices sunt vicine nature auiuz ⁊ sunt subtilis sube que competũt sanis ⁊ neutris: ⁊ frãgunt calculũ ⁊ prouocant vrinam.

⁋ Carnes edine sui plĩma bonitate fere ꝑcellũt oēs alias carnes q̃drupedũ. ⁊ carnes capoli hñt spãlitatē corroborãdi aĩaz: ⁊ aq̃ carnis ei⁹ eleuãdi virtutē q̃ cecidit: ⁊ curã di sincopim accidentem ex purgatõe multa.

⁋ Testiculi galloꝝ cibãt cibatõe multa. ⁊ ē cib⁹ melior q̃ cibanr̃ defecti ⁊ neutri. ⁊ oēs testiculi aĩaliũ sũt cali ⁊ humidi adiuuãtes sperma adiutorio manifesto.

⁋ Oua colũbaꝝ adiuuãt coitũ adiutorio bono. ⁊ oĩa oua adiuuãt coitũ ⁊ maxime cognata cũ cepis ⁊ rapis.

⁋ Lac q̃dlibet g̃nal'r vētrē soluit: ⁊ lac camelinũ corroborat stõm ⁊ epar: vue passe ĩpiguãt epar ⁊ vtiles sunt ei spãlitate quã hz. ⁊ acerbe vue corroborãt stõz spãlitate q̃ eis iest: ⁊ adaptãt cõplōnē corpoꝝ calidoꝝ nãl'r: ⁊ extinguũt vomitum extinctione miraculosa cum est de colera citrina. auctoritate filij Zoar.

⁋ Malum sui odore corroborat cor ⁊ cerebꝝ. ⁊ ei⁹ odor ē vtil' ptisic' ⁊ melie melice. s3 cibatio ei⁹ ē peior oĩ cibatõe fructuum. q2 sui spãlitate g̃nat vētositatē i neruo ⁊ lacerto q̃ nõ dissoluir̃ nisi cum difficultate.

⁋ Explicit particula vigesima.

⁋ Incipit particula vigesimapͣma continens affozismos dependentes a medicinis sanis.

Curatio cũ cibis q̃b⁹ ĩsũt vtutes medicinales ē melior curatõe cũ medicis q̃b⁹ ĩsũt vtutes cibales ⁊ euita medicias facere puras. Si võ aliq̃ ex cãis te 9tigat facer̃ illã noli cõmiscere sibi ad ei⁹ adaptatõez nisi qd̃ ei cõueniat i q̃ sit vtus cibalis. Expōne eius i. ij. ciboꝝ.

⁋ Ingeniauerũt se medici accipe medicias sanas s̃btilia tiuas q̃ꝝ mediciaꝝ vtus apit meat⁹ strictos: ⁊ clarificat chimos viscosos i venis apphēsos: ⁊ subtiliat hũiditates grossas q̃ q̃dē medicia q̃ ea frequēter vtir̃ aq̃suz sãguinē suũ ⁊ colericũ ⁊ nigꝝ mutat tpe diuturno. q2 q̃ ex eis medicis ē mior calefactõe pluria: ⁊ exiccat. Particula. vi. de bonitate chimi.

⁋ Vinũ stipticũ ē bonũ oib⁹ spēb⁹ eũonũ q2 ꝓhibet eas. ⁊ melior vinis hñtibus egritudiem cal'az ē vinũ albũ aquem subtile qd̃ nõ hz saporis vel odor' qualitatē q̃ñ tale vinũ non hz malitiã aque neq̃ vini. Expōne eius i tertio acutorum morborum.

⁋ Vinum bonitate sui digerit humores quoꝝ digestio ē ĩcõpleta vrinam ⁊ sudorem ꝓuocat ⁊ adiuuat somnum. quarto consilij sanitatis.

⁋ Aqua mala cog̃scir̃ sui friditate. ipsa. n. sui friditate morar̃ i hipocũdrijs tpe lõgo: ⁊ g̃nat gurgulatõz ⁊ ĩflatõez ⁊ minuit vtutē stõi ⁊ eã defectat: ac ē cã digõnis praue nec adiuuat cibũ ad exitũ adiutorio multo. vj. inge.

⁋ Bonitas spēꝝ vini 9ria ē pestib⁹ q̃ ex aq̃ 9tigit: ⁊ cum ħ g̃nat sanguinē bonũ cõplōnez adaptat: excogt q̃ 9clusa sũt i stõ: ⁊ venis auget vtutes. mēbroꝝ diffũdit supfluitates p corp⁹: ⁊ eas ĩcitat ad secessum. vij. inge.

⁋ Aqua nõ cessat tussim nec adiuuat ad screatõez sputi. s3 ꝓuocat siti mutar̃ i col'az debilitat corpa cũ bibir̃ vētre vacuo: auget opilatõez epat' ⁊ splenis. maxie cũ i eis ē ĩcēdiũ g̃nat gurgulatõez natat i stõ retiet secessũ nõ ꝓuocat vrinã ⁊ tarde ad mēbra d̃scēdit: q2 cruda ē ⁊ ñ cocta mix-

ta tñ cũ sirupo acetoso vel cũz alia re penetrat ⁊ hũectat corpꝰ. ⁊ caue tibi ab ea q̃ ẽ mutata. Expõe eiꝰ .ij. mor. acu.

¶ Far ordei hꝫ ṽtutẽ mũdificatiue q̃ʒtitatẽ sufficiẽtẽ ĩtãtũ q̃ nõ oꝫ te aliq̃d isopi cõmiscere: ⁊ ṽtutẽ suã augere cũ ĩtẽdis aliq̃d pipis ei miscere ⁊ aliq̃d mellis sibi cõmiscere noli nisi cũ ĩtendis ad mũdificatõeʒ partiũ pectoris ⁊ pulmonis. Parti. vi. de ꝯsilio subtili.

¶ Ordeũ q̃cũqꝫ mõ sumat̃ ĩ pane farro vel aq̃ sp̃ hꝫ ṽtutẽ ĩfridatiuã: far ṽo ordei nõ mũdatũ a suo cortice exteriori plꝰ mũdificat illo qđ ẽ cortice mundatũ: ⁊ forte nocet aliter. ⁊ ṽtus farris ordei ẽ ꝯ̃ria ṽtuti lẽtiũ: ⁊ ambo cõmixti sil̃r cibãt meliꝰ q̃ʒ alius cibus. ij. ciborum.

¶ Lac q̃dlibet comestũ freq̃nter nocet dẽtibꝰ ⁊ gingiuis: putrefacit eos ⁊ corrodit. ⁊ oꝫ post comestionẽ lact̃ dẽtes ablui cũ vino melle tẽpato. ⁊ lac acre dentibꝰ non nocet: nocet tñ corpibꝰ fridã cõpl̃onẽ hñtibꝰ. ⁊ cõpetit hñti stõʒ cal̃ʒ ⁊ illud digerit etiam si lac ipsuʒ sit infrigidatũ cũ niue. tertio ciborum.

¶ Lac aĩaliũ quoꝝ nã humane viciat̃ nãe sicut porcinuʒ pecudũ capñũ ⁊ eq̃nuʒ post lac muliebre ẽ meliꝰ oĩ lacte. Lac ṽo decoctũ mõ ĩfrascripto ẽ vtile ei q̃ hꝫ laxatõeʒ vẽtris plurimã retinet egestionẽ ⁊ remouet sui ĩeq̃litatẽ pinguosam: ⁊ ꝯfert cuilibet apati hñti pulsatõeʒ: ⁊ vlceri a q̃ multe supfluitates pũgitiue fluũt. Modꝰ coquẽdi lac. sume lapidẽ lenẽ solidũ tersum: ⁊ ipꝫ calefac ad ignẽ adeo q̃ rubeat ⁊ ignitꝰ redeat: ⁊ ipꝫ ĩ lacte extigue: ⁊ hoc fac tã diu coquẽdo ipm lac donec ipsius aquositatis: ⁊ humiditatis maior ps euanescat: ⁊ meliꝰ ẽ cũ ad decoctõem lact̃ ponis loco lapidis ferrũ tersuʒ erugĩe mũdũ pp̃ modicã siccitatẽ quam hꝫ. x. medicinarum.

¶ Lac bõitate sui mutat̃ cito ⁊ cõuertit̃ sicut spma. ⁊ ei q̃ eo ĩdiget hora melior assũptõis ẽ cũ emũgũt a mamillis. ⁊ lac muliebre ẽ ptisicis meliꝰ oĩ lacte ⁊ post ipꝫ lac asininum. vij. ingenij.

¶ Aq̃sitas lact̃ ẽ ex rebꝰ subtiliatiuis laxãtibꝰ vẽtrẽ. ⁊ ĩ lõgis horis ẽ opatio eiꝰ bõa. Parti. vi. de ꝯsilio subtili.

¶ Lac p̃cellit oĩa soluẽtia vẽtrẽ. Et volo te scire q̃ antiq̃ mĩstrabãt potũ hꝰ oibꝰ horis necessarijs ad soluẽdũ ventrẽ. ⁊ cũ ĩtẽdis vẽtrẽ soluere cũ eo oꝫ te admiscere sibi in dulcoratõe sui illã mellis quãtitatẽ. quã ipꝫ lac suscipiẽti sapidũ: ⁊ nõ abhoĩabile faciat. ⁊ ãmiscere salis quãtitatẽ eidẽ q̃ nõ noceat sensui gustꝰ: ⁊ cũ vis soluere mag̃ appone de sale magis. ij. ciborum.

¶ Melior res ad expuẽdũ hũores grossos ẽ aq̃ mellis. ⁊ ad humores viscosos expuẽdos ẽ secaniabim. ⁊ scđo post aquã mell̃ ẽ aq̃ ordei: ⁊ post aquã ordei ẽ vinũ dulce. Expositione eius in. ij. acutorum.

¶ Aqua mell̃ cũ q̃ ẽ absinthiũ coctũ ꝺ̃scẽsionẽ eiꝰ qđ ĩ corpore stõi ĩclusũ ẽ humoꝝ subtiliũ opat̃. vij. igenij.

¶ Lac cũ melle mixtũ ẽ vtile humoribꝰ existẽtibꝰ ĩ pectore ⁊ pulmone. ⁊ ẽ vtile hũoribꝰ ꝯtẽtis ĩ epe: ⁊ splene. Particula. vi. de consilio subtili.

¶ Butyꝝ cũ melle mixtũ mirabiliter ẽ vtile dñis apatis pulmonis ⁊ lateris ad sputa excreãda: ⁊ cũ hoc digõnẽ p̱curat. butyri ṽo vtilitas cũ puꝝ sorbet̃ ĩ digõne p̱curãda ẽ minor. ⁊ ĩ excreãdis sput̃ maior. x. medicinaꝝ.

¶ Acetũ hꝫ cũ subtilitate suaꝝ ptiũ ṽtutẽ repulsiuã nõ p̱uã: ⁊ ĩuenerũt medici opatõeʒ ipsiꝰ ĩ p̄nº multaꝝ egritudinũ cerebri bonã cũ oleo ro. mixtũ. Et ĩ p̱lõgatõe alicuius egritudis ipsaꝝ diebꝰ aliq̃bꝰ ipsis duobꝰ sisimbriũ: vt sui subtilitate calefacerẽt miscuerũt cuiꝰ medicie ṽtꝰ q̃ debilitat̃ ĩ via sua rõne ossis diuidẽt̃ cutẽ capitis a cerebro nos loco ipsiꝰ herbe tũc ipsis duobꝰ castoreũ cõmiscemꝰ: ⁊ nõ opant̃ hec ĩ oibꝰ apatibꝰ cerebri: nec ĩ p̄nº nec ĩ declinatõe sui. sꝫ hora declinatõis alicuiꝰ apatis ipsoꝝ medicina hec ẽ de melioribus rebus sibi. xi. ingenij.

¶ Acetũ ẽ malũ matricibꝰ: ⁊ oibꝰ mẽbris neruosis sui frigiditate ad mẽbra ipsa dilatata cũ subtilitate quã hꝫ. Expositione eius in. ij. acutorum.

¶ Sirupũ acetosũ fortis acetositat̃ nõ dare oꝫ alicui nisi hẽat ṽtutẽ fortẽ. q̃ p̱pinat̃ hñti ṽtut̃ defectõeʒ. desiccat humores auget viscositatẽ ⁊ retẽtõem humoꝝ q̃ p sputa sũt excreãdi ĩcidit humores grossos viscosos ꝯtẽtos ĩ pectore ⁊ pulmone ⁊ facit eos multũ currere subito. ⁊ strãgulat: ⁊ ĩterficit patiẽtẽ: expõne eiꝰ ĩ. ij. acutoꝝ.

¶ Sirupꝰ acetosus acetositat̃ modice remollitos ⁊ palatũ: ⁊ adiuuat excreatõeʒ sputo aufert sitiʒ apit opilatõeʒ epat̃: ⁊ splenis ⁊ mũdificat illa absqꝫ lesiõe. ⁊ ĩcidit col̃aʒ ex melle ꝯcreatã dissoluit vẽtositates inflatiuas p̱uocat vrinã apit meatꝰ: ⁊ cito deponit supfluitates: ⁊ col̃aʒ ad ĩtestina: ⁊ nõ ẽ ĩ eo malitia nisi q̃ dissinteria ĩtestioꝝ accidit ei q̃ vtit̃ illo sepe. Expositõe eius ĩ. ij. acutoꝝ.

¶ Et ex oximelle illud ẽ meliꝰ cuiꝰ tria ps ẽ mellis: ⁊ vna aceti: ac isto meliꝰ ẽ cuiꝰ septia ps ẽ mell̃ ⁊ vna aceti: ⁊ est necesse vt coquat̃ donec ĩspisset̃ ⁊ sepet̃ spuma p̄mitꝰ ab eodẽ. Parti. vi. de consilio pueri epilentici.

¶ Sirupũ acetosũ dedimꝰ q̃busdã egris ĩ potu loco medicie nõ loco cibi: ⁊ sil̃r dedimꝰ ĩ potu egris pl̃imis aquã ordei loco medicie nõ loco cibi. Par. Gal. de ꝯsilio acutoꝝ.

¶ Sirꝰ acetosus ad ꝯsiliũ s̃btile ẽ res meliõ: q̃m ceter̃ res dulces: ⁊ cũ hec nõ ẽ q̃ñqꝫ mali chimi ⁊ ñ ẽ nociuꝰ stõ: nec ẽ ĩ eo aliqđ nocumẽtũ ⁊ ẽ fortioris ĩcisiõis nõ solũ cibis: verũ ẽt oibꝰ medicinis: ⁊ dare sirupuʒ sq̃liticuʒ ⁊ acetum squlliticum ei qui eget multa ĩcisione: ⁊ subtiliatione superfluitat̃ grosse viscose: ⁊ flegmate te oportet. Particula. vi. de consilio subtili.

¶ Dixit filiꝰ Zor: sirupꝰ acetosus cũ aq̃ decoctõe carasane sũptꝰ diebꝰ singul̃ añ cibũ ẽ fidelis ĩ apate later̃: ⁊ apatibus mẽbroꝝ ĩterioꝝ oĩuʒ ⁊ lenit egõnẽ sp̃: ⁊ sirupꝰ cũ spẽbus sãdaloꝝ tpibꝰ pestilẽtie oibꝰ sumptus est bonus.

¶ Freq̃ns vsus sirupi acetosi gñat multotiẽs ĩ ĩtestis dissinteriã: p̱uocatqꝫ tussiʒ: ⁊ nocet mẽbris neruoſ. ij. igẽij.

¶ Inuenire medicinã subtiliatiuã pure fridã ẽ difficile: ⁊ ĩpol̃e. q̃ acetũ qđ ẽ fridũ ĩter res fridas cognitas hꝫ aliq̃d caloris ĩ se: q̃ ipꝫ acuit: ⁊ iõ cõmiscemꝰ cũ eo illã aq̃ frigide quãtitatẽ q̃ possit bibi. ⁊ opamur ħ ĩ egritudibꝰ oĩbus q̃ refrigeratõe ⁊ humectatõe egẽt. x. ingenij.

¶ Inuenimꝰ medicias aliq̃s q̃ actões ꝯ̃rias opant̃ sicut ẽ acetosa cuiꝰ folia st̃ solubilia vẽtris ⁊ seĩa ꝯstrictiua: ⁊ sil̃r brodiũ galloꝝ: ⁊ brodiũ caulis vẽtris solubilia ĩuenimꝰ. ⁊ ipsa vẽtris strictiua: ⁊ lẽtiscũ: ⁊ cortices eris strigentia humida vlcera inuenimꝰ. ꝯstrictiuũ vẽtris ⁊ solubilẽ eiꝰ aquã. Particula. vi. de tyriaca ad cesarem.

¶ Inuenimꝰ medicias iuuatiuas aliq̃bꝰ mẽbris corpis sicut ẽ eupatoriũ qđ ẽ iuuatiuũ iuuamĩe manifesto epati. ⁊ reubarbaꝝ sil̃r. ⁊ nõ oĩs medicia oibꝰ mẽbris ẽ vtilis: sꝫ solũ cui ipsa cõpetit medicia. Eadem particula.

¶ Medicie q̃ ĩ cal̃itate ⁊ siccitate sũt tẽpate sũr stõ vtiles pre alijs medicis sicut sunt rami rubi: ⁊ rami vitis: ⁊ oẽs medicine stiptice ſm magis sunt stomacho bone. Particula. vi. de consilio subtili.

¶ Melior medicinis cuiuscũqꝫ gñis ẽ illa q̃ nõ ẽ spasmata neqꝫ tenuis sicut peior q̃ ẽ grossior ⁊ pinguior quãtitate tẽpata: ⁊ oĩs medicia q̃ hꝫ odorẽ sui gñis spãlẽ fortissimũ ẽ melior: ⁊ hec mẽsuratio ẽ ĩ sapore: ⁊ nobilitas medicinaꝝ ꝯtẽtaꝝ p nobilitatẽ partiũ simpliciũ suaꝝ: sꝫ dr̃ia ĩter eas rõe artificij ẽ p̱ua. v. mediciaꝝ cõpetẽtiũ mẽbris.

¶ Corpibꝰ flegmate plenis ex copia ciboꝝ cõmixtoꝝ q̊s hoies sumũt dari eleboꝝ albũ ħ nr̃o tpe nõ oꝫ q̃ eleboꝝ illud attraheret ⁊ egrũ fridaret: sꝫ loco eiꝰ agaricũ: ⁊ qđ ẽ sibi sil̃e opamur. hec dixit asclebiꝰ ĩ expositõe huius reparationis ossium hipocr.

¶ Fic⁹ sicce comeste cũ nucib⁹ ⁊ ruta añ assũptõez venẽi mortiferi sũt bõe: ⁊ õfẽdũt a malo. par. vi. ꝺ bõitate cbimi

¶ Lac ⁊ vinũ bullita acetũ ⁊ sal sũt vtilia veneõ vel ei qꝺ ꝯcreat̃ i corpe veneno sĩle. vi. expõis ei⁹ i. vi. epidimiaꝝ.

¶ Dixit Moyses. B qꝺ dixit iste: oꝫ intelligi ꝙ quodlibet istoꝝ est vtile veneno ⁊ qꝺ cõponit̃ ex eisdẽ iuxta statum veneni cuiusl ibet.

¶ Cappar appetitũ diminutũ ꝯcitat. emũdat qꝺ ẽ i stõ ⁊ vẽtre ex flegmate: ⁊ ꝑ secessũ educit illud: apit poros epat ⁊ splenis: ⁊ emũdat ea comestũ cũ aceto ⁊ melle: vel cũ olo ⁊ aceto ante cibum. y. ciborum.

¶ Pip lõgũ de sui bonitate dissoluit vẽtositatẽ grossã iflatiuã: ⁊ expellit qꝺ coagulatũ ẽ i stõ ⁊ ꝑtib⁹ sibi adiacentibus ad infra: ⁊ adiuuat appetitũ: ⁊ simile q̃libꝫ spẽs piperis operat̃. iiy. consily sani.

¶ Allea sunt ex medicinis dissoluẽtibus vẽtositatẽ fortiter: ⁊ nõ iportãt sitim: ⁊ qꝛ iflãmatõem reb⁹ oĩbus comestibilibus alleũ plus dissoluit ipsum tiriacam noĩe rusticorum vocauit. y. ingeny.

¶ Poris splenis ⁊ apatib⁹ ei⁹ duris ꝯferũt medicie incisiue ⁊ apitiue fortiter: ⁊ cortices radic cappar sũt spleni vtiles sicũ absinthiũ epi ⁊ scolopẽdriõ splẽi: sicũ eupatoriũ epi: ⁊ cappar cũ aceto ⁊ melle ẽ mẽb vtile his duob⁹. xiy. ige.

¶ Coroa reg cocta cũ reb⁹ stiptic ẽ silis croco. iiy. mier.

¶ Darsini ẽ medicia multũ subtiliatiua apit meatus stõi mũdat ⁊ subtiliat hũores: ⁊ expellit aq̃sitatẽ oẽs fetẽtem mutãs ⁊ resoluẽs ipsã: ⁊ adaptãs odorẽ suũ: ⁊ ꝯfert oĩbus egritudib⁹ ex hũorib⁹ gñat: ⁊ adaptat putredinẽ oẽs ⁊ ẽ vtil v̄tuti corrupte: ⁊ reparãs ipsã i bonum: ⁊ silr adaptat medicias mortiferas: ⁊ aĩaliũ venena: ⁊ p⁹ hãc i bõitate ẽ selicha bõa: ⁊ p⁹ selichã oĩs spẽs aromatica queãdmoduꝫ spica: sq̃nãtũ. calam⁹ aromatic⁹. y. miermir.

¶ Aloes lꝫ sit tẽpatũ ẽ valde ꝯriũ hñti malã cõplõnẽ calidã ⁊ siccã ex sup̄fluitatib⁹ malis. viy. miermir.

¶ Absinthiũ sp̄ãlitate sui mũdat lauat ⁊ deponit hũores malos q̃ i ore stõi ꝯtinẽt: ⁊ colligit ⁊ ꝯstrigit stõꝫ ⁊ corroborat ipsum. eadem particula.

¶ Bdelliũ lenit lenitate sufficienti: ⁊ cũ B excogt ⁊ dissoluit dissolõne tẽpata. ⁊ terbẽtia silr hꝫ v̄tutẽ silẽꝫ huic v̄tuti: ⁊ ẽ cũ B mũdificatiua ⁊ apitiua meatuũ strictoꝝ: ⁊ iste sunt res q̃bus debile epar eget. Eadẽ particula.

¶ Spica nardi hꝫ v̄tut digestiue i oĩb⁹ egritudib⁹ fridis nõ modicã quãtitatẽ: ⁊ spica celtica ẽ minor ipã: ⁊ crocus silr ẽ medicia cognita que hũores ⁊ egritudies digerit q̃ sunt crudi. ix. miermir.

¶ Mediciaꝝ curatiuaꝝ veneni due sũt spẽs. vna q̃ ꝑmutat venenũ mortifeꝝ ⁊ aufert illud: ⁊ alia q̃ attrahit ⁊ expellit illud ex corp⁹: ⁊ oẽ venenũ mortifeꝝ purgat̃ cũ medicia digesta apposita ex̄: ⁊ B attrahit venenũ ⁊ aufert ipꝫ ⁊ opat̃ B vel cũ q̃litate ꝯria: vel cũ tota sub̃a sua. v. medi.

¶ Opꝫ qꝛ ei⁹ qꝺ sumit̃ ex oĩb⁹ medicis curatiuis sit quãtitas tãta ꝙ nõ noceat corpi rõne sue multitudis: ⁊ ei⁹ qꝺ sumit̃ ex medicis mortifer sit quãtitas adeo ꝑua vt corpori nõ noceat neq̧ faciat malũ. v. medicinarum.

¶ Dat̃ i potu ex tiriaca mag̃ pũctur fcis ab aĩalib⁹ venenosis pl⁹ exagio paꝝ. s. auellãe vni⁹ cuꝫ. ℥. xv. vini tẽpati forti ꝓri: ⁊ dat̃ ad bibẽdũ ex eo volẽti facere pegrinatõꝫ ad expulsionẽ nocumẽtoꝝ aq̃ ꝙ q̄titas vni⁹ fabe magne cũ. ℥. vi. aq̃ cal̃e añ cibũ. v. mediciaꝝ cõpetẽtiũ matricis.

¶ Sumit̃ ex tiriaca ad curatõeꝫ venenoꝝ q̄titas auellane vnius mixta cum vino quantitate coclearium trium. ⁊ in egritudinibus alys tyriace quantitas miscendorum adinuicem est diuersa: ⁊ hec medicina est bona tam pestibus corporis q̄ꝫ anime: ⁊ qꝛ aduersat̃ melancolie expellens sui materiam sicut aĩalium venenis bibit̃ ꝯtra morsum canis rabidi: ⁊ apponit̃ exterius supra plagam velut vnguentum cum oleo rosarũ dissoluta. Et medicina hec sufficit ad liberationem hominũ. scilicet a peste sui. Particula sexta de tyriaca ad cesarem.

¶ Quidam medicus sapiẽs retulit mihi ꝙ in terris antiochie morbo pestilentiali quodã tẽpore accidẽte cui morbo medicie oẽs debiles iueniebant̃ cõsuluit hoĩbus regionis ipsius: vt sumerẽt tyriacã: ⁊ occupati a morbo ipso q̃ tyriacã sumpserũt bñficiũ receperũt ab ea ⁊ a morbo sũt liberati: ⁊ mortui sũt q̃ eã non acceperunt. ⁊ qui non erat occupatus morbo ipso ⁊ tyriacã sumpsit a morbo est preseruatus pestilentiali. Et non est miꝝ qꝛ medicina hec ẽ cõtraria oĩbus venenis: ⁊ competit egritudinibus in q̃b⁹ medicie alie debiles inueniuntur. qꝛ hoc inest ei a virtute miraculosa quam hꝫ. Eadem particula.

¶ Inciduntur capita ⁊ caude in q̃bus est venenũ ex ciborũ superfluitatibus animalium que in cõfectiõe tyriace itrant tyriacam si tirie ipse min⁹ alys tirys sunt nociue. Eadem particula.

¶ Aliquid sepi piscis cocodrilli appositũ supra locũ morsus eius statim confert patienti manifeste. ⁊ in captione mustelle fricato loco morsus eius ex ea vidi dolorẽ morsus curari fricatõis hora: ⁊ silr capta tiria pistata ⁊ apposita supra locũ morsus eius vidi doloreꝫ a loco cessari paulatim paulatim. Eadem particula.

¶ In coctõe tiriaꝝ caue tibi nõ apponere sub olla nisi carbones: ⁊ misce cũ carnib⁹ ipsis sal nouũ ⁊ anetũ viride ⁊ nõ siccũ. Eadem particula.

¶ Sapores caliditatẽ significãtes sũt quatuor: ⁊ sunt dulcis: debilior illis: post dulcẽ salsus: post salsuꝫ amar⁹: post amarũ acutus ⁊ fortior illis. Et sapores significãtes frigiditatem sunt quatuor: ⁊ sunt isipidus debilior eis: post insipidum acetosus: post acetosuꝫ stipticus: post stipticum ponticus. vnctuosus v̄o sapor significat tẽperãtiam qualitatum frigiditatis ⁊ caliditatis ⁊ substãtiam subtilem. quinto medicinarum.

¶ Ponticus infrigidat ⁊ desiccat: ⁊ ideo congregat cõglutinat strigit impellit intra ⁊ ingrossat. Acetosus icidit diuidit subtiliat apit mũdat ifundit ⁊ expellit. acut⁹ incidit diuidit subtiliat aperit ⁊ mundat: vt acetosus calefacit attrahit dissoluit ⁊ comburit. Amarus aperit mundat vias clarificat subtiliat: ⁊ incidit humores grossos absq̧ caliditate manifesta. Insipidi proprietas est ingrossare coadunare recondere interficere ⁊ dormitare. Salsi congregare stringere desiccare: ⁊ fugere humiditatem cum caliditate vel frigiditate manifesta. Dulcis humectare lenire digerere ⁊ attenuare. Et ynctuosi lenire ⁊ emollire. quinto medicinarum.

¶ Alicuius ex medicinis pũgitiuis virtus est calida sicut acutus ⁊ amarus: ⁊ alicuius ex ipsis pungitiuis est frigida sicut acetose. sed acutus sapor est debilior his tribus saporibus: ⁊ omnium medicinarum virtutes ꝓm magis sunt inequales: ⁊ aliqua est composita ex rebus inequalibus: ⁊ ideo cum saporantur eorum sapor inequalis inuenitur. quarto medicinarum.

¶ Oẽ qꝺ apparet per odorem vel saporẽ: vel per vtrunq̧ simul ex acuto est pungitiuũ ⁊ calidũ: ⁊ est virtut icisiue ⁊ attenuatiue: ⁊ similiter sunt oĩa aromata. Cum v̄o aromata saporas apparet tibi ꝙ habeant caliditatem minorẽ reb⁹ acutis: ⁊ omnia i q̃bus est sapor bauraceus vel salsus sunt ꝓm magis horum statuũ: videlicet virtutis attenuatiue ⁊ lenitiue ventris: ⁊ in re amara v̄tus ẽ silis attenuatiue que non minor est virtute bauracee ⁊ salse. Particula sexta de consilio.

¶ Oẽs res amare cũ caliditate sua sunt sicce: sed in aliq̃bus reruꝫ acutaꝝ amaritudo: ⁊ humiditas multa mixta cũ sua calitate iuenitur: ideo ꝯuertimur ad comedenduꝫ

res plurimas q̃ sic sunt.iiij.medicinarum.
¶ Medicine mundificatiue absq̨ punctione sunt hec fa
rina fabarum:aqua farris ordei semen lini subfrixum ⁊
coagulatum quod fit ex ficubus siccis:⁊ sappa est virtutꝭ
mũdificatiue ⁊ clarificatiue:⁊ ẽ remota a re acuta:⁊ ma/
gis mundificatiue istis sunt terbentina olibanum ⁊ mel
dispumatum:⁊ fortius mũdificatiue istis sunt farina oro
bi radix ireos:⁊ radix oppoponaci.vij.miermir.
¶ Medicine facientes cessare dolorẽ veterez siue causa
doloris sit humor siue võtositas frida vel cal'a cũ q̃cũq̨
sba sit humor sũt cal'e sicut ẽ cal'itas corpis:vel sicut cal'i/
ditas que ẽ i p̊ gradu:⁊ est cum eo subtilitas sube in tan/
tum ꝙ alleuiat diminuit digerit:⁊ purgat id qđ est dige/
stu m:⁊ compellit a poris:ac ideo non oportet:vt sit in eis
stipticitas penitus.
¶ Medici nominãt medicias lenitiuas illas que remol/
liunt corpa dura ĩdurata ex frĩditate:⁊ maxie cũ ẽ ĩ ipsis
corpibus supfluitas ɔclusa sicut ẽ ĩ apate duro qđ medi/
cine nõ calefaciũt forti calefactõe:⁊ nõ sunt valde siccati
ue ne dissoluãt qđ ẽ collectũ ĩ sui p̃nº:⁊ ipsaꝝ cal'itate sꝑ
ẽ fortior cõpl'one corporis dissoluens eius duriciẽ:sicut ẽ
armoniacũ bdelium:sigia ɔfecta:ouoꝝ vitella ⁊ adipes.
v.medicinarum.
¶ Ad generandũ putredinẽ:⁊ saniẽ medicis melior ẽ illa
q̃ cal'a est ⁊ humida sil'is cõplexioni corporis humani:⁊
melior ad lauãdũ ẽ aqua tepida:vel aqua cũ oleo mixta:
⁊ melior ad instillãdũ ẽ oleũ tẽperate cal'itatis:⁊ melior
ad emplastrandum farina frumenti cũ aqua ⁊ oleo mix
ta.v.medicinarum.
¶ Medicie oẽs que vrinã ꝓuocant forti ꝓuocatiõe sunt
cal'itatis fortꝭ sicut semina specierum apij:⁊ feniculi gla/
dioli dauci siseleos.fumu gladiolꝰ ⁊ azaꝝ:⁊ medicie frã/
gẽtes calculũ sunt cal'itatꝭ debilis:q̃ cal'itate debili neces
sario ĩcidũt ipʒ:q̃r cal'itate forti:⁊ siccitate calculus ɔgre
gat̃ queãdmodũ radices sparagi:radices brusci:vua:la/
pis iudaicꝰ:vitrũ vstũ:⁊ acetũ sqlliticũ.v.miermir.
¶ Medicine cõpetẽtes ad gñationẽ lactꝭ ꝓuocatõe san/
guis mẽstrui:⁊ ꝓuocatõe vrine sũt oẽs cal'e ⁊ sicce ineq̃/
lis tñ vtutꝭ cal'itatis ⁊ siccitatꝭ:q̃r que calefaciũt cal'itate
tẽpata:⁊ nõ siccant cõpetunt ad generatõez lactis.⁊ que
magis calefaciũt:⁊ ñ siccãt siccitate forti ꝓuocant sangui
nẽ menstruuz:⁊ que ex his cõposite sunt prouocãt vrinã
magꝭ:nec ꝓuocãt sanguinẽ mẽstruũ:nec generãt lac.⁊ ħ
genus appropriatũ est eis.⁊ ꝓpterea diuretice nominan
tur.v.medicinarum.
¶ Ait Moyses.q conat̃ rõnes scire q̃s scire non ẽ necesse
deducit̃ ad modicitatẽ ĩspectõis reꝝ quas scire ẽ necesse
Et ꝑꝑ hoc ɔsulo sciẽdas eẽ nãs medicinaꝝ q̃ sepe veniũt
ĩ opatõe ⁊ vbiq̨:quaꝝ noĩa sunt cognita:⁊ ĩtrãt corpꝰ.Et
ego sup his oĩbꝰ teneo me cum filio euferi ex certitudie
quã dixit ĩ libro suo ꝑ dicta.H.⁊ alioꝝ:⁊ sup aliqbꝰ ex me
tallis teneo me cum Auicenna.
¶ Medicie tẽpate ĩtra cal'itatẽ ⁊ frĩditatẽ:⁊ sicce i.ij.gra
du sũt tres:⁊ sũt cortices citri macis:⁊ lẽticule:⁊ ipe tẽpa
te ⁊ sicce i p̊ gradu sũt tres:⁊ sunt coriãdꝝ semia sparagi
⁊ oleũ:⁊ ipse tẽpate ⁊ humide i p̊ gradu sunt tres:⁊ sũt se/
belten mãna ⁊ cassia fistula:⁊ auꝝ ẽ tẽpatũ ĩtra duo ɔ̃ria:
⁊ ẽ subtile.omnium summa decem.
¶ Medicine cal'e ⁊ sicce i p̊ gradu ꝓbate ĩ opatiõibꝰ suis
sunt.xxvij.⁊ sunt risũ:anzarutũ:sticados:corona regia:sꝗ
nãtũ:camomilla:sericũ:tamariscꝰ:caul':caul' saracenꝰ:co/
riãdꝝ:volubil':zuchaꝝ:cipssus:vernix:sene:phisticus:pu
bea:cardomeme:lupinꝰ:enistꝰ:tamar:eupatoriũ:agaricꝰ:
lapis iudaicus:⁊ iacintus.
¶ Et q̃ opant̃ sepe ex cal'is in p̊ gradu:⁊ siccis i.ij.sunt me
dicine octo:⁊ sũt:absinthiũ:orobũ:cuscuta:spica:sercasuz
peonia:fumus terre:⁊ ozimum.
¶ Et calide in p̊ gradu:⁊ tempate intra siccitatẽ ⁊ humidi
tatẽ:vel satis parũ sicce sũt medicie.vij.⁊ sunt semẽ lini:
frumẽtũ:laudanũ:mehelebũ:storax:mãna:⁊ pinus.
¶ Medicine cal'e ⁊ humide in p̊ gradu q̃ frequẽter veni/
unt i opatõez sũt.ix.⁊ sunt cicer:faseolus:amigdale:ligua
bouis:musa:attriplex:sisamus:iuiuba:⁊ iringi.
¶ Medicine frĩde ⁊ sicce in p̊ gradu q̃ operant̃ sepe sunt
.xxxv.⁊ sũt mirtꝰ:lanugo arboꝝ:acacia:emblicꝰ:mirabo/
lanꝰ citrinꝰ:mirabolanꝰ chebulanꝰ:mirabolanꝰ ĩdus:co/
rasene:faba:glans:castanea:bedeguarde:corallꝰ:rosa:za/
rola:acetosa:tribulꝰ:pirꝰ:hipoqstidos:mocũ:nebacũ:⁊ est
spẽs zarole:rubꝰ:ordeũ:moꝝ malũ:sciocha:citoniũ:gra/
natũ acetosum:acetũ:cauersen:salix:smaraldus:perla:ar
gentum:⁊ lapis ematites.
¶ Medicie frĩde ⁊ humide in p̊ gradu sunt.ix.⁊ sunt pru
na:spinachia:viola:scariola:nenufar:cerasa:blitis:sicla:⁊
malua:cuius caliditas est tepida:⁊ frigiditas modica:⁊
humiditas temperata.⁊ melius quod ex ea est:est suc/
cus radicis eius.
¶ Medicie cal'e ⁊ sicce i.ij.gradu q̃ opãt̃ sepe sũt.xxxiiij.
⁊ sunt vrtica:ozimũ:gariofili:abies:balsamꝰ:nux musca/
ta:yua:aristologia:zedoaria:aspaltũ rubeum:lacca:rapa:
mastix:muscus:ambra:lignũ aloes:felẽge:reubarbaruz:
spica:narciscꝰ:cheiri:ceseminũ:scolopendrion:hermoda/
ctilus:prassiũ:aloes:cartamus:mel:auellane:daucus:bo/
rax:lapis lazuli:alumen:sal:⁊ coagula.
¶ Medicie cal'e in.ij.gradu:⁊ sicce in p̊ vel in p̃nº secũdi
gradus sũt sex.⁊ sunt nux:crocus:balaustia:olibanuz:lili/
um:⁊ ficus sicca.
¶ Medicine cal'e ⁊ humide in.ij.gradu sunt.vi.⁊ sunt se/
bestẽ:eruca:grana colcolis:lingua auis:mugetũ:⁊ vargil
idest nux indica.
¶ Medicine frigide ⁊ sicce ĩ.ij.gradu sunt.xij.⁊ sunt ver/
beris:balaustia dragagantũ:lingua arietina:memithe:su
mach:campanus:galla:solatrum:gummi arabicum:ribe
sum:⁊ psilium:⁊ est temperatum inter humiditatem ⁊
siccitatem.
¶ Medicine frigide ⁊ humide in.ij.gradu sũt.xi.⁊ sũt bli
tis:pepones:cucumeres:citrullꝰ:melonꝰ saracenꝰ:lenticu
le:aque fungi:grisomilla lactuca ⁊ persica.
¶ Medicine calide ⁊ sicce in.iij.gradu que opant̃ sepe sũt
lx.⁊ sunt assa fetida:oppoponacũ:armoniacuz:bdelliũ:se
rapinum:scamonea:galbanum:anisum:cicuta:ciminum:
carina:semen feniculi:nigella:anetum:sandonicum:alle/
um:sathar:mentastrũ:cepe:squil le:ruta:sercasum:sapar:
apiũ:checcabre que sicca est in p̊ gradu.⁊ auicẽna dicit ꝙ
est calida in p̊:namicha:sauina:daucus:gladiolus:epithi/
mum:polipodium:caputpurgiũ:colloquintida:grana in/
dici:elleborum:hipericon:mirra:grana bani:grana bal/
sami:isopus:azarum:cor sephum:crocum:memiram:can
torium:cardumeni:mumia:darsegni:serneb:⁊ dicit̃ phi/
lingẽ:amomum:origanum:solica:costus:gariofili:galan
ga:dorimegi:cubebe:menta:sisimbrium:⁊ castoreum qđ
est siccum in.ij.gradu.
¶ Medicine calide ⁊ humide in.iij.gradu sunt due.⁊ sũt
ziziber:⁊ cepe.Et medicie cal'e in.iij.gradu ⁊ humide i p̊
sunt due ⁊ sunt gembuti idest grana zelini siue piper ni/
grum ⁊ prassia.
¶ Medicine frigide ⁊ sicce in.iij.gradu sunt.ix.⁊ sunt ius
quiamus:bungi:mandragore:camphora:spodiũ:feufel:
sandali:tamarindi:⁊ sanguis draconis:⁊ dicitur catar si/
ue muscen.
¶ Medicine frigide ⁊ humide ĩ.iij.gradu sunt.iiij.⁊ sunt
portulaca:semperuiua:fungi:⁊ virga pastoris i qua ẽ acui
tas ⁊ est bona apostematibꝰ calidis:⁊ incidit apostema.

ta:⁊ in egypto dicitur codas.
¶ Medicine cal'e ⁊ sicce in.iij.gradu q̄ sepe veniūt in ope
ratōem sunt quatuordecim:⁊ sunt piper:pip longū qđ est
minoris siccitatis:sinapis:piretruz: pediculus elephātis:
cōdes:laureola:nasturtiū:satharegi maudane:meserion:
euforbium:porrum cuius sunt species:⁊ cepe cuius sunt
species ⁊ habet humiditatem.
¶ Papauera sunt frida ⁊ sicca i.iij.gradu.⁊ sūt sōnū ꝓuo
cātia.Sūma medicinaꝝ q̄rū necesse ē scire i plurib⁹ opa
tiōib⁹ ducentumsexagintaquinqꝫ.
¶ Ex medicinis q̄ nō itrāt corp⁹ ⁊ opant̄ sepe exterius tē
perate iter caliditatē ⁊ friditatē sunt q̄tuor:⁊ sunt cera li
targirū atalmia ⁊ liciū:Atalmia ⁊ liciū sunt sicce in.ij.gra
du.⁊ litargiꝝ siccū ē modicū:⁊ cera tēpata est iter siccita
tē ⁊ humiditatē.Et fride i p̊ ⁊ sicce in.ij.gradu sunt ceru
sa abluta:⁊ plūbū ē frigidū ⁊ humidū in.ij.gradu.Sūma
oiuz decē ⁊ q̄ nō itrāt corp⁹ ⁊ sunt calide ⁊ sicce in.iij.gra
du sunt sex.⁊ sunt pix colofonia vitreolū cui⁹ sunt spēs ⁊
modicū ex eo itrat corp⁹.Auripigmētū cuius sunt speci
es:sal armoniacum ⁊ os vstum ex quo modicum intrat
corpus ⁊ fella animalium.
¶ Sūma oium medicinaꝝ veniētiū sepe in opatōez exte
rius quaꝝ necesse est scire gradum sunt viginti.
¶ Colera nālis que noiat̄ citrina venit in opatiōez medi
cine:⁊ colera q̄ dicit̄ viridis est minoris caliditatꝪ col'a ci
trina:⁊ cā viriditatis ipsius est humiditas dominans su
pra ipsam.color vero citrinus cum comburitur redditur
niger.x.medicinarum.
¶ Fel bouinuz est fortius oi felle q̄drupedū.⁊ p⁹ bouinū
fel vrsinū:⁊ post vrsinū fel caprinū:⁊ post caprīnū fel porci
nū:⁊ porcinū fel ē satis debili⁹ istis.x.medicinarum.
¶ Fella volucꝝ oia sūt acuta calida ⁊ sicca ⁊ fortia valde.
⁊ fella galloꝝ ⁊ gallinaꝝ sunt illis fortiora.⁊ iō i medicie
opibus min⁹ intrant.x.medicinarum.
¶ Sedū est miraculū magnū.qꝛ dū tāgit corp⁹ fridū soli
dat̄ secū:⁊ ꝯcludit ei⁹ poros:⁊ cū tāgit corp⁹ cal'm dissol
uit ipsum.vi.ingenij.
¶ Cerotū fcm̄ ex trib⁹ ꝑtib⁹ olei:⁊ duab⁹ cere deductū cū
aq̄ frida ⁊ modico aceti ⁊ ifridatū actual'r ifrigidat:⁊ hu
mectat mēbꝝ qđ vis ifrigidare.⁊ cū calefit.s̄.corp⁹ remo
ue ipm ⁊ fac aliud.Et sil'r succi fridi cū aqua ordei:⁊ ace
to in q̄bus itincta est aliq̄ petia de pāno subtili lineo:⁊ in
frigidat ea.x.ingenij.
¶ Cataplasma fcm̄ cū milio est siccū ⁊ leue:⁊ fumositas q̄
procedit ex illo non est pungitiua aliquatenus nec noci
ua.xij.ingenij.
¶ Empl'm fcm̄ ex farina frumēti aqua:⁊ oleo coctis cocti
one temperata est aperitiuū magis q̄ꝫ empl'm fcm̄ ex pa
ne:⁊ empl'm fcm̄ ex pane cocto in aqua ⁊ oleo suffocato.q̄
premodis decoctōe multa coquunt̄ pl⁹ illo est dissoluti
uū rōe salis ⁊ fermēti q̄ sīt i pane.Et empl'm fcm̄ ex fari
na ordei aqua decoctiōis radicis altee ⁊ oleo decoctis si
mul plurima coctione distillatiuum est magis isto.secun
do ad Glauconem.
¶ Dixit cōplutus in ītroductorio suo.Sirup⁹ rasen cum
melle apum factus aromatibus:⁊ musco dicitur sirupus
regum:⁊ est bonus senibus ⁊ humidis ad ipsorum humi
ditatem superfluam dissoluendam.Et est bonus dolori
bus iuncturarum ex frigido: corroborat stomachum ⁊
cor:euigilat appetitum ⁊ auget coitum.Et dixit in codez
libro ꝙ selica expellit venenum scorpionum ⁊ aliorū ani
maliuz.⁊ ē bona his bonitate cognita:⁊ constringit matri
ces mulierum cum sibi mulier eam supponit:vel sedet ī
aqua decoctionis ipsius.Dixitqꝫ in eodez libro ꝙ blacte
bisantie sūt bone mulieri facto ex eis suffumigio sibi aut
date ei ad bibendum contra suffocationez matricis:⁊ cō
tra epilepsiam pōderis exagij min⁹ cum sirupo pomoꝝ:
⁊ similiter miua muscata est bona suffocationi matricis:
⁊ tremori cordis.

¶ Explicit particula vigesimaprima.

¶ Incipit particula vigesimasecunda de medicinis ope
rantibus a substantia sua.

Nuenio medicinas operantes cū vtuti
b⁹ suis:⁊ opātes cū tota sb̄a sua
sicut i p̄ntib⁹ dico.Par.vi.đ tyriaca.ad cesarē.
¶ Capita soricina cōbusta ⁊ cū melle ipastata
⁊ apposita.s̄.locū alopitie gn̄ant ī ea capillos:⁊
sil'r fimus soricū tritus cū aceto ē vtilis alopitie.⁊ sil'r est
ei vtilis vestis vipere trita cum melle apposita supra lo
cum.Eadem particula.
¶ Cerebrum cameli desiccatū ⁊ datū ī potu cū aceto epi
lentico confert ei.⁊ simile mustelle cerebrum operatur.
Eadem particula.
¶ Cerebꝝ vespertilionis cum melle est bonū aque ī ocu
lum descendenti.Et idē operat̄ cerebꝝ pecudis ⁊ colliri
um:qđ fit ex felle istricꝪ cū melle cōmixtū est bonū aq̄ in
oculum descendenti.⁊ fel nisi cum oleo irino ē bonū de
bilitati visus.Eadem particula.
¶ Cerebrum pecudis ex quo liniuntur:⁊ fricantur gingi
ue infantium festinant ⁊ sine dolore producunt dentes ī
eis ⁊ cornu damme combustum tritum ⁊ mixtuz cum vi
no dolori dentium confert cuz ex illo aliquid apponitur
eis.Eadem particula.
¶ Cornu thauri limatū:⁊ cum aq̄ bibitum coercet fluxuz
sanguinis e naribus.Et idem operantur ossa coxarū ipsi
us.Eadem particula.
¶ Cauilla vacce cōbusta:⁊ cum melle bibita purgat asca
rides a veneno.Eadem particula.
¶ Uermes luti triti:⁊ dati ī potu dn̄o ictericie purgat cor
pus ipsius eadez hora:⁊ sarabiones buliti in oleo ex quo
aliquid guttatim in auriculas fuerit infusum faciūt cessa
re eius dolorem ipsa hora.
¶ Cauilla vacce combusta ⁊ bibita cum sirupo acetoso at
tenuat splenem grossum:⁊ incitat coitū.Eadē particula.
¶ Pinguedo anatis eliquata:⁊ cum oleo rosato mixta cō
fert apostematibus inflammatis:⁊ corium cete combu
stum confert apostematibus grossis:⁊ cācer fluuij pista
tus:⁊ supra grossum apostema appositus dissoluit illud.
Eadem particula.
¶ Lac vaccinum confert vulneribus intestinorum: ⁊ ca
storeū confert corpori rigido manifeste.Eadē particula.
¶ Pinguedo cocodrilli apposita loco morsus cocodrilli
ipsa hora appositōis sanat egrū.Et sil'r mustellaꝝ capita
pistata:⁊ apposita.s̄.locū morsus vipe extīguit dolorē ipi
us paulatim paulatim.
¶ Ex vapore r̄sultato a lapide marcasite calefacto.s̄. quē
irroratū est acetuz cui vapori mēbꝝ hn̄s apa duꝝ obuiat
vidi in dissolutōe ipsius miraculū ac si operatū fuisset ar
te magica.Eadem particula.
¶ Radix peonie ligata ⁊ appensa collo pueri epilētici cu
rat eum:⁊ hoc ab experto cognoui:⁊ assa fetida ī hoc peo
nie similis inuenit̄ ⁊ ipsa etiam est bona apostemati vuu
larum:⁊ nigellum frixum ligatum in petia leui calidum
⁊ odoratum a patiente corizaz confert ei.Et ex filis seri
ci maris tinctis ex argibuen quibus strāgulata est vipe
ra iuolutis collo patientis apostema scrofe vel aliqđ alio
rum apostematum que oriuntur in collo vidi miraculuz
miraculoꝝ taliter competunt eis.vi.medicinarum.
¶ Stercus canis cibati ossibus qđ coloris est albi durum
absqꝫ malo odore siccatum tritum ⁊ datuz in potu domi
nis suffocationis ⁊ apostematum gutturis cū aliqua me
dicinarum eis competentium confert eis:⁊ datuz in po

tu dño dissinterie epatice cum lacte qđ est coctum lapide aut ferro candenti confert ei. Et confert hoc similiter vlceribus veteribus commixtum cum aqua medicinaruz suarum: ⁊ cõmixtum cum medicinis dissolutiuis: ⁊ confert apostematibus duris. x. medicinarum.

¶ Fimus pueri qui cibatus ē dieb⁹ trib⁹ pane facto in focculari lupinis ⁊ vino modice temperato: ⁊ se repletõe abstinuit q̃rto die accept⁹ ⁊ desiccat⁹ trit⁹ ⁊ ĩpastat⁹ cũ melle: ⁊ appẽsus collo ei⁹ cui accidit apostema gutturis: ⁊ si ē in periculo sanat illud. x. ingeny.

¶ Fimus lupi cibati ossibus cuius color est albus datus ĩ potu hñti colicũ dolorẽ facit ad cessatiõez ipsi⁹ doloris: ⁊ forte ipsum morbum nõ ɔfirmatũ sanat: ⁊ forte sui aduẽtus in illo qui consueuit illud habere erit debilis cũ acciderit ⁊ appensus in patiente ipso confert ei vtilitate manifesta. x. medicinarum.

¶ Fimus capre cum farina ordei mixtus ⁊ impastatus cũ aceto dissoluit apostemata dura: ⁊ apostema genu ⁊ duriciem splenis: ⁊ non curantur cum hoc corpora humida: sicut sunt mulieres pueri ⁊ etiam eunuchi. Et fim⁹ bouis quo hidropici fricantur frequenter est eis bonus bonitate magna: ⁊ impastatus cum aceto dissoluit apostemata dura. x. medicinarum.

¶ Fimus pecudis siccatus: ⁊ mixtus cum aceto curat porros: ⁊ carnem superfluam: ⁊ plagas ex adustione ignis factas ⁊ formicam in qua gressus formicarum sentitur. decimo medicinarum.

¶ Fimus columbarum tritus ⁊ cribellatus quo fricantur membra diu egra calefactione indigentia est eis bonus: ⁊ similiter est bonus doloribus frigidis diuturnis sicut est podagra: emigranea: ⁊ soda: ⁊ dolorib⁹ vẽtris: spine renum ⁊ iuncturarum. x. medicinarum.

¶ Cognosco virum quẽdam qui fuit nostri tempore dantem ossa humana combusta in potu aliquibus ipsis penitus ignorantibus: quid esset id quod offerebatur eis: ⁊ hoc quidem faciebat: vt ex bibitione ipsa non formidarent: ⁊ hic vir curabat cum his ossibus plures homines occupatos morbo epilentico: ⁊ iuncturarum dolore. secũdo medicinarum.

¶ Fimus gallinaceus siccatus: ⁊ datus in potu cum aceto patienti suffocationem ex fungis ꝓducit in illo vomituz humorum grossorum viscosorum: ⁊ euacuat eum. decimo medicinarum.

¶ Cancri fluuy combusti in olla eris rubei ex cinere quorum parte vna recepta gentiane parte media: ⁊ olibani parte decima partis: ⁊ dati in potu morso a cane rabido cum aque quantitate cocleary vnius magni sunt ei boni bonitate miraculosa: ⁊ similiter cinis predictorum cancrorum solus ei vtilis est satis: ⁊ non est ei vtilis cinis cancrorum maris.

¶ Pulmo vulpis desiccatus ⁊ bibitus sanat asma: vltima medicinarum.

¶ Frequens bibitio brody cucciardaruz: ⁊ bibitio ex corporibus suis curat colicam passionẽ. vltima medicinaꝝ.

¶ Uermes luti longi qui inueniuntur in terra cum foditur: aut laboratur pistati ⁊ superappositi neruo inciso iuuant ipsa hora sibi iuuamine miraculoso: ⁊ similiter bibiti cum sappa prouocant vrinam: vltima medicinarum.

¶ In aceto est specialitas que non inuenitur in sibi similibus incisioni cuius colligitur dissolutio ⁊ retentio fluxuum: ⁊ hoc est ex aliqua causa nature sue calide: ⁊ est in eo parua remollitio: ⁊ aceti natura est frigida debiliter: primo miermir.

¶ Splen asini siluestris vel equi siluestris siccatus tritus ⁊ in potu datus splenetico ponderis trium dragmarum cum quinq; vncys vini temperati competit illi. Septimo miermir.

¶ Ait Ebilule pater Maruen fili⁹ Zor specialitates multas probauit ipse filius Zor experimentator: cuius filius retulit eas mihi cum miraculis in perscrutatione bonitatum sui⁹: ⁊ probatione. Et licet alys aliquam quantitatem earum dixerit, tamen quia ip̃e fuit qui probauit eas: ⁊ scripsit eas in libro quem compilauit de cibis ⁊ misit cuidam regi Hispanie librum ipsum: quarum aliquaz quantitatem cum dictamine dixit inspexi: vt eas dicam nomine suo ⁊ sunt.

¶ Pondus granorum nouem smaraldi triti ⁊ cribrati datum in potu cum aqua ante cibum curat assellationes venenosas: ⁊ appensus supra habentem assellationes vel lenitates intestinoruz curat ipsum: ⁊ smaraldus appensus corroborat stomachum: ⁊ est vtilis epilepsie: ⁊ retentus ⁊ delatus in annulo corroborat stomachum in ore corroborat dentes ⁊ stomachum deferenti ipsum ⁊ expellit vomitum: ⁊ est bonus sincopi: ⁊ sententia smaragdi est sicut sententia tyriace: qꝛ non est cõmiscendum cum cibo: sed debz esse distantia temporis ĩtra ipsos ad minus per horas nouem.

¶ Inspectio in oculũ asini siluestris adiuuat sanitatez visus. etiaz est vtilis descẽsui aque in oculum: ⁊ dixit ꝙ hoc est sanum: ⁊ nulla dubitatio est in eo.

¶ Comestio capitis leporis eius. vz. qđ comedi potest ex capite est vtilis patienti tremorem: ⁊ inueni per experiẽtiã ꝙ est vtilis dormitatõi ⁊ paralisi: ⁊ ꝙ cib⁹ ex carnibus leporis calculum frangit.

¶ Inueni per expiẽtiam ꝙ bibitio aque vbi cocta est mastix est securitas egritudinum epatis ⁊ stõi: ⁊ potus aque vbi cocta sunt semia melonis ē securitas calculi ⁊ colliriatio ex auro ɔfortat visum ⁊ coquinatũ semẽ ĩ vase auri vel auꝝ mixtũ cum cognato generaliter corroborat corpus. Et cataplasmatio oculorum ex floribus rosaꝝ tenerarum securitas est in optalmia.

¶ Colliriatio fcã ex sirupo ro. zucharino ɔfortat visum ⁊ curat aquã in oculũ descendentẽ: certe hoc sanũ ē ⁊ ꝓbatum: ⁊ ego operor hoc ad confortationem visus.

¶ Inueni ĩ gariofilis tritis ⁊ cribellatꝭ ⁊ ĩpositꝭ in ꝓra capitis sero quolibet hiemis tpe securitatẽ corrizaꝝ: ⁊ hoc macis operat̃ in oĩbus partibus eius: ⁊ q̃libet species mẽtastri est minor ĩ bonitate gariofilis: ⁊ similiter cortex citri est minor mace.

¶ Frequens fricatio supra spinã ex oleo amigdalino dulci tepido est securitas incuruationis que accidit senibus: ⁊ hoc per experientiam est veruz: ⁊ cibatio ex rapis coctꝭ visui confert.

¶ Cibariũ fcm̃ ex capitib⁹ auiũ passeꝝ ⁊ maxime masculoꝝ: ⁊ cibariũ ex rapis coctis cũ carnib⁹ vel sine carnib⁹: ⁊ silr cibariũ ex pastinacis: ⁊ silr cibariũ ex pullis colũbarũ surgentibus in volatu: ⁊ silr bibitio ex aqua ciceꝝ: qđlibet. n. hoꝝ cibarioꝝ solũ adiuuat coitũ: ⁊ maxime cũ congregantur in cibario vno.

¶ Et dixit ꝙ colũbe turriũ ɔferunt paralisi: dormitatiõĩ cõplexionis: ⁊ tremori: ⁊ odor spũs colũbaꝝ in aerẽ resolut⁹ ē securitas egritudinũ ꝓdictaꝝ: ⁊ lauacrũ ex aq̃ dulci tepida est securitas emorroidarum.

¶ Indumentũ fcm̃ ex pellibus lepoꝝ corroborat corpora senũ ⁊ iuuenum: ⁊ fcm̃ ex pellibus agninis corroborat corpora iuuenum: ⁊ approximatio ad pelles gattoruz generat ptisim ⁊ consumptionem.

¶ Cibariũ fcm̃ ex radicibus vel caulibus curat raucedinẽ: ⁊ cibariũ ex citonys assis post cibũ ɔstringit ⁊ iocundat corp⁹: ⁊ cibariũ corticꝭ citri cõfortat coꝛ: ⁊ grana citri conferunt venenis: ⁊ cortex luminy ɔfert venenis, ⁊ idẽ faciunt frondes arboris eius.

¶ Libarium muri et aceti incidit id quod generat in ventre vermes. et cibatio ex persicis cum sui malicia confert fumositati oris stomaci. et idem operatur carasane sicut persicū et odor persicorum expellit sincopim. et pot⁹ succi frondium suarum occidit vermes.

¶ Oleum sinapis infusum in aurē surdam guttatim restaurat auditum. et similiter oleum tepidum infusum in aurem competit omnibus doloribus eius.

¶ Cortex interior ventris haberi desiccatus specialitate sui confert aque in oculum descendēti cōmixtus cū antimonio. et cortex interior vētris structionis sumptus cōfert specialitate sua stomacatis et calculum dissoluit.

¶ Carnes pullorum accipitris et noctue sunt saporis boni que corroborāt animā et cōferunt melancolie melācolice et ascēdētis. et cum hoc sunt vtiles permixtioni mētis.

¶ Pinguedo ericy opat ad multā erectionē virge et gn̄ationē superabūdantie delectatōis in coitu. et virga ericy desiccata trita et bibita operatur ad multā erectionē virge et idem facit virga damme specialitate sua quā habet.

¶ Iuiube spālitate sua quam hn̄t sunt bōe egritudini pulmonis meri pectoris et vesice: et sunt humide iclinate ad modicam caliditatem.

¶ Acetū vini remouet sitim et est potēs ɔfundere colerā: et corroborat animā. et mirobalani spālitate quam habent sunt boni stō. et balsamus sumpt⁹ ad pōdus medy miliarensis obuiat oib⁹ venenis. acquicq tritus et ex eo dētes fricati dealbat illos et a corruptione ꝓhibet eos.

¶ Faba spālitate sui corrūpit mentem. et lac specialitatem habet nocēdi cerebro. et aloes habet specialitatem nocēdi partibus ani. et colloquintida habet specialitatē nocendi epati. et Habire habent spālitatem generandi pediculos. Et ficus habet specialitatem debilitādi epar.

¶ Amigdalis est specialitas saluandi cerebri substātiā et saluādi in mēbris hūiditatem suā vera saluatiōe et nō generandi humiditatē alienā. et in zuccaro rosato ē specialitas corroborandi pulmonem.

¶ Lignū aloes specialitate quā hz est bonū stomaco corroborās ipsum. et est bonū ad expulsionem mali odoris ab ore et cardōes expellūt vētositatem a corpe. et odor altith remouet epilēsiam a pueris. et idē operat odor peonie sicut dixit Halienus.

¶ Finita sunt verba fily zor.

¶ Incipiūt vba Cōpluti i spālitatib⁹ medicia͞r qs inueīt.

Dixit Complutus aqua decoctionis cicerum nigrorum cum melle bibita trib⁹ diebus continuis sanat fortem dolorem podagre. et semen papaueris albi prohibet corrizā tam humoris calidi q̄ frigidi. et portulaca remouet appetitum luti.

¶ Et dixit oleū canapis spālitate quam habet ē bonū dolori auricule ex frigido curās ipsius egritudines diuturnas et aperiens opilationem sui.

¶ Caro vaccina cocta cū aceto spālitate quā habet ɔfert yctericie expellēs colerā citrinā p secessus colericos.

¶ Caro ericy desiccata et data i potu cū secaniabim ɔfert dolori renū et lepre et ydropisi carnose et epilēsie. et ē bona mingentib⁹ i lecto pueris cū cibantur carne ipsius.

¶ Et dixit porcelli maris et cōcule delmes cōbusti cum bibitur ex eis pondus dragme vni⁹ cū aliquo sirupo͞r constringentium sunt boni vlcerib⁹ itestino͞r et disinterie. et habēt magnā vim i reparatione ani cū pulueriżat⁹ fuerit ex eis et in locum suum reductus.

¶ Uitellū oui elixati cū aceto mixtū cū puluere galle simach et modico salis. et sumptū est vtile assellatiōib⁹ fortib⁹ et vlceribus itestio͞r. et semē eruce pistatū et mixtū cū ouis mediocriter coctis et modico salis qui inuenitur in stincis et sorbitum magnifice sperma auget.

¶ Cum sumit͞ ps vna radicis serpētarie sicce et ptes tres farine simile et cōmiscent͞ ipsa cum oleo sisamino et ipastā tur cū fermento saleq͞ et fit inde panis. et ex ipso pane sicco et trito et bibito ad pondus qnq͞ dragma͞r cum sirupo melleo condito māe quolibet remouet emoroidas et exhibit eas per tres dies. et ipsius bonitas in emoroidibus intrinsecis et extrinsecis ē cognita et manifesta.

¶ Et dixit cū sumuntur gūmi oliue et aloes epatic⁹: et ipastant͞ ipsa cū succo frondium psici et fiunt inde liciny sanant fistulas veteres et illā maxime que est in ano.

¶ Et dixit succus frōdiū arborum mali acetosi remouet malicias veneni mortiferi et pūctionū omniū aialiū venenoso͞r. et cū bibit͞ pondus vni⁹ dragme et medie frōdiū arboris mali acetosi sicca͞r cū trib⁹ vncys succi acetosi liberat hoc egrum a pūctione vipere et sanat eum.

¶ Et dixit frondes arboris gabire excitat mulierē ad appetendum coitū intantū q accidit sibi sicut accidit cattis in vsu ipsius clamāt et letant͞ et maxime flores eius.

¶ Galanga spālitate sua quā habet ē bona emoroidib⁹ intrinsecis et extrinsecis et maxie bibita: cum dedi: et lanugo arbo͞r est bona tremori cordis ex humore melancolico generato et est bona mulierib⁹ cum sedent in decoctionis ipsi⁹ aqua. et ciperus hz spālitatem eliquādi dissoluendi et frangēdi calculū ac ꝓuocādi vrinā.

¶ Hermodactil⁹ spālitate sua quā hz dissoluit apostēata podagre et emplastrizāt ex illo. et specialitate miraculosa quā hz ē bon⁹ emoroidib⁹ intrinsecis cū pōdus dragme medie. hermodactil⁹ ipastat͞ cū butyro pecudis veteri et supra locum egrum apponit͞ duob⁹ sero cum aliquātulo bōbice. et hec fieri non est necesse sero tertio.

¶ Aurum extinctū sepi⁹ in aceto ex quo lauat͞ ōs expellit omnem malum odorem ab eo et aptat illud. et aurum retentum in ore simile operatur.

¶ Et dixit lapis q̄ iuenit͞ i renib⁹ et vesica cōbustus et colliriatus mutat albulā veterem et nouam. Et similiter lapis sini albus adust⁹ et ablut⁹ cū aliq͞ ex medicinis mūdificatiuis est ei bonus.

¶ Et dixit Cristallus combust⁹ et ablutus et sumptus ad pondus vnius exagy cum vncia vna lactis asine est bonus rigori et tremori: et impastatus cum aqua et linitus supra mamillas prouocat lac et mundat albulam. hec oia facit ex specialitate quam hz.

¶ Explicit particula vigesima secunda.

¶ Incipit vigesimatertia pticula de diffinitiōib⁹ egritudinū et nominū q̄ nō bene a medicis dignoscuntur.

Repletio quo ad vasa ē augmētatio quātitatis sanguis multa ei⁹ q̄litate remanēte laudabili fm nām sui et repletio quo ad virtutē est permutatio qualitatis sanguis: aut in rē acutā aut in rē pūgitiuam aut in hūores crudos indigestos q̄ virtutē mēbri debilitat et aggrauat et si sit quātitas parua sui B ꝓbat͞ particula octaua de flōmia et particula de multitudine.

¶ Impossibile est inueniri sanguinē pu͞r in corpore quin sit admixtum sibi aliqd colere citrine. colere nigre. flatis vel chimi aquosi. et a me multitudo sanguis intelligitur sicut chimo͞r intelligitur multitudo.

¶ Chim⁹ quē nominat. G. in pticula de multitudine indigestum ex quo dixit gn̄ari ydropisim carnosam. Et illud qō residet i vrina simile farro fabarū decocto. et est vna spērum flatis qō in locis plurib⁹ noiat grossum.

¶ Sanguis erugineus est sanguis subtilis aquosus cuius virtus ē venenosa mala acuta et sanguis aqueus est sanguis calidus stabilis et quietus, secundo expositionis ei⁹ in secundo epidimiarum.

¶ Chimus est humiditas que reperit̃ i corpore animalis. ⁊ chilus est humiditas que reperitur in fructibꝰ cum comeduntur vel constringunt̃. Expositiõe eiꝰ i pᷓio hũoꝝ.
¶ Humiditatis arboꝝ due sunt species. vna q̃ est per cõstrictionem. ⁊ alia est per fluxum fluentez. Prima ẽ duobus modis aut sicut accidit de vuis granatis citonys et his similibus cuz ꝯstringunt̃. aut sicut accidit ex frondibus cum terunt̃ ⁊ cõprimuntur: ⁊ has hũiditatis species antiqui nominant chilos. Et secunda ẽ tribꝰ modis: aut ẽ subtilis sicut suba aque: ⁊ dicit̃ lacrima. aut substantia lacrime sicut illa que fluit a ramis cum findunt̃ ⁊ nominatur lacus. aut est grossioꝛ lacte. Et nominatur gumi. scd̃o expositiõis eius supra librũ Pthimei.
¶ Frumentum subtile est illud supra qd̃ dominatur medulla frumenti. grossum supra qd̃ dominat̃ furfur. secundo ad Glauconem.
¶ Differentia inter sudorẽ ⁊ odorem est hec. q꞉ sudoꝛ est humiditas subtilis ex humoꝛibus generata. ⁊ odoꝛ ẽ fumositas ab humoꝛis substantia resoluta. Expositiõe eiꝰ in resolutione humoꝛum.
¶ Cibꝰ nõ dicit̃ digestus cũ descẽdit in stõm ⁊ redit in pticulas minimas mollitione sui in eo. sed digestus dicitur cum redit similis spẽi corpoꝛis qd̃ est ab illo cibandum. particula sexta de consuetudine.
¶ Colerã rubeã vel citrinam consueuerũt medici nominare semel vel pluries verbis publicis colerã absq꞉ coniunctione nominis denotãtis colorẽ ipsiꝰ: ⁊ cũ voluerunt nomiare aliquã ex spẽbus colerarũ aliaꝝ nomẽ coloris cum ipsa adiunxerunt. vltimo ciboꝛum.
¶ Mẽbra corpoꝛis ⁊ humoꝛes cũ corrũpunt̃ nõ dicimꝰ putrida. putredinẽ võ vocamꝰ corruptionẽ illã cui odoꝛ fetidus est cõiũctus. quinto medicinarum.
¶ Spiritꝰ ẽ aeris ingressus in guttur ⁊ cannã pulmonis: ⁊ spũs est ea q̃ per dilatationẽ ⁊ constrictionẽ arteriaruz est actio in corpoꝛe to o. tertio moꝛboꝝ ⁊ accidẽtium.
¶ Egritudo existens in iuncturis omnibꝰ dicitur propꝛie doloꝛ iuncturarum ⁊ que est in iũctura scie tantũ dicitur passio scie. ⁊ que est in pede dicitur podagra. ⁊ egritudo que diffundit se ad iuncturas omnes accidit ex chimis i iuncturis augmentatis extendẽtibus neruos qui circũdant ipsas. ⁊ qd̃ effunditur ad iuncturas multotiens est chimus grossus. decimo miermir.
¶ Egritudines dicte ciuiles sunt que habitatoꝛibus alicuius terre multotiens accidunt aliquo tẽpoꝛe vel instãti ex terre aere aqua vel cibis quibꝰ habitatoꝛes ipi vtũtur expositione eius in pꝛima ventoꝝ ⁊ aquarum.
¶ Egritudines pestilentiales sunt q̃ generaliter accidũt annoꝛum aliquo hominibus alicuius terre ex mutatiõe aeris ipsius aquarum vel ciboꝛum aut ex mutatione oium hoꝛum trium. eadem particula.
¶ Ptisis ẽ subalis hũiditatis corpoꝛis cõsumptio ⁊ dsiccatio quam moꝛs seqtur: ⁊ ptisis accidit ex vlcere pulmonis vel ex mala cõplexiõe vel ex cã alia: sed ptisis prop̃e nominat̃ desiccatio hũiditatis corpis q̃ ex pulmõis vlcere gnat̃. secũdo expositiõis eiꝰ in pᷓia epidimiaꝝ.
¶ Matrix dr̃ neruus similiter mẽbrũ muliebꝛe ⁊ virile neruus dr̃. q꞉ quodlibet hoꝝ mẽbroꝝ assimilat̃ neruo in tẽsione dilatatiõe retractiõe albedine ⁊ sanguis abstinẽtia: ⁊ mẽbra huius sũt cõposita ex neruo ligamẽto ⁊ choꝛda. pᷓio expositionis eiꝰ in sexto epidimiaꝝ.
¶ Cum in corpoꝛe dñat̃ siccitas sola dicit̃ ptisis simplex siue fit ex cibi defectiõe volũtaria siue nõ: ⁊ cum dñanti siccitati adiũgitur frigiditas dicitur ptisis ꝯposita ⁊ hec accidit senibus vel ei q incidit i similẽ moꝛbũ: ⁊ cũ dñanti siccitati adiũgitur caliditas dr̃ ptisis cõposita ⁊ hec accidit in febꝛibꝰ dependẽtibꝰ a mẽbꝛis coꝛpis: cuz võ hec complexio est in coꝛde inclusa dicitur ptisis vera. in particula sexta de ptisi.
¶ Ait moyses cũ attendis ea que dixit. G. d̃ rigoꝛe tremore oꝛripilatione ⁊ spasmo apparebit tibi q̧ nomẽ tremoris ⁊ rigoꝛis sunt duo noĩa vniuoca. Et medici de sui consuetudine nominãt tremoꝛẽ id qd̃ causatur defectõe virtutis sicut accidit deferenti impoꝛtabile pondus: ⁊ ãbulanti supra locum altum habẽti timoꝛem: ⁊ ex egritudie magna defectio: ⁊ nominant rigoꝛem id qd̃ causat̃ a peste in neruo firma ex contrarys rebus.
¶ Operationum voluntariarum totalis amissio dicitur dissolutio vel mollificatio. turbatio vero eaꝝ dicit̃ doꝛmitatio. ⁊ cursus ipsarum diuersus dicit̃ spasmus. quito moꝛboꝛum ⁊ accidentium.
¶ Et dixit in pticula pua d̃ pulsibꝰ amissio sensus ⁊ motꝰ est species dissolutionis.
¶ Doꝛmitatio est res cõposita ex tarditate sensus ⁊ tarditate motus. Et accidit doꝛmitatio ex fꝛiditate aeris impellẽte neruos. ⁊ accidit ex cõtactu cuiusdam aĩalis maris. ⁊ cũ pꝛimo mẽbꝛa doꝛmitãtur: ⁊ postmodũ insensibilia ⁊ imobilia reddunt̃ huius nocumẽti species dissolutio nominatur. quarto moꝛboꝝ ⁊ accidentium.
¶ Guttur est canna pulmonis. ⁊ cum nomino instrumentum vocis intelligo cãnã pulmonis. guttur ⁊ sifac qd̃ est intra guttur ⁊ intra cannam pulmonis guttur ⁊ sifac solidum est ⁊ grossum. septimo miermir.
¶ Ait Moyses. Qui exposuere libꝛos Galieni in nominibus aliquibus errauerũt: quoꝝ opoꝛtet me recoꝛdari. q̇dam ipsoꝛum tunicas mẽbꝛoꝛum interioꝛum nominauere i iuuamẽto mẽbꝛoꝝ sifacia: ⁊ dixere eẽ sifac stõi ⁊ sifac meri interiꝰ ⁊ exteriꝰ. ⁊ multiplicauere hec noĩa in libꝛo illo. Similiter dixere tunicas oculoꝛum sifacia ⁊ noĩauere pelliculam tertiam ex pelliculis nuche sifac. Hec igit̃ dicta non faciant te errare.
¶ Medici cousueuere dicere pulsum spissum q in pꝛincipio accessionis febꝛis ẽ valde puus ⁊ iequalis. Et dixere calorẽ spissuz accessionẽ ⁊ foꝛtificationẽ sui q̧ pꝰ iceptionem hoꝛripilationis fꝛiditatẽ extremitatũ ⁊ inclinationem ad somnũ in coꝛpoꝛe toto nullatenus eq̃les sunt.
¶ Cũ apponis digitos supꝛa arteriã: ⁊ deide eleuas eos ⁊ iterꝝ cũ apponis ipsos ⁊ iuenis motũ pulsus diminutũ h̃ stat pulsus deficiẽs appellat̃. Et cũ appõis digitos. s̃. arteriã ⁊ motũ iuẽis mãifestũ: ⁊ q̃tiescũq꞉ appõis iuẽis motũ ad diminutõez tẽdere quꝯq꞉ totaliter cessat hic status dr̃ plsus finitꝰ. ⁊ huiꝰ cã ẽ turbatio opationũ. io. pulsuuz.
¶ Pulsus debilis ⁊ puus motũ cuiꝰ fm̃ i appositiõe digitoꝝ supꝛa arteriã iuẽis minorẽ pmo aliquãtulũ: ⁊ tertiũ minorẽ scd̃o similiter eadẽ mẽsura. ⁊ q̃rtũ minorẽ tertio similiter et sic de singulis dicit̃ cauda soꝛicina. Qui cum perseuerat in paruitate q̃ sibi accidit ⁊ ñ mouet̃ ab ea talis pulsus dr̃ cauda soꝛicina stabilis. ⁊ cũ nõ cessat diminuere quousq꞉ talis pulsus dr̃ cauda soꝛicina finita: ⁊ cũ de puitate q̃ sibi accidit non cessat paulatiz crescere donec perueniet ad magnitudinẽ aliquã. ⁊ ẽ eq̃lis pmi plsus vl̃ ieq̃lis talis plsus dr̃ cauda soꝛicia toꝛnacia. pᷓio pulsuuz.
¶ Pulsus q iuenit̃ i medio sui grossus ⁊ in extremitatibꝰ subtilis dr̃ inclinatus ⁊ arcuatꝰ. pmo pulsuum.
¶ Febꝛis iclusa ⁊ febꝛis ꝯtinua sunt duo noĩa vniuoca q꞉ sinochꝰ dr̃ febꝛis iclusa ⁊ dr̃ febꝛis ꝯtinua: ⁊ dr̃ ẽt febꝛis adurẽs pp plurimũ calorẽ suũ. scd̃o crisis.
¶ Ubi dixit Galienꝰ ⁊ pbauit q̧ ꝯpositaꝝ febꝛiũ due sũt species. videlicet vna que cõponitur ex flegmatica ⁊ colerica: ⁊ alia que componitur ex febꝛibus alys intelligit̃ ipse q̧ febꝛis composita ex flegmatica et colerica est illa que incipit diuersis hoꝛis. ⁊ composita ex febꝛibus alys que inchoat vna hoꝛa. secundo febꝛium.

¶ Generationē apatis lacerti costarū febris sequitur: et sputus spissus et paruus et huiusmodi egritudo ē similis apostemati lateris qd caret sputo. Et differentia inter ipsas egritudines est ista: quoniam dominus huius egritudis non habet tussim: et in pulsu eius non ē duricia neqꝫ ē febris acuta vt ē febris apostematis lateris. et malicia spiritus in hac egritudine est minor q̄ in egritudie lateris. et aliqua horarum dum cōprimuntur supra locum egrum extra sentiūt dolorem. et cum digeritur hoc apostema dissoluitur sanies q̄ est in loco: et cū exit exterius ad cutem tūc indiget apertione. quinto scientiarum.

¶ Cataplasma est quodcūqꝫ corpus exterius calefacit. et sunt spēs eius quinqꝫ: humidū siccū pungitiuū mediū inter hec et temperatum. humidum vt vter vel vesica aqua calda repletis et similia. siccū vt tovalie calefacte ad ignem. sicum vt milium torrefactum. pūgitiuū vt sal calefactum in saccello positū orobū vel similia. Orobū autē virtute sua sufficit ad diuisionē humorum grossorum digōnem et dissolutionē ipsorum. medium vt ordeum et orobum pistata et cocta cū aceto forti tpato minus illo qui bibitur et in saccellis posita et similiter furfur tpatum vt approximatio corporis infantis puuli carnosi aut catuli canis et similiū ad corpus aialis. Expositione eius i scda morborū acutorum.

¶ Fricatio tpata est que cum calefieri corpus incipit prohibetur. septimo ingenij.

¶ Terre orietales sunt q̄ sunt posite in sūmitatibus mōtiū supra quos sol lucet tota die. Itē ciuitates orientales sūt q̄s pflat vētus orientalis: et ipsarum ps occidētalis ē cooperta et orientalis discooperta. et terre occidētales sunt contrarie istis. Expositione eius in secunda ventorum.

¶ Quodcūqꝫ vlcus cutis nō pforat et serpit nomio formicam. et quodcūqꝫ vlcus cutis pforat: et carnem serpit nomino corrodens. sexto expositiōis afforismorum.

¶ Coagulatio sanguinis multa ē sanguis tactui māifestus. particula sexta de apostematibus.

¶ Fistula ē vacuitas stricta in longū producta q̄ coadūatur in descensu supfluitatum in ipsam postmodū separatur. particula sexta de apostematibus.

¶ Cutis subtiliata valde q̄ diu in subtilitate ipsa pmāet: et nō cōsolidat se carni dicitur hec egritudo fistula et forte dr res absconsa. scdo Ad Glauconem.

¶ Carbo est apostema calidū cuius generatio est ex sanguine cui accidit ebulitio adeo q cutim cōburit. et hoc vlcus antecedit ampulla similis ampulle facte ex combustione ignis: et sequitur illud febris acuta q̄ supra patiētem celeriter dnatur. Particula sexta de apatibus.

¶ Et in pma particula febris vlcus noiatū carbo ex sanguine iclinato ad colerā nigrā valde calido gnatur.

¶ Cū mēbrū humiditatibus fluētibus ex ore venarum in ptes carnis eius vel lacerti vacuas sicut spōgia hūiditatibus satiatur dicit apa. et cum humiditates ipse putride corrodunt aliquam particulam carnis et alterius. et locus vbi putredo colligitur concauatur dicitur nascentia. Et cū humiditates nascentie intra quandā pelliculam dyafragmati similem includunt dicit dūbel. que humiditates cū sunt in cute tantum furunculi nominant et sūt calidi. peiores tamē sunt qui intra corpus sunt. et tunc furūculus ē dūbel similis que abinuicem non differunt nisi duricia tantū. Particula sexta de apostematibus

¶ Dixit Galienus in prima particula sexte expositionis epidimiarum nomen dūbel sm Ipocratem cadit supra omnia apostemata. et sm Galie. in locis pluribus similiter nomen ipsum cadit supra omnia apostemata. et i medicia verbis suis habet de oībus apatibus pdicare.

¶ Dumbelet et baruli vno humore generantur et non differunt nisi multitudine humorum tantum. et in barulis ē cum purgatione corporis procedendum. hic autem humor qui barulos generat cum est caliditatis parue accidit ex eo pruritus tantum. et cum est caliditatis magne accidit ex illo scabies. et cum est multe grossitudinis et multe frigiditatis ex illo accidit baruli lati. secundo expositionis eius in sexto epidimiarum.

¶ Rubea est egritudo que generatur ex superfluitatibus fluxis ad membrum compositis ex sanguine et colera citrina calidioris caliditatis sua naturali. vel ex sanguine calido et bulienti subtilis substantie fluxo in membris. et sclirosis apostema durum. s. est egritudo generata ex humore grosso et viscoso resudanti in membro cui accidit. et eius species sunt due. vna cuius non est sensus et ipsius impossibilis est cura. Et alia cuius sensus est debilis et ipsius difficilis est sanitas: et apostema qd dicitur saneagane. et est status ad mortem accidens: generatur ex sanguine valde grosso in loco profundato vbi spiritus perijt. et ipsius curatio est purgatio sanguinis pfundati in membro cum scarificatione profunda vel cum incisione loci vt exeat sanguis potius q̄ exire ab alio apostemate est necesse. secundo ad Glauconem.

¶ Cum apostema nominatum rubea infrigidatur et indurratur redit dissolutio eius difficilis. et nominatur id rubea dura. Et cum ipsum componitur cum apostemate molli dicitur rubea mollis. xiiij. ingenij.

¶ Loquutionis nostre est nomiare quodlibet apostema qd venit ad duriciem et doloris insensibilitatem sclirosim. et huiusmodi apostemata omnia vndequaqꝫ sanantur. vltima ingenij.

¶ Cum mala complexio membri vlcerati non est stabilis vlcus est digestionis difficilis ex humiditatibus cōfluentibus ad ipsum multis vel acutis. et dicitur vlcus hoc vlcus indigestum. et cum stabilis est mala complexio mēbri ipsius et dominatur supra membrum egritudo intātum q ex ipsius complexione mala corrumpitur membrum nominatur vlcus hoc vlcus malignum. et vlcus qd est malignum malignitata multa et forti vlcus fortissimū appellatur. pma et quarta catagenis.

¶ Sclirosis species due sunt. prima generatur ex flegmate grosso et secunda generatur ex amurca et fece sanguis: et ambo apostemata sunt magis dura absqꝫ dolore. et cognoscitur secūda species per colorem sui nigrum. particula sexta de apostematibus.

¶ Cancer est apostema qd generatur ex colera nigra. cuius due sunt species. vna generatur ex colera nigra pungitiua et corrosiua in carne effusa que totam carnem que est circa se vlcerat. et dicitur cancer vlcerosus: et alia generatur ex colera nigra temperata. et cancer sine vlcere nominatur. Eadem particula.

¶ Omnium apostematum cancrosorum generatio est a superfluitatibus melancolicis et he superfluitates ad inferiora corporis cum declinant et expelluntur ex ore venarum que sunt in ano vel ex ore venarum vulue p virtutem expulsiuam naturalem que est in eis talis expulsio sanguinis emoroydarum purgatio nominatur. et cum impelluntur ad crura generantur ex eis varices. Et cum impelluntur ad cutem totius corporis generatur ex eis lepra. secundo catagenis.

¶ Coadunantur in corpore ex corruptione multa vlcerum humor malus vel colera nigra vel colera sicut viride eris que serpit et inuadit membra circa se existentia et tātum q corrodit membrum sanum positum iuxta mēbrum egrum. et hec egritudo nominatur corrodens. Particula sexta de apostematibus.

¶ Corrodens dicitur vlcus qd corrodit interius. et mesera dr vlcus qd corrodit exterius. et mesera etiam dicitur lana

humida ꝛ non lana lutosa. Expõne ei⁹ in tertio humoꝝ.
¶ Idropisis carnosa dicitur idropisis: ꝛ dicitur leucofleg mantia. ꝛ species vtrea dicitur codunatio aque. quinto scientiarum.
¶ Et dixit i expositiõe sua i qrta affoꝛismoꝝ. Idropisis ti pani ẽ illa quã nominat Ipocras idropẽ siccam.
¶ Inflatio ẽ coadunatio flegmatꝭ subtilis ꝛ egritudo no minata ganeagãe ẽ pncipiũ moꝛtis mẽbroꝝ radicaliũ ꝑ ter ossa. Et cũ hec egritudo ẽ cũ coꝛruptiõe ossiũ dr̃ seca cules. pticula sexta de apostematib⁹.
¶ Differẽtia iter iflatiõẽ ꝛ apostema hec ẽ. qꝛ cũ appõis digitũ supra iflatiõẽ nõ se iclinat cutis ꝛ cuz pcutis au dis sonitũ sicut sonitũ tĩpani. ꝛ apostema molle cũ tãgis inclinat se ꝛ descẽdit vltima ingeny.
¶ Alopicia ꝛ tiria ẽ egritudo vna sed eaꝝ noĩa sũt iequa lia rõe figure loci. qꝛ dr̃ tyria egritudo capitis cui abra dunt̃ capilli. ꝛ redit loc⁹ tunc similis tyrie a pelle sua ex poliatc. primo miermir.
¶ Accidit cuti capitis quedã egritudo de genere aposte matis i quo fiũt minuta foramina humiditate subtili et viscosa plena ꝛ vocat̃ tinea. ꝛ accidit cuti capitis q̃dam egritudo huic similis cui⁹ foramina sũt maioꝛa ꝛ latioꝛa foꝛaminib⁹ tinee plena hũiditate simili fauo mellis ꝛ no minatur fauus primo miermir.
¶ Tinea ẽ vlcus minutũ qđ accidit cuti capitis ex q̃ fluit fumositas nõ subtilis vt aqua. nec spissa vt mel fluẽs ab vlcere fauoso q̃ ex flegmate salso boꝛacco generat̃. Par ticula sexta de apostematibus.
¶ Carni molli q̃ ẽ i iguinib⁹ subassellis ꝛ collo cũ aposte mata accidũt calida ꝛ glãdes loci idurãt̃ ꝛ crescunt hec egritudo nominat̃ scrofa. Eadẽ particula.
¶ Duricies testiculoꝝ dr̃ hernia carnosa sicut hũiditas aquea collecta. ꝛ pellicula iuxta testiculos posita dicitur hernia aquosa: sed hernia tobalie ꝛ hernia intestinoꝛum sunt nomina inuenta a modernis medicis. ipsi enim ap pellant omnia apostemata que sunt iuxta testiculos her nias. Eadem particula.
¶ Ex hũoꝛib⁹ generis colere citrine i capite regnãtib⁹ ge nerat̃ angustia ꝛ pmixtio mẽtis: ꝛ ex humoꝛib⁹ frigidis flegmaticis accidũt stupoꝛ ꝛ litargia. ꝛ ex hũoꝛib⁹ medi is inter ipsos timoꝛ subit⁹ cũ stupoꝛe iũct⁹ generat̃. Et h̃ egritudo ẽ pusilla permixtio mentis.
¶ Eger non dr̃ habere obstupefactiõẽ nisi q̃ stimulatus a somno difficile euigilat̃. Et eger cũ mot⁹ ab aliquo nõ difficile excitatur a somno huiusmodi somnus longus ꝛ non obstupefactio appellatur. ꝛ ex frigiditate cerebri ac cidunt ista duo. Expositione ei⁹ i secũdo affoꝛismoꝛum.
¶ Frenesis frigida q̃ dr̃ litargia generat̃ ex frigiditate cũ humiditate mixta cerebro dominãti: ꝛ cõgelatio genera tur ex frigiditate siccitati mixta que i cerebro dominãt̃ ꝛ vigilia generat̃ ex cerebri caliditate tantũ. vel ex cere bri caliditate cũ materia iuncta. Expositione eius in se cũda affoꝛismoꝛum.
¶ Et dixit in particula parua de pulsib⁹. Egritudo dicta obliuio accidit ex apostemate flegmatico qđ in diafrag mate cerebri generatur.
¶ Appoplexia ẽ cũ spirit⁹ aĩalis currere ad caput nequit vel ex genere de egritudine apostematis i cerebro gene rati vel ex repletiõe vẽtriculoꝝ cerebri humiditate fleg matica. ꝛ secũdũ quãtitatẽ accidẽtem huic egritudini ẽ ei⁹ grossitudo ꝛ foꝛtitudo. Expositione eius in secun do affoꝛismoꝛum.
¶ Aliqui antiquoꝛum inspicientes appoplexiam eẽ egri tudinem deiram demonum nominauerunt. ꝛ aliqui eaꝫ lunam. Lunam autem dixerunt quia in circulatione lu ne accidere consueuit. Et Plato imposuit ipsi moꝛbo no men demony quia capiti accidit ꝛ manifeste nocet loco dei. s. cerebro. quarta expositionis eius i libro ptbymei
¶ Mania ẽ pmixtio mẽtis cõtinua absq̃ febre. ꝛ frene sis ẽ pmixtio mẽtis cõtinua cũ febre. tertio expositionis eius in tertio epidimiarum.
¶ Melancolia egritudo melancolica ꝛ melancolia me lancolica nominatur. Expositionis eius in sexto epidi miarum.
¶ Amissio imaginationis necatio et congelatio dicitur. Et operatio ipsa lesa mediocriter permixtio mentis ꝛ cõ gelatio dicitur. Et amissio rationis scientie amissio noia tur ꝛ operatio ipsa mediocriter lesa mẽtis permixtio ap pellat̃. tertio moꝛboꝝ ꝛ accidentium.
¶ Speciẽ melancolie melancolice cui⁹ pricipium ẽ a sto maco aliqui antiquoꝛum nominant egritudinem cutis ventris inflatiuam ꝛ ascẽdente similiter inflatiuam. ter tio scientiarum.
¶ Egritudo quam medici nominant galeam ꝛ cheude ẽ quedam ex egritudinibus capitis scilicet soda vetus dif ficilis curationis que in principio sui leuiter nocet. ꝛ cuz egritudo ipsa pꝛolongatur accidunt domino ipsius acci dẽtia foꝛtia adeo q̃ non potest audire verboꝛum voces nec videre magnam lucem neq̃ magnam mutationem ꝛ stare desiderat in obscuro pꝛopter foꝛtem doloꝛem su um. tertio iuuamentoꝛum.
¶ Permixtio mentis que accidit ex frenesi quod ẽ apo stema calidum oꝛtum in cerebro aut in ei⁹ pelliculis nõ accidit subito sed successiue: nec cessat in hoꝛa declinatio nis febris. Et permixtio mẽtis que accidit in febrib⁹ adu rentibus. ꝛ que generantur rõe alioꝛum mẽbroꝛum acci dit subito ꝛ cessat cũ egritudiẽs ipse cessant. ꝛ permixtio mentis que oꝛitur ex apostemate dyafragmatis est pro xima permixtioni accidenti ex frenesi: ꝛ non cessat ipsa tpe status. quinto sciẽtiarum.
¶ Ex multitudine humoꝛis flegmatici grossi frigidi abs q̃ putredine in cerebro genera t̃ species vna obstupefa ctionis sine febre que necatio ꝛ cõgelatio dicit̃. ꝛ ex pu tredine dicti humoꝛis febris accidit que egritudo dicit̃ litargia. decimotertio ingeny.
¶ Aqua cũ in oculũ se diffũdit ꝛ deinde inter cristallinã ꝛ siphac coꝛneũ adunat̃ coadunatio aque in oculo a me dicis nominatur. x. iuuamentoꝛum.
¶ Pellicula cognita cõiunctiua cum apostematur apo stemate sanguineo nominatur egritudo hec obtalmia q̃ nocet plurimũ visui coꝛrumpẽs ipsum in statu suo via ac cidentali. sed cũ in ea generatur rosea vel vngula visus obscuratur per accidens vueam concludẽdo. q̃rto moꝛ boꝛum ꝛ accidentium.
¶ Cum coꝛroditur aliqua pars coꝛnee ꝛ egreditur aliq̃d tunice vuee hec egritudo dicitur acumẽ coꝛnee siue cri stallus: ꝛ putredo cum est in tunica coꝛnea nominatur sa nies coꝛnee. ꝛ cum coꝛpus pingue viscosum oꝛitur in coꝛ poꝛe palpebre ex parte interioꝛi talis egritudo dicit̃ au racus: ꝛ cum coloꝛ palpebrarum redit rubeus ꝛ pili ca dũt talis egritudo dicitur scabies. Et cũ caro palpebraꝝ superioꝛis anguli ocl̃i amittitur lacrima nominat̃. quar to miermir.
¶ Fistula que fit i angulo superioꝛi oculi ẽ egritudo q̃ di cit̃ scabies: ꝛ apparitiões que accidũt visui ocul̃ grossiti es ꝛ duricia n ominatur. quinto miermir.
¶ Surditas ẽ egritudo que nõ audit verba suauia aliq̃ tenus i principio ꝛ audit debiliter vocẽ foꝛtẽ que egritu do. i processu lõgi tpis puenit ad priuationẽ auditus. ter tio miermir.
¶ Caro superflua generata i naso apostema dicitur fistu la ꝛ polipus. Eadem particula.

¶ Nomen pustule cadit supra oē vlcus ortū in siphac qd ē intus in ore cuius caliditas ē ignea: ⁊ ipsa multotiēs generat̄ i ifantibꝰ ex malo lacte. nec noiat̄ pustula nisi illa que putredine caret. qd si acciderit in eo putredo aliqua ex diuturnitate tpis hec egritudo corrodens a medicis appellatur sexto miermir.

¶ Canna pulmōis dr̄ guttur ⁊ nomē gutturis ē attributū spāliter illi loco vbi termināt̄ nasus meri ⁊ guttur ꝑ ter radicē lingue. ⁊ i canna pulmōis ē lacertꝰ q dignoscit̄ ꝑ vuulā: ⁊ vuula ē nomē plura significās gutturis. s. partes duas. prima particula Hali. de voce.

¶ Squinātia ē apostema qd orit̄ i collo cuiꝰ spēs tres sūt vna fit ītra collū in arcu eiꝰ ⁊ ē principium canne. ⁊ nihil apostematis apparet exterius. alia fit extra ⁊ non sentit eger suffocatōm ⁊ hec ē salubrior oibꝰ alys. tertia capit colli arcū īteriꝰ ⁊ exteriꝰ q̄ peior ē oibꝰ. ⁊ eger sentit suffocationē in hac ⁊ in illa in qua nihil. apostematis exterius apparet. quarto scientiarum.

¶ Ois spēs asmatis q̄ subito accidit ē calida ⁊ pulsus dominoꝝ asmatis calidi ē sꝑ ineq̄lis. secūdo pulsuū.

¶ Cōstrictionē spūs q̄ accidit alicui sicut est illa q̄ accidit ei q cōstrictꝰ ē sensibiliter cōstrictiōe forti medici de eorū cōsuetudine nomināt asma ⁊ statū erectū: qm̄ statꝰ pectoris domini huiꝰ egritudinis ē erectꝰ cū expirat. ⁊ egritudinis cā ē cōstrictio accidēs pectori: aut ex āpate qd ē in illis mēbris: aut ex humoribꝰ viscosis fluxis inter pectꝰ et pulmonē: aut ex hūoribꝰ grossis ⁊ viscosis fluxis in partes cāne pulmonis. vij. miermir.

¶ Egritudo q̄ nominat̄ angustia spūs ē egritudo q̄ gn̄at̄ ex hūiditatibꝰ grossis ⁊ viscosis i cāna pulmōis īuiscat ⁊ ħ nomē nō cadit nisi spālr̄ sup egritudinē istā. eadē pti.

¶ Corruptio ciboꝝ i stō i q̄litatē extraneā ⁊ nō i eā q̄ ē naturalis dr̄ mala digestio: ⁊ cessatio virtutis cōtētiue stōi noiat̄ fastidiū: cū vero stomacꝰ nō colligit cibū aliq̄ mō: nec ipē i eo icludit̄ cōclusiōe bona: assiduitas hꝰ rei adducit egritudinē q̄ itestioꝝ lēitas appellat̄. iij. mor. ⁊ acci.

¶ Appetitꝰ maloꝝ ciboꝝ cū auget̄ dr̄ appetitꝰ caninꝰ: ⁊ ħ fit cū humor malus acetosus ⁊ pūgitiuꝰ ē in stō. Et ipsū corpus stomaci corruptum ē corruptione multa. quarto morborum ⁊ accidentium.

¶ Cū opat̄ stōs expulsionē rei nociue ꝑ os ad qd supfluitas ipa declinat. ⁊ spālr̄ cū ħ totꝰ stōs opat̄ ꝑ os vtrūq̄ suū vomitū faciēs insimul ⁊ secessū nominat̄ hec pturbatio vētris. sexto morboꝝ ⁊ accidētiū.

¶ Fastidiū ē qd accidit ex cibo iordiate assūpto p̄us vel posteriꝰ quātitate multa vel q̄litate mala. v. sciētiaꝝ.

¶ Stomacatio dr̄ cessatio apetitꝰ cibi absq̄ stōi āpate Et i hac egritudine sentit̄ post cibū grauedo. angustia. ⁊ tortio: quā nō nisi difficulter corpꝰ tolerat. ⁊ similiter stōacatio dr̄ qd habet corpꝰ turbare post cibū ⁊ spālr̄ cū vomitus prouocatiōe. octauo miermir.

¶ Egritudo dicta bolismꝰ ē sincopis q̄ accidit ex frigiditate magna ori stōi dominā te. i pticula ꝑua d̄ pulsibus.

¶ He oēs egritudines stōi videlicet diaria cessatio appetitꝰ cibi sine āpāte. fastidiū vomitꝰ ⁊ bolismꝰ sincopis. s. q̄ egritudo accidit defectiōe virtutis sensibilis ex ore stōi pūctiōe curāt̄ cū stipticis medicinis: qbꝰ medicīe calide ⁊ sicce multotiēs cōmiscēt̄. viii. miermir.

¶ Egritudo noiata a medicis egritudo epatica ē illa cuiꝰ dominꝰ vocat̄ epaticꝰ: ⁊ ē egritudo male cōplexiōis epatis absq̄ āpāte sicut egritudo stōi stomacatio noiat̄: cuiꝰ stōus absq̄ āpāte īfirmat̄: ⁊ ħ ē icognitū: ⁊ mala ꝯplexio aliqñ ē i corpe ꝓprio epatis: ⁊ aliqñ i arterys ⁊ vēis circūdātibꝰ epar: ⁊ aliqñ ē mala cōplexio i vys circūdātibꝰ ipsas arterias ⁊ venas. Eadem particula.

¶ Medici dicūt i dictis suis spleneticos illos quoꝝ spleni duricies ⁊ lapidositas absq̄ apostemate accidit ⁊ egritudo que dicit̄ dissinteria vera ē vlcꝰ intestinoꝝ. ⁊ hoc vlcus vel est sine putredine vel cū putredine. ⁊ qd ē cū putredine medici de eorum consuetudine nomināt vlcus serpens ⁊ etiam corrodēs quod lana humida ab eis dr̄ ⁊ non lana lutosa. ix. miermir.

¶ Lieteria ē cibi nō mutati exitꝰ frequēs ⁊ diaria ē egestiōis ienis exitꝰ frequēs. iiij. expositiōis eiꝰ i p̄ma epidi.

¶ Ulcera cū accidūt itestino recto noiat̄ egritudo ħ dissinteria ex qua generat̄ domino ipsiꝰ pūctura fortis. ⁊ d̄siderīū surgēdi ad sellā ⁊ nō exit nisi modicū qd. ⁊ p̄mo egredit̄ flegma ⁊ saniositas. ⁊ cū tps elongat̄ egredit̄ itestinoꝝ rasura. sexto scientiarum.

¶ Cū accidit ꝑuis intestinis apostēa duꝝ aut opilatio ex fece dura itm̄ q pātiēs euomit assellationē. Egritudo ħ dr̄ yleos. ⁊ pauci ex his q patiūt̄ hāc egritudinē liberāt̄: ⁊ tūc egrotant omnia itestina ⁊ stomacꝰ: ⁊ nō possūt retinere q̄ sūt i corporibꝰ eoꝝ ēt hora vna. ⁊ egritudo hec cū ē cū pūctura noiat̄ lienteria ⁊ egritudo ventris. ⁊ patronus eius dr̄ vētrosus. vi. scientiarū.

¶ Egōnes sanguinee sunt ille que ꝓprie ex itestinorū vlcere fiunt. vi. scientiarum.

¶ Egritudo q̄ nominat̄ laxatio vrine dr̄ ab aliqbꝰ diabetes ⁊ ab aliqbꝰ sitis fortis. q2 dominꝰ huiꝰ plurimā hēt sitim ⁊ potū plurimū bibit ac migit cito quod bibit. ⁊ hec egritudo orit̄ ex renibꝰ ⁊ vesica sicut lieteria orit̄ ex stomacho ⁊ intestinis. Eadē particula.

¶ Pūgitiuū cibi intrantis stōm qd in eo nō digerit̄ īmo ab eo ⁊ intestinis expellit̄ ad exteriora egestio nominat̄ Parti. vi. de vicys indiuidui.

¶ Os matricis ⁊ collū sūt duo noia vniuoca q2 caput colli matricis qd ē ante matricē in quā virga ingreditur dicitur os matricis ⁊ os m̄ricis dicitur collum matricis. ex pōis eius in quinto afforis.

¶ Supfluitatū cōfluētiū ad loca q̄ ipsas recipiūt i pleuresi ⁊ tussi aliqua quātitas trāsmittit̄ ad vētrē iferiorem ⁊ itestina ⁊ expellit̄ ide ꝑ secessus lenes opante hoc virtute expulsiua cū tremore forti aliq̄ remanet ibi. ⁊ aliq̄ ad exteriora cutis mādat̄. v. mor. ⁊ acci.

¶ Substātia spūi similis nō corrūpit̄ ꝑꝑ duas cās. vna ē q2 ipa substātia generat spūz. sanguinē: ⁊ calorē ꝑ q̄ opatiōes mēbri cuiuslibet corpis sūt sicut cā sui: ⁊ alia est q2 i mēbris ipis dicta substātia reperitur.

¶ Mola dr̄ caro q̄ generat̄ i matrice mulieris ⁊ eā mulier generat absq̄ figura. vltima ingeny.

¶ Medicine itrātes iteriora corpis dicūt̄ a medicis medicine egritudinibꝰ cōpetētes. primo miermir.

¶ Medicine cōpetētes sunt ille q̄ cōpetūt pluribꝰ egritudinibꝰ: ēt si collecte sūt ex medicinis cōtrarys: nō tm̄ i q̄litate ⁊ virtute earum primi gradus: sed in virtute secundi quinto catagenis.

¶ Medicina porrosa ⁊ medicina rara vnū vocat: ⁊ ē medicia q̄ calefacit capita nō itēse: ⁊ desiccat minꝰ q̄ calefacit: cuiꝰ substātia subtilis ē sicut camomilla ⁊ viscꝰ aperit poros ⁊ rarefacit cutē corpis. ⁊ iō hmōi medicine vocant̄ porose ⁊ rarefactiue: Medicine vero aperitiue dn̄r ille q̄ ora venarū aperiūt iferiꝰ ⁊ sūt calide ⁊ cū sb̄a grossa vt allea cepe absinthiū ⁊ fel tauri. v. medicinarum.

¶ Medicina lauatiua clarificatiua vel mūdificatiua poroꝝ ⁊ foraminum dicitur illa que manifeste extergit lutum quod est in locis porosis ⁊ perforatis. sicut mel. farina lupinorum. farina fabarum ordei orobi ⁊ aliorum de numero granorum. Et similiter omnis medicina boracea subtilis est aperitiua: que multitudīe ⁊ paucitate tātum differunt inter se. v. medicinarum.

¶ Medicine calide ⁊ hūide corrūpūt rem cui obuiāt: et

ĭd dicūt medicine putrefactiue. ⁊ similiter oēs medicine calide ⁊ sicce cū substātia grossa qb⁹ inest modica pūctio vel adustio modica absq; dolore dicūt medicīe putrefactiue q2 liq̄faciūt ⁊ comedūt carnē: ⁊ operāt̄ ī ipa qd̄ operat̄ putredo: vt sūt auripimētū. consolidatio auri. ⁊ vermes pini. ⁊ res que lupos occidūt. v. medicinarum.

¶ Nuces regis sūt nuces cōmunes: ⁊ nucicule sunt auelane que alio nomine bunduche appellant̄. Et saginā antiqui nominant schiele: ⁊ milium est species sagine. Particula sexta de bonitate chimi.

¶ Differūt grassities ⁊ sepū humiditate ⁊ siccitate: quia grassities est humida plurimū vt oleū quod est ingrossatum ⁊ desiccatum ratione vetustatis sue ⁊ sepum est siccum plurimū. ⁊ ideo cum liquefacis sepū ⁊ dimittis ipm congelatur statim. tertio ciborum.

¶ Lac qd̄ acescit tpis mora post subtractionē butiri sui dr̄ lac acre: ⁊ oua cocta plurimū dicūt̄ oua dura: ⁊ q̄ non sunt bene cocta oua mollia nūcupāt̄: ⁊ q̄ sūt modicū cocta ad ignē tm̄mō calefacta dicūt̄ oua sorbilia. iij. ciborꝫ.

¶ Aqua mellis. dr̄ ydromel: ⁊ potus eius bonus ē ⁊ vtilis: sicut potus vini albi: cuius substantia est subtilis similis aque. tertio ciborum.

¶ Nomina lactis. Illud lac qd̄ motū habuit intra vias ⁊ ab eo butirꝫ extractū ē dr̄ Muchit. dr̄ ēt ⁊ alio nomine duc. ⁊ illud acceptū ⁊ ebulitū donec igrossat̄: modico salis in eo apposito absq; eius appositiōe ad solē dr̄ far. Et acceptū ⁊ dimissū ad solē quousq; crescit ipsi⁹ acetositas dr̄ masile: Et ipsū coagulatū vel per coagula sibi apposita: vel p dimissionem sui dieb⁹ aliq̄bus quousq; coaguletur nominatur Raibū. Et arabes cum lac est grossūꝫ nomināt illud raibū: ⁊ nomine alio mesache. Et si dimittat̄ adeo φ acetositas sua crescat appellatur charesus. Et cū bullitum est me sache intantū φ exiccatur ⁊ igrossatur nominatur recocta. Sumpta sunt hec nomina ex electione quam fecit rasis ad filium telmitti.

¶ Illd̄ qd̄ emūgit̄ ab aīali pt⁹ tpe: aliq̄b⁹ dieb⁹ post partū dr̄ lac. ⁊ cū partes pinguose aque casei sepate p ebullitionē coadunāt̄. dr̄ lur seu zubdū. Et zubdū sale sibi apposito. ⁊ bullitū intātū φ aquositas sui deficiat nominat̄ butirum. Sumpta sunt ex electione eadem.

¶ Antiqui nomināt mutationē substātie mām spēm nō sibi similē corruptionē: sicut ē mutatio vini qd̄ mutat̄ ⁊ redit acetum ⁊ sicut ē corruptio q̄ accidit plurib⁹ trabib⁹ cū corrūpunt̄ ⁊ redeūt sicut puluis ⁊ cinis. ⁊ medici ⁊ maior pars vulgi dicūt corruptionē rē pmutatā ⁊ corruptaꝫ ī sui substātia cū fetore: ⁊ non accidit nisi substātys que inclinate sunt poti⁹ ad irrorādū ⁊ humectādū. secundo expositionis Gal. supra librū ptimei.

¶ Explicit particula. xxiiij.

¶ Incipit particula. xxiiij. cōtinēs aphorismos depēdentes a miraculis repertis in libris medicorꝫ.

Ait moyses. Johaniti⁹ trāstulit librū Ipocratis de doloribus mulierꝫ. ⁊ eū exposuit Halien⁹. ī quo libro plura iueni supflua q̄ scripsit ali⁹ a iohānitio. ⁊ exposuit ali⁹ a Gal. ⁊ sūt mirabilia. E qb⁹ vnū est dixit Porphiri⁹. supra terras Sicilie accidit eclipsis solis magn⁹ ⁊ illo āno mulieres terrarꝫ regionis ipsi⁹ filios dformes habētes duo capita generarūt. Et accidit q̄busdaꝫ mulierib⁹ emissio mēstrui cū vomitu per os suum.

¶ Et de illis superfluis ēt matrix mittebat sanguinē mēstruum ad subtiles venas oris que aperiebantur. ⁊ hoc loco mēstrui succedebat.

¶ Dixit Halien⁹ in vltima nominū medicinaliū. dapis in loco illo augmētat̄ non minus terre nascētie. ⁊ res nutritur sine dubio cum augetur.

¶ Gal. inquisiuit egrū cui crisis non accidit quā ei promisit ⁊ iueniēs domū egroti frigidā ⁊ calefaciēs ipsi⁹ aereꝫ igne crisis patiēti accidit per sudorē. Particula sexta de examinatione medici.

¶ Inciso apostemate orto in pectore cuiusdā pueri quod ad saniē venerat os vnū pectoris est repertū putridum: quo a loco extracto cor discooptum ē ⁊ sensui se manifestauit: ⁊ postmodū puer sanat⁹ est sanitate completa pectore solidato. septimo magne anathomie.

¶ Audi mirabile magnū ⁊ est. vidi quendā virum cuius vn⁹ ventriculorꝫ cerebri pforat⁹ fuit: quem dominus eripuit postmodū ⁊ sanauit. ⁊ si vna hora ambo ventriculi pro re cerebri eius perforati fuissent non vixisset puncto vno. octauo iuuamentorum.

¶ Ratio hec incitauit me minuere arterias. iniunctū fuit mihi per somniū qd̄ apparuit mihi duab⁹ vicib⁹ vt flobotomarē mihi arteriā man⁹ dextre positā iter policem ⁊ idicē: quā cū feci ⁊ dimisi sanguinē currere intantū φ spōte sanguis cessauit put mādatū ē mihi ī somnis inueni sanguinē ipm min⁹ libra vna. Et dolor a pueritia diuturnus mihi in loco vbi epar diafragmati iungit̄ p flobotomiā ipsā cessauit. particula sexta de flobotomia.

¶ Quoddā corporꝫ exeuntiū cū vrīa similiū capillis furcatis q̄nq; longi⁹ palmo vno generat̄ ex hūore grosso viscoso calefacto ⁊ siccato ī venis queadmodū fiunt vene nominate ciuiles generate in tibys aliquorꝫ hominū terrarꝫ veheme: q̄rū sba ē de genere sbe nerui: ⁊ ē forma earū similis forme lūbricorꝫ generatorꝫ ī vētre ⁊ color ipsarū ē similis colori ipsorū. vi. scientiarꝫ.

¶ Est species alia purgationis preter purgationes que dicte sunt: ⁊ hec purgatio nō accidit nisi raro: ⁊ nos vidimus quoddam apostema qd̄ pulmoni accidit per vrinaꝫ purgari: ⁊ quoddā apostema quod accidit pectori per secessū purgari. sexto scientiarum.

¶ Quidā q portabat epar porcinū d villa vna ad aliā necessitate vrgēte ipsū posuit epar supra herbā q̄ndā ⁊ iuit ad emittēdū fecē: ⁊ reuersus iuenit epar supra herbā ī saniē dissolutū Et accipiēs de herba ipsa dabat eā ad bibēdū hōib⁹ ⁊ bibētes adeo soluebāt̄ p ipsā φ moriebāt̄ et multos iterfecit cū ea: qd̄ cū ad notitiā regis puicie peruenisset cepit eū rex: ⁊ supplicys magnis tradidit ipsū vt reuelaret quis docuit eū herbā ipsam: ⁊ si quos ipse docuerit eā: manifestaret. Et rn̄so accepto ab eo φ nullus eum docuisset: nec ipse alios edocuerit herbā predictam: ⁊ recitante sicut accidit sibi ab epate porcino: ⁊ dicente ēt φ de herba ipsa est copia: ⁊ vbiq; locorꝫ oritur: mandauit rex velari sibi oculos: ⁊ fecit ipsuꝫ furca suspēdi. par. vi. de medicinis solubilibus.

¶ Cum aperiuntur dubeleti in eis iueniuntur species diuerse: quarꝫ aliq̄ ē similis luto. vrine. assellationi. melli. mucilagini. lapidi. vngule. ⁊ carni. ⁊ iueniunt̄ etiam ī eis animalia similia animalib⁹ ex putredine generatis. Particula sexta de apostematibus.

¶ Qn̄ꝫ fluit a capite superfluitas q̄dā ī plonē ⁊ ex pulmōe ī testiculos rōe societatis. n̄alis q̄ ē iter istra pectoris ⁊ instra generatiōis. Expositiōe ei⁹ in prima epidimiarum.

¶ Halien⁹ in quarto expositiōis sue supra secūdam epidimiarū dixit. Sāguis q ex venis fluxit ad cutē mutat colorē loci sicut ē color melōgiane.

¶ Fili⁹ rodoan euigilauit supra verba isti⁹ loci dicēs significat̄ p vba hec φ Gal. cognouit molōgianā ⁊ nō noīauit eā alibi. Et dixit Moyses. ego credo veritatē. s. φ Halienus nō vidit eā. ⁊ ideo nō fecit de ea mētione q forte nominauit colores duos. nigrū. s. ⁊ rubeū pro quib⁹ expositor exposuit melongianam.

¶ Flobotomia ⁊ si nō pferat quādoq; domino tremoris

dño ydropisis τ his similibus τ cōferat eis quādoq3 vti/lis tamē est illi cui specialiter incipit egritudo ex conclu/sione sanguinis consueti exire ab ore venaꝝ que sunt in ano. τ cui egritudo incepit ex conclusione sanguinis mē/strui aliqua ratiōe ob cuius multitudinē dubitat̄ ne ca/lor nāl'is extinguat̄: quarto expositionis i.y. epidimiaꝝ.

Sunt corpa debilia q̄ sanguinē multū habēt. τ corpora grossa τ piguia q̄ sanguinē modicū habēt. Et dixit Halie. fuit quedā mulier cui retētus ē sanguis menstru⁹ ꝑ octo mēses q̄ deuenit ad magnā extenuationē: cui⁹ venas vi/dēs repletas sub nigro colore flobotomauit eā. τ extra/xit die ꝑmo librā vnam: τ mediā sāguis nigri sicut ē pix liquida: τ die 2° lib. i. τ die tertio vncias. viij. q̄ sanata fu/it redytq3 corp⁹ ei⁹ ad suū statū nālez tpe breui: tertio ex positiōis eius in sexto epidimiarum.

Puerꝝ cū ꝑmo spmatizat pscrutare quē si iuenis hēre testiculū dextrū maiorē sinistro: scias q̄ generat mascu/los: τ si sinistrū maiorez dextro generat feminas. τ idem intelligas de statu māmillaꝝ puelle cū ꝑmo incipit sper/matizare. quarto expositionis ei⁹ in sexto epidimiaꝝ.

Prurit⁹ tussis singultus sternutatio τ silia cessant cum hō ea tolerat τ abstinet se ab his. τ maxie si parua τ dbi/lia sunt illa. prima expositionis humorum.

Oculi eius qui nullo tpe vidit obtalmiā cū ꝑmo inspi/cit eā humiditate replent̄: τ cū prolongatur in inspectio/ne ipsius accidit eis obtalmia. Et similiter q vidit aliquē mīgere egerere os apire vl'alias eleuare τ huiusmōi res ꝑuocat ipz sil'e opari. Par: vi. ō motib⁹ ineuitabilibus:

Quidā sedēdo dormiūt: τ qdā dormiūt ābulādo: τ au/diens hoc nō credebā quousq3 mihi ābulāti accit dormi tio ꝑ sextū miliariū fere i q̄ dormitiōe visuz ē mihi hēre somnū: nec euigilaui me nisi postq3 allidi pedē meuz ad petraz: secundo motuum lacertorum.

Quidā cū esset in ciuitate rome amissa rōe die. xiij. cre/debat eē in ciuitate atheniēsi. τ cū itrabat balneū crede/bat eē in itinere τ ire ad ciuitatē atheniēsē: τ nō erat alie nus dictis vel factis suis aliter. Et post decimūtertiū di ez sup̄ueniēte sibi forti fluxu sāguinis τ sudore sanat⁹ est subito τ restitut⁹ sanitati alicui⁹ q̄ sibi acciderāt minime recordatus est. secundo motuū lacertorum.

Quidā seru⁹ furore plen⁹ apposuit corp⁹ suuz supra ter rā τ retinēs spiritū suū palpitauit postmodū τ mortuus ē. Et dixit quidā fuit qui non loquut⁹ ē ꝑ annū vnū τ am plius τ hoc voluntarie fecit. secūdo motuū lacertorum.

A muliere quadā hābēte i vtero aliquā quātitatē mē/strui ꝑmo exyt sanguis deide sanies subtilis τ putrida: τ cū ꝓcessit i tpe cōcept⁹ passa ē aborsū: τ postea die quoli/bet exibat ab ea aliqd secūdine q̄ erat ir⁹ putrefacta. τ in fine cū exyt qđ remanserat ex secūdina crediderūt ob/stetrices τ oēs q adeāt ibi ex medicis ꝑter me q̄ mulier mūdificata eēt mūdificatiōe cōpleta: cui⁹ exq̄siui pulsuz τ ispexi ꝑ pulsū ipsū i matrice aliqd remāsisse cui⁹ exit⁹ necessari⁹ erat ad mūdificationē corporis mulieris. qđ manifestaui mulieri ꝑdicte τ marito suo. Et cū ipsa ad di ez decimū sextū a die aborsus ꝑuenit passa ē aborsus fe/t⁹ alteri⁹ putrefacti. Particula sexta ō exaiatiōe medici.

Cuidā mulieri accit egritudo stōi fortis i tm̄ q̄ appeti/t⁹ ciborū cessauit τ deuenit ꝑpe mortē pp sui debilitatē fortē ex modica cibi assūptiōe: τ eā medicati sūt medici i opatiōib⁹ medicine expti nec curarūt eā. τ ego ꝓcepi eis/dem vt absinthy sirupū darent sibi que stati q̄ ipsū siru pū bibit fortificat⁹ ē stomach⁹ ei⁹ τ cibū petyt ipsa hora. Particula sexta de tyriaca ad cesarem.

Supra apostēa cuiusdā pueri cui⁹ aptionē puer deside rabat: qr i illo erat vtilitas: ex tyriaca aliqd fuit positū tā quā vnguētū qđ penetrauit cutē loci citi⁹ penetratiōe fer ri. τ qđ iclusū erat i eo putredīs tūc exiuit. Eadez ꝑticla.

Dictū ē ō regina Egypti q̄ ipsa iterfecit seipsā ꝑ apposi tōnē man⁹ sue supra tyriā q̄ ipsa hora appositōis mortua ē: τ hoc volūtarie fecit. qr rex q iuaserat regnū ei⁹ τ mul/tas ei⁹ regni terras ceperat nitebat̄ eā capere ō ꝑsona. Et dixit Halien⁹. ego vidi hāc tyriā i Alexādria quā iterfi/ci feci sine mora: qr iustitiari⁹ cū dānabat magnatem ali quē ad mortē afferebat̄ ipsa tyria τ ꝓcurabat vt morde ret pectus damnati qui statim q̄ morsus erat morieba/tur. Eadem particula.

Per quedā ex antiqs sciui q̄ cupiēs generare filiū for/mosū fecit depingi i pariete camere figurā pueri formo/si prout meli⁹ pingi poterat: τ mādauit vxori sue vt coeū te ipso cū ea sp ispiceret i figurā ipsā nec diuerteret ocu/los suos ad alias partes aliquo mō: quod faciēs habuit filiū formosū quedā sicut erat figura illa qui suo nō erat similis genitori. Eadem particula.

Tyria cū panē comedit panis claudit vias dētiū suoꝝ adeo q̄ ñ pt mordere nec nocere. τ q nescit fraudē τ igēi uz eas tyrias venātū ex illo vtiq3 admirāt̄. eadē ꝑticla.

Peste accidēte semel i terris ethyopū τ vsq3 terras gre coꝝ ꝑtigēte igēiauit se ypocras ꝓuare habitatiōes terre sue icolūes a peste ipa. τ ꝓcepit ipsis habitatorib⁹ vt ignē imitterēt circūcirca terrā ipsā ex mltis lignis τ florib⁹ τ frōdib⁹ arboꝝ fragrātiū: ꝓcepit ēt eis vt supra carbones pōerēt mltas spēs aromatū τ oleoꝝ aromati. τ h̄ faciē/tes sūt a peste q̄ erat illis ꝑxima liberati. Eadez ꝑticula.

Unū ex mirabilib⁹ q̄ nā i aialib⁹ opat̄ ē hoc. vrsa femi na generat aial i quo ñ apparet aliq̄ figura mēbroꝝ aia/lis. τ cū illō generat i tm̄ lingit illō cū ligua sua q̄usq3 ipsi us aialis sūt mēbra oia manifesta. eadē particula.

Aialia feminina icisis τ subtractis testiculis suis nō ap petūt coitū nec patiūt̄ masculos in se coitū exercere. qr virt⁹ feminina peryt i illis. Et i terra atheniēsi nr̄a τ ter/ris alys subtractis testib⁹ feminis porcoꝝ eaꝝ corpa im piguāt̄. τ ipsaꝝ caro saporosior redit oi carne porcina fe/minina. femie āt qr i castratiōe sui aperi ēde sūt i ypocū/drys duob⁹ castratio ipsaꝝ ē cū timore faciēda. Prima particula Hali. de spermate.

Mulier spermatizat cōiūctione sui ad virū τ i somn vtiq3 sicut vir spermatizat. loco preallegato.

Halien⁹ i vltia ꝑticula sciaꝝ ōndit q̄ mlier i actiōe ve nerea plurimū delectat̄ ꝑ illā q̄ remāsit vidua tpe lōgo.

Glādes corpus nutriunt sicut plura seminum τ grano rum quibus fit panis: τ aliquo tpe hoies tantū glandib⁹ cibantur. particula sexta de cibis.

Cuidā quē agnoui accidit ex comestione multa fungo rū nō bene ōcoctoꝝ sensus angustie oris stomaci graue dinis τ ꝯstrictionis: τ deinde sincopis τ sudor frigidus. τ post penas multas ipe sumēs res diuidētes hūores gros sos sicut ē secaniabin cū aq̄ ōcoctiōis radicū diureticaꝝ sanat⁹ ē τ a morte liberat⁹. secundo ciborum.

Noui quendā ifātē cui⁹ primo nutrix mortua ē τ eum alia que habebat malos humores i corpe ex malis cibis qb⁹ cibata fuerat rōe famis que accidit hominib⁹ terre sue ad nutriēdū suscepit: τ ex malo nutrimento qđ ifans suscepit a nutrice secunda corp⁹ suuz ē repletū vlcerib⁹. τ similiter corp⁹ ipsi⁹ nutricis repletū ē vlcerib⁹. simili/b⁹ vlcerib⁹ infantis predicti. tertio ciborum.

Et facta sūt i itestinis duo sifacia τ ambo sunt similia adiuuātia virtutē expulsiuā q̄ oēm pestē expellit. τ vidi m⁹ sepe quāplurimos hoies quoꝝ magna ps intestinoꝝ putrefacta ē itm̄ q̄ siphac iteri⁹ siphacib⁹ itestinoꝝ amis suz ē q ad sanitatē redierūt τ vixerūt. Et si non fuisset q̄ itestinū habuit aliō siphac absq3 illo qđ putrefactū exti/tit nunquā vixisset. quarto iuuamentorum.

¶ Vidi quoddā mirabile qd nullus vidit ꝛ est hoc. qñ iaz vni puero accidit pcussio ex capite cuiusdam ferri subtilis iuxta pupillā oculi: ꝛ exiuit ꝛ fluxit a foramine humiditas aquea ꝛ diminuta est pupilla ipsa ꝛ tunica tota cornea est coartata: qui puer cum curatus fuit vidit bene ꝑ eo ꝙ illa hūiditas que fluxit subito coadunata ē successiue. quarto morborum ꝛ accidentium.

¶ Quidaz quē scorpio pupugit dicebat se a niue ꝛ glacie esse pcussuz cuius corpus totū erat fridum ꝛ a sudore frigido occupatum. ꝛ curatus cum medicinis quibus pūcti a scorpione curantur post penam magnam extitit liberatus. tertio scientiarum.

¶ Dicim⁹ hic egritudines quas vidimus raro: ꝛ sunt he. Quidā vir rustic⁹ subito expuit saniē subtilē: ꝛ die quolibet semp expuebat ex hūoꝛ illo: ꝛ postea vltio expuit putredinē ꝛ post mēses aliquos expuit modicuz sanguis: ꝛ post corpus eius incepit eliquari ꝛ tandem debilitate virtutis eius mortuus est. quarto scientiarum.

¶ Ait Moyses. ego vidi quendā tusciētē ꝛ emittētē partem pulmonis qui putrefactus est. Et vidi quēdā aliū ꝗ longo tēpore tusciēs expuit modicū quid: postmodū expuit simile grandinibus paruis: ꝛ non cessauit sic spuere donec vixit. quarto scientiarum.

¶ Tetigi arterias cuiusdam cui semel obuiaui i arte medicine cogniti ꝛ inueni in ipo oēm spēm motuuz inequalem sine febre: ꝗ nihil mali in spiritu suo sentiebat: ꝛ dixi ei video hanc inequalitatem esse ex angustia ꝛ coartatione venarum pulmonis vel humoribus grossis ꝛ viscosis: vel apostemate generato: ꝛ indigesto opilātib⁹ illas. Qui respondit mihi si hoc esset ipsum haberꝫ statū asmatis in spiritu oporteret. Et ego ei dixi ꝙ status asmatis ē cum coadunatur humor grossus ꝛ viscosus in partib⁹ cāne pulmonis ꝛ non coadunatur in arterys. qrto sciaruz.

¶ Emissio vrine que dicitꝫ diabethes ꝛ sitis fortis ē egritudo que nō inuenitꝫ nisi raro ꝛ ipsam non vidi tpe vite mee nisi bis tantum. hec verba sunt Galieni propria.

¶ Ait Moyses. ego nō vidi hanc egritudinē aliquo tēpore in terris occidentis nec aliqs ex doctoribus meis mihi fecit mentionē de ipsa. Sꝫ hic i terris Egypti vidi dominos huius egritudinis in viginti ānis fere viros viginti ꝛ tres mulieres ꝛ inuitaui me ad videndū hoc. qꝛ ħ egritudo raro accidit in terris frigidis. ꝛ sepe fit in terris calidis. Et cum hoc est calor magnus dominās supra renes: sicut apparet ex verbis Galieni in sexto sciaꝝ.

¶ In etate senili vidi sepe motū arteriaꝝ qescere ꝛ cessare. ꝛ postmodū eaꝝ virtutem recipere viuere ꝛ a morbo ad salutem redire. xiiij. pulsus.

¶ Huiusmodi negociuz ꝛ sibi simile edocet vnūquemqꝫ ꝙ in nullo cui obuiat alius debeat fidem dare. ꝛ est. Ego Galienus circuiens ciuitates vidi quadam vice virum quendam in apotheca vna stantem ante duos medicos inuitantem illos ad emptionē mellis vasis qd manibus suis tenebat: insuper ꝛ dātem eis licentiam de melle ipso gustando ad sciēdū bonitatem ipsius. ꝛ cū gustarent mel ceperunt cū viro ipso ꝺ precio mellis tractare: nec ad emptionē mellis cū eo peruenire potuerunt imo recessit dictus vir. ꝛ post lapsuz temporis parui mortui sunt ipsi medici duo.

¶ Caro porcina est similis carni humane: ꝛ ego vidi sepe ꝓditores fercula operātes vēderꝫ carnes humanas postꝙ suffrite erant pro carnib⁹ porcinis. Et qdā ex veri hominibus dixit mihi ꝙ ipsi comedentes in quibusdaz fundicis comederunt carnes similes carnibus porcinis. ꝛ inter ossa carniū inuenerunt digitū vnū. ꝛ rex postqꝫ nouit ꝙ ꝓditores predicti homines iugulabant ꝛ coquinabāt carnes ipsorum interfecit illos. decimo medicinaꝝ.

¶ Ait Moyses. in sūma medicinaliū libroꝝ nūc innētorum ē qdā liber intitulatus liber Gal. ꝛ hic liber ꝓhibet sepulturā hominū ante horas vigintiqꝫttuor. ꝛ hūc librū trāstulit patriarcha cuius libri res nō ē cauillosa nisi ei ꝗ nō est exercitatus i verbis galieni. ꝛ sicut mihi videtur ipsum cōpilauit qdaz medicus grecus cui⁹ nomen erat galienus ꝗ fuit post Galienum principez: cuius libri sunt noti: ꝛ cum peruenit hic liber ad manus patriarce trāstulit ipsum de greco ad linguam arabicā credens eum esse Galie. cogniti ꝑ eo ꝙ erat abbreuiatus nimis sicut sunt gradus Joānicy in libris quos ꝓduxit. Et in summa qa que cōtinet dictus liber sunt medicinalia vidi dicentes esse aphorismos mirabiles qui cōtinētur in illo.

¶ Dixit in illo libro accit hōini suffocatio q̄ durat diebus sex. ꝛ die septimo non cognoscit nec comedit nec bibit ꝛ reddūtꝫ eius arterie dure motu spirit⁹ nō ablato. ꝛ post hoc dixit species medicationis appopleticorum.

¶ Et dixit in illo. augmētatꝫ colera nigra in corde ꝛ igrossatur sanguis: ꝛ mittitꝫ spiritus in venas quousqꝫ recedit vita: ꝛ accidit huic discoloratio toti⁹ corpis q̄ significatur recessus vite. sed status pilloꝝ existētium supra digitos manus est sicut status horripilatoꝝ quoꝝ pili sūt erecti. ꝛ cuz hoc significatur ꝙ viuit: ꝛ non cum alio.

¶ Et dixit in eodē libro accit repletio ex q̄ amittitꝫ pl'sus totius corporis ꝛ non mouetur cor ꝛ inuenitur ille sicut mortuus. sed loca venaruz magnaꝝ inueniūtur rotūda plena: ꝛ est ipse figure pulchre ꝛ tactus calidi. ꝛ cum ispicis huius quācunqꝫ venā vides tortuosam vel non tortuosam rotundam propera te ad aperiendum ipsam in longum: ꝛ dimitte sanguinem fluere ex vena. ꝛ ipsa hora viuificatur egrotans.

¶ Et dixit in eodem libro: accidit ex casu a loco alto vel clamore magno vꝉ imoratōe lōga sub aq̄ sincopis alicui quadraginta octo horis: ꝛ ē sicut mortuus: in cuius facie surgit puluis ꝛ viriditas: ꝛ vngues eius fiunt virides. postea dixit ibi signa qbus ostēditur ꝙ viuit. ꝛ curationem eius ſm suam opinionem dedit.

¶ Et ait i eodem libro. ꝗ sepeliuit mortuum qui mortuus est absqꝫ febre: ꝛ absqꝫ egritudine cōtinua ante septuagintaduas horas post mortem ipsius ipse iterfecit euz. quia forte sepe liuit eum viuum. ꝛ postea ōdit ibi signa quib⁹ cognoscitꝫ ꝙ sit viuus: ꝛ curatio viui est ex ipsis.

¶ Et dixit in eodē libro. Qui omisit comestionem panis ꝑ lōgum tēpus ꝛ postmodum panem comedit subito. vꝉ ꝗ omisit vsum venereum longo tēpore: ꝛ postea redit ad ipsum: vel qui moratus est diu in cripta obscura: ꝛ postea exyt ad lucem solis subito accidit eistatus similis mortuo ꝛ moritꝫ certe. ꝛ post ħ noiauit signa ꝛ curatiōes ei⁹.

¶ Et dixit in eodem libro. accidit ex potiōe venenosa pūctione aīalium venenosorum: vel bibitione reꝝ dormitantiū status similis mortuo. ꝛ similiter accidit ex plurimo vsu comestionis ꝛ bibitionis rerum humidaꝝ ꝛ dormitione postmoduz i latere sinistro grauitas somni ꝛ videtur mortuus. ꝛ postea dixit signa ꝛ curam.

¶ Galienus cū noiauit medicoꝝ insipiētiā tēpore sui quibus nō respōdebat nec eos docebat cū ꝯueniebāt simul in loco egrotantiū pro eo ꝙ facti erāt magni ꝛ augmētati supra rem nō sanam dixit verba hec. medici ꝛ philosophi cum aere augmētati non sunt ꝑparati ad disciplinaz sicut parati fuerūt ad disciplinā moysis ꝛ christi socy ꝑdictorum. decimotertio megapulsus.

¶ Ait Moyses. demōstratū ē tibi demōstratiōe recta ꝙ verba christiana apparuerūt ꝛ manifestata sunt ꝛ diffusa ante Galienū. verūtamē non applicuerunt ad oēs terras grecorū generaliter tēpore galieni.

¶ Incisio ꝓfunda cū cadit i pannis epatis potest curari.

⁊ sil'r incisio alicuius pēnar ipsius pōt curari. ⁊ vidi collū vesice curari ex incisiōe facta in eo p extractionē calculi. q̄z collū vesice ē carneū. ⁊ hec oīa raro accidūt. ⁊ dixerūt aliq̄ q̄ icisio cadēs in stō pōt curari. ⁊ vidi quēdā in cuius cerebro accit icisio magna ⁊ profunda qui curatus fuit: ⁊ hoc est ex his que valde raro contingunt. Expositōe ei⁹ in secūdo affo rismorum.

¶ Gal. in pma pticula supra opinionē ypocratis ⁊ platonis dixit. q̄dā vice in hora anothomie q̄z cor aīalis resultabat a digitis eo⁊ q tenebāt ip̄z pcepi cuidā q ante me erat vt cor cū tenaculis teneret: ⁊ nō amisit aīal tpe retētiōis cordis sui aliqd sensus vel motus volūtary: s̄z clamabat: ambulabat: ⁊ expirabat: nisi motum arteriarum.

¶ Dixit etiā. quadā vice p extractionē ossiū fractorū capitis necessario supposui illis ossib⁹ saluatiōis via instrumētū saluatoriū pellicule cerebri noīatū: ⁊ si cū instro ipse parū magis ipressioni ⁊ retētiōi cerebri adiūxissez amisisset patiēs tūc sensuz ⁊ omnem voluntariū motum.

¶ Gal. ait in tertia pticula supra opinionē ypocratis ⁊ platonis In theutonicis. ethyopibus. ⁊ barbaris: ira ē fortior rōe: ⁊ in paruulis nostris populi greci ⁊ in illis q absq̄ doctrina sunt ⁊ sine ciuilitate sil'r inuenitur.

¶ Galie. ait in vltima pticula sexte supra opinionē ypocratis ⁊ platonis: hoīes tpe ipso⁊ puniebant̄ pena mēbro⁊ corporis cū q̄bus homo fuerat illicita operatus: q ascēdebat supra domos scarificabant̄ pedes sui ⁊ fustigabant̄: ⁊ simile fiebat de manib⁹ furis: ⁊ eodē modo q comedebat plurimū stōus ⁊ venter eius scarificabātur ⁊ fustigabant̄ Et simile fiebat de lingua eius q erat maliloqu⁹. ⁊ doctor q̄dā dixit q amasiā suā māifestauit ex qua accepit iniquū cōmerciuz miluus comedebat epar eius. quia epar locus est ⁊ initium desidery.

¶ Gali. in quarta expositiōis libri ptimei dixit. vidi plures homines: corpus quo⁊ forte erat nāliter ⁊ aīa debilis modici motus ⁊ pditi: q̄bus egritudies de genere stuporis accidere. Apoplexia paralisis. ⁊ epilepsia. Et mulierib⁹ illis similib⁹ accidit matricis suffocatio: ⁊ postmoduz accit eis paralisis cito. Et habētiū aīam fortē ⁊ corpus debile nāliter paucos vidi: e q̄b⁹ aristones fuit de gente musie in eloquentia bonus: corpus cuius eliquatū ē totum p eloquētys in quibus sepe fuit.

¶ Ait Galienus i tertia pticula medicina⁊ simpliciū quē transtulit patriarcha. Euforbiū lōgo tpe vsitatū receptū pmo quātitate modica ⁊ vltimo in q̄titate magna gradatiz de puitate ad magnitudinē ascēdēdo nō nocet. ⁊ h̄ docuit me anus q̄dā de terris italie de q̄ loquit̄ antiq̄ q̄ ipa sumebat euforbiū ⁊ ñ nocebat sibi: q̄z ex ipo pmo assūpsit modicū. ⁊ cū vsa fuit illo adiūxit ⁊ recepit de ipso satis. ⁊ nō nocebat sibi euforbiū ex ɔsuetudie q̄ eidē redyt i nāz.

¶ Ait Galienus in nona pticula libri quē trāstulit patriarcha. Rebus omnib⁹ digestionē cibo⁊ operantib⁹ nulla ē melior q̄z hec sunt. approximatio corporis humani ad vētrē ⁊ ɔiunctio corpo⁊ humano⁊ sil'. Et aliq cū accipiunt puerū paruū ⁊ apponūt eū sibi sup vētrē noctis tpe recipiunt ex hoc vtilitatē magnā. q̄z calor puerilis ē ɔueniētior ⁊ melior calore ex rebus ɔgelatis accidēte ⁊ maiorē calorem illo affert eis. Et aliqui cū volūt somnū accipiūt paruos catulos. Et po nunt eos supra eorum ventres ⁊ recipiunt ex hoc requiem magnam.

¶ Explicit particula vigesimaquarta.

¶ Incipit pticula vigesimaquinta cōtinēs affo rismos dependentes a dictis galieni dubys.

Ait moyses in his v̄bis galieni dubys q̄ dicā nō teneo viā quam tenuit Rasis sicut appebit īspicienti. Rasis. n. nō dubitās in his cepit dicere supra ea q̄ penit⁹ nō intrant artem medicine sic q̄ in assignatione signo⁊ que debēt depēdere ab arte assignauit signa q̄ vera nō s̄t ⁊ fecit ea multa⁊ spē⁊ itelligendo simpliciter ⁊ absolute illud quod erat itelligēdū secūduz qd ⁊ nō simpliciter sic̄ ipse manifeste loquit̄ ibi. ⁊ p h̄ māifestat̄ q̄ in arte logice peritus fuit. Et fili⁹ çor. ⁊ fili⁹ rodoani conati s̄t dare solutionē pdicto⁊. Ego vo nō me itromittā de aliq̄ pdicto⁊ nec dicā aliqd sup ea q̄ assignauerūt in ipo⁊ solutōe: i q̄b⁹ amiserūt tēpus absq̄ vtilitate aliq̄: imo amiserūt illud in malo sequētes ml'totiēs aerē. ⁊ oēs sequētes aerē sequūt̄ malū verū: s̄z recordabor dubio⁊ ipo⁊ depēdētiū q medicinali arte: cui⁹ artis galienus pōtifex fuit ⁊ dux. Et nō est necesse seq dictū eius nisi in arte medicie ⁊ nō in alia. ⁊ cā dubitatiōis ipso⁊ fuit altera ista⁊ triū: aut insipiētia supuenīens ei q trāstulit libros in lingua arabica: aut obliuio supueniēs. H. sine q̄ nullus ē pōt: nisi aliq̄s ex sublimib⁹ viris: aut paruus itellectus meus supra pdicta. Et ad vtilitatē status cōis ɔiungā ipa verba dubia binatiz binatiz. Ut inspiciēs cū in eis ispexerit videat locū duby ⁊ veritatē eius supra qđ apposuerit mētē suā ⁊ nō turbet̄ itellect⁹ eius: nec erret cū emerserit sibi dubiū ex illis.

¶ In q̄nta iuuamēto⁊ dixit Gali. Diuidit̄ in totū epar q̄dam neruus subtilis valde: q̄z nō idiguit multo sensu hoc ē ppriū dictū eius ibi. Et sil'r ostēdit i eadē pticula: Splē. Fel. ⁊ renes habēt paruū sensuz. ⁊ in. vi. particula eiusdez libri dixit. Ex neruo aliqd diuisum ad corp⁹ cordis accedere nō iueni sicut nō inuenit̄ i epate renib⁹ ⁊ splene. S̄z ex neruo accedit ad sifac qđ circūdat cor q̄dā neru⁹ subtilis: ⁊ in aīali magni corpis accedit ex neruo q̄dam neruus cōiunctus cōiunctiōe cū corde sensui manifesta. Hoc ē ppri um eius ibi. Gali. aūt si itellexerit p neruū subtilē diuisuz in epate ⁊ sil'r diuisum in splene ⁊ renib⁹ illū q diuiditur in pelliculā cuiuslibet isto⁊ mēbro⁊ erat sibi necessarium illud ostēdere quod ostendit de corde.

¶ Gali. dixit in secūda virtutum nālium flegma acetosuz nō recipit aliqd digestiōis in epate. ⁊ in. v. scientia⁊ dixit. Mala ɔplexio frigida epatis humorem aduenientē sibi acetosuz digerit digestione media: cognoscit̄ igit̄ ex dicto suo q̄ flegma grossum ē digestum potius q̄z flā acetosum: q̄m flegma grossum recipit digestionez ab epate ⁊ flegma acetosum in stomacho recipit aliquam digestionē tantuz. Inspicienda sunt itaq̄ verba ista.

¶ Galienus in nona particula magne de pulsib⁹ dixit. Cause mutantes pulsum sunt tres: ⁊ sunt causa necessaria virtus ⁊ instrumenta. Et in secunda consily sanitatis dixit Cause mutantes pulsum sunt quattuor: ⁊ sunt tres quas nominauit i libro magno pulsuu⁊. ⁊ dissolutio spiritus animalis: quam eis adiunxit que forte comprehenditur sub sūma cāe necessarie. Inspicienda itaq̄ sunt verba ista.

¶ Ea que dixit Galie. in particula febrium de humore putrido generante febrem qui intra venas est inspexi cauillosa. quia apparet per dictum suum quod dicit in loco vno q̄ ille humor putridus currit in totum corpus. Et per dictum suuz quod dicit in alio loco apparet q̄ est constrict⁹ in loco vno: ⁊ hoc est sanum. aliter enim nō inueniret̄ due febres ɔtinue siue tres. Inspicieda sunt igitur verba ista.

¶ Galienus in particula de complexionibus ponit calorez puerorum ⁊ iuuenum similem esse. Et in prima consily sanitatis dicit humiditatem ⁊ calorem aīalis a generatione sui decrescere vsq̄ in finem. Inspicienda sunt verba illa.

¶ Galienus in septimo ingeny dixit. mutatio ad caliditatē vel fritatē ē facilis curatiōis ⁊ facilis liberatiōis. ⁊ mutatio ad hūiditatē vl' siccitatē ē difficilis curatiōis ⁊ difficil' liberatiōis. h̄ ē dictū ppriū ei⁹ ibi. Et postea dixit in eadē pticula cū icepit loq de stomacho. mala cōplexio hūida ē facilis curatiōis ⁊ facilis liberationis pre oīb⁹ spēb⁹ male

cōplexiōis cū ē sola vel cū ē cū caliditate ⁊ friditate ꝯposita. hoc dictū ꝓpriū ē eius ibi. Et si aliqs dixerit ꝙ pmū dictū ē generale ⁊ vltimū ē spāle de sto: ⁊ ita videtur: igitur primū dictū nō est vere generale ⁊ istud ē locus duby. ⁊ in dictis hꝫ est inspiciendum.

℄ In quarta miermir dixit. Subtile albumis oui lauat ⁊ clarificat hūiditates oculi ⁊ subtiliat illud grossitiei q̄ accidit oculo. hoc ē ꝓpriū dictū suū. ⁊ postea dixit in eadem particula verba hec. albumē oui amittit clarificationem. Inspiciendum est hꝫ dictis.

℄ In particula de cibis laudauit lac camellinuꝫ potius q̄ lac asininū. ⁊ in quinta cōsily sanitatis laudauit lac asininū. ⁊ illud preposuit omni lacti.

℄ Galie. in pticula de chimo bono ⁊ malo laudauit carneꝫ porcinā pre oī carne quadrupedū ⁊ post carnē hāc edinaꝫ ⁊ post hāc vitulinā ⁊ post hāc arietinā. ⁊ i pticula de cibis dixit hoc dictū ꝓpriū. Cibus q difficile dissoluit̄ ⁊ ē oīs cibus grossus sicut cib⁹ carnis porcine ⁊ panis sil̄r fermētatus cito adducit egritudinē repletōis. ecce laudauit carnē porcinā pre oī carne bona. ⁊ postmodū posuit eā sub genere cibi grossi. Debet hoc inspici.

℄ Galienus probauit in plurib⁹ locis ꝙ māe apatū calidorū in principio sui fluxus ⁊ tempore augmenti ⁊ status sui sunt extrahēde ꝑ oppositū ⁊ diuersum. Et statu repleto ⁊ humore nō fluente in mēbrū inueterato ibi. ⁊ in lapidem cōuerso extrahēde sunt ꝑ idē mēbrū repletū si fuerit possibile: vl̄ ꝑ mēbra proxima magis sibi. Et de hac radice satis Galienus ⁊ Ypocras sunt loquuti. ⁊ hoc sanū est. ⁊ supra hanc radicē ars medicine totaliter est fundata: ⁊ ipsi⁹ vtilitas experimēto monstrat̄. Et ꝑ hanc radicem valde vtilem precipit Galienus flobotomari in fortib⁹ egritudinibus oculorū squinantia ⁊ similib⁹ venaꝫ cephalicam in principio. ⁊ ipsis egritudinibus ꝓlongatis ⁊ apostematib⁹ in lapidē cōuersis seu retētis cū mēbro ⁊ ꝯfirmatis Galienus precipit in egritudinibus oculorū flobotomari venā superioris anguli oculi vel venaꝫ frōtis: seu venas q̄ post aures sunt: ⁊ in apatib⁹ gutturis ⁊ vuulaꝝ flobotomari venas q̄ sunt sub lingua ⁊ hoc manifeste sanū ē. Et in expositione sua in sexto afforismorū dicit hoc dictuꝫ proprium.

℄ In egritudib⁹ positis supra epar ad attractionē sanguis ꝑ oppositū necessaria ē flobotomia in manibus: ⁊ in egritudib⁹ positis infra epar necessaria ē flobotomia in venis interiorib⁹ genuū: aut que sunt supra calcaneū. Et in pticula de flōia recitauit illud idē dicens. In epilepsia vertigie siue vigilia ē necessaria flobotomia specialiter in pede.

℄ Ait Moyses hoc contradicit principalibus dictis eius. ⁊ ei quod pertinet ad modum. ⁊ nō video modum huius. Et forte in hoc opere facta erāt que translationis tempore sunt subtracta.

℄ Galienus in prima expositiōis supra primā epidimiarū dixit. Febris adurens nō generat̄ ex inflāmatione colere citrine i quolibet mēbro: sꝫ generat̄ ex putredie colere citrine i stomacho ⁊ spāliter i ore ei⁹ aut i epatis ꝯcauitate. Et postea dixit in secūda expositiōis supra dictā pticulaꝫ Febris adurens accidit ex putredine colere citrine in venis: ⁊ specialiter in venis q̄ sunt prope epar stōm ⁊ pulmonem. Debet hoc inspici.

℄ Galienus in particula sua de clisteribus dixit. Cibi mali sūt sicut caules ⁊ sil̄es ei ex frigidis herbis ⁊ siccis. ⁊ in septima mediciaꝝ simpliciū dixit. Acuitas caulis ⁊ ei⁹ punctio nō ē manifesta in sapore cuius ē amaritudo. ⁊ virtus ipsius ē vtilis vlcerib⁹ duris: ⁊ quicqd dixit de opatiōib⁹ eius significat caulē habere caliditatē nō forteꝫ. Et filius Cuferi ⁊ aly dixerūt ꝙ caliditas ⁊ siccitas caulis ē i pmo gradu. Et Galienus ēt dixit in pticula sua de chimi bonitate ⁊ malitia. Nō iuenio caulē refrigeratuꝫ. ⁊ sic mihi vr̄ dissoluit̄ dubiū hoc: q꞉ succositas sua ē illa q̄ hꝫ caliditatē predictā q̄ cū sibi subtrahit̄ substātia caulis remāet frigida. ⁊ oportebat Galienuꝫ hoc ꝓbare sicut probauit eaꝫ in primo febris dicēs. ⁊ in cibis calidis sicut sunt cepe allea porri caules nasturtium ⁊ ocimum.

℄ Galienus in sexto expositiōis sup secūdo epidimiarū dixit talia verba. Ex mā humoris ascēdētis ad parteꝫ superiorē corpis in capite vlcera generant̄. ⁊ tūc oꝫ te purgare ex loco proximo cū vomitu ⁊ nō cū flobotomia.

℄ Ait Moyses. hoc cauillauit me cauillatiōe p̄lima q꞉ est absq꞉ māifesta demōstratiōe modorū scientie medicine.

℄ Galienus in quarta morboꝝ ⁊ accidentium dixit ꝓprie verba ista. Omne malū quod accidit alicui sensuū quorūcūq꞉ sensus ipse recipit ex peste accidente neruo: quo status eius est dum est sanus.

℄ Ait Moyses. si omne nocumētū qō sensui accidit fit ex peste accidēte neruo ipsius sensus velleꝫ scire quare aq̄ q̄ descēdit in oculū ⁊ cicatrix vlceris cōcaui cornee iuxta pupillā nocet sensui visus. ⁊ docuit me Gal. in pma ipsi⁹ pticule. Sensus molestat̄ vel rōne instr̄i pmi q̄ fit opatio vel rōe v̄tutis ipsi⁹ instr̄i. ⁊ hoc totū ē sanū. ⁊ si ꝯtrariuꝫ itellexisset dixisset: neruo q est cā sensus peste aliqua accidente neruus ipse sentit ex peste ipsa: ⁊ quod dixit eēt verū. oꝫ h̄ inspici. ℄ Gal. in expositiōe sua in secūda vētoꝝ ⁊ aquaꝝ dixit. nō oꝫ te apponere ignē alicui membroꝝ corpis nisi manib⁹ pedib⁹ ⁊ lumbis. ⁊ in expositiōe supra sexto epidimiarū dixit. dominis vlceris pulmōis apponere ignē cito in eoꝝ pectore te oꝫ: hec sunt proprie verba sua. igit̄ destruxit id quod superius dixit. Inspiciatur.

℄ In secūda scientiarū dixit Gal. verba ista propria. Pulsatio nō sequit̄ oīa que dicta sunt. sed sequit̄ ea in q̄bus ē arteria sensibilis cū ē mēbrū coꝝ sensibile: ⁊ ē apa qō dicitur flegmō quātitate magnū firmiter: ⁊ cū coadunāt̄ hec eger sentit dolorē ex pulsatione: ēt si in mēbro egroto non sit arteria sensibilis: hoc ē dictū eius proprium.

℄ Ait Moyses. cū inspicis in hꝫ verbis apparet tibi cauillatio verborum. q꞉ ipse posuit pacta quattuor. ⁊ sunt hec. apostema calidum ⁊ quantitas eius magna. ⁊ locus eius membrum sensibile ac arteria sensibilis in eodem. ⁊ dicit cuꝫ hec pacta aggregantur eger sentit pulsationē. ⁊ postea dixit etiam si non sit in membro egroto sensibilis arteria. ergo ipse ex pactis predictis cassauit vnum quod est ꝓprie cum pulsatione ⁊ est repertio materie sensibilis. Et ratio quam ego sentio ex inde ē. quia cum translatus fuit liber de vna lingua ad aliam cassatum extitit verbum aliquod quod corrumpit intentionem eius. Et proprietas verborum Galieni est dum hec pacta quattuor coadunantur in membro apostemato accidit sensibilitas pulsationis etiā si nō sit arteria sensibilis in corpore apostematis sꝫ iuxta ipm esse debet. debet hoc inspici.

℄ Medicorum aliqui preter me cogitauerunt verba Galieni in causis doloris: ⁊ inuenerunt in pluribus locis euꝫ fecisse ipsius causam vnam. ⁊ est separatio continuitatis. Qui dixit separatio cōtinuitatis est in yleos calido ⁊ yleos frigido quod yleos frigidum est cū cōiunctione ⁊ sine dubio cuꝫ coadunantur partes in membro vno⁹ ptes alie separant̄. reddunt̄ ergo oīa hec ad separationem cōtinuitatis. ⁊ de hac radice Galienus in quarto morborū ⁊ accidentium ⁊ in libris alys ē locutus. ⁊ postmodū in pticula de mala ꝯplexione inequali ostendit ꝙ mala ꝯplexio inequalis est vna causaꝝ doloris. ⁊ hoc est sanū. igitur cā doloris est duplex. s. mala ꝯplexio inequalis vel separatio cōtinuitatis. ⁊ hac ratione fundauit verba sua. ⁊ sine dubio si vidit in ꝯsilio pmo ⁊ postmodū appuit sibi ꝙ res ē sicut dixit in vltimo. s. ꝙ doloris cāe sunt due res.

℄ Gal. i pticl̄a ꝺ ꝯsilio pueri epileptici blasphemato puero

puitate sui q sumebat herbas & fruct⁹ aliquos ex cõsuetis & dietã vt sapiens tenere aliquatenus nõ valebat noiauit oēs herbas permissas sibi comedere dicens. Oportet ipz sumere ex porris & apio hortulano & mõtano & postmodũ nominauit res subtrahendas sibi totali subtractione dicens. Subtrahenda sunt sibi ea & sibi similia. & sunt oia q̃ ascendũt cũ caliditate & acuitate superius & implēt caput fumositatib⁹ queadmodũ vinũ. sinapis. apiũ allea. & cepe Hoc aũt cauillat me q: spēs mãdauit sibi cõedere: et postea inhibuit sibi eas penit⁹ & mãdauit sibi porros comedere & vetauit cepas: & ista tria iplent cerebrũ fumositatib⁹ eq̃liter sicut eq̃liter ipsa cibant. ¶ Ait moyses. non oia q̃ sunt nobis nota sunt iter q̃ febres putride cõputant: q: Halie. qñ venit ad dandũ cãs febriũ interpolatar & continuarũ Et ex ipsis tepidis habentiũ circuitũ vnũ & nõ habentiuz circuitũ. Et incepit dare cãs vnicuiqz ipar q̃tuor dixit: id cui⁹ inuentio ē manifesta. Et inuenit hoc dictũ in pticula febriũ. Ubi cãs ipsar & coadunatiões circuitũ cũ difficultate dedit & fecit mutationē de cõsilio vno in aliud & tandē ɔfirmauit: & stetit in ɔsilio vltimo: & in demõstratõe ipar Halie. dilatauit se: & credidit expulsisse cauillatiões: & illõ qõ dixit credidit dicere bñ & cũ inspexi in verbis eius cuz cogitatu bono vidi cauillatiõez q̃ ē in ipsis: & cauillatiões creuere supra me: neqz aliquo mõ potui habere inde intentionē: quor verbor proprietates hic ostēdã: & deide ostēdaz cauillatões ipsas supra me augmentatas. Hal. in pmo febriũ dixit humores cũ putrescũt i vētre & venis magnis fluũt ɔtinue & corrũpũt putredie sui oē cui obuiãt: & hoc ē primũ & ppriũ verbor suor apparentium primo sibi. Et postmodũ in secũda pticula febriũ dixit: febres dimittentes manifesti recessus sunt ille q̃ generant ex humore q currit p totũ corp⁹. & febres cõtinue sunt ille in q̃b⁹ humor putridus febrē generãs itra venas ɔtinet. & hoc ē dictum ppriũ eius secundum. Et post hoc in eadem particula cuz redyt ad primum consilium suum dixit. Si inspicis bene causaz inuenies q generatio accessionum in aliquibus febribus circularibus est mirabilior ista quam dixi. & ē similitudo necessaria in dictis meis: quaz nunc refero in duobus statibus simul: Hoc est dictum eius propriũ. Et postmodum dixit in ista particula cum retinuit se in secundo consilio dãdo cãs circuitũ. Mẽbrũ expellit superfluitatē suam de tēpore ad tempus cognitũ que putrescit & expgitur: & dando causas longitudis accessionis & breuitatis ei⁹ iuxta hoc consiliũ vltimũ dixit quoddã dictum propriuz & est tale. Et nõ ē accessiõis mēsura fortis cognitio cãe. ex qua facte sunt alique accessiões febriũ: quar aliqua dimittit & aliqua nõ dimittit. q: cũ ē accessio prima breuis stat⁹ ipsa redit ante inceptionē secunde accessiõis sine dubio & est mutãs & fluens in totum corpus: & tũc tempus qõ ē inter dimensionē prime accessionis & initiuz secũde ē tēpus quietis & mundationis febris: & cũ pcedit secũda accessio & fit ipsa ante complemētũ pme accessiõis nõ remanet in medio ipsar tempus aliquod quo purget corpus a febre. Hoc est quartum dictum eius proprium.

¶ Igitur cognoscitur ex dicto eius pprio q humor q corrumpit primo ē intra venas: & tempus quietis ē tēpus qõ est inter corruptionē vnius partis illius cãe & inter corruptionē eius qõ est sibi vicinum iuxta exemplũ qõ dedit in ephimerio. Et ipsi⁹ febris accessio ē ex hũore corrupto intra venas sicut dixit: & scitur ex suo secũdo dicto. q ē dimissio febris sensibilis: cuz humor ē corrupt⁹ extra venas & ē mutans & fluens in totuz corpus. Et scitur ex dicto suo tertio in quo supsedit q mēbrũ expellit superfluitatē suam extra se & corrũpitur ibi donec ingredit in ipm quod ē ingrediendũ & incinerat quod ē incinerandũ quod ē accessio febris: & postmodũ dimittit donec ipellit ad dictuz locũ superfluitas alia. & scit ex dicto suo q̃rto q febris ɔtinua est cũ coniungitur vna accessio cũ alia. Debet hoc inspici.

¶ Hoc qõ dico in sequenti afforismo nõ ē ex dubys Halie. Sed sicut ispicio scire debēt illud viri circũspecti vt attēdant p illud in quo statu sũt q aerē sequũt & sicut sunt eorum lumina ceca. Hali. n. vir valde veridicus nõ ɔtentus logica quã Aristoteles fecit: fecit librũ de pbatione: & lectis libris Aristotelis physice & metaphisice: dubitauit super his que dixit Aristoteles in illis: sup que pbatiões aliquas nõ adduxit. sicut sunt sillogismi rõnales & cũ suo statu hõ inquisiuit oia signa & causas iuuamēti testiculorũ & iuuamētũ illor veraciter approbauit. Sup quo iuuamēto Aristo. nõ posuit mentē suã & nesciuit hoc. Et letatus ē Halie. satis & elongauit suũ dictũ & dilaniauit Aristo. sicut dilaniatur debile ex aĩalibus ab aĩali forti & icepit magnificare & nobilitare testiculos quantitatiue: adeo q fecit eos nobiliores corde cũ mensura qua eos mensurauit. Et propria verba que ipse dixit in propria pticula de spmate sunt hec. Radix & principiũ vite ē cor. & radix & pncipium bone vite sũt testiculi. Sicut ergo bona vita est melior q̃ vita sic testiculi sunt nobiliores & meliores corde. O vos ergo viri q estis primi i inspectione attendite si põt viuere aĩal bona vita corde euulso sibi. & põt cũ testiculis suis coire & si sit in illo virtus masculina aliqua opationũ vite in eo minime diminuta. Et si euulsis testiculis & subtractis ab aĩali vt accidit in castratis aĩal remanet viuũ: testiculi sunt nobiliores corde. & in sũma in verbis ipsi⁹ tãta ē diminutio q nos eas verba magis diminuere nõ oz.

¶ Halienus in quinta morbor & accidētiũ dixit. video accidentia epilepsie forte facta ex multis reb⁹ hũoris flãtici & cerebri vētriculis inclusis. & ideo aduētus eius ē subito. & forte ex fritate corpor ipsa fiũt. Hec sunt verba ppria ipsius ibi. Et i tertia scientiarũ dixit. Spēs epilepsie: sunt tres. vna egritudo ipar fit ex corpe cerebri: aut ex ore stõi & tertia ē egritudo q̃ ascēdit de mēbro ad mēbrũ quousqz puenit ad cerebrũ. Et de hac tertia specie dixit. Res que ascēdit ē silis aeri frigido. & est vel q̃litas diffusa ascēdēs mēbratim: aut ē qualitas alicuius venti venenosi. hec sũt ppria verba eius. & locus duby ē manifestus: & ē q epilepsia ē ex mala ɔplone in cerebro conclusa absqz mã penitus: qõ negauerat & dixit q nullo modo potest esse istud. ispicienda sunt verba ista.

¶ Halienus in aliquib⁹ locis dixit. Uiri sunt mulierib⁹ calidiores & sicciores. & supra hoc oēs radices medicialis sciē sunt fundate. Et ad probationē & ostēsionē huius Hali. se in secunda de spermate dilatauit. Et dixit Hali. in expositione sua sup librũ Hipocratis de dolorib⁹ mulierũ. Uelox augmentũ mulierũ significat q in corpibus ear ē calor dominans cũ humiditate iunctus. Et cognoscitur hoc ex eo quod fit ex corpibus earuz mense quolibet sanguis menstrui. quia sanguinis multitudinē sequitur calor multus. hec sunt verba ppria eius. Et mēbra radicalia mulieris cũ sint fridiora & humidiora mēbris viri & sanguis in muliere sit magn⁹ hoc cauillat me. insuper & vene viri sũt magne & late. preterea res prima ē generalis supra mensurã sexus feminini ad sexũ masculinũ & nõ põt multitudo superfluitatũ mulieris esse signum multi sanguinis. Uidet tamen mihi q verba illa inueni: quidã qui fuit ante ipm Hal. & exposuit ipsam pticulam Ipocratis quaz exposuit Johanicius: & credidit q sua expositio esset sana. ipse vero fuit absens a verbis Aristotelis. qui dixit super hoc in xviy. libri animalium & sunt hec. Caliditas que reperitur in muliere est debilis. & aliqui dicunt contrariũ huius putantes q sanguis in muliere plus sit q̃ in viro. & hac rõne credũt q mulier sit maioris caliditatis q̃ vir. & hoc ex exitu sanguis menstrui cõprehēdunt. sanguis vero ē calid⁹: & in

quo est de sanguine magis ē calidus magis. ⁊ putantes ꝙ hꝫ accidēs accidat ex sanguine multo ⁊ calore. ⁊ putātes ꝙ sanguis habeat formā vnaꝫ quibus sufficit ꝙ sit humectatiuus ⁊ sit coloris sanguinis ⁊ nesciūt ꝙ sanguis purus est bonꝰ humor: ⁊ sanguis mēstruus est īpurus: ⁊ nō est bonus humor. hec sunt verba Aristo. ibi. ⁊ hoc dictū ē sanū in his ⁊ omnibus que dixit.

¶ Galienus in quocūqꝫ loco loquutus ē de lacte siue mentionē fecit de eo dixit substātias tres eē in lacte videlicet aqueam partē caseatā ⁊ pinguosam. ⁊ dixit in libro suo de bonitate chimi. In lacte camellio ⁊ asinino aquea hūiditas dominanť: in lacte pecudū caseata. ⁊ in lacte vaccino ps pinguosa. hec sunt ꝓpria verba eius ibi. Et idē ostēdit in cibis dicēs. Pars pinguosa. s. butirū ē dominās in lacte vaccio. ⁊ ī libro suo de ꝯsilio subtili dixit. ī illo lacte dominať ps caseata fortiter sicut ē lac vaccinū. hec sunt verba ꝓpria eius ibi. ⁊ locus dubꝫ ē cognitus quē primis verbis dixit in lacte vaccino butirū ē dominās. ⁊ in vltimis v̄bis dicit ꝙ caseus ē dominās in lacte illo. hoc debet īspici.

¶ Galienus in decimo medicinaꝝ simpliciū cū īcepit loq de aquositate lactis. dixit virtus aq̄ huius lactis q̄ remāet a butiro ⁊ caseo ē mūdificatiua ⁊ lauatiua. lauat. n. vētrē ⁊ expellit ab eo sup̄fluitates putridas cū bibiť aut cum fit ex ea clistere. ⁊ opať hoc absqꝫ punctura: imo habet simpliciter in sedatiōe puncture opus bonū. hec sunt ꝓpria v̄ba sua ibi. ⁊ ī tertia ciboꝝ de aqua lactis dixit. Nō mireris de lacte postqꝫ sua ꝓpria aquositas consumiť si nō infundiť supra ipꝫ aqua alia iteꝝ qꝛ medici nō fugiebāt hoc ab operatiōibus suis rōe hūiditatis lactis ꝫ fugiebāt rōe acuitatis sue qua laxat ventreꝫ. ħ ē ꝓpriū eius. ⁊ est locus dubꝫ agnitus qꝛ in verbis p̄mis vetauit acuitateꝫ eius: ⁊ in toto cassauit ipsaꝫ. ⁊ in vltimis verbis dixit in lacte ē acuitas q̄ laxat ventrem. debet hoc inspici.

¶ Galienus in prima virtutuꝫ nāliū dixit. Oēs virtutes īmutatiue ex pte sunt virtutis naturalis ⁊ accidūt ex substantia corporis duarū tunicarū stōi. Duaruꝫ tunicarū intestinorum ⁊ duaꝝ matricis secundum ipsoꝝ statum. hec sunt ꝓprie verba sua. ⁊ in eadē pticula similiter dixit. Uesica ē corpus plurimū sensibile, duruꝫ duabus tunicis fortibus cōpositum. hoc est propriū eius ibi. Et in tertia huiꝰ libri dixit. Necessariū fuit ꝙ esset instrumentū etiā si habeat tunicam vnā sicut vesica fel ⁊ matrix ⁊ vene nō pulsatiles ⁊ ꝙ haberet duo genera villoꝝ similiter ad sui extensionem p longitudinē ⁊ latitudineꝫ hec verba propria eius sunt. Et locus dubꝫ est qꝛ dixit ꝙ matrix ⁊ vesica sūt vnius tunice ⁊ hoc sanum est. Et ostēdit in iuuamēto mēbrorum ⁊ in prima virtutū vnūquodqꝫ habere duas tunicas: quod habeo p non vero. Et credo ꝙ istud accidit culpa transferentis vel etiā eius qui librum scripsit. Et si aliquis dicat ꝙ vna tunica est propria vesice quemadmodū dicit Galienus. Et tunica superior ē ex pellicula coopiēte membruꝫ quodlibet ē similiter cauillosum. qꝛ quodlibet duaꝝ tunicaꝝ habet supra se vnā pelliculā. ⁊ de eo nō dicitur ꝙ sit triū tunicarum: debet hoc inspici.

¶ Galienus in prima morboꝝ ⁊ accidentiū blasphemauit homines q noīant febrē quadā vice egritudinē: ⁊ alia vice febrem: apostema sequentē noīant accidens. Et dixit hoc malū semp est egritudo ⁊ sequunť egritudies alie egritudines sicut apata febres sequunť. Et ī prima ad glauconē dixit hec v̄ba ꝓpria. Febres ex hūoꝝ putredie fluctuātes cognoscunť isto noīe. s. noīe febris: ⁊ nō sūt ipse accidentia aliaꝝ egritudinū sed ipse ꝓprie sunt egritudines. Inspice queādmodū febrē cōtrarys nominibus nominauit.

¶ Galienus ī secūda ciboꝝ de cortice citri dixit hec verba propria. Cum operatur via medicine est vtilis habenti indigestionem sicut ei sunt vtilia alia plura habentia qualitatem calidam ⁊ acutam. ⁊ in. vij. medicinarum simpliciū dixit hec propria verba. Cortex citri nō est frigidus imo tēperatus vel a tēperamento parum remotus. Et locus dubꝫ est qꝛ primis verbis dicit ipsum esse calidum ⁊ acutū. ⁊ verbis vltimis dicit eum esse temperatum.

¶ Galienus in vltima medicinarū vbi locutus est de melle ⁊ locutus ē de colera cuiꝰ color ē citrinus ⁊ de illa cuius color est rubeus. que colera citrina habet species alias duas pter istas dixit hec verba propria. Species alias oēs nos videmus duꝫ purganť a corpe absqꝫ colera porrea nisi qñ egritudo ē fortis. sed colera rubea colera citrina ⁊ colera porrea sepe exeunt cum vomitu ⁊ assellatiōibus sine egritudine. ⁊ hoc ē ꝓpriū sanū ex libris antiquoꝝ. ⁊ locus dubꝫ ē hic. qꝛ pepigit in colera porrea que nō exit nisi ī egritudinibus fortibus. ⁊ postea dixit ꝙ porrea exit absqꝫ egritudine. Et si inspexerimus p dictū eius ꝙ in egritudie forti nō inueniť colera porrea nec exit nec apparet erit ħ cauillosius in redditiōe sue cause. ⁊ in sūma iste est locus dubꝫ. In quo debet inspici.

¶ Galienus in decimasexta iuuamēti mēbroꝝ dixit. Non cōiungitur cuti aliquis singularis neruꝰ sp̄alr̄ sibi veniēs sed cōiūgiť sibi a mēbris sub ea existētibꝰ minime pticule particulaꝝ nerui q ipsis cōiungitur vt ligent cutē cū eis q̄ sibi subsistūt mēbris ⁊ fiat sibi status instrumēti ⁊ sentiat per eum. hec sunt proprie verba eius. Et in vltima sciētiarum dixit. Medici ignorāt ꝙ ex neruo elongato ⁊ diuiso in cutem manus totā sensus venit ad ipsam: ⁊ in ipsa radicem habet. ⁊ lacertus qui mouet lacertuꝫ manus hꝫ radicem aliam preter illaꝫ. hec sūt ꝓp̄e verba eiꝰ. ⁊ locus dubꝫ est plurimū māifestus. qꝛ ī iuuamēto mēbroꝝ dixit. Neruus cutis est neruus qui diuidiť ex lacerto mouente manum. vellem scire si hoc est proprium manui inter mēbra omnia quare nō dixit illud.

¶ Ait Moyses. Ego habeo sanū qđ dixit in iuuamēto mēbroꝝ. s. extremitatis cutis cessat sensus: ⁊ motus eius non cessat. ⁊ cā huius nō ē neruus diuisus in lacertū illius mēbri opantis motū. ꝫ particule minime nerui eiusdē. sicut dixit in iuuamēto ad cuius particulas minimas ⁊ subtiles diuisas in cutē pestis descēdit. Et ideo cessat sensus cutis ⁊ nō cessat virtus eius. qꝛ pestis nō ē propter neruum veniētem ad lacertum. Et hec causa currit supra radices quas nos docuit Galienus: ⁊ est. cessatio rami nō nocet radici. ⁊ cessatio radicis ramū cessare facit.

¶ Galienus in prima morboꝝ ⁊ accidētiū dixit. Ex humoribus aliqui cōmiscētur adinuicē. ⁊ impossibile ē inueniri aliquē ipsoꝝ quin sit cū alio nisi raro. hec sunt proprie verba sua. Et ī secūdo morboꝝ ⁊ accidētiū dixit. Quorūlibet horū humorū aliqui multotiens fluūt in mēbra puri propry ⁊ nō mixti ⁊ possibile ē ꝙ fluunt mixti. Ita sunt ꝓprie verba eius ibi. ⁊ locus dubꝫ ē notus. qꝛ in prima dicit hūorum aliquis purus ⁊ proprius raro inuenitur. ⁊ in secūda dixit. Multotiēs inuenitur purus in fluxione sui. ⁊ possibile est ꝙ fluit mixtus. ⁊ illud quod semp inuenimus ē sicut dixit in prima. Debet hoc inspici.

¶ Galienus in particula de colera nigra dixit. Multotiēs egrediunť cū vomitu vel egestione chimi nigri quo egressio qñqꝫ significat bonū. sed colera nigra cuꝫ egrediť cum vomitu vel egestione significat periculum. hec sunt ꝓpria verba eius ibi. ⁊ ostēdit dictū suū demōstratōe plurima: ꝙ apparitio huius humoris ē signuꝫ perniciosuꝫ. Et medici insipientes credūt ꝙ exitus huius humoris mali sit iuuatiua res: ⁊ nō ē ita. Et expositōe sua supra quarta afforismi dixit. Colera nigra ⁊ qlibet humor niger malus mł'totiēs significāt bonū maxime cū appet nā sup̄fluitates egritudinis expellēte. hec sunt propria verba eius: ⁊ locus dubꝫ ē cognitꝰ: quoniā pepigit verbis vltimis ꝙ appitio colere

nigre expulse p nām quādo supfluitates egritudis expellunt significat laudabilitatē. Et primis verbis dedit sententiā generalē q colera nigra cū exit significat destructionē: ⁊ videt mihi q illud quod dixit in libro suo de colera nigra est sanū. Et quod dixit in expositione afforismoꝝ. sanū est in humoribus nigris omnibus ⁊ nō in colera nigra Hoc inspiciendum est plurimum.

¶ Galienus in secūdo cōplonū dixit. Humorib' cōuenientior ⁊ laudabilior naturaliter ē sanguis: ⁊ colera nigra est sicut amurca ⁊ sicut fex sanguinis: ⁊ ideo redit frigidior ⁊ grossior sanguie. ⁊ colera citrina ē satis calidior ⁊ siccior sanguie. et flegma ē frigidius ⁊ humidius omnibus q̄ sunt i corpore aīalis. ⁊ cā agnitiōis huius ē sensus tactus. hec sunt ꝓprie verba sua. Et in secūda morboꝝ ⁊ accidētiū dixit. Res q̄ fluit sine dubio demōstrat caliditatē ⁊ humiditatē penit' excepto q oz eē humida potentialiter. Et medici antiq ⁊ philosophi fecerūt mentionē de virtute humiditatiua: q̄rū virtus ē hui' status: ⁊ ꝓbauim' cāz huius virtutis in libro in quo nominauimus causas medicinarum. ⁊ in alijs libris ⁊ q̄ necessaria sunt in libro suo in quo sumus noiauimus ibi. Et sunt q colere citrine virtus ē calā ⁊ sicca ⁊ colera nigra frigida ⁊ sicca. ⁊ colera sanguinea calida ⁊ humida. ⁊ flegmatica frigida ⁊ humida. Hec sunt ꝓprie verba eius ⁊ locus dubij est agnitus. q2 in secūda cōplonum dicit colera citrina ē calida ⁊ sicca effectiue. ⁊ in morbis ⁊ accidentibus dicit q calida est ⁊ sicca potentialr. Et simile de ceteris humoribus quattuor cognoscitur sicut de colera citrina. Debet hoc inspici.

¶ Galienus in expositiōe pticule Ipocratis de humana nā dixit hec verba propria. Ego ostēdi in libro cōplexionū q ver ē tempatū. ⁊ hypocras dicit hic q ē calidū ⁊ humidū. ⁊ res ē sicut Ipocras dicit. Et Galie. in expositione prime pticule Ipocratis de vētis terris ⁊ aq̄s dicit q ver est calidū ⁊ humidū ⁊ hoc ē sanū. ⁊ est tēpatū cōiunctione sui ad corpus humanū. Ait Moyses vtrūq3 dictū qd̄ supius dixit est sanum. sed vltimū confirmauit.

¶ Galie. in. vij. ingenij vbi incepit loq de statu viri cui' stōs medici desiccarūt ⁊ reduxerūt ipm virum ad ptisiz dixit Medici vidētes q2 stomachus illius nullo tēpore digerebat dabāt ei bibere sucū sumac ⁊ apponebāt stō suo exterius medicinas oēs quas antea noiaui ⁊ reduxerūt ipz ad statū illius cui' totalis humiditas corpis ē amissa itantuz q sicut mortuus redijt. Ego vero cū icepi curare ipz dedi ei ꝑ omnē viaz omnia humida. hec sunt proprie verba sua Et cū incepit dicere cōsiliū huius viri dixit. Nos curam' virum hunc quez medici desiccarāt q2 via caloris ⁊ frigoris liber erat ⁊ nullum horum duorum eius corpori dominabatur totaliter nec stomacho suo: ⁊ siccitatem ⁊ subtilitatē multā in corpe ipse habebat. Hec sunt ꝓpe verba sua ibi. ⁊ locus dubij ē valde manifestus. q2 primis verbis dixit q erat desiccat' multū ⁊ redactus vt mortu'. ⁊ in vltimis dicit q ē tēperatus inter caliditatē ⁊ frigiditatē. imo corp' eius ē oio fridū. q2 i eo caloris nālis mā ē amissa. Et in eadē pticula de isto viro dixit. Impossibile est q remaneat siccitas in statu suo vno ⁊ calor ⁊ frigus abscōsi sint. ⁊ q ipsoꝝ actio minime eē possit. q2 mēbra cū nō nutriūt cito infrigidant. hec sunt ꝓpria dicta eius ibi. ⁊ hoc sanū ē ⁊ post verba ista q̄ dixit de viro isto videlicet q erat a caliditate ⁊ frigiditate liber adiunxit verbis ipsis dicta ista. Nos curam' siccitatē in isto tantūmodo dominātē ex caliditate sola diu durāte excepto q ipaz siccitatem frigoris quātitas nullaten' ē secuta moratura cū illa. Et h vltimū verboꝝ suoꝝ ibi ē qd̄ dubiū plīmū augmētauit. Quō pōt eē vt iste q est desiccatus ⁊ redactus vt mortuus frigiditatez nō habeat manifestā: ⁊ vt siccitatē ipsi' frigiditas penitus nō sequat: ⁊ q redijt in cinerē sit viuus. Insup ex dicto suo mirabilius isto isurgit. q2 ipse redactus in siccitatē plurimā ex amissione cibi nō nutritur: ⁊ membra cum nō nutriuntur breui tempore infrigidātur. ⁊ in sūma ista verba galieni vltima sunt sana.

¶ Galienus in pticula pma de pulsib' dixit. Pestis magna facit pulsuz inequalē imparē. hec sunt verba ꝓpria eius. Et in. xiiij. parte magne de pulsib' dixit. Pulsus inequalis impar significat q cā iequalitatis eius ē egritudis icerta mutatio. vl'. n. egritudo mutat ad mēbꝝ ignobile ⁊ patiēs liberat vel mutat ad mēbrū nobile ⁊ morit eger. Pulsus igitur inequalis impar nō significat aliqd̄ certū nūc. Hoc ē ꝓpriū verboꝝ suoꝝ. ⁊ locus dubij ē manifestus. q2 in primis verbis indicauit q pulsus inequalis impar significat magnā pestē: ⁊ i verbis vltimis dicit neq3 significat bonū neq3 significat malū ⁊ hoc dictū soluit. Pulsus inequalis impar significat q pestis nūc iuēta magna nescit ad quez dictoꝝ statuū reducatur. Debet hoc inspici.

¶ Galienus in pticula de tēporib' egritudinuz vbi incepit ostendere q oīs egritudo a qua q̄s cōualescit q̄tuor h3 tpa .s. pncipiū augmētū statū ⁊ declinationē. ⁊ q aliquaꝝ egritudinū nā ē principiū ppter sui puitatē sicut credit: tn̄ sīn dubio principiū habent quod est breuissimuz. Dixit inuenimus egritudinē valde fortem vt est apoplexia cuius pncipium ⁊ augmentum est in minimo tēporis. ⁊ silr est epilepsia. hec sunt ꝓpria eius verba ⁊ nulla dubitatio est i eis Et in prima de crisi vbi incepit ostendere q nature egritudinū significant longitudinē vel breuitatē tēporū egritudinū dixit secundu3 hūc statū o3 te significare in oibus egritudinibus tempora ipsaꝝ. quia febris adurens apostema lateris ⁊ apostema pulmonis pncipiū eaꝝ ē breue. Et epilepsia: dolor mulieris: dolor iuncturaꝝ: ⁊ dolor renuz: ipsaꝝ pncipiū ē longū. hec sunt eius ꝓpria verba ibi: ⁊ locus dubij ē. q2 in vltimis verbis dicit epilepsiā habere lōgum principiū si voluerit vt p hoc dictū itelligat pncipiū accessionis epilepsie breuius tēpus illo scibile nequaquaz eē pōt: sicut ipse dixit in libro predicto de tēporib' egritudinū. Et si voluerit vt pncipiū illud intelligat cā q̄ generat epilepsiā hoc dictū nullo mō ē sanū in statu temporuz egritudinū. Ego vero dico q in epilepsia de qua fit mētio in crisi scriptor qui librū scripsit in radice peccauit.

¶ Galie. in quarta medicinaꝝ simpliciū dixit. Medicine solubiles ferro ⁊ lapidi igne candēti ⁊ similib' sibi sūt ille medicie q̄ recipiūt illud quod attrahit ex corruptiōe quā expellit calor existēs i cōpe sicut ē terra frācigena vitreolum viride: ⁊ vitreolū rubeū: ⁊ argentū viuū: ⁊ oēs h' medicine sunt grosse cū virtute calida que stōm comburūt ⁊ quod est circa ventrē. hoc ē ꝓpriu3 eius ibi. Et dixit in. ix. ipsius pticule cū locutus est de argento viuo: nescio p discussiones quas feci his ⁊ ꝓbatiōnē. Si accidit cu3 bibit ⁊ nescio qd opatur dū apponit exterius supra corpus. hoc ē ꝓpriū eius in argento viuo vellē scire rōnē q̄ iustificat argentum viuum in quarto gradu. q2 occidit cū adustiōe sicut species vitreoli ⁊ his similia.

¶ Galie. dixit in. xi. igenij hec verba ꝓpria. Melius qd̄ dixi ē vt flōmet vena nō in febrib' acutis tantū: s3 in oibus febribus accidentib' ex putredine humorum.

¶ Ait Moyses. dubitat q̄s in opatiōe sua facere minoratiōnē in oib' febrib' putridis. q2 Gal'. inhibuit in particula de flōmia ⁊ alibi minutiōes in febre flātica pura in q̄ humores sunt crudi ⁊ idigesti: ⁊ silr inhibuit minutionē in febre quartana pura nisi accidat ex dominio sanguinis. Et sicut mihi videt dissolutio hui' dubij ē. q2 itellexit p dc3 suū in oib' febrib' putridis. i. in qualibet febre putrida: cuius nō humor singularis s3 multiplex ē eruptus ⁊ redit res: ⁊ i q̄libet febre ex putredie sanguinis accidente: quia cu3 flegma vel melancolia putrefit cū sanguie vtilis ē flobotōia.

Et cũ putrefit flegma vel melãcolia tantũ flobotomia est prohibenda. Quare oportuit eum dicere hoc proprium. ⁊ in omnibus febribus accidentibus ex quibuslibet humoribus putridis.

¶ Galienus in sexto medicinarum simpliciũ vbi loquitur de origine vrtice ⁊ de iuuamẽtis seminis huiꝰ herbe dixit. Et habẽt cũ hoc virtutem inflatiuã ratione cuius redacte sunt prouocatiue appetitus coitus ⁊ maxime cũ bibitur semẽ huiꝰ herbe cũ sapa hec sunt ꝓpria verba eius. Et cũ incepit loqui de virtutibus herbe huius dixit. Inflatio quã diximus eam generare oritur ex adextris cũ stomacho cũ digerit̃. hec sunt ꝓpria verba eius. ⁊ ideo nõ effectiue sed potẽtialiter iflatiua. ¶ Ait Moyses. Nõ video penitꝰ dictum hoc aut qd intelligi aliter ꝑ dictũ ipm. Et cauillatio hec sicut mihi videt̃ ẽ ad illũ q librũ trãstulit reducenda Locus dubij ẽ qꝛ ex dicto suo fecit vrticã inflatiuã potẽtialiter ⁊ nõ actualiter. ⁊ omne inflatiuũ ẽ inflatiuũ potentialiter ⁊ nõ actualiter. ⁊ verba hec ⁊ oĩa alia aliter nõ sũt ⁊ ideo nulla medicĩa pȏt actualiter dici inflatiua. Et Gal'. probauit alibi oẽ quod medicina dicit̃ nõ nominatur medicina nisi a calido vel frigido potẽtia ⁊ nõ a calido vl' frigido actu. ⁊ calor nostri corpis potẽtialiter exit ⁊ manifestatur per actũ. Debet hoc inspici.

¶ Galienus in expositione supra particulã ꝓthimei ꝓbauit ꝙ epar solũ cibũ in sanguinẽ mutat ⁊ nõ corpora a sanguine circũdata. ⁊ dixit ꝙ mẽbroꝝ nostri corporis quodlibet cibat̃ sanguine quez cibum conuertit in similitudinẽ corporis sui etiam si nullo tẽpore inueniatur in eo sanguis vt est os cartillago neruus ligamẽtum chorda ⁊ pellicula ⁊ membra ipsa conuertunt sanguinẽ in sui naturam qualiter potest esse vt corpus nerui quod est albũ ⁊ ex speciebus pellicule generet sanguinẽ ⁊ nõ cibetur donec cibũ in naturam suam mutat ⁊ dixerat. Sufficit ꝙ epar soluz est quod cibum in sanguinez mutat. Et verba sua ꝓpria sana sunt vsq nunc. ⁊ cum in particula illa dictum suum exquisiui non inuenitur complementum dictorum verborum in suo originali.

¶ Galie. in tertio sciẽtiaꝝ vbi loquit̃ de dolore emigraneo dixit. Cum generatio eius est ex ventositate sentit patiẽs dolorẽ extensiuũ: ⁊ cũ ex multitudine humoꝝ: sentit cum ipso grauedinẽ: ⁊ dixit in particula de flõmia verba ista ꝓpria. Signũ ꝓpriũ spẽi repletionis: que est quo ad virtutẽ ẽ grauedo: ⁊ alterius spẽi repletionis q̃ ẽ quo ad vasa ẽ extensio. Et ẽ hic locus dubij: qꝛ dixit in ꝑmis verbis sensus grauedĩs cũ dolore emigraneo significat humorũ multitudinẽ. ⁊ in verbis vltimis dixit. extensio significat repletionẽ quo ad vasa: ⁊ hec repletio accidit ex multitudĩe humorũ sine dubio. Et illud qȏ videt̃ mihi in hoc ẽ ꝙ significatio: quã dixit in libro suo de flõia supra duas spẽs repletiõis: ẽ cũ sentit aliqs grauedinẽ vel extẽsionẽ absq dolore: q ẽ aut ĩ mẽbro vno aut in toto corpe: Sz in quo mẽbro sentit̃ dolor fortis. sicut ẽ emigran. tũc ẽ doloris sensus cũ grauedĩe: ⁊ significat mľtitudinẽ humoꝝ nõ malitiã iporũ tãtũ sed ⁊ cãs malitie eorũdẽ: ⁊ hoc ẽ qȏ nocet mẽbro adeo ꝙ mutat illud ⁊ nõ multũ. Et si aliqs dixerit ꝙ hoc ẽ ꝓpriũ capiti qȏ ꝓbat̃ ex dictis Gal'. in secunda miermir q̃ verba ꝓpria sũt ista. Ex multitudĩe hũoꝝ accidit grauedo in capite nõ soda nisi accidat ex eis opilatio. ⁊ ẽ valde molesta huiꝰ rõnis assignatio. Quia ex dominio multitudinis humorũ tantũ: que repletio ẽ quo ad vasa accidit grauedo capiti ⁊ cuilibet mẽbro: ⁊ toti corpori extẽsio ⁊ ñ grauedo tantum. Debet hoc inspici.

¶ Galie. in. v. ingenij cũ incepit ostendere sicut curat̃ q expuit sanguinẽ a pulmõe dixit. Precipimꝰ vt eger nõ inspiret forti inspiratiõe: sed vtat̃ sessione ⁊ ocio cõtinue: ⁊ fiat sibi flobotomia ex vena genu: hec sũt ꝓpria verba sua: Et dixit in expositiõe sua in prima humoꝝ verba ista ꝓpria. Nõ oz illuz a cuius meri sanguis exit: vel pulmõe. vel pectore. vel canna pulmõis: clamare: vel inspirare: ⁊ expirare fortiter. Motus vero manuũ nõ ẽ ei nociuus. Utilior tñ ẽ ei motus pedũ motu tẽperato: ex quo nõ accidat constrictio spiritui: ⁊ locus dubij ẽ manifestus: qꝛ in ꝑmis verbis precipit vt eger sedeat: ⁊ in ocio ↄtinuo ꝑsistat ⁊ in verbis sequẽtibꝰ precipit vt moueatur eger motu temperato

¶ Gali. in secunda medicinaꝝ vbi loquit̃ de psilio dixit. semen in hoc terre nascẽte ẽ melius ⁊ est frigidũ in secundo gradu ⁊ mediũ ĩter humiditatẽ ⁊ siccitatẽ ⁊ tẽperatũ: hec sunt ꝓpria verba sua ibi. Et in. ij. ad glauconez vbi loquit̃ de formica comestiua dixit ꝓpe ista vba. Caue tibi opari ĩ hac egritudine lactucas. virgaz pastoris. lenticulas aque nenufar. psiliũ. portulacã. sempuiuam. ⁊ his similia q̃ sũt frigida ⁊ humida. Et locus dubij ẽ. qꝛ dixit in vltimis verbis psilium eẽ frigidũ ⁊ humidũ: ⁊ numerauit ipsuz cũ lactucis. portulacis lenticulis aque nenufaris quoꝝ statum omniuz dixit esse frigidum ⁊ humidum: ⁊ in primis verbis dixit ipsum esse temperatum inter humiditatem ⁊ siccitatem. Debet hoc inspici.

¶ Gal'. in. xiij. ingenij vbi loquitur de curationibus apostematum splenis ⁊ epatis mẽsurauit medicinas mẽbroruz ipsoruz verbis proprijs: ⁊ sunt hec: Duo membra indigent medicinis similibus sibi adinuicem in specie: quaruz vna ꝑmutat fortiter ⁊ alia ꝑmutat debiliter. Splen vero eger fortioribus medicinis quantitate superfluitatis grosse: q̃ nutritur supra cibũ epatis: hec sunt proprie verba sua ibi. Et dixit in quarto iuuamentorum. Cognosce a me sũmaz ciborum quos dicam tibi horum trium membrorum ⁊ ẽ. Epar cibat̃ sanguine rubeo grosso: Splen sanguine nigro subtili: ⁊ pulmo sanguine digesto plurimuz claro ⁊ subtili ꝓximo nature spiritus. Ista sũt proprie verba sua: ⁊ locus dubij est: quia in ingenio curationis dixit. Cibus splenis ẽ grossior cibo epatis: ⁊ in iuuamento membroruz dixit. Cibus splenis est subtilior cibo epatis. Et illud quod nobis probauit in iuuamento membrorum est sanum: Mensurauit enim ibi inter cibum subtilem epatis splenis ⁊ pulmonis: dicẽs. Cibus epatis est grossus rõne substãtie sue. Et cibus pulmonis est subtilis: ⁊ cibus splenis medius est inter vtrũq subtilior isto cibo epatis: ⁊ grossior pulmonis cibo. Et postmodum mensurauit colorem sanguinis q cibus est horum trium membrorum: dicens.

¶ Sanguis quo cibat̃ pulmo ẽ rubeus clarus. ⁊ sanguis q̃ cibat̃ splẽ ẽ niger. ⁊ sanguis quo cibat̃ epar ẽ medius inter vtrũq: minꝰ rubeꝰ sanguĩe pulmõis: ⁊ minꝰ niger sanguine splenis. ⁊ vt mihi videt̃ galie. h totũ discussit vt obliuioni minime traderet̃. In ingenio ãt cibũ largo mõ accepit sic̃ accipit̃ a populo. ⁊ sicut ipse dixit ꝙ panis ⁊ sicla sunt cibi. ⁊ nõ est dubiũ ꝙ illud qȏ primo splen sibi attrahit mutat ⁊ eo cibat̃: ⁊ illud quo cibat̃ ẽ grossius illo qȏ ad se attrahit corpus epatis: ⁊ quo cibat̃. ⁊ hec ẽ intẽtio galieni in ingenijs. Debet hoc inspici.

¶ Galienus dixit in secunda megapulsus verba hec ꝓpria Ligua grecoꝝ ẽ dulcior: suauior: docibilior: apertior: ⁊ aptior generi humano q̃ lingue alie oẽs. Cognitis. n. liguis alijs gentiũ cognosces veraciter ꝙ ipsaꝝ aliqua ẽ silis clamori porcoꝝ: aliqua vocibꝰ ranaꝝ: ⁊ aliqua vocibꝰ graculorũ q̃ turpes inueniunt̃ cũ proferunt̃ motu lingue labiorũ ⁊ totiꝰ oris. aliqui. n. ex ipsis cũ loquunt̃ emittũt vocez multotiẽs ab intrinsecis a corpe gutturis: sicut ẽ vox sternentiũ: ⁊ aliq torquẽt os ⁊ sibilant: aliq mugiũt ⁊ clamãt cũ tota voce: ⁊ aliq nõ emittũt vocẽ oĩo: ⁊ aliqui aperiunt os apertione forti cum emissione lingue exterius: ⁊ aliqui nequaquã aperiũt os apertõe forti quoꝝ lingua ad motũ tarda videtur ac si esset grauata ⁊ ligata.

¶ Ait moyses. Sunt verba hec Galieni de lingua grecorū
quā appropriauit humano generi pre linguis alys oībus.
Rak. ⁊ aly dubitarūt ⁊ conati sunt ostēdere ꝙ oēs lingue
sūt pacifice: ⁊ q̄libet ipsaꝝ ignorāti eā ⁊ nō cito in ea ē gra-
uis ⁊ seruilis. ⁊ ad hoc ītēderūt oēs q visi sūt obuiare ver
bis predictis. Et sicut mihi videt̄ sanū ē quod dixit de lin
gua grecoꝝ: quoniā prolatio elemētorum ⁊ motus instrō-
rū verboꝝ sequit̄ naturā climatū habitatoruꝫ formam ⁊
quātitatē mēbroꝝ inhabitantium ea tam interius q̄ꝫ exte
rius. Et Ebunasar alfaraby dixit hoc dictū in libro elemē
toruꝫ. Sicut homines clymatis medy cōpletiores sūt sen
su forma ⁊ figura pre alys omnibus hominibus. s. meliori
forma ⁊ figura. Meliori compositione mēbroꝝ ⁊ tempe-
ratiori cōplexione q̄ꝫ homines aliorum climatum in vlti
mis positorū. vt eoꝝ qui sunt in vltimo septētrionis ⁊ me
ridiei. ita prolatio elementoꝝ ab hominibꝰ dicti clymatis
medy. ⁊ motus instrumentoꝝ verborum suoꝝ dū loquū-
tur sunt temperatiores ⁊ lingue humane proximiores q̄ꝫ
prolatio elementoꝝ ⁊ motus instrumentorum verboruꝫ
hominū positorum in clymatum vltimo a medio elonga
torum. ⁊ per linguam grecam quam nominauit Galienus
intellexit ipse nō solum grecoruꝫ linguaꝫ sed ipsam ⁊ sibi
similem: quemadmodum sunt lingua greca: lingua arabi
ca. hebrea: chaldea: ⁊ persica: que lingue sunt hominū cly-
matum complexionem temperatam habentiū. Et quicū-
qꝫ nouit linguam arabicam ⁊ hebreaꝫ cognoscit ꝙ vtraqꝫ
est vna sine dubio. ⁊ lingua chaldea est ꝓxima ipsis proxi
mitate qua sunt proximi: ⁊ greca est proxima chaldee sed
aliquātulo differūt. s. tribus elemētis vel q̄ttuor: ⁊ lingua
persica est remota ab eis: ⁊ prolatio silr̄ elemētoꝝ multa
remotōe. ⁊ nō faciat te errare loquela hominū in climate
medio hodie cū loquela turpi valde loquentiū. qr mutati
sūt ad ea loca a locis vltimis. ⁊ ē sicut īueniret̄ aliqs hebre
us vel arabs in septētrione aut meridie ⁊ loqueret̄ ibi cū
lingua sua qua nutritus fuit in terra sua.

¶ Ait moyses scitur ex dictis philosophoruꝫ ꝙ aīe accidit
sanitas et egritudo sic̄ corpi ⁊ egritudo aīe ⁊ sanitas de q-
bus agitur habēt fieri ex credētia ⁊ moribus sine dubio q̄
ꝓprie sunt hominū. Dico igit̄ insanas credentias ⁊ mores
prauos plurima mutatiōe specieꝝ suarū egritudines hu-
manas: ex sūma quaꝝ egritudinū ē egritudo quedaꝫ cōis
a qua nullus eripit̄ nisi aliquibus temporibus longis: que
egritudo variatur in hominibus augmento ⁊ diminutiōe
sicut variantur omnes egritudies corporales ⁊ aīales. Et
hec egritudo de qua in presenti loquor est ꝙ quilibet hō
credit animam suam esse doctaꝫ plusq̄ꝫ sit ⁊ vult ⁊ deside
rat omnia que credit cōplere absqꝫ studio ⁊ labore. Et īue
nio hanc egritudinē cōmunē apprehendisse aliquos ex vi
gilantibus ⁊ scientibus aliquā scientiā phisicā: vel aliquā
artem mecanicā. aut scientiaꝫ ex scientys positiuis: e qbꝰ
aliquis loquit̄ ex scientia quā nouit. ⁊ ex scientys alys de
qbus nihil scit aut paꝝ expertus ē in eis. ⁊ dicit verba sua
supra illas scientias sicut supra scientiā quā nouit ⁊ maxie
si supuenerit sibi aliqua felicitas ex felicitatibus reputa-
tis. Vn̄ factus ē dn̄s dux. aut alius magnus. Verba dixe-
rit: ⁊ audita fuerit: ⁊ nullus r̄pugnauerit sibi: ⁊ quātūcūqꝫ
auget̄ hec felicitas ⁊ fortificat̄: Intātū augetur egritudo
ipa quousqꝫ pueniat ad lacertos: ⁊ redit ⁊ īcedit ipe cū tpe
⁊ rōe sui status predicti: qđ sibi placet dicere dicit: ⁊ ad q̄-
stiones obiectas sibi rn̄det cū rebꝰ quas vult: ⁊ nō vult ꝯfi
teri ꝙ sunt res quas ignorat: ⁊ iā egritudo hec domiata ē
in aliqbꝰ: q nō ꝯtēti statu hꝰ īcipiunt dicere ⁊ ꝓbare ꝙ sci-
entie quas ignorāt sūt inutiles: nec alicui discere eas ē ne-
cesse: ⁊ nō ē sciētia qua vti debeat aliquis toto tpe suo: nisi
scientia quā ipsi sciunt: ⁊ nō alia: siue phisica siue positiua
sit. Et plures ꝯpilauerūt ꝯtraria supra sciētias quas igno-
rant. Et in sūma egritudo hꝫ accidēs amplū satis: ⁊ cuꝫ ra
tionabilr̄ īspicis in dictis hꝰ apparebit tibi quātitas egri-
tudinis sue: ⁊ si ꝓximus ē casui vel saluti. Et Galieno me-
dico applicuit aliqd egritudinis huiꝰ: sicut applicuit homi
nibꝰ ignaris scientie sue: q quideꝫ sciuit in medicia satis: ⁊
magis q̄ꝫ aliqs aliꝰ de qbꝰ famā audiuimꝰ aut ocā vidimꝰ
⁊ īuenit inuentionē magnā in anotomia: ⁊ de operatiōibꝰ
mēbroꝝ: iuuamēto ⁊ creatione eoꝝ: illud apparuit sibi qđ
nō aly: ⁊ de statu pulsus ꝓbauit rem q̄ ꝓbata nō fuit tpe
Arist. absqꝫ dubio ⁊ in medicina cui totalr̄ apposuit men-
tem suam sanius dixit q̄ꝫ Arist. in libris suis. Et hoc nō est
dubiū scientibus veritateꝫ: ⁊ sicut sciuit sciētiam medicie
credidit scire alias scientias physicas omnes in quibus
paruus fuit: ⁊ inuitauit se ad dicēdū in Logica Physica ⁊
Methaphisica quedaꝫ dicta hominibus huius temporis
impugnantia Aristotelem: sicut etiam illud satis plene ap
paret in libris quos ꝯpilauit de motus tempore possibilis
⁊ motore pmo: ⁊ de opinione ypocratis ⁊ platonis: ⁊ de sp-
mate: ⁊ in libro de ꝓbatione: cuius sciaꝫ plurimū ꝯmēda-
uit: ⁊ sine ea in medicina nullū credidit eē perfectū: in quo
libro modos possibiles ⁊ cōtingētes valde vtiles ⁊ necessa
rios medicine: ⁊ fere sciētys omnibꝰ ad ꝓbationē dimīuit:
⁊ cassauit: asserens eos eē inutiles ⁊ nō necessarios ad ꝓba
tionē ⁊ modos manifestos: ⁊ sunt q īueniunt̄ ad ꝓbatiōeꝫ
nō necessarios tantū retinuit cogitans ipsos ad ꝓbatiōeꝫ:
necessarios eē: ⁊ dixit ꝙ exercitatio Arist. ⁊ alioꝝ cuꝫ mo-
dis possibilibꝰ ⁊ ꝯtingentibꝰ fuit amissio tēporis: hoc totuꝫ
euigilauit ebunasar alfaraby: ⁊ vidi supra hoc ꝙ ꝓpriuꝫ ē
ebunasar dicētis in expositiōe modi magni cū cepit expo
nere planiciē quā explanauit ō modis possibilibꝰ: nō ē res
sic̄ credit Gal. medicꝰ q dixit in libro suo quē noīauit librū
ꝓbatōis. Inspectio ad possibile ⁊ modos possibiles cātos
p illud ē supflua: ⁊ cōueniētior īspectio hoībꝰ ē ad modos
possibiles ⁊ maxime in medicia: ⁊ Gal. dicit oꝫ medicum
studere tēpore longo supra librū suū intitulatū de ꝓbatio-
ne credēs ꝙ cōpilatio dicti libri sit satis vtilis medico cir-
ca particulas tractādas artis sue. Et modi qbus operatur
medicus in scia egritudinū ⁊ cāꝝ vniuscuiusqꝫ ipsaꝝ sunt
illi: qbꝰ oꝫ medicū curare: ⁊ sūt modi possibiles: ⁊ nulla for
marū modoꝝ alioꝝ ē necessaria: nisi raro: ⁊ sūt fere proxi-
me extra artē medicine. Et ideo nō oportuit ipm loqui in
predicto libro: nisi de formis modoꝝ possibiliuꝫ tantum:
quas cassauit in eodē libro: ⁊ nō de formis inuētorū: quas
retinuit ad ꝓbationē: qr forme que inueniunt̄ nō sunt ad
probandū parate: quoniā ꝓbationes nō fiunt ex hꝰ mate
ria: sed fiunt ex formis possibilibus tantum. Expleta sunt
verba ebunasar: ⁊ ideo vbi Arist. cepit ꝓbare modos con-
tingētes possibiles ⁊ manifestos: dixit ebunasar in exposi-
tiōe verboꝝ illoꝝ verba hec ꝓpria. Huius porta ē magni
iuuamis satis magisq̄ꝫ possibile puꝝ: quoniā oēs artes me
canice operant̄ cū porta hac: ⁊ maxime circa ptractationē
singularium futuroꝝ: si sint vel nō sint in mediciali arte:
laboratoria: marinaria: cōsilys ciuitatū: eloquētys ⁊ silibꝰ
illis: qbꝰ necesse ē vt sint scia ⁊ libri ꝯueniētes his: ⁊ totū
hoc spectat ad modos. Expleta sūt v̄ba ebunasar. Cogita
itaqꝫ ⁊ admirare in verbis Gal. sic̄ nixus ē laudare logicā
in omnibus libris suis ⁊ ostendit cām pestis medicorum
tpe suo fuisse puitatem ⁊ diminutionem eoꝝ in sciētia lo-
gice ⁊ cām sapientie sue fuisse suū exercitiuꝫ in logica: qbꝰ
medicus ad sciendū logicam necessario inuitatur. Ac ipse
Gal. cōpilato libro de ꝓbatione retinuit oīo formas gene
raliter ⁊ specialiter modoꝝ possibiliū ⁊ cōtingentiū vtiliū
tantū arti medicine: īmo vilipēdit eū qui operat̄ hoc plu-
rimū. Et dicit ꝙ hoc nō ē necessariū penitus. ⁊ nullus du-
bitat ꝙ Gal. legerit libros Aristo. in logica. ⁊ ꝙ sciuerit lo-
gicā plusq̄ꝫ alius q minor fuit eo ī sciētia. sed rōe egritudi-

nis cōis de qua locutus fui credidit ipse Gal.ꝙ nouerit ar
tē logice ⁊ oēs alias artes sicut nouit artē medicie ⁊ inuita
uit se ad ea que se inuitauit ⁊ nō ꝑmansit in illo statu.sed ex
dulcedine saporis quē saporauit ex aliqb⁹ iuuamētis mē
broꝝ inuitauit se ad ꝓphetiā dicēs.Uenit ad me dei nūci⁹
q docuit me sic ⁊ ꝑcepit mihi sic:vtinā fuisset isto gradu cō
tentus:⁊ tenuisset se in nūero philosophorū salus domini
sup ipsos:⁊ nō oblocut⁹ fuisset supra illos:ꝫ nō fecit hoc im
mo insipiētia sua ꝑduxit animā suā ad illō qō mēsurauit
corpus suū cū corpe Moy.attribuēs eidē īscipiētiā ⁊ suo
corpori ꝯplemētū.Exaltet deus a dictis īscipiētiū exalta
tione plīma.Et videt mihi bonū vt audire te faciā dictū
Gal.ꝓpriū. Nā q noiat heresim nō ē hereticus.Dico aūt
ꝯtra Gal.q inuitauit se ad hꝫ altissimū nō habens Moy.
sicut nos tenētes legem habemus.Et ostēdam hac demō
stratiōe ꝙ īsipiētia quā attribuit Moysi erat attribuēda
ipsi Galieno vere ⁊ nō ei.⁊ ponā dictū meū inter eos sicut
inter duos sapiētes:vnū cōpilatiorē alio:⁊ diffiniā verba
prophete magni ⁊ hoīs medici verbis ꝓpriys.H.n.spectat
ad mediatorē.Dico igit ꝙ Gal.cū incepit probare in.xi.iu
uamentoꝝ vtilitatē status piloꝝ supcilioꝝ ⁊ palpebrarū
q nō elōgant nec extendunt vt capilli capitis dixit verba
ista ꝓpria.Nam creator q exaltet ꝑcepit pilis istis vt ma
neāt in statu vno nec elongent tpe aliquo:⁊ pili receperūt
hoc mandatū ⁊ ꝯsentiētes ei steterūt nō preuaricātes ei⁹
mandatū eis factū.Et hoc fecerūt vel sui timore amicitia
vel reuerētia:aut qꝛ ipsi pili sciunt ꝙ status hꝫ nō elonga
tiōis vt capilli capitis est eis res vtilis digna ⁊ pulchra in
opatiōib⁹ suis.Sed ꝯsiliū Moy.in re nāli qō ē laudabili
us ⁊ dignius tenet a me magis ꝙ̄ ꝯsilium hereticoꝝ qō ē
melius ⁊ salubri⁹ reliquo ⁊ ē hoc.Deus est pricipiū ⁊ crea
tor oīum creaturaꝝ sicut dixit moyses ⁊ inuentor ꝑncipij
idest cāe māalis ex qua res creatur.⁊ creator qui nos crea
uit opatus ē pilos in palpebris ⁊ supercilijs status nō elon
gationis vt capilli capitis qui status vtilis ē eis.⁊ sciens h
operatus ē sub pilis palpebraꝝ pellem durā silēm cartila
gini extensam in longitudine palpebre.⁊ silr posuit sub pi
lis superciliorū quandā pellem durā cartilaginosam inui
scatam ipsis pilis vt remaneret in prima lōgitudinis quā
titate.Et voluit creator eos sic eē sicut voluntatis sue eēt
opari subito aliquē hoiez ex lapide bono statu lapidis nō
mutato ⁊ h ē impossibile.⁊ differētia hac differt credētia
Moy.a credētia platonis ⁊ nostri oīuz grecoꝝ.Et Moy.
credidit.Sufficit volūtas dei circa māz adornādā ⁊ ꝑpa
randā.q̄ statiz vt vult adornat ⁊ ꝑparat.Credidit etiā ꝙ
oē est possibile apud deū q si vellet creare ex cinere equū
vel thaurū subito crearet ipm.Et ipse Gal.dicit hoc i me
dicina ꝙ ex rebus sunt res ꝓprie impossibiles.⁊ sunt ille
quas deus nō vult eē penitus.imo vult ꝙ sint res possibi
les ⁊ ex possibili nō eligit nisi meliora ⁊ vtiliora ⁊ ꝑncipa
liora.⁊ qꝛ meli⁹ ⁊ ꝑncipalius ē pilis palpebraꝝ ⁊ supcilioꝝ
remanere in quātitate longitudis sue:⁊ numero qb⁹ sunt
semꝑ:creator volēs pilos eē sicut sunt statim factū est vt
deus voluit.Et si voluisset istos pilos eē in statu quo sunt
⁊ nō posuisset ipsoꝝ plātatiōnē in corpe duro ⁊ eorū crea
tio eēt ex pelle humida nullo modo esse posset hoc penit⁹
etiā si voluisset hoc millesies milies . imo status eoꝝ mu
taretur:nec erecti nec firmi essent.⁊ qꝛ ita est dicit deuz in
opere suo duplam habere electionez.Una ipsaꝝ ē electio
melioris status vtilioris ⁊ ꝯueīētioris ad opationē.⁊ alia
est electio māe cōuenientis ad illud.vnde postq̄ melius
⁊ vtilius ē vt pili palpebraꝝ sint erecti ⁊ firmi ⁊ sint semꝑ
in vno statu quātitatis longitudis sue ⁊ nūero fecit plāta
tionē ⁊ ꝯfirmationez piloꝝ ipsorum in corpore duro.Et si
plātauisset in corpore humido ipsos insipientior fuisset q̄
Moy.⁊ insipiētior q̄ dux exercitus īsipiēs q edificat fun
damēta muroꝝ ciuitatis sue ⁊ castri sui supra terrā īstabi
lem fundatā in aqua.⁊ hec ē cā ꝑseuerantie pilorum ipso
rum in statu vno.⁊ hoc totum causatur ex electione sui in
materia.Expleta sunt verba Galieni.

¶ Ait moyses.cū in verbis his aliquis philosophus īspicit
fundamentū legis apparentis tēpore nostro sciens mani
festabitur sibi cauillatio predicti viri.qꝛ verba nō sunt in
vnum aggregata vt cōsilia legis doctoꝝ ⁊ philosophoruꝫ
quorum duorum status a Galieno repulsus ē ⁊ vtiqꝫ igno
ratur.sed loquitur in rebus ex quibus sibi simplices sunt
radices sicut nunc probo.Galienus opposuit moysi q̄tuor
consilia predictis verbis:quorum vnum est consiliū moy.
⁊ alia tria nō sunt consilia moysi.sed Galieni cum modica
scia sua i omnibus que loquitur extra medicinam: credi
dit ꝙ ipsa cōsilia quattuor essent vnum consilum.Et dico
ꝙ illud vnū consiliū quod est moy.sicut dicit Galie.est ra
mus sequens radicē legis eius ⁊ fundamentū suū:⁊ fūda
mentū radicis Abrae aui sui:salus domini supra ipsos: nō
cōtrariatur credētie eoꝝ sed rami sequuntur radicē suaꝫ.
⁊ hec dicta omnia que dicit hic galie.per se.s.ꝙ credentia
nostra hec nō oꝫ credi a nobis sed ab alys sunt verba con
traria adinuiceꝫ ⁊ nō sunt rami radicibus iuncti.Et nunc
incipio exponere illa quattuor cōsilia mox a gal.Moysi
opposita.Primū est.Deus precepit pilis superciliorum vt
nō elongentur quod mandatum pili obseruarunt dicens
ꝙ hoc consilium est moysis in rebus naturalibus.⁊ illud
nō est consiliuꝫ moysi.quia nō precepit deus nec inhibuit
moysi nisi id quod credit.Et secundum consilium ē quod
moyses credit ꝙ omnia sint possibilia apud deum. ⁊ hoc
nō est Moy.consilium simpliciter sed est consilium Gal.
quia nō numeratur deus cum potētia supra impossibilia
Sed Galienus cum pluria euitatione sua nō euigilauit se
in loco cauillationis.quia est aliquid sicut dicit Moyses
quod ē de re possibili:quod ⁊ alius dicit esse de re īpossibi
li.Ramus cauillatiōis huius rei cadit in radices eius.Et
Galienus nō consentit alicui istorum nec ea sciuit sed va
dit cauillando se tantū.Et consiliū tertium est sui. Moy.
credit ꝙ si deus vellet creare ex cinere equum vel thau
rum subito crearet ipsum:quod sanum est ⁊ est consilium
moy.⁊ est ramus radici credētie sue conueniens vt ꝓbo.
Et quartum consilium sui est.Moyses credit ꝙ deus nō
eligit nisi materiam bonam in omni re futura.sicut exem
plificauit ⁊ dixit.Eligit corpus cartilaginosum ⁊ supposu
it illud pilis.cui dicto nō obuiat moyses.Et postq̄ moyses
licentiauit ꝙ deus nō operatur aliquid absqꝫ vtilitate nec
sicut accidit imo omnia que creauit sunt bona valde.⁊ ea
cū rōne ⁊ mensura creauit sicut probaui in dictis meis in
radicibus legis:⁊ nouisti horum oīuꝫ sūmā.qꝛ oculus fuit
ꝑforatus in tunica vuea propter visuꝫ ⁊ ossa fuerūt dura
⁊ sicca ꝓpter onus desuꝑ ferendū. ⁊ simili modo fuerunt
oīa que inueniunt in corporibus aīalis.⁊ ꝓphete qui fue
runt post moy.assenserunt ꝙ omnia que deus creauit sa
pienter fecit.Et Galienus sciens quoddā consiliū moysis
⁊ est operatio rei subito absqꝫ via naturali sicut versio vir
ge in serpentem ⁊ terre in pediculos putauit ꝙ deus pōt
creare ex cinere equū vel thaurū subito.⁊ hoc ē cōsilium
moy.Et omnia ista sunt rami sequentes radicem creden
tie moysis.Et est ꝙ mundus nouus est ⁊ origo mundi est
per deū senem fortem solum absqꝫ alio facientē munduꝫ
post nullitatē purā celū ⁊ omnia que sunt in celo ⁊ īuenie
tem primā materiā sine celo ex qua fecit terram aquā ae
rem ⁊ ignem.⁊ sigillantem hunc planetaꝫ supra ista circu
lis inequalibus.⁊ ista elemēta ⁊ omnia ex his composita
sigillantē istius naturis quas videm⁹:dando eis formā q̄
eis redyt in naturā.⁊ omnia ea prout voluit facienteꝫ.Et
radicem hanc credit moyses.⁊ cū prima materia sit adeo

ĩuẽta post nullitatez ⁊ sigillata sit sic̃ sigillata ẽ: possibile ẽ
ipsi ĩuẽtori suo ipsam mãm ꝑdere ⁊ mutare silr naturã oi/
um q̄ ex ipsa ꝯposita sunt: ⁊ facere eis nãm instabilẽ subi/
to sicut eam subito adinuenit. Et iõ mox credit oẽs natu/
ras generatiõis ⁊ corruptiõis ⁊ mutationẽ eaꝝ a statu suo
esse ex porta possibili: ⁊ credit numerari deũ cum poten/
tia supra oia que fecit. Et ad eũ spectat voluntas. ꝗ si vo/
luerit dimittere mundi statũ vt est in perpetuũ hoc face/
re potest. ⁊ si voluerit destruere totũ ⁊ remanere solus ꝗ
exaltet̃: possibile esset sibi eo potẽte supra oia ista. Et si vo/
luerit mundũ elemẽta ⁊ singularia oia dimittere in natu/
ra sua: aut mutare generationẽ aliquã singulariũ suorum
absq3 cursu naturali erit possibile sibi: ⁊ oia miracula sunt
vt hꝫ: ⁊ depẽdẽt a porta nouitatis mũdi. Et dico miraculũ
ẽ illõ: cuiꝰ gñatio est ꝯ nãz ⁊ ꝯsuetudinẽ. cuiꝰ spẽs sunt due.
vna ẽ ꝑ gradus spãles ⁊ statꝰ spãles sꝑ fine statibꝰ ꝯsuetis: ⁊
alia est per diuersificationem rei subito in rem aliaz: sicut
versio virge in serpentẽ terre in pediculos: aque in sangui
nem: aeris in ignem: ⁊ manus benedicte in manum lepro/
sam: que omnia facta sunt subito. ⁊ forte nã huius que ac/
cidit aliquo tꝑe non inuenitur in hac ĩuentione quieta sic̃
manna que cum dura erat molebatur: ⁊ fiebat inde panis
cum calefacta erat a sole: dissoluebat̃ ⁊ fluebat. ⁊ oia que
inueniunt̃ ĩ bibliotheca similia mãne virtutibus sunt ex
porta possibili inuenta possibilia origine mundi. Et ex ꝯsi
lio dicẽtis mũdũ eẽ veterẽ oiaq3 credunt̃ a nobis possibi/
lia. ⁊ dicit ꝙ mũdus cũ singularibꝰ suis a deo creatꝰ est vt
est: ⁊ stetit statu suo cũ deo ꝺm ĩuentionẽ sui ꝓut deus vo/
luit: sicut egrotãs cũ egritudĩe q̄ nõ recedit ab egrotante.
⁊ vt dies cũ ascensu solis: ⁊ vmbra cũ pñtia surgentis ⁊ si/
milia illis. Et dicit dñs ꝯsilÿ huius ꝙ motus est sine gene
ratiõe ⁊ corruptiõe. ⁊ iõ celũ dicit vetꝰ ⁊ mãm primã ex q̄
creatio fit esse sine generatiõe ⁊ corruptiõe ⁊ impmutabi
le. Dicit ẽt ꝙ oia mutantia nãm hanc reꝝ generabilium ⁊
corruptibiliũ cuiuscũq3 spẽi sunt ĩpossibilia. ⁊ iõ qȯ fit su/
bito est ĩpossibile sibi: q2 nõ inuenitur ĩ natura vt aliquid
subito fiat: nec futuꝝ aliquod in natura huius materie in/
uenit̃: nec permutat̃ status eius ad statꝰ alios. ⁊ hoc ꝓba/
tum est: ⁊ ꝗ intelligit ea que spectãt ad ꝯsiliũ hoc. ⁊ nõ cre
dit ꝙ deꝰ hẽat volũtatẽ nouã: ⁊ electionẽ in ĩuẽtis possi/
bilibus a quibꝰ dependet potentia sua: vt possit nobis da/
re aliquotiens pluuiam: aut eam aliquotiens retinere ꝺm
velle suũ. Sed dicit ꝙ descensus pluuie in hac natura ge/
ta sequit̃ preparationẽ fumositatũ aque ⁊ aeris q̄ operãt̃
inuẽtionẽ ⁊ retẽtionẽ sui: que oia sequunt̃ ꝑparationẽ ma
terie ĩ qua potentiã deus hꝫ. ⁊ sic difficilia in mã ipse de fa
cili facere nõ potest. ⁊ que ꝓhibent eoꝝ ĩuentionẽ nõ põt
facere inueniri materia nõ existente creata. ⁊ sic eius ẽ in/
uentio conueniens sibi ĩ ꝑpetuũ ⁊ in seculũ seculi. Jã ma/
nifesta est tibi rõ consilÿ credentis mũdũ esse veterem ⁊
ratio eius qui credit mundũ nouũ. Sed hic Galienꝰ extra
artez medicine nesciens veritatem insipiens ⁊ verbosus
dicit ⁊ clamat multotiens: ⁊ dubius est ĩ hoc statu nouita/
tis mundi: ⁊ ĩscius vtrum sit vetus vel nouus: vtinã senti/
rem qualiter fuit dubius ĩ radice hac ponẽs totã inuẽtio/
nem sui in eloquio suo supra palpebrarum pilos ⁊ superci/
liorum radice vetustatis mundi: ⁊ nescit si est vetꝰ vel no/
uus dicens ꝙ oia que sunt difficilia in mã sunt impossibi/
lia deo cuz potẽtia minime numerato. ⁊ si vellet deus hec
oia millesies milies. Et dixit ꝙ nõ est volũtas sufficiẽs ni/
si que cõuenit materie: ⁊ ꝙ deus ẽ ꝑ̇ncipiũ creatiõis ⁊ oiz
creaturaꝝ: sicut ait Moy. ⁊ dñs ꝑ̇ncipÿ .i. cause material:
ex qua creatio fit. hoc dictũ ẽ Gal. igit̃ credit vetustatem
materie cum senectute dei: ⁊ ipsa sunt principia creatiõis
oium que creauit. ⁊ hoc dictũ spectat ad vetustatẽ mũdi
qȯ credit Gal. ⁊ res hꝫ dubia est ĩ eo. Et oportebat ipz du/
bitare si creatio equi ex cinere subito esset possibilis sicut
Moyses credit: aut impossibilis sicut dicit ille ꝗ ꝯfirma/
uit sñiam vetustatis mundi: ⁊ q2 dubitauit ĩ radice ⁊ tulit
sententiã ĩ ramo: est signũ manifestũ supra insipientiã su
am conueniẽtia status rami ad radicẽ: ⁊ taliter est dictum
suum ꝙ sunt ex rebus res ꝓprie impossibiles apud deum:
⁊ dictum hoc est de vetustate materie.

Et mirabile ẽ dictũ suũ ꝙ deus sciuit ꝙ piloꝝ supciliorꝝ
nõ elõgatio erat res apta pilis ipsis: ⁊ ex dicto suo ẽ ꝙ deꝰ
vult vt sit res possibilis: ⁊ ex possibili nõ eligit nisi meliꝰ.
Utinã sentirẽ huiꝰ scientiã voluntatẽ ⁊ electionez: q̄s ipse
asserit esse ĩ deo: ⁊ fecit ĩ ĩuento res possibiles apud deum:
⁊ super hec duo fundamẽta edificauit dictũ suũ hoc: ⁊ de/
dit sñiam ĩ ipso ex ꝯsilio vetustatis ⁊ nouitatis mũdi cõsi/
lio. Et iã ꝓbaui tibi ꝙ rõne ꝯsilÿ eius qui credit vetustatẽ
mundi nõ remanet deo volũtas: nec electio nec cõplet in
inuentis possibile futuꝝ vt eligat vel remoueat. s3 spectat
dictũ suũ verbis hꝫ ad ꝯsiliũ nouitatis mũdi: ⁊ essentiam
mãe noue. Et attẽde sicut miscuit verbis suis res spectan
tes ad ꝯsilium nouitatis mũdi cũ rebꝰ spectãtibꝰ ad consi/
lium vetustatis mundi. ⁊ putauit oia hec esse credentiam
vnã: ⁊ ꝯsiliũ vnũ: ⁊ si mũdus ẽ vetꝰ aut nouꝰ: sibi ẽ dubiũ.
Et oia q̄ dixit ĩ verbis hꝫ cauillata aperta sunt ei. ⁊ est cre
dentia spãlis: ⁊ tulit sñiam ĩ ipso: ⁊ hoc est signũ supra insi/
pientiã suam in radicibus ⁊ ramis verborum suorum: ⁊ su
pra negligentiã inspectionis eius quod dixit: ⁊ hec fuit vo
luntas mea tantũ in istis afforismis: ⁊ nõ alia: nec inuitaui
me repugnare ei qui credit vetustatẽ mundi vel dubitat
supra ipm: aut ĩfamare eũ. Sed stimulauit me ad volũta
tem hanc numerus verboꝝ ꝯplentiũ regem.

Ait Moy. iam dixi ĩ ꝓ̇ximo afforismo egritudines hũa/
nas. Jn hoc tñ afforismo volũtatis mee est ostendere tibi
bonam ostẽsionẽ ĩ inspectiõe ⁊ credentia tua: ⁊ est ꝙ ꝗcũ/
q3 dicit se vidisse sensibiliter illud qȯ asserit ad ꝯfirmatio
nem cõsilÿ sui sper ans se illud visurum: ẽt si ipse hẽat̃ hõ
perfecte legalitatis: veritatis: firme loquutionis: ⁊ bonoꝝ
moruz: attẽde ea que tibi dicit: ⁊ si vult vt credas opinio/
nem ⁊ credentiã quã credit pone dubitationẽ ĩ rebꝰ quas
dixit tibi se vidisse: ⁊ nõ turbes mentẽ tuam cum nouis q̄
dicit: sed ĩspice ĩ ipsa opinione ⁊ credentia: sicut ĩspiciẽduz
est absq3 ĩclinatiõe tui ad ea q̄ dicit se vidisse oculis ꝓpri/
is: siue referẽs sit singularis ꝑsona: siue populus ex gẽtibꝰ
dicti consilÿ: q2 voluntas ducit hominẽ ad operandũ ma
lum: ⁊ maxime tꝑe rixe: ⁊ hoc prohemiũ proposui vt euigi
les in dictis Galieni huiusmodi sapientis ⁊ principis: cuiꝰ
consilium in membris principalibus sciui ꝙ sũt tria. s. cor:
cerebrum: ⁊ epar: que tria sunt inceptiua: ⁊ aliquod ex eis
virtutem aliquã nõ recipit a membro alio aliquatenus. ⁊
credẽtia Aristo. ⁊ sequentiũ ĩpm est sicut sciuisti ꝙ mẽbꝝ
principale tantũ est cor: ⁊ cor mittit virtutẽ vnicuiq3 mẽ/
broꝝ corꝑis cũ q̄ virtute operat̃ membrũ oꝑationẽ suam
specialez. ⁊ iõ cor ꝺm Aristo. mittit virtutẽ cerebro: ⁊ cum
virtute ipsa operatur cerebrũ operationẽ suã specialẽ. dã/
do membris omnibus sensum ⁊ motuz. ⁊ operãdo adhuc
imaginationẽ rõnem ⁊ memoriã: que operatiões ĩueniun
tur in cerebro cũ dicta virtute quã a corde recipit. Et silr
membꝝ quodlibet corporis operat̃ oꝑationẽ suã spãlẽ cũ
dicta virtute quã recipit a corde. Et opĩo hec Arist. ẽ sana
qñ aiali viuo existẽte vita ꝯpleta oꝑatiões ipse a membris
sicut dictũ ẽ operãt̃. Et iã aliquis loquutꝰ ẽ ĩ hoc ꝑter me
illud quod erat sufficiens. Et Galie. cuius consilium est ꝙ
virtutis sensibilis ⁊ motiue: ⁊ similiter imaginationis rõ/
nis ⁊ memorie primũ ꝑ̇ncipiũ est cerebrũ: ⁊ ꝙ cerebꝝ nõ
habet societatẽ aliquã cuz corde virtute sibi trãsmissa ab
eodẽ vt ꝑ ipsam virtutẽ sentiat ⁊ moueat festinus ad rixã
cum Aristo. supra ꝯsiliuz ad confirmationẽ dicti ꝯsilÿ sui

dixit i secūda particula libri sui supra expositionē Ipocratis & platonis dictuȝ hꝰ possibile est cor constringi findi et euelli totaliter absq; pforatiōe ꝯcauitatis ex ꝯcauitatibꝰ pectoris: put moris est fieri hoc multotiens i sacrificio: & aial ispirat clamat fortiter: & fugit: & nō morit quousq; sanguis fluat multus: & hoc ē ꝑpriū dictum eius. O viri sapiētes i inspectiōe admiremini q̄liter possumus tenere eum veridicum i hꝰ nouis. ipse. n. dixit in quīta scientiarū. verba hec que vera sunt: & sunt. Nō potest esse penitus gn̄ accidat cordi pestis cum adest tempus mortis: & mors seq̄t malā ꝯplōnem cordis: & oium membroꝝ corporis cōplexionē malam quantitate magna: & maxime membrorum consimilium nō sequitur mors subito: & illā que specialis est membris organicis sequitur mors subito.

℄ Et Galienus vult a nobis vt credamus sibi in his dictis duobꝰ: quoꝝ primum est. ꝙ mā male ꝯplōnis fluit ad cordis substantiā: qō est membꝝ organicū: & imutat eiꝰ complexionē naturalē: & cum apostemat illud aial subito moriat. Et illud qō est vltimū vt ex ꝯstrictiōe cordis scissiōe vel euulsiōe: & iactus sui ad locū alium: aial viuit: clamat: currit: & inspirat: & nō moritur quousq; sanguis exitꝰ multus sequitur. Ego vero dico postq; mors sequitur exitum sanguinis multi. si stricta tenerent capita venaꝝ e quibus sanguis exit manibus per longaȝ horā esset possibile aial remanere viuum absq; corde: & est mirabile hoc.

℄ O hō attende qō accit viro q nititur fouere credentiam suam i eo qō est necessariū tibi euigila supra illud: & si illō qō dixit Gal. sanum est & est i eo cā q̄ corrumpat iuste consilium Aris. dicentis. principium sensus & motꝰ esse & venire a corde. Ego vō dico supra hoc ꝙ corrupta radice a qua virtus aliqua procedit alicui ipsa virtus trāsmissa pōt remanere i eo aliquo tpe: & cessat cessante illo qō illam extēdit: sicut fonte aque subito obturato aqua trāsmissa a fonte remanet in riuo suo que satiat & emollit qō est iuxta se positum donec cessat aqua. Insuper tu vides aliqs ex mortuis: quoꝝ corpus remanet calidū quādā hora ꝺm caliditatē viuoꝝ: et si cessauerint corda ipsorū: q2 caliditas quā receperant a corde erat ante cessationē cordis que cessat postea: & dissoluitur cessante illo qō iam extendit. Et simili mō mouent aliqua ex membris aialis post incisionē capitis sui rōe virtutis in neruo iclusē quousq; cessat penitꝰ. Et sic dico ꝙ pncipiū qō mandauit cor cerebro remansit i cerebro q̄dā hora modica post extractionē cordis quousq; exit virtus ipsa. & nō ꝑuidimꝰ supra hoc dictū nisi ꝑpter infamiam que est a veritate remota & nō alia de cā. Et q̄liter extrahatur cor & nō perforat aliqua pars pectoris ē ꝙ finditur locꝰ aialis i vltimo colli: & ingeniat hō i eo. Et extrahit corpus cordis a sua capsula cōiuncta cum pectore & dorso: quā dimittit: & hoc opari est valde difficile post mortē aialis: & viuente aiali sicut dixit Gali. est res valde remota a veritate: imo est preceptum factum ad consilium suum fouendum: & aliud non est.

℄ Expliciunt affozismi rabi Moysi.

℄ Incipiunt affozismi Joannis damasceni.

Iberet te deus fili amantissime a deuio erroris: & i via cōseruet ꝓsperitatis atq; meū velle de te mihi dignet posse ꝯcedere: teq; in eodē agilē facere: sic desideriū tuū iunctū meo ꝯpleat i te. Nouerit dilectio tua fili mi: q2 petitionē tuā de affozismis medicine scribendis ꝑpter nihil aliud prolongaui: nisi q2 verebar ne aliqn̄ fastidires tui desiderij meā lōganimitatē velle tentare: & considerando cognoscere: iam nunc vero quantū inde cognoueriȝ sufficere videatur. ℄ Quia cū maiores nostros peritissimos viros queq; fastidiosum noueris sepe arguisse nō egre tibi ferēdū est. Ceteꝝ ipse presentisse potes me semp vtilitatem tuā quesiuisse: & nunq; te deserendo plus alium coluisse. Deus omnipotens dirigat mentē tuam in bene placito suo ad vtilitatē seruorum tuorum. Ecce iam affozismos quos me scribere rogasti tue dilectioni mādo.

℄ Certe i medicina imēsa profunditas est. ℄ Operari āt ꝺm libros absq; perfecta rōne & solerti igenio molestuȝ ē.

℄ Ingeniū autē naturale adiuuat artē & nām regentem. ꝯriū aūt ꝯria. ℄ Abundāter aūt libros peritoꝝ veteꝝ relegere: & secreta eoꝝ diligēter discutere iuuat oēȝ sapiētē &c.

℄ Uita breuis est ad cognoscendum vires omnium terre nascentium. Tu autē ea que palam sunt: & i quibꝰ oēs conueniunt & maxie q̄ probasti tene. Que vō i dubio sunt & in quibus dissentiunt omitte. ℄ Illud vō nō debet nos cōmouere qō in sapientum dictis habetur.

℄ Quedā sunt que non videtur nobis ad plenū rō attestari. sed potius credulos habere. Illud quippe quo medicamur subtilis substātia est. neq; eniȝ humana natura erroris periculum incurrere nō pōt: ꝑsertim in subtilibus.

℄ Qui deditus oio secularibꝰ negocijs. alias. delitijs: negligit fundamentū medicine philosophie: & artiū doctrinam nō ei fides adhibenda est: & maxime i ea vbi Gal. & Arist. ꝯcordant: vbi discordant difficile verum inuenit.

℄ Animal secūdū frigidū & humidū nutrit ꝺm calidum & humidū viuit. virtus siue virtutes naturales uel spūales varia noīa habentes vna eadē que est. s. virtus. Sed scōȝ diuersa i subiectis mēbris officia diuersis vocabulis nuncupantur. ℄ Complexio naturalis ꝺm vicinitatē quideȝ est separabilis: actu tn̄ est inseparabilis. Queādmodū taȝ vicia aiq; figure corporis ab auis & a parentibus cadit. et hereditatur: ita quoq; morbus diuturnꝰ: & maxime si fuerit in principali membro.

℄ Medicina que temperamēto vicia est & odorifera si cibus quoq; fieri possit optimuȝ est. Colligatio corpis & aie ꝺm ordis naturalis ꝯsonātiā facta est vt subsistat. ℄ Unde cauendū est ne des ei fortē medicinā que fortiter mutet eam: vt ea q̄ est i tertia pte. ℄ Complexio corpis aiati ad figurā nerui cōsona est. Nō igit temerarius sis i medicina forti que eā dissoluat: & aperiendo corpus in aliam complexionem mutet.

℄ Medicina stiptica & odorifera: & temperamēto propinqua custodit & ꝯfortat principalia membra: & virtutē naturalē. hꝰ tibi sit semper vtendum vt cōfortes naturam. Si. n. naturā confortaueris morbū medicando iuuat curari. Si vero eam neglexeris: & neglectam deficere permiseris: nihil prodest.

℄ Epar & stōus sunt posita inter efficacia nāe vt nutriāt sicut instrumēta: ꝙ si accidenti aliquo amiserint cōplexioneȝ & minuūt cursū nature. ℄ Calidi morbi plus frigidis sunt mortiferi ꝑpter ignei motus velocitatem. ℄ Quando corpori aliqd acciderit: nō ei dandū est qō noceat pncipalibus mēbris. qō si feceris inde nociuus eris: magnū iuuare nō videris. ℄ Uitiū ai sequitur complexionē corporis: cum igitur corpus patitur: & maxie principalia mēbra. medicinam maxie aie exhibere minime negligas. vn̄. vȝ. gaudeat vt odoratu visu: auditu: qō nōnulla medicie ps ē.

℄ Medicinaꝝ q̄dam & maxime que faciunt in sūmo capitis post cenā: & qn̄ itur dormitū dande sūt vt nā ad iteriora intēta ab altissimis mēbris attrahēdo sensus alleuiet. Silr̄ aūt vbi morbus iā preualuerit & maxie in principalibus mēbris. Nulli medicine mēbrū cōmittendū est aliquod nisi ei que ad cōplexionē eius aut ex parte aut ex toto: pertineat ad silitudinē medicine nutrientis membruȝ que medicina si nutribilis quoq; fuerit vtilis est.

℄ Medicia ꝯria ad cōtrariū deponendū est: & nō ꝺm complexionē eandeȝ. ℄ Infirmis defectis nulla medicia aut

cibaria danda sūt nisi ea que facile possit natura pati: ⁊ ꝓ/
prie temperamentū ī quātitate ⁊ qualitate sit.
¶ Medicamīa pauca tibi tenēda sunt nisi quoꝝ iuuamē/
to sepius exꝑtus ꝯfidere possis: totius.n. multitudis noti/
tia icomprehēsibilis est. Ne cū ꝑ singula volueris inquirē
do discurrere multiplici diuersitate sensuum distractus ī
nullo poteris fidē habere. ¶ Rerum proprietas dubia ē
Eam nanqꝫ multi olim experiētes arbitrati sunt facere a
proprietate qđ pleriqꝫ faciebāt natura. ¶ Unde vidēdū
est ī ꝓprietatis purgatiōe negligat naturā que notior est.
¶ Humores ī hieme nā plus dispergit ⁊ vere ītus: estate
aūt ⁊ autūno minꝰ: tunc itaqꝫ oꝫ vt medicemur qn̄ potior
est. ¶ Frequētatio morbi in principali mēbro dissolutio/
nem corpis ꝓnūciat humores calefaciendo: ⁊ dissoluēdo:
⁊ nām ꝯfortādo salubrius purganꝰ ꝙ per katarticum aut
per vomitū: quoꝝ neutrū sine detrimēto fit nature. Si ta
men eos calefaciendo dissolutos ad principalia mēbra d/
fluere nō ꝑtimeꝰ: ꝙ si timeꝰ ad quodlibet aliud īgenium
recurrēdū est. ¶ Cauēdū ē ne ab egritudie cōualescētibꝰ
īnatū aꝑa ad īteriora medicamēto redire cogatur ꝓpter
principalium membroꝝ defectionē. Sed aliter dissolutū
expellatur qđ leuiꝰ fieri pōt ꝙ tantū addi: nec qđ sibi suffi
ciat ad distributionē minuendorū principaliū mēbrorū.
¶ Habitātes ī qnto aut sexto climate plus minuere sangui
nē expedit ꝙ ī septimo: aut ī p̄: aut ī secūdo: aut ī tertio.
¶ Apostema ī membro ꝓncipali sine dolore nām ī regimē
diminisisse significat: maxie si ex co.ru. aut ex sanguie est qđ
rarum est. ¶ Corpa naturaliter frida ⁊ humida paꝝ ī vē
tre recipiunt: minꝰ vō reddūt: vētres quoqꝫ eoꝝ plurimū
liquidi sūt: ⁊ īfirmitas diuturna. Calidis enim ⁊ siccis con
trarium conuenit.
¶ Ab īfirmitate surgentibꝰ cibaria sibi nociua petētibꝰ nō
negāda sunt sed īgeniādum ī qualitatē sibi vtilē mutādo.
¶ Oportet aūt te īfirmo salutē ꝓmittere semꝑ: nec vnꝙ
illū a spe deponere: ⁊ si ipse desperes. Complexio eniꝫ cor/
poris animi affectui semper inheret.
¶ Ingeniuꝫ naturale medici cum paruo artis fundamēto
adiuuat nām: īnaturale ꝯrium. ¶ Medicoꝝ illiteratoꝝ
simpliciū: adolescētiū luxui subiacētiū: vtplm̄ homicide.
¶ Oportet etiā egrotum de oībus. vnde egritudo nasci so
let tā exteriorībꝰ ꝙ īteriorībꝰ ingri: ⁊ ſm potiorē ꝑtē iudi/
¶ Gloriosoꝝ superbiaꝫ ⁊ ad naturale multiloquiū (care.
si sapias ꝯtēnas: nec te egrū īterrogare ꝑ oīa pudeat. vria
.n. vbi morbus intra venas existit fallax est.
¶ Si īterrogatꝰ semꝑ velociter respōdeas: dubitādus es.
¶ Circa infirmū ꝯstitutus sui sani qualitatē ⁊ aī affectiōeꝫ
ꝯuenit cognoscas. ea vō que illū noueris amasse p̄ ceteris
aut ꝯcupiscere ad memoriā reuocādo laudare. Et si licitū
sit ante oculos presentare: aut se mox facile habiturū con
stāter ꝓmittere: ⁊ sic ī eoꝝ spe illū aiare nō desinas.
¶ Multū iuuat paraliticos ad eoꝝ latera nālē calorē ap/
ponere: nō tn̄ igneū: sꝫ adolescētis puelle. Una mediciaꝝ
ī iuuamēto eq̄liū: ⁊ sapore odoriferior ⁊ leuior eligēda est.
¶ Mutare consuetudinē nociuum ⁊ pessimū est et maxie
¶ Quomodo nulla cōueniētia fit īter aquā ⁊ ca/ (veterē.
lorem nālem. Jta nō est purgādū nisi medicia q̄ nō sit lō/
ge a temperamēto. ¶ Timēdū est.n. ne horrēs eam natu
ra reyciat: ⁊ non misceatꝰ humoribꝰ nec corroborata noci/
uum expellere possit. ¶ Oportet ergo vt ad purgādū in/
terclusos humores ī similitudinē sibi ꝯuertatur medicia:
ꝑ ingeniū vt nā eam recipiat apte ⁊ receptam ꝑ venas de/
portet: ⁊ sic ꝯfortata facile inimicū suū excludat. Nam si ī
qualitate fortior fuerit deficit nā. nam contrariatur ei.
¶ Ante purgationē vō ꝑ aliquos dies humores cōmouen
di sūt: ⁊ dissoluēdi cū medicina cibali ⁊ cibo medicinali: ⁊
sic cum presentis diei abstinētia sunt purgādi.

¶ Balnea nō sūt necessaria nobis ad refrigerādū calidū:
aut calefaciēdū fridum. Sed vt dissoluāt ⁊ sudare faciāt:
desiccēt: ⁊ humectēt. ¶ Tyriaca magna necessaria est vt
dissoluat: ⁊ dispergat ⁊ mūdet. Sed pueris adolescētibus
⁊ senibꝰ ⁊ defectis parum dandū est inde. ¶ Morbi exte
riores vere ⁊ estate magis sūt curādi. Interiores vō ꝑ ꝯri/
um. ¶ Morbi ex penuria quantitatis vel qualitatis non
minus ꝙ de plenitudine nimia nascūꝰ. vnde medici mul/
ti ī temeraria purgatione delinquent plerunqꝫ.
¶ Medicia data si victa nā nō eos quos q̄rimꝰ expulerit
humores: remāet ī corpe: ⁊ ī humoꝝ mutata q̄litate mor/
bos inde ītendit generare. Corpora frida ⁊ humida ossa: ⁊
neruos īualidos habēt: vn̄ sana egritudini ⁊ egra sanitati
habiliora sūt. ¶ Apostema ī pueris cū sūma diligentia et
cautela curanduꝫ ē. neqꝫ.n. ītrorsum violēta medicina re/
digendū est: nec nā ī modū valida ex humoris quē habet
adhuc a mr̄ice copia reꝑssa succūbat. ¶ Morbido corpi
nō forte contrarium vel eadē die post nimiū aeris cal. dā/
dum est ⁊ econtrario.
¶ Acute egritudies plus ī senibꝰ ꝙ iuuenibꝰ timēde sūt. ci/
tius.n. ī bonū malumue firmanꝰ. cibaria q̄ppe q̄ recipiūt
mutat nā eoꝝ ī silr̄itudinem frigiditatis. vn̄ celerius ad sa/
nitatē reuocanꝰ. Timēde vō sūt: qr ꝺfectꝰ caloris natura/
lis acumē egritudinis sustinere nō potest. ¶ Fridi morbi
ī senioribus difficiliꝰ: ī iunioribus faciliꝰ curanꝰ. ¶ Bal
nea ⁊ temperata potio iuuat cāꝫ ⁊ ꝯtrariū cause. ¶ In ni/
mio exercitio positos an̄ cibū paꝝ q̄escere ociosos aut pa/
rum exerceri oꝫ. ¶ Labor ⁊ exercitiū q̄daꝫ dolor ē. vn̄ in
eo positi nō dolēt de pluribꝰ morbis. illaboriosi cteni sunt
ad ꝯparationē illius laboris nisi cum dolor morbi laborē
excesserit. ¶ Juuenibꝰ spermatis emissio raro ex fridita/
te accidit. ¶ Juuenibꝰ epilepsia ⁊ spasmꝰ in primo ⁊ scđo ⁊
tertio ⁊ quarto climate ex naturalis caloris inopia ⁊ tem/
peramēti defectiōe est: vnde sanitas eoꝝ ex calore ⁊ tem/
peramēto ꝯstare dꝫ: magis euenit raro ex nimia friditate
sub qualitate vel quātitate multiplici tēperamēti. ¶ Un̄
purgādo ꝓuidēda est medicia calidissima nō ad vltimam
subtilitatem perducenda.
¶ Cū q̄s vult caput purgare: aut cerebrū: aut instr̄a sensuū
pillulis maioribꝰ.i. grossioribus: ⁊ post cenā eūti dormitū
datis faciendū est. ¶ Ad nimiaꝫ hūiditateꝫ in stō subtilē
puluerē damus. ¶ Si cui ꝓncipalia membra defecta ha/
benti: aut debilitata katarticum necessariū fuerit clistere
faciamus. ¶ Abundātia stōi pillulis paruis ⁊ recentibus
humidis ieiuno stō datis purganda est: ⁊ his qui biberunt
deambulando ꝯmouendum est.
¶ Pillule veteres ⁊ desiccate prius ꝙ denꝰ humectande
sꝰ ꝑ noctē ī aq̄ cal'a. ¶ Oē katarticū nescio co.ru. ꝯmouet.
¶ Qui.xl. annoꝝ aut pl'iū sūt ī medicina coꝝ nō est īsisten/
duꝫ ꝙ co.ru. purget. Quia ipsa ꝑ se facit ⁊ humectatio cor/
poris fundamētū est. ¶ Principalia membra nāliter de/
fecta habētibus cauendū est ne acutā medicinā sed ad vi
cinitatē temperamenti redactā accipiant. ¶ Due species
si simul mixte bibite sint necessario tanqꝫ si separati: vtra/
qꝫ lacertos ⁊ carnem generādo suū naturaleꝫ reddit effe/
ctū. ¶ Conualescētes ſm infirmitatem suam: debēt qui/
dem tractari: nō tamē ex toto permittanꝰ haberi ꝓut an/
te consueuerunt sani. ¶ Oportet medicinā fieri ad simi/
litudinem operātis nature: ⁊ si dura aut tarda fuerit: ⁊ nō
ſm qđ videatꝰ iuuamentum absqꝫ ratione: Absqꝫ rōne q̄/
dem fallax est. ¶ Eger diu fideli medicoꝝ cōmittēdus ē:
cuius error a recti distātia rarus est. Qr si plurimos consu
lit ī singuloꝝ errorē plerūqꝫ cadit. ¶ Apostema ī senibus
nō retrorsum medicamīe cogaꝰ. Uidendū est.n. ne natu/
ra deficiat ad dispergendū illud: ⁊ qđ expulsione totas vi/
res ꝯsumpserit: extrahendū quippe est. Sed nō cum forti

medicina ne nā cuz eo exiēs corpus exianiat. Mediocri-
ter igif est extrahendū: est nempe qd deperdif in senibus
multū ad differentiā illius qd restaurat. Silr z i pueris.
vis nanqz medicine fortior est natura eorum.

℃ Infirm⁹ ad solitū statū ex q̄ i egritudine ceciderit tantū
reuocand⁹ ē: nō aūt ad temperamentū i omni substantia.

℃ Cuius qualitatē ꝯplōnis non nouimus sani eius ifirmi-
tatem an grauis sit: nec ne nō bene ꝑpendimus ifirmi. vñ
medicina icerta queqz subsequif. reddere. n. sanum ad cō-
plexionē temperamēti morb⁹ est ad sui sani q̄litatis ope-
rationē. Nam virtus est causa motionis.

℃ Vñ i purgando corpore si forte sit ipsum ꝯmouēdum ē
forti medicia z illi manifesta.

℃ Singulis ifirmitatibus ꝓpria fieri medicamia ad inge-
niu: z ad arbitriū medici ꝑfectiōi ꝓpinquum est.

℃ Nulla res sub lunari globo vel circulo posita quocunqz
gradu mutef circulus vltra reuocabif: i eternū ad illū q̄-
litatis vel quātitatis in quo fuerit in ipso circuli motu.

℃ Nulla medicina leuis est in cōtemplatione z operatōe:
ea enim que leuis videtur grauem: que autem grauis le-
uem: si attentius eam inspexeris comprehēdes. Non igi-
tur leuiter vel absqz ratiōis consideratione determinan-
dum est. Credere experimēto sine ratione fallax est.

℃ Nulla egritudo ē q̄ nō habeat opus iterrogari infirmū.

℃ Omni fe. calor extra naturam est. Sed inter fortem et
leuem differt ꝺm suam māmā: quapropter ei que ex co. ru.
est fortiter: que vero ex co. nigra lēte resistamus oportet.
Quodcūqz membrū susceperit detrimētū aliquod seu na-
turali morbo seu quouis exteriori accidēti nō vlteri⁹ prio-
ri statui ꝑfecte reddi potest.

℃ Morbū diuturnū: z defectionē mēbroz hereditat gdē
fili⁹: sed differēter aut minorē si alter parentū fuerit san⁹.

℃ Nulli etiā credendum est studioso medico nisi etatis: et
probato.

℃ In morbo diuturno cuius vrina vrie sani si-
milis fuerit. z in vna eadēqz qualitate ꝑmanserit nō eua-
det egritudinem.

℃ Medicus mediocris qualitatis est: z ne nimis mundū
admiref: neqz ex toto aspernetur oportet.

℃ In tempore veris si ex multa humectatione fiat muta-
tio aeris. estate nascuntur variole apostemata frenesis et
febres: nec solutione purgatiua curanf.

℃ Mulier in dextra parte cōcipiens raro feminaz pariet.

℃ Katartico dato pregnāti: deficiūt ꝑncipalia mēbra nati
omnibus diebus vite sue.

℃ Quō nascūf morbi ex humoz q̄titate vel q̄litatis abū-
dātia. Similiter est ex defectione: propterea vero medi-
cū purgādo z exinaniēdo errare ꝯtingit.

℃ Olfatus z maxime si saliat fumus i caput celerius q̄ bi-
bitur cerebrum iuuat.

℃ Ex mutatiōe stellarum i longitudinē z latitudinē vitia
z consuetudines non mutantur.

℃ Ex diuersitate spaciorum regionuz: variantur quoqz cō-
plexiones z vitia: nāe etiaz: z cibaria atqz medicie: adeo vt
ea q̄ fiunt i. y. ascendant in. iiij. z ecōuerso: velut herba or-
tulana: z agrestia seu saluatica: z domestica differunt.

℃ Emplastra atqz vnguenta ꝺm vicinitatem qualitatis cō-
plexiōis in similitudinem illius membri cui apponūtur.

℃ Co. ni. in iuuenibus forti medicina purgare noli. Eoruz
nanqz quantitas parua: z equalitas defecta. neqz eniz cor-
pori coherentia sunt.

℃ Si poterit medicus medicari cum dieta absqz portiōe
prospera euenient. Si quis ꝑ multum tempus neqz vomi-
tum neqz solutionem habuit: z eueniat illi subito impetu
videndum est ne restringere festines.

℃ Fum⁹ i corpe aliōd ē q̄ vētositas: z pauci nouerūt discer-
nere.

℃ Urina sanitatē significans in oi homine nō est
equalis: nec in quantate nec in qualititate: nec i liquore.

℃ Cuius vrinam non prenoueris sani: in eius medicia nō
appropriabis virtutem egroti.

℃ In cōualescētib⁹ apa sic medicare vt nō egrediaf itus.
sed foras non fortiter quidem: sed leniter extrahatur. Si-
militer quoqz in pueris: sed in senibus.

℃ Si dementia ex friditate z siccitate ꝓcedens ad cerebꝝ
incutiens sit. fumū odoriferum ca. z hu. tam itus q̄ foras
ei adhibemus: z ad excitandum calorem. ad iras quoqz i-
terdum patientem prouocamus.

℃ Compositio ꝯplexionis sanitatē significans in oī homi-
ne nō est equalis: nec i quantitate: nec in qualitate.

℃ Quibus in iuuentute quater in anno tantū flobotoma-
ri consuetudo fuerit huius. xl. annorum. erunt ad ter in. l.
aut. lx. semel conferendum est. Ulterius vero ex toto di-
mittendum est.

℃ Senes a. xl. āno cephalicā venā a. l. medianā post. lx. ba-
silicam icidere desinant.

℃ Qui in iuuentute constituti multum: z frequēter sangui-
ne minuti fuerint post ānos. lx. calor eoꝝ i fridum z siccū
conuertetur: maxime si fuerit frigide nature.

℃ Custodia virtutis ꝑncipalia mēbra cōfortat: z a mēbris
tuef. Principalia vō membra confortata virtutes quoqz
vices reddēdo ꝯfortant: z a morbis defendunt.

℃ Nati a iuuenibus partiatibus principalia membra for-
tiora z sana naturaliter habent z econuerso.

℃ Sicut ignis ad ea que sunt ca. z hu. semper intendit: ita
z morbus ad huiusmodi complexionem.

℃ Qui aromatum abhorrent odorem: nec saporitā sentiūt
dietam: vicium est corrupte complexionis illorum.

℃ In omni regione quibuscunqz ex ventis nubes ꝓcreari
videntur ex illis habitantium capita fumo replētur: z sic
corriçe nascunf: z sensus aggrauantur.

℃ In quacunqz ꝓuincia quocūqz āno muscule superabun-
dauerūt: putrediēs quoqz morboꝝ superabundabunt in
corporibus habitatorum.

℃ Jeiunare in estate corpus desiccat: colorē citrinat: melā-
coliā procreat: necnō visum ad defectum perturbat.

℃ Sanguinē mox vt exierit i aerē ꝯgelare: terre abūdātiā
designat: z quāto magis ꝯiatur tāto magis ꝯriū ꝯtingit.

℃ Omnis prouincia que longius est a mari remota nō in
meridiem ꝑtensa: habitantiū cor. sunt sicciora.

℃ Non est eadem natura temporis in omni regiōe qñ sol
est i q̄drāgulo circulo qppe extat hic estas: z hyems alibi:
ver q̄z i alio loco: z autūnus i alio: ad quaꝝ diuersitatū si-
militudinē differunt: z ꝯplōnes: z vitia: z ꝯsuetudines ha-
bitatoꝝ. qñ. n. ver est i egypto z estas: i india vō z apud ha-
bitantes: sub equali die sunt due hyemes z due estates: z
duo vera: z duo autūni i anno sūt. vnde illis fruct⁹ abūdā-
tes ꝓcreāt arbores memoria ē subtilis: z alia hꝫ multa.

℃ Deficiente virtute deficiunt principalia membra z mor-
bis afficiuntur: neqz illam defendere possunt.

℃ Ubi plurimi ꝯcordant: z rō attestaf: z experimētū com-
probat illud ante oculos pone: ꝯrio vero contrarium.

℃ Medicinarū quedā z maxime que faciunt in sūmo ca-
pitis post cenam: z qñ itur dormitū dande sunt: vt nā sic i-
tenta circa interiora ab altissimis membris attrahēdo sē-
sus alleuiet. z sic vbi morbus ꝓualuerit hoc ē obseruāduz
maxime i principalibus membris.

℃ In nullū medicine aliquod ꝯmittendū est morbū q̄ ad
complexionem eius aut ex toto: aut ex parte non ꝑtineat:
vel ad similitudinē cibi membra nutrientis que medicia
si sic fuerit nutribilis quoqz vtilis est.

℃ Accipe nūc fily charissime postlatos a te afforismos qb⁹
sp fidus ꝑmanēs ꝫ eoꝝ auctoritatē operare ꝯfidēter. Ad
q̄s ꝓut potui sudās ob tuā discretionē sollicite laboraui.

¶ Nam te diligentem sapientiaꝫ noui pre omnia.

¶ Preterea valde ceptum opus non negligere hortor per quod me nimis letificasti. Et qꝛ librum Gal. gloriosissimi trāstulisti: cuius titulum ei placuit vocari metategni: qui liber ē vbi maxima est proprietas medicorū. ¶ Nūc aūt deo grās ago: qꝛ te hꝰ primū translatorē īueni.

¶ Expliciunt afforismi Joannis damasceni.

¶ Gloriosissimi medici Jpocratis. pronosticorum liber q dicitur liber secretorum.

Dixit Jpocras cū in sōnis apparet apostema nigrū ī posteriori parte auris morietur infirmus. xviij. die. ⁊ cum in iuncturis idropis exiuerit apostema aut ī pede liberabitur post mēsē a die q̄ appuit.

¶ Sup nasum autem si appuerit pustula sicut pannus lineus mūdus aut nigra morietur in fine anni a die apparitionis.

¶ Et qñ febriens habuerit dolorē sub ipocūdrijs sinistris: ⁊ apparet in loco apa: ⁊ delituerit subito morieť ī die q̄rta.

¶ Et si pustula nigri colꝰ aut pauonis coloris in poplite sinistri pedis: scias qꝫ est pestilentia.

¶ Si patiēs alienatꝰ fuerit añ tertiū dieꝫ morieť ante. vij.

¶ Et si exitura pustule nigre in lingua fuerit febrientis in die non cretico pronosticat mortem.

¶ Alienatio cito post dolorem totius corporis ⁊ cardiaca statim post somnū significāt abundātiā hu. in corpe ⁊ pronosticant mortem subitaneam.

¶ Cum exierit in palpebra patientis apa q̄si auellana sine dolore ⁊ grauitate morieť in. xxxiij. die.

¶ Cum exierit in sūmitate nasi apostema nigrū subito cuꝫ forti dolore: morietur in tribus mensibus.

¶ Qui carent odoratu sine reumate fe. pronosticat.

¶ Dolores iuncturaꝝ ī iuuētute breuitatē vite significāt.

¶ Tremor genuum post somnū cum remanentia virtutis pronosticat paralisim.

¶ Cum in ancha apparuerit apostema acutum morietur in tribus mensibus.

¶ Grauitas lingue post eius leuitatem in iuuentute significat mortem subitaneam.

¶ Cum in auris cartillagine exierit apostema fortis doloris morietur in tribus mensibus.

¶ Qui patitur effimeram: ⁊ fluxerit sanguis ab eius naribus morietur trigesimotertio die.

¶ Qui dormierit oculis apertis absqꝫ consuetudine epilepsiam significat.

¶ Quando febriens huc illuc manibus quesierit ⁊ viderit mortuos quintodecimo die morietur.

¶ In quo febriente appuerint dispōnes īsuete si discoopit pudenda absqꝫ pudore ⁊ loquiť ṽba turpia morieť oīo.

¶ Alienatio in omni egritudine pessimum.

¶ Permanētia sensuū non significat euasionē omnino.

¶ In cuiꝰ cruř appuerit pustula cerulei colorꝭ ⁊ flāmei oīo morietur primo mense. Et si fuerit sine ardore ⁊ pruritu ī septem mensibus morietur.

¶ Pustule nigre ⁊ virides mortale maxie si fiāt cū febre.

¶ Tortura mandibule vel obliquatus visus in febre acuta significat mortem statim.

¶ Cuius oculi fuerint oblig cito alienationē significat.

¶ Cuiꝰ sensus odoratꝰ subtilior fit īsueto surdū ꝓnosticat.

¶ Qui appetit comedere in horis nō assuetis humores in eius stomacho pronosticat: qui si fuerint sparsi vel congregati inferunt mortem.

¶ Qui multum studuerit in libris philosophorū pronosticat vigiliam maniam vel melancoliam.

¶ Qui loquiť subito turpia: ⁊ appetit cibaria nociua debilitatem significat membrorum principalium.

¶ Qui multū sufferunt fortis sunt complexionis.

¶ Acuitas malitiā significat intelligentie: sed temperātia magis est conueniens.

¶ Qui transierit ꝺm anū ⁊ acciderit eis dolor renū non curātur: sed q̄ magis ꝓsūt: sūt medicie a virtute occulta opātes qui si trāsierint ꝑmū ⁊ acciderit eis frenesis moriētur.

¶ Cum acciderit febris cū tussi ⁊ subito tussis recesserit ꝓnosticat apostema in aliqua iuncturarum.

¶ Juuenis cui acciderit pleuresis magna morietur.

¶ In cuius corpore acciderit sepe dormitio mēbroꝝ significat ipm mori subito ꝑꝑ paucitateꝫ spūum in corpore.

¶ Qui piger est ad motū pronosticat dolorem iuncturaꝝ.

¶ Cuius sudor assellarum fetet pronosticat lepram.

¶ Quicūqꝫ iuuenis habens febrē cū dolore capitis incurrens cardiacaꝫ morieť quasi subito per tres vel quattuor dies post principium febris.

Finis.

¶ Magnifico ꝑ̄ricio Hyeronymo donato liberaliū artiū doctori excellētissimo Alexander de appellatis patauus post Com. S. plurimā dicit.

Cum sūma humane spēi ꝑfectio ī itelligēdo ꝯsistat. eo. n. ītelligēdi calle ꝑfectiōi entiū magꝭ ac magis assiľari pōt: ob hoc ꝑipatheticorū plīmi hūc maxīe felicē appellauerūt q maxīe sciētijs ꝑlimis ꝑclarior eēt. Uñ quāto maiori sciētiarū habitu ꝑfulget: tāto altiꝰ ac sublimiꝰ eleuať: ac intellectuali copulatiōe maxīe felicitať. Ast hi ꝑpauci sūt: ⁊ q̊s equus amauit iupiter. Reliquos ṽo q̊s nō mō plebeos: veꝝ etiā epicureos appellare possemꝰ. Corꝑalia ꝯmoda delectabiliaqꝫ sensuū obiecta blādis munusculis alliciūt. vñ quāto ꝯmodiora delectabilioraue sūt: tāto fortiꝰ ꝯ̄ īnitentibꝰ obstant. Ast q pugnā hāc vicerit: nō mō laurea corōa ac triūphali curru meruit īsigniri: sed diuīo ⁊ honore ⁊ laudibus efferri. Qualē oēs te ī presentiaꝝ eē ⁊ admirari ⁊ ꝯplaudere debēt. Qui nō tm̄ speculatiuaꝝ sciētiaꝝ merita laurea contētꝰ es: sed politicas leges pōtificūqꝫ decreta sūmo studio ꝑscrutari nō desinis: nec eo qdē adductꝰ es vt inde tibi diuitie ac familie nomē adolerēt aut corꝑis īuenustatē ornares. (Hec. n. oīa cū eis locupletissimꝰ sis: te potius ab optato remouere: q̄ꝫ in ꝑtē aliquā īpellere debebāt.) Sꝫ vt ea felicitate ꝑfruaris: q̄ tm̄ ħ nomīe meruit appellari. Quū eo igiť ꝑla sciētiaꝝ gña ꝑgras: Libellū hunc Jpocratis chij quē occľtū paucisqꝫ notū eē cognouimꝰ: cui tū sciētie ipsiꝰ series tū auctoris nomē tm̄ ⁊ grauitatis ⁊ venustatis īserūt: vt libellū ipm̄ diuinū appellare nō pudeat. Hūc igiť tū vt honestissimo desiderio tuo satisfaciā: tuꝫ ꝑꝑ tua erga me bñmerita: singularēqꝫ beniuolētiā legēdū ac regendū mittimꝰ. Ueꝝ libelli exemplar vetustate ⁊ raruꝫ ⁊ deletū quo emēdatius potui castigauimus. Et si qd est q̄ minꝰ dignū ac indiligētiꝰ emendatum videretur. id tua solita doctrina ac solertia corrigere non pigebit. Uale ⁊ me cōmendatum habeto.

¶ Prologus Hali in librum Jpocratis.

Dixit Hipocras medicoꝝ optimꝰ. cuiusmodi medicꝰ ē q astronomiā ig̊rat: ē. n. tāqꝫ cecꝰ viā baclo examinās: huc illucqꝫ miŕabiliter cespitās: ꝓ q̄libet boni mali ue appentia fantastica ⁊ iani vt fatuus trepidās ⁊ exultās. Nullꝰ hō se mittere deberet ī manus illius: qꝛ non est medicus perfectꝰ nec nomie medici meretur ꝺcorari. Cognoui ergo qꝛ opus erat sciendi astronomiam: ⁊ aspexi in libro hypocratis: ⁊ inueni librum paruum sed optimuꝫ quem qui bene sciuerit efficietur magnus: ⁊ est valde necessarius omnibus medicis.

¶ Incipit libellus diuinus quem Hypocras medicoꝝ eximius de esse egroꝝ ſm lune existentiam ac dispositionez edidit. ¶ De hora ⁊ crisi recūbentium ſm lunam.

Hipocras dixit ꝙ primū aspice lunā qñ ē plena luminis: ⁊ tunc crescit sanguis ⁊ medulla in oī homine ⁊ bestijs oībus ſm augmentū: ⁊ in mari ⁊ in cunctis rebus mūdanis. ¶ Cum igiť infirmus cadit in lecto opꝰ est ei videre si luna exeat de cōbustione. tunc. n. crescit infirmitas quousqꝫ venerit ad oppositiōis gradū: ⁊ qñ ītrat in oppositionē vide si fuerit cum malo planeta aut in malo loco: ⁊ si aspexerit dñm domus mortis: ⁊ per hoc poteris scire vtrum habeat mori an nō: ⁊ si habebit longaz infirmitatē aut nō. Nunc videamus naturam omniū signorum iuxta presentiam lune in eis.

¶ De luna in ariete.

Cum infirmitas cuiqꝫ acciderit cuz luna fuerit in ariete cum sole erit infirmitas in capite ⁊ propter calorem solis ⁊ dolebit ei pulsus capitis: hꝫ quoqꝫ febres calidas ⁊ nō vadit caliditas ab eo: patiť quoqꝫ anxietatē ⁊ vix loquiť: in pectore nimiū calorē patiť: ⁊ dolorē in pulmone: ⁊ hꝫ vehemētissimū pulsuz. Necesse est ergo ei vt minuať sibi sanguis de vena cordis: ⁊ oꝫ vti rebꝰ frigidis in potu ⁊ cibo ⁊ minuētibꝰ vtiqꝫ calorem: ⁊ hec īfirmitas deuenit ī frenesim nisi ꝑueniat medicina ⁊ periculū est mortis. ¶ Sꝫ si cum ea fuerit mars aut saturnꝰ morieť ex hac infirmitate infra septem dies a die cum luna fuerit cum sole per. 4. aspectū ⁊ plus: hoc est si luna addat suo lumini. ¶ Si lūa fuerit ī ariete ⁊ ī fortuna aspexerit eam extra q̄dratuz vel oppōnem. Si fuerit saturnꝰ cū ea ista īfirmitas erit ī capite: ⁊ ducet eum extra mentē ⁊ īsanit. ⁊ tūc crescit nūc minuitur: ⁊ est sil'is illi qui videre nō potest. ⁊ si astronomiaz nescis nō poteris eius iudicare infirmitatē. ¶ Et si luna fuerit ī diminutiōe graduū vel luminis qñ reuertiť ad ꝑmuz aspectū saturni. i. qñ eum dimisit: ⁊ ꝑ aliū aspectū eū aspexerit terminať infirmitas ī bonū siue in malū: qꝛ si inspexerit aliā infortunatā morieť: ⁊ si nō aspexerit meliorabitur: ⁊ qñ luna dimiserit istos aspectꝰ de qbꝰ diximus ꝙ oꝫ terminare ⁊ inuenerit iouez vel venerez ꝑ aliquē aspectū anteqꝫ veniat ad ꝯbustionē infirmitas stabit supra eū donec luna venerit in aspectum vel oppositionem solis: ⁊ si istos nō inuenerit ⁊ mercuriuz inuenerit morietur: ⁊ si inuenerit martez meliorabiť: ⁊ hec īfirmitas erit ab aliquo flegmate albo. ¶ Et qñ infirmus primo sentit īfirmitatē ⁊ fuit luna addens suo lumine ⁊ gradibus ⁊ mars ⁊ sol in ariete erit infirmitas in capite ⁊ insanit ⁊ nasciť aq̄a in capite de flegmate albo: ⁊ exit sanguis de naribꝰ: ⁊ oꝫ eū vti frigidis: ⁊ est opus ei facere medicinā vnde aq̄a remoueatur. ¶ Et si luna fuerit cū mercurio ī loco solis euadet infirmus: sed prius erit ī magno ꝑiculo. Ideoqꝫ mercuriꝰ cōcordat cum marte ī vno negocio: sed mars non facit sicut saturnus. sed morieť qñ saturnus est in loco solis. ¶ Sed si fuerit iupiter cū eadē vel mercurius vel venus habebit infirmitatē diuersā. Si aspexerit eā mars vel saturnꝰ aliquo aspectu opus est vt des ei leuē medicinā ⁊ leuē dietā: qñqꝫ sedeat: qñqꝫ se volitet: ⁊ pone euz sedere in aliquo loco vt possit per totū videre: ⁊ balneo vtať: ⁊ fac eum sedere plane ⁊ dormire: ⁊ da ei bibere aquam frigidam: ⁊ da ei manducare quid vis: qꝛ qñ sic est aspectꝰ: nō est ei opꝰ dare medicinam ſm physicaz nisi sicut volet.

¶ De luna in tauro.

Quando icidit infirmitas ⁊ luna est ī tauro ⁊ aspicit eam mars ab oppositione vel quadrato illa infirmitas est ex sanguine ⁊ sentit caliditatē ⁊ siccitatē: ⁊ dolet in nocte ⁊ nō potest dormire: ⁊ habet voluntatē bibēdi vinum aut res frigidas: ⁊ est necessarium ei minuere sanguinē ⁊ dare ei medicinā que reddat eum frigidū ⁊ humidū. Sꝫ si fuerit in isto aspectu saturnus cum luna aut venerit ad eum: ⁊ nō inuenerit fortunā morieť infra. 14. diem a die qñ icepit ei primo infirmitas. Et si fuerit luna addens in suo lumine ⁊ gradibus: ⁊ inspexerit eam mars ex trino vel ex q̄drato ⁊ luna venerit ad saturnū ⁊ mercurius cum ea hec infirmitas ex frigiditate ⁊ siccitate erit: ⁊ erit totus fractꝰ ⁊ diruptus: ⁊ vix ēt pauca loqui poterit: ⁊ stomachus eius nō potest digerere: ⁊ interius calorē nō habebit: ⁊ medicina laxatiua erit ei necessaria: qꝛ ista frigiditas est de colera alba. Aspice ergo lunā qñ venerit ad oppositū loci in q̊ fuerat: ⁊ cum ibi fuerit habebit magnū periculū ⁊ laborē: ⁊ morieť si nō inuenerit cum luna fortunā aliquaz in vno signo: ⁊ si inuenerit cuz ea fortunā euadet vsqꝫ ad. 8. dies. ¶ Sed qñ accidit alicui infirmitas ⁊ luna fuerit in tauro ⁊ mars ⁊ sol ibidē cum ea: hēbit istā infirmitatē ī nocte in pectore: ⁊ lingua sibi erit ꝯbusta: ⁊ hēbit magnuz calorē in ore ⁊ in oculis citrinitatē: vadit ēt ad sellā ⁊ balbutiet ⁊ hꝫ febres ex sanguine ⁊ sitim nimiaz patitur: est ei opus medicina laxatiua ⁊ sanguinis minutione ⁊ manducet qcqd vult: ⁊ bibat de frigido: ⁊ caueat a calido. Et aspice qñ lūa fuerit in trino aspectu ad solē: si minuať infirmitas viuet: ⁊ si crescat morieť qñ erit luna in oppositiōe solis. Sed si īuenerit iouē vel venerē ñ morieť: ⁊ si ē ī fortuna morieť.

¶ De luna in geminis.

Si luna fuerit in geminis qñ alicui acciderit infirmitas ⁊ aspexerit eā mars aut saturnus ex quarto vel septimo: est illa īfirmitas: ideo qꝛ perdit somnū: aut qꝛ habuit aliquā tristitiam: vel qꝛ habuit nimiā cogitationē de aliquo negocio: qꝛ amisit aliquid ð rebus suis: ⁊ dolebit totū corpus: ⁊ durabit hec infirmitas per cētū dies ⁊ plus: postea vero habebit calorē ī corpore. sed cuz iacet ī nocte se multum extendit: ⁊ dolorē habebit in epate. Et si nō fuerit cū luna vna ex fortunis morieť vsqꝫ ad dies triginta. ¶ Cuz aūt luna fuerit in geminis addēs ī suo lumie ⁊ gradibus ⁊ mars aspexerit eā ex quarto vel septimo: erit hec infirmitas ex colera rubea: ⁊ hꝫ febres: ⁊ pulsus ē vehemēs. Minuat itaqꝫ sibi ita sanguinē ⁊ frigidis vtať cibis. Sꝫ si fuerit saturnus ī isto aspectu: ⁊ nulla fuerit fortuna cum luna morieť qñ luna venerit ad oppositionē illius in quo erat qñ incepit infirmitas. Et si aliqua fortuna eam aspexerit euadet: sed ī magno periculo erit. ¶ Si fuerit luna in geminis ⁊ saturnus in ea: hec infirmitas ex humiditate est: ⁊ frigiditas eius erit in capite: ⁊ ideo diligēter aduertas ne minuas tali infirmo sanguinē: ⁊ ne vtať rebus frigidis et humidis: sed da hꝰ infirmitatē patiēti res ꝯuenienter tēperatas. Et aspice qñ luna venerit in oppositionē ipsiꝰ solis: si inuenerit aliquam fortunā aspicientez viuet debilitatus: si aūt nullā fortunā īueniet morieť īfirmus. ¶ Si vō in geminis fuerit luna ipsa ⁊ aspexerit eā alia fortuna ex bono aspectu: superuiuet infirmus. Sed eiꝰ infirmitas ī aliā īfirmitatē mutabiť. Sꝫ qñ dimiserit istā fortunā et nō īuenerit aliā fortunā q̊usqꝫ venerit ī aliā oppōnē loci ī q̊ erat nō pōt scire medicus quā infirmitatez habebit. Sꝫ tunc euadet ab infirmitate sua cum luna fuerit in oppositiōe ꝑdicta. ¶ Si aūt luna sit ī geminis ⁊ cū ea sol ⁊ mars ⁊ ceciderit aliqs ī infirmitatē: hec infirmitas erit magna: ⁊ vnus ei oculus lachrymabiť. Ueniet quoqꝫ in frenesim ⁊ inest ei magnus timor: ⁊ apparent ante faciē eius diuerse figure ⁊ imagines horribiles: ⁊ eius pulsus nō inenieť: ⁊ pulsus capitis dolet ei. Caue igiť ne minuas ei sanguinē ⁊ da ei cibū leuē ⁊ non multū: fac eum iacere in loco competēter temperato. Aspice igiť qñ luna fuerit ad aspectū

quartū loci in quo primo erat:ꝛ tūc morieꝛ infirmus. Si
luna fuerit īfortunata: ſi vo fortunata tunc viuet. ¶ Sed
qn̄ luna fuerit cum ſole ꝛ marte: ꝛ aſpexerit eam fortuna
ex bōo aſpectu: ꝛ luna ſit addens ſuo lumini ꝛ gradibꝰ: cū
luna venerit ad quartuz aſpectū loci in quo prius fuit: vi
de ne des ei potionem aliquaz: ſed etiam vtatur leui cibo
ꝛ balneo: ꝛ ſedeat in loco alto ꝛ eminenti.

¶ De luna in cancro.

SJ luna fuerit ī cācro qn̄ aliqs in infirmi
tatē inciderit: ꝛ aſpexerit eam ſa
turnus ex quarto vel ſeptio eius īfirmitas erit:
qꝛ frigus intenſū eum īuaſerat poſt exituz bal
nei ipſo non ſentiente: ꝛ nō ſentit odorem aliquez. dolebit
quoqꝫ ei pectus ꝛ tuſſim patitur: ꝛ paruz habet caloris: pul
ſus quoqꝫ in eo exiguus reperitur aut nullus: dolent ei ēt
lumbi ꝛ ſtōus: ꝛ ē ei medicina pnecessaria ad mundificā
dum pectus ꝛ ad tuſſim reprimendaz. ¶ Si vo nō fuerit
cum luna ꝛ etiā nō aſpexerit eam aliqua fortūa bono aſpe
ctu donec venerit ad quartū aſpectū loci ī quo fuerat qn̄
incepit euz īfirmitas moleſtari: aut ad oppoſitū illius: tūc
habet mori hinc vſqꝫ ad decē dies infallāter. Sed ſi aſpe
xerit eā fortuna aſpectu bono: tunc remanebit in vita: ſed
magnā habebit fatigationē. ¶ Si ēt luna fuerit in cācro
ꝛ mars eam aſpexerit ex aſpectu quarto: vel ēt ex oppoſi
to ille quem infirmitas cepit primū nimiū vomit: vel alit
eūones: ꝛ malum ſtōum habet valde: ꝛ eſt ei multum ne
ceſſaria medicina frigida ꝛ ſtōi ſui reſtrictiua: ꝛ ſi nō aſpe
xerit eam aliqua alia fortuna cōueniens ꝛ bona in ipſo lo
co infirmus morieꝛ anteqꝫ ad quartuz aſpectum veniat.
¶ Si vo luna ī cancro ꝛ curſu ſuo ſit vacua: hec debilitas
ſiue infirmitas orta fuit ex nimio potu ex quo vene imple
te ſunt ſanguine: ꝛ ſe nimiū diſtendūt. Habet quoqꝫ dolo
rem nō modicū ī nocte: hēt ēt voluntatē ſedendi ī altum:
ꝯtinuoqꝫ appetit ſtare diſcoꝑtus: ꝛ nō vult audire loquen
tem iuxta ſe aliquē. vtaꝛ quoqꝫ rebus frigidis: temperatl
tn̄ que eum infrigidēt. Quādo aūt luna venerit ad oppo
ſitū cancri tunc īfirmus euadet: ſi eam fortuna bona aſpe
xerit. Sed ſi ipſa inuenerit martem aut ſolē īfirmitas hec
ꝯuertiꝛ ad febres calidas: ꝛ pulſus eius non cōmiſceꝛ ſed
ſempꝫ vnus eſt ei. Jgitur minutio ei foret neceſſaria: qđ pe
ritus medicus moderare ſciet ꝛ duret ꝺm infirmitatē. Si
fuerit vt diximus ī loco vbi fuerit ad quartū gradum vel
oppoſitū: Si ēt inueneris a.90. vſqꝫ ad oppoſitū habet tūc
ad infirmū: qꝛ habebit malū in nocte: ꝛ clamabit ꝛ nimiū
fatigabitur: ſed quādo venerit ad aſpectū trinuz īfirmus
euadet. Sed ſi inuenerit aliquā fortunā in illo bonaz: nec
enim reſidua īfirmitas in aliam infirmitatē ꝯuertetur et
euadet qn̄ luna fuerit reuerſa ad locū ſuum in quo fuerat
qn̄ infirmitas eum īuaſerat. Et ſi aduerſantē ſibi fortunā
inuenerit infirmꝰ morieꝛ. ¶ Sed ſi fortuna eaz aſpexerit
aliquo aſpectu bono remanebit infirmus viuus ꝛ euadet.
¶ Si aūt luna in cancro fuerit ꝛ ſaturnus cum ea vna cū
Joue morbū hēbit ꝑ ſpaciū triū dierum: ꝛ tandē ꝯualebit
ꝛ viuet. Si autē luna in cancro fuerit ꝛ ſaturnꝰ ꝛ mars ve
nuſqꝫ cum ea ꝛ aliquis inceperit īfirmari: hec īfirmitas cō
ſurget ex nimia fatigatiōe itineris: ꝛ poſt ſuū aduentuz ex
itinere nimiū ſe cum muliere exercuit: voluitqꝫ ſe hincin
de: ꝛ multū factus eſt debilis: ꝛ propterea nequaqꝫ minue
re ei debeas. Sed fac vt vtaꝛ carne aſſa ꝛ pullis: ꝛ maxie
vt vtaꝛ cibo ꝯfortatiuo: ꝛ caueas ne ei des res frigidas: et
cum exierit de loco illo ꝛ venerit ad oppoſitionē ꝛ nō īue
nerit aliquē planetā infirmus euadet qn̄ veniet ad oppo
ſitionē loci in quo erat. ꝛ ſi fortunā bonam īuenerit valde
breui in tpe euadet. Et ſi īuenerit malā fortunā creſcet in
firmitas ꝛ qꝫprimū morieꝛ. ¶ Si aūt luna in cancro ſit: ꝛ
ſaturnus ꝛ mars ꝛ mercurius cuz ea: ꝛ infirmitas aliquez
inuaſerit: infirmitas talis procedit ex nimio labore ſcribē
di ꝛ legendi: ꝛ ꝓuenit ēt ex ſupfluitate colere nigre. Talis
vti debet medicina vtiqꝫ temperata colerā nigram diui
dente. Qn̄ aūt fuerit egreſſa de loco illo ꝛ inuenerit fortu
nam euadet cum luna venerit ad quartū aſpectū illiꝰ for
tune. Sed ſi inuenerit aliquē planetā bonū euadet: quā
do venerit ad oppoſitionez loci in quo fuerat qn̄ infirmi
tas eum inuaſerat. Sed ſi inuenerit infortunā durabit ta
lis infirmitas quouſqꝫ venerit ad locū in quo fuerat prio
ꝛ tandem euadet. Sed ſi inuenerit infortunā propter ma
lum aſpectū: tunc qn̄ luna ſe reuoluet ad oppoſitionez ta
lis infirmus efficitur veſanus: furioſus: ꝛ mēte captus. Si
vo fortunam aliquam inuenerit infirmus cadet in aliam
infirmitatem ſed tamen euadet.

¶ De luna in leone.

CUm luna fuerit in ſigno leonis ꝛ aſpe
xerit eam ſaturnus ex quar
to vel oppoſitione: ꝛ aliquis inciderit in īfirmi
tatē infirmitas hec erit ex flegmate albo: ꝛ hē
bit dolorem ītenſum in capite: ita ꝙ eſtus veniunt: ꝛ habe
bit febres multas: ꝛ nimiuz durabit hec infirmitas: ꝛ ma
ior erit interiꝰ qꝫ exterius: ꝛ erit qꝫmaxime ſtipticus: ꝛ ſi pe
nitus nullā fortunā aſpexerit morieꝛ qꝫprimū ad quartū
leonis aſpectū applicuerit de loco computando ī quo fue
rat qn̄ eum infirmitas inuaſerat. Sed ſi fortunā aliquam
inſpexerit euadet. ¶ Si vo luna in leone fuerit ꝛ eaz aſpe
xerit mars ex quarto vel ſeptimo: ꝛ aliquis inciderit ī ali
quā infirmitatem: talis infirmitas erit ex abundātia ſan
guinis: ꝛ calorem nimium patietur ꝛ eum due febres for
tes inuadent: vitet res frigidas ꝛ ſiccas. Et ſi aſpexerit eā
fortuna bono aſpectu euadet poſt fatigationē magnā. Sꝫ
ſi fortuna bono aſpectu eum nō aſpexerit abſqꝫ dubio mo
rieꝛ qn̄ veniet ad oppoſitionē loci in quo fuerat qn̄ eū in
firmitas illa ceperat. ¶ Cum iteꝝ luna ſit in leone ꝛ aſpe
xerit eam mars aut ſol ex aſpectu oppoſito hēbit calorem
maximū interius in pectore: ꝛ hēbit ꝛ pedes ꝛ manus in
tenſiſſime ꝛ excellēter frigidos ꝛ dolorem in capite: opus
eſt ei vti minutione ſanguinis: ſi potes quādo luna eſt in il
lo ſigno. Sed ſi in illo nō potes minuere: dimitte eū dōec
veniat in medietatē ſui luminis vnge ſibi pedes vnctiōe
que tollat ſibi frigiditatē. ¶ Sed ſi mars vel ſol ſit cum
ea ī vno ſigno: erit hec infirmitas ex dolore cordis. Quan
do vo luna venerit ad quartū aſpectuz loci in quo fuerat
euadet. Qn̄ vo luna recedet de vno ex locis quos dixi ꝛ ī
uenerit iouem in itinere ad venerē anteqꝫ venerit ad qr
tum aſpectum: opus eſt componere ei balnea ꝛ ī alto loco
ſedere. Si vo ſaturnū inuenerit conuertiꝛ hec infirmitas
ī vitium veſice: euadet quoqꝫ cum luna venerit ad locum
in quo fuerat primū. Et qn̄ luna īuenerit ſolem aut martē
ꝛ fuerit cum ea ſaturnꝰ aut mercurius: erit īfirmitas ſicut
diximus ex dolore cordis: ꝛ erit longa. ꝛ timendū eſt quo
qꝫ ne veniat ī mētis obliuionē. Utaꝛ quoqꝫ rebus fridis ꝛ
caueat a calo ꝛ ne iaceat in loco lucido. Aſpice qn̄ venerit
lūa ad quartū aſpectū loci ī quo fuerat: ꝛ ſi hec īfirmitas
creſcit morietur: ſi minuatur euadet donec luna pergat tā
tum quartū ꝛ vſqꝫ ad locum qn̄ venerit in oppoſitiōe. Sꝫ
ſi fuerit ī fortuna nō euadet donec luna tantū ꝑgat qꝫtum
eſt vſqꝫ ad locum ī quo fuerat qn̄ īfirmitas eum cepit.

¶ De luna in virgine.

CUm luna fuerit ī virgine ꝛ ſaturnꝰ aſpe
xit eam ex quarto vel ſepti
mo qn̄ īfirmitas ei accit habebit dolorem ſto
machi: ꝛ vētris: tele ſuſtinētis īteſtina: ꝛ īterius
hēbit apoſtema de flegmate albo. iterius quoqꝫ calorē pa
tieꝛ: ꝛ debilis pulſus eſt ei: ꝛ nemo pōt aſtrologice de infir
mo cogitare. Utaꝛ quoqꝫ rebus fridis ꝛ competēter tem

peratis ⁊ opus est vt sanet̃ apostemate: ita ꝙ nõ aperiat̃.
Et ista ifirmitas est lõga. Si vo fortuna eã aspexerit eua/
det post multos dies: ⁊ si ifortuna eam aspexerit moriet̃
ad dies. 40. ¶ Cum luna fuerit i virgine ⁊ aspexerit eam
mars aut sol ex q̃drato vel septio erit ifirmitas cũ magno
calore iterius: ⁊ nimiũ ascendit ad sellam: ⁊ ꝓicit sãguinẽ
⁊ venenũ ⁊ pulsus est ei fortis: ⁊ qñqȝ nõ iuenit: anxietatẽ
quoqȝ patit̃: habet ẽt malum stõm. Est igitur medicina ei
necessaria ↄstipatiua: ⁊ stomachi ↄfortatiua. vtatur quoqȝ
rebus leuib⁹: medicia ẽt leuis ei det̃. Sed si nõ aspexerit
eam fortuna aliqua moriet̃ vsqȝ ad. 30. dies. ⁊ si aspexerit
eam fortuna aliqua viuet. ¶ Cum luna fuerit i virgine ⁊
cursu infirmitas vacua erit: nam stõus erit debilis. hẽbit
quoqȝ fluxum vẽtris: ⁊ qñ facit vrinam pungit eum vesi/
ca: hȝ quoqȝ colorẽ viridẽ ⁊ vix facit vrinã. Sȝ si fuerit cũ
ea mars vel mercurius seu sol erit ifirmitas magna: ⁊ vix
loquit̃ opus est ei medicia que paulatim fluxuȝ vẽtris re/
stringat: hẽbit quoqȝ magnũ periculũ qñ luna venerit ad
loci oppositionẽ i quo fuerat: ⁊ si aspexerit eaȝ fortuna vi/
uet: sin vo moriet̃. ⁊ si fuerit sic ⁊ iueneris saturnũ cum lu
na vl' mercuriũ aut venerẽ aut iouẽ hec ifirmitas erit mi/
nus longa: ⁊ hẽbit dolorem capitis ⁊ nõ euadet donec lũa
venerit ad locum i quo fuerat quando ifirmitas ccpit.

¶ De luna in libra.

Cum luna fuerit i libra ⁊ venerit ad q̃/
dratum aspectus ⁊ saturnus
aspexerit eam ex quadrato vel oppositiõe erit
hec ifirmitas ex nimia potatõe: ⁊ maior ifirmi/
tas qñ luna erit i diminutõe luminis ⁊ graduum ⁊ timpora
ei dolent: pectus quoqȝ strictũ ei fit ⁊ hȝ flegma album in
pulmone ⁊ sternutat multũ. hȝ quoqȝ febres leues: op⁹ est
ei medicina temperata ⁊ cibo temperato ⁊ leui vtatur. Si
vo aspexerit eaȝ mars ex malo aspectu moriet̃. ⁊ si ñ aspe/
xerit viuet: qñ luna venerit ad oppositionẽ loci i quo pri/
mũ fuit. ¶ Si aũt fuerit luna i libra ⁊ aspexerit eaȝ mars
ex quadrato vel oppositiõe hec ifirmitas erit de sanguie
⁊ hẽbit magnas febres ⁊ pulsus sunt vehemẽtes: ⁊ i nocte
videt pessimas visiões: ⁊ non potest dormire: ⁊ hȝ aposte/
ma ex flegmate albo: ⁊ est ei necessaria minutio: ⁊ ẽ ei op⁹
medicina temperata. Sed si nõ aspexerit eam aliqua fortu
na moriet̃ vsqȝ ad. 23. dies. sed si aspexerit eam aliqua for
tuna euadet cum luna venerit ad oppositionẽ loci in quo
fuerat. ¶ Cum luna fuerit i libra peregrina est ⁊ infirmi/
tas est ex dolore pedum ⁊ manuũ iterius hȝ calorẽ ⁊ ocu/
los graues quasi violẽtos: ⁊ balbutit cũ loquit̃: ⁊ medici/
na est eidẽ necessaria ⁊ dieta frida ⁊ humida ⁊ minutio sã/
guinis. Cũ autẽ luna exiuerit de loco illo ⁊ iuenerit fortu/
nam aut fuerit cum ea euadet cum luna venerit ad oppo/
sitionẽ: sin aũt moriet̃. ¶ Cũ aũt luna fuerit i libra et fue/
rit mars ⁊ sol i oppositiõe ei⁹: erit ifirmitas i capite valde
magna: sed si fuerit mercurius cum luna erit dolor i capi/
te: ⁊ oculi ei⁹ lachrymant̃: ⁊ minutio est ei necessaria ⁊ me/
dicina laxatiua: ⁊ si luna iuenerit iouem aut venerem qñ
egrediet̃ de loco illo euadet alioquin morietur.

¶ De luna i scorpione.

Luna cum fuerit i scorpiõe ⁊ aspexerit
eam saturnus ex quadrato
vel oppositione erit ista ifirmitas ex sanguine
putrido aut de veneno. ⁊ si fuerit luna in dimi/
nutione sui lumis ⁊ sui gradus: ⁊ nõ aspexerit eam fortũa
moriet̃. Et si fuerit addẽs lumini ⁊ gradui ⁊ fortuna aspe
xerit eam viuet. ¶ Cum aũt luna fuerit i scorpiõe ⁊ mars
in scorpiõe cuȝ ea ⁊ iupiter aspexerit eam ex quadrato vl'
oppositione hẽbit febrem ⁊ valde necessaria est ei medici/
na laxatiua ⁊ temperata dum exiuerit luna de loco illo et
iunget se ioui ⁊ euadet. ¶ Cum autem luna in scorpione
peregrina est. infirmitas erit quando primum incipit esse
leuis ⁊ ꝓ nihilo hr̃ ⁊ vadit ⁊ mutat se in malũ: postea vo pa
tit̃ i vesica ⁊ pustula ei nascit̃ in narib⁹. Cum aũt luna ve/
nerit in septimũ aspectuȝ loci in quo fuerat patiet̃ febres
multas. Et cum luna fuerit ad quartũ aspectũ loci ⁊ nõ in
uenerit fortunã moriet̃. Sin aũt inuenerit fortunã nasce/
tur ei apostema i aliquo illorum ⁊ viuet. ⁊ est opus ei me/
dicina ad illam ifirmitatẽ vt aperiat̃ i balneo nec in loco
calido vel frido moriet̃. ¶ Cuȝ aũt luna i scorpiõe fuerit
⁊ cum ea mars ⁊ saturnus iste ifirmus hẽbit febres calas
⁊ alias fridas ⁊ renascet̃ flegma: ⁊ fac vt i die vadat ad sel
lam ⁊ nõ minuas ei sanguinẽ. Qñ vo luna egrediet̃ de lo/
co illo ⁊ aspexerit eam fortuna euadet vsqȝ ad dieȝ. 14. Si
aũt nõ aspexerit durabit vsqȝ ad diem. 70.

¶ De luna in sagittario.

Cum autem luna fuerit i sagittario et
aspexerit eam saturn⁹ ex
q̃drato vel oppositiõe erit ifirmitas ex flegma/
te ⁊ hẽbit odorem i iecore: pedes quoqȝ erũt ei
fridi: durabitqȝ hec ifirmitas quousqȝ luna iunget̃ cum sa
turno bis. Si inuenerit fortunã nõ durabit ampli⁹ quous/
qȝ luna venerit in oppositionẽ loci i quo fuerat. ¶ Cuȝ ãt
luna fuerit in sagittario ⁊ aspexerit eã mars ex quadrato
vel oppositiõe: ⁊ addiderit i suo lumie ⁊ gradu est hec ifir
mitas quã medicus scire nõ põt nisi astronomiã habuerit
qꝛ mõ dicet ꝙ dolet ei caput: ⁊ tota persõa mõ aliter q̃ ita
ei accit qm̃ nimium fuit in balneo: ⁊ nimiũ introiuit in pe/
ctus suum ⁊ i caput: vomit quoqȝ multũ ⁊ assellat: opus ẽ
ei medicina ↄstipatiua: ⁊ vtatur dieta ⁊ leui sirupo preter
acetosum. Qñ vo luna exiuerit de loco illo ⁊ inuenerit sa/
turnũ morietur: sed si iuenerit fortunã viuet: sed maximã
hẽbit fatigationẽ. ¶ Cum luna fuerit i sagittario cũ ioue
vl' venere ⁊ erit ifirmitas ex tussi: ⁊ dolorẽ i pectore hẽbit:
⁊ qñ exiuerit de loco ⁊ aspexerit sagittariũ ex q̃drato eua/
det: ⁊ ẽ ei medicina mollificatiua necessaria: caueat autem
balnea ne intret.

¶ De luna in capricorno.

In capricorno luna cũ fuerit ⁊ aspe/
xerit eaȝ saturn⁹ ex q̃
drato vel oppõne ⁊ fuerit in lumis diminutiõe
⁊ gradus: est ifirmitas ex nimia fatigatõe sudo
ris ⁊ frigus eũ accepit ⁊ nimis est clausus: ⁊ ster
nutat multuȝ: ⁊ stõus quoqȝ ⁊ pectus ei dolẽt: hȝ quoqȝ fe/
bres ex sanguie: vtat̃ reb⁹ temperatis ⁊ sirupo temperato.
Qñ autẽ luna i aspexerit fortunã euadet: sed hẽbit magnaȝ
fatigationeȝ: si vo fortuna nõ aspexerit moriet̃ vsqȝ ad. 30.
dies. ¶ Cum aũt luna fuerit i capricorno ⁊ aspexerit eam
mars ex quadrato vel ex septimo: erit hec ifirmitas ex vo
mitu ⁊ m̃lti caloris: ⁊ hȝ vẽtris fluxũ: ⁊ ardet stõus ⁊ iflat:
⁊ hẽt magnã febrem ⁊ sudat multũ ⁊ pulsus non iuenit̃ ꝑ
vnius maneriei: opus est ei medicina frida. Si autẽ luna
aspexerit fortunã euadet: ⁊ si nõ aspexerit moriet̃ vsqȝ ad
dies sex. ¶ Cum aũt luna i capricorno fuerit ⁊ mars ⁊ sol
cum ea erit infirmitas ex nimia fatigatione ⁊ calefactõne
ad ignem: ⁊ accepit eam febris ex colera citrina: caueat a
balneo ⁊ se nõ ifundat i aqua frida. Sed si exierit inde lu
na euadet vsqȝ ad dies septem.

¶ De luna in aquario.

Luna cum fuerit i aquario addens i lu/
mine ⁊ gradibus ⁊ aspexerit
eam saturnus ex quadrato vel septimo erit ifir
mitas ex nimio labore ⁊ parcit sanguineȝ: ⁊ ista
ifirmitas qñqȝ crescit qñqȝ minuitur: cauenduȝ est de eo:
aspice qñ venerit ad oppositionẽ si melioretur viuet. Sin
autẽ morietur vsqȝ ad. 4. dies. ¶ Cum aũt luna i aquario
fuerit peregrina primũ habebit malũ ⁊ dolebit interi⁹. hȝ
quoqȝ febres calidas ⁊ durabũt multũ: ⁊ habebit magnã

infirmitatem siue anxietatem: sed qñ luna fuerit cum so-
le habebit se melius. aspice lunaꝫ qñ egredietur de sole. si
inuenerit fortunā anteq̃ꝫ venerit ad locum in quo cepit i-
firmari infirmus euadet. sin aūt inuenerit morieť. ¶ Cū
āt luna fuerit in aquario: ⁊ saturnus vel mercurius. alias
mars cum ea est ĩfirmitas ex colera nigra. Sꝫ si luna erit
addens lumini ⁊ gradibus ⁊ inuenerit eam fortuna ante-
q̃ꝫ sit in oppositione loci in quo erat euadet. si autē fortu-
na non inuenerit morieť ĩfirmus. ¶ Cū aūt luna fuerit ĩ
aq̃rio addēs ĩ suo lumĩe ⁊ gradibꝰ ⁊ saturnꝰ aspexerit ex q̃-
drato vel oppositione est infirmitas ex frigore qd̃ eū acce-
pit: ⁊ hꝫ dolorem in capite ⁊ ventre: ⁊ opus est ei medicina
calida que frigus expellat: ⁊ si aspexerit fortunaꝫ euadet:
sed vene: nodi: ⁊ nerui: dolebūt ei. ¶ De luna ĩ piscibꝰ.

Cum luna fuerit ĩ pisce addēs suo lumi-
ni ⁊ gradibꝰ ⁊ saturnꝰ aspexe-
rit eā ex q̃drato vel ex septimo ē hec ĩfirmitas
ex terrore ꝙ eū suscepit: ⁊ hꝫ ĩ capite dolorē ⁊ ĩ
vētre: ⁊ ē ei opꝰ medicĩa calīa q̃ frigus expellat.
⁊ si aspexerit fortuna viuet: ⁊ postq̃ꝫ euadet tñ nodi dole-
bunt ei. ¶ Cū vo luna fuerit ĩ pisce addēs lumini ⁊ gradi-
bus: ⁊ aspexerit eam mars ex q̃drato vel oppositione erit
infirmitas ex nimio cibo ⁊ nimio sanguĩe ⁊ colera: ⁊ opus
est ei vt minuat sanguinē ⁊ maiorē dolorē hēbit ĩ nocte q̃ꝫ
in die. sed si nō aspexerit eā fortūa ĩ loco illo ĩ quo accepit
eum ĩfirmitas morieť. Si aūt aspexerit euadet qñ vene-
rit ad locū illū ĩ q̊ ĩcepit ĩfirmitas. ¶ Cū āt lūa ĩ pisce ē: et
venus ⁊ iupiter cū ea: infirmať qꝛ sudauit ⁊ bibit aquā et
hēbit dolorē ĩ oculis: ⁊ hēbit febres cū frigore: ⁊ postea cū
calore. opꝰ ē ei medicĩa laxatiua ⁊ caloris expulsiua: ⁊ cuꝫ
luna venerit ad oppōnē illiꝰ euadet. ¶ Cū lūa ē ĩ pisce et
mars cū ea: erit ĩfirmitas ex nimio calore. ⁊ opꝰ ē ei vt mi-
nuat sāguinē. ⁊ si fortūa eā aspexerit viuet. sin āt morieť.
¶ Explicit libellus diuinꝰ Ypocratis chy: quē de esse egro-
rum ſm diuersam lune dispositionem edidit. Emendatū
per magistrum Alexandrū de appellatis. artiū doctorē.

¶ Liber pronosticoꝝ hypocratis dictus capsula eburnea.

Peruenit ad nos qd̃ cū ypocras mor-
ti appropiquaret p̃cepit vt
virtutes iste scripte ponereť in capsa ebur-
nea: ⁊ pōereť capsa cū eo ĩ seplchro suo ne
aliquis eam detegeret. ¶ Cum ergo volu-
it cesar videre sepulcrū hypo. peruenit ad
ipsum: ⁊ aspexit ipsuꝫ. erat aūt valde abie-
ctum. precepit ergo ipsuꝫ renouari ⁊ fabricari ⁊ corpꝰ eius
si integrum inueniret deferri sibi cūq̃ꝫ foderetur sepul-
cruꝫ inuenta est in eo hec capsa eburnea: ⁊ in ea iste virtu-
tes. delata est ergo cesari qui in ea aspiciens misdos ami-
co suo: ⁊ fideli tradidit.

Quando in facie infirmi fuerit apa cui nō ĩuenit ta-
ctus: ⁊ fuerit manꝰ sinistra posita sup pectꝰ
suuꝫ scias ꝙ morieť vsq̃ꝫ ad. z3. dies: ⁊ p̃cipue qñ in egritu-
dinis sue principio palpat sepe nares suas. ¶ Qñ fuerit in
vtrisq̃ꝫ genibꝰ apa magnū cū vehemētia sitis scias ꝙ mo-
rieť vsq̃ꝫ ad octauū diē: ⁊ p̃cipue qñ in egritudis sue pnci-
pio sudauerit sudore multo. ¶ Qñ fuerit sup venā q̃ ē sup
ceruicē q̃ generat somnū pustula pua sup ipaꝫ sicut forma
pulueris scias ꝙ ĩfirmꝰ morieť. 5zª. die a die q̊ ĩfirmatꝰ ē:
⁊ signū ē qd̃ fit in pnº sue egritudis sitis vehemēs. ¶ Qñ
fuerit sup linguaꝫ pustula sicut naurati ⁊ ē naurea q̃ diciť
musca canina aut sicut grana pentadactili scias ꝙ morieť
in die illo: ⁊ signuꝫ est ꝙ desiderat in pncipio sue egritudi-
nis res calidas in suis nāis. ¶ Qñ fuerit sup aliqueꝫ digi-
toꝝ pustula nigra parua similis horobo ⁊ dolebit scias ꝙ
morietur in duobus diebꝰ ab egritudine sua. Et signū erit
qd̃ fuit in generatiōe sua grauis corpis. ¶ Quādo fuerit
in police manus sinistre pustula pua similis fabe fusci vel
palidi coloris que non dolet scias ꝙ in sexto die morietur
a pncipio egritudis. Et signuꝫ est qꝛ in principio egritudis
assellauit assellationibꝰ multis valde. ¶ Quando in digi-
to medio sinistri pedis fuerit pustula cuiꝰ color ē sicut ter-
siōis aurificis scias ꝙ habēs eam morieť. xij. die a pncipio
egritudinis. Et signum est ꝙ desiderat in principio egri-
tudinis res habentes acrimoniam desiderio vehementi.
¶ Qñ fuerit vngues digitorū fusci vel palidi coloris ⁊ in
frōte fuerit pustula sanguĩea scias ꝙ morieť ĩ zª die a pn-
cipio egritudis. ⁊ signū illiꝰ ē: qꝛ erit mlte sternutatōis ĩ pn-
cipio ĩceptiōis sue egritudis ⁊ multaꝝ oscitationū. ¶ Qñ
fuerit in pollicibꝰ duoꝝ pedū pruritꝰ vehemēs ⁊ fuerit co-
lor ceruicis fuscus valde scias ꝙ morieť. v. die egritudis
añ occasū solis: ⁊ signū ē ꝙ mingit in pncipio sue egritudi-
nis vrinā multā exuberātē. ¶ Qñ fuerit sup palpebram
infirmi tres pustule: quarū vna sit nigra ⁊ alia fusci colorl
⁊ palidi ⁊ alia subalbedini d̃cliuis scies ꝙ habēs eā morie-
tur. xxvij. die a pncipio egritudis sue: ⁊ signū ē ꝙ ĩ pncipio
erit sputi multi. ¶ Quando fuerit sup palpebram vnius
oculorū pustula sicut auellana leuis fusci coloris: scias ꝙ
morieť secūda die sue egritudis. sigm qꝛ ĩ pncipio sue egri-
tudis dormit somnū mltū ⁊ grauē. ¶ Qñ fluit ex naribꝰ
ĩfirmi sanguis trahēs ad subalbedinē ⁊ ruffedinē ⁊ appet
in manu eiꝰ dextra pustula alba q̃ nō dolet scias ꝙ morie-
tur tertia die a pncipio sue egritudis. ⁊ signū ē ꝙ ñ deside-
rat cibū oio. ¶ Qñ apparebit in coxa ĩfirmi sinistra rube-
do vehemens q̃ nō dolet scias ꝙ morieť in. zª die sue egri-
tudis: ⁊ signū ē ꝙ in pncipio inceptionis sue egritudis ha-
buit pruritum vehementē ⁊ desiderat comedere holera.
¶ Qñ fuerit post aurē sinistrā pustula nigra scias ꝙ mo-
rieť. xxviij. die sue egritudis: ⁊ signuꝫ ē ꝙ desiderat pota-
re aquā fridā desiderio vehemēti. ¶ Et si fuerit dura gra-
uis alba silis grano frumēti: scias ꝙ morieť. xx. die a pn-
cipio sue egritudis ĩ illa hora ĩ q̃ apparuit pustula: ⁊ signū
ē qꝛ mingit in pncipio sue egritudis vrinā multaꝫ. ¶ Qñ
fuerit post aurē dextraꝫ pustula rubea ca. silis cōbustioni
ignis scias ꝙ morieť. vij. die a principio sue egritudis: ⁊ si-
gnū ē ꝙ vomit in pncipio egritudis sue vomitū multum.
¶ Qñ fuerit sub mēto pustula rubea in magnitudĩe fabe
egiptiace scias ꝙ morieť. 5z. die ab ĩceptōe sue egritudis ⁊
signū ē ꝙ spuit in sue egritudis principio sputū multum.
¶ Qñ accit dolor alicui in p̃putio ⁊ ĩ pelicula q̃ coopit ca-
put virge deĩde appet in cubito pustula fusci coloris scias
ꝙ morieť. v. die egritudis: ⁊ signū ē ꝙ desiderat vrinā bi-
bere in ĩceptiōe sue egritudis. ¶ Qñ fuerit sup latꝰ dextꝝ
pustula nō dolēs fusci coloris: scias ꝙ morieť. ix. die egri-
tudis añ ortū solis: ⁊ signū ē ꝙ in egritudĩe sua facit mul-
tas oscitatiōes. ¶ Quando fuerit in titilico sinistro pustu-
la fusci coloris in magnitudĩe citonij: scias ꝙ morieť. xv.
die egritudis: ⁊ signū ē ꝙ accidit in ĩceptiōe egritudis so-
mnꝰ multus ⁊ grauis. ¶ Qñ fuerint sup calcaneū pustule
nigre multe scias ꝙ morieť. xxijª. die egritudinis ⁊ signū
est ꝙ desiderat in pncipio aerē frigidum: ⁊ cibos frigidos
desiderio vehemēti. ¶ Quādo fuerit supra pectꝰ sinistrū
pustula subalbida scias ꝙ morieť. iiijª. die egritudis: ⁊ si-
gnū est ꝙ accidit in principio egritudinis pruritus vehe-
mens in oculis: ⁊ nō sufficit scalpe oculos suos. ¶ Qñ fue-
rit ĩ medio capitis pustula nigra sicut nux nigra lenis q̃ nō
dolet morieť. xl. die a pncipio egritudis: ⁊ signuꝫ ē ꝙ accit
ei in pncipio egritudis desideriū melonū ⁊ exuberatio vri-
ne. ¶ Quādo sub ceruice fuerit pustula parua ⁊ in palpe-
bra inferiori oculi sinistri pustula ēt alba: scias ꝙ morieť
xi. die egritudis sue: ⁊ signū ē ꝙ accidit ei in ĩceptiōe egri-
tudinis desiderium dulcium vehemens. Finis.

¶ Hypocratis de humana natura vel de elementis liber.

Uicūqꝫ aūt ꝯsueuit audire dicētes de nā hūana vlteriꝰ q̄ꝫ quan
tū ipsa ad medicinā ptinet: huic qdez non ē
ꝯueniēs ꝙ audiat hūc sermonē. Nō .n. eēt
totū aerē hoīez dicēdo eē ꝯ neqꝫ ignē neqꝫ
aquā neqꝫ terrā neqꝫ aliqd aliō. Nāqꝫ hoc
nō manifestū ē existēs i hoīe: ſ; volentibus
ħ dicere pmitto. ¶ Uidet̄ aūt mihi nō recte cognoscere
qd sit q hꝰ dicūt: itentiōe qdez eadē oēs vtunt̄. dicūt autē
nō eadē. Sꝫ itentiōis qdē rōcinationē eādē faciūt. Dicūt
.n. qdā qd ē ⁊ hoc ē eē vnū qdā ⁊ hoīe: ſm vō noīa nō cōfitē
tur. dicunt .n. ipsoꝝ hic qdē asserēs aerē eē ħ vnū ⁊ oē: aliꝰ
aūt ignē: alius āt aquā: aliꝰ vero terrā: ⁊ affert vnusqsqꝫ suo
sermōi testimōia ⁊ argumēta q̄ nihil sunt. ¶ Qd quidem
igit̄ eadē intentione oēs vtunt̄. dicūt aūt nō eadē manife-
stū est his q cognoscūt ipsa. Sciet aūt vtiqꝫ aliqs ħ maxie
aduenīes ipsis ꝯtradicētibꝰ. ¶ Idē .n. hoīes sibi inuicem
ꝯdicūt eisdē audiētibꝰ ꝯriū. Nunq̄ꝫ .n. ifra ꝯsequenter idē
homo accedit in eodem sermone. Sed quandoqꝫ quidez
iste optinet: quandoqꝫ vero ille: quandoqꝫ autem contin-
git lingua labens ad populum ⁊ iustum est vel populuz co
gnoscere recte dicentem prebere sermonē suū semꝑ vicen
tem cum rebus siquidem ea que sunt cognoscit ⁊ recte as-
serit. ¶ Sed mihi quidem videntur huiusmodi homies
dicere se ipsos in omnibus ipsorum sermonum ab inscia.
¶ Mellissi autē ⁊ parmenidis sermonez dirigere. ¶ De
his quidem igitur sufficiant mihi ea que dicta sunt. Me-
dicoꝝ vero aliqui dicūt ꝙ homo quidem sanguis solum
est: aliqui vero horum aiunt coleram esse hominez: quidā
vero flegma. Rationem non facientes. Et isti omnes ean-
dem quidē esse aiunt qd vnusquisqꝫ eorum nominare vo
luerunt ⁊ hoc vnum existens permutari ſm formam ⁊ po
tentiam coactum a calido ⁊ frigido ⁊ fieri dulce ⁊ amaruz
⁊ album ⁊ nigrum ⁊ omnimodum: mihi autem nō viden-
tur hec sic habere. ¶ Plurimi quidez igitur talia quedā
⁊ adhuc proxima horum asserunt.

¶ Capitulum secundum.

Go autem si vnus esset hō nūq̄ꝫ vtiqꝫ
doleret: nō .n. est a quo dole-
at vnum existens: si igitur ⁊ doleret necesse est
⁊ qd sanatur vnū esse: nūc aūt multa. ¶ Mul-
ta enim sunt in corpore que quando abinuicez
preter naturam calefiunt ⁊ infrigidantur ⁊ desiccantur ⁊
humectantur egritudines generant. ¶ Quia multe sūt q-
dem species egritudinum: multa autem ⁊ medicatio ipsa-
rum est. ¶ Dignior autem ego dicerem sanguinem soluz
esse hominem ⁊ nō aliud ostendere ipsum nō paruitātem
formam: neqꝫ fieri omnimode: sed aut hoc secunduz tem-
pus aliqd anni: aut etatis hominis: in quo sanguis existēs
videtur solum in homine. conueniens est enim aliquod tē
pus esse in quo videtur ipsum in eodem esse: hoc autem di
co ⁊ de eo qui dicit hominem flegma esse: ⁊ de eo qui dicit
coleram. ¶ Ego quidem de morbo quecunqꝫ dixero ſm
legem: ⁊ ſm naturaz si hec sunt similia ⁊ iuuene existente
⁊ sene ⁊ tempore ⁊ frigido ⁊ calido existente: ⁊ argumenta
prebebo: ⁊ necessitates nunciabo: per quas singulum auge
tur ⁊ diminuitur in corpore. ¶ Primum quidez igitur ne
cesse est generationem fieri non ab vno. Quomodo enim
vnum existens vnum generabit nisi alicui misceatur: de-
inde nisi eiusdem generis sint que miscentur ⁊ eandē ha-
beant potentiam nō generant: neqꝫ in hoc nobis cōferūt.
Et iteꝝ nisi calidum frigido ⁊ siccum humido: moderate
se habeāt adinuicē: ⁊ equaliter: sed alteꝝ alteri multū pre-
emineat: ⁊ fortissimū ifirmissimo generatio non vtiqꝫ fiet
quare qūo cōueniens est ab vno aliquid generari. ¶ Qd
aūt neqꝫ a pluribus generatur nisi cōtingat bn̄ se habētia
ꝯplexione que ē adinuicē. ¶ Necesse ē igitur natura tali
existēte ⁊ alioꝝ ⁊ ea que est hoīs humorē nō esse vnū: sed
vnūqdqꝫ eoꝝ q̄ ꝯferunt̄ in generatōe habere aliquā potē
tiā i corpe ſꝫ quā ꝯueniūt: ⁊ iteꝝ necesse ē vnūqdqꝫ eoꝝ di
scedere i sui nāz fiēte corpe hoīs: humidū ad humidū: sic-
cū ad siccū: calidū ad calidū: frigidū ad frigidū. ¶ Talis
aūt ⁊ aīaliū nā ē ⁊ alioꝝ oīuz: sūt aūt silr̄ oīa: ꝯsistit .n. ipoꝝ
nā ab ipsis pdictis oībꝰ ⁊ finit secūdū pdicta in ħ: vn̄ cōsi-
stit singulū huc: ⁊ accessit. ¶ Corpꝰ vō hoīs hꝫ in se sangui
nez: flā: colerā rubeā ⁊ nigrā colerā: ⁊ hec ē nā corpis: ⁊ pp
ħ dolet ⁊ sanū ē. ¶ Sanū qdez igit̄ ē: qn̄ moderate se ha-
bēt hec ꝯplexioni q̄ ē adinuicē: ⁊ potētie multitudīe: ⁊ ma
xime ſꝫ qd mixta fuerūt: dolet aūt qn̄ aliqd hoꝝ minꝰ aut
plus fuerit in corpe: aut discedat ⁊ nō mixtū fuerit oībus.
¶ Necesse ē .n. qn̄ aliqd hoꝝ discedit ꝯstat vn̄ discedit in
se nō solū egregie egrotat: sꝫ qn̄ supfūdit̄ sup repletū labo
rē ⁊ dolorē pbere. ¶ Et .n. qn̄ aliqd horū extra corpꝰ efflu-
it plus supabundāte dolorē pstat eūatio. ¶ Si aūt iteruz
intus faciēt eūationē ⁊ trāsmutationē ⁊ expulsionē ab ali-
is necesse ē duplicē laborē pbere ſꝫ pdicta: vn̄ differunt: ⁊
qūo supabundāt. dixi aūt vtiqꝫ: q̄cūqꝫ dixero hominē asse
rere eē sup hec existētia ſꝫ nāz. ¶ Dico āt eē sanguinez ⁊
flā ⁊ colerā rubeā ⁊ nigrā. ¶ Et hoꝝ q̄dā primū secūduz
legē noīa determīata dico: ⁊ nullus eoꝝ idē nomē eē: dein
de ſꝫ nāz formas diuisas eē: ⁊ neqꝫ flā n̄ assimilari sangui-
ni: neqꝫ sanguinez colere: nꝫ colerā flāti. ¶ Qūo .n. hec vti-
qꝫ assimilātia erūt adinuicē: ¶ Hoꝝ neqꝫ colores silr̄es vi
dent̄ neqꝫ manu tangēti silr̄a vident̄ eē: neqꝫ frida silr̄ sūt
neqꝫ sicca: neqꝫ hūida. necesse ē igit̄ exq̄ iteꝝ differunt ad-
inuicē ſꝫ formā ⁊ potētiā ipa nō eē vnū. ¶ Siquidē ignis
⁊ aq̄ nō idē sunt: scies vtiqꝫ his qꝛ hec oīa nō idez sunt. sed
vnūqdqꝫ ipsoꝝ hꝫ nāz ⁊ v̄tutē ꝓpriā: si enim cuidaz homi
ni dederis farmacū qd flegma agat: euomet tibi flā. Et si
dederis farmacū colagogū: euomet tibi colerā. ¶ Secū-
dū hoc aūt ⁊ co. ni. purgabit: si dederit farmacū qd colerā
nigrā agat: ⁊ si ꝑcusseris partē aliquā ipius corporis: ita ꝙ
vulnus fiat: fluet exinde sanguis. ¶ Et hec oīa faciet tibi
tota die ⁊ nocte: ⁊ hyeme ⁊ estate: quousqꝫ potēs fuerit spi-
ritū attrahere in se: ⁊ iterum remittere. ⁊ nō potens fuerit
si in aliquo eorum que constiterit priuabitur constiterunt
hec pdicta qūo eniz cōstiterint. ¶ Primū aūt manifestū
est: ꝙ homo hꝫ in se hec oīa semper quousqꝫ viuit deinde
facta sunt ex hoīe habente: hec oīa postea infigunt̄ in ho-
mine habente hec omnia quecūqꝫ ego dico ⁊ demonstro.
¶ Qui aūt dicūt ꝙ vnum est homo vident̄ mihi hac in-
tentiōe vti: aspiciētes eos q bibūt farmaca: ⁊ destruūt̄ in
supflua purgatiōe: hos quidē colerā vomētes: alios vō flā
hoc singulum ipsorum cogitauerūt esse hominē. quia cuz
purgaretur videbant ipsuz mori: ⁊ dicentes sanguinē esse
hoīez eadē itētiōe vtūt̄ aspiciētes hoīes iugulatos ⁊ san-
guinē fluētē ex corpe: hāc extimāt eē aīaz i hoīe. ⁊ testimo
nys his vtūt̄ i suis rōibꝰ. ¶ Et pmū qdē i supfluis purga-
tiōibꝰ: nullꝰ mortuꝰ ē solā colerā purgatꝰ: sꝫ q̄re aliqs bibit
farmacū qd colerā vomit deiñ flā. ¶ Postea i colera co-
acti vomūt colerā nigrā: finiētes āt ⁊ sāguinē vomūt puꝝ:
hec aūt patiunt̄: ⁊ a farmacys agētibꝰ flā. ¶ Primū qdez
.n. flā vomūt: deiñ colerā rubeā: postea nigrā. Finiētes āt
sanguinē puꝝ ⁊ i ħ moriunt̄. farmacuz .n. cū igredit̄ corpꝰ
pmū qdē agit qdcūqꝫ eoꝝ q̄ sūt i corpe si secūdū nāz maxi
me fuerit: demū āt ⁊ alia attrahit ⁊ purgat. ¶ Queadmo
dū vegetabilia ⁊ semīalia. qn̄ i terrā venerit attrahet vnū-
qdqꝫ secūdū nāz qd iest i terra. ¶ Inest āt ⁊ ascēsū ⁊ ama
rū ⁊ dulce ⁊ salsuz ⁊ omodū. ¶ Primū qdez igit̄ plurimū
huiꝰ attrahit i se qdcūqꝫ vtiqꝫ maxie fuerit sibi secūdū nāz
demū attrahit ⁊ aliā. ¶ Tale āt qdez ⁊ farmaca faciūt in

corpe q̃cūq̃ vtiq̃ colerā agūt: p̄mū q̄dē imixtā purgauerūt colerā: deide mixtā. ℂ Farmaca flātis ēt p̄mū q̄dem imixtū flā agunt: deide mixtum τ iterfectis sanguis fluit. ℂ Primum quidem calidissimus τ valde rubeus deinde fluit magis flegmaticus τ colericus. augetur autem in homine flegma quidem in hyeme: hoc enim in hyeme maxime secundum naturam eorū que sunt in corpore frigidissimum est: argumenta autem horum quod flegma quidē frigidissimum: si volueris tangere flegma τ coleram τ sanguinem: flegma inuenies frigidissimum existere: τ etiam viscosum est: τ violentia maxime ducitur: post coleram nigram: quecunq̃ autem violentia veniunt calidiora fiunt coacta a violentia. attamen vero τ ad hec omnia frigiduz est flegma: videtur a sui natura: quod hyems replet corp⁹ flegmate scies vtiq̃ hi homines spuunt screant flegmaticum: hyeme τ tumores albissimi fiunt maxime secunduz hoc tempus τ alie egritudines flegmatice: vere autez flegma quidem est fortissimuz in corpore: τ sanguis augetur: τ frigora exeunt τ aque superueniunt. ℂ Sanguis autez secundum hoc augetur ab ymbribus τ calidis diebus τ secundum naturam enim ipsorum hec sunt maxime annuz humidum autem est τ calidum. scies autem his homines vere τ estate: occupantur maxime a dissenteryis τ ex naribus sanguis fluit ipsis τ calidissimi sunt τ rubei estate vero sanguis potēs est ad hec: τ colera excitantur in corpore τ descendit vsq̃ ad autumnuz. ℂ In autumno autē sanguis modicus fit. contrarius enim ipsius autumnus naturaliter fit. ℂ Colera autem estate continet corpus τ autūno. ℂ Cognoscens autem his homines sponte hoc tempore coleram vomunt τ in accessionibus medicinarum cole re purgantur. ℂ Manifestum autez τ in febribus τ in coloribus hominum: flegma autez estate infirmius est ipsuz seipso: contrarium enim est tempus nature ipsius siccum namq̃ est τ calidum. ℂ Sanguis autem in autumno fit minus in homine. ℂ Siccus eniz ast autumnus τ infrigidare vtiq̃ incipit hominem. ℂ Nigra autez colera autūno multa est τ fortissima. ℂ Quando autem hyems aduenit colera infrigidata modica fit τ flegma augetur iteruz a multitudine eorundem τ a longitudine nociuuz habēt: qui igitur hec omnia semper corpus hominis: a tēpore aūt circum immittente quandoq̃ quidem plura fiūt ipsis ipa quandoq̃ minora singula secundum partem τ secundum naturam: quemadmodum annus totus participat omnibus: τ calidis τ frigidis τ siccis τ humidis. ℂ Neq̃ enim vtiq̃ manet vllo tempore aliquid horum sine omnibus que sunt in hoc mūdo. ℂ Sed si aliquis deficeret omnia perirent: ab huiusmodi enim necessitate omnia ↄsteterūt τ nutriuntur adinuicem. ita autem τ siquidem ab homine deficiant ex his cognatis nō vtiq̃ posset viuere homo. dominatur eniz in anno quandoq̃ hyems maxime: quādoq̃ autem ver. quandoq̃ vero estas: quandoq̃ vero autumnus. ℂ Fit autem τ in homine quandoq̃ quidez dominatur flegma: quandoq̃ autem sanguis: quandoq̃ vero colera. ℂ Primo quidem rubea deinde nigra dicta: testimonium autem manifestius si volens eidez homini dare id farmacum ter in anno vomet tibi: hyeme quidē flegmatice: vere autem humidissime. Estate autem colerice: autumno nigerrime: debent igitur his ita se habentibus quecunq̃ quidez egritudinum hyeme augentur: estate finire. ℂ Quecūq̃ vero estate augentur hyeme finire. ℂ Quecunq̃ ipsarum in peryodo dierum nō permittantur: peryodum autem dierum iteruz dicemus. ℂ Quecūq̃ autem vere superueniunt egritudines expectare cōuenit in autumno permutationem esse egritudinis. ℂ Quecunq̃ vero autumnales egritudines harum permutationem necesse est esse. ℂ Quod autem secundū hec tempora excedit morbus scire oportet q̄ annus ipse fit: τ medicum sic oportet curans facere: ad egritudines: vt singula harum dominatur in corpore secundum quod tempus quod est secundum naturam ipsius. Maxime autem congruit scire τ hoc cum illis q̄ egritudines ex repletione fiunt: has euacuatio sanat. ℂ Quecunq̃ vero egritudines ab euacuatione fiunt: repletio sanat. ℂ Quecūq̃ ab ocio egritudines generantur labor sanat. ℂ Uniuersaliter autem scire oportet medicum.

ℂ Hypocratis de aere τ aqua τ regionibus liber.

Quisquis ad medicine statuz accedere curat necesse ē prius anni tempora τ que in eis generātur attentius requirat. ℂ Que quidem nō solum: dissimilia adinuicem sepe distare videntur: verum etiam τ singula se in se variādo sibimet alterantur: in annis namq̃ sua tempora eorumdem complexionibus suum temperamentuz custodientibus qui morbi nascuntur nō ab eisdem degenerare: sed similes τ concreari videntur. ℂ Econtra vero tempora inter se dissonantia τ a se aliena dissolui que difficiles procreant egritudines: hyems vero est frigida τ humida. ver vero calidum τ humidum. Estas vero calida τ sicca. autumnus vero frigidus est τ siccus: que causant vtrumq̃ si decrescerint secundum magnitudinē eiusdem complexionis ac paruitatem in tantum: vt neutrum nature sue familiare existat tempus: quod in eis temporibus que diuersa sunt accidere solet. ℂ Est etiam quando hyems frigidior est sed humiditatem suam in sua retinet qualitate. ℂ Est quādo estas calidior ē τ siccior. hec ideo contingunt quia a ventis tam calidis q̄ frigidis: siue vniuersales siue locales sint corpori mala tempora mutātur. ℂ Oportet aūt te esse attentum circa virtutes aquaruz: vt pote que diuerse in pondere τ sapore sint: de hac eniz qui bibūt coꝝ vētres calidi ac tumidi fiūt: corpa macra: cubiti τ spatule tenues. Silr̄ facies q̄ maximū carnis ad splenem confluere cogitur: vnde malus sanguis procreatur. ℂ Illā vero bibentes multa superabundāt comestione. esuries enim illis perseuerat atq̃ crescit: sitis quoq̃ similiter: superiora ventriū cum media inflantur. quapropter fortibus catarticis vtendum est illis hac egritudine hyeme τ estate continentur accidit aqua illis citrina. τ iterēunt: estate vero dissinteria: lyenteria longa quartana laborant qui morbi naturaz peruertunt τ mutant: τ in aquam cadunt citrinam τ pereunt. ℂ Iuuenes illorum pulmōis dolore alyisq̃ passionibus eorum mentes perturbantibus affliguntur. ℂ Senes acuta febre τ ardenti: τ ex ventriū constrictione accidente vexantur. ℂ Mulieribus apostemata de genere flegmatis albi innascuntur: neq̃ concipiunt neq̃ pariūt nisi cum magna difficultate atq̃ molestia corpora eoruz magna τ crossa: quanto plus protenduntur in longitudine: tanto graciliora fiunt: menstrua nō secunduz quod oportet profluunt. ℂ Pueris ernia. viri causon crurium vulneribus ifestantur. Sed τ qui huiusmodi nature sunt eis inpossibile est vitam extendi. Sed intempestiua senecta preripiuntur. ℂ Mulieres sibi grauide videntur. cum vero partus aduenerit temp⁹ vteri fetu inanes tumore relaxantur: huiusmodi passione decepta matrix quecunq̃ aque citrine coadunatiōe intumuerit laborat. ℂ Ad hanc itaq̃ quam prediximus aquam pertinēs est: τ ea q̄ a calida terra surgit: aut a ferro metallo: vel ere siue argento: vel auro: vel sulphure: aut allumine: vel pice vel nitro: quas omnes ab ingenti cōstat exire calore huic ergo aquarū vel terraꝝ generi nulla omnino species iuuatiua vel salubris: sed dure omnes habentur atq̃ bibentibus stranguriam nimiamq̃ important solutionem.

¶ Uerum ea que in altis locis aque siue pulverulentis monticulis aliarum optima ꝛ saluberrima saporata talis: neqꝫ multa vini commixtione indigens est: hyeme calida: estate frigida: similiter quoqꝫ ꝛ ille que a profundiusculo exurgunt fonte quarum etiā melior est ea que ab ortu solis ꝛ maxime estiuo tempore decurrit alba perspicua atqꝫ proculdubio odorifera est. ¶ Que vero est lenta ꝛ grauis currens: ea sicca atqꝫ bibentibus nisi opus fuerit minime est iuuatiua. quibusdaꝫ enim naturis ꝛ egritudinibus profutura videtur. ¶ Deprehendimus vero hoc ex lapidibus qui in pueris nascunt: sed propterea quia vrina clara ꝛ subtilis ē emittūt: qđ vero crossuꝫ ꝛ turbidū remanet: ꝛ lapis efficit: lac ēt sic malū ē lapidē in vesica lactātis facit Maxie āt si calidissimū colorib⁹ rubeis ptinēs ē: vētrē.n. ꝛ vesicam calefacit ꝛ vrinaꝫ incendit: ꝛ lapides facit. quapropter huiusmodi infantes vinum subtile bibere iuuat quod nec vēas scindit nec excoriādo disrumpit. ¶ In mulieribus autem non crescit lapis quia ea quibus mingunt loca parua sunt larga lata: nec fortiter fricant vel scalpūt ea: nec tractando manibus cuꝫ illis sicut masculi ludunt: neqꝫ enim ad eorum ora que intra vuluaꝫ latent longius remota tangere possunt. ¶ Ceterum masculi mictoriū in summo est virge. ¶ In feminis vero longius est os vesice. ¶ De temporibus vero expedit contemplationē tuaꝫ adhibeas vt āni habitudo si salutifera sit videlꝫ aut egrota cognoscas. Si enim ortus stellarum prout debet fuerit ꝛ occasus in autumno aque multe. ¶ In hyeme vero pauce: neqꝫ serenum: neqꝫ frigidum plus opportuno. Uere q̄ꝫ ꝛ estate aquarum contemperantia annum sanum atqꝫ saluberrimuꝫ necesse est esse. ¶ Si vero signa secundum ꝙ debent in ortu ꝛ occasu non fuerint opportuna: hyems vero sicca ꝛ borealis. Uer autem pluuiosum: ꝛ australe febres acutas: atqꝫ lyenterias in estate necesse est venire: qꝛ videlicet intrans autumnus vel estas terraꝫ vernalis pluuie: nō in estate infusam inuenit sic quoqꝫ austrinuꝫ duplicare necesse fuerit. propterea quia terra infusa sit ꝛ a solis ardore calida: vētres igitur graues molles humidi. vnde ꝛ multa egestione abundant. Cerebra autem tenera fiunt in hac itaqꝫ qualitate dum aer habetur mordet carnem ꝛ corpus: acutissime febres tunc ingruunt vel irruunt ꝛ maxime his qui flegmatici sunt. Lyenteria vero mulieribus ꝛ quibuscūqꝫ viris naturalis cōplexio humida est. Si aūt caniculare tempus pluuiale fuerit multum ꝛ hyemale vēticꝫ super ianuas irruunt morbi extinguuntur atqꝫ autumnus speratur futurus salubris multotiens pueri ꝛ mulieres cōmoriuntur sed ꝛ sensum pauci quorū qui euadūt in quartanam febrem: ꝛ a quartana vero in aquam citrinaꝫ deueniunt. ¶ Or si ecōtra hyems austrina nimisqꝫ pluuiosa fuerit. Uer autem siccum ꝛ boreum: mulieres pregnantes in vere abortiunt si tunc eis tempus pariendi fuerit: ¶ Si quoqꝫ fet⁹ emiserit anichilatos atqꝫ defectos emittunt: qui autem continuo mouentur: aut viuunt semp anichilati atqꝫ defecti: hominum lyenteria: oculorumqꝫ dolorem. Alÿ catarrum de capite in auriculam patiuntur: sed delicatis ꝛ mulieribus lyenteriaꝫ: in delicatis nāqꝫ a capite in ventrem descendit eis flegma. ¶ Eis autem qui colerici sunt fumus ascendit ad cerebrum ꝛ circumtegit illud ¶ Mulieres eoruꝫ semper egrote multifluis menstruis redundantur nunq̄ꝫ pinguescunt que videlicet nō illis naturaliter sed ex morbo contingit: sed cum concipiunt plurime abortiunt. nati vero eorum plurimuꝫ spasmo ꝛ anhelitu. morboqꝫ yleos afficiuntur. ¶ Hunc autem locum viri ibabitantes lienteria et colerica dysinteria ephydimon idest febris longa ꝛ ventus ac emorroys affligit: pleuresis vero aut peripleumōia: aut causon: morbi ne acuti: propterea quia ventres liquidos habent oculi eorum cacesia ise stantur: nec tamen forti vel longa nisi quando super illos vniuersalis accidit morbus moto videlicet austro aerem ꝙ mutante eoruꝫ capita nebula ꝛ fumo implentur. ¶ Et si deniqꝫ ad quinquaginta peruenerint annos in eos a capite reuma ipsi que in epilepsiam cadunt que cui aduenerit totum corpus possidebit: ꝛ maxime si caput subito calore vel frigore percutiatur: quisquis vero locus frigidoruꝫ vētoruꝫ locis oppositus est siue ortui pertinens siue occasui illi venti sui locales venti sunt a calidis autem obtegitur: aque itaqꝫ sue sicce graues digeri plurimū dulces sūt: habitatores duri ꝛ fortes sꝫ eoꝝ crura gracilibus tortisqꝫ sunt pertinentia: ventrium vero inferiora habent durissima: superiora vero lenia ꝛ mollia atqꝫ currentia plurimūqꝫ de colera nō de flegmate capita sana durissima: sed ꝛ ipsi plurimi rumpuntur: vnde ꝛ ernia honerantur plurimum vero in pleuresim morbosqꝫ acutos necesse est incidāt qꝛ ventres cōstricti sunt sicqꝫ ex quocūqꝫ morbo in empima ducuntur eius rei causa est tetanus corporis ꝛ constipatio ventris in quibus etiam vene rumpunt ex frigiditate sue aque multum comedunt nec tamen multuꝫ bibunt quia vtriqꝫ sufficere nequeunt nō illis obtalmia facile euenit: sed si euenerit oculi concrepantur. ¶ Iuuenes eorum cū ad annorum triginta etatem peruenerint multum in estate sanguinis per nares fluxum: que multum patiuntur nōnulli in epilepsiam cadunt si tamen ceciderint fortissima est: alÿ diuitius viuunt quia quecūqꝫ exeunt super corpora eorum nō infunduntur neqꝫ dolent habitus rudis animiqꝫ minime modesti sunt qui vtiqꝫ locales morbi nunq̄ꝫ in huiusmodi morbi loci incolis aduenīūt nisi quādo vniuersales affuerint. mulieres ibidem steriles ex frigiditate aque ꝛ siccitate cum tarda digestione: neqꝫ enim mēstrua illis pro opportuno sed parua ꝛ mala aduenīūt que cuꝫ cōceperint difficiles ex malignitate aque parturiūt: neqꝫ.n. plurimo abortiunt. que auteꝫ pariunt filios lac habere nequeunt: sed hoc propter congelationem ac frigiditateꝫ aq̄ ꝛ asperitateꝫ: spasmus quoqꝫ accidit illis: dolor quoqꝫ pulmonis atqꝫ consumptio quod grece epilentos nominatur ꝛ maxime in parturiendo. ꝛ ex eiusdem partus difficultate: quia videlicet nerui ꝛ vene que in pulmone sunt disrūpūtur: pueri earuꝫ ꝛ puelle ex aqua citrina laborant: pueri quidem in testiculis: sed cuꝫ adoleuerit euanescit ac dissoluitur pueri tandem poliuntur.

De ventis calidis ꝛ frigidis ꝛ vrbibus q̄ in eis site sunt eadem intentione continentur. Itaqꝫ de omni vrbe quecunqꝫ est inter estiuum ortum ꝛ hyemaleꝫ sita. et quacūqꝫ huic contra posita sic ē accipere omnis vrbs que in ortu solis posita est securior est ꝙ que in septētriōe est vel in calidi venti flatu sedet: in illa eniꝫ calor ꝛ frigus minora ꝛ sicciora. ¶ Morb⁹ q̄ꝫ mīor ꝛ leuior: necnō ꝛ aq̄ que secundum solis est ortuꝫ clara leuis ꝛ humida nempe aer ibi nunq̄ꝫ crossus habetur quia nimium a solis presentia prohibetur quod ex hoc datur intelligi: quia aer humidior in mane crossior ꝛ spissior reperitur: ea vero que apposita est ī solis occasu: humiditatē semper habet aeris. Habitātium facies pulchre ac lenes colores splendidi perlucentes nisi his quodlibet aliud accidens obstat. ¶ Masculorū voces sunt clare ꝛ acute hi vero facile irascunt nec obtemperantur germina nascentia loci meliora alÿs atqꝫ salubriora. ¶ Aque salsugini pertinētes male sūt ac nociue: aque fontiū secundum ortum solis existentium omnium sunt meliores: secundo vero omnium eorum que iter estiualem ꝛ hyemalem ortum sunt: quorum etiam meliores sunt orientis ortui pertinentes. Postea vero que inter occasuꝫ estiualē ꝛ hyemalē existunt: sed haꝝ oīuꝫ peiores meridiane sunt inter hyemalē ortū ꝛ hyemalem occasum

existentiũ: ille vo q̃ in septẽtrionis pte: sunt alys meliores Quar illas que currunt quisquis sanus fuerit ꝛ fortis bibere sine timore potest: de quibus nimirum sicui egrotãti bibere opus fuerit illa que sue egritudini conueniat est eligenda quod si ita fecerit nõ deuiat a salute: ventrez durum habentez aqua saporata leuis ꝛ clara iuuat. ¶ Mollem vero vnctuosum atq₃ flegmaticum dura ac tarda digerit omnis aqua que cito digeritur ventrem facit mollez ꝛ humidum: tarda autem ꝛ dura calefacit atq₃ cõstringit. praue autem intelligunt palamq₃ delinquunt: qui p aquã salsam ventrem mollire ex sue scientie paruitate extimãt. illa enim contra solutionem est que dura est ꝛ tarde digeritur: ventrem desiccat postq₃ humidum reddunt.

¶ Aque pluuiales leues saporate ac lucidissime sunt. pmo nãq₃ sol ab aquis qd̃ subtilius ꝛ leui⁹ ẽ attrahẽdo assumit: qd̃ inde deprehẽdim⁹: q₃ id qd̃ graue ꝛ salsũ fuit in suo modo remanere videm⁹: s₃ sol qd̃ leuius ꝛ subtilius ẽ nõ solũ de fluminib⁹ attrabit: sed etiã de marib⁹ ꝛ qbuscũq₃ locis humidis: humiditas nãq₃ in reb⁹ humidis inuenit: necnõ ꝛ in oib⁹ qd̃ humiditatis subtili⁹: ac leui⁹ ẽ a sole desiccari sic cõprobat: si qs. n. sedeat ad solez opertus ẽt vestimẽtis sudat equalr. ¶ Si vo in vmbra ẽ inequalr q₃ ẽ lõginqu⁹ a sole ꝛ remot⁹: vnde ꝛ aq̃ pluuiales putrẽt malũq₃ odorẽ exalant: q₃ eniz ex multis cõgregate sunt aqs: ꝛ ideo leuiores alys putrescere solẽt: ac mutari: cuz aũt sol accipit eas ꝛ in altũ suspẽdit frigescũt ꝛ aeri cõmiscẽt: turbidũ vo suũ qd̃ nigredinẽ reddit seorsuz i nube iũgit: qd̃ vo leui⁹ ẽ purgatur atq₃ dulcescit. Quia a sole decoquit sicut ꝛ oẽ cũ coquit saporitũ dulce efficit. ¶ Hac ergo humiditate sic a sole dispersa in aere atq₃ suspẽsa: sed etiã eã in vnũ coadunatã vẽti ex diuersis ptib⁹ ↄcurrẽtes collidũt: dissoluẽtes q̃ corruit: ꝛ rursus maxĩe cũ ea tracte: secundũ q oꝛ fiunt qd̃ videlicet plurimũ nũquã fit nisi cũ nubiũ grex a vẽtis in vnũ perfecte ẽ coadunatus: atq₃ alys ventis pcurrentibus interceptus dispergit: ꝛ idez cum subsequẽs nubes illaz premit: ꝛ humiditas cadit. Cum nubib⁹ grossis nigrescentib⁹ spissis: atq₃ grauatis: obuiã venti veniẽtes confligendo comprimunt: humiditas cadit sicq₃ ac pluuia crebra descendit. De itaq₃ oẽs aq̃ putribiles qdẽ sunt: s₃ non debẽt habere odorẽ: q₃ si contingit odor: bibentes brãcosi fiunt atq₃ tussim: vocisq₃ sustinent grauitatẽ: he aque si coquantur nihil prodest. ¶ Aqua vero glacialis atq₃ niualis omnis mala est. postquã enim semel fuerint congelate nũq₃ in pristinã cõuertunt nãm: qcquid. n. aque saporitũ ẽ ꝛ leue clarũq₃ fuerit ac purũ id gelu adueniẽte totuz recessit: qd̃ vo turbiduz pmãsit: qd̃ sic poteris pbare: si. n. aquã in vase ad mẽsurã positã sub celo ↄgelari dimiseris cũq₃ congelata fuerit in sole: vel quolibet alio calido loco liquefacta eadẽ remetieris mẽsura: multo minus inuenies esse. ¶ Silr aũt de gelu ꝛ niue: ex qb⁹ nimirũ oib⁹ significatur: q sol aq̃ subtilitatem ac leuitatẽ accipit ꝛ dispergit gelu sup eã nihil põt. grossũ vo nõ dissoluit aut de loco suo remouet. ¶ Omnis aq̃ d̃ niue ꝛ silib⁹ peior ẽ oib⁹ a q̃ mltiplicat bibentib⁹ stranguria: ꝛ in vesica petra: atq₃ in sub renalib⁹ dolorẽ ꝛ in coxis ꝛ erniã in testiculis gignit: ꝛ maxime ea q̃ de magnis fluminib⁹ aliorũ lacuũ stagna recipientib⁹: vel ex multis ꝛ diuersis riuis fluentib⁹ ẽ silr ꝛ ea q̃ de altis locis currũt: nõ eniz oẽs siles sunt: ẽ eniz saporita ꝛ dulcis ꝛ salsa hyemalis: ꝛ q̃ de calidis currit locis. haruz ergo cũ alie alys cõmiscent modo vincit fortior modo minor secundũ ventos. Hec. n. septẽtrionali cõfortat vento. illa vero meridiano: q̃ qdẽ si in vase morã fecerit: fecẽ q₃ necesse ẽ vt faciat: ꝛ arenã: bibentes aũt hõ quos diximus morbis afficiunt. ¶ Quib⁹ vo venter mollis ẽ ꝛ lenis: neq₃ vesica multũ calida: neq₃ in collo iuncta: hi sine difficultate mingũt neq₃ quicquã turbidi in vesica relinquunt. ꝛ quoꝝ vesica iferiora h₃ calidissima: necesse ẽ vt collũ habeat tortũ: q₃ ergo illa in calore nãm excessit: eius inde collum intumescit. quapp ꝛ vrina nõ egredit: sed in inferioribus retẽta cõburit. ¶ Et qd̃ itaq₃ leue est ꝛ subtile mictu emittit: qd̃ turbidũ ꝛ crossuz ẽ ibidẽ congelatur. Sed cõgelatio illa in pmo qdẽ anno fit parua. postea vo capit augmentũ. cũq₃ abundãtius mingũt: quodcũq₃ grossuz i vesica retinet. ꝛ sic ibi inuiscatũ in lapidẽ cõuertit. Cũ ergo mingere volũt: in os vesice lapis descẽdẽs obstruit: ꝛ vrina refragat: tũc vo dolor augmẽtat: quãobrez inuenũ virge pruriũt. Unde ipsi scalpũt: ꝛ excoriãt eas: cãz illã ibidẽ esse putãtes: vis aũt hui⁹ rei varia ẽ. ¶ Si qs vero ignotã sibi adeat vrbem: illius situm inquirat: oportet ergo quomodo videlicet erga ventos. ꝛ ortum solis posita habeat: nõ enim in omnibus hoc equaliter est. septentriõalis nãq₃ contra naturam meridianam est. atq₃ situs orientalis nõ sicut occidentalis est. Sed illi ciuitati que contra solis ortum ac septẽtrionalis situm ventum habet ꝛ aquam saporitam parũ inter alia supradicta loca ab aeris mutatione nocetur: econtra vero cuiuscũq₃ humiditates ꝛ aquas salinares bibunt atq₃ paludestres: nec aperta est secundũ orientem nec liberum habet odorem eis multuz est aeris nociua mutatio. ¶ Et etiã maximuz est studium adhibẽdum bonitati aquarum vel malignitati earum. ¶ Si paludestris videlicet aut stagnea aut mollis aut grossa aut ne ab orientuz locis decurrat: siue petrosa siue salsa sit: aut digeri dura. ¶ S₃ nec i terris negligẽtiã hẽat: si sicca sit ꝛ iaq̃sa vl hũida ꝛ aq̃sa aut ↄcaua aut arcta vtꝝ edita ꝛ eminens. ¶ Similiter autem est ꝛ ihabitantium dieta: vtrũ illis amabilius vel saporosius sit potus ne an cibus an q̃s an exercitium vel labor vel manducare. De his autem omnibus inquirendum est. Sciendum nãq₃ quia si quis hec omnia vel horum plurima que diximus cognouerit.

¶ Si i aliquod oppidum ingrediatur: quod nunq₃ antea adiuerit vl sciuerit quicquam ex eo nihil illud latebit: taz de ciuili morbo: q̃ de corporum habitatoruz naturis: ꝛ cuiusmodi sint morbum itaq₃ curare poterit: neq₃ in subtilitatem opportune curationis errabit: neq₃ eniz hec ignorans quicquaz curare. vel arbitrio poterit operari: postq₃ quoq₃ aliquod temporum transierit accidentia vlia ꝛ accidentalia loci in locis in hyeme ꝛ estate vẽtura predicet: necnon ꝛ singulos morbos qui singulis hominibus accidere debeant ex eorum dieta: nisi vero morbi ex aeris prauitate procederent: nõ quidem vniuersaliter sed particulariter ingererent. ¶ Cum igitur medicus temperantiam aeris temporumq₃ discordiã prenotauerit. sciẽtia sua semper vtilis: ꝛ ad sanitatis ingenium cõuenit morbi: ea vero que de re altissima tractauimus recta tenent ꝛ credũt norint astronomiam nõ minimam partem esse medicine q̃ quippe homines premonet mutationes partis temporuz.

¶ Jtemque ciuitas que contraposita est calidis ventis. s. que inter ortum ꝛ occasum equinoctialis medium tenet: ea semper ab eis incutitur: aque vero illius multe ꝛ calide sunt: aque salse calefiunt in estate ꝛ refrigescunt in hyeme

¶ Habitantium capita humida ꝛ flegmatica vẽtres semper salubres defectio semper possidet corpora multo cibo vel potu: sufficere propter corporum defectionem nõ possunt: ꝛ ideo multum recipiunt potum: quia eius multus ẽ ascensus: que quidem ciuitas temporis vernalis est similis in temperamento caloris ꝛ frigoris. Egritudo in ea minor: ac inualidior est. Similiter autem ꝛ omnis ciuitas inuentos parum caloris sita habentes.

¶ De diuersitate aquarum que est inter bonitatem ꝛ maliciam ꝛ diuersitate terrarum.

Jc etiam dicturi sumus que aquarum sunt meliores: vel salubriores

q̄ peiores plusue nocine ⁊ qcqd iuuaminis: vel nocumēti eas ꝯmittet̄: q̄ videlꝫ scia mlta ē: ⁊ ad cōpee sāitatis igēiū.

¶ Aque igitur turbulente stagnātes salmares ⁊ palustres: estate calide sunt: ⁊ grosse: austeri odoris proprie quia non currunt: sed permanēt pluuia superueniēte: atqꝫ sole splē dore perpetuo eas comburente. Itaqꝫ necessario fiūt ma le: ⁊ absqꝫ colore coleram rubeaꝫ generant.

¶ De qdē i hyeme frigide cōgelate atqꝫ turbide sūt: ex niuibus ⁊ eaꝝ ꝯgelatiōe: q̄re flātice deueniūt. Branchos ⁊ colerā ꝑcreātes: dolor quoqꝫ accit oculis ex caloris ⁊ siccitatis icorporib⁹ dominatōe. senib⁹ catarrus: ex defectione neruoꝝ ⁊ cōsumptiōe: qdā vo moriunt̄: alyꝫ aūt latera desiccantur dextra.

¶ Si.n. hyems cal'a ꝑcesserit: ⁊ austrina. neqꝫ a nā corpora indurᵘerint ⁊ vene. Uer aūt subsequit̄ siccuꝫ: ⁊ septētrionale: cū itaqꝫ id supflui qd̄ hꝫ cerebrū cū reumate: ⁊ tussi: deberet dissolui: tūc potius cōgelatū reddit̄: atqꝫ coagulatū: postea vo intrante estate cū suo calore sic magna mutatio fiat: ꝑdicte accidūt egritudies. Sꝫ ⁊ illi ciuitati q̄ ꝯtra solis ortū: ac septētriōis vētū siccū habet: ⁊ aqua saporita: paꝝ inter alia supradicta: ⁊ ab aeris mutatiōe nocere: ꝯtra vo ⁊ cuiuscūqꝫ habitātes salmares aquas bibūt: atqꝫ palustres: neqꝫ posita ē secūdū orientē neqꝫ liberū hꝫ odorē: eis multū est aeris mutatio nociua.

¶ Si vo estas sicca nimiūqꝫ calida fuerit: morbi cito euanescūt. Si vo pluuiosissima extendent̄. quacūqꝫ.n. morb⁹ occasiōe aduenerit: illū i putredinē necesse ē ꝯuerti: quos equidē morbos mollicies ventris quā greci vocāt: ⁊ aqua citrina: semp cōsequit̄: qꝛ nutriti sūt nō cito vel leuiter: nec grauiter desiccantur.

¶ Si vero estas nimis pluuiosa fuerit. ⁊ austrina ⁊ autūnus similiter: hyemē egram est necesse esse futuraꝫ. flegmatici ergo ⁊ qui quadraginta annorum sunt in causon. Colerici in pleuresim ac periplemoniam cadent.

¶ Qꝛ si estas sicca: ⁊ austrina: autūnus vo silr̄ pluuialis sit atqꝫ septentrionalis: in hyeme dolores capitis: facillimeqꝫ cerebri: atqꝫ tussis: raucitas quoqꝫ accit: ⁊ reuma. qbusdaꝫ vero ꝓtisis.

¶ Si autē septētrionalis sit: neqꝫ diebus canicule pluat: neqꝫ arturi euadūt flegmatici ⁊ confortantur. Similiter autem ⁊ qui humide nature sūt: atqꝫ mulieres. Colericis vero est valde nociuum: qꝛ eorum siccitas suscipit incremētū: accit itaqꝫ illis accidētia febrisqꝫ acuta ac diuturna.

¶ Alyꝫ vo colera nigra: qd̄.n. ē ex colore rubeo subtili ⁊ aq̄so incendit̄: qd̄ vo crossuꝫ relinquit̄. silr̄ quoqꝫ ⁊ de sanguine: q̄propter hec prenotata passio contingit: in flegmaticis autem contra est.

¶ Juuenū corꝑa nō mollia sꝫ sunt sicca ⁊ spissa. itaqꝫ q ea q̄ diximus bn̄ perscrutādo nouerit perpendere poterit prenunciare qui morbi sunt vēturi: ex tēporis mutatione. Cōsiderādo ipsaꝫ ⁊ mutationis essentiā: ⁊ rursus maxime q̄ fortior sit ⁊ superans in qua videlicet medicuꝫ nō vltro dare catarticū oꝫ. neqꝫ coq̄re anteq̄ decē dies vel plures transacti sint: fortior aūt plusqꝫ nociua ea mutatio: q̄ solis est mutatio estiua: mutabilior hyemali ⁊ autumnali. Hec vero duabus de cāis. Considerandū quoqꝫ ⁊ arturi ortū ⁊ occasuꝫ pleiadū: his nāqꝫ tēporib⁹ morbi ꝓlongant̄: sed qdā magis: aly vero minus: aly aūt mutantur in alium.

¶ Dicēdū quoqꝫ ē a nobis de asie ⁊ europe distātia: quotqꝫ diuersitates adinuicē habēt: in oib⁹ aūt reb⁹ nāe: ⁊ in forma in q̄ etiā nō paꝝ distare noscunt̄: de q̄ re: qꝛ multa sunt q̄ referim⁹ ad eas q̄ pl'ime sunt: ⁊ ad fortiores resolutiones sermonē redigere volo. Asia europe valde ꝯtraria ē in oibus nascentiū hominūqꝫ naturis.

¶ In illa quoqꝫ quecūqꝫ meliora q̄ in ista sunt: atqꝫ precipua. hominū vo q̄litas māsuetior: atqꝫ modestior ē: nec nō ⁊ aīe vires excellētiores ibi q̄ vsq̄uā locoꝝ sint. quoꝝ ita q̄ oiuꝫ bona ipsoꝝ ꝯplo cā ē. illi⁹.n. loci regio in medio solis ortu est. vnde inhabitantes neqꝫ calore. neqꝫ frigore superabundant: quod vero multitudo ibi rerū ac magnitudo maior: q̄ vbiuis locoꝝ est inde venit ꝙ forte est id quod a natura est. quia complexio equalis est: non tamen omnis asie terra equalis est complexionis: sed varia est.

¶ Que vo ciuitas inter calidū ⁊ frigidū: ibi media locata ē eius cōplexio tēperata: arbores ingētes ⁊ excelse: ⁊ aq̄ saporite: ⁊ apte siue de celo descēdētes: siue de terre fontib⁹ surgētes: neqꝫ nimio exardēt calore neqꝫ multa exardent siccitate.

¶ Semina quoqꝫ ⁊ plante ibidē multiplicant̄: necnō ⁊ ab ipsa terra vltro generāt̄: hoies etiā suoꝝ arborū fructib⁹ vescunt̄: qꝛ de locis suis ad alia sibi magis congrua trāsplantāt̄: atqꝫ venerare faciūt. pectora sua castrāt ⁊ armēta: ideo qꝛ nimis qeta sunt: bonū q̄qꝫ habēt alimentū: hoies ipsi beniuoli nobiles habitu. carnosi corpis atqꝫ magni. formosi paꝝ dissiles magnitudie voce: ⁊ pulchritudine. nā loci ⁊ regiōis illius cōtēperātia: tēporū vicine vernalis cōplexiōis cōsiles sūt: qui ergo huius nāe sunt sollicitudini apti. atqꝫ labori non inuite: sed volūtatis affectu.

¶ Et sciēdū ꝙ ex tempamēto abūdāt aīalia: ⁊ eoꝝ forme variant̄. Egyptus qdē de nuberib⁹: sufficit hec nostra i hꝫ sentētia ptinentiā ad dextrā hyemalis ortus vsqꝫ ad illuꝫ trāsitū: q michonitus noiat̄ europe silis est. Ubi.n. multa tēporum mutatio ē illa regio agrestis: ⁊ inequalis longos montes ⁊ altos habens multamqꝫ arborum varietatem. Ubi vo parua mutatio. illic inequalis regio est. Si qs aūt hominū q̄litate ⁊ habitu timet̄ quosdā eoꝝ excelsis montib⁹ nimiūqꝫ aquosis siles esse reperient̄ q̄litate: alios aūt subtilib⁹: parūqꝫ aquosis. ptē vo palustri terre mltūqꝫ herbefiere alios sicce ac grosse.

¶ Adhuc quoqꝫ si tēpora iter se variāt̄. ⁊ eoꝝ forme diuerse efficiunt̄: ō gēte vo illa q̄ paꝝ inter se distat vlr̄ dixim⁹: restat vt de illis inter quos multū diuersitatis ē nā ac silitudine sicut ē loquemur: ab his igit̄ q capita longa habēt exordiū capiam⁹: qꝛ alyꝫ nullis siles sunt.

¶ Causa ergo lōgitudis capitū primo a mulierib⁹ ē habita idest ꝯsuetudo: deide vo nā ꝯsuetudinē ē ꝯsecuta. qd̄ ideo factū ē vt illi hoies aiosi eē atqꝫ audaces insinuarent̄: consuetudo aūt hꝫ adoleuit: ꝙ videlicet moꝝ vt nascebat̄ infans illū accipiebāt: eius quoqꝫ caput in lōgitudinēꝫ aptabant: sicqꝫ ligabāt ingeniātes vt rotūditatē admitteret. q̄ res eoꝝ capita i longitudinē aduxit: qꝛ videlicet ipsaꝫ nāꝫ ad hoc cogit: postea vo longioris tēpis mora: visum in nām cauillando inseruit. Jā nūc itaqꝫ nō ē cā longoꝝ capitū cōsuetudo: sed sola natura est. Quia vo sperma ab oib⁹ membris corpis descēdit: sanū qdē a sanis: ifirmū qdē ab egris currēs: ⁊ rursus qdē sic operationes fiunt vt calui caluos: vary oc'los varios. strabo quoqꝫ generat strabonem. Cur ergo q longum caput habet similiter nō ꝑcreet longū: sed iā parua ē capitū longitudo ad priscoꝝ cōparationē: eo ꝙ nūc ꝯsuetudo remota ē: ⁊ ipa gēs ē alyꝫ ꝯmixta. Qui vero habitāt i terra phephinos: eoꝝ regio paludestris ⁊ cal'a vn̄ filios procreāt multos fortes. cibaria ex paludib⁹ habent. mansiones calamis ⁊ viminis in ipsis paludib⁹ moliunt̄: quapꝑ ex ipsis pauci ad alias trāseūt regiōes: trabes itaqꝫ summis ⁊ imis: cōstruētes minuēdo semp icqualitateꝫ loci machinant̄: bibūt aūt aquas calidas: nō currētes putrefactas a sole ac pluuiarū nimietate: sed ⁊ hoc mare qd̄ phephynos dicitur: stans est nunquam currens preterq̄ quidem in illud flumina decurrunt: quod si currat: parum ac pigrum est: atqꝫ subtile: quia maximum chaos illuc cōcurrendo: per pluuiam descendit: quare forme habitantium phephynos iter hominū formas ꝑdigales sꝫ i crassis qdē crasse i corporeis corporee. Juncture q̄qꝫ illoꝝ ⁊ vene i car

ne latentes:nõ apparẽt:colore qdẽ citrino silẽs sunt aquã citrinã habẽtibꝰ:huiꝰ itaqȝ regiõis vẽti austrini sũt: habẽt ẽt quẽdã aliũ localẽ flatũ vehemẽtẽ:⁊ corrũpentẽ calidi tatem exalantem. incole piceon dicunt.

⁋ Septẽtrionalis vo nõ eis ĩsuflat: qꝛ eos plene ptingere minime pt: ꝙ si sufflat: sufflat defecte. Hec itaqȝ nostra ẽ sñia: de diuersitate nãꝝ: atqȝ formaꝝ ĩ asia habitantiũ.

De iracundie ãt eoꝝ ⁊ audacie paruitate subiũgẽduȝ ẽ: minꝰ bellatores sũt ꝙ̃ illi q europã colũt qꝛ getiores atqȝ modestiores:cuiꝰ rei cã tẽpora sunt q̃ in calorẽ qdẽ vel frigus nõ multũ ꝑmutant̃: sed ꝑm silĩtudinẽ atqȝ vicinitatẽ.neqȝ.n.eoꝝ animos ꝑturbãt:vl̃ corpora plene de ꝯplone in ꝯplonẽ ꝑmutãt:quãobrẽ non facile irascunt̃. Mutatio nãqȝ aeris cã ẽ cõmotionis hoĩs ad irã neqȝ illũ qescere ꝑmittit. hac qdeȝ de cã asiani geti sunt atqȝ modesti:sȝ ẽt aliq̃ ꝯsuetudo ẽ. vniuerse nãqȝ asie nõ suis dominant̃: qdaȝ q asiani nõ alijs obsequunt̃ quẽadmodũ helleni ⁊ trabi sibimetipsis fortasse dominãtes nullis obtẽperãdo discunt ꝓdesse:q vtiqȝ fortiores aĩosiores ⁊ audaciores oĩbꝰ sunt:q pugnatoribꝰ oppugnãtes sibimet capiũt predã vñ ⁊ ruffe dedecus cõportãt. inueniunt̃ ẽt asiani diuersi:qdam.n.iusti:alij iniusti diuersitatis temporũ sicut diximꝰ cã:q.n.nubiã tenẽt eleni.s.edaces sũt atqȝ molles pigri pugnare:ex tẽperãtia tẽporum.

⁋ Et in europa q̃dã gens tracoꝝ:trachi tñ plusq̃ quelibet alia gens sibi cõsilẽs sunt. Silr̃ vo egiptij in calore. turchi vigent in frigore .terra turchoꝝ viridis ẽ ⁊ petrosa ac mollis:tẽpora vo eoꝝ ac forme ab oĩ gente diuerse:sibiqȝ consilẽs sunt:regio misera sub polo ẽ in montibꝰ vñ septẽtrio sufflat: ⁊ ad quã sol cũ occidit estiuo tpe appropiquat ꝑuo qdẽ tpe paruoqȝ calore calefaciẽs cã:ad hãc aũt vẽti ex calidis ꝑtibꝰ spirãtes minime ꝑuenire possunt nisi minores atqȝ frigidiores valeãt:a ꝑte vo poli frigidi purgẽt ꝑꝑ niues geluqȝ:⁊ aquaꝝ multitudinẽ:sine qbus illa montana nõ sunt:vnde ⁊ inhabitata deseruntur.

⁋ Aer illius regiõis multotiẽs in die nebula occupat̃:q̃ꝑꝑ hominũ forme crosse sunt ⁊ carnose:ita vt neqȝ iuncture ĩ eis appareãt. humidi ⁊ molles ⁊ ĩualidi vẽtres humidissimi nimiũqȝ currẽtes: quos qdẽ desiccari ĩpol̃e ẽ:ĩ huius regiõe nã nostra ⁊ aerea:atqȝ tẽpora habẽte:q̃.n. corpora humide atqȝ frigide sũt ꝯplonis ex eis paꝝ dissoluit̃:ꝑsertim si in humida sunt ⁊ frigida pariter regiõe:ceterũqȝ cibaria in vẽtre aut in mẽbris prout expedit nõ decurrũt:qꝛ colere rubee ad id operis deficiũt: sicqȝ corpora eoꝝ grauissima necesse fiũt: sȝ ⁊ ĩ figuris vtriusqȝ sexus masculus videlicet masculo:femina vo femine silẽs sunt eadẽ cã: qꝛ eoꝝ tẽpora vicina sunt:nullo modoqȝ ſꝑma corrũpit̃:nisi abundãtie siue morbi accidẽs incurrat:hi itaqȝ grassi sũt ⁊ lati:qꝛ infantulos suos pãnis sicut egiptij nõ ĩuoluũt:qđ ideo fit vt suꝑ equos fixis natibꝰ latisqȝ prostrare possint. masculi ⁊.n.illoꝝ semꝑ in curribꝰ deportant̃. vsqȝ duȝ ad equitandi ꝑuentũ fuerit tẽpus:fit aũt paulatiȝ eoꝝ de loco in locũ incessus:nasoꝝ vo latorũ iã dictũ est esse.

⁋ Turchoꝝ ãt gẽs rubeuȝ hȝ colorẽ:neqȝ.n.suꝑ eos sol cũ suo ascendit calore. Albedo vo cũ a frigore ĩtẽdit̃ in ruborẽ mutat̃. hec aũt nã nõ multũ ẽ ꝓcreatiua filioꝝ. ñeqȝ.n. masculina voluntas in coitũ fit:quare ⁊ minus generãt:q̃ vo femine raro pariũt: hoc ẽ matrix sperma attrahere nõ põt: in quo etiã subtilius intueri oȝ:menstrua eniȝ illis nõ oportune:sȝ paꝝ post ꝙ̃ lõgũ tẽpus adueniunt. vis.n.matricũ:ex ml̃ta eis corrupta ẽ crassicie:ociose nãqȝ ac delicate gentes ex nulla inquietant̃ motione:vẽtres vo eoꝝ frigidi ⁊ humidi sunt in qua re magnã significatõeȝ deprehẽdimus:qꝛ clientes ⁊ famulas frequẽtius mox vt masculo coierint: grauidas ꝯcepisse inuenimꝰ. qđ profecto ex multa exercitij cõmotione corporũqȝ attenuatiõe euenit multi etiã thrachis castris silẽs sunt:neqȝ coire pñt. feminas quoqȝ feminei corpis exercitio atqȝ locutiõis modo imitantes. Quibuscũqȝ vene de post auriculas incidunt̃ eis: vltra prorsus ab oĩ generatõe orbant̃. Jlla vo altera gens que europã tenet:multũ adinuicẽ magnitudĩe longitudine atqȝ forma pro suoꝝ temporũ varietate differũt:quoꝝ quidẽ tẽpoꝝ varietas magna ac valida ẽ.ac crebra in calore nimio vel hyeme forti:multa vo pluuia postmodũ vo nebula subsequẽte crebris vẽtis. Hac ergo diuersitate ꝑpetua spermatis quoqȝ coagulatio:atqȝ procreatiões diuerse fiunt:alio nãqȝ mõ coagulãt̃ ĩ estate:alio vo ĩ hyeme alio vo pluuiaꝝ effluẽtia:alio vo in nebula vl̃ pluuia ꝑua. itaqȝ q europã plus abinuicem differũt:ꝙ̃ q asiaȝ colunt. Differũt qdẽ in vultu:qꝛ forme nimirũ in ipsa ſꝑmatũ cõceptione:ꝑꝑ diuersitatẽ ipsoꝝ diuerse figurantur.

⁋ Et queadmodũ in forma corporee differũt figure:ita q̃qȝ necesse ẽ eos differre animi qualitate. sũt eniȝ iracũdissimi duri inculti atqȝ agrestissimi. Hoc aũt ex multa commutatione parua quoqȝ stabilitate:sic habitatores europe fortioris aĩ ꝙ̃ q asie sũt. ocium qppe ac pigritia ex aeris eq̃litate ꝓuenit: ꝑ quã ĩequale est aĩe ⁊ corporis:laboris ⁊ exercitij tolerantiã prestat. Quies aũt ⁊ requies timorẽ ⁊ ignauiã. labor vo ⁊ exagitatõ aĩositatẽ mĩstrat:qr̃ europes et militia gaudẽt:⁊ pug̃:cuiq̃ subijci:vel hũiliari r̃spuẽtes Differunt hac primo varietate:secũdo vero qꝛ eiusdẽ europ̃. terre pars altera est ⁊ magna:illa vo parua. Hic autẽ profunditas:hic quoqȝ planicies. rursus ⁊ in temporibus mutatio parua.

⁋ Simili vo modo in paruulis. Uniuersal̃r aũt quecunqȝ siccã ⁊ altissimã multũqȝ aquosam habitãt regionẽ tẽpora quoqȝ ml̃tũ habẽt diuersa:necesse ẽ quoqȝ hos formas habere diuersas:ad laborẽ:duriciẽ animoꝝ firmã asperã ⁊ angustã:q vo loca ꝓfunda incolunt:⁊ petrosa eos calidi plusq̃ frigidi venti sufflãt aquas tepidas bibũt corpa eoꝝ nõ magna nec bñ ꝯposita:sȝ lata sunt ⁊ carnosa:pilli nigri: silr̃ quoqȝ colores albi flãtici. colerici autẽ nequaquã patientes sunt laboris nisi fortassis cõsuetudĩe fiant. neqȝ.n. nãliter hoc habẽt. Qui aũt flumia habẽt in que pluuiales ⁊ alie cõfluant aque:hi magis incolumes sunt illis ac meliores:q vo nõ:sed post sibi fontes sunt:pingreqȝ paludes siue salsaꝝ fluit vnda bibẽtis in vsuȝ:oẽs hos multe ⁊ varie faciunt distare figure. sunt quoqȝ citrini:vẽter eis largus multũ quoqȝ ⁊ splenis habetur.

⁋ Qui vero in alta habitãt regione:equalis odore atqȝ aq̃sa:earũ forme:⁊ corpa bona magna:cõsilẽs vsu:atqȝ nã boni temperamenti audaces.

⁋ Quelibet vo terra macra atqȝ subtilis ĩaquosa ⁊ aspera aeris cõplexio intẽperata illi asperi sunt forma ⁊ tetanosi: colore quasi citrini:⁊ nigri iracundi rigidi. Ubi nimia mutatio:multaqȝ diuersitas habitantiũ forme ⁊ aĩe: atqȝ nature multũ sũt diuerse. variant̃ eniȝ ⁊ nãe ex varietate tẽporũ. deĩde regionũ:e quibus cibus ẽ:postea vero aquarũ inueniunt̃ ⁊ forme hominũ varie secũdũ qualitatẽ nãe regionis. vbi eniȝ ẽ terra grassa ⁊ humida ꝑ se ⁊ aquosa:ea qdẽ calida ẽ ĩ estate:frida vo in hyeme tẽpora bona:⁊ sibi cõueniẽtia: habẽt habitantes crossos nã fortes humidos in labore:illis exercitio minime ꝑdurãtes:aĩ segnis ⁊ ociosi: in artificijs:ĩgenij duri ⁊ grauis:ñ sũt aũt acuti siue subtil̃.

⁋ Quibꝰ vo regio leuis ẽ ⁊ ꝓfunda:ꝓfundit̃ aũt ĩ hyeme. ⁊ a sole incendit̃ in estate ⁊ hi corpis asperi sũt ⁊ tenuis ad laborẽ fortis:ad ĩmodicã irã veloces:nihil illis ꝑter suũ vr̃ aspitati aĩ viciniores ꝙ̃ modestie siue quieti in artificiali ĩgenio subtiles:audaces:atqȝ pugnãtes:sȝ ⁊ regiõis nascẽtia:huic nãe sũt vicina. Et sciẽdũ qđ nãe:⁊ forme ml̃tũ cõtrarie sunt:atqȝ diuerse. ⁋ De his autẽ que diximꝰ ita est

si quoqz queras: que de naturis restant illa contemplare ab his & nō errabis a veritate.

¶ Hipocratis de farmacijs libellus.

De farmacijs aūt cāe nō vt extimant̄ sūt: eadē.n. farmacia purgant̄: ēgm̄ alia purgat quā q̄ consueuit purgare: ē aūt qd̄ suppurgauit. ē qd̄ & cōuenientia facit: q̄rc nō vt contingit farmacie debent dari. Arbitrari.n. oz & cibos nutrientes nos farmacias esse minus autem illis. Homines.n. hos recte quidē appetentes sani sunt: nō recte vo laborant supdātur aut purgantur sicut a puris medicinis. manifestum igitur est & hos farmacias minus & tardius puris farmacijs. Uerū hi tardiores & cōsueti nobis sunt quottidie intrantes in corpus. Uane aūt & negligenter traditi ibi perturbant hoīes & egrotare faciunt quodā modo & puras & acutas si absq̄ passiōe & absq̄ causa tradat aliquis non debet operari aliquid cōferens. Oportet igitur p̄muz tradere colericis qdem qd̄ coleram purget. flegmaticis aūt qd̄ flegma: hydropicis qd̄ aquam: melācolicis vo qd̄ nigrā colerā. Si vo extra huius purgaueris ꝯueniētia vo nō purgas: q̄ vero nō ꝯueniunt purgas: quare ad vtraq̄ peccare est. Qn̄ igit̄ debes alicui medicinam tradere superi⁹ siue iferius iterrogare ipm̄ oz si vtiq̄ bibit medicinā: & vtrū venter in inferiorib⁹ farmacijs acutus ē: & obedit cito aut durus: & si acut⁹ & bn̄ solubilis fuerit: molliorib⁹ & minorib⁹ farmacijs idiget: si vo durus fuerit fortiorib⁹ eget. Idem aūt modus & ad superiora: si vero nunq̄ dicat: neq̄ superius neq̄ iferius purgatū fuisse: aut potasse farmaciā: scire oz si ad ingrediētia sano existēti bn̄ solubilis erat venter ad iferiora: aut bn̄ vomens ad supiora: & si ad repletionē quandaz factus diaria supuenit ipsi: hui⁹ oīa oz inquiri qūo possis recte cōsulere: malū.n. est accidens tradentez farmaciā homini iterficere. Quicūq̄ qdem igitur a febribus vehementibus occupat̄ neq̄ os his medicinas purgatiuas tradere: ē vtiq̄ post febrez: si vero nō in quattuor & decē dies: colere.n. carnes existētes ipořū & vētres accipiūt farmaciā & nil purgat & febris fit maior & color mutat̄ & ycterici fiūt: mota.n. corpa & nō purgata neq̄ comedere volūt neq̄ bibere sz oīa horrēt: & vt frequenter pereūt. Si vo accipiat̄ farmacia & ante meridiez nil purgat: a meridie vo purgans subtilis fit & finit. Si vo hūc diē circū fiat & sil̄ purgatōe post febrē sanus fit. Si vo feb. itez occupet ipm̄ destruit̄: nō ꝯuenit fortibus passionib⁹ farmacias purgatiuas offerre: sed si quē oz clistericare ꝯgruit quotiēscūq̄ volueris vti: periculosūz.n. ē. Secūduz aūt eandē rōez & in estiuo tpe a canis ortu dies. 50. obseruare oz ñ tradere farmaciā sz clisterijs vti. idē.n. piculū.

¶ Zacharie Barbaro Uenetorum oratori Andreas. B. P. S. D.

Nemini mirū videri oz çacharia barbare si apud Syxtū Pon. Max. gra & auctoritate plīmū potes. Qm̄ nō taz tenuib⁹ fortune adminiculis: q̄ firmis vtutū p̄sidijs clarus es & illustris. Quis .n. ē q tantū tuū in opib⁹ modū: in potestate cōtinentiā in vrbanitate grauitatē: oīa deniq̄ tua prudēter dicta: sapiēter acta: acute respōsa nō admiret̄: Nēpe sicut de attico legim⁹: Romā hūanitatis cognomē deportasti: & a tua qdez: nō vt ille: aliena patria. Nimiꝝ in te oīa Frācisci Barbari patris vtutū lumia elucescūt. cui certe multū latina lingua oz tot tantisq̄ ab eo libris ptim cōpositis: ptim ꝯuersis. A quo minime degenerat Hermolaus fili⁹ te tāto patre nō idignus: in q̄ tāq̄ ppagine deducta: auitate paterneq̄ sapiētie fructus florēt & crescūt. Quē Todorus Haça: sicut iuuenis equales supasset: ita senē senes superaturū eē iudicabat. Quod mihi videt̄ iā asseq etiā non senex. p̄sertimq̄ edito Thēistio a se trāslato. qd̄ meo qdē iudicio cui vis seni q̄q̄ doctissimo nō in postrēis laudib⁹ poneret̄. qs ob res tu tāti fily pr̄: tāti p̄ris fili⁹ oibus tā corporis & fortune q̄ animi bōis ornatissimus: merito appelaris fortunatus & sapiens.

¶ Syxto. pont. max. andreas Brentius patauinus. S. D.

Epe atqz mltū Syxte Pont. max. inter philosophos p̄sertiq̄ stoicos & peripateticos disputatū est: an verā aliquā futurarū reꝝ presensionē nobis somnia afferre possēt: nec ne. Nā Epicuri hac de re: sicut de plerisq̄ alijs sētētia iamdudū explosa ē: Qui cū nihil oīo somnijs credi oportere dicat: id tñ nullo argumēto nulla rōne probet. Sūt ēt nōnulli alij q aiunt ex insomnijs quedā vera cadere posse & ea qdē potius casu ac fortuito cōtingere q̄ illa cur ita euenerint: vlla rōne explicari posse. Quoruz opinio sane pbabilior esset: si magis rōne niti q̄ ad libidinez loq viderent̄. Quapp magis cū Hipocrate Socrate: Platone & Aristotele sentiēdū esse arbitror: q vt philosophorū p̄ncipes ac optimi humanaꝝ diuinarūq̄ reꝝ ꝯscriptores: cū exēplis & longa rei experiētia: tum etiā argumētis & rōne demōstrant: atq̄ cōfirmāt posse animuz a societate & cōtagione corpis sōno seuocatū presentia cernere & futura puidere. Hominis nāq̄ animi eā partē que sensu: que motu: que appetitu pdita ē: nō esse oīo ab actione corporis seiugatā. Jacere.n. corpus dormiētis: vigere aūt & vigilare animū atq̄ in mediū sese maxime colligere: q duz corpori vigilāti inseruit plures in ptes diuisus apud se cōstare nō videt̄: quippe q sensuz cuiq̄ auditui. s. visui tactui itineri partē ac totā deniq̄ intelligentiam suam corporis actionib⁹ attribuat. Cū vo corpus quiescit & nihil sentit: tū ipsuz moueri sentire: tū in oēs corporis partes serpēdo ei⁹ sedes & domicilia disponere: eius oīa subinde munera trāsigere. Intuet̄ nāq̄ visibilia audit audibilia: incedit tāgit dolet: letatur. Quot porro corporis administrationes sint: breui cōspicit atq̄ dyudicat sibiq̄ oīa p cuiusq̄ sui ptis nā atq̄ affectu: ꝯspectui subyciunt̄. Qm̄ ea animi pars: q̄ appetitū & feritatem quandā atq̄ agrestem īmanitatē in se hēt a philosophis nostri tēporis cōcupiscibilis appellata si nimio potu & immoderato pastu obstupefacta fuerit: stupra: incestus nefarios & detestabiles cū cognatis & beluis etiā cōcubitus videt. Silr̄ etiaz altera q̄ trito nomine nunc irascibilis pars nuncupatur in qua existit irarum ardor: si vt superior affecta fuerit: trucidare cedere cruentari multaq̄ facere impie tetre cuz dementia & crudelitate videt̄. At vero tertia illa pars que mentis & rationis particeps est ppterea q̄ ab eisdē philosophis intellectiua dicta: si homo quidem sanus & habitu integer moderatoq̄ victu se quieti tradiderit: tranqllas res atq̄ veraces in somnijs maxime perspicit. Quādoquidez aius noster sensibus liber & ab oī curaꝝ impeditione vacuus: iacēte corpe: dei cognatione tenetur. Ideoq̄ siue per se siue infusus et celitus missus futura prenoscere existimat̄. Nam quidaz etiam insignes philosophi aerem animorum imortalium plenū esse testant̄. Ex eo q̄ spiritus corpora nostra intrantes nobis diuinationē quādā prebere longa assertiōe approbatiōeq̄ ostendunt. Cuius opinionis longe ante fuisse Homerū puto verissimū reꝝ auctorem: qui ec dios idest e Joue & celo to onar esse dixerit. At q an hec vera sint nec ne ipsi inter se disseruerit. Neq̄ enim nostrū est velle tantorum virorum opinionibus iudiciuz interponere. Inter omnes tamē cōstat: antiquitus q̄ sōnia occulta & ab ipsa natura iuoluta nō nisi post euētū cognoscerent̄. Atq̄ id si manifesto nō appuisset: falsa putarent̄: iccirco exortos eē

coniectores somniorum:qui coniectura persequerent̄ ea
⁊ explanarent. Qđ hominum genus apud antiquos ī ma
gno precio erat:existimabaturq̄ȝ non mediocrem sapien
tie partem tenere ꝙ somnia maximum in rebus agendis
momentum habere opinio esset. Que ꝗ̄ multis olim bo
na vel mala casura significarint:non opus est in presentia
historiarum exempla in medium afferre:que pene innu
mera sunt:⁊ plura ꝗ̄ presens nostra hec parua lucubratio
exigat. Satis enim veterum auctoritate ⁊ antiquoꝝ mo
numentis comprobatum est:ꝗ̄ plurimos ex somnijs mo
nitos vel preclara facinora gessisse vel magna impenden
tia mala vitasse. De visiōib᷒ āt siue admonitiōib᷒ ⁊ oracul
ꝗ̄ a grecis chrematismi appellant̄:ꝗ ꝑ quietē dari videt̄:
cum antiquoꝝ:tum etiā virorum nostre etatis sapiētum
neminem ambigere cognoui. Si quidez ⁊ sacre nostre re
ligionis viris sanctis ⁊ beatis visiones semper vere appa
ruerunt. Et ad hodiernū tempus vt apparent:ita ꝯsequū
tur atq̄ȝ recomprobantur:qđ a rōne alienum nō est. Naz
quos deus propter eorū probitatē diligit:⁊ a quibus se ca
stissime ac integerrime coli animaduerterit:his se loco et
tempore secreto:qm̄ id numinis nō oib᷒ sicut impuris aut
sceleratis manifestū esse vult:ostēdit:preterita memorat:
presentia docet:futura aperit:secreta ⁊ arcana demōstrat
atq̄ȝ explicat. Qđ nō credere est deum deiq̄ȝ sacrosanctaz
religionē aspernari. Sed eniz hec que celitus quodā mo
do ac diuio īstinctu afflatuq̄ȝ per quietem cognoscuntur:
nullā,ne minimā quidez preceptiōis partē habere possūt:
quippe cum raro appareant:atq̄ȝ nō nisi certissima conse
quant̄:vt nulla indigeant explanatione. Somnia autem
qm̄ certa animi concitatione ac soluto liberoq̄ȝ motu fi
unt:neq̄ȝ eorum cause aut exitus satis euidenti ratione
probantur:eo coniectura potius ꝗ̄ obseruatiōe ⁊ notatis
signis explicant̄. Cum alijs alio tēpore:alio loco:alio mo
do eueniant:ac semper varient̄ diuersis obtecta veri cer
nēdi difficultatibus:vt incertis certa dare precepta ardu
um ⁊ difficillimū sit. Que v̄o īsomnia a grecis enypnia si
ue phantasmata que a nostris visa appellantur que ꝑ sen
suum motum fiūt valēte corpore aut egrotāte aut aliqui
bus corporis partibus vel inopia affectis aut satietate ef
fluenti:quorum vterq̄ȝ modus animi ac corporis bonum
habitum ledere solēt:hec vnde cur hoc magis ꝗ̄ illo mo
do proficiscantur:ratio reddi potest.qꝛ istoꝝ effect᷒ cau
sas probant:⁊ a causis vicissim euenta cognoscuntur. Atq̄ȝ
igitur hec cum ad naturā cuiusq̄ȝ atq̄ȝ affectum reuocant̄
⁊ coniectura ⁊ obseruatione percipiuntur:cum vero rōne
explicari possunt:videntur certe posse merito artis prece
ptionem exigere. Cui᷒ explanatio ⁊ scientia ad nullos ma
gis pertinet ꝗ̄ medicos:quibus multe possunt dari ex in
somnijs bone aut male valitudinis significatiōes nequa
ꝗ̄ obscuritate īuolute nature.sed e quibus facile aut cor
poris integritas:aut morborum vel varietas vel aduent᷒
vel discessus intelligat̄. Hanc igit̄ insomnioꝝ cognitio
nem diuinus ⁊ singularis vir Hypocrates ac omniū me
dicorum facile prestantissimus:qđ arti sue maxime neces
sariaz esse arbitraretur:instituit eam sicut reliqua medē
di facultatis ꝑcepta magna ex parte adinuenerit adinuē
ta excoluerit atq̄ȝ perfecerit:nequaꝗ̄ intactam omittere.
Itaq̄ȝ insomniorum indicia ⁊ signa:quibus vel boni habi
tus cognoscerentur aut īstantes egrotationes. Item que
malis futuris cauendis remedia essent:queq̄ȝ valitudini
ꝯseruande precepta forent:omnia ipse paucis complexus
est.⁊ in hunc libellū contulit:qui de insomnijs scribit̄. In
quo cum multa meo quidem iudicio continerent̄ ⁊ cogni
tione digna ⁊ ad valitudinē cuiq̄ȝ maxime cōducentia:vo
lui eum exercendi ingenij cā ꝯuertere:⁊ tibi Pont. Max.
mittere:vt illum iudices:qui naturaliū rerum ⁊ superce
lestium scientia es:⁊ haberis excellentissimus. Simul et
vt debito meo satisfaciā. Nam cum hoc e bibliotheca tua
sumpserim omnium celeberrima:que litteratis omnibus
⁊ doctis viris sūmo solatio ac studioꝝ incremento est:⁊ ī
quam a curis tanꝗ̄ in portum me conferre sepius:⁊ totos
deniq̄ȝ dies partim legendo partim scribendo consumere
soleo.iccirco videbar mihi esse aī ingrati ⁊ īmemoris nisi
queādmodū villicus delectabile quid e villa ⁊ hortis do
mino res vrbanas fastidienti affert.ita ego tibi animuz a
negocijs ⁊ imperij admīstratione relaxanti aliqđ e biblio
theca exceptum offerrem tuo studio:tuo docto ocio ⁊ sin
gulari sapientia dignū. Nam licet nobis nulla facultas sit
tibi pro meritis gratie referēde:tamē delectat nos quan
doq̄ȝ tibi his mediocribus exercitationibus aī nostri gra
titudinem ostendere.

¶ Hypocrates de insomnijs.

X insomnijs ea nobis bona sūt que ad vltimaz noctis par
tem intelligētie representant res eo quo inter
diu agebant̄ modo:aut de illis deliberationes
atq̄ȝ consilia. Sanitatem enim signant. qꝛ diurnis in con
silijs animus permanet nulla impletiōe: nulla exinatiōe
nulla alia deniq̄ȝ re externa aut aduentitia superat᷒. Que
v̄o his contraria ac inter se repugnantia sunt:si vehemen
ter:vehementē:si modice:infirmā in corpore ꝑturbatōez
esse testant̄. An igit̄ a negocijs abstineri oporteat necne:iu
dicium nō fero. Uerūtamē corpus ideo purgandum esse
consulo:ꝙ ex materia quapiā superante contigit secretio
animū ⁊ intelligentiā perturbans. Qꝛ si vehemēter discre
pent:prodest vomitū mouere:⁊ in quintū diem modicos
⁊ leues cibos sumere. Exin cum deambulationib᷒ multis
⁊ acribus:tum mediocribus exercitationibus vtendum.
Sin minus:vomitus:ocium:⁊ tertia pars cibis demēda.
Rursusq̄ȝ eadē victus ratione quintum vsq̄ȝ diem vtere:
adiecta deambulatiōis ⁊ vocis exercitatione. Deinde po
stea dijs īmortalibus supplicandū. Sol luna celum stelle
ex consuetudine pure lucide splēdide cōspectui subiecte ī
bonis sunt:indicātes quippe omni ex parte corpus bñ va
lere. Quare hic habitus presenti victu conseruandus est.
Si quid v̄o contra apparuerit:morbum corpori a validis
validiorē:ab infirmis leuiorē īstare manifestissimū ē. At
q̄ȝ si stellaꝝ externus circuitus:solis medius:lune: ꝗ cau
sis adiacet:extingui quid aut ledi aut occultari aut omni
no impediri visus fuerit:eidem circuit᷒ parti morbū sup
uenire:tenuiorē quidem:si ab aere vel nube stellarū aliꝗ̄
afficiat̄:si ab aqua seu grandine:vehemētiorē. Signo nāq̄ȝ
est humiditatis ⁊ pituite excretionē in interioreȝ circū
ferentiam icidisse. Huic igit̄ expedit ī vestimentis sudo
ris ꝗ̄ maxime euocādi cā.primo quidem sensim. deinde
vehemēter currere:post v̄o exercitationē multis subinde
deambulationib᷒ vti:prandio itermittendo. Ac tertia de
mū cibis ablata parte:in quintū diem paruz assumere. tū
si maior offensa apparet:fouere. Siquidē ea de re corpus
per superficiē expurgari cōfert:qꝛ in exteriore circūferen
tia detrimētū inest. Preterea cibis siccis:acrib᷒:austeris:
meracis:⁊ exercitationibus maxie siccis vti. At vero siqđ
eiuscemodi pati luna videatur:intus euulsionem fieri: ꝓ
dest ab acribus:salsis:lenibusq̄ȝ cibis vomitum excitare:
magna vi currere:vocem exercere:prandium intermitte
re.vtiq̄ȝ cibi detractione ⁊ victus moderatiōe habita. De
inde vomitu iterū facto in quintū diem modicū cibū ad
hibere. Ubi aūt sereno celo circuitus a siccitate affligi la
borare supari videt̄:egrotatiōis periculum est. Igit̄ opus
est laboribus demere victu humidiore leni:balneis: ma
iore quiete:somno multo:donec cōsistat vti. Si igneū qđ
⁊ incensum stellis illis repugnans cōspicit̄:bilis excretōis

nota est. Si victe demuz occultentur: periculū ē ex egrotatione mori. Si in fugam aut vertuntur: aut verse celeriter fugiunt alijs deinceps insequentibus: future nisi homo curetur: īsanie metus est. His itaqꝫ omnibus veratro in primis euinci: victum moderari conuenit: aliter victuz ab aqua repeti nō alienum est: vinum nequaq̄ꝫ gustare p̄terq̄ꝫ tenuissimum lene dilutum. Item ab acribus siccantibus: salsis calefacientibus abstinere: necnō exercitationibus naturalibus ⁊ cursibus in vestimento vti q̄ꝫplurimis absit frictio: lucta: saltatio: ⁊ vehemēs exagitatio: molliter cubet: desideat preter q̄ꝫ a naturalibꝰ laboribꝰ. Post cenam deambulet Bonum etiam est foueri scd̄m fomenta subinde vomere. Ad trigesimum diem ne impleat̄. Impletus bis in mense vomitum a dulcibus humidis ⁊ lenibus prouocet. Que aliūde alio nulla necessitate aut vi vrgente vagantur: animum sollicitudine ⁊ cura affici docēt. Huic nempe prodest ex toto conquiescere: ⁊ animum ad spectacula risum precipue mouentia vertere. Si minꝰ ad id saltē qđ per biduum aut triduum spectando mens exhilaretur. Post sistet. si id non proderit: egrotationez esse metuendā. Omnino stelle que e circūferentia pure ⁊ splēdide delabi ac orientis partem petere videntur: bone valitudinis testimonia sunt: propterea ꝙ quicquid vel ī corpore est separatuz vel in aluo excretum: vel in carne pullulans: id probe omne ab occidui circuitu: cui recte adheret excidit. Que vero ex illis nigre ⁊ obscure siue ad occiduū siue in mare siue in terram siue paulo supra deferri videntur morbos denunciant. Que supra grauedines: que ī mare: malos alui habitus: que in terrā: tubercula in carne maxime nascentia. His confert tertiam portionem cibis demere: excitatoqꝫ vomitu in quintum diem victum temperare. alio deinceps quinto die cuiuslibet generis cibuz adhibere. Tum iterum facto vomitu ad eundem superiorem victum redire. His deniqꝫ celestibus insidere quicquid tibi videbitur purum ⁊ humidum: bonam valitudinem ostendit. Quoniam id ab ethere descendisse in hominem. Tale autem animo representari: quale hominez intrauerit. Econtrario nigrum quodlibet impurum ⁊ minime illustre: mali morbi: nō ab impletione certe aut exinanitione: sed ab externa causa instantis indicium habetur. Huic ergo conducit multa vi currere: vt q̄ꝫminima corporis liquefactiōe: ac spiritu spississimo vsus aduentitiū malum propellat: protinusqꝫ s̄m cursum acribus deambulationibus vtendum: victus autem in quartum diem mollis ⁊ leuis adhibeatur. Quodlibet tibi adeo purum dari visum: secunde valitudinis signuz est ꝙ ingredientia corpus pura sint. Cuiuscūqꝫ horum contrarij inspectio extiterit: non est bonum. Morbum enim corpus inuasisse constat. Ideoqꝫ hunc sicut priorem curari optis est. Aquam lenem sereno celo sine vehementi quidē madefactione aut graui tempestate pluere videri bonum: temperatum nāqꝫ ⁊ purum e celo spiritum intrasse demonstrat. Econtrario magnā impure aque vim cuz procella ⁊ grandine pluere: morbū ab aduentitio spiritu notat. Similiterqꝫ hūc tenui victu ⁊ cibis omni mō perq̄ꝫ paucis vti oportere. Sic qui celestium astrorum signa cognoscendi iudicio preditꝰ fuerit: debebit ex illis cum sibi suiqꝫ valitudini victus genere prospicere: tum etiaz dijs supplicare. Pro bonis quidem. Soli ioui celesti: ioui terrestri: Minerue terrestri. Mercurio: apollini. Pro contrarijs autem. Dijs malorū auersoribus terre ⁊ heroibus: vt omnia grauia ⁊ aduersa a nobis auertant. Insuper etiam ex somno propinquā q̄d acriter intueri: aut audire: tuto incedere: secure ⁊ sine vlla formidine currere. Item terram planam beneqꝫ cultam arbores florentes ⁊ fructuosos ⁊ mites: fluuios pro more aqua limpida: nequaq̄ꝫ iusto pleniores minoresue fluētes fontes itidē ⁊ puteos in somno ante oculos obuersari. his omnibus indicijs cum corpus bene habere: tum vo oīes circuitus ⁊ victus atqꝫ excrementa pro natura esse cognoscuntur. Quicquid istorum contrarium apparet: mali detrimenti est. Nam auditum ledi: circa caput esse noxam docet. Igitur matutine. quinetiam s̄m cenam aptissime erunt deambulationes addito superioris victus genere. Crurum offensa vomitu conuellenda est: pleniore lucta vtendum: seruata eadem in cibis ratione. Aspera corpus impurum esse dicit. res amat plures post exercitationem deambulationes. Arborum sterilitate humāi corporis p̄nicies ostendit̄. Siquidez sine folijs arbores: ab humidis ⁊ frigidis detrimentum: cum folijs autem: sed sine fructu a calidis ⁊ siccis: vtiliter victus ratione hec refrigerantur ⁊ humefiunt: illa siccantur ⁊ calefiunt. Fluuij nō pro natura fluentes sanguinis circuitum signant: largius quippe excessum: minus defectum. Commodum igitur est victu hoc implere: illud tenuare. Si impuri fluūt: perturbationem significant. purgantur autem a cursibus ⁊ deambulationibus multo spiritu citati. Nocturne fontium ⁊ puteorum imagines: ventos circa vesicam esse indicio sunt. Res igitur vrinam mouentes ad purgationez aptissime sunt. Mare turbatum: aluis malū subesse testimonio est. Auxilio sunt res aluū soluētes leues ⁊ molles. Terra vel domus mouens: sano aduersam valitudinem. Egro sanitatem ⁊ instantis mutationem pollicetur. Valēti ideo victum mutare perutile est: ꝙ totum a presenti corpus afficitur. Egrotanti autem in eodem persistenduz: quia ab instante corpus mutatur. Terrā vel a mari vel ab alia quapiam aquarum multitudine inundari. egrotationem multe: que in corpore inest: humiditatis expectandam esse testatur. Quare vomitus: prandij intermissio exercitatiōes sicci victus pernecessarij sunt. Deinde ex modicis ⁊ parū assumendo: ad consuetudinem reuertenduz. Vtiqꝫ nec id in bonis est in somno terram nigram aut crematā videre. Quandoquidem in vehementem ⁊ mortiferum morbuz incidere periculosissimum est. Siccitatis enim exuperātiam carni instantem deprehendit. Laboribus ergo. Itez cibis quicquid sicci calidi acris ⁊ vrinā mouētis: demendum. victus esse debet ptisane decoctū ius: res deniqꝫ omnes molles leues ⁊ modice quidem: potui vinum dilutuz album copiosius dandum est. Balneo frequentiore ⁊ calido vtendū. Sed vero minime ieiuno: emolliatur: congescat: frigus: solem caueat. Telluri mercurio heroibus diuinam rem faciat. In palude siue mari siue fluminibꝰ natare videri: non bonum. Quia humidi excessum testatur. oportet hunc imperare victui ⁊ se exercere: febricitāti autem bonum qđ caliduz ab humidis extinguitur. Quicq̄d neqꝫ maius minusue: sed ex consuetudine ⁊ pro sui natura esse apparuerit: pro bono valitudinis habetur. Vestē candidam siue pulcherrimos calceos indui: bonū. Qđ ex mēbris maius: nō bonum. vtiqꝫ qđ minus: oportet victus ratione hoc augeri: illud minui. Nigra omnīo morbida atqꝫ periculosa sunt. Utiliter emolliuntur ⁊ humefiūt. Noua mutationem predicunt. Puros ⁊ in albis vestimentis mortuos videre: bonū. Item ab illis aliquid puri accipere in bonis est. Nam ⁊ corporis ⁊ rerum ingredientiuz integritatem declarant. Ex mortuis quippe nutrimenta incrementa ⁊ semina proficiscuntur: proptereaqꝫ hec si pura in corpus serpunt: sanitatis sunt. Rursum nudatos vel pullatos vel sordidos vel e domo quid capientes auferētesue conspici: non aptum. Morbuz ideo arguit: quia res corpus ingredientes noxie sunt. Confugiendum ergo ad cursus atqꝫ deambulationes: ac vomitu facto: alimentum molle ⁊ leue adhibendum. Corpora quecunqꝫ in somnijs deformia in conspectum veniunt: hominēqꝫ terrent: inso-

liti cibi satietatem:excrementum:choleram:deniqꝫ mor-
bum periculosum exponunt. Necesse itaqꝫ erit vomitum
mouere:⁊ in quintum diem cibis q̃ꝫ leuissimis ⁊ modicis
minimeqꝫ acribus siccisue aut calidis:presertimqꝫ labori-
bus naturalibus:preterq̃ꝫ scd̃m cenaz deambulationib⁹.
Itez balneis:sed vero calidis ac quiete vti:a sole preterea
⁊ frigore cauendum est. In somno videri quid assueti po-
tus aut cibi sumere:alimenti inopiam ac animi languorē
probat.atqꝫ carnes validissime quidem maximi excessus:
infirmissime autem minoris. Ut enim qđ assumitur bo-
num:ita est qđ apparet.Cibis ideo demendum est qđ ali-
menti exuperantie id testimonium sit.Similiter etiā pa-
nes caseo ⁊ melle confecti in somno edi si videantur:eius-
dem signi sunt.Aqua pura epota:bonuz:relique vero om-
nes noxie.quicquid assueti homo spectare videtur:animi
desideriū testatur.Quodcūqꝫ vero fugit perterritus: san-
guinez a siccitate infestantē detegit. Utilissime ergo cor-
pus refrigeratur ⁊ humefit.Pugnare:vulnerari:cruenta-
ri:vinciri:corpori secretionem circuitus inimicam conti-
gisse signo sūt.Optimū igitur est attenuare:deambulare:
cibis facilibus vti.Tum ſm vomitum intra quinqꝫ dies
sibi temperandum.Quinetiam ex visis errores: vagatio-
nes:ascensus mali ⁊ graues contingunt.Fluuiorum traie
ctus:armati hostes:diuersi generis monstra:egrotationis
siue insanie argumenta sunt.Pernecessarij igitur sic errā
tibus sunt cibi modici leues ⁊ molles.Tum porro ꝑmul-
te:preterq̃ꝫ post cenam:exercitationes.Necnon ad quin-
tum diem cum vomitu victus paulatim temperatus sit.
Insuper a calidis balneis:desidia:frigore:sole cauenduz:
Hec qui seruare voluerit:prout vict⁹ ratio dictat: a nobis
quantum per hominez deo iuuante fieri potuit:excogita-
ta inuentaqꝫ:is semper in vita bene valere poterit.

¶ Andreas.B.P.Ni.Hupalatino.S.D.

Habes iam Hupalatine Ypocratem de in-
somnijs a me expressum. Quaz qui
dem prouinciam vt susciperem. non prius ad-
duci potui q̃ꝫ tua:Aloisijqꝫ podocathari viri op
timi ⁊ vtriusqꝫ nostrum amicissimi motus ad-
hortatione atqꝫ auctoritate. Quapropter ita me de⁹ amet
si me vobis nō plurimū debere fateor: qui me semper ad
virtutem ⁊ laudis studia adhortari incitareqꝫ non desisti
tis. Atqui sic vobis promitto ⁊ in me suscipio: studebo q-
dem semper ⁊ pro viribus laborabo quantulecūqꝫ vestri
de me opinioni suscepte respondere.optimisqꝫ cōsilijs ve
stris ⁊ admonitionibus parere.Siquidem me a vobis nō
secus atqꝫ parentibus diligi ⁊ amari iandiu perspexi atqꝫ
expertus sum.Ut autem mi Hupalatine:quid animi mei
erat:intelligas:institueram more grecorum paucis hunc
libellum interpretari:qđ scribendi genus illi paraphrasin
appellant.Sed cum res postea videretur magni esse ne-
gocij:multe doctrine:⁊ longioris tēporis:malui parue eru
ditioni mee consulere ac amicorum voluntati satisfacere
librum iam efflagitantiuz.Hoc igitur negociū vobis do-
ctioribus permitto:qui medendi artem cum scientia:tum
etiam vsu ⁊ exercitatione habetis consumatissimam:que
cum alijs scientijs instructa esse debet:tuz precipue astro-
nomie cognitione: quēadmoduz hoc in libello Hipocra-
tes demonstrare videtur ⁊ testari. Cuz internas corporis
partes lune:medias soli:externas stellis tribuat: non sine
magna profecto astrorum nature scientia ⁊ peritia.Quan
doquidem lune sidus cum inter omnia nobis proximum
sit:maxime in corpora nostra dominari censet̄.Unde pru
denter ea a vobis i medendo tantopere obseruatur. Sol
autem quo magis a luna distat:eo minus nobis obesse va
let.Qđ enim vi exuperat:id intercapedine minuit̄. Simi
liter etiam stelle quoniam a nobis longissime absunt: aut
multuz corpora infestare possunt: quibus tamē omnibus
astris presertimqꝫ elementis que in deorum nominibus
inclusa sunt:multum Hipocrates mea quidem sententia
tribuere videtur : cum iubeat supplicare soli ioui celesti:
ioui terrestri:minerue terrestri:mercurio: apollini: terre:
heroibus:que omnia si contemplari licet ac aliquantum
remouere sensus ab imperiti ⁊ ignari vulgi opinionibus:
reperientur habere in se naturalem rationem certe nō in-
dignam: sed vero medico ⁊ philosopho maxime conue-
nientem. Nam sol pro mundo accipi potest:qui cum side-
ra solem lunam ignem aera aquā terram: tum cōmunem
omnium naturam rerumqꝫ vniuersitatem in se continet.
Oz autem purus candidusqꝫ ⁊ ab omni reliquorum qua-
tuor corporum colluuione vacuus est:a poetis olymp⁹ ap-
pellatur:ꝙ totus lampi idest splendet. Deinde a nōnullis
philosophis quintum elementum esse videat̄ : ab eisdēqꝫ
ꝙ eius ardor nequaq̃ꝫ agitaretur ab alio neqꝫ externo pul
su:sed per se ipse ac sua sponte semper ⁊ continēter moue-
retur:entelechia appellatur:estqꝫ ⁊ habetur illorum opi-
nione omnium rerum que natura administrant̄:semina-
tor ⁊ sator ⁊ parēs atqꝫ educator ⁊ altor. Ioui celesti vł be
nigne ⁊ temperate eius stelle.que grece pheton dicit̄: que
inter saturni horridum sidus ⁊ martis ardens media exi-
stit:illustris ac splendida.vel etheri qđ idem celum voca-
tur vltima ⁊ altissima ac extrema hora ⁊ determīatio mū
di omnia cingit circūplectitur ⁊ coercet:ex quo solis stel-
larum omniūqꝫ siderum naturales flamme existunt. Cu-
ius quidem calidum ⁊ igneum:qua natura est bilis: q̃ꝫdiu
in corpore scitur ⁊ agitur motu suo:aliturqꝫ ⁊ crescit:tādiu
sensus ⁊ vita remanet. Ioui terrestri siue orco:eidēqꝫ Di-
ti nominato Iouis fratri cui terrena vis dedicata est: qui
grece Pluton dicitur:ꝙ omnia recidant in terras ⁊ orian-
tur e terris: Siue Neptuno eiusdez fratri. Aquaꝫ elemē-
to cuius humore ⁊ vaporibus magna quoqꝫ ex parte tam
stelle natura flāmee q̃ꝫ humana corpora aluntur ⁊ nutriū
tur. Hic igitur si deesset:cum sibi propter nature similitu-
dinem pituitam vendicet:a grecis flegma appellataz que
corpori magno nutrimēto est:noster quoqꝫ spiritus igne-
us simul discederet:necesse eēt. Minerue terrestri. idest
aeri terre ⁊ aque proximo vel lune que a sole illuminata
ijsdem quibus ipse spacijs cum vagetur circaqꝫ terrā vol-
uatur grauiditates ⁊ partus affert maturitatesqꝫ gignēdi:
natis etiam incrementum ⁊ vbertatem: atqꝫ propter va-
ria eius officia ⁊ potestates:diuersis vtpote Diana Luna
Lucina vocatur nominibus. Mercurio Mercurij stel-
le.que infra martis Pyroida accensam temperatiorē di-
citurqꝫ a grecis Stilbon. vel aeri sublimiori etheriqꝫ vi-
tio cuius tenuitate ⁊ calore temperatus vitalem ⁊ saluta-
rem spiritum prebet animantibus:sine cuius aspiratione
nemo posset viuere.ipse nanqꝫ vna cum animantibus vi-
uit vna audit vna sonat vna dormit. Aer deniqꝫ: vt verbū
ex quo declinatur:significare videtur. Ao eniz spiro ⁊ ael-
le flatus dicuntur:tota est ista nostra animalis spirabilis-
qꝫ natura. Neqꝫ enim vllus in corpore humor est qui ma-
gis vitalis sit q̃ꝫ sanguis propterea ꝙ moderataz aeris ca-
liditatem humiditatemqꝫ sibi attrahit: vt non īmerito cū
liquor pīceps habeatur. primā ex corporis partibus sedē
cor.s.sibi vendicauerit: in quo vita sensus ⁊ intelligentia
existit nōnullorum philosophantium sentētia. Preterea
enim aeris temperatione reliqua elementa. duo enim si-
ne tertio medio ⁊ tanq̃ꝫ nodo vinculoqꝫ difficulter cohe-
rerent:inter se emolliuntur:depositaqꝫ quodqꝫ vehemen
ti sue nature vi:tanq̃ꝫ tenacissimo glutino iūguntur. Sic-
qꝫ omnia gignunt procreant que videntur ī hoc mirabili
mundo tam speciosa taz pulchra tamqꝫ necessaria. Is igi-
tur cum inter hec medius sit ⁊ tanq̃ꝫ precipua causa ⁊ au-

ctor vt ad procreandũ copulentur cõstringantur: q̃ a poe-
tis nuncius deorum. i. elementorum sub Mercurij quasi
medij currentis nomine habetur. Nostrum. n. nõ ẽ ĩ pre-
sentia astronomorum rationes referre. Apollini. i. soli cui
id nominis inditum est autore platone ꝙ circuz celũ ver-
tatur ⁊ terraz modo accedens modo recedens: qui quidẽ
efficit vt frigida calefiant: mortua reuiuiscant: omnia flo-
reant ⁊ in suo queqꝫ genere pubescant: maturent ⁊ perfi-
ciantur. Terre. i. animantium matri ⁊ altrici: quippe que
grauidata seminibus omnia pariat ⁊ feta alat ⁊ augeat: p̄-
sertimqꝫ omnia aiantibus prouida ad victum suppeditet
necessaria. eandem opem appellant: ꝙ ope fiat melior: p̄-
serpinam ꝙ ex ea proserpant fruges: vestã qđ vestiat̃ her-
bis. Heroibus. i. animis siue spiritibus qui antiquorũ opi-
nione huic aeri terre vicino iminentes putarent̃ non par-
uam in nobis potestatem habere. ijdem a veteribus reli-
giosis demones dicebantur: qui medij essent inter deos q
sũmum locum tenent ⁊ homines qui infimum. Ex his igi-
tur quantum pro tenui ingenio meo iudicare possum: vi-
detur mihi Hipocrates vnum tantũ deum sentire: eũqꝫ
diuersis nominibus appellare. Qđ Platonem similiter ⁊
Xenophontem ac stoicos sensisse legimus qui dicebant ⁊
mundum deum esse ⁊ celuz ⁊ astra ⁊ terraz ⁊ animos: nec
referre eundem esse iouem eundem Martẽ eundẽ Vul-
canum. Atqꝫ propter causas potestatesqꝫ diuersas: multa
dari cognomina: non tamen propter tot res etiam tot de-
os eum esse cogere. Quid enim attinere: cũ vna sit forma:
plura esse nomina? Sed vero rebus naturalibus deorum
figuras tribui ob vtilitatum magnitudinem que ab illis
in res concretas ⁊ creatas redundare videbantur: omnia
tamen principi deo vt autori ⁊ datori debere referri acce-
pta. Quam quidem vnicam cãm ac primã notionez mul-
to ante Homerus intellexisse iudicatur. Cum appellaue-
rit Iouem dominatorem rerum ⁊ omnia motu regentez
presentem prepotentemqꝫ patrem diuum hominũqꝫ. Qđ
idẽ Valerius soranus autore Varrone his versib⁹ testat̃.
Iupiter omnipotens regum rex ipse deusqꝫ.
Progenitor genitrixqꝫ deum deus vnus ⁊ omnis. Ex quo
merito ortum est vt dicantur Iouis omnia plena. Quẽad
modum vero a commentitijs ⁊ fictis deis ratio traheret̃
ad physicas res bene atqꝫ vtiliter inuentas. me certe do-
cuerunt greci doctores in Homerum scribentes qui vt sa-
pientissimi ac rerum naturalium doctissimi physicas ra-
tiones que in fabulis non inelegantes insunt: prudenter
exponunt docte enodant: ornate enucleãt: ꝙ si qui fuerit:
quos non paucos fore cẽseo qui existimauerint Hipocra-
tem ꝫm communem vulgi opinionem locutum esse: sciãt
modo isti doctissimos illos viros ml'ta quãdoqꝫ voce ex-
primere cum eorum animus ⁊ mens longe rectius senti-
at ⁊ iudicet: qđ si fecisset Socrates nõ epoto veneno mor-
tuus esset. Neqꝫ protagoras similiter: si id seruasset: ĩ exi-
lium ab atheniensibus eiectus fuisset: vt autez aliquid eti-
am ijs qui sic opinantur: concedatur. sol in celo dicitur: qr
solus ex omnibus sideribus est tantus: vt cum exortus sit
obscuratis omnibus solus appareat: vel ꝙ solus vnus sit
⁊ non plures. Apollines in terris coluntur: quorum cum
vnus vulcani filius: alter corybantis natus in creta. terti-
us Ioue natus ⁊ latona sit. quartus in arcadia. Cũqꝫ om-
nes alius alijs in locis diuersa ob munera colantur: ita di-
uersis appellantur nominib⁹ vtpote medicus delphicus
delius Tirynthius Daphneus Nomius vel vt alij putãt
nomino: ꝙ archades ab eo nomus hoc est leges accepissẽt
Nec prohibet quicq̃ꝫ Iouem celestem Iouem terrestrez
dici. Cum plures ioues fuerint: ex quibus alter patre celo
alter ethere patre natus: tertius cretensis Saturni filius
cuius in illa insula sepulchrum ostenditur. qui igitur ĩ ter-
ris natus: terrestris: qui in celo ⁊ parentibus imortalibus
celestis merito nuncupetur. Item Minerue ⁊ Mercurij
plures fuerunt: qui similiter pro locis officijs. ac opinioni-
bus que de illorum ortu inualuerunt: vocantur ⁊ colunt̃.
Terra terre dea tellus est: que a nõnullis ceres quasi ge-
res dicitur. Heroes viri excellentes qui immortalitatem
consecuti sunt: ac inter deos asciti ob ipsorum merita er-
ga humanũ genus: sicut Hercules Castor ⁊ Polux ⁊ Escu-
lapius: qui cum mortales fuissent: mortalium curam ha-
bere ac pro eis apud reliqua numina intercedere putabã-
tur. Hec ⁊ multa alia de dijs ignarũ ⁊ supersticiosum vul-
gus opinatur ⁊ fingit: que non modo in illa maiestate ac
beatitudine esse sentire nephas haberetur: sed etiam au-
dire aures abhorrerent. Sunt enim ista omnia imperite
plebis deliramenta ac anicularum fabelle: a quibus si nõ
verbis at animo ⁊ sententia Hipocratem diligentem na-
ture preuestigatorem vehementer dissentire atqꝫ discre-
pare censeo: qui vt philosophus reruz autor ⁊ non fabula-
rum vnum solum primum deum eumqꝫ primam causam
huicqꝫ omnia tã celestia q̃ꝫ humana subiecta esse arbitra-
ri videtur. Reliqua enim omnia cum explicantur ad ra-
tionẽqꝫ reuocantur rerum magis q̃ꝫ deorum fictorum na-
tura cognoscitur. Qꝫ quidez eo verisimilius videtur: quo
magis religioni nostre accedit que deum vnum optimuz
maximum Christum omnium rectorem ⁊ dominatorem
sentit colit ⁊ sapit. Sed quoniam cepi secus agere q̃ꝫ ini-
tio dixeram. Negaram enim exponere: reliqua vobis in-
terpretanda relinquo. Ego vero quantuz potui: vobis stu-
dui hunc libellum latinum q̃ꝫ emendatissimũ tradere. In
quo siquid fortasse claudicare videbitur: id tribue Deme-
trij Carcocandilis atheniẽsis preceptoris nostri absentie
qui eius acri ⁊ diligẽti iudicio grecis in litteris propter lo-
corum interuallum vti nequeo. Qui quidem alter Demo-
sthenes fuisset Theodori gaçe iudicio: cuius itidẽ opinio-
nis Bessarionem cardinalem nicenũ fuisse senex ille do-
ctissimus mihi iucunde narrare solebat. si ei ciuitatis sue
athenarum fortuna ⁊ imperio florentis tempore nasci cõ-
tigisset. Qꝫ autem possumus: id vobis libenter damus. plu-
ra tamen in posterum si nobis vita suppetat ⁊ ocium sup-
sit: daturi vt vobis amicis: omnibusqꝫ huius facultatis stu-
diosis nequaq̃ꝫ opera nostra ⁊ industria vnq̃ꝫ defuisse vi-
sa fuerit. Ctesium interpretatus sum terrestrem: quia id
congrue deriuari posse censui a po cthonos mutatis cras-
sis in tenues more ionum quoruz lingua vtitur Hipocra-
tes. Deinde ꝙ cum insomnia partim celestia partim ter-
restria videantur. cumqꝫ ioui celesti dicat sacrificandum
esse: merito vtiqꝫ sacrificanduz foret deo qui terre domi-
natur: qui a poetis iupiter infernus ⁊ stygius appellatur
idemqꝫ terrestris. De quo cũ ĩtelligeret Hipocrates mea
quidem opinione distinguendi causa Iouem superum ap-
pellauit celestem: inferum vero Ctesium. Alias enim id
epitheton superfluum esset. Cum vni tantuz Ioui cogno-
mina illa tribuantur: pater rex Polieus philius Hetere⁹
Homogni⁹ Hicesius Phixius Xenius Ctesius ⁊ Epicar-
pius: vt refert Dion Chrysostomus. Qꝫ si hoc non placet
Ctesius dicatur opitulus ꝙ opes ⁊ diuitias ⁊ possessiones
prebeat: que tamen in terris sunt ⁊ ex terris proficiscun-
tur: que Ioui inferno hoc est diti dicate sunt. Minerua
itidẽ Ctesia que a me accipitur pro lũa ꝙ sub terris apud
inferos Proserpĩa dicitur que fructus ⁊ fruges alit ⁊ pre-
bet: si physica ratio non placet: nominetur opitula: ꝙ diui-
tias: vt fabule tradunt: nendi suendiqꝫ industria prestet.

¶ Expliciunt insomnia Hipocratis.

¶ Libellus Zoar de curatione lapidis.

Canon quem scripsit alguaçir abuale çor filius abmeleth filij çor. imperatori sarracenorum haly filio iosephi filij tesiphin. de curatiõe lapidis accidentia a quibus cõuenientius est cauere ꝛ a quorum narratiõe cautela ẽ adhibẽda timorẽ qui est in eis debilior nãq; eorum prosternit virtutem ꝛ soluit iter homĩes ꝛ suas salutes. Et ipsi quidem nõ sunt sicut accidentia in quorum curatiõe iteruẽit latitudo. Et ego quidẽ multotiẽs eo presente dixi qꝺ accidens hoc est sicut inimicus. Et oꝫ lꝫ det inducias: vt abscidatur in ipsis suis inducijs propter suam debilitatẽ in resistẽdo. Non ergo sit contẽtus ĩ debilitando ipsum: ꝛ cum eo illud quod acquirit ei mĩos acquirit preparationeꝫ. Et cañ. cõferens ĩ aggregatiõe esse huius accidẽtis: per cuius assiduationẽ cõfido ꝙ securabitᷣ ab eo est iste: duꝫ tempꝰ qꝺ estatis perseuerat vsq;quo pertranseat temporis plurimũ autũni: ꝛ descẽdat pluuia multa: tũc acceptio vncie vniꝰ ꝛ. ß. ꝺ sirupo acetoso facto cũ aceto ꝙ expressiõis vue pure ꝛ medietas. ʒ. ꝺ sirupo violato cũ quinq; vncijs aq̃ cuꝫ qua bulliẽtᷣ cortic. radic. fenicli. ʒ. i. ꝛ. ß. ꝛ cubebe cõtrite. ʒ. i. donec cõsumpta fuerit aque pars quinta ꝛ collata ẽ conuenientius: sumat hoc duobꝰ diebus in oĩbus quindecim diebus: ꝛ acceptio aque ciceris ſm ꝙ dixi bona est: ꝛ bñdicta. Et si inueniatᷣ in aqua ciceris acuitas in cõplõne propter calorem aeris interpolet eam: ꝛ misceat cuꝫ ea in decoctione eius acetũ qꝺ destruat eius caliditatẽ ꝛ roboret ipsius incisionẽ ꝛ eius abstersionẽ: ꝛ ad vltimũ qñ iuenitᷣ ĩ acuitate ꝯplõnis ꝙ requirat studium infrigidando. Sumat hũc sirupũ sine medicinis decoctis in qua quas narraui. Et vtatᷣ sirupo acetoso: ꝛ sirupo endiuie: ꝛ sirupo nenufaris: ꝛ ponat ĩ omnibus temporibus aqua cibariorum factoꝝ ei aq̃ ciceris nigri nisi apud vehemẽtiã caloris aeris. decoquatᷣ ergo cũ aceto: ꝙ decoquitᷣ cuꝫ aqua ciceris. Et sit cum aceto cucurbita: multiplicetᷣ origanum. Cũ ergo aduenerit autũnus ꝛ non intelligo per autũnũ illud de quo absolute dicitur hoc nomẽ: qm̃ totum autũni cuiꝰ natura est ex natura temporis estatis calida: sed nõ intelligo per ip̃m qñ conuertitᷣ complexio aeris gradatiꝫ ad frigus ꝛ associatᷣ ad illud: ꝛ humectetᷣ aer ꝑ discessionẽ pluuie sumat ꝺ confectiõe quã feci ei nũc quattuor. ʒ. cum decoctione ciceris nigri cõdita cum sale ꝛ pauco piperis die vno ꝛ interpolet diẽ quattuor vicibus: aut quasi illis. Cum ergo vehemẽs sit frigus aeris ꝛ exigitᷣ hyems accipiat de tyriaca magna omnibus. x. diebus. aut quasi illis. ʒ. i. cũ tanta aqua calefacta quãta capit os semel ꝑmixto ei sirupo ꝺ cortice triti. Et qñ possibile est vt vtatur cibario facto ex holẽ vrtice. Fiat ei cibarium holericum decenter factum cum carne hedi ꝙ sumat in principio sue comestiõis. hoc ergo regimen sufficit ad auferendas cãs huius accidẽtis. ꝛ de illis que oportet ip̃m in cibo sumere est lepus postq̃ consumatᷣ hyems ꝛ descensus pluuie ꝛ niue die aliquo in diebꝰ. At vero adolescẽs. est multo melior qñ aries bimꝰ in istis diebꝰ duobus temporibus predictis proprie. Et de illis quibus oꝫ conseruari sanitas ab omnibus accidentibus: que de ꝓprietate caloris est vt faciat accidere: aut vt accidant ea eius in tempore autũni: est vt sumat in mense madij circa finem eius: ꝛ in principio iunij istud ordei excorticati ꝛ contriti: ꝛ floris nenufaris. ꝛ oculoꝝ vacce mũdatoruꝫ ex suis interioribus. omniũ añ. ʒ. viij. seminis scariole ꝛ volubilis exiccate: ꝛ medulle seminis croci ortulani ꝛ medulle seminis melonis omniũ añ. ʒ. iiij. floris viole: ꝛ capilli veneri: ꝛ cortices radic. apij recẽtis omniũ añ. ʒ. ij. reubarbari electi recentis quartam. ʒ. vnius terantur que sunt terenda ꝛ infundantur omnia nocte in mensura libre aque feruentis ꝛ in mane ponatur super igneꝫ lenẽ. Cumq; inceperint bullire confricetur manibus calida et colentur ꝛ confricentur manibus in colatura de condito rosato ꝛ çucharo. ʒ. xij. ꝛ de medulla cassiefi. mũdate a suis interioribꝰ ꝛ suis tunicis. ʒ. iiij. ꝛ coletur ꝛ misceatur cũ ea tertia vntie de sirupo iulep ex çucharo ꝛ sumatur mãe alto ꝛ quiescat die assumptionis eius ꝛ secũda. ¶ Et ei qꝺ est descriptio ad lapidem. Illud vᷣo ꝙ aufert esse lapidis ꝛ prohibet eius generationem est: esse contentum in cibo pane fermentato spongioso cum farina fuit mollita in ꝓximo cum auibus laudabilibus sicut pullis ꝛ perdicibus: ꝛ interpolatione lepore ꝛ sparago cuꝫ possibile est: ꝛ cibarium holericum ex vrticis cum sicla. est benedictũ ꝛ non repleatur comestione multum: imo dimittat de saturitate sua paꝝ. ꝛ nõ laboret post comestionem penitus. Et si ẽ necessarium ꝙ frangat illud qꝺ generatum est ex ea ꝛ extrahat illud sumat de hac confectione. ℞. cortic. radic. sparagi exiccati ꝛ cortic. radicis feniculi exiccati iteꝝ. ꝛ poly. ꝛ scolopẽdrie: ꝛ cubebe omniũ. añ. ʒ. v. vel epani. i. pulmonarij: ꝛ gũmi prunoꝝ: ꝛ lapidis iudaici contriti sup cotem. ꝛ cassie ꝛ ciperi de barac ꝛ bdellij varij ꝛ ameos omnium añ. ʒ. ij. terantur singulariter ꝛ cribellentur ꝛ conficiantur cũ sirupo de çucharo: ꝛ sumatᷣ ex ea ex. ʒ. iij. vsq; ad ß ꝙ ẽ quasi illud cum aqua calida in qua bullitũ fuit parum feniculi. ¶ Et sunt ei ad vẽtositates ꝛ doloreꝫ capitis ꝛ stricturam anhelitus: ꝛ dolorem brachiorum. ad vẽtositates vero repellendas sufficit regimen ꝙ ego precepi ei ad generationem eorum prohibendaꝫ penitus. ea vero ex quibus generantur sunt permixtio in cibo ꝛ intromissio cibi super residuum cibi: ꝛ labor post comestionem ꝛ hec ẽ res aqua prohibui ipsum multotiens: ꝛ dixi vt non esset eius motus ꝛ labor post comestionem. illud autem quo vtendum est apud vehementiam doloris. nam dolor predictꝰ non occidit nisi a generatione lapidis stantis in aliq̊ meatuum vrine: ꝛ qꝺ ego determinaui ei prohibet eius generationem si ei alligetur: ita vt nunq̃ de eo conqueratur: et non occidet aliquid ex eo si alligatio ceciderit: ꝛ iteratio mundificationis renum. verũtamen non est possibile nisi imperium mandati auditum administratum in huiusmodi dispositione. est istud. ℞. fenugreci. ʒ. iiij. seminis apij ꝛ seminis dauci amborum añ. duas tertias. ʒ. vnius. bulliat totum in. vij. vncijs aque donec redeant ad medietatem deinde confricetur manibus donec aliquantulum viscosum fiat. Et in colatura fricetur manibus de condito violato ex çucharo. ʒ. vna ꝛ semis fricatione vltima: ꝛ coletᷣ ꝛ sorbeatur in hyeme super medietatem. ʒ. vnius de tyriaca magna ꝛ in estate ꝛ suo simili de temporibus aeris calidi sine tyriaca penitus: ꝛ vaporetur locus totus cum hoc oleo. Olei anetini tres. ʒ. sumantur in quo liquefiat adipis galline. ʒ. i. deinde submergatur in eo lana succida et vaporetur cum ea tepefacta locus multis vicibus post potum medicine precedentis. deinde administretur sternutationum bis aut totiens. dolor vero capitis cum inuenitur: tũc si fuerat in tempore caloris sumat istud qꝺ narro.

¶ Conditi rosati ex çucharo. ʒ. xij. medulle cassiefi. mundate a suis ĩterioribus ꝛ suis tunicis. ʒ. vi. fricẽtur ambo in quinq; vncijs aque calide colentur ꝛ addatur colato. sirupi violati de çucharo. ʒ. i. ꝛ. ß. sumatur in mane ꝛ vngatur frons ꝛ anterior pars capitis cum oleo rosato concusso cũ tertia parte sui ex aceto forti ꝛ infrigidetur. Et sit effusio eius super caput cum vase strictiore ab altitudine mensure palmi: quoniam est melius ꝛ velocioris iuuamenti. Si autem accidat in tempore frigoris sumat hanc medicinã agarici vere albedinis. ʒ. i. ꝛ tertia rauetseni. sexta. ʒ. vnius. terantur ambo ꝛ conficiantur cũ sirupo acetoso de çucharo. Et sumat super illa duo istud qꝺ ego narro. cassiefi. cõ-

trite ⁊ anisi vniuscuiusq; .ʒ.i. ferueant i sex vncys aque do nec consumatur ex ea mensura tertie: ⁊ colletur ⁊ misceat̄ in ea sirupi acetosi.ʒ.i.⁊.ß.⁊ sorbeatur. Et bulliant camomille: melliloti: vniuscuiusq; manipuli quattuor in aqua que cooperiat ea donec vehemēs fiat eius calefactio. deinde inclinetur frons ⁊ timpora super illum vaporē ascendentem ex ea. Cum ergo tepuerit aqua in qua bullitū fuit illud quod dixi submergat̄ i ea pannus lenis ⁊ vaporet̄ cum eo vbi inuenitur dolor i capite. Stricture vero anhelitus non est causa nisi additio carnis ⁊ dimissio exercitij in ieiunio: ⁊ cum conseruatione illius eleuatur. ¶ Illud vero qđ accidit de dolore brachys ⁊ membris inungatur cum inuenias illud cum oleo anetino qm̄ destruet illud. Et ei est iterum descriptio suffuf ad lapidem. ℞. gummi prunorum: ⁊ cubebe: ⁊ lapidis iudaici. omnium an̄.ʒ.iij. cortic̄. radic̄. sparagi ⁊ ebani amborūz an̄.ʒ.ij. seminis dauci.ʒ.ß. terantur ⁊ cribellentur ⁊ adiungatur eis media vncia çucbari. bibatur de eo omni die a duabus.ʒ. vsq; ad circuitum eius cum aqua in qua misceatur sirupus acetosus Et sit cibus.i. panis albus tafea ex lepore ⁊ feniculuz ⁊ cibarium olei cū ex vrticis. Et est ei descriptio infusionis ī alia ad illud. ℞. cortic̄. radic̄. apij. ⁊ cortic̄. radicis feniculi omnium an̄.ʒ.ij. cortic̄. radic̄. sparagi.ʒ.iij. cubebe ⁊ rubee tincture omnium an̄.ʒ.i. terantur omnia ⁊ bulliant in sex vncys aque donec minuatur medietas eius: ⁊ colletur ⁊ misceatur cum ea de sirupo acetoso squillitico.ʒ.i.⁊ media ⁊ bibatur.

Finis Zoar de curatione lapidis.

¶ Explicit hoc opus mandato ⁊ expensis nobilis viri domini Octauiani Scoti Ciuis Modoetiensis. per Bonetum Locatellum Bergomensem. 1497. die septimo mēsis Octobris.

Registrum

a
¶ Liber rasis
¶ Albubetri araçi
¶ De forma ossiū
ciem mouent.

b
¶ De significatōe
¶ Significationū
¶ Faba.ca.z.
epar. Aque vero

c
¶ Solatrū friduz
aquam calidam
autem aliqua
sicca vt ab inimico

d
Et si scotomiam
exn̄te: ⁊ fortiter
¶ De his que
¶ De sedanda

e
contingat dicemꝰ
locum est fortiter
dū ⁊ ne pāniculus
lignee: melāopipis

f
alys infridantibꝰ
ambulus est: ipsaz
¶ Sumat̄ resina
autem dolor

g
aut in qua
¶ Fistule vero
⁊ ventris solone:
¶ Postq̄ autem

h
¶ Dolor fortis
membrum: cum
⁊ si tamen cum
sunt in senio

i
cum extremitate
¶ Et cura eius ē
durum i stomaco
miscetur cum ea

k
moriatur fetus
per collum suum
¶ Sciatica vero
¶ Eradicant

l
non dixi in hoc
vt cooperiatur
cum aqua mellis
¶ Cōfectio troci.

m
debemus vti ad
sic patiēs sanabat̄
lis ⁊ vuaz caninā
cie ⁊ in capite

n
⁊ calorez innatuz
potius confortari
ris quantum est
tiue ⁊ digestiue

o
Canatellia idest
¶ Litiuz hoc de
¶ Herbe contra
Syrupus de

p
¶ Incipiunt
fortificatur ille
⁊ accedit ad
¶ Incipit 3ª

q
plasmatum. Et
sequuntur
cum habeant
inuenit in nā.

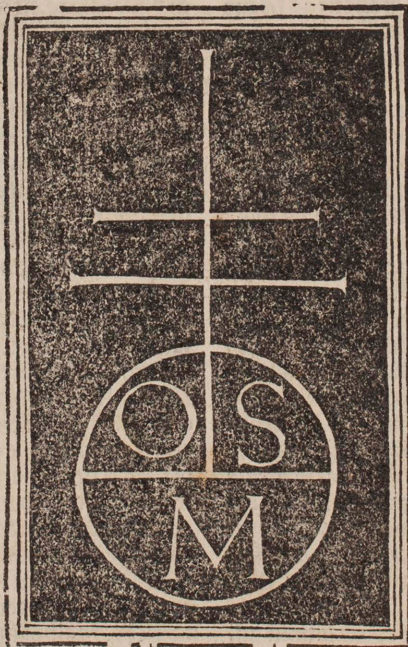
r
¶ Febris que
nue spem tuam
Et crisis
parte posteriori

s
cipit dissolui
⁊ turturum ⁊
¶ Ficus sicce
ta: ⁊ in egypto

t
⁊ silr̄ incisio
paruitate sui
nigre expulse
¶ Ait moyses

v
infirmitatē siue
corpe quecūq;
existentiū: ille
ne latentes: nō

Finis.

HC* 13893; Pr. 5082; VB. 4199.

sig a - v⁸

20 x 8 = 160 leaves last (blank) missing

numb. [1] 2 - 159.

BMC. v. 429. [Ven. Hamman]

close reprint of sig. p - v. of this

vij

Frs. s.

Quaritch 1923, £ 11.11 — 300.-

Taeuber & Weil 1925 M. 750.- — 1000.-

Davis & Orioli 1927 £ 30.- — 750.-

Nourry 1930 Cat. 229.
No 474, frs. 4500.- — 900.-

J & J Leighton Ltd. Cat. XXV. 1934
No 4, £ 25.- — 500.-

[illegible]

